Ν. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗ

ΣΥΛΛΟΓΗ ΕΡΓΩΝ

ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΟΙ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΕΝΩΘΕΙΤΕ!

Η ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΑΥΤΗΣ
ΓΙΝΕΤΑΙ ΓΙΑ ΤΑ ΠΕΝΗΝΤΑΧΡΟΝΑ
ΤΟΥ σ. ΝΙΚΟΥ ΖΑΧΑΡΙΑΔΗ
27 ΤΟΥ ΑΠΡΙΛΗ 1953

Ν. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗ

ΣΥΛΛΟΓΗ ΕΡΓΩΝ

ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΕ

ΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΚΚΕ

Γράφτηκε ἀπό τίς 12-20 τοῦ Ἰούνη 1939
στίς φυλακές τῆς Κέρκυρας.
Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο
τῆς μπροσσούρας «Θέσεις γιά τήν ἱστορία τοῦ ΚΚΕ»,
ἔκδοση 1946

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Ἡ ἱστορία αὐτή «σκαρώθηκε» γιά τά 20χρονα τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος τῆς Ἑλλάδας. Τή μέρα κείνη, στίς 22 Νοέμβρη 1938, ἐδῶ στήν Κέρκυρα, ἕνας ἥρωας, ὁ Χρῆστος Μαλτέζος, πέθαινε. Καί ἕνας προδότης, ὁ Μανωλέας, ἔκανε δήλωση. Συμβολική σύμπτωση. Ἀναδείχνοντας τέτιους ἥρωες, καί ξεκαθαρίζοντας τέτιους προδότες, τό ΚΚΕ στέρεα, ἀκλόνητα, ἀποφασιστικά βαδίζει πρός τή νίκη, παρ' ὅλες τίς δυσκολίες, τίς θυσίες καί τίς προδοσίες. Ὁ ἐργαζόμενος λαός βλέπει, πιστεύει καί ἀκολουθεῖ τούς ἥρωες καί φτύνει τούς προδότες. Στήν ἄσβεστη θύμηση τῶν ἡρώων μας αὐτῶν καί στόν ἀνεξίτηλο στιγματισμό τῶν προδοτῶν, ἀφιερώνεται ἡ ἱστορία τούτη. Ὅπως γράφεται ἡ ἱστορία αὐτή τώρα, στίς συνθῆκες τοῦ Θ (*), ὑποχρεωτικά θά ἀποτελεστεῖ ἀπό σύντομες καί γενικές θέσεις καί διαπιστώσεις, πού θά πρέπει νά βροῦν τήν ἐνσωμάτωσή τους μέσα στό ζωντανό καί οὐσιαστικό ἱστορικό ὑλικό, πού διαθέτει ὁ καθένας.

N. Z.

(*) Θ εἶναι τό στοιχεῖο πού ἔχει μιά ἀκτίνα τῶν φυλακῶν τῆς Κέρκυρας, ὅπου ἦταν παραχωμένοι ζωντανοί οἱ κομμουνιστές πού ἔστελνε γιά ἐξόντωση ὁ Μανιαδάκης. Ἐκεῖ, σ' ἕνα ἀπό τά κελιά της, ἔμεινε ὁ σ. Ν. Ζαχαριάδης τέσσερα χρόνια περίπου (1936-1940). Ἐκεῖ, μέ ἐντολή τῆς βασιλοφασιστικῆς κυβέρνησης καί τοῦ Μανιαδάκη, βασανίστηκε καί πέθανε ὁ σ. Μαλτέζος, Γραμματέας τῆς Ὁμοσπονδίας Κομμουνιστικῶν Νεολαιῶν τῆς Ἑλλάδας. (Σημ. ἐκδ.).

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἡ ἱστορία τοῦ νεοελληνικοῦ κράτους ἀποτελεῖ βασικά μιά ἀτελείωτη σειρά ἀπό λαϊκά ξεσπάσματα καί ξεσηκώματα, ἐσωτερικά ἀλληλοφαγώματα, οἰκονομικές χρεωκοπίες, στρατιωτικά κινήματα, δυναστικές μεταβολές, πολιτικές δολοφονίες, ξενικές ἐπεμβάσεις, στρατιωτικές ἀποτυχίες καί καταστροφές. Ὅλα αὐτά δίνουν μιά ἀδιάκοπη ἐσωτερική ἀνωμαλία, οἰκονομική, πολιτική, κοινωνική. Ἡ ἀνωμαλία αὐτή ἔχει τίς ρίζες της στό γεγονός ὅτι οἱ κυρίαρχες ἀστοτσιφλικάδικες τάξεις, δεμένες οἰκονομικά καί πολιτικά μέ τό ξένο κεφάλαιο (κατά πρῶτο λόγο μέ τό ἐγγλέζικο), ἐπέβαλαν στόν τόπο μιά μισοαποικιακή ἐκμετάλλευση καί ἀποστράγγιση, πού στραγγάλιζε τήν ἀνάπτυξη τῆς χώρας, ἔπνιγε τίς ἐσωτερικές παραγωγικές δυνατότητες, καταδίκαζε τό λαό στήν πιό βαριά ἐξαθλίωση καί κακοπέραση.

Πάνω στή βάση αὐτή τρεφότανε καί φούντωνε ἡ ἀδιάκοπη ἐσωτερική ἀνωμαλία, πού χρόνο μέ χρόνο αὔξαινε. Ὅσο μεγάλωνε ἡ ἀστοτσιφλικάδικη ἐκμετάλλευση καί ἡ λαϊκή ἐξαθλίωση, τόσο πρόβαλλε καί πιό ἐπιταχτικά ἡ ἀνάγκη (ζωτική καί ἀπαραίτητη γιά τήν ὕπαρξη τοῦ λαοῦ καί τῆς χώρας) γιά τήν ὑπερνίκησή τους, τόσο δυνάμωνε ἡ ἐσωτερική ἀνωμαλία. Ἡ μοναρχοφασιστική δικτατορία τῆς 4ης Αὐγούστου, ἀποτελώντας συνέχεια τῆς ἀστοτσιφλικάδικης πολιτικῆς στήν πιό ἀντιδραστική καί ἀντιλαϊκή της μορφή, τή φασιστική, ἐπιβλήθηκε κατά διαταγήν τῶν ντόπιων καί ξένων πλουτοκρατῶν, γιά νά φράξει τό λαϊκό μέτωπο—τήν ἀπαρχή, δηλαδή, μιᾶς λαϊκῆς ἀντι-

πλουτοκρατικῆς πολιτικῆς, πού ἡ Ἑλλάδα βάδιζε στό πρῶτο μισό τοῦ 1936.

Ποιός εἶναι ὁ θεωρητικός μανδύας, πού ἡ ἀστοτσιφλικάδικη ἀντίδραση φόρεσε στήν πολιτική της γιά νά ἐξαπατήσει καί παρασύρει πιό εὔκολα τόν ἑλληνικό λαό; Εἶναι ὁ μανδύας «τῆς Μεγάλης Ἰδέας». Ἡ ἰδεολογία αὐτή δέν ἔχει καμιά σχέση μέ τίς γνήσιες λαϊκές νεοελληνικές παραδόσεις, τίς παραδόσεις τοῦ Μωριᾶ καί τῆς Ρούμελης, τῆς κλεφτουριᾶς, τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας τοῦ 1821.

Τή συναρμολόγησαν οἱ φαναριῶτες, οἱ κοτζαμπάσηδες καί οἱ ἀστοί πλουτοκράτες, γιά νά δώσουν «ἱστορική βάση» στίς μεγαλοελλαδίτικες καταχτητικές βλέψεις κι ἐπιδιώξεις, γιά νά κρύψουν, κάτω ἀπ᾽ αὐτή, τήν καταλήστευση τοῦ λαοῦ καί τό ξεπούλημα τῆς χώρας, πού ὁλοένα μεγάλωναν. Ἡ ἰδεολογία καί ἡ πολιτική αὐτή κόστισαν στούς ἐργαζόμενους ἀνυπολόγιστες θυσίες καί καταστροφές. Ὅμως ἡ 4η Αὐγούστου, παρ᾽ ὅλες τίς διακηρύξεις της ὅτι δημιούργησε «νέο κράτος» καί φέρνει «ἐθνική ἀναγέννηση», ὄχι μόνο τήν ἀποδέχτηκε, μά καί τήν ὁλοκλήρωσε «θεωρητικά». Γιατί κι αὐτή, ἐκφράζοντας τό συμφέρο τῶν ντόπιων καί τῶν ξένων ἐκμεταλλευτῶν, πού εἶναι ἀδιάσπαστα δεμένο μέ τό ξεζούμισμα τοῦ λαοῦ καί τήν ὁλόπλευρη καθυστέρηση τοῦ τόπου καί τό ξεπούλημα στούς ξένους, δέ μποροῦσε καί οὔτε ἤθελε νά θίξει τό συμφέρο αὐτό, παρ᾽ ὅλες τίς ἀντίθετες μεγαλόστομες δημαγωγικές διακηρύξεις της. Ἀπό τήν 4η Αὐγούστου, ὅπως κι ἀπ᾽ ὅλη τήν προηγούμενη ἀστοτσιφλικάδικη πολιτική, λείπει ὄχι μονάχα ἡ πίστη στήν ἀνεξάντλητη δημιουργική δυνατότητα καί ζωτικότητα τοῦ λαοῦ, μά καί ἡ θέληση γιά τή δημιουργία μιᾶς πραγματικά ἐλεύθερης καί ἀνεξάρτητης Ἑλλάδας, μέ ὁλόπλευρη ἀνάπτυξη τῶν ἐσωτερικῶν παραγωγικῶν δυνάμεων, τῆς λαϊκῆς εὐτυχίας, τοῦ λαϊκοῦ πολιτισμοῦ.

Ἀπόδειξη ὅτι ὁλοκλήρωσε τήν ἐσωτερική λαϊκή ὑποδούλωση στήν πλουτοκρατική ὀλιγαρχία. Καί τό γεγονός αὐτό ἔχει ἄμεση σχέση μέ τό ὅτι ἡ τετάρτη Αὐγούστου, πού διακήρυξε πώς θά φτιάξει τόν «τρίτο ἑλληνικό πολιτισμό», τό «φασιστικό», ἔφερε σέ τρία χρόνια τή χώρα μπροστά στόν ἄμεσο κίνδυνο νά τσεκουρωθεῖ, νά χάσει τήν ἀνεξαρτησία της

῾Ο πρῶτος πολιτισμός, ὁ ἀρχαιοελληνικός, πού στηριζόταν στούς δουλοχτῆτες καί στήν ἐκμετάλλευση τῶν δούλων, ἀκριβῶς γι' αὐτό ὑπόκυψε στήν κατάχτηση ἀπό τούς μακεδόνες καί τούς ρωμαίους. ῾Ο δεύτερος «ἑλληνικός» πολιτισμός τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας, τοῦ ἀσιατικοῦ δεσποτισμοῦ, κατάρευσε ἀπό ἐσωτερική πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἀποσύνθεση καί σαπίλα, γιατί τρεφόταν ἀπό τή δουλεία τῶν λαῶν. ῾Ο τρίτος πολιτισμός, πού «δημιουργεῖ» ἡ τετάρτη Αὐγούστου, ἔχει γιά πρωτότυπο καί ἰδανικό τήν ἀρχαία Σπάρτη, πού ζοῦσε ἀπό τό κρέας καί τό αἷμα τῶν εἱλώτων τοῦ Εὐρώτα καί ἀπό τίς ληστρικές ἐπιδρομές, πού ἀρνήθηκε πάντα κάθε ἀνώτερη πνευματική καί ἐκπολιτιστική ζωή καί πού στερνά ἔγινε καί μισθοφόρος τῶν περσῶν ἐνάντια στούς ἕλληνες. ῾Η τετάρτη Αὐγούστου καλλιεργεῖ τήν ψυχολογία τοῦ εἵλωτα, μετατρέπει τούς νεοέλληνες σέ εἵλωτες τῶν πλουτοκρατῶν. Μά ἕνα καθεστώς πού ἐφαρμόζει τήν ἐσωτερική ὑποδούλωση, φέρνει ἔτσι εἴτε ἀλλιῶς, ἀργά εἴτε γρήγορα, μά ἀναπότρεπτα, καί στήν ξενική ὑποταγή, στήν ξενική κατάχτηση.

῞Οποιος μαθαίνει νά σηκώνει τό ἕνα χέρι, θά σηκώσει αὔριο καί τά δυό. Αὐτό κάνει ἡ τετάρτη Αὐγούστου. ᾿Εφαρμόζοντας ἐσωτερικά τό φασισμό καί διδάσκοντας τή χιτλερομουσολινολατρεία, δέν ἔκανε ἄλλο παρά νά ἀνοίξει τό δρόμο στόν ἐξωτερικό φασισμό. Σ' αὐτουνοῦ τ' αὐλάκι ἔχυνε νερό. Καί τά γεγονότα τό ἀπόδειξαν μέ καταπληχτική ὠμότητα. Καί αὐτά τά ἴδια γεγονότα διακήρυξαν τήν οὐσιαστική καί ἀναμφισβήτητη ἰδεολογική χρεωκοπία τῆς τετάρτης Αὐγούστου, δίπλα καί στήν ἐσωτερική της ἀποτυχία. ᾿Αφοῦ δεῖξαν ὅτι ὁ φασισμός εἶναι ἄμεσος ἐχθρός μας ἐξωτερικά, γιατί ἀπειλεῖ τήν ἀκεραιότητα καί ἀνεξαρτησία, καί ἐσωτερικά, γιατί μᾶς θέλει εἵλωτες, δηλαδή μᾶς θέλει καί μᾶς κάνει ἀνίκανους νά ὑπερασπίσουμε τή λευτεριά μας ἐσωτερικά καί ἐξωτερικά.

Καί ὁ λαός θά εἶχε σαρώσει τήν πανούκλα τῆς τετάρτης Αὐγούστου, ἄν ἡ ἀπειλή τοῦ Μουσολίνι-Χίτλερ δέ συγκέντρωνε ὅλη τήν προσοχή του. Περνᾶμε στιγμές δύσκολες. Καί τίς δυσκολίες αὐτές μπορεῖ νά τίς ἀντιμετωπίσει ἀποτελεσματικά μόνο ἕνα ἐθνικό μέτωπο.

Τό ἐθνικό μέτωπο θά συγκεντρώσει ὅλους πού καταλαβαίνουν ὅτι μόνο μιά πραγματικά ἐσωτερική ἑνότητα θά ἐπιτρέψει τήν πανελλαδική παλλαϊκή πανστρατιά, πού μέ τή βοήθεια τοῦ παγκόσμιου ἀντιφασισμοῦ, θά χαλάσει τά σχέδια τοῦ Μουσολίνι καί τοῦ Χίτλερ. Μιά τέτια ἐσωτερική ἑνότητα εἶναι δυνατή μονάχα ἄν ἀποκατασταθεῖ ἐσωτερικά ἡ λαϊκή λευτεριά καί ἄν ἐξυπηρετηθεῖ τό πραγματικό λαϊκό συμφέρο. Τό ὅτι ἡ μοναρχοφασιστική δικτατορία συνεχίζει τήν ἐσωτερική ἀντιλαϊκή της πολιτική, δείχνει γιά μιά ἀκόμα φορά ὅτι δέν ἔχει καμιά ἀπόλυτα σχέση μέ τό πραγματικό ἐθνικό συμφέρο. Φοβᾶται περισσότερο τόν ἐλεύθερο λαό ἀπό τήν ἐξωτερική φασιστική κατάχτηση. Καί εἶναι ἕτοιμη νά συνθηκολογήσει, νά δεχτεῖ τήν κατάχτηση γιά νά κρατήσει δοῦλο τό λαό. Φοβᾶται σήμερα περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλη φορά τό ΚΚΕ, πού τά πράγματα τό δικαίωσαν πάλι ἀπόλυτα καί στερέωσαν καί πλάτυναν τό πολιτικό του γόητρο. Γι' αὐτό καί τό χτυπᾶ λυσσασμένα. Μά ὅσο περισσότερους κομμουνιστές πιάνει, τόσο πιό κοντά στήν 'Αθήνα φέρνει τό Μουσολίνι. Κι αὐτό, ἕνα καθῆκον ἐπιβάλλει στόν κάθε κάτοικο τῆς χώρας αὐτῆς: πραγματοποίηση τοῦ ἐθνικοῦ μετώπου παρά τή θέληση καί ἐνάντια στή θέληση τῶν ντόπιων καί ξένων πλουτοκρατῶν.

'Ανατρέποντας τή δικτατορία, μόνο ἔτσι θά κάνουμε δυνατή τήν ὑπεράσπιση τῆς λευτεριᾶς μας κι ἄς εἶναι ὁ Μουσολίνι δέκα φορές πιό ἐξοπλισμένος. Εἴμαστε μεῖς ἑκατό φορές πιό ἀποφασισμένοι νά πεθάνουμε παρά νά σκλαβωθοῦμε. Γιά νά καταπολεμηθεῖ ἀποφασιστικά ἡ μοναρχοφασιστική δικτατορία πρέπει νά ἀναπτυχθεῖ σωστά καί τό ἰδεολογικό μέτωπο, νά τῆς κουρελιαστεῖ ὁ θεωρητικός μανδύας, ἡ ψευτοεπιστημονική «ἱστορική βάση», νά ἀφοπλιστεῖ ἰδεολογικά.

Εἶναι ἀφάνταστο τό ἰδεολογικό πελάγωμα πού χαρακτηρίζει τούς «θεωρητικούς» τῆς δικτατορίας. Αὐτό εἶναι ἀναπόφευχτο. 'Η φασιστική δικτατορία δέ μπορεῖ νά ἔχει ἰδεολογική συνέπεια καί ἑνότητα. Γιατί, ἐνῶ οὐσιαστικά δουλεύει στούς πλουτοκράτες, θέλει νά παρουσιάζεται ὅτι ἐξυπηρετεῖ τό λαό καί ὅτι ἀπ' αὐτόν προέρχεται. (Μιά πλευρά αὐτῆς τῆς προσπάθειας εἶναι καί ὅτι ὁ Μεταξᾶς κρατικοποίησε καί τή Γενική Συ-

νομοσπονδία τῶν ἐργατῶν, τίς ὀργανώσεις τῶν ἐπαγγελματιῶν, τούς ἀγροτικούς συνεταιρισμούς καί τήν ΕΟΝ καί, ἐπιβάλλοντας στίς διοικήσεις τους δικά του ὄργανα, θέλει νά κάνει τίς ὀργανώσεις αὐτές στηρίγματα γιά τό «νέο κόμμα» του καί νά τό παρουσιάσει ἔτσι ὅτι ἐκφράζει τή θέληση τοῦ λαοῦ).

Ἔτσι ὁ Μεταξᾶς, μιά διακηρύττει ὅτι τό νέο κράτος «στηρίζεται στή θρησκεία, οἰκογένεια, πατρίδα καί βασιλιά» (σάμπως ἑκατό τόσα χρόνια ὁ ἑλληνικός λαός δέν τάχει ὅλα αὐτά χωρίς νά βλέπει ἥλιου πρόσωπο), τήν ἄλλη ὅτι δέν εἶναι δικτατορία, μά κράτος τῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν, τήν τρίτη ὅτι «ὁ τρίτος ἑλληνικός πολιτισμός» εἶναι ἀστικός κλπ. Ἐνῶ πραγματικά εἶναι ἐκεῖνο πού εἶπε στούς πλουτοκράτες λίγες μέρες ὕστερ' ἀπό τήν τετάρτη Αὐγούστου: «δόστε λίγα γιά νά σώσετε τά πολλά». Ὁ Νικολούδης λέει ὅτι ἡ τετάρτη Αὐγούστου εἶναι δικτατορία «ἀφοῦ δικτατορία ἤτανε καί ἡ Ἀθήνα τοῦ Περικλῆ» καί ὁ Κοτζιᾶς διακηρύττει ὅτι ἡ τετάρτη Αὐγούστου εἶναι λαϊκή «ἐπανάσταση», ἡ παρέα τοῦ Δημητράτου, ὅτι τό νέο κράτος εἶναι σοσιαλιστικό... κλπ.

Στή βάση ὅλων αὐτῶν βρίσκεται πάντα ἡ ἰδεολογία τῆς «Μεγάλης Ἰδέας». Ἡ «Μεγάλη Ἰδέα», σάν θεωρία καί σάν πράξη, συγκροτεῖ ὁλόκληρο τό οἰκονομικό, κοινωνικό, πολιτικό καί πνευματικό σύστημα τῆς ἀστοτσιφλικάδικης ἀντίδρασης ἀπό τότε πού κυβερνᾶ τόν τόπο, δηλ. ἀπό τότε πού ὑπάρχει ἡ νέα Ἑλλάδα μέχρι τίς μέρες μας. Ὅποιος θέλει νά συλλάβει τό πραγματικό νόημα στό νεοελληνικό ξετύλιγμα, πρέπει σωστά νά ἀναλύσει καί νά χωνέψει τήν οὐσία τῆς «Μεγάλης Ἰδέας» γιά νά φωτίσει σωστά καί τό δρόμο τῆς νεοελληνικῆς λαϊκῆς ἀπελευθέρωσης, τό δρόμο πρός τή λαϊκή δημοκρατία, πρῶτο σταθμό πρός τό ὁλοκληρωτικό κοινωνικό ξεσκλάβωμα τοῦ λαοῦ τῆς Ἑλλάδας. Σάν συμβολή στό ἔργο αὐτό προσφέρεται καί ἡ ἱστορία αὐτή.

12 τοῦ Ἰούνη 1939

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Τό νέο ἑλληνικό ἔθνος, ἁπλώνοντας τίς ρίζες του στό βυζαντινό μεσαίωνα, πῆρε τή βασική του διαμόρφωση κάτω ἀπό τήν κυριαρχία τῶν σουλτάνων. Ζυμώθηκε κι ἀνδρώθηκε μέσα σέ ἀτέλειωτη σειρά ἀπό ἐθνικούς καί δημοκρατικούς ἀγῶνες. Καί τήν ἀπελευθερωτική του ἐπανάσταση τή θέλησε καί τήν ἄρχισε σάν ἐθνικοδημοκρατικό ξεσκλάβωμα ἀπό τήν ὀθωμανική ὑποδούλωση καί τή φαναριώτικη καί κοτζαμπασίδικη ἐκμετάλλευση καί ὄχι μονάχα γιά τούς ἕλληνες, ἀλλά καί γιά ὅλους τούς βαλκανικούς λαούς. Ἔτσι τραγούδησε καί δούλεψε τήν ἐπαναστατική ἰδέα ὁ Ρήγας ὁ Βελεστινλῆς, ἔτσι προετοίμασε τό 21 ἡ Φιλική Ἑταιρία.

2. Ἡ ἀστοτσιφλικάδικη ἀντίδραση, παίρνοντας μέ τή βοήθεια τῆς ἀντιδραστικῆς Εὐρώπης τήν ἡγεμονία τῆς ἐπανάστασης καί, σάν συνέχεια, τή διακυβέρνηση τῆς χώρας, διαστρέβλωσε καί ἔπνιξε τούς δημοκρατικούς σκοπούς της καί στή θέση τους ἔβαλε τήν ἰδεολογία καί τήν πολιτική τῆς «Μεγάλης Ἰδέας».

3. Ἡ «Μεγάλη Ἰδέα» ἐνάντια σ' ὅλα τά δεδομένα τῆς ἱστορίας καί τῆς ἐπιστήμης διακήρυξε: α) ὅτι ἡ νέα Ἑλλάδα ἀποτελεῖ ἀπόγονο, κληρονόμο καί συνεχιστή τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδας τῶν δουλοχτητῶν καί τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας τοῦ δουλικοῦ δεσποτισμοῦ. Καί ὅτι γιά ἱστορική ἀποστολή, πού τῆς εἶναι δοσμένη «ἀπό τά πάνω», ἔχει νά ξαναφτιάξει τήν

«ἑλληνική αὐτοκρατορία», πού δέν ὑπῆρξε ποτέ. Ἔτσι διατύπωσε μεγαλοελλαδίτικες κατακτητικές βλέψεις πάνω σ' ὅλα τά Βαλκάνια καί τή Μικρά Ἀσία καί αὐτοῦ πρέπει νά βροῦμε μιά ἀπό τίς κυριότερες αἰτίες γιατί δέ λύθηκε δημοκρατικά τό βαλκανικό πρόβλημα καί γιά τό ἐξοντωτικό ἀλληλοφάγωμα τῶν λαῶν, πού κατοικοῦν τή Χερσόνησο τοῦ Αἵμου· β) ὅτι ἡ νέα Ἑλλάδα δέ μπορεῖ νά ζήσει στά στενά της ὅρια καί ὅτι τή λύση γιά ὅλα τά προβλήματά της καί ὅλες τίς δυσκολίες της θά τή βρεῖ στήν πραγματοποίηση τῆς «Μεγάλης Ἰδέας». Τότε θά πλουτίσει καί θά εὐτυχήσει καί σάν λαός καί σάν τόπος. Γι' αὐτό στήν πραγματοποίηση αὐτοῦ τοῦ σκοποῦ πρέπει νά ἀφιερωθοῦν ὅλες οἱ δυνάμεις. Γιά τό σκοπό αὐτό πρέπει νά γίνουν ὅλες καί οἱ πιό βαριές θυσίες καί ὁ λαός νά δεχτεῖ ὅλα καί τά πιό μεγάλα βάρη.

4. Μέ τό θάμπος καί τήν ἀκτινοβολία, πού εἶχε ἡ «Μεγάλη Ἰδέα», ἡ ἀστοτσιφλικάδικη ἀντίδραση ἔκρυβε καί κάλυπτε τήν πραγματική της πολιτική, τά οὐσιαστικά ἔργα της:

Α) Διατήρησε τά κοτσαμπασίδικα προνόμια καί τίς μισοφεουδαρχικές σχέσεις στήν ἀγροτική οἰκονομία, δηλ. δέν ἔλυσε ἀστικοδημοκρατικά τό ἀγροτικό ζήτημα, ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιά νά δημιουργηθεῖ πλατιά καί ρωμαλέα ἐσωτερική ἀγορά, βάση γιά νά ἀναπτυχθοῦν οἱ ἐσωτερικές παραγωγικές δυνάμεις.

Β) Κατοχύρωσε τόν καθυστερημένο ἀγροτικό ἐμπορομεσιτικό χαρακτήρα τῆς οἰκονομίας τῆς χώρας, πράγμα πού ἔκανε τήν Ἑλλάδα ἀγροτικό ἐξάρτημα γιά τίς βιομηχανικές χῶρες.

Γ) Γιά ν' ἀνταποκριθεῖ στίς κολοσσιαῖες οἰκονομικές ἀπαιτήσεις τῆς «Μεγάλης Ἰδέας»: α) ἐπιδόθηκε σ' ἕνα ἀντιοικονομικό ἐξωφρενικό δανεισμό, πού χρόνο μέ χρόνο, ὁλοένα καί πιό πολύ, ἔδενε τή χώρα στήν ξενική οἰκονομική καί πολιτική ἐξάρτηση, τήν ξεπουλοῦσε οὐσιαστικά στούς ξένους καί β) φόρτωσε τό λαό καί τή χώρα μέ τεράστια οἰκονομικά καί φορολογικά βάρη πού ἔπνιγαν τήν παραγωγική ζωτικότητα καί δυναμικότητά τους, ἔφραζαν τήν ἀνάπτυξή τους.

Δ) Καταδίκαζε τό λαό στήν πιό βαριά ἐξαθλίωση, κατα-

πίεση καί ἐκμετάλλευση. Ἔτσι ἡ χρηματιστική ὀλιγαρχία τῆς χώρας, πού συνένωνε κάτω ἀπό τή μονοπωλιακή σχεδόν οἰκονομική ἡγεμονία τῆς Ἐθνικῆς τράπεζας τό ἐμπορομεσιτικό κεφάλαιο καί τήν κοτζαμπασίδικη πλουτοκρατία, μαζί μέ τήν κυριαρχική συμμετοχή τοῦ ξένου κεφαλαίου, κρατοῦσε τήν Ἑλλάδα σέ μιά ὁλόπλευρη οἰκονομική, κοινωνική, ἐκπολιτιστική καθυστέρηση καί πισωδρόμηση, πού τήν ἔδεναν στό τελευταῖο σκαλοπάτι τοῦ σύγχρονου πολιτισμοῦ. Αὐτό ὅμως δέν τήν ἐνοχλοῦσε, γιατί ἀκριβῶς ἀπό αὐτό ἔβγαζε τά δισεκατομμύριά της.

5. Ἡ λειτουργία τῶν νόμων τῆς κεφαλαιοκρατικῆς οἰκονομίας, ἡ κεφαλαιοκρατική ἐκμετάλλευση καί συσσώρευση, εἶχαν σάν συνέπεια τή δημιουργία καί τήν ἀνάπτυξη τῆς ντόπιας βιομηχανίας. Ὅμως ἡ βιομηχανία αὐτή, ὅπως σταδιοδρόμησε κάτω ἀπό τήν ἐποπτεία καί μέ τή συμμετοχή τοῦ ἐμπορομεσιτικοῦ κεφαλαίου καί τῆς κοτζαμπασίδικης πλουτοκρατίας, εἶχε ἀπό τήν ἀρχή καί διατήρησε τό χαρακτήρα μιᾶς καθυστερημένης ἐλαφριᾶς βιομηχανίας ἀγροτικῆς χώρας, πού γιά τίς μηχανές, τήν τεχνική, πολλές πρῶτες ὕλες καί μισοκατεργασμένο βιομηχανικό ὑλικό καί τίς βασικές καύσιμες ὕλες, ἐξαρτιόταν ἀπό τό ἐξωτερικό. Ἔτσι καί τό βιομηχανικό κεφάλαιο, ἡ πιό «προοδευτική» μερίδα τῆς ἀστικῆς τάξης, δέν ἀπέβλεψε ποτέ στό δημοκρατικό ἐσωτερικό ξεκαθάρισμα. Ζήτησε καί πραγματοποίησε πάντα τό συμβιβασμό μέ τούς κοτζαμπάσηδες καί τό ἐμπορομεσιτικό κεφάλαιο. Στάθηκε πάντα μέσα στά πλαίσια τοῦ ἀστοτσιφλικάδικου συνασπισμοῦ. Ἀποδέχτηκε ὁλοκληρωτικά τήν πλατφόρμα τῆς «Μεγάλης Ἰδέας». Ἡ πάλη του μέσα στόν ἀστοτσιφλικάδικο συνασπισμό ἀπέβλεπε στό νά ἐξασφαλίσει τήν ἡγεμονία σ' αὐτόν καί τή διακυβέρνηση τῆς χώρας α) γιά νά ὑπερασπίσει πιό στέρεα τά συμφέροντά του καί β) γιά νά ὀργανώσει πιό συστηματικά καί γερά τήν ἐξωτερική ἐξόρμηση τῆς «Μεγάλης Ἰδέας».

6. Ἡ ἀστοτσιφλικάδικη ἀντίδραση πίεζε καταθλιπτικά τά βασικά ἐσωτερικά ζητήματα, μά δέ μποροῦσε καί νά τά ἐκμηδενίσει, νά τά ἐξαφανίσει. Ἀντίθετα ὅσο μεγάλωνε ἡ πίεση αὐ-

τή, ὅσο αὔξαινε ἡ καθυστέρηση τῆς χώρας, τόσο τά προβλήματα αὐτά—πού ἐκφράζανε τήν ὀργανική καί ζωτική ἀνάγκη καί ἀπαίτηση τοῦ λαοῦ καί τοῦ τόπου νά ζήσει καί νά προοδέψει—προωθοῦνταν πιό ἐπιταχτικά στό προσκήνιο τῆς κοινωνικο-πολιτικῆς ζωῆς τῆς χώρας, ζητώντας ὁλοένα καί πιό ἐπίμονα τή λύση τους. Αὐτή ἡ βασική ἐσωτερική ἀντινομία τῆς ἀστοτσιφλικάδικης Ἑλλάδας βρίσκεται στή βάση τῆς ἀκατάπαυστης πολιτικῆς ἀνωμαλίας, πού γιομίζει τή ζωή τῆς νέας Ἑλλάδας σ' ὅλο τό μάκρος της. Ἡ ἀγροτιά παλαίβει καί προβάλλει διαρκῶς τίς ἀπαιτήσεις της, μά τά κινήματά της, ἀνοργάνωτα καί αὐθόρμητα, τά ἐκμεταλλεύεται γιά λογαριασμό της ἡ μιά εἴτε ἡ ἄλλη ἀστοτσιφλικάδικη κλίκα, χωρίς αὐτό νά μειώνει τήν προοδευτική σημασία τους. Ἡ ἀνάπτυξη τῆς βιομηχανίας αὐξαίνει τό προλεταριάτο, πού ἀπ' αὐτή τήν κοινωνική του προέλευση καί τίς ἀνάγκες τῆς ὕπαρξής του, εἶναι φορέας ἀπό καινούργιες ἀξίες καί τάσεις καί ἀντικειμενικά ἡγεμόνας στό λαϊκό ἀπελευθερωτικό κίνημα. Οἱ μικροαστικές μάζες, ἡ φτωχολογιά τῶν πόλεων, σπρώχνονται κι αὐτές ἀντικειμενικά σέ προοδευτικές κατευθύνσεις. Ἔτσι, σιγά μά σταθερά, ὡριμάζουν οἱ ἀναγκαῖες ἀντικειμενικές προϋποθέσεις καί συγκεντρώνονται οἱ δυνάμεις γιά μιά ριζική ἐσωτερική μεταβολή, ἔξω καί ἐνάντια στή «Μεγάλη Ἰδέα».

7. Ὅμως ἡ κίνηση αὐτή δέ βρίσκει ἀκόμα τό συνειδητό ἰδεολογικό κίνημα καί τόν πολιτικό ὀργανωτή της. Ἡ ἀστοτσιφλικάδικη ἀντίδραση τόσο συστηματικά δούλεψε τά μυαλά τοῦ λαοῦ μέ τήν ἰδεολογία τῆς «Μεγάλης Ἰδέας», ὥστε ὁ κόσμος πιστεύει σ' αὐτή καί εἶναι ἕτοιμος νά παλαίψει γιά τήν πραγματοποίησή της. Ἡ «Μεγάλη Ἰδέα» κυριαρχεῖ παντοῦ καί ὑποχρεώνει κάθε ἄλλη πνευματική, πολιτική, κοινωνική κίνηση νά στεγαστεῖ κάτω ἀπό τά φτερά της. Ἔτσι, πάνω στό φόντο τῆς ὁλόπλευρης καθυστέρησης τῆς χώρας, ἡ τέτια καταθλιπτική καί μονοπωλιακή ἡγεμονία τῆς ἰδεολογίας τῆς «Μεγάλης Ἰδέας», ἀποτελεῖ τόν εἰδικό λόγο πού ἐξηγεῖ γιατί στήν προπολεμική Ἑλλάδα καθυστέρησε τόσο ἡ μαρξιστική θεωρία καί σκέψη καί ἡ σοσιαλιστική πολιτική κίνηση καί ὀργάνωση καί γενικά κάθε μαζικό ριζοσπαστικό δημοκρατικό κίνημα. Ἡ τέτια καθυστέρηση εἶχε σάν συνέπεια ὅτι τά βασικά νεοελληνικά προβλήματα δέ βρῆκαν τήν ἐπιστημονική μαρξιστική διαφώτιση καί ἐπεξεργασία τους, πράγμα πού εἶχε τή σοβαρή ἀρνητική ἐπίδρασή του σέ ὅλη τήν κατοπινή γιά τό λαϊκό ἐπαναστατικό κίνημα ἐξέλιξη.

8. Στή βάση τῆς «Μεγάλης Ἰδέας» ἔστεκε μιά ἀντινομία πού προδίκαζε τήν ἴδια τήν ἀποτυχία, γιατί ἐνῶ ἡ ἐπίδοση σέ τέτιους μεγάλους καταχτητικούς σκοπούς ἀπαιτοῦσε νά ὑπάρχει γερή ἐσωτερική οἰκονομική βάση καί ἄνθιση καί στέρεη κοινωνική καί πολιτική ὀργάνωση, πού θά ἦταν ἱκανές νά κρατήσουν τόσο βαρύ φορτίο, ἡ «Μεγάλη Ἰδέα» ἀνέβαλλε τήν ἐξασφάλιση τῶν προϋποθέσεων αὐτῶν τῆς ἐπιτυχίας ὕστερ' ἀπό τήν πραγματοποίησή της! Ἔτσι γινόταν φανερό ὅτι δέ θά βαστάγαν τά ἴδια της τά πόδια, ἀφοῦ ἔκρυβε μέσα της τό σπέρμα τῆς ἀποτυχίας της. Αὐτό ὅμως μποροῦσε νά γίνει κτῆμα τοῦ λαοῦ μόνο πάνω στή βάση τῆς ἴδιας του τῆς πείρας μέσα στή ζωή καί στήν πάλη. Αὐτό καί γίνηκε ὅταν ἦρθε ἡ ἀποτυχία τῆς «Μεγάλης Ἰδέας» σάν γενική δοκιμή στά 1897-98 καί σάν καταστροφική κατάρευση στά 1922 (ἡ σχετική ἐπιτυχία της στά 1912-1913 δέν ἀλλάζει τή γενική εἰκόνα). Ἡ τέτια πεῖρα προώθησε τήν ὡρίμανση τῶν ὑποκειμενικῶν προϋποθέσεων γιά τή ριζική ἐσωτερική μεταβολή.

Αὐτά τά βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα παρουσιάζει ἡ οἰκονομική καί κοινωνικοπολιτική διάρθρωση τῆς χώρας ὅταν ζύγωνε νά κλείσει τά 100 χρόνια ἀπό τήν ἐθνικοαπελευθερωτική της ἐπανάσταση, στίς παραμονές τῆς δημιουργίας τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος τῆς Ἑλλάδας.

13 τοῦ Ἰούνη 1939

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ ΚΚΕ

1. Οἱ πόλεμοι χειροτέρεψαν τή γενική κατάσταση στήν Ἑλλάδα. Ὄξυναν ἀκόμα πιό πολύ ὅλες τίς ἐσωτερικές ἀντιθέσεις της. Ἔμπασαν τή χώρα στή γενική της κρίση, πού συνεχίζεται ἀκόμα καί πού τό τέρμα της συνδέεται ἀναπόφευκτα καί ἱστορικά μέ τήν ἀνάγκη νά γίνει μιά συθέμελη ἐπαναστατική ἐσωτερική κοινωνική ἀλλαγή, πού θά μπάσει τήν Ἑλλάδα σέ καινούργιο λαϊκό δρόμο, ἐνάντια στόν ἀστοτσιφλικάδικο, ἔξω ἀπό τά πλαίσια καί ἐνάντια στή «Μεγάλη Ἰδέα».

2. Οἱ ἀντικειμενικές προϋποθέσεις γιά τήν ἀλλαγή αὐτή ὡριμάζουν πιό γρήγορα. Συγκεντρώνονται καί συνειδητοποιοῦνται πιό γοργά οἱ ὑποκειμενικές, οἱ κοινωνικές δυνάμεις πού ἔχουν τήν ἱστορική ἀποστολή γιά τήν πραγματοποίησή της. Οἱ πόλεμοι: α) μεγάλωσαν τήν οἰκονομική ἀποστράγγιση τοῦ τόπου, τή φτώχια καί τή μιζέρια τοῦ λαοῦ, τήν ἐξάρτηση τῆς χώρας ἀπό τούς ξένους, β) ἔδειξαν στό λαό ὅτι καί ὅταν ἀκόμα πετυχαίνουν (1912-13), δέ φέρνουν εὐτυχία, μά πιό μεγάλη ἐξαθλίωση· ἔτσι ὑπόσκαψαν τά θεμέλια τῆς «Μεγάλης Ἰδέας», γ) μαζί μέ τό αἱματηρό ἀλληλοφάγωμα μέσα στόν ἀστοτσιφλικάδικο συνασπισμό ἔδειξαν γιά ποιόν δουλεύουν τά κόμματα τῆς πλουτοκρατίας, δ) ἔμπλεξαν πιό πολύ τήν ἐξωτερική θέση τῆς Ἑλλάδας τόσο στή Μακεδονία-Θράκη ὅσο καί στή Μεσόγειο, ε) πρόσθεσαν καινούργιες ἐσωτερικές δυσκολίες (ἐθνικο-προσφυγικό ζήτημα), στ) δυνάμωσαν τήν ἐργατική τάξη μέ τή σχετική ἀνάπτυξη τῆς βιομηχανίας, ζ) φέραν τή μικρασιατική καταστροφή, η) ἐπιτάχυναν τήν ἰδεολογική χειραφέτηση καί τήν ὀργανωτική συσπείρωση τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ καί πρῶτ' ἀπ' ὅλα τῆς ἐργατικῆς τάξης, θ) προώθησαν τήν πάλη τῆς ἀγροτιᾶς γιά τή λύση τοῦ ἀγροτικοῦ ζητήματος. Στήν Ἑλλάδα ἔχουμε τότε **πολιτική ἐπαναστατική κρίση**.

3. Οἱ προοδευτικές ἰδέες καί τάσεις ἄρχισαν νά καταχτοῦν τίς μάζες, νά μετατρέπονται σέ ὑλική δύναμη, νά ἀποχτοῦν ὀργανωτικό ἐξοπλισμό. Ὅλη αὐτή ἡ γοργή κίνηση μαζῶν, προβλημάτων καί ἰδεῶν, σέ τελευταία ἀνάλυση, ἀντικειμενικά ἐκφράζει τοῦτο δῶ: Ἡ χρεωκοπία τῆς «Μεγάλης Ἰδέας» ἔδειξε ὅτι ἡ ἀστοτσιφλικάδικη πολιτική δέν ὁδηγεῖ παρά μόνο σέ καταστροφές, ἐξαθλίωση, ξεπούλημα. Γιά νά ζήσει ἡ Ἑλλάδα πρέπει νά ἀλλάξει πορεία ἔξω ἀπό τή «Μεγάλη Ἰδέα», ἐνάντιά της δηλ. νά ἀποβλέψει στήν ἐσωτερική ἀναδημιουργία, σπάζοντας τά δεσμά πού τήν ἐμποδίζουν, πρῶτ' ἀπ' ὅλα τά μισοφεουδαρχικά ὑπολείμματα καί τήν ξενική ἐξάρτηση, γιά ν' ἀνοίξει τό δρόμο στήν ἀνάπτυξη τῶν ἐσωτερικῶν παραγωγικῶν δυνάμεων, πού εἶναι ζωτική προϋπόθεση γιά νά ὀρθοποδήσει ὁ λαός καί ὁ τόπος, δηλ., ἀπό τόν ἀστοτσιφλικάδικο δρόμο ἀνάπτυξης νά μπεῖ στόν ἀστικοδημοκρατικό μετασχηματισμό. Ἡ συσσώρευση ἀντιθέσεων καί προβλημάτων, ἡ ἀνακατάταξη τῶν κοινωνικῶν δυνάμεων πού ἔφερνε, ἱστορικά αὐτό τό πρόβλημα ἔβαζαν γιά ἄμεση λύση μπροστά στή νέα Ἑλλάδα καί στό λαό της.

4. *Ἡ προδοσία τῆς ἀστικῆς τάξης*, ἡ ἄρνηση καί ἐγκατάλειψη τῆς δημοκρατικῆς ἀποστολῆς της, προώθησαν στήν ἡγεμονία τοῦ ἀστικοδημοκρατικοῦ μετασχηματισμοῦ τήν πιό προοδευτική τάξη τῆς κοινωνίας, τήν ἐργατική, ἐπικεφαλῆς τῆς ἀγροτιᾶς καί τοῦ ἄλλου ἐργαζόμενου λαοῦ. Ἔτσι ὁ μετασχηματισμός αὐτός ἔπαιρνε λαοκρατικό δημοκρατικό χαρακτήρα, δηλ. στρέφονταν καί ἐνάντια στήν ἀστική τάξη, καί στή νεοελληνική ἐπαναστατική κλίμακα, τοποθετοῦνταν, ἀπ' αὐτή τήν ἐπιτακτική ἱστορική ἀνάγκη τῆς ὁλοκλήρωσης τῆς κοινωνικῆς ἀπε-

λευθέρωσης τῆς ἐργατιᾶς καί ὅλου τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ, σάν ἕνας σταθμός πρίν ἀπό τήν προλεταριακή σοσιαλιστική ἐπανάσταση.

5. Στό τέλος τοῦ μεγάλου πολέμου ἡ κατάσταση στήν Ἑλλάδα ἀντικειμενικά εἶναι ὥριμη γιά νά λυθεῖ τό βασικό πρόβλημα πού ἡ ἱστορία τότε ἔβαζε μπροστά: ἡ ἀστικοδημοκρατική ἐπανάσταση, μέ κινητήρα τήν ἐργατική τάξη ἐπικεφαλῆς τῆς ἀγροτιᾶς καί τοῦ ἄλλου ἐργαζόμενου λαοῦ. Ὑποκειμενικά ἡ ἀνάγκη τῆς ἀλλαγῆς καταχτάει τά μυαλά. Οἱ σοσιαλιστικες ὀργανώσεις δημιουργοῦνται στίς βασικές πόλεις. Ἡ συνδικαλιστική ὀργάνωση τῆς ἐργατικῆς τάξης καί οἱ ἀγῶνες της ἁπλώνουν γοργά. Ἡ κοινωνική ἐπανάσταση καί ἀναστάτωση, πού κλονίζει τά θεμέλια τῆς Εὐρώπης καί πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἡ νίκη τῆς ἐπανάστασης τοῦ Ὀχτώβρη στή Σοβιετική Ἕνωση, ἐπιδροῦν μέ ἐξαιρετική δύναμη πάνω στήν ἐπαναστατική κρίση πού ἀγκαλιάζει τή χώρα μας, πάνω στον ἐπαναστατικό ρυθμό στήν Ἑλλάδα. Ἡ κατάσταση εἶναι ὥριμη γιά τή δημιουργία τοῦ κόμματος ἐκείνου, πού πολιτικά θά ἐκφράσει, θά συνενώσει, θά ὀργανώσει, θά κατευθύνει τό προλεταριακό καί λαϊκό ἐπαναστατικό κίνημα γιά τή ριζική ἐσωτερική κοινωνική ἀλλαγή. Καί τό κόμμα αὐτό, τό Κομμουνιστικό Κόμμα τῆς Ἑλλάδας, ἱδρύεται τό Νοέμβρη τοῦ 1918. Τόν προηγούμενο μῆνα εἶχε ἱδρυθεῖ ἡ Γενική Συνομοσπονδία τῶν Ἐργατῶν τῆς Ἑλλάδας.

Νά ποιές ἀνάγκες, αἰτίες καί συνθῆκες γέννησαν τό ΚΚΕ. Ἡ ἵδρυσή του ἀποτελεῖ ἕναν ἀπό τούς πιό σημαντικούς σταθμούς στό νεοελληνικό κοινωνικό ξετύλιγμα. Τό κόμμα ὅταν ἱδρύθηκε, ὀνομάστηκε σοσιαλεργατικό καί προσχώρησε στή 2η Σοσιαλιστική Διεθνή. Τό 1920, στό δεύτερο συνέδριό του, προσχωρεῖ στήν 3η Κομμουνιστική Διεθνῆ καί στόν τίτλο του προσθέτει τή λέξη κομμουνιστικό μέσα σέ παρένθεση. Στά 1924 ὀνομάστηκε ΚΚΕ—ἑλληνικό τμῆμα τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς. Τά γεγονότα αὐτά προβάλλοντας μερικοί «ἱστορικοί» τοῦ κόμματος, ἀρνήθηκαν τό 1918 σάν ἀρχή τοῦ ΚΚΕ. Ὅμως, τό κόμμα πού ἱδρύθηκε στά 1918, παρέμεινε τό πρῶτο, ἑνιαῖο, ἀδιάσπαστο καί μοναδικό κόμμα τοῦ προλεταριάτου καί μέ μιά ἀδιάκοπη φυσιολογική ἐσωτερική ἐξέλιξη καί ἀνάπτυξη, βρῆκε τό σωστό, τό νεοελληνικό μπολσεβίκικο δρόμο. Αὐτό τό γεγονός ἐπιβάλλεται ἀναμφισβήτητα καί ἀνατρέπει τούς δογματικούς μηχανιστικούς ἰσχυρισμούς, πού πρόβαλαν οἱ «ἱστορικοί» αὐτοί.

14 τοῦ Ἰούνη 1939

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Η ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΚΚΕ
(1918—1931)

1. Μέ τήν ἵδρυσή του τό ΚΚΕ μπαίνει σέ μιά βαθιά καί μακρόχρονη ἐσωτερική κρίση, πού γιά αἰτία ἔχει τούτη τή βασική ἀντίθεση—ἀντίθεση πού ἐξηγήθηκε ἡ ἱστορική της προέλευση, πού χαρακτηρίζει καί ἀντανακλᾶ σέ ὁλόκληρο τό λαϊκό ἐπαναστατικό κίνημα: Ἐνῶ ἀντικειμενικά ἡ κατάσταση τό καλεῖ νά ὀργανώσει καί καθοδηγήσει τόν ἐργαζόμενο λαό στή λαοκρατική δημοκρατική μεταβολή, πού εἶναι ὥριμη, ὑποκειμενικά τό κόμμα δέ μπορεῖ νά συλλάβει τό νόημα τῆς ἐποχῆς του, νά δόσει τό νεοελληνικό μπολσεβίκικο πρόγραμμα τῆς μεταβολῆς αὐτῆς, νά τοποθετηθεῖ σωστά στό πεδίο τῶν πολιτικῶν, κοινωνικῶν συγκρούσεων τῆς περιόδου αὐτῆς. Ἀναμασᾶ καί μεταφέρνει ἀπ' ἔξω γενικές, ἀφηρημένες, δογματικές θέσεις καί διαπιστώσεις, χρησιμοποιεῖ ἔτσι εἴτε ἄλλιῶς ἀφηρημένη ἐπαναστατική φρασεολογία, δέ μπορεῖ ὅμως μέσα ἀπό τή νεοελληνική κοινωνική ζωή καί πραγματικότητα νά χαράξει τό νεοελληνικό μπολσεβίκικο δρόμο ἐξέλιξης. Αὐτό τό γεγονός τό κρατᾶ οὐσιαστικά μακριά ἀπό τή ζωντανή δημιουργική πολιτική πράξη, ἀπό τίς πολιτικές ἀνάγκες καί ζυμώσεις τῆς στιγμῆς.

Τό κόμμα παλαίβει ἀκούραστα καί ἀποτελεσματικά γιά τήν ὀργάνωση καί τίς οἰκονομικές διεκδικήσεις τῶν ἐργαζομένων, κατά πρῶτο λόγο τῆς ἐργατικῆς τάξης. Ὅμως δέν ἔχει καθημερινή νεοελληνική ἐπαναστατική πολιτική. Δέν ἀνταποκρίνε-

ται στίς πολιτικές ἀπαιτήσεις, πού κάθε στιγμή προβάλλουν τά γεγονότα, ἡ γοργή ἐξέλιξη καί κίνηση τῆς ἐποχῆς, οἱ μάζες. Δέ μπορεῖ νά δόσει μαρξιστικά-λενινιστικά τή θεωρητική προγραμματική σύνθεση τῆς τότε νεοελληνικῆς πραγματικότητας, νά φωτίσει σωστά τό δρόμο τῆς ἀνέλιξης καί ἔτσι νά συνενώσει καί νά κατευθύνει πολιτικά τόν τεράστιο λαϊκό ἐπαναστατικό ὀργασμό πρός τή λαοκρατική δημοκρατική μεταβολή, πού εἶναι τότε τό ὥριμο καί πραγματοποιήσιμο καθῆκον. Σέ μιά περίοδο πού τή χώρα τήν κλονίζει πρωτόφαντη ἐπαναστατική κρίση, πού ἡ ἀστοτσιφλικάδικη πλουτοκρατία «δέ μπορεῖ νά κυβερνήσει ὅπως πρίν» καί ὁ λαός «δέ θέλει νά κυβερνηθεῖ ὅπως πρίν», πού ἡ πολεμική μικρασιατική κατάρευση συμπαρασύρει ὅλες τίς παλιές ἀξίες, τό πολιτικό κόμμα, πού ἱστορικά καί ἀντικειμενικά εἶναι ὁ πρωτεργάτης, ὁ ὀργανωτής, ὁ καθοδηγητής καί κινητήρας τῆς κοινωνικῆς ἀνατροπῆς, ὑποκειμενικά δέ μπορεῖ νά ἀνταποκριθεῖ στά προστάγματα τῆς περιόδου αὐτῆς. Τοῦ λείπει ἡ νεοελληνική μαρξιστική-λενινιστική θεωρία, βγαλμένη, ζυμωμένη, δημιουργημένη, φυτρωμένη μέσα ἀπό τή νεοελληνική πραγματικότητα, ἀπό τή δυστυχία, τίς ἀνάγκες καί τή θέληση τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ. Αὐτό τό κρατᾶ πολιτικά μακριά ἀπό τό λαό. Νά πάνω σέ ποιά βάση καί ἀπό ποιές αἰτίες ξέσπασε ἡ μακροχρόνια ἐσωτερική κρίση τοῦ ΚΚΕ.

2. Ἡ κρίση τοῦ κόμματος ἦταν βασικά καί κύρια κρίση τῶν καθοδηγήσεών του καί στίς βασικές καμπές, πού σημείωσε ἡ μεταπολεμική ἐξέλιξη τῆς χώρας, παρουσιάζει τίς παρακάτω κύριες φάσεις:

α) Ὀπορτουνισμός (1918-24). Γιά φορεῖς του ἔχει τούς μικροαστούς διανοουμένους, πού τό ἐπαναστατικό ρεῦμα τῆς ἐποχῆς τούς ἔσπρωξε πρός τ' ἀριστερά καί πρός τό ΚΚΕ, τό μοναδικό κόμμα πού ἔστεκε ἐνάντια στήν ἀστοτσιφλικάδικη ἀντίδραση. Εἶναι ἡ πρώτη ἄμεσα ὕστερ' ἀπό τόν πόλεμο ἐπαναστατική περίοδο. Τό ἐπαναστατικό ξεσήκωμα τῶν μαζῶν, ἡ οἰκονομική κρίση, ἡ μικρασιατική ἐκστρατεία καί καταστροφή, κλονίζουν συθέμελα τήν ἀστοτσιφλικάδικη κυριαρχία. Ὁ ὀπορτουνισμός, πού δέν πιστεύει στή δυνατότητα μιᾶς ἀνεξάρτητης προλεταριακῆς πολιτικῆς καί λύσης τῆς κρίσης, ἐγκαταλείπει τήν πολιτική πρωτοβουλία στά «προοδευτικά» ἀστικά κόμματα καί δένει τήν ἐργατική τάξη καί τό ἐπαναστατικό κίνημα στήν οὐρά τῆς ἀστικῆς δημοκρατίας, διατυπώνοντας τή θεωρία «τό κόμμα ἔχει ἀνάγκην μακρᾶς νομίμου ὑπάρξεως», δηλ. πρέπει νά μείνει ἔξω ἀπό τήν πολιτική ζωή καί δράση τῆς χώρας. Αὐτό καί ἐφαρμόζει, ἐνῶ ἡ ἀστική τάξη πραγματοποιεῖ τή «δημοκρατική» μεταβολή, καλμάρει τό λαϊκό ἐπαναστατικό κίνημα μέ μικρές παραχωρήσεις καί ξεπερνᾶ ἔτσι τή βαθιά ἐπαναστατική κρίση.

β) Λικβινταρισμός (1926-28). Ἡ ἀστική δημοκρατία γιά τό λόγο ὅτι δέν ἔλυσε κανένα ἀπό τά βασικά ζητήματα τοῦ λαοῦ καί τοῦ τόπου, περνᾶ, ἕνα χρόνο ὕστερα ἀπό τήν ἐγκαθίδρυσή της, τήν πρώτη βαθιά κρίση της μέ τή δικτατορία τοῦ Παγκάλου. Ἀμέσως ὕστερα ἡ πλουτοκρατία πραγματοποιεῖ τό πέρασμα στήν περίοδο τῆς σχετικῆς σταθεροποίησης σέ βάρος τῶν ἐργαζομένων. Ἡ πεῖρα τῆς ζωῆς δείχνει τήν ἀποτυχία γιά τό λαό τῆς ἀστικῆς δημοκρατίας. Ἡ ἀνάγκη γιά μιά λαοκρατική δημοκρατική διέξοδο προβάλλει πιό καθαρά καί πιό ἐπιταχτικά ἀπό κάθε ἄλλη φορά. Ὅμως, ὁ μικροαστικός ριζοσπαστισμός τοῦ λικβινταρισμοῦ κηρύσσει οὐσιαστικά τήν πολιτική ἀποχή (πού πραγματοποιεῖ ἔμπραχτα ὁ ἀρχηγές του) καί τή διάλυση τοῦ ΚΚΕ γιά ἕνα «νέο ξεκίνημα», πού θά φτιάσει καινούργιο κόμμα ἀπό τά «καλύτερα» ἐπαναστατικά στοιχεῖα! Ρίχνει τό κόμμα σέ μιά ἀποσυνθετική ἐσωτερική διαμάχη, ἐνῶ ἡ πλουτοκρατία πραγματοποιεῖ τή μερική σταθεροποίηση. Ὁ λικβινταρισμός βρῆκε γρήγορα τό θεωρητικό-πολιτικό-ὀργανωτικό στέγασμά του κάτω ἀπό τά φτερά τοῦ ἀντεπαναστατικοῦ τροτσκισμοῦ.

γ) Ὁ φραξιονισμός δίχως ἀρχές (1929-31). Ἡ μερική σταθεροποίηση τῆς ἀστοτσιφλικάδικης οἰκονομίας κλονίζεται καί καταρέει, μιά πρωτόφαντη οἰκονομική κρίση, πού τή συνοδεύει μιά γρήγορη ἐπαναστατική ἄνοδος τῶν μαζῶν ἀγκαλιάζει τή χώρα. Ἔχουμε τό πέρασμα στήν τρίτη περίοδο

τῆς μεταπολεμικῆς ἀστοτσιφλικάδικης ἐξέλιξης. Ὁ σεχταριστικός δογματισμός καί ἡ μηχανικότητα, πού χαρακτηρίζει τήν τότε κομματική καθοδήγηση, ἐνῶ στά λόγια παραδέχεται τή γραμμή τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς, πολιτικά-πραχτικά δέ μπορεῖ νά δεῖ τή γοργή ἀλλαγή τῆς κατάστασης, τήν καινούργια ἐπαναστατική ἄνοδο, τήν ὡρίμανση τῆς καινούργιας ἐπαναστατικῆς κρίσης καί ἔτσι σωστά νά προσανατολίσει τό κόμμα καί σωστά νά ὀργανώσει καί καθοδηγήσει τήν πάλη τῶν μαζῶν. Ἡ ἀνικανότητα αὐτή, πού τήν κρατᾶ ἔξω ἀπό τή ζωή καί τήν πραγματικότητα, τή ρίχνει—καί μαζί της ὅλο τό κόμμα—σέ μιά δίχρονη δίχως ἀρχές φραξιονιστική διαπάλη, πού στήν ὀργάνωσή της παίρνει ἐνεργό μέρος καί ὁ ταξικός ἐχθρός. Πραγματοποιεῖ μιά ἰδεολογική πολιτική συνθηκολόγηση μέ τόν ἀντεπαναστατικό τροτσκισμό, πού στό διάστημα αὐτό κάνει σοβαρές πρόοδες σέ βάρος τοῦ κόμματος. Εἶναι ἡ φραξιονιστική πάλη πού ἔφερε στό κόμμα τίς πιό μεγάλες ζημιές.

3. Αὐτοί εἶναι οἱ κύριοι σταθμοί τῆς κρίσης τοῦ κόμματος. Τό ΚΚΕ, ζωντανός ἐπαναστατικός ὀργανισμός μέ ὑγιῆ προλεταριακή βάση, ἔπρεπε μέ τήν ἴδια του τήν πεῖρα ἀπό τή μακρόχρονη κρίση νά ἀνδρωθεῖ ὥς τό ξεπέρασμά της, ὥς τήν ὑπερνίκησή της.

15 τοῦ Ἰούνη 1939

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΤΕΛΙΚΟΙ ΣΚΟΠΟΙ ΤΟΥ ΚΚΕ

1. Σ' ὅλη τή μακρόχρονη κρίση τοῦ κόμματος κυριαρχεῖ τοῦτο τό κεντρικό χαρακτηριστικό: ἡ ἀντίθεση ἀνάμεσα στίς διάφορες καθοδηγήσεις τοῦ κόμματος καί τή βάση του, πού ἔμεινε πάντα ἀκλόνητα πιστή στήν Κομμουνιστική Διεθνῆ. Καί τό κόμμα, μέσα ἀπ' τήν πεῖρα καί τίς καμπές τῆς κρίσης, ἔφερε ἀργά μά σταθερά στή συσσώρευση τῶν ἀπαραίτητων θεωρητικῶν, πολιτικῶν καί ὀργανωτικῶν προϋποθέσεων γιά τό πέρασμα καί τήν ὑπερνίκηση τῆς κρίσης. Ἐνῶ οἱ διάφορες καθοδηγήσεις ἔμπλεκαν τό κόμμα σέ φραξιονιστικές διαμάχες καί τό τραβοῦσαν ἀπ' τόν ὀπορτουνισμό στό λικβινταρισμό καί τό σεχταρισμό, ἡ βάση τοῦ κόμματος, στέρεη, ὑγιής, προλεταριακή, πάλαιβε ἀκούραστα γιά τά ζητήματα καί τήν ὀργάνωση τῆς ἐργατικῆς τάξης καί τῶν ἐργαζομένων καί ἔτσι διατηροῦσε καί μεγάλωνε τή σύνδεση τοῦ κόμματος μέ τίς μάζες. Ξεκαθάριζε τίς διάφορες ἀντικομματικές καθοδηγήσεις, διατηροῦσε καί φύλαγε τήν ἑνότητα τοῦ κόμματος, παρά τό γεγονός ὅτι ὅλες οἱ καθοδηγήσεις τοῦ κόμματος ἀπ' τήν ἵδρυσή του ὥς τό λικβινταρισμό, διώχτηκαν ἀπ' τό κόμμα. Ἀνδρώνονταν καί ὡρίμαζε γιά τή λύση τῆς κρίσης τοῦ ΚΚΕ.

2. Ἡ τελευταία δίχως ἀρχές φραξιονιστική πάλη (1929-31), πού στήν ὀργάνωσή της πῆρε μέρος καί ὁ ταξικός ἐχθρός, χτύπησε τό κόμμα πιό πολύ ἀπ' ὅλες. Μά ὅσο πιό πολλές ζημιές ἔφερε, τόσο πιό βαθιά ξεσήκωσε τό κόμμα γιά τήν ἐκμηδένισή της. Μέ τήν ἄμεση καί δραστήρια ἐπέμβαση τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς, ὁ φραξιονισμός ξεκαθαρίζεται σύντομα. Τήν 1η τοῦ Νοέμβρη 1931 δημοσιεύτηκε στό «Ριζοσπάστη» ἔκκληση τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς «Πρός τά μέλη τοῦ ΚΚΕ», πού: α) ἔβαλε τέρμα στή φραξιονιστική πάλη καί β) καθόριζε γιά τό κόμμα τοῦτο τό κεντρικό καθῆκον: νά καταπιαστεῖ, νά μελετήσει, νά γνωρίσει τά ζητήματα, τίς ἀνάγκες, τίς ἄμεσες διεκδικήσεις τῆς ἐργατικῆς τάξης καί ὅλου τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ· νά ὀργανώσει τήν πάλη τῶν μαζῶν γιά τίς διεκδικήσεις τους αὐτές ἐφαρμόζοντας κάθε φορά τίς μορφές ἐκεῖνες τῆς πάλης πού ἀνταποκρίνονται στίς συγκεκριμένες συνθῆκες καί νά τείνει ἀδιάκοπα στό ξάπλωμα, στή συνένωση καί τό ἀνέβασμά τους μέχρι τή μαζική πολιτική ἀπεργία. Ἔτσι τό κόμμα θά συνδεθεῖ μέ τίς μάζες, θά τίς ὀργανώσει, θά κατακτήσει τήν ἐμπιστοσύνη τους, θά ριζώσει μέσα τους καί, ἐξυψώνοντάς τες ἀδιάκοπα διά μέσου τῆς πάλης τους γιά τίς ἄμεσες οἰκονομικές διεκδικήσεις, θά τίς βγάλει ὁλοένα καί πιό μαζικά στή λεωφόρο τῶν ἀνοιχτῶν πολιτικῶν ἀγώνων, πρός τίς

βασικές διεκδικήσεις, πρός τήν ἐξουσία. Τήν ὀργάνωση αὐτή τῆς λαϊκῆς πάλης γιά τίς ἄμεσες διεκδικήσεις καί τίς πιό ἐλάχιστες, χρησιμοποιώντας καί τίς πιό ἁπλές μορφές ἀγώνα, καθόρισε ἡ ἔκκληση τῆς ΚΔ ***σάν τό βασικό κρίκο στή σειρά τῶν καθηκόντων τοῦ κόμματος***, πού ἡ κατοχή του θά τοῦ ἐπιτρέψει νά κρατᾶ ὁλόκληρη τήν ἁλυσίδα. Μέσα ἀπ' αὐτή τήν πάλη γιά τό ψωμί, τά καθυστερημένα στρώματα τῶν ἐργαζομένων θά φτάσουν μέ τήν ἴδια τους τήν πεῖρα ὥς τή συνείδηση τῆς ἀνάγκης τοῦ ἀγώνα γιά τήν ἐξουσία καί τό κόμμα θά βαδίσει σταθερά πρός τήν κατάχτηση τῆς πλειοψηφίας τοῦ προλεταριάτου καί τή συγκέντρωση γύρω του τῆς ἀγροτιᾶς καί τοῦ ἄλλου ἐργαζόμενου λαοῦ.

3. Τό κόμμα ἀποδέχτηκε ὁμόφωνα τήν ἔκκληση τῆς ΚΔ καί ρίχτηκε στή δουλιά γιά τήν πραγματοποίησή της. Τ' ἀποτελέσματα ἦρθαν σημαντικά. Ἀναπτύσσονται γρήγορα, κάτω ἀπό τήν καθοδήγηση τοῦ κόμματος, οἰκονομικοί ἀγῶνες τῶν μαζῶν, πρῶτ' ἀπ' ὅλα τῶν ἐργατῶν, πού ὁλοένα πλαταίνουν καί βαθαίνουν. Αὐξάνουν οἱ ὀργανώσεις τῶν ἐργαζομένων καί ὁ ρεφορμισμός περισφίγγεται καί περιορίζεται σταθερά. Ὁ τροτσκισμός ἀφοπλίζεται ἰδεολογικά, καταρέει ὀργανωτικά καί ἀσφυκτιᾶ μέσα σ' ἕνα διαλυτικό ἐσωτερικό ἀλληλοφάγωμα. Τό κόμμα ἀναπτύσσεται ὀργανωτικά καί μεγαλώνει τήν πολιτική του ἐπιροή. Μέσα ἀπό τήν ἀδιάκοπη αὐτή ἐπαφή μέ τό λαό, πού φέρνει στή μελέτη καί τή γνώση τῆς νεοελληνικῆς πραγματικότητας, ξεφυτρώνει ὀργανικά μιά ἐπιταχτική ἀνάγκη: ***νά καθορίσει τό κόμμα τούς τελικούς του σκοπούς, νά φωτίσει δηλ. τά βασικά νεοελληνικά προβλήματα μέ τό φῶς τοῦ μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ***, τῆς ἐπιστημονικῆς ἀντικειμενικότητας, γιά νά καθορίσει σωστά τόν ἐπαναστατικό δρόμο στό νεοελληνικό ξετύλιγμα, ***τό δρόμο δηλ. πού πρέπει νά βαδίσει ἡ νέα Ἑλλάδα γιά νά φτάσει σέ μιά ὁλόπλευρη ἀναγέννηση***. Πρέπει τό κόμμα νά στεγάσει ὅλη του τή δουλιά καί τή δράση μέ τό πρόγραμμά του πού θά προσανατολίσει σωστά τόν ἐργαζόμενο λαό, θά βάλει πάνω σέ μιά καθαρή καί στέρεη, πραγματοποιή-

σιμη καί κατανοητή γιά τίς μάζες, ***βάση τό πρόβλημα τῆς ἐξουσίας καί τῆς πάλης γι' αὐτή***, θά ἐπιτρέψει στό κόμμα, σπάζοντας τίς ἐπιδράσεις τοῦ ἀπολίτικου συνδικαλισμοῦ, πού οὐσιαστικά καί ἔμπραχτα καλλιεργοῦνταν μέχρι τότε, ***νά ἐφαρμόσει μιά λαϊκή καθημερινή ἐπαναστατική πολιτική, νά πάρει τή θέση του στήν πολιτική ζωή*** τῆς χώρας καί νά διεκδικήσει ἀποτελεσματικά τήν καθοδήγησή της.

4. Μέ τήν ἄμεση καί δραστήρια ἐνίσχυση τῆς ΚΔ τό ΚΚΕ ἔλυσε τό πρόβλημα αὐτό. Ἡ 6η Ὁλομέλεια τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΚΚΕ (Γενάρης 1934) καθόρισε: Ἡ Ἑλλάδα εἶναι χώρα ἀγροτική-βιομηχανική μέ μέση κεφαλαιοκρατική ἀνάπτυξη καί μέ μισοφεουδαρχικά ὑπολείμματα στήν ἀγροτική οἰκονομία. Ἡ τέτια οἰκονομική διάρθρωση τῆς χώρας φέρνει τούτη τή βασική ἰδιομορφία: τή σημαντική της πολιτική ἐξάρτηση ἀπό τό ξένο κεφάλαιο. Αὐτή ἡ ἐξάρτηση, μαζί μέ τή διατήρηση τῶν φεουδαρχικῶν ὑπολειμμάτων στό χωριό, κρατοῦν τή χώρα στήν οἰκονομική καί στήν ὁλόπλευρή της καθυστέρηση. Ἡ ἀστική δημοκρατία δέν ἔθιξε τό ξένο κεφάλαιο, ἀντίθετα μεγάλωσε τήν ἐξωτερική ἐξάρτηση τῆς χώρας. Ἡ ἀγροτική «μεταρρύθμισή» της ἀντικατάστησε τό γεώμορό της μέ τήν πληρωμή γιά τήν ἐξαγορά τῆς γῆς. Ἔτσι οὐσιαστικά δέν ἄλλαξε τήν κατάσταση στό χωριό, δέν ἔκανε τόν ἀγρότη λεύτερο παραγωγό, μέ λεύτερη κατοχή τῆς γῆς καί τῶν προϊόντων του. Δέν ἀπάλλαξε τή φτωχομεσαία ἀγροτική οἰκονομία ἀπό τά βάρη πού τήν κρατοῦσαν σέ μιά κατάσταση κατάπτωσης, ἀνικανότητας καί γιά μιά ἁπλή ἀναπαραγωγή. Γιά νά σπάσει ἡ νέα Ἑλλάδα τά δεσμά πού κρατᾶνε δεμένες τίς παραγωγικές δυνάμεις καί τήν ὅλη της ἀνάπτυξη—δεσμά πού τῆς ἐπιβάλλει ἡ ἀστοτσιφλικάδικη ἀντίδραση—***πρέπει πρῶτ' ἀπ' ὅλα νά λύσει αὐτά τά δυό ἀστικοδημοκρατικά καθήκοντα***. Τό προλεταριάτο, πρωτοστατώντας στή λύση αὐτή καί καθοδηγώντας τήν ἀγροτιά καί τόν ἄλλο ἐργαζόμενο λαό στήν πάλη γιά τήν πραγματοποίησή

της, πού τούς ἐνδιαφέρει ζωτικότατα, καταχτᾶ τήν ἐμπιστοσύνη τους καί τίς ἐξυψώνει, μέσα ἀπό τήν ἴδια τους τήν πεῖρα πού θά τούς δόσει ἡ ἀνάγκη νά συντριφτεῖ ἡ ἀστοτσιφλικάδικη ἀντίδραση ἐνάντια στή λύση αὐτή, ὥς τήν πάλη γιά τή σοσιαλιστική ὁλοκλήρωση τῆς λαϊκῆς κοινωνικῆς ἀπελευθέρωσης, δηλ. ὥς τήν ἀπαλλοτρίωση τῆς κεφαλαιοκρατίας καί τή σοσιαλιστική ὀργάνωση τῆς παραγωγῆς. Κατά συνέπεια, ***ἡ ἐπερχόμενη ἐπανάσταση στήν Ἑλλάδα, ἀπό τά καθήκοντα πού πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἔχει νά λύσει, θ' ἀρχίσει σάν ἀστικοδημοκρατική, μέ περισσότερο ἤ λιγότερο γοργό πέρασμα στή σοσιαλιστική ἐπανάσταση.*** Αὐτό πρῶτ' ἀπ' ὅλα θά ἐξαρτηθεῖ ἀπό τήν ἱκανότητα τῆς ἐργατικῆς τάξης νά ἐξυψώσει ὥς τήν κατανόηση τῆς ἀνάγκης αὐτῆς τή φτωχομεσαία ἀγροτιά καί τήν ἄλλη φτωχολογιά στίς πόλεις.

5. Κινητήριες δυνάμεις στήν ἐπερχόμενη ἐπανάσταση εἶναι ἡ ἐργατική τάξη ἐπικεφαλῆς τῆς φτωχομεσαίας ἀγροτιᾶς, τῶν ἐθνικῶν μειονοτήτων καί τῆς ἄλλης φτωχολογιᾶς. Αὐτῶν τή δικτατορία θά ἐγκαθιδρύσει ἡ ἐπανάσταση, δηλ. τήν ἐπαναστατική δημοκρατική δικτατορία τῶν ἐργατῶν καί χωρικῶν μέ βάση τά σοβιέτ. Ἡ ἐσωτερική ἐξέλιξη τῆς ἐπανάστασης καί τό πέρασμα στή σοσιαλιστική θά φέρει τήν περισσότερη συγκέντρωση τῆς ἐξουσίας στά χέρια τοῦ προλεταριάτου, στή δικτατορία τοῦ προλεταριάτου, μέ βάση τή σύσφιξη τῆς ἐργατοαγροτικῆς συμμαχίας. Ἡ ἱστορική σημασία τῆς 6ης Ὁλομέλειας εἶναι ὅτι γιά πρώτη φορά ἔδοσε τήν ἐπιστημονική ἀνατομία τῆς οἰκονομικῆς διάρθρωσης τῆς χώρας καί καθόρισε τό νεοελληνικό δρόμο τῆς λαϊκῆς ἀπελευθέρωσης καί τῆς σοσιαλιστικῆς πραγματοποίησης. Βασικά ὁλοκλήρωσε τόν ἰδεολογικό ἐξοπλισμό τοῦ ΚΚΕ καί τοῦ ἔδοσε μιά ἀναμφισβήτητη ὑπεροχή ἀπέναντι στήν ἀστοτσιφλικάδικη ἰδεολογία καί τή δυνατότητα μιᾶς δημιουργικῆς ἐπαναστατικῆς λαϊκῆς πολιτικῆς δράσης.

16 τοῦ Ἰούνη 1939

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΙ ΤΑΧΤΙΚΗ

1. Σέ τελευταία ἀνάλυση, ὁ χαρακτήρας τῆς ἐπανάστασης ἐξαρτᾶται ἀπό τό συσχετισμό τῶν ταξικῶν δυνάμεων. Ἄν ἡ ἀγροτιά δέ ζήσει μέ τήν ἴδια τήν πεῖρα της ἔτσι εἴτε ἀλλιῶς τόν ἀστικοδημοκρατικό μετασχηματισμό, δέ μπορεῖ νά σηκωθεῖ ὥς τήν κατανόηση τῆς ἀνάγκης γιά τή σοσιαλιστική ἐπανάσταση. Τό προλεταριάτο, πρωτοστατώντας στή λύση τοῦ βασικοῦ ζητήματος τῆς ἀγροτιᾶς, τοῦ ζητήματος τῆς γῆς, ἐνάντια στήν ἀστοτσιφλικάδικη ἀντίδραση, ἀποσπᾶ τήν ἀγροτιά ἀπό τήν πλουτοκρατική ἐπιρροή, πραγματοποιεῖ μαζί της τή συμμαχία, καί τήν ὑψώνει ὥς τήν προλεταριακή σοσιαλιστική ἐπανάσταση, πού ἡ νίκη της εἶναι ἀδύνατη χωρίς αὐτήν. Τό ΚΚΕ, καθορίζοντας τούς τελικούς του σκοπούς, μπόρεσε νά διατυπώσει σωστά καί τή στρατηγική του. Δηλ. νά καθορίσει τίς στρατηγικές του ἐπιδιώξεις, πού ἡ ἐξασφάλισή τους ἐπιφέρει τόν ἀναγκαῖο μετασχηματισμό στίς ταξικές δυνάμεις γιά νά πραγματοποιηθοῦν οἱ τελικοί σκοποί. Σ τ ρ α τ η γ ι κ ή εἶναι ἡ ἐξασφάλιση τῶν βασικῶν προϋποθέσεων γιά τήν τελική νίκη.

2. Οἱ στρατηγικές ἐπιδιώξεις τοῦ ΚΚΕ εἶναι: α) ἡ κατάχτηση τῆς πλειοψηφίας τῆς ἐργατικῆς τάξης, β) ἡ πραγματοποίηση τῆς συμμαχίας μέ τή φτωχή καί μεσαία ἀγροτιά, γ) ἡ συνένωση, κάτω ἀπό τή συμμαχία αὐτή, τῶν ἄλλων στρωμάτων τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ (ἐθνικές μειονότητες, φτωχολογιά καί μικροαστικές μάζες στίς πόλεις, στρατευμένος λαός, ὑπάλληλοι, φτωχοί διανοούμενοι), δηλ. κατάχτηση τῆς πλειοψηφίας τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ, μέ τήν ἔννοια τοῦ λαοῦ πού δουλεύει καί παλαίβει στήν παραγωγή. Σχηματικά καί βασικά αὐτό μπορεῖ νά διατυπωθεῖ ἔτσι: κατοχή τοῦ ἄξονα Πειραιᾶ-Ἀθήνας-Σαλονίκης μέ τή γύρω ἀγροτική ἐνδοχώρα. Αὐτό δέ σημαίνει βέβαια ἄγνοια ἤ ὑποτίμηση τῆς Καβάλας, τῆς Πελοποννήσου, τῆς Θράκης, τῆς Κρήτης.

3. Ἡ κατάχτηση τῆς πλειοψηφίας τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ ἀπό τό ἐπαναστατικό κόμμα, πού ἀποτελεῖ τόν κύριο καί βασικό

παράγοντα γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς πολιτικῆς ἐπαναστατικῆς κρίσης στό σύστημα τῆς κυριαρχίας τοῦ καθεστῶτος τῆς πλουτοκρατίας, θέτει στήν ἡμερήσια διάταξη γιά ἄμεση λύση τό πρόβλημα τῆς κατάχτησης τῆς ἐξουσίας. Αὐτό προϋποθέτει τόν ἀναγκαῖο ὀργανωτικό-τεχνικό ἐξοπλισμό καί προετοιμασία τοῦ ΚΚΕ.

4. Ὁ καθορισμός τῶν στρατηγικῶν ἐπιδιώξεων ἐπέτρεψε στό ΚΚΕ νά ἀποσαφηνίσει τήν ταχτική του, νά τῆς δόσει τήν ἀπαραίτητη εὐρύτητα, εὐλυγισία καί εὐκινησία. Ταχτική εἶναι ἡ καθημερινή ἀδιάκοπη πάλη τοῦ κόμματος καί τῶν μαζῶν πού ἀποβλέπει στό νά ἐξασφαλίσει κάθε φορά τό ἀνώτατο δυνατό ὅριο ἐπιτυχιῶν, τήν προώθηση τῶν θέσεών του, πού φέρνουν ὁλοένα πρός τήν πραγματοποίηση τῶν στρατηγικῶν ἐπιδιώξεων ἐν ὄψει πάντοτε τοῦ τελικοῦ σκοποῦ. Εἶναι ἡ ζωντανή, εὐλύγιστη, ἐπιτελική παρεμβολή τοῦ κόμματος στά ζητήματα τῶν μαζῶν γιά τήν ὀργάνωση τῆς πάλης τους, ἡ δραστήρια συμμετοχή στήν οἰκονομική, πολιτική, κοινωνική καί πνευματική ζωή καί κίνηση τοῦ τόπου, πού τείνει πάντα νά σηκώσει ὥς τήν πάλη καί νά συνενώσει ὁλοένα καί πιό πλατιά τά ἐργαζόμενα στρώματα στόν ἀγώνα γιά τίς οἰκονομικές καί πολιτικές ἐπιδιώξεις τους, ἀνεβάζοντάς τα μέσα ἀπό τήν ἴδια τους τήν πείρα ὁλοένα πιό ψηλά μέχρι τήν ἐξασφάλιση τῶν στρατηγικῶν προϋποθέσεων γιά τήν τελική νίκη. Ἡ ταχτική τείνει στήν ἐξασφάλιση τῶν ἀπαραίτητων κρίκων, πού ἐπιτρέπει κάθε φορά τό πέρασμα ἀπό τή μιά θέση στήν ἄλλη πρός τούς στρατηγικούς σκοπούς. Προωθεῖ εἴτε ἀποσύρει ἀπό τό προσκήνιο τῆς πολιτικῆς ζωῆς καί δράσης τά διάφορα προβλήματα, σύμφωνα μέ τίς ἀνάγκες τῆς στιγμῆς καί σέ ἐξάρτηση ἀπό τό γενικό ἐπαναστατικό συμφέρον. Μέ καθαρή πάντοτε τή γενική πορεία-γραμμή πού δείχνει τούς τελικούς σκοπούς, ὁ ταχτικός χειρισμός ἀπό τό κόμμα ἔχει τήν πιό μεγάλη ἐλευθερία καί δυνατότητα κινήσεων καί ἑλιγμῶν, πού τοῦ ἐπιτρέπει ζωντανά νά ἀνταποκρίνεται καί νά ἀντιμετωπίζει τά προβλήματα καί τίς ἀλλαγές πού προβάλλει κάθε φορά ἡ ἐξέλιξη τῆς κατάστασης.

17 τοῦ Ἰούνη 1939

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

1. Ἡ ὀργανωτική πολιτική τοῦ ΚΚΕ ὑποτάσσεται στίς ἀνάγκες τῆς πολιτικῆς του γραμμῆς καί δράσης καί ἀποβλέπει κάθε φορά στή σωστή καί γρήγορη διοχέτευση τῆς γραμμῆς αὐτῆς στίς μάζες καί στήν κινητοποίησή τους γιά τήν πραγματοποίησή της. Ἔτσι ἡ πραγματοποίηση τῆς πολιτικῆς γραμμῆς τοῦ κόμματος βρίσκεται σέ ἄμεση ἐξάρτηση ἀπό τήν ὀργανωτική του πολιτική, ὅπως καί ἡ ὀρθότητα τῆς πολιτικῆς γραμμῆς ἐπιτρέπει τή δυνατότητα σωστῆς ὀργανωτικῆς πολιτικῆς καί ἀνάπτυξης.

2. Ἡ ὀργανωνική πολιτική τοῦ κόμματος καί ἡ σωστή ἀνάπτυξη καί ἐφαρμογή της στηρίζεται στή σωστή ἐπιλογή καί τοποθέτηση τῶν στελεχῶν, ἔτσι πού τό καθένα νά βρίσκεται στή θέση πού ν' ἀνταποκρίνεται στίς ἱκανότητές του καί ν' ἀποδίνει τό ἀνώτατο κάθε φορά δυνατό ὅριο ἀπό ἀποτελέσματα, δηλ. νά ἐξασφαλίζει κάθε φορά τή σωστή κινητοποίηση, διάταξη καί κατανομή τῶν κομματικῶν καί ἐπαναστατικῶν δυνάμεων, σύμφωνα μέ τίς ἀνάγκες πού κάθε στιγμή προβάλλει ἡ πολιτική γραμμή τοῦ κόμματος καί ἡ ἀποτελεσματική πραγματοποίησή της.

3. Ἡ ὀργανωτική διάρθρωση τοῦ κόμματος βασίζεται στήν ἀρχή τοῦ δημοκρατικοῦ συγκεντρωτισμοῦ, δηλ. στή σωστή κάθε φορά καί ἀνάλογα μέ τίς συνθῆκες δουλιᾶς τοῦ κόμματος (νομιμότητα, μισοπαρανομία, παρανομία) σχέση μεταξύ συγκεντρωτισμοῦ καί δημοκρατίας, πράγμα πού ἐξασφαλίζει τήν κομματική ἑνότητα καί πειθαρχία, τή σωστή διάταξη τῆς κομματικῆς ἱεραρχίας, τόν ὀργανισμό τῆς ἐσωκομματικῆς ζωῆς καί ἀνάπτυξης καί προώθησης τῶν στελεχῶν, τόν ἔλεγχο τῆς βάσης πρός τά πάνω. Ὁ δημοκρατικός συγκεντρωτισμός ἀποκλείει τήν ἀποκλειστική ἐπιβολή τῆς μιᾶς ἀπό τίς δυό ἀρχές πού τόν συγκροτοῦν.

4. Ἡ ἀρχή τῆς ὀργανωτικῆς βάσης τοῦ κόμματος, πού κυριαρχεῖ, εἶναι ἡ ὀργάνωση μέσα στήν παραγωγή. Τό κόμμα δημιουργεῖ ὀργανώσεις παντοῦ ὅπου δουλεύουν, ζοῦν, εἶναι ὀργανωμένοι καί γενικά ὑπάρχουν ἐργάτες καί ἐργαζόμενοι, χρησιμοποιεῖ κάθε φορά τίς μορφές ὀργάνωσης πού ἐξασφαλίζουν τήν ἔγκαιρη καί σωστή κινητοποίηση τῶν μαζῶν καί πραγματοποίηση τῆς πολιτικῆς του γραμμῆς. Πλαισιώνει τίς ὀργανώσεις του μέ ὁλόκληρο σύστημα ἐξωκομματικῶν ὀργανώσεων, πρῶτ' ἀπ' ὅλα τῆς ἐργατιᾶς (συνδικάτα, ἐπιτροπές ἐργοστασίων κλπ.), ἱδρύει καί δουλεύει μέσα σ' ὅλες τίς ὀργανώσεις τῶν ἐργατῶν καί ἐργαζομένων καί σ' αὐτές πού περικλείνουν ἐργάτες καί ἐργαζόμενους. Ἡ ὀργάνωση τῶν ἐργαζομένων καί ἡ ἐπικράτηση τῆς κομματικῆς γραμμῆς ἀποτελεῖ προϋπόθεση γιά τήν πραγματοποίηση τῶν στρατηγικῶν του ἐπιδιώξεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

ΣΤΗ ΦΩΤΙΑ ΤΗΣ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑΣ

1. Ἡ διαφώτιση ἀπό τό ΚΚΕ τῶν τελικῶν του σκοπῶν καί τῶν στρατηγικῶν του ἐπιδιώξεων γίνεται σέ μιά περίοδο πού τή χαρακτηρίζουν τά παρακάτω γνωρίσματα: α) μιά πρωτόφαντη σέ μάκρος καί βάθος οἰκονομική κρίση πού φέρνει τήν οἰκονομική χρεωκοπία, β) γοργή ἐπαναστατική ἄνοδο τῶν μαζῶν, γ) μεγάλη ὄξυνση τῆς διαπάλης μέσα στό ἀστοτσιφλικάδικο στρατόπεδο, πού συνοδεύεται ἀπό σειρά στρατιωτικά κινήματα καί αἱματηρές συγκρούσεις. Πάνω στή βάση αὐτή ὡριμάζει γρήγορα μιά καινούργια πολιτική κρίση τῆς ἀστοτσιφλικάδικης Ἑλλάδας.

2. Γιά νά ἀντιμετωπίσει τήν κατάσταση αὐτή, πού δημιουργεῖ σοβαρή ἀπειλή ἐνάντια στήν ἀστοτσιφλικάδικη κυριαρχία, ἡ πιό ἀντιδραστική μερίδα τῆς πλουτοκρατίας δυναμώνει ὁλοένα τόν ἐκφασισμό τῆς χώρας καί κάτω ἀπό τήν καθοδήγηση τοῦ ξένου ἰμπεριαλισμοῦ, πρῶτ' ἀπ' ὅλα τῆς Ἀγγλίας,

πραγματοποιεῖ τή μοναρχική παλινόρθωση (Νοέμβρης 1935) σάν βάση γιά τή συγκέντρωση τῶν δυνάμεων τῆς ἀντίδρασης, πού τείνει στήν ἐγκαθίδρυση τῆς φασιστικῆς δικτατορίας. Τά κόμματα τῆς ἀστικῆς δημοκρατίας τήν παραδίνουν ἀμαχητεί καί μόνο τό ΚΚΕ στέκεται ὑπερασπιστής της.

3. Τήν πολιτική γραμμή καί δράση στό διάστημα αὐτό τήν πλαισιώνει τούτη ἡ κεντρική προσπάθεια: νά συγκεντρωθοῦν γύρω ἀπό μιά κοινή πλατφόρμα δράσης ὅλες οἱ δυνάμεις, δίχως καμιά ἐξαίρεση, πού δέ θέλουν τή φασιστική δικτατορία πού ἑτοιμάζει ἡ ἀντίδραση μέ ἐπικεφαλῆς τό Μεταξᾶ-Μανιαδάκη καί νά κατοχυρωθεῖ ἡ ἐσωτερική ἐξέλιξη σύμφωνα μέ τή θέληση τῆς πλειοψηφίας τοῦ λαοῦ.

4. Ἡ προσπάθεια αὐτή τοῦ ΚΚΕ, πού πῆρε τήν πρώτη τῆς ὤθηση στό 5ο Συνέδριο (Ἀπρίλης 1934) καί ἀπόχτησε τήν ἀπαραίτητη εὐρύτητα μέ τό 6ο Συνέδριο (Δεκέμβρης 1935), ὕστερα ἀπό τό 7ο Συνέδριο τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς, παρουσιάζει τίς παρακάτω συγκεκριμένες ἐκδηλώσεις: α) πραγματοποιεῖ τό ἑνιαῖο ἐργατικό μέτωπο γιά τίς ἄμεσες διεκδικήσεις, β) προωθεῖ ἀποτελεσματικά τή συνδικαλιστική ἑνότητα καί οἱ δυό Γενικές συνομοσπονδίες ἀποφασίζουν τήν ὁλοκλήρωσή της, γ) τό Σεπτέμβρη τοῦ 1934 σχηματίζει τό ἀντιφασιστικό μέτωπο ἀπό τά κόμματα καί τίς συνδικαλιστικές ὀργανώσεις τῶν ἐργαζομένων, δ) πραγματοποιεῖ μέ τό Ἀγροτικό Κόμμα Ἑλλάδας συμφωνία λαϊκοῦ μετώπου καί ἑνότητας μαζί του τῶν ἀντιπλουτοκρατικῶν δυνάμεων στό χωριό μέσα στό ἑνιαῖο Ἀγροτικό Κόμμα, πού εἶναι τό κόμμα τῆς ἐργατοαγροτικῆς συμμαχίας στό χωριό καί τῆς πάλης γιά τίς ἄμεσες διεκδικήσεις τῶν ἀγροτῶν καί τόν ἀστικοδημοκρατικό μετασχηματισμό, ε) ὑπογράφει τό Φλεβάρη τοῦ 1936 τό ἀντιφασιστικό σύμφωνο μέ τό Κόμμα τῶν Φιλελευθέρων γιά τήν ὑπεράσπιση τῶν δημοκρατικῶν ἐλευθεριῶν καί τά ἄμεσα λαϊκά αἰτήματα.

5. Μέ βάση αὐτή τήν πολιτική, τό ΚΚΕ ἀναπτύσσει στό διάστημα αὐτό τούς μαζικούς λαϊκούς ἀγῶνες. Οἱ ἐργατικές

ἀπεργίες παίρνουν μιά ἐξαιρετική καί πρωτόφαντη ἔκταση, ἀγκαλιάζουν ὅλους τούς κλάδους καί ἀνυψώνονται ἀδιάκοπα. Ἡ μαζική πολιτική ἀπεργία γίνεται ὄργανο καθημερινῆς πάλης καί πραγματοποιεῖται ἡ γενική ἀπεργία. Ἡ ἀντιφασιστική δράση ξαπλώνεται σ' ὅλα τά στρώματα τοῦ πληθυσμοῦ καί βρίσκει τό κατακόρυφό της στό παλλαϊκό ἐπαναστατικό ξεσήκωμα τῆς Σαλονίκης στίς 10 τοῦ Μάη, πού ἔβαλε στήν ἡμερήσια διάταξη τή λαϊκή ἀνατροπή τῆς κυβέρνησης τοῦ Μεταξᾶ (πού προχωρεῖ στήν ἐγκαθίδρυση τῆς φασιστικῆς δικτατορίας) καί τήν πραγματοποίηση τοῦ λαϊκοῦ μετώπου στήν Ἑλλάδα. Οἱ κοινωνικές πολιτικές δυνάμεις στήν Ἑλλάδα συγκεντρώνονται ὁλοένα καί πιό γοργά γύρω ἀπό δυό πόλους: α) τό δρόμο πρός τό λαϊκό μέτωπο καί τήν κυβέρνησή του, πού βαδίζει ἡ Ἑλλάδα στό πρῶτο μισό τοῦ 1936 μέ τή θέληση τῆς πλειοψηφίας τοῦ λαοῦ της καί β) τόν πόλο τῆς ἀντίδρασης πού βαδίζει γιά τή φασιστική δικτατορία. Ἡ μοναρχική παλινόρθωση δέ δικαίωσε τίς προβλέψεις τῆς χρηματιστικῆς ὀλιγαρχίας καί τοῦ ξένου κεφαλαίου. Ἔπρεπε μέ τή βία τῆς φασιστικῆς δικτατορίας νά σαρωθοῦν ὅλες οἱ λαϊκές πολιτικές καταχτήσεις, νά χτυπηθεῖ τό λαϊκό κίνημα καί πρῶτ' ἀπ' ὅλα ὁ βασικός κινητήρας του, τό ΚΚΕ, γιά νά διατηρηθεῖ ἡ πλουτοκρατική ἐξουσία καί κυριαρχία.

6. Τό ΚΚΕ ξεσκεπάζει ζωντανά, συγκεκριμένα, καθημερινά τίς προετοιμασίες τοῦ Μεταξᾶ γιά τή φασιστική δικτατορία, δείχνει τίς καταστροφές πού θά φέρει τόσο ἐσωτερικά, ὅσο καί ἐξωτερικά, βάζοντας σέ ἄμεσο κίνδυνο τήν ἀνεξαρτησία καί τήν ἀκεραιότητα τῆς χώρας. Σάν ἀπάντηση στά ἀντιλαϊκά μέτρα τῆς κυβέρνησης Μεταξᾶ γιά τήν ὑποχρεωτική διαιτησία κλπ., οἱ δυό Γενικές συνομοσπονδίες ἀποφάσισαν γιά τίς 5 Αὐγούστου τοῦ 1936 τή γενική πανελλαδική ἀπεργία. Μέ τό πρόσχημα ὅτι ἡ ἀπεργία αὐτή ἀποβλέπει στήν ἀνατροπή τοῦ κοινωνικοῦ καθεστῶτος, ὁ Μεταξᾶς τό βράδυ τῆς 4ης Αὐγούστου ἐγκαθιδρύει τή φασιστική δικτατορία.

7. Ἡ μοναρχοφασιστική δικτατορία τῆς 4ης Αὐγούστου ἐκφράζει τή θέληση τῆς ἀστοτσιφλικάδικης πλουτοκρατικῆς ὀλιγαρχίας, τῆς μοναρχίας καί τοῦ ξένου κεφαλαίου, μέ ἐπικεφαλῆς τήν Ἀγγλία, νά πνίξουν τή λαϊκή θέληση πού ἀπειλοῦσε τήν κυριαρχία τους καί νά ἐξυπηρετήσουν τά συμφέροντά τους, ἐπιβάλλοντας στό λαό καί τόν τόπο τήν πιό βίαιη καί ὁλοκληρωμένη καταπίεση. Καί ἐκδηλώνει τήν ἀδυναμία τῆς πλουτοκρατίας νά κυβερνήσει μέ τό μέσο τοῦ ἀστικοῦ κοινοβουλευτισμοῦ, δηλ. τήν ἀποξένωση καί τή βασική της ἀντίθεση πρός τό λαό.

8. Ἡ μοναρχοφασιστική δικτατορία ἐπιβλήθηκε γιά τόν κύριο καί βασικό λόγο, ὅτι τά ἀστικά κοινοβουλευτικά κόμματα ξεγελώντας τίς μάζες, ὄχι μόνο δέν τήν ἀπόκρουσαν μά καί τή βοήθησαν ἐνεργητικά εἴτε παθητικά. Τά γεγονότα τῆς 9-10 τοῦ Μάη στή Σαλονίκη ἀπόδειξαν ὅτι τό ΚΚΕ δέν εἶχε τήν ἀναγκαία ὀργανωτικοτεχνική προετοιμασία γιά νά ἐκπληρώσει μόνο του τό ἔργο αὐτό.

9. Ἡ μοναρχοφασιστική δικτατορία, χρησιμοποιώντας συνθήματα τοῦ ΚΚΕ καί μιά ἐξαιρετική «ἐργατοαγροτική», «λαϊκή» δημαγωγία, θέλησε νά σκεπάσει τούς πραγματικούς της σκοπούς. Τά γεγονότα ὅμως: ἡ χωρίς προηγούμενο ἐξαθλίωση καί ἀποστράγγιση τοῦ λαοῦ, ἡ αἱματηρή βία καί τρομοκρατία, τό οἰκονομικό ἀδιέξοδο πού δημιούργησε γιά τή χώρα, πού μεγαλώνει ὁλοένα, ἡ ἀποσυνθετική ἐσωτερική τῆς δικτατορίας ἐξέλιξη καί ἡ ἄμεση ἀπειλή ἐξωτερικῆς καταστροφῆς πού δημιούργησε γιά τή χώρα, δείχνουν κάθε μέρα καί πιό καθαρά τήν ὁλόπλευρη ἀποτυχία της.

10. Γιά νά καλύψει τήν ἀποτυχία της ἡ μοναρχοφασιστική δικτατορία χρησιμοποιεῖ κάθε τόσο τήν ἀντικομμουνιστική δημαγωγία καί τόν κομμουνιστικό κίνδυνο, χτυπᾶ τό κόμμα μέ τή βία, τίς δολοφονίες, τό χαφιεδισμό, τήν προβοκάτσια καί τίς δηλώσεις προδοσίας. Μά πολιτικά δέ μπόρεσε νά θίξει τό ΚΚΕ, γιατί τά γεγονότα κάθε μέρα τό δικαιώνουν καί βρίσκοντας τό ΚΚΕ καινούργια δύναμη καί ἄνδρωση ἀπό τήν πείρα, πού τοῦ

δίνουν τά ἴδια του τά λάθη καί οἱ ἀδυναμίες (σέ τελευταία ἀνάλυση, μέ τίς «δηλώσεις μετανοίας» δέ γίνεται ἄλλο παρά νά καθαρίζεται τό κόμμα ἀπό τό σπέρμα τῆς προδοσίας καί συνθηκολόγησης), ὁδηγεῖ τό λαό διά μέσου τῆς σημερινῆς του οἰκονομικῆς καί πολιτικῆς πάλης καί μέ τήν ὀργάνωση τοῦ ἀντιδικτατορικοῦ μετώπου καί ἐθνικοῦ μετώπου πρός τήν ἀνατροπή τῆς μοναρχοφασιστικῆς δικτατορίας, ***πρός τήν ἐπιβολή τῆς λαϊκῆς θέλησης, πού ἀνοίγει τό δρόμο πρός τή δεύτερη λαϊκή δημοκρατία τῆς νέας Ἑλλάδας.*** Ἀπό τή φωτιά τῆς πιό δύσκολης δοκιμασίας πού ἀντάμωσε μέχρι σήμερα τό ΚΚΕ θά βγεῖ πιό ὥριμο πολιτικά καί πιό γερό ὀργανωτικά γιά νά πραγματοποιήσει τήν ἀποστολή του.

18 τοῦ Ἰούνη 1939

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

ΚΚΕ ΚΑΙ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗ ΔΙΕΘΝΗΣ

1. Τό ΚΚΕ εἶναι τό τμῆμα πού ἔχει στήν Ἑλλάδα ἡ Κομμουνιστική Διεθνής—τό παγκόσμιο κομμουνιστικό κόμμα. Γαλουχήθηκε καί φωτίστηκε ἀπ' τό πνεῦμα καί τή φωτιά τῆς προλεταριακῆς Ἐπανάστασης τοῦ Ὀχτώβρη καί προσχώρησε στήν ΚΔ τό 1920. Σ' ὅλη του τή ζωή καί ἀνάπτυξη βρῆκε ἀπό τήν ΚΔ τήν πιό ἄμεση καί φωτισμένη βοήθεια καί καθοδήγηση. Χειραγωγημένο ἀπό τήν ΚΔ πέρασε τίς δυσκολίες καί τή μακρόχρονη κρίση του, καί ἔμεινε πάντα πιστό στό πνεῦμα της, στό πρόγραμμά της, στήν πολιτική καί ὀργανωτική γραμμή καί δράση, πιστό στή ρούσικη ἐπανάσταση καί στή Σοβιετική Ἕνωση. Θεωρεῖ τή δράση του σάν ἕνα κομμάτι, τό ἑλληνικό κομμάτι, τῆς ἑνιαίας κομμουνιστικῆς δράσης σ' ὅλο τόν κόσμο καί τήν ἐργατοαγροτική ἐπανάσταση στήν Ἑλλάδα, σάν τμῆμα τῆς παγκόσμιας ἐπανάστασης, σάν τήν ἑλληνική συμβολή καί συνεισφορά στήν παγκόσμια ἐπαναστατική κομμουνιστική δημιουργία.

Τό ΚΚΕ στάθηκε πάντα πιστό στίς ἐπιταγές τῆς διεθνοῦς προλεταριακῆς ἐπαναστατικῆς ἀλληλεγγύης.

2. Τήν ἐποχή μας τή χαρακτηρίζει ἡ σύγκρουση δυό κόσμων, τοῦ καπιταλισμοῦ καί τοῦ σοσιαλισμοῦ, τοῦ κόσμου πού πέφτει καί τοῦ κόσμου πού ἀνεβαίνει, πού κινεῖ τήν ἱστορία μπροστά. Καί ἄν τό πνεῦμα τοῦ καπιταλισμοῦ, τῆς πισωδρόμησης, τό ἐκφράζει ὁ φασισμός, πού τόση καταστροφή, ὑποδούλωση καί βαρβαρότητα σπέρνει γύρω του, τό πνεῦμα τῆς ἐποχῆς μας, τό καθολικό νόημα τῆς ἱστορικῆς καμπῆς πού περνᾶ ἡ παγκόσμια ἐξέλιξη, τό ἐκφράζει ὁ σταλινισμός. Αὐτοί οἱ δύο κόσμοι συγκρούονται.

3. Στρατηγική μεταπολεμική ἐπιδίωξη τοῦ παγκόσμιου ἰμπεριαλισμοῦ, στήν κάθε κεφαλαιοκρατική χώρα, ἦταν καί παραμένει ἡ ἐκμηδένιση τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης, ἡ παλινόρθωση τοῦ καπιταλισμοῦ στή Ρωσία. Ἄν βρίσκονται κεφαλαιοκρατικές χῶρες, πού πραγματοποιοῦν διαφορετικούς ἑλιγμούς ταχτικῆς, αὐτό γίνεται πρῶτ' ἀπ' ὅλα κάτω ἀπό τή λαϊκή πίεση καί δείχνει τήν ἐπίδραση τοῦ σταλινισμοῦ πάνω στά λαϊκά στρώματα τῶν κεφαλαιοκρατικῶν χωρῶν, δείχνει ὅτι ὁ σταλινισμός ἐκφράζει κι αὐτῶν τή θέληση καί ὅταν ἀκόμα δέν ἔχουν σηκωθεῖ ὥς τή συνείδηση τῆς ἀνάγκης γιά τήν ἐπαναστατική μεταβολή στίς χῶρες τους.

4. Ἄν ὁ λενινισμός ἐκφράζει τό πέρασμα ἀπό τόν ἰμπεριαλισμό στήν ἐπανάσταση καί τή δικτατορία τοῦ προλεταριάτου, ὁ σταλινισμός ἐκφράζει τό πέρασμα στό σοσιαλισμό κάτω ἀπό τή δικτατορία τοῦ προλεταριάτου. Ὁ σταλινισμός θεωρητικά φώτισε τό δρόμο τοῦ σοσιαλισμοῦ καί πραχτικά τόν πραγματοποίησε. Ἀλλά αὐτό δέν εἶναι παρά τό ἕνα σκέλος του.

5. Ὁ Στάλιν, ὅπως καί ὁ Λένιν, βλέπει στή Σοβιετική Ἕνωση ἕνα κομμάτι, τό πιό πρωτοπόρο, τῆς παγκόσμιας ἐπανάστασης. Καί μαζί μέ τό Λένιν, ἐνάντια στήν τυχοδιωκτική θεωρία τῆς «διαρκοῦς ἐπανάστασης» τοῦ τροτσκισμοῦ πού τόν

ἔφερε στήν ἀγκαλιά τοῦ φασισμοῦ, πιστεύει ὅτι τό δημιουργικό παράδειγμα τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης, πού δείχνει τί μπορεῖ νά κάνει τό προλεταριάτο τόσο σύντομα καί σέ χώρα πού ἦταν τόσο καθυστερημένη, ἀποτελεῖ τήν πιό θετική συμβολή τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης στήν παγκόσμια ἐπανάσταση, γιατί πείθει τίς μάζες τῶν κεφαλαιοκρατικῶν χωρῶν μέ τά γεγονότα τῆς δημιουργίας, τῆς σοσιαλιστικῆς ἀνοικοδόμησης, τοῦ σοσιαλισμοῦ.

6. Ἡ παγκόσμια ἐπανάσταση ἀνοικοδομεῖται ἀπό τούς ἐθνικοαπελευθερωτικούς καί ἀγροτικούς πολέμους τῶν ἀποικιακῶν καί ὑποδουλωμένων λαῶν, ἀπό τίς ἀστικοδημοκρατικές, ἐργατοαγροτικές καί τίς προλεταριακές ἐπαναστάσεις πού ἀποτελοῦν μιά σκάλα πού φέρνει ὅλο πρός τά πάνω, μέ ἐπιστέγασμα τήν παγκόσμια Σοβιετική Ἕνωση. Ἀνάμεσα στά δυό αὐτά σκέλη, πού κινοῦν τήν ἐπανάσταση καί τήν ἱστορία μπροστά, ὑπάρχει ἡ πιό στενή καί ἀδιάσπαστη σχέση καί ἀλληλεξάρτηση. Καί ὁ σταλινισμός ἐκφράζει αὐτήν ἀκριβῶς τή σύνθεση καί τήν ἑνότητα, γι' αὐτό καί περικλείνει τό καθολικό νόημα τῆς ἐποχῆς μας.

7. Τί λοιπόν εἶναι ὁ σταλινισμός; Σταλινισμός εἶναι ὁ μαρξισμός-λενινισμός τῆς ἐποχῆς τοῦ σοσιαλισμοῦ. Ἡ νίκη τοῦ σοσιαλισμοῦ στό ἕνα ἕκτο τοῦ κόσμου, στήν Ἕνωση Σοβιετικῶν Σοσιαλιστικῶν Δημοκρατιῶν, ἀποτελεῖ τό βασικό κίνητρο, δημιούργησε τό βάθρο γιά τή νίκη τῆς παγκόσμιας ἐπανάστασης.

8. Ἡ δημιουργία τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης ἔσπασε τήν παγκόσμια κεφαλαιοκρατική ἑνότητα καί ἀποτελεῖ τήν κύρια καί βασική αἰτία γιά τή γενική κρίση τοῦ καπιταλισμοῦ. Νά γιατί βασική στρατηγική ἐπιδίωξη τοῦ παγκόσμιου καπιταλισμοῦ εἶναι, μέσα ἀπ' ὅλες τίς ἀντιθέσεις του, πού βαθαίνουν πάνω στή βάση τῆς γενικῆς κρίσης του (ἀντιθέσεις πού τόν μπλέκουν καί τόν ἐξασθενοῦν καί διασποῦν τήν ἑνότητα δράσης του), ἡ ἐκμηδένιση τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης. Καί νά γιατί ἡ ὑπεράσπιση τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης εἶναι τό βασικό καθῆκον τοῦ παγκόσμιου ἐπαναστατικοῦ κινήματος, πού φυσικά τήν πιό γερή κα-

τοχύρωσή της τή βρίσκει στήν ἀνάπτυξη καί πρόοδο τῆς παγκόσμιας ἐπανάστασης. Τό ΚΚΕ, δίπλα στήν πάλη του γιά τή ζωή καί τήν ἀπελευθέρωση τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ τῆς Ἑλλάδας, θεωρεῖ τήν ὑπεράσπιση τῆς ΕΣΣΔ σάν ὑπόθεση πού συνδέεται στενά καί ἄμεσα μέ τή ζωή, τή λευτεριά καί τήν ἀνεξαρτησία τοῦ λαοῦ καί τῆς χώρας.

9. Ἀποστολή τοῦ παγκόσμιου προλεταριάτου εἶναι ἡ μεταβολή τοῦ κόσμου. Αὐτή τήν ἀποστολή τήν ἐκφράζει ἡ φιλοσοφία του, ὁ διαλεχτικός ὑλισμός, πού εἶναι ἡ ἐπιστήμη τῆς μεταβολῆς τοῦ κόσμου. Ἔτσι, μεγαλύτεροι φιλόσοφοι εἶναι οἱ πολιτικοί μετατροπεῖς τοῦ κόσμου. Αὐτοί, πού μέ τή γνώση τῶν νόμων πού διέπουν τόν κόσμο, κατευθύνουν πρός τά μπρός τήν ἱστορία. Μόνο τό προλεταριάτο μποροῦσε νά γίνει ὁ συνειδητός φορέας τῆς γνώσης αὐτῆς καί τῆς κίνησης αὐτῆς. Γι' αὐτό καί μόνο αὐτό ἀνάδειξε τούς φιλόσοφους-πολιτικούς, πού καθοδηγοῦν τή μεταβολή τοῦ κόσμου μέσα ἀπό τήν κατάχτησή του. Τό οἰκοδόμημα τοῦ παγκόσμιου κομμουνισμοῦ στηρίζεται σέ τέσσερα ἀκλόνητα βάθρα: Μάρξ, Ἔνγκελς, Λένιν, Στάλιν. Εἶναι οἱ τέσσερις προβολεῖς, πού ἐκφράζουν τήν ἴδια θέληση, τήν ἴδια δύναμη, τήν ἴδια ἀποστολή-θέληση, δύναμη καί ἱστορική ἀποστολή τοῦ παγκόσμιου προλεταριάτου. Ἀνοίγουν καί φωτίζουν τόν ἴδιο δρόμο ὁλοένα καί πιό πέρα, μέ τελικό σκοπό τόν παγκόσμιο κομμουνισμό. Τό ΚΚΕ στέκει ἀτράνταχτα πιστό στό πνεῦμα τοῦ παγκόσμιου κομμουνισμοῦ, στό πνεῦμα τῶν Μάρξ, Ἔνγκελς, Λένιν, Στάλιν.

19 τοῦ Ἰούνη 1939

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Δυό βασικά διδάγματα μᾶς δίνει ἡ ἱστορία τοῦ ΚΚΕ, διδάγματα πού εἶναι σήμερα πολύ ἐπίκαιρα.

Α. Τό νευραλγικό σημεῖο, πού χαρακτηρίζει τό κομματικό ἀχτίφ (στελέχη) ἀπό τό μεσαῖο πρός τά πάνω, εἶναι ὁ δογματισμός, ἡ προσκόλληση, ἡ ἀποστέωση γύρω ἀπό ὁρισμένες δογματικές ἀρχές, πού τίς ἀποστηθίζουμε ἀπόξω κι ἀνακατωτά, πού τίς θεωροῦμε ἀλήθειες ἀπόλυτες ἔξω ἀπό τόπο καί χρόνο καί πού νομίζουμε, πιστεύουμε πώς ἡ γνώση τους μᾶς κάνει ἱκανούς νά λύσουμε ὅλα τά ζητήματα καί νά τά ξέρουμε ὅλα. Στήν πραγματικότητα ὅμως συμβαίνει τό ἀντίθετο. Ὁ δογματισμός μᾶς ἀποξενώνει ἀπό τήν πραγματικότητα, μᾶς κάνει ἀνίκανους νά τήν ἀναλύσουμε καί νά τή γνωρίσουμε σωστά. Τή στριμώχνουμε στά «θεωρητικά» μας καλούπια καί σχήματα καί ἐπειδή ἡ ζωή καί ἡ πραγματικότητα δέ δέχονται καλούπια καί σχήματα καί τά ἀναποδογυρίζουν ὁλοένα, καταντᾶ νά ἀναποδογυρίζουν κι ἐμᾶς.

Ἔτσι γινόμαστε ἀνίκανοι γιά σωστή πολιτική καί γιά σωστή δράση, γι' αὐτό δηλ. πού εἶναι ἀπαραίτητο γιά κάθε κομμουνιστή καί πρῶτ' ἀπ' ὅλα γιά τά στελέχη. Στήν παλιά καθοδήγηση ὑπῆρχε ἕνας «θεωρητικός» ἀρχηγός, πού ἐπειδή εἶχε σπουδάσει τό μαρξισμό ἔλεγε: «ἐμεῖς», ἐννοώντας τόν ἑαυτό του, «δέ μποροῦμε νά κάνουμε λάθη». Ἕνα τέτιο πράγμα θά μποροῦσε νά τό πεῖ ἕνας πραγματικά μεγάλος. Μά αὐτοί συνήθως δέ λένε τέτιες ἀνοησίες. Καί γιά τό «θεωρητικό» μας

τά γεγονότα ἀπόδειξαν ὅτι δέν ἀποτελοῦσε ὁλόκληρος παρά ἕνα συμπυκνωμένο λάθος. Οἱ ἱδρυτές τοῦ μαρξισμοῦ διακήρυξαν ὅτι ὁ «μαρξισμός δέν εἶναι δόγμα, μά καθοδήγηση γιά δράση». Ἡ ζωή καί τό ἔργο τοῦ Λένιν καί τοῦ Στάλιν εἶναι μιά ἄρνηση τοῦ δογματισμοῦ. Στό 6ο Συνέδριο τῶν μπολσεβίκων (Αὔγουστος 1917) ὁ Στάλιν εἶπε: «μερικοί νομίζουν ὅτι ὁ μαρξισμός εἶναι δόγμα, ἐγώ δέν εἶμαι αὐτῆς τῆς γνώμης». Ὁ δογματισμός οὐσιαστικά ἀρνεῖται τήν κίνηση, τήν ἐξέλιξη, τή μεταβολή, ἀρνεῖται τή διαλεχτική, δηλ. ἀφαιρεῖ ἀπό τό κομμουνιστικό κόμμα τή δυνατότητα τῆς πραγματοποίησης τῆς ἀποστολῆς του, πού εἶναι ἀκριβῶς ἡ πιό βαθιά μεταβολή τῆς κοινωνίας τοῦ κόσμου. Σέ τελευταία ἀνάλυση, ὁ δογματισμός ἀρνεῖται τόν ὑλισμό, ἀφοῦ ὕλη χωρίς διαλεχτική ζωή καί κίνηση δέν ὑπάρχει. Μεθοδολογία του ἔχει τή μηχανικότητα, τίς μηχανικές μεταφορές καί ἐξισώσεις, πού φέρνουν στήν ἁπλοποίηση καί τήν ἰσοπέδωση τῶν ἐκδηλώσεων τῶν πραγμάτων στή φύση καί στήν κοινωνία, στήν ἄρνηση δηλ. τῆς γνώσης τῶν πραγμάτων μέσα ἀπό τήν πολλαπλότητα καί ἀντιφατικότητα τῶν ἐκδηλώσεων καί τῆς ἐξέλιξής τους, ὁμαλῆς καί ἀπότομης, μέσα ἀπό τήν ἑνότητα τῶν ἀντιθέσεών τους, γνώση πού εἶναι ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιά τή μεταβολή, γιά τή μετατροπή τους.

Ἡ ὕλη καί πολύ περισσότερο ἡ κοινωνικοπολιτική ζωή, κινεῖται ἀντιφατικά, μεταβάλλεται, παρουσιάζει ὁλοένα καινούργιες ἐκδηλώσεις, καινούργια γεγονότα, καινούργιες καταστάσεις. Αὐτό πού χθές ἦταν θέση, σήμερα εἶναι ἄρνηση καί τό ἀντίθετο. Παρουσιάζει δηλ. ἀκατάπαυτα διαλεχτικό ὀργασμό. Καί διαλεχτική εἶναι ἡ ἐκδήλωση, ἡ ἔκφραση τῆς ζωῆς, τῆς κίνησης, τῆς ἐξέλιξης, τῆς μεταβολῆς τῆς ὕλης στή φύση καί στήν κοινωνία. Ἄρνηση τῆς διαλεχτικῆς σημαίνει ἄρνηση τῆς ζωῆς, τῆς κίνησης, τῆς ἐξέλιξης. Καί ὁ δογματισμός αὐτό οὐσιαστικά κάνει· κι αὐτό καί γιά ἕναν κομμουνιστή εἶναι θανάσιμο ἁμάρτημα. Ὁ κομμουνιστής πρέπει καί μέ τά δυό του πόδια νἆναι στερεωμένος στή ζωή, στήν πραγματικότητα, σάν τά δόντια τοῦ δράκοντα πού ἔσπερνε στό διάβα του ὁ μυθικός Κάδμος. Νά μή θέλει πουθενά νά βρίσκει τήν ἐπανάληψη, τή βεβαίωση αὐτοῦ πού ἀπό τά πρίν ἔχει στό κεφάλι του, γιατί στή ζωή

ἐπανάληψη δέν ὑπάρχει. Αἰώνιο εἶναι μόνο ἐκεῖνο πού διαρκῶς μεταβάλλεται. Καί ἐκεῖ ὅπου, μέ τήν πρώτη ματιά, φαίνεται ὅτι ἔχουμε πανομοιότυπη ἐπανάληψη, στήν πραγματικότητα κρύβεται καί κάτι πιό καινούργιο. Καί τό βασικό εἶναι νά μελετᾶμε, νά γνωρίζουμε αὐτό τό καινούργιο, γιά νά ἐποπτεύουμε καί ἐπιδροῦμε ἔτσι στήν παραπέρα πορεία του καί μεταβολή του. Τό μυαλό τοῦ κομμουνιστῆ δέν πρέπει νά εἶναι ἀποθήκη ἀπό παλιωμένες ἀξίες, γιατί κάθε ἀποθήκη τρέφει ἀράχνες, μούχλα, σκουριά. Πρέπει νἆναι δημιουργικό ἐργαστήριο στερεωμένο στό γρανίτη τοῦ διαλεχτικοῦ ὑλισμοῦ καί ἐξοπλισμένο μέ τή διδασκαλία τοῦ μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ-σταλινισμοῦ, πού δέν εἶναι δόγμα μά «καθοδήγηση γιά δράση», θά μελετᾶ τή γύρω του πραγματικότητα, θά ἐλέγχει κάθε μέρα τή δράση του μέ τό κριτήριο τῆς ζωῆς καί τῶν πραγμάτων, θά γνωρίζει τό καινούργιο πού μᾶς δίνει ὁλοένα ἡ ζωή καί ἡ πάλη κι ἔτσι θά μπορεῖ νά τήν καθοδηγεῖ σωστά, νά κατευθύνει τήν πορεία της πρός τό γενικό κανάλι. Μέ τή «μικρή» μεταβολή πού ἐπιφέρει στόν κύκλο του, θά συνεισφέρει στίς μεγάλες μεταβολές. Ἡ ποσοτική συσσώρευση μικρῶν ἀλλαγῶν, ὅπως καί ἡ ποιοτική ἐπεξεργασία λίγων μυαλῶν, φέρνει στό πέρασμα τῆς ποσότητας σέ ποιότητα: συσσωρεύονται πολλές δυνάμεις ὑποκειμενικά ὥριμες καί πραγματοποιοῦν τή μεγάλη μεταβολή, τήν ἐπανάσταση. Ἐξοστρακισμός λοιπόν τοῦ δογματισμοῦ, πού τρέφει καί τόν ὀπορτουνισμό καί τόν ἐξτρεμισμό-σεχταρισμό, ἀπό τό θεωρητικό μας ὁπλοστάσιο καί τήν πραχτική μας δράση καί ἐπανεξοπλισμός μέ τή διαλεχτική, πού ἐπιτρέπει τή γνώση τῶν πραγμάτων καί ἔτσι τή δυνατότητα ζωντανῆς καί ἀποτελεσματικῆς πολιτικῆς δράσης γιά τή μεταβολή τους. Αὐτή τήν πανοπλία πρέπει νά φορεῖ ὁ κάθε κομμουνιστής.

Β. Τό κόμμα, ἄν ἐξαιρέσουμε τήν περίοδο τῆς σχετικῆς παρανομίας μέ τή δικτατορία τοῦ Παγκάλου, μόνο σήμερα περνᾶ πραγματική δοκιμασία. Ἡ μακρόχρονη νόμιμη καί μισονόμιμη ὕπαρξή του συνετέλεσε στό νά προωθηθοῦν στήν κομματική ἱεραρχία καί ἄνθρωποι πού διαθέτανε λίγες εἴτε πολλές διανοητικές ἱκανότητες, χωρίς ὅμως νάχουν μπολσεβίκικη ψυχή. (Σκλάβαινας, Μανωλέας καί Σία. Ὁ Σκλάβαινας εἶχε λιποταχτήσει καί στήν παγκαλική δικτατορία καί εἶχε διαγραφεῖ ἀπό τήν κομμουνιστική νεολαία). Τούς ἔλειπε τό πνεῦμα τῆς θυσίας καί αὐτοθυσίας. ***Ὅποιος δέν ξέρει νά πεθαίνει ὅταν χρειάζεται, δέν ξέρει νά ζεῖ καί στή ζωή του θ' ἀποτύχει. Ὅποιος φοβᾶται μήν πέσει, πρέπει σέ ὅλο του τό βίο νά σέρνεται χάμου.*** Εἶναι εὐτύχημα γιά τό κόμμα ὅτι πρόδοσαν, ὅπως πρόδοσαν. Γιατί ἀφοῦ κρύβανε μέσα τους τό σπέρμα τῆς προδοσίας, κάποτε θά πρόδιναν καί τότε θάχαμε πολύ πιό μεγάλες ζημιές. Ἡ ἀνάπτυξη λοιπόν τοῦ πνεύματος τῆς θυσίας, τῆς αὐτοθυσίας, τοῦ ἡρωισμοῦ, τοῦ πνεύματος τοῦ Μαλτέζου, τοῦ Βαλιανάτου καί τόσων ἄλλων, εἶναι τό δεύτερο δίδαγμα, τό ἴδιο σπουδαῖο, ἄν ὄχι πιό σπουδαῖο ἀπό τό πρῶτο. Τό μπολσεβίκο τόν συγκροτοῦν: γερό μυαλό, γερή καρδιά. Α ὐ τ ο ί ν ι κ ο ῦ ν κ α ί ὅ τ α ν π έ φ τ ο υ ν.

19 τοῦ Ἰούνη 1939

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ξανατενίζεται πώς ή ίστορία αύτή σκοπό έχει νά δέσει μόνο τό βασικό, τό κεντρικό νόημα καί γραμμή στό νεοελληνικό ξετύλιγμα γενικά, στήν άνάπτυξη τοῦ ΚΚΕ ίδιαίτερα. Ἐδῶ δίνεται μόνο ὁ σκελετός καί ὅποιος διαβάσει τήν ἱστορία αὐτή πρέπει τό σκελετό αὐτόν ὄχι μόνο νά τόν ἐνσωματώσει, ἀλλά καί νά τόν δοκιμάσει μέσα στό οὐσιαστικό ὑλικό πού διαθέτει.

2. Πολλά σοβαρά ζητήματα, ὅπως λχ. τό ἀγροτικό καί τό ἐθνικό, θίχτηκαν μόνο ἄκρη-ἄκρη, ἐνῶ θέλουν ὁλόκληρη μελέτη καί διαφώτιση.

3. Ἄλλα προβλήματα, ὅπως λχ. ἡ ἀνέλιξη ἀπό τήν ἀστικοδημοκρατική καί ἐργατοαγροτική ἐπανάσταση στή σοσιαλιστική προλεταριακή, ἀπό τήν ἐπαναστατική δημοκρατική δικτατορία τῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν στή δικτατορία τοῦ προλεταριάτου, βρῆκαν μόνο τήν κατ' ἀρχήν, τή θεωρητική, τή «αδογματική», τοποθέτησή τους. Δέ μποροῦσε νά γίνει ἀλλιῶς. Ἡ ζωή θά καθορίσει τή ζωντανή καί συγκεκριμένη πορεία καί πραγματοποίησή τους.

4. Ἡ γλώσσα δέν εἶναι ἡ δημοτική πού πρέπει. Ἀνάγκες βιασύνης καί συντομίας ἐπέδρασαν αὐτοῦ καί χρειάζεται παραπέρα δούλεμα.

5. Εἶναι δεχτή κάθε συνεισφορά καί κριτική γιά τή βελτίωση τῆς προσπάθειας αὐτῆς.

20 τοῦ Ἰούνη 1939

Ο ΑΛΗΘΙΝΟΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Γράφτηκε στίς φυλακές τῆς Κέρκυρας
ἀπό τίς 20)1)37-15)3)37
Δημοσιεύτηκε γιά πρώτη φορά τό 1944
σέ παράνομη ἔκδοση

Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό κείμενο τῆς 4ης ἔκδοσης
τοῦ 1945

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἡ σημερινή ἐπίσημη Ἑλλάδα ἀποφάσισε νά στήσει τήν προτομή τοῦ Παλαμᾶ στόν Ἐθνικό Κῆπο. Ἔτσι φτηνά καί εὔκολα πᾶνε νά ξεφλήσουν μέ τόν ποιητή, πού ἡ δημιουργία του στό πιό βαθύ καί πιό πραγματικό νόημά της τόσο τούς εἶναι ξένη καί τόσο τή φοβοῦνται.

Ὅποιος ἔχει λίγο-πολύ γερό μάτι δέ δυσκολεύεται διόλου νά ξεδιαλύνει τούς πραγματικούς σκοπούς τῆς «χειρονομίας τῆς προτομῆς». Ἡ ἀντίδραση βιάζεται μιά ὥρα ἀρχήτερα νά ξεφορτωθεῖ τόν Παλαμᾶ, νά τόν χώσει ζωντανό στόν τάφο, νά γλυτώσει ἀπ' τό βραχνά του.

Εἶναι ἄραγε ἀληθινά ὅλ' αὐτά; Γιατί ἡ πολυπρόσωπη ἑλληνική ἀντίδραση, ἐπίσημη καί ἀνεπίσημη, ν' ἀντιπαθάει τόν Παλαμᾶ, καί νά τόν φοβᾶται, πού, μολαταῦτα, τόσο τόν «ἐτίμησε» καί τόν «δοξάζει»;

Τό πρῶτο πού θἄχε κανένας νά πεῖ εἶναι ὅτι τέτια ἐπιβλητικότητα καί τέτιος ὄγκος, μιά τόση μεγάλη ποιητική δόξα, δύσκολο εἶναι νά μή τιμηθεῖ καί νά μή δοξασθεῖ κατά ἕνα ὁποιον τρόπο. Ὥστε οἱ τιμές καί οἱ δόξες, πού γίνονται στόν Παλαμᾶ, εἶναι ἀναγκαστικές καί ὑποχρεωτικές, γιατί δέν μποροῦσε νά γίνει καί ἀλλιώτικα. Οὔτε καί οὐσιαστικά πρόστεσαν τίποτα στό μεγαλεῖο τοῦ ποιητῆ. Τό δεύτερο εἶναι πώς ὅλες αὐτές οἱ «τιμές» καί δόξες καί ἡ βιαστική «χειρονομία τῆς προτομῆς», κρύβουνε μιά μεγάλη δόση ὑστεροβουλίας. Μέ τό γιορταστικό κάθε φορά ντόρο γίνεται προσπάθεια νά χαν-

τακωθεῖ ἡ οὐσία, τό βαθύ καί πραγματικό νόημα τῆς παλαμικῆς δημιουργίας. Δέν θέλουνε ν' ἀποκαλύψουνε στά πιό πλατιά λαϊκά στρώματα τό ἀληθινό περιεχόμενο τοῦ παλαμικοῦ ἔργου, γιατί ἕνα τέτιο πράγμα δέ συμφέρει στήν πολυκέφαλη καί ποικιλόμορφη ἀντίδραση. Ἡ μοναδική ἄξια γιά τόν Παλαμᾶ τιμή θά ἦταν, κοντά στ' ἄλλα, καί ἡ κρατική ἔκδοση τῶν ἁπάντων του σέ πολλές δεκάδες χιλιάδες ἀντίτυπα καί ἡ πιό πλατιά ἐκλαΐκευση, μέ ὅλα τά μέσα, τοῦ ἔργου του. Αὐτό τό προτείνουμε ἐμεῖς, πού ὅμως ἔχουμε τίς πιό μεγάλες οὐσιαστικές καί βάσιμες ἀντιρήσεις γιά ὁρισμένες πλευρές τοῦ ἔργου του. Αὐτό δείχνει ὅτι, παρ' ὅλες τίς ἐπιφυλάξεις μας, νιώθουμε πραγματικά τό παλαμικό ἔργο καί δέν τό φοβόμαστε διόλου. Τίς ἀρνητικές πλευρές του τίς ξεπερνᾶμε κριτικά-δημιουργικά. Ἐνῶ ἡ πολυπρόσωπη ἀντίδραση μιά τέτια πρόταση οὔτε καί νά τήν ἀκούσει θέλει, γιατί μοναδική της ἔγνοια εἶναι ν' ἀποκλείσει τόν Παλαμᾶ ἀπ' τά πλατιά στρώματα τοῦ ἐργαζόμενου ἔθνους καί νά ξοφλήσει μαζί του μέ μερικές ρηχές φέστες καί παράτες φτηνές. Οἱ ἀλήθειες, πού ξεπηδᾶν λαμπρές καί κοφτερές ἀπό τό καλύτερο μέρος τοῦ ἔργου τοῦ ποιητῆ, δέν πρέπει νά φτάσουν στ' ἀφτιά τοῦ λαοῦ. Αὐτή ἡ κατευθυντήρια γραμμή καθορίζει τίς σχέσεις τῆς κάθε λογῆς ἀντίδρασης ἀπέναντι στόν Παλαμᾶ.

Ποῦθε βγαίνει μιά τόσο κατηγορηματική διαβεβαίωση καί τόσο βαριά κατηγορία; Ἀπό τό ἀναμφισβήτητο γεγονός, ὅτι μέχρι σήμερα ἡ ἐπίσημη καί ἀνεπίσημη ἀντίδραση ἀπό τό ἔργο τοῦ Παλαμᾶ ἀγνόησε κάθετι πού ἀναφέρεται στίς φιλοσοφικές του πεποιθήσεις, στήν ἀρνητική καί κριτική του θέση ἀπέναντι στήν ἀρχαιοελληνική καί βυζαντινή κληρονομιά (ὅπως τουλάχιστον μᾶς τήν ἑρμηνεύει καί μᾶς τή διοχετεύει ἡ ἀντίδραση αὐτή), κάθετι πού ἀναφέρεται στή νεοελληνική ἐξέλιξη καί κατάντια, στούς ὁραματισμούς του γιά τό παραπέρα ξετύλιγμα, ὄχι μονάχα τοῦ λαοῦ μας μά καί ὁλάκληρης τῆς ἀνθρωπότητας. Αὐτά τά ἐπίκαιρα καί ζωντανά προβλήματα, πού τό εἰδικό τους βάρος εἶναι αὐτό πού κυριαρχεῖ καί ἐπιβάλλεται στήν ὅλη παλαμική δημιουργία, καί πού ὁ ποιητής τά ἀντιμετωπίζει μέ λύσεις, πού ξεφεύγουν τά πλαίσια τῆς ἀντίδρασης, πού

ἔρχονται σέ ἀνοιχτή σύγκρουση μέ τίς ἐπίσημες ἀντιδραστικές ἑρμηνεῖες καί πού ἀνταποκρίνονται ἀπόλυτα στά πραγματικά συμφέροντα τοῦ ἐργαζόμενου ἔθνους καί τοῦ τόπου μας, τά προβλήματα αὐτά ἡ κάθε λογῆς ἀντίδραση τ' ἀποσιωπάει, τά ἐξοστρακίζει ἀπό τήν ἐπίσημη «ἀκαδημαϊκή» ἀνάλυση καί «διαφώτιση» τῆς παλαμικῆς ἐργασίας. Αὐτό δέν σημαίνει ὅτι ὁ Παλαμᾶς δέν κατηγορήθηκε γιά πρωτοπόρος, νεωτεριστής, «μαλλιαρός» κλπ. Τόν ποιητή τόνε «κατηγόρησαν» μέ ὅλα αὐτά καί ἄλλα ἀκόμα. Μά καί στίς «κατηγορίες» αὐτές ξεκαθαρίζουμε μιά καλομελετημένη σκοπιμότητα, πού ἀποβλέπει σέ ἄλλους ἀντικειμενικούς σκοπούς. Ὅλη ἡ φωτιά, ὅλα τά χτυπήματα ἐνάντια στόν πρωτοπόρο καί νεωτεριστή Παλαμᾶ συγκεντρώνονται στό ζήτημα τῆς γλώσσας. Πᾶνε ν' ἀποδείξουν ὅτι ἄν ὁ Παλαμᾶς πρωτοπορεῖ καί νεωτερίζει, αὐτά ἀναφέρονται μονάχα στά ζητήματα τῆς γλώσσας· καί πᾶνε ἔτσι ν' ἀποσιωπήσουν καί νά μᾶς κρύψουν τόν πραγματικό πρωτοπόρο Παλαμᾶ, τόν κοινωνικό πρωτεργάτη καί λαϊκό διαφωτιστή, πού ἡ ἀντιμετώπισή του ἀνοιχτά καί παλικαρίσια εἶναι πολύ πιό δύσκολη, ἀκατόρθωτη καί ἐπικίνδυνη. Ἐδῶ φτάσαμε σ' ἕνα ζήτημα πού ἔχει πλατύτερη καί γενικότερη σημασία, γι' αὐτό καί χρειάζεται πιό συστηματική ἀνάλυση καί φώτισμα. Ποιό εἶναι τό μέχρι σήμερα γενικά δεχτό κριτήριο γιά τήν κατάταξη τῆς νεοελληνικῆς διανόησης—πρῶτ' ἀπ' ὅλα, φυσικά, αὐτό ἀναφέρεται στήν κάθε λογῆς φιλολογία—στό στρατόπεδο τῆς ἀντίδρασης, τῆς καθυστέρησης, τῆς πισωδρόμησης, εἴτε στήν προοδευτική πτέρυγα; Τό κριτήριο τῆς γλώσσας. Ἄν χρησιμοποιεῖς τήν καθαρεύουσα δέν εἶσαι προοδευτικός. Καί τ' ἀντίθετο: ἄν μεταχειρίζεσαι τή δημοτική. Ὁ ἴδιος ὁ Παλαμᾶς καθιέρωσε πιό συγκεκριμένα τό χωρισμό αὐτό, κατατάσσοντας τούς τεχνίτες τοῦ λόγου σέ δυό κύριες σχολές: Στή «Σχολή τῶν Ἀθηνῶν» τούς καθαρευουσιάνους καί στή «Σχολή τῆς Ἑφτανήσου» τούς δημοτικιστές. Εἶναι ὅμως σωστό εἴτε ἀρκετό τό γλωσσικό κριτήριο γιά τόν ἀντιδραστικό ἤ τόν προοδευτικό χαρακτηρισμό καί τήν τοποθέτηση τῆς νεοελληνικῆς διανόησης;

Δέν χωράει καμιά ἀμφιβολία πώς τό γλωσσικό κριτήριο εἶναι ἀπό τά πιό σπουδαῖα. Τό ἴδιο ὅμως δέν χωράει καμιά

ἀμφιβολία πώς αὐτό δέν εἶναι τό βασικό, τό πρωταρχικό, τό ἀποφασιστικό. Ἡ ἑκατοντάχρονη—γιά νά μιλήσουμε μονάχα γιά τά χρόνια τῆς ὕπαρξης τοῦ νεοελληνικοῦ κράτους—ἀκούραστη προσπάθεια τῆς ἀντίδρασης νά πνίξει τή δημοτική καί νά ἀφαιρέσει ἀπό τό λαό ἕνα ἀπό τά πιό γερά ὅπλα του—δίχως καμιά ὑπερβολή θά μπορούσαμε ἀκόμα νά ποῦμε τό πιό γερό ὅπλο του—τή ζωντανή γλώσσα του, δείχνει κατακάθαρα καί ἀναμφισβήτητα τίς σκοτεινές ἐπιδιώξεις της, πού ἀπόβλεπαν στό νά ξεκόψει ὅλους τούς δρόμους τῆς νεοελληνικῆς λαϊκῆς προόδου καί ἀνάπτυξης γιά νά κρατηθεῖ ὁ λαός ἀλυσοδεμένος στό νεκρό καί στεῖρο παρελθόν καί σκλάβος στή διάθεση τῶν ἐκμεταλλευτῶν του.

Καί μονάχα ἡ συμπεριφορά πρός τή δημοτική γλώσσα καί τή δημοτική ποίηση παραφτάνει γιά νά καταδικάσει τελειωτικά τόν κοτζαμπασισμό, λογιωτατισμό καί ὅλη τήν πλουτοκρατική ἀντίδραση, σάν τούς βασικούς δημιουργούς τῆς κατάπτωσης ὅπου σήμερα βρισκόμαστε. Ἡ καθαρεύουσα ἀποτέλεσε καί ἀποτελεῖ ἕν' ἀπό τά πιό γερά φρένα πού ἀπαγορεύουν τήν πρόοδο στόν τόπο μας.

Ἀπό τά πιό πάνω βγαίνει μονάχο του τό συμπέρασμα, πώς ὅποιος πολέμησε τήν καθαρεύουσα καί πάλαιψε γιά τή δημοτική, αὐτοδίκαια καί αὐτόματα καταχωρεῖται στή φάλαγγα τῶν προοδευτικῶν.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι γιά ἕνα ἀρκετά μακρό χρονικό διάστημα, ὁ ἀγώνας γιά κάθε πρόοδο στόν τόπο μας συνταυτιζότανε ἀπό πολλούς, σχεδόν ἀπόλυτα, μέ τόν ἀγώνα γιά τή δημοτική καί, ὅτι, γιά ὁρισμένα χρόνια, κάθε προοδευτική κίνηση τοποθετιότανε, γιατί τόβρισκε πιό βολικό, μέσα στίς συνθῆκες τῆς πλουτοκρατικῆς φαυλοκρατίας, κάτω ἀπό τή σημαία τῆς πάλης γιά τή δημοτική. Αὐτό οὔτε παλιά ἦτανε σωστό οὔτε, πολύ περισσότερο, σήμερα.

Εἶναι ἀδύνατο, στηριγμένοι μονάχα στό γλωσσικό παράγοντα, νά δόσουμε σωστή ἀνάλυση καί ἐξήγηση στό κοινωνικό, νεοελληνικό ξετύλιγμα. Ἕνα τέτιο πράγμα θά μᾶς ἔφερνε σέ μιά παραμόρφωση καί διαστρέβλωση τῆς πραγματικότητας, τῆς ἀληθινῆς μας ἱστορίας.

Δέν θέλω νά μικρύνω τή σημασία, πού ἔχει γιά τόν ἑλληνικό λαό τό γλωσσικό ζήτημα. Καί πάλι, ἐκεῖνο πού ἔχει ἐδῶ κυριαρχική σημασία, δέν εἶναι ἡ γλώσσα αὐτή καθεαυτή, μά τά συμφέροντα πού ἐξυπηρετεῖ: ἄν εἶναι ὄργανο διαφώτισης καί προόδου ἤ πισωδρόμησης γιά ἕνα λαό καί ἕναν τόπο. Καί φυσικά, μόνο μιά γλώσσα ποῦναι ζυμωμένη μέ τό λαό, πού ἔχει βγεῖ ἀπό τά σπλάχνα του καί τοῦ εἶναι εὔκολη, κατανοητή, μ η τ ρ ι κ ή, μονάχα μιά τέτια γλώσσα μπορεῖ νά τόν ἐξυπηρετήσει καί νά τόν βοηθήσει στήν ἀνάπτυξή του. Ὥστε τό γλωσσικό μας ζήτημα δέν εἶναι στενά τεχνικό, μά κοινωνικό, ἤ καλύτερα, ἕνα κομμάτι τοῦ ὅλου νεοελληνικοῦ κοινωνικοῦ προβλήματος. Καί τό γεγονός ὅτι ὥς τά τώρα δέν μπορέσαμε νά λύσουμε τό ζήτημα αὐτό δέν εἶναι τυχαῖο καί δευτερεῦον, μά φανερώνει ὅλη τήν ὀργανική ἀρρώστια καί ἐλαττωματικότητα τῆς λειτουργίας τῆς νεοελληνικῆς κοινωνικῆς μηχανῆς μέ τή σημερινή της σύνθεση καί συγκρότηση. Τό γλωσσικό ζήτημα δέν τό δημιούργησε οὔτε τό ἐφεύρηκε κανένας. Ξεπροβάλλει ζωντανό καί ἀπαιτητικό μέσ' ἀπ' ὅλην τήν ἑκατέχρονη ἐξέλιξή μας καί ζητάει τή λύση του σάν ἕνα κοινωνικό πρόβλημα ποῦναι ἀδιατάραχτα δεμένο μ' αὐτή τήν ὕπαρξη, τήν κοινωνική κατάσταση καί τήν πιό πέρα κοινωνική πορεία τοῦ λαοῦ καί τῆς χώρας μας. Βλέπουμε λοιπόν ὅτι, ὅπως ἔχουν τά πράγματα, τό γλωσσικό ζήτημα δέν ἀποτελεῖ παρά μιά μονάχα πλευρά ἀπό τό ὅλο κοινωνικό μας πρόβλημα. Ἔτσι γίνεται ὁλοφάνερο πώς ἀλλοῦ πρέπει νά ψάξουμε νά βροῦμε τό βασικό κριτήριο γιά τήν τέτια εἴτε ἀλλιώτικη ἰδεολογική κατάταξη τῆς νεοελληνικῆς διανόησης, μιά καί τό γλωσσικό δέν εἶναι παρά δευτερεῦον καί παράγωγο. Ἐδῶ δέν κρίνουν οὔτε μονάχες, οὔτε πρίν ἀπ' ὅλα, οἱ γλωσσικές πεποιθήσεις τοῦ κάθε ἕλληνα διανοούμενου—μιά καί γι' αὐτούς γίνεται ἐδῶ εἰδικά λόγος—μά ἡ θέση πού παίρνει καθένας ἀπέναντι στό ὅλο κοινωνικό νεοελληνικό πρόβλημα.

Κατά συνέπεια, ἐκεῖνο πού τοποθετεῖ τή διανόησή μας δεξιά εἴτε ἀριστερά, εἶναι ἡ θέση πού παίρνει ἀπέναντι στά θεμελιώδη προβλήματα τοῦ τόπου ἀπό τήν πλευρά τῆς ἀποκλειστικῆς ἐξυπηρέτησης τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ, εἴτε ἐνάντια στά συμφέροντά του.

Ποιά γραμμή κράτησαν οἱ διανοούμενοί μας ἐδῶ κι ἑκατό

χρόνια, ποιό δρόμο ἀκολούθησαν γιά τήν ἰδεολογική κατάρτιση καί διαφώτιση τῶν μαζῶν, γιά τήν ἀπαλλαγή τους ἀπό τ' ἀγκάλιασμα οὐτοπικῶν θεωριῶν, τῶν σωβινιστικῶν καί καταστροφικῶν κηρυγμάτων τῆς ἀστοτσιφλικάδικης ἰδεολογίας, ὅπως ἡ «Μεγάλη Ἰδέα» π.χ., ἤ γιά τόν προσανατολισμό τους πρός τά πραγματικά λαϊκά, τά δημοκρατικά-λαοκρατικά ἰδανικά, τά μόνα πού περικλείνουν ὅλες τίς σοβαρές καί σταθερές δυνατότητες γιά τό ὁριστικό μπάσιμό μας στό δρόμο τῆς εὐημερίας, τῆς μεγαλουργίας καί τοῦ πολιτισμοῦ, γιά τή δημιουργία τῶν προϋποθέσεων, πού θά ἐξασφαλίσουν τήν τελειωτική κοινωνική ἀπολύτρωση καί ἀποκατάσταση τοῦ ἐργαζόμενου νεοελληνικοῦ ἔθνους;

Ἀπό τά 1821 καί δῶ, τόσες μπόρες, καταδρομές καί δοκιμασίες περάσαμε, κι ἀπάνω στήν πείρα αὐτή μποροῦμε νά ἐξελέγξουμε τήν ἀξία καί τή σταθερότητα ὅλων τῶν κηρυγμάτων πού μᾶς ξεφούρνισε ἡ ἀντίδραση, ὅλη τήν ἀστοτσιφλικάδικη ἰδεολογία στό σύνολό της, πού στά 100 χρόνια τῆς ὕπαρξης τοῦ ἀνεξάρτητου νεοελληνικοῦ κράτους κυριάρχησε μονοπωλιακά σχεδόν πάνω στό ἔθνος. Μπορεῖ οἱ παλιότεροι νάχουν τό «δικαιολογητικό» ὅτι δέν μπόρεσαν πραχτικά, ὁλοκληρωτικά νά δοκιμάσουν τήν ἀξία τῆς ἀστοτσιφλικάδικης ἰδεολογίας. Τέτιες ὅμως δικαιολογίες γιά τή νεοελληνική διανόηση τῶν τελευταίων 50-60 χρόνων δέν ἔχουν καμιά πέραση γιατί τσακίζονται πάνω στή συντριπτική ἀποκάλυψη πρῶτ' ἀπ' ὅλα τοῦ 1897-98. Ἡ νεοελληνική διανόηση, πού θέλει νᾶναι καί πού, ἀπό μιάν ὁρισμένη ἄποψη, καλά εἴτε κακά, ἤτανε καί εἶναι ὁ ἰδεολογικός καθοδηγητής πλατιῶν λαϊκῶν στρωμάτων, δέν μπορεῖ νά μείνει ἔξω ἀπό τά γεγονότα, πού σάν ἔθνος ζήσαμε τά τελευταῖα χρόνια, δέν μπορεῖ νά τ' ἀγνοεῖ, νά κάνει τόν κουφό, νά τά προσπερνάει εἴτε νά τά στενεύει καί νά τά περιορίζει μονάχα στό γλωσσικό ζήτημα. Ἔπρεπε καί πρέπει νά ξεκαθαρίσει τή θέση της τόσο ἀπέναντι σ' αὐτά τά γεγονότα ὅσο κι ἀπέναντι στήν ἀστοτσιφλικάδικη ἰδεολογία στό σύνολό της, πού τά θεμελίωνε καί τά πλαισίωνε θεωρητικά. Ἔπρεπε καί πρέπει νά βγάλει τά στέρεα συμπεράσματά της, νά συνοψίσει τά διδάγματα τῶν γεγονότων αὐτῶν, νά δείξει τήν καινούργια θέση καί τήν καινούργια προοπτική στό παραπέρα νεοελληνικό

ξετύλιγμα. Ἔπρεπε καί πρέπει, ὕστερ' ἀπ' ὅσα ζήσαμε καί πάθαμε, σταράτα καί λαμπικαρισμένα νά πεῖ μέ ποιόν εἶναι, μέ τήν πλουτοκρατία ἤ μέ τό ἐργαζόμενο ἔθνος; Μήπως νομίζουμε ὅτι ἕνας ἄνθρωπος, πού θέλει νά λέγεται πνευματικός ἡγέτης ἑνός λαοῦ κι ἑνός τόπου, μπορεῖ νά περνᾶ ἀδιάφορος μπροστά ἀπό τή ζωή, τά ἔργα καί τά παθήματα τοῦ λαοῦ καί τοῦ τόπου αὐτοῦ; Δηλαδή, γιά νά γίνουμε πιό συγκεκριμένοι, ἐπιτρέπεται σ' ἕνα νεοέλληνα διανοούμενο, πού ἔχει ἀξίωση πνευματικοῦ καθοδηγητῆ, ν' ἀγνοήσει ἔτσι ἤ ἀλλιῶς στό ἔργο του, τέτια λ.χ. γεγονότα ὅπως τό 1897-98, τό 1922, εἴτε ὁλόκληρη τή μεταπολεμική μας σταδιοδρομία καί ἐξέλιξη; Ἡ ὑποχρέωση αὐτή τῆς νεοελληνικῆς διανόησης εἶναι ἱερή καί ἀπαραβίαστη—ἄσχετα ἄν οἱ πρωτοπόρες κοινωνικές μας τάξεις θεωρητικά τάχουν κιόλας ξεκαθαρίσει βασικά, τελειωτικά, τά ζητήματα αὐτά καί παλαίβουν ἀπό πολλά χρόνια γιά νά τά λύσουν καί πραχτικά—ἄν θέλει νά μή μείνει στήν οὐρά, σερνάμενο τῆς κοινωνικῆς μας ἐξέλιξης, ἄν θέλει νά μήν ἀποξενωθεῖ ἀπό τό λαό καί νά μή στιγματισθεῖ σάν ὄργανο τῶν ἐχθρῶν του.

Νά, ποιό εἶναι τό μοναδικό κριτήριο γιά τήν τέτια ἤ ἀλλιώτικη ἰδεολογική κατάταξη τῶν διανοουμένων μας! Νά, ποιό εἶναι τό ἀποκλειστικό κόσκινο, ἀπ' ὅπου πρέπει νά περάσει ἡ νεοελληνική διανόηση!

Εἶναι πολλοί αὐτοί πού θ' ἀντέξουν σέ μιά τέτια δοκιμασία καί στήν περίπτωση ἀκόμα πού ἔχουν εὐνοϊκό γιά τόν ἑαυτό τους τό γλωσσικό παράγοντα; Εἶναι πολλοί καί πολλοί οἱ νεοέλληνες καλαμαράδες, παλιοί καί καινούργιοι, πού κρίνοντας τόν ἑαυτό τους χρησιμοποιοῦν μεζοῦρες ἀπό γίγαντες. Εἶναι ὅμως γνωστό πώς ἡ ἰδέα πού ἔχει καθένας γιά τόν ἑαυτό του δέν ἔχει καί πολλή ἀξία ἄν δέν στηρίζεται καί στή γνώμη τῶν ἄλλων, στή γενικότερη κάθε φορά κρίση πού σχηματίζεται ἀπό τόν ὑπολογισμό τῶν συγκεκριμένων καί θετικῶν γιά τόν καθένα δεδομένων.

Σκοπό μας ἐδῶ βάλαμε νά κρίνουμε τόν Παλαμᾶ σάν μιά κοινωνική δύναμη μέ βάση ὄχι τό στενό γλωσσικό, μά τό μόνο σωστό, πλατύ κοινωνικό κριτήριο. Ἐπειδή ὅμως τό θέμα ἐπεχτάθηκε ἀναγκαστικά στό σύνολο τῆς νεοελληνικῆς διανόησης,

γιά νᾶναι τά συμπεράσματά μας πιό σταθερά καί θετικά, θά τό βασίσουμε πάνω στή σύντομη κριτική σκιαγράφηση τοῦ ἔργου καί ἄλλων τριῶν νεοελλήνων διανοουμένων ἀπ' τούς πιό χαρακτηριστικούς—τοῦ Λασκαράτου, τοῦ Ροΐδη καί τοῦ Παπαδιαμάντη—πού ὁ καθένας τους ἀπό τή μιά πλευρά εἴτε ἀπό τήν ἄλλη, ὑψώθηκαν σέ πνευματικές κορυφές τοῦ τόπου μας. Ἔτσι ἡ συγκριτική αὐτή ἀντιπαράθεση θά ἐπιτρέψει τό καταστάλαγμα σέ πιό βασικά ἐξαγόμενα.

Λασκαρᾶτος, Ροΐδης, Παπαδιαμάντης καί Παλαμᾶς εἶναι τέσσερες ἁδροί ἐκπρόσωποι τῆς νεοελληνικῆς διανόησης, μέ ἀτομική ὁ καθένας τους πρωτοτυπία, πρωτοβουλία καί δημιουργικότητα. Ἄν τούς κατατάξουμε μέ βάση τό γλωσσικό κριτήριο, θά δοῦμε πώς οἱ δυό, Ροΐδης καί Παπαδιαμάντης, ἀνήκουν στή Σχολή τῶν Ἀθηνῶν καί οἱ ἄλλοι δυό στή Σχολή τῆς Ἑφτανήσου. Ἀκόμη μιά ὁρισμένη φήμη, τό Ροΐδη καί τό Λασκαρᾶτο τούς φέρνει καί σάν «τολμηρούς μεταρυθμιστές». Ἔτσι, τό ὑλικό πού ἔχουμε εἶναι τό πιό πλούσιο καί τό πιό κατάλληλο.

Τό πρόβλημά μας εἶναι τοῦτο δῶ: Μέ βάση τά συγκεκριμένα ἔργα τοῦ καθένα, ποιός ἀπ' τούς τέσσερες χαρακτηριστικούς αὐτούς ἐκπρόσωπους τῆς νεοελληνικῆς διανόησης ἀξίζει πραγματικά τόν τίτλο τοῦ κοινωνικοῦ πρωτοπόρου; Δηλαδή ποιός πραγματικά ἔνιωσε, ἔζησε καί ἔκφρασε στό ἔργο του τά μεγάλα προβλήματα τοῦ λαοῦ καί τοῦ τόπου καί πάσχισε εἴτε συνετέλεσε καί ὁ ἴδιος γιά τήν εὐνοϊκή ὑπέρ τοῦ λαοῦ λύση τους; Ποιός στάθηκε στό πλευρό του ἐνάντια στούς κάθε λογῆς ἐχθρούς του;

Ἄς ἀρχίσουμε ἀπό τό Λασκαρᾶτο: Δημοτικιστής, φυσικά, ἔγινε γνωστός κατά κύριο λόγο γιατί καυτηρίασε καί ξεσκέπασε πολλά ἀπό τά ὄργια τῆς παπαδοκρατίας. Γι' αὐτό καί τούτη δῶ τόν ἀφόρισε γιά νά τόν ἐκδικηθεῖ. Αὐτά τά λίγα εἶναι γνωστά στόν πολύ κόσμο (καί πρῶτ' ἀπ' ὅλα φυσικά στήν πατρίδα του τήν Κεφαλωνιά) γιά τό Λασκαρᾶτο, μαζί μ' ἕνα σωρό ἀνέκδοτά του, πού φανερώνουν ἕνα πνεῦμα ἔξυπνο καί τσουχτερό. Μιά ὅμως πιό βαθιά μελέτη τοῦ ἔργου του θά μᾶς δόσει κάποια ὁλότελα διαφορετική εἰκόνα. Στήν πραγματικότητα ὁ Λασκαρᾶτος δέν εἶναι παρά ἕνας οὐτοπιστής ἰδεαλιστής, πού πιστεύει πώς ὅλα τά κακά τῆς κοινωνίας μπορεῖ νά τά διορθώσει τό καλό νοικοκυριό, ἡ ἀτομική τοῦ κάθε ἀνθρώπου βελτίωση διά μέσου τῆς μόρφωσης καί τό διόρθωμα τῶν στραβοπατημάτων τῶν παπάδων, πού χαλᾶν τήν ἀληθινή τοῦ Χριστοῦ θρησκεία! Πιστεύει ἀκόμα ὁ Λασκαρᾶτος, ὅτι ἀπό τόν ὄχλο (λαό) δέν μπορεῖ νά ρθεῖ τίποτα τό καλό καί ὅτι εἶναι φυσικό πράγμα οἱ λίγοι, οἱ ἐκλεχτοί, νά διευθύνουν καί νά καλοπερνοῦν ἐνῶ ὁ ὄχλος νά δουλεύει. Ὁ Λασκαρᾶτος ἀγνοεῖ τά μεγάλα κοινωνικά προβλήματα τοῦ τόπου του στήν ἐποχή τῆς ἀγγλοκρατίας καί τοῦ «λίμπρο ντ ὅρο» (τό «χρυσό βιβλίο» τῆς φεουδαρχικῆς ἑφτανησιώτικης ἀριστοκρατίας). Σχυλοβρίζει τούς χωριάτες γιατί ξεσηκώνονται ἐνάντια στήν τσιφλικάδικη καταλήστεψη καί τήν τοκογλυφική ἀπογύμνωση. Εἶναι ὑπέρ τῆς διατήρησης τῶν τσιφλικάδικων προνομίων καί ὑπέρ τῆς συνέχισης τῆς ἀγγλικῆς «προστασίας» (κατοχῆς), τή στιγμή πού ὅλος ὁ λαός θέλει τήν ἕνωση μέ τήν Ἑλλάδα. Τήν τέτια θέση του ἀπέναντι στήν Ἀγγλία τή δικαιολογεῖ μέ τή θεωρία τοῦ «φιλοεθνισμοῦ»!.. Δέν πρέπει νάμαστε στενά ἐθνικόφρονες καί νά ζητᾶμε τήν ἕνωση, μά ἔχοντας τό πλατύ «φιλοεθνικό» πνεῦμα θά πρέπει νά προτιμᾶμε τήν ἐγγλέζικη «προστασία»... Στούς τοπικούς πολιτικούς ἀγῶνες, στόν καιρό τῆς ἀγγλοκρατίας, ὁ Λασκαρᾶτος πολέμησε λυσσασμένα κι ἀπόλυτα τούς «δημαγωγούς», ὅπως ἔλεγε τούς ριζοσπάστες, τό ἀντιαριστοκρατικό, λαϊκό καί ἑνωτικό τότε κόμμα, χωρίς νά διστάζει νά συνεργάζεται γιά τό σκοπό αὐτό μέ τούς «καταχθόνιους», ὅπως ἔλεγε ὁ λαός τό ἀριστοκρατικό-πλουτοκρατικό καί ἀγγλόδουλο κόμμα. Ἕνας μικροαστός οὐτοπιστής καί ἰδεαλιστής καί στήν πραγματικότητα ἀντιδραστικός, πού τελειωτικά συμβίβασε καί τίς διαφορές του μέ τήν ὀρθόδοξη ἐκκλησία, τέτιος εἶναι ὁ ἀληθινός Λασκαρᾶτος. Κάτω ἀπό ἕνα ἄλλο κριτήριο θά πέρναγε γιά προοδευτικός, γιά τολμηρός μεταρυθμιστής πού καταδιώχθηκε καί ὑπόφερε. Περνώντας τον κάτω ἀπό τό κοινωνικό κριτήριο ἀποκαλύπτουμε τήν ἀντιδραστική κοινωνική του φύση καί δουλειά. Τό συμπέρασμά μας πρέπει νᾶναι ὅτι, παρά ὁρισμένες ἀπατηλές ἐνδείξεις, πού συμπεριλαμβάνουν καί τό γλωσσικό γνώρισμα, σέ καμιά περίπτωση τό Λασκαρᾶτο δέν ἐπιτρέπεται νά τόν παραδεχτοῦμε γιά κοινωνικό πρωτοπόρο καί ἀναμορφωτή.

Μιά σχεδόν ἀνάλογη εἰκόνα μᾶς παρουσιάζει καί ὁ Ροΐδης, τῆς «Σχολῆς Ἀθηνῶν», αὐτός πού μέ τήν «Πάπισσα Ἰωάννα» του, κυρίως ἀπόχτησε τή φήμη τοῦ κοινωνικοῦ μεταρυθμιστῆ. Πνεῦμα ὀξύ καί σατιρικό κι αὐτός, ὅπως καί ὁ Λασκαράτος, οὔτε σάν λίγο-πολύ συνεπής προοδευτικός ἀστός διανοούμενος μπορεῖ νά θεωρηθεῖ. Ἡ «προοδευτική» δράση του περιορίζεται καί στρέφεται κυρίως κατά τοῦ κλήρου, περισσότερο, φυσικά, τοῦ καθολικοῦ καί λιγότερο τοῦ ὀρθοδόξου, πού διαστρεβλώνει, κατά τό Ροΐδη, τήν πραγματική χριστιανική θρησκεία. Σ' αὐτή πιστεύει αὐτός. Τόν «ὄχλο» δέν τόν θεωρεῖ ἱκανό γιά τίποτα τό καλό, πού μονάχα τ' ἀνώτερα πνεύματα μποροῦν νά τό πραγματοποιήσουν. Μισεῖ θανάσιμα τούς σοσιαλιστές καί τούς ἀριστερούς δημοκράτες. Δέ θέλει ν' ἀκούσει γιά τή «δημαγωγία» τῆς λαϊκῆς ἐκπροσώπησης. Εἶναι, θά λέγαμε σήμερα, ὀπαδός τῆς διχτατορίας, φυσικά, τῆς ἀντίδρασης. Τό ἔργο του εἶναι ὅλο ἄρνηση μικροαστική, χωρίς νά παρουσιάζει λίγο-πολύ ὁλοκληρωμένη κοινωνική θέση. Οἱ θρησκευτικές ἱστορικές μελέτες του τούτη τήν «πρωτοτυπία» παρουσιάζουν: ὅτι διαστρεβλώνουν κατάφωρα τήν πραγματικότητα, τήν ἱστορική ἀλήθεια. Ὁ Ροΐδης, πού τόσο περιφρονοῦσε τόν «ὄχλο», ἤξερε ν' ἀπευθύνεται στόν ἴδιο τό βασιλιά ζητώντας ρουσφέτια. Ἐνῶ ὁ Λασκαράτος εἶχε κάτι ἀγροκτήματα, πού τά νοίκιαζε στούς ἀγρότες, ὁ Ροΐδης ἔπαιζε γερά στό χρηματιστήριο, ὅπου καί ἔχασε στά τελευταῖα ὁλόκληρη τήν ὄχι μικρή περιουσία του. Εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι οὔτε ὁ κοινωνικά στεῖρος Ροΐδης μπορεῖ νά θεωρηθεῖ σάν διανοούμενος πρωτοπόρος, φίλος καί συναγωνιστής τοῦ λαοῦ.

Ὁ Παπαδιαμάντης τῆς «Σχολῆς τῶν Ἀθηνῶν» κι αὐτός, εἶναι μιά κορυφή στά νεοελληνικά γράμματα. Ἡ φιλολογική του ἀξία εἶναι ἀναμφισβήτητη, ἄν καί ἡ καθαρεύουσα τόν ζημιώνει ἐξαιρετικά. Ἡ ἀξία του βρίσκεται στό γεγονός, ὅτι αὐτός, περισσότερο ἴσως ἀπό κάθε ἄλλον νεοέλληνα τεχνίτη τοῦ πεζοῦ λόγου, περιέγραψε μέ μιάν ἐξαιρετική δύναμη καί ζωντάνια τήν ἑλληνική ζωή, τά ἤθη καί ἔθιμα, πρῶτ' ἀπ' ὅλα τῆς ἰδιαίτερης πατρίδας του. Τό ἔργο του εἶναι δεμένο μέ τή ζωή τοῦ λαοῦ, μέ τίς καθημερινές μικροέγνοιες καί μικροφροντί-

δες του. Μά αὐτό εἶναι ὅλο. Παραπέρα ὁ Παπαδιαμάντης δέν προχωρεῖ. Ἡ γλώσσα του τόν κρατάει μακριά ἀπό τή λαϊκή μάζα, πού θά μποροῦσε νά τόνε νιώσει καί νά τόν ἐχτιμήσει. Ἡ σκέψη του δέν ξεκολλᾶ ἀπό τή γύρω του καθυστέρηση, δέν κουνιέται, δέν προχωρεῖ καί εἶναι βαθιά ἐπηρεασμένη ἀπ' τό θρησκευτικό μυστικισμό. Ὁ ρεαλιστής Παπαδιαμάντης συμβιβάζεται μέ τή νεοελληνική πισωδρόμηση, γίνεται ὁ τραγουδιστής της. Πίσω ἀπ' τήν καθημερινή λαϊκή ζωή καί φτώχια δέν ἀντιλαμβάνεται τά κοινωνικά προβλήματα, πού τήν ἀνησυχοῦν καί τήν δέρνουν. Ὁ Παπαδιαμάντης δέν ἔχει κοινωνική προοπτική οὔτε καί τόν ἐνδιαφέρει αὐτό. Ἔτσι, γερός αὐτός τεχνίτης τοῦ πεζοῦ λόγου, δέν γίνεται τίποτε ἄλλο ἀπ' αὐτό. Αὐτοῦ σταματᾶ. Μέ τή δύναμη τῆς πένας του δέν ἐμπνέει ὁρμή, δέν ἐμψυχώνει, δέν καθοδηγεῖ. Φυσικά, ἄν ἦταν τέτιος, θά φρόντιζε πρῶτ' ἀπ' ὅλα νά διορθώσει τή γλώσσα του. Ἔτσι μένει κι αὐτός, πολύ περισσότερο ἀπ' τούς δυό πρώτους στό περιθώριο τῆς κοινωνικῆς ζωῆς τῆς ἐποχῆς του καί τῶν προβλημάτων πού τήν ἀπασχολοῦν. Περιέγραψε ὁπωσδήποτε τή ζωή τοῦ λαοῦ, μά δέν μπῆκε στήν ψυχή του.

Μένει ὁ Παλαμᾶς. Ἀκούραστος καί πρωτοπόρος ἀγωνιστής γιά τή δημοτική, γιά τή γλώσσα τοῦ λαοῦ. Μά αὐτό, ὅπως εἴπαμε, δέ φτάνει. Καί πραγματικά, αὐτό δέν λέει τίποτα, ἤ καλύτερα, σχεδόν τίποτα, γιά τό κύριο παλαμικό ἔργο. Σάν τεχνίτης εἶναι ὁ πιό μεγάλος ἀπ' τούς σύγχρονους, ἄν ὄχι ἀπό ὅλους τούς νεοέλληνες ποιητές. Μά καί αὐτό δέν φτάνει. Μπορεῖ ὁ Παλαμᾶς νά μήν ἔκφρασε πάντα σωστά τά πραγματικά τοῦ τόπου καί τοῦ λαοῦ συμφέροντα. Εἶναι ἀκόμα ἀλήθεια, ὅτι πολλές φορές ἔκανε τό ἀντίθετο καί γίνηκε φορέας τῶν σωβινιστικῶν ἰδεῶν καί θεωριῶν. Ὅμως, παρ' ὅλα αὐτά, στό πιό σημαντικό καί βαθύ σέ περιεχόμενο μέρος τοῦ ἔργου του, στάθηκε ἕνας πρωτοπόρος λαϊκός ἐμψυχωτής, πού ἔσπασε ἀντιδραστικά δεσμά καί προλήψεις καί φτερούγισε πρός πιό πλατιούς λαϊκούς καί πανανθρώπινους ὁρίζοντες. Ὁ Παλαμᾶς μέ τό νυστέρι τῆς μεγάλης τέχνης του καί τῆς καθάριας σκέψης του χάραξε καινούργιους δρόμους στό νεοελληνικό κοινωνικό ξετύλιγμα, δρόμους προόδου, πολιτισμοῦ καί λαϊκῆς ἀποκατάστασης

καί εὐημερίας. Οἱ λεπτομέρειες ἐδῶ δέ χρειάζονται, γιατί ἡ παρακάτω μελέτη αὐτό κυρίως πάει νά ἀποδείξει, ἀναπτύσσοντας τό θέμα της σ' ἄμεση ἐπαφή καί σχέση μέ τήν τωρινή νεοελληνική πραγματικότητα. Βλέπουμε, λοιπόν, ὅτι ἀπ' τούς τέσσερες χαρακτηριστικούς ἀντιπρόσωπους τῆς νεοελληνικῆς διανόησης, μονάχα ὁ Παλαμᾶς ἄνθεξε στό λαϊκό-κοινωνικό κριτήριο. Οἱ τρεῖς ἄλλοι καί ἀπ' αὐτούς οἱ δυό μέ δημιουργημένη κοινωνική φήμη, πέσανε. Αὐτό δείχνει τήν τεράστια ἐπίδραση καί τήν ἀποκλειστική σχεδόν κυριαρχία τῆς ἀστοτσιφλικάδικης ἰδεολογίας τῆς «Μεγάλης Ἰδέας» πάνω στή διανόηση αὐτή, πού τήν κρατάει τόσο πολύ δεμένη μέ τήν ἀντίδραση. Ἡ διαπίστωση αὐτή μᾶς ἐπιβάλλει μεγάλη προσοχή καί ἐπαγρύπνηση στή μελέτη ὅλης τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας σ' ὅλους τούς κλάδους της, μά καί γιά νά καθαρίσουμε, ὅσο μποροῦμε καί περνᾶ ἀπ' τό χέρι μας, τήν πνευματική τροφή τοῦ λαοῦ ἀπό τά βλαβερά καί σκάρτα, ἀπό τίς ξένες καί ἐχθρικές ἐπιδράσεις.

Γιατί δέν μιλᾶμε γιά τή σημερινή, τή μεταπολεμική νεοελληνική διανόηση; Γιατί, ἄν ξεχωρίσουμε ἀπ' αὐτήν τήν ὁπωσδήποτε ξεκαθαρισμένη, μέ ἀριστερές τάσεις, πού κι αὐτή σέ πολλά ἀκόμα ξενοφέρνει καί δέν ἔχει βρεῖ γιά καλά τό λαϊκό παλμό, καθώς καί μερικές μονάδες (ὅπως λχ. ὁ Δημοσθένης Βουτυρᾶς), ἡ ρέστη φέρνει βαθιά κι ἄσβηστη τήν κλασική ἀστοτσιφλικάδικη σφραγίδα: ἄρνηση καί ἄγνοια τῆς νεοελληνικῆς λαϊκῆς ζωντάνιας, δύναμης καί ξυστυχίας, ἔλλειψη προοπτικῆς, πνοῆς, ὁρμῆς, ἀ κ α δ η μ α ϊ κ ή μπορντελοποίηση, ἀποπνιχτική στενότητα καί στενοκεφαλιά καί καταθλιπτική καί ἀπαίσια ξένη μίμηση. Εἶναι «ἡ φιλολογία» τῆς κατάπτωσης, τῆς στειρότητας, τῆς σαπίλας. Τίποτ' ἄλλο δέν μπορεῖ νά πεῖ κανένας γιά δαύτην. Ὑπάρχουν ἀκόμη καί οἱ «νέοι». Μά αὐτοί δέ μᾶς ἔδειξαν ἀκόμα καθαρά τό κ ο ι ν ω ν ι κ ό τους πρόσωπο χωρίς καί νά δικαιολογιέται α ὐ τ ή τ ο υ ς ἡ κ α θ υ σ τ έ ρ η σ η.

Φυσικά, προσπάθειες ἐξυγίανσης γίνονται πολλές καί στήν πρωτεύουσα καί στήν ἐπαρχία. Χρειάζονται συνένωση μά καί ξεκαθάρισμα. Καί δῶ λοιπόν ἡ ἑνότητα τῶν ἀντιθέσεων, πού κινεῖ πρός τά μπρός. Συνένωση ὅλων, πού θά συμφωνήσουν στή βασική κατευθυντήρια γραμμή: Στενό δέσιμο μέ τό ἐργαζόμενο

ἔθνος, τόν τόπο, τή δυστυχία, τή δουλιά, τήν καταλήστεψη, τούς πόθους, τίς ἐπιδιώξεις καί τούς ἀγῶνες του. Ἐπιστημονικό φώτισμα τῆς ἱστορίας του, ἰδιαίτερα ἐκείνης πού ἄμεσα ἤ ἔμμεσα τόν ἐνδιαφέρει· μελέτη ὅλων τῶν βασικῶν τοῦ τόπου ζητημάτων· καθορισμός τῶν πραγματικά λαϊκῶν δρόμων τῆς παραπέρα νεοελληνικῆς πορείας. Ξεκαθάρισμα ἀπό κάθε γκρίνια, στειρότητα, στενοκεφαλιά, ἀντίδραση. Τ έ χ ν η ἔ ξ ω ἀ π ό τ ή ν κ ο ι ν ω ν ί α, τ ί ς τ ά ξ ε ι ς τ η ς κ α ί τ ο ύ ς ἀ γ ῶ ν ε ς τ η ς, δ έ ν ὑ π ά ρ χ ε ι. Αὐτό σημαίνει πώς ὁ κάθε μάστορας στό πεδίο τῆς διανόησης πρέπει νά καθορίσει τή θέση του: μέ τό λαό ἤ μέ τούς ἐκμεταλλευτές του. Ὁ Παλαμᾶς, ἀπ' τίς πιό ψηλές διανοητικές νεοελληνικές κορυφές, βασικά τή θέση του τήν ἔχει ξεκαθαρίσει: ὑπέρ τοῦ λαοῦ, ὅπως μᾶς τό δείχνει, μέ ὑπέροχη μαστοριά, πειστικότητα καί δύναμη, στό «Δωδεκάλογο τοῦ Γύφτου».

Θἆναι ὑπέρτατη τιμή γιά τόν καθένα, πού θά θελήσει ἐδῶ νά τόν ἀκολουθήσει καί νά τόνε μιμηθεῖ. Καί ἡ πιό μεγάλη δόξα καί ἡ πιό ἄξια «προτομή» γιά τόν ποιητή.

* * *

Ἡ δουλιά γιά νά ξεκαθαριστοῦν καί ν' ἀποκρυσταλλωθοῦν λαοκρατικά οἱ ἰδεολογικές καί δημιουργικές κατευθύνσεις τῆς νεοελληνικῆς διανόησης εἶναι ἐξαιρετικά δύσκολη καί θά βαστάξει πολύ, συμβαδίζοντας καί ἀκολουθώντας, ἀπό μιά ὁρισμένη πλευρά, τήν ἀνάπτυξη τῆς λαϊκῆς συνείδησης καί τήν πραχτική λύση, πρός ὄφελος τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ, τῶν θεμελιακῶν κοινωνικῶν προβλημάτων μας.

Ὅλ' αὐτά δέ σημαίνουν ὅτι δέν πρέπει ν' ἀρχίσουμε. Τό ἀντίθετο μάλιστα, πρέπει νά βιαστοῦμε ὅσο μποροῦμε, παρά τίς δυσκολίες πού σήμερα ἰδιαίτερα μᾶς τριγυρίζουν. Παράλληλα, ἡ σημερινή κατάσταση στή χώρα μας δημιούργησε γιά ἕνα σωρό κόσμο πού καταδικάστηκε σέ «ὑποχρεωτική διαθεσιμότητα» καί σέ ἀναγκαστικές «διακοπές» πρόσθετες δυνατότητες (πού βέβαια περιορίζονται «ὑπό ὅλως τεχνητῶν» ἐμποδίων τῆς ἴδιας αὐτῆς κατάστασης) νά καταπιαστοῦν μέ μιά πιό βαθιά καί συστη-

ματική μελέτη καί ἔρευνα τῶν προβλημάτων, πού ἀναφέραμε πιό πάνω.

Λοιπόν, ὅσο μποροῦμε κι ὅσο περνᾶ ἀπ' τό χέρι μας, πρέπει νά χρησιμοποιήσουμε καί νά ἐξαντλήσουμε, μέχρι καί τήν τελευταία, τίς δυνατότητες αὐτές. Κανένα κακό δίχως καλό. Εἶναι κι αὐτό μιά διαλεχτική ἀλήθεια.

10 τοῦ Νοέμβρη 1937

Ο ΠΑΛΑΜΑΣ ΣΤΟ «ΔΩΔΕΚΑΛΟΓΟ ΤΟΥ ΓΥΦΤΟΥ»

ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΠΟ Τ' ΑΡΙΣΤΕΡΑ

Ὁ ποιητής Κωστῆς Παλαμᾶς κατάχτησε ξεχωριστή θέση στή σύγχρονη νεοελληνική διανόηση. Δούλεψε καί δημιούργησε στό φώτισμα μιᾶς καινούργιας ἐποχῆς καί στό διάστημα σοβαρῶν γεγονότων καί ἀποφασιστικῆς στροφῆς στό νεοελληνικό κοινωνικό ξετύλιγμα.

Ὁ Παλαμᾶς στάθηκε πάνω στό πέρασμα ἀπό τό παλιό σέ κάτι καινούργιο. Ἡ ἐποχή του εἶναι ἐποχή ἀπό χαρακτηριστικές ἀλλαγές, γερά τραντάγματα καί βαθιά ὀργώματα στό νεοελληνικό κοινωνικό κάμπο. Προικισμένος μ' ἐξαιρετικά δυνατό ποιητικό ταλέντο, δέν μποροῦσε νά μείνει οὔτε καί ἔμεινε ὄξω ἀπό τά ζητήματα αὐτά. Τ' ἀντίθετο. Τά εἶδε, τάνιωσε, τάζησε καί στό ἔργο του τά ἔκφρασε ἔτσι εἴτε ἀλλιῶς, πάντα ὅμως μέ μιάν ἀνώτερη ποιητική πνοή δυνατή. Ὁ ἴδιος ὁ ποιητής στόν πρόλογο τοῦ «Δωδεκάλογου τοῦ Γύφτου» λέει: «Εἶμαι ποιητής τοῦ καιροῦ μου καί τοῦ γένους μου· κι ὅ,τι μέσα μου κρατῶ δέν μπορεῖ νά χωριστεῖ ἀπό τήν ἔξω πλάση». (Ἔκδ. 1931, σελ. 15).

Τέτια εἶναι ἡ θέση τοῦ Παλαμᾶ στή σύγχρονη ζωή μας καί τέτιο τό ἔργο του, πού κανένας ἐχθρός ἤ φίλος δέ μπορεῖ νά τό προσπεράσει καί νά τ' ἀγνοήσει. Πάνω στήν παλαμική δημιουργία ἔσκυψε καί σκύβει, μορφώθηκε καί μορφώνεται, μεγάλο κομμάτι ἀπ' τή νεολαία μας κι ἀπ' τή γενιά μας. Αὐτό τό εἶδε ἡ πολύχρωμη ἀντίδραση καί γι' αὐτό πάσχισε καί παλεύει λυσσασμένα ἔτσι νά ἑρμηνέψει τόν Παλαμᾶ, ὥστε νά τόν κάνει ὄργανο τῆς διαστρέβλωσης καί τοῦ εὐνουχισμοῦ, σύμφω-

να μέ τά συμφέροντά της τῆς πνευματικῆς διάπλασης τῆς νεολαίας μας. Αὐτό ὑποχρεώνει ἀκόμη πιό πολύ τήν ἐπιστημονική κριτική νά καταπιαστεῖ μέ τό παλαμικό ἔργο, τή σωστή ἑρμηνεία του, μέ τή σωστή τοποθέτηση τοῦ ποιητῆ στό κοινωνικό μας ξετύλιγμα. Ἡ ποικιλόμορφη ἀντίδραση, ὅταν δέν τόν ἀγνόησε ὁλότελα, βασικό σκοπό της ἔταξε νά παρουσιάσει τόν Παλαμᾶ στρατιώτη καί ἀγωνιστή τοῦ μεγαλοϊδεάτικου σωβινισμοῦ καί στυλοβάτη τῆς ἀστοτσιφλικάδικης κυριαρχίας καί λαϊκῆς ληστείας. Μά ὁ πραγματικός Παλαμᾶς, παρ' ὅλες τίς ἐλλείψεις, τούς δισταγμούς, τήν ἀναποφασιστικότητα καί συχνά τήν ἀσυνέπειά του, δέν εἶναι τέτιος. Καί πρέπει νά τόνε φυλάξουμε, νά τόνε κρατήσουμε καί νά τόνε δείξουμε τέτοιον ὅπως εἶναι: στήν πραγματικότητα. Αὐτό ἀποτελεῖ μιάν ἱερή ὑποχρέωση τῆς λαϊκῆς ἐπιστημονικῆς κριτικῆς στή χώρα μας. Γιατί αὐτό συμφέρει στό Λαό καί στόν τόπο καί βοηθᾶ στήν πρόοδο.

* * *

Ὁ «Δωδεκάλογος τοῦ Γύφτου» εἶναι τό πιό ὁλοκληρωμένο καί τό πιό φιλοσοφημένο ἔργο τοῦ ποιητῆ. Αὐτοῦ μᾶς ξεσκεπάζει ὅλη του τήν ψυχή. Κι αὐτοῦ μᾶς ἐπιτρέπει νά τόνε νιώσουμε καί νά τόνε κρίνουμε καλύτερα ἀπό κάθε ἔργο του.

Ὁ Παλαμᾶς ἐμφανίστηκε καί δούλεψε σέ μιά ἐποχή τῆς κοινωνικοπολιτικῆς μας ἐξέλιξης πού τή διακρίνει τοῦτο τό χαρακτηριστικό: ἡ τραχώδικη καί καταστρεφτική γιά τό λαό καί γιά τόν τόπο πολιτική καί οἰκονομική χρεωκοπία τῶν ἡγετικῶν-πλουτοκρατικῶν τάξεων. Ἡ πολεμική καταστροφή τοῦ 1897 καί τό οἰκονομικό κράχ, ποῦχε γιά ἐπακόλουθο τήν ἐπιβολή στόν τόπο, στά 1898, τοῦ Διεθνοῦς Οἰκονομικοῦ Ἐλέγχου (Δ.Ο.Ε.), ἀποτελοῦν τίς πιό χειροπιαστές κι ὁλοφάνερες ἐκδηλώσεις καί πιστοποιήσεις τῆς χρεωκοπίας αὐτῆς.

Ἐδῶ πρέπει, ἀναγκαστικά, ν' ἀνοίξουμε μιά μεγάλη ἱστορική παρένθεση. Οἱ πλουτοκράτες—οἱ τσιφλικάδες, οἱ κοτσαμπάσηδες, οἱ φαναριῶτες, οἱ ἔμποροι καί ἄλλοι—πού πῆραν τήν ἐξουσία στά χέρια τους μέ τή δημιουργία τοῦ νεοελληνικοῦ κράτους, παρά τό γεγονός ὅτι οἱ περισσότεροι ἀπό αὐτούς, ὄχι φυ-

σικά οἱ ἔμποροι, ἔτσι εἴτε ἀλλιῶς ἀντέδρασαν στό ἐθνικό ξεσήκωμα καί, στήν καλύτερη γι' αὐτούς περίπτωση, κράτησαν ταλαντευόμενη καί παθητική στάση, ὅλη τους τήν πολιτική δραστηριότητα καί προσοχή τή συγκέντρωσαν, βασικά, στό πῶς, κάτω ἀπό τό καινούργιο καθεστώς, νά διατηρήσουν, νά συνεχίσουν καί νά ὁλοκληρώσουν τήν οἰκονομική ἀποστράγγιση καί ὑποδούλωση τοῦ λαοῦ, γιά λογαριασμό τούτη τή φορά ὄχι τοῦ ὀθωμανοῦ ληστῆ καί δυνάστη, μά γιά λογαριασμό δικό τους καί τῶν ξένων δυνάμεων, πού σάν ὄργανά τους δροῦσαν. Ἡ λαϊκή δημοκρατική κληρονομιά τῆς ἐθνικοαπελευθερωτικῆς ἐπανάστασης τοῦ 1821 προδόθηκε καί κουρελιάστηκε. Στόν τόπο ἄλλαξαν οἱ δυνάστες. Αὐτό οὐσιαστικά ἔγινε. Καί γι' αὐτό ἀπό τά πρῶτα κιόλας χρόνια ὕπαρξης τοῦ ἀνεξάρτητου νεοελληνικοῦ κράτους βλέπουμε νά ξεσποῦν, μέ τή μιά εἴτε μέ τήν ἄλλη μορφή ἀλλεπάλληλα λαϊκά ξεσηκώματα καί ἀνταρσίες, πότε στό Μωριᾶ, πότε στή Ρούμελη, πότε στήν Ἀθήνα.

Ὅλ' αὐτά δείχνουν πώς ἄλλα περίμενε κι ἄλλα ποθοῦσε ὁ λαός κι ἄλλα, τ' ἀντίθετα, τοὔδιναν οἱ κυρίαρχες τάξεις. Οἱ «προστάτιδες» Δυνάμεις ἐπέβαλαν στήν Ἑλλάδα μιά δυναστεία, μιάν ἀπόλυτη μοναρχία, πού γιά προορισμό της εἶχε ὄχι τή νεοελληνική ἀναδημιουργία, ὄχι τή δημιουργία μιᾶς λαϊκῆς νεοελληνικῆς δημοκρατίας, μέ ἀνεξάρτητη ἐθνική οἰκονομική πολιτική πού θά στήριζε τή δύναμη, τόν πολιτισμό καί τήν εὐημερία τοῦ λαοῦ στή γοργή, ἐπιστημονική, ὁλόπλευρη καί ἀδιάκοπη ἀνάπτυξη τῶν παραγωγικῶν του δυνάμεων. Σκοπός καί προορισμός τῆς πλουτοκρατικῆς κυριαρχίας, μ' ἐπικεφαλῆς τήν ξένη ἀπόλυτη μοναρχία καί τά ξενικά καί ξενόδουλα ὄργανά της, ἦταν ἡ ὁλοκληρωτική καθυπόταξη ὅλων τῶν ζωτικῶν καί βασικῶν ἀναγκῶν τοῦ λαοῦ καί τοῦ τόπου στήν ἐξυπηρέτηση τῶν καινούργιων πλουτοκρατῶν, ξένων καί ντόπιων ἀφεντάδων τῆς Ἑλλάδας.

Ἡ ἀλήθεια ἡ ἐπιστημονική μᾶς δείχνει, ὅτι ὕστερα ἀπ' τήν ἡρωική καί ἀνυπέρβλητη ἐπαναστατική ἐποποιία τοῦ 1821—1828, ὁπόταν ἔφτασε στό ἀνώτατό της σημεῖο, ἡ γραμμή πορείας τοῦ νεοελληνικοῦ ἔθνους τραβᾶ πρός τά κάτω, πρός τήν κατάπτωση. Κι αὐτό γιά τό μόνο λόγο, ὅτι ἡ καινούργια κατάσταση πραγμάτων, προδίνοντας τό ἔργο τοῦ 1821, δέν στή-

ριξε τήν ἀναδημιουργία πάνω στήν ἐξασφάλιση τῆς ἀδιάκοπης, ἀνεμπόδιστης καί ὁλόπλευρης οἰκονομικῆς, κοινωνικῆς, ἐκπολιτιστικῆς καί πολιτικῆς ἀνάπτυξης τῶν πιό πλατιῶν λαϊκῶν μαζῶν, δηλαδή πάνω στή μοναδική στέρεη καί δυνατή βάση, μά πάνω στήν ἐξυπηρέτηση τῶν πλουτοκρατικῶν, ξένων καί ντόπιων συμφερόντων σέ βάρος πάντοτε τοῦ λαοῦ. Ἔτσι, ἡ ἀποτυχία, ἡ κακομοιριά, ἡ κατάπτωση ἦταν ἀπό τά πρίν ἐξασφαλισμένη. *Δέν φκιάναμε Ἑλλάδα μά ψωροκώσταινα!* Ἔτσι ἀνάμεσα ἀπό ἀτέλειωτη σειρά μικρῶν καί μεγάλων καί ἀδιάκοπων ἐσωτερικῶν καί ἐξωτερικῶν ἀνωμαλιῶν καί ἐξευτελισμῶν, φτάσαμε στά 1897—1898. Ἡ πορεία αὐτή γιά κύρια γνωρίσματά της ἔχει: α) τήν ὁλοένα αὐξανόμενη οἰκονομική ἀφαίμαξη τοῦ λαοῦ καί κατά κύριο λόγο τῆς ἀγροτιᾶς, πού οὐσιαστικά δέν πῆρε τή γῆ χωρίς βάρη—στοιχεῖο πρωταρχικό γιά τό τέτιο πλάτεμα τῆς ἐσωτερικῆς ἀγορᾶς, ὥστε νά δόσει τό στέρεο θεμέλιο γοργῆς ἀνάπτυξης τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων· β) τό ὁλοένα καί πιό μεγάλο ξεπούλημα τῆς χώρας στούς ξένους κεφαλαιούχους καί τοκογλύφους, πού μᾶς ξεζούμιζαν κυριολεχτικά ὥς τό κόκαλο· γ) τήν ἐγκατάλειψη τῆς ἐκμετάλλευσης τοῦ ντόπιου φυσικοῦ πλούτου, τῆς ἀνάπτυξης τῆς ντόπιας βιομηχανίας· δ) τήν ὑπερτροφική ἀνάπτυξη τοῦ παρασιτικοῦ ἐμπορευματικοῦ κεφαλαίου πού στηριζότανε κυρίως στήν εἰσαγωγή ἀπ' τό ἐξωτερικό καί στήν ἐξαγωγή γεωργικῶν προϊόντων καί πρώτων ὑλῶν μας στίς βιομηχανικές χῶρες. Ὅλ' αὐτά εἶχαν γιά συνέπεια νά δυναμώνει ὁλοένα ἡ οἰκονομική καί πολιτική μας ἐξάρτηση ἀπό τό ἐξωτερικό, νά πνίγεται ἡ ἐσωτερική οἰκονομική ἀνάπτυξη, νά κρατιέται ἡ Ἑλλάδα στό ἐπίπεδο ἀγροτικοῦ ἐξαρτήματος τῶν βιομηχανικῶν κρατῶν, δηλ. κυρίως τῶν «προστατίδων» Δυνάμεων καί νά μεταβάλλεται σέ χώρα κατάλληλη γιά ληστρικούς δανεισμούς. Ἕνα κλασικό παράδειγμα πού στηρίζει τά πιό πάνω, παρμένο ἀπ' τό σωρό πολλῶν ἄλλων, εἶναι καί τοῦτο: ἡ Ἑλλάδα, χώρα ναυτική, πού ὅλο της τό στόλο τόν ἔφκιανε μονάχη της—καί ξέρουμε ὅτι ὁ στόλος αὐτός ἦταν πάντα πολύ σημαντικός, καί στόν καιρό τῆς σουλτανοκρατίας—εἶδε στίς πρῶτες δεκαετηρίδες τῆς ἀνεξαρτησίας της τό ὁλοκληρωτικό σχεδόν σβήσιμο τοῦ ζωτικότατου αὐτοῦ παραγωγικοῦ κλάδου, γιατί ἡ αὐξανόμενη ἐξάρτησή μας ἀπό τό ξένο κεφάλαιο δέν ἐπέτρεψε τήν τεχνική ἀναπροσαρμογή τῆς ναυτικῆς μας βιομηχανίας, σύμφωνα μέ τίς καινούργιες ἀπαιτήσεις τῆς προόδου (ἀτμός κλπ.).

Μά μπαίνει τό ἐρώτημα: πῶς ὁ λαός ἀνέχθηκε αὐτή τήν κατάσταση καί πῶς οἱ κυρίαρχες τάξεις τά κατάφεραν νά τόν συγκρατοῦν καί νά τόν χαλιναγωγοῦν; Ἀναφέρθηκε πιό πάνω πώς ὁ λαός, ἀπ' τά πρῶτα κιόλας χρόνια τῆς ὕπαρξης τοῦ νεοελληνικοῦ ἀνεξάρτητου κράτους, ξεσηκώθηκε πολλές φορές καί μέ τά ὅπλα στά χέρια ἀκόμα, ὑπερασπίζοντας καί διεκδικώντας τό δίκιο του. Κάτι πέτυχε: ἔδιωξε τόν Ὄθωνα καί τούς Βαυαρούς, γκρέμισε τήν ἀπόλυτη μοναρχία, κατάχτησε ὁρισμένες συνταγματικές ἐλευθερίες κλπ. Μά οὐσιαστικά τά πράγματα δέν ἄλλαξαν, γιατί ἡ ἐξουσία, μέ μικρότερες εἴτε σοβαρότερες κάθε φορά, ἐσωπλουτοκρατικές ἀνακατατάξεις, παρέμεινε πάντα στά χέρια τῶν ἐκμεταλλευτῶν τοῦ λαοῦ.

Γιατί τά ἀδιάκοπα λαϊκά ξεσπάσματα δέν ἔφεραν σέ πιό βαθιές κοινωνικές μεταβολές; Ἡ ἐξήγηση βρίσκεται στό γεγονός, ὅτι ἀπό τήν Ἑλλάδα καί τό λαό της λείψανε, σ' ὅλο αὐτό τό διάστημα, τά φωτισμένα ἐκεῖνα μυαλά, οἱ ὀργανωτές ἐκεῖνοι, πού στηριζόμενοι ἀποκλειστικά καί μόνο στά θετικά καί σταθερά νεοελληνικά δεδομένα, πού περιλαμβάνονταν μέσα στά τοτινά κρατικά σύνορα καί ἀποβλέποντας στό ὁλόπλευρο ξεσήκωμα τοῦ λαοῦ γιά νά φτάσει ἔτσι καί στή γενική ἀνόρθωση, θά ξετίναζαν τήν ἀστοτσιφλικάδικη σωβινιστική ἰδεολογία· θά θεμέλιωναν, ἀποκλείοντας τόν ἀστοτσιφλικάδικο δρόμο ἀνάπτυξης, πολιτικά, οἰκονομικά καί κοινωνικά τή λαϊκή δημοκρατία, μοναδική βάση γιά τή δημιουργία μιᾶς πραγματικά δυνατῆς καί ἀνεξάρτητης Ἑλλάδας καί ἀπαραίτητο σταθμό γιά τό τελειωτικό λαϊκό κοινωνικό ξεσκλάβωμα.

Ὅταν λέμε «στηριζόμενοι ἀποκλειστικά καί μόνο στά θετικά καί σταθερά νεοελληνικά δεδομένα πού περιλαμβάνονταν μέσα στά τοτινά κρατικά σύνορα» ἐννοοῦμε τοῦτο δῶ: ἡ ἐσωτερική νεοελληνική ἀνάπτυξη ἔπρεπε νά θεμελιωθεῖ ἀπάνω στίς τότε «*ἐσωτερικές*» δυνατότητες. Αὐτό δέ σημαίνει ὅτι ἡ νεοελληνική λαϊκή δημοκρατία δέν ἔπρεπε, μιά καί θἆταν τό πρω-

το ἀνεξάρτητο Βαλκανικό κράτος, νά πάρει τήν πρωτοβουλία μιᾶς ἀδελφικῆς συμμαχίας καί ἑνός ἀδελφικοῦ πολέμου ὅλων τῶν βαλκανικῶν λαῶν γιά τήν ἀποτίναξη τοῦ ζυγοῦ τοῦ σουλτάνου καί τῶν μπέηδων καί τή δημιουργία μιᾶς πραγματικά λεύτερης καί ἀνεξάρτητης Δημοκρατικῆς Ὁμοσπονδίας τῶν Βαλκανικῶν λαῶν. Αὐτό ἦταν τό ἀπόλυτα πραγματοποιήσιμο «ὄνειρο» τοῦ Ρήγα Φεραίου καί μιά ἀπό τίς πρῶτες καί γνήσιες ἐπιδιώξεις τοῦ 1821. Οἱ ἀστοτσιφλικάδικες μοναρχίες τῶν Βαλκανίων ἀκολούθησαν ἄλλο δρόμο. Ὁ πρῶτος δρόμος, ὁ δημοκρατικός, ἦταν ὁ πιό σύντομος, ὁ φτηνός, ὁ μοναδικά λαϊκός. Ὁ δεύτερος πού ἀκολουθήθηκε στήν πραγματικότητα ἦταν ὁ δρόμος τῶν πολεμικῶν καί διπλωματικῶν δολοπλοκιῶν τῶν μεγάλων Δυνάμεων καί τῆς ἀλληλοσύγκρουσης τῶν συμφερόντων τῶν βαλκανικῶν πλουτοκρατιῶν καί δυναστῶν. Αὐτός ὄχι μόνο παράτεινε γιά πολλά δεκάχρονα τό βίο καί τό ζυγό τῆς αὐτοκρατορίας τῶν σουλτάνων στά Βαλκάνια, μά κόστισε στούς λαούς πού τά κατοικοῦν ἀτέλειωτες κι ἄγριες θυσίες, τούς ἔριξε στό πιό σκληρό ἀλληλοφάγωμα καί ἔκανε τή χερσόνησο τοῦ Αἵμου ὄχι πλούσια καί λεύτερη περιοχή γιά τούς λαούς της, ὅπως μποροῦσε κι ἔπρεπε νἆναι, μά πεδίο τῶν πιό αἱματηρῶν τοπικῶν κ' εὐρωπαϊκῶν ἀνταγωνισμῶν, πού τά σπασμένα τους πάντα οἱ ἐργαζόμενοι πού τήν κατοικοῦν τά πλήρωναν.

Ἔλειψε ἀπ' τή χώρα μας τό πρόγραμμα καί ἡ ὀργάνωση τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας, ἔτσι ὅπως τήν ὀνειρεύτηκαν τά φωτισμένα μυαλά τοῦ 1821.

Εἶναι λανθασμένο καί παράλογο αὐτό πού θά θελήσουν ἴσως νά ἰσχυρισθοῦν μερικοί, ὅτι οἱ τοπικές συνθῆκες δέν ἐπέτρεπαν ἄλλη κατεύθυνση ἀπό τήν ἀστοτσιφλικάδικη στό νεοελληνικό κοινωνικό ξετύλιγμα. Τό βέβαιο καί τό σωστό εἶναι ὅτι ὑπῆρχαν καί τότε ὅλοι οἱ ἀντικειμενικοί ὅροι καί οἱ συνθῆκες γιά μιά λαοκρατική-δημοκρατική πορεία καί δέν ἔλειψε παρά μονάχα αὐτό πού ὑπογραμμίστηκε: ἡ ὕπαρξη ξεκαθαρισμένου προγράμματος καί γερῆς λαϊκῆς δημοκρατικῆς ὀργάνωσης, δηλαδή ἔλειψε ὁ ὑποκειμενικός, ὅπως λέμε, παράγοντας. Κανένας δέ μπορεῖ νά ὑποστηρίξει ὅτι ἡ ἀστοτσιφλικάδικη πισωδρόμηση, τό ξεπούλημα στούς ξένους «προστάτες» καί ὅλα τά ἄλλα χάλια

μας, ἦταν κάτι τό ἀναπότρεπτο καί ἡ μόνη δυνατή πορεία πού μᾶς ἄνοιξε ἡ ἐθνικοαπελευθερωτική ἐπανάσταση καί ὅτι ὕστερα ἀπό τό μεγαλούργημα τοῦ 1821 δέν ὑπῆρχε γιά μᾶς ἄλλος δρόμος, δέν ὑπῆρχε ὁ λαοκρατικός-δημοκρατικός δρόμος ἐξέλιξης.

Πάνω στή «μοίρα» μας, στή νεοελληνική μοίρα, βαραίνει μιά ἀνεχτίμητη ὅσο καί καταθλιπτική κληρονομιά. Τό μυστικό τῆς πλουτοκρατικῆς ἐπιτυχίας καί ὑπόταξης τοῦ λαοῦ βρίσκεται καί στό γεγονός ὅτι κατάφερε μ' ὅλα τά μέσα νά ἐπιβάλει στό λαό τήν ἰδεολογία τῆς οὐτοπικῆς «Μεγάλης Ἰδέας» καί κάτω ἀπ' τή σκέπη της νά διαπράξει τά πιό τερατώδικα ἀντιλαϊκά ἐγκλήματα. Ἡ πλουτοκρατική ἀστοτσιφλικάδικη Ἑλλάδα καί οἱ διανοούμενοί της κατάφεραν νά παρασύρουν καί νά αἰχμαλωτίσουν τό λαό σ' ἕνα λανθασμένο καί καταστροφικό ἰδεολογικό προσανατολισμό καί ἔτσι νά τόν ἀποσπάσουν ἀπό τά ζωτικά θεμελιώδικα ἐσωτερικά προβλήματά του. Γι' αὐτό καί βλέπουμε τούτη δά τήν εἰκόνα: νά ξεσηκώνεται πολλές φορές ὁ λαός καί μέ τά ὅπλα ἀκόμα—ὅταν τό μαχαίρι τῆς πλουτοκρατικῆς ληστείας ἔφτανε στό κόκαλο—ἐνάντια στήν ἀπάνθρωπη ἀπογύμνωσή του, νά μή μποροῦν ὅμως τά λαϊκά αὐτά ξεσπάσματα νά καταλαλάξουν σέ λίγο-πολύ ξεκαθαρισμένα δημοκρατικά-λαοκρατικά συμπεράσματα, γιατί ἡ ἰδεολογία, πού καταθλιπτικά κυριαρχοῦσε πάνω στό λαό καί τή χώρα, ἦταν ἡ ἰδεολογία τῆς οὐτοπίας τῆς «Μεγάλης Ἰδέας».

Ἔτσι οἱ ἐκμεταλλευτές τοῦ λαοῦ, σέ τελευταία ἀνάλυση, κατάφεραν πάντα νά χαλιναγωγοῦν τά λαϊκά ξεσηκώματα καί νά τά ἐκμεταλλεύονται κιόλας, πότε ἡ μιά πότε ἡ ἄλλη πλουτοκρατική κλίκα—γιά λογαριασμό τους. Ποιό τό περιεχόμενο τῆς «Μεγάλης Ἰδέας»; Ἡ «Μεγάλη Ἰδέα» διακήρυττε ὅτι τό νεοελληνικό ἔθνος καί κράτος εἶναι ὁ κληρονόμος καί συνεχιστής τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδας καί τοῦ Βυζαντίου, ὅτι θεῖον προορισμό ἔχει νά ξαναφτιάξει τό ἀρχαῖο μεγαλεῖο καί τή βυζαντινή αὐτοκρατορία μέ πρωτεύουσα τήν Πόλη καί ὅτι ὁ ἑλληνικός λαός μόνον ἔτσι θά εὐτυχήσει καί θά εὐημερήσει. Γι' αὐτό καί πρέπει παρ' ὅλους τούς κόπους καί τίς θυσίες ὅλα νά τά ὑποφέρει κι ὅλα νά τά ὑποτάξει στήν πραγματοποίηση τοῦ σκοποῦ

αὐτοῦ. Αὐτός εἶναι ὁ ἀστοτσιφλικάδικος νεοελληνικός μεγαλοϊδεάτικος σωβινισμός καί ἰμπεριαλισμός.

Μέ τήν ἰδεολογία αὐτή καθυπόταξε ἡ πλουτοκρατία τό λαό. Τόν λήστεψε καί τόν ἔγδυσε στ' ὄνομα τῆς μελλοντικῆς ἀπόλαυσης κι ἀμοιβῆς, τόν ἀποσποῦσε ἀπό τήν πραγματικότητα τῆς ἐσωτερικῆς ἀθλιότητάς του, τόν μεθοῦσε μέ τό ὄνειρο τῆς κοσμοϊστορικῆς ἀποστολῆς του! Στό ὄνομα τῆς αὐριανῆς παντοδυναμίας του κατάφερνε νά τοῦ κρύβει τό καθημερινό ὁλοένα καί πιό σφιχτό ξεπούλημά του στόν ξένο, τούς ἀδιάκοπους ἐθνικούς ἐξευτελισμούς, τήν ἀκατάπαυστη κατάπτωση καί πισωδρόμησή του, πού θά τόν ἔφερναν στά τελευταῖα σκαλοπάτια τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ! Ἡ ἐπιστημονικά καί ἱστορικά ἀθεμέλιωτη καί ἀνεδαφική θεωρία καί ἰδεολογία τῆς «Μεγάλης Ἰδέας», πού ἤθελε νά ἐμφανίσει σά μιά ἑνιαία ἱστορική καί κοινωνική συνέχεια τούς χωριστούς καί βασικά διαφορετικούς μεταξύ τους κοινωνικούς σχηματισμούς τῆς ἀρχαιοελληνικῆς δουλοκρατίας, τοῦ βυζαντινοῦ φεουδαρχισμοῦ καί τοῦ σύγχρονου νεοελληνικοῦ ἔθνους, δέσποσε ἡγεμονικά πάνω στό ἔθνος αὐτό καί τό ἔφερε στήν καταστροφή, στή γελοιοποίηση καί στήν κατάπτωση τοῦ 1897—1898. Ἐδῶ κλείνουμε τήν ἱστορική παρένθεση.

* * *

Σ' αὐτή τήν ἐποχή ἔγραψε ὁ Παλαμᾶς τό «Δωδεκάλογο τοῦ Γύφτου». Δηλαδή σέ μιά ἐποχή πού ὁ λαός βαριά αἰσθάνθηκε τήν ταπείνωση, τόν ἐξευτελισμό καί τίς καινούργιες ἁλυσίδες καί πού τά πιό ξυπνημένα μυαλά τοῦ τόπου ἔψαχναν νά τή νιώσουν καί νά τήν ἐξηγήσουν πιό βαθιά. Ἡ φαυλοκρατία πῆγε νά μπαλώσει τά πράγματα μέ ἐντυπωσιακά μέτρα, ὅπως λχ. ἡ ἀπομάκρυνση τοῦ διαδόχου καί τῶν πριγκίπων ἀπό τό στρατό καί κάτι τέτια, ἐνῶ ἡ πατριδοκαπηλεία πήγαινε νά σκεπάσει μέ τόν ὑστερισμό της τό αἶσχος τοῦ 1897—1898 καί τοῦ ΔΟΕ. Στό «Δωδεκάλογο τοῦ Γύφτου» καθρεφτίζεται ὅλη ἡ ἀγανάχτηση καί τό ξεσήκωμα τοῦ ποιητῆ ἐνάντια στήν ἐθνικιστική ἀρχαιοκαπηλεία καί τή βυζαντινή ἀποτελμάτωση, ἐνάντια στούς πατριδέμπορους ἀφανιστές, πού στό ὄνομα τῆς «λατρείας» καί τῆς συνέχισης τῶν ἀρχαίων καί βυζαντινῶν ξεπουλοῦσαν καί κατάστρεφαν τό ἔθνος. Μά ὁ ποιητής δέ σταματᾶ ἐδῶ. Γκρεμίζοντας τά εἴδωλα καί μαστιγώνοντας ἀλύπητα τούς τυμβωρύχους σαλπίζει ἕνα καινούργιο, ὄχι ἐθνικιστικό μά λαϊκό, ξεσήκωμα γιά κάτι τό καινούργιο καί τό ἄφταστο, πού ξεπερνᾶ ἀκόμα καί τά τοπικά σύνορα καί ἀνυψώνεται σέ κάτι τό πιό γενικό, σέ κάτι τό καθολικό, τό διεθνιστικό. Καί δέν εἶναι μονάχα αὐτό. Ὁ ποιητής, ὅσο φυσικά τοῦ τό ἐπέτρεπαν οἱ κοινωνικές συνθῆκες καί τό νεοελληνικό ξετύλιγμα στά τέλη τοῦ περασμένου αἰώνα, ἔψαξε νά βρεῖ τίς καινούργιες κοινωνικές δυνάμεις, ἕνα ἄλλο πρωτοποριακό ἀνθρώπινο ὑλικό, γιά νά χτίσει μ' αὐτό τό καινούργιο οἰκοδόμημα, πού ὁραματίστηκε στό πονεμένο καί ξυπνημένο ἀπ' τόν ἐξευτελισμό μυαλό του. Ἡ λυρική σκέψη στό «Δωδεκάλογο τοῦ Γύφτου» δέ στέκεται ἥσυχη· περπατάει παραδέρνοντας καί παίρνει τρόπους διαφορετικούς καί πάει ἀπό τῆς πικρῆς ἄρνησης τά πειράγματα καί τά μοιρολόγια, στά θριαμβευτικά σαλπίσματα τῆς πίστης κι ἀπό τήν ἀμφιβολία καί τό μηδενισμό, στό διαλάλημα τῆς ἐνέργειας, τῆς προκοπῆς, τῆς ἀντρίκιας ἀγάπης, τῆς πεποίθησης πρός τό ὡραῖο, κάτι πού μέλλεται· «ὁ ἥρωάς μου χαλαστής καί πλάστης, μέ τήν ἀράδα» (Πρόλογος, σελ. 21). Ὁ Παλαμᾶς δέ λιβανίζει, μά χτυπᾶ ἀμείλιχτα τούς κάθε λογῆς ἐκμεταλλευτές πατριδέμπορους καί ὅλο τό οἰκοδόμημά τους καί δείχνει στό ἔθνος ἕναν καινούργιο δρόμο.

Αὐτοῦ βρίσκεται ἡ ἀνεχτίμητη ἀξία τοῦ «Δωδεκάλογου τοῦ Γύφτου», πού στήν πιό συγκεκριμένη ἀνάλυσή του περνᾶμε τώρα.

* * *

Τί εἶναι ὁ «Δωδεκάλογος τοῦ Γύφτου»; Ἡ ἱστορία σέ δώδεκα καί ἕνα στερνό δεκατρεῖς λόγους ἑνός «Γύφτου», τοῦ ποιητῆ, πού ξεκινᾶ νά γκρεμίσει ὅσα παλιά εἶναι ἄχρηστα, τά σκιάχτρα, τά μουχλιασμένα, πού τόσες καταστροφές μαζέψανε καί νά χτίσει, πάνω στή βάση τῆς ζωντανῆς πραγματικότητας, τῆς γῆς, τοῦ ἥλιου, τῆς ζωῆς καί μέ τή συμμετοχή τῶν ζωντανῶν λαϊκῶν δυνάμεων κάτι τό καινούργιο, τό ἀληθινό, τό ἱκανό νά ξεσηκώσει ψηλά, σέ νέες μεγαλύτερες καταχτήσεις, σ' ἕναν πιό ἀνώτερο πολιτισμό. «Κανένα πόθο ξεχωριστό δέν

εἶχα νά πάρω κύριο σκοπό τοῦ τραγουδιοῦ μου τό ζωγραφικό ξανάδοσμα μιᾶς γύφτικης ζωῆς καί πλάσης... Πρόφαση κι ἀφορμή τόν ηὗρα τό Γύφτο γιά νά ξεχύσω μ' ἐκεῖνον, μέσα σ' ἕνα τύπο ταιριαστό μέ τήν ψυχή μου, τίς λαχτάρες μου τίς διανοητικές· γιά νά ξαναπῶ κ' ἐγώ τή συγκίνηση τοῦ ἀνθρώπου (...) μπροστά σέ κάποια προβλήματα τῆς ζωῆς, τήν ὑποταγή του ἤ τήν ἐναντίωση· τή συγκίνηση τοῦ πολίτη καί τοῦ μελετητῆ μπροστά σέ κάποια ἐπεισόδια τῆς Ἱστορίας τοῦ ἔθνους του» (Πρόλογος, σελ. 19—20). Πρίν προχωρήσουμε πρέπει νά ξεκαθαρίσουμε ὅτι ἡ ἀνάλυση αὐτή θά στηριχτεῖ κυρίως πάνω στά ἴδια τά λόγια τοῦ ποιητῆ. Κ' ἔτσι οἱ παραθέσεις θἆναι ἀναγκαστικά πολλές. Αὐτό χρειάζεται τόσο γιά νά δοῦμε τό πραγματικό νόημα τοῦ βιβλίου μέσα στά ἴδια τά λόγια τοῦ ποιητῆ, ὅσο καί γιά νά μπορέσει νά κατατοπιστεῖ, ὅσο μπορεῖ πιό καλά καί ὁ ἀναγνώστης πού δέ θά τοῦ εἶναι δυνατό νά μελετήσει στό πρωτότυπο ὁλόκληρο τό «Δωδεκάλογο τοῦ Γύφτου».

Βασικό χαρακτηριστικό γνώρισμα τοῦ Γύφτου, πού τό ἀνταμώνουμε ἀδιάκοπα σ' ὅλο τό πέρασμά του, εἶναι ἡ ἀπόλυτη προσήλωσή του στή ζωντανή πραγματικότητα, στίς ὑλικές γήινες δυνάμεις, ἡ ἄρνηση κάθε ψεύτικου, κάθε ἄρνηση τῆς ζωῆς στό ὄνομα τῆς προσήλωσης στά ξεφτισμένα καί ξεθωριασμένα ἰδανικά, σέ φαντάσματα.

Μέ τρανταχτερά σφυροκοπήματα γκρεμίζει ὁ Γύφτος τήν ὑποταγή καί τό δέσιμο στό νεκρό παρελθόν, πού δέν ἀφήνει νά ζήσουμε τή σημερινή ζωή, τήν τωρινή πραγματικότητα καί νά δημιουργήσουμε κάτι καινούργιο, πιό ἄξιο καί ἀνώτερο ἀπ' τό παρελθόν αὐτό. Ὁ σαρκασμός του εἶναι ἄφθαστος ἀπέναντι στούς μουμιολάτρες, πού δηλητηριάζουν καί πνίγουν τή ζωή. Μιά πίστη ἔχει ὁ Γύφτος: μονάχα ἀπ' τόν ἀρραβώνα τῆς φύσης μέ τήν ἐπιστήμη μπορεῖ νά βγεῖ ἡ ἀλήθεια. Τό βασικό αὐτό χαρακτηριστικό τοῦ ἔργου του τό ξεχωρίζουμε καί τό τονίζουμε πρῶτ' ἀπ' ὅλα. Καί ἐπειδή αὐτό ἔχει ἐξαιρετική σημασία, θά ἐπιμείνουμε πάνω του ἰδιαίτερα.

Ἀκόμα στόν πρόλογό του ὁ ποιητής δηλώνει: «χίλιες χρυσές λιανοκάμωτες ἁλυσίδες μέ δένουνε μέ τήν πραγματικότητα».

Στό Λόγο τέταρτο, (ὁ Θάνατος τῶν θεῶν), ἡ ἴδια θέση προβάλλει δυνατή καί καθαρή:

«Ξένος ἔμεινα κι' ἀσκλάβωτος
ἀπό σέβας, δέηση, τάμα.
εἶμ' ἐγώ τῶν ἄθεων ὁ προφήτης
κι ἡ ζωή μου εἶναι τό θάμα». (65)

Μέ τή φωτιά καί τό νερό καθαρίζει ὁ Γύφτος τίς παλιές πληγές, τίς παλιές ἀξίες, πού κάποτε μπορεῖ νά ζήσουν χάρη στήν πρόληψη καί τήν ἀμάθεια, μά πού σήμερα πιά δέν ἔχουνε καμιά πέραση, καμιά δικαίωση:

«Κ' ἔκραζες βραχνά,—τό κράξιμό σου
δέν μπορῶ νά τ' ἀπολησμονήσω—
κ' ἔκραζες: «Φωτιά! Νά κάψω τήν Παράδεισο!»
κ' ἔκραζες: «Νερό! Τήν Κόλαση νά σβύσω!» (66)

Τό πέρασμα τοῦ θεοῦ τόν ἀφήνει ἀτάραχο:

«Μεγαλέπρεπα περάσματα
τῶν θεῶν πού δέν πιστεύω
ἀπό σᾶς πιό μεγαλόπρεπος,
γαληνά σᾶς ἀγναντεύω». (66)

Καί βλέποντας ὅτι οἱ θεοί οἱ ἀθάνατοι τοῦ κρύβουν τή ζωή, τούς καίει γιά ν' ἀποχτήσει «φῶς καί ζέσταμα»:

«Μεγαλέπρεπα τρεχόματα
τῶν θεῶν τῶν ἀθανάτων,
ὅπου κι ὅπως κι ἄν ὑπάρχετε,
ὤ, ἐσεῖς, ἴσκιοι φαντασμάτων,

ὤ, τῆς πλάνης γιγαντέματα,
θεοί ἐσεῖς, ἀλλοίμονό σας!
Ἀπ' τήν ὥρα πού ἄλλος ὁ ἄνθρωπος
ξεκαβαλλικέψη ἐμπρός σας

καί σταθῆ καί δῆ πῶς στέκεστε
σάν τό δρῦ καί σάν τή φτέρη,
καί σταθῆ καί δῆ πῶς κρέμεστε
ἀπό τό δικό του χέρι,

καί γρικώντας πώς τοῦ κρύβετε
τήν ἀέρινη τήν ὄψη
κάποιων οὐρανῶν ἐλόβαθων
πάρη καί σᾶς κόψη,

καί τόν ἥλιο πώς τοῦ κρύβετε
βλέποντας, καί γιά ν' ἀνάψη
μιά φωτιά γιά φῶς, γιά ζέσταμα,
πάρη καί σᾶς κάψη!» (67—68)

Μά οὔτε καί τούς φοβᾶται, οὔτε καί τούς λογαριάζει!

«Οὔτε μιᾶς στιγμῆς δέ γνώρισα
γιά σέ πόθο, φόβο, ὀργή·
ποιός χτυπάει τό δέ στοχάζεται
καί ποιός τρέμει τό δέ ζῆ;» (68)

Δέν ἀρνιέται μονάχα τούς θεούς ὁ Γύφτος. Μέ τήν ἴδια ὁρμή πιάνει καί ξετινάζει ὅλους ἐκείνους πού διαστρεβλώνοντας καί εὐνουχίζοντας τήν ἀρχαιοελληνική κληρονομιά, ἀρνοῦνται, φοβοῦνται καί κρύβουν τό φῶς καί τή ζωή καί τήν κληρονομιά αὐτή τήν κάνουν ἕνα βαρύ φορτίο ἀκατανόητο γιά τό λαό καί συντριφτικό γιά τή χώρα μας.

Ἔτσι χαρακτηρίζει ὁ ποιητής τούς διαφθορεῖς αὐτούς τῆς ἀρχαιοελληνικῆς κληρονομιᾶς (Λόγος πέμπτος: «Ὁ θάνατος τῶν ἀρχαίων»):

«Κοντοστέκουν καί τρικλίζουν
ἀσυνήθιστο σά νάχουν
κάτω ἀπό τόν ἥλιο τέτοιο δρόμο·
καί τά μέτωπα στά χέρια τους,
καί στά μάτια μπρός τά χέρια τους,
σάμπως ἀπό θάμπος κι ἀπό τρόμο.

Κ' ἔτσι πᾶν καί τούς τρομάζουν
τό φῶς τοῦ ἥλιου, πέρα ἡ θάλασσα,
τ' ἀκροούρανα, κι ὁ ἀέρας,
κι ὁ οὐρανός ἀπάνω τους, καί γύρω τους
ἡ μεγάλη πλάση καί ἡ ζωή
καί τό παίξιμο τῆς μέρας.» (75)

Ἐδῶ γίνεται ἀπαραίτητη μιά ἐξήγηση. Ὁ ποιητής δέν ἀρνιέται ἀπόλυτα τό μεγαλεῖο καί τήν ἀξία τῆς ἀρχαιοελληνικῆς κληρονομιᾶς. Αὐτό τό ξεκαθαρίζει παστρικά καί συχνά. Ὁ ποιητής μαστιγώνει αὐτό πού περασμένο πιά γιά μᾶς καί σάπιο καί ψεύτικο ὑπάρχει στήν κληρονομιά αὐτή καί ἐκείνους πού τήν παραμορφώνουν, γιατί στ' ὄνομά της θέλουν νά θάψουν τή σημερινή ἀποστολή καί τό μέλλον ἑνός ὁλόκληρου λαοῦ.

Μά δέχεται μ' ἀνοιχτή ἀγκαλιά ὅσα ἀληθινά μᾶς προσφέρει ἡ κληρονομιά αὐτή:

«Εἶν' ἐδῶ κλειστοί μεσ' στά κιβούρια,
μεσ' στά τυλιγάδια εἶναι κρυμμένοι,
—γιά νεκρούς ἡ πλάση ἄς μήν τούς κλαίη!
Ὦ οἱ πηγές οἱ ἀθόλωτες τῆς Σκέψης,
οἱ ἀσυγνέφιαστοι τῆς Τέχνης οὐρανοί
οἱ Ἀθάνατοι κ' οἱ Ὡραῖοι» (78)

Μά ὁ ποιητής δέν σταματᾶ αὐτοῦ. Καταλαβαίνει ὅτι ἡ ἀρχαιοελληνική κληρονομιά δέν ἀνήκει μονάχα στό νεοελληνικό ἔθνος—ἐνῶ αὐτό οὐσιαστικά ὑποστηρίζουν οἱ ρωμιοί ἀρχαιοκάπηλοι, συντρίβοντας ἔτσι κάτω ἀπ' τήν οὐτοπική προσήλωση στήν ψευτοαποστολή τῆς συνέχισης τοῦ ἔργου τῶν ἀρχαίων καί τῶν βυζαντινῶν, τό σημερινό πραγματικό προορισμό τοῦ ἐργαζόμενου νεοελληνικοῦ ἔθνους, πράγμα πού μονάχα στούς ἐκμεταλλευτές τοῦ λαοῦ συμφέρει, καί εὐνουχίζοντας, στρεβλώνοντας τήν πραγματική παγκόσμια σημασία τῆς κληρονομιᾶς αὐτῆς—μά σ' ὁλόκληρη τήν ἀνθρωπότητα.

«Τή στερνή πατρίδα τους τήν παρατᾶν
ἀπό φύσημα διωγμένοι ὁρμητικότατο,
Γύφτοι γίνονται κ' οἱ Ἑβραῖοι,
ὅμως πάντα, κι ἑρμοσπίτες, νικητές·
καί τοῦ κόσμου γίνονται πολίτες,
οἱ Ἀθάνατοι κ' οἱ Ὡραῖοι!» (79)

Ξεσηκώνεται ὁ ποιητής γιομάτος δίκαιη ἀγανάχτηση καί ξεσκεπάζει ὅλους ἐκείνους, πού θέλησαν νά μπαλσαμώσουν καί νά μουμιοποιήσουν αὐτό πού ζωντανό καί ἄξιο ὑπάρχει στό ἀρχαιοελληνικό πνεῦμα, αὐτούς πού τό πνεῦμα αὐτό τό φυλακίζουν μέσα στά μπουντρούμια τοῦ μεσαιωνικοῦ σκοταδισμοῦ τους. Πόσο πιό σωστά καί πιό ζωντανά νιώθει αὐτός τήν ἀξία καί τή λαμπρότητα τοῦ πνεύματος καί πόσο κουρελιάζει τούς ψευτοσοφούς σαβανωτές του!

«Καί σπρωγμένοι ὡς ἐδῶ πέρα
οἱ Ἀθάνατοι κι οἱ Ὡραῖοι
ἀπό ἀνέμους καί φουρτοῦνες
καί σεισμούς καί χαλασμούς,

καί καραβοτσακισμένοι
καί σκληρά κατατρεγμένοι
κι ἀπό ξένους καί δικούς!
Καί κρυψῶνες ηὔρανε καί σκῆτες,
μοναστήρια καί κελλιά,
κι ηὔρανε παλάτια καί σχολειά,
καί δέν ηὔρανε τόν ἥλιο
καί τή λευτεριά,
καί ἐσθῆκαν κι ἀρρωστῆσαν
καί χτικιάσαν τ' ἀπολλώνια τά κορμιά
καί γινῆκαν βρυκολάκοι καί στοιχειά.
Βρῆκαν κάτεργα καί κάστρα
καί μιά πλάση ξένη, μιά στενή
πλάση ξελογιάστρα.
Ὄρνια γίνανε μπαλσαμωμένα
λείψανα λυπητερά
καί μαρμαρωμένα βασιλόπουλα,
ἡ ζωή κ' ἡ νιότη κ' ἡ χαρά.
Γίνανε ἤ σάν ἄρρωστα λουλούδια
τροπικά στά θερμοκήπια,
ἤ φυτρώσανε μαζύ
μέ τά χόρτα πού ἀγκαλιάζουνε τά ἐρείπια.
Ζήσανε κουλουριασμένοι
μεσ' στοῦ δάσκαλου τά χέρια,
κι ἀπό κάτω ἀπ' τήν κοντόφωτη ματιά
ζήσανε ζωή μέσ' στά δεφτέρια,
ζήσανε ζωή μέσ' στή σκλαβιά,
ζήσανε ζωή τυραννισμένη,
καί τούς ηὗρε μιά λατρεία καταραμένη,
σάν τά βάσανα καί σάν τά καταφρόνια
χίλια χρόνια, χίλια χρόνια!» (79—80)

Μά καί τό ἀρχαῖο πνεῦμα ξεσηκώνεται ἐνάντια στήν τέτια μεταχείριση, πού τό κράτησε μουχλιασμένο καί θαμμένο ὁ Βυζαντινός μεσαιωνισμός καί διακηρύχνει:

«Θἀ διαβοῦμε καί στεριές καί πέλαγα,
. . . .
Ὅπου πᾶμε, θάβρουμε πατρίδες
. . . .
Καί πλανῆτες μέ δικό μας φῶς,
τό δικό μας φῶς θά ρίξουμε
ὅπου θάμπωμα καί βράδυασμα στή φύση·

κι ὁ ἀσκητής θά φιλιωθῆ μέ τή ζωή
καί τό γάλα τῆς χαρᾶς ξανά θά πιῆς
νηστευτή, κ' ἕνα κρασί θά σέ μεθύση». (81—82)

Νά πῶς, μέ τά λόγια τοῦ ποιητῆ, τό ἀρχαῖο πνεῦμα ὀνειρεύεται τό ξεσκλάβωμα ἀπό τ' ἀποπνιχτικό καί μεσαιωνικό ἀντιδραστικό παπαδίστικο ἀγκάλιασμα, πῶς βλέπει τούς «κακόσορτους σοφούς» καί τούς «στέρφους δασκάλους» καί πῶς δραματίζεται τό μέλλον:

«Μόλις βγοῦμε ἀπ' αὐτό δά τό κοιμητήρι
πρός τό φῶς καί στά τετράπλατα τοῦ ἀέρα,
σάν τά πρῶτα θάβρουμε τά νειάτα,
κι ἔξω ἀπ' τά στενά κιβούρια,
Καίσαρες κι Ἀλέξανδροι, θ' ἀνοίξουμε
μέ τοῦ Λόγου τό σπαθί, τή στράτα.

Ὄλυμπων κορφές καί Παρνασσῶν!
Κι ἀπ' τή σκέψη κι ἀπ' τά μέτρα μας
γίνοντ' ἄνθρωποι καί Παρθενῶνες·
πέρα ὡς πέρα στήν ψυχή μιά νεκρανάσταση!
Τό μεγάλο Πᾶνα ὁλόχαροι
ξαναπροσκυνᾶν οἱ αἰῶνες.

Κι οἱ κακόσορτοι σοφοί κι οἱ στέρφοι
δάσκαλοι, πού χρόνια καί καιρούς
ἔτσι μᾶς κρατούσανε σαβανωμένους
καί μαζί μᾶς πᾶνε σέρνοντάς μας
ἅγια στερνολείψανα
τοῦ χαμένου Γένους,

ἔτσι βλέποντάς μας χρυσοφτέρουγους
ἀπό μέσα ἀπό τά χέρια τους νά φεύγουμε
σέ ἀποθέωση πού δέν θά ξαναγίνη,
θά πιστέψουν πώς σαρκώθηκαν χρυσόνειρα
κι ἀπό τῆς θεότης μας τ' ἀντίφεγγα
σάν ἡμίθεοι θά φαντάξουν ὡς κ' ἐκεῖνοι!» (82—83)

Μά ὁ ποιητής δέν τό θέλει αὐτό γιατί καταλαβαίνει ὅτι οἱ τέτιοι ψευτο-ημίθεοι ἐκμεταλλευόμενοι τούς «Ἀθάνατους καί τούς Ὡραίους» σάν σύμβολα τῆς σημερινῆς ἀπόλυτης ἀξίας καί ἄμεσης ζωντανῆς ἐπικαιρότητας, ἀποτελοῦν θανάσιμο κίνδυνο γιά τό ἔθνος. Γι' αὐτό κι ἀπαντάει, παρ' ὅλο πού, καθώς εἴδαμε, δέν ἀρνιέται τήν τεράστια μά πάντοτε σχετικήν ἀξία

(γιατί τίποτα δέν ἔχει γι' αὐτόν τήν ἀξία τῆς ζωῆς, τῆς σημερινῆς πραγματικότητας τοῦ ἥλιου) τῆς ἀρχαιοελληνικῆς κληρονομιᾶς:

«Κι ἀποκρίθηκε ἡ ψυχή μου
καί τούς λέει:
σαμπως να εἶταν ὀρθοστόλωτοι μπροστά μου
οἱ 'Αθάνατοι κ' οἱ 'Ωραῖοι:

«Θά περάσετε ἀπό πάνω ἀπ' τή θάλασσα τοῦ κόσμου,
σάν πνοή
μαλακώτατου μαΐστρου,
πού τό πλάθει ὡς καί τό κῦμα
κάνοντάς το μιᾶς παρθένας λυγερῆς κορμί.

Μά στή θάλασσα τοῦ κόσμου,
κ' ὕστερ' ἀπό σᾶς, καί πάντα,
σάν ἐχτές
καί σάν τώρα, θά ξεσπᾶνε,
θά φιλιοῦνται καί θά μάχωνται
κι' ἄλλοι χίλιοι ἄνεμοι, χίλιες
μπόρες καί χιονιές.

Μά στή θάλασσα τοῦ κόσμου
ξανά ὁ Μάης, πού σᾶς γέννησε
δέν θαρθῆ.
Αὖρες εἶστε διαβατάρικες·
τήν αἰώνια πολυτάραχη,
σάν καί πρῶτα, θά τή δέρνη
κάθε ἀνεμική.

Τί κι ἄν εἶστε σεῖς ἀθάνατοι;
Τή ζωή τήν ὁλοζώντανη
μιά φορά
τήνε ζήσατε σάν πλάσματα
μέ τ' ἀκέρια σας κορμιά
στῆς μακαρισμένης τῆς πατρίδας σας
τόν ἀέρα καί τόν ἥλιο·
ἄλλος ἀέρας τώρα κι ἄλλος ἥλιος
γιά σᾶς πιά· καί ποτέ πιά
δέ θά ξαναζεῖστε τή ζωή σας
ξωτικά!» » (83—84)

'Ετσι ὁ ποιητής παστρικά καί ντέμπρα ξοφλεῖ μέ τά παλιά, πού οἱ ἀρχαιοκάπηλοι θέλουν νά τά κρατοῦν χαλινάρι καί ἀγκωνάρια ἀσήκωτα σέ βλάβη τῆς σημερινῆς μας ζωῆς κι ἀποστολῆς:

«Μά ἡ 'Ελλάδα, μιά καί ἀγύριστη
πάει, καί νά τήν κλαῖς!

Κι ὅποιος δοῦλος σας θά γίνη
καί σᾶς πάρη καταπόδι,
ἤ ἕνας μόνος, ἤ ὅλο γένος,
θά σβυστῆ μέ σᾶς!» (84—85)

'Η νεκρή προσήλωση στά παλιά ὁδηγεῖ στό χαμό ὁλόκληρου τοῦ ἔθνους, ὅπως τόφερε στό γκρεμό καί στά 1897-1898. 'Ο ποιητής καταδικάζει ἀλύπητα ὅλη τή νεοελληνική ὕστερ' ἀπό τό 1821 ἐξέλιξη, πού θέλησε τό λαό δοῦλο τῶν περασμένων, γιά νά ἐξυπηρετηθοῦν ἔτσι ὅλα τ' ἀντιλαϊκά πλουτοκρατικά συμφέροντα καί ἐμπόδισε τή λαϊκή πρόοδο καί ἀνόρθωση.

Κι ὅπως εἴδαμε κι ἀλλοῦ, ὁ ποιητής δέν σταματᾶ στήν ἄρνηση. Δέν τόν ἱκανοποιεῖ μονάχα τό γκρέμισμα. Στόν τόπο αὐτουνοῦ πού χαλᾶ, μᾶς δίνει μιά καινούργια θέση, ὅπου ξεκαθαρίζει τήν ἀνάγκη τῆς ζωντανῆς δημιουργίας, ἐπεξεργασίας, ἀναπροσαρμογῆς καί κατανόησης τῆς ἀρχαιοελληνικῆς κληρονομιᾶς· ἔτσι πού νά μή μᾶς σταθεῖ ἐμπόδιο στό δρόμο μας, μά ἐνισχυτής καί βοηθός. 'Απ' τήν κληρονομιά αὐτή πρέπει νά πάρουμε αὐτό πού καί σήμερα μέσα στίς σύγχρονες συνθῆκες διατηρεῖ κάποιαν ἀξία, νόημα, σημασία, μικρή εἴτε μεγάλη. Σέ καμιά ὅμως περίπτωση δέν μπορεῖ νᾶναι τό κύριο καί βασικό, μά μονάχα τό δευτερεῦον καί βοηθητικό στό τωρινό μας ξετύλιγμα:

«Καί μονάχα ὅποιος μαζύ σας
δέν θά χάση τόν ἑαυτό του
καί θά κόψη μόνο ἀπ' τά ἄνθια σας
γιά νά στεφανώση τά μαλλιά του—
μόνο ἐκεῖνος ἐδῶ κάτου
στολισμένος θά τραβήξη σά γαμπρός,
θά τραβήξη στολισμένος μέ τή χάρη σας,
θά τραβήξη ἐμπρός!» (85)

'Απ' τήν πλούσια καί κολοσιαία ἀρχαιοελληνική κληρονομιά (ὅπως κι ἀπ' ὅλη τήν κληρονομιά τοῦ παλιοῦ πολιτισμοῦ, ποῦναι ὁ πρόδρομος κι ὁ φυσικός πατέρας ὅλης τῆς κατοπινῆς πανανθρώπινης ἐξέλιξης καί δημιουργίας), πρέπει νά πάρουμε ἐκεῖνο, πού στέκει ἐπιστημονικά καί βοηθάει στό πα-

ραπέρα ξεσήκωμά μας. Όλα τάλλα θέλουνε—φυλάγοντάς τα, βέβαια, σάν ἀρχαιολογικό θησαυρό καί σάν κομμάτι ἄσβυστο τῆς ἱστορίας τῆς ἀνθρωπότητας—ξεκαθάρισμα καί ἀποστράτευση ἀπό τή σημερινή ἐνεργό λαϊκή-κοινωνική δράση. Πόσο ὄμορφα τό ξεκαθαρίζει αὐτό ὁ ποιητής:

«Οἱ Ἀθάνατοι κι οἱ Ὡραῖοι θά βοηθῆστε
τῶν Ἐθνῶν τή στράτα,
μά οἱ Ἀθάνατοι κ' οἱ Ὡραῖοι δέ θά δῶστε
πόδια στά ἔθνη καί φτερά καί νειᾶτα·
πόδια καί φτερά εἶναι τῶν ἐθνῶν,
τά φτερά, τά πόδια καί τά νειᾶτα·
οἱ Ἀθάνατοι κ' οἱ Ὡραῖοι θά βοηθῆστε
τῶν Ἐθνῶν τή στράτα,
σάν τ' ἀστέρι πῶχει χρόνια,
χρόνια καί καιρούς σβυστεῖ
μά ὀρφανό τό φῶς του ἀκόμα περπατάει
μέσ' στ' ἀπέραντα κι ἀχνοφωτάει
τόν ἀκούραστο νυχτοταξιδευτή...

Δέν φοβᾶμαι ἐγώ ἀπό Τοῦρκο,
καί τ' ἁρπάγια δέ μέ πιάνουν
τῆς σκλαβιᾶς,
οὔτ' ἡ Ἑλλάδα σας θαμπώνει με,
τό λιβάνι δέ μέ μεθύσε
καμιᾶς δόξας περασμένης
καί λατρείας καμιᾶς.

Κάνα πάπυρο κι ἄν εὕρω,
τόνε καίω γιά νά πετύχω
ζέστα ἢ φῶς·
. . . .
Εἴτε μουσική εἴτε λάμψη
εἴστ' ἑνός χαμένου διάβα,
μιά πνοή·
ὤ φαντάσματα παντάμορφα
εἶμ' ὁ ἀκέριος, εἶμ' ἡ ἀλήθεια,
εἶμ' ἐγώ τά δυό τ' ἀχώριστα·
σάρκα καί ψυχή!» (86—87)

Πόσο θετικός καί γερός προβάλλει ἐδῶ ὁ ποιητής, πού μ' ὅλες του τίς δυνάμεις διακηρύχνει τήν προσήλωσή του στή σημερινή ἀποστολή τοῦ λαοῦ, στά σημερινά ἀνθρώπινα ἰδανικά,

στή ζωντανή πραγματικότητα, πού καίει τόν πάπυρο γιά ν' ἀποχτήσει ζέστα καί φῶς καί πού διαλαλεῖ στά πέρατα τήν πίστη του στά δυό τ' ἀχώριστα, τ ή σ ά ρ κ α κ α ί τ ή ν ψ υ χ ή, π ο ῦ ν α ι ἡ ἀ λ ή θ ε ι α! Καί πόσο μικροί φαίνονται ὅλοι ἐκεῖνοι, ἐχθροί καί «φίλοι», πού μ' ὅλα τά μέσα βάλθηκαν νά τόνε παραμορφώσουν γιά νά μᾶς τόν παρουσιάσουνε δοῦλο σέ ψεύτικα ἰδανικά, πού τόσο αὐτός πολεμᾶ καί τσακίζει. Ὅμως ὁ ποιητής, πολύ περισσότερο ἀπ' τήν ἀρχαιοελληνική κληρονομιά, δέ μπορεῖ ν' ἀγνοήσει τό βυζαντινό μεσαιωνισμό, πού γιά πιό ἀντιδραστική ἐκδήλωσή του εἶχε τή φαναριώτικη παπαδοκρατία. Τό Βυζάντιο μᾶς δίνει τήν εἰκόνα τῆς πιό ὁλοκληρωτικῆς, θά μποροῦσε νά πεῖ κανείς, κατάπτωσης ποῦχε νά μᾶς ἐπιδείξει ἡ ἱστορία. Καί ὅμως, αὐτούς πού οὔτε τόν ἑαυτό τους δέ μπόρεσαν νά σώσουν, θέλουν νά μᾶς τούς παρουσιάσουν σάν τούς πρωτεργάτες τῆς Ἀναγέννησης καί σάν παράδειγμα, πού ἐμεῖς σήμερα πρέπει ν' ἀκολουθήσουμε καί νά συνεχίσουμε. Ἄν πιστέψουμε σ' αὐτό, τότε πρέπει μονάχα τή μοίρα μας νά κλαῖμε. Ὁ βυζαντινός φαναριωτισμός κατάστρεψε ὅσα μπόρεσε ἀπό τόν ἀρχαιοελληνικό πολιτισμό, γιατί βρισκόταν σέ βασική ἀντίθεση μ' αὐτόν καί ἦρθε καί σ' ἀνοιχτή σύγκρουση μαζί του. Μέ τούς μισθοφόρους του ἔπνιγε κ' ἐξόντωνε τά ἑκατομμύρια τῶν ἀγροτῶν τῆς αὐτοκρατορίας καί ἔφτασε, χάρις στήν ἐσωτερική ἀναπότρεπτη σαπίλα καί ἀποσύνθεσή του, στήν πιό ἐξευτελιστική κατάπτωση. Ὥστε αὐτουνοῦ τό παράδειγμα πρέπει ν' ἀκολουθήσουμε; Καί ὅμως τίποτε τό καλύτερο δέν ἔχει νά μᾶς ὑποδείξει ὁ πλουτοκρατικός νεοελληνικός σωβινισμός καί οἱ θεωρητικές κορυφές του!

Τήν κατάντια τοῦ Βυζάντιου στίς παραμονές τῆς ἅλωσης, μᾶς τή ζωγραφίζει ἀνυπέρβλητα ὁ ποιητής (Λόγος πρῶτος: Ὁ Ἐρχομός):

«Καί ἦταν οἱ καιροί πού ἡ Πόλη
πόρνη σέ μετάνοιες ξενυχτοῦσε,
καί τά χέρια της δεμένα τά κρατοῦσε,
καί καρτέραγ' ἕνα μακελάρη.
. . . .
Καί καρτέραγε τόν Τοῦρκο νά τήν πάρη» (35—36)

Τήν κατάρευση τοῦ Βυζαντίου τήν προκάλεσαν οἱ ἴδιοι οἱ ἄρχοντές του. Καί ὁ ποιητής γι' αὐτό δέ θέλει ν' ἀφήσει ἀξεκαθάριστο τό ζήτημα τῆς σημασίας γιά μᾶς τούς νεοέλληνες τῆς βυζαντινῆς κληρονομιᾶς, χριστιανικῆς καί μή, πού στά χέρια τῶν πατριδοκάπηλων εἶναι τό δεύτερο γερό ἀτού γιά τήν ἐξαπάτηση καί ὑποδούλωση σήμερα τοῦ λαοῦ. Ἀρνιέται καί σ' αὐτή τό δικαίωμα τῆς ζωῆς γιατί στέκει ἔξω ἀπό τή σημερινή καινούργια ζωή, τό δικαίωμα νά καθορίζονται ἀπ' αὐτήν καί νά ἐξαρτῶνται ἀπ' αὐτήν οἱ σημερινοί μας δρόμοι (Λόγος ἕκτος: Γύρω σέ μιά φωτιά):

Ἕλληνες χριστιανομάχοι
καί πολύθεοι, στερνολείψανα
διαλεχτά καί μετρημένα,
καί τοῦ Ναζωραίου ἐσεῖς πιστοί,
πλήθια ἀπό τό ράσο ὁδηγημένα,
κράχτε, φωτοκαῦτε κι' ἀφορίστε,
ὅλοι εἰδωλολάτρες εἶστε!
Καί κανείς σας καί κανείς,
καί σοφίας κι ἄν εἶναι θᾶμα καί τιμῆς,
ἀπ' τόν ἥλιο τῆς ζωῆς δέν τηνε παίρνει
τήν ἀχτίδα πού τό φῶς τοῦ φέρνει. (94)

Καί ἀποχτοῦνε ἐπικαιρότητα τά λόγια τοῦ ποιητῆ στόν καλόγερο (τήν παπαδοκρατία), πού φαντάστηκε πώς μέ τή φωτιά θά μποροῦσε νά ἐξοντώσει τήν ἀλήθεια, πού σκόρπαγε καί διάλυε τά ζοφερά σκοτάδια του:

Ἄναβε φωτιές, καλόγερε,
κάψε, κάψε, στά χαμένα καίς·
ἀπ' τή στάχτη τῆς φωτιᾶς σου
τῆς Ἰδέας ὁ χρυσοαητός
τίς φτεροῦγες του τεντώνει πιό πλατειές
πρός τά ὕψη, πρός τό φῶς. (95)

Δέν τόν ἱκανοποιεῖ ὅμως τόν ποιητή οὔτε ὁ ἐθνικός (πολυθεϊστής) φιλόσοφος:

Κ' ἐσύ πλάθε καί ξανάπλαθε, φιλόσοφε,
τήν πολύθεη τή λατρεία,
πάρε ἀπ' τούς ἀρχαίους τά ὀνόματα,
πάρε ἀπ' τούς Χαλδαίους τά μυστήρια·
ὅλα σου τά πλάσματα, τοῦ κάκου!
Καί τό χτίσμα σου δέν εἶναι παρά μνῆμα,
κι ἄς εἶναι ἄσπρο καί μεγάλο καί σεμνό.
Κι ὅτι ἀπάνω του ἀργοσιέται
σάμπως νά εἶναι ζωντανό,
ὁ ἴσκιος εἶναι δέντρου ἤ βρυκολάκου. (95—96)

Ἡ σκέψη τοῦ Γύφτου-ποιητῆ καί πάλι ξεπροβάλλει λαμπικαρισμένη καί καθάρια. Τοποθετεῖ δίπλα τό φιλόσοφο καί τόν καλόγερο ἐκπρόσωπο τοῦ βυζαντινοῦ μεσαίωνα. Δέν τούς παρουσιάζει σάν φίλους, μά σάν ὀχτρούς, ὅπως καί εἶναι στήν πραγματικότητα. Ὅμως οὔτε ὁ ἕνας κάνει, οὔτε ὁ ἄλλος. Ἄν τούς τοποθετεῖ κοντά-κοντά, ὑπογραμμίζοντας τίς ἀντιθέσεις τους, εἶναι γιά νά τούς κρίνει καλύτερα. Καί ἡ κρίση του καταδικάζει κι ἀποτελειώνει καί τούς δυό. Οὔτε ὁ ἕνας, οὔτε ὁ ἄλλος, οὔτε καί οἱ δυό μαζί, δέ μποροῦν νά σταθοῦν σά ζωντανά σύμβολα καί κοινωνικά κίνητρα στό νεοελληνικό ξετύλιγμα, ὅπως μᾶς τούς ἐπέβαλε καί θέλει νά τούς διατηρήσει ἡ πλουτοκρατική ἀντίδραση, πού, φυσικά, δέν καταλαβαίνει τό τερατώδικο τῆς προσπάθειάς της νά ἐμφανίσει σάν ἕνα ἑνιαῖο καί ἁρμονικό σύνολο τό ἀρχαιοελληνικό θαῦμα καί τό βυζαντινό μεσαιωνισμό, πού ἀποτέλεσε τήν ἀπόλυτη ἄρνηση καί ἀκατανοησία τοῦ πρώτου. Φυσικά, ἀπό μιά τέτια «παρά φύση» ἕνωση δέν μποροῦσε παρά νά ξεπροβάλει τό νεοελληνικό ἀστοτσιφλικάδικο ἰδεολογικό καί πνευματικό τερατούργημα:

Κάποιο ἀχνάρι κι ἄν ξανοίξης, ὦ καλόγερε,
πού θυμίζει σου τό διάβα κάποιου Ὀλύμπιου,
κάποιον ἦχο, σάν ἀπό Σειρήνα,
κι ἄν ἀκούσης, φοβερίζεις μέ τήν κόλαση·
καί στ' ἀρχαῖα χαλάσματα κι ἄν ἴσως
κρίνα ἀνθίσουν, ξερριζώνεις τα κ' ἐκεῖνα. (96)
. . . .

Μά καί σύ χριστιανομάχε άντάρτη,
τί άγωνίζεσαι μέ πείσμα νά γυρίσης
τήν άγύριστη πασίχαρη λατρεία,
καί καταφρονᾶς τά πάντα γύρω σου
καί μέ άρχαίους ρυθμούς ύμνολογᾶς
τούς θεούς σου καί μέ άπόκρυφα βιβλία;
Ἀγωνίζεσαι τοῦ κάκου. Ἄλλοι καιροί
κι ἄλλη γνώμη σ' ἄλλη γλῶσσα μ' ἄλλα όνόματα, (97)
. . . .

Καί οί δυό στέκουν ἔξω άπό τήν πραγματικότητά μας, γι' αὐτό καί ἡ κάθε δραστηριότητα πού άπευθύνεται στό ξαναζωντάνεμα τοῦ παλιοῦ καί περασμένου δέν ἐκπροσωπεῖ παρά μονάχα τήν άντίδραση καί τήν πισωδρόμηση. Γιά τόν ποιητή ὅμως, μέ τήν ἄρνηση αὐτῶν καί τῶν δυό, δέ δημιουργιέται άδιέξοδο. Βλέπει καί δείχνει τό σωστό δρόμο, βασισμένο στή ζωή:

Θάρθει μέρα, καί θά ἰδῶστε τά χέρια σας,
Ἐθνικοί καί Γαλιλαῖοι, άνοιχτομάτες,
ποτισμένοι τό βοτάνι τῆς ζωῆς·
τά φαντάσματα θά δεῖτε σάν φαντάσματα
καί θ' άπλώσετε τά χέρια, άπ' ὅσα ζοῦν
νά κρατήσετε καί σεῖς! (97)

Βλέπουμε πόσο καθαρά δημιουργεῖ ὁ ποιητής τήν καινούργια θέση τῶν άλληλοσυγκρουόμενων παλιῶν. Ἀρνεῖται καί τά δυό καί στή θέση τους τοποθετεῖ κάτι καινούργιο, ζωντανό. Οἱ «άνοιχτομάτες» λαϊκές μάζες συμφιλιώνονται, διώχνουν τά φαντάσματα καί ποτίζονται άπό τό βοτάνι τῆς ζωῆς. Ἔτσι θά μεγαλουργήσουν. Κι ἔτσι θά γκρεμοτσακίσουν καί τό άντιδραστικό άντιλαϊκό κατασκεύασμα πού λέγει ὅτι ἡ «μοίρα τῶν Ἑλλήνων (ποιῶν Ἑλλήνων;) τόχει πάντα ν' άλληλοτρώγονται, ν' άλληλοσπαράζουνται καί νά χάνουνται». Ἡ άλήθεια εἶναι ὅτι τόν άλληλοσπαραγμό αὐτόν πάντα, καί πρίν καί τώρα, σ' ὅλους τούς κοινωνικούς σχηματισμούς, πού τούς δίνουν τόνομα «Ἑλληνικοί», άπ' τήν άρχαιότητα μέχρι σήμερα, τόνε δημιούργησε καί τόν ἔθρεψε ἡ άχορτασιά τῶν λογῆς-λογῆς άφεντάδων-ἐκμεταλλευτῶν καί ὅτι μονάχα πάνω σέ μιά λαϊκή άντιπλουτοκρατική βάση μποροῦν οἱ Ἐθνικοί καί οἱ Γαλιλαῖοι, δηλαδή ὁ λαός, νά δόσουν τά χέρια καί νά δημιουργήσουν άδελφωμένα.

Ὁ ποιητής ξέρει ποῦ ὑπάρχουν οἱ «άνοιχτομάτες» δημιουργοί τῶν καινούργιων. Ξέρει ποῦ νά τούς βρεῖ:

Κ' ηὗρα στά θρακιώτικα βουνά
κι ηὗρα στίς κορφές τῆς Ἤπειρος
κι ἔθρεψα τήν πεῖνα μου τή λάμια
κι ηὗρα σάν πρωτάρη ἕνα λαό,
καί κυλοῦσε άπ' τίς κλεισοῦρες κι άπό τούς ζυγούς
μέ τά φουσκωτά ποτάμια.

Δέν τά ξαίρει τά βιβλία, καί εἶν' άκράταγος,
καί τ' άγάλματα δέν ἔχει τῶν πολύθεων,
στά ταμπούρια τἄχει τά σχολειά,
κι ἔχει γνώμη, κι ἔχει δύναμη καί θέλει·
τά λεβέντικα τραγούδια του τά ζῆ
κι ὁ ἴδιος εἶναι σάν άγάλματα θεϊκά (98—99)

Σ' αὐτό τό λαό, πού δημιούργησε τό 1821 καί πού τά παιδιά του «θά πλάσουνε βασίλεια, τοῦ ἥλιου ταίρια», πρῶτ' άπ' ὅλα σ' αὐτόν ἔχει ἐμπιστοσύνη ὁ ποιητής καί τόν άντιπαραθέτει στούς μεγαλόσχημους κοτζαμπάσηδες καί φαναριῶτες ἐκμεταλλευτές του:

Καί τούς τρέμουνε τῶν κάμπων οἱ κιοτῆδες,
καί μέ όνόματα τούς κράζουν πονηρά
κλέφτες κι άπελάτες καί προδότες,
τούς μισοῦν οἱ βασιλιάδες, κι ὅλοι οἱ τύραννοι,
κ' εἶναι, μέσα στούς σκυφτούς, τά παληκάρια,
κ' εἶναι, μέσ' στούς κοιμισμένους, οἱ στρατιῶτες.
. . . .

Ὅ,τι πολεμᾶτε γιά ν' άδράξετε
μ' ἑνός ἄδειου λόγου ὁρμή,
τό ζητᾶνε αὐτοί μέ τ' ἅρματα στά χέρια,
καί δέ σκύβουνε γυρτούς βωμούς νά όρθώσουν,
κ' εἶναι σάν πατέρες τῶν παιδιῶν
πού θά πλάσουνε βασίλεια, τοῦ ἥλιου ταίρια. (99)

Μέσα στό λαό αὐτό ὁ ποιητής ξεχωρίζει τίς φατρίες τῶν άφεντάδων πού θά τούς σαρώσει ὁ βουνίσιος, ὁ ζωντανός λαϊκός σίφουνας:

Πολεμάτε. Θά περάσατε γοργά,
ζωντανόνεκροι, πολύθεοι, χριστιανοί,
τῶν εἰδώλων ὦ προσκυνητάδες,
ἀπό σπάρτα εὐωδιαστές κι ἀπ' ἀγριοθύμαρα
θά φυσήξουν οἱ βουνίσιες οἱ πνοές
καί θά σβύσουν οἱ εὐκολόσβυστες λαμπάδες (99—100)

* * *

῞Ως ἐδῶ ἡ ἀνάλυση τοῦ «Δωδεκάλογου τοῦ Γύφτου» ἀποβλέπει στό ν' ἀποδείξει μέ ἀτράνταχτη πειστικότητα—γι' αὐτό καί κάνουμε κατάχρηση ἀπό παραθέσεις τοῦ κειμένου—ὅτι ὁ ποιητής καί μέ τά δυό του πόδια στέκεται στέρεα στό χῶμα τῆς σημερινῆς ζωντανῆς πραγματικότητας, ὅτι ἀρνιέται καί χτυπᾶ ἀλύπητα τά φαντάσματα τοῦ παρελθόντος κι ὅτι πιστεύει βαθιά κ' ἀδιάσειστα πώς τό ἐργαζόμενο ἔθνος, μονάχα ὅταν στηριχθεῖ στίς ἴδιες του δυνάμεις καί στά πραγματικά συγκεκριμένα καί ζωντανά δεδομένα τῆς τωρινῆς του ἐξέλιξης, θά μπορέσει νά τραβήξει μπροστά καί νά πλάσει «βασίλεια, τοῦ ἥλιου ταίρια». ῞Ολα ὅσα τοῦ ἀντιστέκουνται στό πέρασμά του αὐτό, ὁ ποιητής τά γκρεμίζει καί χτυπᾶ ἀμείλιχτα τήν κάθε ἀντίδραση καί πισωδρόμηση. Γιά νά γενικέψουμε τό συμπέρασμά μας αὐτό καί γιά νά τό ἐπεκτείνουμε στό σύνολο τῶν φιλοσοφικῶν καί κοινωνικοϊστορικῶν πεποιθήσεων καί κατευθύνσεων τοῦ ποιητῆ, ὅπως τουλάχιστον ἀναπτύσσονται στό «Δωδεκάλογο τοῦ Γύφτου», θά ἐπιμείνουμε λίγο ἀκόμα στό σημεῖο αὐτό. Μέ κανένα τρόπο δέ θέλει ὁ ποιητής νά ξεκολλήσει ἀπ' τό χῶμα τῆς ζωντανῆς πραγματικότητας. Βρίσκει πολλούς τρόπους νά τό διακηρύξει αὐτό (Λόγος ὄγδοος: Προφητικός):

Καί θἄρθῆ μιά μέρα, μαύρη μέρα!
κ' ἡ ψυχή σου, ὦ πολιτεία,
θά καταστάλαξη πέρα, πέρα
στήν καμαρωμένη γῆ,
στοῦ ἥλιου τή χαρά, στ' Ἀπρίλη τόν ἀέρα (138)

Τό δημιουργικό-μαγικό βιολί του, τό παίρνει κι αὐτό ἀπ' τή γῆ, γιατί φυτρώνει ἀπ' αὐτή καί ἀπ' αὐτή παίρνει τή δύναμή του (Λόγος ἔνατος: Τό Βιολί):

. . . .
κάτι ἀγναντεύω κατά γίς,
μισοθαμένο μέσ' στό χῶμα,
καί πού ξεμύτιζε ἀπ' τό χῶμα,
. . . .
σκύβω καί βρίσκω ἕνα βιολί, (143)

῞Ολα ὅσα χτίζει καί δημιουργεῖ, ὅλα τά στηρίζει στό ἴδιο ἀκατάλυτο θεμέλιο (Λόγος ἑνδέκατος: Τό παραμύθι τοῦ ἀδάκρυτου):

Στῆς καλῆς μου τά σπλάχνα σαλεύει
μιᾶς χιλιόζωης ὁ σπόρος ζωῆς.
Εἶμαι ἡ σάλπιγγα ἐγώ μιᾶς ἀνάστασης,
κ' εἶμαι ἡ σκάλα πού ἀρχίζει ἀπό τή γίς. (181)

Ἀπ' τήν ἴδια πηγή ἀντλεῖ ὁ ποιητής ὅλη τή δύναμή του (Λόγος δωδέκατος: Κόσμος):

Μέσ' στῆς Γῆς τά σπλάχνα οἱ ρίζες μας
τόν ἀδρό χυμό τόν παίρνουν
ἴσια ὁλόϊσ' ἀπ' τά μαστάρια
τῆς Μητέρας Γῆς, καί φέρνουν
ἴσια πρός ἐμᾶς τά λόγια της·
κι ὅσα θά σοῦ ποῦμε ἐμεῖς
εἶναι μοῖρα κ' ἱστορία
καί παράδοση τῆς γῆς. (185)

Καί μονάχα στή γῆ καί στή φύση μπορεῖ νά σταθεῖ μιά (σύμφωνα πάντα μέ τόν ποιητή-Γύφτο) πραγματική κι ἀληθινή κι ἐπιστημονική δημιουργία. ῞Οποιος τῆς γκρεμίζει τόν ψεύτικο «῎Ολυμπο» τῶν ἀρχαίων θεῶν καί φωνάζει «Γιούχα ῎Ολυμποι ἀπ' ἀχνούς!» καί στή θέση του ὑψώνει τό δεύτερο ῎Ολυμπο (τή Φύση) καί τρίτον ῎Ολυμπο (τήν Ἐπιστήμη) καί ἀπό τό ταίριασμα, τόν ἀρραβώνα αὐτόν «τῆς καρδιᾶς σου καί τοῦ νοῦ σου» (τῆς Ἐπιστήμης), «μέ τά πάντα τῆς ζωῆς» (τῆς Φύσης) θά βρεῖς, ἄνθρωπε, τήν ἀλήθεια. Μέ μιάν ὑπέροχη διαύγεια καί ἀκατανίκητη δύναμη στερεώνει ἐδῶ ὁ ποιητής τό μοναδικό δυνατό βάθρο γιά μιά πανανθρώπινη πρόοδο καί μεγαλουργία γιά τή ζωή, ποὖναι τό μόνο «ὄνειρο»:

Κι ἔμαθε τῆς γῆς τό μάθημα,
κι ἔσβυσε ὁ παλιός καϋμός.
Ὄλυμπου δεύτερου πλάστης
ἔγινε καί λειτουργός.

Μιά εἶν' ἡ Φύση, μέ ὅσα ὀνόματα!
Πάει τοῦ πρώτου Ὄλυμπου ἡ νειότη·
μέ τό δεύτερο πιό ἀπάνου,
πιό ἀξεχώριστη ἡ θεότη.
. . . .

Πέρα, ἀπάνου ἀπό τά ὄνειρα
τό βιολί σου μᾶς τραβᾶ·
μέ τή μάνα Γῆ μᾶς δένουν
βαθιά οἱ ρίζες μας, βαθιά.

Καί παράτησε τά ὀνείρατα,
γύρε, βάλε αὐτί στή Φύση,
παραμάντεμα τό ρόδο,
Σίβυλλα τό κυπαρίσσι!

Σκληρά χτύπα την τή χίμαιρα,
τ' ὄνειρο εἶν' ἡ ζωή·
στό βιολί σου ἄς ἁρμονίσει
τήν ἀλήθεια ἡ μουσική.

Ποῦ εἶν' ἡ ἀλήθεια; μήν πλανᾶν ἐσέ
βαθιονόητα λόγια τάχα·
τήν πηγή της δέν τήν βρίσκεις
μέσα σου, Ἄνθρωπε, μονάχα.

Θά τή βρῆς παντοῦ στό ταίριασμα
—ὦ ἀρραβώνας λυτρωτής—
τῆς καρδιᾶς σου καί τοῦ νοῦ σου
μέ τά πάντα τῆς ζωῆς.

Ὕψωσες τόν τρίτο ἐσύ Ὄλυμπο,
βάλε ἐκεῖ τήν ἐπιστήμη,
μόνη ὑπάρχει, ἀγέλαστη εἶναι!
Ποιό χαμόγελο, ποιό ἀσήμι,
ποιό χρυσάφι σάν τήν ὄψη της;
Γιούχα Ὄλυμποι ἀπ' ἀχνούς! (186—188)

* * *

Συνοψίζοντας ἐδῶ τή μέχρι τώρα ἀνάλυση, μποροῦμε δίχως κανένα δισταγμό νά καταλήξουμε στό πρῶτο μας βασικό συμπέρασμα σχετικά μέ τήν παλαμική δημιουργία. Ὅπως μᾶς ἐμφανίζεται ἀπ' τό πιό ὁλοκληρωμένο, καί τό πιό θεμελιακό ἔργο του, τό «Δωδεκάλογο τοῦ Γύφτου», φιλοσοφία τοῦ Παλαμᾶ, νυστέρι πού ἀνατομεῖ καί ἐξετάζει τήν ἱστορία καί τήν κοινωνία, εἶναι ἡ ὑλιστική ἀντίληψη, ὁ ὑλισμός. Βασίζεται ἀποκλειστικά καί μόνο στά δεδομένα πού τοῦ δίνει ἡ ἀντικειμενική πραγματικότητα, ἀποκρούει κάθε στοιχεῖο ὑπερφυσικό, πού στέκεται ἔξω ἀπό τήν πραγματικότητα, κάθε ἰδεαλισμό. Βάζει τή φύση πάνω ἀπ' ὅλα, σάν ἀρχή γιά ὅλα καί δέχεται τή διαλεχτική ἑνότητα τῆς ὕλης καί τοῦ πνεύματος.

«Εἶμ' ἐγώ τά δυό τ' ἀχώριστα.
σάρκα καί ψυχή»! (87)
«Μιά εἶν' ἡ φύση μ' ὅσα ὀνόματα»! (186)

Τήν ἀλήθεια ἄνθρωπε:

«Θά τή βρῆς παντοῦ στό ταίριασμα
τῆς καρδιᾶς σου καί τοῦ νοῦ σου
μέ τά πάντα τῆς ζωῆς». (188)

Ἡ ὑλιστική κοσμοθεωρία τοῦ Παλαμᾶ, ἔτσι ὅπως ξεπηδάει καθαρή καί ξάστερη ἀπ' τό «Δωδεκάλογο τοῦ Γύφτου», δέν ἐπιδέχεται καμιά ἀμφισβήτηση. Ἔτσι μονάχα μποροῦμε νά ἐξηγήσουμε καί τή δύναμη τοῦ ἔργου του αὐτοῦ. Βέβαια τό ἔργο τοῦ Παλαμᾶ, πού ἀναλύσαμε ἐδῶ, δέν εἶναι δοκίμιο φιλοσοφικό μά ποίημα. Οὔτε ὁ Παλαμᾶς εἶναι φιλόσοφος τόσο, ὅσο εἶναι ποιητής. Γι' αὐτό καί δέ μποροῦμε νά ζητᾶμε ἐδῶ ἀπ' αὐτέν ὁλοκληρωμένη καί μέ πλέρια συνέπεια ὑλιστική κοσμοαντίληψη. Ἀκόμα θά μποροῦσε κανένας νά ξεχωρίσει καί νά τονίσει ἕναν αὐθορμητισμό καί μιάν ἀκατασταλασιά στό φιλοσοφικό νόημα τοῦ «Δωδεκάλογου τοῦ Γύφτου». Αὐτό ὅμως δέ μᾶς ἐμποδίζει διόλου νά δοῦμε ποιό εἶναι βασικά τό φιλοσοφικό του σύστημα, νά καθορίσουμε τή φιλοσοφική του συνείδηση μέ τά στοιχεῖα πού ὁ ἴδιος μᾶς δίνει. Καί ἡ τέτια ἀποκατάσταση—εἶναι ἡ κυ-

ριολεξία—τοῦ Παλαμᾶ, τουλάχιστον ὅπως μᾶς ἐμφανίζεται ἀπ' τό «Δωδεκάλογο τοῦ Γύφτου», ἔχει τεράστια κοινωνική σημασία, γιατί ἐξοπλίζει τό λαό στούς ἀγῶνες του καί κάνει τόν Παλαμᾶ, τό μεγαλύτερο σύγχρονο ποιητή μας, ὄχι στυλοβάτη τῆς ἀντίδρασης, μά σύμμαχο τοῦ ἐργαζόμενου ἔθνους, πού μέ τό ἔργο του δείχνει τό δρόμο τῆς ἀπολύτρωσης ἀπό τήν ἰδεολογική δουλεία στήν ἀρχαιοκαπηλεία, τά βυζαντινά σκοτάδια καί τό μεγαλοϊδεάτικο σωβινισμό, πού ἀποτελεῖ βασικό συστατικό στό ὅλο ἔργο τῆς πλουτοκρατικῆς οἰκονομικῆς, κοινωνικῆς καί πολιτικῆς ὑποδούλωσής του καί τοῦ ἐθνικοῦ ἐξευτελισμοῦ του. Μέ τό ἔργο του αὐτό ὁ Παλαμᾶς ἀποχτάει ὑψηλούς τίτλους λαϊκότητας, πού τίποτα δέ μπορεῖ νά σβήσει εἴτε νά λερώσει.

* * *

Δεύτερο βασικό χαρακτηριστικό τῆς παλαμικῆς δημιουργίας, ὅπως ξεφανερώνεται στό «Δωδεκάλογο τοῦ Γύφτου», πού ἀναλύουμε ἐδῶ, εἶναι ὅτι ὁ ποιητής δέ δένεται πουθενά, ὅλα τά βλέπει στήν κίνησή τους, στό γέννημά τους, στό ὡρίμασμά τους καί τό χαμό τους, πάντα στό παλιό βλέπει τό σπόρο τοῦ καινούργιου, τίποτε δέν εἶναι ἱκανό νά τόνε κρατήσει προσηλωμένο μοιρολατρικά στό παρελθόν, στό θάνατο καί στό χαμό βλέπει τήν ἀρχή μιᾶς καινούργιας ζωῆς. Στό ξετύλιγμα τῆς φύσης καί τῆς κοινωνίας δέ δέχεται φραγμούς, γιατί ξέρει πώς κάθε ἐμπόδιο, ὅσο στερεό καί καλοφτιαγμένο κι ἄν εἶναι, στό τέλος θά παραμεριστεῖ καί θά γκρεμιστεῖ, γιά νά παραχωρήσει τή θέση του στίς καινούργιες δυνάμεις, πού ξεπροβάλλουν καί κατακτοῦν μέ τήν ὁρμή τους τό δικαίωμα καί τή θέση τους στή ζωή. Ἡ μεθοδολογία τοῦ Παλαμᾶ στό «Δωδεκάλογο τοῦ Γύφτου» εἶναι διαλεχτική. Ὑλιστική βάση καί διαλεχτική μέθοδο, αὐτή εἶναι ἡ ἀκατανίκητη δύναμη τοῦ ποιητῆ, πού τοῦ ἐπιτρέπει τόσο σταθερά καί θαρραλέα νά ξεκαθαρίζει ἐπιστημονικά τό παρελθόν, νά νιώθει βαθιά τό παρόν καί νά καθορίζει τούς μελλοντικούς δρόμους τῆς λαϊκῆς ἐξέλιξης. Αὐτό κάνει τόν Παλαμᾶ τοῦ «Δωδεκάλογου τοῦ Γύφτου» ἕνα ἀπό τά πιό φωτισμένα μυαλά τοῦ τόπου μας καί ὄχι μονάχα «ποιητή τοῦ πάθους», ρωμαντικό κλπ., ὅπως τόνε θέλει ἡ κριτική τῆς ἀντίδρασης,

πού μέ ὅλα τά μέσα πάει νά σκεπάσει καί νά κρύψει τήν κοινωνική καί φιλοσοφική πλευρά τοῦ ἔργου του, πού εἶναι καί ἡ πιό σημαντική καί ἡ πιό πολύτιμη γιά τό λαό. Στήν ἀνάλυση τοῦ δεύτερου αὐτοῦ βασικοῦ χαρακτηριστικοῦ θά προχωρήσουμε τώρα, ἐξακολουθώντας νά κάνουμε «κατάχρηση» παραθέσεων καί καταφεύγοντας καί σέ ἐπαναλήψεις ἀκόμα, ὅταν χρειάζεται.

Ὁ ποιητής τραβᾶ λεύτερα στό δρόμο του καί τόν προορισμό του. (Λόγος Πρῶτος: Ὁ ἐρχομός):

Οὔτε σπίτια, οὔτε καλύβια
δέ σοῦ πόδισαν ποτέ,
δέ σοῦ κάρφωσαν τό δρόμο
τόν παντοτινό, τόν ἀνεμπόδιστο, (39)

Τίποτα, πουθενά δέν τόν κρατᾶ καρφωμένο καί ταξιδεύει σ' ἕνα ἀτέλειωτο πέλαγο, τή Φύση:

Καί δέν εἶναι ὁ Γύφτος τοῦ σπιτιοῦ ραγιᾶς,
καί τό σπίτι ἔχει φτερούγια σάν ἐμᾶς,
καί τό σπίτι ἀκολουθάει,
καί εἶν' αὐτό πιστό,
στόν ἀφέντη, ὄχι ἐκεῖνος πρός αὐτό...
Κ' ἐγώ λέω σ' ἐσᾶς ἀνάμεσα,
στούς ξεχωριστούς ξεχωριστός:
οὔτε σπίτια, οὔτε καλύβια, οὔτε τσαντήρια·
στό μεγάλο ἀφαντοπάλατο τῆς πλάσης
μιά μονάκριβη σκεπή μου· ὁ οὐρανός! (40)

Καθαρά ξεχωρίζει ὁ ποιητής ἕναν ἀπό τούς βασικούς νόμους τῆς ἐξέλιξης στή φύση καί τήν κοινωνία, τό νόμο τῆς ἑνότητας τῶν ἀντιθέσεων, πού ἀπό τή σύγκρουσή τους ἀποκαταστιέται κάθε φορά καί πάλι ἡ ἑνότητά τους σέ μιά ἀνώτερη βαθμίδα καί μέ διαφορετικό τώρα περιεχόμενο:

Κ' ἔτσι στά πανάλαφρα,
στά πανύψηλα ἔτσι ἐγώ ἤμουν,
μέσα στούς ξεχωριστούς
ὁ ξεχωριστός ἐγώ ἤμουν,
ὅλα μέσα μου τά νειάτα
κι ὅλα τά γεράματα
καί τούς σπόρους καί τίς μῆτρες
κλειώντας ἀξεχώριστα! (41)

Τόν ἴδιο νόμο τόνε ξεχωρίζει ὁ ποιητής μέ ἄλλα λόγια καί σέ διαφορετικά μέρη:

«Μέσ' στό νέο κορμί μου ὁλάσβυστη
ἡ παντοτινή ψυχή μου ἀνάβει» (44)
. . . .
Εἶμ' ἐγώ τά δυό τ' ἀχώριστα.
σάρκα καί ψυχή! (87)

Καί σ' ἄλλο μέρος λέει ὁ ποιητής στόν ἄνθρωπο, ὅπως τό ξανάδαμε πιό πάνω, ὅτι τήν 'Αλήθεια:

Θά τή βρῆς παντοῦ στό ταίριασμα
—ὦ ἀρραβώνας λυτρωτής!—
τῆς καρδιᾶς σου καί τοῦ νοῦ σου
μέ τά πάντα τῆς ζωῆς. (188)

Εἶναι λοιπόν ὁλοφάνερο ὅτι ὁ ποιητής παραδέχεται τήν ἑνότητα αὐτή τῶν ἀντιθέσεων (σάρκας καί ψυχῆς, πνεύματος καί ὕλης), ὅτι ἡ παντοτινή ψυχή του (ἡ ὕλη) ἀναδημιουργιέται πάντα κατά ἕνα καινούργιο τρόπο, καί ὅτι ἡ ἑνότητα αὐτή δίνει κάθε φορά τήν ἀλήθεια, πού καταχτᾶ ὁ ἄνθρωπος μέ τούς ποικιλόμορφους ἀγῶνες του.

Ἡ ἀδιάκοπη αὐτή κίνηση—πάλη φύσης καί κοινωνίας— γεννάει πάντα (Λόγος τρίτος: 'Αγάπη):

ταψεγάδιαστα παιδιά,
ποῦ ὅμοιά τους θά σπείρουν κι ἄλλα,
κι ὅτι γύρω τους ἀχνό,
ἄρρωστο, ἄσχημο, θά ρέψη
στόν ἀφανισμό (61—62)

Καί στήν κίνηση αὐτή ὁ Γύφτος-ποιητής δέ δέχεται κανένα φραγμό (Λόγος τέταρτος: Ὁ θάνατος τῶν θεῶν):

Τέλους κανενός, καμμιᾶς ἀρχῆς
τή δική μου γνώμη φράχτης
δέν ὁρίζει... (68)

Ὁ κόσμος εἶναι ὅλο κίνηση, πάλη, ζωή, πού δέ σταματᾶ ποτέ καί δέν ἀναγνωρίζει καμιά ἀπόλυτη καί ἀμετάβλητη ἀξία. Αὐτό πού πάλιωσε κ' ἔχασε τήν ἐπαφή του μέ τήν ὁλοένα μεταβαλλόμενη πραγματικότητα, αὐτό εἶναι καταδικασμένο στό χαμό καί μαζί του ὁ καθένας πού συνδέει τήν τύχη του μ' αὐτό (Λόγος πέμπτος: Ὁ θάνατος τῶν 'Αρχαίων):

«Θά περάσετε ἀπό πάνου
ἀπ' τή θάλασσα τοῦ κόσμου
σάν πνοή μαλακώτατου μαΐστρου,
πού τό πλάθει ὡς καί τό κῦμα
κάνοντάς το μιᾶς παρθένας
λυγερῆς κορμί.

Μά στή θάλασσα τοῦ κόσμου,
κ' ὕστερ' ἀπό σᾶς, καί πάντα,
σάν ἐχτές
καί σάν τώρα, θά ξεσπᾶνε,
θά φιλιοῦνται καί θά μάχωνται
κι ἄλλοι χίλιοι ἀνέμοι, χίλιες
μπόρες καί χιονιές.

Μά στή θάλασσα τοῦ κόσμου
ξανά ὁ Μάης πού σᾶς γέννησε
δέ θαρθῆ.
Αὖρες εἴστε διαβατάρικες·
τήν αἰώνια πολυτάραχη,
σάν καί πρῶτα, θά τή δέρνη
κάθε ἀνεμική.

Τί κι ἄν εἶστε ἐσεῖς ἀθάνατοι;
Τή ζωή τήν ὁλοζώντανη
μιά φορά
τήν ἐζήσατε σάν πλάσματα
μέ τ' ἀκέρια σας κορμιά
στῆς μακαριομένης τῆς πατρίδας σας
τόν ἀέρα καί τόν ἥλιο·

ἄλλος ἀέρας τώρα κι ἄλλος ἥλιος
γιά σᾶς πιά· καί ποτέ πιά
δέ θα ξαναζεῖστε τή ζωή σας,
ξωτικά!

Καί καρδιές καί πολιτείες
ἀπό σᾶς ξανανθισμένες
καί σκυφτές
μπρός σέ σᾶς κ' ἑλληνολάτρισσες,
καί ἴσκιοι μιᾶς Ἑλλάδας καί εἴδωλα·
μά ἡ Ἑλλάδα μιά, κι ἀγύριστη·
πάει, καί νά τήν κλαῖς!

Κι ὅποιος δοῦλος σας θά γίνη
καί σᾶς πάρη καταπόδι,
ἤ ἕνας μόνος, ἤ ὅλο γένος,
θά σβυστῆ μέ σᾶς.

Καί μονάχα ὅποιος μαζύ σας
δέ θά χάση τόν ἑαυτό του
καί θά κόψη μόνο ἀπ' τ' ἄνθια σας
γιά νά στεφανώση τά μαλλιά του,—
μόνο ἐκεῖνος ἐδῶ κάτου
στολισμένος θά τραβήξη σά γαμπρές,
θά τραβήξη, στολισμένος μέ τή χάρη σας
θά τραβήξη ἐμπρός!

Μάθε· ἡ προκοπή δέν εἶναι γιά τούς δούλους,
κι' ὅσο θένε οἱ δοῦλοι ἀφέντη ἄς ἔχουν
τόν ἀφέντη κάθε πλούτου κι ὀμορφιᾶς·
μάθε· ἡ προκοπή γιά τούς ἐλεύτερους,
γιά μᾶς!

Σάν κ' ἐμᾶς τούς γύφτους θά διαβῆτε,
σπέρνοντας τό σπόρο τῶν ἐλεύτερων,
καί τήν καταφρόνια τῆς σκλαβιᾶς,
ὅποιας, μ' ὅποιον ὄνομα σκλαβιᾶς·
κι ἔτσι κι ἀπό σᾶς θά νάρθη ὁ κόσμος
πιό κοντά σέ μᾶς. (83—85)

Εἶναι δύσκολο νά φανταστεῖ κανείς, ὅτι θά μπορέσει μέσα σέ ἄλλους ἔτσι καλοδουλεμένους στίχους νά βρεῖ ἐκφρασμένη μέ τέτια καθαρότητα καί δύναμη μιά ἀπό τίς πιό θεμελιακές ἀλήθειες πού κυβερνᾶν καί κινᾶν τόν κόσμο. «Τά πάντα ρεῖ», αὐτή τή βασική ἀλήθεια τοῦ Ἡράκλειτου τήν ξεδιπλώνει πλέρια ὁ ποιητής. Καί τό πιό ἀνώτερο δημιούργημα τῆς ἀνθρωπότητας εἶναι συνδεμένο καί ἐξαρτημένο ἀπό τήν

ἐποχή καί τίς συνθῆκες πού τό γέννησαν, ὡσότου ἔρθει ἡ στιγμή νά συγκρουσθεῖ μέ τή μεταβαλλόμενη γύρω του πραγματικότητα καί νά χάσει τήν ἐπικαιρότητά του, δηλαδή τή δύναμή του. Τότε πιά, χωρίς νά χάσει τή θέση του καί τήν ἀξία του, πρέπει νά παραχωρήσει τή σειρά του στό καινούργιο πού γεννιέται μέσα στό παλιό καί ἀναπτύσσεται μέσα στίς καινούργιες συνθῆκες. Μπορεῖ νᾶσαι: «ὁ Ἀθάνατος κι ὁ Ὡραῖος», μά «στή θάλασσα τοῦ κόσμου», πού ἡ σύγκρουση τῶν ἀντιθέσεων τήν κινᾶ μπροστά, γεννώντας πάντα τό καινούργιο, ζωντανό καί βιώσιμο στόν κόσμο ὅπου «πάντα σάν ἐχτές καί σάν τώρα, ξ ε σ π ᾶ ν ε, φ ι λ ι ο ῦ ν τ α ι κ α ί μ ά χ ω ν τ α ι χίλιοι ἄνεμοι, χίλιες μπόρες καί χιονιές», αὐτοῦ «ὁ Μάης πού σᾶς γέννησε δέ θά ξαναρθῆ». Τώρα ἔχουμε καινούργιο ἀέρα καί καινούργιο ἥλιο. «Ξωτικό, τή ζωή σου τήν ὁλοζώντανη τήν ἔζησες σάν πλάσμα μονάχα μιά φορά καί ποτέ πιά δέ θά τήν ξαναζήσεις». Ἡ ἀρχαία Ἑλλάδα «μιά κι ἀγύριστη καί νά τήν κλαῖς». Καί μονάχα ἐκεῖνος πού δέ θά γίνει δοῦλος σου, μά θά χωνέψει δημιουργικά τίς ἀλήθειες σου, μονάχα αὐτός θά τραβήξει μπροστά. Κάθε ἄλλος, εἴτε ἄτομο εἶναι εἴτε ὁλόκληρο ἔθνος, ἄν κάνουν τ' ἀντίθετο καί δεθοῦν μαζί σου, θά χαθοῦν. Γιατί ἡ προκοπή δέν εἶναι γιά τούς ἀνίκανους νά δημιουργήσουν κάτι τό καινούργιο καί τό ἀνώτερο, δέν εἶναι γιά κείνους πού καταφεύγουν πάντα κάτω ἀπό τή σκέπη τῶν περασμένων καί φωτίζονται ἀπό τό φῶς τους. Κι ἐσύ, Ἀθάνατε κι Ὡραῖε, χτυπώντας τή σκλαβιά ὅπου τήνε βρεῖς, σπέρνε πάντα τό σπόρο τῆς Λευτεριᾶς γιά νά φέρνεις ἔτσι τόν κόσμο πιό κοντά σέ μᾶς. Μονάχα μιά τέτια ἀποστολή μπορεῖ καί σήμερα νάχει ἀξία, νόημα καί εὐγένεια.

Στούς πιό πάνω στίχους ὁ Παλαμᾶς ξεκαθαρίζει ἕνα ἀπό τά πρωταρχικά νεοελληνικά ζητήματα καί δίνει καθάρια προσταγή στό ἐργαζόμενο ἔθνος, τό μόνο πού μπορεῖ νά τήν ἀκούσει, νά τή δεχτεῖ καί νά τήν πραγματοποιήσει. Ἀπό τό παλιό, πάρε αὐτό πού σέ ὠφελεῖ καί σοῦ χρειάζεται—καί δέν εἶναι αὐτό οὔτε μικρό οὔτε ἀσήμαντο. Μά ἡ ζωή σου καί τό μέλλον σου ἐξαρτιοῦνται ἀπό τό καινούργιο, πού θά δημιουργήσεις ἐσύ. Ἄν γίνεις δοῦλος τοῦ νεκροῦ παρελθόντος, θά σβηστεῖς κι ἐσύ.

Πατώντας στέρεα τό χῶμα πού σέ γέννησε καί ὑπολογίζοντας πρῶτ' ἀπ' ὅλα στή δουλιά σου καί στά βάσιμα, ζωντανά καί θετικά στοιχεῖα πού διαθέτεις, τράβα θαρραλέα μπροστά, τσακίζοντας ἀποφασιστικά κι ἀδίσταχτα ὅλους ὅσοι θέλουν νά σέ ἀλυσοδέσουν μέ τά παλιά, γιατί τό συμφέρον τους εἶναι νά σέ κρατοῦν στίς προλήψεις καί στά σκοτάδια γιά νά σέ ἔχουν ὑποχείριο καί δοῦλο τους. Γενικό χαρακτηριστικό τῆς κοινωνικῆς ἀντίδρασης καί πισωδρόμησης σ' ὅλους τούς περασμένους καί τούς σημερινούς κοινωνικούς σχηματισμούς καί μέ ὁποιαδήποτε μορφή κι ἄν παρουσιαστήκανε, εἶναι ἡ ἀνικανότητά τους νά δόσουνε κάτι τό καινούργιο καί τό ἀνώτερο, νά ξεσηκώσουν τό λαό καί τήν κοινωνία σέ μιά πιό ψηλή βαθμίδα ὑλικοῦ καί πνευματικοῦ πολιτισμοῦ. Πάντα γιά λάβαρό της ἡ ἀντίδραση σηκώνει παλιά καί ξεθωριασμένα ἰδανικά, τήν ὑποταγή καί τήν ἐπιστροφή στό παρελθόν, γιατί μονάχα ἔτσι μπορεῖ νά συνεχίσει τήν ἐγκληματική δράση της. Γι' αὐτό, τό διαλεχτικό κοινωνικό ξετύλιγμα, πού βασίζεται πάνω στό νόμο ὅτι τό παλιό γεννάει τό καινούργιο, μά μονάχα ὁ χαμός τοῦ παλιοῦ ἐλευθερώνει τό δρόμο γιά τό ξεπέταγμα καί τό ἄνδρωμα τοῦ καινούργιου, ἀπαιτεῖ πάντα τή συντριβή τῆς ἀντίδρασης αὐτῆς γιά νά ἐλευθερωθεῖ ὁ δρόμος τῆς πορείας πρός τά μπρός. Χωρίς καμιά ὑπερβολή μποροῦμε νά ποῦμε, ὅτι σ' αὐτό τό πρόβλημα κλείνεται ἡ πιό μεγάλη ἀξία τῆς παλαμικῆς δημιουργίας, ὅπως φανερώνεται στό «Δωδεκάλογο τοῦ Γύφτου».

* * *

Θά μπορούσαμε νά ἀρκεστοῦμε στά πιό πάνω, πού ἐξαντλοῦν καί στερεώνουν πέρα γιά πέρα τή θέση, ὅτι τό διαλεχτικό ὅπλο κρατάει στά χέρια του ὁ Γύφτος ὅταν προχωρεῖ στίς ἱστορικές του ἀναλύσεις καί διαπιστώσεις. Μά ὁ ποιητής στό ἔργο του μᾶς ἀποκαλύπτει καί ἄλλες πλευρές τῆς διαλεχτικῆς του μεθόδου, πού πρέπει νά προσέξουμε γιά νά μπορέσουμε ἔτσι νά ὁλοκληρώσουμε καί νά καθορίσουμε ὅσο χωράει περισσότερο τήν εἰκόνα μας.

Μέσα στό χαμό καί τήν καταταστροφή ὁ Παλαμᾶς πάντα βλέπει τό σπόρο γιά ἕνα καινούργιο ἀναπότρεπτο ξεκίνημα. Ὁ καλόγερος θέλησε τό καινούργιο αὐτό νά τό ξολοθρέψει μέ τή φωτιά (βλ. λχ. ὅλη τή σκοτεινιά τοῦ Μεσαίωνα) γιά νά διατηρήσει τά παλιά. Ὅμως τό γέννημα, τό μέστωμα, τό θρίαμβο τοῦ καινούργιου, πού χαλᾶ τό παλιό, καμιά δύναμη δέ μπορεῖ νά σταματήσει, γι' αὐτό καί ὁ ποιητής φωνάζει τοῦ καλόγερου:

> κάψε, κάψε, στά χαμένα καῖς·
> ἀπ' τή στάχτη τῆς φωτιᾶς σου
> τῆς Ἰδέας ὁ χρυσαετός
> τίς φτεροῦγες του τεντώνει τίς πλατειές
> πρός τά ὕψη, πρός τό φῶς. (95)

Στόν καθένα πού ἐπιχειρεῖ παρόμοιο ἔργο, ἡ ἴδια φωνή ἀπαντᾶ:

> Ἀγωνίζεσαι τοῦ κάκου. Ἄλλοι καιροί
> κι' ἄλλη γνώμη σ' ἄλλη γλῶσσα μ' ἄλλα ὀνόματα. (97)

Χωρίς κανένα δισταγμό ὁ ποιητής διακηρύχνει τήν πίστη του καί τήν ἀλληλεγγύη του μέ τούς χαλαστές-δημιουργούς:

> Κι ἔτσι ἀπαρνητής μέ τό περίγελο,
> κι ἔτσι χαλαστής μέ τή βλαστήμια,
> κι ἔτσι ἑνός θειαφότοπου μιά λάβα,
> τό δροσό μιᾶς πίστης νοιώθω μέσα μου,
> κι ὀνειρεύτηκα νά ζήσω στό πλευρό της. (100)

Ἡ δημιουργικότητα τοῦ ποιητῆ, ζωντανή καί πλούσια, κινιέται μέσα σέ μιάν ἄμεση ἐπαφή μέ τό παρελθόν καί τό μέλλον, δέν ξεχωρίζεται σέ κάτι τό στατικό καί τό μεταφυσικό, μά βρίσκεται πάντα σέ δράση, μέσα της κλεῖ καί τήν ἄρνηση τοῦ παρελθόντος πού τήνε γέννησε καί τό γέννημα τοῦ μέλλοντος πού θά τήνε καταστρέψει κι αὐτήν, πού ἡ ἴδια τώρα εἶναι πραγματικότητα, τή ζωή. Πουθενά δέν καρφώνεται, πάντα προχωρεῖ μπροστά, γιατί αὐτό θά πεῖ ζωή καί δημιουργία, πέφτει χαμηλά καί ταπεινώνεται, μά πάντα ξανασηκώνεται καί τραβᾶ «πρός τούς μεγάλους δρόμους» (Λόγος Ἕβδομος: Τό πανηγύρι τῆς Κακάβας):

Μέσα μου ὁ θυμός εἶναι σάν ὄρνιο,
καί σά θάλασσα εἶναι ὁ λογισμός·
δέν κρατιέται μέσα μου ἕνας κόσμος,
ἀπ' τῶν περασμένων τά ὄνειρα
κι ἀπό τοῦ μελλούμενου τά ὁράματα
μεστός κόσμος μυστικός. (114)

. . . .

δουλέφτε τον ξανά τόν κόσμο στή φωτιά,
καί τά καλά του ξανανθίστε καί τά κρίματα,
χτυπώντας τον, μέ τό σφυρί καί μέ τό ἀμόνι.

. . . .

Ποιός εἶσαι πού μᾶς σπρώχνεις πρός τό κάρφωμα
πού ἀνάξιους θά μᾶς ἔκανε νά πίνουμε,
καθώς τώρα τόν πίνουμε, τόν ἥλιο;

Ἡ κούπα μας κρατιέται πάντα ὁλόγιομη·
κι ἄν ἔχουμε πατρίδα, φτάνει αὐτή ὡς ἐκεῖ
πού φτάνει καί τοῦ ἥλιου τό βασίλειο (115—116)

. . . .

Μᾶς ταπεινώσαν ὅλες οἱ ταπείνωσες·
μέ τήν ἀπόφαση τήν ἥσυχη τοῦ ἀνέλπιδου
ρουφήσαμε ὅλους τούς καημούς κι ὅλους τούς τρόμους,
στή χώρα πού ὅλες οἱ ζωές σά φυτρωμένες,
φτερό τήν κάμαμε τή ρίζα μας, καί φύγαμε
μακρυά στά ὁλάνοιχτα πρός τούς μεγάλους δρόμους (117—118)

Καί δέν παραδέχεται ὁ ποιητής κανένα ἄλλο νόμο ἔξω ἀπό τό νόμο τῆς αἰώνιας κίνησης καί προόδου:

Ὁ Νόμος, ὅταν ἀπ' τή γνώμη τοῦ σοφοῦ
δέ δίνεται σάν κάτι τι θεόσταλτο,
στραγγουλιστής καί πνίχτης εἶν' ὁ νόμος·
πνοή τοῦ νόμου πού τά πάντα κυβερνᾶ,
μέσα μας εἶν' ἐμᾶς ὁ νόμος ἀητομάτης·
Νόμος ἐμᾶς, νυχτοήμερα καί πάντα, ὁ δρόμος. (116)

Παραπέρα ὁ ποιητής γίνεται πιό συγκεκριμένος καί μιλᾶ γιά τό νεοελληνικό δρόμο: τόνε τρώει ὁ ἐθνικός καημός, μέ τό ἐθνικό κατάντημα, τούς τόσους ἐξευτελισμούς καί τήν τόση κατάπτωση. Μά τό στέριο πλάσιμο τῆς ζωντανῆς πραγματικότητας καί ἡ ζωντανή διαλεχτική ἀνάλυση τῶν γεγονότων τοῦ

ἐπιτρέπουν νά κρατᾶ τό σφυγμό τοῦ ἐθνικοῦ νεοελληνικοῦ ξετυλίγματος καί νά τόνε προσδιορίζει σωστά. Δέν τόνε τρομάζει τό πέσιμο, ὅσο μεγάλο κι ἄν εἶναι, γιατί τό πέσιμο αὐτό κλείνει μέσα τό ἀντιθεσιακό πέρασμα σέ μιά καινούργια ἄνοδο καί ξεκίνημα. Ἡ ποσοτική ὁλοκλήρωση τῆς κατάπτωσης διαλεχτικά φέρνει σέ μιά ποιοτική μεταβολή, ποὖναι καί τό ξεκίνημα γιά τήν καινούργια ἀνόρθωση. Τοῦ ποιητῆ δέν τοῦ μένει γι' αὐτό καμιά ἀμφιβολία, γιατί βλέπει καθαρά τό ἱστορικό ξετύλιγμα καί ἔτσι βρίσκει ὅλη τή χρειαζούμενη διαύγεια γιά νά μᾶς μεταδόσει μέ θαυμάσιους στίχους ὅλο τόν παλμό τῆς ἀτράνταχτης πεποίθησής του στό μέλλον τοῦ ἐργαζόμενου ἔθνους (Λόγος Ἕβδομος: Τό Πανηγῦρι τῆς Κακάβας):

Κι ἄν πέσαμε σέ πέσιμο πρωτάκουστο
καί σέ γκρεμό κατρακυλήσαμε
πού πιό βαθύ καμμιά φυλή δέν εἶδε ὡς τώρα,
εἶναι γιατί μέ τῶν καιρῶν τό πλήρωμα
ὅμοια βαθύ ἕν' ἀνέβασμα μᾶς μέλλεται
πρός ὕψη οὐρανοφόρα (119)

(Λόγος Ὄγδοος: Προφητικός):

Καί θ' ἀκούσεις τή φωνή τοῦ λυτρωτῆ,
θά γδυθῆς τῆς ἁμαρτίας τό ντύμα,
καί ξανά κυβερνημένη κι ἀλαφρή
θά σαλέψης σάν τή χλόη, σάν τό πουλί,
σάν τόν κόρφο τό γυναίκειο, σάν τό κῦμα
καί μή ἔχοντας πιό κάτω ἄλλο σκαλί,
νά κατρακυλήσης πιό βαθιά,
στοῦ Κακοῦ τή σκάλα, —
για τ' ἀνέβασμα ξανά πού σέ καλεῖ
θά αἰσθανθῆς νά σοῦ φυτρώνουν, ὢ χαρά!
τά φτερά, τά φτερά τά πρωτινά σου τά μεγάλα! (140)

Ἡ ὀξύτητα καί ἡ δύναμη τῆς διαλεχτικῆς σκέψης τοῦ ποιητῆ—πού δέν εἶναι αὐθαίρετο δικό του δημιούργημα, μά ἀντανακλᾶ μονάχα τό πραγματικό ξετύλιγμα στή φύση καί στήν κοινωνία—εἶναι στ' ἀλήθεια ἐξαιρετική. Γιά νά μήν ἀφήσει καμμιάν ἀμφιβολία γιά τή σχέση τοῦ παλιοῦ μέ τό καινούργιο, πού τώρα ζεῖ καί πού ἡ ἀντίδραση θέλει νά τό ἐξοντώσει γιά χάρη τοῦ παλιοῦ, ξεδιαλύνει ἀκόμα πιό πολύ τή σκέψη του.

Ἡ ἀποστολή τοῦ παλιοῦ τέλειωσε. Θά καεῖ στήν ἴδια τή δική του τή φωτιά, ὅπου μέχρι τότε ἔκαιγε τούς ἐχθρούς του καί στή θέση του θά ξεπηδήσει τό καινούργιο, πού ἄν καί θρεμμένο μέ τό γάλα τοῦ παλιοῦ, ὅμως τοῦ εἶναι ξένο κι ἐχθρικό, γιατί ἐνῶ ἡ ἀποστολή τοῦ παλιοῦ στένεψε στό νά διατηρεῖ τό παλιό καί τά φαντάσματα, στό διάβα τοῦ καινούργιου ξεπηδᾶ παντοῦ ἡ ζωή καί καινούργια δημιουργία. Αὐτόὁ προφήτης γύφτος τό διαλαλεῖ δυνατά καί καθαρά (Λόγος Ὄγδοος: Προφητικός):

Μέσ' στίς παινεμένες χῶρες, Χώρα
παινεμένη, θάρθη κι ἡ ὥρα,
καί θά πέσης, κι ἀπό σέν' ἀπάνω ἡ Φήμη
τό στερνό τό σάλπισμά της θά σαλπίση
σέ βοριά κι ἀνατολή, νοτιά καί δύση.

Πάει τό ψῆλος σου, τό χτίσμα σου συντρίμμι.
Θάρθη κ' ἡ ὥρα· ἐσένα ἦταν ὁ δρόμος
σέ βοριά κι ἀνατολή, νοτιά καί δύση,
σάν τό δρόμο τοῦ ἥλιου· γέρνεις· ὅμως
τό πρωΐ γιά σέ δέ θά γυρίση. (136)

. . . .

. . . .

Στή χυτή σου τή φωτιά, ὤ! τί μοῖρα!
καιρούς κι αἰῶνες ἔκαιες τόν ὀχτρό σου.
στή χυτή σου τή φωτιά, ὤ! τί μοῖρα·
μόνη σου θά πέσης νά καῆς,
τρισαπελπισμένη τῆς ζωῆς.

. . . .

. . . .

Καί τό πέσιμό σου θά βροντήξη
κ' ἕνα μοιρολόϊ σου θά οὐρλιάση,
καί τό μοιρολόϊ σου θά τό πνίξη
ἀπό πάνω σου ἀλλαλάζοντας μια πλάση.
Μιά καινούργια πλάση, μιά γεννήτρα
θά φουντώση ἀπ' τά χαλάσματά σου
κάθε δύναμης καί χάρης σου ἀπαρνήτρα,
διαλαλήτρα μοναχά τῆς ἀσκημιᾶς σου.
Πλάση ἀταίριαστη μέ σέ καί ξένη
κι ἄς τήν ἔχεις μέ τό γάλα σου ποτίσει·
τήν πατάει τή στέρφα γῆ σου καί διαβαίνει,
κι ὅπου πάτησε ἀναβρύζει καί μιά βρύση (137—138)

Ἡ σύγκρουση τῶν ἀντιθέσεων, ὁ ἀγώνας καί ἡ πάλη στή φύση καί στήν κοινωνία, νά ποιά εἶναι ἡ δύναμη πού κινᾶ πρός τά μπρός. Μέσα στήν πάλη δημιουργιέται «τό ὡραῖο καί τό μεγάλο» καί πατέρας του εἶναι ὁ νικητής τῆς πάλης αὐτῆς. Καί ὁ ποιητής αὐτό «τό ὡραῖο καί τό μεγάλο», δέν τό βγάζει ἀπό τή φαντασία του, μά τό δημιουργεῖ συνθέτοντάς το ἀπ' ὅλα τά προτερήματα τῆς φυλῆς του. Κομμάτι ἀξεχώριστο τοῦ ἔθνους του, ὁ ποιητής μέ τούς ἀγῶνες του, τούς καταστρεφτικούς μά καί τούς δημιουργικούς ταυτόχρονα, ἐκφράζει στό τραγοῦδι του τήν ψυχή τοῦ λαοῦ του. Ὁ ποιητής πλαταίνει τήν ἀποτελεσματικότητα τοῦ διαλεχτικοῦ ὅπλου πρῶτα-πρῶτα γιατί ὑπογραμμίζει μιά καινούργια πλευρά τοῦ ὅπλου αὐτοῦ, ὅτι τό πάλαιμα, ὁ ἀγώνας στή φύση καί στήν κοινωνία, δίνει τή ζωή καί τήν κίνηση, τήν πρόοδο στή φύση καί στήν κοινωνία. Δεύτερο, γιατί δέ στηρίζει τή σύνθεσή του μονόπλευρα κ' ἐλαττωματικά, μά τή στερεώνει πάνω στό ὁλόπλευρο ξεδιάλεγμα τοῦ ἀντικειμένου πού μελετᾶ καί ἐξετάζει, λογαριάζοντας καί τίς θετικές καί τίς ἀρνητικές πλευρές του, καί τίς φανερές καί τίς κρυφές, κι ἐκεῖνες πού σήμερα προβάλλουν χτυπητά στήν πρώτη γραμμή καί τίς ἄλλες πού σήμερα φαίνονται δευτερεύουσες καί πού αὔριο θά προωθηθοῦν στή γραμμή τῆς ὑπεροχῆς καί τῆς δράσης. Καί τρίτο, τή δημιουργία του τήν κρατᾶ πάντα ζωντανή γιατί δέν τή βγάζει αὐθαίρετα ἀπό τή φαντασία του, μά τήν ἀνακαλύπτει στή ζωή, τούς ἀγῶνες, τά τραγούδια τῆς φυλῆς του (Λόγος Ἔνατος: Τό Βιολί):

Γιατί κι ὁ κόσμος ὁ βαθύς
γεννιέται πάντα ἀπόνα πάλαιμα
σά δοξαριοῦ μέ μιά χορδή·
κι ὅτ' εἶν' ὡραῖο κι ὅτι μεγάλο
στέκει ἐδῶ πέρα,
μέσα στή λύσσα ἑνός πολέμου
δουλεύεται, κι ἔχει πατέρα
τό νικητή.

Ἦρθαν οἱ γύφτοι οἱ μουσικοί,
φωλιάσαν ὅλοι στήν ψυχή μου·
καί καθώς κόβεις ἀπό δῶ

καί καθώς κόβεις ἀπό κεῖ
τή χλόη, τό φύλλο, τόν ἀνθό
καί ταιριαστά κι ἀπ' ὅλα πλέκεις
μέγα σφιχτόδετο στεφάνι,
δόξα τῆς τέχνης τοῦ ἀνθοπλέχτη,
ἔτσι ἀπό τούς γύρω μου τούς ἤχους
κι ἀπ' τά τραγούδια τῆς φυλῆς
ἔπλεξ' ἀπάνου στό βιολί μου
τή μουσική μου,
καί σάν ἐμένα ἄλλος κανείς.

. . . .

(Κι ὁ βιολιτζῆς ἐγώ σκυμμένος
ἔπαιζα κ' ἔπαιζα, τό χέρι
μέ τό δοξάρι ἀρματωμένο
περνοῦσε κι ἔκαιε καί πετοῦσε
κι ἔδερνε σύντριβε κι ἀνάσταινε

κι ἔπλαθε κι ἔφεγγε, καί βλάσταινε
μέσ' στήν τετράδιπλη χορδή
τ' ἄϋλο λουλούδι τό γαλάζιο,
κι ἦταν ἀκέρια ἐκεῖ ἡ ψυχή μου,
κι ἦταν ἀκέρια ἐκεῖ ἡ φυλή·
καί κελαϊδοῦσε τό βιολί). (146—148)

Ἡ προσήλωση ὅμως καί τό δέσιμο τοῦ ποιητῆ στό γένος του ποτέ δέν εἶναι κοντόφθαλμη καί σωβινιστικά διεστραμμένη. Οἱ ὁρίζοντες τοῦ ποιητῆ ξεπερνᾶν καί σπᾶνε τά στενά ἐθνικιστικά δεσμά. Δέν τούς χωράει οὔτε ἡ ἀγκαλιά τῆς φυλῆς του, ὅσο μεγάλη καί νἆναι. Ἀποβλέπει σέ κάτι πιό μεγάλο. Ἀπ' τή ζωή ἀνυψώνεται καί περνάει σέ κάτι ἀνώτερο, σ' ὅλη τήν πλάση, χωρίς νά λογαριάζει τίς θυσίες πού αὐτό χρειάζεται· Καί γιά νά πετύχει ἀρχίζει μεταμορφώνοντας πρῶτ' ἀπ' ὅλα τόν ἑαυτό του καί δημιουργώντας τούς ἀνώτερους ἀνθρώπους, τούς ἀδάκρυτους, πού μιά μέρα, ὕστερ' ἀπό κοινωνικούς σεισμούς καί ραγίσματα, θά κρατήσουν τήν πλάση-κοινωνία (Λόγος Ἑνδέκατος: Τό παραμῦθι τοῦ ἀδάκρυτου):

—Τῶν ἀδάκρυτων πᾶμε, καλή μου,
κάτου ἐκεῖ τή φυλή νά γεννήσουμε
πού θ' ἀλλάξη τήν πλάση.

Γιά νά φτάσω στήν ἄφταστη γέννα
τήν καρδιά μου τήν ἔκαμα πέτρα,
τήν ψυχή κοιμητήρι.
τό νοῦ σαΐτα, τή θέληση λάμια,
κι ὅλα τἄφαγα ἐγώ πρωταρχίζοντας
ἀπό μάννα καί κύρη (180)

. . . .
. . . .

Εἶμ' ἐγώ πατριάρχης τοῦ Γένους
πού ἄσμιχτο, ἀνέγγιχτο, πάντολμο, ξένο
πάει, περνάει καί δέ μένει,
κι ἀπαράλλαχτο πάντα φαντάζει,
καί τοῦ κόσμου μεγάλο κάποιο ἄλλαμα,
σέ νυχτέρι ὑφαντής, ἀργοϋφαίνει

. . . .
. . . .

Μέσ' στούς γύρους τῶν κύκλων τά πάντα
φεύγουν, ἔρχοντ' ἀλλάζουν, εἶν' ἴδια·
καί μιά μέρα θά φτάση
ραγισμοῦ καί σεισμοῦ γιά τά πάντα,
καί, ὦ παιδιά μου, ἐσεῖς μόνο θά μένετε
ὀρθοί στύλοι κρατώντας τήν πλάση! (182)

Μά ὁ ποιητής προχωρεῖ πιό πολύ· κι ἀπ' τήν πλάση-κοινωνία, περνᾶ σ' ὅλη τή φύση καί βλέπει καί σ' αὐτή τούς νόμους τοῦ ἀδιάκοπου διαλεχτικοῦ ξετυλίγματος, τῆς ἀτέλειωτης διαλεχτικῆς ἀναμόρφωσης κι ἀνάπλασης (Λόγος δωδέκατος: Κόσμος):

Στούς αἰῶνες τῶν αἰώνων
φλόγα ἡ Γῆ κι ὁλογυρνᾶ.

Κάτου ἀπ' τούς δυσκολοξήγητους
κι ὁλοσιδερένιους Νόμους
ἡ Γῆ τρέχει μέ τίς ὧρες,
μέσ' στούς κύκλους, μέσ' στούς δρόμους,
καί χορεύει τόν ἀστέρινο
τό χορό στοχαστική,
καί γνωρίζει αὐτή πῶς ἦρθε
καί ποῦ πάει: τό ξέρει αὐτή.

Κι ἔγινε, καί τράνεψε, καί ζῆ,
καί μπορεῖ καί νά πεθάνη,
μά ποτέ δέ θά πετύχη
μιᾶς ἀνάπαψης λιμάνι.
Γιατί πάντα ἀπό μιά Δύναμη
θ' ἀνασταίνεται ἡ ζωή.
Στρατολάτισσα καί πάντα
στόν αἰώνιο δρόμο ἡ Γῆ!

Ζοῦσε ἡ Γῆ πολύ πρίν ζήσουμε,
πρίν τά πλάτια της μεστώση
τούτη ἡ ζήση ἐδῶ πού ζοῦμε,
τούτη ἡ φύση, τούτη ἡ γνώση.
Πολεμῆσαν ἄγριο πόλεμο,
στόν πρωτόγονο καιρό,
στό ἄπλαστο ἁπαλό κορμί της
ἡ φωτιά καί τό νερό.

Καί χωρῆσαν κι εἰρηνέψανε
τά πολέμια τά στοιχεῖα,
κι ἔλαμψε ἡ χαρά τοῦ Κόσμου
κι ὁ σκοπός· ἐσύ, Ἀρμονία.
Καί στήν ἄχανη τῆς θάλασσας
μήτρα πρωτοσπαρταρᾶς,
σπόρε τῆς ζωῆς· πατέρα,
πού μᾶς ἔσπειρες κι ἐμᾶς!

Κι ὅταν πρωτοχάραξε δασά
τοῦ δρυμοῦ κι ἡ πρασινάδα,
πῆρε ὁ κόσμος μιά πασίχαρη,
μιάν ἀφάνταστη ὠμορφάδα.
Κι ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἀνάτειλε,
καί σάν ἔνοιωσε κι ὁ νοῦς,
μές στή γῆ ἕνας ἄλλος ἥλιος
θάμπωσε τούς οὐρανούς.

Κι ὅπως ὕστερ' ἀπ' τό πάλαιμα
τά στοιχεῖα κι ἀπό τά μίση,
σά ν' ἀλλάξανε, καί γίναν
στεριές, πέλαα, λόγος, χτίση,
ἔτσι κ' ὕστερα στ' ἀνθρώπινα,
καί στἀνθρώπου τήν ψυχή
θἄρθη νά ριζώση εἰρήνη
καί γαλήνη θ' ἁπλωθεῖ

Καί θά ζήση ὁ λόγος, τ' ἄλογα,
κι ἄνθρωποι κι ἀγρίμια, ἡ πλάση,
σάν τ' ἀγνά καί σάν τά ὡραῖα
δέντρα στά μεγάλα δάση.
Μ' ἐμᾶς πρῶτος τή μελλόμενη
μοῖρα ὑπέρτατη στερνή,
Γύφτε, ζῆσε την ἀπάνου
στό προφητικό βιολί! (188—190)

Κάναμε καί πάλι κατάχρηση ἀπό παραθέσεις καί σχετικό παράπονο θά εἶναι δικαιολογημένο. Ὅμως, ὅπως τονίστηκε καί πιό πάνω, αὐτό τό κάνει ἀναγκαῖο καί ἀναπότρεπτο ὁ σκοπός πού ἐπιδιώκουμε. Ὁ Παλαμᾶς κακοποιήθηκε ἀπό πολλές πλευρές. Καί ἡ ἀποκατάστασή του ἡ πραγματική πρέπει νά στηριχτεῖ ἀποκλειστικά καί μόνο στά δικά του ἔργα, στά δικά του λόγια. Αὐτό κάνει ὑποχρεωτικές τίς μακριές παραθέσεις. Καί εἶναι ὁλοφάνερο, πώς ὕστερ' ἀπό τήν τελευταία πιό πάνω παράθεση ὅπου ὁ ποιητής, μ' ἕναν ἄφθαστο ποιητικό οἶστρο, μᾶς δίνει τόσο ἀτράνταχτο ἐπιστημονικό θεμέλιωμα τῆς δημιουργίας καί τοῦ ξετυλίγματος τῆς Γῆς, τῆς Φύσης καί τῆς Κοινωνίας, θά δυσκολευτεῖ πολύ κι ὁ πιό κακόπιστος κριτικός ν' ἀρνηθεῖ τά δυό ἀσάλευτα βράχια τῆς παλαμικῆς κοσμοθεωρίας, ὅπως ξεδιπλώνεται στό «Δωδεκάλογο τοῦ Γύφτου», τόν ὑλισμό σά φιλοσοφία καί τή διαλεχτική σάν τή μέθοδο τῆς γνωσεολογίας του. (Στερνός λόγος: Σέ μιά γυναίκα): «Καί μέσα στήν αἰώνια τῶν ὅλων ἀλλαγή—μαζί καί ἡ κάμπια ἐγώ εἶμαι κι' ἐγώ εἶμαι καί ἡ ψυχή»(194).

Αὐτή ἡ σφραγίδα κυριαρχεῖ σ' ὁλόκληρο τό ἔργο του πού κρίνεται ἐδῶ.

Ἔτσι φτάσαμε στό δεύτερο βασικό συμπέρασμα: Ὁ Παλαμᾶς ἀρνιέται τή στατική, τή μεταφυσική. Τήν κοινωνία καί τή φύση τή βλέπει δυναμικά, διαλεχτικά, σάν ἕνα ἀδιάκοπο καί ἀντιφατικό, ὄχι πάντα ὁμαλό μά κάποτε κι ἁλματώδικο καί τίς περισσότερες φορές ὄχι ἰσόγραμμο, ξετύλιγμα ἀπό τό κατώτερο στ' ἀνώτερο. Βλέπει ὅτι γιά νά δημιουργηθεῖ τό καινούργιο, τό ἀνώτερο, τό καλύτερο, πρέπει νά γκρεμιστεῖ τό παλιό. Καί δέ διστάζει διόλου. Ἀρνιέται νά ὑποτάξει τό παρέν, τό σημερινό ζωντανό Ἔθνος στό παρελθόν, στά πεθαμένα παλιά.

Αὐτή ἡ μεθοδολογία, πού τόσο ξάστερα προβάλλει στό ἔργο του, ὅπως τ' ἀναλύσαμε μέχρι τώρα, δείχνει ἀδιάψευστα ὅτι ὁ Παλαμᾶς εἶναι διαλεχτικός. Ἡ Φύση, ἡ Ζωή, ἡ Κοινωνία, ὅλα τραβᾶν μπροστά μέ ἀλληλοσύγκρουση, ζίγκ-ζάγκ καί σκαμπανεβάσματα, μά μέ τελικό ἀποτέλεσμα πάντοτε τήν κατάχτηση μιᾶς ἀνώτερης βαθμίδας ἀπό τόν πολιτισμό μας. Αὐτή εἶναι ἡ διαλεχτική τοῦ Παλαμᾶ, πού δέν εἶναι ἐπινόηση δική του, μά πού ὑπάρχει στή φύση καί τήν κοινωνία, ἀνεξάρτητα ἀπό τή θέληση τοῦ ποιητῆ καί πού αὐτός δέν ἔκανε τίποτ' ἄλλο παρά νά τήνε παρατηρήσει καί νά τή μελετήσει μέσα στά φυσικά καί κοινωνικά φαινόμενα καί νά ἐξοπλίσει, ἔτσι καί μέ τή μορφή τῶν στίχων, τόν ἐργαζόμενο λαό μέ τό θαυμάσιο αὐτό ὅπλο γιά τούς μεγάλους καί σκληρούς ἀγῶνες του.

* * *

Περνᾶμε στό τελευταῖο μέρος τῆς ἀνάλυσής μας. Τρίτο βασικό χαρακτηριστικό τῆς παλαμικῆς δημιουργίας στό «Δωδεκάλογο τοῦ Γύφτου» εἶναι τό γεγονός, ὅτι ὁ Παλαμᾶς, παρ' ὅλες τίς διαστρεβλωτικές διαβεβαιώσεις τῆς ἀντιδραστικῆς κριτικῆς, δέν μένει προσηλωμένος καί δεμένος στό σωβινισμό τῆς πλουτοκρατικῆς πατρίδας, ξεφεύγει ἀπό τ'ἀγκαλιάσματά της, ξεπερνᾶ τά στενά σύνορά της κι ὁραματίζεται, προφητεύει κι ἐπιδιώκει κάτι τό πιό πλατύ, τό ἀνώτερο, τό πανανθρώπινο. Καί τό πιό σπουδαῖο ἀκόμα εἶναι, ὅτι ὁ ποιητής αἰσθάνεται καί ξεχωρίζει καί τίς κοινωνικές ἐκεῖνες δυνάμεις πού προορίζονται ἱστορικά νά πραγματοποιήσουν τοῦτο τό ἔργο. Αὐτό γιά τήν Ἑλλάδα τοῦ 1900, ὅπου ἔλειπε τό συνειδητό καί ξεκαθαρισμένο, τόσο τό λαοκρατικό-δημοκρατικό, ὅσο καί τό προλεταριακό κίνημα, αὐτό γιά τήν ἐποχή, πού μόλις αὐθόρμητα καί ἀξεκαθάριστα ἀκόμα ἄρχισε νά ἐμφανίζεται στό προσκήνιο τῶν κοινωνικῶν ἀγώνων, ἡ ἐργατική τάξη, μέ τίς λίγες ἀκόμα τότε σκόρπιες καί ἀδύνατες ὀργανώσεις της, εἶναι πάρα πολύ καί μᾶς παρουσιάζει τόν Παλαμᾶ μέ μιά καινούργια μορφή, σάν κοινωνικό πρωτοπόρο καί λαϊκό ἀγωνιστή.

Βέβαια ἡ ἀμφιβολία, ἕνα παράπονο γιατί δέν τόν καταλαβαίνει κανείς καί δέν τόν ἀκολουθάει μ' ἐνθουσιασμό ἡ μάζα

καί ἕνας νιτσεϊσμός, ἕνας αὐθόρμητος ἀναρχισμός, ξεχύνεται μέσ' στήν ψυχή του καί φανερώνουν τίς ταλαντεύσεις καί τό ἀκαταστάλαχτό του.

Αὐτό φανερώνεται ὄχι μιά φορά (Λόγος δεύτερος: Δουλευτής):

(Καί ὅταν ἦρθαν καί μέ σκόλασαν
μέ τούς οἰκοδόμους οἰκοδόμο,
καί ὅταν μοῦ εἶπαν «Γύφτε τράβα, δρόμο!»
Κι ὅταν τράβηξ' ἀσυντρόφιαστος
τό δικό μου δρόμο πάλι,
γνώρισα μιά θλίψη μέσα μου
θλίψη, ἀσώπαστη, μεγάλη!) (57—58)

Σάμπως ν' ἀπαγοητεύεται ὁ ποιητής καί ὅταν ἄλλο περιμένει ἀπό τή δουλιά του κι ἄλλο τοῦ δίνει:

. . . .
Εἶμαι ὁ δουλευτής Χαλκιάς
πού ἄλλα θέλησε καί πού ἄλλα
κατορθώνει. (48)

Εἴτε ὅταν νιώθει τόν ἑαυτό του μόνον:

Καί μιά μέρα μόνος βρέθηκα,
ἔξω ἀπό τό βούϊσμα τοῦ κόσμου·
σέ μιᾶς λίμνης ἄκρη, ἐγώ, ἀσυντρόφεφτος,
μόνος, ἐγώ κι ὁ ἑαυτός μου· (53)
. . . .

Ὁ ποιητής ἐκφράζει τό παράπονό του ὅταν βλέπει πώς ἡ «λειτουργία» δέν καταλαβαίνει τό κήρυγμά του (Λόγος ἕβδομος: Τό πανηγῦρι τῆς Κακάβας):

. . . .
Καί κάτι τι σάν νά αἰστανθήκαν,
καί τίποτα δέν καταλάβαν, (120)
. . . .

Καί ὄχι μονάχα δέν καταλαβαίνουν τό κήρυγμά του, μά καί τόν ἀποδοκιμάζουν, πρῶτ' ἀπ' ὅλα φυσικά ἐκεῖνοι πούχουν βασικό συμφέρον νά πνίξουν τό καινούργιο λάλημα (Λόγος ἔνατος: Τό Βιολί):

. . . .
Μά σάν άκοῦσαν άπό μένα
στ' ὄργανο τό προφητικό
τά νέα παιξίματ' ἀνθισμένα,
ἀνταριαστήκανε κι ἀνάψαν
ἀπό ἕναν ἄσβυστο θυμό! (147)
. . . .
Κι ὁ ἕνας τοῦ ἄλλου τέτοια κράζαν:
. . . .
«Ποιός πονηρός μέ χέρι ἀκάθαρτο,
ξυπνώντας τό βιολί, μιλεῖ,
κι ὅσα κοττᾶμε δέν τά βλέπει,
κι ὅσα κρατᾶμε δέν κρατεῖ,
κι ὅπου χαρές καί πανηγύρια
μπροστά μας βρίσκεται ὁ βραχνάς,
κι εἶναι τοῦ γένους μας προδότης
κι εἶναι τῆς χάρης μας φονιάς; (148)
. . . .

Ἀκόμα κι ἡ ἀπομόνωση ὅπου νιώθει πολλές φορές τόν ἑαυτό του, τόνε σπρώχνει στήν ἀναρχική ἄρνηση καί τότε διακηρύχνει (Λόγος τέταρτος: Ὁ θάνατος τῶν θεῶν):

Τέλους κανενός, καμμιᾶς ἀρχῆς
τή δική μου γνώμη φράχτης
δέν ὁρίζει· εἶμαι τοῦ Τίποτε
πανελεύτερος ὁ κράχτης (68)

Κι ἀλλοῦ:

Εἶμ' ἐγώ ὁ προφήτης, εἶμ' ἐγώ,
κ' ἦρθα γιά νά διαλαλήσω
βασιλιᾶ Θεό τό Τίποτε·
στόν αἰώνα ἐμπρός καί πίσω. (71)

Οἱ τέτιες ὅμως ἐκδηλώσεις τοῦ ποιητῆ εἶναι τυχαῖες καί ξεκάρφωτες, ξεφεύγουν ἀπ' τό πραγματικό καί βαθύτερο νόημα τοῦ ἔργου του. Συνέρχεται γρήγορα μόλις παρασυρθεῖ καί ξαναβρίσκει ἀμέσως τήν πίστη καί τήν αἰσιοδοξία του. Πιστεύει ἀλύγιστα ὅτι (Λόγος ἕκτος: Γύρω σέ μιά φωτιά):

ἀπό σπάρτα εὐωδιαστές κι ἀπό ἀγριοθύμαρα
θά φυσήξουν οἱ βουνήσιες οἱ πνοές,
καί θά σβύσουν οἱ εὐκολόσβυστες λαμπάδες. (100)

Ὁ ἴδιος τονίζει:

κι ὠνειρεύτηκα νά ζήσω στό πλευρό τους·
μά ὡς κι αὐτοί μοῦ κράξαν: «Γύφτε, τράβα»! (100)

Τώρα ὅμως αὐτό δέν τόν ἀποθαρρύνει, οὔτε τόνε σταματᾶ στό δρόμο πού χάραξε καί προχωρεῖ, κάποιο χάλασμα εἴτε μιά ἀποτυχία:

Ἂς μ' ἐδιώξαν. Τούς δοξάζω. Ἐγώ εἶμαι
γλῶσσα τῆς ὡραίας ἀλήθειας,
δέ μέ σέρνει ἐκδίκηση λαοπλάνα·
καί γιά τοῦτο σήμερα μπροστά σας
ἔτσι μέ γροικᾶτε νά χτυπῶ
μιάν ἀργή καί σά νεκρώσιμη καμπάνα! (100)

Κι ἀλλοῦ (Λόγος δεύτερος: Δουλευτής):

Κι ὅταν εἶδα νά ξεφεύγουν ἕνας-ἕνας
ὅλοι ὅσοι σταθήκανε καί πρόσμεναν,
ἀπ' ἀδέρφια κι ἀπό ἀλλόφυλους χορός
πίσω, πλάϊ μου καί μπροστά μου
κάτι καλοπρόσδεχτο ἀπ' τή μαστοριά μου,
κι ὅταν πάλι κι ὅταν εἶδα ἐγώ πώς ἤμουν
τἄκαρπο δεντρί,
μήτε τόβαλα κατάκαρδα,
μήτε τό παινεύτηκα·
νέα στό νοῦ μου φύτρωσε βουλή·
τό σφυρί πετῶ, καί στό καμίνι
σβύνω τή φωτιά·
κι ἄδραξα τό γύφτικο ζουρνά
καί παντοῦ μ' ἀκούσαν, καί μ' ἀγνάντεψαν
τόποι καί λαοί
λαλητή. (49—50)

* * *

Οἱ ταλαντεύσεις κ' οἱ ἀμφιβολίες τοῦ ποιητῆ, πού σημειώσε πιό πάνω, ἀποτελοῦν γνώρισμα τῆς τελευταίας γραμμῆς καί ἀξίας τοῦ ἔργου του. Καί δέν τόν ἐμποδίζουν διόλου νά μᾶς παρουσιάζει, μέ τήν ἴδια δύναμη καί καθαρότητα, μέ τά δυό ἄλλα καί τό τρίτο βασικό χαρακτηριστικό τοῦ «Δωδεκάλογου τοῦ Γύφτου»: τό πανανθρώπινο, τό διεθνιστικό φτερούγισμα καί τήν

πίστη του στό λαό, στό ἐργαζόμενο ἔθνος, πού αὐτό φέρνει στίς πλάτες του τήν πραγματοποίηση τοῦ καινούργιου καί τοῦ μεγάλου ἔργου. Γιατί αὐτή εἶναι ἡ πραγματικότητα. Ὁ Παλαμᾶς πιστεύει στό ἐργαζόμενο ἔθνος καί στήν ἀποστολή του καί ἀκόμα πιστεύει ὅτι γιά νά δημιουργηθεῖ ἕνας ἀνώτερος πολιτισμός θάπρεπε νά σπάσουμε τά ἐθνικιστικά δεσμά καί ὁλόπλευρη ἡ ἀνθρωπότητα νά ἑνωθεῖ σέ μιά ἑνιαία κ' εὐγενικιά προσπάθεια γιά τό ἀνώτερο καί τό ὡραῖο (Λόγος πρῶτος: Ὁ Ἐρχομός):

Καί σάν νά ἦταν ὅλο σέ λαούς
λογισμῶν, καϋμῶν καί πόθων
αὐτοκράτορας ὁ νοῦς μου
γιά κορώνα του φορώντας
τήν κορώνα ὅλης τῆς πλάσης. (39)

Ἔτσι φαντάζεται τόν ἑαυτό του καί δέν μπορεῖ νά τόνε ξεχωρίσει ἀπ' ὁλόχληρη τήν πλάση. Στόν ἄνθρωπο τῆς δουλιᾶς, στόν παραγωγό, τῆς σκέψης καί τοῦ χεριοῦ, πού ἑνώνει τίς προσπάθειες τῶν ὁμοίων του καί πού ξέρει πρῶτα ἀπ' ὅλα νά πειθαρχεῖ τόν ἑαυτό του, βλέπει ὁ ποιητής τό στυλοβάτη «τοῦ μεγάλου ἔργου τοῦ συντροφικοῦ» (Λόγος δεύτερος: Δουλευτής):

Δεῖξε ἐσύ πώς πρῶτα εἶσαι ὁ ἄρχοντας
κι ὁ ἐξουσιαστής
τοῦ θυμοῦ σου, τῆς βουλῆς σου, τῆς ψυχῆς σου·
γίνε δουλευτής.
Σβῦσε κάθε σου ξεχώρισμα,
ρίχ' τό δαχτυλίδι σου ἀρραβῶνα
μέσα στό κανάλι τοῦ λαοῦ·
ἕνας γίνε ἀπ' τούς στύλους τούς ἀμέτρητους
τοῦ μεγάλου ἔργου τοῦ συντροφικοῦ. (44)

Ὁ ἴδιος ὁ ποιητής, πού νιώθει τόν ἑαυτό του κομμάτι τοῦ λαοῦ (δέν εἶναι τυχαῖο τ' ὄνομα τοῦ Γύφτου πού παίρνει, γιατί γύφτος δέ σημαίνει μονάχα τσιγγάνος, μά μέσα στήν ἐργατιά γύφτοι λέγονται οἱ σιδεράδες καί οἱ μηχανουργοί, δηλαδή οἱ πιό βιομήχανοι ἐργάτες), δίνει τόν ἀρραβῶνα του καί παίρνει ἐνεργό μέρος «στό μεγάλο ἔργο τό συντροφικό» περνώντας ἀπ' τή μιά δουλιά στήν ἄλλη:

Κ' ἔγινα χαλκιᾶς (45)
. . . .
καί εἶναι πλάστης τό σφυρί (46)
. . . .
Καί ὕστερα μέ εἶδαν οἰκοδόμο (55)

Ἡ δουλιά αὐτή τοῦ ἐργάτη-δημιουργοῦ, ἐνθουσιάζει τόν ποιητή. Εἶναι αὐτοί πού θά χτίσουν τό μεγάλο παλάτι του:

Ποιός λαός χτιστῶν ἀκούραστος,
καί ποιά πλάση δουλευτάδων,
τῶν βουνῶν, ὤ ζηλοφτόνιασμα
καί ὤ καμάρι τῶν πεδιάδων,
στό δικό μου ἀφεντοπρόσταγμα
θά χυθῆ γιά νά σέ ὑψώση
μ' ἕναν κοσμοπλάστην ἔρωτα
καί μιάν ὑπερτέλεια γνώση; (57)

Ἡ πίστη τοῦ ποιητῆ στό ἔργο τοῦ δουλευτῆ καί τό σπάσιμο τῆς σκλαβιᾶς εἶναι ἀκλόνητη καί γκρεμίζοντας μπροστά του γιά μιάν ἀκόμα φορά τά παλιά, τ' ἀχρείαστα, τά σάπια τοῦ τά στρώνει γιά νά περάσει τοποθετώντας αὐτόν τό δουλευτή, ἄρχοντα τοῦ κόσμου (Λόγος τρίτος: Ἀγάπη):

Ὦ φωλιές! Ὦ ἀηδόνια! Πᾶνε
τἄμοιαστα καί τά πεζά
πέτρα ἀκύλιστη σκεπάζει
πεθαμένη τή Σκλαβιά.
. . . .
Κι ὁ ἄνθρωπος ὁ βαρυομοίρης
ὁ ἱδροκόπος δουλευτής
ὁ ἄκληρος πού παραδέρνει
δοῦλος ἤ βασανιστής,

καί ἤ βασανιστής ἤ δοῦλος
ἀμολόητα και σκληρά
μύριους τύραννους γροικάει
μέσ' τά σωθικά,

κι ὁ ἄνθρωπος ὁ βαρυομοίρης
θά ὑψωθῆ θριαμβευτής
σέ μιά γῆ πλατειά προφήτης
μιᾶς πλατύτερης ψυχῆς.

Δέ γνωρίζω από θρησκείες,
μήτε σκύβω σέ θεούς,
γνωριμιά μου εσύ καί πίστη!
Πήρα αράδα τούς ναούς,

γύμνωσα τό εικονοστάσι
βέβηλα καί τό βωμό,
λείψαν' άγια, τίμια ξύλα
κάθε πρόσφορο ιερό,

διοκοπότηρα, λαμπάδες
όλα τ' άγια τής καρδιάς,
όλα στάρριζα σάν άνθια,
γιά νά τά πατάς! (62—63)

(Λόγος δέκατος: 'Αναστάσιμος):

Κι ό άνθρωπος ό βαρυομοίρης
νά! υψωμένος νικητής
σέ μιά γή πλατειά, προφήτης
μιάς πλατύτερης ψυχής.
. . . .
Κι όσα φέρνει ή Δύση, ό Νότος,
ή 'Ανατολή, ό Βοριάς,
μπρός στά πόδια σου τά ρίχνω
γιά νά τά πατάς. (163)

Πόσο επιθυμεί ό ποιητής τήν ανάσταση, τό ξεσήκωμα από τά πεθαμένα παλιά, καί πόσο λαχταρά ή ψυχή του ένα λυτρωμό πανανθρώπινο, δίχως τοπικά σύνορα καί φραγμούς (Λόγος τέταρτος: 'Ο θάνατος τών θεών):

Ώ ναοί, προφήτες, είδωλα,
είδωλα, προφήτες, ναοί! (69).

[Είχα φτάσει ώς εδώ, όπότε μάς ξαναπήραν τά βιβλία, μαζί καί τό «Δωδεκάλογο τού Γύφτου» καί έτσι αναγκαστικά ή δουλιά μου σταματάει μέχρι «νεωτέρας διαταγής». (12 Μάρτη 1937)].

* * *

Τελειώσαμε μέ τήν κριτική ανάλυση τού «Δωδεκάλογου τού Γύφτου». Είναι καιρός νά διατυπωθούν τά τελικά μας συμπε-

ράσματα. Ποιό τό κοινωνικό πρόσταγμα (γιατί αυτό είναι τό βασικό πού μάς ενδιαφέρει) πού ό Παλαμάς από τίς σελίδες τού «Δωδεκάλογου» απευθύνει πρός τόν ελληνικό λαό γενικά, πρός τήν ελληνική νεολαία καί τήν ελληνική διανόηση ύστερα;

1.—Ύστερα από τήν καταστροφή τού 1897-98 τή στρατιωτική καί οικονομική, πού έδειξε όλη τή χρεωκοπία τής αστοτσιφλικάδικης πολιτικής, ό Παλαμάς, πού ένιωσε πολύ βαθιά τό χτύπημα εκείνο, έκανε μέ τόν τρόπο του μιά επανεξέταση τών μέχρι τότε παραδεγμένων αξιών καί θέλησε νά σαλπίσει ένα καινούργιο κήρυγμα. Θέλησε νά δείξει ένα καινούργιο δρόμο στό εργαζόμενο έθνος, δρόμο πού αρνιέται καί καταδικάζει όλη τήν παλιά μούχλα καί σαπίλα καί κατάπτωση καί πού καλεί σ' ένα νέο αναφτέριασμα, ένα καινούργιο ξεκίνημα θεμελιωμένο αποκλειστικά στίς καινούργιες καί ζωντανές εθνικές λαϊκές δυνάμεις. Σ' αυτόν τό σκοπό αφιέρωσε ό ποιητής τό «Δωδεκάλογο τού Γύφτου». Καί τό «κοινωνικό πρόσταγμα», πού δίνεται από τίς γραμμές του, μπορεί νά συνοψιστεί σέ τούτα δώ:

Τό νεοελληνικό έθνος για νά προοδεύσει καί νά διεκδικήσει τήν πρωτεύουσα θέση μέσα στήν εκπολιτιστική άμιλλα τών λαών, πρέπει αποκλειστικά καί μόνο νά στηριχτεί καί νά υπολογίσει στίς σημερινές ζωντανές καί δημιουργικές λαϊκές δυνάμεις του, νά βασιστεί μέ όλο του τό βάρος στή σημερινή πραγματικότητα. Ή εθνικο-κοινωνική του πολιτική δέν πρέπει νά τρέφεται από ουτοπιστικές θεωρίες («Μεγάλη Ίδέα» κλπ.) καί χιμαιρικά όνειρα, πού καταστροφές μονάχα μπορούν νά μαζέψουν καί νά εκτροχιάσουν τό λαό καί τή χώρα από τόν πραγματικό προορισμό τους.

2.—Ή προγονοπληξία, ή προσήλωση καί τό δέσιμο στό αρχαιοελληνικό καί βυζαντινό παρελθόν, ή αντεπιστημονική συσχέτιση τού νεοελληνικού έθνους πρός τούς δυό παλιούς αυτούς κοινωνικούς σχηματισμούς, όλα αυτά μονάχα νά παρεμποδίσουν μπορούν τή σημερινή μας πρόοδο καί ανάπτυξη. Αυτό φυσικά σέ καμιά περίπτωση δέν αποκλείει, μά τ' αντίθετο επιβάλλει, τή δημιουργική επεξεργασία καί «χώνεψη» τής πλούσιας κληρονομιάς τού παρελθόντος αυτού. Μέ τό νεκρό παρελθόν δέν

μπορεῖ νά ζήσει κανένας. Τό σταμάτημα, τό δέσιμο, εἶναι θάνατος γιά τά ἄτομα καί τά ἔθνη.

Ἡ ἀδιάκοπη πορεία πρός τά ἐμπρός, ἡ ἀκούραστη ἀνανέωση καί ἀναπροσαρμογή, αὐτή εἶναι ἡ ζωή, βασικός νόμος τῆς κοινωνίας καί τῆς φύσης. Τό μέλλον καί ἡ εὐημερία τοῦ λαοῦ βρίσκονται μπροστά καί ὄχι πίσω. Μέ τήν ἀπόλυτη ἄρνηση τῆς προγονοπληξίας καί ἀρχαιοκαπηλείας ὁ Παλαμᾶς, κατά τόν πιό ἀποφασιστικό τρόπο, διακηρύχνει τήν ὁλοκληρωτική προσήλωση καί πίστη του στή σημερινή ἀποστολή, στά σημερινά «πεπρωμένα» καί στή δυναμικότητα τοῦ ἐργαζόμενου ἔθνους.

3.—Ὁ ἄνθρωπος δέν πρέπει νά περιορίζει τούς κοινωνικούς του ὁρίζοντες στά σύνορα τῆς στενῆς του πατρίδας, δέν πρέπει νά ὑποτάσσεται στόν πλουτοκρατικό ἐθνικισμό, μά ν' ἀποβλέπει καί νά ἐργάζεται, ἐξυψώνοντας πρῶτ' ἀπ' ὅλα τό δικό του ἔθνος, πρός τήν πανανθρώπινη συνεργασία καί συναδέλφωση, πρός ἕναν ἀνώτερο πολιτισμό.

4.—Τό ἔργο αὐτό μποροῦν καί θά τό ἐκτελέσουν οἱ δουλευτές καί οἱ νέοι, δηλαδή οἱ ζωντανές παραγωγικές δυνάμεις τοῦ τόπου καί μαζί ἡ καινούργια γενιά.

Τέτιο εἶναι τό «κοινωνικό πρόσταγμα» τοῦ ποιητῆ, πού τό στηρίζει πάνω σ' ἕνα γρανιτένιο βάθρο, μιά βαθιά ὑλιστική καί διαλεχτική κοσμοαντίληψη, ἄσχετα ἄν ὁ Παλαμᾶς τήν τέτια του κοσμοαντίληψη, πού ξεπηδάει ζωντανή καί αὐθόρμητη, θά μποροῦσε κανείς νά πεῖ, ἀπό τό «Δωδεκάλογο», δέν τήν ὁλοκληρώνει καί δέν τήν ὀνομάζει μέ τό πραγματικό της ὄνομα, δέν τή δουλεύει μέ συνέπεια καί μέχρι τό τέλος, πράγμα ὅμως πού ἦταν πολύ δύσκολο νά γίνει μέσα στίς συνθῆκες τῆς τοτινῆς Ἑλλάδας. Δίπλα ὅμως σ' αὐτό πρέπει ν' ἀναγνωρίσουμε τό γεγονός ὅτι ὁ ποιητής, παρά τό ὅτι χρησιμοποιεῖ ἔμμετρο λόγο—μέ τέχνη, φυσικά, μεστωμένη, μεγάλη καί δυνατή, πού ἐμεῖς δέ μποροῦμε νά κρίνουμε—ὅμως πουθενά δέν τοῦ κάνει ὑποχώρηση, ὅταν ἀναπτύσσει καθαρά καί γερά τή φιλοσοφική του σκέψη (σελ. 24 τοῦ «Δωδεκάλογου»). Στήν οὐσία ἕνας δυνατός ρεαλισμός κυριαρχεῖ σ' ὅλο τό «Δωδεκάλογο».

Αὐτό τό παλαμικό «κοινωνικό πρόσταγμα» ἀποτελεῖ τήν πιό ἔντονη καταδίκη ὅλης τῆς ἀστοτσιφλικάδικης πολιτικῆς, πού

ρήμαξε, ξεπούλησε, ἐξευτέλισε τό ἔθνος καί τήν Ἑλλάδα γιά νά καλοπεράσουν καί νά δημιουργήσουν ἑκατομμύρια οἱ ντόπιοι καί ξένοι πλουτοκράτες. Τό «κοινωνικό πρόσταγμα» τοῦ Παλαμᾶ, ὅπως διατυπώνεται στό «Δωδεκάλογο τοῦ Γύφτου» διατηρεῖ καί σήμερα ὅλη του τήν ἀξία. Μποροῦμε νά ποῦμε, ὅτι ἡ ἐπικαιρότητά του εἶναι σήμερα πιό μεγάλη ἀπό κάθε ἄλλη φορά. Μετά τό 1897-1898 ἦρθε τό 1909-1910 (ἐπανάσταση στό Γουδί), οἱ βαλκανικοί πόλεμοι καί ὁ παγκόσμιος πόλεμος μέ τή συνθήκη τῶν Σεβρῶν. Ὁ Παλαμᾶς παρασύρθηκε ἀπό τίς φανταστικές οὐτοπίες, πού τόσο θαυμάσια εἶχε ξετινάξει καί ξεσκεπάσει. Ὁ Ἀνταῖος ἄφησε ν' ἀποσπασθεῖ ἀπό τή μάνα Γῆ, ἀπό τό ἔδαφος τῆς πραγματικότητας καί τότε ὁ Ἡρακλῆς τοῦ σωβινισμοῦ μπόρεσε νά τόνε πνίξει. Ὁ Παλαμᾶς ἔπεσε στό θανάσιμο ἁμάρτημα, πού τόσο εἶχε καυτηριάσει: ἄφησε τόν ἑαυτό του νά χάσει τήν ἐπαφή μέ τή ζωή, τό φῶς, τόν ἥλιο, τή γῆ, τήν πραγματικότητα.

Μά παρ' ὅλ' αὐτά, τοῦτο τό «πέσιμο», πού μᾶς φανέρωσε ἕναν Παλαμᾶ τῆς κατάπτωσης, δέν εἶναι στοιχεῖο πού κυριαρχεῖ στό ἔργο τοῦ ποιητῆ. Γιά τό λαό ὁ ἀληθινός Παλαμᾶς παραμένει, πρῶτ' ἀπ' ὅλα, ὁ Παλαμᾶς τοῦ «Δωδεκάλογου τοῦ Γύφτου», ὅπου μᾶς ἔδοσε καί τό καλύτερο ἀπ' ὅσα θά μποροῦσε νά δόσει.

Σήμερα, στά στερνά του, ὁ ποιητής, στούς στενά δικούς του, ὁμολογεῖ καί ἀναγνωρίζει τά «παραστρατήματά του». Μετανοιώνει ἴσως γιατί δέ μπόρεσε νά συνεχίσει καί νά ὁλοκληρώσει αὐτό πού ἄρχισε μέ τό «Δωδεκάλογο τοῦ Γύφτου», ἄν καί ἡ ἀλήθεια εἶναι, πώς τόσο ἀπότομη στροφή τοῦ ἐπέβαλε ὁ ἐξευτελισμός τοῦ 1897-1898, ὥστε ὅταν τέλειωσε τό «Δωδεκάλογο» καί τόν ξαναδιάβασε καί τότε τοῦ φάνηκε, ὅπως ἀναγνωρίζει ὁ ἴδιος ὁ ποιητής στήν ἀρχή τοῦ προλόγου του, σάν κάτι τό ξένο, σάν ὄχι δικό του παιδί. Οἱ στερνές του αὐτές ἀμφιβολίες μᾶς δείχνουν ἀκόμα πιό καλά τόν Παλαμᾶ τόν ἀληθινό.

Ἀπ' τό ἔργο του θά παραμείνει αὐτό πού φώτισε τό δρόμο σ' ἕνα λυτρωτικό λαϊκό φούντωμα. Ὁ Παλαμᾶς, ὁ ἀκούραστος καταλυτής καί γκρεμιστής τῶν ἀντιδραστικῶν συμβόλων,

ὁ ἀνώτερος ὁραματιστής τοῦ καλύτερου μέλλοντος γιά τό λαό καί γιά ὁλόκληρη τήν ἀνθρωπότητα, ὁ Παλαμᾶς αὐτός θά παραμείνει ἀναφαίρετο χτῆμα τοῦ ἐργαζόμενου ἔθνους. Σ' αὐτό ἀνήκει, κι αὐτό ξέρει νά τιμᾶ καί ν' ἀνταμείβει τούς φίλους του. Αὐτόν τόν Παλαμᾶ πρέπει νά τόνε διαφυλάξουμε, νά τόν ἐπεξεργαστοῦμε δημιουργικά, νά τόν προφυλάξουμε ἀπ' ὅλες τίς προσπάθειες τῆς ἀντιδραστικῆς βεβήλωσης καί τῆς μεγαλοϊδεάτικης ἐθνικιστικῆς διαστρέβλωσης. Τό σωστό θάτανε, μιά καί καταπιαστήκαμε μέ τόν Παλαμᾶ, νά μήν περιοριστοῦμε μονάχα στό «Δωδεκάλογο τοῦ Γύφτου» μά νά ἐπεχταθοῦμε καί σ' ὁλόκληρο τό ἔργο του καί τήν κάθε λογῆς κριτική πού τοῦ ἔγινε. Λόγοι καθαρά «τεχνικοί» κάνουν ἀδύνατο ἕνα τέτιο πράγμα. Μά οὔτε καί ὁ βασικός σκοπός μας ἤτανε αὐτός. Ἡ ἐπιδίωξή μας ἤτανε τούτη δῶ: κάνοντας τήν ἀνάλυση τοῦ «Δωδεκάλογου», ξεφανερώνοντας ἕναν Παλαμᾶ, πού μέχρι σήμερα ἡ πολυπρόσωπη ἀντίδραση—ἐπίσημη κι ἀνεπίσημη—πάσχισε νά τόνε κρατήσει στά σκοτάδια, μακριά ἀπό τόν πολύ κόσμο, θελήσαμε νά βάλουμε κάτω, σάν προσπάθεια μελέτης κι ἀνάλυσης μερικά ἀπό τά βασικά καί θεμελιακά προβλήματα τῆς δημιουργίας καί τῆς πορείας τοῦ νεοελληνικοῦ ἔθνους μέχρι τίς μέρες μας καί τίς σχέσεις του πρός τήν Ἀρχαία Ἑλλάδα καί τό Βυζάντιο. Ἡ ἐπικαιρότητα καί ἡ ζωντανή σημασία τῶν προβλημάτων αὐτῶν γιά τή σημερινή ὕπαρξη καί ἐξέλιξη τοῦ λαοῦ καί τοῦ τόπου μας, δέ μποροῦν ν' ἀμφισβητηθοῦν.

Ἕνα ψεύτικο οἰκοδόμημα, πού τόσες καταστροφές καί θυσίες κόστισε, πρέπει νά γκρεμιστεῖ, γιά ν' ἀποκαταστα θεῖ στά δικαιώματά της ἡ ἀλήθεια καί τό πραγματικό συμφέρον τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἡ ἐπιστημονική ἱστορική σκέψη στόν τόπο μας ἀδράνησε πολύν καιρό. Ἡ καθυστέρησή της εἶναι τρομαχτική. Δέν πρέπει νά χάνει οὔτε μιά ὥρα. Ἔχει νά πραγματοποιήσει κολοσιαία, στ' ἀλήθεια, δουλιά, δουλιά ὑπεύθυνη, πού τή βαραίνει περισσότερο ἀπό τήν ἱστορική σκέψη ὁποιουδήποτε ἄλλου τόπου, γιατί ἐμεῖς παρουσιαζόμαστε σάν οἱ πιό ἄμεσοι καί ζωντανοί κληρονόμοι τῆς ἀρχαιοελληνικῆς καί βυζαντινῆς κληρονομιᾶς. Πρέπει ἀνοιχτά καί μέ ἀκαταμάχητη ἐπιστημονική πειστικότητα καί δύναμη νά ξεκαθαρίσουμε τή θέση μας ἀπέναντί της, χωρίς νά ὑποδουλωθοῦμε σ' αὐτήν, χωρίς νά χάσουμε τήν ἀνεξαρτησία τῆς σημερινῆς ἐξέλιξής μας, πού στηρίζεται, πρέπει νά στηρίζεται, πάνω στίς σημερινές ζωντανές λαϊκές δυνάμεις, ἀποκρούοντας ὅσα ἄχρηστα καί βλαβερά περικλείνει ἡ κληρονομιά αὐτή, διατηρώντας ὅμως τόσο τά ἄμεσης χρήσης καί σύγχρονης ὠφελιμότητας μέρη της, ὅσο καί τήν ἱστορική στό σύνολό της ἀξία της.

Ξεχωριστά, στήν πηγαία καί πρωτόβουλη νεοελληνική φιλοσοφική σκέψη, πού δυστυχῶς ἀκόμα βρίσκεται στά σπάργανά της, πέφτει τό δύσκολο, μά ἐπιταχτικό καθῆκον τόσο τῆς κριτικῆς ἐπεξεργασίας καί ἀναίρεσης τοῦ ἀρχαιοελληνικοῦ φιλοσοφικοῦ ἰδεαλισμοῦ (Ἀριστοτέλης-Πλάτων), πού παρέχει καί σήμερα ἀκόμα τό φιλοσοφικό βάθρο στή νεοελληνική ἀντίδραση, ὅσο καί τῆς ἐρεύνησης, ταχτοποίησης καί πλατιᾶς καί ὁλόπλευρης ἐκλαΐκευσης τῆς ἀρχαιοελληνικῆς ὑλιστικῆς φιλοσοφίας (Ἡράκλειτος-Δημόκριτος κλπ.), ἀπ' ὅπου κρατάει τίς ρίζες της ἡ μοναδική ἐπιστημονική καί ἀτράνταχτη σύγχρονη κοσμοθεωρία—ὁ διαλεχτικός ὑλισμός, ἡ προλεταριακή φιλοσοφία τῆς πανανθρώπινης ἀπολύτρωσης ἀπό κάθε ἐκμετάλλευση καί τῆς σοσιαλιστικῆς δημιουργίας καί ἀνάπλασης τῆς ἐργαζόμενης ἀνθρωπότητας.

Ὅσο «κολοσιαῖο» καί ἄν φαίνεται τό ἔργο αὐτό, οὔτε ἀνυπέρβλητο, οὔτε ἀπραγματοποίητο εἶναι, πρῶτ' ἀπ' ὅλα γιατί εἶναι ὑποχρεωτικό καί ἀνανάβλητο.

Μονάχα ξεκαθαρίζοντας, ἀπό τή δική της πλευρά, γόνιμα καί δημιουργικά, τό παρελθόν καί τίς κάθε λογῆς κληρονομιές του, θά μπορέσει ἡ νεοελληνική διανόηση νά καθορίσει ἐπιστημονικά τούς σημερινούς δρόμους τοῦ νεοελληνικοῦ ξετυλίγματος, νά φωτίσει δυνατά τή μελλοντική προοπτική καί πορεία του, μέ λίγα λόγια μόνον ἔτσι θά σταθεῖ στό ὕψος της, θά πάψει νά σέρνεται καί νά πιθηκίζει, θά δώσει δικά της πρωτότυπα δημιουργήματα, θά ἐκπληρώσει ἀκέρια τό καθῆκον της ἀπέναντι στό ἐργαζόμενο ἔθνος.

Τό παρόν καί τό μέλλον τοῦ κάθε λαοῦ τό ἀποφασίζει πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἡ ζωντάνια καί ἡ θέλησή του, ποῦναι ἱκανές νά σα-

ρώσουν κάθε ἀντιδραστικό ἐμπόδιο. Πρίν λίγα χρόνια βλέποντας πρός τήν τότε Ὀθωμανική αὐτοκρατορία κάναμε σά νά βλέπαμε ἑκατό χρόνια πίσω στήν εὐρωπαϊκή κοινωνική ἐξέλιξη. Ἡ σημερινή κεμαλική Τουρκία, μέσα σέ λίγα χρόνια, ξεπήδησε τήν καθυστέρησή της καί, ὅσο κι ἄν δυσκολευόμαστε νά τό παραδεχτοῦμε, ἡ ἀλήθεια εἶναι πώς μᾶς ξεπέρασε. Τά παλιά δεσμά τῆς σουλτανοκρατίας, τῶν μπέηδων, τῶν διομολογήσεων, τοῦ φερετζέ καί τόσα ἄλλα, σπάσανε καί ἄφησαν ὁπωσδήποτε ἀνοιχτό γιά ὁρισμένο χρόνο τό δρόμο στό μεγάλο τούρκικο κοινωνικό ἀναφτέρισμα. Φυσικά δέ βάζουμε στόν ἑλληνικό λαό παράδειγμα γιά μίμηση τή νεότερη Τουρκία. Καί αὐτό ἀνάμεσα σ' ἄλλα, γιατί ἔχουμε τήν ἀτράνταχτη πίστη καί πεποίθηση, πώς ὁ ἐργαζόμενος λαός τῆς Ἑλλάδας περικλείνει ὅλες τίς δυνατότητες καί ἔχει ὅλη τή δύναμη γιά ἕνα πιό γρήγορο καί πιό ὁλοκληρωμένο κοινωνικό πήδημα.

Στή χώρα μας ἔχουν ὡριμάσει οἱ ἀντικειμενικές συνθῆκες γιά ἀποφασιστικές μεταβολές, πού, συντρίβοντας κάθε ἀντίδραση, θά δημιουργήσουν μιά λαϊκή Ἑλλάδα, πλούσια, δυνατή, πολιτισμένη καί εὐτυχισμένη. Στό ἔργο αὐτό καί ἡ νεοελληνική διανόηση θά πρέπει νά κάνει τό καθῆκον της, ἀκολουθώντας τό δρόμο, πού ὁ Παλαμᾶς τῆς ἔδειξε ἀπό τό «Δωδεκάλογο τοῦ Γύφτου».

20 Γενάρη—15 Μάρτη 1937

ΤΟ 1ο ΑΝΟΙΧΤΟ ΓΡΑΜΜΑ

ΠΡΟΣ ΤΟ ΛΑΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Ὁ φασισμός τοῦ Μουσολίνι χτύπησε τήν Ἑλλάδα πισώπλατα, δολοφονικά καί ξετσίπωτα μέ σκοπό νά τήν ὑποδουλώσει καί ἐξανδραποδίσει. Σήμερα ὅλοι οἱ ἕλληνες παλαίβουμε γιά τή λευτεριά, τήν τιμή, τήν ἐθνική μας ἀνεξαρτησία. Ἡ πάλη θά εἶναι πολύ δύσκολη καί πολύ σκληρή. Μά ἕνα ἔθνος πού θέλει νά ζήσει πρέπει νά παλαίβει, ἀψηφώντας τούς κινδύνους καί τίς θυσίες. Ὁ λαός τῆς Ἑλλάδας διεξάγει σήμερα ἕναν πόλεμο ἐθνικοαπελευθερωτικό, ἐνάντια στό φασισμό τοῦ Μουσολίνι. Δίπλα στό κύριο μέτωπο καί Ο ΚΑΘΕ ΒΡΑΧΟΣ, Η ΚΑΘΕ ΡΕΜΑΤΙΑ, ΤΟ ΚΑΘΕ ΧΩΡΙΟ, ΚΑΛΥΒΑ ΜΕ ΚΑΛΥΒΑ, Η ΚΑΘΕ ΠΟΛΗ, ΣΠΙΤΙ ΜΕ ΣΠΙΤΙ, ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΙΝΕΙ ΦΡΟΥΡΙΟ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΟΥ ΑΓΩΝΑ.

Κάθε πράκτορας τοῦ φασισμοῦ πρέπει νά ἐξοντωθεῖ ἀλύπητα. Στόν πόλεμο αὐτό πού τόν διευθύνει ἡ κυβέρνηση Μεταξᾶ, ὅλοι μας πρέπει νά δόσουμε ὅλες μας τίς δυνάμεις, δίχως ἐπιφύλαξη. Ἔπαθλο γιά τόν ἐργαζόμενο λαό καί ἐπιστέγασμα γιά τό σημερινό του ἀγώνα, πρέπει νά εἶναι καί θά εἶναι, μιά καινούργια Ἑλλάδα τῆς δουλιᾶς, τῆς λευτεριᾶς, λυτρωμένη ἀπό κάθε ξενική ἰμπεριαλιστική ἐξάρτηση, μ' ἕνα πραγματικά παλλαϊκό πολιτισμό.

Ὅλοι στόν ἀγώνα, ὁ καθένας στή θέση του καί ἡ νίκη θἆναι νίκη τῆς Ἑλλάδας καί τοῦ λαοῦ της. Οἱ ἐργαζόμενοι ὅλου τοῦ κόσμου στέκουν στό πλευρό μας.

Ἀθήνα 31 τοῦ Ὀχτώβρη 1940.

Νίκος Ζαχαριάδης
Γραμματέας τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ

Πρωτοδημοσιεύτηκε στόν καθημερινό τύπο τῆς Ἀθήνας στίς 2-11-1940.

Σχετικά μέ τό ἱστορικό τῶν γραμμάτων τοῦ σ. Ν. Ζαχαριάδη, δημοσιεύτηκε στό «Ριζοσπάστη» τῆς 28 τοῦ Ὀχτώβρη 1945 [(σελ. 3 στήλ. 6-8) μέ τόν τίτλο «Ἀπό τά μπουντρούμια τῆς Ἀσφάλειας» τό παρακάτω σημείωμα:

Τό γράμμα τοῦ σ. Ζαχαριάδη γιά τόν ἑλληνοϊταλικό πόλεμο ἔχει καί τήν προϊστορία του. Στίς ἀρχές τοῦ 1940 ὁ Μανιαδάκης μετάφερε τό σ. Ζαχαριάδη ἀπ' τήν Κέρκυρα στή Γενική Ἀσφάλεια τῆς Ἀθήνας, τόσο γιατί νόμιζε ὅτι ἔτσι θά κλόνιζε πιό εὔκολα τούς φυλακισμένους στήν ἀπομόνωση τῆς Κέρκυρας ὅσο καί γιά νά τόν ἔχει καί νά παρακολουθεῖ τίς κινήσεις του ἀπό πιό κοντά. Τό Σεπτέμβρη τοῦ 1940 ὁ Μανιαδάκης ἔδωσε δῆθεν ἐν ἀγνοίᾳ του, τή δυνατότητα στό σ. Ζαχαριάδη νά ἐπικοινωνήσει μέ τήν «Προσωρινή διοίκηση» τοῦ ΚΚΕ. Στή διοίκηση αὐτή βρισκότανε καί ὁ Γιάννης Μιχαηλίδης, μέλος τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΚΚΕ ἀπό παλιά καί πού εἶχε φύγει ἀπ' τήν Κέρκυρα μέ δήλωση. Τή δήλωση αὐτή τήν ἔκανε μέ ἐντολή τοῦ σ. Ζαχαριάδη, Παρτσαλίδη καί τοῦ Νεφελούδη γιά νά βγεῖ καί ξεσκεπάσει τό χαφιέ Δαμιανό Μάθεση πού λυμαινότανε τό κόμμα. Μά καί ὁ Γιάννης Μιχαηλίδης πρόδοσε τήν ἀποστολή πού τοῦχε ἀνατεθεῖ καί ἔγινε κι αὐτός ὄργανο τοῦ Μανιαδάκη. Αὐτόν λοιπόν θέλησε νά χρησιμοποιήσει τώρα ὁ Μανιαδάκης γιά νά «ψωνίσει» τό σ. Ζαχαριάδη, πού τόν κρατοῦσε σέ ἀπομόνωση στά κρατητήρια τῆς Γενικῆς Ἀσφάλειας. Ὁ Μανιαδάκης ἔδωσε ἔτσι τή δυνατότητα στό Μιχαηλίδη μέ δῆθεν συμπαθοῦντες ἀστυφύλακες νά συνδεθεῖ μέ τό σ. Ζαχαριάδη.

Ὁ σ. Ζαχαριάδης ἀπ' τήν πρώτη στιγμή ζήτησε τά ἔντυπα τῆς «Προσωρινῆς διοίκησης», εἶδε ὅτι διαστρεβλώνεται κατάφωρα φιλομεταξικά ἡ κομματική γραμμή καί ἀποφάσισε, ξέροντας ὅτι ἡ ὅλη δουλιά βρίσκεται στά χέρια τοῦ Μανιαδάκη, νά χρησιμοποιήσει τή μόνη δυνατότητα πού ὑπῆρχε γιά νά δοθεῖ στό ΚΚΕ σωστή γραμμή. Ὁ σ. Ζαχαριάδης παρά τήν ἐπιμονή τῆς «Προσωρινῆς διοίκησης», δέ σύστησε ποτέ στό κόμμα νά ἀναγνωρίσει τήν «Προσωρινή διοίκηση» σάν τή νόμιμη καθοδήγηση τοῦ ΚΚΕ. Ἀρνήθηκε κατηγορηματικά νά βοηθήσει ὀργανωτικά τήν «Προσωρινή διοίκηση», συνδέοντάς τη μέ πρόσωπα κλπ. πού ἀκόμα δέν εἶχαν πιαστεῖ καί πού αὐτός γνώριζε. Παρά τήν ἐπιμονή τῆς «Προσωρινῆς διοίκησης», ὁ σ. Ζαχαριάδης ἀρνήθηκε νά τή συνδέσει μέ τό Γληνό, πού τότε ἦταν ἔξω καί ἀπόφευγε τήν «Προσωρινή διοίκηση».

Ὁ σ. Ζαχαριάδης ἔστειλε ἀπ' τήν ἀρχή στήν «Προσωρινή διοίκηση» ἕνα σχέδιο ὀργανωτικῆς ἀπόφασης καί πρότεινε στήν «Προσωρινή διοίκηση» νά τή δημοσιεύσει σά δική της ἀπόφαση. Στό σχέδιο ἐκεῖνο λεγότανε ὅτι ἐπειδή ὁ χαφιεδισμός στό κόμμα εἶχε σμπαραλιάσει τήν παλιά κομματική καθοδήγηση καί ἀπ' τήν πλευρά αὐτή εἶχε δημιουργηθεῖ μιά ἀνώμαλη κατάσταση στό ΚΚΕ, μέχρις ὅτου ἐγκατασταθεῖ μιά νόμιμη καθοδήγηση στό κόμμα θάπρεπε ἡ κάθε τοπική κομματική ὀργάνωση ν' ἀποχτήσει ὀργανωτική αὐτοτέλεια καί ἀνεξαρτησία, νά μήν ὑπάγεται ὀργανωτικά σέ καμιά κεντρική καθοδήγηση καί νά συνδέεται μ' αὐτή μόνο πολιτικά, ἐφαρμόζοντας τήν πολιτική γραμμή πού αὐτή ἔδινε, μόνον ἐφόσο θά τή θεωροῦσε σωστή.

Ἡ «Προσωρινή διοίκηση» δέ δημοσίευσε τό σχέδιο αὐτό. Ὅταν ὁ σ. Ζαχαριάδης ἐπέμεινε, προφασίστηκε ὅτι τόχασε, ὅτι δέν τό πῆρε. Ὁ σ. Ζαχαριάδης ἔστειλε ἀντίγραφο, μά πάλι ἡ «Προσωρινή διοίκηση» ἔκανε τά ἴδια. Ἦταν ὁλοφάνερο τί παιχνίδι παιζότανε. Στό μεταξύ ὁ Μανιαδάκης ἔπαιζε καί ἄλλο κόλπο. Ἔπιασε μιά μέρα 5-6 ἀπ' τούς μεγαλοδηλωσίες (Κλάρα, Σιτοκωνσταντίνου, Φλωκίδη κλπ.) καί μαζί τους καί τό Μιχαηλίδη, πού τόν ἔβαλε στό κελί δίπλα στό σ. Ζαχαριάδη. Ὁ Μιχαηλίδης ἐπικοινώνησε μέ τό μόρς μέ τό σ. Ζαχαριάδη. Ὅταν ὁ Μιχαηλίδης δέν ἀπάντησε σέ ὁρισμένα συγκεκριμένα ἐρωτήματα τοῦ σ. Ζαχαριάδη αὐτός τοῦ εἶπε ἀνοιχτά ὅτι «λέρωσε τή φωλιά του» καί πουλήθηκε στό Μανιαδάκη καί σταμάτησε τή συνομιλία.

Ὅταν ὁ Μανιαδάκης κατάλαβε ὅτι τόσο μέ τή δημοσίευση τοῦ «ἀνοιχτοῦ γράμματος» τῆς 31-10-40 ὅσο καί μέ τή «μηχανή» τῆς ἐπικοινωνίας, ἡ διχτατορία ζημίωνε καί τό ΚΚΕ κέρδιζε, σταμάτησε τή «μηχανή» καί μετέφερε τό σ. Ζαχαριάδη σέ εἰδικό κρατητήριο στό τμῆμα ἀλλοδαπῶν (Ἀνώτατη ἐμπορική σχολή) σέ ὁλοκληρωτική ἀπομόνωση ἀπ' ὅπου τόν παρέδοσαν στή γκεσταπό στίς 20-5-41 πού τόν ἔστειλε τήν ἴδια μέρα ἀεροπορικῶς στή Γερμανία.

Όταν ὁ σ. Ζαχαριάδης στίς ἀρχές τοῦ Νοέμβρη 1940 πείσθηκε ὁριστικά ὅτι ὁ Γιάννης Μιχαηλίδης εἶχε προδέσει τήν ἀποστολή πού τοῦ εἶχαν ἀναθέσει οἱ σύντροφοι τῆς Κέρκυρας καί ὅτι ἡ χαφιεδική «Προσωρινή διοίκηση» πλαστογραφοῦσε τή γραμμή του, (τοῦ σ. Ζαχαριάδη), ἀκόμα ὅτι ἡ χρησιμοποίηση καί αὐτοῦ τοῦ «Ριζοσπάστη» τῆς χαφιεδικῆς διοίκησης γιά σωστή πολιτική διαφώτιση γινότανε πολύ δύσκολη ἤ καί ἀδύνατη, τότε ἀποφάσισε νά καταγγείλει ἀνοιχτά τό χαφιεδισμό τοῦ Μιχαηλίδη καί Σίας. Έδωσε λοιπόν τό γράμμα αὐτό*, γραμμένο σέ πανί, στό φοιτητή Λιανόπουλο, πού τότε κρατιόταν στή Γενική Ἀσφάλεια γιά νά τό μεταβιβάσει στούς κομμουνιστές φοιτητές, πού θά τό τύπωναν καί θά τό κυκλοφοροῦσαν. Τά πράγματα δείξαν ἀργότερα ὅτι καί ὁ Λιανόπουλος ἦταν χαφιές.

* Βλ. «Τό 3ο ἀνοιχτό γράμμα», σελ. 127.

ΤΟ 2ο ΑΝΟΙΧΤΟ ΓΡΑΜΜΑ

Ὁλόκληρος ὁ λαός τῆς Ἑλλάδας ξεσηκώθηκε σάν ἕνας ἄνθρωπος καί χάλασε τά σχέδια τοῦ φασισμοῦ. Μέ τό αἷμα του ὁ λαός ἐξασφάλισε τή λευτεριά καί τήν ἀνεξαρτησία του. Έξω ἀπ' αὐτά ἡ Ἑλλάδα δέν ἔχει καμιά θέση στόν ἰμπεριαλιστικό πόλεμο ἀνάμεσα στήν Ἀγγλία καί Ἰταλία—Γερμανία. Ἀφοῦ ὁ λαός μας ὑπεράσπισε ἀποτελεσματικά τήν ἀνεξαρτησία καί τήν ἐθνική λευτεριά του, σήμερα ἕνα μονάχα πράμα θέλει: Εἰρήνη καί οὐδετερότητα μέ τούτους τούς ὅρους: 1) Νά ξανάρθουν τά πράγματα ὅπως ἦταν στίς 28 τοῦ Ὀχτώβρη 1940 δίχως καμιά ἐδαφική-οἰκονομική-πολιτική ζημιά σέ βάρος τῆς Ἑλλάδας. 2) Οἱ πολεμικές δυνάμεις τῆς Ἀγγλίας νά φύγουν ὅλες ἀπ' τά χώματα καί τά νερά τῆς Ἑλλάδας. Μέ βάση τούς δυό αὐτούς ὅρους νά ζητήσουμε ἀμέσως ἀπ' τήν κυβέρνηση τῆς ΕΣΣΔ νά μεσολαβήσει γιά νά γίνει ἑλληνοϊταλική εἰρήνη. Αὐτό εἶναι σήμερα τό μοναδικό ἐθνικολαϊκό συμφέρο. Καί ἡ πράξη ἔχει ἀποδείξει ὅτι μόνον ἡ ΕΣΣΔ σήμερα ἔσωσε τήν εἰρήνη καί οὐδετερότητα τῆς Γιουγκοσλαβίας-Βουλγαρίας-Τουρκίας.

26 τοῦ Νοέμβρη 1940

Ν. Ζαχαριάδης

Υ. Γ. Εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νά ζητήσουμε εἰρήνη ἔντιμη καί δίχως κυρώσεις καί γιά νά ξεκαθαρίσουμε ἄλλη μιά φορά τόσο τόν ἐθνικό-ἀμυντικό ἀπελευθερωτικό χαρακτήρα τοῦ πο-

λέμου πού κάνουμε, ὅσο καί ὅτι εἴμαστε ξένοι πρός τόν ἰμπεριαλιστικό πόλεμο πού κάνουν οἱ πλουτοκρατικές μεγάλες δυνάμεις. Ἄν σήμερα δέ δουλέψουμε γιά μιά ἔντιμη εἰρήνη ὁ πόλεμος θά χάσει γιά μᾶς τόν ἐθνικό-ἀμυντικό χαρακτήρα του, θά γίνει κατακτητικός καί τότε θά ἔχει ἀντίθετο τό λαό.

Σχετικά μέ τό 2ο ἀνοιχτό γράμμα τοῦ σ. Ν. Ζαχαριάδη πού ἡ Γενική Ἀσφάλεια ἔδωσε πρός δημοσίευση στόν ἀθηναϊκό τύπο καί δημοσιεύτηκε ἀπό τίς ἀστικές ἐφημερίδες στίς 9 τοῦ Μάρτη 1947, γράφτηκε στό «Ριζοσπάστη» τῆς 11 τοῦ Μάρτη 1947 μέ τά ἀρχικά Ν. Ζ. (=Ν. Ζαχαριάδης) τό παρακάτω σημείωμα:

Ἀγαπητέ «Ρίζο»,

Ἡ Γενική Ἀσφάλεια ἀποφάσισε, ἐπιτέλους (!), νά δημοσιεύσει ἀπό τό ἀρχεῖο της τό δεύτερο γράμμα μου. Καί, φυσικά, ἀπό «κακή συνήθεια» πού τῆς κατάντησε δεύτερη φύση, δέ μπορεῖ κι ἐδῶ, ὅπως καί στό πρῶτο γράμμα μου, ν' ἀποφύγει τίς πλαστογραφήσεις καί παραποιήσεις. Ὅπως εἶναι κιόλας γνωστό, στό πρῶτο γράμμα μου εἶχε κολλήσει, πλαστογραφώντας το, τήν ἐπικεφαλίδα: «Πρός τόν κ. Μανιαδάκη κλπ.» πράγμα πού ἐγώ δέν εἶχα γράψει. Κάτι σχετικό γίνεται καί μέ τό δεύτερο γράμμα. Τό γράμμα αὐτό δέν τό ἔστειλα ἐγώ στό Μεταξᾶ. Τό ἀπηύθυνα τότε στήν «Προσωρινή διοίκηση» τοῦ ΚΚΕ γιά νά τό στείλει αὐτή. Φυσικά, ἡ «Προσωρινή διοίκηση» δέν τόστειλε γιατί «δέ συμφωνοῦσε» μέ τή γραμμή πού ἔβαζα. Καί δέ συμφωνοῦσε γιατί ἦταν κατασκεύασμα καί ὄργανο τοῦ Μανιαδάκη. Μάλιστα τότε οἱ Μανιαδάκης-Παξινός-Χαραλαμπίδης ἔβαλαν τό «θεωρητικό» τῆς «Προσωρινῆς διοίκησης» Τυρίμο καί μοῦ ἔγραψε μιά μακρόσυρτη ἀπάντηση γιά νά δικαιολογήσει καί θεμελιώσει «θεωρητικά» τήν ἄρνηση αὐτή τῆς «Προσωρινῆς διοίκησης». Ἐννοεῖται πώς ὁ Τυρίμος δέ μοῦ παρουσιάστηκε μέ τό ὄνομά του μά αὐτός ἦταν ὁ δράστης τῆς ἀπάντησης ἐκείνης. Ἡ ἀπάντηση ἐκείνη ξεσκέπαζε τελειωτικά τό χαφιεδικό ρόλο τῆς «Προσωρινῆς διοίκησης». Καί ἕνας λόγος πού τό δεύτερο γράμμα τόστειλα στήν «Προσωρινή διοίκηση» ἦταν ἀκριβῶς αὐτός. Ἤθελα νά τούς ἀναγκάσω νά πάρουν ἀνοιχτή θέση γιά νά ξεσκεπαστοῦν. Αὐτό τό δεύτερο καί ἔγινε.

Ἡ δικτατορία τότε, δέν τόλμησε νά δημοσιεύσει τό «προδοτικό» ἐκεῖνο γράμμα καί νά μέ στείλει παράλληλα στό στρατοδικεῖο, ἀφοῦ μέ κρατοῦσε στά χέρια της καί μιά καί ἐπρόκειτο γιά πράξη «ἐσχάτης προδοσίας». Καί δέν τάκανε ὅλα αὐτά ἡ δικτατορία τότε γιατί καταλάβαινε ὅτι ἡ γραμμή πού ἔβαζε τό δεύτερο γράμμα ἦταν μιά ἐθνική-πατριωτική γραμμή, πού κάλυπτε πέρα γιά πέρα τά ἐθνικά συμφέροντα καί ἀνταποκρινόταν στή θέληση τοῦ λαοῦ.

Οἱ τεταρτοαυγουστιανοί ἀπ' τή Γενική Ἀσφάλεια, μέ ἐντολή τῆς κυβέρνησης, δημοσιεύουν τώρα, ὕστερα ἀπό ἑξήμισυ χρόνια, τό γράμμα ἐκεῖνο, νομίζοντας πώς ἔτσι θά ἐνισχύσουν κάπως τή σάπια προσφυγή τους στόν ΟΕΕ. Θέλουν νά δείξουν κυρίως στούς ἀγγλοσάξονες ἀφέντες τους ὅτι ἦσαν πάντα λακέδες τους καί ὅτι τό ΚΚΕ καί τότε πάλαιβε ἐνάντια σ' ὁποιαδήποτε ἰμπεριαλιστική ὑποδούλωση τῆς Ἑλλάδας, ἐνάντια στόν ἐγγλέζικο ἰμπεριαλισμό καί γιά τήν ἐθνική ἀνεξαρτησία ὅπως ἀγωνίζεται καί σήμερα. Φυσικά, ὅπως τότε ἔτσι καί τώρα, αὐτό ἦταν καί εἶναι γιά τό ΚΚΕ ἡ πιό ἐθνική-πατριωτική ἀποστολή καί ἡ πιό μεγάλη τιμή. Δείχνει ἀκόμα αὐτό τήν ἀδιάσπαστη συνέπεια καί συνέχεια πού ἔχει ἡ ἀντιιμπεριαλιστική καί λαϊκή πολιτική τοῦ κόμματός μας.

Ὅταν ἡ «Προσωρινή διοίκηση» ἀρνήθηκε νά δημοσιεύσει τό δεύτερο γράμμα, ἀναγκάστηκα ν' ἀποτανθῶ τότε μέ δικό μου μέσο πού προσπάθησα νά βρῶ μέσα ἀπ' τά μπουντρούμια τῆς Γενικῆς Ἀσφάλειας, μόνος μου καί ἀπευθείας, πρός τό κόμμα καί πρός τό λαό. Καί ἔδωσα ἄλλο γράμμα—τό τρίτο αὐτό—στό Λιανόπουλο. Ἐκεῖ ἔβαζα τή γραμμή τοῦ δεύτερου γράμματος καί ξεσκέπαζα τή χαφιεδική «Προσωρινή διοίκηση». Ὅμως καί ὁ Λιανόπουλος, πού πῆρε τό τρίτο αὐτό γράμμα, ἀποδείχτηκε προδότης τοῦ ἀγώνα μας. Ἔτσι οὔτε αὐτό ἔφτασε ἔγκαιρα στόν προορισμό του.

Τώρα ἡ Γενική Ἀσφάλεια, δημοσιεύοντας τό δεύτερο γράμμα μου προσφέρει, ἄθελά της βέβαια, ὑπηρεσίες στό ΚΚΕ πού τόσο μισεῖ. Μιά ἀπ' αὐτές εἶναι καί τό ὅτι ὁμολογεῖ ἔτσι ἀνοιχτά πώς ἡ «Προσωρινή διοίκηση» ἦταν κατασκεύασμά της. Αὐ-

τό θά βοηθήσει ὁρισμένους νά ξεκαθαρίσουν κάποιες συγχίσεις πού ἀκόμα τούς μπέρδευαν.

Ἡ δημοσίευση τοῦ δεύτερου γράμματος πρέπει ἀκόμα νά δόσει ἀφορμή σέ μερικούς πού πῆραν μέρος «καλῇ τῇ πίστει», ὅπως λέν, στήν κίνηση τῆς «Προσωρινῆς διοίκησης», νά διασαφηνίσουν τή θέση τους καί τό ρόλο τους τόσο γενικά ὅσο καί εἰδικότερα γύρω ἀπ' τό δεύτερο γράμμα. Ἀσφαλῶς ἡ Γενική Ἀσφάλεια καί τά ὄργανά της πού, ὅπως στόν καιρό τοῦ Μανιαδάκη, διευθύνουν καί τώρα προσωπικά τήν ἀντικομμουνιστική δουλιά της, ἀποβλέπουν ἀκόμα στό νά δόσουν «ὅπλα» καί στούς διάφορους συνεργάτες τους «ἀντιπολιτευόμενους τοῦ ΚΚΕ» καί τροτσκιστές ἐνάντια στό κόμμα μας. Συμφωνᾶμε ἀπόλυτα μέ τήν πρόθεσή της αὐτή καί θά τήν παρακαλούσαμε νά συνεχίσει καί νά δημοσιεύει καί τ' ἄλλα «ντοκουμέντα» μας πού κρατᾶ στά χέρια της καί πού τά πῆρε χάρη στήν «Προσωρινή διοίκηση», τό Λιανόπουλο εἴτε ἄλλους πράχτορές της.

Ἀθήνα, 9 τοῦ Μάρτη 1947

Ν. Ζ.

ΤΟ 3ο ΑΝΟΙΧΤΟ ΓΡΑΜΜΑ

ΓΡΑΜΜΑ ΣΤΗΝ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗ ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ (ΚΚΕ ΚΑΙ ΟΚΝΕ)

Ἀγαπητοί σύντροφοι,

Ἔχω γιά σᾶς μιά παράκληση: Νά τυπῶστε, μοιρᾶστε, τοιχοκολλῆστε στήν Ἀθήνα-Πειραιᾶ-Θεσσαλονίκη, ἄν εἶναι μπορετό σ' ὅλη τή χώρα καί στό μέτωπο, τό παρακάτω γράμμα μου. Κρατᾶτε ψηλά τή σημαία τοῦ ΚΚΕ καί συνεχίστε μέ πιό μεγάλη ὁρμή τήν πολιτική καί ὀργανωτική σας δουλιά. Ζήτω τό ΚΚΕ καί ἡ Κομμουνιστική Διεθνής.

Ἀθήνα, 15 Γενάρη 1941

Ν. Ζαχαριάδης

ΓΙΑ ΟΛΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΚΑΙ ΣΤΕΛΕΧΗ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΤΟΥ ΚΚΕ (ΕΤΚΔ) ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΚΝΕ (ΕΤΚΔΝ)

Τό γράμμα αὐτό τό γράφω, γιατί παρουσιάστηκε μιά βασική ριζική διαφωνία μου μέ τήν «Προσωρινή διοίκηση» πού παρουσιάζεται σάν ἐκπρόσωπος τοῦ ΚΚΕ ἀπό τό Σεπτέμβρη τοῦ 1940. Εἶχα δεχτεῖ τήν πολιτική μόνο συνεργασία μέ τήν «Προσωρινή διοίκηση» (παρά τούς σοβαρούς δισταγμούς μου) γιατί εἶχα ἐμπιστευτεῖ σ' ἕνα παλιό σύντροφο νά καθαρίσει τό ΚΚΕ ἀπό τή χαφιεδική σφηκοφωλιά τοῦ Μάθεση-Παπαγιάννη.

Ἀπό τήν πρώτη στιγμή εἶχα παρατηρήσει σοβαρά λάθη στήν πολιτική γραμμή τῆς «Προσωρινῆς διοίκησης», πού αὐτή

παρά τίς ὑποδείξεις μου ἀρνήθηκε νά τά διορθώσει ὅπως δέ δέχτηκε καί ἄλλες ὑποδείξεις μου. Ἡ βασική ὅμως διαφωνία μας, πού θ' ἀναφέρω πιό κάτω, μέ ἀναγκάζει νά μιλήσω ἀνοιχτά. Τό γράμμα μου πού δημοσιεύτηκε στίς ἐφημερίδες στίς 2 τοῦ Νοέμβρη 1940 ἀποβλέπει στά παρακάτω: 1) Νά δόσει ἔγκυρη ἑνιαία κατεύθυνση στούς κομμουνιστές ὅλης τῆς χώρας. 2) Νά κινητοποιήσει τό λαό στήν ἀντιφασιστική ἐξόρμηση γιά τήν ἐθνική ἀνεξαρτησία καί λευτεριά. 3) Νά ἀποκαταστήσει στό ἐσωτερικό τίς λαϊκές ἐλευθερίες, μιά λαϊκή ἀντιπλουτοκρατική πολιτική. 4) Νά κάμει τόν πόλεμο ἐθνικό ἀντιφασιστικό, ἀντιιμπεριαλιστικό μέ βασικό καί μοναδικό σκοπό τήν ἐξασφάλιση τῆς ἐθνικῆς μας ἀνεξαρτησίας, τῆς εἰρήνης καί οὐδετερότητάς μας, ἔξω ἀπό τό γενικό ἰμπεριαλιστικό πόλεμο. Αὐτό θά μπορούσαμε νά τό ἐπιτύχουμε μόνο μ' ἕναν ὁλόπλευρο προσανατολισμό στήν ΕΣΣΔ καί μέ μιά πραγματική βαλκανική συνεργασία. Ὁ Μεταξᾶς ἀπό τήν πρώτη στιγμή ἔκαμε τό ἀντίθετο, ἔκαμε πόλεμο φασιστικό, καταχτητικό πόλεμο. Ἐνῶ, ἀφοῦ διώξαμε τούς ἰταλούς ἀπό τήν Ἑλλάδα βασική προσπάθειά μας ἔπρεπε νά εἶναι νά κάνουμε μιά ξεχωριστή, ἔντιμη καί δίχως παραχωρήσεις ἑλληνοϊταλική εἰρήνη, πράγμα πού μποροῦσε νά γίνει μέ τή μεσολάβηση τῆς ΕΣΣΔ, ἡ μοναρχοφασιστική διχτατορία συνέχισε τόν πόλεμο γιά λογαριασμό ὄχι τοῦ λαοῦ τῆς Ἑλλάδας μά τῆς πλουτοκρατίας καί τοῦ ἀγγλικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. Μετά τό διώξιμο δέ τῶν ἰταλῶν ἀπό τήν Ἑλλάδα, τό αἷμα τῶν φαντάρων μας χύνεται ἄδικα, σήμερα δέ ὁ ἐγγλέζικος ἰμπεριαλισμός εἰσπράττει σέ αἷμα τῶν παιδιῶν τῆς Ἑλλάδας, τούς τόκους τῶν κεφαλαίων πού διέθεσε στά 1935-36 γιά τήν παλινόρθωση τοῦ Γεωργίου καί τήν ἐγκαθίδρυση τῆς μοναρχοφασιστικῆς διχτατορίας τοῦ Μεταξᾶ. Ἀφοῦ δέ ὁ Μεταξᾶς ἀρνιέται νά ἀποκαταστήσει τίς ἐλευθερίες τοῦ λαοῦ, νά ἐξασφαλίσει τήν εἰρήνη τῆς Ἑλλάδας καί κάνει πόλεμο καταχτητικό ἰμπεριαλιστικό, πού ὅλα του τά βάρη τά πληρώνει ὁ λαός, παραμένει (ὁ Μεταξᾶς) κύριος ἐχθρός τοῦ λαοῦ καί τῆς χώρας. Ἡ ἀνατροπή του εἶναι τό πιό ἄμεσο καί ζωτικό συμφέρο τοῦ λαοῦ μας. Λαός καί στρατός πρέπει νά πάρουνε στά χέρια τους τή διαχείριση τῆς χώρας καί τοῦ πολέμου μέ σκοπό εἰρήνη, ἐθνική ἀνεξαρτησία,

ἐσωτερικό ἀντιφασιστικό, ἀντιπλουτοκρατικό λαϊκό καθεστώς, ὁλόπλευρη προσέγγιση πρός τήν ΕΣΣΔ καί βαλκανική συνεργασία μέ βάση τήν εἰρηνική λύση τῶν ἐσωβαλκανικῶν διαφορῶν. Ὅλες τίς ἀπόψεις μου αὐτές τίς ἀνέπτυξα σ' ἕνα ἀνοιχτό γράμμα κι ἕνα σχέδιο ἀπόφασης πού στίς 22-11-40 ἔστειλα στήν «Προσωρινή διοίκηση». Αὐτή ἀρνήθηκε νά δεχτεῖ καί νά δημοσιεύσει ἀναπτύσσοντας μιά καθαρή σοσιαλπατριωτική ἐπιχειρηματολογία πού ἔχει αὐτή τή βάση: Ὁ πόλεμος τῆς Ἑλλάδας ἐναντίον τῆς Ἰταλίας στήν Ἀλβανία εἶναι παρόμοιος μέ τόν πόλεμο τῆς ΕΣΣΔ-Φιλανδίας καί ὅτι ὁ Μεταξᾶς εἶναι ὁ πρωτεργάτης στόν παγκόσμιο ἀντιφασιστικό ἀγώνα. Ἡ «Προσωρινή διοίκηση» θέλει νά ὑποδουλώσει ὁλοκληρωτικά τό ΚΚΕ στή μοναρχοφασιστική δικτατορία ἀντί νά ὀργανώσει τήν ἀνατροπή της. Ἔτσι ἡ «Προσωρινή διοίκηση» καί τό ἀνοιχτό γράμμα μου τῆς 2-11-1940 (πού ἀκέραια τήν εὐθύνη του τήν ἔχω ἐγώ μπροστά στό ΚΚΕ καί στήν ΚΔ) τό καταντᾶ ἕνα καθαρό σοσιαλπατριωτικό ντοκουμέντο καί πάει νά λερώσει τήν τιμή τοῦ ΚΚΕ. Αὐτή εἶναι ἡ διαφωνία μου καί ἡ στάση τῆς «Προσωρινῆς διοίκησης». Ἔτσι πίσω ἀπό τή στάση αὐτή καθαρίζει ὁλότελα καί τοῦτο: Ὅτι ἡ «Προσωρινή διοίκηση» εἶναι δημιούργημα καί ὄργανο τοῦ Μανιαδάκη καί ὅτι ὁ Γιάννης Μιχαηλίδης, Ψηλός, Κατσανέβης, Κάμος, πρόδοσε τήν ἐντολή πού εἶχε νά καθαρίσει τό ΚΚΕ ἀπό τή σπεῖρα τοῦ Μάθεση, πουλήθηκε στή μοναρχοφασιστική δικτατορία. Ὕστερα ἀπό ὅλα αὐτά ἡ στάση ὅλων τῶν μελῶν, στελεχῶν καί ὀργανώσεων τοῦ ΚΚΕ καί τῆς ΟΚΝΕ μέσα στή χώρα καί τό μέτωπο πρέπει νά εἶναι αὐτή: Ὁ λαός τῆς Ἑλλάδας ὑπερασπίζει στόν πόλεμο αὐτό μόνο τήν ἐθνική του ἀνεξαρτησία. Εἶναι ξένος ἐνάντια στόν ἰμπεριαλιστικό πόλεμο Ἀγγλίας-Γερμανίας καί Σία. Θέλει χωριστή, ἔντιμη, ἄμεση εἰρήνη μέ τή μεσολάβηση τῆς ΕΣΣΔ. Ἀναγνωρίζει τήν ἀρχή τῆς αὐτοδιάθεσης μέχρις ἀποχωρισμοῦ γιά ὅλους. Θέλει τήν ἐλευθερία του, τή δουλιά του, τήν ἐπικράτηση τῆς θέλησής του πού τοῦ πνίγει ὁ Μεταξᾶς. Ἐξωτερική συμμαχία μέ τήν ΕΣΣΔ καί ἀληθινή βαλκανική συνεννόηση. Οἱ λαοί καί φαντάροι τῆς Ἑλλάδας καί Ἰταλίας δέν εἶναι ἐχθροί μά ἀδέρφια καί ἡ συναδέλφωσή τους στό μέτωπο θά σταματήσει τόν

πόλεμο πού κάνουν οἱ κεφαλαιοκράτες ἐκμεταλλευτές τους. Γιά νά γίνουν ὅλα αὐτά, λαός καί στρατός πρέπει νά ἀνατρέψουν τή μοναρχοφασιστική δικτατορία τοῦ Μεταξᾶ πού εἶναι ὁ κύριος καί βασικός ἐχθρός τους καί νά ἐγκαθιδρύσουν τή λαϊκή ἀντιφασιστική κυβέρνηση. Γιά νά μπορεῖ ἕνας λαός νά κρατεῖ τήν ἐθνική λευτεριά, πρέπει νά εἶναι καί ἐσωτερικά λεύτερος. Λαός ἐσωτερικά σκλάβος δέ θἆναι ἄξιος νά κρατήσει καί τήν ἐθνική του ἀνεξαρτησία καί κάθε νίκη τοῦ ἐσωτερικοῦ του τυράννου θά δυναμώνει τή σκλαβιά του.

Αὐτός εἶναι σήμερα ὁ δρόμος τοῦ ΚΚΕ. Κάθε μέλος-στέλεχος ὀργάνωσης αὐτή τή γραμμή πρέπει νά μπάσει στίς μάζες καί ὀργανώνοντάς τες γύρω ἀπ' αὐτή νά τήν ἐπιβάλει νικηφόρα. Ἀκόμα μήν ξεχνάτε οὔτε στιγμή τούς φυλακισμένους καί ἐξορίστους μας. Στήν Κέρκυρα κάθε στιγμή ἡ ζωή τῶν καλύτερων παιδιῶν μας, εἶναι σέ ἄμεσο κίνδυνο ἀπό τό μαχαίρι τοῦ Μεταξᾶ καί τίς μπόμπες τοῦ Μουσολίνι. Ἐγώ εἶμαι γερός καί καλά. Ὅλη μου ἡ σκέψη καί ἡ καρδιά μου εἶναι στό κόμμα, ὅπως καί ἡ ζωή μου εἶναι δοσμένη σ' αὐτό.

Ζήτω τό ΚΚΕ! Ζήτω ἡ ΚΔ!

Ἀθήνα, κρατητήρια Γενικῆς Ἀσφάλειας

15-1-1941

Γειά-χαρά

Ν. Ζαχαριάδης

Τά τρία ἀνοιχτά γράμματα καί τά σχετικά μ' αὐτά σημειώματα πάρθηκαν ἀπ' τό βιβλίο «Τό ΚΚΕ ἀπό τό 1918 ἕως τό 1931» τόμος Α' (Παράρτημα) σελ. 526-530

ΠΡΟΣ ΤΗ ΜΥΣΤΙΚΗ ΚΡΑΤΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ

Βιέννη

Κύριε ἀνακριτά,

Ἐπειδή δέν εἶμαι ἱκανοποιημένος ἀπό τόν τρόπο πού γίνεται ἡ ἀνάκριση μέ τή μεταφράστρια κάνω τή δήλωσή μου αὐτή πού τή θεωρῶ καί μόνη ἔγκυρη.

Πρῶτ' ἀπ' ὅλα διαμαρτύρομαι γιά τή μεταφορά μου στή Γερμανία, τή θεωρῶ παράνομη καί ζητῶ τήν ἄμεση ἐπιστροφή μου στήν πατρίδα μου.

Στά ζητήματα πού μοῦ θέσατε γιά πρόσωπα καί ὀργανωτικά ζητήματα τοῦ ΚΚΕ δέν ἔχω νά ἀπαντήσω τίποτε.

Σχετικά μέ τήν πολιτική γραμμή τοῦ ΚΚΕ ἔχω νά πῶ τά παρακάτω:

Βασικό καί κύριο στοιχεῖο στήν πολιτική γραμμή τοῦ ΚΚΕ εἶναι ἡ ἀπόλυτη καί ἀσυμφιλίωτη ἀντίθεση καί πάλη του ἐνάντια στή φασιστική (ἐθνικοσοσιαλιστική) θεωρία, πολιτική καί πράξη. Τό ΚΚΕ τάχθηκε, πάλαιψε καί παλαίβει ἐνάντια στήν ἐθνικοσοσιαλιστική βία καί κατάχτηση τῆς Ἑλλάδας καί γιά τήν ἀποκατάσταση τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας καί ἀκεραιότητας. Τό ΚΚΕ πάλαιψε πάντα ἐνάντια σέ κάθε προσπάθεια ὁποιουδήποτε εἴτε ἐξάρτησης τῆς χώρας ἀπό τό ξένο κεφάλαιο σέ ὁποιαδήποτε ξένη δύναμη καί ἄν ἀνήκει. Τό ΚΚΕ δέν ἀναγνωρίζει καμιά ἐδαφική μεταβολή πού ἡ γερμανική κατάχτηση πραγματοποίησε στήν Ἑλλάδα, δέ θά ἀναγνωρίσει καμιά μελλοντική τέτια μεταβολή καί θά παλαίψει μέ ὅλα τά μέσα γιά τήν μα-

ταίωσή της, γιά τήν ἀπελευθέρωση τῆς χώρας ἀπ' τήν ξένη κατάχτηση καί γιά τήν ἀκεραιότητά της.

Τό ΚΚΕ θεωρεῖ βασικό στοιχεῖο τῆς πολιτικῆς του τήν ὑπεράσπιση τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης ἀπό κάθε ξενική ἀπειλή, πού προβάλλει τελευταῖα ἄμεσα.

Παρακαλῶ ὅπως στή μετάφραση τῆς δήλωσης αὐτῆς παρευρεθῶ καί γώ.

Βιέννη, φυλακές Γκεσταπό 18-6 41.

Ν. Ζαχαριάδης
Γραμματέας τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ
καί μέλος τῆς ΕΕ τῆς ΚΔ.

Οἱ δυό τελευταῖες ἐρωτήσεις τοῦ ἀνακριτῆ:

Ἐρώτηση: Ὥστε ἐξακολουθεῖτε νἆστε κομμουνιστής;

Ἀπάντηση: Οὔτε συζήτηση.

Ἐρώτηση: Ἄν σᾶς ἀφήσουμε λεύτερο, θά συνεχίσετε τήν πάλη ἐνάντια στόν ἐθνικοσοσιαλισμό;

Ἀπάντηση: Αὐτό εἶναι αὐτονόητο.

Αὐτοῦ τελείωσε ἡ ἀνάκριση.

Πρωτοδημοσιεύτηκε στό «Ριζοσπάστη»,
31 τοῦ Μάη 1945.
Πάρθηκε ἀπό τό «Βοήθημα
γιά τήν ἱστορία τοῦ ΚΚΕ»

ΤΟ 7ο ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΟΥ ΚΚΕ
1-6/10/1945

Πάρθηκε ἀπό τό βιβλίο
«Τό 7ο Συνέδριο τοῦ ΚΚΕ»,
ἔκδοση 1945

Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εἰσήγηση στό 7ο συνέδριο τοῦ ΚΚΕ 2-10-45

Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Ὁ πόλεμος τέλειωσε. Ὁ φασισμός συντρίφτηκε στρατιωτικά. Μά θἄταν λάθος ἄν νομίζαμε, ὅτι ἡ παγκόσμια καί ἡ εὐρωπαϊκή ἀντίδραση κατάθεσε τά ὅπλα. Τό ἀντίθετο εἶναι σωστό. Ἀνασυντάσσει τίς δυνάμεις της καί, ὕστερα ἀπό τήν ἠθική, πολιτική καί στρατιωτική χρεωκοπία καί κατάρευση τοῦ φασισμοῦ, προσπαθεῖ ν' ἀλλάξει τρόπους. Καί γυρίζει στίς παλιές της μέθοδες, αὐτές πού ἐφάρμοσε ὕστερα ἀπό τόν πόλεμο τοῦ 1914-18, πάει νά ἐμφανιστεῖ μέ μανδύα «δημοκρατοσοσιαλιστικό» καί μ' αὐτόν νά ἀσκήσει μιά πολιτική ἀνοιχτοῦ εἴτε κρυφοῦ παρεμβατισμοῦ, κυρίως στήν Εὐρώπη, ἐνάντια στό λαϊκοδημοκρατικό καί σοσιαλιστικό ρεῦμα, πού φουντώνει νικηφόρα στήν ἤπειρό μας.

Μιά παλιά, πολύ πιό βαθιά καί πλατιά, κρίση περνᾶ ὁ παλιός κόσμος, ἀπό κείνη πού πέρασε ὕστερα ἀπό τόν πρῶτο παγκόσμιο πόλεμο. Οἱ λαοί ξύπνησαν, μέστωσαν, στήν ἔνοπλη πάλη γιά τή συντριβή τοῦ φασισμοῦ καί ἡ Εὐρώπη, μέ πρωτοπόρο καί φωτεινό παράδειγμα τή Σοβιετική Ἕνωση, τραβᾶ καινούργιο δρόμο.

Καινούργιοι ἀγῶνες κοινωνικοί καί λαϊκοαναπλαστικοί φουντώνουν γιά τή συντριβή, τήν πολιτική καί κοινωνική, τῆς ἀντίδρασης τῶν ἐκμεταλλευτῶν, γιά τή νίκη τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας καί τοῦ σοσιαλισμοῦ. Τό καλύτερο ὅπλο καί ἡ καλύτερη

ἐγγύηση γιά τή νίκη τῶν λαῶν στούς καινούργιους αὐτούς ἀγῶνες ἐνάντια σέ ἐχθρούς ἐσωτερικούς καί ἐξωτερικούς, εἶναι ὁ ἰδεολογικός, πολιτικός καί ὀργανωτικός τους ἐξοπλισμός, πάνω στή γραμμή τοῦ ἐπιστημονικοῦ σοσιαλισμοῦ, μέ τή θεωρία καί πράξη τῶν μεγάλων δασκάλων μας Μάρξ - Ἔνγκελς - Λένιν - Στάλιν.

Τώρα, μπαίνω στά δικά μας προβλήματα.

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ἡ ἔνοπλη βίαιη ἐξωελληνική ἐπέμβαση τό Δεκέμβρη τοῦ 1944, πού ἀνάκοψε ἀπότομα τήν ὁμαλή ἐσωτερική δημοκρατική ἐξέλιξη καί κάθισε στήν ἐξουσία τή νεοελληνική ἀντίδραση, τούς δοσίλογους καί τούς ἐκμεταλλευτές τοῦ λαοῦ, ἔμπασε τήν Ἑλλάδα σέ μιά βαθιά οἰκονομική καί πολιτική κρίση. Καί σήμερα, ἐννιά μῆνες ὕστερα ἀπό τήν ἡρωική ἀντίσταση τοῦ Δεκέμβρη, ἡ χώρα μας παραπαίει μέσα στήν οἰκονομική κατάρευση καί καταστροφή, μέσα στό πολιτικό χάος καί τήν ἀναρχία.

Οἱ κυρίαρχες τάξεις φάνηκαν γιά μιά ἀκόμα φορά κλασικά ἀνίκανες ν' ἀντιμετωπίσουν καί νά λύσουν δημιουργικά τά βασικά καί τά καθημερινά προβλήματα τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς καί ἀνασυγκρότησης τοῦ τόπου. Τό νεοελληνικό πρόβλημα ἔμεινε ἄλυτο. Ἡ λύση του προβάλλει κάθε μέρα καί πιό ἐπιταχτικά, σάν πρωταρχική ζωτική ἐθνική ἀνάγκη.

Τό οἰκονομικό ξεχαρβάλωμα

Ὁ κ. Βαρβαρέσος, δασκαλεμένος καί ἀπό τό Λονδίνο, παρουσίασε ἕνα οἰκονομικό πρόγραμμα, πού πρόβαλε μάλιστα καί «ἐπιστημονικές» ἀξιώσεις. Στήν οὐσία δέν ἦταν παρά μιά πρόχειρη ἀπόπειρα πού ἀπό τήν πρώτη στιγμή ἦταν καταδικασμένη σέ ἀποτυχία. Γιατί τό πρόγραμμα αὐτό στηρίζονταν ὄχι στήν ἐξυπηρέτηση μά στήν ἐκμετάλλευση τοῦ λαοῦ, στή μεγαλύτερη ἐξαθλίωσή του. Στήν κατάσταση πού φτάσαμε εἶναι ἀδύνατο νά

σηκώσουμε στήν Ἑλλάδα τά οἰκονομικά της στά πόδια τους ἄν δέν στηρίξουμε τό ἔργο αὐτό πάνω στήν προσπάθεια νά σηκώσουμε, νά ἐξυγιάνουμε οἰκονομικά τήν ἀγροτική οἰκονομία, τό φτωχομεσαῖο ἀγροτικό νοικοκυριό, ἄν δέν ἀνακουφίσουμε οἰκονομικά τόν ἐργάτη καί τήν ἐργάτριά μας δίνοντάς τους δουλιά καί ὑποφερτό μεροκάματο· ἄν δέν ἐνισχύσουμε τόν ἐπαγγελματία καί τό βιοτέχνη νά ξαναβάλουν μπρός τίς δουλιές καί τίς ἐπιχειρήσεις τους. Ἔτσι χτίζουμε στέρεα ἀπό τά κάτω, ἀπό τά θεμέλια. Δημιουργοῦμε τίς προϋποθέσεις γιά μιά οἰκονομική ἐξυγίανση τοῦ τόπου, πού θά ξεκινήσει ἀπό ἕνα γόνιμο δημιουργικό συνδυασμό πλατιᾶς χρησιμοποίησης τῆς ἑλληνικῆς ἐργασίας, τῆς δουλιᾶς τοῦ ἕλληνα ἀγρότη - ἐργάτη - βιοτέχνη - ἐπαγγελματία, πού εἶναι τό πιό πολύτιμο πού κατέχει ὁ τόπος αὐτός καί τῆς αὐξημένης ἀγοραστικῆς δύναμης τῶν φορέων τῆς ἐργασίας αὐτῆς.

Μά μιά τέτια οἰκονομική πολιτική ἀποκλείεται γιά τό μεταδεκεμβριανό καθεστώς. Γιατί τό καθεστώς αὐτό, πού ἐκπροσωπεῖ τούς πλουτοκράτες ἐκμεταλλευτές, ὅλη του τήν οἰκονομική πολιτική τή στηρίζει στήν ἐξοντωτική καταλήστευση τοῦ λαοῦ καί ἔτσι ἀνατρέπει τίς οἰκονομικές δυνατότητες γιά μιά ἐποικοδομητική πολιτική ἀνασυγκρότησης καί ἀνοικοδόμησης.

Δέ χρειάζονται ἀριθμοί καί στοιχεῖα γιά νά ἀπεικονίσει κανείς τή σημερινή οἰκονομική κατάσταση. Βιομηχανία καί ἀγροτική οἰκονομία μόλις φθάνουν τά 20-30% τῆς προπολεμικῆς ἀπόδοσης. Οἱ συγκοινωνίες εἶναι καταστραμμένες καί ἔτσι ἔχει οὐσιαστικά διασπαστεῖ ἡ οἰκονομική τοῦ τόπου ἑνότητα. Οἱ χορηγήσεις τῆς ΟΥΝΡΑ ἐξατμίζονται σέ μπαλώματα καί δέν κανονίζονται μέ βάση ἕνα πρόγραμμα ἀνοικοδόμησης καί ἔτσι πᾶνε οὐσιαστικά ἄχρηστες, γιατί δέν ἐξυπηρετοῦν τίς πραγματικές ἀνάγκες τοῦ τόπου παρά μονάχα τό συμφέρον τοῦ χορηγητῆ. Ἡ ἀνεργία καί ἡ ἀναδουλιά ξεπερνᾶ σήμερα κάθε προηγούμενο στήν ἱστορία τοῦ τόπου καί σέ πολλές πόλεις ἔχει πάρει ἕνα γενικό χαρακτήρα. Στήν Πάτρα ἀγκαλιάζει ἕνα 70-80% τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ.

Τά δημόσια οἰκονομικά

Τά δημόσια οἰκονομικά βρίσκονται σέ κακά χάλια καί οἱ διάφοροι κομπογιαννίτες διαχειριστές τους πᾶν νά τά «διορθώσουν» σέ βάρος δεκάδων χιλιάδων δημοσίων ὑπαλλήλων καί μέ φορολογικά μέτρα πού γονατίζουν τό λαό.

Λίγα λόγια γι' αὐτά τά δημόσια οἰκονομικά μας. 'Απότυχε οὐσιαστικά ἡ φορολογία τῶν πλουτισάντων γιατί τήν πολέμησαν αὐτοί πού τήν ἔβαλαν. Οἱ εἰσπράξεις ἀπό τά εἴδη τῆς ΟΥΝΡΑ ἔδωσαν πολύ λιγότερα ἀπ' ὅ,τι ὑπολογίζονταν. 'Από τίς προηγούμενες φορολογίες δέ μποροῦσαν νά εἰσπραχθοῦν πάνω ἀπό 7-8 δισεκατομμύρια. Ἔτσι τά δημόσια οἰκονομικά κλονίζονται, πράγμα πού ἀνάγκασε τόν κ. Βαρβαρέσο νά καταφύγει στό γνωστό τερατούργημά του, τή φορολογία μέ βάση τό νοίκι πάνω στούς βιοτέχνες, ἐπαγγελματίες, ἐμπόρους, βιομηχάνους κ.ἄ. Γιά τό 9μηνο 'Ιούλης 1945-Μάρτης 1946 ὑπολόγισε νά εἰσπράξει 22 δισεκατομμύρια δρχ. Μά καί ἡ φορολογία αὐτή ἀπότυχε, πρῶτο γιατί δέ βάρυνε τούς πλούσιους καί δεύτερο γιατί οἱ φτωχοί ἐπαγγελματίες καί βιοτέχνες δέ μποροῦσαν νά πληρώσουν. Ἡ φορολογία ἀπόδοσε τόν 'Ιούλη $1^1/_2$ δισεκατομμύριο, τόν Αὔγουστο 1 δισεκατομμύριο, τό Σεπτέμβρη θ' ἀποδέσει 900 ἑκατ. πάνω-κάτω. 'Από τά 70 δισεκατομμύρια, πού ὑπολόγιζε ὅτι θά εἰσπράξει ἡ κυβέρνηση ($48^1/_2$ κατά τίς δηλώσεις τοῦ κ. Ματζαβίνου τό Μάη σύν 22 πού ὑπολόγισε ὁ Βαρβαρέσος τήν ἔκτακτη εἰσφορά) μόλις θά πιάσει τά 30-35 δισεκατομμύρια. Τά ἔξοδα ὁ κ. Ματζαβίνος τά ὑπολόγιζε σέ 55 δισεκατομμύρια. Μά ἀπό τότε εἴχαμε σημαντικές αὐξήσεις, ὅπως λχ. τῶν μισθῶν τῶν ἀξιωματικῶν καί ὑπαξιωματικῶν κ.ἄ.

Ἔτσι τά ἔξοδα, παρ' ὅλο πού στό μεταξύ δέν ἔχουμε ἄλλα ἐπίσημα κυβερνητικά δεδομένα μποροῦμε νά τά ὑπολογίσουμε σέ 80 δισεκατομμύρια. Βρισκόμαστε μπροστά σέ ἕνα μεγάλο ἔλλειμμα. Ἡ κυβέρνηση ψάχνει νά βρεῖ τρόπο νά τό καλύψει καί στό μεταξύ δέν τολμᾶ νά παρουσιάσει τόν προϋπολογισμό τῆς χρήσης 1945-46 ἄν καί πέρασε κιόλας ὁ μισός χρόνος. Στό μεταξύ ἀπό τήν κατάσταση τῆς Τράπεζας τῆς 'Ελλάδας, πού συγκεντρώνει εἰσπράξεις καί πληρωμές τοῦ δημοσίου βγαίνει ἡ παρακάτω εἰκόνα γιά τό λογαριασμό τοῦ δημοσίου ἀπό τίς 11 Νοέμβρη 1944, πού κυκλοφόρησε ἡ καινούργια δραχμή, ὥς τίς 27 Αὐγούστου 1945:

1) Πληρωμές		δρχ. 46.457.557.897
2) Εἰσπράξεις: α)'Από φόρους κλπ.	17.810.299.624	
β)'Εφόδια ΟΥΝΡΑ	4.877.535.077	
		22.687.834.701
Χρεωστικό ὑπόλοιπο		δρχ. 23.769.723.196

Τό ὑπόλοιπο αὐτό καλύφτηκε μέ πιστώσεις τῆς Τράπεζας τῆς 'Ελλάδας, δηλ. μέ ἔκδοση χαρτονομίσματος. Στίς 15 Σεπτέμβρη 1945 τό χρεωστικό ὑπόλοιπο τοῦ δημοσίου ἔφτασε τά 27.896.641.600 δρχ., δηλ. μέσα σέ 18 μέρες ἔχουμε αὔξηση 4.126.918.430 δρχ. καί ὅλο αὐξάνει. Καί στά δημόσια οἰκονομικά ἀκολουθεῖται ἡ ἴδια γραμμή: ὅλα τά βάρη στό λαό, ἐνῶ οἱ πλούσιοι δέν πληρώνουν οὐσιαστικά τίποτε. Τά ἔξοδα πάλι πάνε κυρίως γιά τό κράτος καί πρῶτ' ἀπ' ὅλα γιά τούς στρατιωτικούς καί τά τμήματα ἀσφαλείας, πού ἡ δύναμή τους σήμερα ξεπερνάει τούς 30.000 ἄνδρες. Γιά τίς ἀνάγκες τοῦ λαοῦ (ὑγεία, πρόνοια, στέγαση, ἐκπαίδευση κλπ.) πᾶν ἀσήμαντα ποσά.

Ὅλη ἡ δημοσιονομική πολιτική τῆς κυβέρνησης χειροτερεύει ἀκόμα πιό πολύ τήν οἰκονομική καχεξία, δυναμώνει τό ἀδιέξοδο καί κλονίζει ξανά τή δραχμή, φέρνοντας γοργά σέ καινούργιο πληθωρισμό. Δεκάδες χιλιάδες σπίτια σέ πόλεις καί χωριά εἶναι καταστραμμένα χωρίς νά γίνεται καμιά σοβαρή προσπάθεια ν' ἀνακουφιστοῦν οἱ ἄστεγοι, νά γυρίσουν στά μέρη τους οἱ δεκάδες χιλιάδες πρόσφυγες. Ἡ ἀκρίβεια, ἡ αἰσχροκέρδια, ὁ μαυραγοριτισμός ἐπικρατοῦν κυριαρχικά. Τό ἐπισιτιστικό πρόβλημα δυσχεραίνεται μέρα μέ τή μέρα. Καί στούς μῆνες πού μᾶς ἔρχονται, τό χειμώνα πού στέκει μπροστά μας καί τήν ἄνοιξη τοῦ 1946, ἀπειλεῖ νά ξεπεράσει κάθε τραγικότητα στό παρελθόν. Ὁ ἄμεσος κίνδυνος μιᾶς ἐξοντωτικῆς γιά τή φυλή μας πείνας στέκει ὁλόρθος μπροστά μας.

Καί τή στιγμή πού ὁ παραγωγικός μηχανισμός τῆς χώρας στό μεγαλύτερό του μέρος στέκει παράλυτος, οἱ πλουτοκρατικές τάξεις πού κυβερνᾶνε πᾶνε νά «μπαλώσουν» τήν κατάσταση μέ τίς χορηγήσεις τῆς ΟΥΝΡΑ, ἀφοῦ καί δῶ ἔχουν ξαπολύσει ἕνα πρωτόφαντο ξεφάντωμα, μιά ἀνυπέρβλητη ἁρπαγή καί ρεμούλα.

Ἡ χρηματιστική ὀλιγαρχία

Ἡ κατάρευση τοῦ οἰκονομικοῦ προγράμματος τοῦ κ. Βαρβαρέσου ἀποκάλυψε, σ' ὅλο της τό βάθος, τή χρεωκοπία καί τήν ἀνικανότητα τῶν ἐκμεταλλευτῶν καί τῆς κυβέρνησής τους καί τήν τραγικότητα τοῦ οἰκονομικοῦ μας ξεχαρβαλώματος. Μά ξεφανέρωσε καί κάτι ἄλλο πιό σημαντικό ἀκόμα, πού εἶναι φυσικά γνωστό ἀπό πολύν καιρό, μά πού τώρα γίνεται κατανοητό καί χειροπιαστό καί γιά τούς πιό καθυστερημένους.

Ὁ κ. Βαρβαρέσος ἀποκάλυψε αὐτό πού τό κόμμα μας εἶπε ἀπό τήν ἀρχή: ὅτι μιά χούφτα ἐκμεταλλευτῶν, λίγα πλουτοκρατικά τζάκια, αὐτά πού ἀπαρτίζουν τή χρηματιστική ὀλιγαρχία στήν Ἑλλάδα καί πού τόν πυρήνα τους ἀποτελεῖ τό συγκρότημα τῆς Ἐθνικῆς Τράπεζας, κρατᾶν ὅλη τήν οἰκονομική ζωή τῆς χώρας, συνεργάζονται στενά μέ τό ξένο κεφάλαιο καί μαζί ἀποφασίζουν γιά τήν τύχη, οἰκονομική καί πολιτική, τῆς Ἑλλάδας. Ὅλα ὅσα γίνονται σήμερα στή χώρα μας, αὐτοῦ ἀπάνω ἀποφασίζονται. Οἱ ἄλλοι δέν εἶναι παρά τά ἀνδρείκελα, τά ὄργανα, οἱ πράχτορες. Ἀντιβασιλιάς καί κυβέρνηση, μαῦρο μέτωπο, ΣΑΝ, Χ καί ὁ ὑπόλοιπος συρφετός τῆς μοναρχοφασιστικῆς τρομοκρατίας, πολιτικά κόμματα καί πολιτικοί ἀρχηγοί τοῦ κόσμου τῶν ἐκμεταλλευτῶν, ὅλοι αὐτοί μαζεμένοι καί ὁ καθένας τους χωριστά, δέχονται γραμμή, ὁδηγίες, χρῆμα καί ὅταν χρειάζεται καί καρπαζιές ἀπό τούς πλουτοκράτες μεγαλοκαρχαρίες. Αὐτοί πουλοῦν καί ἀγοράζουν, παζαρεύουν καί ξεπουλᾶν, λιανικά καί χοντρικά, μά πάντα ἔτσι ὅπως συμφέρει στά πουγγιά τους, λαό καί Ἑλλάδα.

Καί ἐκεῖνο τό πιό σημαντικό, πού ξαναφανερώθηκε τελευταῖα καί γίνηκε χειροπιαστό καί γιά τούς πιό καθυστερημένους,

εἶναι ὅτι τό *οἰκονομικό μας πρόβλημα εἶναι πρῶτ' ἀπ' ὅλα, κύρια καί βασικά πρόβλημα πολιτικό.*

Αὐτό σημαίνει ὅτι γιά νά ἀλλάξει ἡ οἰκονομική κατάσταση τοῦ λαοῦ καί τοῦ τόπου πρέπει ν' ἀλλάξουν οἱ τάξεις πού κυβερνᾶν, πού καθορίζουν καί ἐφαρμόζουν τήν οἰκονομική πολιτική.

ΤΟ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Ἡ πολιτική κρίση στήν Ἑλλάδα

Ἡ πολιτική κρίση, πού δέρνει σήμερα τή χώρα μας, ἔχει τίς ρίζες της στό γεγονός ὅτι ἡ ἀγγλική δυναμική ἐπέμβαση τό Δεκέμβρη στήν Ἑλλάδα πῆρε μέ τή βία τήν ἐξουσία ἀπό τά χέρια τοῦ λαοῦ, τήν ἔδοσε στούς ἐκμεταλλευτές δοσίλογους καί προδότες, δημιούργησε ἔτσι μιά ἀσυμφιλίωτη ἀντίθεση ἀνάμεσα στήν πλειοψηφία τοῦ λαοῦ καί τήν κλίκα τῶν πλουτοκρατῶν πού κυβερνοῦν. Μέ τήν ξενική ἔνοπλη βοήθεια καί τήν ἀνοιχτή φασιστική τρομοκρατία, οἱ ἐκμεταλλευτές τοῦ λαοῦ προσπαθοῦν νά κρατοῦν τό λαό τιθασσεμένο καί νά πνίγουν τήν ἀντίθεση αὐτή. Ἀπό δῶ πηγάζει μιά κατάσταση ἀνωμαλίας καί πολιτικῆς ἀναρχίας, πού ἀποτελεῖ καί τό κύριο χαρακτηριστικό γιά τή μεταδεκεμβριανή Ἑλλάδα καί πού παρουσιάζει τή χώρα μοναδικό σχεδόν νησάκι στή θάλασσα τῆς δημοκρατικῆς Εὐρώπης, ὅπου ἐξακολουθοῦν νά ἐφαρμόζονται μέθοδες διακυβέρνησης πού θυμίζουν τά φασιστικά καθεστῶτα τῆς τρομοκρατίας καί ἐξόντωσης τῶν λαϊκῶν μαζῶν. Ἡ πολιτική κρίση ξέσπασε ἀπό τή στιγμή πού ξένες καί ντόπιες ἀντιλαϊκές δυνάμεις ἀνέκοψαν βίαια τήν ὁμαλή πολιτική ζωή καί ἐξέλιξη τοῦ τόπου καί ἐπέβαλαν ἕνα κατάφωρο ἀντιλαϊκό καί ἀντιελλαδικό πολιτικό καί οἰκονομικό καθεστώς ἐνάντια στή θέληση τῆς πλειοψηφίας τοῦ λαοῦ.

Τό πολιτικό τρομοκρατικό αὐτό καθεστώς ἀρχίζει νά ἐφαρμόζει μιά οἰκονομική πολιτική, πού ὅλα τά βάρη καί τίς καταστροφές πού φόρτωσε στήν Ἑλλάδα τό ἁμαρτωλό ἀστοτσιφλικάδικο παρελθόν, ἡ ἀσυναγώνιστη ρεμούλα τῆς 4ης Αὐγούστου, ὁ ὁδοστρωτήρας τῆς χιτλεροφασιστικῆς κατάχτησης, ἡ

τραγωδία τῆς ξένης ἐπέμβασης τοῦ Δεκέμβρη καί τά ἔξοδα τῆς νέας κατοχῆς, ὅλο αὐτό τό ἀβάσταχτο φορτίο, ἐπαυξημένο ἀπό τήν ἀχαλίνωτη ἐκμετάλλευση τῆς πλουτοκρατικῆς ὀλιγαρχίας, πάει νά τό ἐπιβάλλει καί τό ἐπιβάλλει στίς πλάτες τοῦ λαοῦ. Ὁ λαός πρέπει νά πληρώσει καί πληρώνει γιά ὅλα. Τό ἐπακόλουθο εἶναι ἡ πρωτάκουστη λαϊκή ἐξαθλίωση καί τό γενικότερο οἰκονομικό σμπαράλιασμα.

Μά ἔχει καί ἕνα ἀκόμα καταστρεπτικό γιά τήν παραγωγή ἀποτέλεσμα αὐτό τό τρομοκρατικό καθεστώς πού ἐφαρμόζεται σ'ὅλη τή χώρα. Ἑκατοντάδες χιλιάδες εἶναι οἱ καταδιωκόμενοι κυρίως ἀπό τά χωριά πού εἶναι μακριά ἀπό τά παραγωγικά τους ἔργα. Πολύ περισσότεροι εἶναι οἱ ἀγρότες καί οἱ ἀγρότισσες πού δέ μποροῦν νά πάν στά χωριά τους νά δουλέψουν καί νά παράγουν γιατί τούς ἐμποδίζει ἡ φασιστική τρομοκρατία. Ἀπό πολλούς ἀγρότες οἱ φασίστες τρομοκράτες ἔχουν πάρει τά ζῶ, τά ἐργαλεία, τό σπόρο τους. Ὅλ' αὐτά δυναμώνουν ἀκόμα πιό πολύ τό οἰκονομικό χάος.

Τό συμπέρασμα μπορεῖ νἆναι μόνο τοῦτο δῶ: ὄχι μόνο ὅτι τό οἰκονομικό πρόβλημα βασικά καί κύρια εἶναι πρόβλημα πολιτικό, μά καί ὅτι ἡ πλουτοκρατία δέ μπορεῖ νά ἐφαρμόσει ἄλλη οἰκονομική πολιτική ἀπό τό ξεζούμισμα τοῦ λαοῦ καί τό ξεπούλημα τοῦ τόπου. Αὐτό δέ μπορεῖ ποτέ νά φέρει τήν Ἑλλάδα σέ μιά πραγματική ἀνοικοδόμηση. Ἀπεναντίας, θά δυναμώνει ὁλοένα καί περισσότερο τήν οἰκονομική καί πολιτική κρίση, τό γενικό ἀδιέξοδο. Ἡ πλουτοκρατία στηριγμένη στήν ξενική βία καί τή ντόπια τρομοκρατία, εἶναι ἀνίκανη νά σηκώσει οἰκονομικά τήν Ἑλλάδα, νά τή βγάλει στή λεωφόρο τῆς ἀνασυγκρότησης καί ἀνοικοδόμησης. Εἶναι καταδικασμένη στήν ἀποτυχία, τή χρεωκοπία. Γι' αὐτό καί μόνο μέσο ἐπιβολῆς τῆς μένει ἡ ἀνοιχτή, ἡ δολοφονική βία.

Ἄν ὁ λαός θέλει ν' ἀλλάξει τό χάος αὐτό, πρέπει ν' ἀλλάξει τήν πολιτική πορεία τῆς χώρας, ὑπερνικώντας ὅλες τίς δυσκολίες πού προέρχονται κυρίως ἀπό ἐξωελληνικούς παράγοντες.

ΟΙ ΔΥΟ ΔΡΟΜΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΑΣ ΕΞΕΛΙΞΗ. Ο ΣΥΣΧΕΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΤΑΞΙΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΣΤΗ ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΕΛΛΑΔΑ

1. Πλουτοκρατία-δοσιλογισμός-χρηματιστική ὀλιγαρχία-μοναρχοφασιστική ἀντίδραση (Μαῦρο μέτωπο, ΣΑΝ, Χ καί ΣΙΑ)

Βασικά στήν Ἑλλάδα παλαίβουν σήμερα γιά τήν πολιτική ἐπικράτηση δυό παρατάξεις, δυό στρατόπεδα, δυό ρεύματα.

Πρῶτο, ἡ παράταξη τῆς πλουτοκρατίας. Συγκεντρώνει στίς γραμμές της τό δοσιλογισμό, τά παλιά τζάκια, τούς κοτζαμπάσηδες καί τσιφλικάδες, ὅλους τούς ἐκμεταλλευτές τοῦ λαοῦ, μέ ἐπικεφαλῆς σάν κυριαρχούσα δύναμη τή χρηματιστική ὀλιγαρχία. Πολιτικά ἡ παράταξη αὐτή παλαίβει κάτω ἀπό τή σημαία τοῦ μοναρχοφασισμοῦ. Ἐπηρεάζει ἀκόμα τά πιό καθυστερημένα καί πισωδρομικά στρώματα στίς πόλεις καί στά χωριά. Σάν βασικό μέσο πολιτικῆς ἐπικράτησης ἔχει τήν ἀνοιχτή δολοφονική τρομοκρατία, πού ἐξασκεῖ τό μαῦρο μέτωπο, ὁ ΣΑΝ, ἡ Χ καί τό ὑπόλοιπο μοναρχοφασιστικό ἄγος. Διαθέτει σχεδόν ὁλόκληρο τόν κρατικό μηχανισμό καί χρησιμοποιεῖ τά σώματα ἀσφαλείας καί ἀπό τό στρατό κατά πρῶτο λόγο τούς ἀξιωματικούς, γιά τίς τρομοκρατικές ἐπιχειρήσεις της. Ἔχει ἀμέριστη τήν ξενική ὑποστήριξη, κυρίως ἀπό τίς ἀγγλικές στρατιωτικές καί πολιτικές ἀρχές κατοχῆς. Ὁ μηχανισμός τῆς λειτουργίας τῆς μαυρομετωπίτικης τρομοκρατίας εἶναι σχετικά «καλός». Ὁ ΣΑΝ εἶναι ἐγκατεστημένος στό Γενικό Ἐπιτελεῖο, ὅπου γίνεται ἡ συνάντηση καί μέ τούς ἐξωελληνικούς παράγοντες. Τό Γενικό Ἐπιτελεῖο τοποθετεῖ τούς ἀξιωματικούς τῆς Χ σ' ὅλη τή χώρα στίς διάφορες μονάδες καί σχηματισμούς. Ἀπό τήν καθοδήγηση τοῦ ΣΑΝ πραγματοποιοῦνται καί οἱ τοποθετήσεις ἀξιωματικῶν καί ἀνδρῶν ἀστυνομίας πόλεων καί χωροφυλακῆς. Μέσον τοῦ ΣΑΝ πάλι (Γρίβας) διευθύνεται ἡ πολιτική τρομοκρατία. Κατά τόπους οἱ ἀξιωματικοί Χ, χωροφυλακῆς καί ἀστυνομίας πόλεων, συντονίζουν τή δουλιά τους μέ τούς ἐπικεφαλῆς τῶν τρομοκρατικῶν ὁμάδων τῶν πολιτῶν στίς πόλεις καί στά χωριά καί ἔτσι λειτουργεῖ ὁ «θαυμάσιος» αὐτός μηχανισμός.

’Εφαρμέζει ἀπό τό Δεκέμβρη καί δῶ ἕνα καθεστώς μονόπλευ-
ρου ἐμφυλίου πολέμου ἐνάντια στούς ἀντίπαλους της τῆς λαϊ-
κῆς δημοκρατίας. Ἡ πολιτική γραμμή πού ἀκολουθεῖ εἶναι τού-
τη δῶ: Ξεκινᾶ ἀπό τό ἀναμφισβήτητο γεγονός, ὅτι τό λαό οὔ-
τε τόν ἔχει, οὔτε πρόκειται νά τόν πάρει. Γι’αὐτό καί τά μέ-
σα πού χρησιμοποιεῖ γιά νά ἐπικρατήσει εἶναι ὅλα τά ἄλλα, ἐκτός
ἀπό τά πολιτικά-δημοκρατικά-λαϊκά. Τό κύριο καί βασικό στήριγ-
μά της εἶναι ἡ δυναμική ὑποστήριξη πού τῆς δίνουν οἱ ἀγγλικές
ἀρχές κατοχῆς. Τούς τελευταίους μῆνες ἡ ὑποστήριξη αὐτή όλο-
κληρώνεται καί μέ τήν ἀναδιοργάνωση τῶν σωμάτων ἀσφαλεί-
ας (ἀστυνομία πόλεων καί χωροφυλακή) πού πραγματοποιεῖ ἡ
ἀγγλική ἀποστολή ὑπό τόν κ. Γούικαμ. Ἡ ἀποστολή αὐτή ὁλό-
κληρώνει τήν ἀποδημοκρατοποίηση τῶν σωμάτων αὐτῶν καί
τά μεταβάλλει πέρα γιά πέρα, μέ πολύ λίγες ἔντιμες ἐξαιρέσεις,
σέ κατευθείαν ὄργανο τοῦ μαύρου μετώπου καί τῆς μοναρχοφα-
σιστικῆς τρομοκρατίας. Σχετικά μ’ αὐτό οἱ κανιβαλισμοί καί ἡ
ὅλη συμπεριφορά τῶν ἀστυνομικῶν ὀργάνων καί στήν ’Αθήνα
κατά τό γιορτασμό τῶν τετράχρονων τοῦ ΕΑΜ ἐξαφανίζει καί
τίς τελευταίες ἀμφιβολίες καί τοῦ πιό δύσπιστου καί ἐπιφυλα-
κτικοῦ. ῎Επειτα ἔχει τήν τρομοκρατία τῆς Χ καί Σίας πού ὀρ-
γιάζει σ’ ὅλη τήν Ἑλλάδα. Μά δέν τῆς φτάνει οὔτε αὐτό, για-
τί ἡ πεῖρα τῆς ἔδειξε ὅτι ἡ τρομοκρατία της ὄχι μόνο δέν τρο-
μάζει, μά ἀντίθετα φανατίζει, συσπειρώνει, ξυπνάει ἀκόμα πιό
πολύ τό λαό. Γι’ αὐτό, δίπλα στήν ἀνοιχτή τρομοκρατία, χρη-
σιμοποιεῖ καί τά ἄλλα της ὅπλα. ῞Ενα μέσο πολιτικῆς ἐπικρά-
τησης καί ἐπίπλευσης, πού ἡ ἀστοτσιφλικάδικη ἀντίδραση πάν-
τοτε μεταχειρίστηκε καί τό μαῦρο μέτωπο καί Σία τώρα μετα-
χειρίζεται καί θά μεταχειριστεῖ καί στό μέλλον, εἶναι ἡ πρό-
κληση, ἡ μελετημένη, ὀργανωμένη, «ἐπιστημονικά» στημένη πολιτι-
κή προκληση. ’Εδῶ ἡ μοναρχοφασιστική ἀντίδραση χρησιμοποιεῖ
κατάλληλα καί τή μεγάλη, τήν παγκόσμια στόν τομέα αὐτό, πεί-
ρα τῶν ἄγγλων. ῞Ενα κλασικό παράδειγμα στό πεδίο αὐτό εἶ-
ναι τό κίνημα Μέσης ’Ανατολῆς. Γιά νά λείψει ὅμως κάθε
παραξήγηση πρέπει νά ξεκαθαριστεῖ ἐδῶ τοῦτο: Ἡ ὀργάνωση
στή Μέση Ἀνατολή ἦταν πλατιά, λαϊκή, ἁγνή δημοκρατική
στό πολιτικό καί μαζικό περιεχόμενό της. Στή συγκεκριμένη

ὅμως ἐκδήλωσή του τό κίνημα στή Μέση ’Ανατολη ἐξυπηρέτησε ἀντιλαϊκούς, ἀντιδημοκρατικούς σκοπούς καί σήμερα πιά δέν πρέπει νά ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι καί ξένος δάχτυλος ἔπαιξε ἀποφασιστικό ρόλο στό νά ἐκδηλωθεῖ τό κίνημα κατά τόν τρόπο καί κατά τό χρόνο πού ἐκδηλώθηκε. ῎Ετσι βλέπουμε, ὅτι γιά τήν ἀντιλαϊκή ἀντίδραση ἡ πολιτική πρόκληση εἶναι ἕνα μέσο πολιτικῆς ἐπιβολῆς καί ἐπικράτησης. ῎Αλλωστε ὁ ἑλληνικός λαός, δίπλα στόν ἐμπρηστή τοῦ ἑβραϊκοῦ συνοικισμοῦ Κάμπελ στή Θεσσαλονίκη Γονατᾶ, πού ἀπό τήν πλευρά αὐτή εἶναι ὁ πρόδρομος τοῦ Χίτλερ, ἡ Ἑλλάδα ἔβγαλε καί ἕναν ἄλλο ἀποξεσκολισμένο πολιτικό χαφιέ τόν πουλημένο προδότη Παπανδρέα. Δέν ἐξαντλοῦνται ὅμως ἐδῶ τά μέσα πολιτικῆς ἐπικράτησης, πού χρησιμοποιεῖ ἡ μοναρχοφασιστική ἀντίδραση. Ἡ ἀποξένωσή της ἀπό τό λαό τήν ἀναγκάζει καί ἡ ἀγγλική ὑποστήριξη τῆς ἐπιτρέπει νά καταφεύγει καί σέ ἄλλα τρομοκρατικά, ἐξωδημοκρατικά μέσα πολιτικῆς ἐπικράτησης. ῞Οπως ξέρουμε, ἔχει ἑτοιμαστεῖ μιά κολοσσιαία ἐκλογική καλπονόθευση. Σήμερα ἡ προσπάθεια πρός τήν κατεύθυνση αὐτή παίρνει συγκεκριμένη μορφή. ’Αφοῦ τά πράγματα μαγειρεύτηκαν στό Λονδίνο, μπαίνουν ἐδῶ σέ ἐφαρμογή. Μέ τήν ἀγγλική πίεση γίνονται συνεννοήσεις ἀνάμεσα σέ ὅλα τά ἀστικά καί ἄλλα κόμματα, ἀπό τή μοναρχοφασιστική δεξιά ἴσαμε τή σοσιαλιστική ἀριστερά. Πᾶνε στή ζούλα νά μοιραστοῦν προκαταβολικά τίς βουλευτικές ἕδρες καί μετά τό Δεκέμβρη, νά κάνουν καί τίς «ἐκλογές» μέ τούς ἐκλογικούς καταλόγους τοῦ Βούλγαρη. Γιά νά θριαμβεύσει ἔτσι στήν Ἑλλάδα ὁ κοινοβουλευτισμός καί ἡ δημοκρατία, ἀποκλείοντας οὐσιαστικά τό ΕΑΜ! Στά παζαρέματα αὐτά παίρνουν μέρος καί οἱ δημοκρατικοί καί σοσιαλιστές ἡγέτες, μέ πολύ λίγες ἔντιμες ἐξαιρέσεις. Πρόκειται γιά τήν πιό ξετσίπωτη προδοσιά τῆς δημοκρατίας ἀπό ὅσες εἴχαμε μέχρι σήμερα στήν Ἑλλάδα. Καί πρόκειται γιά τή συμπλήρωση καί ὁλοκλήρωση τοῦ ἔργου τῆς χρηματιστικῆς ὀλιγαρχίας, πού πάει πιά νά διακόψει ὀρθά κοφτά κάθε δυνατότητα γιά ὁμαλή ἐσωτερική ἐξέλιξη, μέ μέσα ἀντιδημοκρατικά, βίας, τρομοκρατίας, ἐμφυλίου πολέμου καί φυσικά μέ ξενική ὑποστήριξη.

῞Υστερα ἀπό τήν τροπή αὐτή πού παίρνουν τά πράγματα

στήν Ἑλλάδα, τό ἐσωτερικό μας πρόβλημα μπαίνει κατά ἕνα τρόπο ριζικά ἀλλιώτικο ἀπό κεῖνον πού στεκότανε ὕστερα ἀπό τή Βάρκιζα. Ἡ ἀντικειμενική αὐτή διαπίστωση μᾶς ἀνοίγει καινούργια προοπτική, πού ἐπιβάλλει ψύχραιμη μελέτη καί ἀποφασιστική ἀντιμετώπιση.

Οἱ μονόπλευρες, τρομοκρατικές, ἀντιδημοκρατικές καί ἀντιλαϊκές ἐπιδιώξεις τοῦ μοναρχοφασισμοῦ, πού ἐνεργεῖ μέ τήν ἀνοιχτή ἀγγλική ὑποστήριξη, ἐπιδιώξεις πού θέλουν νά ἀποκλείσουν τό ΕΑΜ ἀπό τήν πολιτική ζωή καί ὁδηγοῦν τή χώρα μας στό ὁλοκληρωμένο χάος καί τήν ἀναρχία, ἄν πραγματοποιηθοῦν θά μπάσουν τήν Ἑλλάδα σέ μιά καινούργια περίοδο ἀπό σοβαρές ἐσωτερικές ἀνωμαλίες, ἀπό σκληρούς ἐσωτερικούς τρανταγμούς. Θά πρέπει νάμαστε ἕτοιμοι γιά κάθε ἐνδεχόμενο, γιά ὅλα.

2. Ὁ κόσμος τοῦ ΕΑΜ καί τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας

Ἡ δεύτερη παράταξη, τό ἄλλο ρεῦμα, εἶναι τό ρεῦμα, ὁ κόσμος τοῦ ΕΑΜ καί τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας, ὅπου ἀνήκουμε καί μεῖς.

Πῶς βρισκόμαστε; Πῶς στεκόμαστε ἐμεῖς;

Μιά προσεχτική, ἀντικειμενική ἐξέταση, μελέτη καί ἀνάλυση τῆς ἐσωτερικῆς μας κατάστασης στούς τελευταίους τρεῖς μῆνες, δείχνει ὅτι τό κίνημά μας ξεπέρασε τήν καμπή, τήν κρίση πού ἡ 12η Ὁλομέλεια τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς μας διαπίστωσε ὅτι περνοῦσε ὕστερα ἀπό τήν πολιτικοστρατιωτική σύμπτυξη τοῦ Δεκέμβρη. Διαβήκαμε τό πέρασμα. Καί αὐτό τό διάβα χαρακτηρίζεται ἀπό μιά ὑπερνίκηση τῶν ταλαντεύσεων ὕστερα ἀπό τό Δεκέμβρη, ἀπό μιά ἀνακατάταξη τῶν ταξικῶν δυνάμεων πρός ὄφελος τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας.

Πῶς ἐξηγεῖται τό φαινόμενο αὐτό; Ἡ ἀνακατάταξη, πού εἴχαμε μέσα καί μετά ἀπό τό Δεκέμβρη στίς ταξικές δυνάμεις, ἦταν τό φυσιολογικό συνακόλουθο, γιατί τό κέντρο τοῦ βάρους τοῦ λαϊκοῦ ἀγώνα μετατοπίζονταν ἀπό τό ἐθνικοαπελευθερωτικό ὁλοένα καί περισσότερο πρός τό κοινωνικό, τό λαϊκοδημοκρατικό ἐπίκεντρό του. Ἔτσι, ὁρισμένα στρώματα, πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἀπό τά ἀστικά καί μεσοαστικά πού τούς εἴχαμε συνοδοιπόρους στήν

Ἐθνική Ἀντίσταση, ξέκοβαν τώρα ἀπό μᾶς παρασέρνοντας καί ὁρισμένες μάζες ἀπό τίς πιό καθυστερημένες καί πισωδρομικές. Αὐτή ἡ ἀνακατάταξη ἦταν λίγο-πολύ φυσιολογική. Ἔξω ὅμως ἀπ' αὐτή, ἡ στρατιωτική ἧττα τοῦ Δεκέμβρη καί ἡ πτωματοκαπηλεία μέ ὅλο τό λυσσασμένο ἀφηνίασμα τῆς ἀντίδρασης πού ἐπακολούθησε, ἔφεραν ἕναν ὁρισμένο κλονισμό καί μέσα στίς γραμμές τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας. Ὁ κλονισμός αὐτός στό μεγαλύτερό του βάθος βρῆκε τήν ἔκφρασή του καί στή λιποταξία καί πολιτική προδοσία τῆς ΕΛΔ σέ βάρος τοῦ ΕΑΜ. Ὁ κλονισμός αὐτός εἶχε καί μιά πιό ἀντικειμενική δικαιολόγηση, πού ὀφείλεται στό γεγονός ὅτι μέ τή συμφωνία τῆς Βάρκιζας περνούσαμε ἀπό τόν ἔνοπλο ἀγώνα στή μαζική πολιτική πάλη καί ἀκόμα ὅτι ἡ δυαδική ἐξουσία, πού στήν οὐσία ἦταν κυριαρχία τοῦ ΕΑΜ-ΕΛΑΣ σ' ὅλη τήν Ἑλλάδα, σταματοῦσε χάρη στήν ἔνοπλη ἀγγλική παρέμβαση, γινότανε πρός ὄφελος τῆς δεξιᾶς καί τό κίνημά μας ὄχι μόνο περνοῦσε στήν ἀντιπολίτευση μά καί ἔπεφτε κάτω ἀπό ἕνα καθεστώς τῆς πιό ἄγριας δολοφονικῆς τρομοκρατίας.

Οἱ κομπογιαννῖτες καί τσανακογλύφτες τοῦ μαρξισμοῦ στίς ταλαντεύσεις καί στόν κλονισμό αὐτό εἶδαν τή συντριβή καί τήν ἐξαφάνιση τοῦ ΕΑΜ. Γελάστηκαν, ὅπως γελάστηκαν καί ὅλοι οἱ ἀνοιχτοί ἐχθροί τοῦ λαοῦ. Καί γελάστηκαν, γιατί τούς εὐσεβεῖς πόθους τους τούς πέρασαν γιά πραγματικότητα. Ἦταν ἀνίκανοι ἐπιστημονικά νά κάνουν τήν ἀνατομία τῆς μεταδεκεμβριανῆς νεοελληνικῆς πραγματικότητας καί νά δοῦν ὅτι ἡ ἔνοπλη ἐξωελληνική ἐπέμβαση, τό πολιτικό σωματεμπόριο καί ἡ φασιστική τρομοκρατία ὄχι μόνο δέ μποροῦσαν νά λύσουν τά ἄλυτα προβλήματα τοῦ τόπου, μά χειροτέρευαν ἀκόμα πιό πολύ τήν ἐσωτερική μας κατάσταση καί ἔμπαζαν τήν Ἑλλάδα σέ μιά βαθιά οἰκονομική καί πολιτική κρίση. Καί ὅτι τό ἀποτέλεσμα ἔπρεπε νά εἶναι καί εἶναι, ὅτι τό ἐαμικό κίνημα δικαιώθηκε πέρα γιά πέρα καί ἀρνητικά, δηλαδή καί ἀπό τήν ἀνικανότητα καί χρεωκοπία τῶν ἀντιπάλων του. Ἔτσι, ξεπερνώντας καί τίς ὀργανωτικές του ἀδυναμίες, ἄρχισε νά ἀνασυντάσσεται καί πολιτικά. Καί σήμερα ἔχει πιά περάσει τήν κρίση καί στέκει, ὅπως καί πρίν, ὁ μοναδικός πολιτικός παράγοντας στή χώρα, πού συγκινεῖ καί

ἐπηρεάζει τό λαό καί τοῦ δείχνει τό μοναδικό τρόπο νά παλαίψει γιά τό ψωμί του: τούς μαζικούς ἀγῶνες· καί τό μοναδικό τρόπο νά ὁλοκληρώσει καί κοινωνικά τήν ἐθνική του ἀπελευθέρωση: τό δρόμο τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας.

Πῶς μποροῦμε νά στηρίξουμε τήν πιό πάνω βεβαίωση;

Ὑπάρχουν ὁρισμένα ἀδιαμφισβήτητα ἀντικειμενικά πειστήρια, πού δείχνουν πώς ἡ πιό πάνω βεβαίωση δέν εἶναι αὐθαίρετη μά ἀληθινή.

Πρῶτο, οἱ ἐκλογές στά ἐργατικά σωματεῖα, πού παρ' ὅλη τήν τρομοκρατία καί τίς κρατικές παρεμβάσεις, δίνουν στόν ΕΡΓΑΣ μιά πλειοψηφία πού ἀρχίζει ἀπό τά 80% καί φτάνει τά 100%.

Δεύτερο, οἱ ἐκλογές στούς γεωργικούς συνεταιρισμούς πού ἀποτελοῦν μιά θριαμβευτική γιά τή δημοκρατία νίκη καί μιά συντριπτική ἧττα γιά τό μοναρχοφασισμό.

Τρίτο, ἡ ἀποχή τοῦ λαοῦ ἀπό τήν ἀνασύνταξη τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων. Ἡ ἀποχή αὐτή ἀρχίζει ἀπό τά 60% καί φτάνει τά 80 καί 90%. Κυβέρνηση, μαῦρο μέτωπο, δεξιά καί «ἀριστερά» τρομοκρατία, ἐκβιασμοί, βιβλιαρικές πληθωρισμός, ἐξαγορές, διαφθορές συνειδήσεων, τίποτε δέ μπόρεσε νά σπάσει τή λαϊκή ἀπόφαση πού λέει ἀ π ο χ ή, ὅσο κι ἄν πᾶν μέ νοθεία καί καλπιά νά χαλάσουν τή θέληση τοῦ λαοῦ.

Τέταρτο, σέ μιά μεγάλη σειρά ἀπό πόλεις ἡ ὀργανωμένη πλειοψηφία τῶν ἐπαγγελματιῶν, βιοτεχνῶν, διανοουμένων, τάχτηκε ἀποφασιστικά μέ τή δημοκρατία. Σέ ἄλλες πόλεις ἡ τέτια τοποθέτηση τῶν στρωμάτων αὐτῶν νοθεύεται ἀπό τό γεγονός ὅτι στίς ἴδιες ὀργανώσεις ἀνήκουν πλούσιοι, μεσαῖοι, μικροί καί φτωχοί βιοτέχνες, ἐπαγγελματίες καί διανοούμενοι. Μά καί σ' αὐτές ἀκόμα τίς πόλεις τά στηρίγματα τῆς δημοκρατίας μέσα στίς μάζες αὐτές εἶναι πολύ πλατιά.

Πέμπτο, ὁ προσφυγικός κόσμος στήν ἀποφασιστική του πλειοψηφία εἶναι ἐαμικός. Οἱ συνοικισμοί σέ ὅλη τήν Ἑλλάδα εἶναι κάστρα τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας. Αὐτό δέν τό ἀμφισβητοῦν οὔτε οἱ ἀντίπαλοί μας.

Ἕκτο, στίς ἄλλες μαζικές, λαϊκές ὀργανώσεις (λαϊκές ἐπιτροπές, ἔφεδροι, τραυματίες, πολεμοπαθεῖς, θύματα, ΕΠΟΝ, φυ-

ματικοί, ἐκπολιτιστικές καί ἀθλητικές ὀργανώσεις, γυναικεῖοι σύλλογοι, καί ἄλλοι πολλοί) ὁ δημοκρατικός προσανατολισμός εἶναι καθαρός καί ὁ μοναρχοφασισμός γιά νά καλύψει τή γύμνια του, καταφεύγει σέ διάσπαση καί φτιάνει ἀντισυνδέσμους.

Ἕβδομο, παντοῦ ὅπου πᾶν καί περιοδεύουν ἀντιπρόσωποι, εἴτε γίναν συγκεντρώσεις τοῦ ΕΑΜ, τούς γίνεται παλλαϊκή ὑποδοχή πού σέ λαϊκό ὀργασμό καί ἐνθουσιασμό καταπλήσσει καί δικούς μας ἀκόμα. Γιά παράδειγμα ἔχουμε τίς συγκεντρώσεις «Ἡρακλῆ» στή Θεσσαλονίκη καί τοῦ Σταδίου στήν Ἀθήνα-Πειραιᾶ. Κι αὐτά παρ' ὅλη τήν τρομοκρατία πού ἐξασκοῦν κρατικά ὄργανα, ἐπίσημες ἀρχές, ΣΑΝ, χῖτες, μαῦρο μέτωπο καί μάλιστα τίς περισσότερες φορές μέ τή βοήθεια τῶν ἄγγλων. Ἀντίθετα, ὅπου πατήσουν μαυρομετωπίτες, εἴτε ἀποδοκιμάζονται ἀνοιχτά, εἴτε παρουσιάζουν μιά χαρακτηριστική γύμνια. Ἔτσι ἔγινε λχ. μέ τό Ζέρβα. Τό ἴδιο καί μέ τό Γονατᾶ στή Θεσσαλονίκη, πού εἶχε κλασική ἀποτυχία, παρ' ὅλο ὅτι ὅλος ὁ κρατικός μηχανισμός εἶχε μπεῖ στή διάθεσή του καί ἀπό τά χωριά κατέβαζαν τόν κόσμο μέ τό στανιό. Διακόφτοντας ὁ Γονατᾶς τήν περιοδεία του ὁμολογεῖ τό φιάσκο πού ἔπαθε.

Ἀπό τά παραπάνω στοιχεῖα μποροῦμε νά βγάλουμε τά παρακάτω συμπεράσματα:

1) Τό μέτωπο τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας, πού πολιτικά ἐκπροσωπεῖται ἀπό τό ΕΑΜ καί τά κόμματα πού συνεργάζονται μ' αὐτό, ἐπηρεάζει καί συγκεντρώνει τήν πλειοψηφία τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ. Δηλ. τούς ἐργάτες, ἀγρότες, ὑπάλληλους κάθε κατηγορίας, ἐπαγγελματίες-βιοτέχνες ἀπό τά μικρομεσαῖα στρώματά τους κυρίως. Τό ἴδιο ἰσχύει καί γιά τή νεοελληνική διανόηση. Αὐτοῦ πρέπει νά προσθέσουμε καί τή λαϊκή φτωχολογιά στίς πόλεις. Αὐτές οἱ κοινωνικές δυνάμεις ἀποτελοῦν τούς κινητῆρες τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας.

2) Ὁ πολιτικός κόσμος πού ἐκπροσωπεῖ τόν κόσμο τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας, δηλ. ὁ πολιτικός συνασπισμός τῶν κομμάτων τοῦ ΕΑΜ, μέ βάση τήν τέτια κατάταξη τῶν ταξικῶν δυνάμεων, πού δείχνουν ὅτι ἐκπροσωπεῖ τήν πλειοψηφία τοῦ λαοῦ, ἔχει τήν ἠθική καί πολιτική ὑποχρέωση νά ἀξιοποιήσει πολιτικά τή θέληση τῆς πλειοψηφίας αὐτῆς.

3) Τήν ἀξιοποίηση αὐτή τό ΕΑΜ ἐπιδίωκε καί τήν ἐπιδιώκει μέ τόν ὁμαλό δημοκρατικό δρόμο, πού φέρνει σέ λεύτερες καί ἀνεπηρέαστες ἐκλογές, ὅπου ὁ κάθε ἕλληνας, ἄσχετα ἀπό πολιτικές πεποιθήσεις καί φρονήματα, θά μπορέσει κυριαρχικά, δίχως τρομοκρατία, νά ψηφίσει. Ὁ πολιτικός συνασπισμός τῶν κομμάτων τοῦ ΕΑΜ κατέβαλε καί καταβάλλει κάθε προσπάθεια, ἔκανε καί κάνει κάθε δυνατή ὑποχώρηση, γιά νά συνενώσει στό δρόμο τῆς ὁμαλῆς δημοκρατικῆς ἐξέλιξης πρός λεύτερες ἐκλογές ὅλες τίς πολιτικές δυνάμεις τῆς χώρας, πού ἀποκλείουν τίς βίαιες λύσεις καί θέλουν τήν ὁμαλή πορεία πρός ἐκλογές. Οἱ προσπάθειες αὐτές τοῦ ΕΑΜ σκόνταψαν μέχρι σήμερα στήν ἄρνηση καί τήν κωλυσιεργία ὄχι μόνο τῶν παλαιοδημοκρατικῶν ἀρχηγῶν, μά καί τῶν περισσότερων σοσιαλιστῶν. Ἀνοιχτή ἀντίδραση καί ἀντίπραξη σέ κάθε προσπάθεια γιά ἐσωτερική ἐξομάλυνση κάνει ἡ μοναρχοφασιστική δεξιά μέ τό μαῦρο μέτωπο, ΣΑΝ καί Σία.

4) Ἡ πλουτοκρατική ἀντίδραση βλέπει τήν ἀπομόνωσή της ἀπό τό λαό καί προβλέπει καί ἐκλογική πανωλεθρία ἄν οἱ ἐκλογές γίνουν λεύτερα. Αὐτό τό βλέπουν καί οἱ ἄγγλοι. Καί ὅλοι μαζί βάλαν μπρός τό «μεγάλο» κόλπο. Πιέζονται ὅλα τά κόμματα μέχρι καί τά σοσιαλιστικά νά ἀναγνωρίσουν τούς ἐκλογικούς καταλόγους τοῦ Βούλγαρη. Νά συμμετάσχουν στήν προκαταρκτική μοιρασιά πού γίνεται γιά τίς βουλευτικές ἕδρες. Νά πάρουν μέρος στίς ἐκλογές τοῦ Δεκέμβρη. Ἀπ' ὅπου θά βγεῖ καί ἡ «νόμιμη» μοναρχοφασιστική κυβέρνηση, μέ τήν ἐπίσης «νόμιμη» δημοκρατικοσοσιαλιστική ἀντιπολίτευση! Στό μεταξύ, συμπληρώνεται ἡ ἐγγραφή στούς ἐκλογικούς καταλόγους μέ πενταπλές καί δεκαπλές ἐγγραφές. Καί ὁλοκληρώνεται ἡ μοναρχοφασιστική τρομοκρατία. Τό ΕΑΜ φυσικά ἔτσι, τυπικά καί οὐσιαστικά, ἀποκλείεται. Βιάζεται ἡ θέληση τῆς πλειοψηφίας τοῦ λαοῦ. Ἡ Ἑλλάδα ἐκτροχιάζεται ὁριστικά ἀπό τό δρόμο τῆς ὁμαλῆς δημοκρατικῆς ἐξέλιξης. Καί μπαίνει σέ καινούργια περίοδο ἐσωτερικῆς ἀναρχίας, ἀναστατώσεων, διαταραχῶν. Ξαναγεννιέται ἀπό τήν κολυμβήθρα αὐτή ὁ ἑλληνικός νεοφασισμός. Καί ἡ Ἑλλάδα στέκει στό κατώφλι τῆς μεγαλύτερης κρίσης, πού γνώρισε στήν ἱστορία της, γιατί εἶναι καί ἡ μεγαλύτερη καί

πιό ἀσυμφιλίωτη ἀντίθεση πού μέχρι σήμερα γνώρισε στήν ἱστορία της ἀνάμεσα στό λαό καί τούς ἐκμεταλλευτές του, ντόπιους καί ξένους. Ἡ τέτια ἐξέλιξη μᾶς ἐπιβάλλει σοβαρές ὑποχρεώσεις καί βαριές εὐθύνες, πού πρέπει νά τίς φορτωθοῦμε. Ἐκλογή ἐδῶ δέ χωράει· γιατί κάθε δισταγμός καί ταλάντευση θά ἰσοδυναμοῦσε μέ προδοσία· καί ἡ ἱστορία μᾶς ἀπαγορεύει τέτια προδοσία.

3. Ὁ μεσόβαλτος

Γιά νά ὁλοκληρώσουμε τήν εἰκόνα, πού μᾶς δίνει ἡ κατάταξη τῶν ταξικῶν δυνάμεων στήν Ἑλλάδα, θά πρέπει ν' ἀναφέρουμε τό δημοκρατικοσοσιαλιστικό μεσόβαλτο, τό περίφημο κέντρο. Πολιτικά τό κέντρο αὐτό ἐκφράζει τούς δισταγμούς, τίς ταλαντεύσεις, τίς ἀμφιβολίες καί τούς φόβους πρῶτ' ἀπ' ὅλα τῶν μεσαίων (ὄχι τῶν μικρῶν) ἀστικῶν στρωμάτων. Ἐκπροσωπεῖ ἀκόμα ἕνα κομμάτι τοῦ ὑπαλληλικοῦ κόσμου καί τῆς διανόησης.

Τό παλιό κόμμα τῶν φιλελευθέρων καί γενικότερα ὁλόκληρος ὁ παλαιοδημοκρατικός κόσμος, ἔχει ἐγκαταλειφθεῖ ἀπό τούς βιομήχανους, ἔμπορους καί τραπεζίτες, ἀπό τό βασικό ὄγκο τῆς πλουτοκρατίας πού πρίν συγκέντρωνε καί πού τράβηξε πρός τή μοναρχία καί τό μαῦρο μέτωπο. Τό παλιό δημοκρατικό κέντρο συνθλίβεται καί ἡ πορεία αὐτή συνεχίζεται καί ἐπιταχύνεται ὅσο πληθαίνουν οἱ φιλομοναρχικές ταλαντεύσεις του. Ἀντίθετα, μπορεῖ νά διατηρήσει τή μεσοαστική βάση του ἄν προσανατολιστεῖ σταθερά δημοκρατικά.

Ὁ σοσιαλιστικός κόσμος στήν Ἑλλάδα εἶναι χωρισμένος Τό ἐπιστημονικά μαρξιστικά ξεκαθαρισμένο κομμάτι του ἀκολουθεῖ μιά ξεκαθαρισμένη πολιτική γραμμή, μέ ἐκπρόσωπό του τόν παλαίμαχο καί σεβαστό σοσιαλιστή ἀγωνιστή γιατρό Πασσαλίδη.

Καιροσκοπισμός καί πολιτικαντισμός χαρακτηρίζει τό ἄλλο κομμάτι τοῦ σοσιαλιστικοῦ κινήματος, ὅπου συναγελάζονται «μαρξιστικός» κομπογιαννιτισμός καί κομπογιαννίτικος «μαρξισμός», πράγματα πού δέν ἔχουν καμιά σχέση μέ τόν ἐπιστημονικό σοσιαλισμό καί μέ μιά καθαρή προλεταριακή πολιτική.

Τό βασικό λάθος τοῦ παράξενου αὐτοῦ σοσιαλισμοῦ εἶναι ὅτι, παρά τόν κόπο πού καταβάλλει νά φαίνεται σάν «ρωμέικος», δηλ. σάν κάτι μέ ἀξιώσεις πρωτοτυπίας, συνθετικῆς δημιουργίας, σάν κάτι τό καινούργιο, τό σοσιαλιστικά ἑλληνικό, στήν οὐσία δέν εἶναι παρά μιά ἄρνηση. Μιά ἄρνηση τῆς ἑλληνικῆς πραγματικότητας, μιά ἐγκεφαλική διανοουμενίστικη σύλληψη, πού ἔρχεται σέ ἀντίθεση μέ τό λαϊκό μυαλό καί τό μαζικό αἴσθημα καί κριτήριο. Γι' αὐτό καί καταντᾶ πολιτική ἄρνηση, καταλήγει σέ ἀπομάκρυνση καί ἀποξένωση ἀπό τό λαό. Καί τότε, τή συντριπτική αὐτή γιά ἕνα κίνημα πού θέλει νά λέγεται σοσιαλιστικό, ἀποξένωση ἀπό τή μάζα, πάει νά τήν κολάσει μέ πολιτικάντικα τερτίπια, πού ἐπιτείνουν τό σοσιαλιστικό αὐτό ξωκύλισμα. Οἱ δραπέτες τοῦ ΕΑΜ ἐλδοσοσιαλιστές ἡγέτες, πού ὁραματίστηκαν ὕστερα ἀπό τό Δεκέμβρη τή συντριπτική ἐξαφάνιση τοῦ ΕΑΜ καί τή δική τους μαζικοποίηση ἀπό τήν ἐαμική κληρονομιά, γιά νά σώσουν τήν πολιτική τους ὑπόσταση ἄρχισαν νά ζητᾶν τά ἐσωτερικά παζαρέματα πρός τά δεξιά καί τό χρίσμα ἀπό τό ἐξωτερικό γιά νά καταντήσουν οἱ ὀπαδοί τους —γιά ν' ἀναφέρουμε μονάχα ἕνα παράδειγμα—νά καταλαμβάνουν μέ τή βία, μέ συνοδεία χωροφυλάκων, τό ἐργατικό κέντρο Θεσσαλονίκης. Ἕνας τέτιος σοσιαλισμός εἶναι καταδικασμένος στήν Ἑλλάδα νά καταντήσει στή φαυλοκρατία. Χρειάζεται λαϊκή πνοή καί δημιουργία. Καί ἕνα τέτιο πράγμα εἶναι ἀδύνατο νά τό φτάσει κανείς ἔξω ἀπό τό ΕΑΜ, εἴτε ἐνάντια στό ΕΑΜ. Δέ βοηθᾶ ἀκόμα ὁ καιροσκοπισμός, ἡ ἀναποφασιστικότητα, σκέπιμη εἴτε ὄχι, οὔτε οἱ ἀναβλητικότητες καί οἱ ταλαντεύσεις.

Δέν τά λέμε αὐτά ἀπό διάθεση πολεμικῆς. Πρέπει ὅμως νά ποῦμε τήν ἀλήθεια. Ἄν ἡ ΕΛΔ νομίζει ὅτι κάνουμε σφάλματα, νά μᾶς τά πεῖ ἀνοιχτά. Δέ θά μᾶς πειράξει. Θά συζητήσουμε. Καί ὅταν καί ἀπό τά δυό μέρη ὑπάρχει εἰλικρίνεια καί τό συμφέρο τοῦ τόπου καί τοῦ λαοῦ τό βάζουν πάνω ἀπ' ὅλα, τότε ἀσφαλῶς θά συμφωνήσουν μιά καί, βασικά, καί οἱ δυό θέλουν τό ἴδιο: λαϊκή δημοκρατία καί σοσιαλισμό. Τήν ἐλπίδα ὅτι κάποτε θά συμφωνήσουμε μέ τήν ΕΛΔ-ΣΚΕ καί μέ τό ΕΣΣΑΚ δέν πρέπει νά τήν ἀφήσουμε ποτέ. Φτάνει νά μήν ἔρθει ἀργά.

Ἡ ἀντίθετη τακτική, ἡ τακτική τῆς διάσπασης, μόνο τήν ἀντίδραση ὠφελεῖ, γιατί τήν εὐκολύνει στή δουλιά της νά προχωρήσει πραξικοπηματικά καί νά δημιουργήσει τετελεσμένα γεγονότα. Διαγράφονται καινούργιες καταστάσεις ἀπό τήν τάση πού δείχνει ἡ κυβέρνηση ν' ἀγνοήσει ὁλότελα τή λαϊκή πραγματικότητα, καί νά λύσει αὐθαίρετα, ἔχοντας καί τήν ὑποστήριξη τῶν ἄγγλων καί ὑπακούοντας στίς ἐντολές τῆς δοσιλογικῆς πλουτοκρατικῆς ὀλιγαρχίας καί τοῦ μαύρου μετώπου, τό ἑλληνικό ἐσωτερικό πρόβλημα.

Μιά ἀποτελεσματική ἀντίπραξη στά σχέδια αὐτά μπορεῖ νά ρθεῖ μόνο ἀπό τόν ἑνωμένο κόσμο τῆς δημοκρατίας, ὅταν δείξει ὅτι θέλει καί μπορεῖ τήν καινούργια κατάσταση τοῦ πραξικοπηματισμοῦ πού διαγράφεται ἔντονα, νά τήν ἀντιμετωπίσει μέ τά ἴδια μέτρα καί μέσα πού χρησιμοποιοῦν καί οἱ ἀντίπαλοί του.

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗΣ ΝΕΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ – ΝΕΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ

Οἱ εὐθύνες τῆς Ἀγγλίας

Μέ τήν καινούργια κατάσταση, πού πᾶν νά δημιουργήσουν οἱ πλουτοκράτες ἐκμεταλλευτές μέ τόν ἀντιβασιλιά τους, τήν κυβέρνηση καί τά κόμματά τους καί ἡ ἀγγλική πολιτική στήν Ἑλλάδα, ἀποβλέπουν στό νά στεφανώσουν καί ν' ἀποτελειώσουν τό ἔργο τους γιά τόν πλέριο πολιτικό καί οἰκονομικό ἐξανδραποδισμό τοῦ λαοῦ καί τῆς Ἑλλάδας. Ἡ καινούργια αὐτή κατάσταση, πού πάει νά διαμορφωθεῖ, βάζει μπροστά μας μιά σειρά ἀπό καινούργια καθήκοντα. Δέν πρέπει νά ὑπάρξει καμιά ἀμφιβολία, ὅτι στό κέντρο τῆς πολιτικῆς μας δράσης παραμένει ἡ προσπάθεια νά πετύχουμε μιά ὁμαλή δημοκρατική ἐξέλιξη πρός ἐκλογές. Κάνουμε καί θά κάνουμε κάθε δυνατή ὑποχώρηση καί παραχώρηση γιά νά συμβάλουμε νά συγκεντρωθοῦν ὅλες οἱ πολιτικές δυνάμεις, πού ἀποκρούουν τήν τρομοκρατία καί τίς βίαιες ἐσωτερικές ἐπιδιώξεις, στόν κοινό σκοπό νά φτάσουμε σέ λεύτερες δημοκρατικές ἐκλογές ὅπου ὁ λαός θά ἀποφασίσει μόνος του γιά τήν κυβέρνηση καί γιά τήν πορεία του. Οἱ

προϋποθέσεις πού βάζουμε εἶναι γνωστές. Ἡ πρώτη καί βασική εἶναι ὅτι θά πρέπει νά σχηματιστεῖ κυβέρνηση ἀντιπροσωπευτική, δίχως τή φασιστική δεξιά ὅπου ἀνήκει καί τό μαῦρο μέτωπο. Ἄν χρειαστεῖ, εἴμαστε ἕτοιμοι νά δεχτοῦμε καί πολιτική δημοκρατική κυβέρνηση, δηλαδή κυβέρνηση μερικότερου δημοκρατικοῦ συνασπισμοῦ. Φτάνει μονάχα νά ἐξασφαλιστοῦν οἱ προϋποθέσεις, πού θά μᾶς ἐπιτρέψουν νά προχωρήσουμε καί νά φτάσουμε σέ λεύτερες ἐκλογές. Δέν ἔχουμε κανένα ὄφελος νά βασιλεύει στήν Ἑλλάδα ἀταξία καί ἀνωμαλία. Μά ὅσο μεγαλύτερες εἶναι οἱ προσπάθειές μας γιά τάξη-ἡσυχία-ὁμαλότητα, γιατί αὐτό εἶναι τό μοναδικό συμφέρο γιά τό λαό καί τήν Ἑλλάδα, τόσο ἡ μοναρχοφασιστική δεξιά δουλεύει γιά νά μεγαλώσει τό ἐσωτερικό χάος καί τήν ἀναρχία, γιατί αὐτό συμφέρει στήν ὀλιγαρχία τοῦ πλούτου καί τοῦ δοσιλογισμοῦ. Ἡ ὁμαλή ἐσωτερική δημοκρατική ἐξέλιξη εἶναι ὁ θάνατός τους. Καί προσπαθοῦν νά τήν ἀποφύγουν. Ἕνα ἀπό τά κύρια μέσα πού χρησιμοποιοῦν εἶναι καί ἡ δολοφονική τρομοκρατία τοῦ ΣΑΝ, Χ καί Σίας. Στήν τρομοκρατία αὐτή τῆς δολοφονίας, ἀπαντᾶμε μέ τή μαζική λαϊκή αὐτοάμυνα. Ἡ μαζική λαϊκή αὐτοάμυνα εἶναι ἀπαραβίαστη δημοκρατική ὑποχρέωση γιά κάθε τίμιο Ἕλληνα πολίτη καί σημαίνει τσάκισμα κυριολεκτικό κάθε φασιστικοῦ χεριοῦ, πού σηκώνεται, εἴτε εἶναι ὁπλισμένο εἴτε ὄχι, νά χτυπήσει. Ὅπου ἐφαρμόστηκε, σωφρόνισε τούς θρασύδειλους. Ὅπου μένουμε ἀκόμα πίσω, θά πρέπει νά βιαστοῦμε νά προχωρήσουμε. Ἡ μαζική λαϊκή αὐτοάμυνα μπορεῖ νά σπάσει τήν τρομοκρατία τοῦ ΣΑΝ, Χ καί Σίας. Ὅπου ἐφαρμόστηκε—καί ἡ ἐφαρμογή ἁπλώνει γοργά—δίνει θαυμάσια ἀποτελέσματα.

Ἡ πολιτική ἀποτυχία τοῦ μέσου τῆς δολοφονικῆς τρομοκρατίας εἶναι ἀναμφισβήτητη. Ἀποδείχνεται ἀπό τό γεγονός ὅτι παρά καί ἐνάντια στή χρησιμοποίησή της ὁ μοναρχοφασισμός, τό μαῦρο μέτωπο, ὁλόκληρη ἡ δεξιά χάνουν διαρκῶς ἔδαφος καί ἀποξενώνονται ὁλοένα καί περισσότερο ἀπό τό λαό. Σέ ἕνα μεγάλο μέρος ἡ ἀποτυχία αὐτή ὀφείλεται στή μαζική λαϊκή αὐτοάμυνα, πού σωφρονίζει τούς χίτες παρά τό γεγονός ὅτι παίρνουν τήν ἀνοιχτή, ἄμεση καί ἔνοπλη ὑποστήριξη ἀπό κείνους τούς ἄντρες καί ἀξιωματικούς τῆς ἀστυνομίας, χωροφυ-

λακῆς καί ἐθνοφυλακῆς, πού ἔχουν τήν ἴδια πωρωμένη συνείδηση καί πουλημένη ἀντιελληνική ψυχή μ' αὐτούς.

Ἡ ἀποτυχία τοῦ μέσου τῆς πολιτικῆς τρομοκρατίας, πού ὄχι μόνο δέ σταμάτησε μά καί ὄγκωσε ἀκόμα πιό πολύ τό ἐαμικό ρεῦμα, σπρώχνει τή μοναρχοφασιστική ἀντίδραση σέ πραξικοπηματικές λύσεις. Τό κόμμα μας, μέ τό ξεσκέπασμα πού ἔκανε, ματαίωσε ἔγκαιρα τό φασιστικό κίνημα πού πρίν λίγους μῆνες εἶχε ὁ ΣΑΝ πανέτοιμο. Σήμερα ἡ πλουτοκρατική ἀντίδραση, μέ ἐπικεφαλῆς τήν κυβέρνηση καί τό μακαριότατο καί μέ τήν ἐνεργητική ξένη ὑποστήριξη, ἀλλάζει μέθοδες καί πάει νά κάνει «νόμιμο πραξικόπημα». Δηλαδή πάει, μέ τούς ἐκλογικούς ψευτοκαταλόγους καί διατηρώντας τό Βούλγαρη πρωθυπουργό, νά κάνει μέσα στό 1945 κάλπικες ἐκλογές, παραμερίζοντας καί ἀγνοώντας τό ΕΑΜ γιά νά παρουσιάσει μιά νομιμοφανῆ κοινοβουλευτική ὁμαλότητα, πού θά τῆς ἐπιτρέψει, ὅπως πιστεύει, γιά μερικά χρόνια νά ξεφύγει ἀπό τό σημερινό μπλέξιμο. Δραστήρια προετοιμάζει ἡ κυβέρνηση τό «νόμιμο» αὐτό πραξικόπημα. Μιά ἀκόμα ἀπόδειξη. Οἱ βίαιες καταλήψεις τῶν ἐργατικῶν κέντρων στή Μακεδονία, πού ἀποβλέπουν στό νά παραλύσουν τή μαχητική ἑνότητα τῆς ἐργατικῆς τάξης. Ἕνας ἀκόμα λόγος, πού κάνει τήν ἀντίδραση νά νομίζει ὅτι εἶναι σήμερα εὐκαιρία γιά βίαιες λύσεις εἶναι καί τό γεγονός ὅτι μέ τή βοήθεια τῶν ἄγγλων ὁλοκληρώνουν τώρα καί τόν ἀστυνομικό καί χωροφυλακίστικο μηχανισμό τους.

Ἕνα τέτιο πραξικόπημα θά ὁλοκληρώσει τή μεταδεκεμβριανή ἐσωτερική μας ἀνωμαλία, δηλαδή θά ὁλοκληρώσει τό πλουτοκρατοδοσιλογικό ἔργο, νά πνίξει στήν τρομοκρατία κάθε λαϊκή ἀντιγνωμία καί νά ἀποτελειώσει τόν οἰκονομικό ἐξανδραποδισμό τοῦ λαοῦ. Στήν πραγματικότητα, δέν πρόκειται γιά λύση. Πρόκειται γιά ὁλοκλήρωση τοῦ οἰκονομικοῦ ἀφανισμοῦ τῆς Ἑλλάδας καί τῆς πολιτικῆς φασιστικῆς ὑποδούλωσης τοῦ λαοῦ.

Τό ΚΚΕ δέ μπορεῖ νά μείνει ἀδιάφορο στίς προσπάθειες αὐτές. Συνεχίζοντας καί δυναμώνοντας τούς ἀγῶνες του γιά νά ἐξασφαλιστεῖ μιά ὁμαλή δημοκρατική ἐσωτερική πορεία, θά πρέπει νά εἶναι ἕτοιμο νά παλαίψει γιά νά ματαιώσει τό καταστρεφτικό σχέδιο, πού θέλει νά βάλει σέ ἐφαρμογή ἡ ἀντίδρα-

ση. Αὐτό σημαίνει, ὅτι στήν προσπάθεια τῶν ἐχθρῶν τοῦ λαοῦ νά νομιμοποιήσουν καί νά ἀποτελειώσουν τό καθεστώς τους τοῦ ἐθνικοῦ ὄλεθρου, ἀποκλείοντας κάθε ὁμαλή ἐσωτερική δυνατότητα μέ τή βία τῆς τρομοκρατίας, ὁ λαός ἔχει ἱερή καί ἀπαράβιαστη ἐθνική-πατριωτική ὑποχρέωση νά ἀπαντήσει μέ τά ἴδια μέσα. Νά πάρει, δηλαδή, ἄμεσα στά χέρια του τό ἔργο γιά ν' ἀποκατασταθεῖ ἡ ἐσωτερική ὁμαλότητα, τάξη καί ἡσυχία. Ἄν ἡ τρομοκρατία δέ σταματήσει, ἄν δέ μπεῖ σφιχτό χαλινάρι στό δολοφονικό ἀφηνίασμα τοῦ μαύρου μετώπου-ΣΑΝ-Χ καί Σίας καί στήν κατάφωρη ὑποστήριξη πού τούς δίνει ὁλόκληρος ὁ κρατικός μηχανισμός καί οἱ ἔνοπλες στρατιωτικές δυνάμεις καί τά σώματα ἀσφαλείας, ὁ λαός θά ἀπαντήσει μέ τά ἴδια τά μέσα. Τό ὅτι ἔχουμε οὐσιαστικά μιά παντοκρατορία τοῦ ΣΑΝ φαίνεται καί ἀπό τό ἁπλό γεγονός, ὅτι ὅποιος ὑπουργός δέν τοῦ κάνει πρέπει νά φύγει. Αὐτό ἔγινε, λογουχάρη, καί μέ τό Γεωργούλη καί μέ τό Μερεντίτη· (Καί ἄν ὁ κ. Μερεντίτης ἀνακάλεσε τήν παραίτησή του, τόκανε ὅπως φαίνεται, ὕστερα ἀπό ἐπιμονή τοῦ κ. Σοφούλη, πού ἡ μοίρα του τόν καταδίκασε νά εἶναι προαγωγός τῆς δημοκρατίας καί στήριγμα τῆς ἀντίδρασης καί τοῦ φασισμοῦ κάτω ἀπό τή δημοκρατική μάσκα. Τά πράγματα θά δείξουν ἀκόμα ἄν ὁ κ. Μερεντίτης μέ τήν ἀνάκληση αὐτή ὑποτάχτηκε εἴτε ὄχι τελειωτικά στό ΣΑΝ). Καί ἡ κατάσταση αὐτή πρέπει ν' ἀλλάξει ἄμεσα καί ριζικά. Πρέπει νά γίνει σεβαστή ἡ Γιάλτα καί ἡ Βάρκιζα. Γιά νά μπορέσει ὁ λαός ν' ἀποφασίσει μόνος του. Ἀλλιῶς τραβοῦμε γιά ἕνα γενικό ξεχαρβάλωμα, οἰκονομικό καί πολιτικό, μέ ὅλες τίς ὀλέθριες συνέπειες.

Τή βασική γι' αὐτό εὐθύνη θά τήν ἔχει ἡ ἐπίσημη ἀγγλική πολιτική στήν Ἑλλάδα γενικά καί ἡ γραμμή πού ἀκολουθοῦν οἱ ἀγγλικές στρατιωτικές καί πολιτικές ἀρχές κατοχῆς μερικότερα. Ὑπάρχουν πολλοί ἕλληνες πού πιστεύουν σήμερα ὅτι ἡ ἀγγλική πολιτική σκόπιμα διατηρεῖ καί ὑποθάλπτει τό ἐσωτερικό μας χάος πρῶτο γιά νά μπορεῖ πιό εὔκολα νά δικαιολογεῖ τήν παραμονή της στήν Ἑλλάδα καί δεύτερο γιά νά μᾶς κάνει ἀνίκανους νά προβάλλουμε διεκδικήσεις (λχ. Κύπρος) πού ν' ἀνταποκρίνονται στίς θυσίες μας στόν κοινό ἀγώνα. Ὅπως ὅμως

καί ἄν ἔχει τό πράγμα, δέν ἐλαττώνεται ἡ πρωταρχική εὐθύνη τῆς ἀγγλικῆς πολιτικῆς γιά τήν ἐσωτερική κατάσταση στήν Ἑλλάδα, εὐθύνη πού ἄρχισε μέ τήν ἔνοπλη ἀγγλική ἐπέμβαση ἐνάντια στόν ἑλληνικό λαό τόν περασμένο Δεκέμβρη. Ἡ Ἀγγλία ἔκανε τότε τήν ἐπέμβασή της γιά νά ἐξασφαλίσει μιά ἐσωτερική ἑλληνική κατάσταση, πού νά τήν ἐξυπηρετεῖ δουλικά. Καί ἔδωσε τήν ἐξουσία στόν πλουτοκρατικό δοσιλογισμό. Ἡ εὐθύνη γιά τό μακελειό τοῦ Δεκέμβρη βαρύνει ἀποκλειστικά τήν Ἀγγλία. Ὄχι μόνο ἡ δολοφονική ἐπίθεση ἐνάντια στόν ἀθηναϊκό λαό στίς 3 καί 4 τοῦ Δεκέμβρη. Μά ἀκόμα πιό πολύ, ὅταν ἀνάγκασαν τόν παραιτημένο χαφιέ Παπαντρέα νά ἀποσύρει τήν παραίτησή του καί ἔτσι ματαίωσαν τό σχηματισμό κυβέρνησης ἀπό τό Σοφούλη. Ἡ ἀγγλική πολιτική θέλησε καί προκάλεσε τό Δεκέμβρη. Στίς τόσες ἀποδείξεις προσθέτουμε σήμερα μιά ἀκόμη: εἶναι ἐπίσημη ἀμερικανική, ἔρχεται δηλαδή ἀπό πηγή φιλοαγγλική.

Στίς 5 τοῦ Δεκέμβρη 1944, πρίν δηλαδή ἀρχίσουν οἱ ἐχθροπραξίες ἀνάμεσα στόν ΕΛΑΣ καί τό Σκόμπι, ὁ πρεσβευτής τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν στήν Ἰταλία κ. Ἀλέξανδρος Κέρκ ἔστειλε τό παρακάτω ραδιοτηλεγράφημα στήν Ἀμερική:

«Ὁ στρατηγός Σκόμπι κατατοπίστηκε ἀπό τόν Τσώρτσιλ, ὅτι ἡ Ἀνώτατη συμμαχική διοίκηση διατάχθηκε νά ἀφεθοῦν ἐλεύθερες οἱ βρετανικές δυνάμεις καί νά ἐνισχυθοῦν ὅσο περισσότερο γίνεται. Ὁ πρόεδρος τῆς ἀγγλικῆς κυβέρνησης δηλώνει ὅτι κατέστησε τό Σκόμπι ὑπεύθυνο νά καταστρέψει καί νά ἐξουδετερώσει ὅλες τίς ὁμάδες ΕΑΜ-ΕΛΑΣ, πού πλησιάζουν στήν Ἀθήνα καί ἐξουσιοδότησε τό Σκόμπι νά συλλάβει ὁποιοδήποτε ἀριθμό ἀτόμων χρειάζεται. Ὅταν ἡ σύρραξη ἀρχίσει, εἶπε ὁ Τσώρτσιλ, ἀναμένεται ὅτι ὁ ΕΛΑΣ θά βάλει γυναῖκες καί παιδιά στήν πρώτη γραμμή. Ἔγινε στό Σκόμπι σύσταση νά φανεῖ „ἔξυπνος" καί νά ἀποφύγει λάθη. Ἔγινε ἡ σύσταση στό Σκόμπι νά μή διστάσει ν' ἀνοίξει πῦρ ἐνάντια σ' ὁποιοδήποτε ἄτομο πού θά προσβάλει τήν ἐξουσία τῶν βρετανῶν ἤ ἑλλήνων πού συνεργάζονται μ' αὐτούς. Οἱ δυνάμεις τοῦ Σκόμπι θά πρέπει νά ἐνισχυθοῦν μέ δυνάμεις τῆς ἑλληνικῆς κυβέρνησης. Ὁ βρετανός πρεσβευτής συμβουλεύει τόν Παπανδρέου νά μή διστάσει. Ὁ Σκόμπι θά δράσει σά νά μήν ἀντιμετώπιζε μιά τοπική ἐπανάσταση καί θά πρέπει νά δώσει ἕνα μάθημα στόν ΕΛΑΣ καθιστώντας ἀδύνατο στούς ἄλλους νά συμπεριφερθοῦν μέ ὅμοιο τρόπο....».

Τό τηλεγράφημα αὐτό δημοσιεύτηκε στόν τόμο IV, ἀριθμό 1-3, Γενάρης-Μάρτης 1945, τοῦ περιοδικοῦ «Φιλέλλην» τῶν ἀμερικανῶν φίλων τῆς Ἑλλάδας. (The Philhellenes-Bulletin of the American friends of Greece).

Καί τό τηλεγράφημα αὐτό ξεκαθαρίζει ὅτι τήν αἱματηρή σύγκρουση τοῦ Δεκέμβρη τή θέλησαν, τήν ἑτοίμασαν, τήν προκάλεσαν οἱ ἄγγλοι. Μά καί μόνο τήν κατοπινή ἐξέλιξη στήν Ἑλλάδα ἄν δοῦμε, μέ τήν ἀτέλειωτη σειρά ἄμεσης εἴτε ἔμμεσης ἀγγλικῆς παρέμβασης καί βοήθειας πρός ὄφελος τῆς τρομοκρατικῆς δράσης τῆς δεξιᾶς, θά πειστοῦμε ὅτι ἡ ἀγγλική πολιτική ἐπιδίωξε καί ἐπιδιώκει νά κρατᾶ στήν Ἑλλάδα ἕνα ἀντιλαϊκό, ἀντιεαμικό ἐσωτερικό καθεστώς. Γι' αὐτό καί φέρνει οὐσιαστικά τήν πρωταρχική εὐθύνη γιά τήν ὅλη μας κατάσταση. Γιατί ἄν ἤθελε, μποροῦσε ἡ κατάσταση στή χώρα μας ν' ἀλλάξει ριζικά μέσα σέ 24 ὧρες.

Τό θεμελιακό λάθος τῆς ἀγγλικῆς πολιτικῆς στήν Ἑλλάδα εἶναι ὅτι δέν κατάλαβε ὅτι ἡ Ἑλλάδα ἀπό τό 1940 καί δῶ ἔχει ἀλλάξει, ἔχει γίνει ἄλλη, λαϊκή δημοκρατική. Καί ἐξακολουθεῖ νά θέλει νά διατηρήσει ὅλα τά ἀποικιακά της προνόμια καί ὅλη τήν πολιτική της, πού κάναν τήν Ἑλλάδα οὐσιαστικό ἐξάρτημα τῆς ἀγγλικῆς αὐτοκρατορίας πράγμα πού δέ συμβιβάζεται, σήμερα περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλη φορά, μέ τό αἴσθημα τῆς ἀνεξαρτησίας, τῆς ἐθνικῆς τιμῆς καί ἀξιοπρέπειας πού ἔχει ὁ ἑλληνικός λαός. Ἡ ἀγγλική πολιτική νομίζει ὅτι μπορεῖ νά συνεχίσει νά κυβερνᾶ τήν Ἑλλάδα μέ μπιλιετάκια, πού δέχονται ὑπάκουα καί δουλικά «ἕλληνες» πολιτικοί καί κυβερνήσεις.

Πάνω σέ μιά τέτια βάση εἶναι ἀδύνατο νά συνεννοηθοῦμε. Στό ΚΚΕ ἡ Ἀγγλία δέ μπορεῖ νά βρεῖ τό κόμμα, πού θά συζητήσει σάν δοῦλος πρός ἀφέντη. Τό ΚΚΕ, τό κατ' ἐξοχήν κόμμα τῆς ἐθνικῆς τιμῆς, ἀξιοπρέπειας καί ἀνεξαρτησίας, εἶναι ἕτοιμο νά συζητήσει, νά καταλήξει, νά συνεννοηθεῖ μέ τήν Ἀγγλία. Μά μονάχα πάνω στή βάση τῆς ἰσοτιμίας, τοῦ ἀλληλοσεβασμοῦ, τῆς ἀπεριόριστης ἀναγνώρισης τῶν κυριαρχικῶν δικαιωμάτων τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ στόν τόπο του. Ἡ Ἀγγλία πρέπει καί στή συμπεριφορά της μέ τή μικρή Ἑλλάδα νά εἶναι πραγματικά

δημοκρατική. Καί ὁ πρῶτος ὅρος τῆς δημοκρατικότητας εἶναι νά συμπεριφέρεσαι δημοκρατικά πρός τούς ἄλλους. Ἡ Ἀγγλία τοῦ κ. Ἄτλι καί τοῦ κ. Μπέβιν μᾶς ἔδειξε, σέ λίγες βδομάδες πού μᾶς χωρίζουν ἀπό τό σχηματισμό τῆς κυβέρνησης τοῦ Ἐργατικοῦ κόμματος, ὅτι οὐσιαστικά συνεχίζει τήν πολιτική τοῦ Τσώρτσιλ.

Ἐμεῖς εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νά ἐπιμείνουμε. Νά ἐπιμείνουμε σέ μιά ἀλλαγή τῆς ἀγγλικῆς πολιτικῆς στήν Ἑλλάδα, στό σεβασμό ἀπό μέρους της τῆς θέλησης τοῦ λαοῦ μας, σέ μιά δημοκρατική συνεννόηση.

Ἄν ἡ Ἀγγλία δέν εἶναι διατεθειμένη καί συνεχίσει τή μονόπλευρη καί κατάφωρη ὑποστήριξη τῆς δεξιᾶς, τότε νά μᾶς ἀφήσει ἥσυχους καί μόνους. Νά ἀποσύρει τά στρατεύματά της καί ἀμέσως μάλιστα. Γιατί τότε καί οἱ μοναρχοφασίστες θά μουδιάσουν καί οἱ δημοκρατικοί, ἀπαλλαγμένοι ἀπό τήν ἀγγλική ἐπίμονη πίεση, θά μπορέσουν πιό εὔκολα νά συνεννοηθοῦν, νά σχηματίσουν κυβέρνηση ἀντιπροσωπευτική-δημοκρατική καί νά μπάσουν τή χώρα στό δρόμο τῆς ὁμαλῆς δημοκρατικῆς ἐξέλιξης. Καί γιά νά ἀποφύγω κάθε παρεξήγηση, εἶμαι ὑποχρεωμένος νά ξεκαθαρίσω τοῦτο τό πράγμα: Ὅταν λέμε Ἀγγλία, πρέπει νά ξεχωρίζουμε τήν ἐπίσημη, τή συντηρητική μά καί τήν κυβερνητική Ἀγγλία, ἀπό τήν Ἀγγλία τῆς δημοκρατίας καί τοῦ σοσιαλισμοῦ, ἀπό τήν ἀγγλική ἐργατική τάξη. Ἡ Ἑλλάδα, τό ΕΑΜ, ὁ ΕΛΑΣ ἔχουν στήν Ἀγγλία πολλούς φίλους. Ἀσύγκριτα περισσότερους ἀπ' αὐτούς πού ἔχει ὁ Γλύξμπουργκ καί ὁ μοναρχοφασισμός. Εἶναι δεκάδες βουλευτές τοῦ Ἐργατικοῦ κόμματος, εἶναι κορυφές τῆς διανόησης, εἶναι ἑκατομμύρια ἄγγλοι προλετάριοι, εἶναι ὁλόκληρη ἡ πραγματική δημοκρατική καί σοσιαλιστική Ἀγγλία μέ ἐπικεφαλῆς τό ἀδελφό Κομμουνιστικό κόμμα της, πού μαζί μέ τό ὄργανό του τό «Νταίηλυ Γουῶρκερ» τόσο πολύ βοήθησε καί βοηθᾶ τήν ἐαμική Ἑλλάδα. Στήν Ἀγγλία αὐτή χρωστᾶμε ἕνα μεγάλο εὐχαριστῶ.

Θά μπῶ ἀμέσως στόν κύκλο τῶν προβλημάτων πού ἀφοροῦν τήν ἐξωτερική μας πολιτική γιά νά ξεδιαλυθοῦν καί τά σχετικά ζητήματα πού ἀφοροῦν τήν Ἀγγλία.

Η ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΜΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Ἐθνική ἐξωτερική πολιτική γιά τήν Ἑλλάδα ὑπάρχει μονάχα μιά: αὐτή πού διακηρύσσει καί κατοχυρώνει τήν ἀνεξαρτησία μας, πολιτική καί οἰκονομική καί πού κάνει σέ ὅλους σεβαστή τήν ἀναγνώριση τοῦ ἀπεριόριστου τῶν κυριαρχικῶν δικαιωμάτων τοῦ λαοῦ μας. Μιά τέτια πολιτική μονάχα τό ΕΑΜ καί τό ΚΚΕ διακήρυξε. Καί μονάχα τό ΕΑΜ καί τό ΚΚΕ θά μπορέσει νά ἐφαρμόσει καί νά ἐπιβάλει καί πρός τά μέσα καί πρός τά ἔξω. Γιατί τό ἐαμικό κίνημα, ἀπ' αὐτή του τή λαϊκή ὑπόσταση καί ἀποστολή, εἶναι τό μοναδικό κίνημα πού εἶναι ἐνάντια στίς τέτιες σχέσεις μέ ξένες ἐπικράτειες, πού ἀντίκεινται στά οἰκονομικά καί πολιτικά συμφέροντα τῆς Ἑλλάδας, στήν ἐθνική της τιμή καί ἀξιοπρέπεια. Ὅλα τά ἄλλα πολιτικά κόμματα, πού ἐκπροσωποῦν τά συμφέροντα τῶν δοσιλόγων, τῶν ντόπιων καί ξένων ἐκμεταλλευτῶν, μέ ἐπικεφαλῆς τό μαῦρο μέτωπο, τήν κατ' ἐξοχήν πολιτική παράταξη τῆς ἐθνικῆς ἀπεμπόλησης καί προδοσίας, ἀπ' αὐτή τους τήν προέλευση καί φύση εἶναι κόμματα, πού δέν ἔχουν οὔτε μποροῦν νά ἔχουν ἀνεξάρτητη ἐξωτερική πολιτική, πού ἔχουν ἐξωτερική πολιτική συνδεμένη καί ὑποταγμένη σέ ξένα συμφέροντα καί ξένες ἐμπνεύσεις· ἐξωτερική πολιτική δουλική, πού στήν πρώτη γραμμή ἐξυπηρετεῖ ὄχι ἑλληνικούς-ἐθνικούς μά ξενικούς-ἀντεθνικούς σκοπούς.

Ἡ νεοελληνική ἱστορία, στόν τομέα τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς, εἶναι μιά ἁλυσίδα πού ὁ κάθε κρίκος της μαρτυρεῖ καί μιά ἐθνική ταπείνωση καί προδοσία, ἕναν ἐθνικό ἐξευτελισμό. Ἡ ἀστοτσιφλικάδικη ἐξωτερική πολιτική δέ στάθηκε ποτέ ἀνεξάρτητη, κατά συνέπεια δέν ὑπῆρξε ποτέ ἐθνική... Ἡ πατριδοκαπηλεία τῆς «Μεγάλης Ἰδέας» ἀπό τή γέννησή της μέχρι σήμερα, ἔτσι ὅπως τήν ἐκφράζει καί τήν ἐκπροσωπεῖ στίς μέρες μας καί τό μαῦρο μέτωπο, ὑπῆρξε πάντοτε καί εἶναι καί τώρα ἕνας ἀντεθνικός καί ἀντιλαϊκός τυχοδιωκτικός παραλογισμός, πού κάτω ἀπό τίς μεγαλόσχημες ὑπερπατριωτικές ἐπιδιώξεις κρύβει: α) τό χοντρικό ξεπούλημα τῆς Ἑλλάδας στά ξένα ἀντιελληνικά συμφέροντα καί β) τήν ἀνικανότητα τῶν ντόπιων ἐκμεταλλευτῶν νά στηρίξουν τό νεοελληνικό μεγαλεῖο στίς ζωο-

φόρες ἐσωτερικές δυνάμεις τῆς φυλῆς, ἀκριβῶς γιατί δέν πιστεύουν σ' αὐτές.

Ἡ «Μεγάλη Ἰδέα» ὑπῆρξε μιά οὐτοπία. Οὐτοπία πού κόστισε στό ἔθνος τόσο, ὅσο τίποτε ἄλλο στήν ἱστορία του. Ἀπό τήν πλευρά τῆς ἐσωτερικῆς της ἀχτινοβολίας, ἡ «Μεγάλη Ἰδέα» ἀποτέλεσε τήν ὀργανωμένη καί μελετημένη ἀδιάκοπη προσπάθεια τῆς ἀστοτσιφλικάδικης ἀντίδρασης νά καπηλεύεται τόν ἁγνό, λαϊκό πατριωτισμό, νά κρατᾶ συνεχῶς συγκεντρωμένη τήν προσοχή τοῦ λαοῦ πρός τά ἔξω γιά νά τόν γδέρνει καί τόν ἀφανίζει πιό εὔκολα ἀπό τά μέσα. Σήμερα, τό μαῦρο μέτωπο, παραγνωρίζοντας τήν ἱστορική πραγματικότητα καί πιστεύοντας στήν κομπογιαννίτικη ἀντίληψη τῆς ἱστορίας, νομίζει ὅτι μπορεῖ μέ τό σύνθημα Τίρανα-Σόφια-Μόσχα νά ξαναεπαναλάβει τό παλιό χρεωκοπημένο «κόλπο». Αὐτό καί μόνο δείχνει πόσο εἶναι ἀνεδαφικό, πόσο μακριά στέκει ἀπό τό λαϊκό αἴσθημα καί τούς λαϊκούς πόθους.

Ἡ ἐθνική ἐποποιία καί μεγαλουργία τοῦ 1940-45 ἔδειξε καί ἀπέδειξε ὅτι πραγματικός λαϊκός ἐθνικός πατριωτισμός ὑπάρχει μονάχα στό παλλαϊκό ἐαμικό κίνημα καί τούς συνοδοιπόρους του. Πραγματικοί πατριῶτες εἶναι ἐκεῖνοι, πού πολέμησαν μέσα ἀπό τίς γραμμές τῆς ἐθνικῆς ἀντίστασης τό χιτλεροφασίστα καταχτητή, ὑπακούοντας στήν ὑψηλή ἐθνική ἐπιταγή καί στή φωνή τῆς πατρίδας καί ὄχι σέ ξένες ἐκκλήσεις πού ὑπονόμευαν καί ἔβλαφταν τό συμφέρον τῆς Ἑλλάδας.

Αὐτοί οἱ πατριῶτες, πού εἶναι ἡ μεγάλη πλειοψηφία τοῦ λαοῦ, ἀπαγορεύουν στούς δοσίλογους προδότες καί στούς ταγματασφαλῆτες τοῦ μαυρομετωπισμοῦ νά μιλοῦν γιά πατριωτισμό. Αὐτοί, οἱ πατριῶτες, πού ἐκπροσωποῦνται ἀπό τό ΕΑΜ, συγκεντρώνουν καί ἐκφράζουν τόν πιό γνήσιο, πηγαῖο καί ἀκμαῖο λαϊκό πατριωτισμό. Ἔξω ἀπ' αὐτούς, ὅ,τι δέν εἶναι παρανόηση καί ἀποπλάνηση, εἶναι, κυρίως στίς μαυρομετωπίτικες ἡγετικές κορυφές, πατριδοκαπηλεία καί ψευτοπατριωτικό σωματεμπόριο. Ὁ Γονατᾶς δέν εἶχε ποτέ ἑλληνική ψυχή. Ἦταν ἐκ γενετῆς χιτλερόδουλος καί πουλημένος στούς ξένους. Καί ὄχι μόνο ὅταν ἔκαψε στή Θεσσαλονίκη τόν ἑβραϊκό συνοικισμό τοῦ Κάμπελ,

εἴτε ὅταν ὀργάνωσε τά τάγματα ἀσφαλείας, μά παντοῦ καί πάντοτε. Τό ἴδιο ὅπως καί ὁ Παπαντρέας.

Ἀνεξάρτητη καί ἔντιμη νεοελληνική ἐξωτερική πολιτική μπορεῖ νά οἰκοδομηθεῖ μόνο πάνω στό ἀνεξάρτητο λαϊκό ἐθνικοπατριωτικό φρόνημα. Τό φρόνημα τό ἔχει ἐκφράσει ἐπάξια ἔμπρακτα, ἀποτελεσματικά, τό ΕΑΜ στό διάστημα τοῦ ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ πολέμου. Καί εἶναι σήμερα καί ὁ πιό ἔγκυρος φορέας καί ἐκφραστής του. Τό ἐαμικό κίνημα στερεώνει τήν ἐξωτερική του πολιτική πάνω σέ τοῦτες τίς κολῶνες: ἀνεξαρτησία-κυριαρχικότητα-ἰσοτιμία-ἀξιοπρέπεια.

Καί μέ βάση τίς ἀρχές αὐτές θά ἀνοικοδομήσει τή δημοκρατικά καί ἑλληνόπρεπα εἰρηνική ἐξωτερική του πολιτική. Τό πιό δύσκολο γιά τόν ἑλληνικό λαό πρόβλημα στόν τομέα τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς, τό πιό «ἀκανθῶδες» θάλεγε κανείς, εἶναι τό πρόβλημα τῶν σχέσεών μας μέ τήν Ἀγγλία. Πρέπει νά ἐπαναλάβουμε εἰπωμένα πράγματα. Μά αὐτό ἐδῶ δέν πειράζει. Ἡ δυσκολία στίς σχέσεις αὐτές προέρχεται ἀπό τό γεγονός ὅτι ἡ Μεγάλη Βρεταννία, χάρη στή δουλοπρέπεια καί τήν παραχωρητικότητα τῶν ἑλληνικῶν ἀστικῶν κομμάτων καί κυβερνήσεων, ἔχει ἐξασφαλίσει μιά σειρά ἀπό οἰκονομικές καί πολιτικές θέσεις στή χώρα πού δημιουργοῦν οὐσιαστικά σχέσεις ἐξάρτησης τῆς Ἑλλάδας, οἰκονομικῆς καί πολιτικῆς, ἀπό τήν Ἀγγλία. Στηριγμένη στίς θέσεις της αὐτές καί θέλοντας νά ἀσφαλίσει τά σοβαρά στρατηγικά συμφέροντά της στή Μεσόγειο, ἡ ἀγγλική πολιτική ἐπιδιώκει σήμερα πιό ἔντονα ἀπό πρίν νά στερεώσει στή χώρα μας θέσεις, πού θά τῆς ἐξασφαλίζουν τήν ἀποκλειστικότητα σ' αὐτή. Ἀποκλειστικότητα ὅμως σημαίνει ἔλεγχο στά ζητήματα οἰκονομίας καί πολιτικῆς. Καί ἔλεγχος στά ζητήματα οἰκονομίας καί πολιτικῆς ἀπό μιά ξένη δύναμη σημαίνει, γιά τήν ἐπικράτεια πού ὑφίσταται τόν ἔλεγχο αὐτόν, ὅτι ἡ ἀνεξαρτησία της πάει περίπατο.

Αὐτό ἔχει οὐσιαστικά συμβεῖ μέ τή χώρα μας. Καί τήν πιό τρανή ἀπόδειξη γι' αὐτό μᾶς τή δίνει τό οἰκτρό καί ταπεινωτικό θέαμα πού παρουσιάζει τόν τελευταῖο κυρίως καιρό ὁ ἀντιβασιλιάς, ἡ κυβέρνηση, τά κόμματα τοῦ μαύρου μετώπου καί ὅλο τό μάζωμα τοῦ δοσιλογισμοῦ καί τῆς πλουτοκρατίας, πού ξεπουλοῦν γιά μιά ἀκόμη φορά ξετσίπωτα τά ἐθνικά συμφέροντα στούς ξένους. Εἶναι ὁ κόσμος τῶν προσκηνυμένων τοῦ Κολοκοτρώνη.

Στόν κόσμο αὐτό τῆς ἐθνικῆς προδοσίας δέν ἔχουμε τήν «τιμή» ν' ἀνήκουμε. Γι' αὐτό καί ἡ ἐξωτερική μας πολιτική εἶναι ἀπόλυτα ἀντίθετη μέ τήν ἐξωτερική πολιτική τοῦ κόσμου αὐτοῦ τῆς προδοσίας. Ἀποκρούουμε κατηγορηματικά καί ἀσυζήτητα κάθε ἀποκλειστικότητα καί μονομέρεια στόν τομέα τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς. Κάθε ἀποκλειστικότητα καί μονοπώλιο στήν ἐξωτερική μας πολιτική σημαίνει ἀναγκαστική παραίτηση ἀπό τήν ἀνεξαρτησία μας.

Ἡ ἐθνική ἑλληνική ἐξωτερική πολιτική πρέπει νά ξεκινᾶ ἀπό τά δεδομένα τῆς ἑλλαδικῆς πραγματικότητας, μέ βάθρο τήν ἀπεριόριστη κατοχύρωση καί ἀναγνώριση τῆς ἀνεξαρτησίας μας, τῶν κυριαρχικῶν δικαιωμάτων τοῦ λαοῦ μας. Αὐτό ἀπαιτεῖ τό πραγματικό ἐθνικό συμφέρον, ἡ ἀξιοπρέπεια καί ἡ τιμή τοῦ λαοῦ καί τῆς Ἑλλάδας. Καί αὐτό σημαίνει ὅτι στά ἐσωτερικά μας ζητήματα δέν ἀνεχόμαστε καί δέ δεχόμαστε καμιά ἀπόλυτα ἐξωτερική ἐπέμβαση, γιατί τήν ἀνεξαρτησία μας καί τήν ἀπελευθέρωση τῆς Ἑλλάδας ἀπό τόν καταχτητή δέν τή χρωστᾶμε στούς ξένους, μά στούς ἀγῶνες, τίς θυσίες καί τό αἷμα τοῦ λαοῦ μας. Τά ἐσωτερικά μας πράγματα θά τά κανονίζουμε καί θά τά ταχτοποιοῦμε ἐμεῖς οἱ ἕλληνες, μόνοι μας, ὁ ἑλληνικός λαός ἔτσι ὅπως αὐτός θέλει καί νομίζει σωστό.

Ἡ ἐξωτερική μας πολιτική, στηριγμένη στήν πιό πάνω βάση, εἶναι ἁπλή, δημοκρατική, εἰρηνική. Γιά βασική προϋπόθεση ἔχει τήν ἀναγνώριση καί τό σεβασμό τῆς ἀρχῆς τῆς ἰσοτιμίας. Σέ κανέναν δέν ἀναγνωρίζουμε τό δικαίωμα νά μᾶς κατατάσσει σέ μειονεχτική θέση.

Θά συζητήσουμε καί θά συμφωνήσουμε μέ ὅλες τίς χῶρες σάν ἴσος πρός ἴσο. Αὐτή ἡ ἀρχή ἰσχύει γιά ὅλους καί πρός ὅλους.

Ἡ γεωγραφική μας θέση μᾶς ἐπιβάλλει, γιά ὅ,τι ἀφορᾶ τή Μεσόγειο, συμφωνία καί συνεννόηση μέ τήν Ἀγγλία. Αὐτό τό διακηρύξαμε ἐπανειλημμένα καί σήμερα ἐπιμένουμε ἀκόμα πιό πολύ, γιατί ἡ ἐξέλιξη τῶν ἑλληνοαγγλικῶν σχέσεων, κυρίως ὕστε-

ρα ἀπό τό Δεκέμβρη καί τήν ἔνοπλη βίαιη ἐπέμβαση τῆς Ἀγγλίας στά ἐσωτερικά μας ὑπέρ τῆς μοναρχοφασιστικῆς δεξιᾶς, δημιούργησε μιά κρίση στίς σχέσεις αὐτές.

Βασική προϋπόθεση γιά νά ἐξαλειφθεῖ ἡ κρίση αὐτή εἶναι νά σταματήσει τό καθεστώς τῆς ἀγγλικῆς στρατιωτικῆς κατοχῆς στήν Ἑλλάδα καί ν' ἀποχωρήσουν τά στρατεύματα τῆς βρετανικῆς αὐτοκρατορίας μέ ὅλες τίς βοηθητικές τους ὑπηρεσίες ἀπό τή χώρα μας.

Ἔτσι θ' ἀποκατασταθεῖ σχέση ἰσοτιμίας καί θά μπορέσουμε νά ταχτοποιήσουμε τό ἑλληνοαγγλικό πρόβλημα. Χρειάζεται μιά ἑλληνοαγγλική συμφωνία γιά τή Μεσόγειο. Ἡ συμφωνία αὐτή, χωρίς νά θίγει τά ἑλληνικά κυριαρχικά δικαιώματα στό κομμάτι ἐκεῖνο τῆς Μεσογείου ὅπου ἁπλώνουν τά ἑλληνικά νησιά, θά κατοχυρώνει ἐμπράγματα καί τά ἀγγλικά συμφέροντα στό ἴδιο κομμάτι τῆς ἴδιας θάλασσας. Οἱ οἰκονομικοί δεσμοί ἀνάμεσα στίς δυό χῶρες θά πρέπει νά προσεχτοῦν ἐξαιρετικά. Θά πρέπει ὅμως καί ν' ἀπαλλαγοῦν ἀπ' ὅλο τό φορτίο ἐκεῖνο τῶν ἀποικιακῶν προνομίων, πού κατέχει τό ἀγγλικό κεφάλαιο στήν Ἑλλάδα. Τά ἀποικιακά αὐτά προνόμια δέ συμβιβάζονται μέ τήν ἔννοια τῆς ἐθνικῆς μας ἀνεξαρτησίας, δηλητηριάζουν τίς σχέσεις τῶν δυό χωρῶν καί πρέπει νά καταργηθοῦν, ὅπως φυσικά καί ὅλα τά τέτια προνόμια πού κατέχει τό ξένο κεφάλαιο στή χώρα μας.

Τό δημοκρατικό ξεκαθάρισμα στίς ἑλληνοαγγλικές σχέσεις εἶναι ἀπαραίτητο νά γίνει τό συντομότερο. Ὅπως ἔχουν σήμερα, δέ μποροῦν νά διατηρηθοῦν καί ἐξελίσσονται πρός «κακοήθους μορφῆς» καρκίνωμα μέ τόν κατάφωρο παρεμβατισμό πού ἐξασκοῦν οἱ ἀγγλικές στρατιωτικές καί πολιτικές ἀρχές κατοχῆς στήν Ἑλλάδα ὑπέρ τῆς ἀντιδραστικῆς καί ἀντιλαϊκῆς δεξιᾶς.

Τό κίνημά μας εἶναι πάντα ἕτοιμο νά εὐκολύνει καί νά συντελέσει στό ξεκαθάρισμα αὐτό, ἐφόσον φυσικά δέ θά θίγεται ἡ ἐθνική μας ἀξιοπρέπεια. Θά πρέπει ὅμως καί ἀπό τήν ἀγγλική πλευρά νά γίνει ἕνα ἀποφασιστικό βῆμα. Θά πρέπει ἡ ἀγγλική πολιτική νά παύσει νά οἰκοδομεῖ τή γραμμή της στήν Ἑλλάδα πάνω στή βάση ὅτι πρόκειται γιά ἕνα δοῦλο. Ὁ ἑλ-

ληνικός λαός εἶναι ἀδύνατο νά δεχτεῖ μιά τέτια βάση. Καί τό πραγματικό συμφέρο τῆς ἀγγλικῆς πολιτικῆς εἶναι νά συνεννοηθεῖ μέ τό λαό αὐτό καί ὄχι νά τόνε στρέφει ἐνάντιά της καί νά δημιουργήσει στήν Ἑλλάδα μιά ἀνώμαλη κατάσταση πού, σέ τελευταία ἀνάλυση, θά βλάψει τήν ἴδια τήν Ἀγγλία, μιά καί ὁ λαός μας δέν εἶναι διατεθειμένος νά σκύψει τό κεφάλι καί νά ὑποδουλωθεῖ. Ἄν χρειαστεῖ, θ' ἀγωνιστεῖ. Καί *δέν ὑπάρχει καμιά ἀμφιβολία, ὅτι τελικά θά νικήσει κι ἄς κοστίσει ὁ ἀγώνας του αὐτός γιά τήν τιμή καί τήν ἀνεξαρτησία του ὅσους κόπους καί θυσίες θέλει.*

Ἔτσι παρουσιάζεται τό κεφάλαιο τῶν σχέσεών μας μέ τήν Ἀγγλία πού, δέν ὑπάρχει καμιά ἀμφιβολία, εἶναι τό δυσκολότερο κεφάλαιο τῆς ἐξωτερικῆς μας πολιτικῆς.

Ὁ δεύτερος πόλος τῆς ἐξωτερικῆς μας πολιτικῆς καθορίζεται ἀπό τή βαλκανική καί εὐρωπαϊκή γεωγραφική θέση μας καί ἐπιβάλλει μιά στενή-ἀδελφική οἰκονομική-πολιτική-πνευματική συμφωνία καί συνεργασία μέ ὅλες τίς βορεινές βαλκανικές δημοκρατίες καί πρῶτ' ἀπ' ὅλα μέ τήν Ἕνωση τῶν Σοβιετικῶν Σοσιαλιστικῶν Δημοκρατιῶν, τή χώρα πού πρωτοστάτησε στήν πάλη κατά τοῦ φασισμοῦ καί πού σήμερα ἀποτελεῖ τήν πιό στέρεη ἐγγύηση γιά τή λευτεριά καί τή δημοκρατία τῶν μικρῶν λαῶν.

Ἡ βαλκανική συνεννόηση καί συνεργασία εἶναι γιά τήν Ἑλλάδα ζήτημα ζωῆς. Σήμερα παρουσιάζεται στή βαλκανική χερσόνησο ἡ μοναδική ἱστορική εὐκαιρία γιά λαϊκή δημοκρατική συνεννόηση. Θά πρέπει ἐμεῖς οἱ ἕλληνες πρῶτ' ἀπ' ὅλα νά δημιουργήσουμε καί στήν Ἑλλάδα τίς προϋποθέσεις γιά μιά τέτια συνεννόηση. Καί ν' ἀποκρούσουμε κατηγορηματικά, ν' ἀρνηθοῦμε, κάθε ξενική εἴτε ντόπια συμβουλή εἴτε παρότρυνση ἐνάντια σέ μιά τέτια συνεννόηση. Πρέπει νά τό καταλάβουμε: ἀπό μιά τέτια συνεννόηση μέ τίς βορεινές βαλκανικές δημοκρατίες πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἐμεῖς θάχουμε νά κερδίσουμε. Θά λύσουμε εἰρηνικά-δημοκρατικά ὅλες τίς διαφορές μας. Θά ἀποχτήσουμε εἰρήνη, ἀσφάλεια, ἡσυχία. Καί τό πιό σπουδαῖο: οἰκονομικά θάχουμε νά κερδίσουμε τεράστια, γιατί ἀπό τήν πλούσια βαλκα-

νική ἐνδοχώρα θά μποροῦμε εὔκολα, φτηνά, σύντομα, νά ἔχουμε ὅλα τά ἀγροτικά καί κτηνοτροφικά στήν πρώτη γραμμή προϊόντα πού μᾶς λείπουν, κάνοντας ἀνταλλαγή μέ ὅσα μᾶς περισσεύουν.

Εἶναι καιρός νά μιλᾶμε περισσότερο γιά τά πολλά κοινά ἀδελφικά στοιχεῖα πού μᾶς ἑνώνουν μέ τούς λαούς τῆς Γιουγκοσλαβίας, μέ τούς ἀλβανούς καί βουλγάρους, παρά μέ κεῖνα πού μᾶς χωρίζουν. Αὐτό εἶναι τό πραγματικό συμφέρον τῆς Ἑλλάδας, τοῦ λαοῦ μας, τῆς δημοκρατίας καί τῆς εἰρήνης. Κι αὐτό τό συμφέρον πρέπει νά ἐξυπηρετήσουμε ἐμεῖς, παρά καί ἐνάντια στόν πατριδοκάπηλο ἐθνικισμό τῆς μαυρομετωπίτικης ἀντίδρασης.

Ἡ Ἑλλάδα, ἔτσι, θά πρέπει νά βρεῖ τή φυσική της θέση μέσα στόν κόσμο τῆς ὁλόπλευρης βαλκανικῆς συνεργασίας καί προόδου, στηριγμένη στή φιλία καί ὑποστήριξη τόσο τῆς Ἀγγλίας, ὅσο καί τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης.

Αὐτή ἡ φυσιολογική μας θέση μᾶς ἐπιβάλλει ν' ἀγρυπνοῦμε πολύ γιά τή διαφύλαξη τῆς πραγματικῆς ἀνεξαρτησίας στήν ἐξωτερική μας πολιτική.

Δέν ἔχουμε κανένα συμφέρο, σάν λαός καί σάν χώρα, νά δεθοῦμε μονόπλευρα καί ἀποκλειστικά σέ ἕνα, στό ἀγγλικό μεγαλοδυναμικό ἅρμα γιατί, ὅπως τονίστηκε κι ὅλας, μιά τέτια ἀποκλειστικότητα θά σήμαινε οὐσιαστικά ὅτι χάνουμε τήν ἄνεση καί τήν ἀνεξαρτησία μας στόν τομέα τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς καί φυσικά ὄχι μόνο σ' αὐτόν. Γιά τό λόγο αὐτό θά πρέπει πολύ προσεχτικά καί δύσπιστα νά δεχόμαστε κάτι ξενοφερμένες καί «νεοφανεῖς» ἰδέες, πού πᾶν νά μᾶς ἐπιβάλουν μιά τέτια ἀποκλειστικότητα ντύνοντάς την μέ τό φόρεμα τοῦ νεωτερισμοῦ καί τῆς προόδου. Ἔχω ὑπόψη μου τή θεωρία, πού προπαγανδίζεται τελευταῖα κάπως ἔντονα καί σέ μᾶς, τοῦ δυτικοευρωπαϊκοῦ σοσιαλισμοῦ, πού διαφέρει, ὅπως μᾶς λένε, ριζικά ἀπό τόν ἀνατολικό εἴτε ρωσικό σοσιαλισμό. Ἡ Ἑλλάδα, μᾶς λένε, ἀνήκει στή δυτική Εὐρώπη καί στόν κύκλο τοῦ δυτικοευρωπαϊκοῦ σοσιαλισμοῦ, ὅπου θά πρέπει καί νά προσανατολιστεῖ. Ὅπως ξέρουμε μ' αὐτό τό σοσιαλισμό πάει σήμερα καί ὁ Βούλγαρης καί ὁ Παπαντρέας, ἀκόμα τέτιος μᾶς ἦρθε ἀπό τό

Λονδίνο καί ὁ Μακαριότατος. Καί ὅπως ξέρουμε, τέτιος σοσιαλιστής ἦταν καί ὁ Ἀριστ. Δημητράτος καί ὁ Μανιαδάκης. Γι' αὐτό καί ὁ ἕλληνας ἐργαζόμενος, ὅταν ἀκούει γιά τέτιο σοσιαλισμό κουμπώνεται.

Εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι ὁ γεωγραφικός αὐτός χωρισμός τοῦ σοσιαλισμοῦ σέ δυτικό καί ἀνατολικό εἶναι ἀντιεπιστημονικός καί ἐξυπηρετεῖ πολιτικούς σκοπούς. Καί εἶναι ἀντιεπιστημονικός, γιατί ὁ σοσιαλισμός, ὅσο σωστό εἶναι ὅτι παίρνει κατά τόπους τό ντόπιο, ἐθνικό χρῶμα, ἄλλο τόσο σωστό εἶναι ὅτι στήν οἰκονομική του διάρθρωση εἶναι ἑνιαῖος καί δέ μπορεῖ νά χωρίζεται μέ γεωγραφικά σύνορα, πού ἀνάλογα μέ τίς πολιτικές ἀνάγκες τῶν ψευτοσοσιαλιστῶν καί αὐτῶν πού τούς ἐμπνέουν, μετατοπίζονται κατά χίλια χιλιόμετρα δυτικότερα ἀπό κεῖ πού ἡ σοσιαλδημοκρατία τά τοποθετοῦσε στά 1918. Ἡ θεωρία τοῦ «δυτικοευρωπαϊκοῦ σοσιαλισμοῦ» προσφέρει σήμερα τά ἰδεολογικά πλαίσια γιά ἕνα «σοσιαλιστικό» συνασπισμό τῆς Δύσης ἐνάντια στή λαϊκοδημοκρατική Εὐρώπη καί τή Σοβιετική Ἕνωση. Πάει, δηλαδή, μέ καινούργια μορφή μά μέ τό παλιό περιεχόμενο, νά ἐπαναληφθεῖ ἡ πολιτική πράξη τῆς σοσιαλδημοκρατίας ὕστερα ἀπ' τό 1918, πού μόνο τήν πλουτοκρατική ἀντίδραση ὠφέλησε καί πού σάν ἀποτέλεσμα εἶχε τήν ἐπικράτηση τοῦ φασισμοῦ στήν Εὐρώπη καί τό δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο. Γιά τήν Ἑλλάδα ἡ μονόπλευρη τοποθέτηση σέ ἕναν τέτιον ἀντισοβιετικό συνασπισμό, ὁσοδήποτε «σοσιαλιστικός» καί ἄν παρουσιάζεται θἆταν θανάσιμο γλίστρημα ἀκριβῶς γιατί θά σήμαινε χάσιμο τῆς ἀνεξαρτησίας μας καί ὑποδούλωσή μας σέ ξένα συμφέροντα καί σκοπούς.

Γι' αὐτό, σάν ἕνα ἀναγκαῖο συμπλήρωμα τῆς θέσης μας γιά τήν ἀνεξαρτησία τῆς ἐξωτερικῆς μας πολιτικῆς, θά πρέπει νά εἶναι καί ἡ διακήρυξη ὅτι ἡ Ἑλλάδα ποτέ δέ θά δεχτεῖ νά χρησιμοποιηθεῖ εἴτε νά γίνει προγεφύρωμα ἰμπεριαλιστικό ἐνάντια στή λαϊκοδημοκρατική καί σοσιαλιστική Εὐρώπη.

Ἡ ἑλληνική ἐξωτερική πολιτική χρειάζεται φυσικά καί τή φιλία καί βοήθεια τῶν δημοκρατιῶν τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς καί τῆς Γαλλίας. Ἡ φιλία καί ἡ συνεργασία αὐ-

τή θά στηρίζεται στόν ἀμοιβαῖο σεβασμό καί ἀλληλοεκτίμηση. Ἔτσι διαγράφεται στίς βασικές της γραμμές μιά πραγματικά καί μοναδικά ἐθνική ἐξωτερική πολιτική γιά τήν Ἑλλάδα, ὅπως θά πρέπει νά τή βλέπει καί νά τή θέλει κάθε τίμιος ἕλληνας.

Ο ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΟΥ ΚΚΕ. ΕΘΝΙΚΕΣ ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΕΣ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΕΣ. ΤΥΧΟΔΙΩΚΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΔΟΚΑΠΗΛΕΙΑ

Ὁ πατριωτικός χαρακτήρας τοῦ ΚΚΕ κατοχυρώνεται ἀδιαμφισβήτητα ἀπό τό γεγονός, ὅτι εἶναι τό μόνο κόμμα πού πάντα πρωτοστάτησε γιά τή λαϊκή ἑνότητα καί ὁμόνοια βάζοντας πάντα τό συμφέρο τοῦ λαοῦ καί τοῦ τόπου πάνω ἀπό κάθε ἄλλο.

Ἀκμαῖος καί ἀποτελεσματικός πατριωτισμός μπορεῖ νά στηριχτεῖ μόνο μέσα στή λαϊκή ψυχή καί πάνω στή λαϊκή ἑνότητα. Κανένας πολιτικός καί κανένα κόμμα στήν Ἑλλάδα δέν πρόσφεραν τόσα στό σκοπό αὐτό ὅσα τό ΚΚΕ. Τό μεγαλύτερο ἐθνικό μεγαλούργημα στή νεοελληνική ἱστορία δίπλα στό 1821, ἡ ἐθνική ἀντίσταση 1941-45 παρουσίασε τή μεγαλύτερη ἐθνικοπατριωτική λαϊκή ἑνότητα πού ἔχει νά δείξει ὁ τόπος αὐτός. Γι' αὐτό καί θαυματούργησε. Πρωτεργάτης στό ἔργο αὐτό στάθηκε τό ΚΚΕ, πού πρόσφερε καί τίς μεγαλύτερες θυσίες.

Ἡ πολιτική τοῦ διχασμοῦ, τοῦ ἀλληλοφαγώματος καί τῆς λαϊκῆς διάσπασης εἶναι ἀστοτσιφλικάδικο μονοπώλιο. Οἱ ἐκμεταλλευτές ἐφάρμοσαν πάντα τήν πολιτική αὐτή, γιατί ὁ ἐσωτερικός διχασμός τούς τρέφει, ἀπ' αὐτόν ζοῦν. Χωρίς αὐτόν θά ἀπομονωθοῦν καί θά πάθουν ἀπό ἀσφυξία.

Ἡ ἱστορία τῆς πολιτικῆς, πού ἀκολούθησαν πάντα οἱ ἐκμεταλλεύτριες τάξεις στή χώρα μας καί τά κόμματά τους, εἶναι ἱστορία λαϊκῆς διάσπασης, ἐσωτερικοῦ διχασμοῦ, ἐθνικοῦ ξεπουλήματος... Τό πιό φρέσκο καί τό πιό καταθλιπτικό, συντριπτικό γι' αὐτούς παράδειγμα, εἶναι ἡ ἱστορία τῆς κατοχῆς καί τοῦ ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ πολέμου. Στήν περίοδο αὐτή ἡ ἀστοτσιφλικάδικη προδοσία ἀποκορυφώθηκε καί ἐπιστεγάστηκε. Γι' αὐτό ἀκριβῶς καί στόν ἀντίθετό της πόλο συμπληρώθηκε καί σφυρηλατήθηκε ἡ λαϊκή ἑνότητα μέσα στούς κόλπους τοῦ

ΕΑΜ πού συγκέντρωσε μέσα του κάθετι τίμιο καί ἑλληνικό πού περιλάβαινε πρίν ὁ ἀντίπαλός μας κόσμος.

Ἡ πλουτοκρατική ἀντίδραση εἶναι καί ψυχικά-ἠθικά χωρισμένη ἀπό τό λαό γιατί εἶναι ἀνίκανη νά νιώσει τήν ἐθνική ἀνάπλαση καί ἀναδημιουργία στά χρόνια τῆς ἀντίστασης.

Τό ΚΚΕ ἐνσαρκώνει καί ἐκφράζει τίς ἡρωικές-λαϊκές παραδόσεις τοῦ 1821. Ἡ ἐθνική ἀντίσταση ξανάδεσε, γεφύρωσε τό χάσμα πού ἡ ἀστοτσιφλικάδικη κυριαρχία καί πισωδρόμηση δημιούργησε στό ἐθνικό μας ξετύλιγμα καί τό ἔθνος ξαναβρῆκε τόν ἑαυτό του.

Δέ μπορεῖ νά ὑπάρξει καμιά ἀμφιβολία ὅτι ὁ Θ. Κολοκοτρώνης, ὁ στρατηγός Ι. Μακρυγιάννης καί τόσοι ἄλλοι εἶναι οἱ «κουκουέδες» τοῦ 21.

Ποιός ἑαμίτης θά μποροῦσε νά τά πεῖ καλύτερα;

«Βάλτε φωτιά καί τσεκούρι, στῆστε φούρκα καί παλούκι στούς προσκυνημένους... Τήν κατάρα τῆς πατρίδας νάχετε ἅμα δέν κάνετε τά πάντα γιά τή σωτηρία της». (Θ. Κολοκοτρώνης).

Καί ποιός κομμουνιστής θά μποροῦσε ν' ἀποδόσει παραστατικότερα τόν ἐθνικό πόνο γιά τόν ξενικό παρεμβατισμό;

«Εὐχαριστοῦμε τούς ξένους προστάτες μας ὅτι εἴδαμεν τήν διάθεσή τους· ὅτι δέν τούς δίνομε χέρι οἱ ἕλληνες ὅτι δέν κάνομε τήν ὄρεξή τους καί μᾶς κατατρέχουν κι αὐτοί καί οἱ ἐδικοί μας μᾶς κυβερνοῦν τοιούτως κατά τίς συμβουλές τῶν πρέσβεων κι ἀδικοῦνε ὅλους ἐμᾶς τούς ἀγωνιστάς... Καί τούς πιάνουν αὐτοί ὅπου ἔχουν τήν ἐξουσία καί τούς κρένουν μέ τό νόμο τόν δικόν τους καί βάνουν τό λεπίδι, ὁπού μᾶς ἔστειλαν οἱ φωτισμένοι καί ἥμεροι ἄνθρωποι τῆς Εὐρώπης καί κόβουν ἐμᾶς τούς ἄγριους ἕλληνες. Καί εἶναι τόσοι κομμένοι κι ὅλα τά μπουντρούμια καί οἱ χάψες (φυλακές) γιομᾶτες. Καί ποιοί εἶναι αὐτοί ὁπού σκοτώνονται καί εἶναι φυλακισμένοι; Ὅλοι οἱ ἀγωνισταί...». (Στρατηγοῦ Ἰωάν. Μακρυγιάννη: Ἀπομνημονεύματα, σελ. 366-7).

Μά καί ὁ κάθε λαϊκός ἀγωνιστής τοῦ 21 θά ἐπαναλάμβανε μέ περηφάνεια τόν ὅρκο τοῦ ἐλασίτη:

«Ὁρκίζομαι ὅτι θά ἀγωνιστῶ ἕως τήν τελευταία σταγόνα τοῦ αἵματός μου γιά τήν πλήρη ἀπελευθέρωση, ἀκεραιότητα καί ἀνεξαρτησία τῆς πατρίδας μου. Γιά τήν περιφρούρηση τῶν συμφερόντων τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καί τήν ἀποκατάσταση καί κατοχύρωση τῶν κυριαρχικῶν δι-

καιωμάτων του. Γιά τό σκοπό αὐτό θά ὑπακούω στίς πράξεις καί ἀποφάσεις τῆς ΠΕΕΑ καί θά ἐκτελῶ εὐσυνείδητα καί πειθαρχικά τίς ἐντολές καί ὁδηγίες τῶν ἀνωτέρων μου καί θά ἀποφεύγω κάθε πράξη πού θά μέ ἀτιμάζει σάν ἄτομο καί σάν ἀγωνιστή τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ».

Τό ΚΚΕ ἐνσάρκωσε πάντα τ' ἀνώτερα λαϊκά ἐθνικά ἰδανικά. Σ' ἀντίθεση μ' ὅλα τά μεγάλα ἀστικά κόμματα, δέν ὑπάρχει τίποτε πού ὄχι νά τό στιγματίζει μά καί ἔστω καί λίγο νά τό σκιάζει ἐθνικά.

Τό ΚΚΕ πρῶτο εἶδε τόν κίνδυνο τῆς φασιστικῆς ἀπειλῆς ἐνάντια στήν ἐθνική μας ἀκεραιότητα καί ἀνεξαρτησία καί πρῶτο σήκωσε θαρραλέα τή σημαία τῆς πάλης γιά τήν ὑπεράσπισή της.

Ἡ 4η Ὁλομέλεια τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΚΚΕ (27-28 τοῦ Σεπτέμβρη 1935) διακήρυξε:

«Τό ΚΚΕ τονίζει ὅτι, δίπλα στίς προσπάθειες τῆς Ἀγγλίας νά χρησιμοποιήσει τήν Ἑλλάδα γιά τούς σκοπούς της, ἡ λευτεριά καί ἡ ἀνεξαρτησία τῆς χώρας ἀπειλεῖται σοβαρά ὄχι μόνο ἀπό τόν ἰταλικό φασισμό, ἀλλά καί ἀπό τό γερμανικό χιτλερισμό πού ἑτοιμάζεται, δουλεύει καί καραδοκεῖ τήν κατάλληλη στιγμή νά ἀναστατώσει τά Βαλκάνια καί νά πραγματοποιήσει τά ἰμπεριαλιστικά-ἀντισοβιετικά του σχέδια καί πού γιά ἀγορασμένο πράκτορά του στήν Ἑλλάδα ἔχει τό μοναρχοφασίστα γερμανόφιλο στρατηγό Μεταξᾶ... Ἡ ὑπόθεση τῆς ἀνεξαρτησίας καί ἐλευθερίας τῆς χώρας εἶναι ἔργο τοῦ ἴδιου τοῦ λαοῦ καί μπορεῖ νά διαφυλαχθεῖ στέρεα, ἐφόσον συντριβεῖ ὁ ἐσωτερικός φασισμός καί ἡ μοναρχία, πράκτορες τῶν ξένων καταπιεστῶν».

«Τό ΚΚΕ, σάν πρωτοπόρα δύναμη τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, στήν πάλη του γιά τήν ἀνεξαρτησία, ἀκεραιότητα καί εἰρήνη τῆς χώρας διεξάγει τόν πιό ἀδυσώπητο ἀγώνα καί ἐνάντια στή μέ κάθε μορφή διείσδυση τοῦ χιτλερικοῦ φασισμοῦ στήν Ἑλλάδα...».

«... Τό ΚΚΕ διακηρύττει, ὅτι μπροστά στόν ἄμεσο κίνδυνο φασιστικῆς ἰταλικῆς ἐπιδρομῆς, εἴτε ἄλλης μεγολοϊμπεριαλιστικῆς (λχ. ἀπό τήν πλευρά τῆς χιτλερικῆς Γερμανίας) ἀπειλῆς κατά τῆς ἐθνικῆς ἀκεραιότητας καί ἀνεξαρτησίας, θέτει σάν ὑπέρτατο καθῆκον του τήν ὑπεράσπιση τῆς ἐθνικῆς ἐλευθερίας καί θά παλαίψει μέ ὅλες του τίς δυνάμεις γιά νά καταχτήσει αὐτό τήν ἡγεμονία τῆς πάλης, ἐφόσον ἡ ἱστορία καί ἡ πράξη ὅλων τῶν ἀστικοτσιφλικάδικων κομμάτων, εἶναι ἱστορία καί πράξη ξεπουλήματος τῆς χώρας καί τοῦ λαοῦ στούς ξένους ἰμπεριαλιστές».

Δυό βδομάδες πρίν ἀπό τήν 4η Ὁλομέλεια, στίς 16 τοῦ Σεπτέμβρη 1935, ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή τοῦ Κόμματος ἀπηύθυνε ἀνοιχτό γράμμα «Πρός ὅλα τά πολιτικά κόμματα τῆς χώρας, πρός τό στρατό, ἀξιωματικούς καί στρατιῶτες, πρός ὅλο τό λαό τῆς χώρας», ὅπου ἀνάμεσα στ' ἄλλα ἔλεγε:

«Ἡ φασιστική Ἰταλία κατά πρῶτον λόγον ἐπιδιώκει νά μᾶς χρησιμοποιήσει ὡς πολεμικό ὁρμητήριο. Θέλει νά μᾶς ἐπιβάλει τόν πόλεμο καί τίς καταστροφές του. Καί ἀπειλεῖ νά ἀκρωτηριάσει τήν ἀκεραιότητα τῆς χώρας, νά καταλάβει σημεῖα τῆς χώρας τοιαῦτα, πού τήν βοηθοῦν εἰς τά πολεμικά της σχέδια. Τά ἰταλικά πολεμικά, δίχως καμιά ἄδεια καί προειδοποίηση, εἰσέρχονται καί παραμένουν εἰς τά ἑλληνικά λιμάνια καί βυθομετροῦν τά ἑλληνικά παράλια. Παραβιάζουν τήν ἐθνική ἀνεξαρτησία μας καί τραυματίζουν καίρια τήν ἐθνική ἀξιοπρέπεια.

»Γιά τόν ἑλληνικό λαό εἶναι σαφέστατο ὅτι ἡ δημιουργηθεῖσα κατάσταση τόν ἀπειλεῖ σοβαρότατα. Πρῶτον, διότι διακινδυνεύεται ἡ εἰρήνη καί ἡ ἡσυχία τοῦ τόπου. Παρά τήν θέλησίν μας ἀπειλοῦν νά μᾶς παρασύρουν εἰς νέον πόλεμον. Δεύτερον, διότι εὑρίσκεται ὑπό ἀπειλήν ἡ ἐθνική ἀνεξαρτησία καί ἀκεραιότητά μας. Ὁ ἰταλικός φασισμός ἐπιδιώκει νά μεταβάλει εἰς Δωδεκάνησα καί ἄλλα ἑλληνικά νησιά καί ἄλλες ἑλληνικές γωνιές. Ὁ ἀγγλικός ἰμπεριαλισμός θέλει καί αὐτός νά χρησιμοποιήσει τήν Ἑλλάδα γιά τούς δικούς του σκοπούς.

»Συναισθανόμενοι τήν σοβαρότητα τῆς καταστάσεως, προτείνομεν εἰς ὅλα τά πολιτικά κόμματα τῆς χώρας, ὅπως συνέλθουν ἀπό κοινοῦ διά τήν ἀντιμετώπισίν της. Βασικόν σκοπόν τῆς κοινῆς μας προσπαθείας θέτομεν: 1ον. Τήν προάσπισιν τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας καί ἀκεραιότητος. 2ον. Τήν ὑπεράσπισιν τῆς εἰρήνης τοῦ λαοῦ μας.

»Ἡ κοινή μας προσπάθεια θά ἐπιδιώξει ὅπως κινητοποιήσωμεν πανελλαδικῶς τόν λαόν καί τόν ὀργανώσωμεν: Διά τήν ὑπεράσπισιν τῆς εἰρήνης. Διά τήν ἀπόκρουσιν κάθε ἰταλικῆς ἀπειλῆς κατά τῆς ἐθνικῆς μας ἀκεραιότητος καί ἀνεξαρτησίας. Νά μή ἐπιτρέψουμε τή μετατροπή τῆς Ἑλλάδας σέ ὁρμητήριο ὁποιουδήποτε ξένου ἰμπεριαλισμοῦ. Διά τήν ἀπόκρουσιν κάθε χρησιμοποιήσεως τῆς Ἑλλάδας ὡς πολεμικοῦ ὁρμητηρίου, διά πολεμικούς ἰμπεριαλιστικούς σκοπούς».

Καί τό 6ο Συνέδριο (Δεκέμβρης 1935) στήν ἀπόφασή του λέει καί τοῦτο δῶ:

«Τό ΚΚΕ θά καταπολεμήσει θανάσιμα κάθε ξεπούλημα τῆς χώρας καί κάθε ἀπειλή τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας καί λευτεριᾶς ἀπό τόν ξένο ἰμπεριαλισμό».

Αὐτή τή γραμμή τήν ἀπόλυτα ἐθνικολαϊκή ἀκολούθησε τό κόμμα μας μέ συνέπεια καί ἀποφασιστικότητα. Καί αὐτή του ἡ συνέπεια στή γραμμή καί στή δράση τό ἔφερε τελικά κατευθεί-

αν στή λαϊκή ψυχή καί τό ἀνάδειξε καί τό ἐπέβαλε σάν τό πιό λαϊκό καί πατριωτικό ἑλληνικό κόμμα. Ἔργο αὐτῆς τῆς γραμμῆς καί δράσης εἶναι στό πιό οὐσιαστικό της μέρος καί ἡ ἐθνική μας ἀντίσταση.

Ὁ πατριωτισμός ὅμως ὁ δικός μας δέν ἔχει καμιά σχέση μέ τή μαυρομετωπίτικη πατριδοκαπηλεία. Ἡ πλουτοκρατία δέ μπορεῖ νάχει πατριωτισμό μιά καί ἡ φύση της εἶναι νά γδέρνει καί καταστρέφει τόν τόπο, νά ληστεύει καί ἀφανίζει τό λαό, δηλ. τή σάρκα καί τήν ψυχή τοῦ ἔθνους καί τῆς πατρίδας. Ἡ «ἐθνική» της πολιτική ἐξυπηρετεῖ μόνο τό πουγγί της. Χωρίς κανένα δισταγμό πούλησε στό παρελθόν καί ξεπουλᾶ καί σήμερα τήν Ἑλλάδα στό ξένο κεφάλαιο, γιατί ἀπό τό ξεπούλημα αὐτό τσεπώνει καί ἡ ἴδια. Τό ἴδιο ἡ πλουτοκρατία καί οἱ πράκτορές της ἐμπορεύονται τά πατριωτικά αἰσθήματα τοῦ λαοῦ καί τά διαφθείρουν. Αὐτό κάνουν τώρα μέ τυμπανοκρουσία γύρω ἀπό τά «ἐθνικά δίκαια». Καί ἐδῶ ξεπουλᾶν τά πραγματικά λαϊκά συμφέροντα. Ξεσηκώνουν ἕναν ψεύτικο ὑπερεθνικισμό ἀπέναντι στούς ἄλλους καί μέσα στή χώρα καταδιώκουν ἐξοντωτικά τίς ξένες μειονότητες. Δημιουργοῦν μέ τόν τρόπο αὐτό προστριβές, παρεξηγήσεις, ἀντιθέσεις, φανατισμούς, δηλητηριάζουν τίς σχέσεις μέ τούς γειτόνους μας γιά νά μποροῦν αὐτοί καί οἱ πάτρωνές τους νά ψαρεύουν στά θολά νερά.

Ὅλα αὐτά δέν ἔχουν καμιά ἀπόλυτα σχέση μέ τά ἐθνικά συμφέροντά μας. Ἡ πρωταρχική λαϊκή ἀνάγκη καί στόν τομέα αὐτόν εἶναι δημοκρατία καί εἰρήνη καί πάνω σ' αὐτή τή βάση θά λύσουμε μέ τούς γείτονές μας ὅλες τίς διαφορές πού μπορεῖ νά ὑπάρχουν, διεκδικώντας ὅμως ἀκλόνητα πρῶτ' ἀπ' ὅλα τίς περιοχές ἐκεῖνες, ὅπως εἶναι ἡ Κύπρος καί τά Δωδεκάνησα, ὅπου ἡ ὁλότητα σχεδόν τοῦ πληθυσμοῦ—ἄν ἐξαιρέσει κανένας τήν τουρκική μειονότητα—εἶναι ἑλληνική καί ζητᾶ σταθερά τήν ἕνωσή της μέ τήν Ἑλλάδα.

Βασική δημοκρατική ἀπαίτηση εἶναι καί ὁ σεβασμός τῶν δικαιωμάτων γιά τίς ἐθνικές μειονότητες πού κατοικοῦν τή χώρα μας καί ἡ ἀποφασιστική πάλη ἐνάντια στήν ἐξοντωτική γιά τίς μειονότητες αὐτές πολιτική, πού ἐφαρμόζει ἡ μοναρχοφασιστική ἀντίδραση. Αὐτό ἀφορᾶ βασικά καί κύρια τή σλαβομακεδονική μειονότητα, πού κατοικεῖ τήν ἑλληνική Μακεδονία. Καταγγέλλουμε σ' ὅλο τό λαό τόν ἐξοντωτικό διωγμό πού ἐφαρμόζει ἐνάντια στή σλαβομακεδονική μειονότητα ὁ μαυρομετωπίτικος φασισμός, πού ἀποκλειστικά καί μόνο τά ἑλληνικά συμφέροντα ζημιώνει. Καί διακηρύσσουμε ὅτι βασική προϋπόθεση γιά τήν εἰρηνική συμβίωση μέ τή γιουγκοσλαβική δημοκρατία, εἶναι ὁ ἀπόλυτος σεβασμός τῶν δικαιωμάτων τῆς σλαβομακεδονικῆς μειονότητας καί ἡ ἐξασφάλιση γι' αὐτήν καθεστῶτος πλέριας φυλετικῆς, θρησκευτικῆς, γλωσσικῆς ἰσοτιμίας. Αὐτός εἶναι ὁ μοναδικός τρόπος γιά νά ἀποφύγουμε προστριβές, παρεξηγήσεις καί συζητήσεις γιά τήν ἑλληνική Μακεδονία πού στά 90% κατοικεῖται σήμερα ἀπό Ἕλληνες καί γι' αὐτό ἀποτελεῖ ἀναπόσπαστο κομμάτι τῆς ἑλληνικῆς γῆς. Ἡ πράξη ἔχει ἀποδείξει ὅτι τό ΚΚΕ στά προβλήματα γιά τήν ἐσωτερική ὅσο καί γιά τήν ἐξωτερική πολιτική, χάραξε καί ἐφάρμοσε τήν πιό λαϊκή-ἐθνική κατεύθυνση καί δράση.

Τό βάθρο τῆς πολιτικῆς αὐτῆς εἶναι ἡ λαϊκή ἑνότητα, ἀδελφότητα καί ὁμόνοια τοῦ λαοῦ μας.

ΛΑΪΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ - ΟΜΟΝΟΙΑ - ΑΔΕΛΦΟΣΥΝΗ

Γιά τή λαϊκή δημοκρατία ἡ πραγματοποίηση, ἡ ὁλοκλήρωση τῆς ἑνότητας αὐτῆς εἶναι ζήτημα ζωῆς γιά θανάτου.

Καί τό βάρος τῆς διατήρησης καί ὁλοκλήρωσης τῆς ἑνότητας αὐτῆς πέφτει πρῶτ' ἀπ' ὅλα πάνω μας. Σήμερα, ὅπως καί στόν καιρό τῆς χιτλεροφασιστικῆς κατοχῆς, ὑπάρχουν ὅλες οἱ ἀντικειμενικές προϋποθέσεις γιά νά ὁλοκληρώσουμε τή λαϊκή ἑνότητα, γιά νά τήν ἀποκαταστήσουμε καί ἐκεῖ ἀκόμα ὅπου ἡ πλουτοκρατική προδοσία καί σέ ὁρισμένα σημεῖα καί τά λάθη τά δικά μας τή δυσκόλεψαν εἴτε τήν περιόρισαν. Ἡ μεταδεκεμβριανή χρεωκοπία τῶν τάξεων πού κυβερνᾶν σέ ὅλα τά ζωτικά γιά τό λαό καί τήν Ἑλλάδα ζητήματα, στένεψε καί στενεύει ὁλοένα καί περισσότερο τή μαζική βάση τοῦ μοναρχοφασισμοῦ μέ ὅλα του τά παρακλάδια καί ὁ παρασυρμένος κόσμος βλέπει τή διαφορά πού ὑπάρχει ἀνάμεσα στά λόγια, τή δημαγωγία καί τά ἔργα τοῦ μαύρου μετώπου. Βλέπει τό δοσιλογισμό καί τή μαύ-

ρη άγορά νά όργιάζουν, ένῶ αὐτός χαντακώνεται. Συγκρίνει μέ δσα εἶδε εἴτε ἄκουσε γιά τή λεύτερη Ἑλλάδα. Συγκρίνει ἀκόμα μέ τούς ἀγῶνες πού κάνουμε τώρα. Καί βγάζει συμπεράσματα. Καί παρ' ὅλα τά λάθη μας καί τά πάθη πού δημιουργήθηκαν, δικαιώνει ἐμᾶς. Νά μερικά παραδείγματα: Στά χωριά τῆς Δράμας οἱ ὀπαδοί τοῦ Τσαούς 'Αντών ψηφίζουν ἐμᾶς στούς συνεταιρισμούς γιατί εἶδαν τή ρεμούλα καί τό πλιάτσικο τοῦ ἀρχισυμμορίτη. Τό ἴδιο γίνεται στήν Ἤπειρο μέ τούς ὀπαδούς τοῦ Ζέρβα. Αὐτός μέ τή φωτιά καί τό σίδερο ξεκλήρισε καί ἐξόντωσε τούς Τσάμηδες τῆς Παραμυθιᾶς καί πλιατσικολόγησε μαζί μέ τούς λίγους καπεταναίους του τά χτήματά τους, χωρίς νά δόσει τίποτε στούς ἄντρες του. Καί αὐτοί σήμερα βλέπουν τό σωστό, φεύγουν ἀπό τό Ζέρβα καί ἔρχονται σέ μᾶς. Τό ἴδιο γίνεται καί μέ τούς ὀπαδούς τοῦ Σούρλα. Στήν Πελοπόννησο, στό Μελιγαλᾶ οἱ γυναῖκες αὐτῶν πού σκοτώθηκαν πολεμώντας τόν ΕΛΑΣ, ξεσηκώθηκαν πρίν δυό μῆνες ἐνάντια στούς ταγματαλῆτες, πού θέλησαν νά ἐμπορευτοῦν πολιτικά μοναρχοφασιστικά τόν πόνο καί τό πένθος τους καί ζήτησαν (οἱ γυναῖκες) νά παύσουν αὐτά γιά νά ἡσυχάσει ὁ τόπος. 'Ανάλογα παραδείγματα ἔχουμε καί ἀπό ἀλλοῦ. Ὅλα αὐτά δείχνουν, ὅτι πάνω στή βάση τῆς ἐξαθλίωσης καί τοῦ ξεπουλήματος πού πραγματοποιεῖ στήν Ἑλλάδα ἡ χρηματιστική ὀλιγαρχία καί οἱ ξένοι ἀφέντες της, ὡριμάζει καί ἐκδηλώνεται ἔντονα, δυναμικά ἡ θέληση τῶν πλατιῶν λαϊκῶν στρωμάτων νά παλαίψουν γιά τή ζωή καί τή λευτεριά τους. Καί τό κύμα αὐτό ἀρχίζει νά συγκινεῖ καί νά παρασέρνει καί τά στρώματα ἐκεῖνα, πού στήν περίοδο τοῦ ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ ἀγώνα καί κατά τό Δεκέμβρη δέν ἦταν μαζί μας εἴτε ἀπομακρύνθηκαν ἀπό μᾶς.

'Επιταχτικό καθῆκον μας εἶναι νά κάνουμε ὅλα ὅσα μποροῦμε γιά νά γεφυρώσουμε τό χώρισμα αὐτό, νά ὁλοκληρώσουμε τή λαϊκή ἑνότητα. Ὁ βασικός δρόμος εἶναι ὁ κοινός ἀγώνας γιά τά κοινά ζητήματα. Ὁσοδήποτε φανατικός βασιλικός καί ἄν εἶναι ἕνας σταφιδοπαραγωγός ἀπό τόν Πύργο, δέ μπορεῖ παρά νἆναι σύμφωνος μαζί μας ὅτι ἡ τιμή ἀσφάλειας γιά τή σταφίδα πού ἡ κυβέρνηση ὅρισε στίς 100-115 δρχ. χαντακώνει τό σταφιδοπαραγωγό καί ὅτι θά πρέπει νά γίνει κοινή πάλη γιά ν' ἀποφύγουν οἱ σταφιδοπαραγωγοί τό χαντάκωμα. Ἔτσι ἡ πάλη γιά τίς ἄμεσες ἀνάγκες εἶναι ὁ βασικός δρόμος γιά νά ἐξασφαλιστεῖ ἡ λαϊκή ἑνότητα, δέν εἶναι ὅμως καί ὁ μοναδικός, ἰδιαίτερα σέ περιοχές σάν τό Μωριᾶ ὅπου ὁ διχασμός πῆρε πιό ὀξεία μορφή, γιατί καί τό αἷμα πού χύθηκε καί ἀπό τίς δυό μεριές ἦταν πιό πολύ. 'Εδῶ πρέπει νά γίνει καί μελετημένη, καλά βαλμένη, ἰδεολογική διαφώτιση θετική μά καί ἀρνητική.

Μέ τό ξεσκέπασμα ὅλης τῆς συκοφαντικῆς βρωμιᾶς, πού ἡ ἀντίδραση χρησιμοποιεῖ γιά νά μᾶς λερώσει, ἔχουμε ἀκόμα ἠθική ὑποχρέωση ὅσα λάθη πραγματικά κάναμε νά τ' ἀναγνωρίσουμε ἀνοιχτά καί καθαρά, γιατί καί ἔτσι θά δείξουμε τήν ἠθική μας ὑπεροχή.

Ἡ προσπάθειά μας γιά τή λαϊκή ἑνότητα, ὁμόνοια καί ἀδελφότητα ἐνάντια στόν πλουτοκρατικό ἀφανισμό, πρέπει νἆναι ἀκούραστη. Μόνο μέ ἔργα πρέπει νά δείξουμε ὅτι εἴμαστε τό κόμμα τῆς παλλαϊκῆς ἕνωσης ἐνάντια στήν ἐκμετάλλευση, ντόπια καί ξένη. Μόνο πραγματοποιώντας τήν ἑνότητα αὐτή μέσα στήν πάλη μέ ὅλους τούς τίμιους ἕλληνες, ὑπερνικώντας τίς διαφορές πού μᾶς χώριζαν χτές, θά ἐξασφαλίσουμε τήν πρωταρχική προϋπόθεση γιά τή νίκη τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας.

ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Περνῶ τώρα στά προβλήματα τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας. Ὁ πολιτικός συνασπισμός τῶν κομμάτων τοῦ ΕΑΜ ἔχει καταρτίσει, ὕστερα ἀπό συζήτηση καί ἐπεξεργασία τό πρόγραμμά του. Τό πρόγραμμα αὐτό ἀγκαλιάζει, στίς βασικές κατευθυντήριες γραμμές του, ὅλο τό πρόβλημα τοῦ ἀστικοδημοκρατικοῦ μετασχηματισμοῦ τῆς χώρας μας. Μά δέ σταματᾶ αὐτοῦ. Καθορίζει καί ὁρισμένα μέτρα, πού προκαθορίζουν κιόλας τόν παραπέρα δρόμο, τήν παραπέρα πορεία, τήν ἀνέλιξη τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας στή σοσιαλιστική. Τά μέτρα αὐτά εἶναι: ἡ ἐθνικοποίηση τῆς πίστης, τῶν μεγάλων μεταφορῶν, τῶν βασικῶν βιομηχανιῶν, πού ἔχουν πρωταρχική ἐθνική σημασία. Καί τά μέτρα αὐτά ἀνταποκρίνονται στίς τωρινές, τίς ἄμεσες ἀνάγκες τῆς ἐθνικῆς μας οἰκονομίας, ἀποβλέπουν στό νά δημιουργήσουν τό

στέρεο καί ἀκλόνητο βάθρο τῆς ἐθνικῆς μας δύναμης καί ἀνεξαρτησίας. Νά δημιουργήσουν, δηλαδή, τήν οἰκονομική μας ἀνεξαρτησία. Μέ ἑλληνικά ντόπια, βασικά, μέσα, μέ ντόπιες δυνάμεις. Καί οἰκονομική ἀνεξαρτησία θά πεῖ βαριά βιομηχανία. Δηλαδή, μεταλλουργία, χημική βιομηχανία, μηχανουργία.

Τόν τελευταῖο καιρό ξαναφουντώνει στήν Ἑλλάδα τό φροῦτο τῆς «Μεγάλης Ἰδέας». Βγαίνουν ἕνα σωρό βιβλία καί γράφονται ἄρθρα μέ τό πνεῦμα αὐτό. Καί ἀπό ἐπιστήμονες μέ σοβαρές ἀξιώσεις. Τί συμβαίνει; Ἁπλούστατα, οἱ κυρίαρχες τάξεις, γιά νά στηρίξουν καί γιά νά προβάλουν κατακτητικές ἀξιώσεις, μά κυρίως, γιά νά ζαλίσουν τό λαό μας μέ τό σωβινισμό, ξανάρχονται στήν παλιά μέθοδο: δέ μποροῦμε νά ζήσουμε. Εἴμαστε φτωχοί. Πρέπει νά ξαπλώσουμε καί σ' ἄλλα μέρη. Ἔτσι προσπαθοῦν νά πετύχουν καί κάτι ἄλλο ἀκόμα. Νά διατηροῦν γύρω μας κατάσταση ἀνωμαλίας καί ἀνησυχίας. Γιατί αὐτό ἐξυπηρετεῖ τόσο τά δικά τους σκοτεινά σχέδια, ὅσο καί τῶν ξένων, πού τούς ἐμπνέουν καί τούς καθοδηγοῦν.

Ἐδῶ θά πρέπει νά ποῦμε καί κάτι ἄλλο. Τό ξένο κεφάλαιο δέν ἔχει κανένα συμφέρο νά φκιάσουμε στήν Ἑλλάδα βαριά βιομηχανία, δηλ. νά ἐξασφαλίσουμε τήν οἰκονομική καί κατά προέκταση καί τήν πολιτική ἀνεξαρτησία τῆς χώρας. Μᾶς θέλει οἰκονομικά καθυστερημένους γιατί ἔτσι ὄχι μόνο μᾶς ἔχει στή διάθεσή του σάν ἀγορά γιά τά βιομηχανικά του προϊόντα· ὄχι μόνο μᾶς παίρνει τζάμπα τίς πρῶτες ὗλες καί μᾶς τίς ξαναστέλνει πίσω πανάκριβα σάν ἕτοιμα εἴτε σάν μισοέτοιμα εἴδη. Μά γιατί, ὅταν εἴμαστε οἰκονομικά καθυστερημένοι, μᾶς κρατᾶ εὐκολότερα καί πολιτικά στή διάθεσή του σάν ὄργανό του. Τό ξένο κεφάλαιο στό ἔργο του βρίσκει τούς πιό πιστούς βοηθούς καί ὑποστηρικτές στή ντόπια χρηματιστική ὀλιγαρχία πού ἐξαρτιέται ἀπό τό ξένο κεφάλαιο καί συνεργάζεται μαζί του καί στά πολιτικά της κόμματα, πού ἐκφράζουν καί πραγματοποιοῦν τήν πολιτική ἐξάρτηση καί ὑποταγή τῆς χώρας στό κεφάλαιο αὐτό. Καί ὅλοι ἀνάμεσα στά ἄλλα, κάνουν καί τοῦτο: Ὑποστηρίζουν, ὅτι γιά τόν ἕνα εἴτε τόν ἄλλο λόγο, δέν εἶναι δυνατή στήν Ἑλλάδα ἡ δημιουργία βαριᾶς βιομηχανίας.

Ἐμεῖς ἔχουμε ἕνα ἀκαταγώνιστο μέσο νά ξεσκεπάσουμε, νά ξετινάξουμε καί ν' ἀποστομώσουμε ὅλους αὐτούς. Τό μέσο αὐτό εἶναι ν' ἀποδείξουμε ὅτι ἡ Ἑλλάδα εἶναι βιώσιμη, ὅτι μπορεῖ νά ζήσει καί ν' ἀναπτυχθεῖ μέ τίς δικές της κύρια καί βασικά δυνάμεις, χωρίς φυσικά νά ἀποκρούει καί τήν ἀπέξω συμπληρωματική ἐνίσχυση, ἐφόσον θά γίνεται μέ ὅρους παραδεχτούς. Δηλαδή, πρέπει ν' ἀποδείξουμε ὅτι μπορεῖ στήν Ἑλλάδα νά δημιουργηθεῖ, νά ζήσει καί ν' ἀναπτυχθεῖ βαριά βιομηχανία. Ὅτι αὐτό θἆναι τό ἀγκωνάρι τῆς ἀνεξαρτησίας μας καί ὅτι μονάχα ἔτσι θά γίνουμε πραγματικά γεροί καί δυνατοί. Τή μάχη γιά τό δυνατό καί βιώσιμο βαριᾶς βιομηχανίας στήν Ἑλλάδα πρέπει πρῶτα νά τήν κερδίσουμε στόν ἰδεολογικό-θεωρητικό τομέα. Αὐτοῦ θά ἀφοπλίσουμε ἰδεολογικά τήν ἀντίδραση. Ἔτσι θά κερδίσουμε καί τήν ἀποφασιστική ἰδεολογική μάχη γιά τή λαϊκή δημοκρατία. Γιατί θ' ἀπαντήσουμε θετικά στό πιό δύσκολο νεοελληνικό οἰκονομικό πρόβλημα πού οἱ κυρίαρχες τάξεις στά 100 καί πάνω χρόνια πού κυβερνοῦν τόν τόπο στάθηκαν ἀνίκανες ὄχι μόνο νά τό λύσουν μά καί νά τό δοῦν ἀκόμα.

Τό βασικό πρόβλημα, πού θά πρέπει πρῶτα νά λυθεῖ ἀπό τόν κύκλο πού ἀφοροῦν τή βαριά βιομηχανία, εἶναι τό πρόβλημα τῆς μεταλλουργίας, κυρίως τῆς παραγωγῆς σίδερου, ἀτσαλιοῦ καί ἀλουμίνιου. Μαζί μ' αὐτό συνδέεται καί θά πρέπει νά λυθεῖ παράλληλα τό πρόβλημα τῆς ἠλεκτρενέργειας. Θά στηριχθῶ παρακάτω σέ στοιχεῖα, πού μοῦ ὑπέδειξε ὁ ἀξιότιμος προπρύτανις τοῦ Πολυτεχνείου συναγωνιστής Κιτσίκης. Ὅλοι οἱ ὑπολογισμοί γίνονται σέ προπολεμικές δραχμές.

Γιά νά φκιάσουμε βιομηχανία παραγωγῆς σίδερου-ἀτσαλιοῦ χρειαζόμαστε τίς παρακάτω προϋποθέσεις:

α) Νάχουμε σιδηρομεταλλεύματα καί βωξίτη γιά τό ἀλουμίνιο· β) νάχουμε κόκ γιά τήν ἐκκαμίνευση τοῦ σιδηρομεταλλεύματος· γ) ἠλεκτρενέργεια γιά τήν ἠλεκτρομεταλλουργία καί τήν παραγωγή ἀλουμίνιου· δ) ἀγορές τοποθέτησης τῶν προϊόντων πού θά παραχθοῦν καί ε) τά ἀναγκαῖα κεφάλαια γιά τίς ἀπαραίτητες ἐγκαταστάσεις καί πῶς θά βρεθοῦν.

Ἄς ἀρχίσουμε ἀπό τήν πρώτη προϋπόθεση. Νά τί μᾶς δίνει ἡ ἐπίσημη στατιστική γιά τήν παραγωγή ὅλων τῶν φυσικῶν μεταλλευμάτων:

Παραγωγή φυσικῶν μεταλλευμάτων

(Ἔτος 1935, σέ τόννους)

Σίδηρος	348.613	Νικέλιο	50.306
Μόλυβδος	14.889	Χαλκός	4.924 (1937)
Ψευδάργυρος . . .	10.338	Σιδηροπυρίτης	224.000
Μαγγάνιον	7.075	Θειομεταλλεύματα	548.000
Χρώμιον	42.464	Ἀντιμώνιο . . .	336
Λευκόλιθος (ἄφρ.)	168.243	Θειοῦχα μικτά .	30.780
Βωξίτης	179.886	Στεατίτης . . .	1.293
Λιγνίτης	108.010	Ἀμίαντος . . .	85

(Στατιστική Ἐπετηρίς 1938, σελ. 140)

Ὅσο γιά τά κοιτάσματα στά δυό βασικά μεταλλεύματα πού μᾶς ἐνδιαφέρουν καί τό λιγνίτη ἔχουμε τά παρακάτω στοιχεῖα:

(Ἀπό τό Δ. Κισκύρα). Κοιτάσματα σέ σιδηρομετάλλευμα 150 ἑκατομμύρια τόννοι, δηλ. τό 400πλάσιο τῶν σημερινῶν ἀναγκῶν μας σέ σίδερο. Βωξίτης 5 ἑκατομμύρια τόννοι. Λιγνίτης: ἀποθέματα 5 ἑκατομμύρια τόννοι, πιθανά 27 ἑκατομμύρια τόννοι, δυνατά 156 ἑκατομμύρια τόννοι. (Ἔκθεση Α.Ο.Σ. 1933). 7.200 ἑκατομμύρια τόννοι (Γνώμη τοῦ καθηγητῆ Κέγκελ στόν Κισκύρα). Πάνω ἀπό 1.000 ἑκατομμύρια τόννους (Γνώμη τοῦ Δ. Κισκύρα).

Κατά συνέπεια ἡ ἀπάντηση στήν πρώτη προϋπόθεση εἶναι καταφατική.

Ἐρχόμαστε στή δεύτερη προϋπόθεση: β) ἔχουμε κόκ γιά τήν ἐκκαμίνευση τοῦ σιδηρομεταλλεύματος;

Οἱ ἀριθμοί γιά τά κοιτάσματα λιγνίτη δείχνουν ὅτι ἀπό τό ὀρυκτό αὐτό ἔχουμε ἀρκετό. Στά 1938 ἡ παραγωγή του ἔφτασε τούς 105.000 τόννους, πού κόστιζαν 35 ἑκατομμύρια

δραχμές. Τό 1942, μέ τή συστηματική ἐκμετάλλευση πούκαναν οἱ γερμανοί, ἔφτασε τούς 350.000 τόννους. Χρειαζόμαστε μόνο νά ἀναπτύξουμε καί νά ἐξοπλίσουμε τεχνικά τή λιγνιτοπαραγωγή μας γιά νάχουμε καί μεγαλύτερη ἐξόρυξη καί καλύτερη κατεργασία. Ἄν χρησιμοποιήσουμε τό λιγνίτη καί γιά ἄλλες ἀνάγκες (βιομηχανία, συγκοινωνίες, ἠλεκτροπαραγωγή, θέρμανση κ. ἄ.) θά χρειαστοῦμε πολύ μεγαλύτερη παραγωγή, πού ποικίλλει κατά τόν ὑπολογισμό τῶν διαφόρων ἐρευνητῶν ἔτσι:

Παπαχαραλάμπου 2.700.000 τόννοι. Σταυρόπουλος 4.500.000 τόννοι. Κουβέλης 1.200.000—3.000.000 τόννοι.

Τώρα ἄν θελήσουμε νά δόσουμε μιά εἰκόνα γιά τή δυνατή χρησιμοποίηση λιγνίτη κατά κλάδο, θάχουμε τόν παρακάτω πίνακα:

λιγνίτης γιά	κατασκευή κόκ μεταλλουργίας (μπρικέττες)	500	χιλ. τόννοι
» »	σιδηροδρομική ἕλξη (μπρικέττες)	300	» »
» »	γκάζι (αὐτούσιος)	300	» »
» »	θέρμανση (μπρικέττες)	2.000	» »
» »	» (αὐτούσιος)	1.000	» »
» »	κίνηση πλοίων (μπρικέττες)	200	» »
	Σύνολο:	4.300	χιλ. τόννοι

Ὥστε λιγνίτης ὑπάρχει καί μποροῦμε μέ ἐμπλουτισμό καί πλινθοποίηση νάχουμε καύσιμο ὑλικό ἀνώτερης θερμαντικῆς ἀπόδοσης, πού μπορεῖ νά χρησιμοποιηθεῖ καί γιά μεταλλουργικό κόκ γιά τή μεταλλουργία σιδήρου.

Ὥστε καί γιά τή δεύτερη προϋπόθεση ἡ ἀπάντηση εἶναι καταφατική. Πάντως, ἐπειδή οἱ γνῶμες τῶν εἰδικῶν διχάζονται ὅσον ἀφορᾶ τή δυνατότητα παραγωγῆς κόκ ἀπό λιγνίτη γιά τίς ἀνάγκες τῶν ὑψικάμινων, τό πρόβλημα αὐτό μένει ὑπό συζήτηση καί βασικά θά πρέπει νά προσαρμοζόμαστε πρός τήν ἠλεκτρομεταλλουργία, τή χρησιμοποίηση δηλ. χαμηλῶν ἠλεκτροκάμινων. Ἐδῶ θά προσθέσω δυό λέγια γιά νά φωτίσω καί μιά ἄλλη πλευρά τοῦ ζητήματος.

Γιά εἰσαγωγή καύσιμης ὕλης ἀπό τό ἐξωτερικό χρειαζόμασταν τό χρόνο 1.325.000.000 δρχ. τή στιγμή πού γιά τόν ἴδιο χρόνο ἡ παραγωγή λιγνίτη ἀνεβαίνει μόλις σέ 35.000.000 δρχ.,

δηλαδή οὔτε τά 3% τῆς ἀξίας τῆς καύσιμης ὕλης πού εἰσάγουμε. Στά 1939 γιά 868.624 τόννους πού εἰσαγάγαμε, πληρώσαμε 728.299.000 δρχ. Ὅταν ἀναπτύξουμε τήν ἐξόρυξη καί τήν κατεργασία τοῦ λιγνίτη θά μπορέσουμε τά 90% τουλάχιστο τῶν ἀναγκῶν μας σέ καύσιμη ὕλη νά τά ἱκανοποιήσουμε ἀπό τίς ἐσωτερικές πηγές καί νά ἐξοικονομήσουμε μεγάλα ποσά συναλλάγματος γιά ἄλλες ἀνάγκες. Πάντως αὐτό θά εἶχε πολύ εὐνοϊκό ἀντίκτυπο στό ἰσοζύγιο τῶν πληρωμῶν μας μέ τό ἐξωτερικό.

Ἡ τρίτη προϋπόθεση: ἔχουμε τήν ἀπαραίτητη ἠλεκτρενέργεια, πού θά χρειαστεῖ γιά τή βιομηχανία ἀλουμινίου καί γιά τήν ἠλεκτροσιδηρουργία (ἠλεκτροκάμινοι) πού, κατά πᾶσαν πιθανότητα, θά εἶναι καί ἡ βασική μέθοδος πού θά χρησιμοποιήσουμε στή σιδηρομεταλλουργία μας; Τό πρόβλημα αὐτό θά λυθεῖ ἱκανοποιητικά ὅταν λύσουμε τό ζήτημα τῆς χρησιμοποίησης τῶν ὑδατοπτώσεών μας γιά τήν παραγωγή ἠλεκτρενέργειας.

Δίνω παρακάτω τίς ἀπόψεις τῶν εἰδικῶν:

Ἀπόψεις τῶν τεχνικῶν γιά τό ὑδροηλεκτρικό σύστημα

Ὀνομασία καί ΠΕΡΙΟΧΗ	Συνολική ἐγκατεστημένη ἰσχύς σέ ΧΒ		Ἐτήσια διαθέσιμη παραγωγή σέ ἑκατομ. ΩΧΒ	
Μ. Π. ΠΕΣΝΙΚΙΔΗΣ				
1. Μακεδονία		279.000		1.801
Ἀλιάκμων I . .	62.000		545	
» II . .	59.000		510	
» III . .	53.000	174.000	460	1.515
2. Ἤπειρος . . .		16.000		35
3. Στερεά Ἑλλάδα .		232.000		1.570
Ἀχελῶος I . .	104.000		685	
» II . .	44.000		290	
» III . .	40.000	188.000	260	1.235
4. Πελοπόννησος . .		110.000		491
5. Θεσσαλία . . .		61.000		140
Γενικό σύνολο περιοχῶν (1-5)		698.000		4.037

Γ. Ν. ΠΕΖΟΠΟΥΛΟΣ

			Σέ 10^6 ΩΧΒ	
Ἀλιάκμων I	5X16.250		365	
» II	5X13.000	146.250XB	292	657X10^6
Ἀχελῶος I	4X16.000		286	
» II	3X 9.000		110	
» III	3X11.500	125.500	136	532X10^6

Σ. Ν. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ἀναφέρεται στά νεώτερα στοιχεῖα τοῦ Γ. Ν. Πεζοπούλου:
Γιά τόν Ἀχελῶο μᾶς πληροφορεῖ:

Ἀχελῶος	270.000	ΧΒ	1.330	ἑκ.	ΩΧΒ
Πρεβέντζα	70.000	»	340	»	»
Κρεμαστά	150.000	»	730	»	»
Καστράκη	50.000	»	260	»	»

Γ. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ—Π. ΚΑΠΑΣΑΚΑΛΗΣ

Συνολική ἐτησία παραγωγή
4.000.000.000 ΩΧΒ

Θ. Ι. ΡΑΥΤΟΠΟΥΛΟΣ

1. Μακεδονία	1.500.000.000	ΩΧΒ
2. Στερεά (Δυτική)	1.500.000.000	»
3. Πελοπόννησος	800—1.000.000.000	»
	3.800.000.000—4.000.000.000	»

Π. Τ. ΚΟΥΒΕΛΗΣ

Ἐγκατεστημένη ἰσχύς
ὑδροστροβίλων σέ HP

1. Μακεδονία			1.450.000.000	ΩΧΒ
Ἀλιάκμων I			30.000.000	»
» II			400.000.000	»
» III	122.100		246.000.000	»
» IV	102.000		250.000.000	»
2. Ἤπειρος			300.000.000	»
3. Στερεά Ἑλλάδα . . .			830.000.000	»
Ἀχελῶος I Κρεμαστά	104.000		229.000.000	»
» II Πρεβέντζα	42.000		85.000.000	»
» III Κρικούκι	48.000	68.000	96.000.000	»
4. Πελοπόννησος			600.000.000	»
5. Θεσσαλία			450.000.000	»
Σύνολο	1.300.000 ΧΒ		3.637.000.000	»

Σημ. Ὁ Δαυΐδ ἀνεβάζει τή συνολική ἀπόδοση σέ 4,5 δίς ΩΧΒ, ὁ Λαγάννας σέ 5 δίς ΩΧΒ, ὁ Κισκύρας σέ 4 δίς ΩΧΒ.

Οἱ γνῶμες τῶν εἰδικῶν μᾶς ἐπιτρέπουν νά δώσουμε καταφατική ἀπάντηση καί γιά τήν τρίτη προϋπόθεση. Ἠλεκτρενέργεια θά ἔχουμε ἀρκετή στήν Ἑλλάδα ὅταν φκιάσουμε τίς ὑδροηλεκτρικές ἐγκαταστάσεις.

Ἡ τέταρτη προϋπόθεση: ὑπάρχει ἀγορά γιά τά προϊόντα πού θά παράγουμε;

Ὁ παρακάτω πίνακας μᾶς δίνει μιά εἰκόνα γιά τίς ἀνάγκες τῆς ἀγορᾶς μας σέ μέταλλα, ἀνάγκες πού ἱκανοποιήθηκαν μέ εἰσαγωγές ἀπό τό ἐξωτερικό. Δίνουμε καί τά ποσά πού πληρώσαμε:

Εἰσαγωγή μετάλλων καί εἴδη ἀπό μέταλλα

(Ἔτος βάσεως 1938)

Συνολική ποσότητα 164.863 τόννοι

Συνολική ἀξία 2. 650.750.000 δρχ.

	Ποσότητα		Ἀξία δραχ.
1. Σίδηρος ἀκατέργαστος πλάκες ἤ ὄγκοι	11.456 τόννοι		37.197.000
2. Σίδηρος ἐλατός ἤ ἑλκυστός ἀκατέργαστος	67.998	»	455.906.000
3. Σιδηρόφυλλα γενικά	32.391	»	307.056.000
4. Τεχνουργ.σιδηροφύλλου	1.420	»	14.333.000
5. Σιδηρουργ. βιομ. τεχν.	8.711	»	115.620.000
Σύνολο	121.976	»	930.112.000 δρχ.

Στά 1938 ἐξαγάγαμε στό ἐξωτερικό 325.000 τόννους φυσικό μετάλλευμα σίδερου καί πληρωθήκαμε γι' αὐτό 71.000.000 δρχ. Οὐσιαστικά ἀπό τό σιδηρομετάλλευμα αὐτό θά βγάζαμε, ἄν τό δουλεύαμε στόν τόπο μας, 160.000 τόννους σίδερο πάνω-κάτω. Ἕνα τέτιο ποσό περίπου ἀπό μέταλλα γενικά εἰσαγάγαμε στά 1938, ὅπως δείχνει ὁ παρακάτω πίνακας καί πληρώσαμε 2.650.750.000. Ἄν ἀπό τό ποσό αὐτό ἀφαιρούσαμε 1.700.000.000 πού πληρώσαμε γιά ἄλλα μέταλλα καί γιά μηχανήματα, πού δέν ὑπολογίσαμε ἀκόμα ἐδῶ ὅτι θά τά παραγάγουμε μόνοι μας καί ἀπό μόνη τή χρησιμοποίηση τοῦ σιδηρομεταλλεύματός μας ἐδῶ σέ μᾶς μέ τήν ἵδρυση ντόπιας μεταλλουργικῆς βιομηχανίας, θάχαμε ἕνα ὄφελος γιά τήν ἐθνική μας οἰκονομία πάνω-κάτω 1.000.000.000 δραχμές, ἄν πάρουμε ὑπόψη μας τά δεδομένα τοῦ 1938.

Μά οἱ ἀνάγκες μας σέ σίδερο καί ἀτσάλι θά ξεπεράσουν πολύ τίς 121.976 τόννους πού εἰσαγάγαμε στά 1938, ὅταν θάχουμε ντόπια παραγωγή καί μάλιστα ὅταν ἀναπτύξουμε καί μηχανουργία καί θά πρέπει νά ἀνεβαστοῦν τό ἐλάχιστο σέ 200.000 τόννους τό χρόνο.

Ἄς ἔρθουμε τώρα στό ἀλουμίνιο. Σύμφωνα μέ τίς στατιστικές, στά 1938 εἰσαγάγαμε μόνο 115 τόννους ἀλουμίνιο. Μποροῦμε, ὅμως σύμφωνα μέ τά ἀποθέματα καί τήν ἐξόρυξη βωξίτη (ἐξόρυξη στά 1938=179.886 τόννους), νά παράγουμε στόν τόπο μας 40-50.000 τόννους τό χρόνο. Ἄν σήμερα οἱ ἀνάγκες μας εἶναι ἐλάχιστες, αὔριο θ' αὐξήσουν ὅταν θά χρειαστεῖ νά φκιάσουμε τό ἐθνικό δίχτυ διανομῆς ἠλεκτρικοῦ ρεύματος. Πολύ ἀλουμίνιο εἴτε κράματά του θά χρειαστοῦμε ἀκόμα γιά τήν κατασκευή εἰδῶν βιομηχανικῆς χρήσης καί οἰκιακῆς χρήσης. Ἄλλωστε μποροῦμε ν' ἀρχίσουμε ἀπό παραγωγή 10.000 εἴτε 20.000 τόννων ἀλουμινίου τό χρόνο, ἀνάλογα μέ τίς ἀνάγκες τῆς ἐσωτερικῆς ἀγορᾶς καί τῆς ἐξαγωγῆς. Νομίζω ὅτι τά πιό πάνω στοιχεῖα μᾶς ἐπιτρέπουν καί γιά τήν τέταρτη προϋπόθεση ν' ἀπαντήσουμε καταφατικά. Ἀγορές γιά τήν τοποθέτηση τῶν προϊόντων πού θά παραχθοῦν ὑπάρχουν. Καί μποροῦν οἱ ἀγορές αὐτές νά πλαταίνουν, καί πρός τά μέσα καί πρός τά ἔξω.

Ἐρχόμαστε στήν πέμπτη, τήν τελευταία, προϋπόθεση. Πόσα κεφάλαια χρειαζόμαστε καί ποῦ θά τά βροῦμε;

Παρακάτω δίνω δυό πίνακες ἔργων, πού θά γίνουν σέ πέντε χρόνια καί πού ἀναφέρονται στή χρονιάτικη παραγωγή καί διαχείριση. Ὁ δεύτερος πίνακας περιλαμβάνει μιά σειρά ἀπό ἄλλα προϊόντα, πού ἡ παραγωγή τους θ' ἀναπτυχθεῖ σέ συνδυασμό μέ τήν παραγωγή τοῦ πίνακα Α'. (Βλ. Πίνακες Α' καί Β' στίς σελ.184, 185).

ΠΙΝΑΚΑΣ Α'

Δαπάνες, ἀπόδοση καί πρόσοδος τῶν ὑδροηλεκτρικῶν ἔργων καί τῆς βαριᾶς βιομηχανίας σίδερου-ἀλουμίνιου στήν πρώτη χρονική βαθμίδα.

(Οἱ τιμές ὑπολογίζονται σέ δραχμές τιμαρίθμου 1938).

	Ἐνέργεια σέ ΩΧΒ	Δαπάνες ἐγκατάστασης	Ἀπόδοση σέ τόν.	Πρῶτες ὗλες σέ τόννους	Τιμή πρώτων ὑλῶν καί ἡμ)σθια	Τιμή ἐνέργειας	Τιμή ἐγκατάστασης (ἀπόσβεση 10ο)ο)	Ἀκαθάριστη πρόσοδος	Καθαρή πρόσοδος χρονιάτικη
Σίδερο Ἀτσάλι	300.000.000	200.000.000 300.000.000 500.000.000	120.000	60.000 κόκ 240.000 σίδερο 40.000 ἀσβεστ. ἡμερομίσθια	48.000.000 52.320.000 4.000.000 50.000.000	135.000.000 (πρός 0,45 κατά ΩΧΒ)	50.000.000	940.000.000	500.680.000
Ἀλουμίνιο	300.000.000	1.200.000.000	10.000	40.000 βωξίτης ἡμερομίσθια	12.000.000 50.000.000	135.000.000	120.000.000	760.000.000	443.000.000
Ἀχελῶος (Κρεμαστά) Ἀλιάκμων (Ι θέση) Δίκτυο μεταφορᾶς καί διανομῆς ἠλεκτρενέργειας	730.000.000 460.000.000 1.190.000.000	καί παραγωγῆς 1.250.000.000 1.400.000.000 3.500.000.000 6.150.000.000				535.000.000	615.000.000 (125.000.000 140.000.000 350.000.000)	80.000.000	

Σύνολο καθαρῆς προσόδου	943.680.000 −80.000.000 863.680.000

ΠΙΝΑΚΑΣ Β'

Δαπάνη, ἀπόδοση καί πρόσοδος βιομηχανίας ἀζώτου καί καυστικῆς σόδας

	Ἀπόδοση σέ τόννους	Δαπάνη ἐγκαταστάσεων	Τιμή ἐνέργειας ἡμερομίσθια (100.000.000 ΩΧΒ × 0,45=)	Ἀπόσβεση	Ἀκαθάριστη πρόσοδος	Καθαρή πρόσοδος χρονιάτικη
Ἄζωτο	41.000	1.000.000.000	45.000.000 30.000.000 (ἡμερομίσθια)	100.000.000	429.000.000	254.000.000
Καυστική σόδα κόκ φωταερίου Ἀνθρακική Ὑδροχλωρικό Κελουλόζη	7.500 20.000	150.000.000 1.150.000.000	(26.000.000 ΩΧΒ × 0,45= 11.700.000) 30.000.000 (ἡμερομίσθια)	15.000.000	222.000.000	165.300.000 419.300.000

Σημ. 1. Λιγνίτης γιά παραγωγή μεταλλουργικοῦ κόκ σέ ποσότητα 60-100.000 τόννων θά χρειαστεῖ δαπάνη ἐγκαταστάσεων 350.000.000 δραχμῶν.

Σημ. 2. Ἀπό τό σύνολο προβλεπόμενης ἠλεκτρενέργειας 1.190 ἑκατομ. ΩΧΒ (στήλη α' τοῦ πίνακα Α') τά 726 ἑκατομ. θά διατεθοῦν γιά βιομηχανικές χρήσεις καί τά 364 γιά ἀστικές ἀνάγκες τῶν κέντρων Ἀθηνῶν-Θεσσαλονίκης.

Τά ἔργα τοῦ πίνακα Α' κοστίζουν μαζί μέ τό δίχτυ ὑψηλῆς τάσης 6.100.000.000 δρχ. καί θά γίνουν σέ 3 χρόνια.

Τά ἔργα τοῦ πίνακα Β' μαζί μέ τά ἔξοδα γιά τό δίχτυ θά κοστίσουν συνολικά 2.900.000.000.

Δηλαδή συνολικά θά χρειαστοῦμε γιά τά 5 χρόνια:

Πίνακας Α'	6.100.000.000	δρχ.
Πίνακας Β'	2.900.000.000	»
Σύνολο	9.000.000.000	»

Οἱ βιομηχανίες αὐτές θά ἱδρυθοῦν σέ δυό συγκροτήματα, τό πρῶτο τῆς σιδηρομεταλλουργίας γύρω ἀπό τόν ὑδροηλεκτρικό σταθμό τοῦ 'Αλιάκμονα καί τό δεύτερο τοῦ ἀλουμίνιου στόν ὑδροηλεκτρικό σταθμό τοῦ 'Αχελώου. Τά βιομηχανικά αὐτά συγκροτήματα στίς ἑπόμενες χρονικές περίοδες θά εὐρύνονται καί θά πλαταίνουν διαρκῶς. Γιά τά ἔργα αὐτά θά χρειαστοῦμε λιγότερο ἀπό 2.000.000.000 τό χρόνο γιά ἕνα πεντάχρονο.

Οἱ πίνακες προβλέπουν τήν ἀπόσβεση τῶν ἔργων σέ 10 χρόνια.

Ἡ καθαρή πρόσοδος στά πρῶτα πέντε χρόνια ἀπό τίς ἐγκαταστάσεις αὐτές θά εἶναι: 1.282.980.000 δρχ.

Θά δόσω παρακάτω λίγα μερικότερα στοιχεῖα. Ἄς ἀρχίσουμε ἀπό τά ὑδροηλεκτρικά ἔργα. Ἀπό στοιχεῖα τοῦ κ. Γ. Πεζόπουλου σχηματίζουμε τήν παρακάτω εἰκόνα.

Προβλεπόμενα ὑδροηλεκτρικά ἔργα γιά τό τελικό δίκτυο.
(Δυναμικότης σέ ἑκατ. ΩΧΒ, κόστος σέ ἑκατ. προπολεμικές δρχ.).

1. Νέστος ἑκ.	ὡρ. χιλ.	950	ἑκ. δρχ.	2.100
2. 'Αλιάκμων Ι	» »	300	» »	1.400
3. Θεσσαλία (3 ἔργα)	» »	100	» »	350
4. 'Αχελῶος Ι	» »	420	» »	1.250
5. 'Αχελῶος ΙΙ καί ΙΙΙΙ	» »	300	» »	850
6. Λάδων	» »	200	» »	550
7. Βουραϊκός	» »	180	» »	500
8. Λίσσε	» »	110	» »	300
9. Βόδας-'Αραπίτσα-Τριπόταμος	» »	180	» »	250
10. Φείδαρης	» »	120	» »	650
Σύνολο σέ ἑκ. ΩΧΒ		2.260		8.200
Δίκτυο 160 χιλ.		132.000		
Βόλτ μέ ὑποσταθμούς				3.500
Σύνολο σέ ἑκατ. δρχ.				11.700

Ὁ ἴδιος στήν «Τεχνική» μᾶς εἶναι τούς παρακάτω ἀριθμούς γιά τό κόστος 16 ἐργοστασίων:

Ὑδροηλεκτρικά ἔργα (γνώμη Γ. Πεζοπούλου)
(πρώτη 20ετία)

1. Ἕνα ἐργοστάσιο ὑδροηλεκτρικό στό Νέστο
2. » » » στό ἕλος Λίσσε
3. » » » στόν 'Αλιάκμονα
4. Τρία ἐργοστ. ὑδροηλεκτρικά στή Θεσσαλία—Πηνειός καί παραπόταμοι
5. Ἕνα ἐργοστάσιο ὑδροηλεκτρικό στόν 'Αχελῶο
6. » » » στό Λάδωνα
7. » » » στό Βουραϊκό
8. » » » στή Στυμφαλία
9. » » » στό Λοῦρο
10. Τρία ὑδροηλεκτρικά ἐργοστάσια στό Βόδα, 'Αραπίτσα καί Τριπόταμο

Δαπάνη γιά τά 16 ἐργοστάσια:

Γενική δαπάνη 20 δίς

'Αναλυτικά	α) ἐργοστάσια	8,5	δισεκατομμύρια
	β) Δίκτυο	3,5	»
	γ) Δίκτυο διανομῆς	8	»
	Σύνολο	20	δίς ἐξ ὧν ἐσωτερικοῦ 11,5 δίς

(Βλ. «Τεχνική», 30-31 Ἰούλιος 1945, σελ. 106)

Γιά τή σιδηροβιομηχανία παίρνουμε ἀπό τόν κ. 'Αντ. Δεληγιάννη τά παρακάτω:

Κόστος σιδηροβιομηχανίας
Χαμηλές ἠλεκτροκάμινες γιά τό χυτοσίδηρο, ἠλεκτροκάμινες γιά τό χάλυβα. Παραγωγή 64.000 τόννους χάλυβος ἐτησίως
(τιμές σέ χιλιάδες δολάρια)

Ἐγκαταστάσεις ἡμερήσιας παραγωγῆς 160 τόν. κόκ	374
Ἐγκαταστάσεις μεταφορᾶς μεταλλεύματος καί σκωριῶν	150
Χαμηλές ἠλεκτροκάμινες χυτοσίδηρου	230
Λεβητοστάσιο καί μηχανοστάσιο	180
Ἠλεκτρικές χαλυβδοκάμινες	1.140
Ἐλαστήριο	1.860
Βοηθητικές ἐγκαταστάσεις	350
Ἔξοδα μεταφορᾶς στήν Ἑλλάδα	100
Ἀνέγερση κτιρίων καί τοποθέτηση μηχανημάτων	1.000
Ἔναρξη λειτουργίας καί τρίμηνος λειτουργία	280
Σύνολο σέ χιλιάδες δολάρια	5.664

ἤ 623.040.000 ἑκατ. προπολεμικές δραχμές.

Ὁ ἴδιος γιά τήν παραγωγή ἀζώτου δίνει αὐτούς τούς ἀριθμούς:

Κόστος ἐγκαταστάσεων δέσμευσης ἀζώτου
(σέ ἑκατομμύρια προπολεμικές δραχμές)

Ἐγκαταστάσεις παραγωγῆς ἀμμωνίας 3.400 τόν. ἐτησίως	340
Ἐγκαταστάσεις παραγωγῆς νιτρικοῦ ὀξέως 50% καί νιτρικοῦ ἀσβεστίου (14.300 τόν. νιτρ. όξ. καί 98.700 τόν. νιτρ. ἀσβεστίου)	270
Ἐγκαταστάσεις παραγωγῆς 50 000 τόν. θειϊκῆς ἀμμωνίας (10.500 τ. N.) (δέν διαθέτουμε στοιχεῖα) κατ' ἐκτίμησιν	130
Ἐγκαταστάσεις παραγωγῆς 100 τόν. πυκνοῦ νιτρικοῦ ὀξέος	5
Ἐγκαταστάσεις παραγωγῆς 4.000 τόν. χλωριούχου ἀμμωνίου (1000 τ. N.) (δέν διαθέτουμε στοιχεῖα) κατ' ἐκτίμησιν	25
Δαπάνη μεταφορᾶς μηχανημάτων (15% τῆς ὁλικῆς ἀξίας)	110
Κτίρια κλπ.	235

Σύνολο σέ ἑκατ. δρχ. 1.115
75% σέ συνάλλαγμα 836 ἑκ. δρχ.
25% σέ δρχ. 279 » »

Καί τέλος ἀπό τόν κ. Σταυρόπουλο ἔχουμε τούς παρακάτω ἀριθμούς γιά τή λιγνιτοπαραγωγή:

	Ἐσωτ.	Ἐξωτ.
Δαπάνη ἐγκατάστασης ἐργοστασίων λιγνιτῶν Πτολεμαΐδας	160 ἑκατ.	190 ἑκατ.
Δαπάνη ἀξιοποίησης ἄλλων λιγνιτορυχείων	50 »	160 »
Δαπάνη σιδηροδρομικῶν καί λιμενικῶν ἔργων λιγνιτῶν	90 »	150 »
Σύνολο	300 »	500 »

Γενικό σύνολο 800 ἑκατ. δρχ.

Παράθεσα ὅλα αὐτά τά στοιχεῖα γιά νά δώσω μιά πιό πλέρια εἰκόνα γιά τίς ἀπόψεις τῶν εἰδικῶν, πού τά προβλήματα πού μᾶς ἀπασχολοῦν τάχουν ὥς ἕνα σημεῖο μελετήσει καί λύσει θεωρητικά κατά ἕνα τρόπο πού βοηθᾶ τή θέση πού ὑποστηρίζουμε. Φυσικά χρειάζονται κεφάλαια, πού ἄν γιά τά πρῶτα ἔργα σιδηρουργίας, ἀλουμινίου καί τῶν δυό ὑδροηλεκτρικῶν σταθμῶν Ἀχελώου καί Ἀλιάκμονος τά ὑπολογίσαμε σέ 2.000.000.000 δρχ. περίπου τό χρόνο, μποροῦν νά εἶναι ἀκόμα περισσότερα ἄν εὐθύς ἐξαρχῆς εὐρύναμε τό σχέδιο τῆς βιομηχανικῆς ἀνοικοδόμησης. Ποῦ ὅμως θά βροῦμε τά κεφάλαια; Φυσικά κατά πρῶτο καί κύριο λόγο θά καταφύγουμε στίς ἐσωτερικές πηγές καί τήν ἐσωτερική συσσώρευση. Θά καταφύγουμε ὅμως καί σέ ξένες πιστώσεις, ὅταν βροῦμε συμφέροντες ὅρους.

Παραθέτω παρακάτω ἕναν πίνακα γιά διαθέσιμα κοντύλια ἀπ' ὅπου μποροῦμε νά βροῦμε τά ποσά γιά τή χρηματοδότηση τῶν ἔργων.

α) Κλάδοι βιομηχανίας χημικῆς κλπ. πού δίνουν ἀπό τό κέρδος τους τό χρόνο (σέ προπολεμικές δραχμές)	2.000.000.000
β) Ὠφεληθέντες δοσίλογοι κλπ.	20.000.000.000
γ) Φορολογία, προϋπολογισμός κλπ. τό χρόνο	8.000.000.000
δ) Τράπεζες	49.000.000 000
ε) Ἑταιρεῖες	32.000.000.000
στ) Κάλυμμα	40.000.000.000
ζ) Τράπεζα εἰσαγωγῶν—ἐξαγωγῶν (πίστωση)	25.000.000.000
η) Ἐπανορθώσεις	100.000.000.000
Ἐδῶ θά πρέπει νά συμπεριλάβουμε καί τήν ἀτομική συσσώρευση	9.000.000.000

Δέν μπορεῖ λοιπόν νά ὑπάρξει καμιά ἀμφιβολία ὅτι τά ἀναγκαῖα κεφάλαια μποροῦν νά βρεθοῦν καί μόνο στό ἐσωτερικό. Λογουχάρη μόνο τά διαθέσιμα τῆς Τράπεζας τῆς Ἑλλάδας σύμφωνα μέ τό «Δελτίο» της εἶναι:

Χρυσός σέ λίρες	6.792 666
Συνάλλαγμα (κάλυμμα)	35.486.256
Συνάλλαγμα Λίρες ΒΜΑ (στρατιωτικές)	4.476.556
Συνάλλαγμα (δολάρια)	36.296.177

Μποροῦμε ἀκόμα νά καταφύγουμε καί σέ ἐσωτερικό παραγωγικό δάνειο καί στή λαϊκή ἀποταμίευση. Σύμφωνα μέ τούς τελευταίους ἀριθμούς τά ἐμβάσματα ἀπό τό ἐξωτερικό φτάνουν τίς 100.000 δολάρια τή μέρα, δηλ. 36.000.000 τό χρόνο.

Ἔτσι λοιπόν καί γιά τήν πέμπτη προϋπόθεση θά πρέπει ν' ἀπαντήσουμε καταφατικά.

Καί τώρα ἀνακεφαλαιώνω:

Στήν Ἑλλάδα μπορεῖ νά ἱδρυθεῖ βαριά βιομηχανία, δηλ. στήν πρώτη περίοδο μεταλλουργική καί ἠλεκτροχημική μέ τήν ἀπαραίτητη ὑδροηλεκτρική ἐνεργειακή βάση μαζί μέ τό λιγνίτη.

1) Ἔχουμε σιδηρομεταλλεύματα, βωξίτη, λιγνίτη, νερό, ἀσβεστόλιθο, λευκόλιθο, ἁλάτι κ.ἄ. σέ ποσότητα ἀρκετή καί ποιότητα καλή.

2) Θά φκιάσουμε στήν ἀρχή δυό βιομηχανικά συγκροτήματα, Ἀλιάκμονα καί Ἀχελώου, μεταλλουργίας τό πρῶτο, ἀλουμινίου τό δεύτερο.

3) Τά ἔργα αὐτά θά κοστίσουν 9.000.000.000 προπολεμικές δραχμές (6 γιά τά ὑδροηλεκτρικά καί 3 γιά τίς βιομηχανίες). Θά χρειαστοῦμε, δηλαδή, γι' αὐτά περίπου 2.000.000.000 δρχ. τό χρόνο.

4) Ἡ χρονιάτικη παραγωγή τῶν ἔργων στήν πρώτη περίοδο εἶναι:

α) Σίδερο, ἀτσάλι, ἐπεξεργασμένα προϊόντα	120.000	τόν. περίπου
β) Ἀλουμίνιο	10.000	» »
γ) Ἀζωτικά λιπάσματα	50.000	» »
δ) Καυστική σόδα	7.500	» »
ε) Κελουλόζη κ.ἄ.	20.000	» »
στ) Λιγνίτη γιά κόκ	60.000	» »
ζ) Ἠλεκτρική ἐνέργεια γιά τά ἔργα γιά τήν Ἀθήνα καί Θεσσαλονίκη	1.190.000.000 ΩΧΒ	»

5) Ἡ καθαρή πρόσοδος ἀπό τήν παραγωγή πού θάχουν τά ἔργα αὐτά τό χρόνο (ἀφαιροῦνται καί οἱ χρονιάτικες ἀποσβέσεις μέ 10%) θά εἶναι 1.300.000.000 δραχμές.

Ἡ ὠφέλεια πού θάχει ἡ οἰκονομία μας παύοντας νά ζητάει τά εἴδη αὐτά στό ἐξωτερικό θ' ἀνεβαίνει τό χρόνο σέ 1 δισεκατομμύριο καί πάνω.

6) Ἄν διαθέσουμε καί ἕνα μικρό ποσοστό ἀπό τίς πηγές κεφαλαίων ἀπό τό ἐσωτερικό πού ἀναφέρουμε πιό πάνω, ἐξασφαλίζουμε πλέρια τή χρηματοδότηση τῶν ἔργων.

Τό συμπέρασμα φυσικά εἶναι συντριπτικό γιά τό μεγαλοϊδεατισμό. Ἡ Ἑλλάδα μπορεῖ νά στηριχτεῖ πάνω στίς δικές της δυνάμεις καί νά μεγαλουργήσει ἀποχτώντας μιά πραγματικά ἀνεξάρτητη οἰκονομική βάση. Μιά πρωταρχική προϋπόθεση εἶναι ἡ ἀπαλλαγή μας ἀπό τήν οἰκονομική ἐξάρτηση ἀπό τό ξένο κεφάλαιο, ἔτσι ὅπως τήν καθορίζει τό πρόγραμμα τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας τοῦ ΕΑΜ. Στό σημεῖο αὐτό πρέπει νά προστεθεῖ ἕνα ἀκόμα σοβαρότατο στοιχεῖο. Γιά νά πραγματοποιηθεῖ τό σχέδιο, πού ἀναπτύχθηκε πιό πάνω, πρέπει νά καταργηθεῖ τό δίχως ἄλλο ἡ σύμβαση τοῦ Ἀχελώου πού πέτυχε ὁ Cooper μέ τό Μεταξᾶ. Ὁ μηχανικός Στ. Σταυρόπουλος (στόν «Ἀνταῖο» ἀρ. 8) χαρακτηρίζει τή σύμβαση αὐτή (ἀναγκαστικός νόμος 2220 τῆς 14/7/40) ἀποικιακή. Καί τό ἀποδείχνει αὐτό μέ τά στοιχεῖα πού παραθέτει. Ταυτόχρονα ὅμως ξεσκεπάζει ἄλλο κομμάτι ἀπό τήν ἀντεθνική δράση τῆς 4ης Αὐγούστου, πού ξεπουλοῦσε χοντρικά τή χώρα στούς ξένους.

Ἔτσι ἔχει τό πρόβλημα τῆς βαριᾶς βιομηχανίας. Πρίν τό ἀφήσω θά προσθέσω μόνο, ὅτι εἶναι λυπηρό τό φαινόμενο πού παρουσιάζουν ἕλληνες εἰδικοί σάν τόν κ. Κουβέλη, πού ἀλλάζουν γνῶμες σάν τά πουκάμισα ἐξυπηρετώντας μαυρομετωπίτικες μεγαλοϊδεάτικες σκοπιμότητες. Ὁ Σ. Μάξιμος τόν ἐξουθένωσε ὥς τή γελοιοποίηση. Μά ὁ κ. Κουβέλης ἐπιμένει καί γλιστράει ἀκόμα πιό κάτω, γιατί στέκεται οὐσιαστικά στή γραμμή τῆς σύμβασης Cooper, ὅταν ἰσχυρίζεται ὅτι «καί αὐτή ἡ ἀνάπτυξις τῶν βιομηχανικῶν τούτων δυνατοτήτων δέν πρόκειται νά καταστήσει τήν χώραν περισσότερον βιώσιμον, ἐφόσον τίθενται ὡρισμέναι βασικαί προϋποθέσεις (ὅπως πρό πάντων τό ὅτι ἡ ἐκβιομηχάνισις αὕτη θά ἐπεχειρεῖτο μέ τήν συνδρομήν ξένων κεφαλαίων)». (Π. Κουβέλης ἐπιστολή στόν «Ἀνταῖο», τεῦχ. 7, σελ. 163). Ὁ κ. Κουβέλης δέν πιστεύει πιά. Ὅμως ἡ ἑλληνική πραγ-

ματικότητα δείχνει ὅτι ἡ 'Ελλάδα μπορεῖ νά ζήσει καί θά ζήσει ἀνεξάρτητα οἰκονομικά καί κατά συνέπεια καί πολιτικά, ὅταν ὁ λαός πάρει τίς τύχες του στά χέρια του.

Πρίν περάσω στό έπόμενο κεφάλαιο θέλω νά δώσω μιά ἐξήγηση: 'Ο σκοπός μου ἦταν ν' ἀποδείξω ὅτι ἡ ἰδέα γιά βαριά βιομηχανία στήν 'Ελλάδα εἶναι ἀπόλυτα πραγματοποιήσιμη. 'Η συγκεκριμένη πιά πραγματοποίηση θἆναι ἔργο τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας, ἔργο πού θά πρέπει πρίν νά βρεῖ τή θεωρητική του διαφώτιση ἀπό τούς εἰδικούς μας. Δέ θἆταν ἄσκοπο οἱ εἰδικοί μας αὐτοί νά καταπιαστοῦν, νά καταρτίσουν καί νά δώσουν ὁλοκληρωμένο τό 1ο πεντάχρονο σχέδιο τῆς νεοελληνικῆς λαϊκῆς δημοκρατίας ἁπλωμένο σέ ὅλους τούς τομεῖς καί κλάδους. Θἆταν καί ἕνα εἶδος ἐξετάσεων μπροστά στό λαό ὅτι εἴμαστε ὥριμοι γιά τέτιες δουλιές.

ΤΟ ΛΙΜΑΝΙ ΤΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ

Θἄθελα νά σταθῶ ξεχωριστά στό ζήτημα τοῦ λιμανιοῦ τοῦ Πειραιᾶ. Οἱ παρακάτω γνῶμες ἀποκρυσταλλώθηκαν τελικά ὕστερα ἀπό σχετική συζήτηση μέ τό συναγωνιστή Κιτσίκη.

Γιά νά δοθεῖ ἀπάντηση στό πρόβλημα σωστή, θά πρέπει πρίν ν' ἀπαντήσουμε στό ἐρώτημα: Τό λιμάνι τοῦ Πειραιᾶ πρόκειται νά ἐξυπηρετήσει τίς ἀνάγκες μιᾶς 'Ελλάδας μέ μιά πνιγμένη οἰκονομία ἤ θἆναι τό λιμάνι μιᾶς 'Ελλάδας μέ μιά γρήγορη ἐκβιομηχάνιση καί μέ βαλκανική προοπτική;

Καί στήν πρώτη ἀκόμα περίπτωση τό σημερινό λιμάνι δέ μπορεῖ νά ἐξυπηρετήσει τίς ἀνάγκες τῆς 'Ελλάδας καί δέ μποροῦσε νά ἐξυπηρετήσει τίς ἀνάγκες καί πρίν. Αὐτό πιά ἦταν ἀπό χρόνια γνωστό καί γι' αὐτό ἔγιναν πολλές μελέτες ἀπό τό 1925 καί δῶθε.

Ποιά εἶναι τά χαρακτηριστικά τοῦ σημερινοῦ λιμανιοῦ τοῦ Πειραιᾶ;

1) 'Η στενότητα χώρου, ἡ στενότητα τῆς λιμενικῆς ζώνης. Καμιά δυνατότητα λιμενικῆς ἀνάπτυξης καί ἀνάπτυξης συγκοινωνιακῶν μέσων, πού εἶναι τόσο ἀπαραίτητα γιά ἕνα μεγάλο λιμάνι σάν τοῦ Πειραιᾶ.

2) Ἔλλειψη σαφοῦς τύπου. Τό λιμάνι τοῦ Πειραιᾶ δέ μπορεῖ νά καθοριστεῖ οὔτε σάν βιομηχανικό οὔτε σάν ἐμπορικό.

Οἱ μελέτες πού ἔγιναν ἀπό τό 1925 κ' ἐδῶ ἀπό τόν Κέλενεκ καί ἀπό δικούς μας καί ἀπό τόν ἰταλό λιμενολόγο Κάλι ὅλες ξεκίνησαν ἀπό τή διαπίστωση ὅτι τό σημερινό λιμάνι δέν μποροῦσε νά ἐξυπηρετήσει τίς ἀνάγκες τῆς χώρας. Μά ὅλες ἔγιναν κάτω ἀπό τήν πίεση τοπικῶν κομματικῶν συμφερόντων, ἀντιλαϊκῶν πολιτικῶν καί οἰκονομικῶν συνθηκῶν καί δέν ἔλυσαν τό πρόβλημα τοῦ λιμανιοῦ τοῦ Πειραιᾶ γιατί τό ἀντιμετώπιζαν πάντα στενόψυχα, στενόκαρδα.

Στή δεύτερη περίπτωση, στήν περίπτωση δηλαδή πού θά ξεκινήσουμε μέ τήν προοπτική μιᾶς 'Ελλάδας μέ παραγωγική δραστηριότητα, ἐκβιομηχάνιση καί μέ βαλκανική προοπτική, τότε ὄχι μονάχα τό λιμάνι τοῦ Πειραιᾶ ἀποκτᾶ μιά σημασία παμβαλκανική, μεσογειακή, γενικότερη, μά σέ ἕνα βαθμό ἀκόμα μεγαλύτερο καί τό λιμάνι τῆς Θεσσαλονίκης, πού κάτω ἀπό πιό πλατιές προϋποθέσεις βαλκανικῆς οἰκονομικῆς συνεργασίας, θά μπορεῖ καί θά πρέπει νά γίνει τό πρῶτο λιμάνι ὄχι μονάχα τῆς 'Ελλάδας μά καί τῆς Βαλκανικῆς, ἴσως ἀκόμα καί ὅλης τῆς νοτιοανατολικῆς Εὐρώπης.

Οἱ γερμανοί κιόλας εἶχαν ἀντιμετωπίσει καί εἶχαν μελετήσει τό πρόβλημα τῆς σύνδεσης τοῦ λιμανιοῦ Θεσσαλονίκης μέ τό 'Αμβοῦργο μέ ὑδάτινο δρόμο: Ἔλβα, Δούναβη, Μοράβα 'Αξιό, κανάλι Θεσσαλονίκη. 'Ο καθηγητής τῶν λιμενικῶν στό Πολυτεχνεῖο τοῦ Βερολίνου Agatz τό 1941 κατέβηκε στήν 'Ελλάδα εἰδικά γιά τή μελέτη αὐτοῦ τοῦ προβλήματος.

'Η σημασία πού θά πάρουν τά λιμάνια τῆς 'Ελλάδας μέσα σέ μιά λαϊκή δημοκρατική 'Ελλάδα καί μέ βαλκανική ἐνδοχώρα διαφαίνεται ἀκόμη ἀπό μιά εἴδηση πού ἴσως νά ἔμεινε ἀπαρατήρητη: ὅτι ἔγινε ἡ σύνδεση τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν Βαλτικῆς καί Βουλγαρίας. Καί αὐτές οἱ γραμμές πού φτάνουν ὥς τά ἑλληνοβουλγάρικα σύνορα θά καταλήξουν στή Θεσσαλονίκη καί μπορεῖ νά ὁδηγήσουν ὥς τόν Πειραιᾶ.

Γιά τό λιμάνι τοῦ Πειραιᾶ τί πρέπει νά γίνει;

1) 'Οπωσδήποτε νά ἀποχτήσει εὐρυχωρία. Αὐτό σήμερα εἶναι εὐκολότερο ἀπό κάθε ἄλλη φορά, γιατί ἡ ἀπαλλοτρίωση

τοῦ χώρου δέ σκοντάφτει στά τοπικά συμφέροντα ἐφοπλιστῶν καί ἄλλων. Οἱ βομβαρδισμοί εὐκολύνουν νά ἀπαλλοτριωθεῖ μεγάλος χῶρος καί ἡ ἀπαλλοτρίωση πρέπει νά γίνει καί νά προχωρήσει ἀποφασιστικά καί γενναῖα, ἔτσι πού νά ἐξασφαλιστεῖ εὐρύχωρη λιμενική ζώνη στό λιμάνι τοῦ Πειραιᾶ.

2) Νά γίνει σαφής καθορισμός τοῦ τύπου τοῦ λιμανιοῦ. Αὐτό εἶναι δυνατό νά πραγματοποιηθεῖ ἄν μέ τήν ἀπομάκρυνση τοῦ Βασιλειάδη καί τή μεταφορά του πρός τόν Ἅη Γιώργη (Κερατσίνι), τό σημερινό λιμάνι μείνει σάν ἐμπορικό λιμάνι καί στόν Ἅη Γιώργη καί πέρα ἐγκατασταθεῖ καί διαμορφωθεῖ τό λιμάνι τό βιομηχανικό μέ τή συγκέντρωση τῆς βιομηχανίας ναυπηγείων, ἀλευροβιομηχανίας μέ σιλό, νηοδόχες μέ δεξαμενή. Πρός τά κεῖ κιόλας ἔχει ἐγκατασταθεῖ καί ἡ βιομηχανία λιπασμάτων.

Στή δεύτερη περίπτωση Ἑλλάδας βιομηχανοποιημένης καί μέ βαλκανικές δυνατότητες, πού θά χρειαστεῖ ἕνα λιμάνι μέ μεγάλη καί ἄνετη βιομηχανική ζώνη, τότε τίς τουριστικές ἀνάγκες θά μπορούσε νά τίς ἱκανοποιήσει ἕνα τμῆμα τοῦ ὅρμου τοῦ Φαλήρου, πού θά μετασχηματιστεῖ σέ τουριστικό λιμάνι.

Καί τώρα λίγα λόγια γιά τόν Ὀργανισμό Λιμένος Πειραιᾶ. Ὅπως εἶναι γνωστό ὥς τά 1930 δέν ὑπῆρχε κρατικός ὀργανισμός τοῦ λιμανιοῦ. Το 1911 ἱδρύθηκε ἡ Λιμενική ἐπιτροπή μά μόνο τό 1925 ἕνας δραστήριος ἔμπορος τοῦ Πειραιᾶ, ὁ Καλημασιώτης σάν πρόεδρός της κατορθώνει νά περιορίσει τίς λωποδυσίες καί τίς βρωμιές στό λιμάνι τοῦ Πειραιᾶ, πού τό ἐξέθεταν σέ ὅλον τόν κόσμο καί ν' ἀρχίσουν ἀπό τή γαλλική ἑταιρία Hersent λιμενικά ἔργα καί κυρίως τά πρῶτα κρηπιδώματα.

Τό 1930 ὁ Βενιζέλος ἱδρύει τόν ΟΛΠ. Γιά τήν καλύτερη ὀργάνωσή του ἔστειλε ἔξω τό Σολωνάκη νά μελετήσει τήν ὀργάνωση τῶν μεγάλων λιμανιῶν τῆς Γερμανίας (Ἀμβούργου, Βρέμης κ.ἄ). Μά ἀκόμα ὁ Βενιζέλος ὁ ἴδιος μετέβαλε τόν ΟΛΠ σέ κέντρο κομματικῆς ρουσφετολογίας, ἀργομίσθων καί τραμπούκων. Αὐτό ἐπιδεινώθηκε ἀκόμα περισσότερο μέ τό κόμμα τῶν λαϊκῶν καί τήν 4η Αὐγούστου. Ἔτσι γρήγορα ὁ ΟΛΠ παρουσίασε μιά κατάσταση ἀποσύνθεσης, βρωμιᾶς, λωποδυσιῶν καί ρεμούλας.

Εἶναι γνωστά τά ὄργια τοῦ προέδρου τοῦ ΟΛΠ Γεννηματᾶ,

πού τόν διόρισε τό λαϊκό κόμμα καί γιά νά μείνει ἐπί 4ης Αὐγούστου δέχτηκε νά γίνει ἄξιο ὄργανό της, καθώς ἐπίσης καί τά ὄργια τοῦ ἰδιαίτερου τοῦ Γιάννη Μεταξᾶ, τοῦ Γεράσιμου Μεταξᾶ, πού εἶχε, σάν ἀργόμισθος τοῦ λιμένος Πειραιᾶ, τή θέση διευθυντοῦ τοῦ προσωπικοῦ γιά νά ἀλωνίζει καί νά ἀπολύει κατά τά συμφέροντα τῆς 4ης Αὐγούστου. Γιά νά φανεῖ καθαρά ἡ κατάσταση πού παρουσίαζε ὁ ΟΛΠ στά τελευταῖα χρόνια πρίν καί κατά τήν 4η Αὐγούστου, ἀναφέρουμε ὅτι ὁ ΟΛΠ εἶχε τρεῖς χιλιάδες μονίμους ἐργάτες καί 2000 ὑπάλληλους. Ἀνάμεσα στούς ὑπαλλήλους του ὑπῆρχαν 24 γιατροί, πού ἀνάμεσα σ' αὐτούς οἱ 11 ἦταν μαιευτῆρες. Ἀνάμεσα ἀκόμα στούς γιατρούς τοῦ ΟΛΠ ἦταν καί ὁ συφιλιδολόγος γιατρός Δουλγεράκης πού καταδικάστηκε στήν ὑπόθεση τῶν καταχρήσεων τοῦ περίφημου Γάτου.

Ὕστερα ἀπ' αὐτό καταλαβαίνουμε πώς ὁ ΟΛΠ, χωρίς νά πραγματοποιεῖ κανένα σοβαρό ἔργο γιά τό λιμάνι, ἀπό τά ἔσοδά του δέν ἐκάλυπτε τά ἔξοδά του καί ἔκλεισε τήν περίοδο 1931-38 μέ ἔλλειμμα.

Ἐπί ἐμπορικῆς κινήσεως ἀπό 1931-38	20.249.000
Ἔσοδα	1.678.000.000
Ἔξοδα	1.788 000.000
Ἔλλειμμα	110.000.000

Δέν πρέπει νά ὑπάρχει καμιά ἀμφιβολία ὅτι ἡ λαϊκή δημοκρατία θά φκιάσει τό λιμάνι τοῦ Πειραιᾶ ἔτσι ὅπως τό χρειάζεται ἡ Ἑλλάδα.

Σύντροφοι,

Δέν ἔχει νόημα νά ἐπαναλάβει κανένας ὅλα ὅσα περιλαμβάνει τό πρόγραμμα τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας. Εἶναι ὅλα προβλήματα πού θέλουν μελέτη καί ἐπεξεργασία ἐπιστημονική καί πού περιλαβαίνουν ὅλους τούς κλάδους τῆς οἰκονομικῆς, ἐκπολιτιστικῆς, πνευματικῆς ζωῆς. Λογουχάρη τά εἰδικά προβλήματα τῆς παραγωγῆς καί ἀνάπτυξης τῆς βιοτεχνίας-χειροτεχνίας. Τό ζήτημα τῆς ἁλιείας, σοβαρό καί ζωτικό· τοῦ ἐμπορίου, ἐσωτερικοῦ καί ἐξωτερικοῦ· τῆς πίστης καί τῆς ἐθνικοποίησής της· τοῦ τουρισμοῦ· τῆς ἐμπορικῆς μας ναυτιλίας καί τοῦ

μέλλοντός της· τῆς λαϊκοδημοκρατικῆς ὀργάνωσης τοῦ ἐπισιτισμοῦ, τοῦ ἀνεφοδιασμοῦ τοῦ λαοῦ σέ συνδυασμό καί μέ ἄμεσες πραχτικές λύσεις γιά τίς σημερινές δύσκολες στιγμές· τό ζήτημα τῆς συγκοινωνίας μας, τοῦ ὁδικοῦ δικτύου, τῆς ὁδοποιίας. Ὅλα αὐτά καί τόσα ἄλλα θέλουν δούλεμα ἀπό μᾶς. Ὄχι ἀόριστες σχολαστικές μελέτες. Μά θετική δημιουργική, γόνιμη δουλιά. Οἱ διανοούμενοι, οἱ εἰδικοί μας, μά καί οἱ ἐργάτες μας στήν εἰδικότητα καί στόν κύκλο τους συνδυασμένα καί συλλογικά, πρέπει ν' ἀκονίσουν τή σκέψη μά καί τήν ἱκανότητα μέ τά προβλήματα αὐτά τῆς ἑλληνικῆς γῆς καί ζωῆς. Νά μελετήσουν, νά ἐρευνήσουν, νά προτείνουν λύσεις, νά δημιουργήσουν.

Ἔχω ὑπόψη μιά καλή δουλιά πού γίνεται στήν Ἀθήνα. Ἕνα δεῖγμα της εἶναι καί ἡ μελέτη πού χρησιμοποίησα γιά τή βαριά βιομηχανία καί πού ὅπως εἶπα θά δημοσιευθεῖ. Ἡ Θεσσαλονίκη δέ μένει πίσω. Ἔχω ὑπόψη μου μιά σειρά ἀπό μελέτες τῆς ΟΜΣΑ Μακεδονίας, γιά τή μεταλλουργία σιδέρου, γιά τήν ὑγεία, γιά τήν παιδεία, γιά τήν ἀγροτική οἰκονομία, γιά τίς συγκοινωνίες, γιά τόν ἠλεκτρισμό, βιομηχανία, γιά τήν ἑλονοσία κλπ. Εἶναι καλή καί σοβαρή δουλιά πού πρέπει νά συστηματοποιηθεῖ καί ἀξιοποιηθεῖ. Ἔτσι μποροῦμε νά ὁλοκληρώσουμε καί νά ἐξασφαλίσουμε ἕνα μηχανισμό μελετῶν, πού νά συμβάλει οὐσιαστικά στό ἔργο τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας.

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΜΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Γιά τό ἀγροτικό ἔχουμε εἰδικό θέμα.

Ἐδῶ θέλω νά θίξω λίγα ζητήματα πού ξεχωρίζουν, εἴτε εἶναι ἄμεσα. Δέ θά πρέπει νά παραγνωρίσουμε τήν ἀποφασιστική σημασία πού ἔχουν οἱ συνεταιρισμοί γιά τή ζωή καί ἀνάπτυξη τοῦ ἀγρότη, γιά ὁλόκληρη τήν ἀγροτική οἰκονομία. Ἡ συνεταιριστική ἰδέα ἔχει καταχτήσει τή μεγάλη μάζα τῆς ἀγροτιᾶς. Τώρα θά πρέπει καί νά τήν ὀργανώσουμε συνεταιριστικά. Καί προπαντός νά προσέξουμε τοῦτο δῶ: ὁ ἀγρότης θά πρέπει μέ τά ἴδια του τά μάτια νά δεῖ καί μέ τήν ἴδια του τήν πείρα νά πεισθεῖ ὅτι ὁ σημερινός συνεταιρισμός, ὁ δημοκρατικός συνεταιρισμός, εἶναι καταδικός του καί ὄχι ὄργανο τῆς

Τράπεζας, τοῦ τζορμπατζῆ, τοῦ ἀγροτοπατέρα, τοῦ τοκογλύφου ὅπως πρίν. Ὅταν τό πετύχουμε αὐτό, θάχουμε κάνει ἕνα ἀποφασιστικό βῆμα μπροστά. Γιατί δέ θά πρέπει νά ξεχνᾶμε, ὅτι ὁ συνεταιρισμός θά εἶναι τό βασικό, μαζικό, ἐ θ ε λ ο ν τ ι κ ό ὄργανο τῆς ἀγροτιᾶς γιά τήν ἀναδημιουργία καί ἀνάπλασή της, γιά τήν ἀναδημιουργία, ἀνακαίνιση, ἀνάπλαση, συγχρονισμό ὁλόκληρης τῆς νεοελληνικῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας.

Περνῶ σ' ἕνα ἄλλο ζήτημα. Δέν ὑπάρχει καμιά ἀμφιβολία, ὅτι τό ξεκαθάρισμα τῶν μισοφεουδαρχικῶν ὑπολειμμάτων στό χωριό θά εἶναι ἕνας ἀπό τούς ἀποφασιστικούς συντελεστές τοῦ λαϊκοδημοκρατικοῦ μετασχηματισμοῦ στό χωριό. Αὐτό ὅμως δέ θά πρέπει νά μᾶς κάνει νά ξεχνᾶμε ἕνα ἄλλο ἐπίσης ἀποφασιστικό συντελεστή γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς ἀγροτικῆς μας οἰκονομίας. Οἱ εἰδικοί μας γεωπόνοι ὑποστηρίζουν καί ἔχουν δίκιο, ὅτι ἕνας συγχρονισμός τῆς γεωργικῆς μας παραγωγῆς καί κυρίως ὅταν φτιάσουμε ἐγγειοβελτιωτικά ἔργα γιά νά σώσουμε ἑκατομμύρια στρέμματα ἀπό τό νερό· ὅταν μέ ἀρδευτικά ποτίσουμε ἄλλα ἑκατομμύρια· ὅταν ἐξοπλίσουμε τή γεωργία μας, μέ ἐργαλεῖα, ζῶα, ἠλεκτρισμό· ὅταν ἐφαρμόσουμε καλλιέργειες πού μποροῦν νά μᾶς δίνουν καί τρεῖς σοδιές τό χρόνο, ὅπως τῆς πατάτας ἤ καί ὅταν φυτέψουμε δίφορες λεμονιές καί κεντρίσουμε τά ἄγρια δέντρα μας· ὅταν δηλαδή, σηκώσουμε τή γεωργία στό ὕψος τῆς σύγχρονης ἐπιστήμης καί τεχνικῆς, δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι θ' ἀποχτήσουμε γεωργική οἰκονομία καί ἀκμαῖο ἀγροτικό νοικοκυριό, πού σήμερα οὔτε νά τό ὀνειρευτοῦμε μποροῦμε. Φυσικά, γιά τό σκοπό αὐτό χρειάζεται καί ἕνας συντονισμός τῆς βιομηχανικῆς μέ τή γεωργική ἀνασυγκρότηση καί ἀνοικοδόμηση.

Πῶς βρίσκεται σήμερα ἡ γεωργία μας;

Τά καπνά τῆς σοδιᾶς τοῦ 1944 μένουν σχεδόν ἀπούλητα καί ἔτσι ἐξασκεῖται μιά βία πάνω στούς παραγωγούς νά σπάσουν τίς τιμές, νά τούς τά πάρουν τζάμπα. Γιά τή σταφίδα πρόσφεραν 100-115 δραχμές τιμές ἀσφάλειας ἔτσι πού οὔτε τά ἔξοδά του δέν βγάζει ὁ σταφιδοπαραγωγός. Ἄν θέλετε καί κάτι γιά τό λάδι, θά σᾶς ἀναφέρω ἕνα τηλεγράφημα τῆς Ἕνωσης συνεταιρισμῶν Κερκύρας πού πῆρα σήμερα τό πρωί. Ἡ κυ-

βέρνηση ἔχει ἑτοιμάσει ἕνα νόμο πού ξαναφέρνει σέ ἰσχή τό νόμο τοῦ Καΐρου, πού ἀκύρωνε ἀγοραπωλησίες πού ἔγιναν μέ καταχτητές. Ἀπό τήν πρώτη ματιά φαίνεται ὅτι τό πράγμα στέκει. Ὅταν τό ἐξετάσετε ὅμως ἀπό κοντά καί συγκεκριμένα μέ τήν Κέρκυρα καί τήν ἐλαιοπαραγωγή της, θά δεῖτε τοῦτο δῶ: Ἡ Ἐμπορική Τράπεζα τῆς Ἑλλάδας, πού εἶχε τή βιομηχανία ἐλαιουργίας Κερκύρας, πούλησε τίς μετοχές της στούς ἰταλούς οἰκειοθελῶς καί σέ βάρος τῶν παραγωγῶν, πού οἱ ἰταλοί τούς εἶχαν κυριολεκτικά γδύσει. Τώρα μέ τό νόμο αὐτό ἡ Ἐμπορική, πού εἶναι δοσίλογη γιατί συνεργάστηκε μέ τόν καταχτητή, θέλει καί ἑτοιμάζεται νά ξαναπάρει τήν ἐλαιουργία,-ἐνῶ οἱ ἐλαιοπαραγωγοί ζητᾶν νά πάρουν αὐτοί μέ τούς συνεταιρισμούς τους τήν ἐλαιουργία στά χέρια τους. Καί φυσικά ἔχουν δίκιο.

Βλέπουμε λοιπόν ὅτι καί γιά τά τρία βασικά ἀγροτικά προϊόντα μας, πού οὐσιαστικά κρατοῦν ὅλη τήν Ἑλλάδα, δέν παίρνεται καμιά φροντίδα, καμιά προστασία. Μά οὔτε καί μπορεῖ νά περιμένουμε τίποτε τό σοβαρό καί φιλαγροτικό ἀπό τή σημερινή κατάσταση. Μιά πραγματική τραγωδία, δίπλα στά κατεστρεμμένα χωριά καί σπίτια, εἶναι γιά τόν ἀγρότη τό ζήτημα τῶν τιμῶν γιά τά προϊόντα του, πού εἶναι 10,15 καί 20 πολλές φορές φτηνότερα σέ σύγκριση μέ τά βιομηχανικά ἀπ' ὅ,τι ἦταν προπολεμικά. Αὐτή εἶναι κυριολεχτική ληστεία τῆς ἀγροτιᾶς, ἕνα εἶδος πρωταρχικῆς συσσώρευσης, πού ὁ βιομήχανος καί ὁ πλουτοκράτης γενικά πραγματοποιεῖ σέ βάρος της.

Ὅλα αὐτά ἕνα δείχνουν: ὅτι ἡ ἀγροτιά πρέπει νά παλαίψει γιά τό ψωμί της πού ἀπό τό Γενάρη κιόλας θά τῆς λείψει, γιά τή ζωή της μαζί μέ ὅλο τό λαό καί πάλι μαζί μέ ὅλο τό λαό γιά τή λαϊκή δημοκρατία, πού θά τή σηκώσει ὁριστικά σέ ἕνα ἀνθρώπινο ἐπίπεδο καί θά τῆς ἀναγνωρίσει τήν πραγματική της ἀξία.

Η ΥΓΕΙΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

Θά μιλήσω λίγο γιά τήν ὑγεία τοῦ λαοῦ, κλείνοντας ἔτσι τόν κύκλο τῶν προβλημάτων γιά τή λαϊκή δημοκρατία. Γιά τήν κατάσταση τῆς ὑγείας τοῦ λαοῦ, θά ἀναφέρω μονάχα ὁρισμένα στοιχεῖα τοῦ Διεθνοῦς Ἐρυθροῦ Σταυροῦ πού δημοσίευσε ὁ «Λαϊκός Ἀγών», τό ὄργανο τῆς παλλαϊκῆς ἐπιτροπῆς Θεσσαλονίκης, πού ἀναπτύσσει μιά θαυμάσια δουλιά καί πρωτοβουλία πραγματικά ὑποδειγματική γιά ὅλη τήν Ἑλλάδα. Τά στοιχεῖα ἀφοροῦν τή νεολαία Θεσσαλονίκης.

Ἐπίσημη στατιστική τοῦ Διεθνοῦς Ἐρυθροῦ Σταυροῦ

Χρονολογία	Ἀριθ. ἐξετασθέντων	Ἡλικία				Διάγνωση						
		0—6	7—10	11—15	16—20	Ἀδενίτιδα	Φθίσις πνευμόνων	Πλευρίτιδα	Περιτονίτις	Φθίσις ὀστῶν	Διάφορα	Ὑγιεῖς
Αὔγουστος 1944	13136	1820	5647	4407	1262	11200	70	97	3	17	1552	197
Σεπτέμ. 1944	14548	2061	5828	5014	1645	12450	259	111	7	31	1615	75
Ὀκτώβριος 1944	18028	2675	6564	6574	2215	13825	326	95	10	34	3656	82
Νοέμβριος 1944	22025	3370	7804	7949	2898	17159	455	91	6	33	4104	177
Δεκέμβριος 1944	18248	3053	6082	6594	2517	13696	386	76	9	32	3913	134
Ἰανουάρ. 1945	20796	5146	5279	7445	2926	14197	349	113	13	41	5918	165
Φεβρουάρ. 1945	19534	6160	4144	6601	2629	13263	270	82	2	28	5557	332
Μάρτιος 1945	18867	6583	3860	6114	2310	12727	241	78	7	27	5607	180
Ἀπρίλιος 1945	15303	5589	3234	4915	1605	10740	119	82	6	25	4182	149
	160483	35417	48446	45613	20007	119256	2475	825	63	268	36104	1491

Δέ χρειάζεται νά προστεθοῦν πολλά. Ἡ ἴδια κατάσταση παρουσιάζεται σ' ὅλη τή χώρα. Καί τό καθῆκον τῆς προάσπισης καί διαφύλαξης τῆς ὑγείας τοῦ λαοῦ, τοῦ νέου, τῆς νέας, τοῦ παιδιοῦ, τοῦ μωροῦ, τῆς μητέρας, στά ἐργοστάσια, χωριά, συνοικίες καί συνοικισμούς ὅπου κυριαρχεῖ ἡ ἀκαθαρσία, ὅταν δέν ἔχεις νερό, σαπούνι, ὅταν δέ βρίσκεις γιατρικό καί κινίνο καί ὅταν δέ μπορεῖς νά πληρώσεις οὔτε τή συνταγή οὔτε τό γιατρό, εἶναι ἕνα ἀναπόσπαστο κομμάτι τῆς ὅλης πάλης γιά τή λαϊκή ἐπιβίωση.

Ἡ ἀπασχόλησή μας, σύντροφοι, μέ τά προβλήματα τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας σημαίνει νά καταπιαστοῦμε μέ ὅλα τά ζητήματα καί μέ τά πιό παραμικρά καί τά πιό γενικά καί μεγάλα. Τά πιό ἄμεσα καί ζωτικά, ὅπως καί τά πιό ἔμμεσα, ἀρχινόντας ἀπό τό ψωμί καί φτάνοντας στίς ἀνώτερες σφαῖρες τῆς πνευματικῆς ἐκδήλωσης. Σημαίνει νά καταπιαστοῦμε μέ ὅλα τά ζητήματα πού ἀφοροῦν τό λαό καί τή χώρα. Καί ἡ δουλιά αὐτή θά πρέπει νά γίνεται συγκεκριμένα, θετικά, βασισμένα τόσο

γιά τό ἐργοστάσιο, τή γειτονιά, τό χωριό καί τό σχολειό, ὅσο καί γιά ὅλη τήν Ἑλλάδα. Καί ὄχι μακριά ἀπό τό λαό, μά μαζί του, μέ τή βοήθεια, τή γνώμη, τή συμμετοχή του. Αὐτός εἶναι ὁ δρόμος μελέτης καί συγκρότησης τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας, πού ταιριάζει σ' αὐτή καί τῆς ἐξασφαλίζει καί τήν παλλαϊκή συνεργασία, συμμετοχή καί ὑποστήριξη, πού τῆς ἐξασφαλίζει καί τήν τελική ἐπικράτησή της.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΤΟΝ ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΟ ΤΟΜΕΑ

1. Ὁ τύπος τῆς δυτικοευρωπαϊκῆς δημοκρατίας

Ἡ θεωρία τοῦ δυτικοῦ καί ἀνατολικοῦ σοσιαλισμοῦ συμπληρώνεται συχνά καί μέ τή θέση ὅτι ἡ πραγματική δημοκρατία εἶναι ἡ δυτικοευρωπαϊκή. Καί ὅταν τούς ρωτεῖστε γιατί; παίρνετε τήν ἀπάντηση: γιατί ἐπιτρέπει τήν ὕπαρξη τῆς ἀντιπολίτευσης. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ἡ δυτικοευρωπαϊκή ἀστική δημοκρατία δέν ἐπιτρέπει μά ἐπιβάλλει τήν ἀντιπολίτευση. Γιατί; Γιατί μ' αὐτό τόν τρόπο τά ἀστικά κόμματα στίς χῶρες τῆς ἀστικῆς δημοκρατίας μποροῦσαν καί παράσερναν, γελοῦσαν καί διασποῦσαν τό λαό. Ὅταν τό ἕνα κόμμα ξεσκεπαζότανε καί χρεωκοποῦσε ἐρχόταν τό ἄλλο στήν ἀρχή, μά τό καθεστώς τῆς ἐκμετάλλευσης ἔμενε. Μά τότε τό θέμα αὐτό δέν εἶχε ἐπικαιρότητα οὔτε συζητιότανε ἔτσι. Ἀπέχτησε ἐπικαιρότητα ἀπό τή στιγμή πού ὁ λαός ἄρχισε νά ξυπνᾶ καί νά ἑνώνεται πολιτικά σέ ἑνιαῖο κόμμα. Τότε οἱ ἐκμεταλλευτές του τή λαϊκή αὐτή ἑνότητα τήν ὀνόμασαν δικτατορία! ἀπαράδεχτη γιά τή Δύση! Ἔτσι ἡ ἀστική δημοκρατία τῆς Δύσης, ὅπως τή θέλουν οἱ ἐκμεταλλευτές τοῦ λαοῦ, ἀποκαλύπτεται ἐχθρός τῆς λαϊκῆς ἑνότητας. Δέν ὑπάρχει δημοκρατία, ὅταν ὁ λαός εἶναι ἑνωμένος, κυβερνᾶ μόνος, ἔχει καταργήσει τούς ἐκμεταλλευτές του, συγκεντρώνεται, διαδηλώνει κλπ. ὁπότε θέλει χωρίς νά ρωτᾶ κανένα, βγάζει ὅσες ἐφημερίδες θέλει, κάνει κριτική σέ ὅλους, ἀνακαλεῖ τοῦ βουλευτές του, ἔχει ἐξασφαλίσει τήν οἰκονομική του ἄνεση, προοδεύει στόν πολιτισμό, εἶναι μέ λίγα λόγια ἀφέντης μοναδικός στό σπίτι του. Ἔ, λοιπόν, αὐτό δέν εἶναι δημοκρα-

τία! Γιατί; Γιατί δέν ὑπάρχει ἀντιπολίτευση τῶν ἐκμεταλλευτῶν. Ὅταν ὁ λαός ἑνωθεῖ, τούς ἀπομονώσει καί ἐπιβληθεῖ ὀργανωμένος σέ ἕνα συνασπισμό, ὅπως εἶναι σέ μᾶς τό ΕΑΜ, τότε αὐτό θά τό ποῦνε δικτατορία! Τό ἴδιο καί τή λαϊκή ἑνότητα πού συντρίβει εἴτε περιορίζει τή λαϊκή ἐκμετάλλευση τή λένε δικτατορία, γιατί ἡ ἑνότητα αὐτή σταματᾶ τήν κλεψιά τῶν λίγων σέ βάρος τῶν πολλῶν.

Οἱ ἐκμεταλλευτές σ' ὅλο τόν κόσμο θέλουν τή λαϊκή διάσπαση γιατί ἀπ' αὐτή ζοῦν. Ὅπως καί τό μαῦρο μέτωπο σέ μᾶς. Ἐμεῖς θέλουμε τή λαϊκή ἑνότητα, ὁμόνοια καί σύμπραξη, γιατί ἔτσι μόνο θά νικήσουμε τούς ἐκμεταλλευτές καί θά φκιάσουμε καί τή λαϊκή δημοκρατία, ὅπου βέβαια, θ' ἀφήσουμε τό ΓΑΒ νά γαβγίζει. Δέ θά μπορεῖ ὅμως νά δαγκώσει γιατί δέ θά ὑπάρχουν χίτες.

2. Ἡ ἀρχαιοελληνική κληρονομία—ἀρχαιοελληνικός φιλοσοφικός ἰδεαλισμός καί «Μεγάλη Ἰδέα»

Τό κόμμα μας, σύντροφοι, ἔχει ξεσκεπάσει τήν ἰδεολογία τῆς «Μεγάλης Ἰδέας», σάν ἰδεολογία τῆς ἀστοτσιφλικάδικης Ἑλλάδας, τοῦ ἐξανδραποδισμοῦ τοῦ λαοῦ καί τοῦ ξεπουλήματος τῆς χώρας στούς ξένους. Ἡ ἰδεολογία αὐτή ὕστερα ἀπ' τό Δεκέμβρη ξαναζωντάνεψε τεχνητά βέβαια. Ἡ ἀντίδραση τήν καλλιεργεῖ συστηματικά. Καί πρέπει νά παραδεχτοῦμε ὅτι ἔχει ἐπιτυχίες σέ ὁρισμένα στρώματα μικροαστικά, ὑπαλληλικά, διανοουμένων, φοιτητῶν, μαθητῶν. Ὁρισμένες ἀντανακλάσεις τέτιων ἐπιδράσεων τίς εἴχαμε καί μέσα στό κόμμα μας.

Χρειάζεται ἀπό μέρους μας συστηματική, ἐπιστημονική ἀνασκευή καί ἀναίρεση τῆς ἰδεολογίας αὐτῆς. Καί αὐτό θά πρέπει νά γίνει γιά τή μεγάλη μάζα. Νά δέσουμε, δηλαδή, ὑλικό, βιβλία πού θά πᾶνε στόν πολύ κόσμο, στούς μαθητές, φοιτητές, σέ ὅλα τά κοινωνικά στρώματα γιά νά τά διαφωτίσουν.

Τό ἱστορικό σχῆμα τῆς «Μεγάλης Ἰδέας» εἶναι γνωστό. Οἱ σύγχρονοι ἕλληνες, μᾶς λένε, εἶναι ἀπόγονοι, κληρονόμοι καί συνεχιστές τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδας καί τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας. Κατά συνέπεια γιά ἱστορική—θεϊκή μάλιστα, δοσμένη

ἀπό τά πάνω—ἀποστολή ἔχουν ν' ἀναδημιουργήσουν τό ἀρχαιοελληνικό μεγαλεῖο καί νά ἀνασυστήσουν τή βυζαντινή αὐτοκρατορία.

Τήν ἱστορική «δικαίωση» στή θέση αὐτή τήν ἔδοσε ὁ Παπαρηγόπουλος μέ τήν ἱστορία, πού στρίμωξε καί βίασε τήν ἱστορική πραγματικότητα μέσα στό σχῆμα, τό καλούπι τοῦ μεγαλοϊδεάτικου αὐτοῦ ἀντιεπιστημονικοῦ κατασκευάσματος. Καί παρά τό γεγονός ὅτι βρέθηκαν καί ἕλληνες ἀστοί ἱστορικοί πού, ἔστω καί δειλά, μονόπλευρα, κομματιαστά, ἀμφισβήτησαν τήν ἱστορική ἐπιστημονικότητα τῆς Ἱστορίας τοῦ Παπαρηγόπουλου, αὐτή εἴτε οἱ ἀντιγραφές της οὐσιαστικά ἐξακολουθοῦν νά κυριαρχοῦν σάν ἱστορικό ἀναγνωστικό στόν τόπο μας.

Ἡ δική μας ἀποστολή, σύντροφοι, στόν τομέα αὐτόν εἶναι νά ἀποδείξουμε ὅτι, παρά τό γεγονός ὅτι βρισκόμαστε στόν ἴδιο τόπο καί ὅτι ἡ γλώσσα μας προέρχεται ἀπό τήν ἀρχαία κοινή ἑλληνική, ἐθνολογικά κοινωνικά τό νεοελληνικό ἔθνος δέν ἔχει καμιά σχέση μέ τό καθεστώς καί τήν κοινωνία τῆς δουλείας καί τοῦ φυλετικοῦ διχασμοῦ πού ἐπικρατοῦσε στήν ἀρχαία Ἑλλάδα, οὔτε μέ τή βαρβαρότητα τοῦ ἀσιατικοῦ δεσποτισμοῦ καί τῆς δουλοπαροικίας πού χαρακτηρίζει τήν αὐτοκρατορία τοῦ ἀνατολικοῦ ρωμαϊκοῦ κράτους. Ἡ δική μας ἀποστολή εἶναι ν' ἀποδείξουμε ὅτι τό ἔθνος εἶναι ἱστορική κατηγορία, πού ἐμφανίστηκε καί ἀναπτύχθηκε μέ τήν ἐμφάνιση καί ἀνάπτυξη τῶν κεφαλαιοκρατικῶν παραγωγικῶν σχέσεων. Ὅτι τό νεοελληνικό ἔθνος, κρατώντας τίς ρίζες του ἀπό τά χρόνια τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας, ἀναπτύχθηκε καί διαμορφώθηκε τελικά μέσα στίς συνθῆκες τῆς τούρκικης κυριαρχίας. Οἱ συνθῆκες αὐτές χαρακτηρίζονται ἀπό τήν ἀνάπτυξη τῶν καινούργιων παραγωγικῶν σχέσεων, τοῦ ἐμπορικοῦ καί ναυτικοῦ κυρίως κεφαλαίου· ἀπό τή βαθμιαία διαμόρφωση τῆς ἑνότητας τῆς ἀγορᾶς· ἀπό τήν ἀνάπτυξη τῆς πάλης τῆς ἀγροτιᾶς ἐνάντια στή φεουδαρχική ἐκμετάλλευση μπέηδων καί κοτζαμπάσηδων· ἀπό τήν τάση καί πάλη τοῦ ἐμποροναυτικοῦ κεφαλαίου ν' ἀποχτήσει κρατική αὐτοτέλεια· ἀπό τήν πάλη τοῦ πληθυσμοῦ τῶν πόλεων ἐνάντια στήν οἰκονομική καί πολιτική καταπίεση τοῦ ξένου κυρίαρχου. Μέσα στήν πορεία καί στήν πάλη αὐτή πού βάσταξε ὁλόκληρα ἑκατό χρόνια γεννήθηκε, ἀναπτύχθηκε, ἀνδρώθηκε, διαμορφώθηκε, ὁλοκληρώθηκε καί κατακάλαξε ἡ νεοελληνική ἐθνική συνείδηση. Μέσα στίς συνθῆκες αὐτές καί στούς ἀγῶνες αὐτούς γεννήθηκαν οἱ νεοελληνικές ἐθνικές παραδόσεις, τά δημοτικά τραγούδια. Οἱ παραδόσεις καί τά τραγούδια αὐτά, ποὖναι γνήσια ἐθνικά λαϊκά, δέν ἀναφέρονται καί δέ συνδέονται μέ τήν ἀρχαιοελληνική παράδοση. Καί μέ τή βυζαντινή παράδοση συνδέονται μόνο στά σημεῖα ἐκεῖνα πού ἀνάγονται στήν ἐθνική νεοελληνική διαμόρφωση πού, ὅπως τονίστηκε πιό πάνω, οἱ ρίζες της ἁπλώνουν βαθιά στό βυζαντινό μεσαίωνα. Ἔτσι ἔχει ἡ ἐπιστημονική τοποθέτηση γιά τό ζήτημα αὐτό. Καί μεῖς ἔχουμε τήν ὑποχρέωση τό ζήτημα αὐτό νά τό κάνουμε χτῆμα τῶν μαζῶν, πράγμα φυσικά πού οὔτε εὔκολο εἶναι οὔτε γίνεται μέ λόγια. Πάντως ἕνα εἶναι βέβαιο: κατέχουμε ὅλες τίς δυνατότητες ν' ἀνασκευάσουμε καί ν' ἀνατρέψουμε τό ψευτοεπιστημονικό βάθρο ὅπου ἡ ἀστοτσιφλικάδικη ἀντίδραση ἔστησε τή «Μεγάλη Ἰδέα».

Στήν ἀνασκευή ὅμως αὐτή θά πρέπει νά πᾶμε πιό βαθιά. Ὁ ἀρχαιοελληνικός φιλοσοφικός ἰδεαλισμός προσφέρει τό φιλοσοφικό βάθρο ὅπου στηρίζεται ὅλη ἡ ἰδεαλιστική ἰδεολογία τῆς «Μεγάλης Ἰδέας», πού ἀγνοεῖ τούς ὑλικούς παράγοντες, πού καθορίζουν τήν κοινωνική ἐξέλιξη, ἀποδίδει τήν πρωταρχική αἰτία γιά τήν ἱστορική ἀνάπτυξη στήν κίνηση, ἀνάπτυξη τῶν ἰδεῶν, τοῦ πνεύματος. Καί καταλήγει ὅτι τό ἀρχαιοελληνικό πνεῦμα, συνεχίζοντας τήν ἀνάπτυξή του μέσα ἀπό τή Βυζαντινή αὐτοκρατορία, ζητᾶ νά ξαναβρεῖ τήν ἄνθιση καί τήν ὁλοκλήρωσή του στή σημερινή Ἑλλάδα. Οἱ ἰδέες κινοῦν τόν κόσμο, οἱ ἰδέες ἀποτελοῦν τήν πρωταρχική αἰτία καί ὑπερέχουν ἀπέναντι τῆς ὕλης. Οἱ ἰδέες, οἱ πνευματικοί ἄνθρωποι πρέπει νά κυβερνᾶν καί ἡ ὕλη, οἱ ἄνθρωποι τῆς σωματικῆς ἐργασίας πρέπει νά κυβερνιένται καί νά ὑποτάσσονται.

Αὐτή εἶναι ἡ κοινωνική ἔκφραση τοῦ φιλοσοφικοῦ ἰδεαλισμοῦ, ἡ ἰδεαλιστική ἀντίληψη τῆς ἱστορίας, ἡ κοινωνιολογία τῆς ἐκμετάλλευσης, πού βρῆκε τήν πιό «τέλεια» «ἐπιστημονική» ἐπεξεργασία στήν περίοδο τῆς ἀνάπτυξης τῶν κεφαλαιοκρατικῶν παραγωγικῶν σχέσεων, στήν περίοδο τῆς ἐπικράτησης καί κυριαρχίας τῆς ἀστικῆς τάξης. Τίς ρίζες ἡ κοινωνιολογία αὐτή τίς

τραβᾶ ἀπό τόν ἀρχαιοελληνικό φιλοσοφικό ἰδεαλισμό τοῦ Πλάτωνα καί τοῦ 'Αριστοτέλη, πού τόν ξαναζωντάνεψε ἡ ἀναγέννηση σάν ἰδεολογία πιά τῆς κεφαλαιοκρατίας. Αὐτός ὁ ἰδεαλισμός ἀποτελεῖ καί τό φιλοσοφικό περιεχόμενο καί βάθρο τοῦ ἀνθρωπισμοῦ (οὐμανισμοῦ) καί στή διανόηση τή δική μας πέφτει ὁ ρόλος νά ἀνασκευάσει δημιουργικά τήν ἀρχαιοελληνική ἰδεαλιστική φιλοσοφική κληρονομία, ν' ἀποκαταστήσει τόν ἀγνοημένο καί στραπατσαρισμένο στήν πατρίδα του ἀρχαιοελληνικό φιλοσοφικό ὑλισμό τοῦ Δημόκριτου, τοῦ Θαλῆ, τοῦ 'Αναξίμανδρου, τοῦ Ξενοφάνη, τοῦ 'Επίκουρου, τή διαλεχτική τοῦ 'Ηράκλειτου. Νά ἑρμηνέψει τήν ἱστορική ἐξέλιψη στήν 'Ελλάδα ἀπό τήν ἀρχαιότητα μέχρι σήμερα ὑλιστικά, σύμφωνα δηλαδή μέ τήν ἀνάπτυξη τῶν ὑλικῶν παραγωγικῶν σχέσεων καί ἔτσι ν' ἀνατρέψει καί τή φιλοσοφική βάση τῆς «Μεγάλης 'Ιδέας», νά τήν ἀφοπλίσει φιλοσοφικά. Μιά δουλιά σοβαρή καί ὑπεύθυνη πού πέφτει σάν καθῆκον πού δέ μπορεῖ νά μείνει ἀπραγματοποίητο πρῶτα ἀπ' ὅλα στούς δικούς μας ἱστορικούς, ἄν θέλουμε πραγματικά νά ἐκμηδενίσουμε θεωρητικά τήν ἀστοτσιφλικάδικη ἰδεολογία τοῦ μεγαλοϊδεατισμοῦ.

Περνῶ στά ζητήματα τῆς κομματικῆς ἀνοικοδόμησης.

ΤΟ ΚΟΜΜΑ ΜΑΣ

"Αν θέλουμε, σύντροφοι, νά ἀποδόσουμε σωστά τή βασική ἔλλειψη τῆς κομματικῆς μας δουλιᾶς στήν περίοδο τουλάχιστο ἀπό τό Δεκέμβρη καί δῶ, θά πρέπει νά τή χαρακτηρίσουμε σάν ἀπόσπαση τῆς καθοδήγησης ἀπό τή βάση, σάν ἀπόσπαση τῶν στελεχῶν μας ἀπό τή μάζα τῶν μελῶν τοῦ κόμματος. 'Η 12η 'Ολομέλεια τῆς ΚΕ μίλησε κι ὅλας γιά τό ζήτημα αὐτό καί καθόρισε ὅτι μιά σειρά ἀπό ἀνώτατα καί ἀνώτερα κομματικά στελέχη πρέπει νά πᾶνε γιά δουλιά στή βάση τοῦ κόμματος καί μέσα στίς ἐργατικές μάζες. 'Από τή 12η 'Ολομέλεια καί δῶ ἔχουμε βέβαια μιά καλυτέρεψη ὄχι ὅμως ἱκανοποιητική. Τί δείχνει, σύντροφοι, τό γεγονός τῆς ἀπόσπασης τῆς καθοδήγησης ἀπό τή βάση; Δείχνει τή γραφειοκρατοποίηση τῶν μεθόδων καθοδήγησης μέσα στό κόμμα. Ποῦ ὀφείλεται αὐτό; Πρῶτο, στό

γεγονός ὅτι πολλά στελέχη μας διανοούμενα καί μικροαστικά, πού δέν ἔχουν περάσει ἀπό τό σχολειό τῆς κομματικῆς βάσης, πού δέ ζῆσαν τή ζωή τῆς ἐργατιᾶς, τῆς φτώχιας, τῆς βάσης, ἀνέβηκαν στήν κομματική ἱεραρχία γιατί δείξαν ὁρισμένες ρητορικές, εἴτε σχολικές ἱκανότητες καί ἀπό τό ὕψος τῆς θέσης τους ἐφάρμοσαν ὄχι ζωντανή μά δασκαλίστικη γραφειοκρατική καθοδήγηση. Δεύτερο, στό ὅτι ἀναπτύχθηκε ὑπερτροφικά ὁ κομματικός ἔμμισθος ὑδροκεφαλισμός καί βρέθηκαν πολλοί γραφειοκράτες πού περισσότερο κοίταζαν νά ἐξασφαλίσουν τό μισθό τους παρά νά κάνουν δουλιά. Τρίτο, ὑπάρχουν ἄλλοι πού ἐξασφαλίζουν τήν ἔμμισθη κομματική τους θέση διατηρώντας καλές σχέσεις, κάνοντας τόν ἑαυτό τους πάντα ἀρεστό καί βολικό πρός τά πάνω. Τέταρτο, ὁ κομματικός παραγοντισμός εἶναι καί αὐτός ἐκδήλωση κομματικῆς γραφειοκρατίας, γιατί δημιουργεῖ μέσα στό κόμμα ἀπαράδεχτες σχέσεις κρατικῆς ὑπαλληλίας ἀνώτερου πρός κατώτερο. Πέμπτο, τήν κομματική γραφειοκρατία τήν προάγουν καί οἱ οἰκογενειακότητες μέσα στό κόμμα, ὅταν ἕνας ὑποστηρίζει καί προωθεῖ ἕναν ὄχι μέ βάση τήν κομματικότητα καί τίς ἱκανότητές του, μά γιατί εἶναι γνωστοί, συγγενεῖς, φίλοι καί μποροῦν ἔτσι καλύτερα νά ἀλληλοκαλύπτονται.

Μερικά χαρακτηριστικά δείγματα γραφειοκρατίας εἶναι καί τό γεγονός ὅτι στίς περισσότερες προσυνεδριακές συνδιασκέψεις οἱ ἀντίστοιχες καθοδηγήσεις οὔτε κάν σκέφτηκαν νά φέρουν στά κυρίαρχα αὐτά κομματικά σώματα τούς ἀπολογισμούς τῆς οἰκονομικῆς διαχείρισής τους. Στό ἑξῆς μιά τέτια κατάσταση θά πρέπει νά γίνει ἀπαράδεχτη γιά τό κόμμα μας. "Αλλο σοβαρό παράδειγμα: τό ὅτι κατά τήν ἀποχώρηση τοῦ Δεκέμβρη διαλύσαμε τό κόμμα καί μείναμε δίχως κομματική καθοδήγηση καί σέ τέτιες ὀργανώσεις ὅπως τῆς 'Αθήνας. "Αλλο παράδειγμα, πού δέ συμβιβάζεται οὔτε μέ τό καταστατικό μας: μόλις μιά βδομάδα ὕστερα ἀπό τίς συνδιασκέψεις πού βγάλαν τά ὄργανά τους, ἐπεμβαίνουν οἱ ἀνώτερες καθοδηγήσεις καί δίχως σοβαρό λόγο ἀλλάζουν καί μεταθέτουν γραμματεῖς ἀπό τά πάνω, δίχως νά παίρνουν διόλου ὑπόψη τους καί τή γνώμη τῆς ὁλομέλειας τῆς ἀντίστοιχης κομματικῆς ἐπιτροπῆς. 'Από τούς χειρότερους τρόπους γραφειοκρατίας, πού μᾶς δέρνει ὅλους μας καί πολύ

περισσότερο ἴσως τίς κορυφές ἀπό τή βάση, εἶναι καί τό ὅτι ξέρουμε σχεδόν πάντα νά παίρνουμε καλές ἀποφάσεις, μά πολύ σπάνια ἐπιμένουμε γιά τή συνεπῆ καί ἔγκαιρη πραγματοποίησή τους. Ὁ ζωντανός κομματικός ἔλεγχος γιά τήν ἐκτέλεση τῶν ἀποφάσεων κουτσαίνει σέ ὁλόκληρο τό κόμμα. Θά σᾶς ἀναφέρω ἕνα παράδειγμα, πού ἀφορᾶ ἐμένα προσωπικά. Στό κλείσιμό μου στή 12η Ὁλομέλεια μίλησα καί γιά τούς ἀγωνιστές καί τά θύματα τοῦ ἀγώνα. Εἶπα ὅτι δημιουργεῖται ζήτημα ἠθικῆς τάξης γιά ὅλους μας νά βοηθήσουμε τούς συναγωνιστές μας αὐτούς, πού ἡ κατάστασή τους ἦταν καί εἶναι πολύ ἄσχημη. Καί πρότεινα ἀκόμα νά κάνουμε γιά τόν ἴδιο σκοπό ἕνα πανελλαδικό καί διεθνῆ ἔρανο. Τί ἔγινε, σύντροφοι, ἀπ' ὅλα αὐτά; Τίποτε ἀπολύτως. Καί τά λόγια ἐκεῖνα ὅταν τά διαβάζει κανείς τώρα μοιάζουν σάν κοροϊδία. Καί τά πιό ὄμορφα λόγια δέν ἀξίζουν μιά πεντάρα, ὅταν δέν συνοδεύονται ἀπό ἔργα. Ποιός φταίει, σύντροφοι; Πρῶτος ἐγώ καί μετά ὅλοι οἱ ἄλλοι. Μά ἡ ὑποχρέωση μένει. Ἔγινε μάλιστα πιό μεγάλη, γιατί ἡ κατάσταση τῶν συναγωνιστῶν μας χειροτέρεψε κι ἔρχεται ὁ χειμώνας. Μονάχα μιά Καισσαριανή περιθάλπει τούς τραυματίες, ἀκρωτηριασμένους, κρεβατωμένους. Αὐτό πού δέν κάναμε μέχρι σήμερα, πρέπει νά τό φκιάσουμε τώρα. Καί τόν ἔρανο καί δῶ καί στό ἐξωτερικό. Τό ζήτημα ἠθικῆς τάξης παραμένει ἀκέραιο. Καί θά μεταβληθεῖ σέ στίγμα ἄν ὑστερήσουμε καί τούτη τή φορά.

Ἔτσι ἔχει τό ζήτημα μέ τή γραφειοκρατία μέσα στό κόμμα. Οἱ ρίζες τοῦ κακοῦ βρίσκονται στίς μικροαστικές ἐπιδράσεις. Στή μεταφορά μέσα στό κόμμα ἀντικομματικῶν μεθόδων καθοδήγησης. Στή χαλάρωση τοῦ ἐλέγχου. Στό χαμηλό κομματικό-ἰδεολογικό ἐπίπεδο τῶν στελεχῶν μας. Τό κακό θά τό διορθώσουμε ὅταν θά ἐξαλείψουμε τήν ἀπόσπαση τῆς καθοδήγησης ἀπό τή βάση. Αὐτό πάει νά πεῖ, ὅτι ἡ καθοδήγηση θά κατέβει πρός τά κάτω, θά ζεῖ καί θά ἀναβαπτίζεται στήν κομματική βάση καί μέσα στή λαϊκή μάζα. Παράλληλα, γιά τούς ἀδιόρθωτους γραφειοκράτες θά πρέπει νά παίρνονται οἱ ἀναγκαῖες κομματικές κυρώσεις.

Στόν τομέα τό μορφωτικό πρέπει νά πραγματοποιήσουμε

τή γραμμή πού μᾶς ἔδωσε ἡ 12η Ὁλομέλεια. Τό κέντρο τῆς ἐσωκομματικῆς μόρφωσης θά πρέπει νά τό μετατοπίσουμε στήν αὐτομόρφωση μελῶν καί στελεχῶν καί ὅλα τά ἄλλα, φροντιστήρια, σχολές, μορφωτικές ὁμάδες, πρέπει νά βοηθοῦν στήν κατεύθυνση τῆς αὐτομόρφωσης. Μά ἡ αὐτομόρφωση πρέπει νἆναι ὀργανωμένη, καθοδηγημένη. Τό μέλος μας, πού μελετᾶ καί μορφώνεται μαρξιστικά-λενινιστικά, πρέπει νά βρίσκει πρόθυμη τή διαφώτισή μας, νά τό εὐκολύνει, νά τό βοηθήσει, νά τό καθοδηγήσει. Τά φροντιστήρια καί οἱ σχολές θά ἐπιστεγάζουν τόν ὅλο μηχανισμό τῆς ἐσωκομματικῆς μόρφωσης. Ἐδῶ θάθελα νά πῶ δυό λόγια γιά τήν ἱστορία τοῦ ΚΚ τῆς ΕΣΣΔ (μπολσεβίκων), πού κυκλοφόρησε τίς τελευταῖες βδομάδες. Ἀποτελεῖ τό βασικό ἐγχειρίδιο, πού μᾶς μαθαίνει πῶς ἕνας λαός πρέπει νά ὀργανώνεται, νά παλαίβει καί νά νικᾶ. Ἄν ὑπάρχει ἕνα ἰδανικό γιά ἕναν κομμουνιστή καί ἕνα κομμουνιστικό κόμμα, αὐτό τό ἰδανικό εἶναι τό κόμμα τοῦ Λένιν-Στάλιν· καί ἄν ὑπάρχει ἕνα βιβλίο, πού μᾶς διδάσκει τήν κατάχτηση τοῦ ἰδανικοῦ αὐτοῦ, αὐτό τό βιβλίο εἶναι ἡ ἱστορία τοῦ κόμματος τοῦ Λένιν-Στάλιν· καί τό ἰδανικό αὐτό προστάζει: Νά γίνουμε ἄξιοι, ἄξιο κόμμα γιά τήν Ἑλλάδα καί τό λαό, ὅπως ἄξιο στάθηκε καί στέκεται τό κόμμα τοῦ Λένιν-Στάλιν.

Καί τώρα γιά τήν ἐσωκομματική δημοκρατία. Ποῦ βρίσκεται τό νόημά της; Στό ὅτι θέλει τό ἁπλό μέλος τοῦ κόμματος νά τοῦ δώσει κομματική ζωή, σκέψη, ἀέρα, πρωτοβουλία, αὐτοπεποίθηση, κομματική αὐτοτέλεια. Νά τό κάνει δηλαδή ἱκανό νά ἀποφασίζει, νά κρίνει γιά τήν κομματική γραμμή καί δράση. Νά συμβάλει στόν καθορισμό της. Νά ἐλέγχει καί νά κρίνει πρός τά πάνω καί πρός τά κάτω. Ἡ ἐσωκομματική δημοκρατία κάνει τό μέλος μας ἀφεντικό μέσα στό κόμμα, ὅπως καί πρέπει νἆναι. Παράλληλα τοῦ ἀναπτύσσει τό συναίσθημα τοῦ καθήκοντος καί τῆς εὐθύνης γιά τήν ἐκπλήρωση τοῦ καθήκοντος καί τῶν κομματικῶν του ὑποχρεώσεων. Ὅταν τό μέλος μας εἶναι ζωντανό, δραστήριο, μέ πρωτοβουλία, κομματική εὐθύνη τότε καί ὅλο τό κόμμα στέκει καλά. Ἡ ἐσωκομματική δημοκρατική ζωή καί διαπαιδαγώγηση χτυπᾶ καί ἀφοπλίζει τόν παραγοντισμό, τήν κομματική γραφειοκρατία, τήν αὐταρχία

καί τήν αὐθαιρεσία. Διαπλάθει τό μέλος μας σέ ἀγωνιστή μέ ἦθος καί κύρος, μέ ἐνεργητικότητα καί ἀποφασιστικότητα. Τό βοηθᾶ νά καταχτήσει μέσα στόν κύκλο ὅπου δουλεύει, κινεῖται καί ζεῖ τή θέση πού πρέπει νάχει, ἄν εἶναι πραγματικά ἄξιος κομμουνιστής, τή θέση τοῦ λαϊκοῦ ἡγέτη. Ὅταν τά μέλη τοῦ κόμματος εἶναι τέτιοι λαϊκοί ἡγέτες, τότε καί ὁλόκληρο τό ΚΚΕ στέκει στή συνείδηση τοῦ λαοῦ σάν ἡγέτης του.

Στούς μῆνες ἀπό τή 12η Ὁλομέλεια καί δῶ, ἔχουμε κάποια βελτίωση στήν κοινωνική κομματική μας σύνθεση. Θά πρέπει νά τή συνεχίσουμε, κυρίως σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τήν προώθηση καί ἀνάδειξη ἡγετικῶν ἐργατικῶν στελεχῶν μέσα στό κόμμα.

Ἡ φυσιολογική ἐκκαθάριση πού γίνεται στό κόμμα μέ κριτήριο τή συμμετοχή στήν κομματική ζωή, τή δουλιά καί τήν ἀπόδοσή της καί πού θά συμπληρωθεῖ τώρα πού θά δοθοῦν τά κομματικά βιβλιάρια, συντελεῖ πολύ στό ἔργο τῆς βελτίωσης τῆς κοινωνικῆς σύνθεσης μέσα στό κόμμα.

Τό ζήτημα τῶν δηλώσεων τό ξανάβαλε ἡ 12η Ὁλομέλεια καί νομίζω σωστά. Τό ζήτημα αὐτό εἶναι γιά τό ΚΚΕ ζήτημα ἠθικῆς τάξης. Δήλωση μετάνοιας πού γίνεται γιατί τό θέλει ὁ ἐχθρός, εἶναι δήλωση προδοσίας. Καί οἱ προδότες δέν ἔχουν θέση μέσα στό ΚΚΕ. Ἀκούονται φωνές καί γνῶμες ὅτι οἱ δηλωσίες, πεισμωμένοι ἀπό τή θέση μας αὐτή, θά πᾶν σέ ἄλλες ὀργανώσεις καί θά δουλέψουν ἐνάντια στό κόμμα. Χάρισμά τους. Μ' αὐτό θά δείξουν ὅτι ἔχουμε δίκιο πού παίρνουμε τή θέση αὐτή. Τό κόμμα ἔχει ἄσπιλη τήν πολιτική του τιμή καί ἠθική. Καί θά τή διατηρήσει. Εἶναι τό πολυτιμότερο καί ἁγνότερο ἠθικό κεφάλαιο πού κατέχει. Στό βωμό τῆς κομματικῆς ἠθικῆς πρόσφερε πολιτικά του κεφάλαια πρώτης-πρώτης γραμμῆς. Γιατί τό ἄσπιλο καί ἀκηλίδωτο τῆς κομματικῆς ἠθικῆς ὑπόστασης κάθε στελέχους μας εἶναι ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιά νἆναι κανένας στέλεχος. Ξέρετε ὅλοι τήν ὑπόθεση τοῦ Βασίλη Νεφελούδη. Ὁ σ. αὐτός πού ἦταν γραμματέας τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ δηλαδή ἕνα ἀπό τά ἀνώτατα στελέχη μας, στήν Κέρκυρα κλονίστηκε σοβαρά καί εἶχε ρθεῖ σέ συζήτηση μέ τίς ἀρχές γιά τούς ὅρους τῆς ἀποφυλάκισής του, πού δέ θά ἔπρεπε νά δημοσιευθοῦν κλπ. Ἡ πανελλαδική συνδιάσκεψη τοῦ ΚΚΕ (Δεκέμβρης 1942) τόν καθαίρεσε ἀπό τήν ΚΕ τοῦ ΚΚΕ. Καί νομίζω ὅτι καλά ἔκανε. Ὅταν ἦρθα τελευταία εἶπα στό σ. νά θέσει τό ζήτημα στή 12η Ὁλομέλεια τῆς ΚΕ. Δέν τό ἔκανε καί ἔτσι μένουμε στήν ἀπόφαση τῆς πανελλαδικῆς συνδιάσκεψης.

Ὑπάρχει καί μιά ἄλλη περίπτωση. Ἀνώτατο κομματικό στέλεχος δέχτηκε στήν περίοδο τῆς μεταξικῆς δικτατορίας, ὅταν ἦταν πιασμένος στή Γεν. Ἀσφάλεια, νά τόν στεφανώσει ἡ γυναίκα τοῦ Παξινοῦ. Ὁ σ. αὐτός πού μίλησε στό πρῶτο θέμα, δέν ἔθιξε καθόλου τήν περίπτωσή του. Αὐτό δείχνει ὅτι δέ βλέπει τό λάθος. Καί αὐτό εἶναι πολιτικό λάθος.

Τό ἠθικό ἄσπιλο τοῦ ΚΚΕ πρέπει νά τό φυλᾶμε σάν τό πιό πολύτιμό μας καί τά στελέχη μας ὅσο πιό ψηλά στέκονται τόσο πιό πολύ πρέπει νἆναι ἀπό τήν πλευρά αὐτή ἄψογα.

Γιά τήν κομματική ὀργάνωση στό χωριό ἕνα μόνο πράγμα μπορεῖ νά εἰπωθεῖ: Ἡ ἐπιτακτική ἀνάγκη τῆς πολιτικῆς ἑνότητας στό χωριό ἐπιβάλλει ὅλα δίχως καμιά ἐξαίρεση τά μέλη μας πού εἶναι ἀγρότες εἴτε ἔχουν σχέση μέ τό χωριό καί τά προβλήματά του νά πᾶνε στήν ἑνιαία πολιτική ὀργάνωση τῆς ἀγροτιᾶς, τό ΑΚΕ. Ἔτσι πραγματοποιοῦμε τό ἑνιαῖο κόμμα τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας στό χωριό, πού θά πρέπει νά τό θεωροῦμε σάν πρόδρομο τοῦ ἑνιαίου πανελλαδικοῦ κόμματος τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας. Ἐφ' ὅσον ὅλα τά κόμματα τοῦ ΕΑΜ συμφωνήσουν, εἴμαστε ἕτοιμοι νά πραγματοποιήσουμε τήν ἐαμική πολιτική ἑνότητα μέσα σέ ἕνα ἑνιαῖο κόμμα, τό Ἐαμικό Κόμμα τῆς Ἑλλάδας, πού θάχει γιά πρόγραμμά του τό πρόγραμμα τοῦ ΕΑΜ, δηλ. τή λαϊκή δημοκρατία.

Ἡ κομματική δουλιά παρουσιάζει σοβαρά κενά καί σέ ἕνα ἄλλο τομέα. Ὁ μισός καί περισσότερο πληθυσμός μας εἶναι γυναῖκες. Οἱ γυναῖκες, τό λέμε ὅλοι μας, κατάχτησαν μέ τό σπαθί τους θέση ἰσότιμη μέ τόν ἄνδρα στό ἐθνικοαπελευθερωτικό κίνημα. Μπορεῖ νά τό λέμε αὐτό τό πράγμα, τά ἔργα μας ὅμως δείχνουν ὅτι δέν τό πιστεύουμε. Καί τά ἔργα μας δείχνουν ὅτι καί μέσα στό ΚΚΕ δέ δίνουμε στή γυναίκα τή θέση πού τῆς ἀνήκει. Ὑποτιμᾶμε τή γυναίκα καί τό ρόλο της καί αὐτό εἶναι πολιτικό λάθος πρώτης γραμμῆς. Χρειάζεται λοιπόν στροφή ἀποφασιστική στό ζήτημα αὐτό. Γιά νά φτάσουμε σέ ἕνα ση-

μεῖο πού τά μισά μέλη μά καί τά μισά στελέχη μέσα στό κόμμα νἆναι γυναῖκες. Τό καθῆκον αὐτό εἶναι φυσικά πολύ δύσκολο. Καί πρέπει νά τό πραγματοποιήσουμε θετικά, ὄχι μηχανικά γραφειοκρατικά. Μά γι' αὐτό ἀκριβῶς ἀνήκουμε σ' ἕνα τέτιο κόμμα: γιά νά νικᾶμε τίς δυσκολίες. Ἡ πραγματοποίηση τοῦ καθήκοντος αὐτοῦ θά ἀπαιτήσει πολύ κόπο καί χρόνο, γιατί θά πρέπει νά πείσουμε τίς γυναῖκες νάρθουν στό κόμμα μας καί παράλληλα νά τίς βοηθήσουμε ἔτσι πού νά ἀναπτυχθοῦν ἄφθονα γυναικεῖα κομματικά στελέχη σ' ὅλη τή σκάλα τῆς κομματικῆς ἱεραρχίας. Πρόκειται, σύντροφοι, τό ἐπαναλαμβάνω, γιά ἕνα ἀπό τά πιό δύσκολα προβλήματα τῆς πολιτικῆς μας καί τῆς κομματικῆς ἀνοικοδόμησης. Μά θά πρέπει νά τό μαστορέψουμε.

Ἕνα τελευταῖο ζήτημα. Πρέπει νά βάλουμε οἰκονομική τάξη στό κόμμα ἀπό τό τμῆμα μέχρι τήν κορυφή.

Τό μέλος τοῦ κόμματος πρέπει νά ξέρει ποῦ καί πῶς ξοδεύονται τά λεφτά πού πληρώνει. Τίς οἰκονομικές παρατυπίες πρέπει νά τίς διορθώσουμε. Καί τίς οἰκονομικές ἀνωμαλίες νά τίς χτυπήσουμε κατακέφαλα. Εἶναι τό ἴδιο προδότης μέ τόν καταδότη αὐτός πού κλέβει τό κόμμα.

Τά προβλήματα τῆς κομματικῆς ἀνοικοδόμησης πρέπει νά μᾶς ἀπασχολοῦν καθημερινά, σύντροφοι.

Εἶναι ὅλα ἐκεῖνα τά προβλήματα πού ἀγκαλιάζουν τήν πολύπλευρη κομματική ὀργάνωση, ζωή καί δράση καί πού ἡ μελέτη καί ἡ συστηματική παρακολούθησή τους θά μᾶς ἐπιτρέπουν νά κρατᾶμε τό κόμμα μας πάντα ζωντανό, προσαρμόσιμο στίς κάθε φορά καταστάσεις, πάντα ριζωμένο στίς μάζες, ἀχώριστο ἀπ' αὐτές, πάντα ἐπικεφαλῆς τους, ὀργανωτή καί καθοδηγητή τῶν οἰκονομικῶν καί πολιτικῶν ἀγώνων τους, πάντα στό ὕψος τῆς ἀποστολῆς του.

ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΜΑΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΚΟΜΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΑΖΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΟΥΛΙΑΣ

Τά καθήκοντα τοῦ κόμματος μποροῦμε νά τά συνοψίσουμε ἔτσι:

1) Νά κάνουμε τό κόμμα μας ὀργανωτικά ἱκανό νά μπορεῖ γρήγορα νά παίρνει τήν κομματική γραμμή, νά τήν κάνει συγκεκριμένη γιά τόν κάθε τομέα καί κλάδο δουλιᾶς, νά τήν κάνει κτῆμα τῆς μάζας, νά κινητοποιεῖ τίς μάζες γύρω ἀπό τήν κομματική γραμμή καί τελικά νά πραγματοποιεῖ τή γραμμή. Αὐτό πάει νά πεῖ ὀξυμένο πολιτικό κριτήριο καί ζωντανή-ἐπιτελική κομματική καθοδήγηση. Αὐτό μποροῦν νά τό κάνουν μονάχα στελέχη καί μέλη τοῦ ΚΚΕ, πού εἶναι ζωντανοί, δημιουργικοί παράγοντες στήν κομματική πολιτική καί δράση μέ πρωτοβουλία-καθαρότητα-ἀποφασιστικοί στή σύλληψη καί ἐκτέλεση. Στελέχη καί μέλη πού καθημερινά δουλεύουν, ἀνυψώνουν, καλυτερεύουν τό ἰδεολογικό-πολιτικό ἐπίπεδο καί τήν ποιότητα καί ἀπόδοση τῆς δουλιᾶς τους. Περιληπτικά αὐτό σημαίνει: Νά σηκώσουμε τήν ὀργανωτική μας δουλιά στό ὕψος τῶν ἀπαιτήσεων τῆς πολιτικῆς γραμμῆς τοῦ ΚΚΕ.

2) Μέ τό σωστό συνδυασμό τῆς νόμιμης καί παράνομης δουλιᾶς νά κάνουμε τό κόμμα μας ἱκανό κάτω ἀπό ὁποιεσδήποτε συνθῆκες νά συνεχίζει τή δουλιά καί τό ἔργο του. Ἀπό τήν πλευρά αὐτή ἡ κομματική ἐπαγρύπνηση, ἡ ἀνοικοδόμηση τοῦ παράνομου τεχνικοῦ μας μηχανισμοῦ καί ἡ κατάρτιση τῶν κατάλληλων στελεχῶν, ἀποκτᾶ στίς σημερινές συνθῆκες πρωταρχική πολιτική σημασία.

3) Ὀργάνωση τῆς πλειοψηφίας τῶν ἐργατῶν καί ὑπαλλήλων, τῶν ἐργατῶν γῆς στά ταξικά τους συνδικάτα. Κατοχύρωση τῆς συνδικαλιστικῆς ἑνότητας τῆς ἐργατιᾶς κατά σωματεῖα, κέντρα, ὁμοσπονδίες καί συνομοσπονδία. Θεμέλιωση τῆς ἑνότητας αὐτῆς πάνω στίς ἐργοστασιακές ἐπιτροπές. Δημιουργία ἐργοστασιακῶν ἐπιτροπῶν σέ ὅλα τά μεγάλα καί μεσαῖα ἐργοστάσια. Στά μικρά, δημιουργία ἐργοστασιακῶν ἐπιτροπῶν κατά ὁμάδα ἐργοστασιακή. Ἰδιαίτερα ἐξαιρετική προσοχή πρέπει νά δοθεῖ στήν ἱκανοποίηση, ὀργάνωση καί πάλη τῶν ἀνέργων, πού περιλαμβάνουνε σήμερα τό μισό σχεδόν ὅλων τῶν ἐργατῶν τῆς χώρας. Ἡ ὑποτίμηση εἴτε παραμέληση τοῦ καθήκοντος αὐτοῦ θ' ἀποτελοῦσε ἀσυγχώρητο πολιτικό σφάλμα. Ὁ φασισμός πληρώνει, ἐξαγοράζει, διαφθείρει ἕνα μέρος τῶν ἀνέργων, προσπαθώντας νά βρεῖ αὐτοῦ ὑλικό γιά τίς τρομοκρατικές ὁμάδες του καί νά σχηματίσει μέσα τους μιά μαζική βάση. Μέ τή μαζική

ὀργάνωση καί δράση τῶν ἀνέργων γιά δουλιά-ἐπιδόματα-συσσίτια μποροῦμε νά χαλάσουμε τά σχέδια αὐτά τοῦ φασισμοῦ.

4) Πολιτική ἑνότητα στό χωριό πού θά περιλαβαίνει χωρίς ἐξαίρεση ὅλους τούς ὀπαδούς τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας μέσα στίς γραμμές τοῦ ΑΚΕ πού εἶναι κόμμα τῆς ἑνωμένης ἀγροτιᾶς γιά τήν ὑπεράσπιση τῶν ἄμεσων ἀναγκῶν καί γιά τήν πραγματοποίηση τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας σέ ἀδιάρηκτη συμμαχία μέ τήν ἐργατική τάξη. Οἱ γεωργικοί συνεταιρισμοί, ὄργανα ὑπεράσπισης τῶν οἰκονομικῶν συμφερόντων τῆς ἀγροτιᾶς ὀργανώνονται κατά κλάδο καί εἰδικότητα σέ κάθε χωριό στίς ἑνώσεις, στίς ὁμοσπονδίες καί στή συνομοσπονδία τῶν γεωργικῶν συνεταιρισμῶν Ἑλλάδας.

5) Οἱ μάζες τῶν ἐπαγγελματιῶν-βιοτεχνῶν εἶναι φυσικοί σύμμαχοι καί συστατικά στοιχεῖα τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας. Πρέπει μέ μελετημένη καί συστηματική δουλιά νά ὁλοκληρώσουμε τίς σοβαρές ἐπιτυχίες πού τό κόμμα μας ἔχει μέσα στούς ἐργαζόμενους αὐτούς σέ ὅλες τίς πόλεις τῆς χώρας μας. Τονίζοντας καί προωθώντας ὅλα τά στοιχεῖα πού δυναμώνουν τήν ἐπαφή καί συνεργασία ἀνάμεσα στήν ἐργατική τάξη καί τούς ἐπαγγελματίες-βιοτέχνες καί ἀμβλύνοντας συνειδητά τά σημεῖα πού τούς φέρνουν σέ ἀντιθέσεις πρέπει νά πλατύνουμε καί βαθύνουμε ἀδιάκοπα τή συμμαχική συνεργασία ἀνάμεσα στίς τάξεις αὐτές τῶν ἐργαζομένων.

6) Ἡ ἑλληνική διανόηση βγαλμένη στό μεγαλύτερό της μέρος ἀπό τά μεσαῖα καί μικροαστικά στρώματα τοῦ πληθυσμοῦ ἀνήκει βασικά στόν κόσμο τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας. Ὀργανωμένος καί ἰδεολογικά προσανατολισμένος λαϊκοδημοκρατικά ὁ κόσμος τῶν διανοουμένων μπορεῖ καί πρέπει νά συνεισφέρει οὐσιαστικά στό ἔργο τῆς διαφώτισης τοῦ λαοῦ, τῆς ἰδεολογικῆς του ἑνότητας στό κοινό ἔργο ὅλων τῶν ἐργαζομένων γιά τή λαϊκή δημοκρατία.

7) Ἕνα πυκνό δίχτυ μαζικῶν ὀργανώσεων πρέπει ν' ἀγκαλιάζει ὅλα τά στρώματα τοῦ λαοῦ, ὅλη τή φτωχολογιά στίς πόλεις (νεολαία, ΕΠΟΝ, ἀετόπουλα, ἀθλητισμός, ἔφεδροι, μαθητικές φοιτητικές ὀργανώσεις, θύματα, λαϊκές ἐπιτροπές, συνεταιρισμοί, δημοκρατικοί σύλλογοι, ἐκδρομικά σωματεῖα, ἐκπολιτιστικές ὀργανώσεις, ἐθνοτοπικά σωματεῖα, κάθε λογῆς μαζική ὀργάνωση). Ὅλος ὁ λαός εἶναι ὀργανωμένος. Ὅλος ὁ λαός παλαίβει γιά τή ζωή του καί γιά τή λαϊκή δημοκρατία. Ἰδιαίτερη σημασία θά πρέπει νά δόσουμε στήν ὀργάνωση τῶν συνεταιρισμῶν τῆς πόλης (ὅπως καί στά χωριά) καί τῶν λαϊκῶν ἐπιτροπῶν πού θά πρέπει νά γίνουν τά κύρια ὄργανα τῆς μαζικῆς ὀργάνωσης καί πάλης γιά τήν ἐπιβίωση.

8) Κορυφή καί πολιτικό ἐπιστέγασμα τῆς ὁλόπλευρης παλλαϊκῆς ὀργάνωσης στέκει τό ΕΑΜ, ἐνσαρκωτής τῶν πόθων τοῦ λαοῦ, τῶν ἀναγκῶν τοῦ ἔθνους, τῆς ἱστορικῆς ἀναγκαιότητας γιά τό λαϊκοδημοκρατικό μετασχηματισμό τῆς Ἑλλάδας.

Τό ΕΑΜ, μαζικό, ζωντανό, δραστήριο, ριζωμένο σέ ἐργοστάσια καί ἐπιχειρήσεις, γραφεῖα, συνοικίες, συνοικισμούς, χωριά καί πόλεις, μέσα στήν καρδιά τοῦ λαοῦ, πάντα πρῶτο γιά ὅλα τά ζητήματά του, εἶναι ἡ ψυχή τῆς παλλαϊκῆς πάλης γιά τό ψωμί, γιά τήν ἐπιβίωση, τή ζωή, τή λευτεριά, τή λαϊκή δημοκρατία.

9) Στή σημερινή στιγμή διατηροῦν μεγαλωμένη τή σημασία τους οἱ μαζικοί λαϊκοί ἀγῶνες (διαμαρτυρίες, συγκεντρώσεις, στάσεις, ἀπεργίες, κάθοδες ἀγροτῶν, κάθε λογῆς μαζικές κινητοποιήσεις) γιά τό ψωμί, τή ζωή, γιά δουλιά καί λευτεριά. Οἱ μαζικοί ἀγῶνες γιά τό ψωμί εἶναι τό πρωταρχικό λαϊκό πολιτικό σχολειό. Ἐκεῖ ὁ ἐργαζόμενος πείθεται μέ τήν ἴδια του τήν πείρα ὅτι γιά νά ζήσει πρέπει νά παλαίψει. Οἱ μαζικοί λαϊκοί ἀγῶνες γιά τίς ἄμεσες διεκδικήσεις παραμένουν καί σήμερα ὁ βασικός κρίκος στόν τομέα τῆς μαζικῆς δουλιᾶς. Ὁ μαζικός πολιτικός ἀγώνας μέχρι καί τή μαζική πολιτική ἀπεργία εἶναι ἐπιταχτική ἀνάγκη τῆς στιγμῆς στήν πάλη ἐνάντια στήν τρομοκρατία καί τήν πολιτική καταπίεση. Ἡ πείρα τῶν τελευταίων ἀπεργιακῶν ἀγώνων ἔδειξε ὅτι ὁ ἐχθρός κινητοποιεῖ ὅλες του τίς δυνάμεις, ὅλο τόν κρατικό καί τρομοκρατικό μηχανισμό του, γιά νά σπάσει τούς μαζικούς λαϊκούς ἀγῶνες μέ τά πιό ἄγρια φασιστικά μέτρα. Αὐτό ἐπιβάλλει συστηματική προετοιμασία καί ὀργάνωση τῶν ἀγώνων, περιφρούρηση καί μαχητική μαζική ὑπεράσπισή τους. Ἡ μαζική λαϊκή αὐτοάμυνα στά ἐργοστάσια, γειτονιές, χωριά, συνοικισμούς, παντοῦ ὅπου δουλεύ-

ουν καί ζοῦν ἐργαζόμενοι, εἶναι ἄμεση καί ζωτική ἀνάγκη γι' αὐτή τήν οἰκονομική ὕπαρξη καί τήν πολιτική λευτεριά τοῦ λαοῦ.

10) Ἡ δουλιά μέσα στό στρατό, στό στόλο, στήν ἀεροπορία, ἀστυνομία πόλεων, χωροφυλακή, ἀποχτᾶ σήμερα ἀκόμα πιό μεγάλη ἀξία. Παντοῦ ὀργανώνουμε τίς δημοκρατικές δυνάμεις. Ξέρουμε νά κερδίζουμε ὅλα τά τίμια στοιχεῖα στήν ἀστυνομία καί χωροφυλακή, δουλεύουμε ἀκόμα μέσα στίς φασιστικές ὀργανώσεις νά φωτίσουμε τούς παρασυρμένους. Τό πλατύ λαϊκοδημοκρατικό κίνημα πρέπει καί μπορεῖ νάχει τίς μαζικές του βάσεις μέσα σέ ὅλες τίς ἔνοπλες δυνάμεις καί τά σώματα ἀσφαλείας γιατί παντοῦ ὑπάρχουν δημοκρατικοί καί ἔντιμοι ἕλληνες. Αὐτοί ἀνήκουν σέ μᾶς καί πρέπει νά τούς κερδίσουμε. Ἡ δουλιά στίς δυνάμεις αὐτές εἶναι σήμερα ἀπό τίς πιό σοβαρές καί ὑπεύθυνες καί πρέπει ἀνάλογα νά ὀργανωθεῖ.

Καί τώρα μιά σύντομη ἀνακεφαλαίωση.

1) Ἡ ὀλιγαρχία τοῦ πλούτου καί τοῦ δοσιλογισμοῦ ἀπόδειξε τήν ἀνικανότητά της ν' ἀνορθώσει πολιτικά-οἰκονομικά τήν Ἑλλάδα. Γιά νά κρατηθεῖ στήν ἐξουσία εἶναι ὑποχρεωμένη νά χρησιμοποιεῖ τήν πιό ὠμή οἰκονομική καί πολιτική τρομοκρατία ἐνάντια στήν πλειοψηφία τοῦ λαοῦ. Μέ τά μέσα αὐτά ἡ κατάστασή μας θά χειροτερεύει ἀπό μέρα σέ μέρα, τό οἰκονομικό χάος καί ἡ πολιτική ἀναρχία θά ὁλοκληρώνεται.

2) Πρωταρχική εὐθύνη γιά τήν τέτια ἐσωτερική μας ἐξέλιξη φέρνουν οἱ ἄγγλοι, πού μέ τή βία τῶν ὅπλων ἐγκαθίδρυσαν στήν Ἑλλάδα τήν ἐξουσία τῶν ἐκμεταλλευτῶν τοῦ λαοῦ ἐνάντια στή θέλησή του καί μέ τή βία τῶν ὅπλων τή διατηροῦν καί σήμερα.

3) Ἡ ὁλομέτωπη πλουτοκρατική ἐπίθεση ἐνάντια στό βιωτικό ἐπίπεδο καί σ' αὐτό τό δικαίωμα τῆς ζωῆς ὅλων τῶν ἐργαζομένων ὀξύνει τίς κοινωνικές σχέσεις, ὁδήγησε καί θά ὁδηγήσει ἀκόμα περισσότερο σέ μαζικούς καί σκληρούς ἀγῶνες τοῦ λαοῦ γιά τό ψωμί, τή δουλιά, τή ζωή. Οἱ μῆνες πού μᾶς ἔρχονται θἆναι πολύ δύσκολοι καί ὁ χειμώνας πολύ σκληρός. Ὀργανωμένος ὁ λαός στίς μαζικές του ὀργανώσεις θ' ἀναγκαστεῖ ν' ἀγωνιστεῖ ἀποφασιστικά ἐνάντια στόν ἐξαναγκασμό τῆς πεί-

νας, τόν οἰκονομικό ἀφανισμό πού τοῦ ἐπιβάλλουν οἱ ἐκμεταλλευτές του.

4) Ἡ πολιτική γραμμή καί δράση τοῦ πολιτικοῦ συνασπισμοῦ τῶν κομμάτων τοῦ ΕΑΜ ἐκφράζει τούς πόθους καί τή θέληση τοῦ λαοῦ ν' ἀντιμετωπίσει ἑνωμένος τή γενική ἐπίθεση πού τοῦ κάνει ὁ κόσμος τῆς λαϊκῆς ἐκμετάλλευσης.

Ἡ πολιτική αὐτή ἐκδηλώνεται:

α) Μέ τήν ἀκατάβλητη δουλιά πού κάνει τό ΕΑΜ νά συγκεντρώσει ὅλες τίς πολιτικές δυνάμεις τοῦ τόπου, πού εἶναι ἐνάντια σέ βίαιες πραξικοπηματικές λύσεις, γύρω ἀπέ τήν ἐθνική ἀνάγκη νά ἐξασφαλιστεῖ ἡ ὁμαλή ἐσωτερική δημοκρατική ἐξέλιξη πρός λεύτερες ἐκλογές. Γιά νά πετύχει ἡ δουλιά του αὐτή, τό ΕΑΜ ἔκανε καί θά κάνει ὅλες τίς δυνατές ὑποχωρήσεις, πού θά εὐκολύνουν τήν ἐπιτυχία τῆς ἐθνικῆς αὐτῆς ἀνάγκης.

β) Μέ τήν ἀποφασιστική θέληση τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ ν' ἀπαντήσει στή δολοφονική τρομοκρατική δράση τῆς δεξιᾶς μέ τή μαζική λαϊκή αὐτοάμυνά του. Ἡ τέτια ἀμυντική ὀργάνωση καί δράση τοῦ λαοῦ εἶναι ἡ ζωτική ἀνάγκη του γιά νά χαλιναγωγήσει τούς τρομοκράτες καί εὐκολύνει τήν ὁμαλή ἐσωτερική δημοκρατική ἐξέλιξη.

γ) Μέ τήν εἰλικρινῆ καί συστηματική προσπάθεια τοῦ ΕΑΜ νάρθει σέ μιά συνεννόηση μέ τούς ἄγγλους, συνεννόηση πού θά συμβιβάζεται μέ τό αἴσθημα τῆς ἐθνικῆς τιμῆς καί ἀξιοπρέπειας τοῦ λαοῦ μας καί πού θά στηρίζεται σέ βάση ἰσοτιμίας, ἀλληλοσεβασμοῦ, δημοκρατική. Σκοπές τῆς συνεννόησης θἆναι ἀπό τή μιά μεριά νά ἐξασφαλιστοῦν τ' ἀγγλικά στρατηγικά συμφέροντα στή Μεσόγειο καί ἀπό τήν ἄλλη νά πάψει κάθε ἀνάμιξη στά ἐσωτερικά μας, κάθε μισοαποικιακή ἐξάρτησή μας ἀπό τούς ἄγγλους καί νά μπορέσει ὁ λαός μας μόνος του νά λύσει τά ἐσωτερικά του προβλήματα. Στή συνείδηση τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἔχει πιά ὡριμάσει ἡ ἀνάγκη νά ἀποσυρθοῦν οἱ ἀγγλικές στρατιωτικές καί πολιτικές ἀρχές κατοχῆς ἐφόσον ἡ κατάφωρα μεροληπτική ὑποστήριξη πού δίνουν στή μοναρχοφασιστική δεξιά καί στούς δοσίλογους προδότες γίνεται τό σοβαρότερο ἐμπόδιο γιά νά ἀποκατασταθεῖ ἡ ἐσωτερική τάξη καί ἡσυχία.

δ) Μέ τήν ἀπόφαση τοῦ λαοῦ ν' ἀπαντήσει μέ τά ἴδια μέσα πού χρησιμοποιεῖ ἐνάντιά του ἡ πλουτοκρατική βία γιά ν' ἀσφαλίσει τή ζωή καί τίς ἐλευθερίες του. Τήν ἀπειλή πού διαγράφεται ὁλοένα πιό καθαρά ὅτι ἡ κυβέρνηση καί ἡ συνασπισμένη ἀντίδραση πᾶν νά στραγγαλίσουν τή θέληση τῆς λαϊκῆς πλειοψηφίας καί νά ἐπιβάλουν καί νά νομιμοποιήσουν μέ τήν τρομοκρατία ἀκόμα τήν ἀπάτη καί τήν ἐκλογική καλπονόθευση ἕνα ὁλοκληρωμένο ἀντιλαϊκό καθεστώς, ὁ λαός θά τήν ἀντιμετωπίσει ἀποφασιστικά καί μέ τά ἴδια μέσα, πού χρησιμοποιεῖ ὁ ἐχθρός του καί εἶναι ἀποφασισμένος νά τή ματαιώσει ὅσους κόπους καί θυσίες καί ἄν κοστίσει γιατί αὐτό εἶναι γι' αὐτόν καί τήν Ἑλλάδα ζήτημα ζωῆς. Ἐδῶ δίχως κανένα δισταγμό ὁ κάθε ἕλληνας μπορεῖ νά ἐπαναλάβει τά λόγια τοῦ σεβαστοῦ στρατηγοῦ Ὀθωναίου: «Ἄν τά σχέδιά τους—τοῦ ἀντιβασιλέα, τῆς κυβέρνησης, τοῦ Στρατιωτικοῦ Συνδέσμου—πετύχουν καί ἄν γυρίσει ὁ βασιλιάς, τότε εἶναι ἀδύνατη ἡ εἰρηνική λύση καί κάθε τίμιος ἄνθρωπος θά ἀναγκαστεῖ ν' ἀνέβει στά βουνά»!

ε) Τό ΕΑΜ ἀποβλέποντας σέ μιά λαϊκή, σωτήρια γιά τόν τόπο, ἔξοδο ἀπό τό χάος πού ἔριξε τήν Ἑλλάδα τό μεταδεκεμβριανό καθεστώς συνεχίζει τή δουλιά του γιά νά συσπειρώσει καί ὀργανώσει τό λαό κάτω ἀπό τή σημαία τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας πού κηρύσσει:

Ἑ ν ό τ η τ α - τ ά ξ η - ἡ σ υ χ ί α - δ ο υ λ ι ά - ἀ ν ο ι κ ο δ ό μ η σ η - π ο λ ι τ ι σ μ ό. Πρέπει νά ματαιώσουμε τή διχόνοια καί τό χωρισμό πού σπέρνει ἡ πλουτοκρατική ἀντίδραση. Νά γεφυρώσουμε κάθε ἐθνικο-λαϊκό χάσμα. Ὁ λαϊκός διχασμός εἶναι ἡ ζωή τῶν ἐκμεταλλευτῶν. Ἡ λαϊκή ἑνότητα σημαίνει τήν ἀπομόνωση, τό χαμό τῶν ἐκμεταλλευτῶν, σημαίνει τή νίκη τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας.

στ) Τό ΚΚΕ στήν περίοδο πού περνᾶμε καί πού γιά ἱστορικό της νόημα ἔχει τήν ἐπικράτηση τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας στήν Ἑλλάδα συνταυτίζει τήν πολιτική του μέ τήν πολιτική τοῦ ΕΑΜ, ὅπου καί ἀνήκει καί συγκεντρώνει ὅλη του τή δουλιά στήν πάλη γιά τή νίκη τοῦ προγράμματος τοῦ ΕΑΜ, γιά τό θρίαμβο τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας.

Σ η μ ε ί ω σ η: Τά στοιχεῖα πού χρησιμοποίησε ὁ σ. Ζαχαριάδης στήν εἰσήγησή του ἀναφέρονται στά παρακάτω ἔργα.

1. *Πέτρου Τ. Κουβέλη:* Ἡ ἐνεργειακή οἰκονομία τῆς Ἑλλάδος, Ἀθῆναι 1944 (Ὑδραυλικαί δυνάμεις—Λιγνῖται).

2. *Γ. Πεζοπούλου:* α) Ἐνέργεια καί ἀνάγκαι τῆς χώρας καί δυνατότητες παραγωγῆς ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας στήν «Τεχνική», σ. 105-107, τεύχη 30-31, Ἰούλης 1945. β) Τό ὑδροηλεκτρικόν πρόβλημα τῆς Ἑλλάδος, στήν «Τεχνική», τεύχη 5-6, 1945.

3. *Θ. Ι. Ραυτοπούλου:* α) 4 ἄρθρα στόν «Οἰκονομικόν Ταχυδρόμον», 6, 13, 20 καί 27 Ἀπριλίου 1942. β) Τό ὑδροηλεκτρικόν πρόβλημα «Πολιτική ἐπιθεώρησις», ἀριθ. 5-6 Ἰουνίου 1945, σ. 324-327. γ) Ὀρθολογική ἐνεργειακή οἰκονομία εἰς τήν Ἑλλάδα, «Τεχνική», τεύχη 7, 8, 9.

4. *Μ. Π. Πεσνικίδη:* Ἡ μελλοντική ἐξέλιξις τῆς ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας ἐν Ἑλλάδι, Ἀθῆναι 1944.

5. *Σ. Ν. Σταυροπούλου:* Ἡ ὑδροενεργειακή ἀξιοποίηση καί ὁ αναγκαστικός νόμος, 2220/40, στόν «Ἀνταῖο», φύλλο 8 τῆς 20-9-45.

6. *Καπασακάλη:* Κοιτάζοντας ἐμπρός, 1945 (ἀνέκδοτη μελέτη).

7. *Ν. Χωραφᾶ:* Ἡ ἄμεσος ἠλεκτρική ἐξυπηρέτησις Θεσσαλονίκης—Πρωτευούσης—Πατρῶν στήν «Τεχνική», τεύχη 28, 29 καί 30-31/1945.

8. *Δ. Κισκύρα:* Ὁ ὀρυκτός μας πλοῦτος καί οἱ δυνατότητες ἀναπτύξης βαριᾶς βιομηχανίας στήν Ἑλλάδα, 1945 (ἀνέκδοτη μελέτη).

9. *Ἀπό μελέτες εἰδικῶν ἐπιστημόνων (Δεληγιάννη, Κώνστα, Πεζοπούλου κλπ.):*

Οἱ οἰκονομικές μας διεκδικήσεις.—Τό βιομηχανικό μέρος στή «Δημοκρατική ἐπιθεώρηση», σ. 237-242 Α' Αὔγουστος 1945.

10. *Στυλιανίδη-Πεσνικίδη-Λαγάνα:* Συζήτηση στήν «Πολιτική ἐπιθεώρηση», τεύχη 7, 8, 9/1945.

11. *Α. Δεληγιάννη:* Στά «Οἰκονομικά Χρονικά», τεύχη 5, 6, 7.

12. *Θ. Ν. Γαλάνη:* Ἀναδιοργάνωσις τῆς πίστεως καί τῶν Τραπεζῶν, Ἀθήνα 1945.

13. *Γ. Π. Τρακάκη:* Πρός τήν οἰκονομικήν ἀνασυγκρότησιν, Ἀθήνα 1945.

14. *Β. Πάνου:* Ἡ νίκη τῆς Δημοκρατίας, ἀναδημιουργία τῆς Ἑλλάδος, ἕνα κήρυγμα πίστης στόν τόπο, Ἀθήνα 1945.

15. *Α. Δεληγιάννη:* Τό βιομηχανικόν συγκρότημα τοῦ Ἀχελώου, στά «Οἰκονομικά Χρονικά», τεύχη 5-7, Ἀθήνα 1945, Σεπτέμβριος.

γιά τό ἐργοστάσιο, τή γειτονιά, τό χωριό καί τό σχολειό, ὅσο καί γιά ὅλη τήν Ἑλλάδα. Καί ὄχι μακριά ἀπό τό λαό, μά μαζί του, μέ τή βοήθεια, τή γνώμη, τή συμμετοχή του. Αὐτός εἶναι ὁ δρόμος μελέτης καί συγκρότησης τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας, πού ταιριάζει σ' αὐτή καί τῆς ἐξασφαλίζει καί τήν παλλαϊκή συνεργασία, συμμετοχή καί ὑποστήριξη, πού τῆς ἐξασφαλίζει καί τήν τελική ἐπικράτησή της.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΤΟΝ ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΟ ΤΟΜΕΑ

1. Ὁ τύπος τῆς δυτικοευρωπαϊκῆς δημοκρατίας

Ἡ θεωρία τοῦ δυτικοῦ καί ἀνατολικοῦ σοσιαλισμοῦ συμπληρώνεται συχνά καί μέ τή θέση ὅτι ἡ πραγματική δημοκρατία εἶναι ἡ δυτικοευρωπαϊκή. Καί ὅταν τούς ρωτεῖστε γιατί; παίρνετε τήν ἀπάντηση: γιατί ἐπιτρέπει τήν ὕπαρξη τῆς ἀντιπολίτευσης. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ἡ δυτικοευρωπαϊκή ἀστική δημοκρατία δέν ἐπιτρέπει μά ἐπιβάλλει τήν ἀντιπολίτευση. Γιατί; Γιατί μ' αὐτό τόν τρόπο τά ἀστικά κόμματα στίς χῶρες τῆς ἀστικῆς δημοκρατίας μποροῦσαν καί παράσερναν, γελοῦσαν καί διασποῦσαν τό λαό. Ὅταν τό ἕνα κόμμα ξεσκεπαζότανε καί χρεωκοποῦσε ἐρχόταν τό ἄλλο στήν ἀρχή, μά τό καθεστώς τῆς ἐκμετάλλευσης ἔμενε. Μά τότε τό θέμα αὐτό δέν εἶχε ἐπικαιρότητα οὔτε συζητιόταν ἔτσι. Ἀπόχτησε ἐπικαιρότητα ἀπό τή στιγμή πού ὁ λαός ἄρχισε νά ξυπνᾶ καί νά ἑνώνεται πολιτικά σέ ἑνιαῖο κόμμα. Τότε οἱ ἐκμεταλλευτές του τή λαϊκή αὐτή ἑνότητα τήν ὀνόμασαν δικτατορία! ἀπαράδεχτη γιά τή Δύση! Ἔτσι ἡ ἀστική δημοκρατία τῆς Δύσης, ὅπως τή θέλουν οἱ ἐκμεταλλευτές τοῦ λαοῦ, ἀποκαλύπτεται ἐχθρός τῆς λαϊκῆς ἑνότητας. Δέν ὑπάρχει δημοκρατία, ὅταν ὁ λαός εἶναι ἑνωμένος, κυβερνᾶ μόνος, ἔχει καταργήσει τούς ἐκμεταλλευτές του, συγκεντρώνεται, διαδηλώνει κλπ. ὁπότε θέλει χωρίς νά ρωτᾶ κανένα, βγάζει ὅσες ἐφημερίδες θέλει, κάνει κριτική σέ ὅλους, ἀνακαλεῖ τοῦ βουλευτές του, ἔχει ἐξασφαλίσει τήν οἰκονομική του ἄνεση, προοδεύει στόν πολιτισμό, εἶναι μέ λίγα λόγια ἀφέντης μοναδικός στό σπίτι του. Ἔ, λοιπόν, αὐτό δέν εἶναι δημοκρα-

τία! Γιατί; Γιατί δέν ὑπάρχει ἀντιπολίτευση τῶν ἐκμεταλλευτῶν. Ὅταν ὁ λαός ἑνωθεῖ, τούς ἀπομονώσει καί ἐπιβληθεῖ ὀργανωμένος σέ ἕνα συνασπισμό, ὅπως εἶναι σέ μᾶς τό ΕΑΜ, τότε αὐτό θά τό ποῦνε δικτατορία! Τό ἴδιο καί τή λαϊκή ἑνότητα πού συντρίβει εἴτε περιορίζει τή λαϊκή ἐκμετάλλευση τή λένε δικτατορία, γιατί ἡ ἑνότητα αὐτή σταματᾶ τήν κλεψιά τῶν λίγων σέ βάρος τῶν πολλῶν.

Οἱ ἐκμεταλλευτές σ' ὅλο τόν κόσμο θέλουν τή λαϊκή διάσπαση γιατί ἀπ' αὐτή ζοῦν. Ὅπως καί τό μαῦρο μέτωπο σέ μᾶς. Ἐμεῖς θέλουμε τή λαϊκή ἑνότητα, ὁμόνοια καί σύμπραξη, γιατί ἔτσι μόνο θά νικήσουμε τούς ἐκμεταλλευτές καί θά φκιάσουμε καί τή λαϊκή δημοκρατία, ὅπου βέβαια, θ' ἀφήσουμε τό ΓΑΒ νά γαβγίζει. Δέ θά μπορεῖ ὅμως νά δαγκώσει γιατί δέ θά ὑπάρχουν χίτες.

2. Ἡ ἀρχαιοελληνική κληρονομία—ἀρχαιοελληνικός φιλοσοφικός ἰδεαλισμός καί «Μεγάλη Ἰδέα»

Τό κόμμα μας, σύντροφοι, ἔχει ξεσκεπάσει τήν ἰδεολογία τῆς «Μεγάλης Ἰδέας», σάν ἰδεολογία τῆς ἀστοτσιφλικάδικης Ἑλλάδας, τοῦ ἐξανδραποδισμοῦ τοῦ λαοῦ καί τοῦ ξεπουλήματος τῆς χώρας στούς ξένους. Ἡ ἰδεολογία αὐτή ὕστερα ἀπ' τό Δεκέμβρη ξαναζωντάνεψε τεχνητά βέβαια. Ἡ ἀντίδραση τήν καλλιεργεῖ συστηματικά. Καί πρέπει νά παραδεχτοῦμε ὅτι ἔχει ἐπιτυχίες σέ ὁρισμένα στρώματα μικροαστικά, ὑπαλληλικά, διανοουμένων, φοιτητῶν, μαθητῶν. Ὁρισμένες ἀντανακλάσεις τέτιων ἐπιδράσεων τίς εἴχαμε καί μέσα στό κόμμα μας.

Χρειάζεται ἀπό μέρους μας συστηματική, ἐπιστημονική ἀνασκευή καί ἀναίρεση τῆς ἰδεολογίας αὐτῆς. Καί αὐτό θά πρέπει νά γίνει γιά τή μεγάλη μάζα. Νά δόσουμε, δηλαδή, ὑλικό, βιβλία πού θά πᾶνε στόν πολύ κόσμο, στούς μαθητές, φοιτητές, σέ ὅλα τά κοινωνικά στρώματα γιά νά τά διαφωτίσουν.

Τό ἱστορικό σχῆμα τῆς «Μεγάλης Ἰδέας» εἶναι γνωστό. Οἱ σύγχρονοι ἕλληνες, μᾶς λένε, εἶναι ἀπόγονοι, κληρονόμοι καί συνεχιστές τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδας καί τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας. Κατά συνέπεια γιά ἱστορική—θεϊκή μάλιστα, δοσμένη

ἀπό τά πάνω—ἀποστολή ἔχουν ν' ἀναδημιουργήσουν τό ἀρχαιοελληνικό μεγαλεῖο καί νά ἀνασυστήσουν τή βυζαντινή αὐτοκρατορία.

Τήν ἱστορική «δικαίωση» στή θέση αὐτή τήν ἔδοσε ὁ Παπαρηγόπουλος μέ τήν ἱστορία, πού στρίμωξε καί βίασε τήν ἱστορική πραγματικότητα μέσα στό σχῆμα, τό καλούπι τοῦ μεγαλοϊδεάτικου αὐτοῦ ἀντιεπιστημονικοῦ κατασκευάσματος. Καί παρά τό γεγονός ὅτι βρέθηκαν καί ἕλληνες ἀστοί ἱστορικοί πού, ἔστω καί δειλά, μονόπλευρα, κομματιαστά, ἀμφισβήτησαν τήν ἱστορική ἐπιστημονικότητα τῆς Ἱστορίας τοῦ Παπαρηγόπουλου, αὐτή εἴτε οἱ ἀντιγραφές της οὐσιαστικά ἐξακολουθοῦν νά κυριαρχοῦν σάν ἱστορικό ἀναγνωστικό στόν τόπο μας.

Ἡ δική μας ἀποστολή, σύντροφοι, στόν τομέα αὐτόν εἶναι νά ἀποδείξουμε ὅτι, παρά τό γεγονός ὅτι βρισκόμαστε στόν ἴδιο τόπο καί ὅτι ἡ γλώσσα μας προέρχεται ἀπό τήν ἀρχαία κοινή ἑλληνική, ἐθνολογικά κοινωνικά τό νεοελληνικό ἔθνος δέν ἔχει καμιά σχέση μέ τό καθεστώς καί τήν κοινωνία τῆς δουλείας καί τοῦ φυλετικοῦ διχασμοῦ πού ἐπικρατοῦσε στήν ἀρχαία Ἑλλάδα, οὔτε μέ τή βαρβαρότητα τοῦ ἀσιατικοῦ δεσποτισμοῦ καί τῆς δουλοπαροικίας πού χαρακτηρίζει τήν αὐτοκρατορία τοῦ ἀνατολικοῦ ρωμαϊκοῦ κράτους. Ἡ δική μας ἀποστολή εἶναι ν' ἀποδείξουμε ὅτι τό ἔθνος εἶναι ἱστορική κατηγορία, πού ἐμφανίστηκε καί ἀναπτύχθηκε μέ τήν ἐμφάνιση καί ἀνάπτυξη τῶν κεφαλαιοκρατικῶν παραγωγικῶν σχέσεων. Ὅτι τό νεοελληνικό ἔθνος, κρατώντας τίς ρίζες του ἀπό τά χρόνια τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας, ἀναπτύχθηκε καί διαμορφώθηκε τελικά μέσα στίς συνθῆκες τῆς τούρκικης κυριαρχίας. Οἱ συνθῆκες αὐτές χαρακτηρίζονται ἀπό τήν ἀνάπτυξη τῶν καινούργιων παραγωγικῶν σχέσεων, τοῦ ἐμπορικοῦ καί ναυτικοῦ κυρίως κεφαλαίου· ἀπό τή βαθμιαία διαμόρφωση τῆς ἑνότητας τῆς ἀγορᾶς· ἀπό τήν ἀνάπτυξη τῆς πάλης τῆς ἀγροτιᾶς ἐνάντια στή φεουδαρχική ἐκμετάλλευση μπέηδων καί κοτζαμπάσηδων· ἀπό τήν τάση καί πάλη τοῦ ἐμποροναυτικοῦ κεφαλαίου ν' ἀποχτήσει κρατική αὐτοτέλεια· ἀπό τήν πάλη τοῦ πληθυσμοῦ τῶν πόλεων ἐνάντια στήν οἰκονομική καί πολιτική καταπίεση τοῦ ξένου κυρίαρχου. Μέσα στήν πορεία καί στήν πάλη αὐτή πού βάσταξε ὁλόκληρα ἑκατό χρόνια γεννήθηκε, ἀναπτύχθηκε, ἀνδρώθηκε, διαμορφώθηκε, ὁλοκληρώθηκε καί κατακάλαξε ἡ νεοελληνική ἐθνική συνείδηση. Μέσα στίς συνθῆκες αὐτές καί στούς ἀγῶνες αὐτούς γεννήθηκαν οἱ νεοελληνικές ἐθνικές παραδόσεις, τά δημοτικά τραγούδια. Οἱ παραδόσεις καί τά τραγούδια αὐτά, ποὖναι γνήσια ἐθνικά λαϊκά, δέν ἀναφέρονται καί δέ συνδέονται μέ τήν ἀρχαιοελληνική παράδοση. Καί μέ τή βυζαντινή παράδοση συνδέονται μόνο στά σημεῖα ἐκεῖνα πού ἀνάγονται στήν ἐθνική νεοελληνική διαμόρφωση πού, ὅπως τονίστηκε πιό πάνω, οἱ ρίζες της ἁπλώνουν βαθιά στό βυζαντινό μεσαίωνα. Ἔτσι ἔχει ἡ ἐπιστημονική τοποθέτηση γιά τό ζήτημα αὐτό. Καί μεῖς ἔχουμε τήν ὑποχρέωση τό ζήτημα αὐτό νά τό κάνουμε χτῆμα τῶν μαζῶν, πράγμα φυσικά πού οὔτε εὔκολο εἶναι οὔτε γίνεται μέ λόγια. Πάντως ἕνα εἶναι βέβαιο: κατέχουμε ὅλες τίς δυνατότητες ν' ἀνασκευάσουμε καί ν' ἀνατρέψουμε τό ψευτοεπιστημονικό βάθρο ὅπου ἡ ἀστοτσιφλικάδικη ἀντίδραση ἔστησε τή «Μεγάλη Ἰδέα».

Στήν ἀνασκευή ὅμως αὐτή θά πρέπει νά πᾶμε πιό βαθιά. Ὁ ἀρχαιοελληνικός φιλοσοφικός ἰδεαλισμός προσφέρει τό φιλοσοφικό βάθρο ὅπου στηρίζεται ὅλη ἡ ἰδεαλιστική ἰδεολογία τῆς «Μεγάλης Ἰδέας», πού ἀγνοεῖ τούς ὑλικούς παράγοντες, πού καθορίζουν τήν κοινωνική ἐξέλιξη, ἀποδίδει τήν πρωταρχική αἰτία γιά τήν ἱστορική ἀνάπτυξη στήν κίνηση, ἀνάπτυξη τῶν ἰδεῶν, τοῦ πνεύματος. Καί καταλήγει ὅτι τό ἀρχαιοελληνικό πνεῦμα, συνεχίζοντας τήν ἀνάπτυξή του μέσα ἀπό τή Βυζαντική αὐτοκρατορία, ζητᾶ νά ξαναβρεῖ τήν ἄνθιση καί τήν ὁλοκλήρωσή του στή σημερινή Ἑλλάδα. Οἱ ἰδέες κινοῦν τόν κόσμο, οἱ ἰδέες ἀποτελοῦν τήν πρωταρχική αἰτία καί ὑπερέχουν ἀπέναντι τῆς ὕλης. Οἱ ἰδέες, οἱ πνευματικοί ἄνθρωποι πρέπει νά κυβερνᾶν καί ἡ ὕλη, οἱ ἄνθρωποι τῆς σωματικῆς ἐργασίας πρέπει νά κυβερνιένται καί νά ὑποτάσσονται.

Αὐτή εἶναι ἡ κοινωνική ἔκφραση τοῦ φιλοσοφικοῦ ἰδεαλισμοῦ, ἡ ἰδεαλιστική ἀντίληψη τῆς ἱστορίας, ἡ κοινωνιολογία τῆς ἐκμετάλλευσης, πού βρῆκε τήν πιό «τέλεια» «ἐπιστημονική» ἐπεξεργασία στήν περίοδο τῆς ἀνάπτυξης τῶν κεφαλαιοκρατικῶν παραγωγικῶν σχέσεων, στήν περίοδο τῆς ἐπικράτησης καί κυριαρχίας τῆς ἀστικῆς τάξης. Τίς ρίζες ἡ κοινωνιολογία αὐτή τίς

τραβᾶ ἀπό τόν ἀρχαιοελληνικό φιλοσοφικό ἰδεαλισμό τοῦ Πλάτωνα καί τοῦ Ἀριστοτέλη, πού τόν ξαναζωντάνεψε ἡ ἀναγέννηση σάν ἰδεολογία πιά τῆς κεφαλαιοκρατίας. Αὐτός ὁ ἰδεαλισμός ἀποτελεῖ καί τό φιλοσοφικό περιεχόμενο καί βάθρο τοῦ ἀνθρωπισμοῦ (οὐμανισμοῦ) καί στή διανόηση τή δική μας πέφτει ὁ ρόλος νά ἀνασκευάσει δημιουργικά τήν ἀρχαιοελληνική ἰδεαλιστική φιλοσοφική κληρονομία, ν' ἀποκαταστήσει τόν ἀγνοημένο καί στραπατσαρισμένο στήν πατρίδα του ἀρχαιοελληνικό φιλοσοφικό ὑλισμό τοῦ Δημόκριτου, τοῦ Θαλῆ, τοῦ Ἀναξίμανδρου, τοῦ Ξενοφάνη, τοῦ Ἐπίκουρου, τή διαλεχτική τοῦ Ἡράκλειτου. Νά ἑρμηνέψει τήν ἱστορική ἐξέλιψη στήν Ἑλλάδα ἀπό τήν ἀρχαιότητα μέχρι σήμερα ὑλιστικά, σύμφωνα δηλαδή μέ τήν ἀνάπτυξη τῶν ὑλικῶν παραγωγικῶν σχέσεων καί ἔτσι ν' ἀνατρέψει καί τή φιλοσοφική βάση τῆς «Μεγάλης Ἰδέας», νά τήν ἀφοπλίσει φιλοσοφικά. Μιά δουλιά σοβαρή καί ὑπεύθυνη πού πέφτει σάν καθῆκον πού δέ μπορεῖ νά μείνει ἀπραγματοποίητο πρῶτα ἀπ' ὅλα στούς δικούς μας ἱστορικούς, ἄν θέλουμε πραγματικά νά ἐκμηδενίσουμε θεωρητικά τήν ἀστοτσιφλικάδικη ἰδεολογία τοῦ μεγαλοϊδεατισμοῦ.

Περνῶ στά ζητήματα τῆς κομματικῆς ἀνοικοδόμησης.

ΤΟ ΚΟΜΜΑ ΜΑΣ

Ἄν θέλουμε, σύντροφοι, νά ἀποδόσουμε σωστά τή βασική ἔλλειψη τῆς κομματικῆς μας δουλιᾶς στήν περίοδο τουλάχιστο ἀπό τό Δεκέμβρη καί δῶ, θά πρέπει νά τή χαρακτηρίσουμε σάν ἀπόσπαση τῆς καθοδήγησης ἀπό τή βάση, σάν ἀπόσπαση τῶν στελεχῶν μας ἀπό τή μάζα τῶν μελῶν τοῦ κόμματος. Ἡ 12η Ὁλομέλεια τῆς ΚΕ μίλησε κι ὅλας γιά τό ζήτημα αὐτό καί καθόρισε ὅτι μιά σειρά ἀπό ἀνώτατα καί ἀνώτερα κομματικά στελέχη πρέπει νά πᾶνε γιά δουλιά στή βάση τοῦ κόμματος καί μέσα στίς ἐργατικές μάζες. Ἀπό τή 12η Ὁλομέλεια καί δῶ ἔχουμε βέβαια μιά καλυτέρεψη ὄχι ὅμως ἱκανοποιητική. Τί δείχνει, σύντροφοι, τό γεγονός τῆς ἀπόσπασης τῆς καθοδήγησης ἀπό τή βάση; Δείχνει τή γραφειοκρατοποίηση τῶν μεθόδων καθοδήγησης μέσα στό κόμμα. Ποῦ ὀφείλεται αὐτό; Πρῶτο, στό γεγονός ὅτι πολλά στελέχη μας διανοούμενα καί μικροαστικά, πού δέν ἔχουν περάσει ἀπό τό σχολειό τῆς κομματικῆς βάσης, πού δέ ζῆσαν τή ζωή τῆς ἐργατιᾶς, τῆς φτώχιας, τῆς βάσης, ἀνέβηκαν στήν κομματική ἱεραρχία γιατί δεῖξαν ὁρισμένες ρητορικές, εἴτε σχολικές ἱκανότητες καί ἀπό τό ὕψος τῆς θέσης τους ἐφάρμοσαν ὄχι ζωντανή μά δασκαλίστικη γραφειοκρατική καθοδήγηση. Δεύτερο, στό ὅτι ἀναπτύχθηκε ὑπερτροφικά ὁ κομματικός ἔμμισθος ὑδροκεφαλισμός καί βρέθηκαν πολλοί γραφειοκράτες πού περισσότερο κοίταζαν νά ἐξασφαλίσουν τό μισθό τους παρά νά κάνουν δουλιά. Τρίτο, ὑπάρχουν ἄλλοι πού ἐξασφαλίζουν τήν ἔμμισθη κομματική τους θέση διατηρώντας καλές σχέσεις, κάνοντας τόν ἑαυτό τους πάντα ἀρεστό καί βολικό πρός τά πάνω. Τέταρτο, ὁ κομματικός παραγοντισμός εἶναι καί αὐτός ἐκδήλωση κομματικῆς γραφειοκρατίας, γιατί δημιουργεῖ μέσα στό κόμμα ἀπαράδεχτες σχέσεις κρατικῆς ὑπαλληλίας ἀνώτερου πρός κατώτερο. Πέμπτο, τήν κομματική γραφειοκρατία τήν προάγουν καί οἱ οἰκογενειακότητες μέσα στό κόμμα, ὅταν ἕνας ὑποστηρίζει καί προωθεῖ ἕναν ὄχι μέ βάση τήν κομματικότητα καί τίς ἱκανότητές του, μά γιατί εἶναι γνωστοί, συγγενεῖς, φίλοι καί μποροῦν ἔτσι καλύτερα νά ἀλληλοκαλύπτονται.

Μερικά χαρακτηριστικά δείγματα γραφειοκρατίας εἶναι καί τό γεγονός ὅτι στίς περισσότερες προσυνεδριακές συνδιασκέψεις οἱ ἀντίστοιχες καθοδηγήσεις οὔτε κάν σκέφτηκαν νά φέρουν στά κυρίαρχα αὐτά κομματικά σώματα τούς ἀπολογισμούς τῆς οἰκονομικῆς διαχείρισής τους. Στό ἑξῆς μιά τέτια κατάσταση θά πρέπει νά γίνει ἀπαράδεχτη γιά τό κόμμα μας. Ἄλλο σοβαρό παράδειγμα: τό ὅτι κατά τήν ἀποχώρηση τοῦ Δεκέμβρη διαλύσαμε τό κόμμα καί μείναμε δίχως κομματική καθοδήγηση καί σέ τέτιες ὀργανώσεις ὅπως τῆς Ἀθήνας. Ἄλλο παράδειγμα, πού δέ συμβιβάζεται οὔτε μέ τό καταστατικό μας: μόλις μιά βδομάδα ὕστερα ἀπό τίς συνδιασκέψεις πού βγάλαν τά ὄργανά τους, ἐπεμβαίνουν οἱ ἀνώτερες καθοδηγήσεις καί δίχως σοβαρό λόγο ἀλλάζουν καί μεταθέτουν γραμματεῖς ἀπό τά πάνω, δίχως νά παίρνουν διόλου ὑπόψη τους καί τή γνώμη τῆς ὁλομέλειας τῆς ἀντίστοιχης κομματικῆς ἐπιτροπῆς. Ἀπό τούς χειρότερους τρόπους γραφειοκρατίας, πού μᾶς δέρνει ὅλους μας καί πολύ

περισσότερο ἴσως τίς κορυφές ἀπό τή βάση, εἶναι καί τό ὅτι ξέρουμε σχεδόν πάντα νά παίρνουμε καλές ἀποφάσεις, μά πολύ σπάνια ἐπιμένουμε γιά τή συνεπῆ καί ἔγκαιρη πραγματοποίησή τους. Ὁ ζωντανός κομματικός ἔλεγχος γιά τήν ἐκτέλεση τῶν ἀποφάσεων κουτσαίνει σέ ὁλόκληρο τό κόμμα. Θά σᾶς ἀναφέρω ἕνα παράδειγμα, πού ἀφορᾶ ἐμένα προσωπικά. Στό κλείσιμό μου στή 12η Ὁλομέλεια μίλησα καί γιά τούς ἀγωνιστές καί τά θύματα τοῦ ἀγώνα. Εἶπα ὅτι δημιουργεῖται ζήτημα ἠθικῆς τάξης γιά ὅλους μας νά βοηθήσουμε τούς συναγωνιστές μας αὐτούς, πού ἡ κατάστασή τους ἦταν καί εἶναι πολύ ἄσχημη. Καί πρότεινα ἀκόμα νά κάνουμε γιά τόν ἴδιο σκοπό ἕνα πανελλαδικό καί διεθνῆ ἔρανο. Τί ἔγινε, σύντροφοι, ἀπ' ὅλα αὐτά; Τίποτε ἀπολύτως. Καί τά λόγια ἐκεῖνα ὅταν τά διαβάζει κανείς τώρα μοιάζουν σάν κοροϊδία. Καί τά πιό ὄμορφα λόγια δέν ἀξίζουν μιά πεντάρα, ὅταν δέν συνοδεύονται ἀπό ἔργα. Ποιός φταίει, σύντροφοι; Πρῶτος ἐγώ καί μετά ὅλοι οἱ ἄλλοι. Μά ἡ ὑποχρέωση μένει. Ἔγινε μάλιστα πιό μεγάλη, γιατί ἡ κατάσταση τῶν συναγωνιστῶν μας χειροτέρεψε κι ἔρχεται ὁ χειμώνας. Μονάχα μιά Καισσαριανή περιθάλπει τούς τραυματίες, ἀκρωτηριασμένους, κρεβατωμένους. Αὐτό πού δέν κάναμε μέχρι σήμερα, πρέπει νά τό φκιάσουμε τώρα. Καί τόν ἔρανο καί δῶ καί στό ἐξωτερικό. Τό ζήτημα ἠθικῆς τάξης παραμένει ἀκέραιο. Καί θά μεταβληθεῖ σέ στίγμα ἄν ὑστερήσουμε καί τούτη τή φορά.

Ἔτσι ἔχει τό ζήτημα μέ τή γραφειοκρατία μέσα στό κόμμα. Οἱ ρίζες τοῦ κακοῦ βρίσκονται στίς μικροαστικές ἐπιδράσεις. Στή μεταφορά μέσα στό κόμμα ἀντικομματικῶν μεθόδων καθοδήγησης. Στή χαλάρωση τοῦ ἐλέγχου. Στό χαμηλό κομματικό-ἰδεολογικό ἐπίπεδο τῶν στελεχῶν μας. Τό κακό θά τό διορθώσουμε ὅταν θά ἐξαλείψουμε τήν ἀπόσπαση τῆς καθοδήγησης ἀπό τή βάση. Αὐτό πάει νά πεῖ, ὅτι ἡ καθοδήγηση θά κατέβει πρός τά κάτω, θά ζεῖ καί θά ἀναβαπτίζεται στήν κομματική βάση καί μέσα στή λαϊκή μάζα. Παράλληλα, γιά τούς ἀδιόρθωτους γραφειοκράτες θά πρέπει νά παίρνονται οἱ ἀναγκαῖες κομματικές κυρώσεις.

Στόν τομέα τό μορφωτικό πρέπει νά πραγματοποιήσουμε τή γραμμή πού μᾶς ἔδωσε ἡ 12η Ὁλομέλεια. Τό κέντρο τῆς ἐσωκομματικῆς μόρφωσης θά πρέπει νά τό μετατοπίσουμε στήν αὐτομόρφωση μελῶν καί στελεχῶν καί ὅλα τά ἄλλα, φροντιστήρια, σχολές, μορφωτικές ὁμάδες, πρέπει νά βοηθοῦν στήν κατεύθυνση τῆς αὐτομόρφωσης. Μά ἡ αὐτομόρφωση πρέπει νἆναι ὀργανωμένη, καθοδηγημένη. Τό μέλος μας, πού μελετᾶ καί μορφώνεται μαρξιστικά-λενινιστικά, πρέπει νά βρίσκει πρόθυμη τή διαφώτισή μας, νά τό εὐκολύνει, νά τό βοηθήσει, νά τό καθοδηγήσει. Τά φροντιστήρια καί οἱ σχολές θά ἐπιστεγάζουν τόν ὅλο μηχανισμό τῆς ἐσωκομματικῆς μόρφωσης. Ἐδῶ θάθελα νά πῶ δυό λόγια γιά τήν Ἱστορία τοῦ ΚΚ τῆς ΕΣΣΔ (μπολσεβίκων), πού κυκλοφόρησε τίς τελευταῖες βδομάδες. Ἀποτελεῖ τό βασικό ἐγχειρίδιο, πού μᾶς μαθαίνει πῶς ἕνας λαός πρέπει νά ὀργανώνεται, νά παλαίβει καί νά νικᾶ. Ἄν ὑπάρχει ἕνα ἰδανικό γιά ἕναν κομμουνιστή καί ἕνα κομμουνιστικό κόμμα, αὐτό τό ἰδανικό εἶναι τό κόμμα τοῦ Λένιν-Στάλιν· καί ἄν ὑπάρχει ἕνα βιβλίο, πού μᾶς διδάσκει τήν κατάχτηση τοῦ ἰδανικοῦ αὐτοῦ, αὐτό τό βιβλίο εἶναι ἡ Ἱστορία τοῦ κόμματος τοῦ Λένιν-Στάλιν· καί τό ἰδανικό αὐτό προστάζει: Νά γίνουμε ἄξιοι, ἄξιο κόμμα γιά τήν Ἑλλάδα καί τό λαό, ὅπως ἄξιο στάθηκε καί στέκεται τό κόμμα τοῦ Λένιν-Στάλιν.

Καί τώρα γιά τήν ἐσωκομματική δημοκρατία. Ποῦ βρίσκεται τό νόημά της; Στό ὅτι θέλει τό ἁπλό μέλος τοῦ κόμματος νά τοῦ δώσει κομματική ζωή, σκέψη, ἀέρα, πρωτοβουλία, αὐτοπεποίθηση, κομματική αὐτοτέλεια. Νά τό κάνει δηλαδή ἱκανό νά ἀποφασίζει, νά κρίνει γιά τήν κομματική γραμμή καί δράση. Νά συμβάλει στόν καθορισμό της. Νά ἐλέγχει καί νά κρίνει πρός τά πάνω καί πρός τά κάτω. Ἡ ἐσωκομματική δημοκρατία κάνει τό μέλος μας ἀφεντικό μέσα στό κόμμα, ὅπως καί πρέπει νἆναι. Παράλληλα τοῦ ἀναπτύσσει τό συναίσθημα τοῦ καθήκοντος καί τῆς εὐθύνης γιά τήν ἐκπλήρωση τοῦ καθήκοντος καί τῶν κομματικῶν του ὑποχρεώσεων. Ὅταν τό μέλος μας εἶναι ζωντανό, δραστήριο, μέ πρωτοβουλία, κομματική εὐθύνη τότε καί ὅλο τό κόμμα στέκει καλά. Ἡ ἐσωκομματική δημοκρατική ζωή καί διαπαιδαγώγηση χτυπᾶ καί ἀφοπλίζει τόν παραγοντισμό, τήν κομματική γραφειοκρατία, τήν αὐταρχία

καί τήν αὐθαιρεσία. Διαπλάθει τό μέλος μας σέ ἀγωνιστή μέ ἦθος καί κύρος, μέ ἐνεργητικότητα καί ἀποφασιστικότητα. Τό βοηθᾶ νά καταχτήσει μέσα στόν κύκλο ὅπου δουλεύει, κινεῖται καί ζεῖ τή θέση πού πρέπει νάχει, ἄν εἶναι πραγματικά ἄξιος κομμουνιστής, τή θέση τοῦ λαϊκοῦ ἡγέτη. Ὅταν τά μέλη τοῦ κόμματος εἶναι τέτιοι λαϊκοί ἡγέτες, τότε καί ὁλόκληρο τό ΚΚΕ στέκει στή συνείδηση τοῦ λαοῦ σάν ἡγέτης του.

Στούς μῆνες ἀπό τή 12η Ὁλομέλεια καί δῶ, ἔχουμε κάποια βελτίωση στήν κοινωνική κομματική μας σύνθεση. Θά πρέπει νά τή συνεχίσουμε, κυρίως σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τήν προώθηση καί ἀνάδειξη ἡγετικῶν ἐργατικῶν στελεχῶν μέσα στό κόμμα.

Ἡ φυσιολογική ἐκκαθάριση πού γίνεται στό κόμμα μέ κριτήριο τή συμμετοχή στήν κομματική ζωή, τή δουλιά καί τήν ἀπόδοσή της καί πού θά συμπληρωθεῖ τώρα πού θά δοθοῦν τά κομματικά βιβλιάρια, συντελεῖ πολύ στό ἔργο τῆς βελτίωσης τῆς κοινωνικῆς σύνθεσης μέσα στό κόμμα.

Τό ζήτημα τῶν δηλώσεων τό ξανάβαλε ἡ 12η Ὁλομέλεια καί νομίζω σωστά. Τό ζήτημα αὐτό εἶναι γιά τό ΚΚΕ ζήτημα ἠθικῆς τάξης. Δήλωση μετάνοιας πού γίνεται γιατί τό θέλει ὁ ἐχθρός, εἶναι δήλωση προδοσίας. Καί οἱ προδότες δέν ἔχουν θέση μέσα στό ΚΚΕ. Ἀκούονται φωνές καί γνῶμες ὅτι οἱ δηλωσίες, πεισμωμένοι ἀπό τή θέση μας αὐτή, θά πᾶν σέ ἄλλες ὀργανώσεις καί θά δουλέψουν ἐνάντια στό κόμμα. Χάρισμά τους. Μ' αὐτό θά δείξουν ὅτι ἔχουμε δίκιο πού παίρνουμε τή θέση αὐτή. Τό κόμμα ἔχει ἄσπιλη τήν πολιτική του τιμή καί ἠθική. Καί θά τή διατηρήσει. Εἶναι τό πολυτιμότερο καί ἁγνότερο ἠθικό κεφάλαιο πού κατέχει. Στό βωμό τῆς κομματικῆς ἠθικῆς πρόσφερε πολιτικά του κεφάλαια πρώτης-πρώτης γραμμῆς. Γιατί τό ἄσπιλο καί ἀκηλίδωτο τῆς κομματικῆς ἠθικῆς ὑπόστασης κάθε στελέχους μας εἶναι ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιά νάναι κανένας στέλεχος. Ξέρετε ὅλοι τήν ὑπόθεση τοῦ Βασίλη Νεφελούδη. Ὁ σ. αὐτός πού ἦταν γραμματέας τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ δηλαδή ἕνα ἀπό τά ἀνώτατα στελέχη μας, στήν Κέρκυρα κλονίστηκε σοβαρά καί εἶχε ρθεῖ σέ συζήτηση μέ τίς ἀρχές γιά τούς ὅρους τῆς ἀποφυλάκισής του, πού δέ θά ἔπρεπε νά δημοσιευθοῦν κλπ. Ἡ πανελλαδική συνδιάσκεψη τοῦ ΚΚΕ (Δεκέμ-

βρης 1942) τόν καθαίρεσε ἀπό τήν ΚΕ τοῦ ΚΚΕ. Καί νομίζω ὅτι καλά ἔκανε. Ὅταν ἦρθα τελευταῖα εἶπα στό σ. νά θέσει τό ζήτημα στή 12η Ὁλομέλεια τῆς ΚΕ. Δέν τό ἔκανε καί ἔτσι μένουμε στήν ἀπόφαση τῆς πανελλαδικῆς συνδιάσκεψης.

Ὑπάρχει καί μιά ἄλλη περίπτωση. Ἀνώτατο κομματικό στέλεχος δέχτηκε στήν περίοδο τῆς μεταξικῆς δικτατορίας, ὅταν ἦταν πιασμένος στή Γεν. Ἀσφάλεια, νά τόν στεφανώσει ἡ γυναίκα τοῦ Παξινοῦ. Ὁ σ. αὐτός πού μίλησε στό πρῶτο θέμα, δέν ἔθιξε καθόλου τήν περίπτωσή του. Αὐτό δείχνει ὅτι δέ βλέπει τό λάθος. Καί αὐτό εἶναι πολιτικό λάθος.

Τό ἠθικό ἄσπιλο τοῦ ΚΚΕ πρέπει νά τό φυλᾶμε σάν τό πιό πολύτιμό μας καί τά στελέχη μας ὅσο πιό ψηλά στέκονται τόσο πιό πολύ πρέπει νάναι ἀπό τήν πλευρά αὐτή ἄψογα.

Γιά τήν κομματική ὀργάνωση στό χωριό ἕνα μόνο πράγμα μπορεῖ νά εἰπωθεῖ: Ἡ ἐπιτακτική ἀνάγκη τῆς πολιτικῆς ἑνότητας στό χωριό ἐπιβάλλει ὅλα δίχως καμιά ἐξαίρεση τά μέλη μας πού εἶναι ἀγρότες εἴτε ἔχουν σχέση μέ τό χωριό καί τά προβλήματά του νά πᾶνε στήν ἑνιαία πολιτική ὀργάνωση τῆς ἀγροτιᾶς, τό ΑΚΕ. Ἔτσι πραγματοποιοῦμε τό ἑνιαῖο κόμμα τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας στό χωριό, πού θά πρέπει νά τό θεωροῦμε σάν πρόδρομο τοῦ ἑνιαίου πανελλαδικοῦ κόμματος τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας. Ἐφ' ὅσον ὅλα τά κόμματα τοῦ ΕΑΜ συμφωνήσουν, εἴμαστε ἕτοιμοι νά πραγματοποιήσουμε τήν ἐαμική πολιτική ἑνότητα μέσα σέ ἕνα ἑνιαῖο κόμμα, τό Ἐαμικό Κόμμα τῆς Ἑλλάδας, πού θάχει γιά πρόγραμμά του τό πρόγραμμα τοῦ ΕΑΜ, δηλ. τή λαϊκή δημοκρατία.

Ἡ κομματική δουλιά παρουσιάζει σοβαρά κενά καί σέ ἕνα ἄλλο τομέα. Ὁ μισός καί περισσότερο πληθυσμός μας εἶναι γυναῖκες. Οἱ γυναῖκες, τό λέμε ὅλοι μας, κατάχτησαν μέ τό σπαθί τους θέση ἰσότιμη μέ τόν ἄνδρα στό ἐθνικοαπελευθερωτικό κίνημα. Μπορεῖ νά τό λέμε αὐτό τό πράγμα, τά ἔργα μας ὅμως δείχνουν ὅτι δέν τό πιστεύουμε. Καί τά ἔργα μας δείχνουν ὅτι καί μέσα στό ΚΚΕ δέ δίνουμε στή γυναίκα τή θέση πού τῆς ἀνήκει. Ὑποτιμᾶμε τή γυναίκα καί τό ρόλο της καί αὐτό εἶναι πολιτικό λάθος πρώτης γραμμῆς. Χρειάζεται λοιπόν στροφή ἀποφασιστική στό ζήτημα αὐτό. Γιά νά φτάσουμε σέ ἕνα ση-

μεῖο πού τά μισά μέλη μά καί τά μισά στελέχη μέσα στό κόμμα νἆναι γυναῖκες. Τό καθῆκον αὐτό εἶναι φυσικά πολύ δύσκολο. Καί πρέπει νά τό πραγματοποιήσουμε θετικά, ὄχι μηχανικά γραφειοκρατικά. Μά γι' αὐτό ἀκριβῶς ἀνήκουμε σ' ἕνα τέτιο κόμμα: γιά νά νικᾶμε τίς δυσκολίες. Ἡ πραγματοποίηση τοῦ καθήκοντος αὐτοῦ θά ἀπαιτήσει πολύ κόπο καί χρόνο, γιατί θά πρέπει νά πείσουμε τίς γυναῖκες νάρθουν στό κόμμα μας καί παράλληλα νά τίς βοηθήσουμε ἔτσι πού νά ἀναπτυχθοῦν ἄφθονα γυναικεῖα κομματικά στελέχη σ' ὅλη τή σκάλα τῆς κομματικῆς ἱεραρχίας. Πρόκειται, σύντροφοι, τό ἐπαναλαμβάνω, γιά ἕνα ἀπό τά πιό δύσκολα προβλήματα τῆς πολιτικῆς μας καί τῆς κομματικῆς ἀνοικοδόμησης. Μά θά πρέπει νά τό μαστορέψουμε.

Ἕνα τελευταῖο ζήτημα. Πρέπει νά βάλουμε οἰκονομική τάξη στό κόμμα ἀπό τό τμῆμα μέχρι τήν κορυφή.

Τό μέλος τοῦ κόμματος πρέπει νά ξέρει ποῦ καί πῶς ξοδεύονται τά λεφτά πού πληρώνει. Τίς οἰκονομικές παρατυπίες πρέπει νά τίς διορθώσουμε. Καί τίς οἰκονομικές ἀνωμαλίες νά τίς χτυπήσουμε κατακέφαλα. Εἶναι τό ἴδιο προδότης μέ τόν καταδότη αὐτός πού κλέβει τό κόμμα.

Τά προβλήματα τῆς κομματικῆς ἀνοικοδόμησης πρέπει νά μᾶς ἀπασχολοῦν καθημερινά, σύντροφοι.

Εἶναι ὅλα ἐκεῖνα τά προβλήματα πού ἀγκαλιάζουν τήν πολύπλευρη κομματική ὀργάνωση, ζωή καί δράση καί πού ἡ μελέτη καί ἡ συστηματική παρακολούθησή τους θά μᾶς ἐπιτρέπουν νά κρατᾶμε τό κόμμα μας πάντα ζωντανό, προσαρμόσιμο στίς κάθε φορά καταστάσεις, πάντα ριζωμένο στίς μάζες, ἀχώριστο ἀπ' αὐτές, πάντα ἐπικεφαλῆς τους, ὀργανωτή καί καθοδηγητή τῶν οἰκονομικῶν καί πολιτικῶν ἀγώνων τους, πάντα στό ὕψος τῆς ἀποστολῆς του.

ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΜΑΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΚΟΜΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΑΖΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΟΥΛΙΑΣ

Τά καθήκοντα τοῦ κόμματος μποροῦμε νά τά συνοψίσουμε ἔτσι:

1) Νά κάνουμε τό κόμμα μας ὀργανωτικά ἱκανό νά μπο-

ρεῖ γρήγορα νά παίρνει τήν κομματική γραμμή, νά τήν κάνει
συγκεκριμένη γιά τόν κάθε τομέα καί κλάδο δουλιᾶς, νά τήν
κάνει κτῆμα τῆς μάζας, νά κινητοποιεῖ τίς μάζες γύρω ἀπό
τήν κομματική γραμμή καί τελικά νά πραγματοποιεῖ τή γραμ-
μή. Αὐτό πάει νά πεῖ ὀξυμένο πολιτικό κριτήριο καί ζωντανή-
ἐπιτελική κομματική καθοδήγηση. Αὐτό μποροῦν νά τό κάνουν
μονάχα στελέχη καί μέλη τοῦ ΚΚΕ, πού εἶναι ζωντανοί, δη-
μιουργικοί παράγοντες στήν κομματική πολιτική καί δράση μέ
πρωτοβουλία-καθαρότητα-ἀποφασιστικοί στή σύλληψη καί ἐκ-
τέλεση. Στελέχη καί μέλη πού καθημερινά δουλεύουν, ἀνυψώ-
νουν, καλυτερεύουν τό ἰδεολογικό-πολιτικό ἐπίπεδο καί τήν
ποιότητα καί ἀπόδοση τῆς δουλιᾶς τους. Περιληπτικά αὐτό ση-
μαίνει: Νά σηκώσουμε τήν ὀργανωτική μας δουλιά στό ὕψος
τῶν ἀπαιτήσεων τῆς πολιτικῆς γραμμῆς τοῦ ΚΚΕ.

2) Μέ τό σωστό συνδυασμό τῆς νόμιμης καί παράνομης
δουλιᾶς νά κάνουμε τό κόμμα μας ἱκανό κάτω ἀπό ὁποιεσδή-
ποτε συνθῆκες νά συνεχίζει τή δουλιά καί τό ἔργο του. Ἀπό
τήν πλευρά αὐτή ἡ κομματική ἐπαγρύπνηση, ἡ ἀνοικοδόμηση
τοῦ παράνομου τεχνικοῦ μας μηχανισμοῦ καί ἡ κατάρτιση τῶν
κατάλληλων στελεχῶν, ἀποκτᾶ στίς σημερινές συνθῆκες πρω-
ταρχική πολιτική σημασία.

3) Ὀργάνωση τῆς πλειοψηφίας τῶν ἐργατῶν καί ὑπαλλή-
λων, τῶν ἐργατῶν γῆς στά ταξικά τους συνδικάτα. Κατοχύρω-
ση τῆς συνδικαλιστικῆς ἑνότητας τῆς ἐργατιᾶς κατά σωματεῖα,
κέντρα, ὁμοσπονδίες καί συνομοσπονδία. Θεμέλιωση τῆς ἑνότη-
τας αὐτῆς πάνω στίς ἐργοστασιακές ἐπιτροπές. Δημιουργία ἐρ-
γοστασιακῶν ἐπιτροπῶν σέ ὅλα τά μεγάλα καί μεσαῖα ἐργοστά-
σια. Στά μικρά, δημιουργία ἐργοστασιακῶν ἐπιτροπῶν κατά ὁμά-
δα ἐργοστασιακή. Ἰδιαίτερα ἐξαιρετική προσοχή πρέπει νά δο-
θεῖ στήν ἱκανοποίηση, ὀργάνωση καί πάλη τῶν ἀνέργων, πού
περιλαμβάνουνε σήμερα τό μισό σχεδόν ὅλων τῶν ἐργατῶν τῆς
χώρας. Ἡ ὑποτίμηση εἴτε παραμέληση τοῦ καθήκοντος αὐτοῦ
θ' ἀποτελοῦσε ἀσυγχώρητο πολιτικό σφάλμα. Ὁ φασισμός πλη-
ρώνει, ἐξαγοράζει, διαφθείρει ἕνα μέρος τῶν ἀνέργων, προσπα-
θώντας νά βρεῖ αὐτοῦ ὑλικό γιά τίς τρομοκρατικές ὁμάδες του
καί νά σχηματίσει μέσα τους μιά μαζική βάση. Μέ τή μαζική

ὀργάνωση καί δράση τῶν ἀνέργων γιά δουλιά-ἐπιδόματα-συσσίτια μποροῦμε νά χαλάσουμε τά σχέδια αὐτά τοῦ φασισμοῦ.

4) Πολιτική ἑνότητα στό χωριό πού θά περιλαβαίνει χωρίς ἐξαίρεση ὅλους τούς ὀπαδούς τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας μέσα στίς γραμμές τοῦ ΑΚΕ πού εἶναι κόμμα τῆς ἑνωμένης ἀγροτιᾶς γιά τήν ὑπεράσπιση τῶν ἄμεσων ἀναγκῶν καί γιά τήν πραγματοποίηση τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας σέ ἀδιάρηκτη συμμαχία μέ τήν ἐργατική τάξη. Οἱ γεωργικοί συνεταιρισμοί, ὄργανα ὑπεράσπισης τῶν οἰκονομικῶν συμφερόντων τῆς ἀγροτιᾶς ὀργανώνονται κατά κλάδο καί εἰδικότητα σέ κάθε χωριό στίς ἑνώσεις, στίς ὁμοσπονδίες καί στή συνομοσπονδία τῶν γεωργικῶν συνεταιρισμῶν Ἑλλάδας.

5) Οἱ μάζες τῶν ἐπαγγελματιῶν-βιοτεχνῶν εἶναι φυσικοί σύμμαχοι καί συστατικά στοιχεῖα τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας. Πρέπει μέ μελετημένη καί συστηματική δουλιά νά ὁλοκληρώσουμε τίς σοβαρές ἐπιτυχίες πού τό κόμμα μας ἔχει μέσα στούς ἐργαζόμενους αὐτούς σέ ὅλες τίς πόλεις τῆς χώρας μας. Τονίζοντας καί προωθώντας ὅλα τά στοιχεῖα πού δυναμώνουν τήν ἐπαφή καί συνεργασία ἀνάμεσα στήν ἐργατική τάξη καί τούς ἐπαγγελματίες-βιοτέχνες καί ἀμβλύνοντας συνειδητά τά σημεῖα πού τούς φέρνουν σέ ἀντιθέσεις πρέπει νά πλατύνουμε καί βαθύνουμε ἀδιάκοπα τή συμμαχική συνεργασία ἀνάμεσα στίς τάξεις αὐτές τῶν ἐργαζομένων.

6) Ἡ ἑλληνική διανόηση βγαλμένη στό μεγαλύτερό της μέρος ἀπό τά μεσαῖα καί μικροαστικά στρώματα τοῦ πληθυσμοῦ ἀνήκει βασικά στόν κόσμο τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας. Ὀργανωμένος καί ἰδεολογικά προσανατολισμένος λαϊκοδημοκρατικά ὁ κόσμος τῶν διανοουμένων μπορεῖ καί πρέπει νά συνεισφέρει οὐσιαστικά στό ἔργο τῆς διαφώτισης τοῦ λαοῦ, τῆς ἰδεολογικῆς του ἑνότητας στό κοινό ἔργο ὅλων τῶν ἐργαζομένων γιά τή λαϊκή δημοκρατία.

7) Ἕνα πυκνό δίχτυ μαζικῶν ὀργανώσεων πρέπει ν' ἀγκαλιάζει ὅλα τά στρώματα τοῦ λαοῦ, ὅλη τή φτωχολογιά στίς πόλεις (νεολαία, ΕΠΟΝ, ἀετόπουλα, ἀθλητισμός, ἔφεδροι, μαθητικές φοιτητικές ὀργανώσεις, θύματα, λαϊκές ἐπιτροπές, συνεταιρισμοί, δημοκρατικοί σύλλογοι, ἐκδρομικά σωματεῖα, ἐκπολιτιστικές ὀργανώσεις, ἐθνοτοπικά σωματεῖα, κάθε λογῆς μαζική ὀργάνωση). Ὅλος ὁ λαός εἶναι ὀργανωμένος. Ὅλος ὁ λαός παλαίβει γιά τή ζωή του καί γιά τή λαϊκή δημοκρατία. Ἰδιαίτερη σημασία θά πρέπει νά δόσουμε στήν ὀργάνωση τῶν συνεταιρισμῶν τῆς πόλης (ὅπως καί στά χωριά) καί τῶν λαϊκῶν ἐπιτροπῶν πού θά πρέπει νά γίνουν τά κύρια ὄργανα τῆς μαζικῆς ὀργάνωσης καί πάλης γιά τήν ἐπιβίωση.

8) Κορυφή καί πολιτικό ἐπιστέγασμα τῆς ὁλόπλευρης παλλαϊκῆς ὀργάνωσης στέκει τό ΕΑΜ, ἐνσαρκωτής τῶν πόθων τοῦ λαοῦ, τῶν ἀναγκῶν τοῦ ἔθνους, τῆς ἱστορικῆς ἀναγκαιότητας γιά τό λαϊκοδημοκρατικό μετασχηματισμό τῆς Ἑλλάδας.

Τό ΕΑΜ, μαζικό, ζωντανό, δραστήριο, ριζωμένο σέ ἐργοστάσια καί ἐπιχειρήσεις, γραφεῖα, συνοικίες, συνοικισμούς, χωριά καί πόλεις, μέσα στήν καρδιά τοῦ λαοῦ, πάντα πρῶτο γιά ὅλα τά ζητήματά του, εἶναι ἡ ψυχή τῆς παλλαϊκῆς πάλης γιά τό ψωμί, γιά τήν ἐπιβίωση, τή ζωή, τή λευτεριά, τή λαϊκή δημοκρατία.

9) Στή σημερινή στιγμή διατηροῦν μεγαλωμένη τή σημασία τους οἱ μαζικοί λαϊκοί ἀγῶνες (διαμαρτυρίες, συγκεντρώσεις, στάσεις, ἀπεργίες, κάθοδες ἀγροτῶν, κάθε λογῆς μαζικές κινητοποιήσεις) γιά τό ψωμί, τή ζωή, γιά δουλιά καί λευτεριά. Οἱ μαζικοί ἀγῶνες γιά τό ψωμί εἶναι τό πρωταρχικό λαϊκό πολιτικό σχολειό. Ἐκεῖ ὁ ἐργαζόμενος πείθεται μέ τήν ἴδια του τήν πείρα ὅτι γιά νά ζήσει πρέπει νά παλαίψει. Οἱ μαζικοί λαϊκοί ἀγῶνες γιά τίς ἄμεσες διεκδικήσεις παραμένουν καί σήμερα ὁ βασικός κρίκος στόν τομέα τῆς μαζικῆς δουλιᾶς. Ὁ μαζικός πολιτικός ἀγώνας μέχρι καί τή μαζική πολιτική ἀπεργία εἶναι ἐπιταχτική ἀνάγκη τῆς στιγμῆς στήν πάλη ἐνάντια στήν τρομοκρατία καί τήν πολιτική καταπίεση. Ἡ πείρα τῶν τελευταίων ἀπεργιακῶν ἀγώνων ἔδειξε ὅτι ὁ ἐχθρός κινητοποιεῖ ὅλες του τίς δυνάμεις, ὅλο τόν κρατικό καί τρομοκρατικό μηχανισμό του, γιά νά σπάσει τούς μαζικούς λαϊκούς ἀγῶνες μέ τά πιό ἄγρια φασιστικά μέτρα. Αὐτό ἐπιβάλλει συστηματική προετοιμασία καί ὀργάνωση τῶν ἀγώνων, περιφρούρηση καί μαχητική μαζική ὑπεράσπισή τους. Ἡ μαζική λαϊκή αὐτοάμυνα στά ἐργοστάσια, γειτονιές, χωριά, συνοικισμούς, παντοῦ ὅπου δουλεύ-

ουν καί ζοῦν ἐργαζόμενοι, εἶναι ἄμεση καί ζωτική ἀνάγκη γι' αὐτή τήν οἰκονομική ὕπαρξη καί τήν πολιτική λευτεριά τοῦ λαοῦ.

10) Ἡ δουλιά μέσα στό στρατό, στό στόλο, στήν ἀεροπορία, ἀστυνομία πόλεων, χωροφυλακή, ἀποχτᾶ σήμερα ἀκόμα πιό μεγάλη ἀξία. Παντοῦ ὀργανώνουμε τίς δημοκρατικές δυνάμεις. Ξέρουμε νά κερδίζουμε ὅλα τά τίμια στοιχεῖα στήν ἀστυνομία καί χωροφυλακή, δουλεύουμε ἀκόμα μέσα στίς φασιστικές ὀργανώσεις νά φωτίσουμε τούς παρασυρμένους. Τό πλατύ λαϊκοδημοκρατικό κίνημα πρέπει καί μπορεῖ νάχει τίς μαζικές του βάσεις μέσα σέ ὅλες τίς ἔνοπλες δυνάμεις καί τά σώματα ἀσφαλείας; γιατί παντοῦ ὑπάρχουν δημοκρατικοί καί ἔντιμοι ἕλληνες. Αὐτοί ἀνήκουν σέ μᾶς καί πρέπει νά τούς κερδίσουμε. Ἡ δουλιά στίς δυνάμεις αὐτές εἶναι σήμερα ἀπό τίς πιό σοβαρές καί ὑπεύθυνες καί πρέπει ἀνάλογα νά ὀργανωθεῖ.

Καί τώρα μιά σύντομη ἀνακεφαλαίωση.

1) Ἡ ὀλιγαρχία τοῦ πλούτου καί τοῦ δοσιλογισμοῦ ἀπόδειξε τήν ἀνικανότητά της ν' ἀνορθώσει πολιτικά-οἰκονομικά τήν Ἑλλάδα. Γιά νά κρατηθεῖ στήν ἐξουσία εἶναι ὑποχρεωμένη νά χρησιμοποιεῖ τήν πιό ὠμή οἰκονομική καί πολιτική τρομοκρατία ἐνάντια στήν πλειοψηφία τοῦ λαοῦ. Μέ τά μέσα αὐτά ἡ κατάστασή μας θά χειροτερεύει ἀπό μέρα σέ μέρα, τό οἰκονομικό χάος καί ἡ πολιτική ἀναρχία θά ὁλοκληρώνεται.

2) Πρωταρχική εὐθύνη γιά τήν τέτια ἐσωτερική μας ἐξέλιξη φέρνουν οἱ ἄγγλοι, πού μέ τή βία τῶν ὅπλων ἐγκαθίδρυσαν στήν Ἑλλάδα τήν ἐξουσία τῶν ἐκμεταλλευτῶν τοῦ λαοῦ ἐνάντια στή θέλησή του καί μέ τή βία τῶν ὅπλων τή διατηροῦν καί σήμερα.

3) Ἡ ὁλομέτωπη πλουτοκρατική ἐπίθεση ἐνάντια στό βιωτικό ἐπίπεδο καί σ' αὐτό τό δικαίωμα τῆς ζωῆς ὅλων τῶν ἐργαζομένων ὀξύνει τίς κοινωνικές σχέσεις, ὁδήγησε καί θά ὁδηγήσει ἀκόμα περισσότερο σέ μαζικούς καί σκληρούς ἀγῶνες τοῦ λαοῦ γιά τό ψωμί, τή δουλιά, τή ζωή. Οἱ μῆνες πού μᾶς ἔρχονται θᾶναι πολύ δύσκολοι καί ὁ χειμώνας πολύ σκληρός. Ὀργανωμένος ὁ λαός στίς μαζικές του ὀργανώσεις θ' ἀναγκαστεῖ ν' ἀγωνιστεῖ ἀποφασιστικά ἐνάντια στόν ἐξαναγκασμό τῆς πεί-

νας, τόν οἰκονομικό ἀφανισμό πού τοῦ ἐπιβάλλουν οἱ ἐκμεταλλευτές του.

4) Ἡ πολιτική γραμμή καί δράση τοῦ πολιτικοῦ συνασπισμοῦ τῶν κομμάτων τοῦ ΕΑΜ ἐκφράζει τούς πόθους καί τή θέληση τοῦ λαοῦ ν' ἀντιμετωπίσει ἑνωμένος τή γενική ἐπίθεση πού τοῦ κάνει ὁ κόσμος τῆς λαϊκῆς ἐκμετάλλευσης.

Ἡ πολιτική αὐτή ἐκδηλώνεται:

α) Μέ τήν ἀκατάβλητη δουλιά πού κάνει τό ΕΑΜ νά συγκεντρώσει ὅλες τίς πολιτικές δυνάμεις τοῦ τόπου, πού εἶναι ἐνάντια σέ βίαιες πραξικοπηματικές λύσεις, γύρω ἀπό τήν ἐθνική ἀνάγκη νά ἐξασφαλιστεῖ ἡ ὁμαλή ἐσωτερική δημοκρατική ἐξέλιξη πρός λεύτερες ἐκλογές. Γιά νά πετύχει ἡ δουλιά του αὐτή, τό ΕΑΜ ἔκανε καί θά κάνει ὅλες τίς δυνατές ὑποχωρήσεις, πού θά εὐκολύνουν τήν ἐπιτυχία τῆς ἐθνικῆς αὐτῆς ἀνάγκης.

β) Μέ τήν ἀποφασιστική θέληση τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ ν' ἀπαντήσει στή δολοφονική τρομοκρατική δράση τῆς δεξιᾶς μέ τή μαζική λαϊκή αὐτοάμυνά του. Ἡ τέτια ἀμυντική ὀργάνωση καί δράση τοῦ λαοῦ εἶναι ἡ ζωτική ἀνάγκη του γιά νά χαλιναγωγήσει τούς τρομοκράτες καί εὐκολύνει τήν ὁμαλή ἐσωτερική δημοκρατική ἐξέλιξη.

γ) Μέ τήν εἰλικρινῆ καί συστηματική προσπάθεια τοῦ ΕΑΜ νάρθει σέ μιά συνεννόηση μέ τούς ἄγγλους, συνεννόηση πού θά συμβιβάζεται μέ τό αἴσθημα τῆς ἐθνικῆς τιμῆς καί ἀξιοπρέπειας τοῦ λαοῦ μας καί πού θά στηρίζεται σέ βάση ἰσοτιμίας, ἀλληλοσεβασμοῦ, δημοκρατική. Σκοπός τῆς συνεννόησης θᾶναι ἀπό τή μιά μεριά νά ἐξασφαλιστοῦν τ' ἀγγλικά στρατηγικά συμφέροντα στή Μεσόγειο καί ἀπό τήν ἄλλη νά πάψει κάθε ἀνάμιξη στά ἐσωτερικά μας, κάθε μισοαποικιακή ἐξάρτησή μας ἀπό τούς ἄγγλους καί νά μπορέσει ὁ λαός μας μόνος του νά λύσει τά ἐσωτερικά του προβλήματα. Στή συνείδηση τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἔχει πιά ὡριμάσει ἡ ἀνάγκη νά ἀποσυρθοῦν οἱ ἀγγλικές στρατιωτικές καί πολιτικές ἀρχές κατοχῆς ἐφόσον ἡ κατάφωρα μεροληπτική ὑποστήριξη πού δίνουν στή μοναρχοφασιστική δεξιά καί στούς δοσίλογους προδότες γίνεται τό σοβαρότερο ἐμπόδιο γιά νά ἀποκατασταθεῖ ἡ ἐσωτερική τάξη καί ἡσυχία.

δ) Μέ τήν απόφαση τοῦ λαοῦ ν' ἀπαντήσει μέ τά ἴδια μέσα πού χρησιμοποιεῖ ἐνάντιά του ἡ πλουτοκρατική βία γιά ν' ἀσφαλίσει τή ζωή καί τίς ἐλευθερίες του. Τήν ἀπειλή πού διαγράφεται ὁλοένα πιό καθαρά ὅτι ἡ κυβέρνηση καί ἡ συνασπισμένη ἀντίδραση πᾶν νά στραγγαλίσουν τή θέληση τῆς λαϊκῆς πλειοψηφίας καί νά ἐπιβάλουν καί νά νομιμοποιήσουν μέ τήν τρομοκρατία ἀκέμα τήν ἀπάτη καί τήν ἐκλογική καλπονόθευση ἕνα ὁλοκληρωμένο ἀντιλαϊκό καθεστώς, ὁ λαός θά τήν ἀντιμετωπίσει ἀποφασιστικά καί μέ τά ἴδια μέσα, πού χρησιμοποιεῖ ὁ ἐχθρός του καί εἶναι ἀποφασισμένος νά τή ματαιώσει ὅσους κόπους καί θυσίες καί ἄν κοστίσει γιατί αὐτό εἶναι γι' αὐτόν καί τήν Ἑλλάδα ζήτημα ζωῆς. Ἐδῶ δίχως κανένα δισταγμό ὁ κάθε ἕλληνας μπορεῖ νά ἐπαναλάβει τά λόγια τοῦ σεβαστοῦ στρατηγοῦ Ὀθωναίου: «Ἄν τά σχέδιά τους—τοῦ ἀντιβασιλέα, τῆς κυβέρνησης, τοῦ Στρατιωτικοῦ Συνδέσμου—πετύχουν καί ἄν γυρίσει ὁ βασιλιάς, τότε εἶναι ἀδύνατη ἡ εἰρηνική λύση καί κάθε τίμιος ἄνθρωπος θά ἀναγκαστεῖ ν' ἀνέβει στά βουνά»!

ε) Τό ΕΑΜ ἀποβλέποντας σέ μιά λαϊκή, σωτήρια γιά τόν τόπο, ἔξοδο ἀπό τό χάος πού ἔριξε τήν Ἑλλάδα τό μεταδεκεμβριανό καθεστώς συνεχίζει τή δουλιά του γιά νά συσπειρώσει καί ὀργανώσει τό λαό κάτω ἀπό τή σημαία τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας πού κηρύσσει:

Ἑ ν ό τ η τ α - τ ά ξ η - ἡ σ υ χ ί α - δ ο υ λ ι ά - ἀ ν ο ι κ ο δ ό μ η σ η - π ο λ ι τ ι σ μ ό. Πρέπει νά ματαιώσουμε τή διχόνοια καί τό χωρισμό πού σπέρνει ἡ πλουτοκρατική ἀντίδραση. Νά γεφυρώσουμε κάθε ἐθνικο-λαϊκό χάσμα. Ὁ λαϊκός διχασμός εἶναι ἡ ζωή τῶν ἐκμεταλλευτῶν. Ἡ λαϊκή ἑνότητα σημαίνει τήν ἀπομόνωση, τό χαμό τῶν ἐκμεταλλευτῶν, σημαίνει τή νίκη τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας.

στ) Τό ΚΚΕ στήν περίοδο πού περνᾶμε καί πού γιά ἱστορικό της νόημα ἔχει τήν ἐπικράτηση τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας στήν Ἑλλάδα συνταυτίζει τήν πολιτική του μέ τήν πολιτική τοῦ ΕΑΜ, ὅπου καί ἀνήκει καί συγκεντρώνει ὅλη του τή δουλιά στήν πάλη γιά τή νίκη τοῦ προγράμματος τοῦ ΕΑΜ, γιά τό θρίαμβο τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας.

Σ η μ ε ί ω σ η: Τά στοιχεῖα πού χρησιμοποίησε ὁ σ. Ζαχαριάδης στήν εἰσήγησή του ἀναφέρονται στά παρακάτω ἔργα.

1. *Πέτρου Τ. Κουβέλη:* Ἡ ἐνεργειακή οἰκονομία τῆς Ἑλλάδος, Ἀθῆναι 1944 (Ὑδραυλικαί δυνάμεις—Λιγνῖται).

2. *Γ. Πεζοπούλου:* α) Ἐνέργεια καί ἀνάγκαι τῆς χώρας καί δυνατότητες παραγωγῆς ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας στήν «Τεχνική», σ. 105-107, τεύχη 30-31, Ἰούλης 1945. β) Τό ὑδροηλεκτρικόν πρόβλημα τῆς Ἑλλάδος, στήν «Τεχνική», τεύχη 5-6, 1945.

3. *Θ. Ι. Ραυτοπούλου:* α) 4 ἄρθρα στόν «Οἰκονομικόν Ταχυδρόμον», 6, 13, 20 καί 27 Ἀπριλίου 1942. β) Τό ὑδροηλεκτρικόν πρόβλημα «Πολιτική ἐπιθεώρησις», ἀριθ. 5-6 Ἰουνίου 1945, σ. 324-327. γ) Ὀρθολογική ἐνεργειακή οἰκονομία εἰς τήν Ἑλλάδα, «Τεχνική», τεύχη 7, 8, 9.

4. *Μ. Π. Πεονικίδη:* Ἡ μελλοντική ἐξέλιξις τῆς ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας ἐν Ἑλλάδι, Ἀθῆναι 1944.

5. *Σ. Ν. Σταυροπούλου:* Ἡ ὑδροενεργειακή ἀξιοποίηση καί ὁ ἀναγκαστικός νόμος, 2220/40, στόν «Ἀνταῖο», φύλλο 8 τῆς 20-9-45.

6. *Καπασακάλη:* Κοιτάζοντας ἐμπρός, 1945 (ἀνέκδοτη μελέτη).

7. *Ν. Χωραφᾶ:* Ἡ ἄμεσος ἠλεκτρική ἐξυπηρέτησις Θεσσαλονίκης—Πρωτευούσης—Πατρῶν στήν «Τεχνική», τεύχη 28, 29 καί 30-31/1945.

8. *Λ. Κισκύρα:* Ὁ ὀρυκτός μας πλοῦτος καί οἱ δυνατότητες ἀνάπτυξης βαριᾶς βιομηχανίας στήν Ἑλλάδα, 1945 (ἀνέκδοτη μελέτη).

9. *Ἀπό μελέτες εἰδικῶν ἐπιστημόνων (Δεληγιάννη, Κώνστα, Πεζοπούλου κλπ.):*
Οἱ οἰκονομικές μας διεκδικήσεις.—Τό βιομηχανικό μέρος στή «Δημοκρατική ἐπιθεώρηση», σ. 237-242 Α' Αὔγουστος 1945.

10. *Στυλιανίδη-Πεονικίδη-Λαγάνα:* Συζήτηση στήν «Πολιτική ἐπιθεώρηση», τεύχη 7, 8, 9/1945.

11. *Α. Δεληγιάννη:* Στά «Οἰκονομικά Χρονικά», τεύχη 5, 6, 7.

12. *Θ. Ν. Γαλάνη:* Ἀναδιοργάνωσις τῆς πίστεως καί τῶν Τραπεζῶν, Ἀθήνα 1945.

13. *Γ. Π. Τρακάκη:* Πρός τήν οἰκονομικήν ἀνασυγκρότησιν, Ἀθήνα 1945.

14. *Β. Πάνου:* Ἡ νίκη τῆς Δημοκρατίας, ἀναδημιουργία τῆς Ἑλλάδος, ἕνα κήρυγμα πίστης στόν τόπο, Ἀθήνα 1945.

15. *Α. Δεληγιάννη:* Τό βιομηχανικόν συγκρότημα τοῦ Ἀχελώου, στά «Οἰκονομικά Χρονικά», τεύχη 5-7, Ἀθήνα 1945, Σεπτέμβριος.

ΤΕΛΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ ΣΤΟ 7ο ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΟΥ ΚΚΕ
(4-10-45)

Σύντροφοι,

Ἡ συζήτηση πάνω στό δεύτερο θέμα ἔδειξε ὅτι τό κόμμα μας πάει καλά, ἔδειξε ὅμως ἀκόμη ὅτι θά μποροῦσε νά πάει πολύ καλύτερα καί μ' αὐτή τή βασική διαπίστωση νομίζω ὅτι πρέπει νά φύγουμε ἀπό δῶ.

Εἴχαμε φυσικά καλές ἐπιτυχίες, σοβαρές ἐπιτυχίες, μά δέν πρέπει νά εἴμαστε ἱκανοποιημένοι. Δέ θά πρέπει πολύ περισσότερο νά αὐτοϊκανοποιούμαστε γιατί αὐτό θά εἶχε σάν ἀποτέλεσμα νά μείνουμε πίσω ἀπό τή ζωή. Ὅποιος εὐχαριστιέται ἀπό τόν ἑαυτό του μένει πίσω ἀπό τή ζωή πού προχωρεῖ ἐμπρός. Πρέπει νά τραβᾶμε πρός τό ἀνώτερο, τό καλύτερο, πρέπει νά τραβᾶμε μπροστά, πολύ περισσότερο πού ἡ κατάσταση σήμερα στή χώρα μας μᾶς τό ἐπιβάλλει σάν μιά ἐπιταχτική ἱστορική ἀνάγκη. Ὅταν, σύντροφοι, στή 12η Ὁλομέλεια πήραμε τήν ἀπόφαση νά συγκαλέσουμε τό 7ο Συνέδριο τοῦ κόμματος τό πνεῦμα ἦταν ὅτι θά ἔπρεπε τό Συνέδριο νά συγκληθεῖ μέσα σέ συνθῆκες ὁμαλῆς δημοκρατικῆς ἐξέλιξης καί ἀκόμη τονίστηκε ὅτι αὐτό φυσικά θά ἦταν τό ἀποτέλεσμα μιᾶς παλλαϊκῆς ὀργάνωσης καί πάλης κάτω ἀπ' τήν καθοδήγηση τοῦ κόμματός μας καί τοῦ ΕΑΜ.

Σήμερα πάνω σ' αὐτό τό σημεῖο πρέπει νά ποῦμε ὅτι τό Συνέδριο δέ συνέρχεται κάτω ἀπό τέτιες συνθῆκες, ὅμως ἀναμφισβήτητα ἔχουμε μιά σχετική πρόοδο. Τό Συνέδριο συνέρχεται

σά νόμιμο, ἐνῶ ἡ 12η Ὁλομέλεια συνεδρίαζε παράνομα καί αὐτό τό γεγονός δέν εἶναι χάρισμα, ἀλλά κατάχτηση τῶν λαϊκῶν ἀγώνων.

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΙΓΜΗ

Περνῶ, σύντροφοι, σέ μερικά ζητήματα πού ἀπασχόλησαν τίς συζητήσεις τοῦ Συνεδρίου πάνω στό δεύτερο θέμα.

Λίγα γιά τή σημερινή πολιτική στιγμή. Ἐκεῖνο πού χαρακτηρίζει τή σημερινή στιγμή, μᾶλλον ἕνα ἀπό τά βασικά χαρακτηριστικά, θά μπορούσαμε νά τό δοῦμε στά χτεσινά γεγονότα τῆς Ὁμόνοιας. Ξέρετε τί γίνηκε. Μιά ἐκδήλωση ἀπαράδεχτης δολοφονικῆς ἐπέμβασης χωρίς κανένα λόγο, χωρίς καμιά αἰτία, τῶν τραμπούκων τῆς ἀστυνομίας πού νομίζουν ὅτι ἔχουν τό δικαίωμα, γιατί αὐτό τούς τό δίνουν αὐτοί πού τούς κυβερνοῦν, νά ρίχνουν χειροβομβίδες καί νά δολοφονοῦν τούς ἕλληνες πολίτες. Φυσικά τό «Ἑλληνικόν αἷμα» βγῆκε καί λέει ὅτι τήν ἔριξαν οἱ κομμουνιστές, μά αὐτός ὁ ἰσχυρισμός εἶναι ἡ καλύτερη ἀπόδειξη ὅτι δέν τό κάνανε οἱ κομμουνιστές, γιατί γι' αὐτούς τό «Ἑλληνικόν αἷμα» δέ λέει παρά μόνο ψέματα. Ἔχει ὅμως τήν καλή του πλευρά τό χτεσινό γεγονός, γιατί βρέθηκαν ἀξιωματικοί καί στρατιῶτες, πού μέ τά ἴδια τους τά μάτια εἶδαν τά αἴσχη αὐτά, πῆραν μέρος στήν ἀντιμετώπισή τους καί ταυτόχρονα πῆραν ἕνα μάθημα. Τά γεγονότα αὐτά πρέπει νά εἶναι μιά προειδοποίηση γιά τόν κ. Οὔϊκαμ, πού ἰσχυρίζεται ἐπίσημα ὅτι μέ τήν ἀναδιοργάνωση τῶν σωμάτων ἀσφαλείας ἀπό τήν ἀγγλική ἀποστολή ἀποκαθίσταται στήν Ἑλλάδα ἡ τάξη καί ἡσυχία.

Θά μποροῦσε κανένας νά ἰσχυρισθεῖ τό ἀντίθετο. Ὅτι καί στόν τομέα αὐτόν ἡ ἀγγλική παρέμβαση μέ τή συστηματική προστασία ὅλων τῶν συνεργατῶν τοῦ καταχτητῆ, τρομοκρατῶν, προδοτῶν καί ταγματαληπτῶν καί μέ τήν πιό συστηματική ἀκόμα δίωξη κάθε τίμιου καί δημοκρατικοῦ στοιχείου, ἔχει συντελέσει στό νά χειροτερεύσει ἐξαιρετικά ἡ κατάσταση στά σώματα ἀσφαλείας.

Καί μιά καί μιλᾶμε γιά σχετικά μέ τήν τρομοκρατία ζη-

τήματα, θά πρέπει νά τονισθεῖ ἐδῶ καί ἕνα σοβαρό ζήτημα πού ἦταν γνωστό μά πού προέκυψε πεντακάθαρα καί ἀπό τή συζήτηση. Ἡ μοναρχοφασιστική τρομοκρατία ἔχει ἕνα μοναδικό τρόπο χρηματισμοῦ καί χρηματοδότησης τῶν κατά τόπους τρομοκρατικῶν της ὁμάδων. Ὁ τρόπος αὐτός εἶναι οἱ χορηγήσεις τῆς Οὔνρα. Τή διανομή ὅλων τῶν εἰδῶν τῆς Οὔνρα τήν ἔχουν κατά τόπους οἱ διορισμένοι πράχτορες τοῦ μοναρχοφασισμοῦ. Αὐτοί τά μοιράζουν μόνο στούς δικούς των, δηλαδή στά 10% τοῦ χωριοῦ ἀποκλείοντας ὅλους τούς δημοκρατικούς, ἐαμίτες κλπ. δηλαδή τά 90% τοῦ χωριοῦ. Ἕνα μεγάλο μέρος τό πουλοῦν στή μαύρη ἀγορά καί μέ τά ποσά πού εἰσπράττουν χρηματοδοτοῦν τή μοναρχοφασιστική τρομοκρατία. Χιλιάδες φορές ἔχουν καταγγελθεῖ αὐτά στούς ἐκπρόσωπους τῆς Οὔνρα σέ ὅλη τήν Ἑλλάδα, μά δέν εἴχαμε σχεδόν ποτέ ἀποτέλεσμα. Οἱ ἐξαιρέσεις εἶναι ἐλάχιστες. Σήμερα εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νά καταγγείλουμε τήν κατάσταση αὐτή ἀνοιχτά καί ἐπίσημα στήν ἑλληνική, ἀγγλική καί ἀμερικάνικη δημόσια γνώμη. Εἴμαστε ἕτοιμοι νά ἀποδείξουμε μέ χιλιάδες περιπτώσεις ἐπί τόπου σέ χωριά, κωμοπόλεις καί πόλεις τό βάσιμο αὐτῶν πού καταγγέλλουμε.

Παρακάτω, στόν τομέα τῶν πολιτικῶν ζυμώσεων ἔχουμε ἕνα ἀνάλογο γεγονός. Μιά ἀπαράδεχτη γιά τήν ἑλληνική ἀξιοπρέπεια παρέμβαση ξένων πρεσβειῶν σέ ζυμώσεις καί παζαρέματα πού ἔχουν σκοπό νά λύσουν ἀντιλαϊκά τό ἑλληνικό κυβερνητικό πρόβλημα, ἄλυτο οὐσιαστικά ἀπό τό Δεκέμβρη.

Ἀσκοῦνε ξένοι παράγοντες ἕνα πραγματικό ἐκβιασμό σέ πολιτικά κόμματα καί πρόσωπα γιά νά τά ἀναγκάσουν νά ἔρθουν σέ ἕνα ἀνήθικο χωρίς ἀρχές συμβιβασμό, νά συμφωνήσουν πῶς θά γελάσουν τό λαό, πῶς θά μοιράσουν τίς ἕδρες καί νά κάνουν ψευτοεκλογές καί νά νομιμοποιήσουν τό καθεστώς τῆς αὐθαιρεσίας.

Εὐτυχῶς—καί πρέπει νά τό ποῦμε ἀπό τό βῆμα αὐτό—στό δημοκρατικό κέντρο, πού τόσο ταλαντεύεται καί τόσες φορές ἀλλάζει στάση καί θέση, ἔχουμε νά διαπιστώσουμε μιάν ὁρισμένη ἀντίσταση, μέχρι τή στιγμή τουλάχιστο, στίς προσπάθειες τῶν ξένων παραγόντων νά τό τραβήξουν στά παζαρέματα καί νά

παρουσιάσουν τή νέα κατάσταση πού θέλουν νά δημιουργήσουν σάν ἕνωση ὅλου τοῦ ἐξωεαμικοῦ κόσμου καί αὐτό τό ἀποτέλεσμα νά τό ἐμφανίσουν σ' ὅλο τόν κόσμο σά μιάν κατάκτηση καί ἐπιτυχία τῆς πολιτικῆς τους στήν Ἑλλάδα. Εἶναι εὐχάριστο ὅτι τό κόμμα τῶν φιλελευθέρων ξαναθυμᾶται παλιές του ἐθνικές καί λαϊκές παραδόσεις καί προβάλλει μιά πραγματικά ἐθνική ἀντίσταση στόν εἰρηνικό τομέα. Πρέπει νά βοηθήσουμε τήν προσπάθεια αὐτή καί νά τήν ἐνισχύσουμε, χωρίς φυσικά νά δώσουμε ἀπεριόριστη πίστωση ἀλλά μέ προϋποθέσεις τέτιες πού νά ἐξασφαλίσουν τήν κατοχύρωση τοῦ λαϊκοῦ συμφέροντος. Ἀπό τό βῆμα αὐτό πρέπει νά ξαναειπωθεῖ ὅτι τό ΚΚΕ καί στό βαθμό πού μπορεῖ νά ἐκπροσωπεῖ καί τό ΕΑΜ μιά καί ἀνήκει στό συνασπισμό αὐτό, εἶναι διατεθειμένο νά κάνει ὅλες τίς δυνατές ὑποχωρήσεις, πού θά βοηθήσουν νά μπεῖ ἡ Ἑλλάδα στό δρόμο τῆς ὁμαλῆς δημοκρατικῆς ἐξέλιξης. Οἱ προϋποθέσεις αὐτές εἶναι οἱ πιό στοιχειώδεις, οἱ ἐλάχιστες, πού μπορεῖ ἕνα κόμμα, πού θέλει νά μείνει ἐθνικό-λαϊκό, νά προβάλει. Τό κίνημα ἀντίστασης πρέπει νά ἀποκατασταθεῖ. Οἱ ἀγωνιστές νά βγοῦνε ἔξω, οἱ καταδιώξεις νά σταματήσουν γιά νά γυρίσουν οἱ ἀγωνιστές στά σπίτια τους πού τάχουν παρατήσει φεύγοντας σήμερα τήν τρομοκρατία, νά διαλυθοῦν κι ἀφοπλιστοῦν οἱ συμμορίες ΣΑΝ, Χ κλπ., ν' ἀποκατασταθοῦν οἱ συνδικαλιστικές καί πολιτικές ἐλευθερίες, οἱ ἐκλογικοί κατάλογοι τοῦ Βούλγαρη ν' ἀκυρωθοῦν καί νά ξαναγίνει νέα ἐγγραφή, γιά νά πᾶμε ἔπειτα γιά ἐλεύθερες ἐκλογές. Εἶναι ἕνας ἐλάχιστος δημοκρατικός καταστατικός χάρτης πού ἀνταποκρίνεται στίς σημερινές ἀνάγκες τῆς χώρας καί στήν πραγματοποίησή του ἐμεῖς θά ἐπιμείνουμε. Ἐφ' ὅσο θά ἔχουμε ἐγγυήσεις ὅτι οἱ παρατάξεις ἐκεῖνες, πού ἀντιστέκονται σήμερα στόν ἀνήθικο συμβιβασμό καί θέλουν νά βροῦνε μιά ἄλλη δημοκρατικότερη διέξοδο ἐφ' ὅσο θά δώσουν αὐτό τό ἐλάχιστο ὅριο ἐγγυήσεων, θά τίς βοηθήσουμε καί θά τίς ἐνισχύσουμε γιά νά πετύχουν στό ἔργο τους χωρίς νά προβάλουμε καμιά ἀντίδραση στίς προσπάθειές τους αὐτές.

Εἶναι σωστή, σύντροφοι, μιά τέτια θέση; Νομίζω πώς εἶναι. Ἀνταποκρίνεται στή σημερινή κατάσταση καί τήν οὐσία τήν κοινωνική τοῦ κέντρου. Πολλοί σύντροφοι εἴπανε ὅτι ἕνα

βασικό χαρακτηριστικό, πού χαρακτηρίζει τή σημερινή κατάταξη δυνάμεων στήν Ἑλλάδα εἶναι ἡ ὕπαρξη μιᾶς μάζας πού ταλαντεύεται καί δέν ἔχει πάρει ξεκαθαρισμένο προσανατολισμό. Καθῆκον μας εἶναι νά βοηθήσουμε αὐτή τή μάζα νά ξεκαθαρίσει τή θέση της, νά πάρει ἕνα δημοκρατικό προσανατολισμό ἔστω καί κάτω ἀπό τά φτερά τοῦ δημοκρατικοῦ κέντρου. Ἕνας σύντροφος ἀμφισβήτησε τό κοινωνικό περιεχόμενο πού πῆρε στίς σημερινές συνθῆκες τό κέντρο. Ἐδῶ θά πρέπει νά δοῦμε ὅτι τό κέντρο τό σημερινό, πού ἐκπροσωπεῖται ἀπό τό δημοκρατικό κέντρο, ἔχει πάθει μιά ἐσωτερική κοινωνική ἀλλοίωση καί αὐτό μᾶς ἐπιτρέπει νά καθορίζουμε ἀπέναντί του μιά πολιτική περισσότερης ἀνοχῆς καί κατανόησης. Αὐτό δέ σημαίνει ὅτι δέν πρέπει ἐμεῖς νά χτυπᾶμε τά λάθη πού νομίζουμε ὅτι κάνει.

Αὐτό γίνεται γιατί βοηθάει στό διόρθωμα τῶν λαθῶν. Εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νά κάνουμε ὅ,τι μποροῦμε γιά νά βοηθήσουμε τό δημοκρατικό ξεκαθάρισμα στό κέντρο. Προπολεμικά τό ἱστορικό κόμμα τῶν φιλελευθέρων ἐκπροσωποῦσε στήν Ἑλλάδα τίς κορυφές τῆς χρηματιστικῆς ὀλιγαρχίας. Μέ τίς κοινωνικές ὅμως ἀνακατατάξεις πού πραγματοποιήθηκαν στό διάστημα τῆς 4ης Αὐγούστου καί πρίν ἀπ' αὐτή καί στό διάστημα τῆς κατοχῆς καί μέσα στό Δεκέμβρη, οἱ κύριοι παράγοντες τῆς πλουτοκρατικῆς ὀλιγαρχίας βλέποντας τήν ἀπειλή, πού φούντωνε ἀπό τό σήκωμα τοῦ λαϊκοῦ κινήματος, τράβηξαν δεξιά, κάτω ἀπό τό πολιτικό ἐπιστέγασμα τῆς μοναρχίας, γιά νά μπορέσουν μέ ἑνωμένες δυνάμεις ν' ἀντιμετωπίσουν καλύτερα τή λαϊκή ἀπειλή. Αὐτό τό δείχνει τό γεγονός, ὅτι οἱ Γονατᾶς, Παπανδρέου, Ἀλεξανδρῆς, Χατζηκυριάκος, δηλαδή παράγοντες πολιτικοί-οἰκονομικοί, πού πρίν ἀνήκανε στούς φιλελεύθερους εἴτε στόν ἀστερισμό τους, τράβηξαν δεξιά, ἐπιδιώκοντας ἕνα συνασπισμό τῶν δυνάμεων τῆς ἀντίδρασης. Αὐτό εἶναι γεγονός ἀναμφισβήτητο καί θά ἦταν λάθος ἄν δέν τό βλέπαμε, γιατί τότε δέ θά μπορούσαμε νά δέσουμε σωστή εἰκόνα τῆς κατάταξης τῶν ταξικῶν δυνάμεων τῆς χώρας μας. Τί ἔμεινε στό κέντρο; Ἔμειναν μάζες, ἔστω καί λίγες, πού ὕστερα ἀπό τό φευγιό τῶν πιό πάνω νόμισαν καί νομίζουν ὅτι τό κέντρο αὐτό ἐκπροσωπεῖ ἀκόμη ἔστω καί τή χλιαρή προπολεμική δημοκρατία καί συνεχίζουν

ν' ἀκολουθοῦν τό κόμμα αὐτό, κόμμα μεσοαστικό, ὁρισμένα μικρά καί μεσοαστικά στρώματα ἀπό ἐμπόρους, ἀνώτερους ὑπαλλήλους, παλιούς ἀξιωματικούς, διανοούμενους, πρόσφυγες. Ὅλος αὐτός ὁ κόσμος ἀποτελεῖ ἕνα τμῆμα τῶν μικρῶν καί μεσαίων ἀστικῶν στρωμάτων, ἀνήκει κοινωνικά στή λαϊκή δημοκρατία καί γιά τοῦτο πρέπει ἐμεῖς νά κοιτάξουμε νά τόν βοηθήσουμε νά προσανατολίζεται ὁλοένα καί περισσότερο πρός μιά συνεπῆ δημοκρατία, νά μᾶς πλησιάζει ὅσο εἶναι δυνατό πιό κοντά. Αὐτό δέ σημαίνει ὅτι θά κλείσουμε τά μάτια γιά ὅτι γίνεται στό κέντρο, αὐτό θά ἦταν ἐπίσης λάθος. Δέ θά πρέπει νά τό κάνουμε αὐτό γιατί δέ θά βοηθοῦσε στό δημοκρατικό ξεκαθάρισμα τῶν στρωμάτων πού ἀκολουθοῦν τό κέντρο, ἄν κλείναμε τά μάτια στίς ἐκδηλώσεις πού πᾶν νά βοηθήσουν τή στροφή τοῦ κέντρου πρός τά δεξιά. Λχ. ὁ Λεβαντῆς στό «Βορρᾶ» τῆς Θεσσαλονίκης παίρνει μιά θέση, πού φυσικά ἐμεῖς δέν πρέπει νά τήν ἀφήσουμε ἀσχολίαστη. Γράφει: «Εἶναι οὐτοπία νά λέμε ὅτι τά μικρά κράτη μποροῦν νά ζήσουν ἀνεξάρτητα, ἔχουν ἀνάγκη ὅπλων καί ὅπλα μποροῦν νά μᾶς δέσουν μόνον οἱ ἄγγλοι. Ἔχουμε ἀνάγκη ἀπό ψωμί καί ψωμί μόνο οἱ ἄγγλοι μποροῦν νά μᾶς δόσουν». Μ' αὐτή τή θέση ὁ Λεβαντῆς, πού προσανατολίζεται πρός τό μαῦρο μέτωπο χωρίς νά προσχωρεῖ ὁριστικά σ' αὐτό, δέν κάνει τίποτα ἄλλο παρά νά λέει στόν κ. Λῆπερ: «ἔχεις δίκιο ν' ἀνακατεύεσαι τόσο ἀνοιχτά στά ἐσωτερικά μας ζητήματα καί νά κάνεις αὐτά πού κάνεις».

Πάντως ξανατονίζω ἀπό τό βῆμα αὐτό ὅτι τό κέντρο προβάλλει μιά ἀντίσταση κατά τῶν παρεμβατιστῶν αὐτῶν. Εἶναι ἕνα γεγονός καλό, ἐνισχυτικό καί πρέπει ἐμεῖς νά καταβάλουμε ὅλες τίς προσπάθειες πού μποροῦμε γιά νά τό ἐνισχύσουμε. Καί ὁ βασικός λόγος εἶναι γιατί ἕνα νέο συγκρότημα κομμάτων σήμερα ἀντιστέκεται κατά τῆς προσπάθειας τῶν ἄγγλων στήν Ἑλλάδα νά βάζουν παντοῦ καί πάντοτε τήν ἀντιλαϊκή τους σφραγίδα. Αὐτό τόν ἀγγλικό παρεμβατισμό, πού δέ συμβιβάζεται μέ τό αἴσθημα τῆς ἐθνικῆς μας ἀνεξαρτησίας καί ἀξιοπρέπειας πρέπει νά τόν καταγγέλνουμε, νά τόν ξεσκεπάζουμε πάντα, νά μήν τόν ἀφήνουμε νά πιάνει ρίζα. Νομίζω ὅτι τό Συνέδριο πρέπει νά ἀποφασίσει νά βγάλει τό κόμμα μας μιά μαύρη βίβλο

τοῦ ἀγγλικοῦ παρεμβατισμοῦ, ὅπου νά δείχνεται καί ἡ συνεργασία καί ἡ βοήθεια, πού ἔδοσαν οἱ ἀγγλικές πολιτικές καί στρατιωτικές ἀρχές κατοχῆς στήν Ἑλλάδα, στήν τρομοκρατία. Πάντως τά παζαρέματα καί οἱ προσπάθειες γιά στραγγαλισμό τῆς λαϊκῆς θέλησης καί γιά τό «νόμιμο πραξικόπημα» συνεχίζονται καί δέν πρέπει νά ξεχνᾶμε ὅτι μόνο ὁ λαϊκός μαζικός ἀγώνας μπορεῖ νά χαλάσει τά σχέδια αὐτά. Ἔχουμε μιά ἀπόδειξη τρανή. Ἡ συγκέντρωση τοῦ Σταδίου. Ἔχει ἐξασκήσει μιά σοβαρή ἐπίδραση στή διαμόρφωση τῆς ἐσωτερικῆς μας κατάστασης, γιατί ἐνῶ πρίν ἤτανε ἀποφασισμένοι νά πᾶνε ἀνοιχτά καί ξετσίπωτα γιά ἐκλογές, τό Δεκέμβρη ἄρχισαν νά σκέπτονται, νά καταφεύγουν σέ ἄλλες μανοῦβρες. Αὐτή ἡ συγκέντρωση ἔχει παίξει τό ρόλο της καί στίς ταλαντεύσεις τοῦ δημοκρατικοῦ κέντρου πρός τ' ἀριστερά. Ἡ κατάσταση μένει ὅμως σοβαρή. Αὐτοί πᾶν νά ἐπιβάλουν τό «νόμιμο» πραξικόπημα. Αὐτό δέν πρέπει νά τό ξεχνᾶμε καί νά μήν ξεχνᾶμε ὅτι μελετημένα, ψύχραιμα μά καί ἔντονα—ὅταν ξέρουμε νά κάνουμε τή δουλιά μας ὅπως συμφέρει στό λαό καί ὄχι ὅπως πᾶν νά μᾶς παρασύρουν οἱ ἐχθροί ρίχνοντάς μας πεπουνέφλουδα—μποροῦμε σιγά, δύσκολα, μά ἀποφασιστικά νά ἐπιβάλουμε μιά πορεία ὅλο πρός τά ἀριστερά, δηλαδή πρός μιά ὁμαλή ἐσωτερική δημοκρατική ἐξέλιξη μέ τίς μαζικές λαϊκές ἐκδηλώσεις. Παράλληλα θά πρέπει νά μήν ξεχνᾶμε ὅτι ἄν χρειαστεῖ θ' ἀκολουθήσουμε τό σύνθημα πού μᾶς ἔδοσε ὁ πρῶτος στρατηγός τῆς Ἑλλάδας, ὁ στρατηγός Ὀθωναῖος, ὅταν δήλωσε, ἐκδηλώνοντας τήν ἀγανάχτηση, πού πηγαῖα βγαίνει ἀπό τά στήθη κάθε Ἕλληνα, ὅτι, ἄν συνεχιστοῦν αὐτά τά χάλια καί ἔρθει ὁ Γλύξμπουργκ, θά ἀναγκαστεῖ κάθε ἕλληνας νά πάρει τά βουνά.

ΛΙΓΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΜΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Πολύ σωστά ὁ σ. Πορφυρογένης ἔθιξε τό ζήτημα τοῦ Ντέ Γκώλ, τό ζήτημα τῆς Γαλλίας, τῆς γαλλικῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς είδικά ἀπέναντί μας. Τί ἐπιδιώκει ὁ Ντέ Γκώλ; Οὐσιαστικά αὐτός θέλει νά πετύχει ἴσως αὐτό πού δέν πέτυχε ὁ Ναπολέων. Ἡ Γαλλία μετά τή βιομηχανική ἐπανάσταση στήν Ἀγ-

γλία, πού δυναμικά προωθοῦσε στήν εὐρωπαϊκή πολιτική τή
νέα δύναμη, τή Μεγάλη Βρετανία καί πολύ περισσότερο μετά
τούς πολέμους τοῦ Ναπολέοντα, ἄρχισε νά χάνει τήν ἀνεξαρ-
τησία τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς της καί νά γίνεται κινούμενο
τῆς ἀγγλικῆς. Αὐτός ἦταν οὐσιαστικά ὁ ρόλος τῆς ἐξωτερικῆς
πολιτικῆς τῆς Γαλλίας στόν περασμένο αἰώνα ἴσαμε τό 1939.
Σήμερα κάνει τό ἴδιο καί προσπαθεῖ στίς σημερινές συνθῆκες
νά ξαναδέσει τή Γαλλία στό ἅρμα ὄχι πιά τό ἀγγλικό γιατί
κι αὐτό ξεπέφτει, ἀλλά στό ἅρμα τό ἀμερικάνικο κάνοντας τή
Γαλλία προγεφύρωμα, προπύργιο ξένων συμφερόντων στήν ἤπει-
ρό μας. Διασπάει τήν εὐρωπαϊκή ἑνότητα, τή δημοκρατική εὐ-
ρωπαϊκή ἑνότητα, πάει νά προσανατολίσει τή Γαλλία σέ ἐξω-
ευρωπαϊκά συμφέροντα καί κατευθύνσεις καί προεκτείνει καί
στή χώρα μας αὐτή τήν πολιτική προσπαθώντας μέ τή στάση
πού παίρνει νά ἐπιδράσει ἀντιλαϊκά στά ἐσωτερικά τῆς Ἑλλά-
δας. Ἔχουμε ὑποχρέωση νά καταγγείλουμε στή δημοκρατική
Γαλλία τή θέση τοῦ Ντέ Γκώλ καί τήν ἐξωτερική του πολιτι-
κή πού ὑποστηρίζει ἀνοιχτά τήν ἀντίδρασή μας.

Τόν τελευταῖο καιρό βγαίνουν γαλλικές ἐφημερίδες τῆς δε-
ξιᾶς καί τῆς ντεγκωλικῆς παράταξης καί διαστρεβλώνουν κα-
τάφωρα τήν ἑλληνική πραγματικότητα σέ βάρος τοῦ **ΕΑΜ** καί
ὑπέρ τοῦ μοναρχοφασισμοῦ.

Τίς γαλλικές ἐθνικές δημοκρατικές παραδόσεις τοῦ 1789
συνεχίζει σήμερα μέσα στή Γαλλία τό ΚΚΓ καί ὁ γαλλικός δη-
μοκρατικός λαός. Αὐτός εἶναι ὁ σύμμαχός μας σήμερα γιά τήν
ἀντιμετώπιση καί ἀπόκρουση αὐτῆς τῆς ἐπίθεσης πού μᾶς κά-
νει ὁ Ντέ Γκώλ καί ἡ παράταξή του ἀπό τό Παρίσι.

Πρέπει νά τονίσουμε ἀνοιχτά καί δῶ καί πολύ περισσότε-
ρο στή Γαλλία ὅτι αὐτό πού κάνει ὁ Ντέ Γκώλ μᾶς θυμίζει,
ἀπό ὁρισμένη πλευρά φυσικά, τό γαλλικό παρεμβατισμό τοῦ
Ζοννάρ στά 1917 καί τίς ἐπεμβάσεις τῶν ἐνόπλων γαλλικῶν
δυνάμεων, πού προσπαθοῦσαν μέ τή βία τῶν ὅπλων νά τραβή-
ξουν τήν Ἑλλάδα σέ πολέμους πού ἐξυπηρετοῦσαν ξένα συμφέ-
ροντα. Αὐτή ἡ στάση τοῦ Ντέ Γκώλ καταστρέφει τούς δεσμούς,
πού ἔνωναν καί ἑνώνουν τή δημοκρατική Ἑλλάδα μέ τή δη-

μοκρατική Γαλλία. Δέν πρέπει νά ὑπάρχει ὅμως ἀμφιβολία ὅτι τόσο ἐμεῖς, ὅσο καί οἱ γάλλοι δημοκράτες δέ θά ἀφήσουμε νά σπάσουν τούς δεσμούς αὐτούς.

ΕΝΑ ΑΛΛΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΜΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Τίς τελευταῖες βδομάδες καί μέρες πολύ περισσότερο ἀπό πρίν συνεχίζεται μιά λυσσώδης ἀφηνιασμένη ἐπίθεση τοῦ μοναρχοφασισμοῦ ἐνάντια στή Σοβιετική Ἕνωση. Τό Συνέδριο πρέπει νά στιγματίσει αὐτό τό ἀφηνίασμα πού εἶναι ἔγκλημα κατά τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων μας καί νά διακηρύξει τήν ἀλληλεγγύη του πρός τή Σοβιετική Ἕνωση. Στή «Νεοελληνική του ἱστορία» ὁ σ. Ζέβγος ἀναλύει καί σωστά ἐκθέτει μέ θετικά στοιχεῖα τήν εὐεργετική ἐπίδραση πού εἶχε γιά ὅλο τό ἐθνικό μας ξετύλιγμα καί τόν ἐθνικό ἀπελευθερωτικό μας ἀγώνα ἡ Ρωσία ἀπό τό 18ο αἰώνα καί μέχρι τούς βαλκανικούς πολέμους καί μετά. Φυσικά δέ θά πρέπει νά ξεχνᾶμε ὅτι ἐκείνη ἦταν ἡ τσαρική Ρωσία, ἀλλά παραμένει ἀναμφισβήτητο γεγονός ὅτι ἀντικειμενικά ἡ τάση τῆς ρωσικῆς πολιτικῆς ἀπό τό Μεγάλο Πέτρο καί τήν Αἰκατερίνη τή Μεγάλη καί ἀργότερα, βοήθησαν τούς ἐθνικούς μας σκοπούς καί ἐπιδιώξεις. Δέν πρέπει νά ξεχνᾶμε ὅτι ἡ Ρωσία στάθηκε τό λίκνο τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας πού κήρυξε τήν ἐθνική ἀνάσταση, ὀργάνωσε καί δημιούργησε τήν ἐπανάσταση τοῦ 21. Ὁ ἴδιος ὁ Μάρξ, διατηρώντας φυσικά τήν ἀντιτσαρική του αἰχμή, κάνει αὐτή τή διαπίστωση. Ἡ Σοβιετική Ἕνωση συνέχισε μέσα σέ νέα πλαίσια ἰδεολογικά-κοινωνικά-πολιτικά τίς φιλελληνικές αὐτές παραδόσεις τῆς πολιτικῆς της, πού μᾶς δένουν πολύ περισσότερο μέ τή Ρωσία, γιατί ἔχουμε καί ἐκκλησιαστικούς καί θρησκευτικούς μαζί της δεσμούς. Ξέρουμε ὅτι ἀπό τήν πρώτη μέρα τῆς ἐπανάστασης ὄχι τοῦ Ὀχτώβρη, ἀλλά τοῦ Φλεβάρη, ἡ νέα Ρωσία στάθηκε στό πλευρό τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ὁ Λένιν μόνος στόν κόσμο σήκωσε φωνή διαμαρτυρίας, ὅταν τό 1917 ὁ συμμαχικός στόλος ἀπόκλεινε τήν Ἑλλάδα γιά νά τήν ἀναγκάσει μέ τήν πείνα νά βγεῖ στόν πόλεμο παρά τό πλευρό τῶν ἀγγλογάλλων. Μόλις νίκησε ἡ ἐπανάσταση ἡ Σοβιετική Ἕνωση ἀκύρωσε μέ ἕνα διάταγμα ὅλα τά χρέη μας

πρός αὐτή καί ἔφυγε ἀπό τό Διεθνῆ Οἰκονομικό Ἔλεγχο διαδηλώνοντας ἔτσι τήν ἀπόφασή της ν' ἀναγνωρίσει καί νά σεβαστεῖ τήν ἀνεξαρτησία μας. Παραιτήθηκε τότε ἀπό τά προνόμια πού εἶχε στό Ἅγιον Ὄρος ὑπέρ τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους. Γνωρίζουμε ὅτι ὅταν οἱ ἰταλοί τό 1923 σκηνοθετώντας τή δολοφονία τοῦ στρατηγοῦ Ντελίνι στήν Ἀλβανία ἔκαναν τό πραξικόπημα τῆς Κέρκυρας, ἡ κυβέρνηση τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης διαμαρτυρήθηκε μόνη στόν κόσμο γιά τήν παραβίαση αὐτή τῆς ἐθνικῆς μας ἀνεξαρτησίας. Καί γιά νά φτάσουμε στά τελευταῖα γνωρίζουμε ὅτι ὁ Στάλιν μέ τό τηλεγράφημά του πρός τήν ΚΕ τοῦ ΕΑΜ, ἀνεπιφύλαχτα καί κατηγορηματικά, ὅπως γνωρίζει αὐτός νά κάνει, ἀναγνώρισε τό δίκαιο τοῦ ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ ἀγώνα τοῦ λαοῦ μας. Αὐτά ὅλα μᾶς δείχνουν ὅτι ἡ Ρωσία καί πολύ περισσότερο ἡ Σοβιετική Ρωσία στάθηκε πάντα εἰλικρινής καί ἀνιδιοτελής φίλος στό πλευρό μας καί ὅτι τό συμφέρον μας τό ἐθνικό καί λαϊκό εἶναι νά ἐνισχύσουμε καί συσφίξουμε ὅσο μποροῦμε περισσότερο τούς ἀδελφικούς δεσμούς μέ τή Σοβιετική Ἕνωση, γιατί αὐτό μόνο νά μᾶς ὠφελήσει μπορεῖ. Πρέπει ἀμείλικτα καί ἀποφασιστικά παντοῦ νά ξεσκεπάζουμε τό ἐθνικό ἔγκλημα πού διαπράττει ὁ μοναρχοφασισμός θέλοντας νά κάνει ἀγεφύρωτο τό χάσμα ἀνάμεσα στή χώρα μας καί στή Σοβιετική Ἕνωση μέ τόν ξενοκίνητο καί ξενοπληρωμένο τυχοδιωκτισμό τοῦ ἀντισοβιετικοῦ του ἀφηνιάσματος.

Η ΛΑΪΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Γιά τή λαϊκή δημοκρατία λίγα πράγματα, σύντροφοι. Φυσικά αὐτό πού εἶπαν σειρά ἀπό ὁμιλητές ὅτι πρέπει τό πρόγραμμά της νά γίνει συγκεκριμένο, βασισμένο καί μελετημένο πρόγραμμα γιά κάθε ἐργοστάσιο, συνοικία, γειτονιά, χωριό, περιφέρεια, περιοχή, πρέπει νά τό πραγματοποιήσουμε, νά κινητοποιήσουμε ὅλες τίς δυνάμεις μας, χωρίς βιασύνη, θετικά, νά κάνουμε δημιουργική δουλειά πού νά ἐπιβληθεῖ καταχτώντας τό λαό. Καί φυσικά, ὅλη αὐτή ἡ ἐργασία θά πρέπει νά γίνει μαζί μέ τό λαό. Πρέπει τά στελέχη καί οἱ εἰδικοί μας νά στρω-

θοῦν στή δουλιά, νά μελετήσουν, νά κοπιάσουν γιά νά δημιουργήσουν κάτι τό θετικό, τό στέρεο. Μιλώντας γιά τή βαριά βιομηχανία ἀνάφερα πέντε προϋποθέσεις πού εἶναι ἀναγκαῖες γιά τή δημιουργία της.

Μιά ἕκτη προϋπόθεση πού χρειάζεται γιά νά φτιάξουμε βαριά βιομηχανία καί ἀπό τίς δυσκολότερες μάλιστα, εἶναι ἡ κατάρτιση τεχνικῶν στελεχῶν, ἡ ἀπόχτηση εἰδικευμένων ἐργατῶν, ἡ δημιουργία ἔμψυχου ὑλικοῦ πού θά κινήσει τά ἐργοστάσια. Ἐδῶ πρέπει νά δοθεῖ μεγάλη προσοχή, εἶναι ἀπό τά σοβαρότερα προβλήματα, ὅπως καί ὅλο τό πρόβλημα τῆς τεχνικῆς ἐκπαίδευσης, πού εἶναι τόσο χαμηλή στήν Ἑλλάδα καί ἀναγκάζει τά παιδιά μας ν' ἀρχίζουν ἀπό 6 χρονῶν νά πηγαίνουν μαθητευόμενοι ἐπί χρόνια πολλά, χωρίς νά μαθαίνουν τίποτα καί νά εἶναι μόνο ὄργανα πού τά ἐκμεταλλεύονται τ' ἀφεντικά τους. Ἕνα δεύτερο ζήτημα. Εἶναι δυνατή ἡ ἀξιοποίηση τοῦ λιγνίτη, ὥστε νά φτιάσουμε κόκ γιά τήν ἐκκαμίνευση σέ ὑψικάμινους τοῦ σιδηρομεταλλεύματός μας;

Αὐτό εἶναι πρόβλημα εἰδικῶν. Πολλοί λένε ὅτι ὁ λιγνίτης μας δέ μπορεῖ νά χρησιμοποιηθεῖ γιά τήν ἐκκαμίνευση τοῦ σιδηρομεταλλεύματος ἐπειδή χρειάζεται θερμαντική δύναμη 8.000 θερμίδων. Ἄλλοι τονίζουν ὅτι μπορεῖ. Τό πρόβλημα θά τό λύσουν οἱ τεχνικοί. Πάντως δέν ἀναιρεῖ τήν πρώτη θέση, γιατί ὑπάρχει ἡ μέθοδος τῆς ἠλεκτρομεταλλουργίας πού εἶναι γιά μᾶς πολύ συμφέρουσα. Παρ' ὅλα αὐτά ἡ ἐξόρυξη τοῦ λιγνίτη πρέπει νά ἀναπτυχθεῖ μέ ὅλα τά μέσα γιατί χρειάζεται σέ μιά σειρά ἀπό ἄλλους κλάδους. Ἔτσι θά σταματήσουμε τή συναλλαγματική αἱμοραγία μέ τήν εἰσαγωγή κάρβουνου ἀπό τό ἐξωτερικό.

Βαριά βιομηχανία σημαίνει ἐπίσης πολεμική βιομηχανία. Αὐτό εἶναι βασικό σημεῖο τῆς ἐθνικῆς μας ἀνεξαρτησίας. Μποροῦμε νά φτιάξουμε ντόπια πολεμική βιομηχανία, ὄχι φυσικά ὁλοκληρωμένη (αὐτή ἡ προοπτική βαλμένη ἀπό τώρα θά ἦταν αὐταπάτη). Ἀλλά τά ἀπαραίτητα μαζικά ὅπλα (τουφέκια, πιστόλια, ὁπλοπολυβόλα, πολυβόλα, κανόνια κλπ.), πού χρειάζονται γιά τό στρατό μποροῦμε νά τά παράγουμε ἐδῶ, ὅταν φυσικά ἀναπτύξουμε τή μεταλλουργία μας.

Ὁ σ. Βαμβακᾶς ἔπιασε τό πρόβλημα αὐτό τῆς βαριᾶς

βιομηχανίας καί ἔδοσε σειρά ἀπό νέα στοιχεῖα, πού δείχνει ἕνα σύντροφο πού κάνει σοβαρή προσπάθεια γιά νά μπεῖ σέ ἐπιστημονικά προβλήματα καί ἀποτελεῖ παράδειγμα γιά ὅλους μας. Ἔθιξε εἰδικά καί τό ζήτημα τῆς σμύριδας, πού δείχνει πόσο δέν ξέρουμε τήν κατάστασή μας καί πόσο ἡ ἐξάρτησή μας ἀπό τό ἐξωτερικό εἶναι ἀποικιακή πραγματικά. Τό ζήτημα τοῦτο ἔχει ἔτσι: Δέ μποροῦμε νά πουλήσουμε τή σμύριδά μας φτηνά στό ἐξωτερικό καί νά συναγωνιστοῦμε τήν τούρκικη γιατί ὁ ΔΟΕ θέλει νά τήν πουλᾶμε ἀκριβά γιά νά ἐξυπηρετεῖ τά συμφέροντά του. Ὅταν ἡ ἑλληνική κυβέρνηση ζήτησε τήν ἐλάττωση τῶν τιμῶν ἀπάντησε ἀρνητικά ὕστερα ἀπό δυό ὁλόκληρα χρόνια. Αὐτό δείχνει πόσο χαμηλά ἔχουμε πέσει.

Ὑπάρχουν καί ἄλλα πολλά παραδείγματα. Εἶναι γνωστή ἡ περιπέτεια τοῦ Ζωγράφου, πού ἔφτιαξε στά 1905 εἴτε 1906 ἕνα ἐργοστάσιο γιά νά παράγει ζάχαρη ἀπό κοκκινογούλια καί τό ἀποτέλεσμα ἦταν πώς ἡ βουλή ἀρνήθηκε νά δόσει τό δικαίωμα νά φτιάξει ἕνα δρόμο ἀπό τό χτῆμα του πρός τή σιδηροδρομική γραμμή, δρόμο ἀπαραίτητο γιά νά σταθεῖ ἡ βιομηχανία του. Ἔτσι τόν ἀνάγκασε νά τήν κλείσει. Αὐτό ἔχει τούτη τή σημασία: ἡ ζάχαρη προπολεμικά φτάνοντας στόν Πειραιᾶ κόστιζε 7 δρχ. Τήν πληρώναμε ὅμως 21 δρχ., γιατί τά ὑπόλοιπα πηγαίνανε στό ΔΟΕ γιά τήν ἐξυπηρέτηση σέ χρυσό τῶν τοκοχρεωλυσίων γιά τά «ἐθνικά» μας δάνεια. Γιά τίς συμβάσεις τοῦ Ἀχελώου, τῆς Πάουερ, Οὔλεν καί ἄλλες, ξέρουμε ὅτι εἶναι πραγματικά ἀποικιακές. Δίνουν στούς ξένους τέτια δικαιώματα, πού κανείς ἐλεύθερος λαός στήν Εὐρώπη δέ θά τά δεχότανε.

Τρίτο ζήτημα τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας, πού εἶναι ἕνα πράγμα στοιχειῶδες: δέν ἔχουν οἱ ἑλληνικές πόλεις νερό. Λείπει στήν Ἀθήνα, τό ἴδιο στή Θεσσαλονίκη, ὅπου οἱ λαϊκές συνοικίες τό παίρνουν κάθε πέντε μέρες, τό ἴδιο στήν Καβάλα καί στήν Πάτρα. Εἶναι φαινόμενο πανελλαδικό καί δείχνει τή φτώχια καί τήν κακομοιριά μας, ὅπου μᾶς κατάντησε ἡ ἐκμετάλλευση. Δέ μᾶς ἐξασφάλισε οὔτε νερό, ἐνῶ ξοδεύει δισεκατομμύρια γιά πράγματα πού δέν ἔχουν καμιά σχέση μέ τό λαϊκό συμφέρον. Κι αὐτό τό πρόβλημα ἡ λαϊκή δημοκρατία πρέπει νά τό λύσει

ἀποφασιστικά, σύντομα, γιατί εἶναι ἀπαραίτητη ἀνάγκη ὑγείας, ὕπαρξης καί πολιτισμοῦ.

Ἄλλο πρόβλημα πού ἀφορᾶ τίς αὐτοκινητιστικές συγκοινωνίες, πού τό ἔθιξε ὁ σ. Παπαρήγας. Πρέπει νά τό μελετήσουμε καί ἡ καλύτερη βάση θά ἦταν, ἄν τό λύναμε μέ τό μέσο τῶν συνεταιρισμῶν τῶν αὐτοκινητιστῶν. Εἶναι μιά ὀργάνωση δυνατή, πραγματοποιήσιμη, πού θά ἀνέπτυσσε τήν ἀτομική πρωτοβουλία μέσα στά συνεταιριστικά πλαίσια καί θά ξεπερνοῦσε τίς δυσκολίες τῶν μεμονωμένων ἀτομικῶν λύσεων. Ἐνῶ ὅλοι μαζί οἱ αὐτοκινητιστές, ὀργανωμένοι σέ συνεταιρισμούς κατά γραμμή ἤ δίχτυ, θ' ἀντιμετώπιζαν τά προβλήματα αὐτά πιό θετικά καί παραγωγικά.

Τελειώνοντας μέ τά προβλήματα τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας, πρέπει νά ἐπαναλάβω μιά πρόταση εἰδικῶν συντρόφων καί συνέδρων, ὅτι οἱ ἐαμικοί τεχνικοί καί εἰδικοί ἐπιστήμονες πρέπει ν' ἀρχίσουν νά δουλεύουν ἕνα πεντάχρονο πρόγραμμα τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας, ὅπου κατανοητά, χωρίς ὑπερβολές, θά τοποθετήσουν, μέ ἀριθμούς, προθεσμίες καί συγκεκριμένα ἔργα, τό πρόβλημα, πού γενικά ἔθεσε τό ΕΑΜ μέ τό πρόγραμμά του τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας.

ΓΙΑ ΤΗ ΛΑΪΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Τό πρόβλημα τῆς λαϊκῆς ἑνότητας καί ἰδιαίτερα ἡ ἀνάγκη τῆς πραγματοποίησής της εἶναι γενική διαπίστωση τῶν συζητήσεών μας. Εἶναι ἀνάγκη νά ξεπεράσουμε ὅλες τίς δυσκολίες καί τή στενοκαρδιά πού ἔχουμε σ' αὐτό τόν τομέα. Εἶναι ἀπαράδεχτος ὁ χωρισμός σέ καφενεῖα, συνοικίες, χιτῶν καί ἀριστερῶν, γιατί αὐτό ἐνισχύει τίς προσπάθειες τῆς ἀντίδρασης. Τό ἴδιο γίνεται πχ. στίς ὀργανώσεις τῶν ὑπαλλήλων. Ἔστω καί ἄν ἀνήκουν οἱ ἐργαζόμενοι σέ ἀντίθετες παρατάξεις ἐμεῖς δέν πρέπει νά φεύγουμε ἀπ' τούς ἀντιθετούς μας γιατί ἔχουν κοινό συμφέρον μέ μᾶς, πού πρέπει νά τούς τό δείξουμε μέσα στήν πάλη, στούς κοινούς ἀγῶνες γιά τά κοινά ζητήματα.

Κάτι ἄλλο πολύ διαδομένο. Ἄκουσα συχνά ὅλους ὅσους φορᾶνε χακί νά τούς ὀνομάζουν σέ χωριά καί σέ πόλεις μπου-

ραντάδες. Αὐτό εἶναι λάθος πολύ περισσότερο ὅταν γράφε-
ται στίς ἐφημερίδες μας. Σήμερα τά 70-80% τῆς ἐθνοφυλα-
κῆς εἶναι δημοκρατικοί πολίτες παρ' ὅλες τίς ἐκκαθαρίσεις καί
δέ μπορεῖ νά τούς προσβάλουμε μέ τέτιους χαρακτηρισμούς,
γιατί αὐτό βλάφτει τήν ὑπόθεση τοῦ ΕΑΜ καί τῆς λαϊκῆς δη-
μοκρατίας. Πρέπει νά βοηθήσουμε τή συμφιλίωση μέ ὅλα τά
μέσα, πού ἔχουμε. Στό Στάδιο πχ. ἦρθε ἕνας χίτης γιά ν' ἀ-
κούσει καί μεῖς τόν διώξαμε. Ἄν τοῦ φερόμαστε καλά θά τόν
ἐπηρεάζαμε ἴσως ἀποφασιστικά. Στή Θεσσαλονίκη στήν ἐπίσκε-
ψή μου στό ἐργοστάσιο Ἀλατίνι ἦταν δύο ἐργάτες, ὄχι δικοί
μας, ἐβενίτες. Ὁ ἕνας ἀπ' αὐτούς ρώτησε ἄν μποροῦσε νά μέ
χαιρετήσει. Ἦρθε μέ χαιρέτησε καί κερδίσαμε ἴσως ἕναν ἄνθρω-
πο, ἐπειδή δέν τόν φοβίσαμε καί τόν φερθήκαμε σάν πρός ἴσον.
Δέν πρέπει νά ξεχνᾶμε ὅτι ἡ μάζα τῆς δεξιᾶς εἶναι μάζα πα-
рασυρμένη καί πολύ περισσότερο αὐτοί πού ἐπηρεάζονται ἀπό
τήν ἐθνικιστική ἰδεολογία. Αὐτούς δέν πρέπει νά τούς βρίζου-
με, ἀλλά νά δουλέψουμε νά τούς πάρουμε μαζί μας γιατί ἀνή-
κουν στό στρατόπεδό μας. Σ' ὅλες αὐτές τίς περιπτώσεις πρέ-
πει τά λάθη καί τίς ὑπερβασίες τῶν δικῶν μας νά τίς χτυπᾶ-
με. Στή συνδιάσκεψη τῆς Πελοποννήσου ὁ σ. καθοδηγητής της
ἀνάφερε ἕνα παράδειγμα. Σέ μιά περιοχή, στήν περίοδο τῆς
κατοχῆς, ἕνας πού παρουσιαζότανε σάν δικός μας εἶχε κάνει
κυριολεκτικά ὄργια. Τό στρατοδικεῖο τοῦ ΕΛΑΣ τόν δίκασε καί
τόν καταδίκασε σέ θάνατο ἀλλά δέν ἐκτελέστηκε· αὐτό μᾶς ζή-
μιωσε πολύ στήν περιοχή ἐκείνη. Σέ ἄλλες περιπτώσεις πού τι-
μωρήσαμε ὑπερβασίες δικῶν μας πήραμε μαζί μας ἀκόμη καί
τούς συγγενεῖς ἐκείνων πού εἶχαν πέσει στίς μάχες κατά τοῦ
ΕΛΑΣ. Πρέπει ὅπου ὑπάρχουν σφάλματα νά τά ξεσκεπάζουμε
καί νά τά χτυπᾶμε. Ἔχει δίκιο ὁ σ. Σίμος πού λέει ὅτι δέ
μποροῦμε καί δέν πρέπει νά ἀρνηθοῦμε βοήθεια λχ. σέ ἄρρωστα
παιδιά ταγματαλητῶν τή στιγμή πού μποροῦμε. Δέν εἶναι δη-
μοκρατική δική μας ἡ ἀρχή «ἁμαρτίαι γονέων παιδεύουσι τέ-
κνα». Καί ἐδῶ πρέπει νά βοηθήσουμε τή λαϊκή συμφιλίωση.
Μιά καί μιλᾶμε γιά τή λαϊκή ἑνότητα καί συνεργασία, πρέπει
νά προσέξουμε περισσότερο τήν ἑνότητα χωριοῦ-πόλης. Νά δό-
σουμε σ' αὐτήν οὐσιαστικό περιεχόμενο.

Στήν πάλη γιά τήν έπιβίωση καί τή ζωή πρέπει οί όργανώσεις πόλεων-χωριών νά συνεργαστοῦν γιά τήν ἀνταλλαγή προϊόντων, γιά τή δημιουργία λαϊκών ἀγορών, ὅπου ὁ χωρικός νά διαθέτει ἄμεσα τά προϊόντα του ἀποφεύγοντας τό διάμεσο. Ὑπάρχει δυνατότητα νά βοηθήσουμε τή συνεργασία αὐτή ἰδιαίτερα σέ πόλεις σάν τή Θεσσαλονίκη, ὅπου τά περίγυρα εἶναι ἀγροτικά καί πολύ κοντά σέ μᾶς καί ὁ λαός ἔχει ἕνα ὄργανο παλλαϊκό, μέ κύρος ἀπεριόριστο, τήν παλλαϊκή ἐπιτροπή πού μπορεῖ νά καταπιαστεῖ μέ τόσο σοβαρά ζητήματα, νά τά λύσει κ' ἔτσι ν' ἀνοίξει τό δρόμο μιᾶς νέας συνεργασίας καί λαϊκῆς ἑνότητας, ἀνάμεσα στήν πόλη καί τό χωριό. Ἐδῶ πρέπει νά τραβήξουμε τούς ἐπαγγελματίες καί βιοτέχνες γιατί οἱ χωρικοί χρειάζονται πολλά προϊόντα τους καί μποροῦμε κ' ἐδῶ νά ὀργανώσουμε τήν ἄμεση ἀνταλλαγή.

Ἄλλο πρόβλημα τῆς λαϊκῆς ἑνότητας: Τό ζήτημα τῆς ἀπεργίας μαζί τῶν ἐπαγγελματιῶν καί ἐργατῶν τοῦ Ἡρακλείου, πού ἔθιξε ὁ σ. Βλαντᾶς φώτισε τό ζήτημα αὐτό. Οἱ ἐργάτες δέρματος καί οἱ ἐπαγγελματίες ἑνωμένοι ζήτησαν τά ἀποθηκευμένα δέρματα γιά νά φτιάξουν φτηνό λαϊκό παπούτσι πάλαιψαν μαζί ἐργάτες καί ἐπαγγελματίες γιά κοινό ζήτημα πρός ὄφελος καί τοῦ λαϊκοῦ συνόλου. Τό πρόβλημα αὐτό εἶναι ἕνα πρόβλημα τῆς συνεργασίας τῶν ἐαμικῶν τάξεων.

Αὐτή ἡ συνεργασία, σύντροφοι, πού πραγματοποιήθηκε ἀνάμεσα στούς ἐπαγγελματίες καί βιοτέχνες καί τούς ἐργάτες στήν Κρήτη ἐκφράζει τό πραγματικό πνεῦμα τοῦ ΕΑΜ. Γιατί τό ΕΑΜ εἶναι πραγματικά μιά συνεργασία τάξεων. Μιά ἐλεύθερη συνεννόηση τῶν λαϊκῶν τάξεων γιά μιά κοινή, ἑνιαία κοινωνική καί πολιτική πάλη κατά τῆς πλουτοκρατικῆς ὀλιγαρχίας. Ἐκφράζει τό ΕΑΜ αὐτή τή λαϊκή ἑνότητα καί θά πρέπει ἐμεῖς νά τήν προωθήσουμε μελετώντας τά προβλήματα, πού ἀφοροῦν τίς διάφορες τάξεις πού ἀποτελοῦν τό ΕΑΜ καί συντονίζοντας τά συμφέροντά τους μέ τήν ἑξῆς γραμμή: Θά πρέπει πάντοτε περισσότερο νά ὀξύνουμε καί νά προωθοῦμε σέ πρώτη γραμμή τίς κοινές ἀπαιτήσεις καί ζητήματα, πού ἔχουν οἱ τάξεις αὐτές ἐνάντια στήν πλουτοκρατική ὀλιγαρχία καί νά ἀμβλύνουμε ὅσο μπορεῖ περισσότερο ἐκεῖνες τίς διαφορές ὅπου οἱ τάξεις αὐτές ἔρχονται σέ ἀντίθεση. Εἶναι δύσκολο αὐτό ἀλλά ἀπαραίτητο γιατί αὐτή ἡ πολιτική ἀνταποκρίνεται στήν πραγματική ἀποστολή τοῦ ΕΑΜ.

Χρειάζεται μόνο νά ξέρουμε πάντα σωστά τά προβλήματα πού ἀφοροῦν τίς διάφορες τάξεις καί νά βρίσκουμε πάντα τήν κοινή γλώσσα καί τόν κοινό ἐχθρό.

ΤΟ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΟ ΜΑΣ ΚΙΝΗΜΑ

Γιά τό συνδικαλιστικό μας ζήτημα, σύντροφοι. Εἶναι ἀναμφισβήτητες οἱ ἐπιτυχίες, πού εἶχε ὁ ΕΡΓΑΣ, πού ἀποτελεῖ πραγματικά πρότυπο δημοκρατικοῦ συνασπισμοῦ μέ συνέπεια καί εἰλικρίνεια. Ἔχουμε ἐδῶ συνεργασία διαφόρων παρατάξεων, πού πέρασε ἀπ' ὅλες τίς δυσκολίες καί ἐμπόδια. Ὅλες τίς προσπάθειες γιά νά διασπασθεῖ τίς πέρασε νικηφόρα καί πρέπει νά πιστεύουμε ὅτι μέ τή βοήθεια τῶν ἐργατῶν καί τήν ἐπαγρύπνησή τους αὐτή ἡ ἑνότητα θά ἐπεκταθεῖ ἀκόμη περισσότερο.

Ἕνα πράγμα πρέπει νά προσέξουμε περισσότερο. Ὅτι πολλές φορές μᾶς παρασύρουν σέ παζαρέματα, πού καταλήγουν εἴτε μποροῦν νά καταλήξουν σέ βάρος τῶν ἐργατῶν καί τῆς συνδικαλιστικῆς ἑνότητας. Ὁρισμένοι σύντροφοι μίλησαν γι' αὐτό. Πολύ ἀπασχολούμαστε μέ συνεννοήσεις καί ἀγοραπωλησίες θέσεων ἀπό τά πάνω καί λιγότερο βλέπουμε τή δουλιά κάτω. Καί εἶναι δικαιολογημένα τά παράπονα τῶν συντρόφων, πού λένε ὅτι δέν ξέρουνε τόν ΕΡΓΑΣ παρά μόνο ἀπό τίς ἐφημερίδες. Στήν Πάτρα βάλανε τό ζήτημα ὅτι πρέπει νά πάει ἐκεῖ ἕνας ἀντιπρόσωπος τοῦ ΕΡΓΑΣ, γιατί ἡ κατάσταση εἶναι ἀπό τίς δυσκολότερες συνδικαλιστικά, μέ τούς τραμπουκισμούς τοῦ Ἀντύπα, Κουλουμπῆ. Ἡ ἀντίδραση ἐφαρμόζει ἕνα ἀνοιχτό δικτατορικό καθεστώς καί παρ' ὅλα αὐτά ἔπαθε πανωλεθρία στίς ἐκλογές πού ὀργάνωσε μόνο σέ 2 σωματεῖα. Πανωλεθρία, πού οὔτε οἱ δικοί μας τήν περίμεναν. Πρέπει λοιπόν ὁ ΕΡΓΑΣ, χωρίς νά πάψει τίς προσπάθειες ἀπό πάνω πού δέν πρέπει νά τόν παρασύρουν πολύ, νά στρέψει τήν προσοχή του κύρια στή βάση.

Γιά τή συνδικαλιστική ἑνότητα. Ἔχουμε συνδικαλιστική ἑνότητα σύντροφοι; Ἕνας σύντροφος εἶπε ὅτι ἔχουμε. Δέν ὑπάρχει κα-

μιά ἀμφιβολία ὅτι πραγματικά ἡ ἐργατική τάξη τῆς χώρας στή μεγάλη της πλειοψηφία εἶναι ἑνωμένη. Ὑπάρχουν ὅμως ὁρισμένα ἀσθενικά σημεῖα. Θά πρέπει γιά νά ὁλοκληρώσουμε τή συνδικαλιστική ἑνότητα τῆς ἐργατικῆς τάξης νά μπάσουμε στά συνδικάτα τήν πλειοψηφία τῶν ἐργατῶν ὅλης τῆς Ἑλλάδας. Μετά νά κατοχυρώσουμε αὐτή τήν ἑνότητα στή βάση, στά ἐργοστάσια, ἔτσι ὅπως γίνεται στίς μεγάλες πόλεις, μέ δουλιά καλή στά ἐργοστάσια. Τό ἴδιο πρέπει νά γίνει καί στίς ἄλλες μεγάλες πόλεις, γιά νά μπορέσουμε νά ἑνώσουμε σ' ἕνα δίχτυ πανελλαδικό ὅλους τούς ἐργάτες τῆς βιομηχανίας, τῶν μεταφορῶν, τῶν λιμανιῶν καί ὅλων τῶν μεγάλων ἐπιχειρήσεων, πού ἀποτελοῦν φυσιολογικά τή βάση, τήν ψυχή ὅλου τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος.

Ὁ σ. Θέος πρότεινε νά γίνει ὁ καταστατικός χάρτης ἐργασίας. Αὐτό εἶναι σωστό. Πρέπει οἱ ἕλληνες ἐργάτες νά διατυπώσουν τό χάρτη τους καί νά παλαίψουν γιά νά τόν πραγματοποιήσουν. Ὁ χάρτης πρέπει νά συμπεριληφθεῖ στό πρόγραμμα τοῦ ΕΑΜ, ἀλλά πρέπει νά βγεῖ ἀπό τήν ἐργατική τάξη, νά μή δημιουργηθεῖ αὐθαίρετα ἀπό πάνω. Ἄν δέν εἶναι δυνατό νά φθάσουμε στό Πανελλαδικό συνέδριο γιά νά τόν ψηφίσει, μπορεῖ νά ἐγκριθεῖ ὁ χάρτης στίς συνελεύσεις τῶν συνδικάτων καί νά ζητηθεῖ ἀπό τό ΕΑΜ νά περιληφθεῖ στό πρόγραμμά του.

ΜΑΖΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΚΑΙ ΜΑΖΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

Γιά τό χωριό γενική εἶναι ἡ διαπίστωση ὅτι καθυστεροῦν οἱ ἀγῶνες, πράγμα πού δείχνει τίς ἀδυναμίες τῆς δουλιᾶς μας στόν τομέα αὐτό. Ἡ καθυστέρηση δέν εἶναι δικαιολογημένη, γιατί δέ λείπει ἡ διάθεση καί τά ζητήματα. Ὑπάρχει φυσικά τό ἐμπόδιο ὅτι συγκεντρώνεται ὅλη ἡ προσοχή μας στήν τρομοκρατία καί αὐτή πάλι παραλύει τή διάθεση τῶν ἀγροτῶν γιά πάλη. Πρέπει ἐδῶ νά συνδυάσουμε τά ζητήματα. Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ὁ καλύτερος τρόπος γιά ν' ἀντιμετωπίσουμε τήν τρομοκρατία εἶναι νά κινητοποιήσουμε τήν ἀγροτιά γιά τά ζητήματά της καί μέ βάση τήν πάλη αὐτή νά σπάσουμε τήν τρομοκρατία. Σχετικά μέ τήν τρομοκρατία ὑπάρχουν ζητήματα πολύ μεγαλύτερα καί σοβαρότερα στό χωριό ἀπό τίς πόλεις. Καί ὑπάρχουν καί ἄλλα πολύ ζωτικά μιά καί ἡ ἐξαθλίωση στό χωριό εἶναι πιό μεγάλη. Δέ μένει, λοιπόν, παρά μιά καλή δική μας δουλιά γιά νά ὀργανώσουμε τούς ἀγῶνες τῆς ἀγροτιᾶς καί νά τούς συνδέσουμε μέ τούς ἀγῶνες τῆς ἐργατικῆς τάξης καί τῶν ἄλλων ἐργαζομένων.

Ἄλλο ζήτημα τῆς μαζικῆς μας δουλιᾶς, πού τονίστηκε καί πρέπει νά προσέξουμε, εἶναι οἱ ἄνεργοι. Δέν ἔχουμε ἀκριβῆ στοιχεῖα. Δέν πέφτουμε ὅμως ἔξω, ὅταν λέμε ὅτι 50% τῶν ἐργατῶν εἶναι ἄνεργοι. Πρόβλημα σοβαρότατο, πρόβλημα ζωῆς, πρόβλημα πολιτικό μεγάλης σημασίας, γιατί ἀπό τήν πεῖρα τοῦ περασμένου πολέμου ξέρουμε ὅτι ὁ φασισμός στήν Ἰταλία καί Γερμανία δημιούργησε βάσεις μαζικές στούς ἀνέργους, τά φασιστικά καθεστῶτα ἔκαμαν τά τάγματα ἐφόδου καί χτύπησαν τά λαϊκά κινήματα χρησιμοποιώντας τούς ἀνέργους. Τήν ἴδια προσπάθεια κάνει καί ἐδῶ ἡ Χ, ΣΑΝ καί οἱ φασιστικές ὀργανώσεις. Γιά τοῦτο πρέπει νά ἀντιμετωπίσουμε τό ζήτημα καί νά ὀργανώσουμε τούς ἀνέργους κύρια στίς συνοικίες καί συνοικισμούς, ὅπου συγκεντρώνεται ἡ μεγαλύτερη μάζα, ἀλλά καί μέ τά συνδικάτα. Ἡ μεγάλη μάζα τῶν ἀνέργων μένει στό μεγάλο ὄγκο της στούς συνοικισμούς. Δέ θά ἤτανε, λοιπόν, σωστό νά τούς τραβήξουμε στά ἐργατικά κέντρα καί τά σωματεῖα, ἀλλά πρέπει νά τούς ὀργανώσουμε κατά συνοικία καί νά καθοδηγήσουμε ἐκεῖ τήν πάλη τους, χωρίς νά παραβλέψουμε καί τήν κατά πόλη ὀργάνωση καί καθοδήγηση τῆς πάλης τους. Πρόβλημα πολιτικό πρωταρχικῆς σημασίας γιατί συνδυάζεται καί μέ τίς δυνατότητες πού δίνει στή Χ, ΣΑΝ κλπ. νά στρατολογήσουν ὀπαδούς μέσα ἀπό τίς μάζες τῶν ἀνέργων.

Ἄλλο πρόβλημα τῆς μαζικῆς δουλιᾶς: Τό ζήτημα τῆς δουλιᾶς στούς ἐφέδρους, θύματα, ἀγωνιστές, πολεμοπαθεῖς, τραυματίες, ἀνάπηρους καί μιά σειρά ἀπό ἄλλες ὀργανώσεις τέτιου χαρακτήρα. Στή Θεσσαλία ὁ σ. Λουλές εἶχε βάλει τό ζήτημα τῆς ἑνοποίησης κι ἔγινε καλή δουλιά. Τό ἴδιο καί στή Μακεδονία. Ἔχουμε καλές βάσεις στίς ὀργανώσεις αὐτές, ἀλλά καί ἡ ἀντίδραση κάνει προσπάθειες εἰδικά στούς ἐφέδρους πού προσπαθεῖ νά τούς στρέψει κατά τοῦ λαϊκοῦ κινήματος. Πρέπει ἡ γενική γραμμή νά καταλήγει σέ συνένωση ὅλων αὐτῶν τῶν ὀργανώσε-

ων σέ συνομοσπονδία πανελλαδική, ἀφοῦ πρῶτα τούς ὀργανώσουμε κατά τόπους καί κατηγορίες σέ ἑνώσεις, ὁμοσπονδίες, συνομοσπονδίες.

Οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι εἶναι ἕνα κομμάτι τοῦ λαοῦ. Περισσότερο στή χώρα μας ἀπό κάθε ἄλλη εὐρωπαϊκή χώρα πάλαιψε καί πρωτοστάτησε στήν πάλη μαζί μέ τό λαό. Αὐτή τήν ἰδιομορφία παρουσίαζε ἡ Ἑλλάδα καί προπολεμικά. Πουθενά δέν ὑπῆρχε ἕνα τόσο ἀκμαῖο πρωτοπόρο κίνημα δημοσίων ὑπαλλήλων. Τή θέση αὐτή τή διατήρησε τό κίνημα κατά τήν κατοχή καί τή διατηρεῖ σήμερα, παρ' ὅλες τίς προσπάθειες τῆς ἀντίδρασης νά διασπάσει τόν ἀγώνα. Τό Συνέδριό μας, νομίζω πρέπει νά ἀναγνωρίσει τίς οἰκονομικές διεκδικήσεις τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων καί πρέπει νά τούς βοηθήσουμε νά ξεπεράσουν τίς ὀργανωτικές τους ἀδυναμίες, νά πραγματοποιήσουν τή συνδικαλιστική τους ἑνότητα, νά φτιάξουν τίς νόμιμες συνδικαλιστικές ὀργανώσεις τους καί νά συγκροτήσουν πάλι τή συνομοσπονδία τους σάν ἀνώτερο ὄργανό τους στήν πάλη γιά τά δίκαια καί τή ζωή τους.

Στό συνέδριο δέν ἀκούστηκε ἡ φωνή τῆς νεολαίας. Αὐτό ἦταν λάθος τῆς εἰσήγησης, πού δέν ἔπιασε τό ζήτημα. Δέ θάπρεπε ὅμως νά κακοφανεῖ αὐτό στούς νέους συντρόφους, πού εἶναι ἐδῶ καί νά μή βγοῦν νά μιλήσουν. Τό λάθος τους εἶναι ἀκόμα μεγαλύτερο, γιατί ἐμεῖς ἔχουμε τό δικαίωμα νά μιλᾶμε γιά τή νεολαία. Δόσαμε ὅ,τι μπορούσαμε γιά νά βοηθήσουμε τή νεολαία γιά νά ἑνωθεῖ, νά παλαίψει καί νά ἀντρωθεῖ καί πρωτοστατήσαμε στή δημιουργία τῆς ΕΠΟΝ, τῆς πρώτης, καλύτερης, μαζικότερης ὀργάνωσης νεολαίας τῆς χώρας μας. Ὅμως, σύντροφοι, θά ἦταν λάθος ἄν λέγαμε ὅτι ἡ πλειοψηφία τῆς νεολαίας τῆς Ἑλλάδας εἶναι ὀργανωμένη στήν ΕΠΟΝ. Μεγάλες μάζες μένουν ἔξω. Μεγάλες μάζες μένουν οὐδέτερες καί ἀντιμετωπίζουν παθητικά τά προβλήματα τῆς ζωῆς. Ἀποστολή τῆς ΕΠΟΝ εἶναι νά τίς πείσει, διατηρώντας ἀναμφισβήτητα τό δημοκρατικό της χαρακτήρα, ἀλλά ἀποφεύγοντας ἐκείνη τήν πολιτική στενότητα, τήν κομματοποίηση τῆς ΕΠΟΝ, πού ἀποτελεῖ ἐμπόδιο στό δρόμο καί τήν ἀποστολή της, νά ρθοῦν κοντά

της οἱ νέοι, πού εἶναι ἔξω ἀπό τήν ΕΠΟΝ. Ὁ νέος καί ἡ νέα τῆς Ἑλλάδας πρέπει νάχουν δημοκρατικά ἰδανικά. Οὔτε συζήτηση. Εἶναι τά μόνα ἰδανικά, πού μπορεῖ νά κάνουν τούς νέους καί τίς νέες μας ἀνθρώπους μέ πνεῦμα ἀνεξάρτητο, θέληση, πρωτοβουλία, μυαλό, πραγματικούς πολίτες, ὅπως τούς θέλει ἡ Ἑλλάδα. Ὅμως αὐτό πρέπει νά γίνει μέ μέσα, πού νά ἀνταποκρίνονται στούς πόθους καί τίς ἀνάγκες τῆς νεολαίας μας. Πρέπει νά πᾶμε πολύ πιό κοντά στή βάση. Νά μήν ἔχουμε ἀπό κάθε ἐπονίτη καί τόν κάθε νέο τήν ἀξίωση νά εἶναι μέλος τῆς μαζικῆς λαϊκῆς αὐτοάμυνας, νά τοῦ βάζουμε ἀξιώσεις, πού δέν μπορεῖ νά τίς καταλάβει καί νά τίς ἀξιοποιήσει. Νά τόν διαπαιδαγωγήσουμε δημοκρατικά ὥστε νά μπορεῖ καί νά θέλει ἐλεύθερα νά πεῖ τή γνώμη του. Νά τό καταλάβει αὐτό σάν ἐσωτερική του ἀνάγκη. Νά τόν μάθουμε νά συζητεῖ, νά συμπεριφέρεται δημοκρατικά καί νά καταλάβει ὅτι διακρίσεις ταξικές ἤ κοινωνικῆς θέσης εἴτε ἄλλες σέ μᾶς δέ στέκουν. Νά τόν ἐξυψώσουμε, νά τοῦ δόσουμε τά πνευματικά μέσα πού χρειάζεται ἕνας νέος. Ἕνας νέος αἰσθάνεται αὐθόρμητα τήν ἀνάγκη νά εἶναι δημοκρατικός. Ἀλλά θά πρέπει αὐτή τήν αὐθόρμητη θέληση, ἐκδήλωση, ἀνάγκη, νά μήν τήν πνίγουμε μέ πολιτικές ἀπαιτήσεις πού μᾶς τόν διώχνουν. Στό σημεῖο αὐτό χρειάζεται νά πλατύνουμε πιό πολύ τά πλαίσια τῆς νεολαίας, νά σπάσουμε τήν πολιτική στενότητα τῆς ΕΠΟΝ. Ἡ ΕΠΟΝ εἶναι πολύ στενή, πρέπει νά πάει μ' ὅλες τίς δυνατές μορφές στή νεολαία. Ἀκόμα κι ἕνας ἀθλητής ὀργανωμένος στό σωματεῖο του εἶναι δυνατό νά εἶναι ἐπονίτης, ὅταν ἀναγνωρίζει τό ἰδανικό τῆς δημοκρατίας, τῆς ἐλευθερίας, τῆς εἰρήνης, τῆς δουλιᾶς χωρίς νά κάνει τίποτα ἄλλο. Αὐτό τό πλάταιμα εἶναι ὑποχρέωση δική μας κομματική καί πρέπει νά μᾶς ἀπασχολήσει.

Ἕνας ἀπό τούς σοβαρότερους τομεῖς τῆς δουλιᾶς τῆς ΕΠΟΝ πρέπει νά εἶναι τά ἀετόπουλα. Ἡ ΕΠΟΝ ἔχει ἀναλογικά περισσότερα μεγάλα μέλη παρά ἀετόπουλα. Αὐτό δέν εἶναι σωστό γιατί τά παιδάκια μπορεῖς καί εὐκολότερα νά τά συγκεντρώσεις. Καί εἶναι μεγαλύτερη ὑποχρέωσή μας ἐκεῖ, γιατί ἀπό κεῖ θά πρέπει νά ἀρχίσουμε τή δημοκρατική διαπαιδαγώγηση. Ἡ

ΕΠΟΝ πρέπει νά διαθέσει ἐπονίτες γιά τ' ἀετόπουλα, πού θά μποροῦν μέ ἁπλά μέσα νά δίνουν στά ἀετόπουλα τή δημοκρατική διαπαιδαγώγηση αὐθόρμητα, στή ζωή καί τά παιχνίδια τους καί νά μποροῦν νά τούς δίνουν καί ὅλα ὅσα χρειάζονται στό ἑλληνόπουλο γιά νά ἀναπτυχθεῖ σωματικά καί πνευματικά μέσα στά δημοκρατικά ἰδανικά.

ΓΙΑ ΤΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΜΑΣ

Λίγα λόγια γιά τή διανόησή μας, σύντροφοι.

Ἐγώ νομίζω ὅτι ἡ διανόηση ἡ δική μας, ἡ ἐαμική διανόηση, μένει πίσω ἀπ' τό λαϊκό κίνημα. Καί γιά νά εἶμαι πιό συγκεκριμένος πρῶτα ἀπ' ὅλα ἐννοῶ τόν κόσμο τῶν γραμμάτων καί καλῶν τεχνῶν. Ἡ ποίηση φυσικά ἐδῶ στέκει κάπως καλύτερα κατά τή γνώμη μου, ἀλλά ὁ πεζός λόγος καί τό θέατρο καθυστεροῦν. Τό θέατρο πολύ περισσότερο. Ἡ λογοτεχνία μας δέ μπόρεσε ἀκόμα νά ἐκφράσει μέ τά δικά της μέσα, ν' ἀποδόσει κατά ἕνα τρόπο πού νά φτάνει στήν ψυχή τοῦ λαοῦ, τό ἔπος του τῆς Ἐθνικῆς ἀντίστασης, τόν ἡρωισμό του τοῦ Δεκέμβρη, τήν πεῖνα τοῦ 41, τά ὄργια τοῦ καταχτητῆ, τά ἐγκλήματα τοῦ ταγματασφαλίτη· κι αὐτό εἶναι κάτι πού ἔχει τίς ρίζες του. Κ' ἐγώ νομίζω ὅτι ἐδῶ φταίει κάπως ὅτι πολύ περισσότερο ἀσχολοῦνται οἱ λογοτέχνες μας γιά τίς σχολές, τίς κατευθύνσεις καί γενικότερες ἀντιλήψεις γιά τέχνη, γιά τό τί εἶναι τέχνη καί πολύ λιγότερο δημιουργοῦν. Ἔχουμε φυσικά ὁρισμένα ἔργα, ἀλλά εἶναι λίγα καί στό θέατρο σχεδόν τίποτα. Μιλᾶν γιά τέχνη ἀλλά ὅταν αὐτή δέ μιλάει στήν ψυχή τοῦ λαοῦ δέν εἶναι τέχνη. Ἡ τέχνη πρέπει νά συγκινεῖ, ν' ἀναταράζει, νά ἀνυψώνει τή λαϊκή ψυχή πρός τό ἀνώτερο καί τό καλύτερο. Νά δείχνει τήν πρόοδο, νά βοηθᾶ, νά ὁδηγεῖ στήν πάλη γιά τήν πρόοδο. Ὅλοι μας εἴδαμε τά σοβιετικά κινηματογραφικά ἔργα. Γιά παράδειγμα τό «Οὐράνιο τόξο». Ὅταν τό βλέπεις σοῦ πιάνει πραγματικά τήν ψυχή, δέ σ' ἀφήνει ἥσυχο, ξεχνᾶς ὅτι βλέπεις κινηματογραφικό ἔργο, τό ζεῖς τό ἔργο καί φεύγεις ἀπό τήν παράσταση μέ μιά ἐσωτερική ἀπαίτηση νά κάνεις καί σύ κάτι, νά κάνεις περισσότερο, κάτι καλύτερο. Αὐτό

εἶναι ἐκεῖνο, ποῦ χρειάζεται ἡ τέχνη πού μιλεῖ στήν ψυχή τοῦ λαοῦ. Μέ τά δικά της μέσα σηκώνει τό λαό, τοῦ δείχνει τό καλύτερο καί τόν ὁδηγεῖ στό καλύτερο. Τέτια πρέπει νά εἶναι ἡ μόνη λαϊκή ζωντανή ἑλληνική «σχολή» στά γράμματα καί τίς τέχνες. Τέτια ἔργα δέν ἔχουμε ἀκόμα καί εἶναι, φυσικά, μιά δουλιά πού πέφτει στίς πλάτες τῶν λογοτεχνῶν μας.

Καθυστεροῦμε ἀκόμα στή γενικότερη ἀξιοποίηση τοῦ κινήματος ἐθνικῆς ἀντίστασης καί πρέπει νά προσέξουμε πολύ νά μή γραφειοκρατοποιήσουμε τό πράγμα αὐτό μέ τήν ἐπιτροπή διαγωνισμοῦ καί ἀποτελεσμάτων. Μιά ὑποχρέωση μεγάλη στόν τομέα αὐτό πού εἶναι καί δική μας κομματική, τήν ἔχει γράψει ὁ «Ρίζος» ἀλλά δέν ἔχει γίνει τίποτε τό θετικό ἀκόμα. Τά τραγούδια τῆς ἀντίστασης νά τά μαζέψουμε ὅλα, ἀπ' ὅλα τά χωριά, ἀπ' ὅλες τίς γωνιές μέ ὅλες τίς ἀποχρώσεις καί παραλλαγές τους καί νά τά ἐκδόσουμε. Εἶναι ἕνας θησαυρός λαϊκός, πού δέν πρέπει νά χαθεῖ, θά ἦταν ἔγκλημα. Εἶναι μιά κατευθείαν συνέχιση, ἕνωση τῆς παράδοσης τῶν παλιῶν καί καινούργιων ἐπαναστατικῶν, ἐθνικοαπελευθερωτικῶν ἀγώνων καί πρέπει νά διαφυλάξουμε τό θησαυρό αὐτό. Εἶναι ὑποχρέωση δική μας πού δέν πρέπει νά τήν παραμελήσουμε μέ καμιά δικαιολογία. Θά πρέπει ἀπ' ὅλα αὐτά τά τραγούδια καί ἀπό τόν ὄγκο τῶν κατορθωμάτων τῆς ἐθνικῆς ἀντίστασης νά βγάλουμε τά καλύτερα, νά τά δουλέψουμε, ὥστε νά δώσουμε πνευματική τροφή στή νεολαία μας πού θά τήν ἀτσαλώσει, θά τή διαπαιδαγωγήσει στό πνεῦμα τοῦ ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ ἀγώνα καί τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας. Ἄς μήν ξεχνοῦμε, τό ξέρουμε αὐτό ὅλοι ὅτι εἶναι ἀκόμα σέ χρήση τά διδακτικά τῆς 4ης Αὐγούστου μέ τίς βιογραφίες τοῦ Μεταξᾶ. Στή Θεσσαλονίκη ἡ «Λαϊκή Φωνή» ξανατύπωσε τά «Ἀετόπουλα» τοῦ βουνοῦ καί τή δίωξαν γι' αὐτό. Φυσικά δέν μποροῦμε ἀκόμα νά κάνουμε τά «Ἀετόπουλα» ἐπίσημο ἀναγνωστικό, μποροῦμε ὅμως νά τό διαδόσουμε μέσα στά ἀετόπουλα, μέσα στά παιδιά μας μέ μικρές ἐκδόσεις πού θά πιάσουν. Ἐκεῖ νά γράψουμε ὅλο τό ἔπος πού ἔζησε καί δημιούργησε ἡ νεολαία μας, νά διατηρήσουμε τίς παραδόσεις καί τίς ἐντυπώσεις της τίς ζωντανές καί νά τήν καθοδηγήσουμε σέ νέους ἀγῶνες ὥστε τά νέα ἀετόπουλα, πού δημιουργοῦνται, νά πλάθονται ἀπό τήν ἴδια ζύμη.

ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΥΠΟ ΚΑΙ ΠΡΩΤΑ ΑΠΟ ΟΛΑ ΓΙΑ ΤΟ «ΡΙΖΟ»

Ὁ «Ρίζος» καλυτέρεψε, οὔτε συζήτηση. Ὅμως ἀκόμα δέν εἶναι ὁ τύπος τῆς ἐφημερίδας, πού χρειαζόμαστε. Θά πρέπει νά τό ποῦμε. Δέ φαίνεται ἀπό τό «Ρίζο» ἡ πραγματική μας Ἑλλάδα. Ἀκόμα «ἀστοφέρνει». Πολύ ἀντιγράφει τίς ἀστικές ἐφημερίδες καί ἐδῶ ὑπάρχει ἕνα βασικό λάθος. Παλιά εἴχαμε τό σύστημα τῶν ἀνταποκρίσεων, σήμερα ὅμως δέ μποροῦμε νά τό ἐφαρμόσουμε γιατί δέν ὑπάρχει καί ὁ χῶρος. Χρειάζεται λίγη καλή θέληση γιά νά μαζεύουμε ὅλο τό ὑλικό, πού μᾶς ἔρχεται καί νά τό δίνουμε συμπυκνωμένο, καλοδουλεμένο σέ δυό ὥς τέσσερες στῆλες κι ἀπό δῶ νά φαίνεται ὅλη ἡ ζωή, ἡ κίνηση, οἱ ἀγῶνες, τά ζητήματα πού ἀφοροῦν τίς μάζες. Πολύ καλύτερη δουλειά θά κάνει ὁ «Ρίζος» ὅταν γράψει γιά τήν Κόρινθο π.χ. γιατί τόν διαβάζουνε ἐκεῖ ἑξακόσιοι καί θά βοηθήσει τό λαό στό ξύπνημα καί στήν πάλη του. Ὁ «Ρίζος» γράφει λίγα εἴτε δέν γράφει τίποτε γιά τή ζωή τοῦ λαοῦ τῶν ἐπαρχιῶν. Ἄν ἔγραφε θά βοηθοῦσε πολύ ὀργανωτικά ἔστω καί μέ μιά ὑπόδειξη. Αὐτό δείχνει ὅτι δέν ἀνταποκρίνεται ὅπως πρέπει στήν ἀποστολή του. Πρέπει νά διορθώσουμε τήν κατάσταση αὐτή καί νά φαίνεται περισσότερο ἡ Ἑλλάδα μέσα ἀπό τίς γραμμές τοῦ «Ρίζου». Πρόβλημα δύσκολο, ἀλλά ὑπάρχουν οἱ ἀπαραίτητες δυνάμεις, πού μποροῦν νά τό λύσουν. Σοβαρό ἀκόμα πρόβλημα εἶναι ἡ ὀργάνωση ἑαμικοῦ γραφείου πληροφοριῶν γιά ὅλη τήν Ἑλλάδα, σοβαρά ὀργανωμένου, ἀνάλογα μέ τό γραφεῖο τύπου γιά τό ἐξωτερικό, πού κάνει θαυμάσια δουλειά. Κάτι τέτιο θά πρέπει νά κάνουμε καί γιά τό ἐσωτερικό. Μ' αὐτό θά μποροῦμε νά κατευθύνουμε σωστά τό μεγάλο μας τύπο, αὐτή τή μεγάλη δύναμη πού διαθέτουμε σήμερα στήν Ἑλλάδα. Εἶναι μεγάλη πολιτική δύναμη ὅταν μπορεῖς κάθε πρωί σ' ὅλη τήν Ἑλλάδα νά δίνεις τήν ἴδια γραμμή γιά ἕνα βασικό ζήτημα. Αὐτό δέ γίνεται καί εἶναι κι αὐτή μιά αἰτία γιά τό ὅτι παρουσιάζουμε πολλά λάθη στόν ἐπαρχιακό τύπο.

ΤΟ ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΟ ΜΑΣ ΜΕΤΩΠΟ

Στή συζήτηση πάνω στό πρῶτο θέμα ἡ σ. Χρύσα μίλησε
γιά τό δογματισμό καί τή βλάβη καί τή ζημιά πού φέρνει στό
κόμμα μας. Θά ἤθελα κι ἐγώ νά πῶ δυό λόγια ἀκόμα σ' αὐ-
τό τό θέμα. Τό ζήτημα τοῦ δογματισμοῦ εἶναι ζήτημα τῆς σω-
στῆς ἐκτίμησης τῆς ἀξίας τῆς θεωρίας. Τί θά πεῖ δογματισμός;
Δογματισμός θά πεῖ ὅτι πιστεύεις σάν σ' ἕνα ἀμετάβλητο δόγ-
μα σέ θέσεις καί μ' αὐτές τίς θέσεις, πού ἀναφέρονται σέ πα-
λιές καταστάσεις καί γεγονότα, πᾶς νά ἐξηγήσεις τή σημερινή
πραγματικότητα, καινούργιες ἐξελίξεις καί καινούργια ζητήματα.
Καί ἐπειδή ἡ πραγματικότητα δέ μπορεῖ νά μπεῖ σέ καλούπια
μένεις ἐσύ ἔξω ἀπ' αὐτή κι ἀπό τή ζωή. Ἔτσι κάνεις λάθη
ἐφόσον δέν ἐκτιμᾶς σωστά τά πράγματα κ' ἐφαρμόζεις κα-
κή γραμμή. Αὐτό εἶναι, σύντροφοι, δογματισμός. Αὐτά γίνον-
ται γιατί στραβά καταλαβαίνουμε τή θεωρία. Εἶναι γνωστή ἡ
θέση τῶν Μάρξ-Ἔνγκελς, τῶν ἱδρυτῶν τοῦ ἐπιστημονικοῦ σο-
σιαλισμοῦ, πού, καταπολεμώντας τούς ὀπαδούς τοῦ μαρξισμοῦ
πού φαινόντουσαν περισσότερο μαρξιστές ἀπό τόν ἴδιο τό Μάρξ,
ἔλεγαν ὅτι «ὁ μαρξισμός δέν εἶναι δόγμα μά καθοδήγηση γιά
δράση». Αὐτό σημαίνει ὅτι μέ τήν πεῖρα τοῦ παρελθόντος, πού
συμπυκνώνεται στή θεωρία, πρέπει νά φωτίζεις τό δρόμο σου
ὄχι ἐπαναλαμβάνοντας παραγράφους καί φράσεις ἀπό κείμενα
πού ἀναφέρονται σέ παλιές καταστάσεις, ἀλλά βλέποντας πῶς
σέ δύσκολες καμπές καί νέες καταστάσεις τό παρελθόν ἀντιμε-
τώπισε τά καινούργια ζητήματα. Πρέπει ὄχι νά βρίσκεις τά πα-
λιά προβλήματα στήν καινούργια κατάσταση, ἀλλά νά τήν ἐξη-
γεῖς μέ τή μέθοδο, πού δίνει ἡ παλιά πεῖρα, πού λέει ὅτι τί-
ποτε δέν ἐπαναλαμβάνεται κι ὅτι κάθε μέρα φέρνει ἕνα νέο χα-
ρακτηριστικό. Ἀποστολή τῆς θεωρίας εἶναι νά σοῦ δείξει τό νέο,
νά τό καταλάβεις, νά τό ἐξηγήσεις καλά, ὥστε νά μπορεῖς τή
νέα κατάσταση νά τήν πιάσεις στά χέρια σου. Ἄν στίς κα-
μπές, τά νέα περάσματα, τίς ἀπότομες ἀλλαγές παρουσιάζον-
ται περισσότερες ταλαντεύσεις, κρίσεις κλπ., εἶναι γιατί ἀκριβῶς
αὐτές τίς στιγμές παρουσιάζεται πιό ἔντονα τό νέο καί μεῖς
δέ μποροῦμε, συνηθισμένοι στά παλιά, νά τό δοῦμε, νά τό ἐξη-

γήσουμε καί νά παλαίψουμε σύμφωνα μέ τίς ἀνάγκες πού δημιουργεῖ αὐτό τό καινούργιο. Μιλᾶμε γιά κρίση, ἀλλαγές, Δεκέμβρη. Ὅλα αὐτά εἶναι κρίσεις, ταλαντεύσεις, πού δημιουργοῦνται ἀπό τήν ἀνεπαρκῆ θεωρητική κατάρτιση, πού ἔχει σάν συνέπεια ἡ πολιτική γραμμή μας νά μήν ἀνταποκρίνεται πιά καλά στήν καινούργια κατάσταση πού δημιουργεῖται καί ἔτσι παρουσιάζονται κενά, χάσματα. Αὐτό τό διαλεχτικό στοιχεῖο, τή διαλεχτική κατανόηση καί ἑρμηνεία τῆς ζωῆς πού εἶναι τό ἀντίθετο ἀπό τό δογματισμό, πρέπει νά τό χωνέψουμε. Εἶναι ἡ πεμπτουσία ὅλης τῆς διδασκαλίας μας. Μ' αὐτή τή μεθοδολογία ἐξοπλισμένοι, νά φροντίζουμε κάθε φορά νά βρίσκουμε τό νέο, πού δημιουργεῖται σιγά ἤ ἀπότομα, νά τό συνδέουμε μέ τά παλιά, νά μήν τό ἀποχωρίζουμε καί νά μήν τό βλέπουμε μονωμένο, ὥστε σωστά νά ἐξασφαλίζουμε τή συνέχεια τῆς γραμμῆς καί δράσης μας. Δύσκολο πράγμα, μά ἀπαραίτητο, ἀναντικατάστατο πού σοῦ ἀπαγορεύει νά μένεις ἥσυχος. Ἀπαιτεῖ νά εἶσαι κάθε μέρα ἄγρυπνος, σέ ἐπιφυλακή γιά νά ἀνταποκρίνεσαι στίς καθημερινές ἀνάγκες, πού σοῦ παρουσιάζουν τά νέα προβλήματα. Αὐτή εἶναι ἡ οὐσία τῆς θέσης μας, ὅτι ἡ θεωρία εἶναι καθοδήγηση γιά δράση. Σέ καθοδηγεῖ πῶς σωστά νά δουλεύεις στηριγμένος ὄχι στήν ἐπανάληψη τοῦ παρελθόντος, μά στή ζωντανή, τή δημιουργική σειρά του.

Ἄλλο πρόβλημα στόν ἰδεολογικό τομέα εἶναι ὁ τροτσκισμός. Χρειάζεται τό μέτωπο αὐτό σέ μᾶς; Χρειάζεται λιγότερο παρά πρίν 15 χρόνια. Χρειάζεται ὅμως καί σήμερα γιατί εἶναι ἕνας τομέας τοῦ ἰδεολογικοῦ μετώπου, πού παρουσιάζει σημεῖα αναζωογόνησης καί δέ θά πρέπει αὐτό νά τό ἀφήσουμε ἀπαρατήρητο. Διεθνές φροῦτο. Εἶναι γνωστό τί ἦταν ὁ τροτσκισμός στή Ρωσία. Ἀρνιόταν τή δυνατότητα ἀνοικοδόμησης τοῦ σοσιαλισμοῦ σέ μιά μόνο χώρα, σέ χώρα ἀγροτική σάν τή Ρωσία. Ἀρνιόταν τή δυνατότητα συνεργασίας ἐργατῶν-ἀγροτῶν, ἔβλεπε τό ἀναπόφευκτο τῆς σύγκρουσης ἐργατιᾶς καί ἀγροτιᾶς καί ἔλεγε ὅτι μόνο μέ τή νίκη τοῦ σοσιαλισμοῦ σέ ἄλλες χῶρες, βιομηχανικά προοδευμένες, θά μποροῦσε νά πραγματοποιηθεῖ ὁ σοσιαλισμός καί στή Σοβιετική Ἕνωση. Κατά συνέπεια, ἔλεγε, πρέπει νά βοηθηθεῖ τό προλεταριάτο σέ ἄλλες χῶρες βιομηχα-

νικές νά νικήσει κι αὐτό μέ τή σειρά του, θά βοηθήσει ἔπειτα σάν κράτος νά λυθοῦν τά προβλήματα τῆς σοσιαλιστικῆς ἀνοικοδόμησης καί τῆς Ρωσίας. Ἡ ζωή ἀπόδειξε ὅτι αὐτή ἦταν μιά θέση πού ἔφερνε σέ τυχοδιωχτισμό. Θά ὁδηγοῦσε τή Σοβιετική Ἕνωση σέ πολεμικές περιπέτειες πού στήν καλύτερη περίπτωση θά τή ζημίωναν ἐξαιρετικά. Ἡ ζωή τά ἀνέτρεψε ὅλα αὐτά. Ἀλλά στό ἐξωτερικό οἱ τροτσκιστές συνέχισαν τή δράση τους ἔντονα καί καταπολεμοῦσαν τήν πολιτική τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς στά διεθνῆ προβλήματα καί κάθε φορά ξεσηκώνονταν μέ καινούργιες θεωρίες. Στήν ἑλληνική του θέση ἔλεγε ὁ τροτσκισμός, ὅτι τό ΚΚ δέ συγκέντρωνε τήν πρωτοπορία τῆς ἐργατιᾶς, ὅτι ἔπρεπε νά διαλυθεῖ καί νά ξαναοργανωθεῖ καί γι' αὐτό λεγόταν λικβινταρισμός. Αὐτός ἦταν ὁ ἐσωκομματικός τροτσκισμός. Ὑπῆρχε ὅμως καί ὁ ἐξωκομματικός τροτσκισμός, πού ἔλεγε ὅτι πρῶτα πρέπει νά μορφωθοῦμε καί ἀφοῦ μορφωθοῦμε ν' ἀρχίσουμε νά παλαίβουμε πολιτικά. Αὐτός ἦταν ὁ ἀρχειομαρξισμός. Σκοπός καί τῶν δύο ἦταν νά διαλύσουν τό κόμμα ἀπό μέσα κι ἀπέξω. Ἡ ζωή ὅμως ἔλεγε ὅτι ἦταν ὑποχρεωμένη νά παλαίψει ἡ ἐργατιά καί χτύπησε τόν τροτσκισμό. Τελικά οἱ τροτσκιστές βγῆκαν ἀπό τό κόμμα κ' ἑνώθηκαν μέ τούς ἀρχείους σέ ἕνα ἀντικομμουνιστικό μέτωπο. Ὁ τροτσκισμός χρησιμοποίησε πρῶτος στήν Ἑλλάδα τή μέθοδο τῆς βίαιης χίτικης πάλης ἐνάντια στό ἐργατικό κίνημα, χτύπησε, διάλυσε συγκεντρώσεις ἐνῶ διεθνῶς ἀποτέλεσε μιά ἀντιλαϊκή ἐχθρική πρωτοπορία, ἕνα πραχτορεῖο τῆς ἀντίδρασης, τῆς χρηματιστικῆς ὀλιγαρχίας μέσα στήν ἐργατική τάξη, μέσα στό κίνημα τό ἐργατικό. Παρουσιαζόταν μέ θέσεις ἀριστερότερες ἀπό τό ΚΚ γιά νά δημιουργήσει κι ἀπό κεῖ ταμπούρια, ἐνῶ ὁ ρεφορμισμός προσπαθοῦσε κι αὐτός νά τό χτυπήσει μέ θέσεις δεξιότερες. Ἡ ζωή καί οἱ πράξεις ἀπόδειξαν τή χρεωκοπία του στήν Ἑλλάδα καί στήν περίοδο τῆς κατοχῆς απόδειξε τήν ἀνικανότητά του νά κάνει κάτι τό δημιουργικό. Σήμερα ἔξω ἀπό τό λαό παρουσιάζεται πάλι μέ «κριτική» καί θέλει νά σπείρει σύγχυση, ὅτι δέν ἔπρεπε νά κάνουμε τό Δεκέμβρη, τή Βάρκιζα κλπ. Ἔχουμε ὑποχρέωση ὅλα αὐτά νά τά πιάνουμε καί νά ἀντιμετωπίζουμε σέ μιά πάλη ἰδεολογική ὅλες

τίς θεωρίες τοῦ τροτσκισμοῦ, πού σήμερα ἔχει διασπασθεῖ. Πρῶτα καί κύρια οἱ ἀκρονυκπλιῶτες τροτσκιστές ἄρχισαν νά βλέπουν πιό καθαρά καί μᾶς πλησιάζουν. Βγάλαν καί τή γνωστή διακήρυξή τους ὅπου χτυπᾶν τόν ἀρχειομαρξισμό. Ἐμεῖς πρέπει νά βοηθήσουμε αὐτούς πού φύγαν ἀπό τό ἀρχεῖο. Καί νά συνεχίσουμε νά ξεσκεπάζουμε τήν πολιτική τῶν ἀρχείων σ' ἐσωτερικά καί διεθνῆ προβλήματα. Στά τελευταῖα αὐτά συγκεντρώνεται ἡ εἰδικότητά τους. Μιλοῦν γιά Ἰσπανία, Κίνα, Ἀργεντινή κλπ., σέ ἐργάτες πού δέν πολυξέρουν, σπέρνουν σύγχυση, διαστρεβλώνουν τήν ἀλήθεια καί κάνουν τόν ἔξυπνο. Ἐμεῖς πρέπει νά τούς ἀντιμετωπίζουμε συγκεκριμένα. Καί τό μποροῦμε αὐτό γιατί ἡ θεωρία μας, ὁ λενινισμός, ἐκμηδένισε τόν τροτσκισμό. Πρέπει νά συνεχίσουμε σ' αὐτή τήν κατεύθυνση.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΔ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΣΣΑΚ

Διαβάσαμε ὕστερα ἀπό τήν εἰσήγηση τοῦ σ. Σιάντου, πού παρατράβηξε ἴσως λιγάκι τό σχοινί, τήν ἀνακοίνωσή τους ὅπου ἄρχισαν νά διαμαρτύρονται ὅτι πρόκειται γιά ὁρισμένους ὀπαδούς τους, πού δέν ἀφομοίωσαν ἀκόμα καλά τό σοσιαλισμό κτλ. Δέν πρόκειται γιά παρανόηση τοῦ σοσιαλισμοῦ, σύντροφοι, ἀπό μερικούς καθυστερημένους ὀπαδούς τῆς ΕΛΔ-ΣΚΕ, μά γιά βασικά λαθεμένη πολιτική. Ἀπόδειξη πρῶτα-πρῶτα ἡ φυγή τους ἀπό τό ΕΑΜ στίς πιό κρίσιμες στιγμές. Εἶναι βασικό λάθος πού ἡ ΕΛΔ-ΣΚΕ δέ θά μπορέσει νά τό ἐξαγοράσει παρά μόνο ὅταν τό διορθώσει. Τέτια λάθη σέ κόμματα μαζικά, ἀρχῶν, πολιτικά, σέ τέτιες δύσκολες στιγμές δέ μένουν ἀπλήρωτα. Αὐτό πρέπει οἱ σύντροφοι τῆς ΕΛΔ νά τό καταλάβουν. Τό δεύτερό τους σφάλμα ἦταν ὅτι πῆγαν νά δημιουργήσουν τό ἀντί-ΕΑΜ, τό ΕΣΣΑΚ. Εἶναι λάθος γιατί δημιούργησαν μιά δεύτερη ὀργάνωση, πού δέ χρειάζονταν μιά καί οἱ πολιτικοί σκοποί του, τό πρόγραμμά του οὐσιαστικά δέ διαφέρει κατά τίποτα ἀπό τό πρόγραμμα καί τούς σκοπούς τοῦ ΕΑΜ, λάθος διασπαστικό, πού δέ μποροῦσε σέ καμιά περίπτωση νά ὠφελήσει τό κίνημά μας. Τρίτο λάθος ἡ συνδικαλιστική τους ταχτική, εἶναι ταχτική συνεργασίας μέ τούς πιό βαμμένους, στκμπαρισμένους ἐχθρούς

τῆς ἐργατικῆς τάξης. Πχ. ὁ Μυλωνᾶς στή Θεσσαλονίκη, ὁ ἐπίσημος γραμματέας του στή Θεσσαλονίκη, σέ ἄρθρο του ἔγραφε ὅτι οἱ κυβερνήσεις τῶν Βαλκανίων, Βουλγαρίας, Ρουμανίας, Γιουγκοσλαβίας εἶναι τρομοκρατικές χωρίς νά φέρει καμιά ἀπόδειξη. Ὁ ἄνθρωπος αὐτός κατηγορεῖ τούς σοσιαλιστές τῶν χωρῶν αὐτῶν, πού συνεργάζονται στίς κυβερνήσεις τους, γιά χρησιμοποίηση χιτλερικῶν μεθόδων. Δέν παίρνεται κανένα μέτρο ἐναντίον του καί τόν ἀνέχονται καί ὅταν πρωτοστατεῖ στή βίαιη, τή φασιστική κατάληψη τοῦ ἐργατικοῦ κέντρου Θεσσαλονίκης. Δέν πρόκειται λοιπόν γιά λάθη ἀλλά γιά γραμμή πού ἐπαναλαμβάνεται μέ σειρά γεγονότα. Στό Βόλο γίνονται πράγματα ἀκόμα χειρότερα. Καί ὄχι μόνο αὐτοῦ. Τό κόμμα λοιπόν αὐτό ἀκολουθεῖ λαθεμένη πολιτική, δέ μπορεῖ μέ ψευτοδικαιολογίες νά σκεπάσει τήν κατάσταση. Ἄλλωστε ἔχουμε τό κριτήριο τῆς ζωῆς, τό μόνο σωστό πού περνάει στά ζητήματα τά δικά μας. Τό κριτήριο λοιπόν αὐτό λέει, ὅτι ἡ ΕΛΔ-ΣΚΕ ἀκριβῶς γιατί ἀκολουθεῖ λαθεμένη γραμμή, δέν ἔγινε μαζικό κόμμα καί μάλιστα ἔχασε πολύ περισσότερο ἀπό τή στιγμή πού ἔφυγε ἀπό τό ΕΑΜ κι ἀκολουθεῖ πολιτική συμβιβασμοῦ καί παζαρεμάτων, πού τό ἀπομακρύνει ὁλοένα ἀπό τή μάζα. Δέν κάνουμε κριτική γιά νά τούς βρίσουμε, τούς εἴχαμε προτείνει συνεργασία καί σταματήσαμε τήν κριτική καί τή συζήτηση. Ζητήσαμε νά μᾶς ποῦν ὑπό ποιούς ὅρους θέλουν τή συνεργασία. Δέ λένε ὅμως τίποτε καί συνεχίζουν τήν ἴδια πολιτική. Πρέπει ἐμεῖς νά συνεχίσουμε τίς προσπάθειές μας γιά συνεννόηση. Μπορεῖ νά γίνονταν ὑπερβολές στήν κριτική. Τέτιες διαφορές μποροῦμε νά τίς ξεκαθαρίζουμε εὔκολα, ἄν ξεκινᾶμε ἀπό τήν ἀνάγκη τῆς ἑνότητας στήν πάλη. Ἄν παραδεχόμαστε ὅτι αὐτό ἀπαιτεῖ τό συμφέρον τῆς χώρας καί τοῦ λαοῦ. Ὅλα μποροῦν νά γίνουν ὅταν ὑπάρχει σοσιαλιστική ἐντιμότητα καί εἰλικρίνεια.

Περνῶ σέ ἕνα ἄλλο ζήτημα. Ἀξίζει νά τό προσέξουμε πολύ. Τό κίνημα τῆς ἐθνικῆς ἀντίστασης παρουσίασε καί κάτι ἀκόμα πού δείχνει ὅτι πράγματι ἦταν ἕνας κατευθεῖαν συνεχιστής τῆς ἐπανάστασης τοῦ 21 καί τῶν ἐθνικῶν μας παραδόσεων, μέσα στίς σημερινές συνθῆκες. Εἶναι ἡ θέση μεγάλου μέρους τοῦ κλήρου στό κίνημα ἀντίστασης. Πρέπει τό Συνέδριο νά

πάρει μιά θέση. Εἶναι κάτι πού ἀφορᾶ τόν κλῆρο καί τήν ἐκκλησία γενικότερα. Αὐτό μιλᾶ ἄμεσα στήν ψυχή τοῦ λαοῦ κ᾿ ἐμεῖς δέ μποροῦμε νά τό ἀφήσουμε ἀπαρατήρητο. Δέ βάζουμε ἐμεῖς τό ζήτημα αὐτό ἀλλά ἡ ἀντίδραση μ᾿ ἐπικεφαλῆς τόν ἴδιο τό μακαριότατο. Πῆρε τήν ἐκκλησία τήν ἑλληνική, τό κύρος της μαζί μέ τό κύρος τοῦ Οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου καί τήν ἔκανε ὄργανο κομματικό, ἀντιλαϊκό, ὄργανο ἐξυπηρέτησης ὄχι ἑλληνικῶν ἐθνικῶν συμφερόντων, ἀλλά ξενικῶν, ἀντιδραστικῶν. Καί μιά πού μπαίνει ἔτσι, πρέπει νά πάρουμε θέση πολύ περισσότερο πού τό κίνημά μας ἔχει ἀξιώσεις καί δικαιώματα μιά καί μεγάλο μέρος τοῦ κλήρου μέ ἐπικεφαλῆς ἱεράρχες πῆραν μέρος, πρωτοστάτησαν, πάλαιψαν καί θυσιάστηκαν στόν ἀγώνα γιά τήν ἐθνική ἀντίσταση. Ὁ ἑλληνικός λαός θέλει τήν ἐκκλησία του ἀντάξια τῶν καλύτερων παραδόσεων τοῦ 21 καί τοῦ ἐθνικοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγώνα. Αὐτό σημαίνει ὅτι ἀντί γιά ὄργανο διάσπασης, διχόνοιας, πού γίνεται στά χέρια τῆς ἀντίδρασης γιά νά ἐξυπηρετήσει ἐξωελληνικούς σκοπούς, θά πρέπει ἡ ἐκκλησία μας, ξανασυνδέοντας τίς σχέσεις καί τούς δεσμούς της μέ τίς ἄλλες ὀρθόδοξες ἐκκλησίες τῶν Βαλκανίων καί τῆς Ρωσίας, νά μπεῖ στήν ὑπηρεσία τοῦ λαοῦ. Ἐμεῖς σεβόμαστε τήν ἑλληνική ἐκκλησία καί τό πατριαρχεῖο καί δέ θά βρεῖτε στήν ἱστορία μας οὔτε ἕνα παράδειγμα νά κουρέψουμε παπά τή στιγμή πού τέτια ὄργια καί αἶσχη τά κάνουν οἱ δῆθεν ὑπέρμαχοι τῆς ἐκκλησίας κατά δεκάδες ἐνάντια σέ πρωτοπόρους ἀγωνιστές τοῦ ἑλληνικοῦ κλήρου. Θέλουμε τήν ἐκκλησία μας ὄργανο ἐξυπηρέτησης τῶν λαϊκῶν συμφερόντων καί πρωτοπόρο γιά τή σύνδεση μέ ὅλες τίς ἀδελφές ὀρθόδοξες ἐκκλησίες. Ὅσο καί νά φαίνεται πρωτότυπο, ἔχουμε τό δικαίωμα νά ζητοῦμε αὐτό τό πράγμα ἀφοῦ ἐκπροσωποῦμε μεγάλη μερίδα τοῦ λαοῦ, πού μᾶς ἀκολουθεῖ, πού πάει στήν ἐκκλησία καί θέλει νά τή νιώθει κοντά του.

ΚΟΜΜΑΤΙΚΗ ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ

Τέλος, σύντροφοι, γιά τά ζητήματα τοῦ κόμματός μας. Θ᾿ ἀρχίσω ἀπό τίς γυναῖκες. Θά πρέπει νά τό ποῦμε ὅτι στό συνέδριο δώσαμε ἐξετάσεις στό ζήτημα αὐτό καί ἀποτύχαμε. Ἀπόδειξη ὅτι καί αὐτή ἡ Ἀθήνα, πού στέκει πρωτοπόρα στό ζήτημα αὐτό, παρά τίς ὑποδείξεις πού τῆς ἔγιναν δέν ἔφερε ἀντιπροσώπους γυναῖκες πού νά ἀνταποκρίνονται στήν ἀναλογία γυναικείων μελῶν πού ἔχει. 17% ἔπρεπε νά εἶναι γυναῖκες ἀντιπρόσωποι τῆς Ἀθήνας καί νομίζω πώς δέν εἶναι. Οὔτε καί γενικά πανελλαδικά οἱ γυναῖκες μέλη τοῦ ΚΚΕ ἀντιπροσωπεύονται ἀναλογικά στό Συνέδριό μας. Ποιός φταίει, σύντροφοι; Φταίει τό ὅτι ὑποτιμᾶμε τό ρόλο τῆς γυναίκας καί τήν παραγκωνίζουμε. Οὔτε συζήτηση. Πρόκειται νά ἐκλέξουμε δυό ἀντιπροσώπους γιά μιά δουλιά, βάζουμε δυό ἄντρες καλύτερα παρά ἕναν ἄνδρα καί μιά γυναίκα. Αὐτό δείχνει ἀκόμα πώς φοβόμαστε τίς γυναῖκες κι αὐτό εἶναι ἕνα λάθος. Δέν πιστεύω νά ἔχουμε στό κόμμα μας μόνο ἄνδρες καλούς. Ἔχουμε καί τό εἴδαμε ἀπό τίς συντρόφισσες πού μίλησαν ἐδῶ, στελέχη τέτια πού φτάνουν, γιά νά μήν πῶ ξεπερνοῦν, τά καλύτερα ἀνδρικά μας στελέχη. Μίλησε ἡ σ. Εὐαγγελία τῆς Κρήτης καί ἡ σ. Ἀλεξάνδρα ὑφαντουργίνα τῆς Θεσσαλονίκης. Καί ἦταν πραγματική ἀποκάλυψη γιά τό συνέδριό μας. Δέν πιστεύω σύντροφοι ὅτι διαθέτουμε πολλά ἀνδρικά στελέχη τέτια πού μποροῦν ἁπλά, κατανοητά, μέ τετράγωνη λογική νά καταπιάνονται μέ ὅλα τά ζητήματα ἔτσι ὅπως τάπιασαν οἱ δυό αὐτές συντρόφισσες. Ἡ σ. Ἀλεξάνδρα ἔδωσε συμβουλές στούς ἐπιστήμονες πῶς νά ὀργανωθοῦν γιά τήν ἐπίλυση δικῶν τους ζητημάτων ὄχι μονάχα τῶν οἰκονομικῶν μά καί τῶν ἐπιστημονικῶν. Πρίν μερικά χρόνια ἕνας τέτιος παρεμβατισμός μιᾶς ὑφαντουργίνας στούς κύκλους τῆς «καθαρᾶς διανόησης» θά θεωροῦνταν ἱεροσυλία καί βεβήλωση. Σήμερα τό πράγμα αὐτό εἶναι αὐτονόητο. Ἀλλά δέν πρέπει νά μείνουμε ὥς ἐδῶ. Μόνο σέ διαπιστώσεις. Συνεχίζουμε παραδόσεις ξένες πρός τό κόμμα, παραδόσεις ἀστικές, ἀντιδραστικές, ὅταν ἐμποδίζουμε οὐσιαστικά τήν ἄνοδο τῆς γυναίκας. Χρειαζόμαστε ἀκόμα ἀπό μιά πλευρά περισσότερες γυναῖκες στό κόμμα γιά νά μᾶς νοικοκυρέψουν. Θά μᾶς βοηθήσουν σέ πολλούς τομεῖς καί θά τά βγάλουνε πέρα πολύ καλύτερα ἀπό μᾶς μέ τήν τσαπατσουλιά μας. Πρέπει τό ζήτημα αὐτό νά τό βάλουμε γιά λύση ἀποφασιστικά. Λόγια πολλά δέ χρειάζονται. Νομίζω ὅτι θά πρέπει τό Συνέδριο ν᾿ ἀποφασίσει νά δημιουργηθεῖ μιά Γραμ-

ματεία τῆς Κεντρικῆς 'Επιτροπῆς γιά τίς γυναῖκες μέ τή Χρύ-
σα ἐπικεφαλῆς σάν συστατικό μέλος τῆς γραμματείας τῆς Κεν-
τρικῆς 'Επιτροπῆς καί νά πραγματοποιήσουμε τό 50% γυναῖκες
μέλη καί στελέχη στό ΚΚΕ. Δέν εἶναι πρόβλημα μηχανικό καί
δέν πρέπει νά λυθεῖ ἔτσι, γιατί θά ἦταν λάθος. Θά πρέπει γι'
αὐτό νά δουλέψουμε γιά νά μήν κατεβάσουμε τό ποιοτικό ἐπί-
πεδο τῶν στελεχῶν μας, ἀλλά νά τό ἀνεβάσουμε ἐξυψώνοντας
καί τά καινούργια γυναικεῖα στελέχη καί μέλη μας. Δέν ὑπάρ-
χει ἀμφιβολία ὅτι ἄν καταπιαστοῦμε μέ τό δυσκολότατο αὐτό
πρόβλημα τῆς ἐσωκομματικῆς μας ἀνοικοδόμησης ὅπως πρέπει,
θά τό βγάλουμε πέρα. Προτείνω, ἄν πάρουμε μέρος στίς ἐκλο-
γές καί δέν δεχτοῦν οἱ ἄλλοι νά δόσουν δικαίωμα ψήφου στίς
γυναῖκες, νά προτείνουμε στό ΕΑΜ νά βάλουμε γυναῖκες ὑπο-
ψήφιους βουλευτές ἀπό κάτω. 'Εμεῖς θά ἐπιμείνουμε καί ἐφό-
σο γίνουν ἐλεύθερες ἐκλογές θά βγάλουμε δεκάδες γυναῖκες
βουλευτές καί ἄς πᾶνε μετά νά τίς ἀποκλείσουν ἀπό τή βουλή.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΣΩΚΟΜΜΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Πολλοί εἶπαν ὅτι μίλησα ὠμά. Χρειάζεται ἡ ὠμότητα αὐτή.
Στό κέντρο τῆς συζήτησης γιά τήν ἐσωκομματική ἀνοικο-
δόμηση μπῆκε φυσικά καί σωστά τό πρόβλημα τῆς ἐσωκομμα-
τικῆς δημοκρατίας. Μέσα στά πλαίσια τῆς κομματικῆς γραμμῆς
καί πειθαρχίας καί μέ προϋπόθεση τήν παραδοχή τῶν προγραμ-
ματικῶν μας ἀρχῶν, τό μέλος τοῦ κόμματος πρέπει νά εἶναι
μέσα στό ΚΚΕ τό ἀφεντικό. Μέσα στό κόμμα μας δέν παίρ-
νουμε κανένα μέ τό στανιό. Ἔρχονται ὅσοι ἔρχονται ὕστερα
ἀπό ἐλεύθερη θέληση καί ἐκλογή γιά νά παλαίψουν γιατί συμ-
φωνοῦν μέ τίς ἀρχές καί τό καταστατικό τοῦ ΚΚΕ. Τά παρα-
δέχονται γιατί τά πιστεύουν. 'Από τή στιγμή πού γίνεται ἡ ἐθε-
λοντική αὐτή ἕνωση, τό μέλος διατηρεῖ μέσα στό κόμμα τήν
αὐτοτέλειά του τήν κομματική, ἐλεύθερα συζητεῖ, κρίνει, κατα-
κρίνει καί ἀποφασίζει, ἔχοντας σάν κριτήριο τό κομματικό καί
γενικότερο λαϊκό συμφέρον. Αὐτό εἶναι τό νόημα τῆς ἐσωκομ-
ματικῆς δημοκρατίας. Αὐτό σημαίνει ὅτι ἡ λέξη ἐντολή πρέπει
νά λείψει ἀπό τό κομματικό μας λεξιλόγιο. Ὅταν μέ συζητή-

σεις ἕνα μέλος δέν τό πείθεις καί καταφεύγεις στήν ἐντολή τότε ἀποτυχαίνεις καί ἡ ἐντολή δέ θά σέ βοηθήσει καί τόσο πολύ. 'Εσωκομματική δημοκρατία σημαίνει ἀκόμα ὅτι ὁ καθένας στόν τομέα του εἶναι ὑπεύθυνος γιά τή δουλιά του καί αὐθαίρετοι παρεμβατισμοί ἀπαγορεύονται. Μοῦ ἔχει ἐμπιστευθεῖ τό κόμμα μέ ἐκλογή ἀπό κάτω, δημοκρατικά, ἕναν τομέα δουλιᾶς κ' ἐγώ εἶμαι ὑπεύθυνος γι' αὐτό. Παρεμβατισμοί καί παρεμβάσεις ἀντικαταστατικές δέν ἐπιτρέπονται. Κριτική καί ἔλεγχος πρέπει φυσικά νά γίνεται. 'Αλλά νά ἁλωνίζει ἕνας σ' ἕναν τομέα ὅπου ἄλλος εἶναι ὑπεύθυνος δέν ἐπιτρέπεται μέ κανένα τρόπο.

Μέ τίς μεταθέσεις στελεχῶν νά εἴμαστε προσεχτικοί. Ἡ κατάσταση εἶναι τέτια πού δέ μποροῦμε νά τίς ἀποφύγουμε, ὕστερα ὅμως ἀπό μιά βδομάδα πού ἔγινε κανονική συνδιάσκεψη καί βγῆκαν τά ταχτικά ὄργανα νά διώχνουμε καί νά ἀλλάζουμε γραμματεῖς, σάν σέ περίοδο παρανομίας, αὐτό πρέπει νά λείψει.

Ἔτσι, γιά νά δόσουμε καί τό παράδειγμα, γιά ὁρισμένες μεταθέσεις, πού θά εἶναι ἀπαραίτητες νά γίνουν μετά τή λήξη τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου σέ ὁρισμένες ὀργανώσεις, νομίζω ὅτι ἡ νέα Κεντρική 'Επιτροπή πρέπει νά ζητήσει ἐξουσιοδότηση τοῦ Συνεδρίου. Γιά νά δείξει καί αὐτή ὅτι σέβεται τό καταστατικό.

Ἕνας σύντροφος μίλησε γιά καθεστώς κομματικῆς δυσμένειας. Αὐτό ὑπάρχει ἴσως ἀλλά δέν εἶναι κομματική. Αὐτή τή γραφειοκρατική ἀρρώστια πρέπει νά τή διώξουμε. Ὅποιος κάνει τό καθῆκον του εἶναι ἐντάξει. Ὅποιος δέν κάνει τό καθῆκον του, ὑπάρχουν μέσα νά τόν βοηθήσουμε, νά τόν διορθώσουμε καί τελικά νά τόν διώξουμε, ὅταν δέ βοηθᾶνε τ' ἄλλα. Μά γιά δυσμένεια εἴτε εὐμένεια δέ μπορεῖ νά γίνεται λόγος. Μίλησαν πολύ γιά τήν κολακεία κλπ. στό κόμμα. Πρῶτα-πρῶτα εἶναι ἀπαράδεχτο γιά τόν κομμουνιστή νά τόν κολακεύει ὁ ἄλλος. Πρέπει νά τόν διώχνει μέ τίς κλωτσιές. Ὅταν κολακεύουν ἕναν σύντροφο καί αὐτός δέν ἔχει μυαλό νά προσέχει τότε παίρνουν ἀέρα τά μυαλά του καί τόν χάνεις. Αὐτό πάλι δέ σημαίνει ὅτι ὅταν ἕνας σύντροφος δουλεύει καλά δέν πρέπει νά τοῦ λέμε ὅτι ἔκανε καλά τή δουλιά του. Μά αὐτό δέν ἔχει σχέση μέ τήν κολακεία.

Ἄλλη πλευρά: τό πνεῦμα τῆς ὑπαλληλίας. Κι αὐτό λάθος χαρακτηριστικό τῆς γραφειοκρατίας, πού δέν ἔχει σχέση

μέ τήν κομματικότητά μας. Ἐμεῖς ἔχουμε ὄχι ὑπαλλήλους ἀλλά ἀγωνιστές κι αὐτό τό ἔχουμε ἀποδείξει μέ τίς θυσίες μας. Ὑπάρχουν ὁρισμένοι πού τήν κομματική δουλιά τήν παίρνουν γιά ὑπαλληλία. Αὐτή εἶναι γραφειοκράτες πού μόνο τό μισθό τους κοιτάζουν, εἶναι οἱ μισθοθῆρες. Φυσικά τό κόμμα μας δέ θέλει τά στελέχη του ἐξαθλιωμένα. Θά τά βοηθήσει καί πρέπει νά τά βοηθήσει νά ζοῦν μιά ἀξιόπρεπη ζωή γιά νά κάνουν τή δουλιά τους ὅπως πρέπει. Ἀλλά τόν κομματικό νεοπλουτισμό πού θά ἤθελαν ὁρισμένοι νά καλλιεργήσουν πρέπει νά τόν ξεριζώσουμε μέ ὅλα τά μέσα.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΡΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΥΤΟΚΡΙΤΙΚΗ

Ἔχει νόημα ὅταν εἶναι δημιουργική καί φέρνει ἀποτελέσματα. Νά μή γίνεται γιά νά ἡσυχάσουμε τή συνείδησή μας ὅτι κάναμε τό καθῆκον μας, μά νά γίνεται κομματικά. Νά μή γκρινιάζουμε γιατί ἔτσι δημιουργοῦνται προστριβές. Ἡ κριτική ἔχει νόημα πολιτικό νά διορθώνονται τά λάθη. Βοηθάει τήν πρόοδο τῆς δουλιᾶς τοῦ κόμματος. Βοηθάει νά καλυτερεύουν τά μέλη καί ὅλο τό κόμμα. Ἐφόσον εἶναι δυνατό, νά ἀποφεύγουμε τήν ἄγονη κριτική προλαβαίνοντας καί διορθώνοντας τά λάθη. Νά φέρνουμε στό Συνέδριο θετικά ἀποτελέσματα κριτικῆς ὄχι νά περιμένουμε τό Συνέδριο γιά νά κάνουμε κριτική. Θά ἔπρεπε νά διορθώσουμε τό λάθος καί μετά νά ρθοῦμε νά τό ποῦμε ἐδῶ. Μερικοί σύντροφοι κάνουν τό ἀντίθετο. Εἶδαν λάθη καί περίμεναν νά ρθοῦν στό Συνέδριο νά τά ποῦν χωρίς στό μεταξύ νά ἔχουν πάρει μέτρα νά διορθώσουν τά λάθη αὐτά. Φυσικά αὐτός ὁ τρόπος ἐνέργειας δέν εἶναι σωστός.

Ἕνα δικαίωμα πού τό παραχωρεῖ τό καθεστώς τῆς ἐσωκομματικῆς δημοκρατίας εἶναι ὅτι τό ἁπλό μέλος, ὅταν νομίζει ὅτι δέ βρίσκει τό δίκιο του, νά μπορεῖ νά ἀπευθύνεται πρός τά πάνω μέχρι τήν Κεντρική Ἐπιτροπή. Πολύ περισσότερο τά στελέχη. Αὐτό εἶναι ὑποχρέωσή τους καί ὄχι δικαίωμα μόνο. Νά φροντίζουν δηλαδή νά διορθώνουν ὅσο μποροῦν περισσότερο τίς ἐλλείψεις καί τά λάθη καταφεύγοντας καί στήν Κεντρική Ἐπιτροπή ὅταν χρειάζεται. Ἐπειδή μιλᾶμε γι' αὐτά πρέπει νά μή

ξεχνᾶμε ὅτι ἡ κριτική χρειάζεται ὄχι μόνο πρός τά κάτω ἀλ-
λά πολύ περισσότερο πρός τά πάνω. Φυσικά ἔχουμε καθοδηγή-
σεις κατώτερες καί ἀνώτερες, δοκιμασμένες. Κοιτᾶμε σ' αὐτές
μ' ἐμπιστοσύνη. Ὅμως δέ θά πρέπει ἐμεῖς νά δίνουμε πάντοτε
ἀπό τά πρίν ἐμπιστοσύνη, δέ θά πρέπει νά εἴμαστε ἐκ τῶν προ-
τέρων ἀσφαλεῖς ὅτι ὅλα θά πᾶν καλά. Πρέπει νά προσέχουμε
πρός τά κάτω, πρός ὅλες τίς κατευθύνσεις καί πολύ περισσό-
τερο πρός τά πάνω, πρός τίς κορυφές χωρίς ἐξαίρεση, γιατί
ὅταν ἕνας ξέρει ὅτι πεντακόσια μάτια τόν παρακολουθοῦν μέ
ἐμπιστοσύνη ἀλλά προσεχτικά, θά κάνει καλύτερα τή δουλιά του.

Μιά καί μιλήσαμε καί διαγράψαμε τά πλαίσια τῆς ἐσωκομ-
ματικῆς δημοκρατίας δέν πρέπει νά ξεχνᾶμε ὅτι βασική μας
ὀργανωτική ἀρχή εἶναι ὁ συγκεντρωτικός δημοκρατισμός καί ὅτι
μόνο μιά πλευρά του εἶναι ἡ ἐσωκομματική δημοκρατία, πού ἀνα-
πτύσσεται κυρίως στίς νόμιμες καταστάσεις. Ὅταν ὅμως δη-
μιουργοῦνται δυσκολίες, τό βάρος πέφτει περισσότερο πρός τό
συγκεντρωτισμό, ἀπαραίτητο στοιχεῖο κομματικῆς ὕπαρξης. Δέ
μποροῦσες στήν περίοδο τοῦ Μεταξᾶ νά κάνεις συνέδριο καί
συνδιασκέψεις. Ἤσουνα ὑποχρεωμένος ἀπό τά πάνω νά διορί-
ζεις, καί δέ θά πρέπει, ὅταν χρειάζεται αὐτό νά μήν ἐφαρμό-
ζεται. Αὐτός εἶναι ὁ συγκεντρωτισμός δικαιολογημένος ἱστορι-
κά. Ἐπίσης μπορεῖ ὁ συγκεντρωτισμός νά γίνεται ἀπαραίτητος
κατά περιοχές καί σήμερα ἀκόμα ἀνάλογα μέ τίς συνθῆκες.

Σήμερα κάνουμε ἕνα νόμιμο συνέδριο, ἀλλά δέν πρέπει νά
παραφουσκώνουνε τά μυαλά μας. Καί ἐγώ δέν ἔχω ἀκόμα πει-
σθεῖ ὅτι εἶναι σωστό ὅτι ἀφήσαμε νά μᾶς φωτογραφίσουν ὅλους.

Γιά τήν ἐπαγρύπνηση. Πρέπει πολύ προσεχτικά νά διαλέ-
γουμε τούς συντρόφους γι' αὐτή τή δουλιά γιατί ὑπάρχει κίν-
δυνος αὐθαιρεσιῶν ὅταν ὁ σύντροφος γιά τή δουλιά αὐτή δέ
μπορεῖ νά κάνει σωστά κομματικά τή δουλιά του. Γι' αὐτό πρέ-
πει νά εἶναι ἀπό τά πιό δοκιμασμένα, τά πιό σταθερά στοιχεῖα.

Ἐφόσο μιλᾶμε γιά τήν ἀντιμετώπιση τοῦ χαφιεδισμοῦ, μήν
ξεχνᾶμε ὅτι περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλο τό κόμμα μας θά τό
χτυπᾶ ἡ ἀντίδραση ἀπ' ὅλες τίς πλευρές. Ὅλες οἱ ὑπηρεσίες,
ξένες καί ντόπιες, ὑπουργεῖα, ἀσφάλειες, χωροφυλακή, ΣΑΝ, Χ,
ἐπιμελητήρια, ξένες κατασκοπεῖες κλπ. θά κοιτοῦν νά βάζουν

ἀνθρώπους στό κόμμα γιά νά κάνουν τή δουλιά τους γιατί εἶναι ἡ ὀργάνωση, πού τούς πολεμᾶ μέ τή μεγαλύτερη συνέπεια καί ἀποφασιστικότητα. Καί γι' αὐτό φροντίζουν μέ τή μεγαλύτερη ἐπιμονή νά βάζουν ἀνθρώπους τους στό κόμμα. Συνεπῶς θά ὑπάρχουν στό κόμμα ἄνθρωποι πού θ' ἀγοράζονται σέ στιγμές ἀδυναμίας, ὅταν οἱ ἀντίπαλοί μας θά ἐκμεταλλεύονται τήν οἰκονομική τους κατάσταση, θά τούς ἐκβιάζουν καί θά τούς κάνουν πράχτορές τους.

Θά βάλουν ὅμως κι ἀνθρώπους σταλμένους εἰδικά γι' αὐτή τή δουλιά. Γι' αὐτό μᾶς μιλᾶ ἡ παγκόσμια πείρα. Θά πρέπει λοιπόν πάντα ἄγρυπνοι νάχουμε τό νοῦ μας. Τά 99% τῶν συλλήψεων καί καταστροφῶν στίς ὀργανώσεις μας προέρχονται ἀπό πράχτορες ἐσωτερικούς, πού δουλεύουν ἀπό μέσα κι ὄχι ἀπό παρακολούθηση ἐξωτερική. Ἔτσι ὅταν παθαίνουμε ἕνα τέτιο χτύπημα, πρέπει νά βρίσκουμε τό χαφιέ. Ὅταν ξέρουμε καί κάνουμε τή δουλιά μας καί προσαρμόζουμε τόν κομματικό μηχανισμό μας ἀνάλογα μέ τίς συνθῆκες πού τό κίνημά μας κάθε φορά περνᾶ, μποροῦμε ν' ἀντιμετωπίσουμε τίς προσπάθειες τοῦ ἐχθροῦ. Ὄχι ὅτι δέ θά εἶναι σέ θέση νά μᾶς χτυπᾶ μεμονωμένα, μά θά ἀποφύγουμε αὐτό πού βασικά ἐπιδιώκει: νά μᾶς χτυπήσει ἔτσι, ὥστε νά μᾶς ἐμποδίσει τήν πραγματοποίηση τῆς ἀποστολῆς μας γενικά. Ἐδῶ χρειάζεται μιά ἐπανάσταση στή δουλιά μας. Εἶναι ἀκατανόητο νά ξέρουν ἄλλοι δουλιές πού κάνω ἐγώ καί πού μόνον ἐγώ θά πρέπει νά ξέρω. Ἔτσι ξέρω τί μοῦ γίνεται. Καί ἔτσι ἀποκλείουμε ξαφνικά χτυπήματα. Ὅταν δουλεύω σέ ἕναν τομέα δουλιᾶς μέ πέντε εἶναι εὐκολότερο νά ἀντιμετωπίσω τό τυχόν χτύπημα ἐντοπίζοντας τήν ἔρευνα στούς πέντε, ἄν μόνον αὐτοί γνωρίζουν τή δουλιά μας, παρά στούς πενήντα, πού ἀπό ἐγκληματικές φλυαρίες μάθαν γιά τή δουλιά αὐτή. Θά ἐξετάσω τό παρελθόν τῶν πέντε, θά ἐρευνήσω καί ἴσως βρῶ τόν αἴτιο. Ἄν δέν τόν βρῶ θά περιμένω τό δεύτερο χτύπημα καί πρέπει νά εἶναι πολύ προσεχτικός ὁ χαφιές γιά νά μή γίνει ἀντιληπτός. Ὑπάρχει ὅμως κι ἄλλο: Μπορεῖ νά γίνει ἕνα χτύπημα σέ ἄλλον τομέα, ὅπου ἀνακατεύονται οἱ τρεῖς ἀπ' αὐτούς τούς πέντε. Τότε σ' αὐτούς θά ἐντοπίσω τήν εὐθύνη. Ὅταν δουλεύουμε ἔτσι προσεχτικά μποροῦμε νά δεχόμαστε καί θά δε-

χόμαστε χτυπήματα, μά κατά βάθος θά εἴμαστε ἀκατανίκητοι. Ἔχουμε τό παράδειγμα τῆς διχτατορίας, ὅπου, παρ' ὅλο ὅτι εἴχαμε ἕναν τέτιο πράχτορα, χρειάστηκαν τέσσερα χρόνια γιά νά σμπαραλιάσουν τήν κομματική καθοδήγηση. Εἴχαμε κάνει ἐννοεῖται ὠκεανούς ἀπό λάθη.

Ἄλλο ζήτημα ἐσωκομματικό. Ὅσοι φύγαν ἀπό τά χωριά τους χωρίς εἰδική ἐντολή, νά γυρίσουν πίσω. Εἶναι ἀπαράδεχτο ν' ἀφήνουμε τά γυναικόπαιδα μοναχά τους γιά νά ἐξασφαλίζουμε τή ζωή μας. Ἄλλος κίνδυνος πού δημιουργεῖται εἶναι ὅτι εἶναι ἀδύνατο νά τούς περιθάλψει ὅλους αὐτούς ἡ ΕΑ καί πέφτει τό ἠθικό τους, τούς χάνουμε καί γίνεται διπλή ζημιά. Πρέπει ὅλοι αὐτοί νά γυρίσουν πίσω, ἐκτός ἄν ὑπάρχει εἰδική ἀπόφαση τῆς ἐπιτροπῆς περιοχῆς. Ἔχουμε πολλά παραδείγματα, πού δείχνουν ὅτι ὅπου οἱ σύντροφοί μας δέν ἔφυγαν, οἱ ζημιές ἦταν λιγότερες καί ὅπου γύρισαν σπάσαν τήν τρομοκρατία καί βελτίωσαν τήν κατάσταση.

Γιά τούς δηλωσίες πάλι. Θά ἦταν λάθος ἄν βγάζαμε τό συμπέρασμα ὅτι οἱ πολιτικές δηλώσεις πού ἔπαιρνε ὁ Μεταξᾶς, μόνο μᾶς ἔβλαψαν. Ἐκείνη τή στιγμή μᾶς κάναν ζημιά, ἀλλά τελικά μᾶς βοήθησαν νά καθαρίσουμε τήν ἦρα ἀπό τό στάρι. Θά εἴχαμε πολύ μεγαλύτερες ζημιές ἄν εἴχαμε σήμερα ἐκείνους πού ἔγιναν δηλωσίες στό κόμμα χωρίς νά ξέρουμε ὅτι κρύβουν μέσα τους τό σπέρμα τῆς προδοσίας. Ὅσοι κάναν τίς δηλώσεις τίς κάναν ἄξια, σύντροφοι, καί δέν πρέπει νά παραπονιόμαστε. Ὅλα τά συστήματα θά τά χρησιμοποιήσουν γιά νά μᾶς κάνουν νά λυγίσουμε. Πρέπει ἀπ' αὐτά τά μέτρα τοῦ ἐχθροῦ νά βγάζουμε ὠφελήματα καί τά βγάζουμε ὅταν σωστά ἀντιμετωπίζουμε τά ζητήματα. Ἔτσι καί δῶ εἶχαν ὁρισμένες ἐπιτυχίες, πού σήμερα ἐμεῖς τίς κάνουμε θετικά διδάγματα γιά τό κόμμα καί ὑψώνουμε τό ἠθικό κύρος τοῦ κόμματος κρατώντας ἔξω ἀπ' αὐτό ἐκείνους πού κάναν δηλώσεις.

Ἀλλά εἶναι πολλοί πού κάναν δηλώσεις χωρίς νά εἶναι μέλη τοῦ κόμματος. Γι' αὐτούς δέ μποροῦμε νά ἐφαρμόσουμε τά ἴδια μέτρα, καί τά ἴδια σταθμά. Ὑπάρχουν ὀργανώσεις καί ἐπιτροπές περιοχῆς πού δηλώνουν ὅτι ὁ τάδε δηλωσίας νομίζουμε ὅτι πρέπει νά μείνει μέλος τοῦ κόμματος. Ἄν καί ἡ ΚΕ

πάρει τέτια ἀπόφαση, τότε φυσικά θά μείνει. Μά αὐτές οἱ περιπτώσεις εἶναι ἐξαιρετικές. Ἡ ἐπιτροπή περιοχῆς Μακεδονίας πῆρε ἔτσι μόνο δύο. Μπῆκε τό ζήτημα στά ἀκτίφ Θεσσαλονίκης καί ἐγώ εἶπα ἄν ἀποφασίσουν ὅλοι ἀπό κάτω πρός τά πάνω θά ἐξετάσει ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή ἄλλη μιά φορά τό ζήτημα καί ἄν οἱ λόγοι εἶναι δικαιολογημένοι θά μείνουν στό κόμμα. Ἀλλ' αὐτό θά εἶναι ἐξαίρεση μόνο καί μόνο γιά νά ἐπικυρώνει τόν κανόνα.

Λίγα γιά τήν προσυνεδριακή ἅμιλλα. Νομίζω ὅτι δέ θά ἀπονείμουμε σέ κανένα τή σημαία τοῦ κόμματος. Γιατί πολλοί τσακώνονται γι' αὐτή καί ἄδικα μάλιστα. Εἴχαμε ὁρισμένες ὀργανώσεις ὅπως τῆς Ἀθήνας, Πειραιᾶ, Θεσσαλονίκης, Βόλου. Ὁ Πειραιᾶς ἔχει δικαιώματα συνδικαλιστικῆς καί ἐργοστασιακῆς δουλιᾶς ὑποδειγματικῆς. Στό Βόλο τό ἴδιο καί στούς ἐπαγγελματίες ἔχει γίνει πολύ καλή δουλιά, μά τό Πήλιο χαλάει τήν ὑπόθεση.

Στή Θεσσαλονίκη ἔχουμε τό μαζικότερο καί καλύτερα ὀργανωμένο παλλαϊκό κίνημα, ἀλλά ἔχει ἄλλες ἐσωτερικές ἀδυναμίες ἡ ὀργάνωση Θεσσαλονίκης.

Καί ἡ Ἀθήνα μέ τή γερή ὀργάνωση ἔχει κι αὐτή ἀδύνατα σημεῖα. Τάβγαλε πέρα μέ τήν αὐτοάμυνα, ἄν καί ἔπαθε μεγάλες ζημιές μέ τό Δεκέμβρη, μεγάλες ζημιές σέ στελέχη, ἀφοῦ τήν ἀποκεφάλισαν μέχρι 4η σειρά. Παρ' ὅλα αὐτά ὅμως, δέν ἦταν ὑποδειγματική σ' ὅλους τούς τομεῖς τῆς δουλιᾶς. Γιά τοῦτο τή σημαία θά τήν κρατήσουμε γιά τό 8ο Συνέδριο. Καί κεῖ θά πάρουμε ἀπόφαση ποιά ὀργάνωση πραγματοποίησε σωστά τήν ἀπόφαση γιά τά 50% σέ γυναῖκες καί σ' αὐτή θά δόσουμε τή σημαία.

Σύντροφοι, κανείς δέ μίλησε γιά τή δουλιά μας στό στρατό καί τά σώματα ἀσφαλείας. Πρῶτ' ἀπ' ὅλα εἶναι ἕνας ἀπό τούς σοβαρούς ὁ τομέας τῆς στρατιωτικῆς δουλιᾶς μας. Πρῶτοι ἔρχονται οἱ ἀξιωματικοί κι ὁπλίτες τοῦ ΕΛΑΣ. Εἶναι ἕνας θησαυρός τοῦ κινήματος, πού πρέπει νά τόν προσέξουμε πολύ ἰδεολογικά, ὀργανωτικά, τεχνικά, ἀπό ὅλες τίς πλευρές γιά νά τόν διατηρήσουμε καί ἀξιοποιήσουμε. Εἶναι ἀδύνατο νά βρεῖτε σ' ὅλα τά κινήματα ἀντίστασης καί σ' αὐτά πού ἐπιβλήθηκαν, μιά τέτια κατάχτηση στούς ἀξιωματικούς, πού εἶχε ἡ χώρα μας. Κι αὐτό θά τό ἐξηγήσουμε μέ τό ὅτι περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλη

χώρα ἡ Ἑλλάδα τρέφεται μέ λαϊκές δημοκρατικές παραδόσεις.
Στό στρατό μας πηγαίνουν στελέχη, περισσότερο ἀπό τό λαό.
Ἀπό τό χωριό, μικροαστοί, ὑπάλληλοι, διανοούμενοι, πού εἶναι
δημοκρατικοί, ἔρχονται σέ μᾶς κ' ἔτσι ἔχουμε αὐτές τίς μεγάλες ἐπιτυχίες.

Σ' ἄλλες χῶρες δημοκρατικές ἡ «τάξη» τῶν ἀξιωματικῶν
εἶναι περισσότερο κλειστή, ἀρχοντοποιημένη, στέκει πιό μακριά
ἀπό τό λαό. Γι' αὐτό ἐμεῖς εἴχαμε περισσότερες εὐκολίες, πήραμε μαζί μας τή μάζα τῶν καλύτερων ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ μας ἀπό ἄποψη ἠθική, λαϊκή, ἐπαγγελματική. Καί πρέπει
νά τούς διαφυλάξουμε καί νά τούς βοηθήσουμε.

Εἶναι καί οἱ ἄλλες ἔνοπλες δυνάμεις μας ὅπου πρέπει νά ξανάρθουμε στίς παλιές καλές παραδόσεις γιά τή δουλιά μέσα σ'
αὐτές. Τό κόμμα μας κάποτε ἐρχόταν πρῶτο στή δουλιά τῶν ἐνόπλων δυνάμεων. Ὁ στρατός καί σήμερα εἶναι δημοκρατικός κατά πλειοψηφία, πρέπει νά τόν πάρουμε μαζί μας συνεχίζοντας
τή δουλιά καί στά σώματα ἀσφαλείας ὅπου δέν πρέπει νά βρίζουμε ὅλο τόν κόσμο μπουραντάδες, ἀλλά νά προσέξουμε τά
ἠθικά, τίμια στοιχεῖα γιά νά τά κερδίσουμε. Τό ἴδιο ἀφορᾶ τή
δουλιά μας στίς ἀντίπαλες ὀργανώσεις.

Νομίζω ὅτι πρέπει νά τονιστεῖ ἰδιαίτερα στήν ἀπόφαση ἡ
σχέση μας μέ τίς ὀργανώσεις τῶν νέων, σύντροφοι. Ἔχουμε σέ
πολλές ὀργανώσεις χιλιάδες μέλη τοῦ κόμματος νέους, ταυτόχρονα μέλη τῶν ὀργανώσεων αὐτῶν τῆς νεολαίας. Οὐσιαστικά
ἔχουμε ξανακάνει τήν ΟΚΝΕ. Μέσα στό κόμμα (πχ. λέμε οἱ
«νέοι κομμουνιστές» τῆς Ἀθήνας, Πειραιᾶ κλπ.). Αὐτό δέν εἶναι
σωστό. Τήν ΟΚΝΕ τή διαλύσαμε γιά νά κάνουμε μιά ἑνιαία ὀργάνωση τῆς ἑλληνικῆς νεολαίας. Αὐτό σημαίνει ὅτι ἡ ὀργάνωση αὐτή ἡ ἑνιαία ἀνταποκρίνεται ὁλοκληρωτικά στίς ἀπαιτήσεις
τοῦ κινήματος γιά τή νεολαία στή σημερινή περίοδο. Κατά συνέπεια οἱ νέοι μέλη τοῦ κόμματος πρέπει νά πᾶν ἐκεῖ καί νά
μήν εἶναι μέσα στό κόμμα. Αὐτό δέν πρέπει νά τούς πειράξει.
Ἄν ὑπάρχει ἕνας πού δέ θέλει, θά μείνει στό κόμμα. Οἱ ἄλλοι οἱ πολλοί πού εἶναι στό κόμμα καί κάνουν δουλιά στίς διάφορες ὀργανώσεις τῆς νεολαίας, θά πᾶν ἐκεῖ στίς ὀργανώσεις
τῆς νεολαίας καί θά μείνουν ἐκεῖ, δέ θά μπαινοβγαίνουν στό

κόμμα καί δέ θά πολιτικοποιοῦν περισσότερο ἀπό ὅ,τι χρειάζεται τίς ὀργανώσεις αὐτές. Θά κάνουν πλατιά δημοκρατική δουλιά στή νεολαία.

ΓΙΑ ΤΑ ΣΤΕΛΕΧΗ ΜΑΣ

Τελειώνοντας, σύντροφοι, θά πῶ λίγα λόγια γιά τά στελέχη, πού εἶναι καί τό κεντρικό ὀργανωτικό ζήτημα. Ὅλα ὅσα λέμε γιά ἐσωτερική δημοκρατία θά τά κάμουν τά στελέχη μας, πού ἀποτελοῦν τό νευρικό σύστημα τοῦ κόμματος, τά αἰσθητήρια καί κινητήρια νεῦρα του. Πρέπει λοιπόν αὐτό τό σύστημα τό νευρικό νά τό διατηροῦμε σέ καλή κατάσταση καί γιά τοῦτο χρειάζονται ὁρισμένες προϋποθέσεις. Τό στέλεχός μας πρέπει νά κατέχει τίς βασικές ἀρχές πού βάζει τό κόμμα μας, ἡ ἰδεολογία μας, σ' ἕνα μέλος τοῦ κόμματος, ἄν θέλει νά φαίνεται ἄξιο τῆς ὀνομασίας αὐτῆς. Τά στελέχη μας, σύντροφοι, πρέπει νά τά χαρακτηρίζει ἑνότητα θεωρίας, σκέψης, πολιτικῆς, δράσης καί ὀργάνωσης. Αὐτό εἶναι ἀπαραίτητο. Τό ἔχουμε στό κόμμα; Τό συνέδριο ἀπόδειξε ὅτι τόχουμε. Αὐτό δέ σημαίνει ὅτι πρέπει νάμαστε ἀπόλυτα ἱκανοποιημένοι. Ἀντίθετα θά πρέπει πάντα νά διορθώνουμε τίς ἐλλείψεις, νά καλυτερεύουμε καί νά προοδεύουμε στήν πολιτική μας δουλιά, καί στήν ὀργάνωσή μας.

Πρέπει νά ἐφαρμόζουμε μακρόπνοη πολιτική στελεχῶν. Βασικό χαρακτηριστικό τοῦ καθοδηγητικοῦ στελέχους εἶναι ὅτι μπορεῖ νά ἀνακαλύπτει ταλέντα, νά ἀνακαλύπτει ἀνθρώπους ἄξιους, νά τούς ἐχτιμᾶ καλά καί νά τούς βάζει στόν τομέα δουλιᾶς πού οἱ ἀξίες τους θ' ἀποδόσουν τό ἀνώτερο δυνατό γιά τό γενικό συμφέρον. Αὐτή εἶναι ἡ βασική μας ὀργανωτική ἀρχή, ἡ οὐσία τῆς ὅλης ὀργανωτικῆς μας πολιτικῆς. Ὁ κατάλληλος ἄνθρωπος στήν κατάλληλη θέση. Ἔτσι δημιουργεῖται ὅλος ὁ ὀργανωτικός μας σκελετός πού συμπληρώνεται ἀπό τή μάζα, τή βάση τοῦ κόμματος καί δημιουργεῖται τό κομματικό οἰκοδόμημα καί γύρω του τό οἰκοδόμημα τῶν μαζικῶν ὀργανώσεων. Πολιτική στελεχῶν δέ σημαίνει παρεμβατισμό, ὅπως εἶπα, ἀλλά ὄχι καί ἀνεχτικότητα ἀντικομματική. Ἐπειδή δέ θέλουμε νά παρεμβαίνουμε στή δουλιά τοῦ στελέχους, δέ θά πρέπει καί

νά ἀνεχόμαστε τά σφάλματά του. Θά πρέπει νά τά διορθώνου-
με συντροφικά καί ὄχι μέ αὐταρχικότητα, πού παρουσιάζουν
πολλά παλιά μέλη μας. Τό μόνο δικαίωμα πού ἔχει ἕνα παλιό
μέλος τοῦ κόμματος εἶναι νά δουλεύει περισσότερο. Αὐτός εἶναι
τίτλος τιμητικός, πού συμβαδίζει μέ τήν ἀξία καί τήν ἀπόδοση
τῆς δουλιᾶς του καί ἄν ὁ νεότερος εἶναι καλύτερος θά δουλέψει
περισσότερο καί θ' ἀνέβει ψηλότερα. Καί ἔκανε φυσικά πολύ
καλά ὁ καθοδηγητής τῆς ΚΟΠΠ, πού σέ δυό περιπτώσεις
ἀντικατέστησε παλιά στελέχη μέ νεότερα, καλύτερα καί πιό ἱκανά.
Σχετικό ζήτημα εἶναι καί ἡ δημιουργία καί ἡ ἀνάπτυξη στε-
λεχῶν. Θά πρέπει τά στελέχη νά τ' ἀναπτύξουμε ὅπως χρειά-
ζεται, φυσιολογικά, προσεχτικά καί μελετημένα καί ὄχι βιαστι-
κά καί ἀφύσικα. Στήν πολιτική στελεχῶν θά πρέπει νά εἴμαστε,
ὅπως εἶπα, μακρόπνοοι. Χαλᾶμε τό στέλεχος ὅταν τό βάζουμε
σέ θέση ὅπου δέ φτάνουν οἱ δυνάμεις του, ὅπως ἐπίσης καί
ὅταν δέν ἀφήνουμε ν' ἀναπτυχθεῖ φυσιολογικά καί τό προω-
θοῦμε βιαστικά. Νά προσέχουμε νά τούς δίνουμε σωστή φυσιο-
λογική κομματική διαπαιδαγώγηση, νά μπαίνουν στό κόμμα καί
νά ἀναπτύσσονται φυσιολογικά, ὄχι ἀπότομα, γιατί αὐτό μετά
πληρώνεται. Ἔχεις ἕνα στέλεχος καλό; Θά πρέπει νά βλέπεις
σ' αὐτό ὄχι ἕναν αὐριανό καθοδηγητή ἀλλά μεθαυριανό, ὥστε
νά τό βάλεις κοντά σέ ἕνα ἄλλο, ἔτσι πού ν' ἀναπτύξει, ζών-
τας τήν κανονική ἐσωκομματική ζωή καί ἐξέλιξη, ὅλες τίς δυ-
νάμεις καί ἱκανότητες πού πρέπει νά ἔχει ἕνα στέλεχος τοῦ
κόμματος. Ἄς πάρουμε ὁρισμένα παραδείγματα. Εἴχαμε στό
κόμμα μας τό Σκλάβαινα, τόν Τυρίμο, τό Μιχαηλίδη. Ἔ, λοιπόν,
ἡ κομματική τους σταδιοδρομία δέν ἦταν φυσιολογική. Ὁ Σκλά-
βαινας μπῆκε στό κόμμα ἀπό τή νεολαία, ἀλλά δέν ἔκανε τή
σκληρή της δουλιά. Στό διάστημα τῆς παγκαλικῆς δικτατορίας
τέσκασε, πῆγε στό χωριό του κι ἦρθε μετά. Κατά τήν ἀντιπο-
λίτευση τοῦ 1929-31 ἔκανε ἕνα πήδημα ἀντιφυσιολογικό, μεγά-
λο, μπῆκε στήν καθοδήγηση, ἔγινε ἀρχηγός τῆς κοινοβουλευτι-
κῆς ὁμάδας τοῦ κόμματος καί μετά γονάτισε. Τά ἴδια ὁ Τυ-
ρίμος, δηλωσίας καί χαφιές ἀκόμη. Ὁ Μιχαηλίδης ἐπίσης δέν
ἔζησε τή ζωή τοῦ κόμματος, δέ μπῆκε ἀπό κάτω νά φτάσει
πρός τά πάνω, ἀλλά ἔφτασε ἀμέσως ἀπάνω στήν καθοδήγηση.

Σέ ἕνα κόμμα ἐπαναστατικό, πού τά στελέχη του πρέπει νάχουν ζήσει ὅλη τή σκληρή καί δύσκολη ζωή τῆς βάσης καί νάχουν βγεῖ ἀπ' αὐτή, τέτιες ἀνωμαλίες πληρώνονται. Ὁ Νεφελούδης ἔχει πάθει τό ἴδιο. Τοῦ τό εἶπα στήν Κέρκυρα καί μ' ἔβρισε. Ἐκεῖ ὅμως εἶναι ἡ βάση. Μπῆκε στήν καθοδήγηση τοῦ κόμματος ἀμέσως, χωρίς ν' ἀτσαλωθεῖ φυσιολογικά. Ὅσα μέλη μπαίνουν ἀπό κάτω δουλεύοντας σ' αὐτές τίς δυσκολίες ξεκαθαρίζουν καί ὅσοι ἀντέχουν σ' αὐτές, φτάνουν μέχρι ἀπάνω. Ὅσοι μπαίνουν ἀπό πάνω παθαίνουν τό ξεκαθάρισμα αὐτό ἀπό πάνω καί αὐτό εἶναι ζημιά γιά τό κόμμα.

Ἄν πάρω τή σημερινή μας καθοδήγηση στό Πολιτικό Γραφεῖο, ὅσο ξέρω ἔτσι ἔχει δημιουργηθεῖ· 5 εἶναι παλιοί νεολαῖοι κι ὁ Σιάντος μπῆκε ἀπό τό 20 στό κόμμα, ὄντας μεγάλος πιά δέ μποροῦσε νά μπεῖ στή νεολαία.

Ὅλοι ἔχουν ζήσει τή σκληρή ζωή τοῦ μέλους τοῦ ΚΚΕ· ἄντεξαν, ἀνέβηκαν φυσιολογικά καί ἔμειναν. Αὐτά γιά τή φυσιολογική ἀνάπτυξη τῶν στελεχῶν μας.

Μιλήσαμε γιά τήν ἀπόσπαση τῆς καθοδήγησης ἀπό τή βάση, τήν ἀνάγκη ἑνότητας τῆς καθοδήγησης μέ τή βάση. Τώρα πρέπει νά κάνουμε αὐτή τήν ἑνότητα πηγαίνοντας στή βάση, ζώντας τόν παλμό της, καθοδηγώντας ζωντανά, ὄχι γραφειοκρατικά, χωρίς νά ἐπεμβαίνουμε καταθλιπτικά, ἀλλά βοηθώντας συντροφικά τά στελέχη, τή βάση νά κάνουν τή δουλιά τους καλά. Ἕνας καθοδηγητής πού δέν ξέρει καλά τή βάση δέν κάνει καλά τή δουλιά του. Στήν ἐξασφάλιση αὐτή τῆς ἑνότητας παίζουν καί ὁρισμένα πράγματα ρόλο. Πρέπει νά μιλᾶμε κατανοητά, ἁπλά. Πολλοί χρησιμοποιοῦν ὅρους πού δέν ταιριάζουν. Πρέπει νά τούς βοηθᾶμε νά τό ἀποφεύγουν αὐτό. Πρέπει νά εἴμαστε ἀκριβόλογοι, χωρίς παχιά λόγια καί τότε γινόμαστε κατανοητοί, ἀγαπητοί καί ἀπαραίτητοι στή βάση.

Στή διαπαιδαγώγηση τῶν μελῶν μας πρέπει νά χρησιμοποιοῦμε, ὅσο ἔχουμε δυνατότητες νόμιμες, τό θεσμό τῶν ἀκτίφ. Γιά ἕνα θέμα ὁρισμένο, σ' ἕνα εἰδικό κλάδο κλπ. καλοῦμε ἀκτίφ. Μαζεύουμε τά στελέχη, ἀναλύει τό θέμα ἕνας σύντροφος, βάζει τή γραμμή, βάζουν οἱ ἄλλοι σύντροφοι τίς ἐρωτήσεις καί παρατηρήσεις τους, μιλᾶν ἕνας δυό καί φεύγουν. Μποροῦμε ἔτσι σ' ἕνα μήνα νά περνᾶμε ἀπό τά ἀκτίφ ὅλο τό κόμμα, νά περνᾶμε τή βάση ἀπό τέτια σχολειά. Ἀναθέτουμε σέ ὁρισμένους, ἁπλά μέλη νά μελετήσουν καί ν' ἀναλύσουν ὁρισμένα θέματα στό ἀκτίφ, τούς δίνουμε πρωτοβουλία, ἀέρα κι ἔτσι ὅταν ἡ δουλιά αὐτή γίνεται δημιουργικά, ἀναπτύσσουμε γρήγορα στελέχη.

Σύντροφοι, τό τελευταῖο ζήτημα: Πολύ σωστά ὅλοι οἱ σύντροφοι συμφώνησαν ὅτι ἡ ἠθική ὑπόσταση κάθε μέλους καί στελέχους τοῦ κόμματος πρέπει νά εἶναι ἄσπιλη. Βέβαια ἐμεῖς δέν εἴμαστε ἔξω ἀπό τήν ἑλληνική κοινωνία, οὔτε εἴμαστε καλόγεροι, ἀλλά ἄνθρωποι βγαλμένοι μέσα ἀπό τό λαό, πού θέλουμε νά τόν ὁδηγήσουμε σέ κάτι ἀνώτερο καί καλύτερο. Γι' αὐτό πρέπει νά εἴμαστε ὑπόδειγμα γιά τό λαό, σέ ὅλες τίς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς καί τοῦ ἀγώνα. Ὄχι πώς δέ θά καπνίζουμε καί δέ θά πίνουμε. Θά καπνίζουμε καί θά πίνουμε ἀνθρωπινά. Θά εἴμαστε ἄνθρωποι σάν τούς συνανθρώπους μας, ὅμως παράδειγμα συνειδητοῦ καί τίμιου λαϊκοῦ ἀγωνιστῆ γι' αὐτούς. Αὐτό μᾶς τό ἐπιβάλλει ἡ ἱστορία τοῦ κόμματος καί ἡ θυσία τῶν ἀγωνιστῶν μας, πού πάλαιψαν καί πρόσφεραν τή ζωή τους. Δέν πρέπει νά ξεχνᾶμε τούς ἥρωές μας. Ὁ Μαρουκάκης, πρῶτο θύμα τῆς δικτατορίας, ὁ Βαλιανάτος, γέρος καθοδηγητής τῆς Ἐργατικῆς Βοήθειας, ὁ Μαλτέζος, γραμματέας τῆς ΟΚΝΕ, ἡ Ἠλέκτρα, ὁ Βερβέρης, μέλος τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς, ὁ Σουκατζίδης ἥρωας ἀξεπέραστος καί τόσοι καί τόσοι ἄλλοι, πού θά χρειαζότανε μιά ἀκόμα σάλα γιά νά γράψουμε τά ὀνόματά τους, δημιουργοῦν γιά μᾶς βαριές ὑποχρεώσεις καί γι' αὐτούς πού ἔρχονται καί πού θά πρέπει νά τούς διαπαιδαγωγήσουμε μέ τό ἴδιο τό πνεῦμα μέ τά λόγια πού τό Συνέδριό μας φέρνει γραμμένα στό μέτωπό του:

«Δέν ὑπάρχει τίποτα ἀνώτερο ἀπό τόν τίτλο τοῦ μέλους τοῦ Κόμματος, πού ἱδρυτής καί καθοδηγητής του ἦταν ὁ Λένιν. Δέ μπορεῖ ὁ καθένας ν' ἀνθέξει στίς δυσκολίες καί τίς θύελλες πού συνδέονται μέ τήν ἰδιότητα τοῦ μέλους ἑνός τέτιου κόμματος. Παιδιά τῆς ἐργατικῆς τάξης, παιδιά τῆς ἀνέχειας καί τοῦ ἀγώνα, παιδιά ἀπίστευτων στερήσεων καί ἡρωικῶν προσπαθειῶν, νά τί πρέπει νά εἶναι τά μέλη τοῦ Κόμματος». (Στάλιν).

(Θυελλώδη χειροκροτήματα. Οἱ σύνεδροι ὄρθιοι χαιρετοῦν τόν ὁμιλητή, πού κατεβαίνει ἀπό τό βῆμα).

Ο ΜΑΡΞΙΣΜΟΣ-ΛΕΝΙΝΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ἡ «Κομμουνιστική Ἐπιθεώρηση» συμπληρώνει 25 χρόνια ζωῆς καί μιά ἀνακεφαλαίωση, ἕνα συμπέρασμα γιά τήν πορεία καί ἀνάπτυξη, πού παρουσίασε στά χρόνια αὐτά ἡ μαρξιστική-λενινιστική σκέψη στήν Ἑλλάδα δέ θἆταν παράκαιρη. Ἀντίθετα, ἕνα τέτιο πράγμα εἶναι κάτι, πού χρειάζεται καί μπορεῖ νά ὠφελήσει.

Συνοψίζοντας τίς παρατηρήσεις γιά τήν ἐξέλιξη καί τήν ἀνάπτυξη τῆς μαρξιστικῆς-λενινιστικῆς θεωρίας στήν Ἑλλάδα στά τελευταῖα 25 χρόνια μποροῦμε νά καταλήξουμε στό συμπέρασμα ὅτι παρουσιάζει στή χώρα μας μεγάλη καθυστέρηση.

Ἡ καθυστέρηση αὐτή παρουσιάζεται, πρῶτο, μέ τό γεγονός ὅτι ἡ διάδοση καί μελέτη τῆς μαρξιστικῆς-λενινιστικῆς ἰδεολογίας προχωρεῖ στήν Ἑλλάδα πολύ σιγά. Ἕνα χτυπητό παράδειγμα εἶναι ὅτι στή γλώσσα μας δέν ἔχουν ἀκόμα μεταφραστεῖ τά βασικά ἔργα τοῦ μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ, λογουχάρη, τό «Κεφάλαιο» τοῦ Μάρξ καί ὁ «Ἐμπειριοκριτικισμός» τοῦ Λένιν, γιά νά μήν ποῦμε τά Ἅπαντα τῶν μεγάλων δασκάλων μας Μάρξ-Ἔνγκελς-Λένιν-Στάλιν. Δεύτερο, ἔμεινε πολύ πίσω ἡ ἐπιστημονική μαρξιστική-λενινιστική ἐπεξεργασία, μελέτη, φώτισμα γιά τά βασικά νεοελληνικά προβλήματα. Αὐτό εἶχε σάν ἀποτέλεσμα ὅτι καί ὁ μαρξισμός, πού μᾶς ἔρχονταν, καί ὅσο μᾶς ἔρχονταν, ἀπέξω ἔμενε ξένος, στεῖρος, ὄχι δημιουργικός. Ἐπαναλαμβάνουμε μονάχα ξένα ἀποσπάσματα καί φράσεις, χωρίς νά ζητᾶμε νά βροῦμε ἐπαλήθευση τῆς μαρξιστικῆς-λενινι-

στικῆς θεωρίας μέσα στήν ἑλληνική πραγματικότητα. Χωρίς νά
κοιτᾶμε νά πετύχουμε καρποφόρησή της πάνω στό χῶμα τῆς
νεοελληνικῆς πραγματικότητας. Ἔτσι ὁ μαρξισμός σάν ἐπανα-
στατική ἐπιστημονική θεωρία καί πράξη ἔμενε,—γιά ὅ,τι ἀφορᾶ
τό φώτισμα τῶν βασικῶν νεοελληνικῶν προβλημάτων καί τό χά-
ραγμα τῶν κύριων κατευθύνσεων γιά τό νεοελληνικό πολιτικο-
οικονομικό καί κοινωνικό ξετύλιγμα,—μηχανικός, στεῖρος, ὄχι
γόνιμος καί καρποφόρος, ὄχι δημιουργικός, προλεταριακός, λαϊ-
κός-ἐπαναστατικός.

Ἡ καθυστέρηση, πού παρουσίασε ἡ διάδοση, ἀνάπτυξη καί
γονιμοποίηση τῆς μαρξιστικῆς-λενινιστικῆς σκέψης στήν Ἑλλά-
δα ἔχει τήν ἐξήγησή της, τούς λόγους της, λόγους ἰδιότυπους,
νεοελληνικούς.

Πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἡ ἀστικοτσιφλικάδικη ἰδεολογία τῆς «Μεγάλης
Ἰδέας», πού ἐξαρτοῦσε τήν εὐημερία καί πρόοδο τῆς Ἑλλάδας
ἀπ' τήν ἀναβίωση τοῦ ἀρχαιοελληνικοῦ μεγαλείου καί τήν ἀνα-
σύσταση τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας, εἶχε πιάσει τόσο βαθιά,
εἶχε σκοτίσει τόσο πολύ τά μυαλά τοῦ λαοῦ, ὥστε κυριαρχοῦ-
σε ἀπόλυτα στήν πνευματική μας ζωή καί τό ἰδεολογικό ἐποι-
κοδόμημά μας καί ἔπνιγε ἀσφυκτικά κάθε ἰδεολογική ἐκδήλω-
ση, πού ζητοῦσε νά ξεφύγει ἀπ' τό μονοπώλιο καί τήν κηδε-
μονία της. Καί ὅσοι διανοούμενοι καί σπουδαγμένοι μᾶς ἔρχον-
ταν ἀπ' τό ἐξωτερικό ἐπηρεασμένοι ἀπ' τό δυτικοευρωπαϊκό σο-
σιαλισμό, πού τότε ἀνθοῦσε, παραμέριζαν τίς νέες ἰδέες τους,
τίς κρύβαν στά ντουλάπια καί ἔμπαιναν κι αὐτοί, ἔτσι εἴτε
ἀλλιῶς, στήν ὑπηρεσία τῆς «Μεγάλης Ἰδέας», περιμένοντας ὕστε-
ρα ἀπ' τήν πραγματοποίησή της νά ξεθάψουν τό σοσιαλισμό τους
καί νά δουλέψουν, τότε μόνο, γιά τήν ἐπικράτησή του! Ἡ
ἀστικοτσιφλικάδικη ἰδεολογία τῆς «Μεγάλης Ἰδέας» τάχε κατα-
φέρει τόσο καλά,—μέ τήν πολιτική πού ἀπ' αὐτήν ἐμπνεόταν,—νά
κρατήσει τήν Ἑλλάδα στήν πιό χαμηλή οἰκονομική βαθμίδα, στήν
ξενική ἐξάρτηση καί τήν πιό μεγάλη κοινωνικοπολιτική καθυ-
στέρηση, ὥστε ὁ κόσμος νά πιστεύει, γιατί δέν ἔβλεπε ἄλλη
διέξοδο καί ἄλλο φῶς, πώς μονάχα μέ τήν πραγματοποίηση
τῆς «Μεγάλης Ἰδέας» θά μποροῦσε νά δεῖ «θεοῦ πρόσωπο». Πε-
ρισσότερο ἴσως ἀπ' ὅ,τι συνέβαινε μέ κάθε ἄλλο βαλκανικό εἴτε

εὐρωπαϊκό λαό, προκειμένου γιά τόν ἑλληνικό, τό νεοελληνικό ἀστικοτσιφλικάδικο ἰδεολογικό ἐποικοδόμημα βάραινε σέ τέτιο βαθμό πάνω στήν πνευματική πρόοδο καί ἀνάπτυξη τοῦ τόπου, πού ἐμπόδιζε τή χειραφέτηση τοῦ λαοῦ ἀπ' τήν ἰδεολογική ὑποδούλωση καί χαλιναγώγηση τῶν κυρίαρχων τάξεων. Κι αὐτό συνέβαινε γιατί ἡ «Μεγάλη Ἰδέα» κατέρθωσε, δημιουργώντας τήν ἀφάνταστη φτώχια καί κακομοιριά τῆς ψωροκώσταινας καί τοῦ λαοῦ καί πλάθοντας τό παραμύθι τῆς ἀρχαιοελληνικῆς συνέχειας καί τῆς βυζαντινῆς παλιγγενεσίας, νά πείσει τά πιό πλατιά στρώματα τοῦ λαοῦ, ὅτι ἄλλος δρόμος, ἀπ' τό ν' ἀφιερωθοῦν ὅλες οἱ δυνάμεις καί ὅλα τά μέσα τοῦ λαοῦ καί τοῦ τόπου, γιά νά πραγματοποιηθεῖ ἡ οὐτοπία της, δέν ὑπῆρχε. Καί μονάχα μέσα στή μακρόχρονη πείρα τῆς ζωῆς, πληρώνοντας τήν πείρα αὐτή πολύ ἀκριβά, θά μποροῦσε ὁ λαός ν' ἀπαλλαγεῖ ἀπ' τήν μεγαλοϊδεάτικη νάρκωση, νά συνέλθει, ν' ἀνασυνταχτεῖ καί νά προχωρήσει σέ πιό θετικές, πιό ζωντανές καί πιό ἑλληνικές πραγματοποιήσεις. Δεύτερο, καί ὅσοι ἀπ' τούς ἕλληνες,—κυρίως διανοούμενοι, σπουδαγμένοι στό ἐξωτερικό, πού βλέπαν τό χαντάκωμα ὅπου ὁδηγοῦσε τόν τόπο ἡ πνευματική ἀρχαιοκαπηλεία καί βυζαντινολογία,—δέν παρατοῦσαν τίς νεωτεριστικές ἰδέες καί τό σοσιαλισμό τους, δέν κάναν παρά μιά μηχανική, νεκρή μεταφορά τῶν προοδευτικῶν ἰδεῶν ἀπέξω. Δέν καίτιζαν οὔτε προσπαθοῦσαν ν' ἀνακαλύψουν τό σοσιαλισμό μέσα στήν Ἑλλάδα καί νά ξεφυτρώσουν τό μαρξισμό μέσα ἀπ' τήν ἑλληνική πραγματικότητα. Δέν εἶχαν, οὔτε μποροῦσαν νά ἀντιπαραθέσουν στή «Μεγάλη Ἰδέα» μιά ντόπια, νεοελληνική, ἐπιστημονική, σοσιαλιστική γραμμή, θεωρία, ἰδεολογία πού νά ξεσκεπάζει τή μεγαλοϊδεάτικη οὐτοπία, καί πού νά πείθει, μέσα στή ζωή καί στήν πράξη, γιά τήν ὀρθότητά της. Ἔτσι μέναν ἀποσπασμένοι ἀπ' τή νεοελληνική ζωή, ἀπομονωμένοι ἀπ' τόν κόσμο, σάν περίεργα ὄντα καί παράξενα φαινόμενα. Αὐτή ἡ ἐπιστημονική ἀνεπάρκεια καί ἀνικανότητά τους ἀντικειμενικά ἀποτελοῦσε μιά συνθηκολόγηση μπροστά στή «Μεγάλη Ἰδέα» καί τούς ὁδηγοῦσε, ἔτσι εἴτε ἀλλιῶς, σ' ἕνα συμβιβασμό μ' αὐτή. Δέν μποροῦσαν νά θεμελιώσουν ἐπιστημονικά τή μαρξιστική θέση, ὅτι ἡ Ἑλλάδα μπορεῖ νά ζήσει καί νά προοδεύσει ὅταν στηριχτεῖ στίς δικές της δυνάμεις καί ἀναπτύξει τίς ἐσωτερικές της δυνατότητες. Ἔτσι ἡ διακήρυξη τῆς σοσιαλιστικῆς, εἴτε τῆς σοσιαλίζουσας ἰδεολογίας τους, ἔμενε «φωνή βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ» καί δίχως πρακτική ἀπόδοση.

Αὐτοί εἶναι οἱ βασικοί λόγοι, πού ἐξηγοῦν τήν καθυστέρηση, πού παρουσίασε ἡ μαρξιστική, ἡ ἐπιστημονική, σοσιαλιστική σκέψη στήν Ἑλλάδα σέ σχέση τόσο μέ τήν Εὐρώπη γενικά ὅσο καί μέ τά Βαλκάνια ἰδιαίτερα, καί παρά τό γεγονός ὅτι ἡ χώρα μας ἀπ' τήν οἰκονομική πλευρά, ἀπ' τήν πλευρά τῆς ἐκβιομηχάνισης καί τῆς ἀνάπτυξης τῆς ἐργατικῆς τάξης ὄχι μονάχα δέν ὑστεροῦσε ἀπ' τίς ἄλλες βαλκανικές χῶρες ἀναλογικά μέ τόν πληθυσμό της, μά καί σ' ἕνα βαθμό τίς ξεπερνοῦσε. Γιά νά δείξουμε ἀκόμα τήν καταθλιπτική κυριαρχία πού εἶχε ἐξασφαλίσει ἡ ἰδεολογία τῆς «Μεγάλης Ἰδέας», θά μπορούσαμε ν' ἀναφέρουμε καί τά προοδευτικά ἀστικοδημοκρατικά κινήματα, πού παρουσιάστηκαν κυρίως στά χρονικά πλαίσια, πού συμπίπτουν μέ τό πέρασμα ἀπ' τόν περασμένο στό δικό μας αἰώνα, καί πού μή μπορώντας καί αὐτά νά ἀντιπαραταχθοῦν στή «Μεγάλη Ἰδέα» δέχονταν τήν ἐπίδρασή της καί ἔπαιρναν ἔτσι, τό θέλαν εἴτε ὄχι, ἕναν ἀντιδραστικό χρωματισμό. Ἡ βασική ἀδυναμία, πού παρουσίασε στή χώρα μας τό ἀστικοδημοκρατικό κίνημα γιά τή γλωσσική καί ἐκπαιδευτική μεταρύθμιση καί τό συστηματικό συγχρονισμό, βρίσκεται στό ὅτι πολεμοῦσε μέ ὅπλα πού δέν ἀνταποκρινόντουσαν στήν κοινωνική, στήν ὑλική καί πνευματική πραγματικότητα τῆς ἐποχῆς μας. Θέλησαν ν' ἀναστήσουν καθυστερημένα τόν οὑμανισμό στήν Ἑλλάδα καί νά πετύχουν τήν ἀνόρθωση καί ἀναγέννηση τοῦ λαοῦ καί τοῦ τόπου ἀπ' τά πάνω, ἀποβλέποντας νά μορφώσουν, νά ἐκπολιτίσουν πρῶτα τό λαό, καί ὕστερα, μέ μορφωμένο πιά τό λαό ν' ἀνασυγκροτήσουν, νά διορθώσουν τά κακά τῆς κοινωνίας. Ἐπηρεασμένοι ἀπ' τή φιλοσοφία τοῦ οὑμανισμοῦ, ἀπ' τό φιλοσοφικό ἰδεαλισμό, πού κρατᾶ τίς ρίζες του ἀπ' τήν ἀρχαιοελληνική ἰδεαλιστική φιλοσοφία, οἱ γλωσσικοί μεταρυθμιστές θέλαν ν' ἀλλάξουν τό πνευματικό ἐποικοδόμημα χωρίς πρῶτα νά μεταβάλουν τίς ὑλικές προϋποθέσεις τῆς κοινωνικῆς ζωῆς. Ἔτσι ἀγνοοῦσαν τή βασική ἀρχή τῆς κοινωνικῆς ὕπαρξης καί προό-

δου—«πρῶτα ζεῖ κανένας καί ὕστερα φιλοσοφεῖ»—καί αὐτό προδίκαζε τήν ἀποτυχία τους. Δέ βλέπαν ὅτι τό γλωσσικό καί πιό γενικά, τό πνευματικό πρόβλημα, ἦταν παράγωγο, εἶτε ἕνα κομμάτι μονάχα ἀπ' τό ὅλο κοινωνικό νεοελληνικό ζήτημα καί δέ μποροῦσε νά λυθεῖ μεμονωμένα. Ὕστερα τό φιλοσοφικό τους βάθρο ἦταν κοινό μέ αὐτό, πού εἶχε ἡ «Μεγάλη Ἰδέα», δηλ. ὁ ἰδεαλισμός. Ἄν αὐτοί πήγαιναν νά λύσουν ἀπ' τά πάνω τό γλωσσικό ζήτημα, ἡ «Μεγάλη Ἰδέα» πήγαινε νά λύσει μέ τόν ἴδιο τρόπο, ξεκινώντας ἀπό ἰδεαλιστικές, ἰδεολογικές προϋποθέσεις, τό ὅλο ἑλληνικό πρόβλημα. Καί κατά φυσικό τρόπο, τό μερικό πρόβλημα ὑποτασσότανε, ὑπάγονταν στό γενικότερο, τό γλωσσικό κίνημα στό μεγαλοϊδεάτικο. Ἔτσι ἔχανε τήν ἀνεξαρτησία του, ἔπαιρνε ἀντιδραστικό χρῶμα, καί ἡ λύση του καταντοῦσε οὐτοπία, ὅπως οὐτοπία ἦταν καί ἡ «Μεγάλη Ἰδέα». Οἱ καθυστερημένοι στήν Ἑλλάδα ὀνειροπόλοι τοῦ οὐμανισμοῦ, δέ βλέπαν, ὅτι,—(στήν ἐποχή μας τῆς πάλης γιά τό δημοκρατικό συγχρονισμό καί τό σοσιαλισμό, ὅπου οἱ κατώτερες λαϊκές μάζες μέ ἐπικεφαλῆς τό προλεταριάτο καταλαμβάνουν τό προσκήνιο τῆς κοινωνικοπολιτικῆς ζωῆς καί παίρνουν στά χέρια τήν ἡγεμονία τῆς πάλης γιά τόν κοινωνικό ἀνακαινισμό)—ὁ οὐμανισμός αὐτός, μέ τό ἰδεολογικό ὁπλοστάσιό του, στήν καλύτερη περίπτωση, δέ μποροῦσε παρά νἆναι ἕνα φρένο γιά τά λαϊκά κινήματα, φρένο πού δούλευε γιά τίς κυρίαρχες τάξεις καί τούς ἐκμεταλλευτές τοῦ λαοῦ.

* * *

Αὐτά σχετικά μέ τήν προϊστορία τοῦ μαρξισμοῦ στήν Ἑλλάδα. Τό πραγματικό δούλεμα καί ἀκόνισμα τῆς μαρξιστικῆς-λενινιστικῆς σκέψης στήν Ἑλλάδα ἀρχίζει, μέ τήν πολιτική χειραφέτηση τῆς πιό πρωτοπόρας τάξης στή χώρα μας, τῆς ἐργατιᾶς, ὅταν αὐτή δημιουργεῖ πιά τό δικό της πολιτικό κόμμα, τό σοσιαλιστικό ἐργατικό, πού, ἀκολουθώντας μιά «φυσιολογική» ἐσωτερική ἐξέλιξη, γένηκε λίγα χρόνια ὕστερα ἀπό τήν ἵδρυση του τό ΚΚΕ.

Ὅμως καί στό ΚΚΕ, στά πρῶτα χρόνια τῆς ὕπαρξής του, ἔχουμε μιά βαθιά ἐσωτερική κρίση, πού γεννήθηκε πάνω στή

βασική ἀντίθεση πού χαρακτηρίζει τή ζωή του, στά πρῶτα δώ-
δεκα πάνω-κάτω χρόνια τῆς ὕπαρξής του.
Ἡ ἀντικειμενική κατάσταση στήν Ἑλλάδα εἶναι ὥριμη,
στόν καιρό τῆς ἵδρυσης τοῦ ΚΚΕ, γιά ριζικές κοινωνικοπολι-
τικές καί οἰκονομικές μεταβολές. Οἱ ἄρχουσες τάξεις καί τά
παλιά πολιτικά τους κόμματα στέκονται φορτωμένα μέ ὅλο τό
βάρος τῆς ἀντιδραστικῆς τους πολιτικῆς, πού ἔφερε γραμμή-
κορδόνι στή μικρασιατική καταστροφή. Λαός καί τόπος δι-
ψοῦν γιά ἀποφασιστική μεταβολή. Καί τό καινούργιο κόμμα,
—πού τό γεννᾶ αὐτή ἡ ἀντικειμενική ὡρίμανση καί τό ἄντρω-
μα, ἡ ταξική συνειδητοποίηση τῆς ἐργατιᾶς,—τό κόμμα αὐτό,
πού εἶναι ἀπ' αὐτή τήν ἀνάγκη τῶν πραγμάτων ὁ κινητήρας τῆς
μεταβολῆς αὐτῆς, ἐνῶ στήν πάλη γιά τά καθημερινά ζητήμα-
τα τῶν μαζῶν παρουσιάζει μιά πρωτοπόρα δραστηριότητα καί
προχωρεῖ μ' ἐπιτυχία, ὅμως στό φώτισμα τῶν βασικῶν κατευ-
θύνσεων, πάνω στίς ὁποῖες θά πρέπει νά βαδίσει ἡ νεοελληνι-
κή οἰκονομική καί κοινωνικοπολιτική μεταβολή, καθυστερεῖ, μέ-
νει πίσω, δέν στέκεται στό ὕψος τῆς ἀποστολῆς του. Ἡ ἀντί-
θεση ἀνάμεσα στό ἀντικειμενικό μέστωμα τῆς μεταβολῆς καί
στήν ὑποκειμενική ἀδυναμία τοῦ «φυσικοῦ» φορέα τῆς μεταβο-
λῆς αὐτῆς νά τή δεῖ, νά τή φωτίσει σωστά καί νά τήν πραγ-
ματοποιήσει ὀργανώνοντας καί καθοδηγώντας τίς μάζες, ἡ ἀν-
τίθεση αὐτή γεννᾶ τήν ἐσωτερική κρίση τοῦ ΚΚΕ.
Ἡ κρίση αὐτή.—Μέσα ἀπ' τόν ὀπορτουνισμό τῶν πρώ-
των του καθοδηγήσεων, πού συνθηκολογοῦσαν μπροστά στήν ἀστι-
κοτσιφλικάδικη ψευτοδημοκρατία. Μέσα ἀπ' τό λικβινταρισμό πού
τρομοκρατημένος ἀπ' τήν ἀνικανότητά του νά φωτίσει σωστά τά
θεμελιακά νεοελληνικά προβλήματα σάλπιζε τή διάλυση τοῦ ΚΚΕ,
πράγμα πού ἦταν ἡ βασική ἐπιδίωξη τῆς ἑνωμένης ἐσωτερικῆς
καί ἐξωτερικῆς ἀντίδρασης στή χώρα μας. Μέσα ἀπ' τό σε-
χταρισμό καί τήν ἀποσυνθετική δίχως ἀρχές ἐσωκομματική πά-
λη, πού μέ δάχτυλο τοῦ ταξικοῦ ἐχθροῦ, ξαπόλυσε μέσα στό
κόμμα ἡ διοίκησή του στά 1929-31,—ἡ κρίση αὐτή, ξεπεράστη-
κε μέσα στήν πράξη τῆς ἐπαναστατικῆς δουλιᾶς τοῦ κόμματος
ἀφοῦ τό εἶχε φθείρει σοβαρά ἐσωτερικά. Ὅμως, τό ΚΚΕ μέ-
σα στήν κρίση αὐτή ἄντρωσε, μορφώθηκε, μέστωσε καί

ἔφτασε στήν ὑπερνίκησή της, ὅταν μέ τήν 6η Ὁλομέλεια τῆς ΚΕ (Γενάρης 1934) ἔδοσε τήν ἐπιστημονική ἀνατομία τῆς νεοελληνικῆς κοινωνικῆς διάρθρωσης καί καθόρισε τούς δρόμους γιά τή λαϊκοδημοκρατική καί σοσιαλιστική μεταβολή στήν Ἑλλάδα, πού θά βγάζαν τή χώρα μας ὁριστικά στή μεγάλη λεωφόρο τῆς ὁλόπλευρης ἀναγέννησης, ἀνασυγκρότησης, προόδου καί πολιτισμοῦ. Ἀπ' τά τότε τό κόμμα πραχτικά καί θεωρητικά τράβηξε τό δρόμο αὐτό σταθερά καί ἐπίμονα, καί παρ' ὅλα τά λάθη, μικρά καί μεγάλα, πού παρουσίασε, βασικά σωστά ὁδήγησε τό λαό στό δρόμο τῆς ἀπελευθέρωσής του. Μόνον ἡ ἔνοπλη καί ἄνιση ἐξωελληνική ἐπέμβαση ἀνάκοψε προσωρινά τή νεοελληνική πορεία πρός τή λαϊκή δημοκρατία καί τό σοσιαλισμό.

* * *

Ἡ μακρόχρονη ἐσωτερική κρίση τοῦ ΚΚΕ ἐξηγιέται ἀπό μιά ὁρισμένη πλευρά καί μέ τήν καθυστέρηση, πού παρουσίασε ἡ διάδοση καί ἀνάπτυξη τοῦ ἐπιστημονικοῦ σοσιαλισμοῦ, τοῦ μαρξισμοῦ στήν Ἑλλάδα, ἡ καθυστέρηση στό νεοελληνικό μαρξιστικό-λενινιστικό φώτισμα γιά τά βασικά μας προβλήματα.

Σήμερα μέ τήν εὐκαιρία πού μᾶς δίνει ἡ «Κομέπ» μέ τά εἰκοσιπεντάχρονά της πρέπει νά ρίξουμε μιά ἐξεταστική ματιά στό δρόμο πού περάσαμε. Μέ τήν «Κομέπ», σάν ἕναν ἀπό τούς πιό σημαντικούς συντελεστές στό δούλεμα καί ἀνάπτυξη τῆς μαρξιστικῆς-λενινιστικῆς ἰδεολογίας στή χώρα μας, περάσαμε ἕνα τέταρτο αἰώνα καί εἴχαμε καί θετικά ἀποτελέσματα καί στόν ἰδεολογικό τομέα. Ὅμως τό θεωρητικό φώτισμα τῶν μικρῶν καί μεγάλων προβλημάτων μέσα στή ζωή καί σάν ἀναγκαία προϋπόθεση γιά τή γόνιμη καθημερινή πραχτική δράση εἶναι κάτι, πού δέν πρέπει ποτέ νά σταματήσει γιατί ἡ ζωή καί ὁ ἀγώνας δέ σταματᾶν ποτέ, θέτουν κάθε μέρα προβλήματα, πού ἀπαιτοῦν καί τό θεωρητικό τους φώτισμα καί δούλεμα, καί ὅταν ἕνας πρωτοπόρος πολιτικός ὀργανισμός παραμελεῖ τό βασικό αὐτό καθῆκον του, τότε μένει πίσω ἀπ' τή ζωή καί ἀπ' τήν ἐκπλήρωση τῆς ἀποστολῆς του. Καί τό καθῆκον αὐτό μπορεῖ νά λυθεῖ σωστά ὄχι ὅταν μένει προσπάθεια λίγων «ἐκλεκτῶν», μά

ὅταν πηγάζει σάν συνισταμένη τῆς θεωρητικῆς κολλεχτιβιστικῆς δουλιᾶς ἀπ' ὅλο τό κόμμα, τήν πρωτοπόρα μαρξιστική-λενινιστική σκέψη στήν Ἑλλάδα.

Δυό βασικά ἀντίπαλες ἰδεολογίες παλαίβουν στή χώρα μας. Ἡ μιά εἶναι ἡ ἰδεολογία τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας καί τοῦ σοσιαλισμοῦ, ἡ ἰδεολογία τῆς ἐργατιᾶς, ποῦναι ὁ πρωτοπόρος ὅλου τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ. Ἡ ἰδεολογία πού δημιούργησαν οἱ Μεγάλοι μας Μάρξ-Ἔνγκελς-Λένιν-Στάλιν. Αὐτή τή διδασκαλία πρέπει νά τή δουλεύουμε καί νά τήν ἐνστερνιζόμαστε σάν καθοδήγηση στήν πάλη μας, προφυλάγοντας τό ἄσπιλό της, τήν ἁγνότητά της ἀπό κάθε προσπάθεια νά λερωθεῖ καί νά νοθευτεῖ, ἀπό κάθε προσπάθεια νά διαστρεβλωθεῖ ἀπ' τό πολυποίκιλο ἰδεολογικό λαθρεμπόριο, πού παρουσιάζεται ἀκόμα καί μέ «σοσιαλιστική», «μπολσεβίκικη», «λενινιστική», «διεθνιστική» μάσκα. Καί ἡ δεύτερη εἶναι ἡ ἰδεολογία τῆς «Μεγάλης Ἰδέας» μέ ὅλα τά φυσικά καί ἀφύσικα παρακλάδια της. Ὁ ἀγώνας στόν ἰδεολογικό τομέα εἶναι ἕνας ἀπ' τούς βασικούς τομεῖς τῆς ταξικῆς πάλης δίπλα στόν οἰκονομικό καί πολιτικό.

Καί ὁ ἀγώνας αὐτός εἶναι ὑποχρέωση γιά τόν κάθε πρωτοπόρο καί συνειδητό Ἕλληνα. *Ὁ μαρξιστής λενινιστής εἶναι πρῶτ' ἀπ' ὅλα μαχητής, μαχητής στήν πράξη καί στή θεωρία, καί παρεξηγᾶν τό μαρξισμό-λενινισμό ὅσοι ζητᾶν σ' αὐτόν κοσμοθεωρητικό καταφύγιο γιά ἐσωτερική ψυχική ἰσορροπία, ἐπανάπαυση καί ἱκανοποίηση.* Θά μοιάζαμε τότε τόν εὐσεβῆ ἰταλό χωρικό, πού ἀναφέρει ὁ Ροΐδης στόν «Ἀσμοδαῖο» του καί πού γίνεται καπουτσῖνος, ὄχι γιά νά πάει στόν παράδεισο, μά γιά νά τρώει δίχως νά σκάβει, δηλ. δίχως νά παλαίβει. Ἕνα τέτιο πνεῦμα εἶναι ἀπόλυτα ἀντίθετο μέ τήν οὐσία τῆς ἰδεολογίας μας. Ἡ ζωή μᾶς καλεῖ χωρίς ἀνάπαυση στήν πάλη. Καί στόν ἰδεολογικό τομέα καί σήμερα μᾶς περιμένουν σειρά ἀπό σοβαρές ὑποχρεώσεις.

Θά μποροῦσε κανένας νά διαγράψει στίς γενικές γραμμές τούς τομεῖς, ὅπου κυρίως θάπρεπε στό κοντινό μέλλον νά στραφεῖ ἡ ἰδεολογική μας προσπάθεια.

α) Νά στερεώσουμε καί ἀποδείξουμε ἐπιστημονικά ὅτι ἡ

νεοελληνική ἀναγέννηση μπορεῖ νά προέλθει καί νά στηριχθεῖ μόνο στίς ντόπιες δυνάμεις καί στίς ἐσωτερικές μας προϋποθέσεις, βρίσκοντας ἐξωτερικό ἰδεολογικό ἀντέρισμα στίς προοδευτικές δυνάμεις τῆς Εὐρώπης, πού ἀποβλέπουν σέ μιά λαϊκή δημοκρατική μεταπολεμική ταχτοποίηση τῆς ζωῆς καί συνεργασίας τῶν λαῶν τῆς Ἠπείρου μας.

β) Ν' ἀποδείξουμε ἱστορικά, ἐπιστημονικά ὅτι ἡ «Μεγάλη Ἰδέα» προξένησε στήν Ἑλλάδα τίς πιό μεγάλες καταστροφές τῆς ἱστορίας της, ὑποδουλώνοντας τό λαό στή ντόπια πλουτοκρατία, καί ξεπουλώντας τή χώρα στό ξένο, καί κατά πρῶτο λόγο τό ἀγγλικό κεφάλαιο. Ὅτι ἡ «Μεγάλη Ἰδέα» σήμερα ἐκπροσωπεῖ τό μεγαλύτερο κίνδυνο γιά τήν ἰδεολογική ἀποπλάνηση τοῦ λαοῦ καί ὅτι καλύπτει καί στεγάζει τή συνασπισμένη νεοελληνική ἀντίδραση, τό δοσιλογισμό καί τό νεοφασισμό.

γ) Νά ἐρευνήσουμε καί φωτίσουμε ἐπιστημονικά τίς πηγές καί τίς ἀρχές τοῦ νεοελληνικοῦ ἔθνους, ἀνατρέποντας τήν ἀντεπιστημονική ἀστικοτσιφλικάδικη θέση γιά ἑνότητα τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ἀπ' τήν Ἀρχαία Ἑλλάδα, μέσα ἀπ' τήν Ἑλληνιστική ἐποχή καί τή Βυζαντινή αὐτοκρατορία, ὥς τίς μέρες μας μέ τό νεοελληνικό ἔθνος, θέση πού τό μαῦρο μέτωπο σήμερα ξαναζεσταίνει (βλ. Δ. Ζακυνθινοῦ. «Ἡ ἑνότης τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορικῆς Παραδόσεως», περιοδ. «Νέα Ἑστία», τεῦχος 441, 1 Νοέμβρη 1945), γιά νά διαιωνίσει τά χάλια καί τό χαντάκωμα ὅπου ἔφερε τόν τόπο μας ἡ ἀστικοτσιφλικάδικη πολιτική, ἐξυπηρετώντας ντόπια καί ξένα πλουτοκρατικά συμφέροντα. Τό νεοελληνικό ἔθνος, δημιούργημα τῶν νεοτέρων χρόνων, ἄρχισε νά διαμορφώνεται μέσα στούς κόλπους τοῦ ἀνατολικοῦ Ρωμαΐκοῦ κράτους, κι ἀπ' τήν ἐποχή πού τό ἀνατολικό αὐτό Ρωμαΐκό κράτος διαμορφώθηκε σέ μιά νέα, ἄσχετη μέ τήν παλιά Ρώμη αὐτοκρατορία, τήν ἱστορική ἐπίσης Βυζαντινή αὐτοκρατορία, γιά νά πάρει τήν όριστική του ἐθνική συνείδηση καί συγκρότηση στά χρόνια τῆς τουρκοκρατίας, στήν πάλη ἐνάντια στόν Ὀθωμανό κατακτητή καί τό ρωμηό κοτζαμπάση συνεργάτη τοῦ κατακτητῆ. Ἡ ἀρχαιοελληνική κληρονομιά, πανανθρώπινη στήν οὐσία της, ὄχι μόνο δέν ἀποτελεῖ νεοελληνικό μονοπώλιο, μά ἀντίθετα ἐμεῖς τήραμε ἀπ' ὄξω.—ἀπ' τούς ξένους, Γερμανούς, Γάλλους, Ἄγγλους,

Ὀλανδούς κ.α.,—τά ἀρχαιοελληνικά φῶτα, καί ὅπως ἔλεγε ἕνας γνωστός καθηγητής μας, ὁ δρόμος πρός τήν Ἀκρόπολη περνᾶ ἀπ' τό Παρίσι, τό Βερολίνο κλπ. καί ὄχι ἀπ' τήν Πλάκα. Ἡ Ἑλλάδα πού γιά αὐτήν ἡ «Μεγάλη Ἰδέα» διεκδικεῖ τό μονοπώλιο τῆς ἀρχαιοελληνικῆς κληρονομιᾶς εἶναι, ἀπ' τίς πιό καθυστερημένες χῶρες στή μελέτη καί ἀξιοποίηση τῆς κληρονομιᾶς αὐτῆς. Σχετικά μέ τή Βυζαντινή αὐτοκρατορία, αὐτή ποτέ δέν ὑπῆρξε ἑλληνική, ἀντίθετα στά ἰδεολογικά της βάθρα στάθηκε ἀρνητής καί διώχτης τοῦ ἀρχαιοελληνικοῦ πνεύματος. Καί τήν προοδευτική πχ. θρησκευτική χριστιανική παράδοση τοῦ Βυζαντίου, τή συνεχίζουν σήμερα πολύ καλύτερα καί πιότερο ἀπό μᾶς οἱ ἄλλοι ὀρθόδοξοι λαοί. Οἱ νεοελληνικές ἐθνικές παραδόσεις, τραγούδια, διηγήσεις, χοροί, πανηγύρια, προλήψεις, ἤθη, ἔθιμα στό βασικό καί ἀποφασιστικό τους μέρος ἀνάγονται στήν περίοδο τῆς ἐθνικῆς νεοελληνικῆς διαμόρφωσης, καί σχετίζονται ἄμεσα εἴτε ἔμεσα, μέ τήν ἀνάπτυξη τῶν καινούργιων, τῶν καπιταλιστικῶν παραγωγικῶν σχέσεων, σχετίζονται δηλαδή μέ τή γέννηση, τήν ἀνάπτυξη, τήν διαμόρφωση τῆς ἀστικῆς νεοελληνικῆς συνείδησης καί συγκρότησης. Ἀπ' αὐτή βασικά τήν ἐθνική μας ἱστορία—πού παραμόρφωσε καί διαστρέβλωσε ἡ ἀστοτσιφλικάδικη μεγαλοϊδεάτικη ἰδεολογία—ἀντλοῦμε ἐμεῖς καί τήν πίστη γιά τή δημιουργικότητα, τή ζωντάνια, τό μέλλον, τήν ἀναγέννηση καί τήν πρόοδο τοῦ ἔθνους μας, καί ὄχι ἀπ' τή σύνδεση καί ἀναγωγή του στήν κοινωνία τῶν δούλων τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδας καί τῶν δουλοπαροίκων τοῦ Βυζαντίου.

δ) Ν' ἀποδείξουμε μέσα στή σύγχρονη νεοελληνική ζωή, πράξη καί πάλη ὅτι ἡ ἰδεολογία τοῦ δυτικοευρωπαΐκοῦ σοσιαλισμοῦ, πού πάει νά δώσει καινούργια ἰδεολογική βάση γιά τό ξεπούλημα τῆς χώρας στό δυτικό ἰμπεριαλισμό, ἀποτελεῖ οὐσιαστικά «σοσιαλιστικό» παρακλάδι τῆς «Μεγάλης Ἰδέας».

ε) Νά ἀπογυμνώσουμε τό ἀντεπαναστατικό πραχτορεῖο τοῦ τροτσκισμοῦ πού ἀποβλέπει νά διασπάσει τίς δυνάμεις τῆς ἐργατιᾶς, πρωτοπορίας στό λαϊκοδημοκρατικό κίνημα καί ἔτσι νά τό ἐξασθενήσει πρός ὄφελος τῆς ντόπιας καί ξένης ἀντίδρασης. Αὐτό, πού ἡ θεωρία τοῦ δυτικοῦ σοσιαλισμοῦ ἐπιδιώκει ἀπ' τά

δεξιά, ὁ τροτσκισμός τό συμπληρώνει ἀπό τά «ἀριστερά» μέσα στό κίνημα τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας.

Ὁ στρατευόμενος μαρξισμός-λενινισμός στήν Ἑλλάδα φέρει στίς πλάτες του τίς πιό βαριές εὐθύνες γιά τήν ὑπόσταση καί τό μέλλον τοῦ ἔθνους. Δέ θέλουμε μηχανική-στείρα-ἄγονη-ἀρνητική-δογματική μεταφορά ἀπόξω. Χρέος μας, εἶναι ἐξοπλισμένοι μέ τή θεωρία καί τή μέθοδο τῶν Μάρξ-Ἔνγκελς-Λένιν-Στάλιν, μέ τό ἰδεολογικό ὁπλοστάσιο τοῦ μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ σταλινισμοῦ, νά μελετᾶμε καί ἀνατέμνουμε τήν ἑλληνική ζωή καί πραγματικότητα μέ τίς κάθε φορά μεταβολές καί ἐξελίξεις της, ν' ἀναλύουμε καί γνωρίζουμε τίς νεοελληνικές, ντόπιες ἰδιοτυπίες καί ἰδιομορφίες, νά φωτίζουμε τόν ἑλληνικό δρόμο πορείας πρός τή λαϊκή δημοκρατία καί τό σοσιαλισμό-κομμουνισμό, δρόμο πού στή μορφή του θἆναι ἑλληνικός-ἐθνικός καί στό περιεχόμενο του λαϊκοδημοκρατικός-ἑαμικός-σοσιαλιστικός, κομμάτι τῆς βαλκανικῆς εὐρωπαϊκῆς καί παγκόσμιας πορείας πρός τή λαϊκή δημοκρατία καί τό σοσιαλισμό. Καί ἀκόμα ὀργανώνουμε καί καθοδηγοῦμε τήν πραχτική πολιτική δράση τῶν μαζῶν γιά νά πραγματοποιήσουν τίς μερικές καί γενικές οἰκονομικές καί πολιτικές ἐπιδιώξεις τους. Γιά τό στρατευμένο μαρξιστή-λενινιστή δέν ὑπάρχει χωρισμός, μά ἑνότητα θεωρίας καί πράξης. Κάθε χωρισμός ἐδῶ ὁδηγᾶ ἀναπόφευχτα στήν ἀποτυχία.

Στήν προώθηση τοῦ μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ στήν Ἑλλάδα ἡ «Κομέπ» στά 25 χρόνια της στάθηκε στήν πρώτη γραμμή. Σήμερα πρέπει νά συνεχίσει πιό ἔντονα, πιό θαρραλέα, πιό ἀποφασιστικά. Βασική της ἐπιδίωξη πρέπει νά εἶναι νά δημιουργήσει, νά διαμορφώσει, κατά ἑκατοντάδες καί χιλιάδες, πρωτοπόρους σκαπανεῖς τῆς πιό πρωτοπόρας καί μοναδικά ἐπιστημονικῆς ἰδεολογίας πού γνώρισε μέχρι σήμερα ἡ ἀνθρωπότητα, τοῦ μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ-σταλινισμοῦ.

Πάρθηκε ἀπό τήν «Κομμουνιστική Ἐπιθεώρηση»,
ἀρ. φύλλου 1, Γενάρης 1946,
ὅπου καί πρωτοδημοσιεύτηκε

Ο ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΗΣ ΛΑΪΚΟΣ ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ ΜΕΛΟΣ ΤΟΥ ΚΚΕ

Πάρθηκε ἀπό τή μπροσούρα
«Ο κομμουνιστής λαϊκός ἀγωνιστής μέλος τοῦ ΚΚΕ»,
ἐκδ. τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ, Ἀθήνα 1946

Ο ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΗΣ ΛΑΪΚΟΣ ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ ΜΕΛΟΣ ΤΟΥ ΚΚΕ

Κλείσιμο στή σειρά ἀπό μαθήματα πάνω στήν ἱστορία τοῦ ΚΚΕ στήν Κεντρική Κομμ. Σχολή, 16 καί 19/3/1946

ΓΙΑΤΙ ΔΙΔΑΣΚΕΤΑΙ Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΚΚΕ

Τήν ἱστορία τοῦ ΚΚΕ τή διδάσκουμε στή σχολή μας γιατί ὅποιος σωστά τή μελετήσει, θά βρεῖ αὐτοῦ μέσα ὄχι μόνο τό βαθύ, τό πραγματικό, τό ἐπιστημονικό νόημα γιά τό νεοελληνικό κοινωνικοοικονομικό καί πολιτικό ξετύλιγμα ὥς τά τώρα, μά καί θά μπορέσει νά ἀποχτήσει τόν θεωρητικοπρακτικό ἐκεῖνο ἐξοπλισμό πού χρειάζεται γιά νά κατευθυνθεῖ τό ξετύλιγμα αὐτό πρός τά μπρός, πρός τήν πρόοδο, γιά νά μεταβληθεῖ ἡ πραγματικότητα ἡ νεοελληνική ἔτσι, ὅπως συμφέρει στό λαό, στήν Ἑλλάδα, σ' ὁλόκληρη τήν προοδευτική ἀνθρωπότητα.

Μᾶς δίνει πραγματικά ἡ μελέτη τῆς ἱστορίας τοῦ ΚΚΕ τόν ἐξοπλισμό αὐτό;

Μᾶς τόν δίνει κάτω ἀπό τήν προϋπόθεση ὅτι τά διδάγματά της, θετικά καί ἀρνητικά, γόνιμα καί στεῖρα, θά μᾶς ἐπιτρέψουν πιό καλά, πιό φωτισμένα, πιό σταθερά, ν' ἀντιμετωπίσουμε καί νά λύσουμε τά μικρά καί μεγάλα προβλήματα πού ἡ ἱστορική πορεία προβάλλει γιά λύση μπροστά μας. Ὅσο πιό δημιουργικά ἀφομοιώνουμε τά διδάγματα, τήν πεῖρα τοῦ παρελθόντος, τόσο πιό ἀποτελεσματικά ἐμεῖς θά καθορίζουμε τή λύση γιά τά προβλήματα αὐτά καί τήν πορεία πού θά πάρει ἡ νεοελληνική ἐξέλιξη.

Δέν εἶναι ἄραγε αὐταπάτη καί ὑπερτροφικός ἐγωκεντρισμός νά ἰσχυριζόμαστε ὅτι ἡ μελέτη τῆς ἱστορίας καί τῆς θεωρίας τοῦ ΚΚΕ δίνει τό κλειδί πού μᾶς ἐξηγᾶ τό πῶς φτάσαμε ἐδῶ

στή νεοελληνική μας πορεία καί πῶς θά προχωρήσουμε παραπέρα;

Γιατί δέν μπορεῖ τόν ἴδιο ἰσχυρισμό νά τόν προβάλλει καί ἕνα ἄλλο ἀπό τά τόσα πολλά κόμματα πού ὑπάρχουν στόν τόπο μας; Γιατί, λόγου χάρη, αὐτό δέν μποροῦμε νά τό ποῦμε γιά τό κόμμα τῶν φιλελευθέρων καί τόν ἀρχηγό του, τόν Ἐλ. Βενιζέλο, πού, ὅπως ὁμολογεῖται ἀπ' ὅλους, στάθηκε ὁ μεγαλύτερος ἀστός πολιτικός τῆς Νέας Ἑλλάδας;

Τά κριτήρια πού ἐδῶ κρίνουν, εἶναι τά ἀντικειμενικά κριτήρια τῆς ἱστορίας καί ὄχι οἱ ὑποκειμενικές κρίσεις καί προδιαθέσεις. Καί τά κριτήρια αὐτά τά ἀντικειμενικά ἐκφράζουν τήν πραγματικότητα, πηγάζουν ἀπό τή ζωή, ἀντανακλοῦν τήν ἀντικειμενική ἐξέλιξη καί βρίσκουν τή δικαίωσή τους καί τήν ἐπιβεβαίωσή τους μέσα στήν ἴδια τή ζωή.

Τό πρόβλημα μπαίνει ἔτσι:

Ἐκφράζει ὁ ἄλφα πολιτικός ἤ τό τάδε κόμμα τό γενικό νόημα τῆς πορείας τῆς κοινωνίας πρός τά μπρός εἴτε τό ἐπί μέρους μόνο συμφέρον μιᾶς τάξης, μιᾶς ὁμάδας κοινωνικῆς; Εἴτε, ἀκόμα, τό ἐπί μέρους συμφέρον μιᾶς τάξης συμπίπτει, ἐνσωματώνεται, συνταυτίζεται μέ τό γενικό κοινωνικό συμφέρον, ἐκφράζει καί προωθεῖ τό μερικό συμφέρον, τή γενική κίνηση καί ἀνάπτυξη ὁλόκληρης τῆς κοινωνίας καί τοῦ λαοῦ;

Τήν ἀπάντηση μπορεῖ νά τή δόσει μόνο ἡ ζωή, ἡ πραγματικότητα ἡ ἱστορική. Καί αὐτή μᾶς λέει γιά τό Βενιζέλο, ὅτι αὐτός, παρ' ὅλες τίς ἀναμφισβήτητες ἀτομικές ἱκανότητές του, σάν ἐκπρόσωπος τῆς ἀστικῆς τάξης, δέν ἐξυπηρέτησε τήν πρόοδο. Αὐτή τήν κρίση βασικά θά βγάλει ἡ ἱστορία γιά τό ἔργο του. Γι' αὐτό καί αὐτός καί τό κόμμα του ἀπότυχαν καί κατάντησε τό κόμμα αὐτό, αὐτοῦ πού κατάντησε.

Ἡ ἴδια ἡ ζωή μᾶς δίνει τήν ἀπάντηση γιά τό ΚΚΕ. Καί αὐτή μᾶς λέει ὅτι τό ΚΚΕ, πού γεννήθηκε ἀπό μιά βαθιά ἱστορική ἀνάγκη, παρ' ὅλες τίς ἀδυναμίες καί τίς κρίσεις πού πέρασε, κατόρθωσε νά βγεῖ τελικά καί νά ἐπιβληθεῖ στήν πλατιά λεωφόρο τῶν ἀνοιχτῶν λαϊκῶν ἀγώνων, γιατί ἀνταποκρίθηκε

στήν ἱστορική ἀνάγκη πού τό γέννησε, ἀνάγκη πού προκαθόρισε βασικά καί τήν κοινωνική ἀποστολή του.

Ἄν δέν ἦταν αὐτό, εἴτε ἄν αὐτό ξέφευγε καί ἀπαρνιότανε τό ἱστορικό κατηγορηματικό πρόσταγμα, θά «ξεφύτρωνε»—γι' αὐτό δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία καμιά—ἕνα ἄλλο κόμμα γιά νά ἐπωμισθεῖ καί νά φέρει σέ πέρας τήν ἀποστολή αὐτή.

Δέν πρόκειται λοιπόν ἐδῶ γιά ἐγωκεντρισμό, μά γιά ἐπιστημονικά καθορισμένη πραγματικότητα.

Ἡ κοινωνική ἐξέλιξη, ὁ ταξικός ἀγώνας, ἡ πάλη πού κάνει ἡ τάξη πού ἀνεβαίνει καί ἐκπροσωπεῖ τήν πρόοδο ἐνάντια στήν τάξη πού κάνει πρός τά πίσω καί ἀντιπροσωπεύει τήν πισωδρόμηση προκαθορίζει, νοηματίζει τή γέννηση, τόν προορισμό καί σταδιοδρομία τοῦ ΚΚΕ. Καί τό ΚΚΕ στηρίζει καί δημιουργεῖ τή θεωρία, τήν πολιτική καί τήν πράξη του ἀπό τή μελέτη καί γνώση τῶν νόμων τῆς κοινωνικῆς ἐξέλιξης, γενικά, καί στήν Ἑλλάδα ἰδιαίτερα, καί ἔτσι μπορεῖ νά συντελεῖ καί αὐτό στήν κατεύθυνση καί νά ἐπιδρᾶ στούς ρυθμούς πού παίρνει ἡ ἐξέλιξη αὐτή.

Ἡ ἀντικειμενική κοινωνική ἐξέλιξη βρίσκει στή θεωρία καί δράση τοῦ ΚΚΕ, τήν πραγμάτωση τῶν ἐπιδιώξεών της. Αὐτή δημιουργεῖ τό ΚΚΕ μά καί δημιουργεῖται ἀπό τό ΚΚΕ, πού εἶναι ὁ συνειδητός καί δημιουργικός φορέας της.

Ὅπως κάθε γνώση δέν πέφτει οὐρανοκατέβατη, ἔτσι καί ἡ κομμουνιστική γνώση καί ἐπίγνωση, αὐτό πού λέμε ἡ θεωρία μας, διαμορφώθηκε, διορθώθηκε, ἄνδρωσε καί ὁλοκληρώνεται μέσα στή ζωή καί πάλη. Καί ὅταν κανένας παρακολουθήσει καί μόνο τό ξεκίνημα, τά τρικλίσματα, τίς ταλαντεύσεις, τό ἄνδρωμα καί τό μέστωμα τοῦ θεωρητικοῦ οἰκοδομήματος τοῦ ΚΚΕ, μπορεῖ νά διαγνώσει αὐτοῦ μέσα καί τήν πορεία τῆς ἱστορικῆς του δικαίωσης. Γιατί ἐκπροσωπεῖ καί ἐπικεφαλίζει τήν πορεία πρός τά μπρός, πρός τό ἀνώτερο, τό καλύτερο, ἀντιπροσωπεύει, ἐνσωματώνει τήν πρόοδο, ἀποτελεῖ τόν κινητήρα της.

Ἀπό τίς πρῶτες ξένες μιμήσεις, μηχανικότητες καί δογματισμούς, φτάσαμε μέσα στή μακρόχρονη ἐπίμοχθη ἀγωνιστική πορεία, στό νά ἐκφράζουν ἡ θεωρία, ἡ πολιτική καί ἡ δράση

τοῦ κόμματος τήν νοελληνική ζωή καί πορεία, νά βάζουν τή σφραγίδα τους σ' αὐτή.

Ἐκεῖ μέσα βρίσκεται, πρέπει νά βρίσκεται, ἡ καλύτερη, ἡ πιό πιστή ἀντανάκλαση τῆς ζωῆς μας, ὁ φάρος καί ἡ πυξίδα τῶν ἀγώνων τῶν μαζῶν καί τῆς πορείας γιά τήν ἱκανοποίησή τους. Αὐτό ἐκφράζει καί τήν πρός τά μπρός νεοελληνική πορεία. Ἄν δέν συνέβαινε αὐτό, θά σήμαινε ὅτι δέ στεκόμαστε, δέν πᾶμε καλά. Ὥστε στή ζωή, στήν πράξη, στούς ἀγῶνες βρίσκουμε τό κριτήριο γιά τήν ὀρθότητα τῆς θεωρίας καί τῆς γραμμῆς μας, τόν ἀδυσώπητο κριτή, πού πρέπει πάντα νά συμβουλευόμαστε. Εἶναι ὁ μπούσουλας πού μᾶς δείχνει ἄν πᾶμε σωστά, ἄν ἀκολουθᾶμε σωστή πορεία. Καί τό γενικό συμπέρασμα πού βγαίνει ἀπό τή ζωή, εἶναι ὅτι παρ' ὅλα τά σφάλματά μας, σταθήκαμε στό σωστό δρόμο. Ἡ ζωή μᾶς δικαίωσε.

Μέ τή θεωρία μας φωτίζουμε τήν πραχτική μας. Μέ τήν πραχτική ἐλέγχουμε καί πλουτίζουμε τή θεωρία μας. Ἡ ἑ ν ό τ η τ α α ὐ τ ή ἀ π ο τ ε λ ε ῖ τ ή δ ύ ν α μ η τ ο ῦ ΚΚΕ. Ἡ ζωή καί ἡ πορεία της πρός τήν πρόοδο δίνουν τό ἀντικειμενικό βάθρο γιά τήν ἑνότητα αὐτή.

Μά τί τέλος πάντων εἶναι τό ΚΚΕ;

Εἶναι ἀκριβῶς αὐτή ἡ μαρξιστική-λενινιστική ἑνότητα θεωρίας καί πράξης στήν πάλη γιά τόν κομμουνισμό. Εἶναι ἡ ἑνότητα αὐτή ὑψωμένη σέ συνειδητό σκοπό καί σέ μαζική πολιτική πάλη ἐνάντια στήν καθυστέρηση καί τήν ἐκμετάλλευση, γιά τήν πρόοδο, γιά τήν ἀνώτερη, τήν κομμουνιστική ὀργάνωση τῆς κοινωνίας.

Φορεῖς συγκεκριμένοι καί ἐκδηλωτές τῆς ἑνότητας αὐτῆς, εἶναι οἱ κατά μέρος ζωντανές μονάδες πού συγκροτοῦν τό ΚΚΕ, δηλαδή τά μέλη καί τά στελέχη, τό κάθε μέλος καί τό κάθε στέλεχος τοῦ ΚΚΕ.

Οἱ μονάδες αὐτές συγκροτοῦν τό σύνολο. Ὅσο πιό ζωντανά στέκουν οἱ μονάδες, τόσο πιό καλά πάει τό σύνολο.

Γι' αὐτό σέ τελευταία ἀνάλυση καί ἀπό τήν πλευρά κυρίως πού μᾶς ἐνδιαφέρει σήμερα, τό κύριο καί βασικό εἶναι αὐτή ἡ μονάδα. Ὁ μεμονωμένος κομμουνιστής, τό μέλος, τό στέλεχος τοῦ ΚΚΕ.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ, ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ Ο ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΗΣ, ΤΟ ΜΕΛΟΣ ΤΟΥ ΚΚΕ;

Εἶναι ὁ ἀγωνιστής πού σάν λαϊκός ἡγέτης, σάν πολιτική μονάδα, σάν κομματικό μέλος καί σάν ἄτομο, ὅλη του τή σκέψη καί ὅλη του τή δράση, ὅλες τίς σωματικές, ψυχικές καί πνευματικές δυνάμεις του, τίς ἀφιερώνει στήν πάλη γιά τόν κομμουνισμό. Τ ό μ έ λ ο ς τ ο ῦ ΚΚΕ κ α ί ἀ κ ό μ α π ι ό π ο λ ύ τ ό σ τ έ λ ε χ ό ς τ ο υ ἀ ν ή κ ε ι ὁ λ ο κ λ η ρ ω τ ι κ ά κ α ί ἀ π ο κ λ ε ι σ τ ι κ ά σ' α ὐ τ ό. Αὐτό σημαίνει:

α) Πρωταρχικό καί ἀνώτατο εἶναι τό συμφέρον τοῦ κόμματος.

β) Ἡ ἀτομική μας ζωή ὀργανώνεται ἔτσι, πού ἀπ' αὐτό τό κόμμα καί ὁ ἀγώνας ἔχουν ὄφελος, τό ἀνώτατο πραγματοποιήσιμο γιά κάθε περίπτωση, ὄφελος καί ποτέ ζημιά.

γ) Κάθε πράξη καί ἐνέργεια καί λόγος μας πρέπει νά ζυγίζεται ἀπό τήν πλευρά τοῦ συμφέροντος τοῦ κόμματος κα μόνο τότε νά πραγματοποιεῖται.

δ) Ἔχουμε ὑποχρέωση ἔτσι ν' ἀναπτύσσουμε τίς πνευματικές καί σωματικές μας δυνάμεις, ὥστε νά προσφέρουμε ὅλα ὅσα μποροῦμε, τό καλύτερο καί τό ἀνώτατο ὅριο ἀπ' αὐτό πού μποροῦμε.

Ἔτσι, τό μέλος καί τό στέλεχος τοῦ κόμματος εἶναι πρότυπο καί ὑπόδειγμα συνειδητῆς καί ἀνώτερης κομματικότητας:

Στήν ἐσωκομματική ζωή καί δουλιά.

Στήν πολιτική καί μαζική ἐμφάνιση καί δράση του.

Στήν ἀτομική καί οἰκογενειακή ζωή καί ἐκδήλωσή του.

Στήν ἀδιάκοπή του προσπάθεια γιά καλύτερη ἀπόδοση καί βελτίωση πολιτική, μορφωτική, θεωρητική, ὁλόπλευρη.

Ὅταν τόσο αὐστηρά καί ἄτεγκτα προβάλλουμε τήν ἀποκλειστική ἡγεμονία τῆς κομματικότητας στή ζωή—σέ κάθε ἐκδήλωση στή ζωή—τοῦ ἀγωνιστῆ, τοῦ μέλους μας, τότε προβάλλει τό ἐρώτημα: Δέν τοῦ στενεύουμε τούς ὁρίζοντες, δέν τοῦ πνίγουμε τόν ἀέρα, δέν τόν κάνουμε αὐτόματο, νευρόσπαστο, ρομπότ; Μήπως αὐτό δέν εἶναι μιά ἀπό τίς πιό συχνές καί «ἀδυσώπητες» κατηγορίες πού μᾶς ἀπευθύνουν ὄχι μόνο ἡ ἀντίδραση, μά καί πολλοί «φίλοι» μας;

Ἄν ὁ κομμουνισμός, ἡ μαρξιστική-λενινιστική κοσμοθεωρία του, ἐκφράζει τό πιό προοδευτικό, τό ἀνώτατο, τό πιό ἐπιστημονικό, τό πιό λαϊκοπολιτισμένο καί ἀνθρώπινο πού ἔχει νά μᾶς φανερώσει ἡ ἀνθρωπότητα στή μέχρι σήμερα ἐξέλιξή της, τότε καί ὁ κομμουνιστής πού εἶναι ἐνσαρκωτής, φορέας καί σκαπανέας τῆς κοσμοθεωρίας αὐτῆς, πρέπει καί σάν ἀγωνιστής καί σάν ἄτομο νά στέκεται στό ὕψος τῆς ἰδεολογίας, τῆς κοσμοθεωρίας του.

Αὐτό πάει νά πεῖ: Ὁ φορέας, ὁ σκαπανέας τῆς πιό πρωτοπόρας καί ἐπιστημονικῆς κοινωνικῆς θεωρίας καί πράξης εἶναι καί σάν ἄτομο ὁ πιό πρωτοπόρος σ' ὅλες τίς ἐκδηλώσεις τῆς κοινωνικῆς ζωῆς. Καί ἡ κατηγορία πού μᾶς ἀποδίδουν; Αὐτή ἐκφράζει τόν τρόμο τῶν ἀντιπάλων μας μπροστά στήν ἀκατανίκητη ὑπεροχή τοῦ κομμουνιστῆ νά προσηλώνεται, ν' ἀφοσιώνεται καί νά θυσιάζεται, ὅταν χρειαστεῖ, στό πιό ἀνώτερο, τό πιό ὑψηλό ἰδανικό πού γνώρισε μέχρι τά σήμερα ἡ ἀνθρωπότητα στήν ἀδιάκοπη πορεία της πρός τό ἀνώτερο καί τό καλύτερο.

Ἐδῶ φυσικά ὑπάρχει μιά ἀντικειμενική δυσκολία.

Γιά νά νικήσει ὁ κομμουνισμός, πρέπει νά συντρίψει τήν ἀντίδραση καί τήν ἀντίσταση, πού προβάλλουν οἱ δυνάμεις τῆς μειοψηφίας, τῆς πισωδρόμησης καί ἐκμετάλλευσης. Αὐτό ἀπαιτεῖ σκληρόν ἀγώνα, πάλη ζωῆς καί θανάτου. Αὐτό ἐπιβάλλει πειθαρχία συνειδητή, ἐθελοντική μά σιδερένια. Ἐπαγρύπνηση συνεχῆ καί ἀκούραστη. Αὐτά δημιουργοῦν τήν ἐντύπωση ὅτι οἱ κομμουνιστές εἶναι κλειστοί ἄνθρωποι, ἀπρόσιτοι, μονοκόμματοι καί μονόπλευροι.

Μιά τέτια γνώμη, φυσικά, δέν εἶναι σωστή. Ὁ κομμουνιστής ἀναμφισβήτητα στήν κομματικότητά του, στό δέσιμό του στό κόμμα, εἶναι ἀποκλειστικός καί ὁλοκληρωτικός, ἀδιαίρετος. Μά ἡ ἴδια αὐτή κομματικότητα τοῦ ζητάει, τοῦ ἐπιβάλλει νά στέκει στό ὕψος τοῦ πρωτοπόρου κοινωνικοῦ ἀναμορφωτῆ καί ἀγωνιστῆ. Νά εἶναι ὁλόπλευρα καταρτισμένος καί μορφωμένος, πνευματικά, ψυχικά καί σωματικά ἀκμαῖος. Τοῦ ἐπιβάλλει νά εἶναι πρότυπο καί ὑπόδειγμα σάν πολιτική μονάδα καί σάν συγκεκριμένος φορέας καί ἐφαρμοστής τῆς κομματικῆς γραμμῆς στόν τομέα, ὅπου ὑπεύθυνα εἶναι ἐνταγμένος καί δουλεύει. Μέ-

νον ἔτσι ὁλοκληρώνει καί τίς ἀπαιτήσεις πού τοῦ προβάλλει ἡ κομμουνιστική κομματικότητα.

Ἡ ἰδιότητα τοῦ κομμουνιστῆ, τό νἆσαι μέλος τοῦ ΚΚΕ, μιά καί ἀνταποκρίνεται στήν πιό ὑψηλή κοινωνική ἀποστολή, ἱκανοποιεῖ καί καλύπτει ἀπόλυτα, γιομίζει πέρα γιά πέρα τή ζωή, τόν κόσμο, τίς ἐπιδιώξεις, τά ἰδανικά κάθε ἀνθρώπου, πού θέλει ὄχι μόνο νά στέκεται στήν πρωτοπορία τῆς κοινωνικῆς προόδου, μά καί νά συντελεῖ μέ τήν ἀτομική του συμβολή στήν ὁμαδική προσπάθεια, πού πραγματοποιεῖ καί προωθεῖ καί κατευθύνει ἐνσυνείδητα καί διαπλάθει ἀκόμα τήν πρόοδο αὐτή, προσφέροντας ὅταν χρειάζεται δίχως δισταγμό, συνειδητά καί τή ζωή του. Νά γιατί ὁ κομμουνιστής, πού ἀπό τήν κοσμοαντίληψή του εἶναι ὁ πιό συνεπής ὑλιστής, ὁ διαλεχτικός ὑλιστής, σάν φορέας τοῦ πιό ὑψηλοῦ ἀνθρώπινου ἰδανικοῦ καί σάν ἀγωνιστής εἶναι ὁ πιό συνεπής, ὁ ἀνώτερος ἰδεαλιστής, ὁ στρατευμένος ἰδεαλιστής. Ἐνῶ ἀντίθετα—καί ἐδῶ θά πρέπει νά ὑπογραμμίσουμε τήν ἀντινομία αὐτή—αὐτοί οἱ ἐκμεταλλευτές, πού στή θεωρία παρουσιάζονται σάν ὀπαδοί τοῦ φιλοσοφικοῦ ἰδεαλισμοῦ, στή ζωή, στήν πράξη χαμοκυλιένται στό βέρβορο τοῦ πιό ποταποῦ καί χυδαίου ὑλισμοῦ.

Δέ φτάνει ὅμως μόνον ὑποκειμενικά νά ἱκανοποιεῖσαι ἐξαντλητικά ἀπό τήν κομμουνιστική κοσμοθεωρία, πρέπει ν' ἀνταποκρίνεσαι καί ἀντικειμενικά στίς ὑποχρεώσεις πού ἐπιβάλλει. Γιατί βασικό γνώρισμα τῆς κοσμοθεωρίας αὐτῆς εἶναι ὅτι ἡ ἀποδοχή της σέ ὑποχρεώνει σέ δράση, εἶναι αὐτό πού λέμε, ὅτι ὁ μαρξισμός-λενινισμός συγκροτεῖ μιά ἑνότητα, ἕνα ἀδιαίρετο σύνολο θεωρίας καί πράξης. Γιά νἆσαι, δηλαδή, πρωτοπόρος στήν κοινωνία καί τήν κοινωνική κίνηση, δέ φτάνει μόνο νά ἐνστερνίζεσαι τήν πρωτοπόρα θεωρία, μά πρέπει ταυτόχρονα καί παράλληλα νά παλαίβεις ἐνάντια στήν ἀντίδραση, καί νά συνεισφέρεις καί νά συντελεῖς καί σύ μέ τίς ἀτομικές σου προσπάθειες, ἐνταγμένος στό ἑνιαῖο σύνολο, στόν κοινό σκοπό, πού εἶναι νά ἐπικρατήσει καί νά νικήσει ἡ πρόοδος, ἡ πρωτοπόρα θεωρία.

Δέ φτάνει ὅμως ἀκόμα τό νά τοποθετεῖσαι ἐσύ μόνος σου καί νά συγκαταλέγεις τόν ἑαυτό σου ἀνάμεσα σέ κείνους πού

συγκροτοῦν τό κίνημα αὐτό, πού παλαίβει γιά τήν πρόοδο, γιά τόν κομμουνισμό. Πρέπει ἄξια, ἀντικειμενικά ν' ἀνταποκρίνεσαι στήν ἀποστολή αὐτή.

Ἔτσι φτάνουμε σέ τοῦτο τό συμπέρασμα:

Ὁ λαϊκός ἀγωνιστής πού εἶναι ὁλοκληρωτικά δοσμένος στό κόμμα καί στό κίνημα, χωρίς νά λογαριάζει κόπους, θυσίες, βάσανα καί πού ὅλα τά ὑποτάσσει στό κίνημα· αὐτός, πού βρίσκει στήν κομμουνιστική θεωρία ἀπόλυτα ἱκανοποιητική ἀπάντηση σέ ὅλα τά ἐρωτήματα πού τοῦ βάζει ἡ ἐποχή, ἡ κοινωνία, ἡ ζωή καί ἡ τάξη του καί πού τελικά συνοψίζονται στήν ἀνάγκη τῆς κοινωνικῆς μεταβολῆς· ὁ λαϊκός ἀγωνιστής πού ἀφιερώνει ὅλες τίς πνευματικές, ψυχικές καί σωματικές δυνάμεις γιά νά πραγματοποιηθεῖ ἡ μεταβολή αὐτή, αὐτός εἶναι ὁ κομμουνιστής, ὁ πρωτοπόρος μαχητής στή θεωρία καί στήν πράξη.

Τό θέμα μας ὅμως δέν ἐξαντλεῖται ἐδῶ. Ἀντίθετα τώρα μόνον, ὕστερα ἀπό ὅσα εἰπώθηκαν πιό πάνω, μπορεῖ νά τοποθετηθεῖ καί νά ἐξεταστεῖ, ἀπό τήν πλευρά πού πρέπει κυρίως νά μᾶς ἐνδιαφέρει σήμερα.

Πῶς πρέπει νἆναι φτιαγμένος, σχηματισμένος καί τί προσόντα πρέπει νά συγκεντρώνει ὁ κομμουνιστής γιά νά μπορεῖ ν' ἀνταποκριθεῖ στό ρόλο καί στήν ἀποστολή του σάν πρωτοπόρου κοινωνικοῦ ἀναμορφωτῆ;

Μήπως ζητᾶμε ἐδῶ τό ἰδανικό, τό ἀπόλυτο, τό τέλειο; Ὄχι, γιατί τέτιο δέν ὑπάρχει. Ἡ ζωή μᾶς δίνει τό ὑλικό πού μᾶς χρειάζεται. Ἀποστολή δική μας, πού ἐνσυνείδητα ἐπιδιώκουμε τούς σκοπούς μας, εἶναι νά διαπλάθουμε τό ὑλικό, τόν ἑαυτό μας ἔτσι, πού νά στέκει στό ὕψος τῆς ἀποστολῆς του, νά δίνει γιά τήν ἐκπλήρωση τῆς ἀποστολῆς του αὐτῆς τό ἀνώτατο ποσοτικά καί τό καλύτερο ποιοτικά ἀπό τίς δυνάμεις πού διαθέτει, ἀπ' αὐτό πού μπορεῖ νά δόσει. Καί ὅταν ἐδῶ μιλᾶμε γιά ὅλα αὐτά, ὁ σκοπός μας δέν εἶναι νά δέσουμε συνταγές, πού ὅταν τίς διαβάσει κανείς θά μπορέσει αὐτόματα νά μεταμορφωθεῖ σέ τέλειο καί ἀψεγάδιαστο. Σκοπός μας εἶναι νά καθορίσουμε ὁρισμένες προϋποθέσεις πού τίς ἀποκρυστάλλωσε ἡ πεῖρα, ἡ ζωή, ἡ πάλη, προϋποθέσεις πού πρέπει τά μέλη μας καί τά

στελέχη μας νά τίς ἔχουν ὑπόψη τους, νά τίς μελετᾶν, νά τίς συμπληρώνουν καί πλουτίζουν μέ τή δική τους θεωρητική καί πραχτική συμβολή. Χωρίς ποτέ νά ξεχνᾶν τοῦτο δῶ: Τό νά δημιουργηθεῖ κανένας σέ καλό μέλος, σέ καλό στέλεχος τοῦ κόμματος, εἶναι πρῶτα ἀπ' ὅλα καί πάνω ἀπ' ὅλα ζήτημα ἀτομικό, δικό του. Πρέπει φυσικά μέσα στό ΚΚΕ νά ἐπικρατεῖ γενικά τό γόνιμο καί κατάλληλο ἐκεῖνο κλίμα, πού θά ἐπιτρέπει βασικά στόν καθένα νά ξετυλίξει καί ν' ἀναπτύξει τίς δυνάμεις καί ἱκανότητές του ἐξαντλητικά, μέχρι τέλους, ν' ἀποδόσει ὅλα ὅσα αὐτός σάν ἄτομο, ὀργανικά μπορεῖ, νά προχωρήσει τόσο ὅσο βαστᾶν τά κότσια του.

Μά πέρα ἀπ' αὐτό, ὁ καθένας ἀνοίγει μέ τίς δικές του πιά ἱκανότητες τό δρόμο του, ξέροντας ὅτι μέ μιά ἀδιάκοπη προσπάθεια καί δουλιά πάνω στόν ἴδιο τόν ἑαυτό του, μπορεῖ πάντα νά καλυτερεύει καί τελειοποιεῖ τόν ἑαυτό του, ν' ἀποχτᾶ κάτι ἀνώτερο, πού δέν τό εἶχε πρίν, νά διώχνει κάτι κακό, πού τόν ἐμποδίζει καί τόνε βλάφτει, νά ὑψώνεται ἀδιάκοπα, νά ἐκπληρώνει ὁλοένα καί πιό ἀποδοτικά τήν ἀποστολή του.

Τό σημεῖο αὐτό ἔχει πρωταρχική σημασία καί πρέπει νά ἐπιμείνουμε σ' αὐτό. Μέ τό στανιό εἴτε ψεύτικα, δέ μπορεῖς νά γίνεις κάτι πού δέν τό ἀξίζεις. Καί ἄν ὑποτεθεῖ πώς γίνεσαι, γρήγορα θά πέσεις. Μέσα στό κόμμα πρέπει νά ἐπικρατεῖ τό καθεστώς, πού διευκολύνει τό κάθε μέλος νά πραγματοποιεῖ τήν ἀποστολή του. Φυσικά γίνονται καί παρατράγουδα, πού δέν ἀλλοιώνουν ὅμως τό βασικό αὐτό χαρακτηριστικό τοῦ κόμματός μας, καί τό κόμμα μας ξεριζώνει μέ συνέπεια τά παρατράγουδα αὐτά. Μέσα σ' αὐτό τό καθεστώς, ὁ καθένας βρίσκει τή θέση πού τοῦ ἀνήκει, πού τοῦ ἀξίζει, πού καταχτᾶ μέ τήν κομματική ἀτομικότητά του, μέ τό σπαθί του. Μά αὐτό δέ γίνεται αὐτόματα. Οὔτε μπορεῖ νά γίνεται αὐτόματα. Μέσα στό ΚΚΕ ἡ κομματική ἱεραρχία διαμορφώνεται σάν ἀποτέλεσμα φυσικῆς ἐπιλογῆς, μέσα στή θεωρητική καί πραχτική δουλιά, μέσα στήν ὅλη κομματική ἐργασία, πάλη, ἀνάδειξη. Καί φυσικά, ἐκεῖνος προχωρεῖ σταθερά καί περισσότερο, πού συγκεντρώνει τίς καλύτερες προϋποθέσεις. Ἐκεῖνος δηλαδή πού ξεκινώντας ἀπό τά πρωταρχικά «φυσικά»

ἐφόδια πού διαθέτει, δουλεύει καί τελειοποιεῖ τόν ἑαυτό του ἀκούραστα καί ὁλόπλευρα, τείνοντας νά φτάσει τό ἀνώτατο ὅριο τῆς κομματικῆς ἀπόδοσης πού μπορεῖ νά πετύχει.

Ἄς μήν ξεχνᾶμε ποτέ ὅτι τό στέλεχος μόνο του δημιουργεῖ τή θέση καί τό μέλλον του, χαράζει τή σταδιοδρομία του βρίσκοντας στό κόμμα τήν κάθε δυνατή συμπαράσταση, ἐνθάρρυνση, προώθηση, βοήθεια πού ἀξίζει. Μόνο καί ἐφόσον ξεκινᾶ ἀπ' αὐτοῦ, μπορεῖ μετά νά ζητᾶ ἀπό τό κόμμα καί τό ἐσωκομματικό καθεστώς ὅλα ἐκεῖνα τά πρόσθετα στοιχεῖα, πού θά τό βοηθήσουν, θά τό διευκολύνουν νά ξεδιπλώσει τίς ἱκανότητές του μέχρι τέλους.

Καί μήν ξεχνᾶμε ἀκόμα ὅτι, αὐτό πού λέμε γόνιμο ἐσωκομματικό κλίμα καί δημοκρατική ζωή, συγκροτεῖται, διαμορφώνεται μέσα στό κόμμα τελικά καί ἀπό τήν ἀτομική συμβολή τοῦ κάθε στελέχους πρός τήν κατεύθυνση αὐτή, συμβολή πού πρέπει νά διέπεται ἀπό τό ἀνώτερο πνεῦμα τῆς κομμουνιστικῆς κομματικότητας. Καί αὐτό, ἡ συμβολή ἀπό τό κάθε μέλος καί στέλεχός μας πρός τήν κατεύθυνση αὐτή, εἶναι μιά ἀπό τίς πιό κομματικές ὑποχρεώσεις, μιά ἀπό τίς πιό ψηλές ἰδιότητές του.

ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΤΕΙΝΕΙ ΤΟ ΣΤΕΛΕΧΟΣ ΤΟΥ ΚΚΕ;

Ἐδῶ ξαναρχόμαστε στήν ἀρχική διαπίστωση: Πρέπει νά ἐπιδιώκουμε ὅσο χωράει, πιό καλή ὑγεία, σωματική-ψυχική-πνευματική, γιά νά μποροῦμε ἔτσι νά ἀποδίδουμε γιά τό κόμμα, τό ἀνώτατο. Γ ε ρ ό μ υ α λ ό σ έ γ ε ρ ό κ ο ρ μ ί συγκροτοῦν τόν ἀγωνιστή, μέλος τοῦ ΚΚΕ σάν ἀτομική, φυσική μονάδα.

Ἡ σωματική ἀγωγή τοῦ κομμουνιστῆ

Ὁ κομμουνιστής πρέπει ἀδιάκοπα νά τείνει νάχει [γερό κορμί, νά κρατᾶ ἀκμαῖες καί ν' ἀναπτύσσει τίς σωματικές δυνάμεις του. Προσπαθεῖ, ὅσο τοῦ εἶναι δυνατό, νά ἐξασφαλίζει ὑγιεινές συνθῆκες διαβίωσης. Κοιμᾶται φυσικά μέ ἀνοιχτό παράθυρο. Ἀγαπᾶ τό νερό, τό πολύ νερό. Κάνει τήν κανονική πρωινή γυμναστική του. Ἀγαπᾶ τόν καθαρό ἀγέρα, τό βουνό,

τή θάλασσα. Τό στέλεχός μας, πού εἶναι ἀφοσιωμένο ὁλόκληρο στήν κομματική ἐπίδοση, πρέπει νά ἀπασχολεῖται καί μέ μιά ὁρισμένη φυσική δουλιά, προπαντός οἱ διανοούμενοί μας. Οἱ ἐργάτες μας δέν πρέπει νά ξεχνᾶν τήν εἰδικότητά τους, νά τή βελτιώνουν τεχνικά ὅσο εἶναι δυνατό, γιατί πάντα θά τούς χρειάζεται καί στήν κομματική τους ζωή. Δίχως νά τό κάνουν σκοπό τους τά μέλη μας, ἐκτός ἀπ' αὐτά πού δουλεύουν εἰδικά στόν τομέα αὐτόν, ἐπιδίδονται ἀνάλογα μέ τήν κλίση τους καί στόν ἀθλητισμό, συνεχίζοντας ἔτσι καί μιά ἔμφυτη, θά μποροῦσε κανένας νά πεῖ, λαϊκή μας παράδοση. Τό κολύμπι, τό κυνήγι, ἡ σκοποβολή καί ἄλλες ἀκόμα σωματικές ἀθλητικές ἐπιδόσεις, δέ θάπρεπε ν' ἀφήνουν ἀδιάφορα τά μέλη καί τά στελέχη μας. Τό βασικό ἐδῶ θά πρέπει νἆναι νά διατηροῦμε μιά τέτια ἰσορροπία ἀνάμεσα στίς σωματικές καί πνευματικές μας δυνάμεις, πού θά μᾶς ἐπιτρέπει νά πετυχαίνουμε κάθε φορά μιά ἀνώτατη, συνεχῆ κομματική ἐπίδοση. Εἶναι ὅλα αὐτά ἕνας τομέας, πού ὁ καλός κομμουνιστής, τό στέλεχός μας δέ μπορεῖ καί δέν πρέπει νά τόν ἀγνοήσει. Φυσικά, τό κόμμα μας καί τά στελέχη μας δέ διαθέτουν πάντα τά ὑλικά ἐκεῖνα μέσα πού χρειάζονται πολλές φορές καί γιά μιά στοιχειώδικα ὑποφερτή ἀκόμα ζωή. Μέσα στά πλαίσια ὅμως ἀπό δυνατότητες, πού κάθε φορά διαθέτουμε, πρέπει νά προσπαθοῦμε νά κάνουμε ὅσα μποροῦμε πρός τήν πιό πάνω κατεύθυνση.

Ὁ κομμουνιστής, στίς οἰκογενειακές του συνθῆκες, μέσα στό σπιτικό περιβάλλον του, ἐπιδιώκει πάντα νά ἐξασφαλίζει πολιτισμένες σχέσεις, ὅσο φτωχές καί ἄν εἶναι. Καλές γιός εἴτε κόρη καί στοργικός καί ὑποδειγματικός γονιός καί οἰκογενειάρχης, ὁ κομμουνιστής προβάλλει καί στόν τομέα αὐτόν πρότυπο. Ξέρει ὅτι ὁμαλές οἰκογενειακές σχέσεις καί συνθῆκες τονώνουν σημαντικά τήν κομματική του δουλιά καί τήν ἀτομική ἐπίδοσή του. Ὁ κομμουνιστής προσέχει καί ὀργανώνει ὅσο τοῦ ἐπιτρέπουν οἱ οἰκονομικές του δυνατότητες τήν ὑγιεινή τῆς κατοικίας καί τῆς διατροφῆς του, τό ντύσιμο, τήν ἐμφάνισή του. Εἶναι αὐτονόητο ὅτι τό κόμμα βοηθάει ὅσο μπορεῖ τά μέλη του, πού τοῦ εἶναι δοσμένα ὁλοκληρωτικά καί πρῶτα ἀπ' ὅλα ἐκεῖνα, πού ἀπό τήν κακοπέραση, τίς δυσκολίες, τίς καταδιώ-

ξεις καί τά βασανιστήρια ἀποχτοῦνε μιά κλονισμένη εἴτε τσακισμένη ὑγεία. Ὁ ταξικός ἐχθρός κάνει ὅλα ὅσα κάθε φορά μπορεῖ γιά νά θέτει σωματικά ἐκτός μάχης τά καλύτερα παιδιά μας. Ὁ κομμουνιστής εἶναι γέννημα καί θρέμμα τῆς ἀνέχειας, τοῦ σκληροῦ καί ἀμείλικτου ἀγώνα ἐνάντια στούς ἐκμεταλλευτές. Ἀντιμετωπίζει στή ζωή του τίς πιό μεγάλες καί δύσκολες μπόρες. Καί ὅσο πιό καλά εἶναι προετοιμασμένος γι' αὐτές, μέ τόσο μεγαλύτερη ἐπιτυχία τά βγάζει πέρα. Ἡ σωματική ἀντοχή καί ὑγεία εἶναι ἐδῶ μιά βασική προϋπόθεση, πού πρέπει πάντα νά τείνουμε νά τήν ἔχουμε ὅσο χωρᾶ πιό εὐνοϊκή γιά μᾶς. Τό κόμμα μας δέν κάνει φυσικά πολιτικό-κομματικό ξεχώρισμα ἀνάμεσα στούς γερούς καί τούς ἄρρωστους. Μά ἡ κομματική ἀπόδοση ἀνάμεσά τους εἶναι, ἔτσι εἴτε ἀλλιῶς, διαφορετική. Ὁ γερός ρίχνεται στή δουλιά μέ ὅλες τίς δυνάμεις του. Τόν ἀδύνατο καί ἄρρωστο πρέπει τό κόμμα νά τόν προσέχει πιό πολύ καί πρέπει νά προσέχει κι ὁ ἴδιος τόν ἑαυτό του. Καί ὁ νέος, εἴτε ἡ νέα, πού ξεκινᾶν μόλις στήν κοινωνική καί πολιτική δράση, πλουτισμένοι ἀπό τήν πεῖρα μας, προσέχουν πολύ τόν τομέα αὐτό καί προετοιμάζουν, σκληραγωγοῦν τό σῶμα τους, τό κάνουν πιό ἱκανό νά ἀντιμετωπίσει καί νά νικήσει τίς φουρτοῦνες καί τίς δυσκολίες τοῦ ταξικοῦ ἀγώνα, πού τοῦ ἀφιερώνουν τή ζωή τους. Γερό κορμί, ἀκμαῖες φυσικές δυνάμεις εἶναι ἕνα ἀπό τά πιό πολύτιμα ἀγωνιστικά κεφάλαια πού χρειάζεται ὁ στρατευμένος κομμουνιστής, τό μέλος τοῦ ΚΚΕ, γιά νά ἀνταποκριθεῖ ἀντάξια στήν ἀποστολή του. Καί μέ τήν τέτια ἐπίγνωση, τό μέλος μας, κάνει ὅλα ὅσα μπορεῖ πρός τήν κατεύθυνση αὐτή.

Ἡ ψυχική ὑγεία τοῦ κομμουνιστῆ

Τό γερό κορμί ἔχει τήν ἐπίδρασή του, εἴτε καλύτερα, ἀποτελεῖ προϋπόθεση, γιά μιά ἀκμαία ψυχική διάθεση καί κατάσταση, ὅπως καί αὐτή ἐπιδρᾶ θετικά εἴτε ἀρνητικά πάνω στό κορμί. Τήν ψυχική του ὑγεία ὁ κομμουνιστής πρέπει νά τήν προσέχει ὄχι λιγότερο ἀπό κάθε τι ἄλλο. Ἐδῶ πρῶτα ἀπ' ὅλα δυό πράγματα πρέπει νά ξέρουμε. Πρῶτα, ὁ κομμουνιστής, περισσότερο ἴσως ἀπό κάθε ἄλλον, στή δύσκολη, πολυσύνθετη καί ὑπεύθυνη δουλιά του, πού τόσα ἀπρόοπτα καί ἀλλαγές παρουσιάζει καί πού κάθε τόσο τόνε φέρνει μπροστά σέ καινούργια προβλήματα καί νέες καταστάσεις, χρειάζεται τήν ψυχική του ἰσορροπία, μιά γερή ψυχική ἀντοχή.

Δεύτερο, οἱ δυσκολίες, δοκιμασίες καί στερήσεις τῆς ζωῆς, οἱ καταδιώξεις καί φυλακίσεις, τά βασανιστήρια καί οἱ ἀγριότητες τοῦ ταξικοῦ ἐχθροῦ, βάζουν καί τήν ψυχική ἀντοχή τοῦ κομμουνιστῆ-ἀγωνιστῆ κάτω ἀπό τήν πιό σκληρή δοκιμασία. Εἶναι ζήτημα ἄν ἄλλες ἀνθρώπινες ὁμάδες καί μονάδες περνᾶν τέτιες δοκιμασίες κάτω ἀπό τίς συνθῆκες καί γιά τά χρονικά ὅρια πού τίς ζεῖ ὁ κομμουνιστής, πού τοῦ γιομίζουν ὁλόκληρη σχεδόν τή ζωή.

Ἔτσι βλέπουμε πώς οἱ ἀπαιτήσεις, πού ὁ ἀγώνας προβάλλει στόν ψυχικό ἐξοπλισμό τοῦ κομμουνιστῆ, εἶναι πραγματικά μεγάλες. Καί στήν περίπτωσή μας τό ζήτημα δέν πρόκειται, οὔτε μπορεῖ νά ἀντιμετωπιστεῖ στοιχειακά, αὐθόρμητα, ὅπως τά φέρει ἡ τύχη.

Καί δῶ, ὅπως καί σ' ὁλόκληρη τήν πολύπλευρη ἐπίδοση τοῦ κομμουνιστῆ, χρειάζεται μελέτη, πρόγραμμα, ἐξάσκηση, προοπτική, ἐπιστημονικό σύστημα, πρόβλεψη καί ἐφαρμογή. Ψυχική ἰσορροπία, διαύγεια καί ἑτοιμότητα· ψυχραιμία καί ἐπαναστατικό θάρρος· σωστή ἀναμέτρηση καί ἀποφασιστικότητα, μέτρο, ἠρεμία, συγκράτηση· ὄχι ἄσκοποι καί ὑπερβολικοί ἐνθουσιασμοί, ὄχι ἀπότομες μεταπτώσεις. Ὅλα αὐτά εἶναι ἰδιότητες, πού πρέπει νά καλλιεργεῖ, νά ἀναπτύσσει καί νά κατέχει ὁ κομμουνιστής. Μέ λίγα λόγια ὁ κομμουνιστής πρέπει νάχει γερά, ἀτσαλένια, ὅπως συνηθίζουν νά λένε, νεῦρα. Ψυχικά ὁ κομμουνιστής συγκροτεῖ ἕνα ἰσορροπημένο σύνολο. Αὐτό εἶναι ἀπαραίτητο γιά νά μπορεῖ ν' ἀναλύει καί νά μελετᾶ τήν κατάσταση, νά καταλήγει σέ συμπεράσματα, ν' ἀποφασίζει καί νά ἐκτελεῖ αὐτά πού ἀποφάσισε ἀνάλογα κάθε φορά μέ τήν κατάσταση τήν ἀντικειμενική πού ὑπάρχει.

Μά αὐτό δέν ἀποχτιέται ἕτοιμο. Ξεκινώντας ἀπό τά ἐφόδια ἐκεῖνα πού ἡ φύση, ἡ ζωή καί ἡ κοινωνική ἀγωγή τοῦ ἔδωσαν, ὁ κομμουνιστής ἀπό κεῖ καί πέρα συνειδητά πιά πα-

ρακολουθεῖ, συμπληρώνει, ἐξασκεῖ καί ἀτσαλώνει τόν ψυχικό του ἐξοπλισμό. Τό ξάφνιασμα μπροστά σέ μιά καινούργια κατάσταση, σ' ἕνα νέο γεγονός καί τό χάσιμο τῆς ψυχραιμίας εἶναι θανάσιμος κίνδυνος γιά τό μέλος μας καί πολύ περισσότερο γιά τό ὑπεύθυνο καθοδηγητικό στέλεχος.

Οἱ συνθῆκες τῆς ζωῆς καί τοῦ ἀγώνα ἀναγκάζουν τόν κομμουνιστή νά γίνεται καί σκληρός. Ἡ ταξική αὐτή σκληρότητα καί τό μίσος ἐνάντια στήν ἐκμετάλλευση καί τούς καταπιεστές, στοιχεῖα ὀργανικά στή συγκρότηση τοῦ ἀγωνιστῆ, ὄχι μόνο δέν ἀποκλείουν, μά ἀντίθετα προϋποθέτουν μιάν ἀνώτερη ἀνθρώπινη συναντίληψη, μιάν ὑψηλή κομματική συντροφικότητα, μιά ὑγιῆ εὐαισθησία ἀπέναντι σέ κάθε κοινωνικό πόνο καί ταξική ἀδικία. Ἀκριβῶς γιατί ἀγαπᾶ ὁ κομμουνιστής, μισεῖ. Ἀγαπᾶ περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλον τήν τάξη, τόν τόπο, τό λαό του, γι' αὐτό καί μισεῖ, τό ἴδιο περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλον, τούς ἐκμεταλλευτές καί βασανιστές τοῦ λαοῦ του.

Μά καί ἐδῶ κυριαρχεῖ πάνω του ἡ ταξική, ἡ κομματική ὠφελιμότητα. Δέ θολώνει τό μυαλό του ὅσο καί ἄν μισεῖ. Διατηρεῖ πάντα τή διαύγειά του καί ἀποφασίζει πάντα ψύχραιμα. Ἀκόμα καί στό θάρρος του, πού φτάνει μέχρι καί τήν αὐτοθυσία, ὅταν αὐτό εἶναι ἀναγκαῖο, ὁ κομμουνιστής ποτέ δέ χάνει τό ἀναγκαῖο μέτρο καί ποτέ τό θάρρος του δέν τόν ἐξωθεῖ μέχρι τόν παραλογισμό, γιατί αὐτό πιά δέν εἶναι τό ψύχραιμο συνειδητό θάρρος πού χαρακτηρίζει τόν ἀγωνιστή μας.

Καί στίς πιό μεγάλες ἀναποδιές καί ὑλικές στερήσεις ὁ κομμουνιστής δέ γίνεται μουρμούρης καί γκρινιάρης. Ξέρει νά βρίσκει τόν ἑαυτό του καί νἆναι καλοδιάθετος καί στίς πιό δύσκολες στιγμές, ἕτοιμος ν' ἀντιμετωπίσει πάντα καί τό χειρότερο, χωρίς ποτέ νά πάψει νά παλαίβει γιά τό καλύτερο. Γιά τόν κομμουνιστή δέ θά πρέπει νά ὑπάρχει «αὐτό μοῦρθε ξαφνικά, δέν τό περίμενα» καί μέσα στή διαπίστωση αὐτή νά χάνει τά νερά του καί νά πελαγώνει.

Τό μέλος καί τό στέλεχός μας προσέχουν πολύ τήν ψυχική τους ἀγωγή. Μέσα στή ζωή, στήν πάλη, μέσα στήν ὀργάνωσή τους καλλιεργοῦν καί ἐπισωρεύουν ὅλες ἐκεῖνες τίς ψυχικές ἰδιότητες πού τούς ἐπιτρέπουν νά θέτουν στή διάθεση τοῦ

κόμματος μιά ἄρτια ψυχικά ἀνθρώπινη μονάδα, ἱκανή ν' ἀντέξει καί ν' ἀντεπεξέλθει νικηφόρα στίς μικρές καί μεγάλες μπόρες καί δοκιμασίες τοῦ ταξικοῦ ἀγώνα.

Σάν γέννημα τῆς ἐποχῆς, τῆς κοινωνίας, τῆς τάξης του ὁ κομμουνιστής δέ μπορεῖ, ἀπό μιά ὁρισμένη πλευρά, παρά νά ἐκφράζει σάν ψυχοσύνθεση καί τίς ἀντινομίες καί ἀντιθέσεις, πού αὐτές συγκεντρώνουν. Δέν μπορεῖ νά μήν ἀγαπᾶ καί νά μή μισεῖ ταυτόχρονα. Νά μήν εἶναι καί καλός καί σκληρός καί πολύπλευρος καί μονοκόμματος. Ὅλα ὅμως αὐτά τά διέπει μιά ἀνώτερη κομματική σκοπιμότητα, ἡ ἐξυπηρέτηση τοῦ λαοῦ, τό συμφέρον τοῦ κομμουνισμοῦ. Αὐτοῦ μέσα βρίσκουν τή λύση καί τή «συναρμολόγησή» τους οἱ «ἀντιθέσεις» πού συγκεντρώνει καί φέρνει μαζί του.

Ὁ κομμουνιστής σάν χαρακτήρας

Βασικά, φυσικά, δέν ξεχωρίζονται οἱ ψυχικές ἰδιότητες ἀπό τά προσόντα πού συγκροτοῦν τόν ἀτομικό χαρακτήρα τοῦ ἀνθρώπου. Ὅμως ὅταν ἐμεῖς οἱ ἕλληνες μιλᾶμε γιά χαρακτήρα, ἐννοοῦμε κάτι κάπως ξεχωριστό, ἰδιαίτερο, πιό ἀτομικό μά καί πιό δικό μας, λαϊκό, ἐθνικό. Μ' αὐτή τήν ἔννοια ὁ κομμουνιστής εἶναι χαρακτήρας. Δίπλα δηλαδή, στήν κομμουνιστική-κομματική καί λαϊκή - ἀγωνιστική ἀτομικότητά του συγκεντρώνει στό πρόσωπό του καί τά καλύτερα, τά πιό εὐγενικά ἐθνικολαϊκά προσόντα καί προτερήματα, πού χαρακτηρίζουν τόν ἕλληνα, τό ρωμιό.

Λογουχάρη, ὁ κομμουνιστής ἔχει λόγο γερό καί σταθερό, πού τόν κάνουν σεβαστό καί ὑπολογίσιμο. Ὁ λόγος πού δίνει ὁ κομμουνιστής, εἶναι λόγος ποῦ ξεκινᾶ πάντα ἀπό τό συμφέρον τοῦ ἀγώνα καί τοῦ κόμματος.

Ὁ κομμουνιστής ἔχει κομματικό καί λαϊκό φιλότιμο, τόν χαρακτηρίζει, δηλαδή, ἡ πιό εὐγενικιά φιλοδοξία νἆναι πάντα πρῶτος καί καλύτερος στήν ἐξυπηρέτηση τοῦ λαοῦ, στήν κομματική δουλιά καί ἀπόδοση.

Ὁ κομμουνιστής ἔχει εὐθύτητα καί συνέπεια. Δέν ὑποχωρεῖ ἀπό τό σωστό δρόμο πού χάραξε καί τόν ἀκολουθεῖ μέ συ-

νέπεια μέχρι ἐξάντληση, ὡσότου φτάσει τό τέρμα πού ἔβαλε, μικρό εἴτε μεγάλο, μερικό εἴτε γενικό. Στή συνέπειά του αὐτή συγκεντρώνει ὑπομονή καί ἐπιμονή ἀτράνταχτη, ἐμμονή καί πεῖσμα ἀκόμα, ὅταν αὐτό χρειάζεται, πεῖσμα θετικό καί γόνιμο καί ὄχι στεῖρα χοντροκεφαλιά.

Ὁ κομμουνιστής ἔχει τιμιότητα, ἐντιμότητα, ἀνιδιοτέλεια καί ἀκεραιότητα. Κάνει τή δουλιά καί τό καθῆκον του ἀπό συνείδηση καί ἐσωτερική ἀνάγκη. Ἡ καυχησιολογία καί ἡ ἐπίδειξη, τοῦ εἶναι ἀπόλυτα ξένα πράγματα. Σιωπηλές καί μετριόφρονας συγκεντρώνει ἀκόμα τόν πατροπαράδοτο ἑλληνικό λαϊκό ἱπποτισμό, τή λαϊκή εὐγένεια πού τόσο πλούσια ἐκδηλώνεται στήν ἑλληνική φιλοξενία.

Ὁ κομμουνιστής εἶναι εἰλικρινής, ὄχι ὅμως καί εὐκολόπιστος. Ὅταν ἔχει ἀπέναντί του μιά ἔντιμη διάθεση, δέν ἔχει κανένα λόγο νά μήν εἶναι καί αὐτός εἰλικρινής.

Νά μερικές ἀπό τίς καλύτερες πλευρές τοῦ λαϊκοῦ μας χαρακτήρα. Ὁ κομμουνιστής καλλιεργεῖ καί ἀναπτύσσει τίς πλευρές αὐτές. Συγκροτοῦν τή ρωμέικη ἑλληνική πλευρά τοῦ ἕλληνα λαϊκοῦ ἀγωνιστῆ, τοῦ διατηροῦν τό ντόπιο ἐθνικό χρῶμα στήν ἀτομική συγκρότησή του, πού ἀποτελεῖ μιά ἑνιαία ὀργανική σύνθεση μέ τή διεθνιστική του πλευρά, πού τόν κάνει ἀπόλυτα ξένο πρός κάθε τυφλό ἐθνικισμό καί φυλετικό ἐγωισμό. Ὁ λαϊκός ἀγωνιστής δέν κάνει διάκριση ἀνάμεσα σέ ράτσες, τοποθετεῖ τόν ἑαυτό του ἰσότιμο καί ἰσάξιο ἀνάμεσα στούς ἄλλους πού ἀγωνίζονται καί αὐτοί γιά τό καλό τοῦ λαοῦ των, μά θέλει μέ τά ἔργα του νά εἶναι πρῶτος καί καλύτερος.

Οἱ πνευματικοί ὁρίζοντες τοῦ κομμουνιστῆ

Ἀπ' αὐτή τήν κοινωνική ἀποστολή του οἱ πνευματικοί ὁρίζοντες τοῦ κομμουνιστῆ ἀγκαλιάζουν ὅλον τόν κόσμο. Αὐτό σημαίνει ὅτι ὁ κομμουνιστής στέκει στό γενικό πνευματικό-ἐκπολιτιστικό ὕψος τῆς ἐποχῆς του, βρίσκεται γενικά στό μέσο ὕψος, στόν μέσον ὅρο, στή γενική αὐτή ἐξέλιξη, κρατώντας πάντα τήν πρωτοπορία στόν κοινωνικό καί πολιτικό τομέα.

Τί πάει νά πεῖ αὐτό; Ἕνας κομμουνιστής καί ἀκόμα πιό

πολύ ἕνα στέλεχος τοῦ ΚΚΕ χώρια ἀπό τό σχολειό καί τό Πανεπιστήμιο, ὅπου σά μαθητής καί φοιτητής εἶναι ὑπόδειγμα, χώρια ἀπό τήν εἰδικότητά του, πού πρέπει νά τήν κατέχει καλά, νά τήν προωθεῖ καί ὅπου πρέπει νἆναι πρωτοπόρος καί ἀνακαινιστής, κατέχει καί τήν ἀναγκαία ἐγκυκλοπαιδική μόρφωση πάνω στούς βασικούς τομεῖς μέσα στήν παγκόσμια ἐκπολιτιστική, πνευματική καί ἐπιστημονική κίνηση καί συγχρονίζεται ἀδιάκοπα. Ἐνδιαφέρεται γιά τήν παγκόσμια πρωτοπόρα διανόηση, τίς κορυφές της καί τήν πνευματική παραγωγή τους. Καί πολύ περισσότερο παρακολουθεῖ τή ντόπια πνευματική κίνηση. Ἐνδιαφέρεται γιά τή λογοτεχνική φιλολογία, τό θέατρο, τή μουσική, τίς εἰκαστικές τέχνες καί καλλιεργεῖ καί τίς ἀτομικές του κλίσεις. Τόν ἐνδιαφέρει καί ὁ κινηματογράφος στήν προοδευτική του παραγωγή, τό ραδιόφωνο, ντόπιο καί ξένο. Ὅλα αὐτά μέ τό σωστό μέτρο καί πάντα ἀπό τή σκοπιά τῆς κομματικῆς σκοπιμότητας. Ἐδῶ ἰδιαίτερη προσοχή πρέπει νά δόσουμε στίς ξένες γλῶσσες. Τά μέλη καί τά στελέχη μας πρέπει νάχουν τή φιλοδοξία, ἐκτός ἀπό τή μητρική τους γλώσσα, τή δημοτική, πού πρέπει νά τήν κατέχουν ὁπωσδήποτε καλά, νά μάθουν τουλάχιστο καί μιά ξένη γλώσσα. Ἐδῶ τήν πρώτη θέση κατέχουν τά ρούσικα. Εἶναι ἡ πρώτη γλώσσα στή χώρα μέ τόν πιό πρωτοπόρο κοινωνικό σχηματισμό. Στήν πνευματική παραγωγή της μπορεῖ ὁ κομμουνιστής καί ὁ κάθε προοδευτικός ἄνθρωπος νά βρεῖ ἱκανοποίηση σέ ὅλους τούς τομεῖς τῆς κοινωνικῆς, οἰκονομικῆς, πολιτικῆς, ἐπιστημονικῆς, πνευματικῆς καί ἐκπολιτιστικῆς ζωῆς καί ἐπίδοσης. Ξέροντας κανένας ρούσικα καί παρακολουθώντας τήν πνευματική ζωή, καί παραγωγή στή Σοβιετική Ἕνωση, ὅσο αὐτό τοῦ εἶναι δυνατό, ἐξασφαλίζει καί τό συγχρονισμό του πάνω στά ζητήματα πού ἐνδιαφέρουν καί ἀπασχολοῦν τήν προοδευτική ἀνθρωπότητα.

Ὅλα τά πιό πάνω, τά σχετικά μέ τούς πνευματικούς ὁρίζοντες τοῦ κομμουνιστῆ, ἀφοροῦν τή γενική, τήν ἐγκυκλοπαιδική του κατάρτιση. Ὅσο ὅμως καί ἄν εἶναι ἀναγκαῖα καί χρήσιμα δέν ἀποτελοῦν παρά μόνο τό δευτερεῦον στόν πνευματικό ἐξοπλισμό πού πρέπει νάχει τό μέλος καί τό στέλεχός μας πού γιά κύρια καί βασική ἀποστολή του ἔχει νά διαφωτίσει

νά ὀργανώσει καί νά καθοδηγήσει τίς μάζες στόν ἀγώνα γιά τήν κοινωνική τους ἀπελευθέρωση, γιά τή λαϊκή δημοκρατία, τό σοσιαλισμό, τόν κομμουνισμό.

Γι' αὐτό καί στή θεωρητική-πολιτική συγκρότηση τοῦ κομμουνιστῆ τήν πρώτη θέση τήν ἔχει ἡ μελέτη καί ἡ δημιουργική ἀφομοίωση τοῦ μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ πού εἶναι ἡ ἐπιστήμη τῆς γνώσης τοῦ κόσμου γιά τή μεταβολή του.

Ἡ μαρξιστική-λενινιστική κατάρτιση τοῦ κομμουνιστῆ

Ὁ βασικός σκοπός πού βάζουμε στή μαρξιστική-λενινιστική θεωρητικοπολιτική δουλιά, εἶναι νά κάνουμε τά μέλη καί τά στελέχη μας ἱκανά νά προσανατολίζονται στή ντόπια καί παγκόσμια κατάσταση, νά καταπιάνονται μέ ἀποτέλεσμα καί νά λύνουν δίχως σοβαρά παραστρατήματα τά προβλήματα τῆς ὀργάνωσης καί καθοδήγησης τῆς πάλης τῶν μαζῶν γιά τό ψωμί καί τή λευτεριά τους, γιά τήν ἀπελευθέρωσή τους. Γιά νά τά βγάζει πέρα στήν ἀποστολή του αὐτή τό στέλεχός μας πρέπει νά μελετᾶ, νά σπουδάζει καί νά χωνεύει δημιουργικά τήν ἐπιστήμη μας, τή μαρξιστική λενινιστική κοινωνιολογία, τούς νόμους γιά τήν κοινωνική ἐξέλιξη καί γιά τή λαϊκοεπαναστατική δημιουργία τῆς καινούργιας κοινωνίας, γιά τό ὅτι ὁ κομμουνισμός θά νικήσει ἀναπόφευχτα.

Νά γιατί ἡ μαρξιστική-λενινιστική κατάρτιση ἀποτελεῖ γιά τόν κάθε κομμουνιστή τόν ἀκρογωνιαῖο λίθο γιά ὅλη του τήν κομματική, θεωρητική καί πραχτική, συγκρότηση καί δράση του.

Τό στέλεχός μας βελτιώνει διαρκῶς τόν ἑαυτό του θεωρητικά, γιά νά βελτιώνει καί ὑψώνει ἀδιάκοπα στή στάθμη τῆς πραχτικῆς του ἀπόδοσης. Τό στέλεχός μας μελετᾶ τούς κλασικούς τοῦ μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ, τούς Μάρξ-Ἔνγκελς-Λένιν-Στάλιν, ἀντλεῖ ἀπό τήν ἀστείρευτη αὐτή πηγή καινούργιο πλοῦτο, νέα πεῖρα γιά τή θεωρητική του ἀνάπτυξη καί τήν πραχτική του δουλιά. Στήν ἐργασία τους αὐτή οἱ κομμουνιστές, ἀποφεύγοντας τόν ἐκδογματισμό τοῦ μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ, δέν ξεχνᾶν ποτέ τή βασική του ἀρχή ὅτι ὁ μαρξισμός δέν εἶναι

δόγμα, μά καθοδήγηση γιά δράση. Αὐτό ἀπαιτεῖ ἀπό τά στελέχη μας καί ἀπό ὁλόκληρο τό κόμμα ἕναν ἀδιάκοπο θεωρητικό συγχρονισμό. Ὁ σ. Στάλιν στήν ἔκθεσή του στό δέκατο ὄγδοο Συνέδριο τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ, μιλώντας γιά «μερικά ζητήματα τῆς θεωρίας» λέει καί τοῦτο δῶ:

«Μποροῦμε καί πρέπει νά ἔχουμε τήν ἀπαίτηση ἀπό τούς μαρξιστές-λενινιστές τοῦ καιροῦ μας νά μήν περιορίζονται στό νά ἀποστηθίζουν ξεχωριστές γενικές θέσεις τοῦ μαρξισμοῦ, μά νά διεισδύουν στήν οὐσία τοῦ μαρξισμοῦ, νά μάθουν νά παίρνουν ὑπόψη τους τήν πεῖρα ἀπό τήν εἰκοσάχρονη ὕπαρξη τοῦ σοσιαλιστικοῦ κράτους στή χώρα μας, νά μάθουν, τέλος, στηριζόμενοι στήν πεῖρα αὐτή καί μέ ἀφετηρία τήν οὐσία τοῦ μαρξισμοῦ, νά συγκεκριμενοποιοῦν τίς ξεχωριστές γενικές θέσεις τοῦ μαρξισμοῦ, νά τίς ἀποσαφηνίζουν καί νά τίς βελτιώνουν».

Ἔτσι ὁ κομμουνιστής μελετώντας ζωντανά τή θεωρία μας, τήν οὐσία της καί ὄχι τό γράμμα της, ὄχι μόνο ὁ ἴδιος συγχρονίζεται θεωρητικά, μά ἔχει ὑποχρέωση νά συμβάλει καί ὁ ἴδιος στό παραπέρα δούλεμα τῆς θεωρίας μας, συνεισφέροντας καί αὐτός ἀπό τήν πεῖρα του καί ἀπό τή δουλιά του στή γενική προσπάθεια.

Σπουδάζοντας τή διδασκαλία μας ἀπό τίς πηγές αὐτῶν πού τήν ἵδρυσαν καί τήν προώθησαν παραπέρα, τό στέλεχός μας, σέ συνδυασμό πάντα μέ τήν πραχτική δουλιά του, συγκεντρώνει κυρίως τήν προσοχή του σέ δύο σημεῖα: πρῶτα στή διαλεχτική μας μεθοδολογία, πού εἶναι καί τό πιό ἐπαναστατικό καί ἀποτελεσματικό ὅπλο μας. Ἡ διαλεχτική μᾶς ὑποχρεώνει ὅλα τά φαινόμενα καί τά πράγματα στή φύση καί στήν κοινωνία, νά τά βλέπουμε στήν ἑνότητά τους, στήν κίνησή τους καί στίς ἀλλαγές τους, ποσοτικές καί ποιοτικές, δηλαδή στή γέννηση, στό μέστωμα καί στό ξεπέρασμά τους, στήν ἀλληλοσύνδεση καί στή νομοτέλειά τους, μέσα στίς ἀντιθέσεις πού περικλείνουν καί πού τά κινοῦν πρός τά μπρός. Καί δεύτερο, ξεχωριστά, σ' αὐτή τήν κίνηση πρός τά μπρός δηλαδή, συγκεντρώνει τήν προσοχή του στό καινούργιο πού κάθε φορά ἡ ἐξέλιξη καί οἱ ἀγῶνες φέρνουν μπροστά μας καί πού ἀπαιτεῖ, τό καινούργιο αὐτό, τήν πρωτόβουλη, μελετημένη, συγκεκριμένη ἀντιμετώπιση. Αὐτή

θᾶναι ἀποτελεσματική μόνον ὅταν σωστά συσχετίζει καί συνδέει τό καινούργιο αὐτό μέ τό προηγούμενό του, μέ τίς αἰτίες καί τίς δυνάμεις πού τό προκάλεσαν, τό γέννησαν, τό δημιούργησαν καί μέ τήν παραπέρα ἐξέλιξή του.

Ἐπιδιώκοντας καί βελτιώνοντας (συγχρονίζοντας) τό γενικό θεωρητικό ἐξοπλισμό του ὁ κομμουνιστής προβληματίζεται καί πάνω στά καθημερινά ζητήματα τοῦ ἀγώνα καί πρίν ἀπ' ὅλα τοῦ κύκλου ὅπου αὐτός δουλεύει εἴτε πού καθοδηγεῖ. Ἐπιδιώκει καί θεωρητικά μέ τή δική του προσωπική συμβολή, νά εὐθυγραμμίζει ὅσο μπορεῖ καί τόν τομέα καί τόν κλάδο τό δικό του μέ τήν ὅλη θεωρητική ἐργασία πού κάνει ὁλόκληρο τό κόμμα.

Ἐδῶ χρειάζεται μιά ἔγκυρη πολιτική ἐνημέρωση πάνω στή γενική γραμμή τοῦ ΚΚΕ, τίς θέσεις πού κάθε φορά προωθεῖ ἰδιαίτερα, τά σημεῖα πού τονίζει, τίς συγκεκριμένες ἀποχρώσεις πού κάθε τόσο παίρνει. Χρειάζεται, δηλαδή, μιά στέρεη στρατηγική καί τακτική τοποθέτηση τόσο γενική, πού σχετίζεται μέ τά παγκόσμια προβλήματα καί τίς διεθνεῖς ἐξελίξεις, ὅσο καί μερική, πού ἀφορᾶ τήν ἐσωτερική θέση καί κατάσταση, καθώς καί εἰδική, πού ἀναφέρεται στό συγκεκριμένο τομέα πού καθοδηγεῖ εἴτε ὅπου δουλεύει τό στέλεχος ἤ τό μέλος μας.

Ὁ κομμουνιστής σέ μιά ἀπό τίς πιό βασικές ἰδιότητές του εἶναι πολιτικός ἡγέτης καί καθοδηγητής. Αὐτό σημαίνει ὅτι καθορίζει προσανατολισμό, χαράζει κατεύθυνση καί ὁδηγεῖ καί δρᾶ στήν κατεύθυνση αὐτή.

Ἡ μελέτη καί ἀνάλυση τῆς κατάστασης καί ὁ καθορισμός τῆς γραμμῆς

Βασική προϋπόθεση γιά νά χαραχτεῖ ἕνας σωστός προσανατολισμός εἶναι νά γίνει πρῶτα μιά σωστή μελέτη καί ἀνάλυση τῆς κατάστασης. Εἴτε γιά μιά συγκέντρωση πρόκειται, εἴτε γιά ἀρχαιρεσίες στό σωματεῖο, εἴτε γιά μιά ἀπεργία, εἴτε πρόκειται νά διατυπωθεῖ ἕνα σύνθημα πολιτικό, εἴτε νά γίνει μιά κινητοποίηση στό ἐργοστάσιο κλπ., ἐξετάζεται πρῶτα ψηλαφητά καί συγκεκριμένα ἡ τοπική κατάσταση καί παίρνονται ὑπόψη καί οἱ γενικότερες συνθῆκες. Ἡ τέτια συγκεκριμένη ἀνάλυση

τῆς κατάστασης θά μᾶς ἐπιτρέψει νά καθορίσουμε καί τήν τακτική πού θά ἀκολουθήσουμε στήν κινητοποίηση πού ἑτοιμάζουμε. Δηλαδή ἀπό ποῦ θ' ἀρχίσουμε, ποιό δρόμο θά ἀκολουθήσουμε· καί δῶ ὑπάγονται οἱ μορφές ὀργάνωσης καί πάλης καί τά συνθήματα πού θά χρησιμοποιήσουμε καί πού θά φτάσουμε, εἴτε πού θέλουμε νά φτάσουμε.

Πρῶτ' ἀπ' ὅλα πρέπει νά διαπιστώσουμε ὅτι ἡ ἀντικειμενική κατάσταση ἐπιτρέπει, εἴτε κάνει ὥριμη μιά κινητοποίηση. Λόγου χάρη δέ μποροῦμε ν' ἀποφασίσουμε σέ μιά συνοικία νά κινητοποιήσουμε τόν κόσμο γιά τό νερό, ὅταν ὑπάρχει νερό. Ὅταν ἔχουμε μιά ὕψωση στίς τιμές γιά τά εἴδη πρώτης ἀνάγκης, εἴτε ὅταν ὁ ἐργοδότης θελήσει νά κατεβάσει τά μεροκάματα, τότε ὑπάρχει ἀντικειμενικά ὥριμη κατάσταση γιά ἀγώνα, γιά ἀπεργία. Ὅταν γίνει αὐτή ἡ διαπίστωση, τότε προχωροῦμε καί ἐξετάζουμε ποιά διάταξη δυνάμεων ὑπάρχει στόν τομέα ὅπου ὀργανώνεται ἡ πάλη καί παίρνουμε ἀνάλογα μέτρα· πῶς στέκει ἡ ἐργοστασιακή ἐπιτροπή καί ποιά εἶναι ἡ ἐπιροή της· πῶς στέκει τό σωματεῖο· ὁ ἀγώνας θά εἶναι μεμονωμένος εἴτε καί ἄλλα ἐργοστάσια, εἴτε κλάδοι, εἴτε καί ἄλλα λαϊκά στρώματα θά πάρουν μέρος· ποιές οἱ δυνάμεις τοῦ ἐργοδότη· τρομοκρατικές καί ἀπεργοσπαστικές ὀργανώσεις καί δυνάμεις, στάση κρατικῶν ὀργάνων. Ἐδῶ χρειάζεται μιά ὅσο χωράει πιό σωστή ἐκτίμηση: οὔτε ὑπερτίμηση, οὔτε ὑποτίμηση τῆς δουλιᾶς μας καί τῆς δύναμης τοῦ ἀντίπαλου. Χρειάζεται νά ὑπολογίσουμε σωστά τίς ἐφεδρεῖες, ἄμεσες καί ἔμμεσες, πού διαθέτουμε, τή διάταξη καί δυνατότητα καί σειρά χρησιμοποίησής τους, τίς ἐφεδρεῖες τοῦ ἀντίπαλου. Παίρνονται ἀκόμα ὑπόψη καί οἱ «ἀστάθμητοι» ψυχολογικοί παράγοντες (λχ. ἄλλη εἶναι ἡ ψυχολογική διάθεση τῆς μάζας ὅταν σέ ἕνα διπλανό ἐργοστάσιο ἔχει κερδηθεῖ εἴτε χαθεῖ ἕνας ἀνάλογος ἀγώνας, εἴτε ἄν στό ἐργοστάσιο ὅπου ἑτοιμάζεται ἡ ἀπεργία εἶχε τσακιστεῖ προηγούμενα μιά τρομοκρατική ἐκδήλωση τοῦ ἀντίπαλου). Ὁ συγκεκριμένος καθορισμός τοῦ συσχετισμοῦ τῶν δυνάμεων στή δοσμένη στιγμή, μᾶς ἐπιτρέπει νά καθορίσουμε καί τήν πορεία πού θ' ἀκολουθήσουμε, προκήρυξη, συνέλευση, ἀπεργιακή ἐπιτροπή, ἀπεργιακό ταμεῖο καί ἀπεργιακή φρουρά, ἔντυπη διαφώτιση, ἀπεργιακές

συγκεντρώσεις, μαζική αὐτοάμυνα κλπ. Στή διάρκεια τοῦ ἀγώνα χρειάζεται ζωντανή, εὐλύγιστη ἐπιτελική καθοδήγηση, ἀλλαγή συνθημάτων καί μορφῶν, ἑλιγμοί ἀνάλογα μέ τήν κατάσταση, κινητοποίηση ἐφεδρειῶν (λχ. οἰκογένειες ἀπεργῶν), προσθήκη αἰτημάτων (λχ. ὄχι ἀπόλυση ἀπεργιακῆς ἐπιτροπῆς). Ἡ βασική ἐπιδίωξη διατηρεῖται στό κέντρο. Ἄν ὅμως προβάλλει καινούργια κατάσταση μπορεῖ νά προστεθεῖ στήν πορεία τῆς πάλης καί ἄλλο βασικό αἴτημα (λχ. νά διωχτοῦν ἀπ' τό ἐργοστάσιο χίτες τρομοκράτες) εἴτε τό πρῶτο σύνθημα νά μειωθεῖ (λχ. αὔξηση ὄχι πενήντα τοῖς ἑκατό, μά τριάντα τοῖς ἑκατό). Πάντως σέ ὅλη τήν προπαρασκευή καί διεξαγωγή τῆς πάλης, καθοδήγηση καί μάζα πρέπει καθαρά νά βλέπουν τό σκοπό καί τό δρόμο γιά τό σκοπό καί νά διαθέτουν γιά τό σκοπό αὐτό ὅλες τίς δυνάμεις, χρησιμοποιώντας τες ζωντανά, ἐπιτελικά. Ὁ κομμουνιστής καθορίζοντας καθαρά τό σκοπό πού ἐπιδιώκει νά φτάσει, δέν εἶναι ποτέ μονοκόμματος καί ἄκαμπτος. Συνδυάζει ἀνάλογη μέ τή συγκεκριμένη στιγμή καί κατάσταση ἀκαμψία καί εὐλυγισία, ἀποφασιστικότητα καί ὑποχωρητικότητα, χτυπᾶ κατευθεῖαν, μά κάνει καί ἑλιγμούς.

Τά πράγματα φυσικά προβάλλουν περισσότερες δυσκολίες καί ἀξιώσεις ὅταν δέν πρόκειται μόνο γιά μιά σχετικά ἁπλή κινητοποίηση σ' ἕνα μεμονωμένο τομέα, μά χρειάζεται νά ἀντιμετωπιστοῦν πιό σύνθετες καταστάσεις. Στίς συνθῆκες πού ζοῦμε, μέ τήν ὁλόπλευρη κρίση πού δέρνει τό ἀστοτσιφλικάδικο καθεστώς, μέ τήν ξενική κατοχή, τό μοναρχοφασιστικό καί πλουτοκρατικό ξεφάντωμα, μέ τίς διεθνεῖς περιπλοκές, τά προβλήματα πού προβάλλουν εἶναι πολυσύνθετα καί ἀπαιτοῦν μιά τόσο συνθετική ὅσο καί συγκεκριμένη ἀντιμετώπιση. Ἐδῶ τό στέλεχός μας πρέπει, παραμένοντας στέρεα στό ἔδαφος τῆς πραγματικότητας, νά ἔχει πάντα μιά καθολική, γενική, τοπική καί εἰδική εἰκόνα τῆς κατάστασης. Πρέπει νά μπορεῖ νά ξανοίγεται ἀγκαλιάζοντας τή γενική προοπτική καί κίνηση καί παράλληλα νά ἐντοπίζεται, νά ξεχωρίζει τό βασικό κρίκο, πού ἡ προώθησή του ἐπιτρέπει τήν κηδεμονία, τό μαστόρεμα τῶν γεγονότων, τή διοχέτευσή τους πρός τήν κατεύθυνση πού δείχνει ἡ πολιτική τοῦ κόμματος. Ἐδῶ πρέπει ὄχι μόνο νά κατευθύνουμε τίς μάζες, μά καί

νά ἔχουμε στενή ζωντανή ἐπαφή μαζί τους, νά κρατοῦμε τόν παλμό τους, ν' ἀκοῦμε, νά ξέρουμε τί θέλουν, πῶς σκέφτονται οἱ μάζες, νά διδασκόμαστε ἀπό τίς μάζες. Συγκεκριμένη, ζωντανή, ἐπιτελική, ἐπιχειρησιακή καθοδήγηση εἶναι ἀπαραίτητη μά καί δύσκολη δουλιά πού ἀπαιτεῖ ἀπό τό στέλεχός μας, συστηματική καί ἀτέλειωτη καθημερινή προσπάθεια, ἰδεολογική πολιτική βελτίωση καί συγχρονισμό. Ἀπαιτεῖ γοργή σύλληψη καί ἀποφασιστική, εὐλύγιστη ἐκτέλεση, ἀνάπτυξη τῆς ἱκανότητας γιά μαρξιστική-λενινιστική ἀνάλυση καί σύνθεση ὅλων τῶν ὑλικῶν καί ἀστάθμητων στοιχείων, ὅλων τῶν γεγονότων καί τῆς εἰδικῆς καί γενικῆς κατάστασης.

Θεωρητική ἐπίδοση καί πρακτική δουλιά στό σχολεῖο τῆς ζωῆς καί τῆς πάλης προωθοῦν ἀκατάπαυτα τό στέλεχός μας πρός τήν κατεύθυνση αὐτή. Τοῦ ἐπιτρέπουν ἐπάξια ὁλοένα καί καλύτερα ν' ἀνταποκρίνεται πρός τά καθήκοντά του, πρός τίς ἀπαιτήσεις πού τό ΚΚΕ καί ὁ λαός μας προβάλλουν στόν κάθε πρωτοπόρο καί συνειδητό λαϊκό ἀγωνιστή.

Τό κομματικό πρόσωπο τοῦ κομμουνιστῆ

Στό κόμμα μας, μέσα στή μακρόχρονη καί δύσκολη ἀνάπτυξη, δουλιά καί πάλη, ἔχουν καλλιεργηθεῖ ὁρισμένες κομματικές πιά ἰδιότητες, πού τό σύνολό τους συγκροτεῖ τήν καθαυτό κομματική πλευρά στήν ἀτομικότητα τοῦ κομμουνιστῆ. Φυσικά, ἐδῶ παίρνουμε καί ἀφομοιώνουμε ἐκεῖνο τό δυνατό, τό ὑποδειγματικό, τό ξεχωριστό καί τό ἀπαράμιλλο πού συγκεντρώνει ὁ πιό συνεπής καί ὁ πιό πρωτοπόρος λαϊκός ἀγωνιστής στόν αἰώνα μας, ὁ μπολσεβίκος.

Ποιό εἶναι τό βασικό ἐδῶ γνώρισμα;

Τό ἀπόλυτο, τό δίχως καμιά ἐπιφύλαξη, δόσιμο στό κόμμα, ἡ ἀπόλυτη, δίχως καμιά ἐπιφύλαξη, πίστη στήν ὑπόθεση, στά ἰδανικά πού πρεσβεύει τό κόμμα.

Τό πρῶτο προσόν πού πρέπει νά χαρακτηρίζει τό στέλεχός μας εἶναι ὅτι δημιουργεῖ γύρω του, μέσα στή δουλιά καί μέ βάση τήν κομματικότητα καί τίς ἱκανότητές του, ἕναν κύκλο ἀπό παλιά καί νέα μέλη, πού τά βοηθάει ὅσο μπορεῖ ν' ἀναπτυχθοῦν.

Τά φροντίζει, τά προωθεῖ, τά βοηθάει νά ξεδιπλώσουν ὅλες τίς καλές πλευρές τους, διορθώνει φιλόστοργα, συντροφικά μά ἐπίμονα καί ἀνένδοτα τίς ἐλλείψεις καί τά ἐλαττώματά τους καί γιά φιλοδοξία του πρέπει νάχει νά τά κάνει καλύτερα ἀπό τόν ἴδιο. Ἕνα ἀπό τά πιό ὑπεύθυνα μελήματά μας πρέπει νᾶναι ν' ἀνακαλύπτουμε καί νά ἐκκολάπτουμε νέες ἀξίες, καινούργια ταλέντα μέσα στό κόμμα μας. Τό στέλεχός μας μελετᾶ τά μέλη καί τούς συνεργάτες του, μελετᾶ τούς χαρακτῆρες τους καί τούς βοηθάει, τούς δίνει φόρα γιά νά ἀναπτυχθοῦν καί ν' ἀποδόσουν τ' ἀνώτατο πού μποροῦν, πού οἱ φυσικές καί διανοητικές δυνάμεις τους ἐπιτρέπουν. Καί ἕνα ἀπό τά πιό θανάσιμα ἁμαρτήματα γιά ἕνα στέλεχός μας εἶναι νά θεωρεῖ τόν ἑαυτό του ἀναντικατάστατο, γιατί ἔτσι βάζει κιόλας φραγμό στά καινούργια μέλη ν' ἀναπτυχθοῦν καί νά προοδεύσουν.

Ἡ αὐτοκριτική εἶναι ἕνα ἀπό τά ὀργανικά καί τά πιό ὑψηλά προτερήματα τοῦ κομμουνιστῆ. Ἐδῶ θά πρέπει νά προστεθεῖ, ὅτι τό προτέρημα αὐτό εἶναι ἀπό ἐκεῖνα πού ἀποχτιοῦνται πολύ δύσκολα καί ἀπαιτοῦν ἕνα ἀνώτατο ἐπίπεδο κομματικότητας. Δίχως ὅμως αὐτό, δέν ὑπάρχει καλό στέλεχος, καλό μέλος τοῦ ΚΚΕ. Μήν ξεχνᾶμε ποτέ αὐτό πού σχετικά μᾶς διδάσκουν οἱ μεγάλοι δάσκαλοί μας Λένιν καί Στάλιν:

«Ἡ στάση ἑνός πολιτικοῦ κόμματος μπροστά στά λάθη του εἶναι ἕνα ἀπ' τά σπουδαιότερα καί ἀσφαλέστερα κριτήρια γιά τή σοβαρότητα τοῦ κόμματος καί γιά τήν ἐκπλήρωση στήν πράξη τῶν ὑποχρεώσεών του ἀπέναντι στήν τάξη του καί τίς ἐργαζόμενες μάζες. Νά ἀναγνωρίζει ἀνοιχτά τό λάθος του, νά βρίσκει τίς αἰτίες του, νά ἀναλύει τήν κατάσταση πού τό γέννησε, νά ἐξετάζει προσεχτικά τά μέσα τῆς διόρθωσης τοῦ λάθους, αὐτό εἶναι τό χαρακτηριστικό τοῦ σοβαροῦ κόμματος, αὐτό θά πεῖ ἐκπλήρωση τῶν ὑποχρεώσεών του, αὐτό θά πεῖ διαπαιδαγώγηση καί μόρφωση τῆς τάξης του καί ἔπειτα τῆς μάζας» (Λένιν).

Καί πάνω σ' αὐτό ὁ σ. Στάλιν προσθέτει:

«αὐτό θά πεῖ ὅτι, καθῆκον τῶν μπολσεβίκων δέν εἶναι νά κρύβουν τά λάθη τους, ν' ἀποφεύγουν τή συζήτηση ὅπως γίνεται συχνά σέ μᾶς, ἀλλά ν' ἀναγνωρίζουν τίμια καί ἀνοιχτά τά λάθη τους, νά παίρνουν τίμια καί ἀνοιχτά τά ἀναγκαῖα μέτρα γιά νά διορθωθοῦν αὐτά τά λάθη, νά διορθώνουν τά λάθη τους τίμια καί ἀνοιχτά».

Μόνο ὅταν τό στέλεχός μας μάθει νά κάνει αὐτοκριτική γιά τά λάθη του, θά ἔχει καί ὅλο τό κύρος νά κάνει γόνιμη καί ἀποδοτική κομματική κριτική γιά τά λάθη πού κάνουν οἱ συνεργάτες του.

Ἡ αὐτοκριτική ἐπιτρέπει στό στέλεχός μας σωστά νά ἐκτιμάει καί νά τοποθετεῖ τόν ἑαυτό του, νά ἔχει τό γνῶθι σ' αὐτόν, νά ξέρει τί πάνω-κάτω μπορεῖ νά κάνει καί τί δέ μπορεῖ. Ξεκινώντας ἀπό μιά τέτια προϋπόθεση μπορεῖ παραπέρα πιό σωστά νά ἐκτιμᾶ καί ν' ἀξιοποιεῖ τούς συνεργάτες του.

Τόν κομμουνιστή ποτέ δέν τόν χαρακτηρίζει ἡ αὐτοϊκανοποίηση καί ἡ ἐπανάπαυση καί πολύ περισσότερο ποτέ δέ νομίζει ὅτι ἔφτασε πιά τό ἀνώτατο ὅριο καί παραπέρα δέν ἔχει νά μάθει τίποτε. Ἕνα τέτιο πράγμα θά σήμαινε ὅτι ὁ κομμουνιστής αὐτός σταμάτησε πιά καί δέ μπορεῖ νά προχωρήσει, νά συμβαδίσει μέ τή ζωή πού προχωρεῖ ἀκατάπαυτα. Τό μέλος σωστά ἐκτιμᾶ τήν κάθε πρόοδο καί ἐπιτυχία στή δουλιά, βλέπει ὅμως ταυτόχρονα καί τίς ἀδύνατες πλευρές καί τίς ἐλλείψεις πού παρουσιάζει γιά νά τίς διορθώσει καί τήν κάθε ἐπιτυχία τήν κάνει ἀφετηρία γιά μεγαλύτερη ἀκόμα πρόοδο καί ἀνάπτυξη τῆς δουλιᾶς, γιά ἀκόμα πιό μεγάλες ἐπιτυχίες.

Τό στέλεχος ἀποφεύγει καί πολεμᾶ τό δογματισμό, τό δασκαλισμό, μέ τήν κακή φήμη πού ἔχει, τά καλούπια, τά σχήματα στή δουλιά του καί στό θεωρητικό ἐξοπλισμό του. Ἡ θεωρία του εἶναι καθοδήγηση γιά δράση στά ζωντανά συγκεκριμένα προβλήματα, πού κάθε μέρα ἀντιμετωπίζει καί πρέπει νά λύσει. Ξέρει πώς οἱ καταστάσεις ποτέ δέν ἐπαναλαμβάνονται ἀτόφιες, ὅτι κάθε φορά ὑπάρχει καί κάτι τό καινούργιο. Αὐτό σημαίνει ὅτι ἡ παλιά διαπίστωση καί θέση δέ μπορεῖ ν' ἀνταποκρίνεται σ' ὅλη τή γραμμή καί στήν καινούργια κατάσταση. Γι' αὐτό ἐξοπλισμένος μέ τήν πείρα, τήν καθοδήγηση πού ἡ πείρα αὐτή τοῦ δίνει ἀπό πρίν, βλέπει ταυτόχρονα καί τό καινούργιο στοιχεῖο, τό καινούργιο πρόβλημα γιά νά τό μελετήσει καί νά τό λύσει ζωντανά μέ βάση τά νέα δοσμένα. Ἔτσι συμβάλλει καί αὐτός στήν ἐπεξεργασία τῆς γραμμῆς, στόν πλουτισμό τῆς κομματικῆς πείρας καί δουλιᾶς.

Αὐτοϊκανοποίηση, δογματισμός ἀπό τή μιά καί αὐταρχι-

κότητα, γραφειοκρατία ἀπό τήν ἄλλη, φέρνουν στήν κατάσταση ἐκείνη, πού κρατάει τό στέλεχός μας μακριά ἀπό τή ζωντανή πραγματικότητα, ἀποσπασμένο ἀπό τή ζωή καί τή μάζα τοῦ κόμματος, ἀπό τή μάζα τοῦ λαοῦ. Αὐτό κάνει τό στέλεχος καί τόν καθοδηγητή ἀνίκανο ν' ἀνταποκριθεῖ στή δουλιά του, στόν κομματικό προορισμό, πράγμα πού γίνεται πηγή γιά σοβαρά λάθη καί μεγάλους κινδύνους τόσο γιά τίς μεμονωμένες ὀργανώσεις, ὅσο καί γιά ὁλόκληρο τό κόμμα. Ἡ ἀπόσπαση τοῦ στελέχους καί τῆς καθοδήγησης ἀπό τή μάζα τῶν μελῶν, ἀπό τή βάση, ἀπό τά ζωντανά προβλήματα καί ἀπό τό λαό, ἀποτελεῖ τό πιό θανάσιμο ὀργανωτικό σφάλμα καί τή μεγαλύτερη ἀδυναμία, πού πρέπει νά καταπολεμᾶμε μέ ὅλη τήν κομματική συνέπεια, ὥς τό τέλος.

Στό μέλος καί στό στέλεχός μας εἶναι στό μεγαλύτερο βαθμό ἀναπτυγμένο τό συναίσθημα τῆς κομματικῆς πειθαρχίας καί εὐθύνης καί τό συνδεμένο μ' αὐτά συναίσθημα τῆς κομματικῆς εὐθιξίας. Γιά τόν κομμουνιστή δέ χωράει συζήτηση γιά τήν κομματική πειθαρχία, πού στηρίζεται στή συνειδητή ἐθελοντική προσήλωση καί πίστη στό καταστατικό καί τό πρόγραμμα τοῦ ΚΚΕ. Ὅπως δέ χωράει καί συζήτηση ὅτι φέρνει ἀκέραια καί προσωπικά τήν εὐθύνη γιά τόν τομέα καί τή δουλιά πού ἀναλαμβάνει, κατευθύνει καί ἐκτελεῖ. Στό κόμμα μας ἡ εὐθύνη εἶναι πρῶτα ἀπ' ὅλα ἀτομική. Καί κομματική εὐθιξία γιά μᾶς δέ μπορεῖ νά σημαίνει τίποτ' ἄλλο ἀπό τό ὅτι ὁ κομμουνιστής ἐκτελεῖ μέ ὅλη τή συνέπεια τήν κομματική του δουλιά καί εἶναι στό ἔπακρο εὔθικτος γιά κάθε περίπτωση, πού δίνει λαβή γιά κριτική, γιατί παρουσίασε παραλείψεις εἴτε καί ἀνεπάρκεια στή δουλιά του αὐτή. Καί ὅπως γιά τό πρόσωπό του, ἔτσι καί γιά τήν ὀργάνωση καί ὁλόκληρο τό κόμμα του, εἶναι κομματικά εὔθικτος ὁ κομμουνιστής, εὔθικτος μέ τήν πιό εὐγενική σημασία τῆς λέξης.

Τό μέλος τοῦ ΚΚΕ ἀποφεύγει καί πολεμάει ἀμείλιχτα τή δουλικότητα καί τήν κολακεία μέσα στό κόμμα σάν κάτι, πού δέν ἐναρμονίζεται μέ τήν ἰδιότητα τοῦ κομμουνιστῆ. Τό μέλος μας καλλιεργεῖ καί ἀναπτύσσει τήν πρωτοβουλία τῆς ἀτομικότητάς του, τήν ἀνεξαρτησία τῆς προσωπικῆς του γνώμης, ξέρει

νά λέει καθαρά τή γνώμη του καί τίς ἀντιρήσεις του καί πρός τά κάτω καί πρός τά πάνω, πάντοτε μέσα στά πλαίσια τοῦ κομματικοῦ συμφέροντος καί μέ βάση ὅτι ὅταν πιά συζητηθεῖ τό ζήτημα καί παρθεῖ ἡ ἀπόφαση, σταματᾶν οἱ συζητήσεις καί οἱ ἀντιρήσεις καί ὁλόκληρη ἡ ὀργάνωση ρίχνεται στή δουλιά γιά νά πραγματοποιηθεῖ ἡ ἀπόφαση πού πάρθηκε. Τό μέλος τοῦ ΚΚΕ δέν κάνει δίχως ἀρχές συμβιβασμούς, οὔτε καί προσωπικά χατήρια στήν κομματική του δουλιά καί πάνω σέ κομματικά ζητήματα. Ἀντίθετα, ἀποκρούει καί πολεμᾶ τέτιες ἐκδηλώσεις μέσα στό κόμμα καί στή δουλιά του. Τό μέλος μας ἔχει δικαίωμα καί ὑποχρέωση, ὅταν νομίζει ὅτι ὑπάρχει λόγος σχετικός μέ τή δουλιά του στό κόμμα εἴτε μέ τήν κατάσταση στήν ὀργάνωσή του καί σέ ὁλόκληρο τό κόμμα, ν' ἀπευθύνεται στά ἀντίστοιχα κομματικά ὄργανα γιά νά λύσει τά ζητήματα πού τόν ἀπασχολοῦν.

Ὁ κομμουνιστής προσέχει καί ἀναπτύσσει σάν μιά ἀπό τίς πιό βασικές καί ἀπαραίτητες κομματικές ἰδιότητες τήν ἐπαγρύπνηση, τήν ἀκούραστη καί ἀμείωτη προφύλαξη τῆς ὀργάνωσής του καί τοῦ κόμματος σά σύνολο, ἀπό κάθε ἐπιβουλή, ἀπό κάθε διαβρωτική προσπάθεια, ἀπό κάθε χτύπημα πού ὁ ταξικός ἐχθρός, τά ὄργανα καί οἱ πράχτορές του, ἀπό τά ὄξω καί ἀπό τά μέσα καταφέρνουν ἐνάντια στό κόμμα. Μόνον ὅποιος δέν καταλαβαίνει τήν ἱστορική ἀποστολή τοῦ ΚΚΕ καί τή σκληρότητα καί ὑπουλότητα πού χρησιμοποιοῦν οἱ ἐχθροί του, ντόπιοι καί ξένοι—πού στό ΚΚΕ βρίσκουν τό μοναδικό σέ συνέπεια, ὁλοκληρωτικό καί ὥς τό τέλος ἀντίπαλο, πού δέν κάνει κανένα συμβιβασμό ἀρχῆς—μονάχα αὐτός μπορεῖ νά παραγνωρίζει καί νά ὑποτιμᾶ τήν πρωταρχική σημασία πού ἔχει, ἰδιαίτερα σήμερα, ἡ κομματική ἐπαγρύπνηση. Τό μέλος τοῦ ΚΚΕ ἔχει πρωταρχική ὑποχρέωση νά ὑπερασπίζεται καί νά προφυλάσσει τό κόμμα παντοῦ καί πάντοτε. Ἡ προδοσία τιμωρεῖται μέσα στό κόμμα.

Τό μέλος μας καλλιεργεῖ τό συντροφικό κομματικό ἦθος. Εἶναι κομματικά καί ἠθικά ἀπρόσβλητο.

Ὁ κομμουνιστής στό δόσιμό του στό κόμμα καί στήν ὑπόθεση γιά τήν ἀπελευθέρωση τοῦ λαοῦ, δέ λογαριάζει κόπους καί

θυσίες καί φτάνει όταν χρειάζεται ώς τήν αύτοθυσία. Ό συνειδητός καί ψύχραιμος ήρωισμός, πού άπορέει άπό τόν ύψηλό ίδεαλισμό πού έμψυχώνει τόν κομμουνιστή στή δράση του, άποτελεῖ βασικό, συστατικό, γιά έναν κομμουνιστή, κομμάτι.

Σ' αὐτά μποροῦμε νά συνοψίσουμε τά βασικά γνωρίσματα πού συγκροτοῦν τό κομματικό πρόσωπο τοῦ κομμουνιστῆ. Καθένας ἀπό μᾶς ἔχει ὑποχρέωση νά φροντίζει καί νά ἐπιμένει νά συγκεντρώσει αὐτά τά βασικά γνωρίσματα.

Ό κομμουνιστής στήν κομματική δουλιά του

Χωρίς νά καταντᾶ σχολαστικό τό στέλεχός μας, προσπαθεῖ νά ὀργανώνει τή δουλιά, νά ἔχει ἕνα καθημερινό πρόγραμμα δουλιᾶς· ὅπου μπορεῖ νά κατανέμει μέ σκοπιμότητα τόν ὑλικό χρόνο πού διαθέτει. Φυσικά, ἐδῶ δέν πρόκειται γιά γραφειοκρατικό καταμερισμό πού «προβλέπει» γιά κάθε διαθέσιμο λεφτό, γιά κάθε βῆμα καί γιά κάθε ἐνέργεια. Ἕνα τέτιο πράγμα περισσότερο θά ἔβλαφτε παρά θά ὠφελοῦσε. Πρόκειται γιά μέσο, πού ἀφήνοντας κάθε φορά τήν ἐλευθερία τῆς ἀλλαγῆς ἀνάλογα μέ τίς ἀνάγκες πού προβάλλουν, ἐπιτρέπει νά προκαθορίζεις καί νά ταξινομεῖς χρονικά τίς δουλιές πού ἔχεις νά κάνεις ἔτσι, πού νά μπορεῖς νά τίς ἀποτελειώνεις. Καί τό σπουδαιότερο, ἕνα τέτιο πρόγραμμα δουλιᾶς πρέπει ἀπαραίτητα νά προβλέπει καί γιά τίς ὁρισμένες ἐκεῖνες κάθε μέρα ὧρες, πού τό στέλεχός μας χρειάζεται γιά νά διαβάζει, μελετᾶ καί γράφει. Γιατί, πρέπει αὐτό ἐδῶ νά ξανατονιστεῖ, τό μέλος μας κάνει μόνο τή μισή δουλιά, ὅσο γόνιμη καί ἄν ὑποτεθεῖ πώς εἶναι, ὅταν τήν πεῖρα καί τ' ἀποτελέσματα τῆς δουλιᾶς του δέν τά συγκεντρώνει καί δέν τά μελετᾶ, δέν τά ἐπεξεργάζεται καί δέν τά γράφει, θέτοντάς τα στή διάθεση τοῦ κομματικοῦ τύπου, γιά νά γίνει ἔτσι καί ἡ πεῖρα του, πεῖρα γιά ὁλόκληρο τό κόμμα. Εἶναι καί αὐτή μιά πλευρά ἀπό τή δουλιά μας, πού ὡς τά σήμερα δέν τήν προσέξαμε, τήν παραμελήσαμε, πράγμα πού ἔχει σάν ἀποτέλεσμα νά μᾶς χαρακτηρίζει πολύς ἐμπειρισμός καί πρακτικισμός, νά χάνουμε πολλές δυνάμεις σέ δοκιμές καί ἀναζητήσεις, ἐνῶ μιά γενίκευση καί ἕνα ξάπλωμα τῆς κομματικῆς πεῖρας, θάφερνε σ' ἕνα συντονισμό καί σέ μιά ὁλοκλήρωση τῆς πεῖρας καί τῶν διδαγμάτων πού τώρα τίς περισσότερες φορές χάνονται, γιατί ὅλη αὐτή ἡ δουλιά μένει ἀσύνδετη κι ἀσυναρμολόγητη καί ἐξαντλεῖται σέ χωριστές, ἀτομικές καί κατά συνέπεια ἀτελεῖς προσπάθειες καί ἐπιτεύξεις.

Στήν προφορική καθοδηγητική του δουλιά, τό στέλεχός μας, πρέπει νά προσέχει πολύ. Πολλοί καλοί σύντροφοι, ἐπειδή δέν τούς κάναμε προσεχτικούς πάνω σέ ὁρισμένα ἁπλά πράγματα ἀποστηθίζουν συχνά ἀσυνάρτητα τή φρασεολογία μας, χρησιμοποιοῦν ἐκεῖ πού δέν ἔχουν θέση φράσεις καί ἀποσπάσματα ἀπό βιβλία, γίνονται ἔτσι ἀκατανόητοι καί ἀντί νά ὠφελήσουν, βλάφτουν καί ἡ ζημιά πού κάνουν εἶναι διπλή. Στόν προφορικό του λόγο καί κυρίως σέ συνεδριάσεις καί συνεργασίες τό στέλεχός μας εἶναι ἁπλό, καθαρό, κατανοητό καί συγκεκριμένο. Ἀναλύει, ἐξηγεῖ καί πείθει. Καί ὅταν τελειώσει ἡ ἀνάλυση καί ἐξήγηση, τότε ἔρχεται ἡ δουλιά, ἡ δράση. Καί ὅπως στά λόγια του ἔτσι καί στά ἔργα του ὁ κομμουνιστής εἶναι καθαρός, συγκεκριμένος, γοργός καί ἀποφασιστικός. Δέν μπορεῖ νά ὑπάρχει γιά ἕναν κομμουνιστή ἀπόσταση καί διάσταση ἀνάμεσα στά λόγια καί στά ἔργα.

Ἕνας ειδικός τομέας

Ἄς περάσουμε τώρα σέ ἕνα θέμα, πού, στήν πρώτη ματιά, δέν φαίνεται νάχει καί μεγάλη σχέση μέ τά ζητήματά μας. Πρόκειται γιά τή στρατιωτική κατάρτιση πού πρέπει νάχει ὁ κομμουνιστής. Πιό σωστά ἀκόμα θά πρέπει νά ποῦμε στρατιωτικοπολεμική κατάρτιση. Οἱ λαϊκοί καί ταξικοί ἀγῶνες ἔχουν καί τή στρατιωτικοπολεμική τους πλευρά. Καί αὐτό καθαρά καί ἔντονα φάνηκε τόσο στή διάρκεια τοῦ ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ πολέμου, ὅσο καί στό Δεκέμβρη. Εἶναι ἀκόμα ὁλοφάνερο ὅτι πολλά λάθη καί στραπάτσα θά τ' ἀποφεύγαμε, ἄν τά στελέχη καί τά μέλη μας—ἐκτός ἀπ' τούς εἰδικούς στρατιωτικούς—εἶχαν καί μιά ὁρισμένη καί ἀπαραίτητη στρατιωτική κατάρτιση, πού τόσο χρειαζότανε στίς συνθῆκες ἐκεῖνες. Πολύ περισσότερο, πού ἡ εἰδική στρατιωτική κατάρτιση (ἐννοῶ τή σχολική ἐπαγγελματική, τήν καθιερωμένη στό στρατό μας), δέ μποροῦ-

σε μέσα στήν καινούργια κατάσταση νά καλύψει πέρα γιά πέρα, πραχτικά καί θεωρητικά, τίς ἀνάγκες πού πρόβαλε καί τούς χειρισμούς πού ἐπέβαλε ὁ ἀνταρτοπόλεμος τόσο στήν ὕπαιθρο, στό βουνό, ὅσο καί στίς πόλεις. Σήμερα ἔχουμε μιά πεῖρα, ντόπια καί ξένη, ἔχουμε κάτι ἀκόμα πιό πολύτιμο, τίς παραδόσεις καί τή δημιουργία τοῦ ΕΛΑΣ, κεφάλαιο ἀνεκτίμητο γιά τό λαό μας καί τήν πολιτική του πρωτοπορία. Οἱ κομμουνιστές, στήν πρώτη γραμμή, οἱ ἐλασίτες κομμουνιστές, μά καί ὅλοι οἱ ἄλλοι, οἱ κομμουνιστές περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλον, συνεχίζουν τίς ἔνδοξες παραδόσεις τοῦ ΕΛΑΣ, ἀφομοιώνουν τήν πεῖρα του, μελετοῦν τίς θετικές καί ἀρνητικές πλευρές του, βαφτίζονται στόν ἡρωισμό καί τήν αὐτοθυσία του καί κρατᾶν καί προωθοῦν ζωντανά τήν παράδοση, τούς θρύλους καί τήν ἐποποιία του.

Ἐδῶ χρειάζεται πραχτική καί θεωρητική δουλιά καί κατεργασία. Καί ὅπως στούς ταξικούς πολιτικούς ἀγῶνες, ἔτσι καί στόν τομέα μας αὐτόν πού ἀποτελεῖ συνέχιση καί προέκταση τῆς πολιτικῆς πάλης, βασική σημασία ἔχει ἡ μελέτη τοῦ ἐχθροῦ, ἡ σωστή τοποθέτηση καί ἐκτίμησή του, ἡ σωστή ἀνάλυση στ', συσχετισμό τῶν δυνάμεων. Τό ἴδιο πρωταρχική, ἀποφασιστική σημασία ἔχει ἐδῶ ἡ σωστή ὀργάνωση καί χρησιμοποίηση τῶν ἐφεδρειῶν μας, ἄμεσων καί ἔμμεσων. Χωρίς ἐφεδρεῖες καί δίχως τή σωστή ἐκτίμηση, τοποθέτηση καί χρησιμοποίησή τους μποροῦμε νά ποῦμε ἀπό τά πρίν ὅτι τό παιχνίδι μπορεῖ νά θεωρεῖται σχεδόν χαμένο.

Ἔτσι, μέ λίγα καί γενικά λόγια, πρέπει νά βλέπουμε τόν εἰδικό αὐτό τομέα τῆς δουλιᾶς μας. Μέσα στίς συνθῆκες πού διαμορφώθηκαν καί διαμορφώνονται στή χώρα μας, ὕστερα ἀπό τό Δεκέμβρη, μέ τή μοναρχοφασιστική ἀναβίωση καί τή δεύτερη, τήν ἀγγλική κατοχή, στόν τομέα τόν εἰδικό πού μᾶς ἀπασχολεῖ ἡ Μαζική λαϊκή αὐτοάμυνα, ὅπου ὁ κάθε κομμουνιστής πρέπει νάχει τή θέση του, συγκεντρώνει ὁλόκληρη τήν προσοχή μας γιά τήν ὀργάνωση καί τό ξάπλωμά της. Εἶναι ἕνα ἀποφασιστικό στίς σημερινές συνθῆκες ὅπλο γιά νά ὑπερασπίσει ὁ λαός τή ζωή, τήν τιμή, τήν περιουσία, τή λευτεριά, τή δημοκρατία καί τήν ἀνεξαρτησία του. Πρωτοπόρος καί ὑποδειγματικός ὀργανωτής, ἀγωνιστής στή Μαζική λαϊκή αὐτοάμυνα πρέπει νἆναι σήμερα ὁ κάθε κομμουνιστής, μέλος καί στέλεχος τοῦ ΚΚΕ.

Προβάλλουμε ἀπραγματοποίητες ἀξιώσεις;

Αὐτά εἶναι μερικά ἀπό τά βασικά συμπεράσματα πού βγάζουμε ἀπό τήν ἱστορία τοῦ ΚΚΕ, ὅπως ἐπίσης καί οἱ κύριες καί βασικές ἀξιώσεις, πού ἡ ἀποστολή τοῦ ΚΚΕ προβάλλει σ' ὅλους ἐκείνους πού θέλουν νἆναι ἄξια μέλη του, ἀφοσιωμένοι ἀγωνιστές τοῦ λαοῦ στήν πάλη γιά τήν ἀπελευθέρωσή του.

Μπαίνει τώρα ξανά τό ἐρώτημα πού μπῆκε καί στήν ἀρχή: Μήπως προβάλλοντας τέτιους «ὅρους» καί βάζοντας τέτιες προϋποθέσεις, κυνηγᾶμε τό ἀνέφιχτο, ἐπιδιώκουμε τό τέλειο, τό ἀπόλυτο καί κατά συνέπεια τό ἀπραγματοποίητο;

Δέν ὑπάρχει καμιά ἀμφιβολία ὅτι ὁ κομμουνιστής, τό μέλος τοῦ ΚΚΕ, ἀπ' αὐτή τήν κοινωνική-ἱστορική ἀποστολή του τήν πιό ὑψηλή καί τήν πιό δύσκολη πού γνώρισε μέχρι σήμερα ἡ ἀνθρωπότητα, πρέπει νά συγκεντρώνει στό πρόσωπό του προσόντα καί ἱκανότητες πού θά τόν κάνουν ἱκανό νά τά βγάλει παλικαρίσια πέρα. Παράλληλα δέν πρέπει νά ξεχνᾶμε ὅτι καί ἐμεῖς σάν ἄνθρωποι «γεννιόμαστε» μέ τίς ἐλλείψεις καί τίς ἁμαρτίες τῆς ἀστοτσιφλικάδικης κοινωνίας. Ὥστε δέν πρόκειται ἐδῶ νά ἐπιδιώκουμε τό τέλειο καί τό ἀπόλυτο. Ἀποφασιστική ἐδῶ σημασία ἔχει τό μέλος καί τό στέλεχος, ὅλοι μας, νιώθοντας ὁλοκληρωμένα τήν ἀποστολή μας, νά τείνουμε ἀκατάπαυτα, βῆμα πρός βῆμα καί μέρα μέ τή μέρα, νά γινόμαστε καί καλύτεροι, ἀνώτεροι, νά βελτιωνόμαστε θεωρητικά, νά γινόμαστε ὁλοένα πιό ἱκανοί καί ἀποδοτικοί στήν πράξη. Ὁ κομμουνιστής πού ἀκούραστα ἐπιδιώκει καί πετυχαίνει κάθε μέρα καί καλύτερη θεωρητική καί πραχτική ἀπόδοση, αὐτός ἐκπληρώνει ἄξια τήν ἀποστολή του. Ἔτσι συνεισφέρει καί αὐτός στήν κομματική εἰσφορά καί πρόοδο. Μήν ξεχνᾶμε πώς ὅσο καλύτεροι γινόμαστε ἐμεῖς, τόσο πιό ἄξιο σηκώνεται τό ΚΚΕ.

Μόνο πάνω σ' αὐτή τή βάση μπαίνει σωστά καί τό ζήτημα γιά τή φιλοδοξία μέσα στό κόμμα. Στό ΚΚΕ δέν ἔχει θέ-

ση ή έγωιστική, ή άρρωστιάρικη άντικομματική φιλοδοξία. Άντίθετα μέσα στό ΚΚΕ, έπιτρέπεται κάθε φιλοδοξία πού ξεκινά άπό ύγιεϊς κομματικές προϋποθέσεις καί πού άνυψώνει καί τό άτομο καί τό κόμμα. Καί ύγιής φιλοδοξία είναι έκείνη, πού γιά σκοπό βάζει νά γινόμαστε κάθε μέρα καλύτεροι, άξιο παράδειγμα γιά μίμηση, χωρίς στόμφο καί έπίδειξη, δίχως πληθωρικές καί θορυβώδικες έκδηλώσεις, μέ μετριοφροσύνη καί σεμνότητα. Πάνω σέ μιά τέτια φιλοδοξία μπορεί νά στηρίζεται ή κομματική σταδιοδρομία καί άνοδος.

Αύτά τά διδάγματα καί πορίσματα μπορούμε νά βγάλουμε άπό τήν ίστορία τοῦ κόμματός μας. Ἱστορία πού τή φτιάνουμε έμεῖς δλοι μαζί καί τό κάθε στέλεχος καί μέλος χωριστά.

Δέν ύπάρχει πιό δύσκολο μά καί πιό τιμητικό άπό τοῦ νά εἶσαι μέλος τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος.

Μήν ξεχνᾶμε ποτέ τήν παρακαταθήκη πού μᾶς δίνει σχετικά ό μεγάλος Στάλιν:

«Δέν ύπάρχει τίποτα άνώτερο άπό τόν τίτλο τοῦ μέλους τοῦ κόμματος, πού ίδρυτής καί καθοδηγητής του ήταν ό Λένιν. Δέ μπορεῖ ό καθένας ν' άντέξει στίς δυσκολίες καί τίς θύελες πού συνδέονται μέ τήν ίδιότητα τοῦ μέλους ένός τέτιου κόμματος. Παιδιά τῆς έργατικῆς τάξης, παιδιά τῆς άνέχειας καί τοῦ άγώνα, παιδιά άπίστευτων στερήσεων καί ήρωικῶν προσπαθειῶν, νά τί πρέπει νά εἶναι τά μέλη τοῦ κόμματος».

ΛΟΓΟΣ ΣΤΗΝ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΣΥΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΚΚΕ

15—17 Ἀπρίλη 1946

(Περίληψη άπό τά στενογραφημένα πρακτικά τῆς 16 τοῦ Ἀπρίλη 1946)

Σύντροφοι,

Τό βασικό πρόβλημα εἶναι νά δοῦμε πῶς έφαρμόστηκε ή άπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς δέκατης έκτης τοῦ Δεκέμβρη τοῦ χίλια έννιακόσια σαράντα πέντε γιά τά «τρέχοντα όργανωτικά ζητήματα». Ποῦ μποροῦμε νά δοῦμε, άπό τήν πλευρά τῆς μαζικῆς δουλιᾶς καί δράσης τοῦ κόμματος, πῶς έφαρμόστηκε ή άπόφαση αὐτή;

Ὑπάρχουν μερικά παραδείγματα γενικῆς πολιτικῆς, παρμένα άπό τήν πρακτική δουλιά τοῦ κόμματος, πού μᾶς δείχνουν πῶς ή άπόφαση αὐτή βοήθησε τό κόμμα νά κάνει πλατιά δουλιά. Πχ. ή πάλη γιά τή σφυρηλάτηση καί τό πλάτεμα τοῦ δημοκρατικοῦ μετώπου, γιά τήν ένότητα τῆς δημοκρατικῆς άριστερᾶς, γιά τήν άποχή.

Θά σταθῶ ίδιαίτερα στό συνδικαλιστικό τομέα γιά νά τονίσω μιά πλευρά τῆς δουλιᾶς μας. Ἡ συνδικαλιστική μας πολιτική, δπως έφαρμόστηκε μέσα στά τόσα έμπόδια καί δυσκολίες, δείχνει δτι οί κομμουνιστές έφαρμόζοντας μέ έπιμονή κα ύπομονή εὐλύγιστη πολιτική, μποροῦν νά παρακάμπτουν δλα τά έμπόδια καί νά φτάσουν σέ ένα θετικό άποτέλεσμα. Δείχνει άκόμα δτι δλες οί ύποχωρήσεις καί παραχωρήσεις, πού έγιναν άπό μέρους μας καί πού σέ μερικές περιπτώσεις προκάλεσαν καί τή διαμαρτυρία άκόμα ώρισμένων στελεχῶν μας, έπιβάλλονταν άπό τά ίδια τά πράγματα, έπρεπε νά γίνουν γιά νά φτάσουμε έκεῖ πού πετύχαμε νά φτάσουμε, δηλαδή νά πραγματο-

ποιηθεῖ ἡ συνδικαλιστική ἑνότητα καί νά κατοχυρωθοῦν οἱ συνδικαλιστικές ἐλευθερίες τῆς ἐργατικῆς τάξης. Πρέπει ὅμως νά τονιστεῖ ὅτι οἱ κατακτήσεις αὐτές δέν εἶναι τέρμα, μά ἀπαρχή γιά παραπέρα δουλιά καί δράση.

Ἡ δουλιά μας στόν τομέα τῆς Μαζικῆς λαϊκῆς αὐτοάμυνας δείχνει γενικά ὅτι ἡ ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου εἶχε τήν ἀντανάκλασή της καί ἔφερε θετικά ἀποτελέσματα (πχ. ἡ Λακωνία, μέ τόν τρόπο πού ἀντιμετώπισε τίς συμμορίες, ἔδειξε ὅτι σωστά ἔβαλε τό πρόβλημα· ἡ Νάουσα ἐπίσης κάνει μιά ὑποδειγματική δουλιά· τό ἴδιο, ὥς ἕνα βαθμό καί ἡ Ἄρτα) ὄχι ὅμως ὅσα ἔπρεπε καί μπορούσαμε νά ἔχουμε. Γι' αὐτό καί δέν πρέπει νά εἴμαστε ἱκανοποιημένοι ἀπό ὅσα ἀκούστηκαν ὅτι ἔγιναν. Μιά ὀπορτουνιστική ὑποτίμηση διακρίνει τή δουλιά μας στόν τομέα αὐτό. Τό ἐπίπεδο τῆς Μαζικῆς λαϊκῆς αὐτοάμυνας δέ βρίσκεται στό ὕψος τοῦ μαζικοῦ λαϊκοῦ κινήματος. Δέν ἀπαντᾶμε ἀκόμα ὅπως πρέπει, σήμερα πού οἱ συνθῆκες μᾶς ὑποχρεώνουν νά δοῦμε καί νά πιάσουμε τό ζήτημα αὐτό καί ἀπό μιά ἄλλη πλευρά, ἀπό τήν πλευρά δηλαδή πού τό πιάνουν ὁρισμένοι πρωτοπόροι ἀγωνιστές. Αὐτό τό χάσμα πρέπει νά γεφυρωθεῖ. Ἡ ὀργανωτική δουλιά στόν τομέα αὐτόν παίζει ἀποφασιστικό ρόλο. Ἄν δέν τό δοῦμε δημιουργεῖται σοβαρός κίνδυνος νά μείνει ἡ πολιτική μας γραμμή ξεκάρφωτη. Σχετικά μέ τή Μαζική λαϊκή αὐτοάμυνα πρέπει νά ξεκαθαρίσουμε καί ἕνα ἄλλο ζήτημα. Συνηθίζουμε νά λέμε ὅτι βάλαμε καλά παλικάρια στή Μαζική λαϊκή αὐτοάμυνα. Μά πρέπει νά ἔχουμε πάντα στό νοῦ μας ὅτι ὅταν λέμε παλικάρι δέν πρέπει νά ἐννοοῦμε ἐκεῖνον πού στά τυφλά ρίχνεται στήν πάλη, ἀλλά ἐκεῖνον πού εἶναι ἱκανός ψύχραιμα, μελετημένα, ἀλλά καί ἀποφασιστικά νά ἀντιμετωπίσει κάθε κατάσταση.

Ἄς πάρουμε τήν *ἐαμική μας δουλιά*. Μόνο τήν ὀργάνωση τῆς Ἀθήνας μποροῦμε νά ἀναφέρουμε σάν παράδειγμα καί ὑπόδειγμα πλατιᾶς ἐαμικῆς δουλιᾶς. Ἡ ὀργάνωση τῆς Ἀθήνας ἔχει καί κινητοποιεῖ πάνω ἀπό δέκα χιλ. ἐαμικά στελέχη γιά τά ζητήματά της. Ἔτσι ἔχει δημιουργήσει καί μιά ἀκένωτη πηγή, ἀπ' ὅπου ἀντλεῖ καί θά ἀντλεῖ κάθε φορά καινούργιες καί φρέσκες δυνάμεις. Ὑπάρχουν μήπως εἰδικοί λόγοι, πού

νά ἐξηγοῦν τό φαινόμενο αὐτό τῆς ὀργάνωσης της Ἀθήνας; Νομίζω ὅτι τέτιοι λόγοι δέν ὑπάρχουν. Ἡ μόνη σωστή ἐξήγηση εἶναι ὅτι ἡ Ἀθήνα σωστά ἔπιασε τό πρόβλημα χρησιμοποιώντας κατάλληλα τίς δικές της τίς δυνάμεις.

Ἔρχομαι τώρα στό βασικό ζήτημα, πού ἔβαλε ἡ ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου στίς δεκαέξη τοῦ Δεκέμβρη τοῦ σαράντα πέντε. *Ἡ ἀπόσπαση τῆς καθοδήγησης ἀπό τή βάση καί ἡ ἀνάπτυξη γραφειοκρατικῶν μεθόδων καθοδήγησης*, δυό φαινόμενα πού ἀλληλοσυνδέονται καί τό ἕνα βγαίνει ἀπό τό ἄλλο, εἶναι κατάσταση ἀπαράδεχτη γιά τό Κομμουνιστικό Κόμμα Ἑλλάδας, εἶναι ἀσυμβίβαστη μέ τήν ἀποστολή, τίς ἀρχές, τό καταστατικό του. Εἶναι κατάσταση, πού, ἄν συνεχιστεῖ, θά τό φέρει ἀναπότρεπτα σέ ἀδιέξοδο καί σέ παρέκκλιση ἀπό τόν προορισμό του. Ἡ ὑπερνίκηση τῆς κατάστασης αὐτῆς καί μάλιστα στό πιό σύντομο χρονικό διάστημα, εἶναι βασικό ὀργανωτικό πολιτικό καθῆκον τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος τῆς Ἑλλάδας, ὅπως καθορίστηκε ἀπό τό ἕβδομο Συνέδριό του. Πῶς ἀντιμετωπίσαμε τό βασικό αὐτό πρόβλημα; Ἡ δουλιά τῶν ὀργανώσεων καί οἱ συζητήσεις πού ἔγιναν στήν ὀργανωτική μας σύσκεψη δείχνουν ὅτι κάναμε σοβαρά βήματα. Θά μποροῦσε κανένας νά πεῖ ὅτι ἄν βρισκόμασταν στή σημερινή κατάσταση, ὅταν βγῆκε ἡ ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου, ἡ παράγραφος αὐτή δέ θά γραφόταν. Αὐτό ὅμως δέ σημαίνει ὅτι λύσαμε τό πρόβλημα καί ὅτι ἀπό τήν πλευρά αὐτή δέν ὑπάρχει πιά κανένας κίνδυνος. Αὐτό δέν εἶναι σωστό καί πρέπει νά τό ἔχουμε πάντα ὑπόψη μας. Ὅταν θελήσουμε νά δόσουμε τό οὐσιαστικό, τό βασικό νόημα τῆς ἀπόφασης στό σημεῖο αὐτό, πρέπει νά ποῦμε ὅτι ἡ καθοδήγηση ξεπερνᾶ τήν ἀπόσπαση ἀπό τή βάση ὅταν κάνει ζωντανή τή βάση καί ἱκανή νά κάνει συγκεκριμένη τήν πολιτική γραμμή τοῦ κόμματος. Ἡ ἀπόφαση τονίζει σχετικά:

«Στή συγκεκριμένη καί ἁπλή του ἐκδήλωση, τό καθῆκον αὐτό παρουσιάζεται ἔτσι: νά κάνουμε ἱκανό τό μέλος τοῦ κόμματος νά νιώθει, νά καταλαβαίνει τήν κομματική γραμμή καί νά τήν πραγματοποιεῖ στόν τομέα του δημιουργικά, ἔτσι δηλ. πού νά τήν κάνει κτῆμα τῶν ἐργαζομένων, πού βρίσκονται στόν κύκλο του, νά τήν κάνει μαζική πολιτική πραγμα-

τικότητα, νά τήν κάνει ζωή, δράση, ἀγώνα γιά τό λαό, ὅπου τό μέλος τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος τῆς Ἑλλάδας δουλεύει, ζεῖ, κινιέται, βρίσκεται γύρω του. Οὔτε καθοδηγητής καί στέλεχος τοῦ ΚΚΕ μπορεῖ νά σταθεῖ καί νά νοηθεῖ, ὅταν δέ μπορεῖ νά δημιουργεῖ γύρω του τέτια μέλη τοῦ κόμματος, μά οὔτε καί μέλος τοῦ ΚΚΕ μπορεῖ νᾶναι ὅποιος δέν πραγματοποιεῖ καί δέ νιώθει ἔτσι τήν ἀποστολή του».

Καί ἀπό τήν ἄποψη αὐτή ἅμα δοῦμε τό πρόβλημα ἡ διαπίστωσή μας πρέπει νᾶναι ὅτι πραγματοποιήσαμε σοβαρά βήματα, ὅτι ἔχουμε θετικά ἀποτελέσματα. Ἡ εἰκόνα πχ., πού μᾶς ἔδοσαν οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Στερεᾶς ἦταν μιά ἀποκάλυψη. Ὁ τρόπος πού ἀντιμετώπισαν τά προβλήματα πού ἔμπαιναν μπροστά τους γιά λύση, φανερώνει μιά ζωντανή ἐπιτελική καθοδήγηση. Ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Θήβας εἶπε χαρακτηριστικά ὅτι ἡ ὀργάνωσή του βάζει κάθε φορά ἕνα συγκεκριμένο στόχο κι ἐκεῖ συγκεντρώνει καί ρίχνει τίς κομματικές δυνάμεις γιά τήν κατάκτηση τοῦ στόχου αὐτοῦ. Μόλις τό κατορθώσουν αὐτό, χρησιμοποιοῦν τίς δυνάμεις τους ἀλλοῦ. Φυσικά αὐτό εἶναι σωστό, μά πρέπει νά ὑποδειχθεῖ στούς συντρόφους νά μήν περιορίζονται μόνο στήν κατάληψη ἑνός στόχου, μά νά φροντίζουν νά διατηροῦν καί σταθεροποιοῦν τίς θέσεις, πού κάθε φορά κατακτοῦν. Ἀπό τήν ἄλλη μεριά ἡ Εὔβοια ἔλυσε θαρραλέα τό πρόβλημα τῶν στελεχῶν. Χρησιμοποίησε ντόπιες δυνάμεις. Τό ἴδιο ἔκανε ἡ Λαμία καί ἡ Βέροια. Ἀκόμα οἱ ὀργανώσεις αὐτές ἔβαλαν καί τό ζήτημα τῆς δημιουργίας ρεζέρβας στελεχῶν.

Ἔχουμε ὅμως καί ἀρνητικά παραδείγματα πού μαρτυροῦν ὅτι παρανοήθηκε ἡ κομματική γραμμή. Ὁ σύντροφος πχ. ἀπό τό Λασήθι εἶπε ὅτι «προχώρησαν τόσο πολύ στή σύνδεσή τους μέ τή βάση, ὥστε δέν παίρνεται ἀπόφαση ἀπό τό γραφεῖο τῆ ΚΟΒ χωρίς νά ἔχει συζητηθεῖ προηγούμενα ἀπό τήν ὁλομέλεια». Εἶναι φανερό πώς ἐδῶ ὑπάρχει παρανόηση τῆς οὐσίας τῆς ἀπόφασης τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου. Ἕνα τέτιο παράδειγμα ἀρνητικό εἶναι ἡ δουλιά τῆς Πάτρας στό λιμάνι. Οἱ σύντροφοι τῆς Πάτρας, ἀπό καιρό τώρα λένε «πήραμε ἀποφάσεις νά διορθώσουμε τήν κατάσταση» καί δέν προχωροῦν στήν πραγματική ἀντιμετώπιση καί λύση τοῦ ζητήματος. Ὅπως ἔκαναν γιά τούς μυλεργάτες, ὅπου ἔχουν νά μᾶς δείξουν μιά ὀργάνωση πού ἔδε-

σε ὅλον τόν κλάδο κομματικά γερά. Ἡ Καλαμάτα ἐπίσης δίνει ἕνα ἀρνητικό παράδειγμα μέ τόν τρόπο πού ἀντιμετώπισε τά γεγονότα.

Ἕνα κομμάτι τῆς ὀργανωτικῆς ἀπόφασης μιλοῦσε γιά τήν π ο λ ι τ ι κ ή ἑ ν ό τ η τ α σ τ ό χ ω ρ ι ό. Στό ζήτημα αὐτό ὑπάρχει γενική ὑποτίμηση. Αὐτό πού εἰπώθηκε, ὅτι ὕστερα ἀπό τή διάλυση τῶν κομματικῶν ὀργανώσεων ξοφλήσαμε μέ τούς ἀγρότες καί τό ἀγροτικό κίνημα, δημιουργεῖ κίνδυνο. Ἕνα χαρακτηριστικό παράδειγμα ἀρνητικῆς δουλιᾶς μᾶς ἔδοσαν τά Χανιά. Στό ὄνομα τῆς μή μηχανικῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἀπόφασης οἱ σύντροφοι ἐκεῖ διατηροῦν ἀκόμα τίς κομματικές δυνάμεις στό χωριό. Καί ἄν ἐξακολουθήσουν νά μιλοῦν στό ὄνομα τῆς μή μηχανικῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἀπόφασης, σίγουρα δέ θά κάνουν δουλιά στόν τομέα αὐτό. Ἀπό τήν Πελοπόννησο ἡ Ἀρκαδία φαίνεται νά κάνει καλή δουλιά, πού πρέπει νά εἶναι ὑποδειγματική γιά τίς ἄλλες ὀργανώσεις τῆς Πελοποννήσου.

Γιά τήν Καβάλα τό χωριό εἶναι παλιά βασική πολιτική ἀδυναμία, πολύ περισσότερο μάλιστα στό Σαρί-Σαμπάν. Ἡ κομματική ὀργάνωση πρέπει νά προσέξει τίς προσπάθειες, πού κάνει ἡ ἀντίδραση νά ἐμποδίζει τή δουλιά μας στό χωριό. Τό μακεδονικό γραφεῖο νά μήν ἀφήσει νά περάσει ἀπαρατήρητο τό γεγονός ὅτι μόλις πῆγε ἐκεῖ ἱκανός σύντροφος ἡ ἀντίδραση τόν σκότωσε.

Ὑποδειγματική δουλιά στόν τομέα αὐτό εἶναι καί τῆς Μυτιλήνης. Εἶναι ἡ μοναδική ὀργάνωση πού μίλησε γιά τούς συνεταιρισμούς. Οἱ ἄλλες ὀργανώσεις δέν προσέχουν ὅτι δόσαμε ἐδῶ μιά μάχη μέ καλά ἀποτελέσματα καί ὅτι ὁ συνεταιρισμός γιά τή δουλιά στό χωριό εἶναι, θά μποροῦσε κανείς νά πεῖ, ἕνας βασικός κρίκος, ὅπως ἡ ἐργοστασιακή ἐπιτροπή στή συνδικαλιστική δουλιά.

Γιά τή δουλιά μας στίς γ υ ν α ῖ κ ε ς. Ἄν πάρει κανείς ὑπόψη του τά ἀποτελέσματα πού ἔχουμε ὥς τά τώρα, πρέπει νά πεῖ ὅτι ἡ δουλιά μας στίς μεγάλες πόλεις καρκινοβατεῖ. Ἄν πᾶμε ἔτσι τότε σίγουρα θἄρθουμε στό ὄγδοο Συνέδριο μέ ὄχι καλά ἀποτελέσματα. Ἡ Στερεά κάνει καλή δουλιά. Ἡ Καβάλα στέκει καλά (τριανταπέντε στά ἑκατό). Τό ἴδιο ἡ Ἔδεσσα (τριανταοκτώ στά ἑκατό) καί ἡ Βέροια (σαράντα δυό στά ἑκατό)·

Καλύτερα πάει ἡ Νάουσα μέ σαράντα δυό καί τέσσερα στά ἑκατό. Στήν ἐπιτροπή πόλης της στά ἑφτά μέλη οἱ τρεῖς εἶναι γυναῖκες.

Δέ χρειάζονται πολλά λόγια πάνω στό ζήτημα αὐτό. Εἶναι ἕνα βασικό πολιτικό-ὀργανωτικό καθῆκον, πού πρέπει νά συγκεντρώσει ἰδιαίτερα τήν προσοχή τῶν ὀργανώσεων.

Σχετικά μέ τούς *ἐπονίτες*. Ἡ ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ γραφείου λέει ὅτι:

«οἱ νέοι κομμουνιστές, πού δουλεύουν μέσα σέ ὁποιαδήποτε ὀργάνωση τῆς νεολαίας, ἀπαλλάσσονται ἀπό κάθε ἄλλη κομματική δουλιά καί ὑποχρέωση».

Ἐδῶ εἴχαμε μιά σειρά παρεξηγήσεις. Σέ μερικές περιπτώσεις δημιουργήθηκε μιά κρίση, μιά ἀπαράδεκτη κατάσταση. Πάντως ἡ κατάσταση τελευταῖα ἔχει διορθωθεῖ.

Οἱ φράξιες καί ἡ λειτουργία τους. Ἡ ἀπόφαση μιλοῦσε γιά φράξιες μόνο στίς διοικήσεις τῶν συνδικάτων καί σωματείων, ἐπειδή τά κομματικά μέλη τώρα εἶναι πολλά καί ἡ λειτουργία ὁμάδων θά δυσκόλευε καί θά ἔκανε δυσκίνητη τή δουλιά. Ἡ φράξια τοῦ Ἐργατικοῦ κέντρου στέκει δίπλα στήν ἐπιτροπή πόλης σάν συμβουλευτική συνδικαλιστική ἐπιτροπή. Μόνο στήν περίπτωση πού δέν ὑπάρχουν μέλη τοῦ κόμματος στή διοίκηση τοῦ σωματείου, τότε σχηματίζεται φράξια ἀπό τά μέλη τοῦ κόμματος πού βρίσκονται ἔξω ἀπό τή διοίκηση.

Ἡ κατάσταση πού ἐπικρατεῖ στό Ἀγρίνι, τή Δράμα, Ξάνθη, Πρέβεζα δείχνει ὅτι δέν ἐφαρμόσαμε τήν ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου ὅπως πρέπει. Τό καθῆκον πού μπαίνει μπροστά στίς κομματικές μας ὀργανώσεις εἶναι νά καλυτερεύσουν ποιοτικά καί νά δυναμώσουν ἀκόμα πιό πολύ τίς κομματικές ὁμάδες (φράξιες) στά διοικητικά συμβούλια, στά συνδικάτα καί στίς ἄλλες μαζικές ὀργανώσεις.

Ὅσο γιά τή *στρατολογία* πρέπει νά σταθοῦμε στή γραμμή πού χάραξε τό ἕβδομο Συνέδριο. Δέν ἔχουμε κανένα λόγο ν' ἀνοίξουμε τίς πόρτες, ἀλλά θά πρέπει νά συνεχίσουμε τή φυσιολογική στρατολογία, νά τραβοῦμε δηλ. κάθε φορά, ἀπό τούς τομεῖς πού ἔχουμε ἀνάγκη ν' ἀναπτυχθεῖ ἡ δουλιά μας,

τούς πιό καλούς ἀγωνιστές, τά στοιχεῖα ἐκεῖνα πού ἀναδείχτηκαν ἡγετικά στοιχεῖα στή γενικότερη δουλιά τοῦ κλάδου τους. Τό πλάνο μας πρέπει νά βάζει νά φτάσουμε ἑκατό χιλιάδες μέλη. Ὅσο γιά τά ἐργοστάσια ἕνα ποσοστό δέκα-δεκαπέντε στά ἑκατό στό σύνολο τῶν ἐργατῶν εἶναι καλό.

Ἀπό τήν ἄλλη μεριά πρέπει νά πραγματοποιήσουμε τήν ἀπόφαση τοῦ συνεδρίου γιά τούς δηλωσίες. Ἔχω τή γνώμη ὅτι ἡ Ὀργάνωση τῆς Ἀθήνας κράτησε πολλούς. Αὐτό δέν εἶναι σωστό. Ἐδῶ πρέπει νά τονιστεῖ ὅτι μόνο στό ὄγδοο Συνέδριο μποροῦμε νά βάλουμε ἄλλο ζήτημα σχετικά μέ τούς δηλωσίες, ὅταν βρεθοῦν περιπτώσεις πού δηλωσίες δούλεψαν καλά.

Θά εἶχε πολλά νά πεῖ κανείς γιά τήν *ἐπαγρύπνηση*. Θά φέρω ἕνα χτυπητό παράδειγμα. Ἡ ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου λέει:

«Σύνδεση κομματική θά δίνεται μόνο στήν περίπτωση, πού τό γραφεῖο περιοχῆς εἰδοποιήσει ἀπ' εὐθείας τό ἄλλο γραφεῖο περιοχῆς γιά τή μετακίνηση, γιατί μέ τίς σημερινές πολλές μετακινήσεις κομματικῶν μελῶν γεννᾶται ζήτημα προφύλαξης τοῦ κόμματος».

Αὐτό δέν πάρθηκε ὑπόψη ἀπό τίς κομματικές μας ὀργανώσεις. Τά πρωτεῖα τά ἔχει ἡ ὀργάνωση τῆς Καλαμάτας. Ἔστειλε μιά σειρά συντρόφους ὕποπτους, δηλωσίες κλπ. Πόσο μεγάλη σημασία ἔχει αὐτό μᾶς δείχνουν μερικά παραδείγματα σάν τῆς Φλώρινας, ὅπου, παρουσιάστηκαν πράκτορες τοῦ ἐχθροῦ καί ζήτησαν σύνδεση μέσω τῆς ὀργάνωσης μέ τή Γιουγκοσλαβία. Ἔκανε καλά ἡ ὀργάνωση πού τούς ἔπιασε καί τούς παράδοσε στίς ἀρχές.

Σήμερα περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλη φορά πρέπει νά νιώσουν οἱ ὀργανώσεις μας ὅτι χρειάζεται πολιτική ἐπαγρύπνηση. Νά ματαιώσουμε τίς προσπάθειες τοῦ ταξικοῦ ἐχθροῦ νά διαστρεβλώσει τήν πολιτική μας γραμμή. Ἐπίσης πρέπει νά φυλάξουμε τά στελέχη μας ἀπό τίς ἀπόπειρες τῆς ἀντίδρασης νά τά ἐξοντώσει φυσικά. Τό ζήτημα τῆς προφύλαξης τῶν στελεχῶν ὑποτιμιέται γενικά. Καί οἱ συνέπειες τῆς ὑποτίμησης εἶναι νά μᾶς ἐξοντώσουν μιά σειρά καθοδηγητικά στελέχη. Παράδειγμα ἡ Καλαμάτα. Οἱ κομματικές ὀργανώσεις πρέπει νά ἐξετάσουν ἄν πρέπει νά στέλνουν μόνα τους καί ἀπροστάτευτα τά στελέχη ἀπό πόλη σέ πόλη, ἀφήνοντας τά πράγματα στήν τύχη.

Ἕνα ἄλλο ζήτημα τῆς ἐπαγρύπνησης, πού πρέπει νά προσεχτεῖ εἶναι ν' ἀποφύγουμε τήν καλλιέργεια τῆς ψυχολογίας τῶν ἐπαγρυπνητῶν. Ἀπό τή φύση τῆς δουλιᾶς του ὁ ἐπαγρυπνητής μπορεῖ ν' ἀποκτήσει μιά ψυχολογία νά βλέπει παντοῦ κινδύνους. Ἡ δουλιά τοῦ ἐπαγρυπνητῆ εἶναι δύσκολη, μπορεῖ νά ἀποκτήσει μιά τέτια ψυχολογία καί γι' αὐτό πρέπει νά προσεχτεῖ ξεχωριστά νά μήν πέφτει ὁ ἴδιος θύμα τῆς δουλιᾶς του.

Θά σᾶς διαβάσω τό τελευταῖο κομμάτι τῆς ἀπόφασης τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου, πού λέει:

«Τό Πολιτικό Γραφεῖο ἐκτιμώντας τή σοβαρότητα τῶν ὀργαγωτικῶν προβλημάτων, πού μπαίνουν μπροστά στό κόμμα ἀποφασίζει: α) Νά στείλει ἀντιπροσώπους του στίς κομματικές ὀργανώσεις γιά νά παρακολουθήσουν ἀπό κοντά καί νά βοηθήσουν πρακτικά καί ἄμεσα στή σωστή κατανόηση ἀπό τίς κομματικές ὀργανώσεις καί τά κομματικά μέλη καί τήν ἐφαρμογή στή ζωή τῆς ἀπόφασης αὐτῆς. β) Νά καλέσει στίς ἀρχές τοῦ Φλεβάρη πανελλαδική ὀργανωτική σύσκεψη μέ θέμα: „Τά τρέχοντα ὀργανωτικά προβλήματα καί ἰδιαίτερα ἡ δουλιά τῆς κομματικῆς ὀργάνωσης βάσης"».

Κανένας σύντροφος δέ μίλησε πάνω σ' αὐτό. Κανένας δέ ρώτησε γιατί δέν πραγματοποιήθηκε ἡ ὀργανωτική σύσκεψη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου μέσα στά χρονικά πλαίσια πού ἔβαζε ἡ ἀπόφαση.

Μιλᾶμε γιά γραφειοκρατία τῶν ὀργανώσεων, μά γραφειοκρατία ἔχουμε καί μεῖς ἐδῶ στό Πολιτικό Γραφεῖο.

Πρίν ἀπό πολύν καιρό ἀποφασίσαμε καί ξαναποφασίσαμε νά στείλουμε μιά ἀντιπροσωπεία στήν Ἀνατολική Μακεδονία. Ἡ ἀντιπροσωπεία αὐτή καταρτίστηκε μά ὥς τά τώρα δέν πραγματοποιήθηκε ἡ ἀποστολή. Ὑπάρχουν καί παραδείγματα ἰδιαίτερα ἀπό τήν πλευρά τοῦ ἐλέγχου τῶν ἀποφάσεων. Μιά καλυτέρευση τῆς δουλιᾶς πρός τήν κατεύθυνση αὐτή πρέπει νά τονιστεῖ ἐδῶ ἰδιαίτερα.

Θά ἤθελα νά πῶ δυό λόγια γιά μερικά εἰδικά ζητήματα, πού παρουσιάζονται ὅμως συχνά στή δουλιά τῶν ὀργανώσεων.

α) Ὅταν βάζουμε σάν ἐπιδίωξη, σάν στόχο νά κατακτήσουμε ἕνα ἐργοστάσιο. Τό πρῶτο πού πρέπει νά προσέξουμε εἶναι ὅτι στή δουλιά μας αὐτή δέν πρέπει νά ξεκινήσουμε ὅπως θά ξεκινούσαμε στήν περίπτωση πού στό ἐργοστάσιο ὑπάρχει βάση κομματική. Θά χρειαστεῖ γιά τούς ἀνθρώπους πού θά χρησιμοποιήσουμε καί τά μέλη πού θά πάρουμε στό κόμμα, νά μή χρησιμοποιήσουμε τό ἴδιο κριτήριο πού θά χρησιμοποιούσαμε ὅταν θά εἴχαμε βάση μέσα στό ἐργοστάσιο. Πρέπει νά εἴμαστε συγκεκριμένοι καί εὐλύγιστοι καί θά πρέπει νά μήν ξεχνοῦμε ὅτι σέ μερικές τέτιες περιπτώσεις εἶσαι ὑποχρεωμένος νά ξεκινήσεις ἀπό στοιχεῖα μέ πολλές ἀδυναμίες καί νά χρησιμοποιήσεις ἀκόμα καί τόν ἀρριβισμό τους.

β) Πολλές φορές τονίσαμε ὅτι στή δουλιά τους οἱ ὀργανώσεις μας δέ θά πρέπει νά ἔχουν καλούπια. Αὐτό ἔχει πιό μεγάλη ἰσχή γιά τά κομματικά τμήματα. Γενικά πρέπει νά ἔχουμε ὑπόψη μας ὅτι ξεφεύγουμε τά καλούπια ὅταν στή δουλιά τῆς βάσης βοηθοῦμε ν' ἀναπτυχθεῖ ὁ τομέας ἐκεῖνος ὅπου καθοδήγηση καί μέλη μποροῦν νά παρουσιάσουν εἰδική ἐπίδοση εἴτε ἱκανότητα. Αὐτό βοηθᾶ νά ἔχουμε ἐξασφαλισμένο ἕνα ὁρισμένο βαθμό δραστηριότητας γιά τίς γενικές ἐξορμήσεις καί τά ἄλλα πολιτικά ζητήματα.

γ) Στατιστική δέν ὑπάρχει μέσα στό κόμμα κι αὐτό εἶναι πολύ κακό. Εἶναι μιά βασική ἔλλειψη, πού πρέπει νά προσεχτεῖ ἀπό ὅλες τίς ὀργανώσεις καί νά ξεπεραστεῖ. Σήμερα πχ. δέν εἴμαστε σέ θέση, μέ βάση στατιστικά στοιχεῖα, νά μιλήσουμε γιά τήν ὀργανωτική κατάσταση τοῦ κόμματος.

Οἱ ἀριθμοί πού ἔχουμε στή διάθεσή μας δέν εἶναι πλήρεις. Τονίστηκε εἰδικά στούς γραμματεῖς τῶν περιοχῶν νάρθοῦν στήν ὀργανωτική σύσκεψη μέ στατιστικά στοιχεῖα καί ἀριθμούς ὄχι μόνο γιά τήν κομματική, μά καί γιά τή μαζική δουλιά. Αὐτό ὅμως δέν ἔγινε. Καί δέ θά μπορεῖ νά γίνει ὅσο οἱ κομματικές μας ὀργανώσεις δέν θά προσέξουν τήν ἀδύνατη αὐτή πλευρά τῆς δουλιᾶς τους καί δέ δέσουν τή σημασία πού χρειάζεται στή χρησιμοποίηση τῶν στατιστικῶν στοιχείων μέσα στό κόμμα.

δ) Ἐπαγγελματίες. Τό ζήτημα αὐτό δέ θίγεται στήν ὀργανωτική ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου. Εἶναι ὅμως ἕνα πολύ σοβαρό ζήτημα στή σημερινή περίοδο. Ὁ Πειραιᾶς ἔβαλε αὐτό τό ζήτημα τῆς συνεργασίας τῶν ἐπαγγελματιῶν μέ τό Ἐργατικό κέντρο. Τό ἴδιο ὁ Βόλος, ἡ Καβάλα, ἡ Μυτιλήνη, ἡ Θεσσαλονίκη, ἡ Δ. Μακεδονία. Οἱ ἀριθμοί δείχνουν ὅτι ἡ πλειο-

ψηφία τοῦ συνδικαλιστικά ὀργανωμένου ἐπαγγελματικοῦ βιοτεχνικοῦ κόσμου εἶναι μαζί μας. Αὐτό τουλάχιστο δείχνουν οἱ ἀριθμοί. Οἱ ἐκλογές ὅμως ἔδειξαν ὅτι στά στρώματα αὐτά ἡ ἀντίδραση ἔχει ἀκόμα δύναμη. Ἐπίσης ὅτι τά στρώματα αὐτά στίς κρίσιμες περίοδες, ὅπως ἡ σημερινή, παρουσιάζουν δισταγμούς καί ταλαντεύσεις, πράγμα πού μᾶς ὑποχρεώνει νά δουλέψουμε πιό ἐντατικά γιά νά καλυτερέψουμε τίς θέσεις μας μέσα στά σύμμαχα αὐτά στρώματα. Καί τή δουλιά μας αὐτή πρέπει νά τή βοηθήσει καί ὁ τύπος. Ὁ Πειραιᾶς δικαιολογημένα παραπονεῖται πώς ὁ τύπος μας δέν πιάνει καλά αὐτό τό ζήτημα.

ε) Γιά τό ἐ θ ν ι κ ό ζήτημα μίλησαν οἱ ἄλλοι σύντροφοι. Θά μποροῦσε κανένας νά προσθέσει ὅτι ἡ λυδία λίθος, πού δοκιμάζεται ὁ κομμουνιστής εἶναι τό ἐθνικό ζήτημα. Νά μπορεῖ κανείς νά εἶναι ἁγνός πατριώτης, μά ταυτόχρονα καί συνεπής διεθνιστής, εἶναι κάτι πού πρέπει πολύ νά δουλευτεῖ μέσα στό κόμμα.

Περνῶ τώρα σέ μερικά εἰδικότερα ζητήματα: Ἕνας σύντροφος μᾶς εἶπε ὅτι «ὅλο τό τμῆμα εἶναι ὑπεύθυνο γιά τήν ἐπιτυχία ἤ ἀποτυχία τῆς κομματικῆς γραμμῆς». Στό σημεῖο αὐτό ὁ σύντροφος ἔθιξε ἕνα γενικότερο ζήτημα, πού πρέπει νάχουμε ξεκαθαρισμένη γνώμη. Εἶναι τ ό ζ ή τ η μ α τ ῆ ς κ ο μ μ α τ ι κ ῆ ς ε ὐ θ ύ ν η ς. Ὅταν μιλοῦμε γιά ὁμαδική εὐθύνη εἶναι σά νά μή μιλοῦμε γιά εὐθύνη. Γιά μᾶς ἡ κομματική εὐθύνη εἶναι πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἀ τ ο μ ι κ ή ε ὐ θ ύ ν η. Καί εἶναι ἀνάγκη αὐτή τή σωστή βάση, αὐτό τό πνεῦμα τῆς ἀτομικῆς εὐθύνης νά τό καλλιεργήσουμε συστηματικά μέσ' στό κόμμα.

Σχετικά μέ τούς σ υ ν τ ρ ό φ ο υ ς π ο ύ ἦ ρ θ α ν ἀ π ό τ ή Μ έ σ η Ἀ ν α τ ο λ ή. Μοῦ φαίνεται, σύντροφοι, ὅτι ἐδῶ ὑπάρχει ὁ κίνδυνος μαζί μέ τό νερό τῆς σκάφης νά πετάξουμε καί τό παιδί. Βασικά οἱ ἀγωνιστές τῆς Μ. Ἀνατολῆς εἶναι καλοί ἀγωνιστές. Θἆταν λάθος νά παίρναμε ἀντίθετη θέση. Δέ χρειάζεται συζήτηση ὅτι πρέπει νά ἔχουμε τό νοῦ μας στή χρησιμοποίηση ἀνθρώπων, μά μιά προκατάληψη σέ βάρος τῶν ἀγωνιστῶν τῆς Μ. Ἀνατολῆς θά ἦταν λάθος.

Ὁ σ υ ν τ ο ν ι σ μ ό ς τῆς δουλιᾶς τῆς ὀργάνωσης τῆς Ἀθήνας μέ τή δουλιά τῆς ὀργάνωσης τοῦ Πειραιᾶ, πού πρότεινε ὁ καθοδηγητής τοῦ Πειραιᾶ, πρέπει νά γίνει. Τό Πολιτικό Γραφεῖο πρέπει νά λύσει τό ζήτημα αὐτό.

Ὁ σύντροφος ἀντιπρόσωπος ἀπό τήν ὀργάνωση τοῦ Κιλκίς, μιλώντας γιά τίς ἐπιτυχίες τους στόν τομέα τῆς ἐκκαθάρισης τῆς ὀργάνωσης, ἔδειξε μιά αὐτοϊκανοποίηση. Οἱ σύντροφοι τῆς ὀργάνωσης αὐτῆς δέν πρέπει οὔτε στιγμή νά ξεχνοῦν ὅτι εἶναι σ' ἕνα προωθημένο φυλάκιο, πράγμα, πού τούς ἐπιβάλλει νά μήν ἐφησυχάζουν οὔτε στιγμή καί νά ἔχουν ὀξυμένη τήν ἐπαγρύπνησή τους.

Π ο ι ά γ ε ν ι κ ά σ υ μ π ε ρ ά σ μ α τ α πρέπει νά βγάλουμε ἀπό τήν ἀνάπτυξη τοῦ κόμματος κι ἀπό τή δουλιά τῶν ὀργανώσεων ὅπως ἐκτέθηκε στήν ὀργανωτική σύσκεψη;

α) Τό κόμμα μας ξεπέρασε τήν ὀργανωτική του κρίση. Θά μποροῦσε ὅμως κανείς νά ρωτήσει: μά εἴχαμε τέτια ὀργανωτική κρίση;

Ἄν πάρουμε τά βασικά ὀργανωτικά καθήκοντα, πού ἔβαλε ἡ δωδεκάτη Ὁλομέλεια καί τό ἕβδομο Συνέδριο: βελτίωση τῆς κοινωνικῆς σύνθεσης, δηλωσίες, ἀπόσπαση τῆς καθοδήγησης ἀπό τή βάση, ἐκκαθάριση τοῦ κόμματος, πρέπει νά βγάλουμε τό συμπέρασμα ὅτι κάτι σοβαρό ἔλειπε ἀπό τό κόμμα. Αὐτό σήμερα ξεπεράστηκε. Ἔχουμε καλή κομματική διάρθρωση, πού δίνει τή βεβαιότητα ὅτι τό κόμμα θά μπορέσει νά ἀντιμετωπίσει τά προβλήματα πού μπαίνουν μπροστά του.

β) Ἔχουμε μιά σοβαρή ποιοτική καί ποσοτική βελτίωση στά στελέχη. Μήπως αὐτό μᾶς ἐπιτρέπει νά ἐπαναπαυόμαστε; Φυσικά ὄχι. Ἀντίθετα εἶναι μιά διαπίστωση ὄχι γιά νά αὐτοϊκανοποιηθοῦμε, μά γιά νά φορτωθοῦμε μέ περισσότερες ὑποχρεώσεις.

Τό βασικό ὀργανωτικοπολιτικό καθῆκον, πού βγαίνει ἀπό τήν ὀργανωτική σύσκεψη, εἶναι σήμερα γιά ὁλάκερο τό κόμμα: νά προωθήσουμε θαρραλέα καινούργια στελέχη. Αὐτό τό ὑλικό δέν εἶναι δύσκολο νά βρεθεῖ. Μέσα στίς γραμμές τοῦ κόμματός μας ὑπάρχουν δοκιμασμένα μέλη. Δοκιμάστηκαν στά δύσκολα χρόνια τοῦ ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ ἀγώνα καί πέρασαν μέ «εὖγε» τή δοκιμασία αὐτή. Δοκιμάστηκαν κατόπιν στή σκληρή πάλη τοῦ Δεκέμβρη καί στό μεταδεκεμβριανό καθεστώς. Ἔζησαν

δηλαδή μιά περίοδο, πλημμυρισμένη ἀπό τέτια ἐξωτερικά καί ἐσωτερικά γεγονότα, πού σέ κάνουν νά ὡριμάσεις δέκα φορές γρηγορότερα ἀπό κάθε ἄλλη περίοδο.

Μέσα ἀπό τό ὑλικό αὐτό θά διαλέξουμε τά καινούργια στελέχη, πού θά βοηθηθοῦν συστηματικά καί ἐπίμονα, καθημερινά, νά ἐξελιχθοῦν, νά προωθηθοῦν, ν' ἀναδειχτοῦν σ' ὅλους τούς κρίκους τῆς κομματικῆς δουλιᾶς. Τά παλιά ἄξια στελέχη τοῦ κόμματος δέ θά πρέπει νά γίνονται ἐμπόδιο στή δημιουργία, ἀνάδειξη καί προώθηση τῶν νέων στελεχῶν. Τό πιό μεγάλο τους λάθος θά ἦταν μέ τόν ἕνα ἤ τόν ἄλλο τρόπο νά ἐμποδίζουν τήν προώθηση αὐτή. Ἐνῶ πρέπει ἡ μεγαλύτερη φιλοδοξία τους νά εἶναι ὄχι μόνο νά μή δυσκολεύουν, νά μή βάζουν φραγμό στή δουλιά τῶν νέων συντρόφων, ἀλλά ἀντίθετα νά προκαλοῦν τήν ἀνάδειξη καινούργιων στελεχῶν. Εἶναι ἕνα σοβαρό καθῆκον, πού πρέπει σωστά νά τό καταπιαστοῦμε. Φυσικά αὐτό δέ σημαίνει σέ καμιά περίπτωση ὅτι θά διώξουμε τά παλιά μας στελέχη. Τό κόμμα ἔχει πολλούς τομεῖς, ὅπου κατάλληλα μποροῦν νά χρησιμοποιηθοῦν ὅλα τά παλιά στελέχη. Ἐκεῖνο πού πρέπει ν' ἀποφύγουμε εἶναι νά περιοριζόμαστε μόνο σ' αὐτά καί ν' ἀντιμετωπίζουμε κλαψιάρικα τό ζήτημα τῶν στελεχῶν. Ὅσες ὀργανώσεις τοποθέτησαν πάνω στή σωστή αὐτή βάση τό πρόβλημα, τό ἔλυσαν σωστά χρησιμοποιώντας θαρραλέα ντόπιες δυνάμεις. Γιά τό ΚΚΕ δέν ἐπιτρέπεται σήμερα κλαψιάρικη ἀντιμετώπιση τοῦ ζητήματος τῶν στελεχῶν. Ἐδῶ χρειάζεται μιά ριζική στροφή.

Ἡ ὀργανωτική σύσκεψη ἔδειξε καί κάτι ἄλλο σημαντικό γιά τά στελέχη μας. Κανένας δέ μίλησε ἐδῶ ἀκαταλαβίστικα. Δέν ἀκούστηκαν ἀσυναρτησίες. Τά στελέχη μας μιλᾶν πιά δεμένα, καθαρά, κατανοητά, πειστικά πράγμα πού δέν τόβλεπες πρίν ἀπό μῆνες. Εἶναι ἀναμφισβήτητα μιά σοβαρή κατάχτηση τό ὅτι συνήθισαν τά στελέχη μας νά μιλοῦν σύντομα, συγκεκριμένα, μέ τό σημειωματάριο στό χέρι. Δείχνει τήν ὡριμότητα τῶν στελεχῶν. Αὐτό χρειάζεται νά καλλιεργηθεῖ καί δουλευτεῖ πιό πολύ. Θά πρέπει ὅμως νά τονιστεῖ καί κάτι ἄλλο. Δέν εἶναι ἀρκετό τά στελέχη μας νά μιλοῦν μόνο καλά. Πρέπει καί νά γράφουν. Ὅλοι μας θά συμφωνούσαμε ὅτι ἡ κατάσταση μέσα στό κόμμα μας θά ἦταν καλύτερη ἄν τήν πείρα πού ἔχουν τά στελέχη τήν ἀντάλλασσαν μεταξύ τους, ἄν τήν ἔκαναν κτῆμα ὁλάκερου τοῦ κόμματος.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι οἱ περιοχές ἄρχισαν νά τό πραγματοποιοῦν αὐτό. Βγάζουν τά ὄργανά τους. Ἀπό καιρό τώρα ἡ Πελοπόννησος βγάζει τό «Λεύτερο Μωριᾶ». Ἀκολούθησε ἡ Θεσσαλία μέ τή «Θεσσαλική ἐπιθεώρηση» καί ἡ Μακεδονία μέ τόν «Πρωτοπόρο». Ἔτσι ἄρχισε μιά καλή ἀνταλλαγή πείρας. Αὐτό ὅμως πρέπει νά συνεχιστεῖ καί νά ἐπεκταθεῖ. Εἶναι μεγάλη ἡ βοήθεια στή δουλιά τοῦ κόμματος, ὅταν διατυπώνουμε τήν πείρα μας καί γραφτά στά ἐπαρχιακά ὄργανα καί στά κεντρικά «Κομέπ», «Ριζοσπάστη». Ἔτσι θ' ἀποκτήσουν καί τά κεντρικά μας ὄργανα περισσότερη φρεσκάδα καί ζωντάνια καί θά τραβήξουμε πιό πολύ τήν προσοχή τοῦ κόμματος.

Μιά ἄλλη πλευρά, πού πρέπει νά τονιστεῖ, εἶναι τούτη δῶ. Ἡ ἔννοια τῆς ἀπόφασής μας νά στείλουμε τά στελέχη μας στή βάση εἶναι ν' ἀποκτήσουν μιά ψυχική ἐπαφή μέ τή βάση. Μέ τή δουλιά του, τή θετική καί γόνιμη βοήθεια νά γίνει τό στέλεχος ἀγαπητό, κατανοητό, ἀναγκαῖο στή βάση. Αὐτό βέβαια εἶναι κάτι προσωπικό, πού δείχνει ἄν εἶναι ἱκανός αὐτός πού πάει στή βάση ν' ἀποκτήσει αὐτή τήν ψυχική ἐπαφή μέ τή βάση, νά μή γελοιοποιηθεῖ καί χάσει καί μέρος ἀκόμα ἀπό τό κύρος του. Ἄν τό πετύχει αὐτό, τότε πρῶτα ἀπ' ὅλα καί περισσότερο ἀπ' ὅλους βγαίνει ὁ ἴδιος κερδισμένος. Γι' αὐτό πρέπει νά ξαναεξετάσουμε ὅλες τίς περιπτώσεις, πού στελέχη μας δέν πῆγαν ἀκόμα στή βάση γιά δουλιά. Ἰδιαίτερα, νά προσέξει τό ζήτημα αὐτό ἡ ὀργάνωση τῆς Ἀθήνας, ὅπου ὑπάρχουν καί τά πιό πολλά στελέχη πού ἀπασχολοῦνται μέ δουλιές ἀποσπασμένες ἀπό τή μαζική δουλιά.

γ) Στόν τομέα τῆς μόρφωσης καί διαφώτισης καί ἰδιαίτερα στήν ἐσωκομματική ἔχουμε μιά στροφή ὄχι ὅμως ἱκανοποιητική. Πρέπει νά ποῦμε ὅτι εἶναι ἡ πιό ἀδύνατη πλευρά τῆς δουλιᾶς μας. Εἶναι δύσκολο πρόβλημα καί δέν ἔχουμε ἀκόμα καλά-καλά κατασταλάξει.

Α) *Αὐτομόρφωση*. Βάση της πρέπει νά σταθεῖ τό φροντιστήριο. Μερικοί σύντροφοι εἶπαν ὅτι τά φροντιστήρια ξέφτι-

σαν. Αὐτό θά γίνεται ὅσο τά φροντιστήρια δέ θἆναι ὀργανωμένα πάνω σέ σωστή βάση. Τό φροντιστήριο ἐξυπηρετεῖ τήν κομματική μόρφωση, ὅταν μπαίνουν ἀπό τά πρίν καθορισμένα θέματα καί γίνεται ἐρώτηση πάνω σ' αὐτό ἤ ὅταν γίνεται πάνω σ' ἕνα ἀπό τά πρίν καθορισμένο βιβλίο.

Β) Οἱ σχολές εἶναι ἕνας δεύτερος βαθμός. Θἄπρεπε ν' ἀρχίσουμε μέ εἰδικά φροντιστήρια ἀπ' ὅπου θά τραβοῦμε αὐτούς, πού θά παρακολουθήσουν τίς σχολές. Στίς σχολές πρέπει ἰδιαίτερα νά προσεχτεῖ καί τό ὑλικό πού θά διδαχτεῖ καί ὁ δάσκαλος καί ὁ τρόπος λειτουργίας τῆς σχολῆς καί διδασκαλίας τῶν μαθημάτων. Μόνο μέ μιά τέτια ὁλόπλευρη προσπάθεια θά μπορέσουμε νά δημιουργήσουμε μιά στέρεα καταρτισμένη κομματική ἱεραρχία. Βασική ἰδιότητα γιά ἕνα κομματικό στέλεχος εἶναι ἡ ἀδιάκοπη βελτίωση, θεωρητική, ἰδεολογική. Χωρίς ἰδεολογικό συγχρονισμό τό κομματικό στέλεχος δέ θά μπορέσει ν' ἀνταποκριθεῖ στή δουλιά καί τά καθήκοντά του.

Ἡ ὀργανωτική σύσκεψη ἔδειξε καί κάτι ἄλλο ἀκόμα. Ὡς ἕνα ὁρισμένο βαθμό ἔχει ἀναπτυχθεῖ καί τό στοιχεῖο τῆς αὐτοκριτικῆς. Πρός τήν κατεύθυνση αὐτή πρέπει ν' ἀναδείξουμε τά στελέχη μας καί ὁλάκερο τό κόμμα. Εἶναι ἕνα ἀπό τά βασικά, πρωταρχικά γνωρίσματα γιά ἕναν κομμουνιστή.

Τί θά πεῖ νά διδάσκουμε τά στελέχη μας μέ τήν πεῖρα τῶν ἰδίων τῶν σφαλμάτων;

Ὁ Λένιν μᾶς δίδαξε, ὅτι τό νά δείχνουμε συνειδητά, τά λάθη τοῦ κόμματος, τό νά μελετοῦμε τίς αἰτίες πού γέννησαν αὐτά τά λάθη καί νά παίρνουμε τά ἀναγκαῖα μέτρα γιά νά διορθώσουμε αὐτά τά λάθη, εἶναι ἕνα ἀπό τά πιό σίγουρα μέσα γιά μιά πραγματικά σωστή μόρφωση καί διαπαιδαγώγηση τῶν στελεχῶν τοῦ κόμματος, γιά μιά πραγματικά σωστή αὐτομόρφωση καί διαπαιδαγώγηση τῆς ἐργατικῆς τάξης καί τῶν ἐργαζομένων μαζῶν. Ὁ Λένιν λέει:

«Ἡ στάση ἑνός πολιτικοῦ κόμματος μπροστά στά λάθη του εἶναι ἕνα ἀπ' τά σπουδαιότερα καί ἀσφαλέστερα κριτήρια γιά τή σοβαρότητα τοῦ κόμματος καί γιά τήν ἐκπλήρωση στήν πράξη τῶν ὑποχρεώσεών του ἀπέναντι στήν τάξη του καί στίς ἐργαζόμενες μάζες. Νά ἀναγνωρίζει ἀνοιχτά τό λάθος του, νά βρίσκει τίς αἰτίες του, νά ἀναλύει τήν κατάσταση πού τό γέννησε, νά ἐξετάζει προσεχτικά τά μέσα τῆς διόρθωσης τοῦ λάθους, αὐτό εἶναι τό χαρακτηριστικό τοῦ σοβαροῦ κόμματος, αὐτό θά πεῖ ἐκπλήρωση τῶν ὑποχρεώσεών του, αὐτό θά πεῖ διαπαιδαγώγηση τῆς τάξης καί ἔπειτα καί τῆς μ ά ζ α ς».

δ) Οἱ τρεῖς βασικές ὀργανώσεις τοῦ κόμματός μας Ἀθήνας, Πειραιᾶ, Θεσσαλονίκης βασικά στέκονται στό ὕψος τῆς ἀποστολῆς τους καί προχωρᾶνε στήν ἐκπλήρωση τῶν καθηκόντων τους. Ἄν ἐπιμένουμε ἐδῶ περισσότερο πάνω σ' αὐτές, γίνεται γιατί παίζουν ἕνα κεφαλαιώδη ρόλο στή ζωή τῆς χώρας καί ἡ δουλιά καί ἡ δράση τους ἔχει ἀντίκτυπο στή δουλιά καί δράση ὁλάκερου τοῦ κόμματος.

Οἱ κομματικές μας ὀργανώσεις δέ δείχνουν ὅσο πρέπει τό δικό τους πολιτικό πρόσωπο. Τούς χαρακτηρίζει ἕνας πολιτικός δισταγμός, περισσότερο τήν ὀργάνωση τῆς Θεσσαλονίκης πού δέν πρέπει νά ξεχνάει ὅτι βρίσκεται σ' ἕνα δύσκολο πόστο. Οἱ κομματικές μας αὐτές ὀργανώσεις στεγάζονται, θά ἔλεγε κανένας, κάτω ἀπό τό Πολιτικό Γραφεῖο καί δέν δείχνουν τήν ἰδιαίτερη ὀντότητά τους. Δέν ἔχουν ἀνεξάρτητη πολιτική, δέν ὑπάρχει μιά πολιτική πχ. ἀπόφαση τῶν ὀργανώσεων αὐτῶν γιά τά ζητήματα πού ἀντιμετωπίζουν.

Καί τό γενικό συμπέρασμα, πού πρέπει νά βγεῖ ἀπό τήν ὀργανωτική μας σύσκεψη εἶναι ὅτι μέ τό ἀχτίφ τῶν στελεχῶν πού ἔχουμε, μποροῦμε νά κρατήσουμε καλά καί νά μαστορέψουμε ὅλες τίς δυσκολίες πού θά συναντήσουμε τραβῶντας πάντα θαρραλέα μπροστά.

Πάρθηκε ἀπό τήν μπροσούρα «Η πανελλαδική ὀργανωτική σύσκεψη 16—17 Ἀπρίλη 1946», ἔκδ. τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ, Ἀθήνα 1946

ΔΥΟ ΧΡΟΝΙΑ ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΗ ΝΕΑ ΚΑΤΟΧΗ
Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ

Λόγος στή συγκέντρωση τῶν κομματικῶν στελεχῶν τῆς Ἀθήνας, στίς 19-1-47, ἀφιερωμένη στήν 23η ἐπέτειο ἀπό τό θάνατο τοῦ Λένιν

Σύντροφοι καί συντρόφισσες,

Εἴκοσι τρία χρόνια πέρασαν ἀπό τότε πού πέθανε ὁ Λένιν, ὁ μεγάλος ἐπαναστάτης, ἀναμορφωτής καί διανοητής, αὐτός πού δημιούργησε τό πρῶτο σοσιαλιστικό κράτος στόν κόσμο, ὁ συνεχιστής τοῦ μεγάλου ἐπιστημονικοῦ καί ἐπαναστατικοῦ ἔργου τῶν Μάρξ καί Ἔνγκελς.

Καί ὁ πιό καλός καί ὁ πιό ἄξιος τρόπος νά τιμήσουμε τό Μεγάλο αὐτό Δάσκαλο καί ὁδηγητή τῆς ἀνθρωπότητας εἶναι νά τείνουμε ἀδιάκοπα καί ἀκούραστα νά φανοῦμε ὅσο εἶναι μπορετό, πιό ἀντάξιοί του, ἔτσι ὅπως μᾶς τό δείχνει ζωντανά καί φωτεινά ὁ ἰσάξιός του συμμαχητής καί συνδημιουργός, ὁ μεγάλος συνεχιστής του Στάλιν.

Ποιό εἶναι ἐκεῖνο, πού ἐμεῖς οἱ κομμουνιστές τῆς Ἑλλάδας πρέπει νά προσέξουμε καί νά διδαχτοῦμε, σήμερα ἰδιαίτερα, ἀπ' τό προσωπικό ἔργο καί τή δημιουργία τοῦ Λένιν;

Πρῶτο, τό Λένιν, τόν ξεχωρίζει ἕνας ἄρτιος ἐπιστημονικός, θεωρητικός ἐξοπλισμός, πού προσαρμόζεται, συγχρονίζεται ἀδιάκοπα. Ὁ Λένιν, ἐνσαρκώθηκε δημιουργικά, τήν παγκόσμια πεῖρα ἀπ' τήν ἱστορία, ἀπ' τούς ἀγῶνες, ἀπ' τήν πρόοδο τῆς ἀνθρωπότητας σέ ὅλους τούς τομεῖς γενικά καί ἰδιαίτερα στόν τομέα τῆς ἐπαναστατικῆς πάλης ὅλων τῶν καταπιεζομένων καί στήν πρώτη γραμμή τοῦ προλεταριάτου.

Δεύτερο, ὁ Λένιν, τή θεωρητική διαπίστωση τοῦ μαρξισμοῦ γιά τή σοσιαλιστική μετατροπή τοῦ κόσμου, τήν ἐφάρμοσε στήν

πράξη, τήν ἔκανε πραγματικότητα. Καί κεῖνο πού ἰδιαίτερα διακρίνει τό Λένιν, εἶναι ὅτι πρόσεχε καί τήν πιό παραμικρή λεπτομέρεια, τό μερικό, συνδέοντάς το, ἀνάγοντάς το, στό γενικό. Στό Λένιν ὑπάρχει μιά ἀδιάκοπη ἑνότητα τοῦ μικροῦ, τοῦ καθημερινοῦ μέ τήν πιό καθολική, συνθετική θεωρητική γενίκευση. Αὐτή ἡ ἀδιάσπαστη διαλεχτική ἑνότητα, ἀλληλοεξάρτηση καί ἀλληλοσυμπλήρωση θεωρίας καί πράξης, πράξης καί θεωρίας, ἀποτελεῖ τήν ἀκατανίκητη δύναμη τοῦ Λένιν, τοῦ λενινισμοῦ.

Αὐτά τά δυό, χυμένα σέ μιά μονολιθική ἑνότητα εἶναι γιά μᾶς σήμερα τό πρωταρχικό στήν κληρονομιά τοῦ Λένιν. Κατέχοντας, ἀναπτύσσοντας, καλλιεργώντας καί συγχρονίζοντας ἀκούραστα καί δημιουργικά τή μεγάλη κληρονομιά τοῦ Λένιν, τή διδασκαλία τοῦ μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ, τά φῶτα τῶν Μεγάλων δασκάλων μας Μάρξ-Ἔνγκελς-Λένιν-Στάλιν, θά μπορέσουμε καί μεῖς οἱ κομμουνιστές τῆς Ἑλλάδας σωστά καί ἀποτελεσματικά νά μαστορέψουμε τίς σοβαρές δυσκολίες καί τά δύσκολα προβλήματα.

Εἶναι τό αὐστηρό ἐπιστημονικό ὅπλο πού ἐπιτρέπει σωστά νά μελετοῦμε τή ζωή, τήν πραγματικότητα, τήν κοινωνία καί τήν κίνησή της, τίς τάξεις καί τούς ἀγῶνες τους, σωστά νά ἀναλύουμε τήν κάθε φορά κατάσταση καί σωστά νά καθορίζουμε τήν πορεία μας, τή γραμμή μας.

Περισσότερο ἀπό πρίν, σήμερα, πού τά πράγματα στόν τόπο μας παρουσιάζουν τέτιο μπλέξιμο καί τόσες δυσκολίες, μᾶς εἶναι ἀπαραίτητος ὁ ἐξοπλισμός μέ τήν ψύχραιμη ἐπιστημονική μαρξιστική-λενινιστική σκέψη καί πράξη γιά νά τά βγάλουμε καί μεῖς πέρα.

Ποιό εἶναι τό μπλέξιμο αὐτό, ποιά εἰκόνα παρουσιάζει σήμερα ἡ Ἑλλάδα;

Β΄

1. ΠΟΙΑ ΕΙΚΟΝΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ ΣΗΜΕΡΑ Ο ΚΟΣΜΟΣ

Πρίν μποῦμε στήν ἀνάλυση τῆς σημερινῆς στιγμῆς στήν Ἑλλάδα, χρειάζονται δυό λόγια γιά τή διεθνῆ κατάσταση.

Κοντεύουν δυό χρόνια ἀπ' τή μέρα πού τελείωσε στήν Εὐρώ-

πη πρῶτα, ὁ 2ος παγκόσμιος πόλεμος καί τό ἔργο καί ἡ προσπάθεια τῶν λαῶν γιά τήν εἰρήνη καί τήν ἀνοικοδόμηση προχωρεῖ ὑπερνικώντας διαρκῶς σοβαρά, μά ὄχι ἀνυπέρβλητα ἐμπόδια.

Ἐκεῖνο πού βασικά χαρακτηρίζει τά δυό αὐτά χρόνια εἶναι ὅτι ἀπ' τή μιά μεριά ὁ δημοκρατικός κόσμος μέ ἐπικεφαλῆς τή Σοβιετική Ἕνωση σταθεροποιεῖται, περιμαζεύεται, ἀνοικοδομεῖται καί ὀρθώνεται. Ἡ πορεία αὐτή εἶναι σταθερή καί παρά τίς ἀναπόφευκτες δυσκολίες κερδίζει ὁλοένα σέ ρυθμό. Οἱ λαοί πού ξεκαθάρισαν δημοκρατικά τά ἐσωτερικά τους προβλήματα, προχωροῦν μέ μιά ὑποδειγματική ἐσωτερική ἑνότητα καί σταθερότητα, πρός τό ξεπέρασμα τῶν δυσκολιῶν πού γέννησε ὁ πόλεμος καί ἡ χιτλεροφασιστική κατοχή καί δημιουργοῦν καί καταχτοῦν καθημερινά ἕνα καλύτερο αὔριο... Ἀπ' τήν ἄλλη μεριά, στίς χῶρες ὅπου συνεχίζονται οἱ παλιές πλουτοκρατικές μέθοδες οἰκονομίας καί διακυβέρνησης, καθώς καί σέ κεῖνες, ὅπου ἡ ἐσωτερική καί ἡ ἐξωτερική ἀντίδραση προβάλλει συστηματική κωλυσιεργία στό ἔργο γιά τό δημοκρατικό, ἐσωτερικό ξεκαθάρισμα, ὄχι μόνο οἱ ἐσωτερικές, οἰκονομικές, στήν πρώτη γραμμή, δυσκολίες συσσωρεύονται, μά καί ἡ ἀντίδραση σηκώνει κεφάλι καί ἔχουμε παντοῦ σχεδόν, στόν κύκλο ἀπ' τίς χῶρες αὐτές, χωρίς νά ἐξαιρέσουμε οὔτε τίς Ἑνωμένες Πολιτεῖες καί τήν Ἀγγλία, νεοφασιστική δραστηριότητα πού ὀργανώνεται, συστηματοποιεῖται καί αὐξάνει γιατί τήν ὑποστηρίζουν οἱ πιό σκοτεινές δυνάμεις τῆς παγκόσμιας πλουτοκρατικῆς ὀλιγαρχίας. Τήν ἡγεμονία στήν 2η αὐτή ὁμάδα χωρῶν, τήν ἔχουν οἱ Ἑνωμένες Πολιτεῖες τῆς Ἀμερικῆς μέ ὑποταχτικό συμπαραστάτη, παρ' ὅλες τίς σημαντικές ἐσωιμπεριαλιστικές ἀντιθέσεις τους, τή Μεγάλη Βρετανία. Καί ἀκριβῶς γιατί οἱ Ἑνωμένες Πολιτεῖες τῆς Ἀμερικῆς πού στό διάστημα τοῦ πολέμου ἀνάπτυξαν ἕναν κολοσσιαῖο παραγωγικό μηχανισμό, περιπλέκονται καί θά περιπλέκονται προοδευτικά ἀκόμα πιό πολύ στίς ἐσωτερικές ἀντινομίες πού γεννᾶ αὐτός ὁ πληθωρικός παραγωγικός μηχανισμός, προσπαθοῦν νά δημιουργήσουν μιά διέξοδο πρός τά ἔξω. Ἔτσι ἀναπτύσσουν μιά πρωτογνώριστη στήν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητας ἐξαπλωτική δραστηριότητα, πού ἀποτελεῖ καί τόν πρωταρχικό καί κύριο παράγοντα γιά τή σημερινή παγκόσμια ἀστάθεια καί νευρικότητα. Ἡ ἰμπεριαλιστική αὐτή δραστηριότητα, πού ἀποβλέπει στήν παγκόσμια κυριαρχία καί πού γιά πολεμικό ἔμβλημά της ἔχει τήν ἀτομική βόμβα, ἀποτελεῖ σήμερα τήν κύρια ἀπειλή ἐνάντια στήν παγκόσμια εἰρήνη καί τήν ἀνεξαρτησία τῶν λαῶν. Αὐτή κυρίως, μαζί μέ τούς ἄγγλους συμπαραστάτες της, ὑποθάλπει τήν ἀντίδραση καί ἐνθαρρύνει τή νεοφασιστική ἀναβίωση σέ ὅλες τίς γωνίες τοῦ κόσμου.

Ἡ δημοκρατική ἀνθρωπότητα μαζί μέ τίς δημοκρατικές δυνάμεις στίς ἴδιες τίς Ἑνωμένες Πολιτεῖες καί στήν Ἀγγλία, ἔχει νά ὑπερνικήσει ἀκόμα πολλά ἐμπόδια καί δυσκολίες στήν προσπάθειά της γιά νά ἐξασφαλίσει σταθερές εἰρηνικές συνθῆκες γιά τό ἔργο τῆς περισυλλογῆς, τῆς ἀνοικοδόμησης καί τῆς προόδου. Παρ' ὅλα τά συμπτώματα διεθνοῦς κατευνασμοῦ πού κάθε φορά παρουσιάζονται, θά χρειαστοῦν ἀκόμα πολλοί κόποι γιά νά κατοχυρωθεῖ ἡ εἰρήνη καί ἡ ἀσφάλεια τῶν λαῶν.

2. Η ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΜΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Μέσα σ' αὐτή τήν παγκόσμια εἰκόνα, ἡ χώρα μας κατέχει μιά ἰδιόμορφη θέση, πολύ χαρακτηριστική, μά διόλου ζηλευτή. Εἶναι ἡ χώρα πού μέ ἐπιτυχία διεκδικεῖ τά πρωτεῖα στή νεοφασιστική ἐπίδειξη τῆς παγκόσμιας ἀντίδρασης. Εἶναι ἡ μόνη χώρα, πού χάρη στό Δεκέμβρη μέ τήν ἔνοπλη καί ἀντιλαϊκή ἀγγλική ἐπέμβαση καί στό μοναρχικό νεοφασισμό, πού ἡ ἔνοπλη αὐτή ἐπέμβαση μᾶς φόρτωσε μέ τή βία, παρουσιάζει σήμερα μιά εἰκόνα ἀπό βαθιά καί ὁλοκληρωμένη πολιτική, οἰκονομική, κοινωνική, ἠθική, πνευματική καί ἐθνική κρίση, κρίση πού τήν ἔφερε στό γκρεμό. Εἶναι ἡ χώρα πού δέν ἔκανε τίποτα γιά τήν οἰκονομική της ἀνόρθωση. Ἀντίθετα, ἡ δοσίλογη ντόπια, μαζί μέ τήν ξενική πλουτοκρατική ἐκμετάλλευση συσσωρεύουν καθημερινά καινούργια ἐρείπια καί ὠθοῦν τή λαϊκή ἐξαθλίωση στό ἀπροχώρητο. Εἶναι ἡ χώρα πού ὕστερα ἀπ' τό διώξιμο τοῦ καταχτητή, πού τό πέτυχε μέ τόν ἡρωικό ἀγώνα τοῦ λαοῦ της, θά γνώριζε τή λευτεριά. Ἀντίθετα, μέ τήν καινούργια, τήν ἀγγλική κατοχή, ἔχασε πάλι τήν ἐθνική της ἀνεξαρτησία. Εἶναι ἡ

χώρα ὅπου ἡ «ἀπελευθέρωση» δέν ἔφερε τήν πολιτική ὁμαλότητα, γιατί οἱ δοσίλογοι συνεργάτες τοῦ χιτλερικοῦ καταχτητῆ κράτησαν οὐσιαστικά τή διακυβέρνηση καί γιά νά ὑποτάξουν τελειωτικά τό λαό, ἔπνιξαν τή χώρα στό δολοφονικό τους ὄργιο καί ἔφεραν στόν ἐμφύλιο πόλεμο, πού ξαπλώνει σήμερα σ' ὅλη τήν Ἑλλάδα.

Ἔτσι ἐκεῖνο πού ξεχωρίζει τήν Ἑλλάδα σ' ὅλη τή μεταδεκεμβριανή περίοδο εἶναι τό καταστροφικό, οἰκονομικό ἀδιέξοδο καί ἡ πρωτοείδωτη λαϊκή ἐξαθλίωση. Εἶναι ἡ νεοφασιστική αναβίωση πού γιά ἄμεσο ἀποτέλεσμα εἶχε τήν ἐξωτερική ἀπομόνωση τῆς Ἑλλάδας ἀπ' ὅλη τή δημοκρατική ἀνθρωπότητα, πού τήν κάνει καί κίνδυνο γιά τήν εἰρήνη στά Βαλκάνια καί ἐσωτερικά τόν ἐμφύλιο ἀλληλοσπαραγμό. Καί ὅλα κάτω ἀπό τήν αἰγίδα τῆς ἀγγλικῆς κατοχῆς, πού κουρέλιασε καί τήν ἐθνική μας ἀνεξαρτησία καί φέρνει τήν πρωταρχική εὐθύνη γιά τά σημερινά χάλια μας, γιατί δέν ἀφήνει τόν ἑλληνικό λαό νά ἀποφασίσει μόνος του γιά τίς τύχες του καί θέλει τήν Ἑλλάδα βάση της γιά τίς σκοτεινές καί ἰμπεριαλιστικές ἐπιδιώξεις του.

Αὐτή εἶναι ἡ γενική μας κατάσταση.

Ἄν θελήσουμε τώρα νά δόσουμε τό βασικό γνώρισμα πού χαρακτηρίζει τή σημερινή στιγμή, αὐτήν πού περνᾶ τώρα ἡ χώρα μας, πρέπει ἀδίστακτα νά τό συμπυκνώσουμε στό βασικό συμπέρασμα, ὅτι συνεχῶς καί ἀδιάκοπα ὁ κόμπος τῶν ἐσωτερικῶν μας ἀντιθέσεων μπλέκεται ὁλοένα καί περισσότερο, φανερώνοντας τήν ὀργανική καί ἀνυπέρβλητη ἀδυναμία καί ἀποτυχία, πού ἀποκαλύπτουν ἀπ' τό Δεκέμβρη τοῦ 1944 καί δῶ τόσο ἡ καινούργια ξενική κατοχή, ὅσο καί οἱ μοναρχοφασίστες δουλοπάροικοί τους, στό νά ἀναστηλώσουν καί σταθεροποιήσουν μιά ἀντιλαϊκή, τεταρτοαυγουστιανή, δοσίλογη καί πλουτοκρατική νεοφασιστική Ἑλλάδα.

Καί τό «μυστικό» γιά τήν ἀδυναμία καί ἀποτυχία τους αὐτή, βρίσκεται στό γεγονός ὅτι ὁ λαός παρ' ὅλα ὅσα θεμιτά καί ἀθέμιτα χρησιμοποίησαν ἐνάντιά του, δέν τάβαλε κάτω. Γιατί, πρέπει νά τό ποῦμε ἀδίστακτα, ἄν ὁ λαός τάβαζε κάτω, τά σχέδια πού σκάρωσαν οἱ ξένοι καταχτητές καί οἱ ντόπιοι μοναρχοφασίστες, ἔτσι εἴτε ἀλλιῶς, θά πετύχαιναν, παρ' ὅλη

τήν ἀφανιστική ἐξαθλίωση καί τήν καταστροφική καταβαράθρωση πού συνεπάγονται γιά τό λαό καί τήν Ἑλλάδα.

Ἔτσι ἡ εἰκόνα πού παρουσιάζει καί σήμερα ἡ χώρα μας, εἴκοσι ἑφτά μῆνες ὕστερα ἀπό τό διώξιμο τοῦ χιτλεροφασίστα καταχτητῆ ὑπερκαλύπτεται, πλημμυρίζει, ἀπό τήν ἀνειρήνευτη ἀντίθεση ἀνάμεσα στό νέο, ξένο κατακτητή καί ντόπιο καί δοσίλογο νεοφασισμό ἀπό τή μιά καί τό μαζικό ἀγώνα καί τήν ἀντίσταση ἀπ' τήν ἄλλη, τόν ἀγώνα καί τήν ἀντίσταση, γιά τή λευτεριά, τή δημοκρατία καί τήν ἐθνική ἀνεξαρτησία, γιά μιά καλύτερη ζωή, γιά τήν πρόοδο. Καί εἶναι πραγματικά ἀνειρήνευτη τούτη ἡ πάλη, χωρίς ἡ θέση μας αὐτή νάρχεται σέ σύγκρουση μέ τήν πολιτική μας γιά τή συμφιλίωση, γιατί ἡ λαϊκή συμφιλίωση ἀποβλέπει στήν ὑπερνίκηση τοῦ φασισμοῦ καί στή δημοκρατική ὁμαλότητα καί τάξη, πού μποροῦσαν νά ἐπιτευχθοῦν μόνο ὅταν ἀποκατασταθεῖ ἀκέραια ἡ λαϊκή κυριαρχία.

Αὐτό εἶναι τό γενικό γνώρισμα, πού χαρακτηρίζει τή σημερινή στιγμή. Εἶναι γενικό γιατί καλύπτει ὅλη τή μεταδεκεμβριανή περίοδο. Καί τό ξεχωριστό, πού παρουσιάζει σήμερα εἶναι ἡ ἰδιαίτερη ὀξύτητά του, ὀξύτητα, πού ὁλοένα μεγαλώνει.

Ἄν τώρα, θελήσουμε νά ξεχωρίσουμε καί τό εἰδικό γνώρισμα πού παρουσιάζει ἡ σημερινή στιγμή, γνώρισμα πού φυτρώνει ὀργανικά ἀπ' ὅλο τό μεταδεκεμβριανό μοναρχοφασιστικό καί κατοχικό χάος, θά τό βροῦμε στήν προσπάθεια, πού καταβάλλει ἡ ξενόδουλη ὀλιγαρχική κυρίαρχη κλίκα νά ξεπεράσει τό τοπικά ἀνυπέρβλητο γι' αὐτήν, μέ τά μέσα πού χρησιμοποιεῖ, ἀδιέξοδο, νά τό ξεπεράσει σέ διεθνῆ κλίμακα.

Αὐτό καί τίποτα ἄλλο δείχνει ἡ λαοπρόβλητη προσφυγή στόν ΟΗΕ. Δείχνει τήν πλήρη ἀποτυχία, πού εἶχε ὁ μοναρχοφασισμός στό νά τά βγάλει ὁ ἴδιος πέρα, παρ' ὅλη τήν ὑποστήριξη, πού τοῦ δίνει ἡ ξενική κατοχή, μέ τή λαϊκή ἀντίσταση, μέ τό Δημοκρατικό Στρατό της.

Δέν ξέρουν οἱ ἀγγλοαμερικάνοι καί ντόπιοι ὅτι δέν ὑπάρχει καμιά ἀπόξω ὑποκίνηση; Ὅτι τεχνητά καί ἀπόξω τέτια πράγματα δέν γίνονται; Ὅτι δέν παίρνουν δεκάδες χιλιάδες λαϊκοί ἀγωνιστές, μέσα στίς τόσες κακουχίες τοῦ χειμώνα μέ τέτια ἀποφασιστικότητα, ἡρωισμό καί αὐτοθυσία, σάν καί αὐτή, πού δεί-

χνει ὁ Δημοκρατικός Στρατός, τά βουνά, ἐπειδή τό θέλει ὁ ἄλφα ἀπέξω εἴτε ὁ βῆτα ἀπό μέσα; Δέν ξαίρουν ὅτι ἄν ἔλειπαν οἱ χιλιάδες δολοφονίες, οἱ δεκάδες χιλιάδες τραυματισμοί, ἀκρωτηριασμοί καί ἀπαγωγές, τά ἀπάνθρωπα καί βάρβαρα βασανιστήρια, οἱ σφαγές, οἱ ἐμπρησμοί, οἱ βιασμοί, οἱ ἐκκαθαριστικές ἐπιχειρήσεις ἐνάντια στόν ἄμαχο πληθυσμό, οἱ δεκάδες ἐκτοπίσεις καί φυλακίσεις, τά ἀκατανόμαστα ὄργια ἐνάντια στά γυναικόπαιδα καί τούς γέρους, τά καινούργια Χαϊδάρια καί τά ἀνατριχιαστικά ἐγκλήματα τῆς ΕΣΑ, τῆς χωροφυλακῆς, τῶν μοναρχοφασιστικῶν συμμοριῶν, τά στρατοδικεῖα καί οἱ ἑκατοντάδες ἐκτελέσεις, δηλαδή ἄν ἔλειπαν ὅλα αὐτά, πού ἔσπρωξαν καί σπρώχνουν καθημερινά τούς ἀγωνιστές τοῦ λαοῦ στό ἀντάρτικο, δέν ξέρουν ὅτι τότε καμιά ἀπόλυτα δύναμη στόν κόσμο δέν θά μποροῦσε νά σκαρώσει ἀπ' τό τίποτα αὐτό τό ὑπέροχο κίνημα τῆς Λαϊκῆς Ἀντίστασης, πού τό ἐκπροσωπεῖ ὁ Δημοκρατικός Στρατός; Ἄν δίχως αἰτία, ὅπως ἰσχυρίζεται ὁ μοναρχοφασισμός, παίρνουν οἱ λαϊκοί ἀγωνιστές καταχείμωνα τά βουνά, τότε γιατί παράδοσαν τά ὅπλα μέ τή Βάρκιζα; Καί μιά ἀκόμα σχετική ἀπορία: Ἀφοῦ τόσο εὔκολα ξεσηκώνεται ἀπέξω μαζικό ἀντάρτικο σέ μιά χώρα, γιατί τότε ἀποτυχαίνουν πανηγυρικά τόσες καί τόσες ἀπόπειρες πού ἔκαναν καί κάνουν ὁ μοναρχοφασισμός καί οἱ ξένοι ἰμπεριαλιστές μέ ἑκατοντάδες ἔνοπλες εἰσβολές, νά δημιουργήσουν ἔνοπλο μαζικό ἀντικυβερνητικό κίνημα μέσα στήν Ἀλβανία καί ξεχωριστά στή Β. Ἤπειρο; Καί μάλιστα ὅταν, ὅπως ἰσχυρίζεται ὁ μοναρχοφασισμός, ἔχει μέ τό μέρος του ὁλόκληρο σχεδόν τόν πληθυσμό στή Βόρεια Ἤπειρο; Δέν ξεσκεπάζει καί τό ἁπλό αὐτό παράδειγμα τή γελοία μπλόφα γιά ξενοδημιούργητο ἀντάρτικο, πού ξαπόλυσε ὁ μοναρχοφασισμός μέ τήν προσφυγή του στόν ΟΕΕ; Φυσικά ντόπιοι καί ἀγγλοαμερικάνοι, τά ξέρουν πολύ καλά ὅλα αὐτά.

Τότε γιατί ἡ προσφυγή;

α) Στούς ἀγγλοαμερικάνους ἡ προσφυγή δίνει καινούργιες δυνατότητες γιά παρέμβαση στά Βαλκάνια καί γιά νέες ἰμπεριαλιστικές δολοπλοκίες.

β) Γιά τό μοναρχοφασισμό ἀποτελεῖ προσπάθεια, τήν ἐσωτερική του ἀδυναμία ἐνάντια στό λαό, νά τήν «ξεπεράσει» δημιουργώντας διεθνές ζήτημα μιά καί δέν μπορεῖ νά τά βγάλει μόνος πέρα.

γ) Γιά τούς ἄγγλους παρέχει πρόσθετες ἀφορμές γιά νά παρατείνουν «στό ἄπειρο» τήν κατοχή τους.

δ) Καί γιά τούς τρεῖς μαζί εἶναι ἀπόπειρα νά δημιουργήσουν πάτημα καί δικαιολογία γιά νά ἐπέμβουν καί οἱ ξένοι, ἔνοπλα ἐνάντια στό λαϊκό μας κίνημα. Τέτια παραδείγματα ἔχουμε κιόλας πολλά. Οἱ ἄγγλοι ἄρχισαν νά προκαλοῦν συστηματικά. Νά μερικά γεγονότα: Στίς 27 Νοεμβρίου 1946 ἀνάμεσα στήν Καλαμπάκα καί τά Γρεβενά, δυό ἄγγλοι ἀξιωματικοί, ἀπ' αὐτούς ὁ ἕνας ἦταν ὁ ταγματάρχης τοῦ μηχανικοῦ Σκίπερς Ρός, κάνανε ἀναγνώριση καί στίς 30 τοῦ ἴδιου μήνα σημειώθηκε ἀπ' τίς κυβερνητικές δυνάμεις στήν ἴδια περιοχή ἐχθρική ἐνέργεια ἐνάντια στό Δημοκρατικό Στρατό. Στό Ἁγιόφυλλο, ἄγγλοι ἀξιωματικοί συνεργάζονται μέ κυβερνητικές δυνάμεις στίς ἐπιχειρήσεις τους ἐνάντια στούς ἀντάρτες. Στά Χάσια, στό χωριό Κονισκός, γένηκε τό ἴδιο. Γενικά τελευταῖα σέ ὅλες τίς ἐπιχειρήσεις, ἔχουμε ἐνεργό συμμετοχή ἄγγλων ἀξιωματικῶν. Στά μέσα Δεκεμβρίου ὁ Τσαούς Ἀντών, σ' ἕνα χωριό κοντά στό Σουφλί, μπροστά στά μάτια τοῦ ἄγγλου ταξίαρχου συνταγματάρχη Σκώτ, ὁ ἴδιος προσωπικά μέ ριπή ἀπό αὐτόματο ἐκτέλεσε, ἀφοῦ βασάνισε ἀπάνθρωπα, χωρίς νά πετύχει τίποτα, ἕναν ἀντάρτη. Καί μιά καί μιλᾶμε γιά τόν Τσαούς Ἀντών (Φωστερίδη) ἀξίζει νά σημειώσουμε ὅτι ὅπως ἀνακοίνωσε ὁ ραδιοφωνικός σταθμός τῆς Ἀθήνας, ὁ Διάδοχος Παῦλος, στή Δράμα, πού πῆγε δέχτηκε σέ ἀκρόαση, πού βάστηξε πάνω ἀπό μιά ὥρα, τόν κύριο αὐτό, πού τόν παρουσιάζουν διοικητή τῶν κυβερνητικῶν δυνάμεων, πού στήν Ἀνατολική Μακεδονία καί Θράκη δροῦν ἐνάντια στούς ἀντάρτες. Ἐδῶ κάθε σχόλιο περιττεύει.

Βλέπουμε λοιπόν, ὅτι ἡ ἄμεση ἀγγλική ἀνάμιξη στήν ἐσωτερική μας σύγκρουση, τουλάχιστον μέ ἀξιωματικούς, ἐφαρμόζεται κιόλας σέ σημαντικό βαθμό. Αὐτό δημιουργεῖ πρόσθετους κινδύνους γιά νέες ἐσωτερικές καί ἐξωτερικές προστριβές. Καταγγέλουμε τά γεγονότα αὐτά πρῶτα ἀπ' ὅλα στήν ἀγγλική κοινή γνώμη. Γιατί μέ τίς νέες αὐτές προκλήσεις οἱ ἄγγλοι πᾶνε νά ἐπαναλάβουνε τό πείραμά τους τοῦ Δεκέμβρη τοῦ 1944 καί

νά διαιωνίσουν τόν ἐσωτερικό μας διχασμό, γιά τούς δικούς των σκοπούς. Αὐτός εἶναι ὁ σκοπός, πού μέ τήν προσφυγή ἐπιδιώκουν οἱ λαοπρόβλητοι καί οἱ ξένοι καθοδηγητές τους.

Θά πετύχουν; Κάτι μποροῦν νά πετύχουν μόνο, ἄν οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Ἐξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς φανοῦν ἰσάξιοι μέ τούς συναδέλφους τους παρατηρητές τῆς κουκουβάγιας. Τέτια ὅμως πιθανότητα μποροῦμε νά τήν ἀποκλείσουμε, γιατί ἡ σύνθεση τώρα τῆς Ἐξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς δέν εἶναι μονόπλευρη.

Μά καί τή χειρότερη ἀκόμα ἐκδοχή ἄν πάρουμε, ἄν παραδεχθοῦμε δηλαδή, ὅτι ἡ Ἐρευνητική Ἐπιτροπή, θά πάει νά ὑπερκαλύψει τό μοναρχοφασισμό, πάλι δέν πρόκειται νά βγεῖ αὐτός ὁ ἀσπροπρόσωπος.

Αὐτό μᾶς δείχνει ὁλόκληρη ἡ μεταδεκεμβριανή πεῖρα ἀπό τή δράση καί τά ἔργα του, μαζί μέ ὅλη τήν ἐνίσχυση πού εἶχε καί ἔχει ἀπέξω.

Καί τί δέ δοκίμασαν στά χρόνια αὐτά οἱ Ἄγγλοι καί οἱ ντόπιοι ὑποταχτικοί τους. Ἄς πάρουμε μονάχα τόν τελευταῖο χρόνο μέ τίς «ἐκλογές» καί τό «δημοψήφισμα». Γιατί ὅλη ἡ Εὐρώπη ἀπόκτησε καί ἀποκτᾶ ὁμαλότητα καί σταθερότητα καί προχωρεῖ ἀποτελεσματικά στήν περισυλλογή καί στήν ἀνοικοδόμηση καί μεῖς παραδέρνουμε μέσα σέ τέτια κρίση; Μήπως ἐμεῖς δέν ἐφαρμόσαμε τυπικά καί σχολαστικότατα τή δυτικοευρωπαϊκή συνταγή γιά τάξη καί ἡσυχία καί μάλιστα μέ δεσπότη, παπά καί ἁγιαστούρα, τόσο καλά μάλιστα, πού ἀποσπάσαμε καί τά συγχαρητήρια τοῦ Τσώρτσιλ; Τόσο καλά πού καί ὁ κ. Μπέβιν ἔμπλεξε ὁ ἴδιος στά δίχτυα του καί σήμερα δέν μπορεῖ νά ξεφορτωθεῖ «δημοκρατικά» τόν κ. Τσαλδάρη, ἀφοῦ αὐτός τόν ἀνάδειξε «δημοκρατικότατα» καί μέ διεθνῆ ἀναγνώριση.

Μήπως τίς ἐκλογές καί τό δημοψήφισμα δέν τό εὐλόγησαν καί οἱ ξένες κουκουβάγιες; Σέ τί βοήθησαν ὅλα αὐτά; Ποῦ καταλήξαμε; Στήν οἰκονομική καταστροφή πού τή συνοδεύει ἡ πιό μεγάλη λαϊκή ἐξαθλίωση. Στήν οἰκονομική καί πολιτική ὑποδούλωση στούς ξένους. Στόν ἐμφύλιο πόλεμο. Στήν ἐξωτερική ἀπομόνωση καί ταπείνωση. Ἡ Ἑλλάδα ἔγινε κάτω ἀπό τή λαοπρόβλητη διακυβέρνηση τό παγκόσμιο θέμα. Ἡ Ἑλλάδα εἶναι

ἡ μόνη χώρα, πού δέν ἔκανε οὔτε τό παραμικρό γιά τήν οἰκονομική της περισυλλογή καί ἀνασυγκρότηση.

Γιατί ὅλα αὐτά; Γιατί αὐτή ἡ χαρακτηριστική καί τόσο χτυπητή ἐξαίρεση μέσα στόν πανευρωπαϊκό σχεδόν ἀνοικοδομητικό ὀργασμό, παρ' ὅλο πού ὁ κ. Μπέβιν μᾶς ὀνειρεύτηκε γιά παγκόσμιο πρότυπο δημοκρατικότητας καί σεβασμοῦ τῆς λαϊκῆς θέλησης;

Ἡ ἀπάντηση εἶναι εὔκολη καί γνωστή: Γιατί ντόπιοι καί ξένοι ἐκμεταλλευτές καί πλουτοκράτες ἐγκαθίδρυσαν ἕνα καθεστώς πού στηρίζεται καί ἀποβλέπει στό λαϊκό ἀφανισμό. Ἔχει τό λαό ἐνάντιά του καί ὅσο ἔχει τό λαό ἐνάντιά του δέν πρόκειται νά δοῦμε προκοπή καί ἄς τή βεβαιώνουν στά χαρτιά ἕνα ἑκατομμύριο κουκουβάγιες. Τό πιό χτυπητό παράδειγμα γιά τή χρεωκοπία τους, μᾶς τό δίνει τόσο ἡ μονόπλευρη Βουλή μέ τήν ὁλοκληρωτική ἀνικανότητα νά δόσει καί τό ἐλάχιστο δημιουργικό, ὅσο καί ἡ λαοπρόβλητη κυβέρνηση τῆς «λαϊκῆς πλειοψηφίας» (!) πού ὅλα τά δοκίμασε καί σέ ὅλα ἀπέτυχε καί ἔφθασε στά σημερινά της χάλια μέ τήν οὐσιαστική διαλυσή της. Ἀποδίδουν τήν αἰτία στόν ἐαμοκομμουνισμό! Μά πῶς θά μποροῦσε μιά «μικρή μειοψηφία» κάτω ἀπό τόν ὄγκο τῆς ξενικῆς κατοχῆς καί μέ τό ὀργιαστικό ἀφηνίασμα πού ξαπόλυσε ἡ μοναρχοφασιστική τρομοκρατία μέ ὁλόκληρο τόν κρατικό μηχανισμό συμπαραστάτη, νἆναι σέ θέση νά σταθεῖ τέτιο ἀνυπέρβλητο ἐμπόδιο γιά τή συντριπτική λαϊκή πλειοψηφία; Ὅλοι αὐτοί φυσικά οἱ ἰσχυρισμοί εἶναι γελοῖοι. Ἡ αἰτία στέκει πιό βαθιά. Εἶναι ἡ ἀντίθεσή τους μέ τό λαό. Καί ὅσο δέν ξεπεραστεῖ αὐτή ἡ ἀντίθεση, ἡ «ἑλληνική ἀνωμαλία», δέν πρόκειται νά φτάσει στό τέρμα της. Καί ἄς ξαναμαγειρεύουν πάλι στά σκοτεινά οἱ Γονατάδες καί Ζέρβηδες καί Παπαντρέηδες καί ἄς δοκιμάζουν καί ἄλλα κομπογιαννίτικα γιατροσόφια σάν τά συμβόλια τοῦ στέμματος μέ τό «Γιάννης κερνᾶ-Γιάννης πίνει» σάν πανάκεια. Μπορεῖ νά μπαλώσουν προσωρινά, μά δέν θά λύσουν, καί τό μπάλωμα θά γίνει αὔριο πιό μεγάλο ἄνοιγμα πού θά ἀπειλεῖ νά μεταβάλει τήν Ἑλλάδα σέ πιό τραγικό ναυάγιο. Ἀπειλοῦν ἀκόμα καί μέ πιό δυναμικές ἀπ' τίς σημερινές ἐπιδόσεις! Ἄς δοκιμάσουν ὅσο θέλουν. Τά ἀποτελέσματα πού

εἶχαν ὥς τά τώρα, προδικάζουν καί τήν ἔκβαση γιά τούς καινούργιους λεονταρισμούς των. Ὅσο φυσᾶς στή φωτιά τόσο φουντώνει. Ἐμᾶς δέν πρόκειται νά μᾶς κλονίσουν, οὔτε νά μᾶς μπερδέψουν. Θά ἐπιμείνουμε στήν πολιτική μας, γιατί αὐτή συγκεντρώνει ὁλοένα καί περισσότερο τή λαϊκή ἐμπιστοσύνη.

Εἶναι ἡ πολιτική μας γιά τή λαϊκή συμφιλίωση. Ἕνα καινούργιο δεῖγμα γιά τή λαϊκή αὐτή προσπάθεια, μᾶς δείχνει καί ἡ σημερινή σύσταση πού κάνει ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή τοῦ ΕΑΜ στό Γενικό Ἀρχηγεῖο τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ, νά σταματήσει, μέ προϋπόθεση φυσικά τήν ἀμοιβαιότητα, τίς ἐπιχειρήσεις, ὅσο θά ἐργάζεται στήν Ἑλλάδα ἡ Ἐξεταστική Ἐπιτροπή τοῦ ΟΕΕ. Εἶναι μιά ὑψηλή πατριωτική χειρονομία, πού εἶναι ἀπόλυτα μέσα στά πλαίσια τῆς δημοκρατικότητας τοῦ ΕΑΜ καί εἶναι ἀντάξια μέ τίς πιό βαθιές ἐθνικές παραδόσεις του. Οἱ πωρωμένοι ἐγκέφαλοι ἀπ' τήν ἀντίδραση, κάνουν κιόλας ὑπαινιγμό δημοσιεύοντας τήν πρόταση τοῦ ΕΑΜ, ὅτι αὐτή δείχνει «ἀδυναμία»! Ἄν τό πιστεύουν αὐτό, ἄς συνεχίσουν. Ἔχουν κιόλας πολλή πικρή πεῖρα ἀπ' τήν «ἀδυναμία» αὐτή τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ, πού ὅσο τόν ἐξολοθρεύουν στά λόγια, τόσο τούς τσαλακώνει στά ἔργα. Καί ἄς μήν παραπονεθοῦν αὔριο, ὅταν θᾶναι ἀργά.

Στήν πολιτική λοιπόν τῆς συμφιλίωσης, ἐμμένουμε ἀπόλυτα, γιατί εἶναι ὁ μοναδικός δρόμος, πού μπορεῖ νά βγάλει τήν Ἑλλάδα ἀπό τό τραγικό της κατάντημα. Μά, φυσικά, πολιτική συμφιλίωσης δέ σημαίνει γιά τό λαό μοιρολατρεία καί σφάξε με ἀγά μου ν' ἁγιάσω. Καί ἀπόδειξη γι' αὐτό ἔχουμε ὁλόκληρη τήν Ἑλλάδα. Ὅπου ὑπάρχει καλή καί ἔμπραχτη θέληση γιά ὁμαλότητα καί ἀποκατάσταση τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας, ἐκεῖ φυτρώνει καί ριζώνει ἡ συμφιλίωση. Ὅπου ὅμως λυσσομανᾶ τό μοναρχοφασιστικό δολοφονικό ὄργιο, ἐκεῖ φυτρώνει καί ριζώνει ἡ λαϊκή ἀντίσταση καί ὁ Δημοκρατικός Στρατός.

Ἡ συμφιλίωση-συνεργασία καί ἀπ' τά πάνω καί ἡ ἀποκατάσταση τῆς τάξης, μπορεῖ νά γίνει μόνο πάνω στή βάση πού προσφέρει τό ΕΑΜ. Καί αὐτό πρῶτ' ἀπ' ὅλα καί πάνω ἀπ' ὅλα σημαίνει κυβέρνηση ἀπ' ὅλα τά κόμματα πού δέχονται τήν ἀρχή τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας, κυβέρνηση μαζί μέ τό ΕΑΜ. Μόνο μιά τέτια κυβέρνηση εἶναι σήμερα σέ θέση νά περιμαζέψει πρόχειρα καί βιαστικά τά οἰκονομικά καί ἐθνικά ἐρείπια, νά βάλει τάξη, ν' ἀποκαταστήσει τήν ἰσοπολιτεία καί νά ὁδηγήσει σέ τίμιες ἐκλογές, δίχως τήν παρουσία ξένων στόν τόπο μας, πού θά δώσουν καί τήν ὁριστική κυβέρνηση.

Τήν πολιτική αὐτή συσταίνει οὐσιαστικά καί ἡ ἔκθεση πού ἔκανε ἡ ἐπίσημη ἀγγλική κοινοβουλευτική ἐπιτροπή. Ἐπίσης κατά βάση, τήν ἴδια πολιτική ἔχουν ὅλα σχεδόν τά δημοκρατικά κόμματα τοῦ Κέντρου καί τῆς Ἀριστερᾶς.

Καί ἡ πολιτική αὐτή εἶναι ἡ μόνη βιώσιμη καί πραγματοποιήσιμη γιά τήν Ἑλλάδα. Γιά ἀκατάβλητο ἔρεισμά της ἡ πολιτική αὐτή ἔχει τόν ἀδάμαστο λαό μας. Ὅποιος πάει ἐνάντιά της, ἀργά εἴτε γρήγορα, θά σπάσει τά μοῦτρα του. Ἄν ἔλειπε αὐτή ἡ δημοκρατική ἀκαμψία τοῦ λαοῦ ἴσως οἱ ντόπιοι λαοπρέβλητοι καί οἱ ξένοι προστάτες τους βρίσκαν κάποιο ἀπάγγιο. Μά τά γεγονότα δείχνουν ὅτι στήν Ἑλλάδα ἀπάγγιο μπορεῖ νά ὑπάρχει μόνο στή δημοκρατία καί στήν ἀνεξαρτησία.

Σ' αὐτό τό δρόμο στεκόμαστε ἐμεῖς καί ἡ ζωή μᾶς πείθει ὅτι, μέ τέτιο λαό ἐπιμένοντας ἀνένδοτα στή δημοκρατική-συμφιλιωτική πολιτική καί ἀντιπαραθέτοντας τή λαϊκή ἀντίσταση στή νεοφασιστική βία, θά πετύχουμε τελικά ἐνάντια σέ κάθε ἐσωτερική καί ἐξωτερική ἀντίδραση νά θριαμβεύσει ἡ θέληση τοῦ λαοῦ.

(Ὁ σ. Ζαχαριάδης ἀσχολεῖται μέσα στό Γ' καί στό Δ' μέρος τῆς ὁμιλίας του, μέ τά ζητήματα τῆς κομματικῆς δουλιᾶς, τήν ποσοτική καί ποιοτική ἀπόδοσή της, στέκεται πάνω σέ μερικά ζητήματα τῆς Κομμουνιστικῆς Ὀργάνωσης Ἀθήνας, στίς ἐπιτυχίες καί ἀδυναμίες πούχει νά παρουσιάσει, καί περνᾶ κατόπι σέ ὁρισμένα προβλήματα, πού παρουσιάζονται σήμερα στόν ἰδεολογικό τομέα).

Ε'

ΤΟ ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΟ ΜΕΤΩΠΟ

Ἡ ἐπίθεση πού ἡ ἀντίδραση ξετυλίγει ἐνάντια στό λαό, ἐπεκτείνεται καί στό ἰδεολογικό μέτωπο. Αὐτό γίνεται σ' ὅλο τόν κόσμο, ὅπου ἡ ἀντίδραση πάει νά δημιουργήσει ἕνα παγ-

κόσμιο ἰδεολογικό μέτωπο, πού ν' ἀνταποκρίνεται βασικά στίς πολιτικές ἐπιδιώξεις πού βάζει ὁ ἀγγλοσαξονικός ἰμπεριαλισμός γιά παγκόσμια κυριαρχία. Σ' ὅλο τό δυτικοευρωπαϊκό καί τό ἀγγλοσαξονικό κυρίως κόσμο, γίνεται μιά ἀνίερη ἐκμετάλλευση τῆς θρησκείας καί ἰδιαίτερα τοῦ χριστιανισμοῦ καί πᾶνε κάτω ἀπό τόν ὑποκριτικό θρησκευτικοφιλοσοφικό ἰδεαλιστικό μανδύα νά κρύψουν τούς ἀνόσιους καταχτητικούς, πλουτοκρατικούς σκοπούς των. Καί στό πεδίο τῆς διανόησης, τῆς ἰδεολογίας, τοῦ πολιτισμοῦ, προσπαθοῦν νά χωρίσουν τόν κόσμο σέ δυό στρατόπεδα. Δυτικοευρωπαϊκό καί ἀνατολικό, ν' ἀντιπαραθέσουν τόν ἕνα κόσμο στόν ἄλλο, νά ὁδηγήσουν τόν ἕνα κόσμο ἐνάντια στόν ἄλλον.

Στήν προσπάθεια αὐτή συμφωνοῦν καί συνενώνονται ὅλες οἱ παραφυάδες καί ἀποχρώσεις τῆς ἀντιδραστικῆς ἰδεολογίας, πού ἐκπροσωπεῖ καί ἐξυπηρετεῖ βασικά τήν παγκόσμια μονοπωλιακή χρηματιστική ὀλιγαρχία. Ἐδῶ θά βρεῖτε καί τήν παλιά σοσιαλδημοκρατία καί τούς ἰδεολόγους τῆς δυτικῆς δημοκρατίας καί τό νεοφασιστικό ἀντικομμουνισμό καί τήν τσωρτσιλική ἀναβίωση τῆς θεωρίας τῆς φυλετικῆς ὑπεροχῆς καί ἀποκλειστικότητας. Πρωτοστατεῖ καί διεκδικεῖ τά σκῆπτρα ὁ μεσαιωνικός παπισμός, ζητώντας στό ἀντιδραστικό καί ἀντιλαϊκό κήρυγμά του νά δόσει ἕνα ψευτοχριστιανικό ἐπίχρισμα.

Καί ἀφοῦ φυσικά ὅλα αὐτά συμβαίνουν ἀνά τάς Εὐρώπας καί τήν Ἀμερικήν, δέ μποροῦμε νά καθυστερήσουμε καί μεῖς. Καί φυσικά τό ἀντίγραφο εἶναι πολύ πιό κακομούτσουνο ἀπό τό πρωτότυπο. Ἔτσι ὁ ἀντιελληνικός καί στεῖρος πιθηκισμός καί ἡ δουλική ξενική ἀπομίμηση καί ἀντιγραφή πού γίνονται μέ ξενική ἐπιταγή προσπαθοῦν νά δημιουργήσουν μαγιά καί ν' ἀποχτήσουν βάση χρησιμοποιώντας ὅλα τά θεμιτά καί ἀθέμιτα. Ὁποιοδήποτε ὄργανο καί ἄν παίζουν, συγκεντρώνονται ὅλοι κάτω ἀπό τήν ἴδια μουσική διεύθυνση καί παίζουν τόν ἴδιο σκοπό. Λένε λοιπόν, ὅτι ἐνάντια στό πνεῦμα καί τό πιστεύω τῆς Ἀνατολῆς, πού κηρύσσει τόν ὑλισμό, ἀπομακρύνεται ἀπ' τό χριστιανισμό καί πνίγει τήν ἀνεξαρτησία τῆς ἀτομικῆς πνευματικῆς δημιουργίας, ἐμεῖς ἐδῶ οἱ νεοέλληνες πνευματικοί πατέρες ἀπ' τή Χριστιανική Ἕνωση Ἐπιστημόνων, ἀπ' τή «Νέα

Ἑστία» μέ τόν Πέτρο Χάρη, τό ραδιοφωνικό σταθμό, μέ τό
Μυριβήλη, εἴτε τήν «Ἑστία» μέ τό Μελᾶ, ἐπιμένουμε στήν
ἀστοτσιφλικάδικη «πνευματική ἐλευθερία»· ξεπουλᾶνε δηλαδή
στήν πραγματικότητα χοντρικά, ὑλικά, πνευματικά καί ἠθικά
τήν Ἑλλάδα σ' αὐτούς πού τῆς ἀφαιροῦν τήν τιμή, τήν ἀξιοπρέπεια, τή λευτεριά καί τήν ἀνεξαρτησία της.

Χαρακτηριστικό εἶναι ὅτι ἡ νέα αὐτή ποικιλώνυμη ἐξόρμη-
ση τῆς πνευματικῆς ἀντίδρασης παρουσιάζεται ταυτόσημη καί
κάτω ἀπό τό ἴδιο μοτίβο. Σχεδόν ταυτόχρονα καί ἡ ΧΕΕ καί
ἡ «Νέα Ἑστία» διακηρύσσουν ὅτι δέ μποροῦν πιά νά περιμέ-
νουν καί ἀναλαμβάνουν τή δράση γιά νά ἐπιβάλουν τίς χρι-
στιανικές καί πνευματικές ἀξίες τοῦ Ἑλληνισμοῦ, πού ἀπό μα-
κριά ὅμως μυρίζουν ξένη ἀπομίμηση καί παπικοδυτική πνευμα-
τική ὑποδούλωση.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ὅλοι αὐτοί ἀκολουθοῦνε πιστά τό κή-
ρυγμα τοῦ παπισμοῦ καί προδίνουνε τούς δεσμούς, τίς παρα-
δόσεις καί τίς ἠθικές ἀρχές τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδοξίας, τῆς
χριστιανικῆς Ἀνατολῆς. Ὑποτάσσονται δουλικότατα στό «Χρι-
στιανισμό» τῆς ἀτομικῆς βόμβας καί ἀρνοῦνται καί καταπολε-
μοῦνε λυσσασμένα τήν πραγματική χριστιανική συμφιλίωση. Πο-
λύ χαρακτηριστική εἶναι ἡ πνευματική συγγένεια πού παρου-
σιάζουν οἱ ψευτοχριστιανοί ὑποκριτές ἀπ' τή «Χριστιανική Ἕνω-
ση Ἐπιστημόνων» μέ τή χιτλεροφασιστική ἰδεολογία. Ἀρνού-
μενοι τήν ἐπιστημονική πρόοδο καί προσκολλημένοι ἀδιόρθωτα
στά μεσαιωνικά σκοτάδια, κηρύσσουν καί αὐτοί μέ τή διακή-
ρυξή τους τό μύθο τῆς πολιτιστικῆς καί ἐπιστημονικῆς δημι-
ουργίας τοῦ 20οῦ αἰώνα, ἀντιγράφοντας ἔτσι τό θεωρητικό τοῦ
χιτλερισμοῦ Ρόζεμπεργκ, πού κάνει τό ἴδιο στό βιβλίο του: «Ὁ
μύθος τοῦ 20οῦ αἰώνα». Ἡ μόνη διαφορά εἶναι ὅτι ὁ Ρόζε-
μπεργκ δέν ἀρκεῖται στό μεσαίωνα, μά πάει μερικά ἑκατόχρονα
πιό πίσω στίς ἀρχές καί στίς ρίζες ὅπως πιστεύει, τοῦ τευτο-
νικοῦ πανγερμανισμοῦ.

Τά πιό συγκεντρωμένα ὅμως πυρά τους, τά κατευθύνουν,
ὅπως λέει ὁ Πέτρος Χάρης, ἐνάντια στήν «πνευματική ἐλευθε-
ρία» πού φέρνει ἡ «ὀργανωμένη ἰδεολογία», καί κηρύσσει τήν
«πνευματική ἐλευθερία» «μακριά ἀπό τήν πολιτική». Τήν «πνευ-

ματική δουλεία» εἶναι ἀποφασισμένοι νά τινάξουν ἀπό πάνω τους οἱ πνευματικοί ἄνθρωποι, πού θά συνεργαστοῦν ἀπό δῶ καί μπρός στενότερα στή «Νέα Ἑστία» γιά νά ξαναφέρουν στά ἑλληνικά Γράμματα καί στήν Ἑλληνική Τέχνη τή «δημοκρατία τοῦ πνεύματος». Αὐτά μᾶς λέει ὁ κ. Πέτρος Χάρης, πέφτοντας ὁ ἴδιος σέ μιά βασική ἀντίθεση, ἀφοῦ ἡ «δημοκρατία τοῦ πνεύματος» εἶναι κιόλας μιά κατ' ἀρχή ἀντιπαράθεση στήν «πνευματική ἐλευθερία» γιατί δημοκρατία σημαίνει κιόλας όργάνωση καί πολιτική. Πόσο ὅμως οἱ κύριοι αὐτοί τῆς «πνευματικῆς ἐλευθερίας» τήν πιστεύουν στήν πράξη, φαίνεται ἀπό ἕνα ἀρκετά φαιδρό ἐπεισόδιο πού μᾶς δίνει στό ἴδιο φύλλο ἡ «Νέα Ἑστία». Ἡ κ. Ἄλκης Θρύλος εἶναι ἕνας ἀπ' τούς «πνευματικούς ἀνθρώπους» τοῦ κ. Π. Χάρη πού «εἶναι ἀποφασισμένοι νά τινάξουν ἀπό πάνω τους» τήν «πνευματική δουλεία». Λοιπόν, τήν κυρία αὐτή, τό ὑπουργεῖο παιδείας τή διόρισε μέλος τῆς Καλλιτεχνικῆς Ἐπιτροπῆς, μά τό Ἐθνικό Θέατρο, ὅπως λέει ἡ ἴδια «ἀποκρούει κατηγορηματικά τή συνεργασία της». Καί αναφωνεῖ—«Ὥς πότε θά θεωροῦνται ἀμελητέες οἱ σοφές ἀποφάσεις τοῦ νομοθέτη;... Ὥς πότε θά ἀγνοοῦνται καί θά περιφρονοῦνται οἱ νόμοι τοῦ κράτους καί θά σηκώνει ἔτσι—ποιό—τό Ἐθνικό Θέατρο—τό λάβαρο τῆς ἀνταρσίας, θά ἐμφανίζεται—ποιό—τό Ἐθνικό Θέατρο—σάν ἀνεξάρτητο φέουδο, σάν κράτος ἐν κράτει;». Σεβόμαστε τήν ἱερή ἀγανάκτηση τῆς σεβαστῆς κυρίας, μά τόσο ἡ ἴδια, ὅσο καί ἡ «Νέα Ἑστία» ξεχνᾶν ὅτι ἡ ἴδια αὐτή «ἱερή ἀγανάκτηση» πού κατακεραυνώνει τόν «ὀργανωμένο παρεμβατισμό» στά πνευματικά οἰκόπεδα, πνίγει τήν «ἐλευθερία τοῦ πνεύματος» ὅταν πρόκειται γιά τόν ἑαυτούλη μας καί τά ἀτομικά μας συμφέροντα καί φιλοδοξίες.

Θά ρωτήσει κανένας: μά γιατί μᾶς ἀπασχολεῖ τόσο τό θέμα αὐτό; Μᾶς ἀπασχολεῖ τόσο, γιατί κάτω ἀπ' τή μάσκα τῆς ψευτοχριστιανικῆς καί ἀντιχριστιανικῆς ἠθικῆς καί ἐπιστημονικοφάνειας καί τό κήρυγμα τῆς πνευματικῆς ἐλευθερίας ξεδιπλώνεται ἡ ἐπίθεση πού κάνει ἡ ἀντίδραση στόν ἰδεολογικό τομέα μέ ἀντικειμενικό σκοπό, νά κατοχυρώσει τό πνευματικό μεσαιωνικό σκοτάδι, νά βάλει σφήνα ἀνάμεσα στό λαό καί τόν πνευματικό πολιτισμό, ν' ἀποκόψει τό ἀγωνιζόμενο Ἔθνος

ἀπ' τήν πνευματική του ἡγεσία καί ἔτσι νά τό παραδόσει ἀφοπλισμένο καί εὐνουχισμένο ἰδεολογικά στή διάθεση καί τήν ἐκμεταλλευτική νομή τῆς ξένης κατάκτησης καί τοῦ ντόπιου νεοφασισμοῦ, τῆς μοναρχοφασιστικῆς ἀντίδρασης.

Καί μᾶς ἀπασχολεῖ τό ζήτημα αὐτό, γιατί ὁ ἰδεολογικός ἀγώνας εἶναι ἕνα ἀπ' τά κύρια μέτωπα στήν ταξική καί λαϊκή πάλη. Πολύ περισσότερο, πού ὅπως τό δείχνουν καί ορισμένες ὑπογραφές κάτω ἀπό τή «δήλωση ἑλλήνων ἐπιστημόνων, λογοτεχνῶν καί καλλιτεχνῶν» τά ἀντιδραστικά πνευματικά κηρύγματα, γιά τόν ἕνα, εἴτε τόν ἄλλο λόγο, βρίσκουν ἀπήχηση καί ἐπηρεάζουν καί ἀνθρώπους μέσα ἀπ' τό λαϊκό δημοκρατικό στρατόπεδο καί μέσα στίς γραμμές μας φυσικά, οἱ διανοούμενοι πού μέ τόν ἕνα εἴτε τόν ἄλλο τρόπο δέχτηκαν τήν πίεση καί ὑπόκυψαν στόν ψυχολογικό ἐκβιασμό τῆς ΧΕΕ μοιάζουν σάν τά παιδιά καί τούς ἀνόητους, πού τρομάζουν ἀπ' τά βατράχια καί γιά νά σωθοῦν πέφτουν στό ποτάμι. Δίπλα καί παράλληλα ὅμως πρός τά προσωπικά ἐλατήρια, πού καθορίζουν τήν τέτια εἴτε ἀλλιώτικη στάση καί θέση τοῦ κάθε διανοούμενου, ὑπάρχει καί τό γεγονός ὅτι οἱ θέσεις γιά τήν «πνευματική ἐλευθερία» καί τήν «καθαρή τέχνη» ἔχουν ἀπήχηση καί προκαλοῦν σύγχυση καί μέσα στίς γραμμές μας. Καί γιά νά ἀντιβγοῦμε ἀποτελεσματικά στήν κατάσταση αὐτή, πρέπει σωστά νά ἐρευνήσουμε καί μελετήσουμε τό φαινόμενο.

Ἀναμφισβήτητο εἶναι πώς ἡ χώρα μας περνᾶ μιά βαθιά κρίση, πού εἶναι καί κρίση πνευματική, ἠθική καί ἰδεολογική. Κάτω ἀπό τήν ξενική ἔνοπλη προκάλυψη, ἡ ἀντίδραση στόν τόπο μας πέρασε ὕστερα ἀπ' τό Δεκέμβρη 1944 στήν ἀντεπίθεση. Σ' ὅλη τή χώρα ξάπλωσε μιά πρωτόφαντη τρομοκρατία, πού δέν εἶναι μόνο ὑλική, καί σωματική, μά καί πνευματική, ψυχολογική μέ τό ἐθνικιστικό σωβινιστικό παραλήρημα, τό μεγαλοϊδεατισμό, τό ψευτοχριστιανικό ἐκβιασμό, τήν πανσλαβική «ἀπειλή» ἀνάντια στά πεπρωμένα καί τήν ὕπαρξη τῆς φυλῆς κλπ. Γιά ν' ἀντέξεις αὐτοῦ, πρέπει νάχεις κότσια γερά. Σοῦ χρειάζεται πρῶτ' ἀπ' ὅλα μιά στέρεη, ταξική κοινωνική τοποθέτηση, πράγμα πού συνδέεται στενά ὀργανικά μέ τήν ταξική σου προέλευση. Μά χρειάζεται ἀκόμα καί στέρεο θεωρητικό, ἰδεο-

λογικό κατασταλάγμα. Καί αὐτό ἀφορᾶ κυρίως τούς διανοούμενούς μας, πού ἔχουν καί τίς περισσότερες πνευματικές «ἀνησυχίες», εἶναι οἱ κοινωνικά πιό ἀνερμάτιστοι καί κατά συνέπεια, ὑπόκεινται περισσότερο σέ ἰδεολογικές ταλαντεύσεις καί πνευματικούς πειρασμούς. Δίπλα στά πιό πάνω, χρειάζεται ἀκόμη πίστη ἀτράνταχτη στό δίκιο τοῦ λαοῦ, χαρακτήρας καί πνεῦμα αὐτοθυσίας καί ἡρωισμοῦ. Μήν ξεχνᾶμε ἀκόμα ὅτι ἡ διανόηση δέχεται ἀπ' τίς κυρίαρχες τάξεις μιά ξεχωριστή ὑλική καί ἰδεολογική πίεση, γιατί οἱ ἀφέντες φαντάζονται πώς ἄν τήν κλονίσουν, θ' ἀποκεφαλίσουν πνευματικά τό λαό. Ἀκόμα νάχουμε ὑπόψη μας, πώς οἱ διανοούμενοί μας οἰκονομικά, ὑλικά περνᾶν δυσκολίες μεγάλες, τραγικές μπορεῖ κανένας νά πεῖ δίχως ὑπερβολή.

Ἔτσι ἔχουμε τούς ὅρους πού δημιουργοῦν κατάλληλο κλίμα γιά κλονισμούς, ταλαντεύσεις, ἀμφιβολίες, σκαμπανεβάσματα, συμβιβασμούς καί στραβοπατήματα μέσα στίς γραμμές τῆς διανόησής μας. Ἔτσι τό κήρυγμα τῆς «πνευματικῆς ἐλευθερίας» πέφτει γιά ὁρισμένους σέ προετοιμασμένο χωράφι. Γιατί τό κήρυγμα τῆς «πνευματικῆς ἐλευθερίας» ἀφορᾶ στήν πραγματικότητα μόνο τούς πνευματικούς ἐκείνους ἐργάτες, πού εἶναι μέσα στό λαό, βρίσκονται κοντά στό λαό, εἴτε τραβᾶν πρός τό λαό καί γιά σκοπό ἔχει νά τούς ἀποσπάσει καί νά τούς ἀποτραβήξει ἀπ' τό δρόμο αὐτό. Δέν εἶναι τυχαῖο, ὅτι τόσο ἡ «Διακήρυξη» τῆς ΧΕΕ, ὅσο καί ἡ ἐξόρμηση τῆς «Νέας Ἑστίας» γίνονται σχεδόν ταυτόχρονα στίς μέρες μας. Ἀφοῦ τό μεταδεκεμβριανό τρομοκρατικό ξεφάντωμα ἔφτασε στό κατακόρυφο καί ἡ Ἑλλάδα περνᾶ μιά ἀπό τίς πιό δύσκολες στιγμές της, σήκωσαν ἐνάντια στήν προοδευτική διανόησή μας τή δαμόκλειο σπάθη τῆς φυσικῆς ἐξόντωσης καί τῆς πνευματικῆς ἐκτέλεσης καί τῆς προσφέρουν σά σανίδα σωτηρίας τήν «πνευματική ἐλευθερία»! Ἄν τοποθετηθεῖς κάτω ἀπ' τά φτερά της, αὐτόματα ἀπαλλάσσεσαι ἀπ' ὅλες τίς κοινωνικολαϊκές ὑποχρεώσεις σου καί ἀπό κάθε ἀπειλή ὑλική καί ἰδεολογική καί ταυτόχρονα ἀποκτᾶς τήν αἴγλη, ὅτι εἶσαι καί ἐλεύθερος πνευματικός ἄνθρωπος.

Ἔτσι στήν πραγματικότητα «πνευματική ἐλευθερία» σημαίνει τόν πιό ἀνήθικο ἰδεολογικό καί ὑλικό ἐκβιασμό.

Γιατί καί αὐτοί ἀκόμα οἱ πιό φανατικοί κήρυκες τῆς «πνευματικῆς ἐλευθερίας», ξέρουν ὅτι πρόκειται γιά τήν πιό ἀνόσια ψευτιά καί ἀπάτη.

Κάτω ἀπό ὁποιονδήποτε φραστικό μανδύα καί ἄν ἐκδηλώνεται ἕνας πνευματικός ἄνθρωπος, δέν μπορεῖ μέ κανένα τρόπο καί κανένα μέσο ν' ἀποφύγει τήν κοινωνική του τοποθέτηση μιά καί ζεῖ, καί δέ μπορεῖ παρά νά ζεῖ, ἀκόμα καί ὅταν παρασταίνει τό Ροβινσώνα εἴτε τό Ζαρατούστρα καί ὀνειροβατεῖ, μέσα στήν κοινωνία. Ἀκόμα καί ὅταν ὁ ἴδιος δέν τό ξέρει, εἴτε εἶναι πεπεισμένος γιά τό ἀντίθετο, ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἀντικειμενικά κοινωνικά τοποθετημένος. Καί ὁ κοινωνικός ἄνθρωπος —καί μή κοινωνικός ἄνθρωπος δέν ὑπάρχει—εἶναι τόσο ἐλεύθερος κοινωνικοπολιτικά, ὅσο ἐλεύθερος εἶναι καί ὁ φυσικός ἄνθρωπος, ν' ἀναπνέει καί να ζεῖ ἔξω ἀπ' τήν ἀτμόσφαιρα, δίχως ὀξυγόνο, ἔξω ἀπ' τό φυσικό περιβάλλον.

Καί μιά καί ἡ κοινωνία μας εἶναι χωρισμένη σέ τάξεις, εἶναι ἀντικειμενικά ὑποχρεωτική ἡ ταξική τοποθέτηση καί ἄν ἀκόμα ἐσύ διαρηγνύεις τά ἱμάτιά σου γιά τό ἀντίθετο! Ἔτσι γιά τόν κάθε ἄνθρωπο καί περισσότερο γιά τό διανοητή, ὑπάρχει ἕνα κατηγορηματικό κοινωνικό πρόσταγμα, πού δέν μπορεῖ νά τό ἀποφύγει χωρίς νά προδόσει αὐτόν τόν ἱστορικό προορισμό τῆς διανόησης, πού εἶναι νά ἐξυπηρετεῖ τήν πρόοδο καί νά παλαίβει μέ τά μέσα καί τά ὅπλα τά δικά της στό πλευρό τοῦ λαοῦ. Πῶς μπορεῖ νά νοηθεῖ πραγματική διανόηση ἔξω, εἴτε ἐνάντια στήν πρόοδο καί τό λαό; Καί ἡ περιβόητη «πνευματική ἐλευθερία» σέ τελευταία ἀνάλυση δέν εἶναι, παρά «ἐλευθερία» τοῦ διανοουμένου νά προδόσει τήν πρόοδο καί τό λαό καί νά πάει νά δουλέψει στούς ἐκμεταλλευτές του γιά νά ἐξασφαλίσει τήν ἀτομική του καλοπέραση.

Ἔτσι τοποθετοῦμε ἐμεῖς τό πρόβλημα. Εἶναι ἡ ἄποψη τῆς προόδου καί τοῦ λαοῦ πού περικλείνει ἀκέραιο καί τό συμφέρον τῆς Ἑλλάδας. Καί πρωταρχική ἐθνική ὑποχρέωση σήμερα γιά τόν κάθε προοδευτικό, δηλαδή γιά τόν κάθε πραγματικό πνευματικό ἄνθρωπο, εἶναι νά ξεκαθαρίσει ἀποφασιστικά καί τίμια τήν κοινωνική του τοποθέτηση, σάν μαχητής στόν τομέα τό δικό του,

ἔξω ἀπό κάθε ψενάκη καί ψευτογοητεία τῆς «πνευματικῆς ἐλευθερίας».

Καί ὑποχρέωση δική μας εἶναι νά ξεσκεπάζουμε ἀκούραστα τούς σκοπούς πού ἔχει ἡ ξενοκίνητη καί ἀντιελληνική ἰδεολογική ἐξόρμηση τῆς ἀντίδρασης καί νά βοηθήσουμε τούς τίμιους ἕλληνες πνευματικούς ἐργάτες, νά βροῦν τήν πραγματική τους θέση στό πλευρό τῆς προόδου καί τοῦ λαοῦ.

Πρίν κλείσω τό κεφάλαιο αὐτό, θά πῶ καί δυό λόγια ἀκόμα. Ἡ ἀλήθεια εἶναι, ὅτι ἡ ἰδεολογική ἀντεπίθεση τῆς ἀντίδρασης μᾶς βρῆκε κάπως ἀπροετοίμαστους. Ἡ αἰτία γι' αὐτό βρίσκεται στή διανοουμενίστικη θά τήν πῶ, ὑποτίμηση τοῦ ἰδεολογικοῦ τομέα. Οἱ πρωτοπόροι, οἱ μαρξιστές κομμουνιστές διανοούμενοι, δέ βρέθηκαν στίς μαχητικές τους ἐπάλξεις. Ἐπαναπαυμένοι στό στοιχειακό καί στό αὐθόρμητο ἀνέβασμα πού προκάλεσε καί στόν πνευματικό τομέα ἡ ἐθνικοαπελευθερωτική μεγαλουργία τοῦ λαοῦ, δέν ἐπανεξοπλισθήκαμε γιά τίς καινούργιες συνθῆκες πού δημιούργησε ἡ νέα κατοχή καί ἡ νεοφασιστική ἀντίδραση πού ἡ κατοχή αὐτή στήλωσε μέ τή βία.

Τούς διανοούμενούς μας, εἴτε ὁρισμένους τουλάχιστον κύκλους των, τούς χαρακτηρίζει πολύ γκρίνια, πελάγωμα, κουτσομπολιά καί προσωπική ἀλληλοϋπέσκαψη. Καί πολύ λιγότερο δημιουργική ἀνοικοδομητική προσπάθεια καί δουλιά. Καί ἡ δουλιά αὐτή πρῶτ' ἀπ' ὅλα σημαίνει δημιουργική ἀφομοίωση τοῦ μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ, τῆς διδασκαλίας τοῦ Λένιν, πού τήν ἐπέτειο ἀπό τό θάνατό του τιμᾶμε σήμερα. Καί θά πρέπει φυσικά νά ἀνακαλέσουμε στήν τάξη τίς «μωρές παρθένες» πού σιγοψιθυρίζουν καί μέσα στίς γραμμές μας, γιά ὅ,τι ἀφορᾶ τά προβλήματα τῆς πνευματικῆς ζωῆς καί τέχνης, ὅτι ὁ μαρξισμός-λενινισμός, εἴτε ὁ λόγος τοῦ Ζντάνοφ δέν ἔχουν πέραση σέ μᾶς στήν Ἑλλάδα.

Ὅλα αὐτά εἶναι ἐκδηλώσεις ἰδεολογικῆς συνθηκολόγησης μπροστά στόν ἐχθρό, πράγμα πού γιά μᾶς εἶναι ἀπαράδεκτο. Καί στόν τομέα τῆς ἐπιστήμης, τῆς λογοτεχνίας καί τῆς τέχνης, ὁ μαρξισμός-λενινισμός μᾶς δείχνει τό μοναδικό δρόμο τῆς προόδου καί τοῦ ἀνθρωπισμοῦ.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Σύντροφοι, Τέλειωσα. Τιμώντας σήμερα στίς κρίσιμες καί δύσκολες στιγμές πού περνᾶμε, τή μνήμη τοῦ Μεγάλου Λένιν, μιά ἱερή καί ὑπέρτατη ὑποχρέωση ἔχουμε ὅλοι. Νά μπορέσουμε νά τόν πλησιάσουμε, ὅσο αὐτό εἶναι δυνατό, νά φωτισθοῦμε ἀπ' τό φῶς του καί νά ἀκολουθήσουμε τό παράδειγμά του.

Ὁ Λένιν μέ τό ὅπλο τοῦ ἐπιστημονικοῦ μαρξισμοῦ, ἦταν ἀκατανίκητος καί αὐτό τόδειξε στήν πράξη. Θά γίνουμε καί μεῖς ἀκατανίκητοι, ὅταν ἀφομοιώσουμε δημιουργικά, νεοελληνικά τό ἰδεολογικό του ὁπλοστάσιο. Αὐτό θέλει δουλιά, ἐπίμονη, σκληρή, ἐπιστημονική. Γιατί γιά μᾶς, ἡ πολιτική εἶναι ἐπιστήμη. Ἄς ἀφήσουμε στούς ἄλλους νά κάνουν τόν παπατζῆ, γιατί θεωροῦν τήν πολιτική παπατζιλίκι. Ἐμεῖς μόνο μέ τήν ἐπιστημονική κοινωνιολογία, τό μαρξισμό-λενινισμό, θά νικήσουμε. Καί γι' αὐτό χρειάζεται κόπος καί ἀτομική ἐπίγνωση καί προσπάθεια. Μέσα στήν κοινή τάση καί στήν ἑνιαία ἐπίδοση τοῦ ΚΚΕ ξεχωρίζει, καί πρέπει νά ξεχωρίζει ἡ ἀτομική προσπάθεια τοῦ καθένα μας. Ἀπ' τίς ἀτομικές αὐτές προσπάθειες, πού ἔχουν κοινή ἀφετηρία καί κοινό σκοπό, συναρμολογεῖται τό μονολιθικό οἰκοδόμημα τῆς θεωρίας, τῆς πολιτικῆς καί τῆς δράσης μας.

Μέ τήν ἀτομική προσπάθεια καλλιεργεῖται, πλάθεται, καί ἀναδείχνεται καί ἡ ξεχωριστή ἀτομικότητα, ἡ προσωπική κομματικότητα τοῦ κάθε κομμουνιστῆ, πράγμα πού εἶναι ἀποφασιστικός συντελεστής ὄχι μονάχα γιά τό κάθε ἄτομο, μά καί γιά τό κόμμα ὁλόκληρο.

Γιατί τό ΚΚΕ εἶναι ἕνα σύνολο ἀπό ἀτομικές προσωπικότητες, πού τίς ἑνώνει ἡ ἴδια Ἰδέα. Ἡ κάθε μιά ἀπ' αὐτές εἶναι, πρέπει νἆναι ἀναμφισβήτητα, ἀτομική ἀξία, πού ἀναπτύσσεται, ἀξιοποιεῖται καί ἀποδίδει τό πιό καλό, ἀνώτερο καί εὐγενικό πού μπορεῖ νά προσφέρει στό κόμμα καί στό λαό.

Τέτια ἀνυπέρβλητη ἀτομική ἀξία, κολοσσός δοσμένος στό σύνολο ἦταν ὁ Λένιν. Καί ἡ μεγαλύτερη τιμή πού ὑπάρχει σήμερα γιά ἕναν πρωτοπόρο καί συνειδητό ἄνθρωπο εἶναι νά φανεῖ στή θεωρία καί στά ἔργα ἄξιος Λενινιστής.

Δημοσιεύτηκε στό «Ριζοσπάστη», 22 τοῦ Γενάρη 1946

ΟΛΟΙ ΣΤ' ΑΡΜΑΤΑ! ΟΛΑ ΓΙΑ ΤΗ ΝΙΚΗ!

Πάρθηκε ἀπό τή μπροσούρα: «Ν. Ζαχαριάδη: Ὅλοι στ' ἅρματα! Ὅλα γιά τή νίκη! Ὁ ΔΣΕ στόν ἀγώνα του γιά τήν ἀνεξαρτησία καί τή δημοκρατία, γιά τήν ἀπελευθέρωση τῆς Ἑλλάδας». Ἔκδοση τοῦ βουνοῦ, Μάρτης 1948

Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ Η ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΠΟΡΟΥ ΑΓΩΝΙΣΤΗ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΣΤΡΑΤΟ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΛΑΪΚΟ-ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ

Συγκεφαλαίωση ἀπ' τήν εἰσήγηση καί τό κλείσιμο στή σύσκεψη τῶν κομματικῶν, πολιτικῶν καί στρατιωτικῶν στελεχῶν τοῦ ΔΣΕ στίς 15/1/1948

Ἡ λαϊκοδημοκρατική ἐπανάσταση στή χώρα μας, πού ἄρχισε ὅταν τό ΕΑΜ σήκωσε τή σημαία τῆς ἔνοπλης πάλης ἐνάντια στό χιτλεροφασίστα καταχτητή γιά τή λευτεριά καί τήν ἀνεξαρτησία, συνεχίζεται σήμερα ἀπ' τό λαό μας ἐνάντια στό μοναρχοφασισμό καί τήν ἀμερικανοαγγλική κατοχή. Πρωτοπόρο μαχητικό τμῆμα τοῦ λαοῦ πού παλαίβει, ὁ ΔΣΕ συνεχίζει καί ἐνσαρκώνει τίς πιό ἁγνές λαϊκές-ἐθνικές παραδόσεις ἀπ'τό 1821 μέχρι τόν ΕΛΑΣ. Στό φλάμπουρό του διαβάζουμε: Λαϊκή δημοκρατία—ἐθνική ἀνεξαρτησία. Καί σήμερα ὁ κάθε τίμιος ἕλληνας βλέπει καί καταλαβαίνει πώς ἀπ' τήν κόλαση, πού δημιούργησε στήν πατρίδα μας ὁ ἀμερικανοαγγλικός ἰμπεριαλισμός, μέ τό πιστό μαντρόσκυλό του, τό μοναρχοφασισμό, δέν ὑπάρχει ἄλλη σωτηρία ἀπ' τό σκληρό καί ἀνελέητο ἀγώνα γιά τήν τιμή, τή ζωή, γι' αὐτή τήν ὑπόσταση τοῦ λαοῦ καί τῆς Ἑλλάδας. Ὁ ὑπέρ πάντων αὐτός ἀγώνας βρίσκει τή συγκεκριμένη ἔκφραση στό σύνθημα: Ὅλοι στ' ἅρματα! Ὅλα γιά τή νίκη! Σύνθημα πού καλεῖ τόν κάθε ἕλληνα, ὅπου καί ἄν βρίσκεται, νά κάνει στό ἀκέραιο τό πατριωτικό του καθῆκον, νά βοηθήσει μέ ὅλες του τίς δυνάμεις τό ΔΣΕ στή λαϊκοδημοκρατική καί ἐθνικοαπελευθερωτική προσπάθειά του, στό ἐπαναστατικό ἔργο του, πού ἐπιστέγασμά του θά εἶναι ἡ ἀπελευθέρωση ὁλόκληρης τῆς Ἑλλάδας.

Ἡ σημερινή σύσκεψή μας ἔχει γιά σκοπό νά ἐξετάσει: τήν ὅλη πορεία τῆς δουλειᾶς μας πρός τήν κατεύθυνση αὐτή, νά με-

λετήσει τούς λόγους καί τίς αἰτίες γιά τήν καθυστέρηση πού παρουσιάζουμε, νά δεῖ καί νά διορθώσει τίς ἐλλείψεις καί τά λάθη, πού δημιουργοῦν τήν καθυστέρηση αὐτή καί νά καθορίσει τά μέσα καί τά μέτρα γιά τό ξεπέρασμά τους, νά καθαρίσει τό δρόμο πρός μιά γοργή καί ἀποφασιστική ἐξόρμησή μας γιά νά πραγματοποιήσουμε τίς βασικές ἐπιδιώξεις καί τούς πόθους τοῦ λαοῦ μας.

I. ΠΟΥ ΣΚΟΝΤΑΦΤΟΥΜΕ;

Ἐξετάζοντας τή δουλειά καί τή δράση μας, τήν προσπάθειά μας νά κινητοποιήσουμε ὁλοκληρωτικά τίς δυνάμεις τοῦ λαϊκοδημοκρατικοῦ κινήματος καί τοῦ ΔΣΕ στήν πάλη γιά τήν ἀπελευθέρωση τῆς Ἑλλάδας, βλέπουμε νά προβάλλουν μπροστά μας δυό εἰδῶν δυσκολίες, πού δημιουργοῦν σοβαρά ἐμπόδια καί κενά στό ἔργο μας.

Πρῶτο, ἔχουμε ταλαντεύσεις καί δισταγμούς σχετικά μέ τήν ἀποτελεσματικότητα τοῦ ἀγώνα μας. Αὐτό ἐκδηλώνεται κυρίως στίς μεγάλες πόλεις, ὅπου δεκάδες χιλιάδες ὀπαδοί μας κρατᾶν μιά λίγο εἴτε πολύ παθητική καί διστακτική στάση, ὅπου πολλοί κομμουνιστές καί συμπαθοῦντες δέν κάνουν τίποτε εἴτε σχεδόν τίποτε, οὐσιαστικά μουδιάζουν καί συνθηκολογοῦν μπροστά στόν ἐχθρό. Τήν τέτια νοοτροπία καί ἀδράνεια τήν εἶδε καί τήν καταδίκασε ἡ 3η Ὁλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ. Ἡ τέτια νοοτροπία καί ἀδράνεια δείχνουν ἐπίδραση τῆς ἀντιδραστικῆς ἰδεολογίας μέσα στίς γραμμές μας. Δείχνουν δειλιασμα μπροστά στίς σοβαρές καί ἀναμφισβήτητες δυσκολίες, πού δημιουργοῦν στό κίνημά μας οἱ ξένοι ἰμπεριαλιστές καί ὁ μοναρχοφασισμός, δυσκολίες πού τίς μεγαλοποιοῦμε καί τίς παραφουσκώνουμε, ἐνῶ τό ζήτημα εἶναι νά τίς δοῦμε, νά τίς γνωρίσουμε καί νά τίς ξεπεράσουμε. Οἱ πιό πάνω ταλαντεύσεις καί δισταγμοί δείχνουν ἀκόμα ἔλλειψη πίστης στό δίκαιο καί στόν ἀγώνα τοῦ λαοῦ μας. Δείχνουν ὑποτίμηση στίς δυνάμεις καί τίς δυνατότητές μας καί ὑπερεχτίμηση γιά τίς δυνάμεις τοῦ ἀντίπαλου. Ὅλα αὐτά δείχνουν, τέλος, ὅτι λείπει μιά σωστή, ἀντικειμενική ἐχτίμηση γιά τήν ὅλη κατάσταση, τόσο στήν Ἑλλάδα ὅσο καί σέ εὐρωπαϊκή καί παγκόσμια κλίμακα καί γιά τίς προοπτικές, πού ἡ κατάσταση αὐτή ἀνοίγει μπροστά μας. Δέν πρέπει νά ὑπάρχει καμιά ἀμφιβολία ὅτι ἡ τέτια νοοτροπία μέσα στίς γραμμές μας εἶχε καί ἔχει σοβαρή καί ἐπικίνδυνη ἀρνητική καί ἐπιβραδυντική ἐπίδραση στήν προσπάθειά μας γιά τή νίκη.

Ἔχουμε, δεύτερο, ἀντικομματική, γραφειοκρατική ἀντιμετώπιση τῶν δυσκολιῶν μέσα στό ΔΣΕ. Ἀντικομματική γραφειοκρατική θέση καί ἀντιμετώπιση τοῦ ὅλου προβλήματος τῆς ἀνάδειξης στρατιωτικο-πολεμικά καί πολιτικά τοῦ ΔΣΕ στή δύναμη ἐκείνη, στόν κύριο καί βασικό ἐκεῖνον παράγοντα, πού ἀπορέει ἀπ' τό λαό, στηρίζεται στό λαό καί προορίζεται νά λύσει λαϊκοδημοκρατικά τό ἑλληνικό πρόβλημα. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι καταπιανόμαστε μέ ἕνα ἔργο λίγο-πολύ καινούργιο γιά μᾶς, ὅτι μᾶς λείπουν οἱ ἀναγκαῖες γνώσεις καί ἡ ἀπαραίτητη πείρα καί ὅτι μᾶς βαραίνουν καί κακές παραδόσεις ἀπ' τήν πρώτη ἀντίσταση. Μά τίς δυσκολίες αὐτές, ἀντί νά τίς ξεπεράσουμε δημιουργικά, πιάνοντάς τες ἀπ' τή ρίζα, μελετώντας καί γνωρίζοντάς τες ἀπό κοντά, τίς ἀντιμετωπίζουμε γραφειοκρατικά μέ διαταγές ἀπ' τά πάνω ἤ μέ αὐταρχικότητα, πού δείχνει ἀδυναμία μας νά ὑπερνικήσουμε τίς δυσκολίες αὐτές δημιουργικά καί ἔτσι τίς βαθαίνουμε καί τίς χειροτερεύουμε. Ἐδῶ τό κομματικό αἰσθητήριο παθαίνει ἄμβλυνση, ἡ κομμουνιστική κομματικότητα ὑποχωρεῖ σέ δεύτερη καί τρίτη μοίρα, ὑπερισχύει ἡ ἀντικομματική γραφειοκρατία. Αὐτή ἔχει ξένη προέλευση καί φορεῖς της εἶναι κυρίως οἱ παλιοί ἀξιωματικοί ἀπ' τόν ταχτικό στρατό, πού πολεμᾶν καλά, μά εἶναι αἰχμάλωτοι ἀκόμα ἀπ' τίς μέθοδες καί τίς ἀντιλήψεις τοῦ ἀστικοῦ στρατοῦ. Αὐτοί ἐπηρεάζουν λίγο-πολύ καί τ' ἄλλα στελέχη μας γιατί εἶναι «εἰδικοί». Ἔτσι κουτσαίνει καί παρεμποδίζεται σοβαρά καί ἐπικίνδυνα τό ἔργο μας γιά τήν ἀνασυγκρότηση καί τήν ἀνάδειξη τοῦ ΔΣΕ σέ πραγματικά λαϊκο-επαναστατικό στρατό, ἱκανό νά φέρει σέ τέλος τήν ἀποστολή του, πού εἶναι ἡ ἐξασφάλιση τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας καί ἡ ἐπικράτηση τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας. Αὐτή ἡ κατάσταση εἶχε καί ἔχει, ἀναμφισβήτητα, σοβαρή καί ἐπικίνδυ-

νη ἀρνητική καί ἀνασταλτική ἐπίδραση στήν προσπάθειά μας γιά τή νίκη.

Νά λοιπόν, ποῦ σκοντάφτουμε. Σκοντάφτουμε στίς δυό αὐτές διαστρεβλώσεις τῆς σωστῆς λαϊκοδημοκρατικῆς, ἐπαναστατικῆς γραμμῆς.

Δικαιολογοῦνται, μήπως, ἄς εἶναι καί λίγο, οἱ διαστρεβλώσεις αὐτές, ἔχουν μήπως κάποια ἀντικειμενική ὑπόσταση καί δικαίωση; Γιά νά δοθεῖ ἀπάντηση στά ἐρωτήματα αὐτά, πρέπει νά ἐξεταστεῖ καί ν' ἀναλυθεῖ ἡ κατάσταση τόσο διεθνῶς ὅσο καί ἐσωτερικά, πολιτικά καί στρατιωτικο-πολεμικά, γιά νά δοῦμε σέ ποιά στέρεα καί ἀτράνταχτα βάθρα στηρίζεται ἡ γραμμή καί ἡ προοπτική μας καί πόσο ἀβάσιμοι καί ἀνεδαφικοί εἶναι οἱ δισταγμοί καί οἱ ταλαντεύσεις μέσα στίς γραμμές μας, δισταγμοί καί ταλαντεύσεις πού τόσες δυσκολίες μᾶς δημιουργοῦν, πόσο ἐπιτακτικό εἶναι νά πετύχουμε μιά ριζική καί ἀποφασιστική βελτίωση στήν ανοικοδόμηση καί τή στρατιωτικο-πολεμική ἐπίδοση τοῦ ΔΣΕ, γιά νά μπορέσουμε νά τόν κάνουμε ἀντάξιο μέ τόν προορισμό του, πού εἶναι ἡ ἀπελευθέρωση τῆς Ἑλλάδας. Ὁ προορισμός αὐτός εἶναι καί ὁ μοναδικός γιά τήν Ἑλλάδα, γιατί ἔξω ἀπ' αὐτόν δέν ὑπάρχει παρά λαϊκές ἐξανδραποδισμός, ἐθνική ἀτίμωση, ἐξευτελισμός καί ἐξαφάνιση. Κατά συνέπεια γιά τόν κάθε πατριώτη ἕλληνα δέν ὑπάρχει ἄλλος δρόμος ἀπό τό νά συμβάλει καί ὁ ἴδιος μέ ὅλες του τίς δυνάμεις στό νά ξεπεραστοῦν τά ἐμπόδια, πού στέκουν μπροστά στό κίνημά μας.

II. Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Ἀπ' τήν πλευρά τῆς διεθνοῦς πολιτικῆς, τό πιό σημαντικό γεγονός στό χρόνο πού μᾶς πέρασε εἶναι ἡ σύσκεψη τῶν κομμουνιστικῶν κομμάτων στήν Πολωνία. Ἡ σύσκεψη αὐτή διαπίστωσε ὅτι μεταπολεμικά ὁ κόσμος χωρίστηκε σέ δυό στρατόπεδα, ἀποκλειστικά καί μόνο ἀπ' τήν ἁρπαχτική τάση τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ γιά μονοπωλιακή ληστρική ἐπικράτηση. Στό ἰμπεριαλιστικό καί ἀντιδημοκρατικό στρατόπεδο, πού μέ ἐπικεφαλῆς τίς Ἑνωμένες Πολιτεῖες τῆς Ἀμερικῆς τείνει στήν παγκόσμια κυριαρχία τοῦ χρηματιστηριακοῦ κεφαλαίου, καί στό δημοκρατικό καί

ἀντιιμπεριαλιστικό στρατόπεδο, πού μέ ἐπικεφαλῆς τή Σοβιετική Ἕνωση ἀντιτίθεται ἀποφασιστικά στίς ἰμπεριαλιστικές αὐτές ἐπιδιώξεις καί δουλεύει γιά τήν εἰρήνη, τήν πρόοδο καί τήν εὐημερία τῶν λαῶν, γιά τήν ἑδραίωση τῆς δημοκρατίας. Ἡ σύσκεψη διαπίστωσε ἀκόμα, ὅτι ἐνῶ ὁ κεφαλαιοκρατικός κόσμος ἀντιμετωπίζει σοβαρές οἰκονομικές δυσκολίες, ἀνεργία, πληθωρισμό, χειροτέρευση στήν κατάσταση τῶν μαζῶν καί αὐξανόμενη πάλη τῶν ἐργαζομένων στρωμάτων στίς μητροπόλεις καί τίς ἀποικίες γιά τά οἰκονομικά τους ζητήματα, γιά τή λευτεριά, τήν εἰρήνη καί τή δημοκρατία. Διαπίστωσε ὅτι ἐνῶ ὁ ἰμπεριαλισμός μπλέκεται ὁλοένα καί πιό ἀσφυχτικά στά πλοκάμια τῆς κρίσης, στίς χῶρες τοῦ σοσιαλισμοῦ καί τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας οἱ ἐργαζόμενες μάζες, μέ τόν ἱδρώτα καί τόν κόπο τους, χτίζουν τήν καινούργια ζωή, καλυτερεύουν διαρκῶς τή θέση τους, στερεώνουν καί εὐρύνουν τίς καταχτήσεις τους, ἐξασφαλίζουν ἕνα καλύτερο μέλλον. Τήν πρώτη θέση ἐδῶ τήν κατέχει ἡ Σοβιετική Ἕνωση, πού παρ' ὅλες τίς καταστροφές πού τῆς προξένησε ὁ πόλεμος καί παρά τήν πρωτοφανῆ ξηρασία στά 1946, πέτυχε κιόλας μιά μεσομηνιάτικη βιομηχανική παραγωγή στά 1947 ἴση μέ τό 1940. Ἡ ἀγροτική της παραγωγή στά 1947 ἔφτασε σχεδόν τίς καλύτερες προπολεμικές καί μέ τή νομισματική μεταρύθμιση καί τήν κατάργηση τοῦ συστήματος τῶν δελτίων, πού ἔγινε τόν περασμένο Δεκέμβρη, ἐξασφάλισε μιά καινούργια σημαντική βελτίωση στήν οἰκονομική θέση τοῦ σοβιετικοῦ λαοῦ.

Ἐνῶ ὁ ἰμπεριαλιστικός πλουτοκρατικός κόσμος ἐμφανίζει κρίση καί κατάπτωση, ὁ κόσμος τοῦ σοσιαλισμοῦ καί τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας παρουσιάζει μιά ὁλόπλευρη πρόοδο καί ἄνθιση. Ἔχει πιά καταντήσει παροιμιώδης ἡ ἔκφραση ὅτι ὅσο πιό πολύ σέ «βοηθάει» ἡ Ἀμερική τόσο περισσότερο χαντακώνεσαι. Τήν πιό χαρακτηριστική ἐπιβεβαίωση γι' αὐτό τήν παρέχει ἡ Ἑλλάδα. Καί στίς ἐργαζόμενες μάζες καί σ' ὁλόκληρη τήν προοδευτική ἀνθρωπότητα στερεώνεται ὁλοένα καί περισσότερο ἡ πεποίθηση, πού φυτρώνει μέσα ἀπ' τή ζωή καί τήν ἴδια τους τήν πείρα ὅτι καλό καί προκοπή μποροῦν νά ἐξασφαλίσουν μόνο μέ τά ἴδια τους τά χέρια, μέ τή δημοκρατική συνεργασία καί ἀλληλοβοήθεια, μέ τόν ἀνειρήνευτο ἀγώνα ἐνάντια στήν ἰμπερια-

λιστική ἐπιβουλή καί τήν κεφαλαιοκρατική ἐκμετάλλευση. Ἡ σύσκεψη τῶν ΚΚ στηριγμένη στά ὑλικά καί χειροπιαστά δοσμένα, στήν κρίση τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ καί στήν ἄνθιση τοῦ σοσιαλισμοῦ καί τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας, κάλεσε τούς λαούς στή συσπείρωση καί στήν πάλη γιά τήν εἰρήνη καί τή λαϊκή δημοκρατία, ἐνάντια στήν πλουτοκρατική ἀπειλή. Καί τόνισε πώς ὁ μεγαλύτερος κίνδυνος γιά τό ἐργατικό κίνημα εἶναι ἡ ὑποτίμηση γιά τίς ἴδιες του τίς δυνάμεις καί ἡ ὑπερτίμηση γιά τίς δυνάμεις τοῦ ἀντίπαλου.

Τό παγκόσμιο δημοκρατικό προοδευτικό κίνημα ἀτενίζει μέ αἰσιοδοξία στό μέλλον. Καί ἡ αἰσιοδοξία αὐτή βρῆκε τήν πιό ρωμαλέα ἔκφρασή της στό σάλπισμα τοῦ Μόλοτοφ: «Στόν αἰώνα πού ζοῦμε ὅλοι οἱ δρόμοι ὁδηγοῦν στόν κομμουνισμό!».

Τό παγκόσμιο λαϊκοδημοκρατικό κίνημα βρίσκεται σέ ἄνοδο. Ἡ παγκόσμια δημοκρατική ἀλληλεγγύη εὐρύνεται καί ὑλικοποιεῖται. Αὐτό γιά μᾶς, πού παλαίβουμε τό δύσκολο ἀγώνα ἐνάντια στόν ἀγγλοσαξονικό ἰμπεριαλισμό καί τούς ντόπιους λακέδες του, ἀποτελεῖ πρόσθετη ἐνθάρρυνση καί στερέωση στήν πεποίθησή μας γιά τή νίκη, μιά σοβαρή ἐνίσχυση στόν ἀγώνα μας.

Ἔτσι ἔχει ἡ κατάσταση ἐξετασμένη ἀπ' τή διεθνῆ της πλευρά καί ἀπ' τήν παγκόσμια προοπτική της.

ΙΙΙ. Η ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

1ο. Ἡ πολιτική κατάσταση

Τό καθοριστικό γεγονός, πού ἀπ' τά τέλη τοῦ 1946 κυριαρχεῖ πέρα γιά πέρα στή χώρα μας εἶναι ὁ ἀγώνας πού διεξάγει ὁ λαός μας μέ πρωταγωνιστή τό ΔΣΕ, ἐνάντια στόν ξένο ἰμπεριαλισμό καί τό ντόπιο μοναρχοφασισμό γιά τή ζωή του, γιά τή δημοκρατία καί τήν ἐθνική κυριαρχία καί ἀνεξαρτησία του. Ἡ ἀποτυχία πού παρουσίασε ὥς τά σήμερα ἡ ἀντίδραση στήν κάθε προσπάθειά της νά συντρίψει τόν ἀγώνα αὐτόν τοῦ λαοῦ μας, ἀποτελεῖ τήν αἰτία γιά τήν ὄξυνση πού ἐμφανίζει ἡ βαθιά κρίση, πού περνᾶ ὁ μοναρχοφασισμός καί γιά τή χρεωκοπία πού παρουσιάζει ἡ ἀγγλοσαξονική πολιτική στήν Ἑλλάδα. Ἡ κρίση

πού περνᾶ τό μοναρχοφασιστικό καθεστώς στή χώρα μας εἶναι
ὁλόπλευρη καί γενική. Οἰκονομικά ἡ Ἑλλάδα κυλιέται στό χά-
ος τοῦ πληθωρισμοῦ, τό ξεχαρβάλωμα εἶναι καθολικό, δέν πα-
ρουσιάζει πουθενά οὔτε ἴχνος ἀνορθωτικῆς προσπάθειας, ἡ ἐξα-
θλίωση καί ἡ ἀγανάχτηση στίς μάζες διαρκῶς μεγαλώνει. Τήν
κατάσταση αὐτή τή χειροτερεύει ἀκόμα πιό πολύ ὁ ἀμερικάνι-
κος ἰμπεριαλιστικός παρεμβατισμός στήν οἰκονομία τῆς Ἑλλά-
δας, πού τήν πνίγει καί τῆς ἀφαιρεῖ κάθε δυνατότητα ν' ἀνα-
πνεύσει καί νά κινηθεῖ μέ αὐτοτέλεια καί ἐλευθερία. Ἡ οἰκο-
νομική αὐτή κατάσταση πού χειροτερεύει ὁλοένα καί περισσό-
τερο μέσα στίς συνθῆκες τοῦ πολέμου καί τῆς δήωσης, μαζί μέ
τήν ὁλοφάνερη στρατιωτικο-πολεμική ἀποτυχία πού παρουσιά-
ζει ὁ μοναρχοφασισμός, τρέφει καί πλαταίνει τή βαθιά πολιτική
κρίση, πού ἀπ' τό Δεκέμβρη τοῦ 1944 καί δῶ, μέ ὁλοένα καί
μεγαλύτερη ἔνταση, ἐμφανίζει τό μοναρχοφασιστικό ἀστοτσιφλικά-
δικο καθεστώς. Ὁ ἀμερικάνικος ἰμπεριαλισμός, ὕστερα ἀπ' τήν
ἀποτυχία πού εἶχε ἡ ἀνοιξιάτικη καί καλοκαιριάτικη πολεμική
ἐκστρατεία τῆς ἀντίδρασης, προσπάθησε ν' ἀμβλύνει τήν κρίση
αὐτή, ἐκβιάζοντας τήν παράνομη συμβίωση Σοφούλη-Τσαλδάρη.
Τό μπάλωμα ὅμως δέν πέτυχε γιατί δέ στηρίχτηκε σέ καμιά
ἠθική καί ὑλική βάση. Τό μόνο πού πέτυχαν οἱ ἀμερικάνοι εἶ-
ναι νά ξευτελίσουν προκαταβολικά στήν Ἑλλάδα τήν ἀπάτη γιά
μιά «τρίτη δύναμη», πού μέ τή μάσκα τοῦ κατευνασμοῦ θά κα-
τάφερνε νά ξεγελάσει τό λαό καί νά τόν δέσει στόν ἀμερικάνι-
κο ζυγό. Ὁ κατευνασμός καί ἡ ψευτοαμνηστία δέν ξεγέλασαν
παρά λίγους εὐκολόπιστους καί μωρούς. Ἀντίθετα, ξεσκεπάστη-
κε ὁ Σοφούλης καί ἡ ἀποτυχία του, τόσο στή δημαγωγική του
ἐπίδοση ὅσο καί στό δονκιχωτικό δυναμισμό του, ὄξυναν τίς ἀν-
τιθέσεις μέσα στό κυβερνητικό στρατόπεδο, ὅπου τό ἀλληλοφά-
γωμα καί ἡ σύγχυση μεγαλώνουν ἀκόμα πιό πολύ μπροστά στή
γενική κρίση καί τό ἀδιέξοδο πού ἔφτασε ἡ ἀντίδραση κάτω
ἀπ' τή βορειοαμερικάνικη χειραγώγηση. Τούς τελευταίους δυό μῆ-
νες σοβεῖ στήν Ἀθήνα μιά νέα κυβερνητική κρίση, πού οἱ ἀμερι-
κάνοι ἀφέντες καί συμβουλάτορες προσπαθοῦν ἀπεγνωσμένα νά
τήν ἀποφύγουν καί γι' αὐτό ὅλοι τους, ἀπ' τόν γκαουλάιτερ τους
στήν Ἀθήνα ὥς τούς πιό ἐπίσημους ἐκπροσώπους τῆς Οὐάσι-

γκτον, κάνουν κάθε τόσο ἐκκλήσεις γιά συνεννόηση στούς ὑποταχτικούς τους, τούς ἐκφοβίζουν μέ τήν ἀπειλή γιά ἄρση τῆς εὐνοιμική «βοήθεια», δυναμώνοντας ταυτόχρονα τίς προκλήσεις ἐνάντια στίς βαλκανικές λαϊκές δημοκρατίες γιά νά θολώνουν τά νερά καί γιά νά πνίγουν τήν πραγματική κατάσταση στήν Ἑλλάδα, πού μέ ὅλα τους αὐτά τά τερτίπια καί μέ τήν πολιτική τους τή χαντακώνουν ὁλοένα καί περισσότερο.

Αὐτή τήν εἰκόνα τῆς σύγχυσης, τῆς ἀποτυχίας καί τῆς ἀποσύνθεσης παρουσιάζει ἡ ἀντίδραση στή χώρα μας. Αἰτία γιά τά χάλια τους αὐτά παραμένει τό γεγονός ὅτι ἡ πολιτική τους δέν ἔχει καμιά ἀπόλυτα σχέση μέ τό ἐθνικό συμφέρον, προδίνει καί ξεπουλᾶ τήν Ἑλλάδα, χαντακώνει καί ἀφανίζει τό λαό. Εἶναι, λοιπόν, φυσικό ὅτι πάνω σ' ἕνα τέτιο χῶμα μόνον ἀγριάγκαθα μποροῦν νά φυτρώσουν. Στήν πολιτική αὐτή τῆς προδοσίας, πού ἐμπνέεται καί καθοδηγεῖται ἀπ' τούς ἀμερικανοάγγλους ἰμπεριαλιστές καί πού ἐχτελεῖται μέ τήν πιό αἱμοβόρα συνέπεια ἀπ' τό μοναρχοκεντρικό φασισμό, ἀντιπαραστέκεται ἡ πολιτική ἡ λαϊκοδημοκρατική, ἡ πολιτική τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας καί τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας. Ἡ πολιτική πού ἐμπνέει καί ἐμψυχώνει τό λαό, ἡ πολιτική πού ἔχει γιά ἔνοπλο πρωτοπόρο φορέα της τό ΔΣΕ. Εἶναι ἡ πολιτική, πού μέ τή δημιουργία τῆς λεύτερης Ἑλλάδας καί τῆς Προσωρινῆς Δημοκρατικῆς Κυβέρνησης, ἀπόχτησε τώρα καί δική της κρατική-κυβερνητική ὑπόσταση καί ἔγινε ἔτσι ἡ ἀποφασιστική ἐκείνη δύναμη, πού ὁδηγᾶ τήν Ἑλλάδα καί τό λαό της πρός τή βέβαιη νίκη, ὑπερνικώντας ὅλες τίς δυσκολίες, ὅσο μεγάλες κι ἄν εἶναι καί τσακίζοντας κάθε ἀντίπραξη, ὅσο ἰσχυρή κα ἀπό ὁπουδήποτε καί ἄν ἐμφανίζεται.

Αὐτή τήν εἰκόνα παρουσιάζει σήμερα ἡ πολιτική κατάσταση στήν Ἑλλάδα. Καί σέ μᾶς, ὅπως καί σέ παγκόσμια κλίμακα, ἀντιπαρατίθενται καί συγκρούονται δυό στρατόπεδα, δυό δυνάμεις: ἰμπεριαλισμός καί μοναρχοφασισμός ἀπ' τή μιά, λαϊκή δημοκρατία καί ἐθνική ἀνεξαρτησία ἀπ' τήν ἄλλη. Τρίτη δυνατότητα καί «τρίτη δύναμη» ἐδῶ δέν ὑπάρχει καί δέ χωρᾶ. Μιά

τέτια ἀπάτη προσπάθησε νά σπείρει ὁ Σοφούλης μέ τόν κατευνασμό καί τήν ψευτοαμνηστία του, μά ἡ ζωή τόν ξεμασκάρωσε καί τόν ἔδειξε τέτιον πού στήν πραγματικότητα εἶναι: ἀντάξιο καί ἰσότιμο, ἄν ὄχι καί «καλύτερο», μέ τό συνάδελφό του Τσαλδάρη.—"Ομοιος στόν ὅμοιο... ὅπως λέει ἡ παροιμία. Μιά πολιτική «τρίτης δύναμης» ὀνειρεύτηκαν κάποτε καί μερικοί σοσιαλιστικοί παράγοντες στή χώρα μας. Μά ἡ ζωή ἦρθε καί σκόρπισε τίς αὐταπάτες αὐτές καί οἱ ἴδιοι οἱ φορεῖς των ἄρχισαν τελευταῖα νά συνέρχονται, ὅπως τουλάχιστο δείχνουν μερικές πληροφορίες πού φτάνουν ἀπ' τήν Ἀθήνα.

Ὥστε ἡ ζωή καί τά πράγματα δείχνουν ὅτι μόνο δυό πολιτικές ὑπάρχουν καί εἶναι δυνατές στήν Ἑλλάδα: μοναρχοφασισμός καί ἀμερικανοάγγλοι ἀπ' τή μιά. Δημοκρατία καί λαός ἀπ' τήν ἄλλη. Ὅσες καί ἄν εἶναι οἱ δυσκολίες,—καί εἶναι μεγάλες,—ὁ λαός διαλέγει τή δημοκρατία, γιατί ἄλλη ἐκλογή δέ μπορεῖ νά κάνει. Καί ἡ δύναμή μας, ἡ ἀκατανίκητη βρίσκεται σ' αὐτήν ἀκριβῶς τή λαϊκή ἐκλογή. Ἡ ὑποχρέωση αὐτή γιά ἐκλογή προβάλλει ἐπιταχτική καί ἀναγκαστική καί μπροστά ἰδιαίτερα στόν κάθε τίμιο ἕλληνα, πού νομίζει τόν ἑαυτό του ἀγωνιστή. Ἡ ἐκλογή αὐτή σημαίνει ἀγώνα καί θυσίες. Ὅποιος διστάζει, ταλαντεύεται, ἀμφιβάλλει γιατί ἀκούει ὅσα λένε οἱ ἀμερικάνοι καί οἱ ὑποταχτικοί τους, προδίνει τό λαό καί ἀτιμάζεται γιά πάντα.

2ο. Ἡ στρατιωτικο-πολεμική κατάσταση

Πῶς παρουσιάζεται σήμερα ἡ στρατιωτικο-πολεμική κατάσταση; Ὁ ΔΣΕ, ἀφοῦ τήν ἄνοιξη καί τό καλοκαίρι τοῦ 1947 ἀνάτρεψε τά σχέδια τῶν ἐχθρῶν, πού ἀπέβλεπαν στό νά τόν ἐκμηδενίσουν καί ἔτσι νά πνίξουν καί νά καθυποτάξουν τό λαϊκοδημοκρατικό κίνημα, παρουσίασε σοβαρή ἀδυναμία στό νά πραγματοποιήσει, νά φέρει σέ θετικό ἀποτέλεσμα, μιά σειρά ἀπό ἐπιθετικές κρούσεις, πού ἀνάλαβε καί πού ἀπέβλεπαν στό νά ἐξασφαλίσει προωθημένες θέσεις, σάν στρατιωτικές ἀφετηρίες γιά τήν παραπέρα ἐπίτευξη τῆς πρώτης βασικῆς, ἄν καί ἐνδιάμεσης στρατηγικῆς-πολεμικῆς ἐπιδίωξής μας ὅπως τήν κα-

θόριας ἡ 3η Ὁλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ σέ συνεργασία μέ τή στρατιωτικο-πολιτική ἡγεσία τοῦ ΔΣΕ. Ἔτσι δέν πετύχαμε ὅσο θέλαμε καί ὅπως θέλαμε στίς ἐπιχειρήσεις μας στά Γρεβενά, στό Μέτσοβο καί στήν Κόνιτσα. Βέβαια πρόκειται γιά μερική μόνο ἀποτυχία, γιατί παρά τό ὅτι ἐμεῖς δέν πετύχαμε τούς τακτικούς ἀντικειμενικούς μας σκοπούς, ὅμως καί ὁ ἀντίπαλός μας, παρά τήν ἀπόλυτη ὑπεροχή του σέ ἀριθμό καί σέ τεχνικά μέσα καί σέ ὑλικό, δέν ἦταν σέ θέση, ἄς εἶναι καί σέ ἕνα μικρό βαθμό, νά ἐκμεταλλευτεῖ τίς πιό πάνω ἀποτυχίες μας. Ἄν τώρα, κάτω ἀπ' τό φῶς αὐτό, θελήσουμε νά ἐχτιμήσουμε τή στρατιωτικο-πολεμική κατάσταση ὅπως παρουσιάζεται σήμερα, πρέπει νά φτάσουμε στό συμπέρασμα ὅτι ἡ κατάσταση αὐτή γιά κύριο χαρακτηριστικό γνώρισμά της ἔχει ἕνα εἶδος σχετικῆς σταθεροποίησης, σχετικῆς ἰσοροπίας, σχετικῆς, γιατί σέ καμιά γωνιά τῆς χώρας, ἀπ' τή Σάμο-Κρήτη καί Πελοπόννησο ὥς τήν Ἤπειρο καί Θράκη, δέ σταματᾶ ἀπό πρωτοβουλία δική μας ὁ ἀγώνας, τό ἀδιάκοπο σφυροκόπημα τοῦ ἐχθροῦ. Ὁ ἐχθρός ἀπότυχε στήν ἐκστρατεία του γιά τήν ἐξόντωσή μας, μά καί μεῖς δέν πετύχαμε τά θετικά ἀποτελέσματα, πού ἐπιδιώκαμε στίς ἐπιχειρήσεις πού ἀναλάβαμε ὕστερα ἀπ' τήν ἀποτυχία τοῦ ἐχθροῦ. Ἐδῶ στήν σύγκριση αὐτή προβάλλει καί μιά διαφορά, πού ἡ στρατιωτική της ἀξία εἶναι σοβαρή καί γι' αὐτό δέν πρέπει νά τήν ἀγνοήσουμε: ἡ ἀποτυχία τοῦ ἐχθροῦ ἦταν τό ἀποτέλεσμα τῆς δικιᾶς μας ἐνεργητικῆς δράσης, πού τοῦ ματαίωσε τελικά τά σχέδια. Ἐνῶ οἱ δικές μας ἀποτυχίες ὀφείλονται κατά πρῶτο λόγο σέ ἀδυναμίες καί λάθη δικά μας, γι' αὐτό καί ὁ ἐχθρός τίς ἐκμεταλλεύτηκε μόνο στατικά, περιοριζόμενος σέ παθητική ἄμυνα, παρά τή μεγάλη του ὑπεροχή. Ἔτσι, συνοψίζοντας τήν ἀνασκόπησή μας πάνω στή στρατιωτικο-πολεμική κατάσταση πρέπει νά καταλήξουμε στό συμπέρασμα ὅτι ἡ σχετική ἰσοροπία πού τή διακρίνει σήμερα δέν ἐξαλείφει καί τά χαρακτηριστικά γνωρίσματα πού ξεχωρίζουν στούς δυό ἀντιπάλους: Πρῶτο, ὅτι ὁ ἐχθρός παρά τήν ὑπεροχή του κρατᾶ γενικά μιά λίγο-πολύ ἀμυντική-παθητική στάση. Αὐτό ὀφείλεται στό γεγονός ὅτι οἱ στρατιωτικές του μονάδες καί γενικά τό ἀνθρώπινο ὑλικό, πού διαθέτει ὁ μοναρχοφασισμός, ἔχουν ξεπεσμένο

ἠθικό, γιατί κανένας δέν μπορεῖ νά τούς πείσει ὅτι σκοτώνονται γιά μιά δίκαιη, λαϊκή, ἐθνική ὑπόθεση. Δεύτερο, ὅτι ὁ ΔΣΕ, παρά τήν ὑστέρησή του σέ ἀριθμό, σέ τεχνική-ἐπιτελική κατάρτιση καί σέ ὑλικό ἐξοπλισμό, δείχνει καί διατηρεῖ ἕνα ἀνώτερο πνεῦμα ὁρμῆς καί ἐπιθετικότητας, πού πηγάζουν ἀπ' τό ἀνώτερο ἠθικό του. Τό ἀνώτερο αὐτό ἠθικό του προέρχεται ἀπ' τήν πίστη καί ἐμπιστοσύνη πού τοῦ δείχνει ὁ λαός, ἀπ' τήν ἀτράνταχτη πεποίθησή του ὅτι παλαίβει γιά τό δίκαιο τοῦ λαοῦ καί τῆς Ἑλλάδας.

Ποιό εἶναι τό χαρακτηριστικό γνώρισμα γιά τήν κατάσταση σχετικῆς ἰσοροπίας στό στρατιωτικο-πολεμικό τομέα; Ὁ ἐχθρός ἑτοιμάζεται ὁλόπλευρα. Οἱ ἀμερικάνοι καί οἱ ἄγγλοι ἰμπεριαλιστές καταβάλουν ἰδιαίτερη προσπάθεια γιά νά τονώσουν τό ἠθικό καί νά διατηρήσουν τήν ἑνότητα στό μοναρχοφασιστικό στρατόπεδο, στό στρατό καί στό κυβερνητικό κατασκεύασμά τους. Ἐξαπόλυσαν μιά μεγάλη προπαγάνδα ὅτι μέ τήν ἀμερικανοαγγλική ὁλόπλευρη βοήθεια ὁ μοναρχοφασισμός εἶναι ἀκατανίκητος. Ὅτι μέ τήν ἐπιθετικότητα, πού οἱ ἀμερικανοάγγλοι ἰμπεριαλιστές δείχνουν στόν τομέα τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς, προσπαθώντας νά ἐκφοβίσουν τό παγκόσμιο λαϊκοδημοκρατικό στρατόπεδο καί στήν πρώτη γραμμή τίς γειτονικές καί φίλες χῶρες καί ἔτσι νά ἀπομονώσουν τό ΔΣΕ καί τήν Προσωρινή Δημοκρατική Κυβέρνηση ἀπ' τούς φίλους μας στό ἐξωτερικό, ἡ λεύτερη, δημοκρατική Ἑλλάδα εἶναι καταδικασμένη σέ ἀποξένωση καί κατά συνέπεια ἡ ἐκμηδένισή της εἶναι σίγουρη. Ὅλη αὐτή ἡ προπαγάνδα, πού συνοδεύεται καί ἀπ' τήν ξετσίπωτη δολοφονική τρομοκρατία κατά τοῦ λαοῦ, γιά σκοπό της ἔχει νά τονώσει τούς ὀπαδούς τοῦ μοναρχοφασισμοῦ, νά οὐδετεροποιήσει ἕνα μεγάλο μέρος ἀπ' τά λαϊκά στρώματα, πού πιστεύουν σέ μᾶς καί νά σπείρει τήν ἀμφιβολία καί νά δυναμώσει τούς δισταγμούς καί τίς ταλαντεύσεις μέσα στίς γραμμές μας.

Παράλληλα μέ τή δουλιά αὐτή στόν ἰδεολογικό προπαγανδιστικό τομέα, ὁ ἐχθρός καταβάλλει σύντονες προσπάθειες καί ἀπ' τήν πλευρά τῆς στρατιωτικο-πολεμικῆς προετοιμασίας. Ἡ προσπάθεια αὐτή ἀναπτύσσεται πρός τίς παρακάτω κατευθύνσεις:

α) Δημιουργεῖ γύρω ἀπ' τίς περιοχές, ὅπου κυρίως δρᾶ ὁ

ΔΣΕ, μιά νεκρή ζώνη, ἀδειάζοντας χωριά καί ξεκληρίζοντας ἑκατοντάδες χιλιάδες ἀγρότες, πού τούς συγκεντρώνει στίς μεγάλες πόλεις καί σέ ὀχυρωμένα κέντρα του. Ἔτσι, παρά τό γεγονός ὅτι αὐτό, τοῦ δημιουργεῖ πολλές δυσκολίες, γιατί, ὅπως ὁμολόγησε καί ὁ Γονατᾶς, οἱ ξεκληρισμένοι αὐτοί ἀγρότες στρέφονται τελικά ἐνάντια στό μοναρχοφασισμό, ὅμως δημιουργεῖ καί σέ μᾶς σοβαρά ἐμπόδια, κυρίως ἀπ' τήν πλευρά τῆς στρατολογίας καί τοῦ ἐπισιτισμοῦ.

β) Ὀργανώνει τά τμήματα ἐθνοφρουρᾶς, πού γιά ἀποστολή ἔχουν ν' ἀναλάβουν αὐτά τή στατική ἄμυνα στά ὀχυρωμένα κέντρα καί στίς δευτερεύουσες περιοχές γιά νά διατεθοῦν οἱ καθ' αὐτό στρατιωτικές δυνάμεις στίς κυρίως ἐπιθετικές ἐπιχειρήσεις ἐνάντια στό ΔΣΕ.

γ) Ἐκπαιδεύει κι ἐξοπλίζει τίς στρατιωτικές μονάδες του ἔτσι, πού νά μπορέσουν ν' ἀνταποκριθοῦν, καλύτερα ἀπό πέρυσι στή γενική ἐπίθεση πού δείχνουν πώς ἑτοιμάζουν ἐνάντια στό ΔΣΕ. Στό πεζικό, παράλληλα μέ τούς μαζικούς στρατιωτικούς σχηματισμούς, ἐξαιρετική σημασία δίνεται στίς μονάδες ὀρεινῶν καταδρομῶν, πού προορίζονται γιά τόν ὀρεινό καί ἀντάρτικο πόλεμο καί μιλοῦν ἀκόμα καί γιά ἀμφίβιες ἐπιχειρήσεις. Ὁ στρατός ἐκγυμνάζεται δραστήρια στά καινούργια ὅπλα. Αὐξάνει πολύ ὁ ἀριθμός τῶν ὅλμων. Θά γίνει χρήση καί φλογοβόλων. Θά χρησιμοποιηθοῦν πιό ἐντατικά τάνκς καί θωρακισμένα. Τό ἴδιο θά γίνει καί γιά τήν ἀεροπορία καί τούς ἀλεξιπτωτιστές. Φῆμες ὑπάρχουν ὅτι οἱ μοναρχοφασίστες ἑτοιμάζονται νά βάλουν μπρός καί ἀσφυξιογόνα. Ἰδιαίτερη σημασία δίνεται στό πυροβολικό γενικά καί εἰδικά στό ὀρειβατικό, πού οἱ ἀμερικάνοι τό προμηθεύουν ἄφθονα.

δ) Ταυτόχρονα «βελτιώνεται» στό στρατό καί ἡ ἐπιτελική προετοιμασία καί ἐπίδοση, πού τήν ἔχουν ἀναλάβει οἱ ἀμερικάνοι. Ὅπως εἶναι γνωστό, δεκάδες ἀμερικάνοι ἐπιτελικοί ἀξιωματικοί ἔχουν κιόλας ἀναλάβει ὑπηρεσία στίς διάφορες ἀνώτερες στρατιωτικές μονάδες τοῦ μοναρχοφασισμοῦ. Δέν ἔχουν καί τόση ἐμπιστοσύνη στούς μοναρχοφασίστες ἀξιωματικούς πού τόσες φορές ἀπότυχαν καί προσπαθοῦν νά τούς ἐμπνεύσουν τό ἐπιθετικό πνεῦμα καί τήν ἀποφασιστικότητα καί τούς μετεκπαιδεύουν ἐν-

τακτικά στά νέα ὅπλα καί στήν ταχτική τοῦ ὀρεινοῦ καί ἀντάρ-
τικου πολέμου, ὅπου οἱ κουραμπιέδες ἀμερικάνοι κάνουν τό
μάστορα!

Αὐτές εἶναι στίς γενικές τους γραμμές οἱ προετοιμασίες
τοῦ ἐχθροῦ, πού ἐξυπηρετοῦν τό γνωστό σχέδιό του· νά ἐξασφα-
λίσει μιά συντριφτική, ἀριθμητική καί τεχνική ὑπεροχή, νά συγ-
κεντρώσει ὑπέρτερες δυνάμεις στούς τομεῖς ἐνέργειάς του καί
ἀπασχολώντας ὅσο χωρᾶ περισσότερες δυνάμεις μας στίς στατικές
ἀμυντικές θέσεις του, ὅπου τοποθετεῖ τήν ἐθνοφρουρά του,
ν' ἀρχίσει στήν κατάλληλη στιγμή «ἀποφασιστική», ὅπως τή
διατυμπανίζει, ἐπιθετική ἐνέργεια στά σημεῖα ὅπου πιστεύει ὅτι
θά μᾶς βρεῖ πιό τρωτούς. Τό πιθανότερο εἶναι ὅτι πρίν ἀπ'
τή «γενική ἐπιθετική» του ἐνέργεια, πού οἱ ἀμερικάνοι στρατηγοί
τήν ἐξαγγέλνουν κιόλας σάν ἀποφασιστική, θά διενεργήσει δευ-
τερεύουσες κρούσεις, κυρίως γιά ἀπασχόληση καί καταπόνησή
μας, γιά παραπλάνησή μας καί γιά ἀντιπερισπασμό στίς δικές
μας προετοιμασίες. Μιλώντας ἐδῶ γιά τίς προετοιμασίες τοῦ ἐχ-
θροῦ ἐνάντια στό ΔΣΕ πρέπει νάχουμε πάντα ὑπόψη μας καί
τό δυνατό ἐνδεχόμενο ὅτι οἱ ἀμερικάνοι ἰμπεριαλιστές θά συν-
δέσουν τήν ἐπιθετική ἐκδήλωση τοῦ μοναρχοφασισμοῦ ἐνάντια
στό ΔΣΕ καί μέ πιό σοβαρές ἐπιδείξεις καί προκλήσεις στά
Βαλκάνια. Ὑπάρχουν σχετικές ἔγκυρες πληροφορίες.

Καθορίζοντας ἔτσι τίς προετοιμασίες καί τά σχέδια τοῦ
ἐχθροῦ, δέν πρέπει οὔτε λεφτό νά ξεχνᾶμε ὅτι ἀπό μιά ὁρισμέ-
νη πλευρά, πού ἐδῶ εἶναι καί ἡ ἐπικρατέστερη, ὁ ἐχθρός βρίσκε-
ται σέ ἐξαναγκασμό κίνησης. Οἱ δυσκολίες πού περνᾶ ὁ ἰμπερια-
λισμός σέ παγκόσμια κλίμακα καί ἡ κρίση πού περνᾶ ὁ μο-
ναρχοφασισμός ἐσωτερικά, προκαθορίζουν σέ ἕνα σημαντικό μέ-
ρος τόσο τόν τυχοδιωχτικό χαρακτήρα, ὅσο καί τή σπασμωδικό-
τητα στίς ἐκδηλώσεις, στίς προετοιμασίες καί στά μέτρα πού
παίρνει ἐνάντια στό λαϊκοδημοκρατικό κίνημα στή χώρα μας.
Δέν εἶναι τυχαῖο ὅτι μέ τό σχηματισμό τῆς Προσωρινῆς Δημο-
κρατικῆς Κυβέρνησης οἱ ἀμερικανοάγγλοι ἰμπεριαλιστές παρου-
σιάζουν τόση νευρικότητα καί χυδαιότητα, ἀκόμα καί ὅτι, γιά
νά δημιουργήσουν ἕναν ἀντιπερισπασμό στό γεγονός αὐτό, πού
παίζει καί θά παίξει πρωτεύοντα ρόλο στήν ἀνάπτυξη τοῦ λαϊ-

κοδημοκρατικοῦ κινήματος στή χώρα μας, κινητοποίησαν τό μηχανισμό τῶν προκλήσεων, ὅπως εἶναι ἡ λεγόμενη βαλκανική ἐπιτροπή τοῦ ΟΕΕ, δυνάμωσαν τίς ἀπειλές καί τήν ἄμεση πίεση κυρίως ἐνάντια στίς βαλκανικές λαϊκές δημοκρατίες, ἀπειλές πού μέ τίς μοναρχοφασιστικές προκλήσεις στά σύνορα γίνονται ἔργα, ἔργα πού στό προσεχές μέλλον μάλλον θά ἐπεκταθοῦν καί θά δυναμώσουν καί χρησιμοποιοῦν τόσα «τονωτικά» μέσα γιά νά συγκρατήσουν τή σύγχυση καί ν' ἀμβλύνουν τίς φαγωμάρες καί τήν κρίση μέσα στή μοναρχοφασιστική σφηκοφωλιά. Ταυτόχρονα ὁ μοναρχοφασισμός ἔχει ἐπιταχτική πολιτική ἀνάγκη κυρίως νά τονωθεῖ ἐσωτερικά ἀπ' τίς ἀλλεπάλληλες ἀποτυχίες του. Καί μιά τέτια τόνωση μόνο στό στρατιωτικο-πολεμικό τομέα μπορεῖ νά τή βρεῖ καί μάλιστα μέ σοβαρές ἐπιτυχίες. Ἡ ἐπιταχτική αὐτή πολιτική ἀνάγκη προκαθορίζει σέ ἕνα μεγάλο βαθμό καί τή σπασμωδικότητα καί τή βιασύνη πού χαρακτηρίζουν τή στρατιωτικο-πολεμική του ἐπίδοση. Ἄν ἐδῶ προσθέσουμε καί τό γεγονός ὅτι οἱ 500 χιλιάδες ἀγρότες, πού συγκέντρωσε μέ τή βία στ' ἀστικά κέντρα, τοῦ δημιουργοῦν ἕνα πρόσθετο φόρτο, φόρτο πολιτικό ἀπ' τήν ἀγανάχτηση πού φουντώνει στίς μάζες αὐτές γιά τό ξεσπίτωμα καί τήν ἐξαθλίωση καί φόρτο οἰκονομικό μέ διπλή ἔννοια, πρῶτο γιατί πρέπει νά τίς συντηρεῖ τίς μάζες αὐτές καί δεύτερο γιατί ἡ μή παραγωγική ἀπασχόλησή τους ἐπιδεινώνει τή γενική οἰκονομική καί ἰδιαίτερα τήν ἐπισιτιστική του κατάσταση, θά δοῦμε ὅτι καί αὐτό ἀναγκάζει τό μοναρχοφασισμό νά βιάζεται ἱνά τίς ξαναγυρίσει τίς μάζες αὐτές στά χωριά τους, ἀφοῦ φυσικά πρῶτα «νικήσει» τό ΔΣΕ. Ἄν συμπληρώσουμε καί μέ τό ὅτι ἡ δυσφορία καί ἡ ἀγανάχτηση μεγαλώνει καί στίς πόλεις, τότε θά καταλάβουμε καλύτερα τήν πολιτική ἀνάγκη πού ὑποχρεώνει τό μοναρχοφασισμό νά κινεῖται σπασμωδικά καί νᾶναι βιαστικός.

Ἔτσι, ἐξετάζοντας καί ἀναλύοντας τήν πολιτική καί στρατιωτική γραμμή τῆς ξένης καί ντόπιας ἀντίδρασης στή στρατιωτικο-πολεμική ἐπίδοσή της, στίς προετοιμασίες καί τά σχέδιά της ἐνάντια στό ΔΣΕ, δέν πρέπει νά ξεχνᾶμε τόν ἐξαναγκασμό αὐτόν κίνησης, πού ἀποτελεῖ γιά μᾶς ὑλικό, σταθμητό παράγοντα, ἐνδειχτικό γιά τήν ἀδυναμία τοῦ ἐχθροῦ καί ἐνισχυντικό, ὅταν τόν σταθμίσουμε καλά, γιά τή δουλιά τή δική μας.

Ἔτσι ἔχει τό ζήτημα μέ τίς προετοιμασίες καί τά σχέδια τοῦ ἐχθροῦ. Ποῦ βρισκόμαστε ἐμεῖς, τί κάνουμε ἀπ' τήν πλευρά τή δική μας γιά νά λύσουμε τή σημερινή κατάσταση σχετικῆς ἰσορροπίας πρός ὄφελός μας; Ἡ στρατιωτικο-πολιτική ἡγεσία τοῦ ΔΣΕ ξέρει, στίς βασικές τους γραμμές, τίς κινήσεις, προετοιμασίες καί ἐπιδιώξεις τοῦ ἐχθροῦ καί παίρνει τά μέτρα πού χρειάζονται, ὄχι μόνο γιά ν' ἀντιμετωπιστεῖ ἀποτελεσματικά ὁ ἐχθρός καί γιά νά ἀνατραποῦν τά σχέδιά του, μά καί γιά νά προωθηθοῦν ἀποφασιστικά πρός τήν πραγματοποίησή τους οἱ μερικές καί γενικές στρατιωτικές καί πολιτικές ἐπιδιώξεις, πού ἔχει τόσο ὁ ΔΣΕ ὅσο καί τό λαϊκό δημοκρατικό κίνημα στό σύνολό του. Ὁ ΔΣΕ ἔχει δείξει μέχρι σήμερα ὅτι μπορεῖ νά τά βγάλει πέρα καί τά βγάζει πέρα ἀποτελεσματικά μέ τούς ἀντιπάλους του, παρά τή μειονεχτική του θέση ἀπ' τήν ἄποψη ἔμψυχου ὑλικοῦ καί ὄγκου ὑλικῶν μέσων καί παρά τίς ἐξαιρετικές δυσκολίες πού ἀντιμετωπίζει. Ἡ ὡς τά σήμερα δράση καί ἐπίδοση τοῦ ΔΣΕ, τῶν ἀνδρῶν του, τῶν στελεχῶν καί τῆς ἡγεσίας του, ἀνταποκρίθηκε στήν ἐμπιστοσύνη καί τίς προσδοκίες τοῦ λαοῦ. Αὐτό δημιουργεῖ τήν πίστη καί τή βεβαιότητα γιά τό μέλλον. Τή βεβαιότητα καί τήν πίστη αὐτή ὁ ΔΣΕ τήν ἔχει ἀναπτύξει καί τσιμεντώσει μέ τούς ἀγῶνες του, τήν ἔχει ποτίσει καί θρέψει μέ τό αἷμα καί τίς θυσίες του.

Ἔτσι κι ἀπ' τή στρατιωτικο-πολεμική πλευρά οἱ προοπτικές μας ἦταν καί παραμένουν βάσιμα καί στέρεα αἰσιόδοξες.

Ὥστε, ὕστερα ἀπ' τήν πιό πάνω ἀνάλυση, ὅταν θελήσουμε νά καταλήξουμε σ' ἕνα γενικό συμπέρασμα καί ν' ἀπαντήσουμε στό ἐρώτημα πού μπῆκε στήν ἀρχή, ἐκεῖ ὅπου μιλούσαμε γιά τίς διαστρεβλώσεις στή λαϊκοδημοκρατική ἐπαναστατική γραμμή, ἄν δηλαδή, δικαιολογοῦνται, ἄς εἶναι καί λίγο, οἱ διαστρεβλώσεις αὐτές, ἄν ἔχουν κάποια ἀντικειμενική ὑπόσταση καί δικαίωση, ἡ ἀπάντηση πού μπορεῖ νά δοθεῖ καί τό συμπέρασμα πού πρέπει νά καταλήξουμε εἶναι μονάχα ἕνα. Τόσο ἡ διεθνής ἐξέλιξη, μέ τήν κρίση καί τήν κατάπτωση στήν ἰμπεριαλιστική ἀντιδημοκρατική παράταξη καί μέ τήν πρόοδο καί ἀνάπτυξη στό δημοκρατικό ἀντιιμπεριαλιστικό στρατόπεδο, ὅσο

καί ἡ πολιτική καί στρατιωτικο-πολεμική κατάσταση στήν Ἑλ-
λάδα, ἐπιτρέπουν καί ἐπιβάλλουν στίς λαϊκοδημοκρατικές δυνά-
μεις στή χώρα μας τήν πιό ρωμαλέα αἰσιοδοξία καί ξεσκεπά-
ζουν τίς πιό πάνω διαστρεβλώσεις σάν συνθηκολόγηση μπροστά
στόν ἐχθρό καί προδοσία ἀπέναντι στό λαό. Κάτω ἀπ' τίς δια-
στρεβλώσεις αὐτές δέν ὑπάρχει κανένα στέρεο ἔδαφος καί κα-
μιά ἀντικειμενική δικαιολόγηση.

Ἄν ὅμως ἔτσι ἔχουν τά πράγματα, ἄν ὅλη ἡ διεθνής καί
ἐσωτερική ἐξέλιξη, ὄχι μόνο μᾶς ἐπιτρέπει, μά καί μᾶς ἐπιβάλ-
λει τήν πιό στέρεη καί ἀκμαία αἰσιοδοξία, τότε πῶς ἐξηγεῖται
ἕνα πράγμα: γιατί μέσα στό 1947, ἀφοῦ ματαιώσαμε τά σχέ-
δια τοῦ ἐχθροῦ γιά ἐξόντωσή μας, γιατί δέν τόν ἀνατρέ-
ψαμε καί δέ μπορέσαμε νά πραγματοποιήσουμε τίς εὐρύτερες
στρατιωτικές καί πολιτικές ἐπιδιώξεις μας; Γιατί οἱ δυσκολίες
καί οἱ διαστρεβλώσεις, πού ἀναφέρθηκαν στήν ἀρχή, ἐπέδρασαν
τόσο στή δουλιά μας, ὥστε νά σκοντάψουμε σοβαρά στήν ἐκ-
πλήρωση τῶν σκοπῶν μας, παρά τό ὅτι οἱ ἀντικειμενικές συν-
θῆκες μᾶς ἦταν εὐνοϊκές;

Ἐδῶ φτάνουμε στό κύριο πρόβλημα πού θ' ἀπασχολήσει
καί τή σύσκεψη. Ἐδῶ πᾶμε νά βροῦμε τή «ρίζα τοῦ κακοῦ».

Ἄν ὁ ΔΣΕ καί τό λαϊκοδημοκρατικό κίνημα γενικότερα,
παρά τίς εὐνοϊκές ἀντικειμενικές συνθῆκες καί παρά τό γεγο-
νός ὅτι ἔχουμε τήν πιό σωστή καί τή μοναδικά ἐθνική καί λαϊ-
κή γραμμή, δέ μπόρεσαν ν' ἀνταποκριθοῦν πέρα γιά πέρα στίς
δυνατότητες πού ὑπῆρχαν καί ὑπάρχουν, αὐτό ὀφείλεται κατά
κύριο καί βασικό λόγο στίς ἐσωτερικές μας ἀδυναμίες, στά λά-
θη μας, στή δυσκαμψία μας μπροστά στή νέα κατάσταση καί
τά νέα προβλήματα, στό δείλιασμα καί τήν ὑποχώρηση μπρο-
στά στίς δυσκολίες, ἀντικειμενικές καί ὑποκειμενικές, στό ὅτι
πολλές φορές ἀντί νά ὑπερνικήσουμε τίς δυσκολίες ὑποτασσόμα-
στε σ' αὐτές. Ὀφείλεται στό ὅτι μπροστά στά νέα προβλήματα
πού ἀντιμετωπίζουμε μέσα καί ἔξω ἀπ' τό ΔΣΕ, παρεκκλίνου-
με ἀπ' τίς δοκιμασμένες κομμουνιστικές κομματικές μέθοδες
γιά τό ξεπέρασμά τους. Ἐδῶ ἔχουμε σειρά ἀπό πολιτικές πα-
ρεκκλίσεις καί λοξοδρομήσεις καί πάσχουμε ἀπό σοβαρή πολι-
τική-ὀργανωτική καθυστέρηση καί μή ἀνταπόκριση στίς ἀνάγκες

πού προβάλλει τό κίνημα. Ὅταν ἡ σύσκεψή μας σωστά φωτίσει
τά ζητήματα αὐτά, τότε θάχουμε κάνει ἀποφασιστικό βῆμα γιά
τό ξεπέρασμά τους. Στά ζητήματα αὐτά καί στή σωστή λύση
τους πρέπει νά συγκεντρώσουμε σήμερα ὁλόκληρη τήν προσο-
χή μας.

IV. ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΜΑΣ—ΑΠΟΣΠΑΣΗ ΤΗΣ ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗΣ ΑΠ' ΤΗ ΒΑΣΗ—ΤΑ ΛΑΘΗ ΚΑΙ ΟΙ ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΜΑΣ

Ὅταν μιλᾶμε γιά καθυστέρηση, γιά λάθη, ἀδυναμίες καί
δυσκολίες, πρέπει νά τίς χωρίζουμε σέ δυό κατηγορίες. Πρῶτα
εἶναι οἱ δυσκολίες οἱ ἀντικειμενικές. Τό γεγονός ὅτι ὁ ἀμερι-
κανοαγγλικός ἰμπεριαλισμός βοηθάει μέ ὅλα τά μέσα πού δια-
θέτει τό μοναρχοφασισμό, τό γεγονός ὅτι ἡ ἀντίδραση στή χώ-
ρα μας χρησιμοποιεῖ ὅλους τούς τρόπους τοῦ ἐκβιασμοῦ, τοῦ
οἰκονομικοῦ ἐξαναγκασμοῦ, τῆς δολοφονικῆς τρομοκρατίας, ἀκό-
μα τέτια μέτρα ὅπως τό ξεσπίτωμα ἀπό ἑκατοντάδες χιλιάδες
ἀγρότες. Ὅλα αὐτά, δέν πρέπει νά ὑπάρχει καμιά ἀμφιβολία,
μᾶς δημιουργοῦν σοβαρές δυσκολίες. Ὁρισμένα λαϊκά στρώμα-
τα, πρῶτ' ἀπ' ὅλα μικροαστικά καί ὑπαλληλικά, ταλαντεύονται
ὅταν βλέπουν πόσο ξετσίπωτα ἐπεμβαίνουν οἱ ξένοι ἰμπεριαλι-
στές στήν Ἑλλάδα, ὅταν δέχονται ἄμεσα ὅλο τό βάρος ἀπ'
τήν μοναρχοφασιστική οἰκονομική, πολιτική καί δολοφονική τρο-
μοκρατία καί ὅλη τήν ψυχολογική πίεση καί τόν ἐκφοβισμό
πού ἐξασκεῖ πάνω τους ἡ ἀμερικανοαγγλική καί ντόπια ἀντιδρα-
στική προπαγάνδα. Ὅλα τά πιό πάνω εἶναι ἐξηγήσιμα. Τό ἀπα-
ράδεχτο γιά μᾶς βρίσκεται στό ὅτι οἱ πιό πάνω ταλαντεύσεις
μποροῦν νά ἐπιδροῦν καί ἐπιδροῦν μέσα στίς γραμμές μας. Πρό-
κειται γιά τήν ὀπορτουνιστική λιποψυχία καί παρέκκλιση ἀπ'
τή λαϊκοδημοκρατική γραμμή, πού δείχνει συνθηκολόγηση καί
γονάτισμα μπροστά στόν ἐχθρό. Ἐνάντια στήν παρέκκλιση αὐ-
τή χρειάζεται ἀγώνας, μέτωπο. Πρέπει νά χτυπᾶμε ἀνειρήνευ-
τα τή λιποψυχία καί τίς ταλαντεύσεις μέσα στίς γραμμές μας,
νά διαφωτίζουμε τά πλατιά λαϊκά στρώματα γιά τήν πραγμα-
τική κατάσταση καί νά ξεσκεπάζουμε τόν ἐκβιασμό, τήν παρα-

πλάνηση, τόν ἐκφοβισμό καί τή δημαγωγία πού ἐξασκεῖ ἡ ἀμε-
ρικανοαγγλική καί μοναρχοκεντρική φασιστική προπαγάνδα. Ἔτσι
στό ἰδεολογικό μέτωπο χρειάζεται πιό ἔντονος καί ἀποφασιστι-
κός ἀγώνας μέσα στίς γραμμές μας, μέσα στόν κόσμο πού πι-
στεύει σέ μᾶς καί μᾶς ἀκολουθεῖ, μέσα στίς γραμμές τοῦ ἐχ-
θροῦ, καθώς ἐπίσης καί ἐνάντια στήν προπαγάνδα του, τή δη-
μαγωγία καί τήν ἀπάτη του. Ἐδῶ πρέπει νά προσθέσουμε καί
τό γεγονός ὅτι ἕνα μέρος τοῦ πληθυσμοῦ καί κυρίως σέ ὁρισμέ-
νες περιοχές τῆς χώρας, πού στόν ἐθνικοαπελευθερωτικό ἀγώ-
να ἐνάντια στή χιτλεροφασιστική κατάχτηση καί αὐτό μᾶς εἶδε
πρωτοπόρους στήν πολιτική, στήν ἔνοπλη πάλη, στόν ἡρωισμό
καί τήν αὐτοθυσία καί γι' αὐτό πίστεψε σέ μᾶς, στό δημιουργι-
κό, ἀνοικοδομητικό ἔργο δέν πρόλαβε νά μᾶς δοκιμάσει, για-
τί μᾶς χτύπησε καί ἐμπόδισε ἡ ἔνοπλη ἀγγλική ἐπέμβαση.
Ἔτσι τό μέρος αὐτό τοῦ πληθυσμοῦ στίς λίγες βδομάδες ὕστε-
ρα ἀπό τό διώξιμο τοῦ χιτλεροφασίστα καταχτητῆ καί ὥς τήν
ἔνοπλη ἀγγλική ἐπέμβαση, μᾶς εἶδε κυρίως στίς ὑπερβολές καί
τίς αὐθαιρεσίες πού ἔκαναν παραστρατημένα τοπικά ὄργανά μας.
Αὐτό προκάλεσε μιά ὁρισμένη δισταχτικότητα καί ἐπιφυλαχτι-
κότητα στό μέρος αὐτό τοῦ πληθυσμοῦ ἀπέναντί μας. Καί αὐ-
τό τό πράγμα, αὐτή ἡ κακιά κληρονομιά, μᾶς δημιουργεῖ σή-
μερα πρόσθετες δυσκολίες καί ἐμπόδια στή δουλιά μας.

Αὐτή εἶναι ἡ μιά κατηγορία ἀπό παρεκκλίσεις καί δυσκο-
λίες. Μά ἔχουμε καί ἀκόμα μιά, δεύτερη, κατηγορία πιό σοβα-
ρή καί σημαντική, γιατί τά στραπάτσα καί τά κενά πού πα-
ρουσιάζονται ἐδῶ καί πού τόση ἀρνητική ἐπίδραση ἔχουν πάνω
στήν προσπάθειά μας γιά τή νίκη, ὀφείλονται στό μεγάλο, στό
ἀποφασιστικό τους μέρος, ὄχι σέ ἀντικειμενικά αἴτια καί ἐμπόδια,
μά στίς δικές μας ὑποκειμενικές ἀδυναμίες, ἐλλείψεις καί λάθη.

Ἄν παρουσιάζουμε σοβαρή καθυστέρηση, αὐτή ὀφείλεται
πρῶτ' ἀπ' ὅλα στό ὅτι δέν προσαρμοστήκαμε στίς καινούργιες
συνθῆκες καί στά καινούργια καθήκοντα πού βάζει μπροστά μας
ὁ σκληρός ἀγώνας ἐνάντια στήν ἰμπεριαλιστική ἀγγλοσαξονική
ἐπιδρομή καί τή μοναρχοφασιστική ἀποχαλίνωση, γιά τή ζωή
τοῦ λαοῦ, γιά τήν ὕπαρξη, τή δημοκρατία καί τήν ἀνεξαρτη-
σία τῆς Ἑλλάδας. Δέ μάθαμε καί στή νέα κατάσταση νάμα-

σει καλοί πολιτικοί ἡγήτορες καί προπαντός καλοί στρατιωτι-
κοί ἡγέτες στόν καινούργιο ἔνοπλο ἀγώνα τοῦ λαοῦ μας.

Πῶς ἐκφράζονται, ποιές εἶναι οἱ ἐλλείψεις, τά λάθη μας,
οἱ διαστρεβλώσεις καί οἱ παρεκκλίσεις ἀπ' τή γραμμή μας, αὐ-
τές πού γιά ἀφετηρία τους ἔχουν δικές μας, ὑποκειμενικές αἰτίες;

Πρῶτο. Ἐνῶ ἔχουμε τήν πιό σωστή καί τήν πιό λαϊκή
πολιτική γραμμή, πολλοί καθοδηγητές καί στελέχη μας στήν
πράξη παραβιάζουν καί χαλνᾶν τή γραμμή αὐτή. Ποιό εἶναι τό
κύριο νόημα τῆς πολιτικῆς μας; Ἡ ἐξασφάλιση καί τό διαρ-
κές πλάταιμα καί στερέωμα τῆς ἑνότητας τοῦ λαοῦ, τῆς ἑνότη-
τας ἀνάμεσα στό λαό καί τό ΔΣΕ. Αὐτό, λοιπόν τό κύριο νόη-
μα τῆς πολιτικῆς μας δέν τό νιώθουμε καί δέν τό ἀξιοποιοῦ-
με ὅσο πρέπει. Ἐνῶ στήν κάθε σκέψη, ἐνέργεια, μέτρο πού κά-
νουμε καί παίρνουμε, τό πιό πάνω οὐσιαστικό περιεχόμενο τῆς
πολιτικῆς μας πρέπει νᾶναι ὁ καθοδηγητικός μας μπούσουλας,
ἐμεῖς πολλές φορές στήν πράξη ἐφαρμόζουμε ἄλλα ἀπ' ὅσα πα-
ραδεχόμαστε στά λόγια. Ἐνῶ ἡ λαϊκή δημοκρατική πολιτική
μας περικλείνει μέσα της τή δυνατότητα γιά τήν πιό πλατειά
στερέωση καί ξάπλωμα τῆς ἑνότητας τοῦ λαοῦ, στήν προσπά-
θεια καί στήν ἐπίδοσή του γιά τή νίκη, ἐμεῖς μέ τά ἔργα μας
πολλές φορές κολοβώνουμε εἴτε ἐκμηδενίζουμε τή δυνατότητα
αὐτή. Καί μιλάω γιά δυνατότητα, γιατί ἡ σωστή γραμμή μας
μονάχα μέ ἔργα μπορεῖ νά γίνει πραγματικότητα, νά κερδίζει
καθημερινά τό λαό καί νά τόν συσπειρώνει ὁλοένα καί περισ-
σότερο στόν ἀγώνα. Καί τό στραπατσάρισμα τῆς πολιτικῆς μας
γιά τή συμφιλίωση καί τήν ἑνότητα γίνεται ὄχι μόνο ἀπέναν-
τι σέ στρώματα ἐργαζόμενα, πού ἀνήκουν ἀντικειμενικά, ἀκρι-
βῶς γιατί εἶναι ἐργαζόμενα, στό λαϊκοδημοκρατικό στρατόπεδο,
μά πού προσωρινά παραπλανιένται καί ἐπηρεάζονται ἀκόμα ἀπ'
τήν ἀπάτη καί προπαγάνδα τῶν ἀντιπάλων μας, στρώματα, πού
ἐμεῖς πρέπει νά κερδίσουμε ὁπωσδήποτε. Τό στραπατσάρισμα
γίνεται ἀκόμα καί ἀπέναντι σέ στρώματα πού ἰδεολογικά καί
πολιτικά εἶναι κερδισμένα ἀπό μᾶς. Ἄν κάνω τή διάκριση αὐ-
τή εἶναι ὄχι γιατί στήν πολιτική μας πρέπει νά ὑπάρχει ἕνα
τέτιο ξεχώρισμα. Ὄχι. Ἕνα τέτιο ξεχώρισμα εἶναι λάθος,
μεγάλο λάθος. Οὐσιαστικά, ἡ λαϊκοδημοκρατική πολιτική ἀπευ-

θύνεται ἐξ ἴσου σέ ὅλους τούς ἐργαζόμενους καί σ' αὐτούς πού ἀκόμα παρασέρνονται, ἀπ' τούς ἀντιπάλους μας. Καί μάλιστα πρῶτ' ἀπ' ὅλα σ' αὐτούς. Τήν κάνω τή διάκριση, γιά νά δείξω πόσο ὄξω πέφτουν αὐτοί πού στραπατσάρουν τή γραμμή μας, ὅταν μέ τίς πράξεις τους ὄχι μόνο δέν κερδίζουν μέ τό μέρος μας τούς παρασυρμένους ἀπ' τόν ἐχθρό ἐργαζόμενους, μά δημιουργοῦν δυσαρέσκειες καί ψυχρότητα καί στούς πολιτικούς ὀπαδούς μας. 'Αντί μέ τήν πολιτική μας καί μέ τά ἔργα μας νά κερδίζουμε μέ τό μέρος μας, ν' ἀποσπᾶμε ἀπ' τόν ἐχθρό τούς μάυδες, τούς χωροφύλακες, τούς φαντάρους καί ἀξιωματικούς τοῦ στρατοῦ, τούς ἐθνοφρουρίτες καί ὅλους τούς ἐργαζόμενους πού καταφέρνει νά ξεγελᾶ καί νά παρασέρνει, ἐμεῖς μέ τά ἔργα ὁρισμένων στρατιωτικῶν καί πολιτικῶν μας δημιουργοῦμε ρήγματα καί μέσα στίς ἴδιες τίς γραμμές μας. Εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι ἡ τέτια πράξη τέτιων στελεχῶν καί ὀπαδῶν μας δέν ἔχει καμιά σχέση μέ τή λαϊκοδημοκρατική πολιτική τῆς Προσωρινῆς Δημοκρατικῆς Κυβέρνησης καί τοῦ ΔΣΕ. Εἶναι φανερό ὅτι πράξεις αὐθαιρεσίας καί βίας, ἄσκοποι ἐμπρησμοί, ἀψυχολόγητες καί παράνομες ἐπιτάξεις καί κατασχέσεις, ἀκόμα ἀπόλυτα ἀπαράδεχτες πράξεις μέ τραμπουκισμούς, πού ἐκδηλώνονται καί μέσα στό ΔΣΕ καί ἀπέναντι στόν πληθυσμό, ἀπό «παλικαράδες», πού τσαλαπατοῦν τό νόμο μας καί γιά νόμο τους θέλουν νά ἐπιβάλουν τόν ἀνταρτίστικο ἀναρχισμό τους, εἶναι φανερό πώς ὅλα αὐτά ὑπονομεύουν καί βλάφτουν τό ἐπαναστατικό μας ἔργο καί χύνουν νερό στό μύλο τῆς ἀντίδρασης. Εἶναι φανερό ὅτι τέτιες πράξεις βοηθοῦν τή συστηματική ἐπιδίωξη τῶν ἀμερικάνων καί τοῦ μοναρχοφασισμοῦ, πού προσπαθοῦν μέ ὅλα τά μέσα νά μεγαλώνουν τό χάσμα ἀνάμεσα στό λαό, νά σπέρνουν τό μίσος καί τή διαίρεση ἀνάμεσά του, γιά νά μποροῦν ἔτσι πιό εὔκολα καί πιό καλά νά κάνουν τή δουλιά τους, πού εἶναι ἡ ὑποδούλωση καί τό ξεπούλημα τοῦ λαοῦ καί τῆς 'Ελλάδας. Εἶναι φανερό, ὅτι τέτιες πράξεις δέν ἔχουν καί δέ μποροῦν νάχουν καμιά σχέση μέ τήν πολιτική τή δική μας καί ὅτι πρέπει νά στιγματίζουμε ἀμείλιχτα ὅλους αὐτούς πού κάνουν τέτιες πράξεις καί νά τούς ἀφαιροῦμε κάθε δυνατότητα νά τίς ἐπαναλαμβάνουν. 'Ακόμα, πρέπει νά ξεσκε-

πάζονται καί ὅλοι ἐκεῖνοι πού ἀνέχονται εἴτε σκεπάζουν τέτιες πράξεις, γιατί φοβοῦνται αὐτούς πού τίς κάνουν, εἴτε δέ θέλουν νά τά χαλάσουν μαζί τους.

Τό γεγονός πού διαπιστώνεται πιό πάνω, ὅτι δηλ. πολλά στελέχη μας καί ὀργανώσεις μας ἄλλα παραδέχονται στά λόγια καί ἄλλα ἐφαρμόζουν στήν πράξη, δείχνει ὅτι ὑπάρχει σέ πολλούς κρίκους τῆς δουλιᾶς σοβαρή καί ἐπικίνδυνη διάσταση ἀνάμεσα στήν πολιτική καί τή δράση μας. Γιά μᾶς τούς κομμουνιστές μιά τέτια κατάσταση εἶναι ἀπαράδεχτη. Τό κακό αὐτό πρέπει νά τό χτυπήσουμε κατακέφαλα γιατί ὑπονομεύει, εἴτε σκόπιμα γίνεται εἴτε ὄχι, ὁλόκληρο τό λαϊκοδημοκρατικό μας οἰκοδόμημα καί τό ἔργο, τή δύναμη, τήν ἐπίδοση, τό πνεῦμα, τή μαχητικότητα, τήν ἀποστολή τοῦ ΔΣΕ. Γιά ἕναν κομμουνιστή, γιά ἕναν λαϊκό ἀγωνιστή, ὅποια θέση κι' ἄν ἔχει, δέ μπορεῖ νά ὑπάρχει διάσταση ἀνάμεσα στά λόγια καί στά ἔργα. Καί ὅπως τά λόγια του, ἡ πολιτική του, δέ μπορεῖ νἆναι παρά μόνο λαϊκά, δημοκρατικά, ἔτσι καί τά ἔργα του σέ ὅλες τίς περιπτώσεις, μικρές καί μεγάλες, δέ μποροῦν παρά νἆναι μόνο λαϊκά καί δημοκρατικά, δέ μποροῦν παρά ν' ἀνταποκρίνονται ἀπόλυτα στούς σκοπούς τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας, στό συμφέρον τοῦ λαοῦ, στήν ἀποστολή καί τά ἰδανικά τοῦ ΔΣΕ.

Δεύτερο γεγονός ἀναμφισβήτητο, πού ὄχι μόνο ἐπικυρώνεται ἀπ' τή ζωή, μά πού τό παραδέχονται καί τό ὁμολογοῦν καί οἱ ἀντίπαλοί μας, εἶναι ὅτι ὁ ΔΣΕ στό μαχητικό του πνεῦμα καί στό ἠθικό του εἶναι ἀσύγκριτα ἀνώτερος ἀπ' τό μοναρχοφασιστικό στρατό τοῦ δολαρίου καί τῆς 'Αθήνας. 'Αδιάψευστη ἀπόδειξη γι' αὐτό εἶναι τό ὅτι ὁ μοναρχοφασισμός, παρά τήν τεράστια ὑπεροχή του σέ ἀνθρώπους καί σέ ὑλικό, παρά τό ὅτι ἔχει τήν πιό μεγάλη ἠθική, πολιτική, οἰκονομική, στρατιωτική βοήθεια ἀπ' τόν ἀγγλοσαξονικό ἰμπεριαλισμό, δέ μπόρεσε νά τά βγάλει πέρα μέ τό ΔΣΕ, πού παρά τίς ἐξαιρετικές δυσκολίες πού ἀντιμετωπίζει, μεγαλώνει καί δυναμώνει. 'Η ἐξήγηση βρίσκεται στό ὅτι ὁ ΔΣΕ ἔχει λαϊκά ἰδανικά, στηρίζεται στό λαό καί γι' αὐτό παλαίβει μέ τήν ψυχή του, γιομάτος ἡρωισμό καί αὐτοθυσία, ἐνῶ ὁ στρατιώτης τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ, ὅσο καθυστερημένος κι' ἄν εἶναι, νιώθει καί κα-

ταλαβαίνει ὅτι χύνει τό αἷμα του γιά ξένα, ἀντιλαϊκά, πλου-
τοκρατικά καί ἰμπεριαλιστικά συμφέροντα, γι' αὐτό καί δέν πο-
λεμᾶ, δέ μπορεῖ νά πολεμήσει μέ τήν ψυχή του, γιατί ψυχή
δέν ἔχει, δέν ἔχει ἰδανικά, δέν ἔχει πίστη.

Ἔτσι ἔχουν τά πράγματα. Ἄν τώρα θελήσουμε νά ἐξη-
γήσουμε γιατί ὁ ΔΣΕ, παρά τήν ἠθική-πολιτική ὑπεροχή του,
πού στίς συνθῆκες τοῦ πολέμου πού κάνουμε εἶναι ἀποφασιστι-
κός συντελεστής γιά τή νίκη, δέ μπόρεσε νά δείξει καί νά ἐπι-
βάλει τήν ὑπεροχή του αὐτή, τήν ἀπάντηση πρέπει νά τή βροῦμε,
κυρίως, στό γεγονός ὅτι ἐνῶ ὁ μεμονωμένος μαχητής τοῦ ΔΣΕ
εἶναι ἀσύγκριτα ἀνώτερος ἀπ' τόν κάθε ἀντίπαλό του καί τά βγά-
ζει πέρα μέ πολλαπλάσιους ἐχθρούς, ἐμεῖς, σάν στρατιωτική ὀργά-
νωση καί σάν καθοδήγηση, δέν μπορέσαμε νά ἀξιοποιήσουμε τήν
ἀνωτερότητα αὐτή τοῦ μεμονωμένου μαχητῆ, τήν ἠθική-πολιτι-
κή ὑπεροχή τοῦ ΔΣΕ στό σύνολό του, ἔτσι πού νά καταφέρου-
με ἐνάντια στόν ἐχθρό ἀποφασιστικά χτυπήματα. Φυσικά, δέν
πρέπει νά παραβλέπουμε τό γεγονός ὅτι ὁ ἐχθρός ἔχει ἀπέναν-
τί μας μιά πολλαπλή ὑπεροχή σέ ἀριθμό, σέ ὑλικό καί σέ στρα-
τιωτική πεῖρα καί γνώσεις. Παρ' ὅλο, ὅμως, αὐτό, ἔχουμε πολ-
λά παραδείγματα ὅπου τμήματά μας, ἀπέναντι σέ ἐχθρό πού
ἦταν πολύ ἀνώτερος σέ ἀριθμό καί πολύ πιό καλά ἐξοπλισμέ-
νος, τάβγαλαν πέρα νικηφόρα γιατί ὑπερκάλυψαν μέ τό ἀνώτε-
ρο ἠθικό τους ὅλη τήν ἀριθμητική καί ὑλική ὑπεροχή τοῦ
ἐχθροῦ.

Ἐδῶ, γιά νά μή δημιουργηθεῖ παρεξήγηση, πρέπει νά ξε-
καθαριστεῖ τοῦτο τό πρᾶγμα. Τό καινούργιο ἀντάρτικο, πού
στήν ἐξέλιξή του ἄντρωσε στό ΔΣΕ, μπόρεσε ἀποτελεσματικά
καί παλικαρίσια νά ματαιώσει, νά χαλάσει ὅλα τά σχέδια τοῦ
ἐχθροῦ, πού ἀπόβλεπαν στό νά πνίξουν τό νέο ἀντάρτικο, νά
διαλύσουν τό ΔΣΕ καί ἔτσι νά συντρίψουν καί ὁλόκληρο τό δη-
μοκρατικό κίνημα στή χώρα μας. Στήν ἀποστολή του αὐτή ὁ
ΔΣΕ στάθηκε ἄξιος πρωτοπόρος καί ὑπερασπιστής τοῦ λαοῦ.
Μᾶς φτάνει ὅμως σήμερα αὐτό; Ὄχι, δέ φτάνει. Γιατί τό και-
νούργιο ἀντάρτικο, πού γεννήθηκε ἀπ' τή σκόρπια στήν ἀρχή
ἀντίσταση τῶν λαϊκῶν ἀγωνιστῶν, πού τούς καταδίωκε καί
τούς ἐξόντωνε ἡ ξενική κατοχή καί ὁ μοναρχοφασισμός, ἀντρώ-

θηκε μέσα στήν πάλη, στό ΔΣΕ, πού συνένωσε τήν πάλη τῶν
ἀγωνιστῶν του καί τοῦ λαοῦ γιά τή ζωή καί τήν περιουσία
τους καί τήν ἀνέβασε ὥς τό ὕψιστο λαϊκό καί πατριωτικό κα-
θῆκον, ὥς τόν ἀγώνα γιά τή δημοκρατία, καί τήν ἀνεξαρτησία,
γιατί δίχως ἀνεξαρτησία καί δημοκρατία, χωρίς νά διωχτοῦν οἱ
ξένοι καί χωρίς νά ἐξοντωθεῖ ὁ μοναρχοφασισμός, δέ μπορεῖ νά
ὑπάρξει οὔτε γιά τόν κάθε ξεχωριστό ἕλληνα ἀσφάλεια ζωῆς,
οὔτε καί γιά τήν Ἑλλάδα περισυλλογή καί προκοπή. Ἔτσι,
αὐτή ἡ ἀνάγκη τῶν πραγμάτων ἐπέβαλε τό πέρασμα ἀπ' τό
ἀντάρτικο σ' ἕνα ἀνώτερο στάδιο, στό ΔΣΕ πού ἀνταποκρίνεται,
τό πέρασμα αὐτό, σέ μιά ἀνώτερη πολιτική ἀνάγκη: στό ἀνέ-
βασμα ἀπ' τήν ἀντίσταση τῶν μεμονωμένων ἀντάρτικων ὁμά-
δων στόν ἀγώνα τοῦ ΔΣΕ γιά ν' ἀπελευθερωθεῖ ὁλόκληρη ἡ
Ἑλλάδα. Ὅταν, λοιπόν, ἐξετάζουμε κάτω ἀπ' αὐτή τήν ἀνάγ-
κη τή σημερινή ἐπίδοση τοῦ ΔΣΕ δέ θά πρέπει νάμαστε εὐχα-
ριστημένοι, γιατί εἶναι ἀναμφισβήτητο, ὅτι μέ τήν ἀσύγκριτη
ἠθικοπολιτική ὑπεροχή του ὁ ΔΣΕ, παρ' ὅλες τίς μεγάλες δυ-
σκολίες καί τά ἐμπόδια πού βρίσκει μπροστά του, μποροῦσε
ἀναμφισβήτητα, στό βασικό ἐπαναστατικό ἔργο του, πού εἶναι ἡ
λαϊκοδημοκρατική ἀπελευθέρωση τῆς Ἑλλάδας, μποροῦσε νάχε
προχωρήσει πιό πολύ, μποροῦσε νά βρίσκεται πιό μπροστά.

Τί φταίει, λοιπόν, ἐδῶ; Πρέπει νά τό ποῦμε καθαρά: ἐνῶ
τό ζήτημα τῆς ἀπελευθέρωσης τῆς Ἑλλάδας πολιτικά ἔχει μπεῖ
καθαρά καί σωστά, καί σωστά τό βλέπει καί τό καταλαβαίνει
ὁ κάθε πατριώτης ἕλληνας, στή στρατιωτικο-πολεμική πραγμα-
τοποίησή του τό πρόβλημα αὐτό σκοντάφτει στό γεγονός ὅτι τά
στρατιωτικά καί πολιτικο-στρατιωτικά στελέχη μας δέ μπόρε-
σαν ἀκόμα στήν πράξη νά περάσουν ἀπ' τό ἀντάρτικο, μέ τίς
περιορισμένες ἐπιδιώξεις του, στό πλατύ πολιτικό ξάνοιγμα
πρός τούς λαϊκοδημοκρατικούς ἐπαναστατικούς ὁρίζοντες τοῦ
ΔΣΕ, πού εἶναι ἡ ἀπελευθέρωση τῆς χώρας. Δέ μπορέσαμε, πα-
ρά τή σωστή κατευθυντήρια πολιτική γραμμή μας, νά προσα-
νατολίσουμε στρατιωτικο-πολεμικά, στρατηγικά, στήν πολεμική
του δράση, τό ΔΣΕ σάν σύνολο, μά καί τό καθένα μικρό τμῆ-
μα του, τήν κάθε ὁμάδα του καί ὅταν αὐτή δρᾶ μεμονωμένα
καί ξεχωριστά, πρός τό μοναδικό τέρμα, ὅπου ἀποβλέπει ὁ

ἀγώνας μας: τή συντριβή τοῦ ἐχθροῦ, τή νίκη τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας, τήν ἀποκατάσταση τῆς ἐθνικῆς μας ἀνεξαρτησίας. Τό ζήτημα αὐτό εἶναι μεγάλο καί δύσκολο. Περικλείνει τόν καθορισμό μιᾶς σωστῆς στρατηγικῆς, τήν ἀφομοίωση τῶν βασικῶν ἀρχῶν τῆς δικῆς μας λαϊκο-επαναστατικῆς στρατιωτικῆς ταχτικῆς, τή γνώση καί καλή χρήση, μεμονωμένα καί σέ συνδυασμό, ὅλων τῶν ὅπλων πού διαθέτουμε καί πού χρησιμοποιοῦνται στό σύγχρονο πόλεμο. Τό κακό εἶναι ὅτι τά περισσότερα στρατιωτικά καί πολιτικο-στρατιωτικά στελέχη μας δέ βλέπουν τό πρόβλημα στό σύνολό του καί δέν τοποθετοῦν σωστά τόν ἑαυτό τους μέσα σ' αὐτό. Δέ βλέπουν ἀκόμα ὅτι γιά νά νικήσουμε πρέπει νά μάθουμε νά πολεμᾶμε πιό μαστορικά, πιό καλά ἀπ' τόν ἐχθρό σέ ὅλες τίς ἀλλαγές, τίς φάσεις, τ' ἀπρόοπτα πού παρουσιάζει ὁ πόλεμος καί νά νικᾶμε πάντοτε. Γι' αὐτό χρειάζεται θέληση, προσπάθεια, κόπος. Χρειάζεται νά κινητοποιήσουμε τήν ἐπαναστατική μας ὀργανωτική ἀνωτερότητα καί νά ξεπεράσουμε αὐτές τίς ἐλλείψεις, νά γίνουμε καί στή στρατιωτικο-πολεμική τέχνη ἀνώτεροι ἀπ' τόν ἐχθρό. Τότε θ' ἀξιοποιήσουμε πέρα γιά πέρα ἀποτελεσματικά καί νικηφόρα καί τήν ἠθική καί πολιτική ὑπεροχή πού ἔχουμε ἀπέναντι στόν ἐχθρό. Ἔτσι ἔχει τό ζήτημα μέ τό δεύτερο αὐτόν τομέα ὅπου καθυστεροῦμε καί ἐδῶ κυρίως ἀπό δική μας ὑποκειμενική παράλειψη καί ἀνεπάρκεια. Εἶναι φανερό πώς ἡ καθυστέρηση αὐτή γίνεται σοβαρό ἐμπόδιο στήν προσπάθειά μας γιά τή νίκη.

Τρίτο. Μιά σοβαρή ἐσωτερική ἀδυναμία στό ΔΣΕ εἶναι τό γεγονός ὅτι ἔχουμε μιά ὁρισμένη ἀπόσταση τῆς καθοδήγησης, σ' ὅλη τή σειρά τῆς ἱεράρχησής του, ἀπ' τούς ἀνώτερους κρίκους ὥς τή βάση. Αὐτό ἐκδηλώνεται στό ὅτι σ' ἕνα μεγάλο μέρος τά στελέχη μας, ἀξιωματικοί καί πολιτικοί ἐπίτροποι, δέ ζοῦν σέ μιά ἀδιάκοπη καί στενή ἐπαφή καί συνεργασία μέ τούς κατώτερους κρίκους καί τή βάση, τή διμοιρία καί τήν ὁμάδα. Δέν καταλάβαμε ἀκόμα ὅτι στή στρατιωτική ἐπίδοση, στήν πολιτική ζωή, στήν ὁμαδική διαβίωση καί στήν ἀτομική ἀκόμα ἀπασχόληση, ἡ μονάδα τοῦ ΔΣΕ ἀποτελεῖ, πρέπει ν' ἀποτελεῖ, μιά οἰκογένεια, ἕνα στενά δεμένο, μονολιθικό σύνολο, μέ κοινή,

ἑνιαία ὁρμή καί θέληση, μέ τήν ἴδια ψυχή καί σκέψη. Ὁ καθοδηγητής, τό στέλεχος, τό πολιτικό καί στρατιωτικό, πού δέν καταφέρνει νά συσπειρώσει ψυχικά τό τμῆμα γύρω του, πού δέν καταφέρνει νά ἐξασφαλίσει τή μαχητική, πολιτική καί ἰδεολογική μονολιθικότητα στό τμῆμα του, τόσο στίς ὁμαλές, μά ἀκόμα περισσότερο, στίς δύσκολες καί κρίσιμες στιγμές στόν ἀγώνα καί στή μάχη, πρέπει νά τό ποῦμε, ὅτι τό τέτιο στέλεχος καί ὁ τέτιος καθοδηγητής κατά κανόνα, βασικά θ' ἀποτύχει στή δουλιά του, στήν ἀποστολή του. Ἐδῶ ἔχουμε ἕνα σοβαρό ἐσωτερικό κενό μέσα στό ΔΣΕ. Πολλά στελέχη μας μεγαλοπιάνονται, δέ μιλᾶν καλά, δέν συμπεριφέρονται καλά, παρεκτρέπονται συχνά σέ βαθμό ἀπαράδεχτο καί ἀσυμβίβαστο μέ τήν ἰδιότητα τοῦ ἀξιωματικοῦ τοῦ ΔΣΕ, δέν ἐνδιαφέρονται γιά τούς κατώτερους καί γιά τούς ἄντρες των, δέν τούς φροντίζουν, δέν τούς προσέχουν, δέν κερδίζουν τήν ψυχή τοῦ τραυματία μέ τήν πατρική στοργή τους, δέν τούς συντρέχουν στόν πόνο τους καί στόν καϋμό τους, δέ βοηθοῦν τούς ἄντρες των συστηματικά καί ἐπίμονα γιά νά γίνονται καθημερινά καλύτεροι σάν μαχητές καί σάν πρωτοπόροι πολιτικοί ἀγωνιστές τοῦ λαοῦ. Δέ δένονται ψυχικά μέ τόν κάθε μαχητή τους. Καί ὅμως αὐτό εἶναι ἀπαραίτητο, πρωταρχική καί βασική ἰδιότητα γιά τόν ἀξιωματικό μας. Αὐστηρός στά ζητήματα τῆς πειθαρχίας πρέπει νἆναι μέχρι ἐξάντληση, μά πρέπει μαζί μέ τήν αὐστηρότητα νά ξέρει νά ἐχτιμᾶ, νά τονίζει, νά δείχνει καί νά ἐπαινεῖ δημόσια κάθε καλή πλευρά, κάθε ἀρετή καί ἱκανότητα, κάθε καλή στρατιωτική καί πολιτική ἐπίδοση, κάθε καλό παράδειγμα καί καλή συναγωνιστική συμπεριφορά τοῦ μαχητῆ. Μέ τό ἀτομικό παράδειγμα καί τό ἦθος του, τό στέλεχός μας, πού πρέπει νἆναι ὑπόδειγμα, τύπος καί ὑπογραμμός σ' ὅλα τά καλά, γίνεται ὁ μαγνήτης πού τραβᾶ καί δένει στέρεα γύρω του ὁλόκληρο τό τμῆμα, πού ἔτσι, ὄχι μόνο πρωτοπορεύεται στή στρατιωτική ἐκπαίδευση καί στήν πολιτική κατάρτιση, μά καί μάχεται ὑποδειγματικά, ἔτσι ὅπως θέλει ὁ ἀγώνας μας, ἀκολουθᾶ τό διοικητή του θαρραλέα καί νικηφόρα στή φωτιά. Πρέπει νά ποῦμε ὅτι ἡ ἀπόσπαση τοῦ στέλεχους, στρατιωτικοῦ καί πολιτικοῦ, ἀπ' τή βάση, ἀπ' τό τμῆμα καί τούς ἄντρες, ἔχει σοβαρή ἀρνητική

ἐπίδραση σέ ὅλη τήν ἐπίδοση τοῦ στρατοῦ μας. Τό κακό αὐτό πρέπει νά τό δοῦμε καί νά τό ξεριζώσουμε. Τότε θά ἀξιοποιήσουμε ἐξαντλητικά ὅλες τίς μεγάλες ἀρετές τοῦ μαχητῆ μας καί θά κάνουμε τό ΔΣΕ ἀκαταμάχητο. Στόν τομέα αὐτόν οἱ κομμουνιστές ἔχουν νά ἐκπληρώσουν ἕνα πολύ σοβαρό καί ὑπεύθυνο καθῆκον καί πρέπει νά τό ἐκπληρώσουν στό πιό σύντομο χρονικό διάστημα.

Τέταρτο. Ἕνας ἄλλος τομέας ὅπου δοκιμάζεται ὁ στρατιωτικός καί ὁ πολιτικός διοικητής εἶναι ὅταν ἀνταμώνουν μικρές εἴτε μεγάλες δυσκολίες. Δυσκολίες μεγάλες καί σοβαρές ἀντιμετωπίζει ὁ ΔΣΕ καθημερινά. Κάνει κρύο, δέν εἴμαστε ντυμένοι καλά, εἴμαστε πολλές φορές ξυπόλητοι, ἡ ἐπιμελητεία δέ δουλεύει καλά καί συχνά λείπει καί τό ψωμί καί οἱ ἄντρες πεινᾶνε. Δέν ἔχουμε φάρμακα καί δέ μποροῦμε νά περιποιηθοῦμε τούς τραυματίες μας ὅπως πρέπει. Πολλές φορές μᾶς λείπουν τά ὅπλα, λιγοστεύουν τά πολεμοφόδια, εἴτε δέν ἔχουμε καθόλου. Δέν ἔχουμε μεταγωγικά μέσα, εἴτε τά μουλάρια μας πού οἱ ἀγρότες μᾶς τά δίνουν μέ πόνο ψυχῆς, πέφτουν γιατί δέν ἔχουμε ζωοτροφές. Ὁ ἐχθρός ἄδειασε τά χωριά καί δυσκολευόμαστε μέ τή στρατολογία. Ὅλες αὐτές εἶναι σοβαρές δυσκολίες καί ὑπάρχουν καί ἄλλες πολλές ἀκόμα. Εἶναι δυσκολίες τοῦ ἀγώνα. Σηκωθήκαμε μέ γυμνά χέρια, μόνο μέ τό δίκιο πού μᾶς ἔπνιγε καί μέ τήν ἀδάμαστη λαϊκή ἑλληνική ψυχή. Καί πρέπει νά νικήσουμε ἕναν πάνοπλο ἐχθρό, πού τόν βοηθᾶ ἡ παγκόσμια πλουτοκρατία, τά ἰμπεριαλιστικά κοράκια ὅπου γῆς κι ἄν βρίσκονται. Ὥστε δυσκολίες δέ μπορεῖ παρά νάχουμε καί θάχουμε. Πῶς τίς ἀντιμετωπίζουμε; Πολύ συχνό φαινόμενο εἶναι τοῦτο δῶ: μόλις ἕνας διοικητής σκοντάψει σέ μιά εἴτε σέ περισσότερες ἀπ' τίς πιό πάνω δυσκολίες, δέν κάνει τίποτε εἴτε σχεδόν τίποτε, σταυρώνει τά χέρια καί ἀρχίζει νά βομβαρδίζει μέ αἰτήσεις, ἐκκλήσεις καί παρακάλια ὅσους βρίσκονται πιό πάνω του, τήν ἀνώτερη διοίκησή του, ζητώντας νά τοῦ λύσουν ὅλες τίς ἀναποδιές καί τίς δυσκολίες, σά νά μποροῦν αὐτοί νά κάνουν θαύματα. Εἶναι σωστή ἡ τέτια νοοτροπία; Ὄχι. Ἡ νοοτροπία αὐτή δέν εἶναι δική μας. Ὁ σ. Νίκος ἀπ' τή Ρούμελη μᾶς τόπε καθαρά: ὅτι κάθε δυσκολία καί ἔλλειψη μπορεῖ καί πρέπει νά λυθεῖ μέσα

στή μάχη, μέ τόν ἀγώνα. Καλός ἀξιωματικός καί ἡγέτης εἶναι ἐκεῖνος πού ξέρει μόνος του ν' ἀντιμετωπίζει ὅλες τίς δυσκολίες του καί τίς ἐλλείψεις του, νά τίς ἀντιμετωπίζει λαϊκά, δημοκρατικά, νά τίς λύνει χωρίς ἀντιλαϊκές αὐθαιρεσίες. Αὐτός εἶναι τό καλό τό παλικάρι. Καί ἕνα τέτιο παλικάρι δέ μποροῦν παρά νά τό βοηθοῦν ὅταν χρειάζεται καί ἀπ' τά πάνω. Ἡ Ρούμελη εἶναι ζωντανό παράδειγμα στόν τομέα αὐτόν. Καί ἀκόμα πιό πολύ ἡ Πελοπόννησος καί ἡ Σάμος, πού ἀποκομμένες παλαίβουν ἡρωικά χωρίς νά γογγύζουν, ἀντιμετωπίζουν ἀποτελεσματικά τίς δυσκολίες καί προσφέρουν μέ τόν ἀδάμαστο ἀγώνα τους ἐξαιρετικές ὑπηρεσίες στό ΔΣΕ καί στόν ἀπελευθερωτικό ἀγώνα τοῦ λαοῦ μας.

Αὐτά εἶναι τά πιό σημαντικά λάθη καί οἱ πιό σοβαρές ἀδυναμίες μας. Ἔτσι παρανοοῦμε καί διαστρεβλώνουμε τή γραμμή καί τήν πολιτική μας. Καί συσσωρεύουμε πρόσθετα ἐμπόδια, ἀπό δική μας πιά ὑπαιτιότητα, στό δρόμο πρός τή νίκη, πρός τήν ἀπελευθέρωση τῆς πατρίδας. Εἶναι καιρός νά σαρώσουμε ἀπό μπροστά μας τά ἐμπόδια αὐτά. Εἶναι καιρός ὁ ΔΣΕ, μέ πρωτοπόρους τούς κομμουνιστές, στελέχη καί μαχητές, νά ξεπεράσει τίς ἀδυναμίες του, νά διορθώσει τά λάθη του καί νά βγεῖ ἀποφασιστικά στήν πλατιά λεωφόρο τῆς πάλης, γιά νά ματαιώσει τά σχέδια τοῦ ἐχθροῦ, νά τόν ἀνατρέψει καί νά τραβήξει σταθερά πρός τό νικηφόρο τέρμα.

V. ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΟΥΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΜΑΣ –ΠΟΙΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΕΧΟΥΜΕ ΝΑ ΛΥΣΟΥΜΕ

Πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἐδῶ πρέπει νά ξεκαθαρίσουμε ἕνα πράγμα. Γιά τήν κατάσταση στό ΔΣΕ ὅπως καί γιά ὁλόκληρο τό λαϊκοδημοκρατικό κίνημα, ἐμεῖς οἱ κομμουνιστές φέρνουμε τήν κύρια εὐθύνη, γιατί ἐμεῖς εἴμαστε οἱ κύριοι ὀργανωτές καί οἱ πρωτοπόροι ἀγωνιστές τόσο στό ΔΣΕ ὅσο καί σ' ὅλο τό προοδευτικό στρατόπεδο. Τό συμπέρασμα πού βγαίνει ἀπ' τήν πιό πάνω διαπίστωση εἶναι τό ἴδιο καθαρό: τό κύριο βάρος καί τή βασική εὐθύνη γιά νά ξεπεράσουμε τίς ἐλλείψεις καί νά διορθώσουμε τά λάθη θά τή φέρουμε πάλι ἐμεῖς οἱ κομμουνιστές.

Ὥστε πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἀπ' τή δουλιά τή δική μας θά ἐξαρτηθεῖ ἄν ὁ ΔΣΕ θά μπορέσει στό πιό σύντομο διάστημα νά σταθεῖ στέρεα καί ἀποφασιστικά στό ὕψος τῆς ἀποστολῆς του. Δέ μένει παρά νά ἀνασκουμπωθοῦμε καί νά πάρουμε καί τό φρούριο αὐτό, ἔτσι ὅπως ξέρουν οἱ κομμουνιστές πρωτοπόροι τοῦ λαοῦ νά παίρνουν τά φρούρια καί νά τόν ὁδηγοῦν στή νίκη.

1ο. Ἡ μαρξιστική-λενινιστική στρατιωτική ἐπιστήμη, ὁ ἴδιος ὁ Στάλιν, ἔχει καθορίσει τούς σταθερά δρῶντες ἐκείνους παράγοντες πού ἀποφασίζουν τελικά καί τήν ἔκβαση τοῦ πολέμου. Τά διδάγματα αὐτά ἔχουν καί γιά μᾶς πρωταρχική σημασία καί ἡ γνώση καί ἡ δημιουργική συγκεκριμένη γιά τίς δικές μας συνθῆκες ἀφομοίωσή τους παρέχει στόν κάθε στρατιωτικό καί πολιτικό ἡγέτη τοῦ ΔΣΕ στέρεο ἔδαφος γιά τήν ἐπιτυχία. Οἱ παράγοντες αὐτοί εἶναι: α) Ἡ σταθερότητα τῶν μετόπισθεν. Αὐτό σέ μᾶς τό ἐξασφαλίζει ἡ σωστή ἐφαρμογή τῆς λαϊκοδημοκρατικῆς πολιτικῆς, ἡ ἀνάπτυξη πάνω στήν πολιτική αὐτή στενῶν δεσμῶν καί σχέσεων ἀνάμεσα στό λαό καί τό ΔΣΕ. Ὥστε σταθερή, καθημερινή φροντίδα γιά τόν κάθε ἡγέτη καί γιά τό κάθε στέλεχος τοῦ ΔΣΕ πρέπει νἆναι: νά ἐξασφαλίζει τόν παράγοντα αὐτόν ὑπέρ τοῦ λαϊκοδημοκρατικοῦ κινήματος. β) Τό ἠθικό τοῦ στρατοῦ. Δυό πράγματα πρέπει νά προσέξουμε ἐδῶ. Ὁ μαχητής τοῦ ΔΣΕ νἆναι πάντα καλά κατατοπισμένος, τόσο πάνω στά ἰδανικά καί τίς γενικές ἐπιδιώξεις τοῦ ΔΣΕ ὅσο καί πάνω στήν καθημερινή πολιτική κατάσταση. Δέν πρέπει νά τοῦ κρύβουμε τίς δυσκολίες. Πρέπει νά τοῦ λέμε τήν ἀλήθεια. Τό ἄλλο, ἐπίσης σπουδαῖο γιά τό ἠθικό τοῦ μαχητῆ, εἶναι τό περιβάλλον πού ὑπάρχει στήν ὁμάδα, στό τμῆμα του. Ἐδῶ, ὅπως καί πιό πάνω, τό πᾶν ἐξαρτᾶται πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἀπ' τό στρατιωτικό διοικητή καί ἀπ' τόν πολιτικό ἐπίτροπο. Ἡ συμπεριφορά τους, τό ἦθος καί τό παράδειγμά τους, εἶναι ἐκεῖνα πού περισσότερο ἀπ' ὅλα ἐπιδροῦν στήν ψυχή τοῦ μαχητῆ καί τόν δένουν ἀδιάρρηχτα μέ τήν ὁμάδα, γύρω ἀπ' τούς διοικητές του καί τόν κάνουν συνειδητό, ἀποφασιστικό λαϊκό ἀγωνιστή. Ὥστε καί ἐδῶ, ἀπ' τά καθοδηγητικά στελέχη στόν κάθε σχηματισμό μας ἐξαρτᾶται νά ἐξασφαλίζουν τόν παράγοντα αὐτόν, νά διατηροῦν πάντα ἀκμαῖο τό ἠθικό τοῦ μαχητῆ, τῆς μονά-

δας τους. γ) Ἡ ποσότητα καί ἡ ποιότητα τῶν στρατιωτικῶν μονάδων μας. δ) Ὁ ἐξοπλισμός τοῦ στρατοῦ μας καί ε) οἱ ὀργανωτικές ἱκανότητες τοῦ καθοδηγητικοῦ στρώματος τοῦ στρατοῦ. Ἡ ἐξασφάλιση καί αὐτῶν τῶν παραγόντων πρέπει ν' ἀποτελεῖ κύριο μέλημα στή δουλιά τῆς στρατιωτικῆς καί πολιτικῆς ἡγεσίας τοῦ ΔΣΕ. Ἐκεῖνο πού γιά μᾶς, μέσα στίς δικές μας συνθῆκες, ἔχει ἐξαιρετική σημασία εἶναι ὁ τελευταῖος παράγοντας, οἱ ὀργανωτικές ἱκανότητες τῶν καθοδηγητικῶν στελεχῶν τοῦ στρατοῦ μας. Ἐδῶ, γιά μιά ἀκόμα φορά, προβάλλει μιά παλιά, δοκιμασμένη κομματική μας θέση. Ὅταν ἔχεις καλή γραμμή, ἀποφασιστικό ρόλο γιά τήν πραγματοποίησή της, παίζει ἡ καλή ὀργανωτική δουλιά, ἡ καλή ὀργάνωση. Αὐτό ἀφορᾶ τόσο τήν καλή ὀργάνωση τῆς πολιτικῆς δουλιᾶς, τῆς διαφώτισης μέσα στό ΔΣΕ, ὅσο καί ὅλους τούς ἄλλους τομεῖς δράσης τοῦ στρατοῦ μας. Αὐστηρή, συνειδητή πειθαρχία, καί ἀπαρέγκλιτη ἐκτέλεση τῶν διαταγῶν. Καλή ὀργάνωση τῆς ἐσωτερικῆς ζωῆς στό τμῆμα. Καλή ὀργάνωση τοῦ ἀνεφοδιασμοῦ καί ἐπισιτισμοῦ, τῆς ὑγειονομικῆς ὑπηρεσίας, τοῦ μεταγωγικοῦ, τῶν συνδέσμων, τῶν διαβιβάσεων καί τῆς ὑπηρεσίας πληροφοριῶν. Μά πρίν ἀπ' ὅλα καλή μελέτη, προετοιμασία, ὀργάνωση τῆς κάθε μαχητικῆς ἐπιχείρησης καί τῆς πιό μικρῆς καί περιορισμένης ἀκόμα. Ἄλλωστε ὅλη ἡ ὀργανωτική μας προσπάθεια σέ ὅλους τούς τομεῖς, σέ τελευταία ἀνάλυση ὑποτάσσεται σέ ἕνα σκοπό: νά ἐξασφαλίσει τίς καλύτερες προϋποθέσεις γιά νά πετύχει ἡ μαχητική ἐπιχείρηση, γιά νά μπορεῖ κάθε φορά τό τμῆμα νά πηγαίνει στή μάχη καλά ἑτοιμασμένο, καλά ἐφοδιασμένο, μέ ἀκμαῖο τό ἠθικό. Ἔχοντας, λοιπόν, ὑπόψη μας τή σημασία καί τή σπουδαιότητα πού ἔχει ἡ ὀργανωτική δουλιά, πρέπει νά τήν προσέξουμε ὅσο πρέπει. Στό ζήτημα αὐτό, ἐμᾶς τούς κομμουνιστές δέ μᾶς ξεπερνᾶ κανένας. Δέν πρέπει ὅμως νά ἐπαναπαυόμαστε αὐτοϊκανοποιημένοι, μά νά τ' ἀποδείχνουμε αὐτό καθημερινά στήν πράξη. Καί νά μήν ξεχνοῦμε ὅτι οἱ ὀργανωτικές ἱκανότητες εἶναι ἕνα ἀπ' τά βασικά γνωρίσματα γιά τόν καλό διοικητή, γιά τόν ἄξιο ἀξιωματικό στό ΔΣΕ. Καί τήν πλευρά αὐτή νά τήν προσέχουμε, νά τήν καλλιεργοῦμε καί νά

τήν ἀναπτύσσουμε τόσο στόν ἴδιο τόν ἑαυτό μας ὅσο καί σέ ὅλα τά στελέχη μας καί στούς μαχητές μας.

2ο. Ὁ ΔΣΕ πρέπει νά ἔχει τή στρατηγική του. Ἡ στρατηγική του αὐτή πρέπει νά εἶναι ἐξαρτημένη ἀπ' τή βασική πολιτική ἐπιδίωξή του, πού εἶναι ἡ ἀπελευθέρωση τῆς Ἑλλάδας ἀπ' τούς ξένους ἰμπεριαλιστές καί τό μοναρχοφασισμό καί εἶναι προορισμένη, ἡ στρατηγική μας, νά ἐξασφαλίσει τήν πιό γρήγορη δυνατή πραγματοποίηση τῆς βασικῆς αὐτῆς πολιτικῆς ἐπιδίωξης. Ὅπως λέει ὁ Στάλιν, ἀποστολή τῆς στρατηγικῆς εἶναι «ὁ προσδιορισμός τῆς κατεύθυνσης γιά τό κύριο χτύπημα», πράγμα πού «καθορίζει τή φύση τῶν ἐπιχειρήσεων ὁλόκληρης τῆς περιόδου τοῦ πολέμου, δηλ. προκαθορίζει τά ἐννιά δέκατα τῆς ἔκβασης τοῦ πολέμου». Ὁ ΔΣΕ ἔχει κιόλας καθορίσει τό στρατηγικό του σχέδιο. Ἐκεῖνο πού χρειάζεται τώρα εἶναι νά μπορέσει νά ὑποτάξει καί νά προσαρμόσει ὅλη του τή στρατιωτικο-πολεμική ἐπίδοση, ἀπ' τήν πιό μεγάλη ἐπιχείρηση ὥς τόν πιό μικρό ἑλιγμό, στήν ἐξυπηρέτηση καί προώθηση τοῦ στρατηγικοῦ του σχεδίου. Ἐδῶ πρέπει νάχουμε ὑπόψη μας ὅτι στό σημερινό στάδιο προετοιμασίας καί ἀπ' τίς δυό πλευρές γιά τίς προσεχεῖς ἐπιχειρήσεις σέ μεγάλη ἔχταση καί ἐφ' ὅσον ὁ ἐχθρός διαθέτει μιά σοβαρή, μιά πολλαπλάσια ὑπεροχή σέ ἀριθμό καί σέ ὑλικό, ἡ ἄμεση στρατηγική ἐπιδίωξή μας εἶναι, μέ τήν ἀδιάκοπη ἐνεργητική φθορά, νά μειώσουμε σέ τέτιο βαθμό τήν ἐχθρική αὐτή ὑπεροχή, ὥστε νά μπορέσουμε νά περάσουμε στή στρατηγική ἀντεπίθεση γιά τήν ἀνατροπή τοῦ ἐχθροῦ, γιά τήν ἐφαρμογή τοῦ στρατηγικοῦ μας σχεδίου, πού, ὅπως λέει ὁ Στάλιν, «εἶναι τό σχέδιο ὀργάνωσης τοῦ ἀποφασιστικοῦ χτυπήματος σέ μιά κατεύθυνση ὅπου θά ἔχει τίς περισσότερες πιθανότητες νά πετύχει τά ἀνώτατα ἀποτελέσματα». Ἡ ἐπιτυχία τοῦ στρατηγικοῦ σχεδίου εἶναι ἡ συνισταμένη τῶν προσπαθειῶν πού καταβάλλει ὁ κάθε ἀξιωματικός καί ὁ κάθε μαχητής. Φυσικά, δέν τό ξέρουν ὅλοι τό στρατηγικό σχέδιο. Ὅμως, ἐχτελώντας πιστά τίς διαταγές πού παίρνουν καί πού ὅλες προωθοῦν τό γενικό σχέδιο, συντελοῦν κι αὐτοί στήν ἐπιτυχία του. Νά γιατί ἡ ἐχτέλεση τῆς διαταγῆς, ξεπερνώντας τά πλαίσια τῆς στρατιωτικῆς πειθαρχίας, ὑψώνεται σέ πρωταρχικό πολιτικό καθῆκον

γιά τόν κάθε πρωτοπόρο, συνειδητό ἀγωνιστή τοῦ ΔΣΕ, μαχητή, ὑπαξιωματικό, ἀξιωματικό.

3ο. Τό «μυστικό» γιά τήν πολεμική τέχνη εἶναι ἡ ἱκανότητα νά δημιουργεῖς ὑπεροχή δυνάμεων στό κατάλληλο σημεῖο, στήν κατάλληλη στιγμή. Φυσικά ἡ ὑπεροχή αὐτή δέν ἐννοεῖται μόνο ἀριθμητική, οὔτε εἶναι ζήτημα μόνο ποσοῦ. Εἶναι καί ζήτημα ποιοτικῆς ὑπεροχῆς, ἀκμαίου ἠθικοῦ, ἀνωτερότητας τοῦ στρατιωτικοῦ ἡγέτη νά δεῖ καί νά ἐκμεταλλευθεῖ καλά τήν κατάλληλη στιγμή, μαζί, φυσικά, μέ τήν ἐξασφάλιση τῶν ἀναγκαίων δυνάμεων, τῶν τεχνικῶν μέσων, τῶν πολεμοφοδίων. Ὁ στρατιωτικός ἡγέτης προσπαθεῖ πάντοτε, ὅταν πρόκειται νά καταφέρει ἕνα χτύπημα, νά ἐξασφαλίσει, στόν τομέα πού τοῦ χρειάζεται, τοπικά τήν ὑπεροχή αὐτή. Αὐτό τό πρόβλημα ἀφορᾶ τόσο τό ΔΣΕ σάν σύνολο καί τήν ἡγεσία του, ὅσο καί τό κάθε τμῆμα του ξεχωριστά μέ τή στρατιωτικο-πολιτική ἡγεσία του. Καί τό πρόβλημα αὐτό στήν οὐσία του εἶναι τό πρόβλημα τῶν ἐφεδρειῶν. Ὅταν οἱ ἄλλοι ὅροι εἶναι ἴσοι, ἐκεῖνο πού ἀποφασίζει γιά τήν ἔκβαση τῆς μάχης εἶναι ἡ ὕπαρξη καί ἡ διάθεση τῶν ἐφεδρειῶν. Τό πρόβλημα τῶν ἐφεδρειῶν καί τῆς διάθεσής τους εἶναι βασικό συστατικό τῆς στρατηγικῆς μας. Μέ ἐφεδρεῖες καλά γυμνασμένες καί καλά ἐξοπλισμένες μποροῦμε νά βασίσουμε σέ στέρεη βάση τήν πραγματοποίηση τοῦ στρατηγικοῦ μας σχεδίου, νά ἀντιμετωπίσουμε ἔγκαιρα τόν ἐχθρό στήν κύριά του προσπάθεια, νά ἐξουδετερώσουμε κάθε λογῆς αἰφνιδιασμούς καί ἀπρόοπτα. Φυσικά τό ζήτημα τῶν ἐφεδρειῶν δέν ἀφορᾶ μόνο τό ἔμψυχο ὑλικό μά καί τόν ὁλόπλευρο ἐφοδιασμό καί προετοιμασία του. Χωρίς ἐφεδρεῖες ὁ ΔΣΕ στό σύνολό του καί στό κάθε μεμονωμένο τμῆμα του δέ θά μπορέσει νά ἐκπληρώσει τήν ἀποστολή του. Γιά νά τά βγάλει καλά πέρα στόν τομέα του, ὁ κάθε στρατιωτικός καί πολιτικός ἡγέτης τοῦ ΔΣΕ πρέπει ἔγκαιρα καί σωστά νά λύσει καί τό πρόβλημα τῶν ἐφεδρειῶν του. Ἡ σωστή λύση γιά τό ζήτημα θά προκαθορίσει σέ σημαντικό βαθμό τό ἀνέβασμα τοῦ ΔΣΕ ὥς τό ὕψος τακτικοῦ στρατοῦ, ἱκανοῦ νά προωθήσει ἀποφασιστικά πρός τό τέρμα τίς στρατηγικές ἐπιδιώξεις του.

4ο. Ἐξαιρετική, πρωτεύουσα σημασία γιά τό ΔΣΕ ἔχει τό

νά θέσει καί νά λύσει σωστά τά προβλήματα τῆς τακτικῆς του. Ὁ Στάλιν λέει ὅτι ἐνῶ ἡ στρατηγική γιά σκοπό ἔχει νά κερδίσει τόν πόλεμο, ἡ τακτική ἀσχολεῖται μέ τό νά ἐξασφαλίσει τή νίκη σέ μιά μάχη, μιά ἐπιχείρηση, μιά συμπλοκή καί προσθέτει: Ἡ τακτική πρέπει νά προσαρμόζεται στούς σκοπούς καί τίς δυνατότητες τῆς στρατηγικῆς, εἶναι τμῆμα τῆς στρατηγικῆς ὑποταγμένο σ' αὐτή καί βοηθητικό της.

Ἡ δική μας τακτική εἶναι λαϊκή ἐπαναστατική καί ἀποτελεῖ ἕνα δημιουργικό, ζωντανό, εὐλύγιστο συνδυασμό τῆς τακτικῆς τοῦ τακτικοῦ ἐπαναστατικοῦ στρατοῦ μέ τήν ἀντάρτικη τακτική. Γιά ὅ,τι ἀφορᾶ τίς μονάδες καί τά τμήματά μας πού δροῦν ἀντάρτικα, μποροῦμε νά τή συνοψίσουμε στά παρακάτω: Κατά κανόνα ἀποφεύγουμε τήν κατά μέτωπο σύγκρουση ὅταν ὁ ἐχθρός χτυπᾶ μέ ἀνώτερες δυνάμεις. Μή ξεχνᾶμε ποτέ ὅτι οἱ μονάδες καί τά τμήματά μας, πού ἐχτελοῦν ἀντάρτικη ἀποστολή, βοηθοῦν οὐσιαστικά τό ΔΣΕ καί συμμετέχουν καί αὐτά ἐνεργά στήν πραγματοποίηση τοῦ στρατηγικοῦ του σχεδίου. Οἱ ἀντάρτικες ὁμάδες καί τά τμήματα καταφέρνουν ἐνάντια στόν ἐχθρό ἀδιάκοπα ξαφνικά χτυπήματα μέ μικρές εἴτε μεγαλύτερες δυνάμεις. Τό σφυροκόπημα αὐτό δέ σταματᾶ ποτέ, οὔτε μέρα οὔτε νύχτα, μέ βροχή καί χιόνι, γίνεται ἀπ' τά μπρός τοῦ ἐχθροῦ, στά πλευρά του, στά νῶτα του. Τά ἀναπάντεχα αὐτά χτυπήματα γίνονται σέ ὅλη τήν ἔκταση τῆς χώρας, σέ ὅλες τίς πόλεις της, σέ ὅλες τίς γωνιές της. Κάνουμε μικρές καί μεγάλες βαθιές διεισδύσεις στά μετόπισθέν του, καταδρομικές ἐπιδρομές στά καίρια σημεῖα του. Σκοπός μας εἶναι νά κρατᾶμε τόν ἐχθρό σέ ἀδιάκοπο συναγερμό, ταραχή, σύγχυση, ἐκνευρισμό. Νά τοῦ σκορπᾶμε τίς δυνάμεις. Νά τόν ἀναγκάζουμε νά τίς χρησιμοποιεῖ πρόωρα καί ὄχι γιά τό σκοπό πού τίς προόριζε. Πρέπει νά τοῦ ξεχαρβαλώνουμε τίς συγκοινωνίες καί τόν ἐφοδιασμό, νά τοῦ χαλᾶμε τά μέσα συγκοινωνίας καί σύνδεσης. Δέν πρέπει ποτέ νά ξέρει ποῦ θἄρθει τό χτύπημα καί τί δύναμη θἄχει. Καί τέτια χτυπήματα θά πρέπει νά δέχεται δεκάδες κάθε μέρα καί κάθε νύχτα. Διαρκής κίνηση-ταχύτητα-ξάφνιασμα, αὐτό εἶναι τό μυστικό γιά νά πετυχαίνουν τά ἀντάρτικα χτυ-

πήματα, πού θά κρατᾶν τόν ἐχθρό σέ διαρκῆ παραζάλη καί θά
τοῦ ξεχαρβαλώνουν τά σχέδια.

Ἡ ἀντάρτικη αὐτή τακτική, πού ἀπαιτεῖ παλικαριά, γνώ-
σεις, μεγάλη πρωτοβουλία τοῦ διοικητῆ μαζί μέ τήν πιό αὐστηρή
στρατιωτική πειθαρχία στήν ὁμάδα, πειθαρχία πού τή δημιουρ-
γεῖ καί τήν κρατᾶ πρῶτ' ἀπ' ὅλα τό παράδειγμα καί ἡ ἱκα-
νότητα τῶν στελεχῶν, τοῦ διοικητῆ, ἡ τακτική μας αὐτή ἀπο-
τελεῖ τό ἕνα σκέλος ἀπ' τήν ἐπαναστατική—στρατιωτικο-πολε-
μική τακτική μας. Παίζει βοηθητικό, μά πρωταρχικῆς σημασίας
ρόλο καί στίς συνθῆκες πού βρισκόμαστε τώρα συντελεῖ καί θά
συντελέσει ἐξαιρετικά, νά ὑπονομεύσουμε σημαντικά καί νά δια-
ταράξουμε προκαταβολικά τίς τωρινές προετοιμασίες τοῦ ἐχθροῦ
καί νά ἐξασθενίσουμε τή δύναμη καί τήν ἀποτελεσματικότητα
τῆς ἐπίθεσης πού ἑτοιμάζει γιά τό κοντινό μέλλον. Ἔτσι θά
τόνε βροῦμε ἀδυνατισμένο καί μέ τό ἠθικό ἀκόμα πιό πεσμένο,
δηλ. ἔτσι θά δημιουργήσουμε τίς προϋποθέσεις γιά νά περάσου-
με στήν ἀντεπίθεση καί νά τόν χτυπήσουμε ἀνατρεπτικά. Πάν-
τοῦ ὅπου θά δημιουργοῦμε τέτιες συνθῆκες, θά συγκεντρώνου-
με δυνάμεις γιά νά τόν χτυπᾶμε ἐπιθετικά. Αὐτό τό δημιουρ-
γικό συνδυασμό θά ἐφαρμόσουμε στήν τακτική μας. Ὁ κινέζι-
κος λαός στό μακρόχρονο λαϊκο-απελευθερωτικό ἀγώνα του,
κάτω ἀπ' τήν καθοδήγηση τοῦ ΚΚ Κίνας ἐπεξεργάστηκε τή
λαϊκή-επαναστατική στρατηγική καί τακτική του. Ὁ Μάο Τσέ-
Ντούν, ἀρχηγός τοῦ ΚΚ Κίνας, μιλώντας στίς 25 τοῦ Δεκέμ-
βρη 1947 στή συνεδρίαση τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ Κίνας συνόψισε στίς
παρακάτω βασικές θέσεις τή στρατιωτικο-πολεμική τακτική τοῦ
λαϊκο-απελευθερωτικοῦ στρατοῦ τῆς Κίνας:

Πρῶτ' ἀπ' ὅλα πρέπει νά καταφέρονται χτυπήματα ἐνάν-
τια σέ σκόρπιες καί ἀπομονωμένες ὁμάδες τοῦ ἐχθροῦ καί με-
τά ἐνάντια στούς συγκεντρωμένους ἰσχυρούς σχηματισμούς του.

Στήν ἀρχή νά παίρνονται μικρές καί μεσαῖες πόλεις καί
μεγάλες ἀγροτικές περιοχές καί μετά μεγάλες πόλεις.

Ὁ κύριος σκοπός εἶναι ἡ ἐκμηδένιση καί ἀπομόνωση τῶν
μαχητικῶν δυνάμεων τοῦ ἐχθροῦ καί ὄχι ἡ διατήρηση εἴτε ἡ
κατάληψη πόλεων καί χωριῶν.

Γιά κάθε μάχη νά συγκεντρώνονται τέτιες δυνάμεις πού

νά ὑπερτεροῦν ἀπόλυτα ἀπό τίς δυνάμεις τοῦ ἐχθροῦ κατά δυό, τρεῖς, τέσσερις καί κάποτε ἀκόμα καί πέντε καί ἔξι φορές, μέ σκοπό νά κυκλωθεῖ ὁ ἀντίπαλος καί νά ἐκμηδενιστεῖ.

Νά ἀποφεύγονται οἱ μάχες ὅπου οἱ ἐπιτυχίες δέ φτάνουν τίς ἀπώλειες, εἴτε εἶναι ἴσες μέ τίς ἀπώλειες.

Νά μή διεξάγουμε ἀπροετοίμαστες μάχες, ὅπου δέν ὑπάρχει βεβαιότητα γιά τή νίκη. Σέ κάθε μάχη νά ἐξασφαλίζουμε τή νίκη.

Νά ἀναπτύσσουμε τίς πολεμικές ἀρετές: τήν ἀνδρεία στή μάχη, τήν ἀφοβία μπροστά στίς θυσίες, τήν ἱκανότητα τῆς ἀντοχῆς στίς παρατεταμένες μάχες καί στά βάρη τοῦ μετώπου.

Νά τείνουμε στήν ἐκμηδένιση τοῦ ἐχθροῦ κατά τήν πορεία. Ταυτόχρονα νά ἐπιμένουμε στήν ἐπίθεση κατά τῶν θέσεων τοῦ ἐχθροῦ, ξυλώνοντάς τον ἀπ' τά ὀχυρωμένα σημεῖα του καί ἀπ' τίς πόλεις.

Στήν ἔφοδο κατά τῶν πόλεων ν' ἀποσποῦμε ἀπ' τόν ἐχθρό ὅλα τά ἀδύνατα ὑπερασπισμένα ὀχυρωμένα σημεῖα, ἀναπτύσσοντας τή μαχητική ἐπιτυχία.

Νά αὐξάνουμε τίς δυνάμεις μας παίρνοντας ἀπ' τόν ἐχθρό ὅλο τόν ὁπλισμό του καί ὅσο χωρᾶ περισσότερες ζωντανές δυνάμεις.

Νά χρησιμοποιοῦμε ἔντεχνα τά διαστήματα ἀνάμεσα σέ δυό ἐκστρατεῖες γιά ἀνάπαυση καί ἀνακατατάξεις. Τά διαστήματα δέν πρέπει νά εἶναι μακρόχρονα, ὅσο εἶναι δυνατό νά μή δίνουμε στόν ἐχθρό ἀνάπαυλα.

Αὐτή εἶναι ἡ νικηφόρα πείρα τοῦ λαϊκο-απελευθερωτικοῦ στρατοῦ τῆς Κίνας. Ἀναμφισβήτητα ἔχει μεγάλη ἀξία καί γιά μᾶς καί οἱ στρατιωτικοί καί πολιτικοί ἡγέτες τοῦ ΔΣΕ, ὅλοι οἱ ἀξιωματικοί μας, ὅλοι μας μποροῦμε καί πρέπει νά τήν ἀφομοιώσουμε καί νά τή χρησιμοποιήσουμε δημιουργικά. Περισσότερο ἴσως ἀπό παντοῦ ἀλλοῦ στόν τομέα τῆς ταχτικῆς χρειάζεται συνδυασμός τῆς βαθιᾶς μελέτης μέ τήν εὐκαμψία, τήν ταχύτητα στήν ἐκλογή τῆς στιγμῆς, τήν ἀποφασιστικότητα στό χτύπημα, τή σβελτοσύνη καί ἐφευρετικότητα στόν ἑλιγμό καί στήν κίνηση, τήν πανουργία γιά τήν ἐξαπάτηση τοῦ ἐχθροῦ, τή γοργή σκέψη στή σύλληψη τῶν προθέσεών του, τήν εὐλυγισία στήν ἐναλλαγή καί στό συνδυασμό τῶν μορφῶν πάλης, τήν πρω-

τοβουλία καί τό γόνιμο αὐτοσχεδιασμό στήν ἀντιμετώπιση ξαφνικῶν καί ἀπρόοπτων καταστάσεων. Ὁ στρατιωτικός μας ἡγέτης πρέπει νά συνδυάζει τό προσωπικό θάρρος μέ τή δημιουργικότητα στή σύλληψη καί τήν πρωτοτυπία καί τήν ταχύτητα στήν ἐκτέλεση.

Ἡ ἀφομοίωση ἀπ' τούς στρατιωτικούς καί πολιτικούς διοικητές τοῦ ΔΣΕ τῶν βασικῶν κανόνων τῆς ταχτικῆς ἀποτελεῖ σοβαρό συντελεστή γιά ν' ἀποχτήσουμε καί τήν ἐπιστημονική-τεχνική ὑπεροχή ἀπέναντι στόν ἀντίπαλο.

5ο. Ἡ κατάχτηση τῆς τέχνης γιά τή διεξαγωγή τοῦ πολέμου δέν ἐξαντλεῖται μέ ὅσα εἰπώθηκαν πιό πάνω γιά τή στρατηγική, τήν τέχνη τῶν ἐπιχειρήσεων καί τήν ταχτική. Ὁ Στάλιν σχετικά μέ τήν τέχνη αὐτή μᾶς λέει:

«Ἡ τέχνη τῆς διεξαγωγῆς τοῦ πολέμου κάτω ἀπ' τίς σύγχρονες συνθῆκες συνίσταται στό νά ξέρεις κατά βάθος ὅλες τίς μορφές τῆς μάχης καί ὅλες τίς καταχτήσεις τῆς ἐπιστήμης σ' αὐτή τή σφαίρα, νά τίς ἐφαρμόζεις ἔξυπνα, νά τίς συνδυάζεις ἔξυπνα, ἤ νά χρησιμοποιεῖς ἔγκαιρα τή μιά ἤ τήν ἄλλη ἀπ' αὐτές τίς μορφές, ὅπως ἐπιβάλλουν οἱ συνθῆκες τῆς κατάστασης».

«Σκοπός τῆς τέχνης γιά τή διεξαγωγή τοῦ πολέμου εἶναι νά χρησιμοποιήσει ὅλα τά διάφορα εἴδη στρατευμάτων, νά τά τελειοποιήσει καί νά συνδυάσει ἐπιδέξια τίς ἐπιχειρήσεις τους».

Καί ὁ Στάλιν προσθέτει:

«Καθῆκον τοῦ κόμματος εἶναι νά γνωρίσει κατά βάθος αὐτές τίς μορφές πάλης, νά τίς συνδυάζει ἔξυπνα στό πεδίο τῆς μάχης καί νά κατευθύνει μέ δεξιότητα τήν πάλη πρός τίς μορφές πού εἶναι ἰδιαίτερα πρόσφορες στή δοσμένη κατάσταση».

Ἔχουμε λοιπόν, ὑποχρέωση ἐμεῖς οἱ κομμουνιστές νά καταχτήσουμε γόνιμα τήν τέχνη διεξαγωγῆς πολέμου. Τί ἀκόμα, λοιπόν, χρειάζεται νά μάθουμε καί νά κάνουμε στόν τομέα αὐτόν;

α) Πρέπει νά δόσουμε στό ΔΣΕ τήν ὀργανωτική ἐκείνη διάρθρωση πού θά τοῦ ἐπιτρέψει καλύτερα ν' ἀνταποκριθεῖ στήν ἀποστολή του, μέσα στίς δικές μας συγκεκριμένες συνθῆκες. Βασική ἀρχή ἐδῶ πρέπει νἆναι ὁ συνδυασμός τῆς πιό μεγάλης εὐκινησίας καί εὐχέρειας στόν ἑλιγμό μέ τή μεγαλύτερη δυνα-

τή συγκέντρωση πυρός ὅλων τῶν ὅπλων στή χρειαζούμενη κάθε φορά ἀναλογία τους σέ ποσότητα καί εἶδος. Φυσικά, διαφορά θά ὑπάρχει ἀνάμεσα στίς βασικές μονάδες τοῦ ΔΣΕ καί τούς ἀντάρτικους σχηματισμούς μας. Μά ἡ πιό πάνω βασική ἀρχή ἰσχύει καί γιά τίς δυό περιπτώσεις. Αὐτό χρειάζεται πολύ περισσότερο γιατί ἐμεῖς ὄχι μόνο δέν ξεχωρίζουμε τά δυό εἴδη ὀργάνωσης καί ἐπίδοσης γιά τίς ἔνοπλες δυνάμεις μας, μά ἀντίθετα τά συνδυάζουμε, ἀφοῦ καί οἱ βασικές μας μονάδες πρέπει νἆναι σέ θέση νά περνᾶν εὔκολα καί γρήγορα ἀπ' τή μιά μορφή στήν ἄλλη. Στό ζήτημα αὐτό τῆς διάρθρωσης τῶν μονάδων πρέπει νά φανοῦμε καινοτόμοι, νά δείξουμε τήν πρωτοτυπία πού χρειάζεται γιά νά βροῦμε τόν κατάλληλο τύπο ὀργάνωσης τῆς μονάδας μας καί ὁπλισμοῦ της καί τόν κατάλληλο συνδυασμό τῶν ὅπλων. Ἐδῶ πρέπει, φυσικά, νά χρησιμοποιήσουμε τήν πεῖρα πού ὑπάρχει, χωρίς ὅμως νά κολλήσουμε σέ καλούπια καί πρῶτ' ἀπ' ὅλα νά ἀποφύγουμε νά μιμηθοῦμε αὐτά πού γίνονται στό μοναρχοφασιστικό στρατό. Γιατί καί τέτιες κακές ἐπιδράσεις ἐκδηλώνονται ἀκόμα στίς γραμμές μας.

β) Γιά τόν πόλεμο πού κάνουμε, τό ξάφνιασμα τοῦ ἐχθροῦ καί τό ξεχαρβάλωμά του στά πιό εὐαίσθητά του σημεῖα, τό χτύπημά του ἐκεῖ πού δέν τό περιμένει, παίζουν σοβαρό ρόλο, γιατί ὄχι μόνο τοῦ χαλᾶν τά σχέδια καί τίς προετοιμασίες του, ὄχι μόνο τοῦ ρίχνουν τό ἠθικό του καί μεγαλώνουν τή σύγχυση στίς γραμμές του, μά καί προωθοῦν καί τήν ὅλη δουλιά μας πρός τίς κύριες ἐπιδιώξεις μας. Γιά τό ξάφνιασμα, τό χτύπημα τοῦ ἐχθροῦ ἐκεῖ πού δέν τό περιμένει, στά μετόπισθέν του, στούς συγκοινωνιακούς κόμβους του, στίς πόλεις, χρειάζονται τρία πράγματα. Πρῶτο, νά κάνουμε τίς πιό βαθιές διεισδύσεις στά μετόπισθέν του, τίς πιό ξαφνικές καταδρομικές ἐπιδρομές, ἀστραπιαῖα χτυπήματα. Νά χρησιμοποιοῦμε τή νύχτα, τήν κακοκαιρία, τό κρύο, τό χιόνι, τή μπόρα, ὅταν κουρνιάζει καί τρέμει. Δεύτερο, ν' ἀναπτύξουμε στόν ἀνώτατο βαθμό τέτιους σχηματισμούς ὅπως εἶναι οἱ ἀνατιναχτές, οἱ σαμποτέρ, οἱ λεύτεροι σκοπευτές, τό ἱππικό, ἐλαφρό καί βαρύ, τήν ἀνίχνευση, συνδυασμένη μέ τή σαμποταριστική δουλιά. Στόν τομέα αὐτόν πρέπει νά δείξουμε τήν πιό μεγάλη πρωτοβουλία καί καινοτομία. Τρίτο καί πιό σπουδαῖο, χρειαζόμαστε γιά τή δουλιά αὐτή ἀνθρώπους πού ψυχικά, σωματικά καί ἀπ' τήν πλευρά τῆς εἰδικῆς τεχνικῆς κατάρτισης πρέπει νά συγκεντρώνουν ὅλα τά προσόντα πού χρειάζονται. Στή δουλιά αὐτή πρέπει νά δέσουμε ἀπ' τό πιό καλό πού ἔχουμε σέ στελέχη καί ἄντρες. Πρέπει νά τούς διαλέγουμε καί νά τούς ἑτοιμάζουμε φροντισμένα καί συστηματικά, δίχως ἐπιπολαιότητα καί προχειρότητα. Μή ξεχνοῦμε πώς μιά μικρή ὁμάδα μας,—καί πρέπει νάχουμε μικρές καί πολλές ὁμάδες τέτιου εἴδους,—ἀπό ἀνατιναχτές, σαμποτέρ, εἴτε ἐλεύθερους σκοπευτές, ὅταν δουλεύει καλά μπορεῖ νά κάνει σέ ἀποτέλεσμα τήν ἴδια δουλιά πού κάνει ἕνας λόχος καί ἕνα τάγμα. Ὥστε στόν τομέα αὐτόν τά στελέχη μας πρέπει νά δόσουν τήν προσοχή πού πρέπει καί νά πετύχουν τό ἀποτέλεσμα πού χρειαζόμαστε. Δέ μπορεῖ νά σταθεῖ σάν καλό ἕνα τμῆμα τοῦ ΔΣΕ πού δέν ἀναπτύσσει τόν τομέα αὐτόν τῆς στρατιωτικο-πολεμικῆς ἐπίδοσής μας καί πού δέν ἔχει αὐτοῦ καλά ἀποτελέσματα.

γ) Ἡ κατάχτηση τῆς πολεμικῆς τέχνης ἀπαιτεῖ νά ξέρουμε καλά καί τά πιό βαριά ὅπλα, ὅπως εἶναι, λογουχάρη, ἡ ἀεροπορία, τά τάνκς καί τό πυροβολικό. Στήν ἀεροπορία καί τά τάνκς ὁ ἐχθρός διαθέτει ἀπόλυτη ὑπεροχή καί γιά τήν ὥρα στόν τομέα αὐτόν περιοριζόμαστε στήν ἄμυνα. Ἔχουμε κιόλας ὁρισμένα θετικά ἀποτελέσματα στήν πάλη ἐνάντια στήν ἀεροπορία καί τά θωρακισμένα μηχανοκίνητα μέσα τοῦ ἐχθροῦ. Πρέπει ὅμως, νά ἀναπτύξουμε καί νά τελειοποιήσουμε τήν ἄμυνά μας στό τομέα αὐτόν, ἔχοντας ὑπόψη μας καί τό ὅτι ὁ ἐχθρός θά χρησιμοποιήσει πιό ἐντατικά τά μέσα αὐτά. Ἐνάντια στήν ἀεροπορία πρέπει νά χρησιμοποιήσουμε τήν καλή πεῖρα πού ἔχουν ὁρισμένα τμήματα καί μαχητές μας. Ἐδῶ, πρῶτα ἀπ' ὅλα, πρέπει νά ἐπιδιώξουμε τήν ὀργανωμένη ὁμαδική ὑποδοχή μέ τά ἀτομικά ὅπλα, τά πολυβόλα καί τά ἄλλα ἀντιαεροπορικά μέσα, ὥστε νά τόν χτυπᾶμε καί νά τόν ἐμποδίζουμε νά κατεβαίνει χαμηλά, ὁπότε καί ἡ ἀποτελεσματικότητα τῆς ἀεροπορίας μειώνεται πολύ. Ἔχουμε περιπτώσεις πού ψύχραιμοι μαχητές μας, μέ δική τους πρωτοβουλία, ὑποδέχτηκαν μέ τέτιο τρόπο τούς δολοφόνους τοῦ ἀέρα, πού ὅσοι γλύτωσαν δέν ξανατόλμησαν νά κάνουν τόν παλικαρά ἐνάντια στά γυναικόπαι-

δα. Σχετικά μέ τή θάλασσα πρέπει νά πολλαπλασιάσουμε τά
λίγα πού κάνουμε σήμερα στόν τομέα αὐτόν καί νά ξαναζων-
τανέψουμε τήν ἡρωική δράση καί τίς καλές παραδόσεις τοῦ
ΕΛΑΝ. Ἐκεῖ ὅπου πρέπει νά δόσουμε ἐξαιρετική προσοχή εἶναι
τό πυροβολικό. Ἐδῶ καί ἔμπειρα στελέχη διαθέτουμε καί ὑλικό
καλό, ἔμψυχο καί ἄψυχο, ἔχουμε. Χρειάζεται μόνο νά χρησι-
μοποιήσουμε τό πυροβολικό μας πιό ἀποτελεσματικά. Ἐδῶ
πρέπει νά καινοτομήσουμε, χρησιμοποιώντας στίς συνθῆκες τίς
δικές μας καί τήν πεῖρα πού ἔδοσε ὁ δεύτερος παγκόσμιος πό-
λεμος καί νά κάνουμε τό πυροβολικό μας εὐκίνητο συμπαρα-
στάτη τοῦ πεζικοῦ καί στήν ἐπίθεση. Αὐτό σημαίνει ὅτι τό πυ-
ροβολικό, ἀπ' τό ρόλο τῆς προετοιμασίας πυρός γιά τό πεζικό,
πρέπει στήν ἐπίθεση νά πολεμᾶ ταυτόχρονα μέ τό πεζικό, νά
ἐπιτίθεται μαζί μέ τό πεζικό. Τό πρόβλημα μποροῦμε καί πρέ-
πει νά τό λύσουμε θετικά, ὁπότε καί θά πολλαπλασιάσουμε τή
δυναμικότητα τοῦ πυροβολικοῦ καί τή δύναμη κρούσης καί τά
ἀποτελέσματα ἀπ' τίς ἐπιθετικές ἐπιχειρήσεις μας.

δ) Ἀνάμεσα στά προβλήματα πού ἐδῶ μᾶς ἐνδιαφέρουν
εἶναι καί τό ζήτημα τῶν πληροφοριῶν, τῆς ἀνίχνευσης, κατα-
σκοπευτικῆς (πρακτοριακῆς) καί στρατιωτικῆς, τό ζήτημα τῆς
ἀντικατασκοπείας. Εἶναι ἕνα κεφάλαιο σημαντικό στήν πολεμι-
κή τέχνη, πού ἐμεῖς ὅμως, σέ ἀντίθεση μέ τούς ἀντιπάλους μας,
τό ὑποτιμᾶμε ἐπιπόλαια καί ἐγκληματικά. Τό ζήτημα εἶναι
τοῦτο δῶ: ἡ ὅλη ὑπηρεσία μας πληροφοριῶν (κατασκοπεία καί
ἀντικατασκοπεία) πρέπει νά τείνει ἀπ' τή μιά μεριά νά διευ-
κρινίζει τίς προετοιμασίες, τούς σκοπούς καί τά σχέδια τοῦ ἐχ-
θροῦ καί ἀπ' τήν ἄλλη νά παραπλανᾶ τόν ἐχθρό σχετικά μέ
τίς δικές μας προθέσεις καί ἐπιδιώξεις, νά βοηθᾶ στό νά φυλά-
γεται τό στρατιωτικό μυστικό μας, ξέροντας ὅτι ἡ μυστικότητα
στόν πόλεμο ἀποτελεῖ πολύ σοβαρό παράγοντα γιά τή νίκη. Ἡ
διατήρηση τοῦ μυστικοῦ στήν ἐπιχείρηση, ἡ παραπλάνηση τοῦ
ἐχθροῦ γιά τόν τόπο καί τό χρόνο πού θά δόσεις τό χτύπημα, ἡ
ἐξασφάλιση τοῦ στοιχείου τοῦ αἰφνιδιασμοῦ, ἡ ἐξιχνίαση ἀπ'
τόν ἐχθρό γιά τό ποῦ καί πότε θά χτυπήσει, ὅλα αὐτά ἀνάγον-
ται στό ζήτημα πού ἐδῶ μᾶς ἐνδιαφέρει. Ὁ Στάλιν πάνω στό
θέμα αὐτό λέει:

«Γιά νά κερδίσεις μιά μάχη στό διάστημα τοῦ πολέμου γι' αὐτό μπορεί νά χρειαστοῦν μερικά σώματα τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ. Μά γιά νά χαντακώσεις αὐτό τό κέρδος τοῦ μετώπου, γι' αὐτό φτάνουν μερικοί κατάσκοποι, πού νά βρίσκονται κάπου στό ἐπιτελεῖο τῆς στρατιᾶς εἴτε ἀκόμα καί στό ἐπιτελεῖο τῆς μεραρχίας καί πού νά μπορέσουν νά κλέψουν τό σχέδιο ἐπιχειρήσεων καί νά τό δόσουν στόν ἀντίπαλο. Γιά νά φτιάσεις μιά μεγάλη σιδηροδρομική γέφυρα, γι' αὐτό χρειάζονται χιλιάδες ἄνθρωποι. Μά γιά νά τήν ἀνατινάξεις φτάνουν τό ὅλο μερικοί ἄνθρωποι».

Τό πρόβλημα, λοιπόν, εἶναι πρωταρχικῆς σημασίας καί πρέπει νά μᾶς ἀπασχολήσει στά σοβαρά. Γιά νᾶσαι ἄξιος στρατιωτικός διοικητής καί καλός πολιτικός ἐπίτροπος πρέπει νά ξέρεις νά ὀργανώσεις καλά καί τήν ὑπηρεσία σου πληροφοριῶν, ὥστε νά βρίσκεσαι μέσα στή σκέψη, νά μαντεύεις τήν πρόθεση τοῦ ἐχθροῦ καί ἔτσι νά ἀναπτύξεις τήν καταπολέμηση τῆς ἐχθρικῆς κατασκοπείας, νά ὀργανώσεις καλά τή μαζική ἐπαγρύπνηση, ὥστε νά φυλᾶς ἀποτελεσματικά τά μυστικά τοῦ ΔΣΕ, νά χαλᾶς τήν κατασκοπευτική ὑπονόμευση πού σοῦ κάνει ὁ ἐχθρός.

Ὁ ἁπλός μαχητής τοῦ ΔΣΕ ὁρκίστηκε νά φυλάει τά μυστικά του καί πρέπει νά κρατᾶ ἀπόλυτα τήν ὑπόσχεσή του αὐτή. Καί ὁ διοικητής του πρέπει νά προσέχει ὥστε ἡ ἐπαγρύπνηση νά στέκεται στό ὕψος πού μᾶς χρειάζεται. Ἀκόμα ὁ διοικητής ὁ στρατιωτικός καί ὁ πολιτικός ἐπίτροπος, πρέπει νά μελετᾶν καί νά ξέρουν τό χαρακτήρα τοῦ ἀντιπάλου γιά νά μποροῦν νά βγάζουν τά ἀντίστοιχα συμπεράσματα γιά τό πῶς θ' ἀντιδράσει ὁ ἐχθρός ὅταν ἡ κατάσταση ἀλλάζει. Ἔτσι θά τόν γνωρίζουμε καί θά τόν πολεμᾶμε πιό ἀποτελεσματικά. Ὥστε ἡ σημασία τῆς καλῆς ὀργάνωσης τῆς ἀνίχνευσης τοῦ ἐχθροῦ εἶναι ἐξαιρετική καί ἰδιαίτερα στόν παρτιζάνικο πόλεμο ἀποτελεῖ τό μισό τῆς ἐπιτυχίας. Ἡ καλή ἀνίχνευση σοῦ ἐπιτρέπει καλά νά ὀργανώσεις μιά ἐπιχείρηση καί νά ἐξασφαλίζεις σ' αὐτή τό ἀνώτατο τῆς ἐπιτυχίας, μαζί μέ τή μεγαλύτερη δυνατή οἰκονομία στίς δυνάμεις, στίς ἀπώλειές σου, στό ἀνθρώπινο ὑλικό σου, πράγμα πού πρέπει νᾶναι διαρκής καί πρωταρχική φροντίδα γιά τόν κάθε καθοδηγητή, στρατιωτικό καί πολιτικό.

ε) Στό ΔΣΕ συχνά ὑποτιμᾶμε τό πρόβλημα τῆς ἐπιμελη-

τείας. Τό ἀντιμετωπίζουμε πρόχειρα καί ἐπιπόλαια, χωρίς σχέδιο καί μακρόχρονη πνοή καί γι' αὐτό ὄχι σπάνια βρισκόμαστε μπροστά σέ ἀδιέξοδο καί τότε ἀρχίζουμε τίς ἀδιάκοπες καί ὑστερικές ἐκκλήσεις πρός τά πάνω γιά νά μᾶς βοηθήσουν καί νά μᾶς λύσουν τίς ἐπιμελητειακές δυσκολίες μας. Τό χειρότερο παράδειγμα γιά τήν κακή ὀργάνωση τῆς ἐπιμελητείας μᾶς τό δίνει αὐτές πού διευθύνει τή δουλιά αὐτή στό Γενικό Ἀρχηγεῖο. Γραφειοκρατία, ἐπανάπαυση, σπατάλη, ἀνευθυνολογία, τσαπατσουλιά καί ἀσυδοσία πρός τά κάτω, νά ποιά εἰκόνα μᾶς παρουσιάζει ἡ ἐπιμελητεία μας, πράγμα πού δέν μπορεῖ παρά νάχει τήν πιό ἀρνητική ἐπίδραση πάνω στή μαχητική ἀπόδοση τοῦ στρατοῦ μας. Ἡ κατάσταση αὐτή πρέπει ν' ἀλλάξει ριζικά καί καί ἡ ἀλλαγή αὐτή πρέπει ν' ἀρχίσει ἀπ' τό κεφάλι. Βέβαια γεγονός εἶναι ὅτι περνᾶμε πολλές ἐπιμελητειακές δυσκολίες γενικά καί ἰδιαίτερα ἐπισιτιστικές. Μά τίς δυσκολίες αὐτές μόνο μονάχοι μας θά τίς ξεπεράσουμε καί ἐδῶ θά φανεῖ, γιά μιά ἀκόμα φορά ἡ ὀργανωτική ἱκανότητα τῶν στελεχῶν μας. Ἀρχή μας ἀπαραβίαστη καί στόν τομέα αὐτόν παραμένει ὅτι ὁ κάθε μεγάλος στρατιωτικός σχηματισμός μας,—ἀρχηγεῖο περιοχῆς, περιφερειακά ἀρχηγεῖα καί ταξιαρχίες,—τό ζήτημα αὐτό πρέπει νά τό ἀντιμετωπίζουν καί νά τό λύνουν μόνοι τους. Δέν ὑπάρχει καμιά ἀμφιβολία πώς τά πράγματα ἐδῶ εἶναι πολύ στριμωγμένα. Ὁ λαός πολεμᾶ ἑφτά χρόνια καί πεινᾶ, ἡ φτώχια καί ἡ ἐρήμωση εἶναι μεγάλη, ἡ ἀναγκαστική ἐκκένωση γιά ἑκατοντάδες χιλιάδες ἀγρότες καί τούς ἴδιους καταστρέφει, μά κι ἐμᾶς μᾶς στερεῖ ἀπό σοβαρές πηγές ἀνεφοδιασμοῦ. Ὅλα αὐτά εἶναι σωστά. Ὅμως σωστό εἶναι καί ὅτι ὁ λαός μας δίνει καί ἀπ' τό ὑστέρημά του, γιατί ξέρει ὅτι πολεμᾶμε γιά τή ζωή του, φτάνει τό ζήτημα αὐτό νά τό θέτουμε σωστά, λαϊκο-δημοκρατικά. Μά ἀκόμα πιό σωστό εἶναι ὅτι ὁ ἐχθρός καί ὁ στρατός του διαθέτει καί τρόφιμα καί ὅτι μποροῦμε καί πρέπει νά τοῦ τά παίρνουμε γιά τίς ἀνάγκες τῶν μαχητῶν μας καί τοῦ λαοῦ. Πάντως καί ἐδῶ ἰσχύει ἡ ἀρχή ὅτι ὅλες οἱ δυσκολίες λύνονται μέσα στόν πόλεμο καί μέ τόν πόλεμο καί ὅτι καί στήν ὑπερνίκηση τῶν ἐπισιτιστικῶν δυσκολιῶν φαίνεται τό καλό τό παλικάρι. Καλός διοικητής καί καλός πολιτικός ἐπίτροπος εἶναι

ἐκεῖνος πού ξέρει ἔγκαιρα νά ἐξασφαλίζει τό ψωμί καί τό φαΐ τοῦ ἀντάρτη του, γιατί ξέρει πώς αὐτό εἶναι βασική προϋπόθεση γιά νά πολεμᾶ ὁ μαχητής ὅπως πρέπει.

στ) Ἕνα ἀκόμα πρόβλημα πού ἔχει ἄμεση σχέση μέ τήν τέχνη γιά τήν καλή διεξαγωγή τοῦ πολέμου, εἶναι τό πρόβλημα τό ὑγειονομικό, εἴτε καλύτερα τό πρόβλημα τῶν τραυματιῶν μας. Οἱ τραυματίες μας πρέπει νά συγκεντρώνουν τήν ὁλόπλευρη προσοχή καί τήν πατρική φροντίδα μας. Στό ΔΣΕ ἀπαγορεύεται νά ἐγκαταλείπουμε στό πεδίο τῆς μάχης τραυματίες καί νεκρούς. Τούς παίρνουμε μέ κάθε θυσία καί μετά φροντίζουμε τούς τραυματίες νά γίνουν καλά, νά γιάνουν. Ἐδῶ πρωταρχική σημασία ἔχει ἡ πρώτη βοήθεια, πού κρίνει τόσο γιά τή ζωή τοῦ μαχητῆ, ὅσο καί γιά τήν ἐξέλιξη πού θά πάρει τό τραῦμα του, ὥστε αὐτή τήν πρώτη βοήθεια πρέπει νά τήν προσέξουμε ἐξαιρετικά. Σοβαρό ζήτημα εἶναι καί ἡ μεταφορά τοῦ τραυματία πρός τά πίσω. Σήμερα τίς περισσότερες φορές τή μεταφορά αὐτή τήν κάνουν οἱ συμμαχητές τοῦ τραυματία, πράγμα πού μικραίνει καί συχνά χαλνᾶ τή μαχητική ἐπίδοση τοῦ τμήματος πού πολεμᾶ. Τή μεταφορά τῶν τραυματιῶν πρέπει νά τήν ἔχουμε ὀργανωμένη ἀπ' τά πρίν καί τή δουλιά αὐτή πρέπει νά τήν κάνουν πρόσωπα ἀπ' τίς βοηθητικές ὑπηρεσίες καί ἀπ' τόν ἄμαχο πληθυσμό. Παραπέρα ἔχουμε τά νοσοκομεῖα, πού πρέπει νά τά προστατεύουμε καλά καί νά τά διατηροῦμε ὅσο μποροῦμε καλύτερα. Πάντως, τά λίγα φάρμακα πού ἔχουμε πᾶνε μόνο στούς τραυματίες καί τούς ἀρρώστους. Ἐπίσης καί τά καλύτερα τρόφιμα. Πρέπει καί μποροῦμε νά ὀργανώσουμε καλύτερα τήν ἐξυπηρέτησή τους ἀπ' τούς νοσοκόμους καί γιατρούς, ἄν καί ἀπ' τούς τελευταίους αὐτούς διαθέτουμε πολύ λίγους. Τέλος οἱ ἀξιωματικοί μας καί στήν πρώτη γραμμή οἱ πολιτικοί ἐπίτροποι, πρέπει νά περιβάλλουν μέ τήν πιό μεγάλη στοργή καί φροντίδα τούς τραυματίες. Αὐτό εἶναι πρῶτ' ἀπ' ὅλα ὑποχρέωση τιμῆς γιά ὅλους μας, γιά ὁλόκληρο τό δημοκρατικό λαό. Μά ἀκόμα εἶναι καί στοιχεῖο διατήρησης καί στερέωσης τοῦ ἠθικοῦ βάθρου καί τῆς ἠθικῆς ἀνωτερότητας τοῦ στρατοῦ μας. Τέτια αἴσχη, ὅπως νά τρῶνε καλά τά στελέχη μας ἐνῶ πεινᾶν οἱ ἄντρες τους καί οἱ τραυματίες τους, εἴτε νά πηγαίνουν αὐτοί κα-

βάλα ἐνῶ οἱ τραυματίες πᾶν μέ τά πόδια, εἴτε νά τούς κουβαλοῦν ἄλλοι στά χέρια, εἶναι ἀσυμβίβαστα μέ τήν ἰδιότητα ἀξιωματικοῦ τοῦ ΔΣΕ καί πρέπει νά ξεριζώνονται μέ καυτό σίδερο.

Πιό πάνω γίνηκε προσπάθεια νά πιαστοῦν μερικά ἀπ' τά βασικά προβλήματα πού ἀφοροῦν τήν στρατιωτικο-πολεμική μας ἐπίδοση. Παντοῦ σάν κατακλεῖδα βγαίνει ὁ ἀποφασιστικός ρόλος πού παίζει στό ΔΣΕ ὁ στρατιωτικός καί πολιτικός ἡγέτης. Αὐτό τό πρόβλημα, τό πρόβλημα τῶν στελεχῶν, θά μᾶς ἀπασχολήσει τώρα.

VI· ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ

Ἀπό μιά ὁρισμένη ἄποψη μποροῦμε, δίχως καμιά ὑπερβολή, νά ποῦμε ὅτι τό βασικό γιά μᾶς πρόβλημα, πού εἶναι τό πρόβλημα γιά τή δημιουργία στρατοῦ, πού θά πραγματοποιήσει τήν ἀπελευθέρωση τῆς Ἑλλάδας, ἀνάγεται στό πρόβλημα τῶν στελεχῶν μας, στρατιωτικῶν καί πολιτικῶν. Χρειαζόμαστε στελέχη, στρατιωτικά καί πολιτικά, πού νά στηρίζονται στέρεα στή μαρξιστική-λενινιστική θεωρία μας, νά κατέχουν καί νά συλλαμβάνουν γόνιμα τό πραγματικό νόημα τῆς πολιτικῆς ἀποστολῆς τοῦ ΔΣΕ, νά ἐπεξεργάζονται πάνω σ' αὐτή τή βάση τή σωστή στρατηγική κατεύθυνσή του, νά ἀφομοιώνουν δημιουργικά καί νά ἐφαρμόζουν μέ πρωτοτυπία καί ἐπαναστατικό ξάνοιγμα τίς ἀρχές τῆς ἐπαναστατικῆς στρατιωτικῆς ταχτικῆς, πού μόνη αὐτή ἀνταποκρίνεται στό λαϊκοδημοκρατικό ἀναδημιουργικό προορισμό πού ἔχει ἕνας ἐπαναστατικός στρατός σάν τό ΔΣΕ.

Ἕνα μειονέκτημα σοβαρό, μιά ἀρνητική κληρονομιά μᾶς βαρύνει στόν τομέα αὐτόν, πού πρέπει νά τή δοῦμε καί νά τήν ξεπεράσουμε. Ὁ ΔΣΕ, δημιουργήθηκε σά στρατιωτική καί πολιτική συνέχεια τοῦ ΕΛΑΣ, κληρονόμησε καί συνεχίζει τίς ἔνδοξες ἐπαναστατικές παραδόσεις του καί τή λαϊκοδημοκρατική ἀποστολή του. Ὅμως ὁ ΕΛΑΣ, σά στρατός, καλλιέργησε καί ἀνάπτυξε ὁρισμένες ἀρνητικές πλευρές, πού πέρασαν σ' αὐτόν ἀπ' τόν ἀστικό στρατό, κυρίως μέ τίς πολλές ἑκατοντάδες μόνιμους καί ἔφεδρους ἀξιωματικούς, πού τάχθηκαν μέ τό μέρος τοῦ λαοῦ καί τόν βοήθησαν σημαντικά στήν πάλη του ἐνάντια

στό χιτλεροφασίστα ἐπιδρομέα. Μέ τό πέρασμα, ὅμως, αὐτό μεταφέρθηκαν στόν ΕΛΑΣ γραφειοκρατικά-μηχανικά, τόσο ἡ ἱεράρχηση τοῦ ἀστικοῦ στρατοῦ, ὅσο καί οἱ μέθοδες στελέχωσης καί διοίκησης τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ, καθώς καί ἡ πολεμική του τέχνη καί οἱ στρατιωτικοπολεμικές μέθοδές του. Αὐτό τό πράγμα εἶχε σοβαρή ἀρνητική ἐπίδραση στή λαϊκοδημοκρατική συγκρότηση καί ἀνάπτυξη, καθώς καί στή στρατιωτικοπολεμική θεωρητική καί πραχτική κατάρτιση καί ἐπίδοση τοῦ ΕΛΑΣ. Αὐτό τό κακό, σ' ἕνα μεγάλο βαθμό, πέρασε καί στό ΔΣΕ. Καί μέ τό κακό αὐτό εἶναι καιρός νά τελειώνουμε. Ἀποφασιστικό ρόλο στό ξεπέρασμα αὐτό θά παίξει ἡ λαϊκο-επαναστατική πολιτική καί στρατιωτικο-πολεμική ἀναδιαπαιδαγώγηση καί διαμόρφωση τῶν στελεχῶν μας. Αὐτοῦ πρέπει πρῶτ' ἀπ' ὅλα νά συγκεντρώσουμε τήν προσοχή μας. Γιατί μόνο πάνω σ' αὐτό τό βάθρο θά στηριχθοῦμε γιά νά ξεπεράσουμε καί νά λύσουμε, ὅσο σύντομα εἶναι δυνατό, τίς δυσκολίες πού συναντᾶμε καί τά προβλήματα πού στέκονται μπροστά μας.

Τί ἀπαιτήσεις προβάλλονται μπροστά στά στρατιωτικά καί πολιτικά στελέχη τοῦ ΔΣΕ γιά νά μπορέσουν νά ἐκπληρώσουν τήν ἀποστολή τους, πού εἶναι νά ὁδηγήσουν τό στρατό μας, πρωτοπόρο μαχητικό τμῆμα τοῦ λαοῦ μας, στή συντριβή τοῦ μοναρχοφασισμοῦ, στήν ἀπαλλαγή τῆς χώρας ἀπ' τήν ξενική κατοχή, στή λαϊκοδημοκρατική ἀπελευθέρωση τῆς Ἑλλάδας;

Πρῶτο. Τό στέλεχός μας, στρατιωτικό καί πολιτικό, ἔχει ξεκαθαρισμένη μέσα του τήν πολιτική ἀποστολή του, ξέρει ὅτι ἡ πραγματοποίηση τῆς ἀποστολῆς αὐτῆς ἀπαιτεῖ τόν πιό στενό δεσμό μέ τό λαό, τό συμβάδισμα μέ τό λαό καί καταβάλλει κάθε προσπάθεια ὥστε ὁ δεσμός αὐτός νά διατηρεῖται ἀδιάρρηχτος καί νά συσφίγγεται ὁλοένα καί περισσότερο. Αὐτοῦ βρίσκεται ἡ βασική προϋπόθεση γιά νά ξεπερνιῶνται ὅλες οἱ ἐλλείψεις καί ἀδυναμίες καί γιά νά ἐξασφαλιστεῖ ἡ νίκη.

Δεύτερο. Τό στέλεχός μας μελετᾶ καί ξεκαθαρίζει μέσα του ὅλα τά προβλήματα τῆς στρατηγικῆς ἐπιδίωξης τοῦ ΔΣΕ, μελετᾶ καί ἀφομοιώνει γόνιμα τήν ταχτική τοῦ ἐπαναστατικοῦ στρατοῦ μέσα στίς δικές μας συγκεκριμένες συνθῆκες διεξαγωγῆς τοῦ λαϊκο-ἀπελευθερωτικοῦ πολέμου. Τό στέλεχός μας κα-

ταχτά καί ἀφομοιώνει δημιουργικά τήν ἐπαναστατική λαϊκοδημοκρατική πολεμική τέχνη, τή μαρξιστική-λενινιστική στρατιωτικο-πολεμική ἐπιστήμη.

Τρίτο. Τό στέλεχος καί ἐδῶ στήν πρώτη γραμμή τό μεσαῖο καί κατώτερο στέλεχός μας, νά ξέρει νά διαβάζει τό χάρτη, νά ἀναγνωρίζει καί νά ἐκμεταλλεύεται σωστά τό ἔδαφος. Νά ξέρει καί νά χρησιμοποιεῖ μέ τή μεγαλύτερη ἀπόδοσή τους τά ὅπλα καί μέσα πού διαθέτει, μεμονωμένα καί συνδυασμένα. Καλλιεργεῖ καί ἀναπτύσσει μέσα του τήν ἱκανότητα γρήγορα νά συλλαμβάνει τήν κατάσταση, ὅπως μεταβάλλεται γοργά καί ὅπως διαμορφώνεται κάθε φορά διαφορετικά, νά διακρίνει στήν κάθε περίπτωση τό βασικό, νά ἀνακατατάσσει τίς δυνάμεις του, σύμφωνα μέ τίς ἀπαιτήσεις πού βάζει ἡ ἀλλαγή στήν κατάσταση καί νά χτυπᾶ συντριφτικά, ὑποτάσσοντας ὅλα τά ἄλλα σ' αὐτό τό βασικό.

Τέταρτο. Τό βασικό καί πρωταρχικό, πού βαραίνει στήν ἐπιτυχία του, εἶναι γιά τό στέλεχός μας νά κατορθώσει νά γίνει γιά τούς ἄντρες καί τούς κατώτερούς του ὑπόδειγμα καί παράδειγμα σέ ὅλα τά καλά. Στόν πόλεμο, κυρίως, τήν ἐπιτυχία τήν κρίνει ἡ ἐμπιστοσύνη, ἡ πίστη καί ἡ πεποίθηση πού ἐμπνέει ὁ καθοδηγητής στούς ἄντρες του. Καί ἐμπιστοσύνη καί πίστη στό διοικητή, πολιτικό καί στρατιωτικό, μπορεῖ νά ὑπάρξει μόνο ὅταν οἱ ἄντρες τόν δοῦν καί τόν δοκιμάσουν στίς δυσκολίες, στή μάχη, στίς κρίσιμες στιγμές. Ὑπόδειγμα καί παράδειγμα ὁ ἀξιωματικός μας πρέπει νἆναι καί στό ἦθος καί στή συμπεριφορά τή συναγωνιστική πρός τούς ἄντρες του. Καί σάν καλός, πειθαρχικός, στρατιωτικός. Καί σάν συνετός καί ἀποφασιστικός πολεμιστής, πού ξέρει νά ἑτοιμάζει καλά τήν ἐπιχείρηση, ὥστε νά ἐξασφαλίζει τή νίκη μέ τίς μικρότερες δυνατές θυσίες, μέ τή μεγαλύτερη οἰκονομία στούς πολεμιστές του. Καί ὅταν φροντίζει νά μήν ἐκθέτει ἄσκοπα σέ κίνδυνο τούς ἄντρες του, ἔτσι πού αὐτοί νά ξέρουν ὅτι ὅταν ὁ διοικητής τους ἀποφάσισε καί διέταξε κάτι, αὐτό εἶναι τό πιό καλό καί σωστό καί πρέπει νά γίνει. Ὑπόδειγμα καί παράδειγμα πρέπει νἆναι ὁ ἀξιωματικός μας καί σάν παλικάρι. Αὐτό, φυσικά, δέν πάει νά πεῖ ὅτι ὁ ἀξιωματικός μας πρέπει νά διακινδυνεύει παράτολμα καί παράλογα καί νά σκοτώνεται πρῶτος. Βέβαια, ὅταν χρειάζεται γιά τή νίκη ὁ ἀξιωματικός μας πρέπει νά ξέρει νά διακινδυνεύει πρῶτος τή ζωή του. Ὅμως τό καλό τό παλικάρι εἶναι ἐκεῖνο πού ξέρει νά νικᾶ μέ τό μυαλό καί τήν πολεμική τέχνη καί ὄχι ἐκεῖνος πού θυσιάζει ἄσκοπα τή ζωή του. Μέ τό μυαλό καί τήν πολεμική του ἱκανότητα, μέ τό ψύχραιμο θάρρος του καί τήν ἄκαμπτη ἀποφασιστικότητα, κυρίως μέ αὐτά, καταχτᾶ ὁ ἀξιωματικός μας τήν ἐμπιστοσύνη τῶν μαχητῶν του καί τούς ἐμπνέει ἀτράνταχτη πίστη καί πεποίθηση. Ἔτσι κάνει τό τμῆμα του ἱκανό νά ἀντιμετωπίζει τίς μεγαλύτερες δυσκολίες καί νά ἐξασφαλίζει τή νίκη. Στό ΔΣΕ συχνά παρατηρήθηκε τοῦτο τό πράγμα: πολλά καλά στελέχη καί ἡρωικά παλικάρια μας ἐπειδή δέν κοπίασαν νά μελετήσουν καί νά ἀφομοιώσουν τήν πολεμική τέχνη, [παραμένουν ἀκόμα αἰχμάλωτοι τοῦ ἀνταρτίστικου καί πρόχειρου αὐτοσχεδιασμοῦ πού, ὅμως, δέ φτάνει σήμερα ὅταν κάνουμε μεγάλες ἐπιχειρήσεις. Ἔτσι, ὅταν βρεθοῦν σέ δύσκολη κατάσταση, τήν ἔλλειψη γνώσεων πᾶνε νά τήν ἀντικαταστήσουν μέ τήν προσωπική παλικαριά τους, πού δέ μπορεῖ πάντα ν' ἀντικαταστήσει τή μελέτη καί τίς γνώσεις. Ἔτσι ἐξηγεῖται καί τό ὅτι, σέ ἀναλογία πάντοτε ἔχουμε μεγάλο ποσοστό σέ ἀπώλειες ἀξιωματικῶν μας. Ἐπιμένουμε ὅτι ἐκεῖνο, πού στό κάτω-κάτω τῆς γραφῆς κρίνει γιά τόν ἀξιωματικό μας, εἶναι τό προσωπικό, τό ζωντανό του παράδειγμα. Τό παράδειγμα, ὅμως, τοῦ πολεμιστῆ, πού δέ θυσιάζεται στά κουτουρού, μά πού ξέρει νἆναι σέ ὅλα ἀνώτερος ἀπ' τόν ἀντίπαλό του καί νά τόν νικᾶ πάντοτε.

Πέμπτο. Ἕνα ἀπ' τά πιό χαρακτηριστικά γνωρίσματα γιά τό στέλεχός μας εἶναι καί τό ὅτι ἐχτελεῖ τή διαταγή πού παίρνει. Αὐτό εἶναι ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιά νά διαμορφώσουμε τό ΔΣΕ σέ ἄρτιο καί ἀξιόμαχο στρατό. Αὐτό εἶναι τό στέρεο βάθρο γιά τή συνειδητή δημοκρατική πειθαρχία τοῦ στρατοῦ μας. Ὅταν ὁ ἀξιωματικός μας ἐχτελεῖ τίς διαταγές τῶν ἀνωτέρων του, μαθαίνει καί τούς κατώτερούς του νά ἐχτελοῦν τίς δικές του διαταγές. Στέλεχος πού δέν ἐχτελεῖ τίς διαταγές, εἴτε πού κωλυσιεργεῖ στήν ἐχτέλεσή τους, δέ μπορεῖ νά σταθεῖ σάν ἀξιωματικός τοῦ ΔΣΕ. Βέβαια, ὅταν ὁ ἀξιωματικός μας παίρ-

νει τή διαταγή, τή μελετᾶ καί τότε μέσα στό πνεῦμα καί τά πλαίσιά της ἀναπτύσσει τήν πιό γόνιμη πρωτοβουλία καί τή δημιουργική ἀτομικότητά του, πού ἐξασφαλίζει τή γρήγορη καί ἀποτελεσματική πραγματοποίησή της. Αὐτό εἶναι μέσα στήν οὐσία τῆς δημοκρατικῆς πειθαρχίας μας.

Τέτιες εἶναι οἱ πιό βασικές ἀπαιτήσεις, πού ὁ ἀγώνας καί ἡ ὑψηλή ἀποστολή τοῦ ΔΣΕ βάζει μπροστά στούς ἀξιωματικούς μας. Τό στέλεχος πρέπει νά ἐμπνέεται ἀπόλυτα ἀπ' τά μεγάλα ἰδανικά πού ἐνστερνίζει τό λαϊκοδημοκρατικό μας κίνημα. Ὁ ἀξιωματικός μας στηρίζεται στέρεα στό βάθρο αὐτό καί ἀναπτύσσει γόνιμες ἰδέες, θαρραλέα πολεμική πρωτοβουλία καί πρωτοτυπία, δημιουργική εὐλυγισία καί ἀναπροσαρμογή στίς νέες καί ξαφνικές καταστάσεις, ἀνώτερο παλμό καί ὁρμή καί ἄφθαστο ἐπαναστατικό πάθος.

Νά σέ ποιά κατεύθυνση πρέπει νά ἀναπτύσσουμε τή διαμόρφωση, τή διαπαιδαγώγηση καί τό ἀτσάλωμα τῶν ἀξιωματικῶν μας. Οὐσιαστική συμβολή στό δύσκολο καί ἀναγκαῖο αὐτό ἔργο προσφέρει ἡ σχολή ἀξιωματικῶν τοῦ Γενικοῦ Ἀρχηγείου πού μέχρι σήμερα ἔκανε πολύ σοβαρή δουλιά. Ἡ σχολή μας αὐτή εἶναι ἕνα φυτώριο πού, παρά τίς μεγάλες δυσκολίες καί τά λίγα μέσα της, παίρνει τούς δοκιμασμένους μέσα στόν πόλεμο μαχητές μας καί τούς διαπλάθει σέ καλούς ἀξιωματικούς. Ἐξαιρετική σημασία γιά τό ΔΣΕ ἔχει τό ἔργο αὐτό τῆς σχολῆς. Καί πρέπει νά βοηθήσουμε τή διοίκησή της μέ ὅλα τά μέσα πού διαθέτουμε, ὥστε νά καλυτερέψει καί νά ἀναπτύξει ἡ σχολή παραπέρα τήν ἀπόδοσή της καί νά βοηθήσει μέ τήν πεῖρα της στήν πιό καλή ὀργάνωση καί λειτουργία τῶν κατώτερων σχολῶν ὁμαδαρχῶν, πού ὑπάρχουν στό στρατό μας.

VII. Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΟΥΛΙΑ ΣΤΟ ΔΣΕ

Ἡ πρωταρχική σπουδαιότητα πού ἔχει γιά τόν ἀγώνα, γιά τό κίνημά μας, γιά τή νίκη, ἡ διατήρηση, στερέωση καί ἀνάπτυξη τῆς ἑνότητας μέσα στό λαό καί ἀνάμεσα στό λαό καί στό ΔΣΕ, καθορίζει καί τή σημασία πού ἔχει ἡ πολιτική δουλιά μέσα στό στρατό μας. Ἀποστολή τῆς πολιτικῆς δουλιᾶς μέσα στό ΔΣΕ εἶναι νά διαφωτίζει, νά προσανατολίζει καί νά καθοδηγεῖ σωστά, κάθε φορά, πολιτικά τό μαχητή μας ἔτσι πού νά προωθεῖ τή λαϊκοδημοκρατική ἰδεολογική κατάρτιση καί τόν ἐξοπλισμό του, νά διατηρεῖ ἀκμαῖο τό ἠθικό του γιά νἆναι σέ ὅλα ἀξιόμαχος καί ἕτοιμος πάντα νά ἐκπληρώνει μέχρι τέλος τήν ἀποστολή του. Γιά νά ἐξασφαλίσουμε τήν καλή, τή σωστή πολιτική δουλιά στό στρατό, δημιουργήσαμε τό θεσμό τῶν πολιτικῶν ἐπιτρόπων. Ἄν ὁ στρατιωτικός διοικητής εἶναι τό μυαλό τῆς μονάδας, ὁ πολιτικός ἐπίτροπος εἶναι ἡ ψυχή, ἡ καρδιά της. Γιά βασική ἀποστολή του ὁ πολιτικός ἐπίτροπος ἔχει νά ἐξασφαλίζει στό στρατιωτικό διοικητή ὅλες τίς πολιτικοηθικές προϋποθέσεις πού θά τοῦ ἐπιτρέπουν νά ὀργανώνει τή νίκη, νά νικᾶ. Ἔτσι ὁ πολιτικός ἐπίτροπος χωρίς νά ὑπεισέρχεται στή διοικητική ἐξουσία τοῦ στρατιωτικοῦ ἡγέτη, χωρίς νά μοιράζεται μαζί του τήν ἐξουσία αὐτή, ἀποτελεῖ, ὅμως, ἀποφασιστικό συντελεστή γιά τήν ἐπιτυχία, γιατί αὐτός ἄμεσα ἀπασχολεῖται μέ ὅλα τά ζητήματα τῆς ἀτομικῆς καί τῆς ὁμαδικῆς ζωῆς, τῆς ἐκπαίδευσης, τῆς διαφώτισης τοῦ μαχητῆ, μέ τήν τροφή του, τό ρουχισμό, τή συμπεριφορά καί τή φροντίδα πρός τό μαχητή, μέ τήν πολιτική καί στρατιωτική του κατάρτιση, μέ ὅλα τά ζητήματα πού τόν κάνουν νἆναι ἕνας καλός, πειθαρχικός, ἀποφασιστικός ἀγωνιστής πού ξέρει γιατί πολεμᾶ καί γιατί πρέπει νά νικήσει. Ὁ πολιτικός ἐπίτροπος εἶναι τό δεξί χέρι, ὁ πιό στενός συνεργάτης καί φίλος τοῦ στρατιωτικοῦ διοικητῆ, πού τόν βοηθᾶ σέ ὅλα γιά νά μπορεῖ αὐτός νά ὀργανώνει καί νά πετυχαίνει τή στρατιωτική νίκη.

Τό μέσο, τό ὄργανο πού διαθέτει ὁ πολιτικός ἐπίτροπος γιά νά πετύχει στή δουλιά του εἶναι ἡ λαϊκοδημοκρατική πολιτική ὀργάνωση μέσα στό ΔΣΕ. Ἡ δύναμη τῆς πολιτικῆς ὀργάνωσης εἶναι τεράστια, ἀποφασιστική, ἀποτελεῖ τή σπονδυλική στήλη γιά τό ΔΣΕ. Ὁ Στάλιν λέει ὅτι:

«ἀφοῦ δοθεῖ ἡ σωστή πολιτική γραμμή, ἡ ὀργανωτική δουλιά τ' ἀποφασίζει ὅλα καί αὐτή τήν τύχη τῆς ἴδιας τῆς πολιτικῆς γραμμῆς, τήν πραγματοποίησή της, εἴτε τό χαντάκωμά της».

Πολιτική γραμμή έχουμε σωστή. Είναι ή λαϊκοδημοκρατική πολιτική γιά τήν άπελευθέρωση τής Ελλάδας άπ' τήν ξενική κατοχή καί τό μοναρχοφασισμό. Γιά τήν έκπλήρωση αυτής τής γραμμής άποφασίζει τώρα ή σωστή οργανωτική δουλιά μας, πού θά κάνει τό ΔΣΕ ικανό νά πραγματοποιήσει τήν ύψηλή πατριωτική άποστολή του.

Τί πολιτική οργάνωση έχουμε μέσα στό ΔΣΕ; Έχουμε τή λαϊκοδημοκρατική οργάνωση, πού αγκαλιάζει μέ βάση τή δημοκρατική συνέλευση τής διμοιρίας, όλους τούς αγωνιστές, τούς συνειδητούς καί πρωτοπόρους αγωνιστές γιά τά λαϊκοδημοκρατικά ιδανικά. Ή συνέλευση τής ομάδας λειτουργεί σάν τμήμα τής συνέλευσης τής διμοιρίας, ακόμα όταν χρειάζεται καλείται καί συνέλευση τοῦ λόχου. Στή δημοκρατική συνέλευση, μέ βάση τήν κριτική καί αυτοκριτική, συζητιοῦνται όλα τά ζητήματα γιά τή ζωή, τή συμβίωση, τήν έκπαίδευση καί τήν πολεμική δράση τοῦ τμήματος, μέ σκοπό νά παραμερίζονται όλα τά εμπόδια, νά στερεώνεται ή πειθαρχία, νά κρατιέται ακμαίο τό ήθικό, νά ύψώνεται τό πολιτικό καί έκπολιτιστικό έπίπεδο, νά βελτιώνεται ή στρατιωτικοπολεμική έκπαίδευση καί κατάρτιση τοῦ κάθε μαχητῆ, έτσι, πού τό τμῆμα νά στέκεται πάντα στό ύψος τοῦ προορισμοῦ, πού είναι νά έκτελεῖ πάντα τίς διαταγές καί τίς άποστολές πού παίρνει καί νά νικᾶ παντοῦ καί πάντοτε τόν έχθρό. Μέσα στή δημοκρατική συνέλευση οί μαχητές είναι ίσοι, λένε λεύτερα τή γνώμη τους, χτυποῦν τά στραβά καί έτσι όχι μόνο βοηθᾶν όσο μποροῦν καί οί ίδιοι στό νά γίνεται τό τμῆμα τους καλύτερο, μά καί διαπλάθονται καί οί ίδιοι διαρκῶς σέ πειθαρχικούς καί συνειδητούς αγωνιστές. Είναι κακός μαχητής έκεῖνος πού στή δημοκρατική συνέλευση δέ λέει λεύτερα, μέ θάρρος καί ανεπηρέαστα τίς γνῶμες του, δέ χτυπᾶ καί δέ διορθώνει τίς παρεκτροπές, τίς έλλείψεις, τά στραβά, όπου καί άν τά βλέπει, από όποιαδήποτε πλευρά καί άν προέρχονται. Όποιος δέν έχει τό θάρρος τής γνώμης του όταν πρόκειται νά διορθωθοῦν οί έλλείψεις τοῦ ΔΣΕ, δέ μπορεῖ νάχει καί τό πολεμικό θάρρος πού δίνει τή νίκη στό στρατό μας.

Ποιά ή θέση καί ποιά ή άποστολή τοῦ κομμουνιστῆ μέσα στή λαϊκοδημοκρατική οργάνωση τοῦ ΔΣΕ; Ό κομμουνιστής,

σάν ό πιό πρωτοπόρος καί συνειδητός φορέας τῶν λαϊκοδημοκρατικῶν ιδανικῶν, στέκει πάντα τό καλό παράδειγμα στήν ομαδική ζωή, στή συμπεριφορά, στήν έκπαίδευση καί στήν πολιτική καί πολεμική έπίδοση, συσπειρώνει γύρω του όλους τούς άλλους συναγωνιστές καί δουλεύει ακούραστα γιά νάναι τό τμῆμα υποδειγματικό σέ όλα καί πρῶτ' άπ' όλα στή μάχη. Έτσι ό κομμουνιστής ουσιαστικά, πολιτικά καί ήθικά, φέρνει τήν πρώτη ευθύνη γιά νά στέκει ή λαϊκοδημοκρατική οργάνωση στό ύψος της. Είναι πάντα βοηθός στή δουλιά πού κάνει ό στρατιωτικός διοικητής καί ό πολιτικός έπίτροπος. Χωρίς έπίδειξη καί στόμφο, μέ αυταπάρνηση καί αυτοθυσία, μέ τό υποδειγματικό ήθος καί τή συναδελφικότητά του, χωρίς νά πέφτει ποτέ σέ αυτοϊκανοποίηση, ό κομμουνιστής προσφέρει ολόκληρο τόν έαυτό του γιά νά ύψώσει τούς συναγωνιστές του καί νά τούς κάνει καί αυτούς άξιους σέ όλα στρατιῶτες τοῦ ΔΣΕ. Δέ μπορεῖ μέσα στό ΔΣΕ νά νοηθεῖ κομμουνιστής πού δέ νιώθει έτσι καί δέν έκπληρώνει έτσι τήν άποστολή του. Δέ μπορεῖ νά νοηθεῖ κομμουνιστής μέσα στό ΔΣΕ όταν δέν είναι υπόδειγμα καί παράδειγμα σέ όλα καί πρῶτ' άπ' όλα στόν πόλεμο, γιά τούς συναγωνιστές του. Τό έπαναστατικό παράδειγμα είναι άποφασιστική κινητήρια δύναμη γιά τό έπαναστατικό έργο μας, γιά τό ΔΣΕ. Καί τέτιο παράδειγμα, πρῶτος ανάμεσα στούς άλλους, πρέπει νά είναι καί είναι ό κομμουνιστής.

Τήν ουσιαστική ευθύνη γιά τήν καθοδήγηση, γιά τήν πολιτική δουλιά στό ΔΣΕ τή φέρνει ό πολιτικός έπίτροπος. Συγκεντρώνοντας γύρω του τούς πιό συνειδητούς καί δραστήριους αγωνιστές, πού είναι καί οί ουσιαστικοί βοηθοί του, ό πολιτικός έπίτροπος είναι ό πατέρας πού ξέρει όλα τά καλά καί τά αρνητικά πού γίνονται στό τμῆμα του, γνωρίζει τούς άντρες του μέ τά προτερήματα, τίς αρετές καί τίς αδυναμίες τους, διατηρεῖ μαζί τους ζωντανή, ψυχική έπαφή, τούς βοηθᾶ, τούς αναπτύσσει, τούς διορθώνει, έξασφαλίζει τόν καθημερινό πολιτικό προσανατολισμό τους, φροντίζει ώστε ανάμεσα στούς μαχητές καί τά στελέχη νά υπάρχουν συναδελφικές σχέσεις καί ν' αποφεύγονται οί παρεκτροπές, φροντίζει ν' αποδίδεται μέσα στό τμῆμα του τό δημοκρατικό δίκιο ανεξάρτητα από βαθμό,

ὀργανώνει τήν πολιτιστική δουλιά στό τμῆμα, ἐπιβλέπει στή στρατιωτικοπολεμική ἐκπαίδευση, γενικά φροντίζει γιά ὅλα πού κάνουν τό τμῆμα ἰδεολογικά-πολιτικά μονολιθικό, ἀδελφωμένο στή συμβίωση, στρατιωτικά πειθαρχημένο, ἀξιόμαχο καί ἑτοιμοπόλεμο, νικητή στή μάχη. Ὁ πολιτικός ἐπίτροπος δίνοντας ὁ ἴδιος τό παράδειγμα, ἀναπτύσσει στούς ἄντρες του τό αἴσθημα τῆς δημοκρατικῆς εὐθύνης, τή δημοκρατική κριτική καί αὐτοκριτική, καταπολεμᾶ τόν κομπασμό καί τήν αὐτοϊκανοποίηση, τούς αναπτύσσει ψυχικά καί πνευματικά καί ἔτσι τούς κάνει συνειδητούς, πειθαρχικούς, ἄξιους στρατιῶτες, πού ξέρουν τίς ὑποχρεώσεις καί τά δικαιώματά τους καί πολεμᾶν μέ τό μυαλό καί τήν ψυχή τους. Ὁ πολιτικός ἐπίτροπος χτυπᾶ ἀμείλιχτα τό κακό παράδειγμα καί τίς ἀνάξιες πράξεις καί ξέρει ὅτι, ὅταν ἔγκαιρα διορθώσει μιά κακή ἀρχή, μπορεῖ νά σώσει ἀπ' τό στραβό δρόμο αὐτόν πού παρεκτρέπεται, ἐνῶ ἄν ἀργοπορήσει μπορεῖ αὐτός νά χαθεῖ ὁριστικά. Ταυτόχρονα ὅμως ἐπαινεῖ καί προβάλλει σάν παράδειγμα τήν καλή πράξη καί φροντίζει γιά τή γρήγορη ἠθική ἀμοιβή καί τήν προαγωγή τοῦ ἄξιου μαχητῆ. Στή δουλιά του ὁ πολιτικός ἐπίτροπος ἀποφεύγει τή γραφειοκρατία καί ζωντανά, μέ τή διαρκῆ προσωπική ἐπαφή καί ἐπέμβασή του στή βάση, ἐξασφαλίζει τήν πιό ἀποτελεσματική καί ἀποδοτική καθοδήγηση.

Αὐτή εἶναι ἡ δουλιά τοῦ πολιτικοῦ ἐπιτρόπου. Χωρίς νά συνδιοικεῖ, φέρνει τήν ἴδια εὐθύνη μέ τό στρατιωτικό διοικητή. Καί ἄξονας τῆς προσπάθειάς του πρέπει νά εἶναι νά ἐξασφαλίζει στό διοικητή του τίς προϋποθέσεις τῆς στρατιωτικῆς νίκης μέ τό νά κρατᾶ πάντα στή διάθεσή του τμῆμα καθ' ὅλα ἀξιόμαχο καί ἑτοιμοπόλεμο. Ὁ πολιτικός ἐπίτροπος προσέχει ἐξαιρετικά τίς σχέσεις του μέ τό στρατιωτικό διοικητή του. Τόν βοηθᾶ σέ ὅλα χωρίς νά τοῦ προβάλει ἐμπόδια. Ἐπειδή ὁρισμένοι στρατιωτικοί μας ἡγέτες δείχνουν ἕναν κάποιο δισταγμό μπροστά στήν πολιτική ἰδιότητα τοῦ ἐπιτρόπου των, ὁ τελευταῖος αὐτός ἔχει ὑποχρέωση νά ξεδιαλύνει ἔτσι τίς παρεξηγήσεις αὐτές, ὥστε ὁ στρατιωτικός διοικητής νά μπορεῖ νά στηρίζεται ἀπόλυτα στήν κατανόηση καί τή βοήθεια τοῦ ἐπιτρόπου του χωρίς νά παθαίνει μείωση ἡ στρατιωτική ἐπίδοση καί

ἡ πρωτοβουλία του. Ὁ πολιτικός ἐπίτροπος δέν πρέπει ποτέ νά ξεχνᾶ ὅτι τό στρατιωτικό στέλεχος εἶναι ὁ διοικητής. Ὁ πολιτικός ἐπίτροπος στό ΔΣΕ εἶναι ἐκεῖνος πού κάνει τήν πιό ἐπίπονη δουλιά, εἶναι ἀπ' τούς ἀκούραστους ὀργανωτές καί ἐμψυχωτές τοῦ ΔΣΕ. Ἡ ἀποστολή τοῦ πολιτικοῦ ἐπιτρόπου στό ΔΣΕ εἶναι ἀπ' τίς πιό ὑπεύθυνες. Καί ἡ δουλιά του ἀποφασιστικός συντελεστής γιά τή νίκη. Ἀπ' τούς πολιτικούς ἐπιτρόπους περιμένουμε νά νιώσουνε καλά καί νά κάνουν καλά τή δουλιά τους. Καί πρέπει νά ξέρουν ὅτι παρεκκλίσεις καί παρεκτροπές ἐδῶ δέν πρόκειται νά γίνουν ἀνεχτές καί ἄς εἶναι καί πολύ ἐλαφριές.

VIII. Ο ΔΣΕ ΚΑΙ ΤΟ ΚΚΕ

Τό κόμμα μας, κόμμα τῆς ἐργατικῆς τάξης καί τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ, ἐμψυχωτής, ὀργανωτής καί πρωταγωνιστής στό λαϊκοαπελευθερωτικό ἀγώνα τοῦ λαοῦ μας, συνεργάζεται στήν πάλη αὐτή μέ ὅλα τά ἄλλα λαϊκά δημοκρατικά κόμματα καί ὀργανώσεις καί σάν πρωτοπόρα δύναμη στήν ἀποφασιστική ἀντιπαράθεση ἐνάντια στήν ξενική κατοχή καί τό μοναρχοφασισμό φέρει τό κύριο βάρος καί τήν κύρια εὐθύνη στόν ἀγώνα αὐτόν καί κατά συνέπεια καί τήν κύρια εὐθύνη γιά τό ΔΣΕ καί τήν ἐπιτυχία τῆς ἀποστολῆς του. Καί πρίν ἀπ' τήν 3η Ὁλομέλεια τῆς ΚΕ μας, μά πιό ὁλοκληρωτικά, ἀπ' τήν 3η Ὁλομέλεια καί δῶ, ὅταν πιά καί γιά τούς πιό καθυστερημένους ἕλληνες ἔγινε ὁλοφάνερο ὅτι οἱ ξένοι ἰμπεριαλιστές καί οἱ μοναρχοφασίστες λακέδες τους ἀπόκλειαν κάθε δρόμο γιά μιά δημοκρατική συνεννόηση πάνω στό ἐσωτερικό μας πρόβλημα, τό κόμμα μας μετατόπισε ὁριστικά τό κέντρο τῆς πάλης του στό στρατιωτικοπολεμικό τομέα, στήν μέ ὅλα τά μέσα ἐνίσχυση καί στό δυνάμωμα τοῦ ΔΣΕ. Κινητοποίησε ὅλες τίς κομματικές δυνάμεις γιά τή δουλιά αὐτή καί καταδίκασε ἀποφασιστικά τίς ὀπορτουνιστικές ταλαντεύσεις καί τούς δισταγμούς, πού ὑπῆρχαν μέσα στίς γραμμές μας, σχετικά μέ τήν ὁλοκληρωτική προσήλωση στήν ἔνοπλη πάλη, σάν ὑποχώρηση καί συνθηκολόγηση μπρο-

στά στόν ἐχθρό. Καί αὐτό τό χαρακτήρισε σάν ἀσυμβίβαστο μέ τήν ἰδιότητα τοῦ μέλους τοῦ ΚΚΕ. Ἀπό τότε πέρασαν ἀρκετοί μῆνες καί, παρά τό γεγονός ὅτι ἔχουμε μιά ὁρισμένη καλυτέρευση, ὅμως τ' ἀποτελέσματα τῆς δουλιᾶς μας δέ μποροῦμε νά τά θεωρήσουμε ἱκανοποιητικά. Ἔγινε λόγος στήν ἀρχή γιά τά λάθη καί τίς ἐλλείψεις πού παρουσιάζουμε καί γιά τήν ἀνάγκη νά τά χτυπήσουμε, νά τά διορθώσουμε πρός τίς δυό κατευθύνσεις πού παρουσιάζονται. Στήν ὑποτίμηση τῆς δύναμης τοῦ λαοῦ, πράγμα πού ὁδηγᾶ στό γονάτισμα μπροστά στόν ἐχθρό καί στίς ἀδυναμίες πού παρουσιάζουμε μέσα στό ΔΣΕ, ὅπου οἱ γραφειοκρατικές μέθοδες δουλιᾶς καί καθοδήγησης καί ἡ απόσπαση τῶν ἡγετικῶν στελεχῶν ἀπ' τή βάση, στέκονται σοβαρό ἐμπόδιο στό νά ξεδιπλώσει ὁ στρατός μας ὅλες τίς δυνατότητές του καί ὅλη τή δύναμή του στήν προσπάθειά του γιά τή νίκη. Χρειάζεται γερή προσπάθεια στήν ἰδεολογική δουλιά καί στόν ὀργανωτικό τομέα γιά νά ξεριζώσουμε τίς παρεκκλίσεις καί τίς διαστρεβλώσεις αὐτές ἀπ' τή γραμμή μας καί γιά νά εὐθυγραμμίσουμε ἔτσι τό μέτωπό μας.

Γιά νά κερδίσουμε τόν πόλεμο πρέπει νά φτιάσουμε γερό λαϊκο-επαναστατικό στρατό. Αὐτό εἶναι κάτι τό καινούργιο γιά μᾶς καί στό ἔργο μας αὐτό πρέπει ν' ἀποφύγουμε καί τά λάθη πού ἔγιναν στόν ΕΛΑΣ καί πού ὥς ἕνα βαθμό μᾶς βαρύνουν σήμερα σάν κληρονομιά. Ὁ βασικός κίνδυνος πού ἀπειλεῖ ἐδῶ τό ΚΚΕ εἶναι νά χάσουμε τήν ἐπαναστατική αὐτοτέλεια καί τήν κομμουνιστική κομματικότητά μας καί νά ὑποταχτοῦμε στίς γραφειοκρατικές καί ἀντιλαϊκές ἐπιδράσεις γιά τούς τρόπους καί μέθοδες ὀργάνωσης, καθοδήγησης, ἱεράρχησης, στελέχωσης καί στρατιωτικοπολεμικῆς ἐπίδοσης τοῦ ΔΣΕ, ἐπιδράσεις πού μᾶς ἔρχονται ἀπ' τόν ἀστικό στρατό καί σάν ἄμεση παράδοση ἀπ' τόν ΕΛΑΣ. Ὑπάρχει κίνδυνος νά χάσουμε, ὄχι τόν τυπικό, μά τόν οὐσιαστικό διευθυντικό ρόλο μέσα στό ΔΣΕ, νά χάσουμε τό κομματικό μας πρόσωπο, νά ξεχάσουμε τίς δοκιμασμένες κομμουνιστικές καί λαϊκοδημοκρατικές μέθοδες ἐπαναστατικῆς δουλιᾶς, καθοδήγησης καί ὀργάνωσης καί μπροστά στίς ἀναμφισβήτητες δυσκολίες πού παρουσιάζει γιά μᾶς ἡ καινούργια δουλιά μέσα στό στρατό, νά ὑποταχθοῦμε στό στεῖρο

γραφειοκρατισμό, στό ἀντιδραστικό πνεῦμα στρατιωτίστικης ἀντίληψης, γιά τή δουλιά αὐτή.

Τόν κίνδυνο αὐτόν πρέπει καί μποροῦμε νά τόν παραμερίσουμε ἀποφασιστικά. Αὐτό θά γίνει ὅταν πιάσουμε πολιτικά τή βάση, τή συνειδητοποιήσουμε καί τή σηκώσουμε. Ὅταν τά στελέχη μας, στρατιωτικά καί πολιτικά, σταματήσουν τήν απομόνωση, τήν ἀπόσπασή τους ἀπ' τούς κατώτερους. Ὅταν παραμερίσουν τά γραφειοκρατικά χωρίσματα καί τή γραφειοκρατική «πολυτέλεια» πού δημιουργοῦν γύρω τους καί δεθοῦν μέ τούς μαχητές τους σέ ἕνα ἑνιαῖο συναγωνιστικό, λαϊκοδημοκρατικό πολιτικό καί μαχητικό σύνολο, πού θά ξεσηκώσει ὅλο τό στρατό μας ἔτσι ὅπως τό θέλει ὁ ὑψηλός λαϊκός καί ἀπελευθερωτικός προορισμός του. Ὄχι ξεχώρισμα καί διάκριση τῶν στελεχῶν ἀπ' τή βάση. Μά ψυχική καί ἀγωνιστική ἑνότητα μαζί τους, ὅπου ὁ καθένας ξέρει καί καταλαβαίνει τόν ἑαυτό του στή θέση πού τόν βάζει τό κίνημα, σάν ἀπαραίτητο κρίκο στό ζωντανό ὀργανισμό, πού μέ πειθαρχία καί συναίσθηση τῆς εὐθύνης κάνει καί αὐτός τό ἔργο του, πού ἀποτελεῖ συστατικό κομμάτι στό κοινό ἔργο γιά τήν ἀπελευθέρωση τοῦ λαοῦ καί τῆς πατρίδας. Ἀποστολή μας στό στρατό δέν εἶναι νά γίνουμε ἐμεῖς οἱ κομμουνιστές χειρότεροι, νά χάσουμε τήν ἀνώτερη κομμουνιστική κομματικότητά μας καί νά ὑποταχτοῦμε σέ ξένες ἐπιρροές, νά δεχτοῦμε καί νά χρησιμοποιήσουμε ξένες μέθοδες. Ἀποστολή μας εἶναι νά σηκώσουμε ὁλόκληρο τό ΔΣΕ, τό κάθε στέλεχος καί τόν κάθε μαχητή του, νά τούς σηκώσουμε σάν συναγωνιστές, σάν συμπολεμιστές, σάν λαϊκοδημοκρατικούς ἀγωνιστές καί σάν στρατιῶτες τοῦ λαϊκοαπελευθερωτικοῦ στρατοῦ σέ ἀνώτερο ἐπίπεδο, νά τούς κάνουμε ὁλοένα καλύτερους στή συναίσθηση καί στήν ἐκπλήρωση τῆς ἀποστολῆς τους καί νά γινόμαστε καί μεῖς κάθε μέρα καλύτεροι. Στήν προσήλωσή μας γιά νά ἐφαρμόζεται ἀκέραια ἡ γραμμή μας εἴμαστε ἀδέκαστοι. Χτυπᾶμε καί καυτηριάζουμε τίς οἰκογενειακότητες, τήν ἀλληλοκνοχή, τίς παρεκτροπές καί τήν ἀλληλοκάλυψη εὐθυνῶν, πράγμα πού παρατηρεῖται σήμερα ἀνάμεσα σέ «γνωστούς καί φίλους», πού δέ θέλει νά δυσαρεστήσει ὁ ἕνας τόν ἄλλον γιατί κάποτε μπορεῖ νά τόν χρειαστεῖ. Τέτια πράγματα μόνο στό μο-

ναρχοφασιστικό στρατό γίνονται καί είναι γιά τό ΔΣΕ ἀπαράδεχτα καί ἀσυμβίβαστα μέ τή λαϊκοδημοκρατική ἠθική μας. Ἄγρυπνος φύλακας τῆς ἠθικῆς αὐτῆς μέσα στό ΔΣΕ εἶναι πρῶτος ἀνάμεσα στούς ἄλλους ὁ κομμουνιστής, τό μέλος τοῦ ΚΚΕ.

Μέσα σέ λίγα χρόνια ἡ ἱστορία βάζει τό ΚΚΕ, βάζει ἐμᾶς τούς κομμουνιστές, μπροστά σέ νέα ἀποφασιστική δοκιμασία. Τήν πρώτη φορά δέν τά καταφέραμε καλά ἄν καί ὁ λαός πάλαιψε ἡρωικά τό χιτλεροφασίστα καταχτητή καί τήν ἰμπεριαλιστική ἔνοπλη ἀγγλική εἰσβολή. Σήμερα ὑπάρχουν ξανά ὅλες οἱ δυνατότητες γιά τή νίκη, παρ' ὅλο πού οἱ συνθῆκες εἶναι πιό δύσκολες. Τή νίκη θά τήν ἀποσπάσει ὁ λαός καί θά τήν κερδίσει ὁ ΔΣΕ, ὅταν ἐμεῖς οἱ κομμουνιστές, ἐπικεφαλῆς ὅλων τῶν λαϊκῶν ἀγωνιστῶν, διορθώσουμε τά περασμένα λάθη, ξεριζώσουμε τίς ἐλλείψεις, συγκεντρώσουμε ὅλους τούς ἐργαζόμενους καί τούς πατριῶτες ἕλληνες γύρω ἀπ' τή σημαία τῆς ἀνεξαρτησίας καί τῆς δημοκρατίας καί ὀργανώσουμε μέ τή σκληρή δουλιά, τήν αὐτοθυσία καί τόν ἡρωισμό, πού διακρίνει τούς κομμουνιστές, τό ΔΣΕ, στήν ἀνώτερη, ἠθικά, πολιτικά καί στρατιωτικά, ἐκείνη δύναμη πού θά συντρίψει τό μοναρχοφασισμό καί θ' ἀπαλλάξει τή χώρα ἀπτήν ξενική κατοχή. Ὁ Στάλιν λέει: «Στρατός πού ξέρει γιατί πολεμᾶ εἶναι ἀκατανίκητος». Στά χέρια τά δικά μας εἶναι νά φτιάξουμε τό ΔΣΕ τέτιο στρατό ἀκατανίκητο. Ἡ ἡρωική πάλη τοῦ ΔΣΕ δείχνει πώς ὁ ἐχθρός δέν μπόρεσε πουθενά νά μᾶς νικήσει ἀπό παλικαριά δική του. Μά αὐτό δέ φτάνει. Πρέπει ἐμεῖς νά τόν συντρίψουμε γιά νά ἐλευθερώσουμε τήν πατρίδα μας.

IX. ΜΕΡΙΚΑ ΑΛΛΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἡ δουλιά στίς πόλεις. Αὐτοῦ διαθέτουμε ἰσχυρές δυνάμεις, σοβαρές ἐφεδρεῖες. Μά πρέπει νά σπάσουμε τή διστακτικότητα καί τίς ταλαντεύσεις. Εἶναι «περίεργο», ἀκατανόητο καί ἀπαράδεχτο γιά ἕναν κομμουνιστή μέσα στίς σημερινές συνθῆκες πού τό δολοφονικό ὄργιο τοῦ μοναρχοφασισμοῦ ξεσπερνᾶ κάθε προηγούμενο, νά σκοτώνονται ὀπαδοί μας χωρίς νά προβάλουν ἀντίσταση, νά πιάνονται εἰρηνικά

ἐνῶ ξέρουν ὅτι θά ἐχτελεστοῦν. Πρέπει σήμερα νά ξεσηκώνου-
με παντοῦ καί πάντοτε καί ἰδιαίτερα μέσα στίς πόλεις, τό
νεῦμα τῆς καθολικῆς ἀντίστασης. Καί παράλληλα μέ τή δουλιά
πού κάνουν στίς πόλεις οἱ κομματικές ὀργανώσεις πρέπει, ἰδι-
αίτερα καί ἀνεξάρτητα ἀπ' αὐτές, μέ τίς πόλεις ν' ἀσχοληθεῖ
σοβαρά καί ἀποτελεσματικά καί ὁ ΔΣΕ καί ἰδιαίτερα οἱ πολι-
τικοί μας ἐπίτροποι. Μέ τίς πόλεις καί κυρίως μ' αὐτές, πού
κοντά τους βρίσκονται τμήματά μας, πρέπει νάχουμε στενή σύν-
δεση καί ἐπικοινωνία. Πρέπει στίς πόλεις αὐτές μέ δική μας δου-
λιά νά δημιουργήσουμε μαχητικές ὁμάδες καί τμήματα τοῦ ΔΣΕ
πού θά δροῦν καί ἀνεξάρτητα—ἀντάρτικα καί σαμποταριστι-
κά—καί ὅταν θά χρειάζεται καί σέ συνδυασμό μέ τά τμήματά
μας ἀπόξω. Τή δουλιά πού κάνουμε στόν τομέα αὐτόν πρέπει
νά τήν ἐπεχτείνουμε καί νά τήν καλυτερέψουμε καί δέν πρέ-
πει ν' ἀφήσουμε πόλη χωρίς τέτια δική μας ὀργάνωση καί
δράση. Ἐδῶ χρειάζεται πρωτοβουλία, πρωτοτυπία, πονηριά, εὐ-
λυγισία, ψυχραιμία, θάρρος. Νά διαλέξουμε ἀπ' τά καλύτερα
πρόσωπα καί νά τά καθοδηγοῦμε ἀπό κοντά. Καί δέν ὑπάρχει
ἀμφιβολία ὅτι θά πετύχουμε. Καί στόν κλάδο αὐτόν πρέπει νά
δείξουμε ὅτι εἴμαστε καλοί κομμουνιστές.

Δεύτερο, ἔχουμε τή δουλιά μέσα στίς κυβερνητικές ἔνο-
πλες δυνάμεις. Αὐτοῦ τό ἔδαφος εἶναι γόνιμο, ὅμως οἱ ἐπιτυ-
χίες μας εἶναι ἀσήμαντες. Τό ἔδαφος εἶναι γόνιμο γιατί καί
σήμερα ἀκόμα, ὕστερα ἀπό τόση ἐπιλογή καί ἐκκαθάριση, ἕνα
μεγάλο ποσοστό ἀπό ἄντρες καί ἀξιωματικούς, στίς ἔνοπλες
δυνάμεις πού ἔχει ὁ μοναρχοφασισμός, εἶναι ὀπαδοί μας, δημο-
κρατικοί. Ἕνα ἄλλο σημαντικό ποσοστό εἶναι αὐτοί πού δέν
ἔχουν καμιά διάθεση νά δόσουν τή ζωή τους γιά τούς ξένους
ἰμπεριαλιστές καί τή ντόπια ἀντίδραση. Μέ τέτια σύνθεση οἱ
μοναρχοφασιστικές ἔνοπλες δυνάμεις δέν μποροῦν νάχουν κανέ-
να ἠθικό. Μιά ἀδιάψευστη γι' αὐτό ἀπόδειξη εἶναι τό γεγονός
ὅτι δέν ὑπάρχει οὔτε μιά μοναδική περίπτωση πού ἀξιωματι-
κός, στρατιώτης, ΜΑΥ, χωροφύλακας εἴτε ἐθνοφρουρίτης, πού
πιάστηκε ἀπό μᾶς, ὅσο φανατικός μοναρχοφασίστας καί χίτης
νάταν, δέν ὑπάρχει οὔτε μιά μοναδική περίπτωση, πού νάχε
τό θάρρος νά πεῖ, ὄχι, νά ὑπερασπίσει τά φρονήματά του. Ὅλοι

οἱ χίτες τους, δέ μιλῶ γιά τούς δικούς μας πού προσχωροῦν
σέ μᾶς, μόλις πιαστοῦν γίνονται ἀμέσως κουκουέδες καί ἐαμί-
τες! Ὥστε στό μοναρχοφασιστικό ταμπούρι ἠθικό δέν ὑπάρχει.
Κι αὐτό πού ὑπάρχει τό κλονίζουμε καί θά τό κλονίσουμε ἀκό-
μα πιό πολύ μέ τήν πολιτική μας τῆς συμφιλίωσης καί μέ τέ-
τια μέτρα σάν τήν ἀμνηστία, πού πρόκειται νά δόσουμε.
Ἐκεῖνο, λοιπόν, πού χρειάζεται εἶναι δουλιά διαφωτιστική, πο-
λιτική, ὀργανωτική μέσα στίς ἔνοπλες ἐχθρικές δυνάμεις καί
πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἀνάμεσα στούς φαντάρους καί τούς ἐθνοφρουρί-
τες, πού κατά 95% εἶναι ἐργαζόμενοι. Ἀπ' τήν πλευρά αὐτή
πολύ εὐαίσθητη εἶναι ἡ ἐθνοφρουρά καί ἔχουμε ἀπό τώρα κιό-
λας, πού μόλις ἄρχισε νά ὀργανώνεται, πολλά σημάδια ἀστά-
θειας καί ἀποσύνθεσής της. Ἔχουμε ἀρκετά παραδείγματα γιά
καλή δουλιά στόν τομέα αὐτόν. Πολλές φορές ὅμως, ἔρχονται
οἱ ἴδιοι οἱ φαντάροι σέ μᾶς, ζητᾶν ἐπαφή, βοήθεια, καθοδήγη-
ση καί μεῖς δέν προσέχουμε ὅσο πρέπει, ἀμελοῦμε. Μή ξεχνᾶ-
με ὅτι μιά καλή δουλιά μας ἀπό 5-10 δικούς μας μέσα σέ ἕνα
ἐχθρικό τάγμα μπορεῖ νά φέρει πιό γόνιμο ἀποτέλεσμα ἀπό μιά
ὁλόκληρη ταξιαρχία μας. Ἄς προσέξουμε, λοιπόν, καί ἄς ὀργανώ-
σουμε τή δουλιά αὐτή πιό καλά. Πεῖρα ἔχουμε, ἀνθρώπους ἔχουμε,
τό ἔδαφος εἶναι κατάλληλο. Ὅταν οἱ φαντάροι καί οἱ ἐθνοφρουρί-
τες ἀκοῦν ὅτι δέν τούς θεωροῦμε ἐχθρούς μας καί δέν τούς χτυ-
πᾶμε, δέ μᾶς χτυπᾶν κι αὐτοί. Ἄν δουλέψουμε λίγο πιό καλά
τότε ὄχι μόνο δέ θά ἀντιδροῦν καί δέ θά μᾶς ἐνοχλοῦν μά
θάρθουν καί μαζί μας. Κι ἐδῶ, λοιπόν, ἀνοίγεται προοπτική
γιά καρποφόρα δουλιά γιά τόν καθένα μας. Χίλιες δυό μέθοδες
μποροῦμε νά χρησιμοποιήσουμε γιά νά πλησιάσουμε καί νά διαφω-
τίσουμε τούς φαντάρους, τούς ἐθνοφρουρίτες, ὅλους τούς ἔνο-
πλους τοῦ ἐχθροῦ. Δέν πρέπει νά ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ὅταν
δουλέψουμε καλά θάχουμε πλούσια ἀποτελέσματα.

Τρίτο, ἡ δουλιά στά μετόπισθεν τοῦ ἐχθροῦ, στά χωριά πού
ἐλέγχει ὁ ἐχθρός καί στά ἡμιελεγχόμενα. Στίς περιοχές αὐτές
ἐκτός ἀπ' τή δράση πού κάνουν οἱ ὁμάδες μας, οἱ σαμποταρι-
στές καί οἱ ἐλεύθεροι σκοπευτές μας μέ τίς διεισδύσεις τους,
πρέπει ἐκεῖ ὅπου ὁ πληθυσμός δέν διώχτηκε στίς πόλεις, νά δη-
μιουργήσουμε ἔνοπλες ὁμάδες τῆς λαϊκῆς αὐτοάμυνας πού θά

ρά τόσο σά βοηθητικό τμῆμα τοῦ ΔΣΕ ὅσο καί γιά νά ὑπερα-
σπίζει τό χωριό ἀπ' τίς μοναρχοφασιστικές ἐπιδρομές. Στόν
τομέα αὐτόν ἔχουμε ὁρισμένη πεῖρα. Πάνω στή βάση τῆς δου-
λιᾶς πού ἐδῶ κάνουμε, πρέπει νά τείνουμε νά μαζικοποιήσου-
με καί νά δραστηριοποιήσουμε τή λαϊκή αὐτοάμυνα.

Τέταρτο, μιά ἀπ' τίς πιό σοβαρές δουλιές πού ἄμεσα ὑπά-
γονται στή δικαιοδοσία τοῦ πολιτικοῦ ἐπίτροπου εἶναι καί τό
ζήτημα τοῦ προσωπικοῦ, τῶν στελεχῶν, τῶν ἀνθρώπων γενικά.
Τό ζήτημα αὐτό πιάστηκε καί πιό πάνω, ἐπανέρχομαι γιατί
εἶναι πολύ σοβαρό καί ἀξίζει νά τό ξανατονίζουμε. Ὁ πολιτι-
κός ἐπίτροπος εἶναι ἐκεῖνος πού πρέπει νά ἔχει τήν πιό ἔγκυ-
ρη γνώμη γιά τό στέλεχος καί γιά τό μαχητή. Αὐτό πάει νά
πεῖ ὅτι ξέρει τή ζωή τους, τήν ἐξέλιξή τους, τά προτερήματα
καί τά ἐλαττώματά τους, τήν προοπτική τῆς ἀνάπτυξης καί τά
βοηθᾶ γιά νά βρίσκουν πάντα τό σωστό δρόμο. Ἰδιαίτερα προ-
σέχει ὁ πολιτικός ἐπίτροπος νά ἀξιοποιεῖται ἐπάξια τό κάθε
στέλεχος καί ὁ κάθε μαχητής. Ἐδῶ πρέπει νά σημειώσουμε ὅτι
εἴμαστε πολύ σφιχτοί, ἀπαράδεχτα σφιχτοί μέ τίς ἠθικές ἀμοι-
βές καί τίς προαγωγές γιά ἡρωισμό, γιά ἀνδραγαθία. Καί ἐδῶ
μᾶς βαρύνει ἡ ἐπίδραση τοῦ ἀστικοῦ στρατοῦ, ἡ κληρονομιά
τῆς ἐπετηρίδας. Μέ τήν κατάσταση αὐτή πρέπει νά τελειώνου-
με. Στό ΔΣΕ ἡ ἱεράρχηση τῶν στελεχῶν καί οἱ προαγωγές πρέ-
πει νά γίνονται μόνο μέ βάση τήν ἱκανότητα καί τήν πολεμι-
κή ἐπίδοση. Ὁ ἡρωισμός εἶναι τεράστια κινητήρια ἐπαναστατι-
κή δύναμη. Καί μεῖς τή δύναμη αὐτή πρέπει νά τήν ἀξιοποιή-
σουμε ἐξαντλητικά. Καμιά ἡρωική πράξη, κανένα κατόρθωμα
ἀξιωματικοῦ καί μαχητῆ δέν πρέπει νά μένει χωρίς ἄμεσο ἀπο-
τέλεσμα, χωρίς ἠθική ἀμοιβή. Ἔχουμε παλικάρια πού μέ τό
ὁπλοπολυβόλο ρίξαν ἀεροπλάνο καί τό γεγονός αὐτό πέρασε σχε-
δόν ἀπαρατήρητο. Ἔχουμε τούς συνδέσμους μας, πού ἐκτελοῦν
διακινδυνεύοντας κάθε ὥρα τή ζωή τους, πολύ σοβαρό ἔργο καί
μεῖς ποτέ οὔτε κάν τούς ἀναφέραμε στήν ἡμερησία διαταγή.
Εἶναι οἱ πιό ἀφανεῖς ἥρωές μας καί πρέπει νά τούς ἐχτιμήσου-
με ὅπως πρέπει. Γενικά πρέπει νά προσέξουμε τό ζήτημα αὐτό,
πού εἶναι σοβαρός μοχλός γιά νά πολλαπλασιαστεῖ ὁ μαζικός
καί ὁ ἀτομικός ἡρωισμός στό ΔΣΕ. Πρέπει νά ἐφαρμόσουμε τά

παράσημα, καί γιά τίς πιό ἐξαιρετικές περιπτώσεις πρέπει νά καθιερώσουμε καί τήν πιό τιμητική διάκριση, πού εἶναι νά γίνει κανένας λαϊκός ἥρωας. Ἐξαιρετική φροντίδα συγκεντρώνει ὁ πολιτικός ἐπίτροπος, ὅπως καί ὅλη ἡ διοίκηση, στούς τραυματίες μας. Ἡ πρώτη ἔγνοια μας πρέπει νἆναι γι' αὐτούς στό ζήτημα τοῦ ρουχισμοῦ, τροφῆς, καταλύματος, φαρμάκων καί πρέπει νά θεωροῦμε σάν μεγάλη ἀτιμωτική πράξη νά ἀφήνουμε τούς τραυματίες μας, μά καί τούς νεκρούς μας, στά χέρια τοῦ ἐχθροῦ, πού θά τούς ἐχτελέσει ὁπωσδήποτε. Ἡ διάσωση τῶν τραυματιῶν μας εἶναι πρώτη ὑποχρέωση τιμῆς γιά ἀξιωματικούς καί μαχητές. Καί ἡ παράλειψη στό καθῆκον αὐτό συνεπάγεται γιά τόν ὑπεύθυνο παραπομπή στό συμβούλιο τιμῆς καί στό στρατοδικεῖο.

Πέμπτο, λίγα λόγια γιά τή διαφώτισή μας πού κι αὐτή βασικά ὑπάγεται στή δικαιοδοσία τοῦ πολιτικοῦ ἐπίτροπου. Γιά βασική ἀποστολή της ἡ διαφώτιση ἔχει νά κατατοπίζει τό μαχητή, ἁπλά καί κατανοητά, μέ συζητήσεις, μέ ὁμιλίες, μέ τά ἔντυπα μέσα μας γιά τήν κατάσταση, νά τόν προσανατολίζει σωστά, νά λύνει τίς ἀπορίες του, ν' ἀπαντᾶ στά ἐρωτήματα πού τοῦ γεννιένται. Πρέπει ν' ἀποφεύγει τίς γενικολογίες καί τά παχιά καί ἀδειανά λόγια. Τονίζει καί ἀνεβάζει τό προσωπικό παράδειγμα καί τήν ἡρωική πράξη. Ὀργανώνει τήν ψυχαγωγία τοῦ πολεμιστῆ μέ ὁμαδικό διάβασμα καλοῦ βιβλίου, μέ τό τραγούδι, τό χορό, τό θέατρο καί τό συναγωνιστικό γλέντι. Παράλληλα ἡ διαφώτιση φροντίζει γιά τήν πολιτική, τή θεωρητική καί πραχτική στρατιωτικο-πολεμική μόρφωση καί ἐκπαίδευση τοῦ στρατοῦ. Ἐδῶ θά βοηθήσει πολύ καί τό μηνιάτικο ὄργανο, πού θά βγάλουμε, ὅταν τό προσέξουμε. Πρέπει νά παρατηρήσουμε ὅτι ὑπάρχει μιά ὁρισμένη ὑποτίμηση γιά τή διαφώτιση, ἐνῶ εἶναι ἕνα ἀπ' τά πιό γερά ὅπλα, ὁ μισός ὁ πόλεμος, θά μποροῦσε κανένας νά πεῖ, τόσο στό ρόλο πού παίζει, γιά νά κρατᾶ τό στρατό μας σέ ἀνώτερο μαχητικό ἐπίπεδο μέ ἀκμαῖο τό ἠθικό, ὅσο καί μέ τή δουλειά της πού πρέπει νά κάνει στίς ἀντίπαλες δυνάμεις. Ἔχουμε ὅλη τή δυνατότητα νά ἀναπτύξουμε τή διαφωτιστική δουλειά μας καί νά τήν κάνουμε ἀντάξια τοῦ προορισμοῦ της. Κι αὐτό πρέπει νά τό ἐπιδιώξουμε μέ ἀποφασιστικότητα.

Ἕκτο. Γιά τίς γυναῖκες καί τούς νέους. Ἡ λύσσα πού ἡ ἀντίδραση δείχνει γιά τή συμβολή τῆς γυναίκας στόν ἀγώνα μας καί ἡ δολοφονική τρομοκρατία πού ἐφαρμόζει ἐνάντιά της, δίνει τό μέτρο γιά τήν ἀξία τῆς συμβολῆς αὐτῆς. Ἡ γυναίκα σέ μᾶς εἶναι ἰσότιμη. Καί ἰσότιμη εἶναι καί ἡ συμμετοχή της στό ΔΣΕ. Ἐδῶ ὅμως πρέπει ν' ἀποφύγουμε τίς ὑπερβολές. Ἡ γυναίκα ἀγωνίζεται τόν ἴδιο σκοπό μέ ὅλους μας. Ἔχει τή θέση της καί στό ΔΣΕ. Ἐδῶ ὅμως πρέπει νά χρησιμοποιηθεῖ ἐκεῖ πού μπορεῖ ν' ἀποδόσει πιό καλά, σύμφωνα καί μέ τίς γυναικεῖες ἱκανότητές της, πού τήν κάνουν πιό κατάλληλη γιά τίς ἕνα σωρό βοηθητικές ὑπηρεσίες πού ἔχει ἕνας στρατός. Ἔτσι θά διορθώσουμε καί μιά ἀνωμαλία πού παρουσιάζεται σέ μᾶς. Ὅταν πᾶς σέ μιά μονάδα θά σοῦ χτυπήσει ἀμέσως στό μάτι ἡ διαφορά πού ὑπάρχει ἀνάμεσα στή συνολική καί στήν παραταχτή δύναμη σέ ἄντρες. Τό κακό αὐτό πρέπει νά λείψει. Στό στρατό μας ὅλοι οἱ ἄντρες μάχιμης ἡλικίας καί ὅταν ἀκόμα ὑποχρεωτικά ἐκτελοῦν βοηθητική ὑπηρεσία, εἶναι τό ἴδιο μάχιμοι ὅπως καί ὅλοι οἱ ἄλλοι. Αὐτό πρέπει νά τό ἐφαρμόσουμε αὐστηρά ὁπότε θ' αὐξήσουμε σημαντικά τήν παραταχτή, τή μαχητική μας δύναμη. Στίς βοηθητικές ὑπηρεσίες νά βάλουμε κατά προτίμηση γυναῖκες. Καί στά μάχιμα τμήματα θά στέλνουμε γυναῖκες μόνον ὅταν τό ζητᾶν οἱ ἴδιες καί μόνο ἀφοῦ αὐτό ἐγκριθεῖ ἀπ' τή διοίκηση. Ἔτσι ἐνθαρρύνουμε τή γυναίκα νάρθει στό ΔΣΕ. Φυσικά καί οἱ γυναῖκες πού εἶναι στίς βοηθητικές ὑπηρεσίες πρέπει νάχουν κι αὐτές τό ὅπλο τους καί νά πολεμᾶν ὅταν ἡ κατάσταση τό ἐπιβάλλει, ὅπως πολεμᾶν γέροι, γριές καί παιδιά ὅταν ὑπερασπίζονται τή ζωή τους ἀπ' τίς μοναρχοφασιστικές δολοφονικές ἐπιδρομές.

Ἐξαιρετική εἶναι ἡ συμμετοχή τῆς νεολαίας μας στόν ἀγώνα μας γενικά καί στό ΔΣΕ ἰδιαίτερα. Ἡ πεῖρα ἀπ' τή δημιουργία τῆς Δημοκρατικῆς Νεολαίας καί τῶν ξεχωριστῶν τμημάτων της εἶναι θετική. Ἡ Δημοκρατική Νεολαία στό στρατό μας πρέπει νά λειτουργεῖ σάν τμῆμα τῆς δημοκρατικῆς συνέλευσης καί νάχει καί τή δική της αὐτοτελῆ ζωή μέ τίς συγκεντρώσεις της, τήν ψυχαγωγία της, τόν ἀθλητισμό, πού αὐτή κυρίως πρέπει ν' ἀναπτύξει στό στρατό μας. Ταυτόχρονα τά τμήματα τῆς

Δημοκρατικῆς Νεολαίας στό ΔΣΕ πρέπει νάχουν τή φιλοδοξία νά γίνουν οἱ ἐπίλεκτοι σχηματισμοί του. Αὐτό, ἄλλωστε, εἶναι καί μέσα στό αἷμα καί τήν ψυχή τῆς νεολαίας, πού μέ τά ἔργα της, τήν αὐτοθυσία, τήν πολεμικότητα καί τόν ἡρωισμό της δείχνει καθημερινά ὅτι εἶναι ἄξια τῆς ἐμπιστοσύνης πού τῆς δείχνει ὁ λαός, ἄξιο γέννημα καί θρέμμα τῆς ἡρωικῆς ΕΠΟΝ.

Καί ἕνα τελευταῖο. Κάτι ἄλλο πού χτυπᾶ ἐπίσης στό μάτι ὅταν πᾶς σέ ἕνα ἀρχηγεῖο εἴτε σέ μιά διοίκηση ἤ τμῆμα εἶναι ὅτι τά μέτρα ἀσφάλειας εἶναι πολύ χλιαρά, ἄν δέν λείπουν ὁλότελα σχεδόν. Τό ἴδιο καί τά στελέχη μας δέν παίρνουν σχεδόν κανένα μέτρο γιά τήν προσωπική τους ἀσφάλεια. Ἡ κατάσταση αὐτή δείχνει σοβαρή ὑποτίμηση τοῦ ἐχθροῦ, πράγμα πού τό πληρώσαμε ὥς τά σήμερα ἀρκετά ἀκριβά. Ὁ ἐχθρός χρησιμοποιεῖ ὅλα τά μέσα γιά νά μᾶς χτυπᾶ στόν τομέα αὐτόν. Τήν κατασκοπεία, τήν προδοσία, τούς αἰφνιδιασμούς. Χρησιμοποιεῖ γιά τό σκοπό αὐτό καί εἰδικές ὁμάδες, ἔχει τούς ΛΟΚ, ἑτοιμάζει καί ἀλεξιπτωτιστές πού οἱ ἀμερικάνοι πιστεύουν νά τούς χρησιμοποιήσουν καλύτερα ἀπ' ὅ,τι δέν τόκαναν οἱ ἄγγλοι συνάδελφοί τους. Τό ζήτημα τῆς ἀσφάλειας γιά τίς διοικήσεις, τά στελέχη μας καί τά τμήματά μας δέν εἶναι μόνο στρατιωτικό, μά πρίν ἀπ' ὅλα πολιτικό ζήτημα. Ὅποιος δέν καταλαβαίνει τή σημασία του καί δέν παίρνει τά μέτρα του, αὐτός, τό θέλει εἴτε ὄχι, βοηθᾶ τόν ἐχθρό, πού σάν μιά ἀπ' τίς κύριες ἐπιδιώξεις του ἔχει νά ἐξουδετερώσει τίς διοικήσεις καί τά στελέχη μας. Πρέπει τήν προσωπική εὐθύνη γιά τά μέτρα ἀσφάλειας νά τήν ἀναθέσουμε στούς πολιτικούς ἐπιτρόπους καί ν' ἀπαιτήσουμε ἡ δουλιά αὐτή νά γίνει καλά. Ἕνα ἀπ' τά στοιχεῖα τῆς ἀσφάλειας εἶναι νᾶναι οἱ διοικήσεις εὐκίνητες, νά μήν ἔχουν δηλαδή βαρύ καί παραφουσκωμένο μηχανισμό πού τούς δένει τά πόδια. Καί μιά πού μιλᾶμε γιά διοικήσεις καί μηχανισμό καί γιά νά τελειώνω μέ τά «μικρά» αὐτά ζητήματα, πρέπει νά εἰπωθεῖ ὅτι οἱ διοικητές μας, στρατιωτικοί καί πολιτικοί, ἄς προσέξουν μέ τούς προσωπικούς συνδέσμους πού χρησιμοποιοῦν. Ὅταν τούς χρειάζονται γιά τήν ὑπηρεσία τους καί γιά τίς ἀνάγκες τοῦ γραφείου πάει καλά. Ὁ θεσμός ὅμως, τῆς προσωπικῆς ὀρντινάτσας, εἶναι γιά τό ΔΣΕ ἀπαράδεχτος.

X. ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΑΝΗΚΕΙ ΣΕ ΜΑΣ

Παλαίβουμε γιά τό δίκιο. Θέλουμε τό καλό τοῦ λαοῦ. Καί τά ἔργα μας, μέσα στή φωτιά τοῦ πολέμου, τό ἀποδείχνουν περίτρανα. Τό δρόμο πού ἀνοίγουμε καί τά θεμέλια πού βάζουμε, γιά νά ἀνοικοδομήσουμε τή λεύτερη, ἀνεξάρτητη καί δημοκρατική Ἑλλάδα, δέ θά τά γνώριζε ποτέ ὁ λαός ἄν δέν εἶχε τό ΔΣΕ καί τή λαϊκοδημοκρατική κυβέρνησή του. Καί τή δύναμή μας τήν ἀποδείχνει καί μόνο τό γεγονός ὅτι δίνουμε γενική ἀμνηστία, τή στιγμή πού ἡ ἀντίδραση βυθίζεται στό ἔγκλημα, πνίγοντας τήν πατρίδα μας στό αἷμα.

Τό ἔργο μας εἶναι τραχύ καί οἱ δυσκολίες βρίσκονται ἀκόμα μπρός. Μά ἔχουμε τό στρατό μας πού παλαίβει ἡρωικά.

Μέ τήν πολιτική μας τῆς συμφιλίωσης ἑνώνουμε τό λαό καί αὐτοῦ βρίσκεται τό ἀκατανίκητό μας. Μέσα στό χάος καί τά ἐρείπια πού συσσωρεύει καθημερινά ἡ ἀμερικανοαγγλική κατοχή καί ὁ μοναρχοφασισμός, ξυπνᾶν ὁλοένα καί περισσότεροι Ἕλληνες. Ἡ ἀντικειμενική κατάσταση εἶναι σήμερα περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλη φορά εὐνοϊκή γιά νά δημιουργηθεῖ τό πιό πλατύ παλλαϊκό πανελλαδικό μέτωπο. Ἕνα μέτωπο πού θά συνενώσει ὅλους τούς ἐργάτες, ἀγρότες, τούς ὑπαλλήλους καί ἐπαγγελματίες, τούς διανοούμενους καί τούς πατριῶτες βιοπαλαιστές σέ ὅποια κοινωνική τάξη καί ἄν ἀνήκουν, τούς σλαβομακεδόνες πού γιά πρώτη φορά ἀνάπνευσαν λεύτερα καί πού τόσα πολλά προσφέρουν στόν ἀγώνα, τούς τούρκους, τή νεολαία μας, ὅλους τούς δημοκράτες. Ἕνα μέτωπο πού θάχει γιά ψυχή του τό ΕΑΜ καί τό ΚΚΕ, τούς πρωτοστάτες στό λαϊκο-απελευθερωτικό ἀγώνα, αὐτούς πού μέ ἔργα δείχνουν τήν ἀπεριόριστη προσήλωσή τους στήν ὑπόθεση τοῦ λαοῦ, τῆς ἀνεξαρτησίας, τῆς δημοκρατίας. Δέ ζαλιζόμαστε ἀπ' τό ἔργο μας καί ξέρουμε νά πατᾶμε πάντα σέ στέρεο ἔδαφος. Δέν ἐπιδιώκουμε χίμαιρες καί παλαίβουμε γιά κάτι πού τό καταλαβαίνει καί τό νιώθει ὁ κάθε Ἕλληνας. Θέλουμε νά φύγουν οἱ ξένοι ἀπ' τήν Ἑλλάδα καί νά ἀποκατασταθεῖ ἡ δημοκρατία γιά νά κανονίσει ἐλεύθερα ὁ λαός τίς τύχες του ὅπως αὐτός θέλει. Παλαίβουμε γιά νά συντρίψουμε τή βία τοῦ μοναρχοφασισμοῦ. Μά ποτέ δέν ἀπο-

βλέψαμε νά ἐπιβληθοῦμε ἐμεῖς μέ τή βία, οὔτε μονοπωλιακά, γιατί ἔχουμε ἐμπιστοσύνη στό λαό, ἐκπροσωποῦμε τό συμφέρον τῆς Ἑλλάδας, συνεργαζόμαστε καί εἴμαστε πάντα πρόθυμοι νά συνεργαστοῦμε μέ ὅλους τούς πατριῶτες καί μέ ὅλες τίς δημοκρατικές ὀργανώσεις, στήν κοινή προσπάθεια γιά τό καλό τοῦ τόπου. Δέν ξεφύγαμε ποτέ ἀπ' τή γραμμή, ἀπ' τήν πολιτική, ἀπ' τό πρόγραμμα τοῦ ΕΑΜ. Ἡ Προσωρινή Δημοκρατική Κυβέρνηση αὐτό τό πρόγραμμα καί αὐτή τήν πολιτική ἐφαρμόζει. Καί ἡ κυβέρνησή μας εἶναι προσωρινή μέ διπλή ἔννοια. Πρῶτο, εἶναι προσωρινή, γιατί τεχνικοί καθαρά λόγοι δέν ἐπέτρεψαν νά συμπεριληφθοῦν σ' αὐτήν καί ὅλα τά κόμματα καί οἱ ὀργανώσεις πού παλαίβουν γιά τόν ἴδιο σκοπό καί ἔχουν τά ἴδια λαϊκοδημοκρατικά ἰδανικά. Δεύτερο, εἶναι προσωρινή γιατί τήν ὁριστική διαμόρφωσή της θά τήν πάρει ὅταν θά συνέλθει, ὕστερα ἀπό λεύτερες, δημοκρατικές ἐκλογές, ἡ Λαϊκή Ἐθνοσυνέλευση.

Νά, λοιπόν, τί ἐπιδιώκουμε: νά κρίνει καί ν' ἀποφασίσει ὁ λαός. Ποτέ δέν ξεφύγαμε οὔτε καί τώρα θά ξεφύγουμε ἀπ' τό λαϊκοδημοκρατικό αὐτό δρόμο.

Τό ΚΚΕ πού παλαίβει, τριάντα τώρα χρόνια, γιά τήν ἀπελευθέρωση καί τήν προκοπή τοῦ λαοῦ καί πού στόν ἀγώνα του αὐτό τόσες θυσίες πρόσφερε καί προσφέρει καί σήμερα καθημερινά, μιά μοναδική φιλοδοξία ἔχει: νά συνεισφέρει ὅσα μπορεῖ, νά ἀγωνιστεῖ στήν πρώτη γραμμή γιά νά καταχτηθεῖ καί ἐξασφαλιστεῖ ἡ λαϊκοδημοκρατική ἀναδημιουργία τῆς χώρας, τό ἐθνικό, πολιτικό καί κοινωνικό ξεσκλάβωμα τοῦ λαοῦ. Τό ΚΚΕ μέσα στούς τριαντάχρονους ἀγῶνες κατάχτησε τήν ἐμπιστοσύνη τῆς ἐργατιᾶς καί ὅλου τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ, βγῆκε, μαζί καί ἐπικεφαλῆς τῶν δημοκρατικῶν ὀργανώσεων, στήν πλατιά λεωφόρο τῆς ἀνοιχτῆς πολιτικῆς πάλης γιά τή λαϊκή ἐξουσία, ἔγινε, γιά νά χρησιμοποιήσουμε ἕνα λόγο τοῦ Λένιν, «τό μυαλό, ἡ τιμή καί ἡ συνείδηση» τῆς Ἑλλάδας.

Πρίν ἑκατό χρόνια οἱ Μάρξ καί Ἔνγκελς δημοσίεψαν τό «Μανιφέστο τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος», αὐτό τό πραγματικό εὐαγγέλιο τῆς ἐργατικῆς τάξης καί ὁλόκληρης τῆς ἐργαζόμενης ἀνθρωπότητας, πού ὁ Στάλιν τό ὀνόμασε «τό ἆσμα ἀσμάτων τοῦ μαρξισμοῦ». Τό δρόμο πού χάραξε τό «Μανιφέστο»

ἀκολούθησε τό προλεταριάτο στά ἑκατό χρόνια πού πέρασαν, γιά νά δημιουργήσει κάτω ἀπ' τήν ἡγεσία τῶν Λένιν καί Στάλιν, μέ τή νίκη τῆς Μεγάλης σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης, πρίν 30 χρόνια, στή Ρωσία, τό πρῶτο σοσιαλιστικό κράτος στόν κόσμο, τό Φῶς ἐξ Ἀνατολῆς, πού λάμπει σήμερα ἄσβυστο γιά ὅλο τόν κόσμο, γιά ὁλόκληρη τήν ἀνθρωπότητα, ἔξω ἀπ' τή χούφτα τῶν ἐκμεταλλευτῶν. Σήμερα, ὕστερα ἀπ' τό δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, στίς χῶρες τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας ἐπεχτείνεται ἡ δημιουργία πού ἐγκαινίασε ὁ Ὀχτώβρης στή Σοβιετική Ἕνωση.

Τό μέλλον ἀνήκει σέ μᾶς, γιατί μένουμε πιστοί στούς Μάρξ-Ἔνγκελς-Λένιν-Στάλιν, στή διδασκαλία τους, στά λαϊκά ἰδανικά τους. Πάνω στό δρόμο πού αὐτοί χάραξαν παλαίβει σήμερα ὁ λαός μας, γιατί ἄλλος δρόμος δέν ὑπάρχει. Καί ὅπως λέει ὁ Λένιν, «ἕνας λαός πού παλαίβει γιά τή λευτεριά του δέν μπορεῖ ποτέ νά νικηθεῖ». Ἡ ἱστορία μᾶς ἔταξε στήν ἡγεσία τοῦ ἡρωικοῦ αὐτοῦ λαοῦ. Καί πρέπει μέ ἔργα ν' ἀποδείξουμε ὅτι εἴμαστε ἄξιοι τῆς ἱστορικῆς αὐτῆς ἀποστολῆς μας. Καί τό πρῶτο ἔργο μας εἶναι νά φτιάσουμε τό ΔΣΕ πανίσχυρο καί ἱκανό νά πραγματοποιήσει σύντομα τήν ἀπελευθέρωση τῆς πατρίδας μας. Στό ἔργο αὐτό θά δείξει καί ὁ καθένας μας μέ τή δουλιά του ἄν εἶναι ἄξιος μαχητής, ἄξιο μέλος τοῦ ΚΚΕ. Τό παρελθόν μας, οἱ δεκάδες χιλιάδες νεκροί μας καί οἱ σημερινοί ἀγῶνες μας, δέν ἀφήνουν καμιά ἀμφιβολία ὅτι θά τά βγάλουμε πέρα, ὅσες θυσίες καί ἄν χρειαστεῖ ἀκόμα νά δόσουμε. Τό σύνθημά μας βροντοφωνεῖ: Ὅλοι στ' ἄρματα! Ὅλα γιά τή νίκη!

Η ΠΑΛΗ ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΥΤΕΡΙΑ ΚΑΙ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

(Ἄρθρο στήν ἐφημερίδα «Γιά σταθερή εἰρήνη, γιά τή λαϊκή δημοκρατία!», ὄργανο τοῦ Γραφείου Πληροφοριῶν τῶν κομμουνιστικῶν καί ἐργατικῶν κομμάτων. Ἀριθ. φ. 27 τῆς 15-12-1948)

Ὁ Νοέμβρης τοῦ 1948 σημείωσε τήν 30ή ἐπέτειο ἀπό τήν ἵδρυση τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος τῆς Ἑλλάδας. Τή στιγμή τῆς μεγάλης καμπῆς πού ἀποτέλεσε στήν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητας ἡ μεγάλη Σοσιαλιστική Ἐπανάσταση τοῦ Ὀχτώβρη, ἡ ἐργατική τάξη τῆς χώρας μας ἵδρυσε (τόν Ὀχτώβρη-Νοέμβρη 1918) τό πολιτικό της κόμμα, τό Ἐργατικό Σοσιαλιστικό Κόμμα τῆς Ἑλλάδας καί τή Γενική Συνομοσπονδία Ἐργασίας τῆς Ἑλλάδας. Ἡ γέννηση αὐτοῦ τοῦ κόμματος ὑπαγορεύτηκε ἀπό τίς ἱστορικές ἀνάγκες τῆς ἐθνικῆς μας ἐξέλιξης. Ὑπῆρξε ἡ ἔκφραση τῆς θέλησης γιά πάλη καί γιά κοινωνική ἀπελευθέρωση πού ἐνέπνεε τούς πρωτοπόρους ἐργάτες τῆς Ἑλλάδας. Ὥς τά τότε ἡ ἐργατική τάξη τῆς χώρας μας δέν εἶχε πολιτικό κόμμα. Τό Ἐργατικό Σοσιαλιστικό Κόμμα ἐμπνεόταν, ὁ δρόμος του φωτίζονταν ἀπ' τό παράδειγμα τῶν Μπολσεβίκων τῆς Ρωσίας καί ἀπ' τήν Ὀχτωβριανή Ἐπανάσταση. Ὑποστηρίζονταν ἀπό τήν ἐπαναστατική πάλη τῶν πρωτοπόρων ἐργατῶν.

Στά 1920 τό Ἐργατικό Σοσιαλιστικό Κόμμα προσχώρησε στήν Κομμουνιστική Διεθνῆ. Στά 1924 πῆρε τό ὄνομα Κομμουνιστικό Κόμμα Ἑλλάδας (Ἑλληνικό τμῆμα τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς). Περισσότερο ἀπό 10 χρόνια οἱ κομμουνιστές τῆς Ἑλλάδας πάλαιψαν γιά νά βρεθοῦν σταθερά στό μεγάλο δρόμο τοῦ Μαρξισμοῦ-Λενινισμοῦ.

Ἀπ' τά 1918 ὥς τά 1924 στήν καθοδήγηση τοῦ ΚΚΕ κυριαρχοῦσαν στοιχεῖα δεξιά ὀπορτουνιστικά πού ζητοῦσαν νά κρατήσουν τό κόμμα μας καί τό ἐργατικό κίνημα στήν οὐρά τῆς ντόπιας πλουτοκρατίας καί τῶν ξένων ἀφεντικῶν της. Στήν ἐποχή τῆς «μερικῆς σταθεροποίησης τοῦ καπιταλισμοῦ» τό ΚΚΕ πέρασε μιά κρίση πού μέσα σ' αὐτήν οἱ τροτσκιστές-λικβινταριστές προσπάθησαν νά τό καταστρέψουν. Στά 1929, χρόνο μιᾶς καινούργιας ἐπαναστατικῆς ἀνόδου ἡ τότε καθοδήγηση τοῦ κόμματος ἀποδείχτηκε ἀνίκανη νά καταλάβει τήν καινούργια κατάσταση καί ρίχτηκε σέ μιά φραξιονιστική πάλη πού βάσταξε δυό χρόνια καί πού ἀπ' αὐτήν δέν ἦταν ξένος ὁ ταξικός ἐχθρός. Ὡστόσο πρέπει νά ὑπογραμμίσουμε πώς σ' ὅλη αὐτή τή μακρόχρονη κρίση μέσα στό ΚΚΕ ἡ βάση τοῦ κόμματος ἔμεινε πάντα γερή, ἐπαναστατική, πιστή στίς ἰδέες τῆς Ὀχτωβριανῆς Σοσιαλιστικῆς Ἐπανάστασης καί στήν Κομμουνιστική Διεθνῆ.

Ἄν καί ἡ καθοδήγηση τοῦ κόμματος ἄλλαξε πέντε φορές ἀπ' τά 1918 ὥς τά 1931 δέν ὑπῆρξε διάσπαση μέσα στό ΚΚΕ πού ἔμενε πάντα ἑνωμένο. Τήν 1η τοῦ Νοέμβρη 1931 ὁ «Ριζοσπάστης» κεντρικό ὄργανο τοῦ ΚΚΕ δημοσίευε μιά ἔκκληση τῆς Ἐχτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς «σ' ὅλα τά μέλη τοῦ ΚΚΕ». Αὐτή ἡ ἔκκληση ἔβαλε τέρμα στή φραξιονιστική πάλη, ἔκλεισε μιά μακρόχρονη περίοδο ἐσωτερικῆς κρίσης μέσα στό κόμμα. Τό ΚΚΕ ζωντανός ἐπαναστατικός σχηματισμός κατέχοντας μιά γερή προλεταριακή βάση, δυνάμωσε, ἀπόχτησε μιά δική του πείρα καί μέ τή βοήθεια τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς ξεπέρασε τήν κρίση.

Ἀπό τότε τό χαρακτηριστικό τοῦ ΚΚΕ εἶναι ἡ ἀδιάκοπη καί ὑπομονετική καθημερινή δουλιά του ἀνάμεσα στίς μάζες. Ταυτόχρονα τό ἴδιο τό κόμμα ὡρίμασε στό ἰδεολογικό καί θεωρητικό πεδίο. Τό ΚΚΕ θαρραλέα ἄντεξε στήν πρώτη μεγάλη δοκιμασία στά χρόνια τῆς μοναρχοφασιστικῆς δικτατορίας τοῦ Μεταξᾶ. Ἀπό τούς πρώτους μῆνες τῆς χιτλερικῆς κατοχῆς μπῆκε ἐπικεφαλῆς τῆς πάλης τῶν μαζῶν. Πῆρε τήν πρωτοβουλία γιά τήν ἵδρυση τοῦ ΕΑΜ (Ἐθνικό Ἀπελευθερωτικό Μέτωπο) καί τῆς ὀργάνωσης τοῦ ΕΛΑΣ (Ἐθνικός Λαϊκός Ἀπελευθερωτικός Στρατός), καθοδήγησε τόν ἀγώνα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ γιά τήν ἐθνική του ἀπελευθέρωση.

Γιατί λοιπόν παρ' ὅλα αὐτά ἡ Ἑλλάδα δέν κατάχτησε μέ

τό δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο τήν Ἀνεξαρτησία, τήν Ἐλευθερία καί τή Δημοκρατία;

Τό φθινόπωρο τοῦ 1944 ὕστερα ἀπό τρία χρόνια ἔνοπλης πάλης πού διεξήγαγε ὁλόκληρος ὁ λαός στά βουνά καί μαζικοῦ ἀγώνα στίς πόλεις καί πρῶτ' ἀπ' ὅλα στήν Ἀθήνα, οἱ ἔνοπλες δυνάμεις τοῦ ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ κινήματος τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ (ΕΛΑΣ) ἀπελευθέρωσαν τή χώρα ἀπό τούς χιτλερικούς εἰσβολεῖς. Ἡ ἀποφασιστική ἐπίθεση τοῦ Σοβιετικοῦ Στρατοῦ στή Νοτιοανατολική Εὐρώπη καί στά Βαλκάνια καθώς καί οἱ ἐπιχειρήσεις τοῦ ΕΛΑΣ στή χώρα μας ἀνάγκασαν τούς γερμανούς νά ἀποσυρθοῦν ἐσπευσμένα ἀπό τήν Ἑλλάδα. Ἔτσι, ὅταν ἦρθαν στή χώρα μας οἱ βρετανοί, δέν βρῆκαν ἐκεῖ γερμανούς καί δέν τούς πολέμησαν. Ἀλλά οἱ βρετανοί πολύ λίγο ἀπασχολοῦνταν μέ τούς χιτλερικούς. Εἶχαν στήν Ἑλλάδα πολλές ἄλλες φροντίδες. Ἐπεδίωκαν νά ἀφοπλίσουν καί νά διαλύσουν τόν ΕΛΑΣ. Νά ὑποτάξουν τό ἐθνικοεπαναστατικό κίνημα καί νά ξαναρίξουν τήν Ἑλλάδα κάτω ἀπό τήν οἰκονομική καί πολιτική ἐξάρτηση τοῦ ξένου ἰμπεριαλισμοῦ, καί πρῶτα ἀπ' ὅλα τοῦ ἀμερικάνικου καί ἐγγλέζικου, πού κρατοῦσαν τά κλειδιά τῆς οἰκονομικῆς καί πολιτικῆς ζωῆς τῆς χώρας. Οἱ βρετανοί καί οἱ ἀμερικάνοι ἰμπεριαλιστές ζητοῦσαν νά μεταβάλουν τήν Ἑλλάδα σέ ὁπλοστάσιό τους γιά τήν πάλη ἐνάντια στίς λαϊκές δημοκρατίες.

ΤΑ ΛΑΘΗ ΜΑΣ ΣΤΗΝ ΚΑΤΟΧΗ ΚΑΙ ΤΟ ΔΕΚΕΜΒΡΗ ΤΟΥ 1944

Ἡ δύναμη τοῦ ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ κινήματος στήν Ἑλλάδα βρισκότανε στό γεγονός πώς ἔβαζε τό καθῆκον νά διώξει τούς χιτλερικούς ἐπιδρομεῖς, νά ἀποκαταστήσει τήν τιμή καί τήν ἐθνική ἀνεξαρτησία τῆς χώρας καί ταυτόχρονα ἔβαζε τά οὐσιώδικα προβλήματα τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας καί πρῶτα ἀπ' ὅλα τό ἀγροτικό πρόβλημα. Αὐτή ἡ φύση τοῦ ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ κινήματος ἐπέτρεψε στό ΕΑΜ νά μαζέψει γύρω του τή συντριπτική πλειοψηφία τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καί νά τόν ξεσηκώσει στήν πάλη γιά τή Λευτεριά καί τήν Ἀνεξαρτησία. Ὡστόσο πρέπει νά ποῦμε πώς τό ἐθνικοαπελευθερωτικό κίνημα εἶχε

τίς ἀδυναμίες του πού ἔγιναν αἰσθητές ἀπ' τό φθινόπωρο τοῦ 1944. Ὅταν οἱ βρετανοί ξανάρθαν στό ἑλληνικό ἔδαφος διαπιστώθηκαν μέσα στό ΕΑΜ καί στό κομμουνιστικό κόμμα, καθοδηγητική δύναμη τοῦ ΕΑΜ, δισταγμοί, ἔλλειψη ἀπό σαφεῖς προοπτικές, αὐταπάτες ὅσον ἀφορᾶ τήν πολιτική τοῦ ἀγγλοσαξονικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ στήν Ἑλλάδα καί τό ρόλο πού αὐτός ἐννοοῦσε νά παίξει ἐδῶ.

Στίς ἀποφασιστικές γιά τήν Ἑλλάδα μέρες, ὅταν ἡ δημοκρατική λαϊκή ἐπανάσταση πού ἀγκάλιαζε τή συντριπτική πλειοψηφία τοῦ λαοῦ ἀναπτυσσότανε νικηφόρα, ἡ καθοδήγηση τοῦ κόμματος ἔδειξε πώς ζαλίστηκε ἀπ' τίς ἐπιτυχίες. Ἱκανοποιημένη ἀπ' τά ἀποτελέσματα πού σημείωσε, ἄφησε ν' ἀδυνατίσει ἡ ταξική ἐπαναστατική ἐπαγρύπνηση καί διέπραξε λάθη πού οἱ σοβαρές συνέπειές τους δέν ἐπέτρεψαν νά τελειώσει μέ τή νίκη ἡ λαϊκοδημοκρατική ἐπανάσταση στή χώρα. Ἔτσι μόνο μποροῦν νά ἐξηγηθοῦν μερικά γεγονότα, ὅπως ἡ ὑποταγή τοῦ ΕΛΑΣ στό βρετανικό ἀρχηγεῖο Μέσης Ἀνατολῆς καί ἡ παραχώρηση ἀποφασιστικῶν θέσεων στήν κυβέρνηση Ἐθνικῆς Ἀντίστασης (ΠΕΕΑ) στά φιλοβρετανικά στοιχεῖα, πράγμα πού δέν ἀντιστοιχοῦσε καθόλου μέ τόν ἀληθινό συσχετισμό τῶν δυνάμεων μέσα στό ἐθνικοαπελευθερωτικό στρατόπεδο. Χαρακτηριστικές ἀκόμα ἀπ' αὐτή τήν ἄποψη, εἶναι οἱ ἀδικαιολόγητες παραχωρήσεις πού κάναμε στή συνδιάσκεψη τοῦ Λιβάνου, τότε πού σχηματίστηκε ἡ ἐθνική κυβέρνηση μέ πρόεδρο τόν Παπανδρέου. Ἡ καθοδήγηση τοῦ ΚΚΕ διέπραξε λάθος ὅταν δέχτηκε τή συμφωνία τῆς Γκαζέρτας, πού σύμφωνα μ' αὐτήν παραχωρήθηκαν ἐξαιρετικά δικαιώματα στό βρετανό στρατηγό Σκόμπυ, ἀρχηγό τῶν ἀποβατικῶν βρετανικῶν δυνάμεων στήν Ἑλλάδα.

Ἡ καθοδήγηση τοῦ ΚΚΕ δέν εἶχε σταθερή καί καθάρια γραμμή στήν ἐκτίμηση τοῦ ρόλου τοῦ βρετανικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ στήν Ἑλλάδα. Τό ΕΑΜ καί ὁ ΕΛΑΣ δέν ἔπρεπε νά ἐπιτρέψουν στούς βρετανούς νά ἀποβιβάσουν στρατεύματά τους στήν Ἑλλάδα. Γιατί αὐτά δέν εἶχαν καμιά δουλειά στή χώρα μας. Οἱ γερμανοί ἐπιδρομεῖς εἶχαν ἤδη διωχτεῖ ἀπ' τήν Ἑλλάδα. Ὁ μόνος σκοπός τῶν βρετανῶν ἦταν νά τσακίσουν τό ἐθνικοαπελευθερωτικό κίνημα.

Ἀπό μιᾶς ἀρχῆς τά πράγματα ἔδειξαν πώς τό ἐθνικοαπελευθερωτικό κίνημα στήν Ἑλλάδα ἀργά ἤ γρήγορα θά ἀπειλοῦνταν ἀπ' τό βρετανικό ἰμπεριαλισμό. Τό ἐθνικοαπελευθερωτικό κίνημα ἔπρεπε νά προπαρασκευαστεῖ δραστήρια καί ἀποφασιστικά γιά νά τόν χτυπήσει. Ὅσο πιό ἐνεργητικές καί πολύπλευρες θά ἦταν αὐτές οἱ προετοιμασίες, τόσο πιό πολύ θά ἐξασφαλίζονταν ἡ ἐπιτυχία καί τόσο πιό πολύ θά δίσταζαν οἱ βρετανοί νά τσακίσουν μέ τά ὅπλα τό λαϊκό κίνημα, τή στιγμή πού ὁ πόλεμος ἐνάντια στό Χίτλερ δέν εἶχε ἀκόμα τελειώσει.

Ἀντί ὅμως νά καταπιαστοῦμε μ' αὐτές τίς ποικίλες προετοιμασίες, συναινέσαμε νά παραχωρήσουμε τίς θέσεις μας στούς βρετανούς καί στούς ἕλληνες πράχτορές τους, τή μοναρχοφασιστική ἀντίδραση. Συνεπῶς, ὅταν τό Δεκέμβρη τοῦ 1944 φτάσαμε σέ ἔνοπλη σύγκρουση, βρεθήκαμε σέ δυσμενεῖς συνθῆκες ἀπό στρατιωτική καί πολιτική ἄποψη.

Ἀλλά ἀκόμα καί τό Δεκέμβρη διεξάγαμε μιά ἀναποφάσιστη πάλη. Ἐκτός ἀπό τόν τομέα Ἀθήνας-Πειραιᾶ, οἱ βρετανοί δέν ἐνοχλήθηκαν πολύ στήν Ἑλλάδα. Ἀκόμα καί στόν τομέα τῆς Ἀθήνας, μονάχα ἕνα μικρό μέρος ἀπό τίς δυνάμεις τοῦ ΕΛΑΣ πολεμοῦσε. Δέν ὑπάρχει καμιά ἀμφιβολία πώς, ἄν εἴχαμε συγκεντρώσει τίς δυνάμεις μας, θά μπορούσαμε νάχουμε γρήγορη ἐπιτυχία, νά ἀπελευθερώσουμε τήν Ἀθήνα καί τόν Πειραιᾶ καί νά ρίξουμε τούς βρετανούς στή θάλασσα. Ἀλλά αὐτό δέν ἔγινε. Ἡ ἡρωική πάλη τοῦ λαοῦ καί τοῦ στρατοῦ τοῦ ΕΛΑΣ στήν Ἀθήνα καί τόν Πειραιᾶ τέλειωσε μέ στρατιωτική ἥττα πού μᾶς ἀνάγκασε νά κάνουμε ὑποχώρηση. Αὐτό ἐκφράστηκε στή συμφωνία τῆς Βάρκιζας πού ὑπογράφτηκε στίς 12 τοῦ Φλεβάρη 1945 ἀπό τό ΕΑΜ καί ἀπό τούς ὑποταχτικούς τῶν βρετανῶν: ἀπό τήν κυβέρνηση τῆς Ἀθήνας. Οἱ βρετανοί ἦταν οἱ «ἐγγυητές» τῆς συμφωνίας.

Ἡ συμφωνία τῆς Βάρκιζας ἦταν ἡ συνέπεια τῆς στρατιωτικῆς ἥττας πού πάθαμε ὕστερα ἀπό τήν ἔνοπλη ἐπέμβαση τῶν βρετανῶν.

Γιά μᾶς, ἡ συμφωνία τῆς Βάρκιζας ἀποτελοῦσε μιά ὑποχώρηση πού θά μᾶς ἐπέτρεπε νά ἀνασυντάξουμε τίς δυνάμεις μας καί νά ξαπολύσουμε μιά καινούργια ἐπίθεση ὅταν ἡ πολιτική

καί ἡ δράση τοῦ μοναρχοφασισμοῦ καί τῆς βρετανικῆς κατοχῆς θά εἶχαν ξεσκεπαστεῖ χάρη στή δική μας δραστηριότητα καί ὅταν οἱ μάζες πού δίσταζαν θά εἶχαν διαπιστώσει, μέ τήν ἴδια τους τήν πείρα, πώς ὁ δρόμος τοῦ ΕΑΜ, ὁ δρόμος τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας καί τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας, εἶναι ὁ μόνος σωστός δρόμος γιά νά σωθεῖ ὁ λαός ἀπό τήν πείνα καί τή σκλαβιά.

ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗ

Τό ΕΑΜ ἐπεξεργάστηκε καί δημοσίευσε τό πρόγραμμά του γιά τήν ἐγκαθίδρυση τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας στήν Ἑλλάδα. Αὐτό τό πρόγραμμα ζητάει πρῶτα ἀπ' ὅλα νά ἀπελευθερωθεῖ ἡ χώρα ἀπό τήν οἰκονομική ἐξάρτηση σέ σχέση μέ τό ἐξωτερικό (ἀπαλλοτρίωση στίς ξένες ἀποικιακές παραχωρήσεις), νά πραγματοποιηθεῖ ἡ ἀγροτική μεταρύθμιση, νά ἐθνικοποιηθεῖ ἡ μεγάλη βιομηχανία καί νά λυθεῖ τό ἐθνικό ζήτημα (Μακεδονία) δημοκρατικά. Σύγχρονα, τό ΕΑΜ σήκωσε τή σημαία τῆς πάλης γιά τήν ἐθνική ἀνεξαρτησία καί τή λαϊκή κυριαρχία, γιά σταθερή εἰρήνη στά Βαλκάνια, γιά συνεννόηση καί δημοκρατική καί ἀδελφική συνεργασία μέ τούς γειτονικούς βαλκανικούς λαούς.

Τό ΕΑΜ συστηματικά ἀγωνίστηκε γιά τή συγκέντρωση καί τήν ἑνότητα τῶν ἐργαζομένων ἐπιδιώκοντας πρίν ἀπ' ὅλα τή σταθεροποίηση τῆς συμμαχίας τῶν ἐργατῶν μέ τούς βιοτέχνες καί τούς ἐπαγγελματίες στίς πόλεις καί μέ τούς ἀγρότες στά χωριά καί καθοδηγώντας τήν πάλη τοῦ λαοῦ ἐνάντια στούς ἐκμεταλλευτές. Πάνω ἀκριβῶς σ' αὐτή τή βάση ξάπλωσε καί δυνάμωσε τό δημοκρατικό μέτωπο. Αὐτό ἐκφράστηκε ἰδιαίτερα μέ τή δημιουργία τῆς Πανελλαδικῆς Συνομοσπονδίας τῶν Δημοκρατικῶν Ἑνώσεων πού ἔβαλε στό κέντρο τῆς δράσης της τήν πάλη γιά τή δημοκρατία καί τήν ἀνεξαρτησία τῆς χώρας μας. Ἡ Ὁμοσπονδία εἶναι μιά μαζική ὀργάνωση. Διευθύνεται ἀπό τό στρατηγό Ἀλέξανδρο Ὀθωναῖο, πρώην πρωθυπουργό καί πρώην ἀρχιστράτηγο τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ.

Γιά νά συγκεντρώσει καί ὀργανώσει τίς δημοκρατικές δυνάμεις στήν ὕπαιθρο, τό κομμουνιστικό κόμμα ἀποφάσισε νά διαλύσει τίς κομματικές του ὀργανώσεις πού εἶχε ἐκεῖ. Σέ συμ-

φωνία μέ τό άγροτικό κόμμα οί κομμουνιστές τῶν χωριῶν προσχώρησαν σ' αὐτό τό κόμμα. Τό ἀγροτικό κόμμα συγκεντρώνει ὅλα τά προοδευτικά καί δημοκρατικά στοιχεῖα τῆς ὑπαίθρου. Παλαίβει γιά συνεπεῖς λαϊκοδημοκρατικές μεταλλαγές στήν ὕπαιθρο καί ἀκολουθεῖ σταθερά μιά γραμμή στενῆς συμμαχίας μέ τήν ἐργατική τάξη, θεωρώντας αὐτή τή συμμαχία σάν βάση γιά τή νίκη τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας στήν Ἑλλάδα.

Σήμερα τό ἀγροτικό κόμμα συγκεντρώνει τίς πιό πλατιές μάζες στή χώρα. Ἀναπτύσσει τή δράση του σέ στενή καί ἀδελφική συνεργασία μέ τό κομμουνιστικό κόμμα.

Ἐπιθυμώντας νά σταθεροποιήσει τήν ἑνιαία ὀργάνωση τῆς ἑλληνικῆς νεολαίας (ΕΠΟΝ), νά ἐνισχύσει τούς δεσμούς της μέ τά πλατιά στρώματα τῶν νέων ἐργαζομένων, τό κομμουνιστικό κόμμα ἀπάλλαξε τούς κομμουνιστές—μέλη τῆς ΕΠΟΝ—ἀπό κάθε ὀργανωτική δουλιά στό κόμμα γιά ὅλη τήν περίοδο πού θά δουλεύουνε σ' αὐτή τήν ὀργάνωση. Αὐτό τό μέτρο εἶχε εὐνοϊκή ἐπίδραση γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς ΕΠΟΝ, σάν ἀληθινά λαϊκῆς καί δημοκρατικῆς ὀργάνωσης τῆς ἑλληνικῆς νεολαίας.

Στήν πολιτική τῶν βρετανῶν καταχτητῶν, πού ἦταν νά διατηρεῖ, μέ τή βοήθεια τῶν μοναρχοφασιστῶν, τούς ἀδελφοκτόνους καί αἱματηρούς ἀγῶνες μέσα στή χώρα καί νά προετοιμάζει ἕναν πόλεμο στά Βαλκάνια, τό ΕΑΜ καί ὅλες οἱ δημοκρατικές δυνάμεις ἀντιπαράθεσαν τό σύνθημα τῆς συμφιλίωσης τοῦ λαοῦ πού θά πραγματοποιοῦνταν στή βάση τῆς ὑπεράσπισης τῶν κοινῶν συμφερόντων τῶν ἐργαζομένων μαζῶν καί τῆς λαϊκῆς πάλης ἐνάντια στήν ἀστοτσιφλικάδικη ἐκμετάλλευση, γιά τή δημοκρατία καί τήν ἐθνική ἀνεξαρτησία, ἐνάντια στόν ἀμερικάνικο ἰμπεριαλισμό καί τό μοναρχοφασισμό. Τά πιό πλατιά στρώματα τοῦ λαοῦ καί, κάτω ἀπό τήν πίεσή τους, ἀκόμα καί μερικά στοιχεῖα τοῦ μοναρχικοῦ, ἀντιδημοκρατικοῦ στρατοπέδου ἀπάντησαν στήν ἔκκληση γιά τή συμφιλίωση τοῦ λαοῦ.

Ἔτσι, ἡ ἔκκληση γιά τή συμφιλίωση τοῦ λαοῦ, ἔφερε καί φέρνει πάντα θετικά ἀποτελέσματα, ἄν καί σέ μερικές περιφέρειες, πχ. στήν Κρήτη, κατανοήθηκε, καί ὥς ἕνα σημεῖο καί πραγματοποιήθηκε, ὄχι σάν μιά ἔκκληση στήν ἕνωση καί στήν

πάλη γιά τίς μερικές καί γενικές διεκδικήσεις τοῦ λαοῦ, ἀλλά σάν μιά συνθηκολόγηση μπροστά στήν ἀντίδραση.

Καταγγέλοντας τίς προκλήσεις τῶν μοναρχοφασιστῶν καί τῶν προστατῶν τους ἀγγλοαμερικάνων στά Βαλκάνια, τό ΕΑΜ ὀργάνωσε μιά πλατιά καμπάνια ὑπέρ μιᾶς εὐρύτατης συμφωνίας καί συνεργασίας μέ ὅλους τούς βαλκανικούς λαούς.

Τό κομμουνιστικό κόμμα, καθοδηγητική καί κύρια δύναμη τοῦ ΕΑΜ πάλαιψε γιά τή σταθεροποίηση καί τήν ἀνάπτυξη τῶν δυνάμεων τῆς δημοκρατίας.

Ἡ ἐσωτερική ἀντίδραση καί οἱ ἀγγλοσάξονες κατάσκοποι χρησιμοποίησαν τό ψέμα, τή διαφθορά καί τή βία προσπαθώντας νά ὑπονομεύσουν μέ κάθε θυσία τήν ἑνότητα τοῦ ΕΑΜ καί τοῦ δημοκρατικοῦ στρατοπέδου. Μά οἱ ἀπόπειρές τους χρεωκοποῦν. Τό ΚΚΕ κατόρθωσε νά διατηρήσει αὐτή τήν ἑνότητα χωρίς νά κάνει παραχωρήσεις ὅσον ἀφορᾶ τό πρόγραμμά του καί τήν ἀποφασιστική του πάλη ἐνάντια στήν ξένη κατοχή.

ΤΟ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟ ΤΗΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΗΣ ΚΑΙ Η ΤΑΧΤΙΚΗ ΜΑΣ

Ἄν θελήσουμε νά ἀναλύσουμε τή διάταξη τῶν πολιτικῶν δυνάμεων στήν Ἑλλάδα πρέπει νά σταθοῦμε στό λεγόμενο «δημοκρατικό» ἤ, καλύτερα, ψευτοδημοκρατικό κέντρο, πού ἡ κύρια του δύναμη εἶναι τό Φιλελεύθερο κόμμα, μέ πρόεδρο τό Σοφούλη. Τό Σεπτέμβρη τοῦ 1947, ὁ Σοφούλης δέχτηκε νά συνεργαστεῖ μέ τόν Τσαλδάρη γιά νά βοηθήσει τούς ἀμερικάνους νά βγοῦν ἀπό τίς σοβαρές δυσκολίες ὅπου εἶχαν σκοντάψει ὕστερα ἀπό τίς πολιτικές, στρατιωτικές καί οἰκονομικές ἀποτυχίες τοῦ μοναρχοφασισμοῦ. Ἐνάντια στό δημοκρατικό λαϊκό κίνημα γενικά καί, ἰδιαίτερα, ἐνάντια στό Δημοκρατικό Στρατό. Ὁ Σοφούλης χρησιμοποίησε κυρίως τή λεγόμενη πολιτική τῆς συνδιαλλαγῆς, ἐλπίζοντας, μέ μιά ψευτοαμνηστία, νά μπορέσει νά διαλύσει ἤ τουλάχιστον νά ἀδυνατίσει σοβαρά τό λαϊκοδημοκρατικό κίνημα.

Πολεμώντας ἐνάντια στήν ξένη κατοχή καί στό κύριο στήριγμά της στή χώρα, τό μοναρχοφασισμό, τό λαϊκό δημοκρατικό κίνημα κατάγγειλε σύγχρονα αὐτούς τούς ψευτοδημοκρά-

τες πού ζήτησαν νά πετύχουν ἕναν συμβιβασμό μέ τούς ξένους εἰσβολεῖς καί πού τούς βοήθησαν νά καταστρέψουν τή δημοκρατία καί τήν ἐθνική ἀνεξαρτησία τῆς Ἑλλάδας. Ἀπομονώσαμε αὐτό τό ψευτοδημοκρατικό κόμμα ἀπό τίς μικροαστικές μάζες.

Τό ἐθνικό δημοκρατικό κίνημα σταθεροποίησε τίς θέσεις του, γιατί ἀκολούθησε ἀποφασιστικά μιά πολιτική πού ἀποσκοποῦσε νά ἐξασφαλίσει τήν ὁμαλή δημοκρατική ἐξέλιξη τῆς χώρας πάνω στή βάση μιᾶς δημοκρατικῆς συμφιλίωσης τοῦ λαοῦ καί τῆς πραγματοποίησης μιᾶς σταθερῆς εἰρήνης στά Βαλκάνια, μιά πολιτική πού συγκέντρωνε τήν ἀμέριστη ἐμπιστοσύνη τοῦ λαοῦ. Τό νόημα αὐτῆς τῆς πολιτικῆς ἦταν νά ξεσκεπάζει τούς ξένους καταχτητές καί τό μοναρχοφασισμό πού ἐμπόδισε τήν πραγματοποίηση μιᾶς δημοκρατικῆς ἐσωτερικῆς καί ἐξωτερικῆς πολιτικῆς στήν Ἑλλάδα.

Τό ΚΚΕ καί τό ΕΑΜ ἔβαλαν σέ δύσκολη θέση τούς μοναρχοφασίστες καί τούς ξένους καταχτητές καί τούς ξεμασκάρεψαν. Πχ. τό φθινόπωρο τοῦ 1946, δεχτήκαμε τά συμπεράσματα τῆς ἔκθεσης πού ἔκανε ἡ βρετανική ἀντιπροσωπεία, μέ ἐπικεφαλῆς τόν Κόξ, σάν βάση γιά νά λυθοῦν τά ἐσωτερικά πολιτικά προβλήματα στήν Ἑλλάδα. Ἡ ἀντιπροσωπεία τοῦ Κόξ ἀποτελοῦνταν ἀπό βουλευτές πού ἀνῆκαν στά τρία μεγάλα βρετανικά κόμματα. Εἶχε ἔρθει στήν Ἑλλάδα μέ ἐπίσημη πρόσκληση τῆς ἑλληνικῆς κυβέρνησης. Ἡ ἀντιπροσωπεία στά συμπεράσματά της υἱοθέτησε, ἰδιαίτερα στό πολιτικό πεδίο, τίς γνῶμες τοῦ ΕΑΜ. Ἔτσι, οἱ βρετανοί καταχτητές καί ὁ μοναρχοφασισμός ξεσκεπάστηκαν καί βρέθηκαν ὑποχρεωμένοι νά ἀποκηρύξουν τήν ἀντιπροσωπεία πού αὐτοί οἱ ἴδιοι εἶχαν καλέσει στήν Ἑλλάδα μέ τήν ἐλπίδα πώς αὐτή θά τούς ἔβγαζε ἀπό τό ἀδιέξοδο.

Τό ἴδιο ἔγινε καί μέ τίς προτάσεις τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ βρετανικοῦ ὑπουργείου ἐργασίας σχετικά μέ τό συνδικαλιστικό πρόβλημα. Μόλις τά ἀντιφασιστικά συνδικάτα τῆς Ἑλλάδας δέχτηκαν αὐτές τίς προτάσεις οἱ βρετανοί τίς ἀπέσυραν.

Συγκεκριμένα παραδείγματα καί γεγονότα ἔδειξαν ὅλο καί πιό πολύ στίς λαϊκές μάζες πώς οἱ βρετανοί καταχτητές καί

οἱ μοναρχοφασίστες προσανατολίζονται πρός τήν ἐγκαθίδρυση ἑνός φασιστικοῦ καθεστῶτος στή χώρα, πώς καταφεύγουν ὅλο καί πιό πολύ στήν ἀνοιχτή τρομοκρατία καί τίς δολοφονίες καί πώς τό κάνουν αὐτό γιατί ἡ πολιτική τους δέν βρίσκει στήριγμα στό λαό.

ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟΥΣ ΑΓΓΛΟΑΜΕΡΙΚΑΝΟΥΣ ΚΑΤΑΧΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΤΟ ΜΟΝΑΡΧΟΦΑΣΙΣΜΟ

Ἡ ἀντίδραση μετέβαλε τή συμφωνία τῆς Βάρκιζας σέ κουρελόχαρτο. Δεκάδες χιλιάδες λαϊκοί ἀγωνιστές ρίχτηκαν στή φυλακή, ἑκατοντάδες δημοκράτες δολοφονήθηκαν.

Ὡστόσο ἡ λαϊκή ἀντίσταση ὅλο καί μεγάλωνε. Μέσα ἀπό τούς οἰκονομικούς καί πολιτικούς μαζικούς ἀγῶνες γιά τό ψωμί καί τίς δημοκρατικές ἐλευθερίες, ἀπό τήν ἔνοπλη πάλη τῶν ἀπομονωμένων ἀγωνιστῶν καί τῶν ὁμάδων πού ὑπεράσπιζαν τή ζωή τους, τήν τιμή τους, τήν οἰκογένειά τους, τήν περιουσία τους, γεννήθηκε καί δυνάμωσε ὁ Δημοκρατικός Στρατός πού σήκωσε ψηλά τή σημαία τῆς πάλης γιά τή δημοκρατία καί τήν ἀνεξαρτησία τῆς Ἑλλάδας. Οἱ ἀγγλοαμερικάνοι ἰμπεριαλιστές εἶδαν νά ἀποτυχαίνουν τά σχέδια τους. Εἶχαν ὑπογράψει τή συμφωνία τῆς Βάρκιζας γιά νά χτυπήσουν τό λαϊκό δημοκρατικό κίνημα. Ἤθελαν ὕστερα νά μᾶς φοβίσουν μέ τήν τρομοκρατία. Ἀλλά γελάστηκαν στούς ὑπολογισμούς τους, γιατί σκόνταψαν πάνω στήν ἀντίσταση τοῦ λαοῦ. Οἱ ἀγγλοσάξονες στήν Ἑλλάδα ἀκολουθοῦσαν σχέδια ἀρκετά πονηρά. Μέ τή συμφωνία τῆς Βάρκιζας λογάριαζαν νά ὑποτάξουν τό λαϊκό κίνημα, νά συγκροτήσουν ἕναν φασιστικό κρατικό μηχανισμό, στηριγμένο πάνω στίς ξένες λόγχες τῆς καινούργιας κατοχῆς, νά ὀργανώσουν ὕστερα σύμφωνα μέ τή θέληση καί τίς εὐλογίες «ξένων παρατηρητῶν», τίς ἐκλογές καί τό δημοψήφισμα καί νά βγοῦν ἔτσι ἄσπροι σάν τό χιόνι ἀπ' τήν ἑλληνική ὑπόθεση πού τούς εἶχε ἤδη δημιουργήσει ἀρκετούς μπελάδες. Ταυτόχρονα οἱ βρετανοί λογάριαζαν νά πραγματοποιήσουν τά ἰμπεριαλιστικά τους σχέδια πού ἀποσκοποῦσαν στό νά διαταράξουν τήν εἰρήνη στή Βαλκανική χερσόνησο.

Ὁ ἑλληνικός λαός ἔκανε νά ἀποτύχουν αὐτά τά ἰμπεριαλιστικά σχέδια. Δέν ἐπέτρεψε στούς ἀγγλοαμερικάνους νά λύσουν τό ἑλληνικό ζήτημα μέ τόν τρόπο τους, δηλ. μέ ἐκλογές βίας καί μέ πλαστογραφία τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν ἐκλογῶν, πού θά νομιμοποιοῦσαν τήν πολιτική τους. Ὄχι μονάχα τά κόμματα τῆς ἀριστερᾶς, ἀλλά ἀκόμα καί τό δημοκρατικό κέντρο μποϋκοτάρησαν τίς ἐκλογές τῆς 31 τοῦ Μάρτη τοῦ 1946, πού γι' αὐτές ὁ ἴδιος ὁ πρωθυπουργός Σοφούλης εἶπε πώς εἶχαν πλαστογραφηθεῖ.

Ποιά ἦταν ἡ πολιτική σημασία τῆς ἀποχῆς τοῦ ΕΑΜ ἀπό τίς ἐκλογές; Ξεσκέπασαν ἔτσι τή μανούβρα τῶν ἀγγλοσαξόνων καί τῶν μοναρχοφασιστῶν πού ἤθελαν νά ξεμπερδέψουν μέ τό ἑλληνικό πρόβλημα μέ «κοινοβουλευτικό δρόμο» καί νά ρίξουν ὕστερα πάνω στό δημοκρατικό λαϊκό στρατόπεδο ὅλη τήν εὐθύνη τῆς μηδαμινότητας καί τῆς ἀταξίας πού παρουσιάζει τό σημερινό κοινοβούλιο.

Τό δημοψήφισμα ἔγινε λίγους μῆνες μετά τίς ἐκλογές παρ' ὅλη τήν κατηγορηματική δήλωση τοῦ Μπέβιν πού εἶχε δηλώσει πώς δέν θά γινότανε πρίν ἀπό τό 1948. Στήν περίοδο τῆς ψηφοφορίας ἡ τρομοκρατία μεγάλωσε, ἰδιαίτερα στήν ὕπαιθρο. Ἀλλά οὔτε οἱ ἀπειλές, οὔτε ἡ βία μπόρεσαν νά τρομοκρατήσουν τόν πληθυσμό. Στίς πόλεις ἡ πλειοψηφία ἀπό τούς ἐκλογεῖς ψήφισαν ἐνάντια στή μοναρχία. Οἱ ξένοι καταχτητές καί οἱ «ξένοι παρατηρητές» ἀκόμη μιά φορά πλαστογράφησαν τά ἀποτελέσματα τῆς ψηφοφορίας καί ὁ πρώην βασιλιάς Γλύξμπουργκ, τρεῖς φορές διωγμένος ἀπό τή χώρα, ξαναγύρισε καί πάλι στήν Ἑλλάδα. Τό δημοψήφισμα ἔγινε τή στιγμή πού τό ἀντάρτικο κίνημα, ἡ καινούργια ἀντίσταση τοῦ λαοῦ στά βουνά ἀναπτυσσότανε γοργά. Μερικές βδομάδες ἀργότερα, στίς 28 τοῦ Ὀχτώβρη 1946 ἡμέρα τῆς 6ης ἐπετείου ἀπό τήν εἰσβολή στή χώρα μας τοῦ Μουσολίνι, δημιουργήθηκε στά βουνά Γενικό Ἀρχηγεῖο τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ τῆς Ἑλλάδας.

Ἀπό τότες ἡ πάλη πού διεξάγεται ἀπό τό Δημοκρατικό Στρατό τῆς Ἑλλάδας γιά τή λευτεριά καί τήν ἀνεξαρτησία τῆς χώρας ἀποτελεῖ τό κέντρο πού γύρω του στρέφεται ὅλη ἡ πολιτική ζωή τῆς Ἑλλάδας.

Στίς ἀρχές τοῦ 1947, ἡ βρετανική πολιτική στήν Ἑλλάδα πέρασε τήν πιό δύσκολη κρίση της. Ξέρουμε πώς ὕστερα ἀπό τό δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, ὁ βρετανικός ἰμπεριαλισμός βρέθηκε αἰσθητά ἀδυνατισμένος. Ἀναγκάστηκε νά παραχωρήσει μιά σειρά θέσεις του στόν ἀμερικάνικο ἰμπεριαλισμό καί σάν συνέπεια ἀπό τίς ἀδυναμίες του καί τίς ἐσωτερικές του ἀντιθέσεις, νά περάσει κάτω ἀπό τήν οἰκονομική ἐξάρτηση αὐτοῦ τοῦ τελευταίου.

Ἐξ ἄλλου ἡ ἀποφασιστική ἀντίσταση τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐνάντια στούς βρετανούς ἐπεμβασίες καί στούς κομπάρσους τους, ἔκανε ἀδύνατη τή διατήρηση τῆς βρετανικῆς κυριαρχίας στήν Ἑλλάδα. Ἡ ἐπίθεση πού εἶχε ἀναλάβει ἡ κυβέρνηση τοῦ Τσαλδάρη ἐνάντια στό Δημοκρατικό Στρατό ἀπότυχε. Ὁ πρόεδρος Τρούμαν νόμισε πώς εἶχε ἔρθει ἡ πιό εὐνοϊκή στιγμή γιά μιά ἀνοιχτή ἀνάμιξη τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς στίς ἐσωτερικές ὑποθέσεις τῆς χώρας μας.

Δέν ὑπάρχει καμιά ἀμφιβολία πώς ἡ ἀμερικάνικη ἐπέμβαση σήκωσε τό σπασμένο ἠθικό τοῦ μοναρχοφασισμοῦ καί ὑποχρέωσε μερικά μικροαστικά στρώματα τοῦ πληθυσμοῦ νά ἀκολουθήσουν μιά πολιτική ἀναμονῆς. Ἀλλά ἡ ζωή ἀναποδογύρισε τίς ἐλπίδες καί τά σχέδια τῶν μοναρχοφασιστῶν. Οἱ ἐκστρατεῖες τους τῆς ἄνοιξης καί τοῦ καλοκαιριοῦ τοῦ 1947 ἐνάντια στό Δημοκρατικό Στρατό κατέληξαν σέ ἧττα. Ὁ Δημοκρατικός Στρατός ἐκμηδένισε τίς ἐπιτυχίες πού εἶχαν σημειώσει στήν ἀρχή οἱ μοναρχοφασίστες καί βγῆκε ἀπ' αὐτή τήν πάλη ἀκόμα πιό δυνατός. Αὐτό προκάλεσε μιά καινούργια κρίση στήν Ἀθήνα. Αὐτή τή φορά οἱ ἀμερικάνοι χρησιμοποίησαν τίς ἐφεδρεῖες τους ἀπό τό στρατόπεδο τοῦ Σοφούλη. Κι αὐτός παρουσιάστηκε μέ τό πρόγραμμά του τῆς λεγόμενης εἰρήνευσης ἐνῶ κατέφευγε στή βία. Ἔχασε καί στά δυό ταμπλώ.

Ὁ Δημοκρατικός Στρατός ἐξακολουθεῖ νά ἀναπτύσσει τή δράση του μέ ἐπιτυχία. Ὀργανώνει κρατική ἐξουσία μέ βάση τά λαϊκά συμβούλια, ἐφάρμοσε τήν ἀγροτική μεταρύθμιση καί πολλές ἄλλες λαϊκοδημοκρατικές μεταρυθμίσεις, βαδίζοντας μπροστά στό δρόμο τῆς ἐπαναστατικῆς λαϊκῆς καί δημοκρατικῆς ἀναδημιουργίας τῆς Ἑλλάδας. Στίς 23 τοῦ Δεκέμβρη 1947 σχηματίστηκε στήν Ἐλεύθερη Ἑλλάδα ἡ Προσωρινή Δημοκρατική Κυβέρνηση.

ΟΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΑ 1948

Ἀπό τούς πρώτους κιόλας μῆνες τοῦ 1948, οἱ ἀμερικάνοι καί οἱ μοναρχοφασίστες ἀνέλαβαν ἐπιχειρήσεις πού εἶχαν γιά ἀντικειμενικό σκοπό τήν «τελειωτική» ἐξόντωση τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ. Ὀργάνωσαν ἐπιθετικές ἐπιχειρήσεις στή Μουργκάνα, στήν Κεντρική Μακεδονία, στή Ρούμελη καί τόν Ἰούνη τοῦ 1948 συγκέντρωσαν τόν κύριο ὄγκο ἀπό τίς δυνάμεις τους στή Β. Πίνδο (Σμόλικας-Γράμμος) γιά νά δόσουν ἕνα «ἀποφασιστικό» χτύπημα στό Δημοκρατικό Στρατό. Ὁ ἀμερικανός στρατηγός Βάν Φλίτ μέ τό ἐπιτελεῖο του διηύθυνε προσωπικά αὐτές τίς ἐπιχειρήσεις. Ὁ συσχετισμός τῶν δυνάμεων ἦταν 1 πρός 10 σέ ἄνδρες καί 1 πρός 50 σέ ὑλικό σέ ὄφελος τῶν μοναρχοφασιστῶν. Ἐξ ἄλλου ὁ Δημοκρατικός Στρατός δέν εἶχε οὔτε ἀεροπλάνα, οὔτε τάνκς. Ὕστερα ἀπό 70 μέρες πάλης οἱ Ταξιαρχίες τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ ἔσπασαν τόν κλοιό τοῦ ἐχθροῦ καί πέρασαν στό βουνό Βίτσι, ὅπου ἐπί δυό μῆνες ἀπόκρουσαν ὅλες τίς ἐπιθέσεις τοῦ ἐχθροῦ, τόν ἀνάτρεψαν καί τόν κυνήγησαν. Τέτιο ἦταν, πραγματικά, τό τέλος τῆς ἀμερικάνικης καί μοναρχοφασιστικῆς ἐκστρατείας τοῦ 1948 ἐνάντια στό Δημοκρατικό Στρατό.

Ἀκόμα μιά φορά οἱ ἐχθροί τοῦ λαοῦ δοκίμασαν μιά ἀποτυχία. Ἀλλά οἱ συνέπειες γιά τό μοναρχοφασισμό σ' αὐτό τό χρόνο ἦταν πολύ σοβαρές ἀπό ἄλλοτε. Ὁ μύθος πού σύμφωνα μ' αὐτόν ὁ μοναρχοφασισμός μέ τήν ἀμερικάνικη βοήθεια θά κατόρθωνε νά συντρίψει τό Δημοκρατικό Στρατό καί νά καταπνίξει τή λαϊκοδημοκρατική πάλη στή χώρα, διαλύθηκε. Αὐτός ὁ μύθος στήν ἀρχή ξεθάρρεψε τίς ἐλπίδες τῆς ἀντίδρασης. Ἀλλά ἡ πραγματικότητα διέλυσε τά ὄνειρά της. Ποτέ πρίν ἡ κρίση στίς γραμμές τῆς ἀντίδρασης δέν ἦταν τόσο βαθιά. Ἡ οἰκονομική βάση τῶν μοναρχοφασιστῶν κλονίστηκε παρ' ὅλα τά ἀμερικάνικα δολάρια. Ἡ φτώχια τῶν μαζῶν χειροτερεύει, ἀπεργίες ξεσποῦν στίς πόλεις, ὡριμάζει ἕνα καινούργιο μαζικό κίνημα. Οἱ φαντάροι τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ δέν θέλουν νά πολεμήσουν καί οἱ στάσεις στίς γραμμές του γίνονται ὅλο

καί πιό συχνές. Σ' αὐτές τίς τελευταῖες βδομάδες δεκάδες ἀξιωματικοί τουφεκίστηκαν. Καταδίκασαν δεκάδες ἀξιωματικούς τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ καί τῆς ἀεροπορίας. Μιά ὁμάδα ἀπό ἀνώτερους ἀξιωματικούς τῆς ἀεροπορίας παραπέμφθηκε στό στρατοδικεῖο. Τό Γενικό Ἐπιτελεῖο τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ τρεῖς φορές ἄλλαξε μέσα σ' αὐτό τό χρόνο.

Οὔτε οἱ ἀμερικάνικες ἀπειλές, οὔτε τό ταξίδι τοῦ Μάρσαλ στήν Ἀθήνα, δέν στάθηκαν ἱκανά νά σταματήσουν τούς καυγάδες πού ἐπικρατοῦν μέσα στό ἐχθρικό στρατόπεδο. Ὁ ἀμερικάνικος ἰμπεριαλισμός πείθεται ἀπό τά πράγματα πώς δέν εἶναι σέ θέση νά νικήσει τό Δημοκρατικό Στρατό μέ τή βοήθεια τῶν μισθοφόρων μοναρχοφασιστῶν παλιανθρώπων. Γι' αὐτό ζητάει τώρα, καταφεύγοντας στίς πλαστογραφίες τῆς ψευτοβαλκανικῆς ἐπιτροπῆς καί χρησιμοποιώντας τόν ΟΕΕ, νά ὀργανώσει μιά ἀνοιχτή ἔνοπλη ἐπέμβαση στίς ὑποθέσεις τῆς Ἑλλάδας ὅπου σκέφτεται νά φτιάσει, πρίν ἀπ' ὅλα, ἀεροδρόμια, ναυτικές βάσεις καί δρόμους γιά τό στρατηγικό του προγεφύρωμα, νά χρησιμοποιήσει τόν ἑλληνικό λαό σάν κρέας γιά τά κανόνια στόν καινούργιο πόλεμο πού ἑτοιμάζεται ἀπό τούς ἰμπεριαλιστές.

Ἀπό τήν πλευρά του, ὁ Δημοκρατικός Στρατός τῆς Ἑλλάδας, ἀπό τίς μάχες τοῦ 1948 βγῆκε ἀκόμα πιό δυνατός καί μέ ἀκόμα πιό μεγάλη ἐμπιστοσύνη στή νίκη του. Ὅταν τράβηξε καί κράτησε τίς κυριότερες δυνάμεις τοῦ ἐχθροῦ στό Γράμμο καί στό Βίτσι, τό κύμα τοῦ λαϊκοδημοκρατικοῦ κινήματος ἅπλωσε στίς ἄλλες περιοχές. Τέτιο χαρακτηριστικό παράδειγμα δόθηκε ἀπό τήν Πελοπόννησο, τή νοτιότερη περιφέρεια τῆς χώρας, ὅπου βρίσκεται σήμερα τό πιό ἐκτεταμένο ἐλεύθερο ἔδαφος μ' ἕνα στρατό δυνατό καί μαχητικό. Ὅσο γιά τό Γράμμο, ἡ σημαία τῆς ἐλευθερίας κυματίζει ξανά στίς κορφές του.

Ποτές ἡ κατάσταση τοῦ μοναρχοφασισμοῦ δέν ἦταν τόσο δύσκολη. Ποτές ὁ Δημοκρατικός Στρατός δέν ἦταν τόσο δυνατός ὅσο τώρα. Ἡ πολιτική τῆς ἀμερικάνικης κυριαρχίας θά χρεωκοπήσει. Ὁ μοναρχοφασισμός ἀπομονώνεται ὅλο καί πιό πολύ. Ὁ λαός θέλει, ὅπως τό προτείνει ὁ Δημοκρατικός Στρατός, μιά τίμια δημοκρατική συμφωνία. Τό σύνθημα: «Τό πρέ-

βλημα δέ μπορεῖ νά λυθεῖ παρά μόνο"μέ τήν πένα», δηλαδή μέ μιά συμφωνία, ξαπλώνει ὅλο καί πιό πολύ στίς γραμμές τῶν φαντάρων τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ. Αὐτό τό σύνθημα πού βγῆκε μέσα ἀπό τίς μάζες κερδίζει ὅλο καί πιό μεγάλα στρώματα τοῦ λαοῦ.

Γιά νά κρατήσουν τίς θέσεις τους, οἱ ἀμερικάνοι καταχτητές καί οἱ μοναρχοφασίστες καταφεύγουν στήν πιό ἄγρια τρομοκρατία. Χιλιάδες λαϊκοί ἀγωνιστές τουφεκίζονται, δεκάδες χιλιάδες βρίσκονται στίς φυλακές, στά στρατόπεδα συγκέντρωσης ἤ στήν ἐξορία. Αὐτή ἡ ἀνήκουστη τρομοκρατία προκάλεσε ἀγανάκτηση σ' ὁλόκληρο τόν κόσμο καί ἡ παγκόσμια κοινή γνώμη μέ τή Σοβιετική Ἕνωση ἐπικεφαλῆς, ξεσηκώθηκε ἐνάντια στίς ἀγριότητες τῶν μοναρχοφασιστῶν.

Ἀλλά οὔτε ἡ βία, οὔτε ἡ τρομοκρατία μποροῦν νά γονατίσουν τόν ἑλληνικό λαό.

ΤΟ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ ΤΗΣ ΠΑΛΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΤΗ ΛΕΥΤΕΡΙΑ

Τό Κομμουνιστικό Κόμμα εἶναι ἡ κύρια πολιτική δύναμη, ὀργανωτής τοῦ λαϊκοδημοκρατικοῦ κινήματος, στήν Ἑλλάδα. Στά χρόνια τῆς χιτλερικῆς κατοχῆς τό Κομμουνιστικό Κόμμα τῆς Ἑλλάδας σήκωσε πρῶτο τή σημαία τῆς πάλης γιά τήν ἀνεξαρτησία καί γιά μιά λαϊκή δημοκρατία.

Τό Κομμουνιστικό Κόμμα τῆς Ἑλλάδας ὀργάνωσε τό ΕΑΜ καί τόν ΕΛΑΣ καί ἦταν ἡ καθοδηγητική τους δύναμη. Παντοῦ καί πάντα, στίς πιό δύσκολες στιγμές, οἱ κομμουνιστές κράτησαν τίς πιό ὑπεύθυνες θέσεις, ἦταν στήν πρωτοπορία. Στήν πάλη ἐνάντια στούς χιτλερικούς καταχτητές καί σήμερα ἐνάντια στόν ἀμερικάνικο ἰμπεριαλισμό, ἐνάντια στή βρετανική κατοχή καί τό μοναρχοφασισμό, οἱ κομμουνιστές δέν ἔπαψαν νά δίνουν τίς πιό μεγάλες θυσίες, χάνοντας τούς καλύτερους συντρόφους τους, τούς πιό ἀποφασιστικούς πρωταθλητές τῆς πάλης γιά τή λαϊκή ὑπόθεση. Ἀπ' τό Δεκέμβρη τοῦ 1944, ἀναπτύσσοντας τή δράση του, στίς δύσκολες συνθῆκες τῆς ἐπίθεσης τῆς ἀντίδρασης, τό Κομμουνιστικό Κόμμα τῆς Ἑλλάδας διόρθωσε τά λάθη τῆς πολιτικῆς του γραμμῆς καθώς καί τίς ἀδυναμίες καί ἐλλείψεις στή δουλειά του. Κατόρθωσε νά διορθώσει τά σφάλματα τῆς περιόδου τῆς πρώτης κατοχῆς, νά χαράξει καθαρά τή γραμμή του, νά διατηρήσει τήν ἑνότητά του, νά σφίξει ἀκόμα πιό πολύ τίς γραμμές του καί νά σταθεροποιήσει τούς δεσμούς πού τό ἑνώνουν μέ τίς μάζες.

Τό ΚΚΕ ἔχει σήμερα γιά κύριο καθῆκον νά συνεχίσει, νά ἀναπτύσσει καί νά στεριώνει τό ἀντιιμπεριαλιστικό καί δημοκρατικό μέτωπο σ' ὁλόκληρη τήν Ἑλλάδα. Πρέπει νά ἀφιερώσει ὅλες του τίς δυνάμεις γιά νά ἀνεβάσει τό ΕΑΜ στό ἐπίπεδο μιᾶς ἑνιαίας πολιτικῆς ὀργάνωσης τοῦ λαοῦ, σταθεροποιώντας τόν πυρήνα του, τό μέτωπο ἐργατῶν καί ἀγροτῶν, μέτωπο πολιτικά καί ὀργανωτικά ἑνιαῖο, πού ἐκπροσωπεῖται ἀπ' τό Κομμουνιστικό Κόμμα καί ἀπ' τό Ἀγροτικό Κόμμα. Αὐτή ἡ συγκέντρωση τῶν δυνάμεων τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας θά ἐπιτρέψει στό Δημοκρατικό Στρατό νά λύσει μέ ἐπιτυχία τά καθήκοντα πού τοῦ πέφτουν.

Ὁ Δημοκρατικός Στρατός ἔγινε ἕνας ταχτικός στρατός, δίνει μεγάλες μάχες καί ὑπερασπίζει ἀποφασιστικά τίς ἐλεύθερες περιοχές. Στήν 4η Ὁλομέλεια πού ἔγινε στίς 27 καί 28 τοῦ Ἰούλη στό Γράμμο, ἡ ΚΕ τοῦ ΚΚΕ ἀνάλυσε τήν πείρα τῆς πάλης, ἔβαλε τέρμα στούς ὀπορτουνιστικούς δισταγμούς, καί πῆρε μιά σειρά ἀπό μέτρα γιά νά δυναμώσει ἀκόμα πιό πολύ τό Δημοκρατικό Στρατό καί νά ἀνεβάσει τό ἐπίπεδο τῆς πάλης. Ἀναμφισβήτητα οἱ δυσκολίες εἶναι ἀκόμα μεγάλες. Οἱ ἀμερικάνοι καί οἱ μοναρχοφασίστες θέλοντας νά βάλουν φραγμό ἀνάμεσα στό λαό καί στό Δημοκρατικό Στρατό, συγκέντρωσαν στίς πόλεις πάνω ἀπό 700 χιλιάδες ἀγρότες. Στό Δημοκρατικό Στρατό λείπουν ὅπλα, πολεμοφόδια, τροφή, ροῦχα, παπούτσια. Ἀλλά ἡ δύναμή του βρίσκεται στούς δεσμούς πού τόν ἑνώνουν μέ τό λαό, ἐνῶ τό ἠθικό τοῦ ἀγγλοαμερικάνικου στρατοῦ πού πολεμάει ἐνάντια στό λαό εἶναι πολύ πεσμένο. Ἄν καί αὐτός ὁ στρατός εἶναι ἀνώτερος σέ ἀριθμό καί παίρνει ἄφθονο ὁπλισμό, ὡστόσο εἶχε ἀποτυχίες σ' ὅλες τίς ἐκστρατεῖες

καί τό ἴδιο θά γίνει καί στό μέλλον. Ὁ Δημοκρατικός Στρατός, πού μέσα σ' αὐτόν ὁ πρωτοπόρος ρόλος ἀνήκει στούς κομμουνιστές, ξεπερνάει ἡρωικά ὅλες τίς δυσκολίες καί προχωρεῖ σταθερά πρός τήν πραγματοποίηση τῆς δίκαιας ὑπόθεσής του. Τό κομμουνιστικό κόμμα εἶναι ἡ πρωτοπόρα καθοδηγητική δύναμη τῆς χώρας, τό μυαλό, ἡ τιμή καί ἡ συνείδηση τῆς καινούργιας Ἑλλάδας.

Σήμερα, ἡ ἐσωτερική καί διεθνής κατάσταση διαφέρει αἰσθητά ἀπό τό Δεκέμβρη τοῦ 1944. Τήν ἐποχή ἐκείνη ὁ βρετανικός ἰμπεριαλισμός ἐκμεταλλευόμενος τά λάθη μας καί τή σχετική μας ἀπομόνωση, μᾶς ἀνάγκασε νά ὑποχωρήσουμε προσωρινά. Ἀπό τότες, ἡ οἰκονομική καί πολιτική κατάσταση στήν Ἑλλάδα δέν ἔπαυσε νά χειροτερεύει. Τούτη τήν ὥρα, τό καθεστώς τῆς ἀγγλοαμερικανικῆς κατοχῆς καί τῆς μοναρχοφασιστικῆς τρομοκρατίας ἔχει ἐγκαθιδρυθεῖ στή χώρα μας. Ἡ Ἑλλάδα περνάει μιά βαθιά ἐπαναστατική κρίση.

Ἡ λαϊκοδημοκρατική ἐπανάσταση στήν Ἑλλάδα περνάει μιά νέα φάση πού ἄρχισε τή μέρα πού ἡ λαϊκή ἀντίσταση πῆρε τή μορφή μιᾶς ἔνοπλης πάλης καί πού ὁ Δημοκρατικός Στρατός τῆς Ἑλλάδας ἔγινε τό πρωτοπόρο μαχητικό τμῆμα αὐτῆς τῆς ἀντίστασης.

Ἄν καί στή Δύση μερικοί εἶχαν πεῖ πώς ἡ πάλη τοῦ λαοῦ μας ἦταν «χωρίς προοπτικές», ὁ ἑλληνικός λαός διαπίστωσε μέ τήν ἴδια του τήν πεῖρα τίς ἐπιτυχίες του τῆς ἔνοπλης πάλης καί πιστεύει ἀκλόνητα στή νίκη του. Φωτισμένος ἀπό τό παράδειγμα τῆς νικηφόρας ἀνοικοδόμησης στίς λαϊκές δημοκρατίες, ξαναπῆρε τά ὅπλα. Πιστεύει πώς αὐτός ὁ δρόμος εἶναι ὁ μόνος πού μπορεῖ νά τοῦ ἐπιτρέψει νά σώσει τήν πατρίδα του ἀπό τό ζυγό τῶν ἀμερικάνων ἰμπεριαλιστῶν. Τό σύνθημα: «ΟΛΟΙ ΣΤ' ΑΡΜΑΤΑ! ΟΛΑ ΓΙΑ ΤΗ ΝΙΚΗ!» ἀντηχεῖ σ' ὁλόκληρη τή χώρα. Τά μοναρχοφασιστικά καί ἰμπεριαλιστικά σχέδια θά χρεωκοπήσουν ὁλοκληρωτικά. Ἡ Ἑλλάδα δέν θά γίνει ποτές ἕνα φασιστικό καταφύγιο οὔτε μιά βάση γιά τήν ἰμπεριαλιστική ἐπέκταση. Ὁ ἑλληνικός λαός δέ θά σηκώσει ποτέ τό χέρι του ἐνάντια στίς λαϊκές δημοκρατίες. Ἡ πάλη, τό

αἷμα πού χύνεται σήμερα στό ἑλληνικό χῶμα γιά τή δημοκρατία, τήν ἀνεξαρτησία καί τήν εἰρήνη, εἶναι ἐγγύηση γι' αὐτό.

Μέ τήν ὑποστήριξη τοῦ διεθνοῦς δημοκρατικοῦ κινήματος ὁ λαός μας, παρ' ὅλες τίς δυσκολίες, τραβάει μπροστά πρός τό σκοπό του, πρός τή νίκη τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας στήν Ἑλλάδα, πρός τήν εἰρήνη καί τήν ἀδελφική συνεργασία ἀνάμεσα στούς βαλκανικούς λαούς.

Πάρθηκε ἀπό τή μπροσούρα «Ν. Ζαχαριάδη: Ἡ πάλη γιά τή λευτεριά καί τή δημοκρατία στήν Ἑλλάδα», ὅπου ἀναδημοσιεύτηκε μεταφρασμένο ἀπ' τήν ἐφημερίδα «Γιά σταθερή εἰρήνη, γιά τή λαϊκή δημοκρατία!» 15-12-48

ΤΟ ΣΤΙΛΕΤΟ ΤΟΥ ΤΙΤΟ ΧΤΥΠΑ ΠΙΣΩΠΛΑΤΑ ΤΗ ΛΑΪΚΟΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ

Ἄρθρο στήν ἐφημερίδα «Γιά σταθερή εἰρήνη, γιά τή λαϊκή δημοκρατία!», ὄργανο τοῦ Γραφείου Πληροφοριῶν τῶν κομμουνιστικῶν καί ἐργατικῶν κομμάτων, 1-8-1949

Τό λαϊκοεπαναστατικό κίνημα στή χώρα μας ἀντιμετώπιζε καί στό παρελθόν, ὅταν τό Δεκέμβρη τοῦ 1944 εἴχαμε τήν ἔνοπλη ἀγγλική ἐπέμβαση, ἀντιμετωπίζει καί σήμερα σοβαρές δυσκολίες στόν τραχύ δρόμο του πρός τή νίκη. Ὁ κάθε κάτοικος στή χώρα αὐτή ξέρει, ὅτι ἄν ἔλειπε ἡ ἀνοιχτή καί ὁλόπλευρη ὑποστήριξη, πού οἱ ἄγγλοι καί οἱ ἀμερικάνοι ἰμπεριαλιστές δίνουν στούς ἕλληνες ἀντιδραστικούς, ὁ μοναρχοφασισμός στήν Ἑλλάδα δέ θά μποροῦσε οὔτε λίγους μῆνες νά κρατηθεῖ. Οἱ κύριες δυσκολίες μας ξεκινᾶν ἀπ' τό γεγονός ὅτι ὁ άγγλοαμερικάνικος ἰμπεριαλισμός ἐπιμένει νά κρατήσει τήν Ἑλλάδα, τόσο γιατί τοῦ παρέχει μιά ἐξαιρετικῆς σπουδαιότητας στρατηγική θέση στήν Ἀνατολική Μεσόγειο, ὅσο καί γιατί τή χώρα μας τήν ὀργανώνει καί θέλει νά τήν διατηρήσει γιά νά τή χρησιμοποιήσει σάν στρατιωτικοπολεμικό προγεφύρωμα ἐνάντια στίς χῶρες τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας καί τή Σοβιετική Ἕνωση. Εἶναι γνωστές ἀπό παλιά οἱ ἐρωτοτροπίες καί οἱ προθέσεις τοῦ Τσώρτσιλ πρός αὐτή τήν κατεύθυνση.

Ὅταν ὅμως πέρσι ὁ μοναρχοφασισμός εἶχε στό Γράμμο-Βίτσι τή στρατιωτική ἀποτυχία του καί εἶδε νά καταρέουν οἱ στρατηγικές ἐπιδιώξεις του γιά τό 1948, κλονίστηκε καί ἡ θέση τοῦ ξένου ἰμπεριαλισμοῦ στήν Ἑλλάδα. Τό λαϊκοεπαναστατικό κίνημα καί ὁ ΔΣΕ προωθοῦσαν καί στερέωναν τή θέση τους στήν Πελοπόννησο, Ρούμελη καί Θεσσαλία καί στά νησιά Σάμο, Εὔβοια. Μά καί σέ μιά σειρά ἄλλα νησιά, ὅπως ἡ Μυ-

...λήνη, Ἰκαριά, Κεφαλωνιά, Κρήτη ὁ μοναρχοφασισμός ἀποδει-
...νυόταν ἀνίκανος, παρά τήν τεράστια ὑπεροχή του, νά πνίξει
...αι νά ἐξοντώσει τό κίνημά μας. Ἡ ἀντίδραση στή χώρα μας
...περνοῦσε δύσκολες στιγμές. Οἱ ἐκθέσεις τῆς ἀνώτατης μοναρ-
χοφασιστικῆς στρατιωτικῆς ἡγεσίας, στό πρόσωπο τέτιων στρα-
...ηγῶν ὅπως οἱ Παπάγος, Βεντήρης, Τσακαλῶτος, ὁμολογοῦσαν
ἀνοιχτά ὅτι τό ἠθικό τοῦ στρατοῦ των παρουσίαζε κάμψη. Του-
...εκίστηκαν ἑκατοντάδες φαντάροι καί ἀξιωματικοί. Ὁ Παῦλος
μίλησε γιά ἠθική κρίση στό στρατό. Τά οἰκονομικά χάλια τῆς
κλίκας τῆς Ἀθήνας δέν ἦταν καλύτερα. Καί ἡ πολιτική κρίση
ὑπόσκαφτε ὁλοένα καί πιό βαθιά τά θεμέλια τοῦ μοναρχοφα-
σισμοῦ. Ξένοι καί ντόπιοι πολιτικοί παράγοντες, πού κάθε ἄλ-
λο παρά φίλοι μας μποροῦσαν νά θεωρηθοῦν, μόνο σέ μιά εἰ-
ρηνική λύση καί συνεννόηση ἄρχισαν νά βλέπουν μιά κάποια
διέξοδο γιά τήν ἀντίδραση. Τά πράγματα γιά τούς ἀμερικάνους
δέν πήγαιναν καί τόσο καλά καί στήν Ἀμερική ἀκούστηκαν
φωνές ὅτι τζάμπα ξοδεύουν τά δολάριά τους στήν Ἑλλάδα.

Τή στιγμή ἀκριβῶς πού ἡ κρίση τοῦ μοναρχοφασισμοῦ
...τεινε πρός τήν ὀξύτητα αὐτή, παρουσιάστηκε ἡ προδοσία τοῦ
Τίτο. Καί τό γεγονός αὐτό ἦρθε νά προσθέσει μιά καινούργια
σοβαρή δυσκολία γιά τό λαϊκοδημοκρατικό μας κίνημα, γιατί
ἀπ' τή μιά μεριά διασποῦσε τήν ἑνότητα τῆς λαϊκοδημοκρατι-
κῆς ἀλληλεγγύης πρός τόν ἀγώνα μας, ἐνῶ ἀπ' τήν ἄλλη δε-
καπλασίαζε τήν ἀπόφαση τῶν ἀγγλοαμερικάνων ἰμπεριαλιστῶν
νά διατηρήσουν μέ κάθε θυσία τήν Ἑλλάδα γιατί ἔτσι μόνο θά
μποροῦσαν ν' ἀξιοποιήσουν τήν προδοσία τῆς κλίκας τοῦ Τίτο
καί νά εὐρύνουν τό προγεφύρωμά τους στά Βαλκάνια, ἐνῶ ταυ-
τόχρονα ἀναπτέρωνε τό ξεπεσμένο ἠθικό τοῦ μοναρχοφασι-
σμοῦ καί τούδινε καινούργιο κουράγιο. Ἡ προδοσία τοῦ Τίτο
εὐκόλυνε τούς ἀμερικάνους στό νά κρατήσουν τήν Ἑλλάδα καί
τό κράτημα τῆς Ἑλλάδας ἔκανε δυνατή τήν ὁλοκληρωτική
ἀξιοποίηση τῆς προδοσίας τοῦ Τίτο. Αὐτές εἶναι οἱ συνέπειες
τῆς τιτικῆς προδοσίας. Τό κίνημά μας δεχότανε μιά μαχαιριά
πισώπλατα.

Οἱ Τίτο καί Τζίλας μποροῦν νά ξεφωνίζουν τώρα ὅσο θέ-
λουν ὅτι οἱ ἀντάρτες στήν Ἑλλάδα ἄρχισαν νά χάνουν τό ἠθι-

κό τους καί τήν πίστη τους πρός τή νίκη. Γεγονός όμως παραμένει ότι κανένας άλλος δέ χάρηκε τόσο άπό τήν προδοσία τους όσο οί έλληνες μοναρχοφασίστες καί οί ίμπεριαλιστές δεσπότες τους. Καί γεγονός άκόμα παραμένει, γεγονός πού έπιβεβαιώνεται άπ' τήν προδοσία αύτή, ότι τό λαϊκοδημοκρατικό κίνημα στή χώρα μας δέ γνώρισε, άκόμα άπ' τόν καιρό τής πρώτης κατοχής, τόσο ύπουλο καί βδελυρό έχθρό, όσο ή συμμορία τοῦ Τίτο. 'Αξίζει νά σταθοῦμε στό ζήτημα αύτό.

* * *

Ό μεγαλοσέρβικος σωβινισμός τής κλίκας τοῦ Τίτο έκδηλώθηκε άπέναντι στό κίνημα άντίστασης στήν Ἑλλάδα άπ' τά 1943 κιόλας καί παρουσιαζότανε μέ τήν παρακάτω θέση. Τό ΚΚΕ άκολουθάει έσφαλμένη πολιτική, προδίνει τόν άγώνα. Προδότης είναι καί ό Ζαχαριάδης. Ό λαός τής Μακεδονίας τοῦ Αίγαίου μπορεί νά βρεί τήν άπελευθέρωσή του μόνο στά πλαίσια τής Γιουγκοσλαβίας. Πρωταρχικό καθήκον γιά όλους τούς μακεδόνες πατριώτες μπαίνει ή πάλη ένάντια στό ΚΚΕ καί τό ΕΑΜ καί ή συνεργασία μέ τό ΚΚ Γιουγκοσλαβίας. Αύτή ήταν ή θέση τής κλίκας Τίτο άπέναντι στό ΚΚΕ άπ' τά 1943 καί δῶ. Αύτή τή γραμμή έφάρμοζε άπό τότε κιόλας, στή Μακεδονία τοῦ Αίγαίου, τό πρωτοπαλίκαρο τοῦ Τίτο, ό Τέμπο (Μπουχμάνοβιτς), αύτή τή γραμμή έφάρμοζε άπό τότε ό κύριος πράχτοράς τους Γκότσε. Τήν ίδια γραμμή άκολουθᾶ τώρα καί ή συμμορία Γκότσε-Κεραμιτζίεφ. Χιλιάδες πράχτορες έστειλε στά χρόνια αύτά ή κλίκα τοῦ Τίτο μέσα στό ΚΚΕ καί στό ΕΑΜ. Ύπονόμευση τοῦ ΚΚΕ, διάσπαση τοῦ λαϊκοαπελευθερωτικοῦ άγώνα μας—αύτή τή δουλιά κάνουν οί πράχτορες αύτοί. Καί πρέπει νά τό ποῦμε άνοιχτά, ότι ή έλληνική άντίδραση καί ό άγγλοαμερικάνικος ίμπεριαλισμός δέν μποροῦσαν νά βροῦν καλύτερο σύμμαχο στόν άγώνα τους πού έκαναν καί κάνουν ένάντια στό λαϊκοδημοκρατικό κίνημα στήν Ἑλλάδα.

Ἡ κλίκα τοῦ Τίτο έξαπατοῦσε τό λαό τής Μακεδονίας τοῦ Αίγαίου όταν τοῦ έλεγε ότι τή λευτεριά του θά τήν έβρισκε μόνο στήν ένωσή του μέ τήν Γιουγκοσλαβία, ξεκόβοντας καί πολεμώντας τό ΚΚΕ πούχε προδόσει, όπως έλεγε ή κλίκα αύτή. Ό μαρξισμός-λενινισμός λέει ότι τό έθνικό ζήτημα στήν κάθε χώρα καί γενικά, είναι στήν έποχή τοῦ ίμπεριαλισμοῦ μιά έφεδρεία τοῦ προλεταριακοῦ-έπαναστατικοῦ κινήματος καί ότι μόνο σέ συμμαχία μ' αύτό μπορεί νά λυθεί έτσι όπως συμφέρει στό λαό. Ἡ κεφαλαιοκρατική άντίδραση καταβάλλει παντοῦ κάθε προσπάθεια νά ματαιώσει τή συμμαχία αύτή. Ό λαός τής Μακεδονίας τοῦ Αίγαίου είχε γνωρίσει πάντα στό ΚΚΕ τόν πιό πιστό σύμμαχο καί ύπερασπιστή. Μόνο ή νίκη τής Λαϊκής Δημοκρατίας στήν Ἑλλάδα θά έλυνε καί τό έθνικό ζήτημα γιά τό λαό τής Μακεδονίας τοῦ Αίγαίου. Ἡ κλίκα τοῦ Τίτο, έπιδιώκοντας τό σωβινιστικό μεγαλοσέρβικο σκοπό της, νά προσαρτίσει τή Μακεδονία τοῦ Αίγαίου μαζί μέ τή Θεσσαλονίκη, όργάνωσε τήν ύπόσκαψη τοῦ ΚΚΕ καί τοῦ ΕΑΜ, καί τή διάσπαση τοῦ λαϊκοδημοκρατικοῦ κινήματος στήν Ἑλλάδα, στρέφοντας τούς μακεδόνες ένάντια στούς έλληνες έργαζόμενους. Έτσι ή κλίκα τοῦ Τίτο χτυποῦσε τό μόνο κίνημα, πού ή έπικράτησή του καί μόνη θά έξασφάλιζε τήν έθνική άποκατάσταση τῶν μακεδόνων τοῦ Αίγαίου. Σάν άντιστάθμισμα, τούς πρότεινε τήν ένωσή τους μέ τήν τιτική Γιουγκοσλαβία, ένωση πού μποροῦσε νά γίνει, μιά καί ό Τίτο χτυποῦσε καί ύπονόμευε τό λαϊκοαπελευθερωτικό κίνημα στήν Ἑλλάδα, ή μέ τή συγκατάθεση τῶν ίμπεριαλιστῶν άφεντικῶν στήν Ἑλλάδα, καί τέτιες διαπραγματεύσεις γίνονται καί τώρα, ή μέ τυχοδιωχτικό πόλεμο ένάντια στό μοναρχοφασισμό καί τούς πάτρωνές του, πράγμα πού ό Τίτο δέ μποροῦσε ούτε νά τό σκεφθεί, γιατί τά πυρά του τά έστρεφε πάντα ένάντια στό ΚΚΕ καί τό ΕΑΜ. 'Αξίζει τόν κόπο ν' άναφέρουμε έδῶ μιά σχετική, πολύ χαρακτηριστική «λεπτομέρεια». Όταν τόν 'Οχτώβρη τοῦ 1944 οί άγγλοι άποβιβάστηκαν στήν Ἑλλάδα ό μπασιμπουζοῦκος τοῦ Τίτο, Τέμπο (Μπουχμάνοβιτς), πού πρωτοστατοῦσε στίς συκοφαντίες κατά τοῦ ΚΚΕ δήλωσε σέ κομμουνιστές τής Μακεδονίας τοῦ Αίγαίου ότι ζήτησε άπ' τόν Τίτο δυό μεραρχίες γιά νά καταλάβει τή Θεσσαλονίκη. Τότε δέν είχε γίνει άκόμα ό Δεκέμβρης καί οί έγγλέζοι δέν ήταν άκόμα διόλου σίγουροι ότι θά κρατήσουν τήν Ἑλλάδα. Καί τώρα είναι όλοφάνερο ότι οί άγγλοι ίμπεριαλιστές θά προτιμοῦσαν τότε τή Θεσσαλονίκη νά τήν πάρει ό Τί-

το παρά νά μείνει στό ΚΚΕ καί τόν ΕΛΑΣ. Τότε, τόν Όχτώβρη τοῦ 1944, οἱ ἄγγλοι κάναν ρίψεις ὅπλων στό ἀεροδρόμιο τῆς Χρούπιστας ἀπ' ὅπου τά μετέφεραν στό Βαψώρι καί τά παράδιναν στούς πράχτορες τοῦ Τίτο καί τοῦ Τέμπο, Γκότσε καί Πέιο, γιά νά τά χρησιμοποιήσουν κατά τοῦ ΕΛΑΣ. Οἱ Γκότσε καί Πέιος εἶχαν σχηματίσει στό διάστημα τῆς χιτλεροφασιστικῆς κατοχῆς ὁμάδες μακεδόνων πού συνεργάζονταν μέ τόν Τέμπο. Σήμερα γιά μᾶς εἶναι ἀποδειγμένο ὅτι ὁ ἄγγλος Ἔβανς, ποῦταν ἀντιπρόσωπος τῆς ἀγγλικῆς στρατιωτικῆς ἀποστολῆς στή Μακεδονία, ἐπέμεινε ξεχωριστά στό νά δημιουργηθοῦν οἱ ὁμάδες αὐτές, πού οἱ ἡγέτες τους Γκότσε-Πέιος-Κεραμιτζίεφ παῖξαν διασπαστικό, ἐνάντια στό λαϊκοεπαναστατικό κίνημα στήν Ἑλλάδα, ρόλο, ὄχι μόνο στά 1943-44 μά καί στά 1945-46 κάτω ἀπό τήν καθοδήγηση τοῦ ἄγγλου πρόξενου στή Φλώρινα (!) Χίλς. Ὁ Χίλς εἶναι πού στά 1945-46 ὀργάνωσε στή Μακεδονία τοῦ Αἰγαίου αὐτονομιστικό κίνημα γιά νά τό στρέψει ἐνάντια στό ΕΑΜ. Ἐδῶ οἱ ἐπιδιώξεις του συνέπιπταν μέ τίς ἐπιδιώξεις τοῦ Τίτο-Τέμπο. Τό Δεκέμβρη τοῦ 1944, ὁ Τίτο πού ὀνειρευότανε νά ἁρπάξει τή Θεσσαλονίκη ἀπό μιά λαϊκοδημοκρατική Ἑλλάδα, δέν ἔκανε ἀπέλυτα τίποτα, παρά τά παχιά του λόγια, γιά νά μᾶς βοηθήσει ἐνάντια στούς ἄγγλους. Τό μόνο πού ἔκανε ἦταν νά μεγαλώσει ἀκόμα πιό πολύ τή συκοφαντία του γιά προδοσία τοῦ ΚΚΕ κατά πρῶτο λόγο μέσα στό λαό τῆς Μακεδονίας τοῦ Αἰγαίου. Τό ἀποτέλεσμα ἦταν νά ἐξασθενεῖ καί νά διασπᾶ ὁ Τίτο τό κίνημά μας καί νά δημιουργεῖ ἕνα ρεῦμα προσφυγιᾶς μακεδόνων πρός τή Γιουγκοσλαβία. Ἔτσι ἀπ' τή μιά μεριά ἄδειαζε σιγά-σιγά ἡ Μακεδονία τοῦ Αἰγαίου ἀπ' τούς μακεδόνες, πράγμα πού τόσα χρόνια ἐπιδίωκε ὁ μοναρχοφασισμός γιά νά ἀλλιώσει τήν ἐθνολογική σύνθεση στή Μακεδονία τοῦ Αἰγαίου. Ἐνῶ ἀπ' τήν ἄλλη, οἱ Τίτο καί Κολισέφσκι στρατολογοῦσαν καί ἐκπαίδευαν, μέσα ἀπό τούς πρόσφυγες αὐτούς, πράχτορες, πού κατοπινά τούς ἔστελναν στήν Ἑλλάδα ἐνάντια στό ΚΚΕ, τό ΕΑΜ καί τό λαϊκοεπαναστατικό μας κίνημα.

Ἔτσι τά χειροπιαστά καί ἀναμφισβήτητα γεγονότα δείχνουν ὅτι τουλάχιστο ἀπ' τό 1943 καί δῶ, τό ΚΚΕ καί τό ἐπαναστατικό κίνημα στήν Ἑλλάδα βρισκότανε καί βρίσκεται ἀνάμεσα σέ δυό πυρά: ἀπ' τή μιά μεριά οἱ ξένοι ἰμπεριαλιστές μέ τούς μοναρχοφασίστες κι ἀπ' τήν ἄλλη μεριά ἡ κλίκα τοῦ Τίτο μέ ἐχτελεστικά ὄργανά της τή συμμορία Γκότσε-Κεραμιτζίεφ, πού διάθετε καί διαθέτει καί σήμερα ἀκόμα ἑκατοντάδες πράχτορες τῆς ΟΖΝΑ καί τοῦ ΙΙ Γραφείου τοῦ Γιουγκοσλάβικου Γενικοῦ Ἐπιτελείου στή Μακεδονία τοῦ Αἰγαίου. Ὁ Γκότσε στά 1944 ὕστερα ἀπό διαταγή ἀπό τά Σκόπια πῆρε τό σύνταγμά του καί ἔφυγε στή Γιουγκοσλαβία προδίνοντας τόν ΕΛΑΣ. Τώρα στά Σκόπια καί οἱ Γκότσε-Κεραμιτζίεφ ἔχουν τήν ἕδρα τους καί ἀπό κεῖ ὀργανώνουν τίς λιποταξίες ἀπ' τό ΔΣΕ. Στό ραδιοφωνικό σταθμό στά Σκόπια ὁμιλητής εἶναι λιποτάχτης τοῦ ΔΣΕ. Ἡ ΚΕ τοῦ ΚΚΕ ἀποτάνθηκε ἐπανειλημμένα πρός τήν ΚΕ τοῦ ΚΚ Γιουγκοσλαβίας, τῆς κατήγγειλε μέ συγκεκριμένα καί ἀδιάψευστα στοιχεῖα καί γεγονότα τίς ἀντεπαναστατικές αὐτές πράξεις τῶν πραχτόρων της καί ζήτησε νά σταματήσουν. Ἡ ΚΕ τοῦ ΚΚ Γιουγκοσλαβίας ποτέ δέν πῆρε κανένα μέτρο γιά νά σταματήσει ἡ κατάσταση αὐτή. Σήμερα πιά ἔχει ἀποδειχθεῖ ὅτι ὁ Χρῆστος Βλάχος πού δολοφόνησε τό 1947 στή Θεσσαλονίκη τό Γιάννη Ζέβγο, μέλος τοῦ ΠΓ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ, ἦταν πράχτορας τῆς ΟΖΝΑ πού ἐκπαιδεύτηκε στά Σκόπια. Ἡ ΟΖΝΑ τόν ἔστειλε στή Θεσσαλονίκη ὅπου ἔγινε ὄργανο τοῦ πράχτορα τῆς Ἰντέλιτζενς Σέρβις στρατηγοῦ Ζέρβα καί δολοφόνησε τό Ζέβγο. Πέντε μοναρχοφασίστες αἰχμάλωτοι ἀξιωματικοί καί ἀνάμεσά τους καί δήμιοι τοῦ λαοῦ, μέ τή βοήθεια πραχτόρων τῆς ΟΖΝΑ φύγαν ἀπ' τό στρατόπεδο αἰχμαλώτων καί κατέφυγαν στή Γιουγκοσλαβία. Ἡ ΚΕ τοῦ ΚΚ Γιουγκοσλαβίας δήλωσε ἄγνοια γιά τό ζήτημα αὐτό, ἐνῶ ἐμεῖς τῆς καταγγείλαμε πότε ἔγινε κι ἀπό ποιό σημεῖο πέρασαν τά σύνορα καί ἐνῶ γιουγκοσλάβοι ἀξιωματικοί καί στρατιῶτες φρουροί στά σύνορα μᾶς ὁμολόγησαν ὅτι οἱ μοναρχοφασίστες πέρασαν στή Γιουγκοσλαβία, μά ὅτι εἶχαν διαταγή ἀπ' τό Βελιγράδι νά δηλώσουν ἄγνοια. Δεκάδες πράχτορες τῆς ΟΖΝΑ καί τοῦ ΙΙ Γραφείου τοῦ Γιουγκοσλάβικου Γενικοῦ Ἐπιτελείου πιάσαμε μέχρι σήμερα. Τό Δεκέμβρη τοῦ 1948 πιάσαμε στήν Πρέσπα δυό πράχτορες τῆς ΟΖΝΑ, τούς Γούναρη Μένο καί Μάλιο Μῆτσο. Οἱ πράχτορες αὐτοί ἔδοσαν

πλήρη στοιχεῖα, τά ὀνόματα τῶν ἀξιωματικῶν τῆς ΟΖΝΑ πού τούς ἔστειλαν καί τή συγκεκριμένη ἀποστολή πού τούς ἔδοσαν. Τό στρατοδικεῖο τοῦ ΔΣΕ τούς καταδίκασε σέ θάνατο. Ἐμεῖς ρωτήσαμε τότε τό Βελιγράδι ἄν θέλει νά τοῦ ἐπιστρέψουμε τούς δυό κατασκόπους του γιατί ἀλλιῶς θά τούς τουφεκίζαμε. Τό Βελιγράδι ὅμως ἀρνήθηκε τούς κατασκόπους του, παραδίνοντάς τους ἔτσι στό ἐχτελεστικό ἀπόσπασμα. Καί οἱ δυό ἦταν μακεδόνες, γι' αὐτό καί ἡ ζωή τους δέν ἐνδιέφερε καί τόσο τούς μεγαλοσέρβους σωβινιστές. Τό ΚΚΕ διαθέτει σωρεία ἀπό παρόμοιες ἀδιάψευστες ἀποδείξεις γιά τόν προδοτικό καί διασπαστικό ρόλο τῆς κλίκας τοῦ Τίτο ἐνάντια στό ἐπαναστατικό κίνημα στήν Ἑλλάδα. Ὅλα αὐτά ἀποδείχνουν πάντα τό ἴδιο πράγμα. Ἡ ἐθνικιστική συμμορία τῆς προδοτικῆς γιουγκοσλάβικης ἡγεσίας στάθηκε πάντα ὁ πιό θανατερός ἐχθρός γιά τό ΚΚΕ καί ὁ πιστός σύμμαχος τοῦ μοναρχοφασισμοῦ καί τοῦ ἀγγλοαμερικανικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, ἐνάντια στό λαϊκό ἐπαναστατικό κίνημα στήν Ἑλλάδα.

Τά τελευταῖα γεγονότα ἀποδείχνουν γιά μιά ἀκόμα φορά περίτρανα ὅτι ἡ κλίκα τοῦ Τίτο βοηθοῦσε καί βοηθᾶ πάντα, τώρα ὅλο καί πιό ἀνοιχτά τή ντόπια καί διεθνῆ ἀντίδραση ἐνάντια στό λαό τῆς Ἑλλάδας. Τό ἀνακοινωθέν τοῦ ΓΑ τοῦ ΔΣΕ τῆς 6 τοῦ Ἰούλη τοῦ 1949 ἀποκάλυψε ὅτι τά μοναρχοφασιστικά στρατεύματα στίς 5 τοῦ Ἰούλη 1949 χρησιμοποίησαν τό γιουγκοσλάβικο ἔδαφος γιά νά ὑπερφαλαγγίσουν τούς ἀντάρτες στό Καϊμακτσαλάν. Τήν ἴδια μέρα τό πραχτορεῖο «Ἐλεύθερη Ἑλλάδα», στηριζόμενο σέ ἐπίσημα μοναρχοφασιστικά στοιχεῖα, δηλαδή στήν ἀναφορά τοῦ διοικητῆ τοῦ 516 μοναρχοφασιστικοῦ τάγματος, ἀντισυνταγματάρχη Πετρόπουλου, πρός τό διοικητή τοῦ Γ΄ Σώματος Στρατοῦ, ἀντιστράτηγο Γρηγορόπουλο, ἀποκάλυπτε ὅτι στίς 4 τοῦ Ἰούλη 1949, δηλαδή μιά μέρα πρίν χρησιμοποιηθεῖ τό γιουγκοσλάβικο ἔδαφος ἀπ' τούς μοναρχοφασίστες, στήν περιοχή Ποποβόλοσι, στό Καϊμακτσαλάν, ἔγινε συνάντηση γιουγκοσλάβων καί μοναρχοφασιστῶν ἀξιωματικῶν πού εἶχαν ἐπικεφαλῆς τους τόν ἀντισυνταγματάρχη Πετρόπουλο, αὐτόν πού ἔκανε τήν ἀναφορά. Στή συνάντηση παραβρέθηκαν καί ἀμερικανοί καί ἄγγλοι ἀξιωματικοί. Τό πραχτορεῖο «Τανιούγκ»

δέν διάψευσε τό γεγονός ὅτι ἔγινε τέτια συνάντηση. Ἐκπρόσωπος τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἀγγλίας πού ρωτήθηκε γιά τή συνάντηση αὐτή δέν τήν ἀρνήθηκε. Οὔτε ὁ Τίτο στό λόγο του στήν Πόλα τῆς Ἰστρίας στίς 11-7-49 ἀρνήθηκε τή συνάντηση αὐτή. Θέλησε μόνο νά διαψεύσει, ὅπως καί τό «Τανιούγκ», ὅτι ἔγινε συμφωνία γιά χρησιμοποίηση τοῦ γιουγκοσλάβικου ἐδάφους ἀπ' τούς μοναρχοφασίστες. Κατηγόρησε τό ραδιοσταθμό τῆς «Ἐλεύθερης Ἑλλάδας», ὅτι εἶπε τέτιο πράγμα, ἐνῶ γεγονός εἶναι ὅτι τό πραχτορεῖο «Ἐλεύθερη Ἑλλάδα» ἀνάφερε ξεχωριστά πρῶτα τό γεγονός τῆς συνάντησης (στίς 4-7-49 καί τό γεγονός τῆς χρησιμοποίησης τοῦ γιουγκοσλάβικου ἐδάφους ἀπ' τούς μοναρχοφασίστες στίς 5-7-49.

Ἔτσι εἶχαν τά πράγματα ὅταν στίς 21 Ἰούλη 1949 στήν Ἀθήνα ἡ Βαλκανική Ἐπιτροπή τοῦ ΟΕΕ, ἐξέδοσε ἕνα ἀνακοινωθέν πού ἀποκλειστικό σκοπό ἔχει νά καλύψει τή συνεργασία τῆς κλίκας τοῦ Τίτο μέ τό μοναρχοφασισμό πού ἀποκάλυψαν τό ΓΑ τοῦ ΔΣΕ, καί τό πραχτορεῖο «Ἐλεύθερη Ἑλλάδα» στίς 6 τοῦ Ἰούλη 1949. Τό ἀνακοινωθέν αὐτό τῆς ΒΕ τοῦ ΟΕΕ εἶναι πραγματικά πολύ εὔγλωττο γιατί: πρῶτο, γιά πρώτη φορά στήν ἱστορία της ὁμολογεῖ ὅτι οἱ μοναρχοφασίστες στό Καϊμακτσαλάν παραβίασαν πολλές φορές τό γιουγκοσλάβικο ἔδαφος. Ὄχι ὅμως μέ στρατό, μά μόνο μέ πυροβολικό καί ἀεροπορία. Αὐτό γίνεται γιά νά καλυφθεῖ τό γεγονός ὅτι στίς 5-7-49 ὁ μοναρχοφασιστικός στρατός χρησιμοποίησε τό γιουγκοσλάβικο ἔδαφος γιά νά ὑπερφαλαγγίσει τά τμήματά μας στό Καϊμακτσαλάν. Δεύτερο, τό ἀνακοινωθέν τῆς ΒΕ τοῦ ΟΕΕ ἀναγνωρίζει ὅτι ἔγινε συνάντηση στό Καϊμακτσαλάν μέ γιουγκοσλάβους ἀξιωματικούς. Μά κάνει πάλι τίς ἑξῆς πλαστογραφίες. Μετατοπίζει τή συνάντηση στίς 7-7-49 καί ἰσχυρίζεται ὅτι ἔγινε μέ παρατηρητές τοῦ κλιμακίου Θεσσαλονίκης τῆς ΒΕ τοῦ ΟΕΕ. Χαρακτηριστικό εἶναι ὅτι ἡ ΒΕ χρειάστηκε πάνω ἀπό δυό βδομάδες γιά νά μιλήσει, ἐνῶ, ὅταν πρόκειται γιά τίς συκοφαντίες της, τίς ξαπολᾶ ἀμέσως, τήν ἴδια μέρα, ὅπως ἔγινε μέ τό ἀνακοινωθέν τῆς 22-7-49 πού ἰσχυρίζεται ὅτι τήν ἴδια μέρα ἀεροπλάνο της βλήθηκε ἀπ' τούς ἀντάρτες μέ ἀντιαεροπορικό ἀπό ἀλβανικό ἔδαφος. Τρίτο, στή συνάντηση αὐτή οἱ

γιουγκοσλάβοι ἀξιωματικοί ἔκαναν προκαταβολικά τή δήλωση πού ἐπανάλαβε ὁ Τίτο στήν Πόλα στίς 11-7-49 ὅτι θά κλείσει τά ἑλληνογιουγκοσλάβικα σύνορα. Αὐτό ξεσκεπάζει τήν ὑποκρισία τοῦ προβοκάτορα. Τ' ἀποκαλυπτήρια τά κάνει ἡ ἴδια ἡ ΒΕ πού βγάνει στά φόρα ὅτι οἱ γιουγκοσλάβοι ἀξιωματικοί στίς 7-7 εἶχαν κιόλας δηλώσει ὅτι τά σύνορα κλείστηκαν, ἐνῶ ὁ Τίτο στίς 11-7 δήλωνε στήν Πόλα ὅτι ἀποφάσισε ν' ἀρχίσει νά κλείνει προοδευτικά τά σύνορα ποὖταν κιόλας κλεισμένα! Γιά τή δήλωση αὐτή τοῦ Τίτο οἱ «Τάιμς» τοῦ Λονδίνου σέ κύριο ἄρθρο τους τῆς 14-7-49 ἔγραψαν: «Τίποτε δέν θά προσέφερε μεγαλύτερη βοήθεια στόν ἑλληνικό στρατό ἀπό τό κλείσιμο τῶν ἑλληνογιουγκοσλάβικων συνόρων ἀπ' τόν Τίτο». Καί σ' αὐτό ἔχουν οἱ «Τάιμς» ἀπόλυτα δίκιο. Γιατί σήμερα, ἐν ὄψει τῆς Γενικῆς Συνέλευσης τοῦ ΟΕΕ καί μπροστά στήν ἀδυναμία τους νά πετύχουν ἕνα στρατιωτικό ἀποφασιστικό ἀποτέλεσμα, ὁ μοναρχοφασισμός καί οἱ ἀμερικανοάγγλοι ἰμπεριαλιστές συγκεντρώνουν τήν προσοχή τους καί στό διπλωματικό πεδίο, ὅπου στρέφουν τά πυρά τους ἐνάντια στή Βουλγαρία καί τήν 'Αλβανία, μέ τό ἴδιο πάντα παραμύθι, ὅτι ὁ ΔΣΕ ὑπάρχει μόνο γιατί ἐνισχύεται ἀπ' τίς χῶρες αὐτές καί ὅτι αὐτό μπορεῖ νά σταματήσει μόνο ὅταν κλείσουν τά σύνορα ἀπό ξένες στρατιωτικές δυνάμεις. Ἔτσι οἱ ἰμπεριαλιστές ἐπιδιώκουν νά καταφέρουν μ' ἕνα σμπάρο δυό τριγώνια. Νά φέρουν στρατό γιά νά πετύχουν ἐνάντια στό ΔΣΕ αὐτοῦ ὅπου ἀπότυχε ὁ μοναρχοφασισμός. Καί νά συγκεντρώσουν στρατιωτικές δυνάμεις στήν Ἑλλάδα γιά τίς εὐρύτερες τυχοδιωχτικές ἐπιδιώξεις τους. Πρός τήν κατεύθυνση αὐτή ἡ παγκόσμια ἀντίδραση ξεσηκώνει μιά πρωτοφανῆ σέ ἔνταση καί φωνασκίες καμπάνια γύρω ἀπό τό ἑλληνικό. Κινητοποιήθηκαν καί χρησιμοποιοῦνται ὅλα τά μέσα καί ὅλες οἱ δυνάμεις σ' ὅλες τίς μικρές καί μεγάλες κεφαλαιοκρατικές χῶρες. Αὐτήν ἀκριβῶς τή στιγμή ἔρχεται ἡ δήλωση τοῦ Τίτο γιά τό κλείσιμο τῶν ἑλληνογιουγκοσλαβικῶν συνόρων νά δόσει ὑπόσταση στόν κύριο ἰμπεριαλιστικό ἰσχυρισμό ὅτι τό κύριο πρόβλημα στό ἑλληνικό ζήτημα εἶναι ἡ βοήθεια ἀπ' ἔξω πρός τό ΔΣΕ καί κατά συνέπεια τό κλείσιμο τῶν συνόρων. Ἡ δήλωση τοῦ Τίτο δίνει ἕνα ἀναπάντεχο ἐπιχείρημα στούς ἰμπεριαλι-

στές, τούς ἐπιτρέπει νά δυναμώσουν τή συκοφαντική ἐκστρατεία καί τήν πίεσή τους ἐνάντια στήν 'Αλβανία καί τή Βουλγαρία καί νά παρασύρουν πιό εὔκολα τίς καθυστερημένες μάζες στίς χῶρες τους πρός τήν κατεύθυνση μιᾶς ἔνοπλης ἀνάμιξης στήν Ἑλλάδα. Νά γιατί ἔχουν δίκιο οἱ «Τάιμς» ὅταν διαπιστώνουν ὅτι ἡ δήλωση τοῦ Τίτο γιά τό κλείσιμο τῶν ἑλληνογιουγκοσλαβικῶν συνόρων «προσφέρει τή μεγαλύτερη βοήθεια στόν ἑλληνικό στρατό». Καί νά μιά ἀπόδειξη γι' αὐτό. Στίς 15-7-49, δηλαδή τήν ἄλλη μέρα ἀπό τή δημοσίεψη τοῦ ἄρθρου τῶν «Τάιμς», ἡ 42η μοναρχοφασιστική ταξιαρχία ἐξέδοσε τήν 141.600 ἐμπιστευτική διαταγή της ὅπου ἀνάμεσα στ' ἄλλα ἔλεγε, «ἀνηγγέλθη ὅτι ὁ Τίτο Γιουγκοσλαβίας διέταξε κλείσιμο συνόρων πρός Ἑλλάδα. Δήλωσις αὐτή ἀποτελεῖ ἀνεπανόρθωτο πλῆγμα διά κομμουνιστικόν μέτωπον. Τίτο ἀντελήφθη ὅτι εἰς κομμουνιστικόν συγκρότημα κινδυνεύει αὐτή ἡ ὕπαρξις ἐθνικοῦ σερβικοῦ κομμουνιστικοῦ κράτους. Ἐτάχθη ὡς ἐκ τούτου ἀντιμέτωπος πρός κλίκα αὐτήν. Πρώτη καί σημαντική ἐκδήλωσις τούτου εἶναι ἀναγγελθέν κλείσιμο συνόρων. Γεγονός νά ἐξαρθεῖ εἰς ἅπαντας ἀξιωματικούς καί ὁπλίτας». Τά σχόλια περιττεύουν.

Καί πρίν κλείσουμε τό κεφάλαιο αὐτό πρέπει νά ποῦμε δυό λόγια καί γιά τήν τελευταία ἐκδήλωση τῆς παρέας τοῦ Τίτο.

Ὕστερα ἀπό τίς ἀποκαλύψεις πού γίνονται μπροστά στήν προοδευτική ἀνθρωπότητα καί τό γιουγκοσλάβικο λαό γιά τήν προδοσία τῆς κλίκας Τίτο ἀπέναντι στό λαϊκοαπελευθερωτικό ἀγώνα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἡ προδοτική γιουγκοσλάβικη ἡγεσία βρέθηκε ὑποχρεωμένη νά κινητοποιήσει καί ἄλλο μεγάφωνό της γιά νά προσπαθήσει νά θολώσει τά νερά. Ἔτσι ὕστερα ἀπό τόν Τίτο καί τόν Τζίλας στό προσκήνιο ἐμφανίστηκε καί ὁ Κάρντελ μέ τίς δηλώσεις πρός τό «Τανιούγκ» στίς 23 τοῦ Ἰούλη 1949, γύρω ἀπό τό ἑλληνικό. Τό τροπάρι ἀρχίζει μέ τόν ἴδιο χαβά: συμπαθοῦμε τόν ἀγώνα τοῦ λαοῦ τῆς Ἑλλάδας καί τόν βοηθήσαμε. Ὅμως, λέει, ὁ Κάρντελ, οἱ ἕλληνες ἀντάρτες εἶναι ἀγνώμονες καί προσχώρησαν καί αὐτοί στίς ραδιουργίες κατά τῆς νέας Γιουγκοσλαβίας. Ὁ Κάρντελ τά διαψεύδει ὅλα καί τίς συνεννοήσεις μέ τόν Τσαλδάρη καί τίς συνομιλίες στό Καϊμακτσαλάν καί τή χρησιμοποίηση τοῦ γιουγκοσλάβικου ἐδάφους ἀπό

τούς μοναρχοφασίστες. Τό ἔξυπνο πουλί ἀπό τή μύτη πιάνεται, λέει μιά ἑλληνική παροιμία. Αὐτό ἔπαθε καί ὁ Κάρντελ, πού δέν εἶχε τήν ὑπομονή νά διαβάσει πρῶτα τό ἀνακοινωθέν τῆς Βαλκανικῆς Ἐπιτροπῆς πού ἀναφέρουμε πιό πάνω καί πού ἀφήνει τώρα τόν Κάρντελ καί τήν παρέα του στά κρύα τοῦ λουτροῦ. Ὁ Κάρντελ, ἐνῶ πήγαινε νά τόν καλύψει, τήν ἔπαθε σάν τόν ἴδιο τόν Τίτο πού δέν φρόντισε καί αὐτός νά ρωτήσει τ' ἀφεντικά του καί ἔτσι ἔκανε τή δήλωσή του γιά τό ὅτι θά κλείσει προοδευτικά τά σύνορα, μέρες ὁλόκληρες ὕστερα ἀπό τήν ἐπίσημη βεβαίωση τῶν ἀξιωματικῶν του πρός τούς μοναρχοφασίστες ἀξιωματικούς καί τή ΒΕ τοῦ ΟΕΕ ὅτι τά σύνορα εἶναι κιόλας κλειστά. Ἔτσι ἡ ΒΕ πού πήγαινε νά ξελασπώσει τόν Τίτο τόν ἐβοήθησε ὅπως τό σχοινί τόν κρεμασμένο.

Ὕστερα ἀπό ὅλες τίς ντοκουμενταρισμένες ἀποκαλύψεις πού παραθέσαμε πιό πάνω καί πού δέν ἀποτελοῦν παρά τό πολοστημόριο ἀπ' αὐτά πού μπορεῖ κανείς νά πεῖ γιά τά ἐγκλήματα τῆς κλίκας Τίτο ἐνάντια στό λαό τῆς Ἑλλάδας, καταλαβαίνει κανείς τί ἀξία μποροῦν νάχουν τά γαυγίσματα τοῦ Κάρντελ ὅτι ἡ ἡγεσία τοῦ ΚΚΕ θυσιάζει, πάλι τώρα, τόν ἑλληνικό δημοκρατικό ἀγώνα. Συνεχίζεται ὅπως βλέπουμε ἡ παλιά τιτική ταχτική, ὅτι τό ΚΚΕ εἶναι προδοτικό, ταχτική πού χρόνια κάλυπτε τή συνεργασία τοῦ Τίτο καί Σία μέ τούς μοναρχοφασίστες καί τούς ἀμερικανοάγγλους ἰμπεριαλιστές, μά πού τώρα ξεσκεπάστηκε ὁριστικά. Καταλήγει ὁ Κάρντελ μέ τίς ἰησουίτικες βεβαιώσεις ὅτι ἡ νέα Γιουγκοσλαβία συμπαθεῖ πάντα τό κίνημα τοῦ λαοῦ τῆς Ἑλλάδας, ὅτι ὅμως δέ μπορεῖ μέ τό στανιό νά τοῦ ἐπιβάλει τή βοήθειά της καί ὅτι σ' ὅλα φταῖνε οἱ συκοφάντες τοῦ Τίτο ἀπ' τό Ἰνφορμπιρό. Ἐμεῖς γιά τίς συμπάθειες τοῦ γιουγκοσλάβικου λαοῦ δέν ἀμφιβάλαμε ποτέ. Ὅσο γιά τό ποιός φταίει μᾶς τόπαν οἱ «Τάιμς» τοῦ Λονδίνου, ὅταν βεβαιώνουν ὅτι μέ τίς δηλώσεις του στήν Πόλα ὁ στρατάρχης Τίτο ἔδωσε προκαταβολικά τίς προφορικές ἐγγυήσεις πού χρειάζονται οἱ ἀμερικάνοι γιά νά τοῦ δώσουν τά δολάρια πού χρειάζεται. Ξέχασαν μόνο νά προσθέσουν οἱ «Τάιμς» ὅτι, πρίν ἀπ' τήν Πόλα, στό Καϊμακτσαλάν, ὅπως ἀποκάλυψε ἡ ΒΕ τοῦ ΟΕΕ, ὁ Τίτο εἶχε κιόλας δώσει τίς ὑλικές ἀποδείξεις τῆς προδοσίας.

Ἔτσι ἡ παρέμβαση τοῦ Κάρντελ, χωρίς νά προσθέσει τίποτα
τό οὐσιαστικό, κατέριψε μόνον τό ρεκόρ στήν τιτική ὑπουλότη-
τα καί ὑποκρισία.

Οἱ κατάπτυστοι προδότες Τίτο-Τζίλας καί Σία, γιά νά κα-
λύψουν τήν προδοσία τους, ξεφωνίζουν τώρα ὅτι οἱ ἕλληνες ἀν-
τάρτες χάνουν πιά τό ἠθικό τους καί τήν πίστη τους πρός τή
νίκη. Γεγονός εἶναι ὅτι οἱ προδότες ἀπ' τήν πλευρά τους καί
μέ τούς πράχτορές τους τῆς ΟΖΝΑ καί τοῦ ΙΙ Γραφείου κά-
νουν ὅλα ὅσα περνοῦν ἀπ' τό χέρι τους γιά νά ὑποσκάψουν τό
ἠθικό μας καί τή νίκη μας. Μά γεγονός ἐπίσης εἶναι ὅτι μ' αὐ-
τά πού λένε καί κάνουν ἐπαναλαμβάνουν μόνο τά λόγια καί τά
ἔργα τῶν ἰμπεριαλιστῶν ἀφεντικῶν τους πού εἶναι ἀφεντικά καί
γιά τούς μοναρχοφασίστες. Χαρακτηριστικά τό Μπί-Μπί-Σί στήν
ἐκπομπή του στά ἑλληνικά τῆς 22-7-49 ὥρα 20.30΄ ἐπανα-
λαμβάνει τό τροπάρι πού ἀναμασᾶ ἡ ἀντίδραση σ' ὅλον τόν κό-
σμο: Τό ἠθικό τῶν ἀνταρτῶν καταπίπτει.

Ὁ Τίτο ξεσκεπάστηκε ὁριστικά σάν προβοκάτορας καί πρά-
χτορας τοῦ παγκόσμιου ἰμπεριαλισμοῦ. Μέσα στή Γιουγκοσλα-
βία ἐξοντώνει τούς κομμουνιστές, γδέρνει τούς ἐργάτες καί τούς
ἀγρότες καί στηρίζεται στούς κουλάκους, στούς τσέτνικι, στούς
οὐστάσι. Γι' αὐτό ὁ Βασιλιάς Πέτρος δήλωσε στίς 22-7 ὅπως
μετάδοσε ἡ Ρώμη: Οἱ μοναρχικοί στή Γιουγκοσλαβία θά ἀπό-
σχουν ἀπό κάθε ἐπαναστατική ἐνέργεια κατά τοῦ καθεστῶτος.

Ὁ παγκόσμιος ἰμπεριαλισμός τόν χρησιμοποιεῖ σήμερα σάν
κύριο ὄργανό του στήν πάλη ἐνάντια στό ΔΣΕ καί στά λαϊκο-
δημοκρατικά καθεστῶτα στή Νοτιοανατολική Εὐρώπη. Καί τόν
ἔχει σύμμαχο στήν τερατώδικη συκοφαντική ἐκστρατεία ἐνάντια
στό λαϊκοδημοκρατικό κίνημα στή χώρα μας. Σκοπός τῆς κα-
μπάνιας αὐτῆς εἶναι νά παραπλανήσουν ὅσους εὐκολόπιστους
βροῦν, νά πετύχουν ἔνοπλη ἀνάμιξη στήν Ἑλλάδα καί νά μα-
ταιώσουν ἔτσι τήν εἰρήνευση στή χώρα μας πού τό πραγματο-
ποιήσιμό της, τόσο χειροπιαστά καί τόσο πειστικά τόδειξαν οἱ
προτάσεις τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης γιά τήν εἰρήνευση στήν
Ἑλλάδα, προτάσεις πού τόσο συγκίνησαν τήν παγκόσμια κοινή
γνώμη.

Ἡ προδοσία τοῦ Τίτο καί ἡ μακρόχρονη ὑπονομευτική δου-

λιά του ἐνάντια στό λαϊκοδημοκρατικό κίνημα στήν Ἑλλάδα μᾶς δημιούργησαν σοβαρές δυσκολίες. Μᾶς μπήγουν τό μαχαίρι στήν πλάτη. Ὁ Τίτο μισεῖ θανάσιμα τό λαϊκοαπελευθερωτικό μας κίνημα καί τό πολεμᾶ λυσσασμένα. Γιατί ξέρει ὅτι ἄν νικήσουμε ἐμεῖς ἡ προδοσιά του θά κινδυνεύσει σοβαρά. Ὅμως τόσο αὐτός καί οἱ μοναρχοφασίστες σύμμαχοί του, ὅσο καί τά κοινά ἀφεντικά τους γελιοῦνται ἄν νομίζουν ὅτι θά μπορέσουν νά μᾶς γονατίσουν. Σ' ὅλη τήν Ἑλλάδα, στή Ρούμελη, Θεσσαλία καί Πελοπόννησο, στήν Ἤπειρο, Μακεδονία, Θράκη καί στά νησιά, ὁ ΔΣΕ παλαίβει ἐνάντια σέ τεράστια ὑπεροχή τοῦ ἐχθροῦ καί μέ μεγάλες δυσκολίες, μά ἐξακολουθεῖ ἀδάμαστος τόν ἀγώνα του. Στίς πόλεις φουντώνει καί ξεσπᾶ ἕνα πλατύ μαζικό ἀπεργιακό κίνημα πού ἀγκαλιάζει πολλές δεκάδες χιλιάδες ἐργάτες καί ὑπαλλήλους. Ἑκατοντάδες χιλιάδες ἀγρότες ἀφανίζονται στίς πόλεις ὅπου τούς ἐξόρισε ὁ μοναρχοφασισμός. Ἡ ἀντίδραση στήν Ἑλλάδα περνᾶ μιά ἀγιάτρευτη οἰκονομική, πολιτική καί ἠθική κρίση. Καί στίς μεγάλες μάχες πού πλησιάζουν στό Γράμμο καί στό Βίτσι ὁ ΔΣΕ θά ἀντιμετωπίσει ἀποφασιστικά καί τό μοναρχοφασισμό. Ἐμεῖς πολεμᾶμε γιατί θέλουμε τήν ἡσυχία, τήν εἰρήνη, τήν ἑνότητα τοῦ λαοῦ, τή δημοκρατία καί τήν ἀνεξαρτησία γιά τήν Ἑλλάδα.

Ἡ ἀντίδραση θέλει τόν πόλεμο. Θέλει νά μᾶς συντρίψει μέ ὅλα τά μέσα. Καί ἡ κλίκα τοῦ Τίτο τῆς εἶναι, στήν προσπάθειά της αὐτή, ἕνα ὕπουλο καί σκοτεινό ὄργανο.

Μέ τή συμπαράσταση καί τήν ἀλληλεγγύη ὅλης τῆς προοδευτικῆς ἀνθρωπότητας καί τοῦ γιουγκοσλάβικου λαοῦ, ὁ λαός τῆς Ἑλλάδας θά νικήσει καί στόν πόλεμο καί στήν εἰρήνη καί θά κατακτήσει τή λαϊκή δημοκρατία καί τήν ἐθνική ἀνεξαρτησία.

23-7-49

Πάρθηκε ἀπό τό περιοδικό «Δημοκρατικός Στρατός», τεῦχος 8, Αὔγουστος 1949, ὅπου ἀναδημοσιεύτηκε, μεταφρασμένο ἀπ' τήν ἐφημ. «Γιά σταθερή εἰρήνη, γιά τή λαϊκή δημοκρατία!» τῆς 1 Αὐγούστου 1949.

ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ

ΟΙ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ, Η ΓΡΑΜΜΗ ΚΑΙ ΟΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ 6ης ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΚΚΕ

9 τοῦ Ὀχτώβρη 1949

Ἡ ἐσωτερική κατάσταση στήν Ἑλλάδα μπῆκε σέ καινούργια φάση ὕστερα ἀπ' τίς μάχες στό Βίτσι-Γράμμο τόν Αὔγουστο τούτου τοῦ χρόνου. Χαρακτηριστικό γνώρισμα, στήν καινούργια αὐτή φάση, εἶναι, ἀπ' τή μιά μεριά τό γεγονός ὅτι οἱ κύριες δυνάμεις τοῦ ΔΣΕ, μέ ἀπόφαση τοῦ ΓΑ του, σταμάτησαν τόν πόλεμο, διατηρώντας ἀκέραιη τή μαχητικότητά τους, ἐνῶ σέ ὅλη τή χώρα τά ἀντάρτικα τμήματά μας συνεχίζουν τή δράση τους ἐνάντια στό καθεστώς τῆς ἐξόντωσης τοῦ λαοῦ, πού ἐφαρμόζουν οἱ ξένοι καί ντόπιοι ἐχθροί του. Καί, ἀπ' τήν ἄλλη, τό γεγονός ὅτι ἡ στρατιωτική ἐπιτυχία τοῦ μοναρχοφασισμοῦ στό Βίτσι-Γράμμο ὄχι μόνο δέ λιγοστεύει τίς δυσκολίες καί τίς ἀντιθέσεις του, μά τίς ὀξύνει ἀκόμα πιό πολύ. Οἱ δυσκολίες, οἱ ἀντιθέσεις, ἡ ὁλόπλευρη κρίση, πού μέσα της παραδέρνει ἡ νεοελληνική ἀστοτσιφλικάδικη ἀντίδραση, δέν ἀμβλύνονται, μά, ἀντίθετα, φουντώνουν ἀκόμα πιό πολύ, γιατί τό ἐσωτερικό ἑλληνικό ζήτημα (ἡ ἑλληνική τραγωδία), πού γεννήθηκε καί φύτρωσε μέσα ἀπ' τήν ἀστοτσιφλικάδικη μακρόχρονη πολιτική ἀποικιοποίησης τῆς χώρας καί ἐξανδραποδισμοῦ τοῦ λαοῦ, ὄχι μόνο δέ λύνεται μέ τή νίκη τῆς ἀντίδρασης στό Βίτσι-Γράμμο (ὅπως δέ λύθηκε καί μέ τή δικτατορία τοῦ Μεταξᾶ ἤ ὕστερα ἀπ' τό

Δεκέμβρη τοῦ 1944), μά προβάλλει πιό ἔντονα ἀκριβῶς σάν ἀποτέλεσμα τῆς νίκης αὐτῆς, ἐμπλουτισμένο καί μέ τά προβλήματα, πού συσσώρευσε στή χώρα ὁ ἐμφύλιος πόλεμος, πού ἄρχισε πρίν τριάμισι χρόνια.

Ἡ κατάσταση γιά τό μοναρχοφασισμό καί ὕστερα ἀπ' τό Βίτσι-Γράμμο, παραμένει κρίσιμη καί γιά τόν πρόσθετο, μά σημαντικό καί καθοριστικό λόγο, ὅτι ὁ πόλεμος, πού ἔδινε στήν πλουτοκρατική ἀντίδραση, ὄχι μόνο τό πρόσχημα νά «ἀγνοεῖ» τά φλέγοντα ἐσωτερικά ζητήματα, πού σήμερα περισσότερο παρά πρίν ζητοῦν ἐπιταχτικά τή λύση τους, μά καί τή δυνατότητα νά τά φορτώνει σ' αὐτόν ὅλα τά κακά, κρύβοντας ὅλα τά βρώμικά της μέσα στούς καπνούς του, οὐσιαστικά σταμάτησε ὕστερα ἀπ' τήν εἰρηνική προσφορά τῆς ΠΔΚ καί ὕστερα ἀπ' τό γεγονός ὅτι οἱ κύριες δυνάμεις τοῦ ΔΣΕ βάλαν τά ὅπλα παραπόδα. Τώρα ὁ μοναρχοφασισμός εἶναι ὑποχρεωμένος ν' ἀτενίσει κατά πρόσωπο τά προβλήματα αὐτά καί ν' ἀποκαλύψει ὅλη τήν ἀνικανότητά του νά κάνει κάτι γιά τό λαό καί τόν τόπο, νά δείξει πιό ἔντονα ἀκόμα ὅλη τήν ἀντιδραστικότητά του, τήν προδοσιά καί τήν ξενοδουλεία του σέ ὅλη τους τή γδύμνια.

Νά γιατί ἡ εἰρήνη εἶναι γιά τό μοναρχοφασισμό πιό δύσκολη ἀπ' τόν πόλεμο. Νά γιατί οἱ δυσκολίες καί οἱ ἀντιθέσεις του ἀντί νά μικραίνουν θά φουντώνουν. Νά γιατί καί ὕστερα ἀπ' τή μάχη στό Βίτσι-Γράμμο, τό ἐσωτερικό μας πρόβλημα παραμένει ἄλυτο. Παραμένει ἄλυτο γιατί δέν ὑπάρχει γιά τό πρόβλημα αὐτό μοναρχοφασιστική λύση. Ὁ μοναρχοφασισμός μπορεῖ νά σφάζει, νά ρημάζει, νά γκρεμνᾶ καί νά καίει. Δέ μπορεῖ ποτέ νά δημιουργήσει. Καί ἡ λύση γιά τό νεοελληνικό ἐσωτερικό πρόβλημα παραμένει πάντα μιά: ἡ λαϊκοδημοκρατική ἀναδημιουργία. Νά γιατί ὁ ἀγώνας συνεχίζεται, παρά τό ὅτι σήμερα ἀλλάζει μορφή καί τό κέντρο τοῦ βάρους μετατοπίζεται ἀπ' τήν πολεμική-στρατιωτική δράση στούς μαζικούς οἰκονομικούς καί πολιτικούς ἀγῶνες. Ὁ σκοπός παραμένει πάντα ὁ ἴδιος: λεύτερη, ἀνεξάρτητη, δημοκρατική Ἑλλάδα. Ἀκριβῶς γιατί νικήθηκε ὁ ΔΣΕ, ἀκριβῶς γιατί νίκησε ἡ μοναρχοφασιστική ἀντίδραση, ἡ Ἑλλάδα ξαναμπαίνει σήμερα σέ καινούργιο κύκλο ἀπό ἐσωτερικές ἀνωμαλίες, λαϊκούς ἀγῶνες καί ξεσηκώματα,

ἐσωαστικές φαγωμάρες, στρατιωτικοφασιστικά κινήματα καί πραξικοπήματα. Ἡ ἀστοτσιφλικάδικη κακοδαιμονία, πλουτισμένη μέ τήν ξενική ἰμπεριαλιστική ἐπέμβαση καί ἐξάρτηση, πού καθορίζει ἑκατόν τριάντα σχεδόν τώρα χρόνια τήν πορεία κατάπτωσης καί ἐξαθλίωσης γιά τή χώρα καί τό λαό, ἐκκρίνει ἀναγκαστικά τήν ἀνωμαλία, τό χάος, τήν ἀδιάκοπη λαϊκή τάση γιά καλύτερη ζωή καί λευτεριά. Ἡ πορεία αὐτή δέ μπορεῖ νά τερματιστεῖ παρά μόνο μέ τήν ἐπιβολή αὐτῆς τῆς ἱστορικῆς ἐπιδίωξης τοῦ λαοῦ. Μπαίνουμε τώρα σέ καινούργια περίοδο νέων ἀγώνων γιά τή λαϊκή ἐπικράτηση.

* * *

Γιατί ἀναγκαζόμαστε σήμερα ν' ἀλλάξουμε τήν πολιτική μας γραμμή; Γιατί νικηθήκαμε στρατιωτικά στό Γράμμο καί στό Βίτσι;

Ὕστερα ἀπό τρία χρόνια ἀγώνα, παρά τό γεγονός ὅτι δέ μπόρεσε νά λύσει τό βασικό πρόβλημα τῶν ἐφεδρειῶν του, πράγμα πού θά τοῦ ἐπέτρεπε νά πετύχει δριστικό ἀποτέλεσμα σέ βάρος τοῦ μοναρχοφασισμοῦ, ὁ ΔΣΕ εἶχε ματαιώσει ὅλες τίς προσπάθειες τῆς ἀντίδρασης, μαζί μέ τήν ξενική ἰμπεριαλιστική ἐπέμβαση, νά τόν ἐξοντώσει καί οἰκοδομοῦσε ἀργά, μά σταθερά, τίς προϋποθέσεις γιά τή νίκη. Στά τέλη τοῦ 1948 ἀρχές 1949, ὁ μοναρχοφασισμός περνοῦσε μιά βαθιά ἠθική κρίση. Ὁ στρατός του παρουσίαζε ἔκδηλα σημεῖα ἠθικῆς διάβρωσης. Ἡ ἀντίδραση στήν Ἑλλάδα προσέγγιζε καί σέ ἕνα στρατιωτικοπολεμικό ἀδιέξοδο, καί σέ μιά στρατιωτικοπολεμική κρίση. Ἀκριβῶς, σ' αὐτή τήν κρίσιμη γιά τό μοναρχοφασισμό στιγμή, ὁ ἀγγλοαμερικάνικος ἰμπεριαλισμός ἔριξε στή ζυγαριά καί τήν τιτική ἐφεδρεία του, ἄν καί ἤξερε ὅτι ἔτσι ἀποκαλύπτει τόν Τίτο ὁλοκληρωτικά. Ἀπ' τή δική του πλευρά ὁ μαχαραγιάς τοῦ Βελιγραδιοῦ, ὕστερα ἀπ' τό ξεσκέπασμά του μέ τήν ἀπόφαση τῆς Κομινφόρμ τόν Ἰούνη τοῦ 1948, ἄρχισε νά καταλαβαίνει ὅτι μόνο μέ τήν ἐπικράτηση τοῦ μοναρχοφασισμοῦ στήν Ἑλλάδα καί τήν ἥττα τοῦ ΔΣΕ θά μποροῦσε νά ἐξασφαλίσει τά νῶτα του καί τήν ἐνίσχυσή του ἀπ' τούς ἀγγλοαμερικάνους. Γι' αὐτό καί ἀπό τότε ἄρχισε ἀνοιχτά καί ξετσίπωτα νά ὑπονομεύει τό

ΔΣΕ, νά ὀργανώνει τή διάσπαση καί τήν προδοσιά μέσα στίς γραμμές του. Ὁ Νίλ Στάνφορντ στό «Κρίστιαν Σάιενς Μόνιτορ» ὁμολογεῖ ὅτι ἡ προδοσιά τοῦ Τίτο «βοήθησε νά πετύχει τό σχέδιο Τρούμαν στήν Ἑλλάδα».

Σέ ἀνταπόκριση τοῦ γαλλικοῦ πρακτορείου ἀπ' τή Βάσιγκτον, πού ἀναδημοσιεύει ἡ «Καθημερινή» τῆς 18-10-49, λέγεται: «Οἱ ἐπίσημοι ἀμερικανικοί κύκλοι δέ διστάζουν νά βεβαιώσουν ὅτι ἡ „ἀποστασία“ τοῦ Τίτο ἔπαιξε σημαντικόν ρόλον εἰς τήν ἐξέλιξιν τῆς ἐν Ἑλλάδι καταστάσεως. Οἱ δέ διπλωματικοί κύκλοι φρονοῦν ὅτι ὁ ρόλος αὐτός ὑπῆρξε τουλάχιστον τόσον ἀποφασιστικός, ὅσον καί ἡ οἰκονομική καί στρατιωτική βοήθεια ἡ παρασχεθεῖσα ὑπό τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν εἰς τήν ἑλληνικήν κυβέρνησιν».

Ὁ μοναρχοφασίστας βουλευτής Γκλαβάνης σέ δηλώσεις πού ἔκανε στήν Πόλη ὁμολόγησε κι αὐτός ὅτι ὁ Τίτο βοήθησε τό μοναρχοφασισμό.

Ἔτσι ὁ ΔΣΕ καί τό λαϊκοδημοκρατικό μας κίνημα στά 1949 εἶχαν ν' ἀντιμετωπίσουν ἕναν πολύμορφο ἐχθρό. Ὁ Στάλιν μᾶς διδάσκει ὅτι ἡ ἰμπεριαλιστική ἐπέμβαση δέν ἐξαντλεῖται διόλου μέ τήν ἀποστολή στρατευμάτων καί ὅτι ἡ ἀποστολή στρατευμάτων δέν ἀποτελεῖ διόλου τό βασικό χαρακτηριστικό τῆς ἐπέμβασης. Στίς σύγχρονες συνθῆκες ὁ ἰμπεριαλισμός προτιμᾶ νά ἐπεμβαίνει μέ τήν ὀργάνωση τοῦ ἐμφύλιου πολέμου μέσα στήν ἐξαρτημένη χώρα, μέ τή χρηματοδότηση τῶν ἀντεπαναστατικῶν δυνάμεων ἐνάντια στήν ἐπανάσταση, μέ τήν ἠθική καί οἰκονομική ὑποστήριξη τῶν πραχτόρων του ἐνάντια στήν ἐπανάσταση. Ὁ ΔΣΕ καί τό λαϊκοδημοκρατικό κίνημά μας ἀντιμετώπισαν τήν πολύμορφη αὐτή ἰμπεριαλιστική ἐπέμβαση, πού συνοδεύονταν καί ἀπ' τήν παρουσία τῶν ἀγγλικῶν στρατευμάτων στήν Ἑλλάδα καί ἀπ' τήν ἄμεση πολεμική συμμετοχή τῶν ἀμερικάνων στρατιωτικῶν καί πρῶτ' ἀπ' ὅλα τῶν ἀμερικάνων ἀεροπόρων, στίς ἐπιχειρήσεις. Παρ' ὅλη ὅμως αὐτή τήν ἰμπεριαλιστική προσπάθεια καί τά «μεγαλοφυῆ» σχέδια Φόν Φλίτ-Παπάγου, ὅλες οἱ προσπάθειες τῶν ἐχθρῶν μας ἀποτύχαιναν μέχρι τή στιγμή πού ἐκδηλώθηκε καί γιά μᾶς, φανερά καί ξετσίπωτα, ἡ τιτική προδοσία, ὅταν ἐμφανίστηκε σάν ἐνεργός μοναρχο-

φασιστική ἐφεδρεία στά νῶτα καί στά πλευρά μας. Ἀπ' αὐτή
τή στιγμή ἄρχισε νά γίνεται φανερό ὅτι ὁ ΔΣΕ δέ θά μποροῦσε νά πετύχει ἄμεσο στρατιωτικό ἀποτέλεσμα. Γι' αὐτό καί
ὕστερα ἀπ' τίς μάχες στό Βίτσι-Γράμμο, οἱ κύριες δυνάμεις
τοῦ ΔΣΕ σταμάτησαν τόν πόλεμο χωρίς νά ἐπιτρέψουν στόν
ἐχθρό νά πετύχει στρατηγικό ἀποτέλεσμα μέ τή συντριβή τῶν
κύριων δυνάμεών μας. Στήν τέτια ἔκβαση τῆς μάχης τοῦ 1949,
πού εἶχε σάν ἀποτέλεσμα νά περάσει τό κίνημά μας σέ μιά
γενικότερη, προσωρινή πάντως, ὑποχώρηση, εἶχε σοβαρή, ἀπο-
φασιστική ἐπίδραση ἡ προδοσία τῆς κλίκας τοῦ Τίτο. Στό δοσμένο στάδιο ἐξέλιξης τοῦ λαϊκοδημοκρατικοῦ ἀγώνα στήν Ἑλλά-
δα, ἡ ἀποστασία τοῦ Τίτο, τό ἀνοιχτό πέρασμά του στό στρα-
τόπεδο τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, εἶχε καθοριστική ἐπίδραση γιά τήν
ἔκβαση τῆς ἔνοπλης ἀντιπαράθεσής μας μέ τήν ἀντίδραση στό
Βίτσι-Γράμμο, πράγμα πού τελικά μᾶς ἀνάγκασε νά περάσουμε
σήμερα σέ καινούργιες μορφές καί μέθοδες ἀγώνα.

Μόνον ὅταν σωστά τοποθετήσουμε τήν ἐπίδραση τῆς τιτικῆς λιποταξίας πρός τό στρατόπεδο τοῦ ἐχθροῦ πάνω στό κίνημά μας, σέ σχέση πάντα καί μέ τό γεγονός ὅτι δέν εἴχαμε
ἔγκαιρα λύσει τό πρόβλημα τῶν ἐφεδρειῶν τοῦ ΔΣΕ, καί τοῦ ἀνεφοδιασμοῦ τῶν τμημάτων τοῦ ΚΓΑΝΕ, πράγμα πού θά μᾶς
ἐπέτρεπε νά ἐξουδετερώσουμε βασικά τίς ἀρνητικές ἐπιδράσεις
τῆς προδοσίας τοῦ Τίτο, θά μπορέσουμε σωστά νά ἐξηγήσουμε
καί τούς λόγους γιατί νικηθήκαμε στρατιωτικά στό Βίτσι-Γράμμο καί γιατί ἀλλάξαμε σήμερα τήν πολιτική μας γραμμή.

Θἆταν μεγάλο λάθος ἄν, μέσα στίς καινούργιες συνθῆκες
πού δημιουργήθηκαν, τό ΚΚΕ συνέχιζε μέχρι τέλος τόν ἔνοπλο
ἀγώνα πού δέν πρόσφερε πιά προοπτική ἐπιτυχίας καί πού ἔτσι
θά ὁδηγοῦσε σέ μιά καταστροφή. Θἆταν τό ἴδιο σά νά ἐπαναλαμβάναμε τό ὕποπτο τυχοδιωχτικό πραξικόπημα τοῦ Μιζέρια
(Βελουχιώτη) στά 1945 ὅταν, ἀκολουθώντας τίς ὑποδείξεις τοῦ
Τίτο καί τῆς κλίκας του, δέν πειθάρχησε στήν ἡγεσία τοῦ ΚΚΕ,
ἀρνήθηκε τή συμφωνία τῆς Βάρκιζας καί θέλησε νά συνεχίσει
τόν πόλεμο. Ὁ Τίτο ἐπιδίωκε τότε τόσο νά ἐξαντλήσει τό δημοκρατικό μας κίνημα, ὥστε γιά δέκα τουλάχιστο χρόνια νά
μή μπορεῖ νά σηκώσει κεφάλι. Αὐτό σύμφερνε τότε καί στ'

ἀφεντικά του, τούς ἀγγλοαμερικάνους ἰμπεριαλιστές, καί στό μοναρχοφασισμό, καί στόν Τίτο. Ἄν ὁ Τσώρτσιλ, κάτω ἀπ' τήν πίεση καί τῆς παγκόσμιας κοινῆς γνώμης, ἀναγκάστηκε τότε νά πάει στή Βάρκιζα, ἐπιδίωκε ὅμως νά μᾶς προκαλέσει ἐμᾶς σέ τέτιους τυχοδιωχτισμούς πού θά μᾶς στεροῦσαν ἀπ' τά πολιτικά ὠφέλη τῆς συμφωνίας τῆς Βάρκιζας. Ὁ Τσώρτσιλ τότε ἐπεδίωξε, διά μέσου τοῦ Τίτο-Βελουχιώτη, νά μᾶς ρίξει σέ ὕποπτους τυχοδιωχτισμούς. Θἆταν θανάσιμο ἁμάρτημα ἄν κάναμε τώρα τό λάθος πού ἀποφύγαμε τότε μέ τή Βάρκιζα. Θά στερούσαμε ἔτσι τό λαϊκοδημοκρατικό μας κίνημα ἀπ' ὅλα τά πολιτικά πλεονεχτήματα πού μᾶς προσφέρει σήμερα τό οἰκονομικοπολιτικό ἀδιέξοδο τοῦ μοναρχοφασισμοῦ, ὅταν στή χώρα ξεσποῦν καί φουντώνουν μεγάλοι λαϊκοί ἀγῶνες, ἐνῶ οἱ κύριες δυνάμεις τοῦ ΔΣΕ, παρά τή μοναρχοφασιστική ἐπιτυχία στό Βίτσι-Γράμμο, παραμένουν ἄθιχτες καί μέ τό ὅπλο παραπόδα.

* * *

Ἡ 6η Ὁλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ στήν ἀπόφασή της ἔτσι καθορίζει τήν ἀνάγκη τῆς ὑποχώρησης:

«Ἡ ἧττα μας στή μάχη τοῦ Βίτσι-Γράμμου τόν Αὔγουστο τοῦ 1949 σημειώνει μιά ἀλλαγή στήν κατάσταση. Αὐτό ἐπιβάλλει μιά ἀλλαγή καί στήν πολιτική μας γραμμή. Ἡ ταχτική τῆς συνέχισης τοῦ ἔνοπλου ἀγώνα, πού ἐκφράζει ἕνα μικροαστικό πνεῦμα ἀπελπισίας καί ἔλλειψη προοπτικῆς, θάδινε τή δυνατότητα στόν ἀντίπαλο νά καταφέρει συντριφτικό χτύπημα ἐναντίον τῶν ἀγωνιστῶν καί στελεχῶν τοῦ λαϊκοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος. Σωστά ἐνεργώντας τό ΠΓ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ ἀκολούθησε τήν ταχτική τῆς ὑποχώρησης, πράγμα πού ἐμπόδισε τό μοναρχοφασισμό νά πετύχει τή στρατηγική ἐπιδίωξή του, τήν ἐκμηδένιση τῆς κύριας δύναμης τοῦ ΔΣΕ στό Βίτσι-Γράμμο».

Ἡ ἱκανότητα νά ξέρεις νά ὑποχωρεῖς ὅταν τό ἐπιβάλλει ἡ κατάσταση καί νά μπορεῖς νά ὑποχωρεῖς ὀργανωμένα, εἶναι μιά βασική μπολσεβίκικη ἀρετή πού μᾶς τή διδάσκουν ὁ Λένιν καί ὁ Στάλιν.

Στό ἔργο του «Ἡ παιδική ἀρρώστια „ἀριστερισμός" στόν κομμουνισμό», ὁ Λένιν, ἀναφερόμενος στήν κατάσταση πού δημιουργήθηκε στή Ρωσία ὕστερα ἀπ' τήν ἧττα τῆς ἐπανάστασης τοῦ 1905, διδάσκει:

«Τά ἐπαναστατικά κόμματα πρέπει νά τελειοποιοῦν τή μάθησή τους. Μάθανε νά ἐπιτίθενται. Τώρα πρέπει νά καταλάβουν ὅτι τήν ἐπιστήμη αὐτή εἶναι ἀνάγκη νά τή συμπληρώσουν μέ τήν ἐπιστήμη πῶς σωστά νά ὑποχωροῦν. Πρέπει νά καταλάβουν—καί ἡ ἐπαναστατική τάξη πάνω στήν ἴδια της πικρή πείρα μαθαίνει νά καταλαβαίνει—ὅτι δέ μπορεῖ κανείς νά νικήσει ἄν δέν ἔμαθε σωστά νά ἐπιτίθεται καί σωστά νά ὑποχωρεῖ». (Ἅπαντα, 3η ἔκδοση, τόμ. XXV, σελ. 177).

Καί ἀφοῦ διαπιστώνει παρακάτω ὅτι ἀπ' ὅλα τά κόμματα τότε στή Ρωσία οἱ μπολσεβίκοι ὑποχώρησαν μέ τήν μεγαλύτερη τάξη, μέ τίς λιγότερες ζημιές στό «στρατό» τους, μέ τή μεγαλύτερη διατήρηση τοῦ πυρήνα τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ, μέ τίς λιγότερες διασπάσεις, μέ τή μικρότερη ἀποσύνθεση στό ἠθικό τους καί μέ τή μεγαλύτερη ἱκανότητα νά ξαναρχίσουν τή δουλιά κατά τόν πιό πλατύ, σωστό καί ἐνεργητικό τρόπο, προσθέτει:

«Καί τό πέτυχαν αὐτό οἱ μπολσεβίκοι μόνο γιατί ἀνελέητα ξεσκέπασαν καί διώξαν τούς ἐπαναστάτες τῆς φράσης, πού δέ θέλουν νά καταλάβουν ὅτι πρέπει νά ὑποχωρήσεις, ὅτι πρέπει νά ξέρεις νά ὑποχωρήσεις, ὅτι πρέπει ἀπαραίτητα νά μάθεις νά δουλεύεις νόμιμα στά πιό ἀντιδραστικά κοινοβούλια, στίς πιό ἀντιδραστικές συνδικαλιστικές, ἀσφαλιστικές καί παρόμοιες ὀργανώσεις». (Στό ἴδιο μέρος).

Στήν πάλη ἐνάντια στίς δυσκολίες καί γιά τό ξεπέρασμα τῶν δυσκολιῶν σφυρηλατοῦνται τά στελέχη, λέει ὁ Στάλιν. Καί μιά ἀπ' τίς πιό μεγάλες δυσκολίες γιά τό ΚΚΕ πρόβαλε ὅτι ὕστερα ἀπ' τήν ἧττα ἔπρεπε νά κάνουμε κανονική ὑποχώρηση.

«Ὅταν ἕνας στρατός, πού πείστηκε ὅτι δέν εἶναι ἱκανός νά πάρει τό φρούριο ἐξ ἐφόδου, θάλεγε ὅτι δέ συμφωνεῖ ν' ἀποχωρήσει ἀπό τίς παλιές θέσεις, ὅτι δέ θά πιάσει καινούργιες, δέ θά περάσει σέ νέους τρόπους λύσης τοῦ προβλήματος, γιά ἕναν τέτιο στρατό θάλεγαν: αὐτός πού ἔμαθε νά ἐπιτίθεται καί δέν ἔμαθε, κάτω ἀπό ὁρισμένες σκληρές συνθῆκες, προσαρμοζόμενος σ' αὐτές, νά ὑποχωρεῖ, αὐτός τόν πόλεμο δέ θά τόν τελειώσει νικηφόρα». (Λένιν, τόμ. XXVII, 3η ἔκδοση, σελ. 69).

Βασική προϋπόθεση γιά τήν κανονική ὑποχώρηση εἶναι ἡ καθαρή πολιτική προοπτική, τό καθαρό φώτισμα τῆς κατάστασης πού ἔφερε στήν ἀνάγκη τῆς ὑποχώρησης.

«Γιά νά καθοδηγεῖς πρέπει νά προβλέπεις» (Στάλιν, τόμ. X, σελ. 35) καί «γιά τή σωστή καθοδήγηση χρειάζεται, ἐκτός ἀπ' ὅλα τά ἄλλα, ἡ γραμμή τοῦ κόμματος νά εἶναι σωστή, οἱ μάζες νά καταλαβαίνουν τή σωστότητα τῆς κομματικῆς γραμμῆς καί νά τήν ὑποστηρίζουν ἐνεργά...» (Στάλιν, τόμ. XII, σελ. 341).

Ἡ συνδιάσκεψη τῶν ὀργανώσεων τοῦ ΚΚΕ στά τμήματα Βίτσι-Γράμμου τοῦ ΔΣΕ, μέ τήν ὁμόφωνή της ἔγκριση τῆς πολιτικῆς γραμμῆς τοῦ ΠΓ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ, ἔδειξε ὅτι οἱ πολεμιστές καί πολεμίστριες μέλη τοῦ κόμματος καί μαζί τους καί ὁλόκληρος ὁ ΔΣΕ σωστά εἶδαν καί κατάλαβαν τήν καινούργια κατάσταση, τίς αἰτίες πού τή δημιούργησαν καί τή νέα γραμμή τοῦ κόμματος. Τό ΚΚΕ καί ἡ καθοδήγησή του πέτυχαν σ' αὐτό γιατί ἐξήγησαν σωστά τήν κατάσταση, χωρίς νά κρύψουν τίποτε.

«Ἄν δέ θά φοβόμαστε—διδάσκει ὁ Λένιν—νά λέμε κατ' εὐθείαν ἀκόμα καί τήν πικρή καί τή βαριά ἀλήθεια, τότε θά μάθουμε νά νικοῦμε ὅλες καί τίς κάθε λογῆς δυσκολίες». (Λένιν, τόμ. XXVII, 3η ἔκδοση, σελ. 69).

Ἡ κανονική ὑποχώρηση γιά νά πετύχει πρέπει νά γίνει ἔγκαιρα, μιά καί ἡ κατάσταση τήν ἐπιβάλλει.

«Ἐφόσο δέ μᾶς σύντριψαν τελειωτικά, ἄιντε, ἄς ὑποχωρήσουμε καί ἄς τά ἀνασυντάξουμε ὅλα ἀπ' τήν ἀρχή, μά πιό στέρεα». (Λένιν, τόμ. XXVII, 3η ἔκδοση, σελ. 39).

Ὁ σ. Στάλιν ἔτσι καθορίζει α) τήν ἀνάγκη τῆς ὑποχώρησης:

«Μέ βάση τό δοσμένο στάδιο τῆς ἐπανάστασης ἡ ταχτική μπορεῖ ν' ἀλλάξει κάμποσες φορές, σ' ἐξάρτηση ἀπ' τά φουντώματα ἤ τίς ὑποχωρήσεις, ἀπ' τήν ἄνοδο ἤ τήν πτώση τῆς ἐπανάστασης». («Βάσεις τοῦ Λενινισμοῦ», Ἅπαντα, τόμ. VI, σελ. 155)

καί β) τό σκοπό τῆς ὑποχώρησης:

«Ταχτική κανονικῆς ὑποχώρησης. Πῶς πρέπει ἔντεχνα νά ὑποχωρεῖς σέ βάθος ὅταν ὑπάρχει ὁλοφάνερη ὑπεροχή δυνάμεων τοῦ ἐχθροῦ μέ σκοπό νά σώσεις, ἄν ὄχι τήν πλειοψηφία τοῦ στρατοῦ, τουλάχιστο τά στελέχη του». (Ἡ πολιτική στρατηγική καί ταχτική, τόμ. V, σελ. 77).

Καί παρακάτω:

«Ταχτική τῆς ἄμυνας, σάν ἀπαραίτητο μέσο γιά τή διατήρηση τῶν στελεχῶν καί τή συσσώρευση δυνάμεων περιμένοντας τίς ἐπερχόμενες μάχες». (Στό ἴδιο, σελ. 78).

Τή σχετική μπολσεβίκικη πεῖρα καί ταχτική μᾶς τή δίνει συμπυκνωμένα ἡ «Ἱστορία τοῦ ΚΚ τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης (Μπολσεβίκων)»:

«Ἀπ' ὅλα αὐτά ἔβγαινε τό συμπέρασμα πώς πρέπει νά ξέρουμε ὄχι μόνο νά κάνουμε ἀποφασιστική ἐπίθεση, ἐπίθεση στίς πρῶτες γραμμές ὅταν ὑπάρχει ἄνοδος τῆς ἐπανάστασης, μά καί νά ὑποχωροῦμε κανονικά, νά ὑποχωροῦμε τελευταῖοι, ὅταν δέν ὑπάρχει πιά ἄνοδος, ἀλλάζοντας ταχτική σύμφωνα μέ τήν ἀλλαγή τῆς κατάστασης, νά μήν ὑποχωροῦμε ἄτακτα, μά ὀργανωμένα, ἤρεμα, χωρίς πανικό, ἐκμεταλλευόμενοι καί τίς πιό μικρές δυνατότητες γιά νά βγάλουμε τά στελέχη μας ἀπό τά χτυπήματα τοῦ ἐχθροῦ, ν' ἀνασυνταχθοῦμε, νά συγκεντρώσουμε δυνάμεις καί νά ἑτοιμαστοῦμε γιά νέα ἐπίθεση ἐνάντια στόν ἐχθρό». «Ἱστορία τοῦ ΚΚ τῆς ΣΕ (Μπ.)», ἑλληνική ἔκδοση 1948, σελ. 101—102).

Καί τό συμπέρασμα πού καταλήγει ἡ «Ἱστορία τοῦ Μπολσεβίκικου Κόμματος» εἶναι: Δέ μπορεῖς νά νικήσεις τόν ἐχθρό ἄν δέν ξέρεις νά ἐπιτίθεσαι σωστά.

«Δέ μπορεῖς ν' ἀποφύγεις τή συντριβή στήν ἧττα, ἄν δέν ξέρεις νά ὑποχωρεῖς κανονικά, χωρίς πανικό, χωρίς σύγχυση». (Στό ἴδιο σελ. 108).

Τό ΚΚΕ μέσα στίς δύσκολες συνθῆκες, πού δημιουργήθηκαν μέ τήν τεράστια συγκέντρωση δυνάμεων ἀπ' τούς ἀγγλοαμερικάνους καί τό μοναρχοφασισμό καί τήν ἀλλαγή σέ βάρος μας πού ἔφερε στό συσχετισμό τῶν δυνάμεων τό πέρασμα τοῦ προβοκάτορα Τίτο καί τῆς παρέας του στό ἰμπεριαλιστικό στρατόπεδο, πού ὅλα αὐτά εἶχαν σά συνέπεια τήν ἧττα μας στό Βίτσι-Γράμμο, ἀποφάσισε καί πραγματοποίησε κανονικά τήν ὑποχώρηση γιά τή διατήρηση καί ἀνασύνταξη τῶν δυνάμεών μας γιά τούς νέους ἀγῶνες.

Σέ διάκριση ἀπό τήν ὑποχώρησή μας τό Δεκέμβρη τοῦ 1944, πού ἦταν ἄτακτη γιατί δέ φωτίστηκε σωστά πολιτικά, τώρα τό κόμμα διαφώτισε βασικά σωστά τά μέλη του καί τίς μάζες. Ἡ ὑποχώρηση ἔγινε ὁμαλά καί τό πέρασμα στήν καινούργια γραμμή πραγματοποιεῖται κανονικά. Δέν εἴχαμε οὔτε τρανταγμούς, οὔτε διασπάσεις. Τό ΚΚΕ διατήρησε καί δυνάμω-

σε τή μονολιθική, μαχητική ἑνότητά του. Βασικά αὐτό ὀφείλεται στό ὅτι σωστά φώτισε τήν κατάσταση καί οἱ μάζες σήμερα μέ τά ἴδια τους τά μάτια βλέπουν ὅτι ὁ μοναρχοφασισμός δέ μπορεῖ νά προσφέρει τίποτα, ὅτι τόν κατασπαράζει ἡ ὁλόπλευρη κρίση του καί ὅτι δέ μπορεῖ νά πετύχει καμιά σταθεροποίηση καί ἀνάπαυλα γιατί δέ λύνει κανένα πρόβλημα.

Μέ τήν ταχτική πού χάραξε ἡ 6η Ὁλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ γιά τή διατήρηση τῶν ἀντάρτικων ὁμάδων σ' ὅλη τή χώρα—μιά καί ὁ μοναρχοφασισμός συνεχίζει τόν ἐμφύλιο πόλεμο—καί μέ τήν ὀργάνωση τῶν οἰκονομικῶν καί πολιτικῶν ἀγώνων ὅλων τῶν στρωμάτων τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ, τό κόμμα μας ὕστερα ἀπ' τήν ὑποχώρηση «δέ σταυρώνει τά χέρια», «δέ γίνεται κόμμα ἀναμονῆς».

Καί «δέν ἀφήνει νά τοῦ ξεφύγει οὔτε μιά περίπτωση, φυσικά μέσα σέ εὐνοϊκές συνθῆκες, γιά νά μήν ἐπιβάλει στόν ἐχθρό μιά μάχη, ὅταν αὐτό δέ συμφέρει στόν ἐχθρό, νά κρατᾶ τόν ἐχθρό σέ διαρκῆ ἔνταση, νά ξεχαρβαλώνει βῆμα πρός βῆμα τίς δυνάμεις του καί τό ἠθικό του, βῆμα πρός βῆμα νά ἐξασκεῖ τίς δυνάμεις τοῦ προλεταριάτου στούς ἀγῶνες του πού ἀφοροῦν τά καθημερινά του συμφέροντα καί ἔτσι νά πολλαπλασιάζει τό κόμμα τίς ἴδιες του τίς δυνάμεις». (Στάλιν, Ἡ πολιτική στρατηγική καί ταχτική, τόμ. V, σελ. 78).

Καί μετά τήν ὑποχώρησή μας ἀπ' τό Βίτσι-Γράμμο ἡ κατάσταση στήν Ἑλλάδα παραμένει ἐπαναστατική. Καί ἀποκλειστικά καί μόνο ἀπ' τή δουλιά μας, ἀπ' τήν ἱκανότητα νά δοῦμε καί νά πιάσουμε τά ζητήματα τῶν μαζῶν καί σωστά νά ὀργανώσουμε καί καθοδηγήσουμε τούς οἰκονομικούς καί πολιτικούς ἀγῶνες τους, μικρούς καί μεγάλους, σέ συνδυασμό μέ τίς μάχες πού δίνουν τά ἔνοπλα τμήματά μας, μέσα στίς εὐνοϊκές, γενικά, γιά μᾶς διεθνεῖς συνθῆκες, ἀποκλειστικά καί μόνο ἀπ' αὐτό θά ἐξαρτηθεῖ ἄν ἡ ὑποχώρηση θά ἐξελιχθεῖ σέ λίγο ἤ πολύ πιό μακρόχρονη στρατηγική σύμπτυξη δυνάμεων, ἤ σέ ταχτικό χειρισμό ἀναδιάταξης καί ἀνασύνταξης τῶν δυνάμεων σέ σύντομο διάστημα, γιά τό πέρασμα πάλι στήν ἐπίθεση, θά ἐξαρτηθεῖ ἡ προσωρινότητα, τό ποιόν καί ὁ βαθμός τῆς προσωρινότητας τῆς ὑποχώρησης πού ἔκανε τό κίνημά μας.

Στίς καινούργιες συνθῆκες τό ΚΚΕ ἀκολούθησε ὄχι τούς

ψιθύρους πού σπρώχναν σέ ὕποπτους τυχοδιωχτισμούς, μά τήν πολιτική τῆς προσωρινῆς ὑποχώρησης, τῆς πολιτικῆς ἀναδιάταξης. Καί ἔκανε καλά. Ἡ σωστότητα τῆς πολιτικῆς αὐτῆς βρίσκεται στίς τεράστιες δυνατότητες πού κρύβει καί στίς προοπτικές πού ἀνοίγει ἡ κατάσταση στή μοναρχοφασιστική Ἑλλάδα. Ἡ ἀντίδραση ἀσφυχτιᾶ μπλεγμένη στά πλοκάμια τῆς ὁλόπλευρης κρίσης τή στιγμή πού τά βασικά ἐσωτερικά προβλήματα πιό ἐπιταχτικά ἀπό κάθε ἄλλη φορά ἀπαιτοῦν τή μόνη δυνατή καί ἱστορικά προκαθορισμένη ἐπίλυσή τους, τή λαϊκοδημοκρατική λύση τους.

* * *

Ἡ βαθιά καί ὁλόπλευρη νεοελληνική πισωδρόμηση καθορίζεται ἱστορικά ἀπ' τό γεγονός ὅτι ἡ ἀστοτσιφλικάδικη κυριαρχία καί πολιτική ἀπόκλεισε καί πολέμησε κάθε προοδευτική προώθηση καί λύση γιά τά βασικά νεοελληνικά προβλήματα. Δέσμευσε καί ἔπνιξε τίς ἐσωτερικές παραγωγικές δυνατότητες, διατήρησε καί δυνάμωσε τίς μισοφεουδαρχικές σχέσεις στό χωριό, ὑπόταξε τήν οἰκονομική ζωή τῆς χώρας στίς ἐπιταγές καί τά συμφέροντα τοῦ ξένου κεφαλαίου, ἐνῶ οἱ ντόπιοι ἐκμεταλλευτές τούκαμαν τό διάμεσο καί τό μεσίτη στήν ἀποστράγγιση τοῦ τόπου καί στήν καταλήστευση τοῦ λαοῦ.

Χώρα ἀγροτική μέ ἀδύνατη βιομηχανία, καί αὐτή ἀποκλειστικά σχεδόν ἐλαφριά, ἡ Ἑλλάδα δέ μπορεῖ νά τραφεῖ μέ τό δικό της ψωμί, πού ἀναγκάζεται νά τό εἰσάγει ἀπ' τό ἐξωτερικό ἐνῶ τά δικά της ἀγροτικά προϊόντα—καπνό, σταφίδα, λάδι, κρασί, φροῦτα—τά ἐξάγει σύμφωνα μέ τίς ἐξευτελιστικές τιμές πού καθορίζουν τά ξένα μονοπώλια. Οὔτε σέ χτηνοτροφικά προϊόντα ἡ χώρα εἶναι αὐτάρκης καί πάντα φέρνει ζῶα καί κρέατα ἀπ' τό ἐξωτερικό. Αὐτή ἡ χαρακτηριστική ἀντινομία στή νεοελληνική ἀστοτσιφλικάδικη οἰκονομία, ὅτι δηλ. ἄν καί ἀγροτική χώρα ὅμως δέ βγάζει ἀρκετό ψωμί πού ἀναγκάζεται νά τό φέρει ἀπόξω, γεννήθηκε καί ἀποκρυσταλλώθηκε σάν ἀποτέλεσμα τῆς ἐπιβίωσης τῶν μισοφεουδαρχικῶν σχέσεων στό χωριό καί τῆς ἐξάρτησης τῆς χώρας ἀπ' τό ξένο κεφάλαιο, πού αὐτό ὑπαγορεύει καί καθορίζει τήν οἰκονομική πολιτική στή χώρα.

Στήν Ἑλλάδα ὑπάρχουν ἀκόμα τσιφλίκια καί σημαντική ἐκκλησιαστική γαιοκτησία. Τά τσιφλίκια αὐτά καί τά ἐκκλησιαστικά χτήματα τά δουλεύουν ἀγρότες ἐνοικιαστές κάτω ἀπό καταθλιπτικούς ὅρους. Γιά τή γῆ πού πῆραν, ὅσοι πῆραν ὕστερα ἀπό τήν ἀγροτική ψευτομεταρύθμιση στά 1917, οἱ ἀγρότες πληρώνουν ἀκόμα, χωρίς τίς περισσότερες περιπτώσεις νάχει γίνει καί ἡ όριστική διανομή. Ἡ Ἀγροτική Τράπεζα καί ὁ τοκογλύφος τζορμπατζῆς κρατοῦν τό χωριό κάτω ἀπ' τό ζυγό τους. Καί οἱ διάφοροι μονοπωλιακοί καπιταλιστικοί καί μισοκρατικοί ὀργανισμοί συγκέντρωσης γιά τά ἀγροτικά προϊόντα, ὅπως εἶνα γιά τή σταφίδα, τά σύκα, τό βαμπάκι, τώρα τό λάδι κλπ., ἐφαρμόζουν πάντα τήν ἴδια ταχτική, στόν καιρό τῆς συγκέντρωσης ρίχνουν τίς τιμές καί ληστεύουν τόν ἀγρότη καί μετά τίς ἀνεβάζουν γιά νά γδάρουν καί τόν καταναλωτή. Ὅσο γιά τόν καπνό, τό κύριο ἐξαγωγικό προϊόν στήν Ἑλλάδα, τήν τιμή τήν καθορίζουν πάντα τά ξένα μονοπώλια. Αὐτή ἡ κατάσταση στό χωριό, τό ὅτι δηλαδή ὁ ἀγρότης δέν παράγει τίς περισσότερες φορές δικό του ψωμί, ὅτι εἶναι δεμένος μέ μιά σειρά μισοτσιφλικάδικα δεσμά καί ὑποχρεώσεις, ὅτι τά προϊόντα του πάντα τά πουλᾶ σέ ἐξευτελιστικές τιμές, εἶναι πάντα χρεωμένος στήν Ἀγροτική Τράπεζα, στόν τσιφλικά, στόν τοκογλύφο καί δίπλα σ' ὅλα αὐτά πληρώνει καί ἕνα σωρό φόρους, κρατᾶ τό φτωχομεσαῖο ἀγροτικό νοικοκυριό σέ διαρκῆ κατάπτωση καί μαρασμό καί τήν ἀγροτική οἰκονομία τῆς χώρας σέ μιά μακρόχρονη, βαθιά, βασανιστική καί οὐσιαστικά ἀξεπέραστη ἀγροτική κρίση. Ἀπ' τήν ἀγροτική παραγωγή στήν Ἑλλάδα μπορεῖ νά κερδίζουν ὅλοι, ὄξω ἀπ' τόν ἕλληνα φτωχομεσαῖο παραγωγό. Ὅλη αὐτή τήν κατάσταση τήν ἔθρεψαν, τή χειροτέρευαν καί τήν ὄξυναν κάθε φορά οἱ πόλεμοι πού ἄρχισαν στά 1912-1922 καί συνεχίστηκαν ἀπ' τό 1940 μέχρι σήμερα, ἐνῶ στά διάμεσα χρονικά διαστήματα ἔχουμε μιά ἀτελείωτη ἁλυσίδα ἀπό ἐσωτερικές ἀνωμαλίες, λαϊκά ξεσηκώματα, στρατοκρατικά κινήματα καί φασιστικές διχτατορίες. Ὅλα αὐτά συσσώρευσαν ἀπερίγραφτες καταστροφές στό ἑλληνικό χωριό. Ὁ φτωχομεσαῖος ἀγρότης ἐξαθλιώνεται, σέρνεται καί φυτοζωεῖ. Τό φτωχομεσαῖο ἀγροτικό νοικοκυριό σβήνει καί διαλύεται γιατί δέν εἶναι σέ θέση νά ἐξασφαλίζει καί μιά ἁπλή ἀνα-

παραγωγή τῶν στοιχείων πού τό συγκροτοῦν. Ἀπ' τήν κατάσταση αὐτή κατάπτωσης τό ἑλληνικό χωριό δέ θά μπορέσει νά βγεῖ ἄν δέν σπάσει τά ἀστοτσιφλικάδικα δεσμά πού τό πνίγουν καί δέν τοῦ ἐπιτρέπουν ν' ἀνασάνει.

Ἡ βιομηχανία στήν Ἑλλάδα εἶναι ἐλαφριά καί αὐτή πολύ ἀδύνατα ἀναπτυγμένη καί κάτω ἀπ' τήν ἀπόλυτη ξενική ὑπαγόρευση γιατί, παρά τό γεγονός ὅτι ἡ χώρα διαθέτει σοβαρό ὀρυκτό πλοῦτο, ἐξαρτᾶται ἀπ' τό ἐξωτερικό καί γιά τά μηχανήματα, τίς περισσότερες πρῶτες ὕλες, τό καύσιμο ὑλικό καί σειρά μισοκατεργασμένα ὑλικά. Νά ἕνα παράδειγμα: Ἡ Ἑλλάδα διαθέτει πλούσια σιδηρομεταλλεύματα, πού ὅμως ὅλα τά ἐξάγει, κυρίως στήν Ἀγγλία, ἀπ' ὅπου μᾶς ἔρχεται σίδερο, ἀτσάλι, μισοκατεργασμένα ὑλικά τους, μηχανές κλπ., πού ὅλα αὐτά τά πληρώνουμε πανάκριβα.

Τή σφραγίδα στήν ὅλη οἰκονομία τῆς χώρας τή βάζει τό ξένο κεφάλαιο πού κυριαρχεῖ σέ ὅλους τούς τομεῖς. Ἡ ὅλη ἀστοτσιφλικάδικη πολιτική, ἀπό τότε πού δημιουργήθηκε τό νεοελληνικό κράτος, ξεκίνησε καί στηρίχτηκε στήν ὑπαγωγή ὅλης τῆς οἰκονομίας καί κατά συνέπεια καί τῆς πολιτικῆς τῆς χώρας στό ξένο κεφάλαιο. Ὁ γνωστός τραπεζίτης καί οἰκονομολόγος Ρικάρντο ἔδοσε στά 1822 τό πρῶτο δάνειο στήν τότε Ἑλλάδα πού μόλις εἶχε ἀρχίσει τό ἐθνικοαπελευθερωτικό της ξεσήκωμα ἐνάντια στή σουλτανική Τουρκία. Αὐτά τά χρυσά δεσμά ἔγιναν ἀπό τότε βαριές, ἀσήκωτες ἁλυσίδες πού συνθλίβουν κάθε αὐτοτελῆ ζωή καί ἀνεξάρτητη ὕπαρξη στόν τόπο μας. Ἡ μεγαλοελλαδίτικη καί χιμαιρική πολιτική τῆς «Μεγάλης Ἰδέας» ἦταν οὐσιαστικά πολιτική ὁλοκληρωτικῆς ὑποταγῆς στό ξένο κεφάλαιο γιατί ἐγκατάλειψε σχεδόν κάθε ἐπιδίωξη γιά ν' ἀναπτυχθοῦν οἱ ντόπιες παραγωγικές δυνάμεις καί στηρίχτηκε ἀποκλειστικά στόν ξενικό δανεισμό. Τό ἀποτέλεσμα ἦταν καί εἶναι ὅτι ἡ Ἑλλάδα παρά τίς πρόσθετες εἰσπράξεις πού εἶχε ἀπό τή μετανάστευση, τήν ἐμπορική ναυτιλία της, τόν τουρισμό καί ἄλλους πόρους, πού λέγονται ἄδηλοι, εἶχε καί ἔχει πάντα παθητικό ἰσοζύγιο πληρωμῶν πού τό ἰσοφαρίζει κάθε φορά μέ τήν αὐξανόμενη φτώχια, ἐξαθλίωση καί φυσικό ἀφανισμό τοῦ λαοῦ της. Τό βασικό ἐπιχείρημα τῆς ἀντίδρασης ἐδῶ ἦταν πάντα ὅτι

δέ μπορούσαμε νά ζήσουμε χωρίς ἐξωτερικό δανεισμό, ἐνῶ ἡ πραγματικότητα ἀποδείχνει ὅτι ὁ λαός τῆς Ἑλλάδας ἔχει μέχρι σήμερα πληρώσει μέ τά τοκοχρεωλύσια γιά τά ἐξωτερικά δάνεια πολύ περισσότερα ἀπ' τό πρωταρχικό συνολικό, ὀνομαστικό κεφάλαιο (ὀνομαστικά, ἄλλα δανειζόμασταν καί πολύ λιγότερα παίρναμε στά χέρια). Καί ὅμως σήμερα χρωστᾶμε ἀκόμα ὁλόκληρο τό πρωταρχικό ποσό. Ἀπ' τά 1821 ὥς τά 1932 ἡ Ἑλλάδα δανείστηκε 2.879,5 ἑκατομ. χρυσά φράγκα. Ἀπ' τό ποσό αὐτό 469 ἑκατομ. χρυσά φράγκα, δηλαδή τά 16,3% τοῦ συνολικοῦ ποσοῦ πῆγαν σέ προμήθειες τῶν τραπεζῶν καί σέ ἄλλα ἔξοδα ἔκδοσης τῶν δανείων. Ἀπό τά 699,8 ἑκατομ. χρυσά φράγκα πού ἀντιπροσωπεύουν τό ὀνομαστικό ποσό γιά τά ἐξωτερικά δάνεια πού ἔγιναν στήν περίοδο 1821-1893 εἰσπράχτηκαν πραγματικά μόνο 350 ἑκατομ. χρυσά φράγκα, δηλαδή, μόνο 46,5%. Τά δάνεια τῆς περιόδου αὐτῆς πῆγαν κατά 94% γιά πολεμικούς σκοπούς. Γενικά τό πολύ μεγάλο ποσοστό ἀπ' ὅλα τά ἐξωτερικά δάνεια πῆγε γιά πολεμικούς σκοπούς καί γιά νά εἰσαχθοῦν τρόφιμα καί ἄλλα εἴδη κατανάλωσης. Μόνο τό 1/3 περίπου πῆγε γιά παραγωγικούς σκοπούς. Ἡ Ἑλλάδα πληρώνει 17,6% ἀπ' τά τακτικά ἔσοδα τοῦ προϋπολογισμοῦ της γιά τήν ὑπηρεσία τοῦ χρέους της καί τό ἐθνικό της εἰσόδημα ἐπιβαρύνεται φορολογικά κατά 23,6%. Ἀπ' ὅλες τίς εὐρωπαϊκές χῶρες ἡ Ἑλλάδα πλήρωνε καί πληρώνει τό πιό ψηλό ἐπιτόκιο γιά τά δημόσια δάνειά της. Ἡ Ἀγγλία ἔχει τά 55% ἀπ' τούς τίτλους τοῦ δημοσίου χρέους τῆς Ἑλλάδας. Τέσσερες φορές χρεωκόπησε τό ἑλληνικό δημόσιο ἀπ' τά 1821, ὅμως στούς συμβιβασμούς πού ἔγιναν ὕστερα ἀπ' τίς χρεωκοπίες αὐτές ποτέ δέν ἐλαττώθηκε τό ἀρχικό κεφάλαιο, πράγμα πού ἔγινε γιά τά ἄλλα κράτη (Τουρκία κλπ.).

Εἴπαμε πιό πάνω ὅτι ἀπ' ὅλα τά ἐξωτερικά δάνεια μόνο τό 1/3 πῆγε σέ παραγωγικούς σκοπούς. Ἐκτός ἀπ' τό ποσό αὐτό, ὥς τά 1938 εἶχαν τοποθετηθεῖ στήν ἑλληνική οἰκονομία ἄλλα 850 ἑκατομ. χρυσά φράγκα. Τά ξένα κεφάλαια πού στά 1938 ἦταν τοποθετημένα στήν Ἑλλάδα ὑπολογίζονταν σέ 610 ἑκατομ. χρυσά φράγκα περίπου. Τό ξένο κεφάλαιο ἀποκομίζει κάθε χρόνο ἀπ' τήν Ἑλλάδα σάν κέρδη ποσό πού πλησιάζει τά 200 ἑκατομ. χρυσά φράγκα.

Ποῦ εἶναι τοποθετημένα τά κεφάλαια αὐτά; Ἀπ' τά στοιχεῖα πού διαθέτει τό ὑπουργεῖο Ἀνοικοδόμησης, στά 1947, καταλήγει στό συμπέρασμα, ὅτι «τό ἀλλοδαπόν κεφάλαιον κατέχει δεσπόζουσαν θέσιν εἰς τήν ἑλληνικήν οἰκονομίαν διεισδῦσαν εἰς ὅλους τούς τομεῖς τῆς παραγωγῆς ἀπό τῆς γεωργίας μέχρι τοῦ ἐμπορίου. Πρωτεύουσαν θέσιν μεταξύ τῶν πιστωτικῶν χωρῶν κατέχει ἡ Ἀγγλία, ἀκολουθουμένη ἀπό τήν Γαλλίαν, τό Βέλγιον, τήν Ἀμερικήν καί τήν Γερμανίαν» (Ἐκδόσεις ὑπουργείου Ἀνοικοδόμησης. Α' σειρά, ἀριθ. 32, σελ. 274, Ἀθήνα 1947).

Ἰδιαίτερη προτίμηση ἔδειξε καί δείχνει πάντα τό ξένο κεφάλαιο γιά τίς μεταλλευτικές ἐπιχειρήσεις ὅπου οἱ ξένες ἑταιρίες κυριαρχοῦν. Ἐπίσης τό ξένο κεφάλαιο προτιμᾶ τά ἔργα δημοτικῆς ὠφέλειας (τράμ, ἠλεκτροφώτιση, τηλέφωνα, ὕδρευση, ἠλεκτροκίνηση). Ἀπ' τίς 131 ἀσφαλιστικές ἑταιρίες στήν Ἑλλάδα, οἱ 116 εἶναι ξένες. Στή βιομηχανία ἡ ξένη διείσδυση εἶναι τό ἴδιο σοβαρή. Στά 1929 ἱδρύθηκε στό Λονδίνο ἡ «The Hellenic and General Trust Ltd» μέ ἀρχικό κεφάλαιο ἀπό 500.000 ἀγγλικές λίρες πού κατοπινά αὐξήθηκε σέ 779.000. Τό κεφάλαιο αὐτό εἶναι ἐγγλέζικο καί ἀμερικάνικο καί συμμετέχει καί ἡ Ἐθνική Τράπεζα τῆς Ἑλλάδας, ὁ μεγαλύτερος ντόπιος τοκογλυφικός ὀργανισμός πού κι αὐτός ἐποπτεύεται ἀπό τό Σίτυ. Ἡ ἑταιρία αὐτή δίνει δάνεια στήν ἑλληνική βιομηχανία μέ χρονιάτικο τόκο 8,95%. Σοβαρή θέση ἔχει τό ξένο κεφάλαιο καί στήν ἑλληνική ἐμπορική ναυτιλία. Στά 1930 γιά 71 ὑποθηκευμένα καράβια, ὁλικῆς χωρητικότητας 248.387 τόννων, οἱ ἕλληνες ἐφοπλιστές εἶχαν δανειστεῖ 852.230 ἀγγλικές λίρες. Τό ξένο κεφάλαιο δεσπόζει στήν ἑλληνική ταπητουργία. Κατέχει σπουδαῖες θέσεις καί στό ἐξωτερικό ἐμπόριο. Φτάνει νά ἀναφερθεῖ ὁ καπνός πού κάθε χρόνο τά 75-80% ἀπ' τό ποσό του πού ἐξάγεται βρίσκονται στά ξένα χέρια.

Αὐτή τήν εἰκόνα ἀπ' τήν πλευρά τῆς ἐξωτερικῆς ἐξάρτησης καί τῆς διείσδυσης τοῦ ξένου κεφαλαίου (τά περισσότερα στοιχεῖα πού χρησιμοποιοῦνται ἐδῶ τά παίρνουμε ἀπ' τό ὑπουργεῖο

'Ανοικοδόμησης τῆς 'Αθήνας πού ἔχει κάθε λόγο νά παρουσιά-
ζει πάντα πιό ρόδινα τά πράγματα), παρουσίαζε ἡ Ἑλλάδα πρίν
ἀκόμα ἀρχίσει νά ἐκδηλώνεται ἡ «εὐλογία» τοῦ προγράμματος
Τρούμαν καί τοῦ σχεδίου Μάρσαλ καί τῆς ὑποτίμησης τῆς δραχ-
μῆς. 'Από τότε οἱ ἀμερικάνοι διάθεσαν στήν Ἑλλάδα γιά τόν
ἐμφύλιο πόλεμο πού ὀργάνωσαν, γιά τά ἀεροδρόμια, τά λιμά-
νια καί τούς στρατιωτικούς δρόμους, πάνω ἀπό 1300 ἑκατομ.
δολάρια ὥς τά σήμερα.

Τώρα στήν Ἑλλάδα τό πρῶτο βιολί τό παίζουν οἱ γιάνκη-
δες ἐνῶ οἱ ἄγγλοι περιορίζονται στό ρόλο τοῦ φρχιλακέ. Τό
ληστρικό τους ὅμως ἔργο καί αὐτοί δέν τό ξέχασαν. Χαρακτη-
ριστικό εἶναι τό παρακάτω γεγονός: Τήν παραμονή ἀκριβῶς
τῆς ὑποτίμησης τῆς λίρας οἱ ἄγγλοι κλείσαν συμφωνία ν' ἀγο-
ράσουν 50 χιλιάδες τόννους ἑλληνική σταφίδα πού τώρα θά τήν
πληρώσουν μέ τήν ξεπεσμένη λίρα, γιατί ἡ ἑλληνική κυβέρνη-
ση, ἄν καί ἤξερε ὅτι θά ὑποτιμηθεῖ ἡ στερλίνα, δέ φρόντισε νά
κατοχυρώσει τούς σταφιδοπαραγωγούς ἀπό μιά τέτια περίπτω-
ση, πού ἔτσι σέ μιά μέρα παθαίνουν κάπου 30% ζημιά. Πρέ-
πει νά τονιστεῖ ἀκόμα ὅτι στήν πιό πάνω συμφωνία προβλέπε-
ται ὅτι ἡ μεταφορά τῆς σταφίδας θά γίνει μόνο μέ ἀγγλικά βα-
πόρια, τή στιγμή πού δεκάδες ἑλληνικά καράβια εἶναι δεμένα
καί χιλιάδες ἕλληνες ναυτεργάτες ἄνεργοι.

Ἡ κυριαρχία τῶν ἀμερικάνων στήν Ἑλλάδα εἶναι σήμερα
ἀπόλυτη καί ὁλοκληρωτική σέ ὅλους τούς τομεῖς τῆς οἰκονομι-
κῆς, πολιτικῆς, δημόσιας καί κοινωνικῆς ζωῆς. Οἱ ἀμερικάνοι
κρατοῦν στά χέρια τους ὅλα τά βασικά κλειδιά στό στρατό,
στόν κρατικό μηχανισμό, σ' ὁλόκληρη τήν οἰκονομία τῆς χώρας'
αὐτοί καθορίζουν τήν ἐσωτερική καί ἐξωτερική πολιτική τῆς χώ-
ρας, αὐτοί μέ τούς λακέδες τους ἀπ' τό Κογκρέσο τῶν βιομη-
χανικῶν ἑνώσεων καί τήν ἀμερικάνικη ὁμοσπονδία ἐργασίας δι-
ευθύνουν τά κρατικοποιημένα συνδικάτα, αὐτοί ἐλέγχουν καί
ὑπαγορεύουν τήν πνευματική ζωή στή χώρα πού οἱ πουλημένοι
ντόπιοι κονδυλοφόροι τήν προσαρμόζουν δουλικά στίς ἐκπολι-
τιστικές ἀπαιτήσεις τοῦ γκαγκστερισμοῦ καί τοῦ ἐξιστανσιαλι-
σμοῦ. Τό μοναρχοφασιστικό «Βῆμα» τῆς 'Αθήνας τῆς 27 τοῦ
'Οχτώβρη 1949 γράφει: «'Ο ἀμερικάνος πρεσβευτής καί εἰλι-

κρινής φίλος τῆς Ἑλλάδας κ. Γκρέιντυ ἐνέτεινεν τόν τελευταῖον
καιρόν τόν φιλελληνισμόν του μέχρι τοῦ σημείου ν' ἀναλαμβά-
νει προσωπικῶς χάριν τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως νά βγάζει ὅλα
τά κάστανα ἀπό τή φωτιά». Τό «Βῆμα» ὑπονοεῖ ὅτι ὁ κ. Γκρέι-
ντυ βγάζει τήν κυβέρνηση ἀπ' ὅλες τίς δυσκολίες. Καί αὐτό τά
λέει ὅλα.

Ποιούς σκοπούς ἐπιδιώκει ὁ ἀμερικάνικος ἰμπεριαλισμός
στήν Ἑλλάδα; Πρῶτο. Νά θέσει κάτω ἀπ' τόν ἀπόλυτο ἔλεγχό
του τήν οἰκονομία τῆς χώρας καί νά τήν ὑποτάξει στά συμφέ-
ροντά του. Τά ἀμερικάνικα καπνά ἔχουν κιόλας ἐκτοπίσει τά
ἑλληνικά ἀπ' τήν κύρια προπολεμική ἀγορά κατανάλωσής τους
τή γερμανική. Οἱ ἀμερικάνοι συμβουλάτορες στήν Ἑλλάδα προ-
τείνουν τώρα ν' ἀντικατασταθεῖ ἡ καλλιέργεια καπνοῦ μέ πα-
τάτα. Συμβουλεύουν ν' ἀντικαταστήσουμε τό ἐλαιόλαδο μέ τό
σπορέλαιο. Παρά τήν ἀπόφαση τῆς διακομματικῆς ἐπιτροπῆς
νά καθοριστεῖ ἡ τιμή συγκέντρωσης γιά τό λάδι σέ 10.000 (κι
αὐτές λίγες, ἡ λιανική τιμή στήν ἀγορά εἶχε φτάσει τίς 25.000),
ἡ κυβέρνηση, μέ ἐντολή τοῦ Πόρτερ, ἀρχηγοῦ τῆς ἀμερικάνικης
οἰκονομικῆς ἀποστολῆς στήν Ἑλλάδα, τήν καθόρισε σέ 8.000.
'Ο Πόρτερ συγχάρηκε τήν κυβέρνηση γιατί, παρά τίς πιέσεις,
δέν ὑποχώρησε. Τό σχέδιο τοῦ Πόρτερ εἶναι ἁπλό, μιά καί οἱ
ἐλαιοπαραγωγοί δέ θά καλύψουν τά ἔξοδα παραγωγῆς, θά ἐγκα-
ταλείψουν τήν ἐλαιοπαραγωγή καί τότε πιό εὔκολα τό σπορέ-
λαιο θά ἐκτοπίσει τό λάδι. Κάτι πολύ ἐνδειχτικό σχετικά εἶναι
καί τό γεγονός ὅτι στή Μαρώνια Θράκης, τή μέρα πού ξανα-
γύριζαν οἱ ἀγρότες στά σπίτια τους, οἱ χωροφύλακες κάψαν χω-
ρίς κανένα λόγο 10.000 λιόδεντρα! Ἡ κορινθιακή σταφίδα συ-
ναντᾶ πάντα σάν κύριο ἀντίπαλό της τήν ἀμερικάνικη σταφίδα.
Οἱ ἀμερικάνοι μέ τούς καινούργιους ὀργανισμούς πού ἵδρυσαν
πῆραν στό χέρι τίς τηλεπικοινωνίες καί ὅλες τίς κοινωνικές
ἀσφαλίσεις. Οἱ ἀμερικάνοι δέν ἐπιτρέπουν καμιά βελτίωση στήν
κατάσταση τῶν ἐργαζομένων. Οἱ τιμές ἀνεβαίνουν ἀκατάπαυστα
ἰδιαίτερα ὕστερα ἀπ' τήν ὑποτίμηση τῆς δραχμῆς, παρά τίς κυ-
βερνητικές δηλώσεις ὅτι δέ θά ἐπιτραπεῖ ν' αὐξήσουν οἱ τιμές.
Πρῶτοι ἄρχισαν οἱ ἀλευρέμποροι καί φουρναραῖοι πού ἕνα πρωί
αὔξησαν τήν τιμή στό ψωμί χωρίς νά ρωτήσουν κανένα. 'Ακο-

λουθοῦν τώρα τά ἄλλα εἴδη. Οἱ ἐργαζόμενοι ξεσηκώνονται καί ζητᾶν αὐξήσεις στά μεροκάματα καί τούς μισθούς πού ἀπ' τό 1947 μένουν στάσιμα παρά τό ὅτι ἀπό τότε οἱ τιμές ἀνέβηκαν σχεδόν κατά 50%. Τότε οἱ κομμουνιστές διηύθυναν τά συνδικάτα καί οἱ ἐργάτες πέτυχαν ἀναπροσαρμογή στά μεροκάματα. Οἱ ἀμερικάνοι ὅμως οὔτε θέλουν ν' ἀκούσουν γι' αὐξήσεις. Καί ὁ Πόρτερ, στίς 10/11, στό γεῦμα τῶν μηχανικῶν τοῦ ἐμπορικοῦ ναυτικοῦ, δήλωσε κατηγορηματικά: τά μεροκάματα καί οἱ μισθοί δέν πρέπει ν' αὐξηθοῦν! Τήν ἄλλη μέρα ὁ πρωθυπουργός Διομήδης δήλωνε ὅτι συμφωνεῖ ἀπόλυτα μέ τόν Πόρτερ. Καί προτείνει τό θαυματουργό του φάρμακο: πρέπει νά εἰσαγάγουμε πολλά ἐμπορεύματα (ἀπ' τίς Ἑνωμένες Πολιτεῖες, φυσικά), νά γιομίσουν τά μαγαζιά, ἡ προσφορά νἆναι μεγαλύτερη ἀπ' τή ζήτηση, νά κατέβουν οἱ τιμές, νά πέσει ὁ τιμάριθμος! Ὁ κομπογιαννίτης οἰκονομολόγος δέ μπόρεσε μόνο νά ἐξηγήσει, πῶς θά πληρώνονται οἱ εἰσαγωγές; Μά οἱ ἀμερικάνοι τόν ἔβαλαν ἀμέσως στή θέση του. Στίς 14/11 ὁ Γκρέιντυ δήλωσε: Ἐπιβάλλεται περισσότερη ἐργασία καί περισσότερη παραγωγή. Καί ὁ Πόρτερ στή Θεσσαλονίκη πρόσθεσε: Ὁ ἑλληνικός λαός θά σηκώσει ὅλα τά βάρη τῆς ἀνασυγκρότησης.

Οἱ ἀμερικάνοι βοηθοῦν τούς ἕλληνες, ὅπως τό σχοινί τόν κρεμασμένο. Φτιάνουν ἀεροδρόμια, μεγαλώνουν τά λιμάνια, καλυτερεύουν τούς δρόμους καί ἀνοίγουν καινούργιους. Μά γιά ἀνοικοδόμηση δέ σκέφτονται καθόλου. Ἀπ' τίς πλημμύρες ἡ Πελοπόννησος ἔπαθε πάλι φέτος τεράστιες ζημιές κυρίως στήν ἀγροτική παραγωγή. Στήν Ἀθήνα καί Πειραιᾶ ὁ φτωχός λαός ἔπαθε πάλι φέτος ἀπ' τό νερό μεγάλες ζημιές. Στή Λειβαδιά ἀπ' τήν ἴδια αἰτία καταστράφηκε τελείως φέτος ἡ παραγωγή βαμπακιοῦ. Οἱ ἀμερικάνοι δέν κάνουν τίποτε γιά ν' ἀντιμετωπιστοῦν οἱ καταστροφές αὐτές μέ ἀντιπλημμυρικά ἔργα, βαμπάκι ὅμως φέρνουν ἀπ' τήν Ἀμερική. Ἡ βιομηχανική παραγωγή κάνει σημειωτό στά 50% τῆς προπολεμικῆς, ἐνῶ τά 45% τῶν ἐργατῶν τῆς βιομηχανίας εἶναι ἄνεργοι. Ἡ ἀγροτική παραγωγή μόλις ἔφτασε στά προπολεμικά 60%. Ὁ γενικός διευθυντής τῶν ΣΕΚ, Γυαλίστρας, στίς 24-10-49 δήλωσε ὅτι ἄν δέν θά ἐπαναληφθεῖ ἡ κρατική ἐπιχορήγηση, τά τραῖνα θά σταματήσουν.

Γιά τά σχολειά λείπουν σήμερα, σύμφωνα μέ ἐπίσημα στοιχεῖα 2.500 δάσκαλοι καί 1.500 καθηγητές Γυμνασίων, ἐνῶ παράλληλα, ὅπως γράφουν οἱ ἐφημερίδες, οἱ παραιτήσεις τους πληθαίνουν γιατί δέ μποροῦν νά ζήσουν. Αὐτό τόν παράδεισο δημιουργοῦν στήν Ἑλλάδα οἱ ἀμερικάνοι τοῦ Τρούμαν καί τοῦ Μάρσαλ. Μέ δική τους ἐντολή ἡ κυβέρνηση ἀνάστειλε γιά 6 μῆνες κάθε καινούργιο διορισμό ὑπαλλήλων, παρά τίς πολλές ὑποσχέσεις πού ἔδοσε στούς ἀπολυόμενους φαντάρους γιά διορισμούς. Ἀφοῦ στίψαν τό λεμόνι οἱ ἀμερικάνοι, πετᾶν τή λεμονόφλουδα. Στίς 5/10 ὁ ἀνάπηρος πολέμου καί μέ πολεμικό σταυρό Β. Κανελλίδης, αὐτοκτόνησε γιατί δέν εἶχε δουλιά. Ὅπως γράφει τό «Βῆμα» τῆς 26/10: Πέντε ἀξιωματικούς καί 12 φαντάρους μέ κομμένα πάνω ἀπό τό γόνα καί τά δυό πόδια οἱ Ἑνωμένες Πολιτεῖες δέν τούς δέχονται ἄν καί μόνον αὐτοῦ θά μποροῦσαν νά τούς βάλουν τεχνητά! Ἡ «Καθημερινή» τῆς 25/10 γράφει ὅτι τῆς χήρας Ἐλευθερίας Στεργίου τῆς κόψαν τό ἐφεδρικό ἐπίδομα τόν ἴδιο μῆνα πού σκοτώθηκε ὁ ἄντρας της. Φυσικά γιά νά πάρει σύνταξη θά χρειαστοῦν πολλοί μῆνες. Οἱ στρατευμένοι ἰδιωτικοί ὑπάλληλοι δέν παίρνουν ἐφεδρικό ἐπίδομα.

Τήν ἀμερικάνικη κατοχή τήν αἰσθάνεται σήμερα ὥς τό μεδούλι του ὁ κάθε ἕλληνας καί στά πιό μεγάλα προβλήματα καί στά μικρά ζητήματα στήν καθημερινή του ζωή. Ἡ Ἑλλάδα οἰκονομικά ἔχει γίνει ἀμερικάνικη ἀποικία.

Δεύτερο. Νά δέσει όριστικά τήν Ἑλλάδα στό πολιτικό της ἅρμα. Οὐσιαστικός πρωθυπουργός καί δικτάτορας στή χώρα εἶναι ὁ ἀμερικάνος πρεσβευτής Γκρέιντυ. Ὁ Γκρέιντυ ἔχει κλείσει στή στρούγκα του κυβέρνηση, ἀντιπολίτευση, βασιλιά, ἀρχιστράτηγο, ἐκκλησία, τύπο, ἀκαδημίες, πανεπιστήμιο. Αὐτός διευθύνει τήν ὀρχήστρα πού ἐκπληρώνει πειθήνια ὅλες τίς ἐπιταγές τοῦ μαέστρου. Ἡ ἐσωτερική πολιτική τοῦ Γκρέιντυ ἐπιδιώκει νά ἐκμηδενίσει τό λαϊκοεπαναστατικό κίνημα καί νά καταργήσει κάθε ἴχνος λεύτερης δημοκρατικῆς ζωῆς καί ἐκδήλωσης. Ὅσο κρατοῦσε ὁ ἐμφύλιος πόλεμος προσπαθοῦσε νά διατηρήσει τήν ψευτοδημοκρατική νομιμοφάνεια, ἐνῶ ταυτόχρονα ἔσφαζε καί ἐκτελοῦσε χιλιάδες πατριῶτες, ἄντρες, γυναῖκες καί παιδιά. Ταυ-

τόχρονα ὅμως προετοίμαζε καί τή στρατοκρατοφασιστική ἐφεδρεία του, προωθώντας καί ρεκλαμάροντας τό νόθο ἀδελφό τοῦ βασιλιᾶ ἀρχιστράτηγο καί νεοξεφουρνισμένο στρατάρχη Παπάγο. Ὁ Γκρέιντυ βλέπει ὅτι πάνω στή βάση τῆς ἀμερικάνικης κατοχῆς, πού γεννᾶ πείνα καί πόλεμο, φουντώνει καί ξεσπᾶ κιόλας ἕνα γερό παλλαϊκό κίνημα, ὅπου τραβιένται ὄχι μόνο οἱ ἐργάτες καί ὑπάλληλοι, οἱ ἀγρότες καί οἱ ἐπαγγελματοβιοτέχνες, μά καί οἱ ξεγελασμένοι φαντάροι, ἐθνοφρουρίτες καί μάυδες πού καί ὕστερα ἀπ' τό Βίτσι καί τό Γράμμο βλέπουν νά τούς κρατοῦν στά ὅπλα, μακριά ἀπ' τά σπίτια τους, κρέας γιά τά ἀμερικανοεγγλέζικα πολεμικά σχέδια στή Νοτιοανατολική Εὐρώπη, ἤ νά τούς πετᾶν στό δρόμο, δίχως δουλιά καί βοήθεια, μόλις βγάλουν τή στολή. Καί ξέρει ὅτι δέν θά μπορέσει νά ἐπιτρέπει γιά πολύν καιρό καί τά λίγα ψευτοδημοκρατικά ψίχουλα. Σέ δηλώσεις πού ἔκανε ὕστερα ἀπό τή δημοσίευση τῆς ἀπόφασης τῆς 6ης Ὁλομέλειας τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ, εἶπε ὅτι τώρα ὁ ἐχθρός (δηλ. οἱ κομμουνιστές) θά πᾶνε νά δημιουργήσουν χάος μέ τίς ἀπεργίες, τόν πληθωρισμό (!) καί μέ τή διάσπαση τῆς ἡγεσίας τῆς χώρας!! Γι' αὐτό ἑτοιμάζει τή δικτατορία τοῦ παλατιοῦ μέ ἐπικεφαλῆς τόν Παπάγο καί μέ στήριγμά της τά στρατοκρατικά στοιχεῖα καί ἕνα μέρος ἀπό καθυστερημένους ἀνάπηρους, μάυδες, φαντάρους κλπ, πού, δυσαρεστημένοι ἀπό τήν ἐγκατάλειψή τους, παρασέρνονται ἀπ' τίς δημαγωγικές φασιστικές ὑποσχέσεις.

Ὁ Γκρέιντυ θέλει νά κρατᾶ ὑποταγμένη στά κελεύσματα τοῦ ἀμερικάνικου ἰμπεριαλισμοῦ τήν πολιτική ζωή στήν Ἑλλάδα. Ἐξωτερικά δένει τή χώρα στίς κατευθύνσεις τοῦ σχεδίου Μάρσαλ καί στίς ἐπιδιώξεις τοῦ βορειοατλαντικοῦ συμφώνου. Συμμαχία μέ τήν Τουρκία, συμφωνία μέ τή Γιουγκοσλαβία στό ἀντισοβιετικό καί ἀντιλαϊκοδημοκρατικό μέτωπο μέ πρῶτο ἄμεσο στόχο Ἑλλάδας-Γιουγκοσλαβίας τή Λαϊκή Δημοκρατία τῆς Ἀλβανίας. Ἐνδειχτικό γι' αὐτό εἶναι ὄχι μόνο οἱ ἀτέλειωτες μοναρχοφασιστικές πολεμικές προκλήσεις στά σύνορα, ἡ διεκδίκηση τῆς Νότιας Ἀλβανίας, ἡ ἀκατάπαυστη λυσσασμένη προπαγάνδα ἐνάντια στήν Ἀλβανία, μά καί τό γεγονός ὅτι ὁ Τίτο κατάγγειλε τελευταῖα τή συνθήκη φιλίας καί ἀμοιβαίας βοήθειας μέ τή ΛΔ τῆς Ἀλβανίας. Καί τό Λονδίνο ὕστερα ἀπ' αὐτά μιλᾶ γιά πλή-

ρη ἀπομόνωση τῆς Ἀλβανίας. Αὐτόν τόν ἐξωτερικό προσανατο-
λισμό δίνει ὁ Γκρέιντυ στή μοναρχοφασιστική Ἑλλάδα, κρα-
τώντας την ἔτσι καί πολιτικά ἀπόλυτα ὑποταγμένη στά ἀμερι-
κάνικα σχέδια.

Τρίτο. Ὁ Γκρέιντυ ὀργανώνει δραστήρια τήν Ἑλλάδα σέ
στρατιωτικοπολεμική βάση καί ὁρμητήριο. Σέ δηλώσεις πού
ἔκανε στίς ἀρχές τοῦ Νοέμβρη 1949 στήν ἑλληνική ἐφημερίδα
τῆς Ἀμερικῆς «Ἀτλαντίδα» εἶπε: «Ὁ ἑλληνικός στρατός εἶναι
σέ θέση νά ἐπιβάλει τίς ἀρχές τοῦ δόγματος Τρούμαν ἔπειτα
μάλιστα ἀπό τήν εὐνοϊκή κατάσταση πού δημιουργήθηκε ἀπ' τήν
τελευταία στάση τῆς Γιουγκοσλαβίας. Τό πρόγραμμα τῆς ἀμε-
ρικάνικης ἀποστολῆς εἶναι νά ἐφοδιάσει τίς ἑλληνικές στρατιω-
τικές δυνάμεις μέ πλήρη συγχρονισμένα ἀμερικάνικα ἐφόδια
ὥστε, παρά τήν ἀριθμητική μείωση, νά αὐξηθεῖ ἡ μαχητική δύ-
ναμη τοῦ στρατοῦ. Ἐπίσης καταβάλλεται μεγάλη προσπάθεια
νά βελτιωθοῦν οἱ συνοριακές ἀρτηρίες ὥστε νά αὐξηθεῖ ἡ εὐκι-
νησία τοῦ ἕλληνα στρατιώτη προκειμένου νά ὑπερασπίσει τά
σύνορα».

Τελευταῖα ἔφτασε στήν Ἑλλάδα μιά ἐπιτροπή ἀπό 7 γε-
ρουσιαστές τῆς ἐπιτροπῆς στρατιωτικῶν πιστώσεων τῆς ἀμερι-
κάνικης γερουσίας, μαζί μέ 16 στρατιωτικούς συμβούλους, μέ
ἀποστολή νά μελετήσουν τίς σημερινές στρατιωτικοπολεμικές
δυνατότητες πού προσφέρει ἡ Ἑλλάδα μέσα στά πλαίσια τῶν
ἀμερικάνικων ἰμπεριαλιστικῶν ἐπιδιώξεων.

Δίπλα στούς ἀμερικάνους δραστηριοποιοῦνται καί οἱ ἐγγλέ-
ζοι πού δέ βλέπουν καί τόσο ἤρεμα ὅτι οἱ γιάνκηδες συγκεν-
τρώνουν στά χέρια τους ὅλα τά χαλινάρια. Γιά καινούργιο ἀρ-
χηγό τῆς ἀγγλικῆς στρατιωτικῆς ἀποστολῆς στέλνουν στήν Ἑλ-
λάδα τώρα τό στρατηγό Πακάρντ, διευθυντή στό Γραφεῖο πλη-
ροφοριῶν τοῦ ὑπουργείου Στρατιωτικῶν τῆς Μεγάλης Βρετανίας.
Αὐτό φυσικά δέν εἶναι ἄσχετο μέ τό γεγονός ὅτι τό Βελιγράδι
μετατράπηκε σέ κέντρο τῆς ἀγγλοσαξονικῆς κατασκοπείας γιά τή
Νοτιοανατολική Εὐρώπη. Στίς ἀρχές τοῦ Νοέμβρη ξανάκανε
περιοδεία στήν Ἑλλάδα ὁ διοικητής τῶν ἀγγλικῶν δυνάμεων
στή Μέση Ἀνατολή, στρατηγός Κρόκερ. Σέ δηλώσεις του εἶπε
ὅτι ἡ Ἑλλάδα ἀποτελεῖ σπουδαῖο στρατηγικό σημεῖο καί ὅτι τά

καθήκοντα, τόσο τῆς ἀμερικάνικης, ὅσο καί τῆς ἀγγλικῆς στρατιωτικῆς ἀποστολῆς, παραμένουν τά ἴδια.

Οἱ ἐγγλέζοι θέλουν τουλάχιστο νά διατηρήσουν τίς σημερινές θέσεις τους ἀπ' ὅπου οἱ ἀμερικάνοι τούς ἐκτοπίζουν συστηματικά. Χαρακτηριστικό εἶναι ἕνα τελευταῖο ἐπεισόδιο. Ἡ οἰκονομική κατάστασή της ἀναγκάζει τήν Ἀγγλία νά ἀποσύρει τό στρατό της κατοχῆς ἀπ' τήν Ἑλλάδα. Γιά τό λόγο αὐτό, μά καί γιά νά κρατήσει τίς θέσεις της μέσα στόν ἑλληνικό στρατό, ἡ ἀγγλική στρατιωτική ἀποστολή, ὁ Μπέβιν ἦταν ἐνάντιος στήν ἀριθμητική ἐλάττωση τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ. Μόλις μπῆκε ζήτημα ἐλάττωσης βάλαν οἱ ἄγγλοι τόν ὑπουργό τῶν Στρατιωτικῶν Κανελλόπουλο νά δηλώσει ὅτι ζήτημα ἐλάττωσης δέν μπαίνει γιατί ὁ ἑλληνικός στρατός ἔχει νά ἐκπληρώσει ἱστορική ἀποστολή. Σηκώθηκε ὅμως ἀμέσως ὁ Γκρέιντυ καί ὕστερα ἀπ' αὐτόν καί ὁ Διομήδης καί ἀνακάλεσαν στήν τάξη τόν Κανελλόπουλο πού δέχτηκε τήν καρπαζιά καί κατάπιε τή γλῶσσα του. Οἱ ἀμερικάνοι θέλουν μιά μικρή ἀποστράτευση, κάπου 16%, κυρίως γιά λόγους πολιτικούς καί γιατί θέλουν νά κρατήσουν τό πιό νέο ὑλικό καί νά τό ἐξοπλίσουν καλύτερα κάνοντας οἰκονομίες μέ τήν ἀριθμητική ἐλάττωση. Οἱ ἑλληνικές ὅμως στρατιωτικές δαπάνες, πού πιέζουν ἀσφυχτικά τό λαό καί τήν οἰκονομία τῆς χώρας δέν ἐλαττώνονται.

Παρά τίς ἐσωτερικές φαγωμάρες τους, ἀμερικάνοι καί ἄγγλοι εἶναι σύμφωνοι στά ἰμπεριαλιστικά ἀντισοβιετικά σχέδιά τους. Καί τό νόημα τῆς κύριας ἐπιδίωξής τους τόδοσε ὁ ἀρχικατάσκοπος συνταγματάρχης Γουντχάουζ, ὁ γνωστός μέ τό ὄνομα Κρίς ἀρχηγός τῆς ἀποστολῆς τῆς Ἰντέλιτζενς Σέρβις στήν Ἑλλάδα τόν καιρό τοῦ δεύτερου παγκόσμιου πολέμου. Μιλώντας ἀπ' τό ραδιοσταθμό τοῦ Λονδίνου ἀπ' ἀφορμή τήν ἀποχώρηση τῶν ἀγγλικῶν στρατευμάτων ἀπ' τήν Ἑλλάδα, τόνισε ὅτι βρετανοί καί ἕλληνες (μοναρχοφασίστες φυσικά) ἀντικρύζουν τό γεγονός αὐτό μέ μιά σκέψη: Καλή ἀντάμωση!

Τό τί τώρα σκέφτονται νά κάνουν οἱ ἀμερικάνοι τούς ἕλληνες, τόπε ἕνας ἀμερικάνος ραδιοσχολιαστής ὅταν διαπίστωνε ὅτι οἱ Ἑνωμένες Πολιτεῖες ἐξόντωσαν μέ τόν ἐμφύλιο πόλεμό τους στήν Ἑλλάδα περισσότερους ἕλληνες, ἀπ' ὅσοι ἀμερικάνοι σκο-

τώθηκαν στό δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, ὑπάρχουν τώρα στήν Ἑλλάδα πάνω ἀπό 100.000 ἀνάπηροι πού ζητᾶν σύνταξη ἀναπηρίας.

Κρέας γιά τά κανόνια! Καμιά ἄλλη ἀπασχόληση δέν ἔχουν οἱ ἀμερικάνοι γιά τούς ἕλληνες.

Τέταρτο. Στήν πνευματική ζωή τοῦ τόπου οἱ ἀμερικάνοι κινητοποιοῦν ὅλες τίς δυνάμεις τῆς ἀντίδρασης καί τοῦ φασισμοῦ γιά νά τίς ἀντιπαρατάξουν στόν κομμουνισμό. Ὁ Πόρτερ διδάσκει στούς ἕλληνες: προτεραιότητα ἔχει τό ἐθνικό μπροστά στό ταξικό συμφέρον. Δηλαδή οἱ ἐργαζόμενοι τῆς Ἑλλάδας πρέπει νά τά δεχτοῦν ὅλα, νά τά θυσιάσουν ὅλα γιά νά κάνουν τό χατήρι τοῦ κ. Πόρτερ, πού ἐκφράζει τά γνήσια ἑλληνικά ἐθνικά συμφέροντα.

Πιό ὁλοκληρωμένο τό μεγαλοελλαδίτικο φασιστικό πρόγραμμα τό ἔκφρασε ὁ βασιλιάς Παῦλος στή Θεσσαλονίκη στίς 25 τοῦ Ὀχτώβρη 1949. Ἀφοῦ πρῶτα τόνισε ὅτι τά ὅπλα πρέπε νά τά κρατοῦν πάντα ἕτοιμα, κατέληξε ἔτσι:

«Ἔχω εἰπεῖ καί ἄλλοτε ὅτι ἐκτός ἀπό τό ἁπλοῦν ζήτημα τῆς ἐξυψώσεως τοῦ πολιτικοῦ καί ποιοτικοῦ ἐπιπέδου, πρέπει νά καταστήσωμεν τήν Ἑλλάδα τό πνευματικόν κέντρον τῆς Μεσογείου, ἄν ὄχι καί μακρότερον. Ἐγώ βαδίζω σταθερῶς πρός τήν κατεύθυνσιν αὐτήν καί ἤδη διαπιστώνω ὅτι ἡ ἰδέα αὐτή ἔχει μεγάλην ἀπήχησιν εἰς ὅλας τάς τάξεις. Προοριζόμεθα νά ἡγηθῶμεν καί πάλιν τοῦ κόσμου. Φθάνει ὅλοι μας νά αἰσθανθῶμεν ὅτι εἴμεθα μιά μεγάλη οἰκογένεια. Δέν ὑπάρχουν τάξεις καί διαφοραί. Εἰς τήν Ἑλλάδα ὅλοι εἴμεθα τό ἴδιον. Ἐάν τυγχάνει ἕνας νά εἶναι πλουσιότερος τοῦ ἄλλου, αὐτό ἐπετεύχθη διά τοῦ κόπου του καί καθείς ἔχει τήν δυνατότητα νά φθάσει τόν ἄλλον τόσον ἀπό ὑλικῆς ὅσον καί ἀπό πνευματικῆς ἀπόψεως. Εἴμεθα μιά οἰκογένεια καί πρέπει νά βοηθήσωμεν ὁ ἕνας τόν ἄλλον διά νά φθάσωμεν ἐκεῖ πού πρέπει νά φθάσωμεν· καί εἶμαι βέβαιος ὅτι θά ἐπιτύχωμεν».

Τό σωβινιστικό αὐτό παραλήρημα ἀποτελεῖ προσπάθεια ν' ἀναγεννηθεῖ ἡ «Μεγάλη Ἰδέα» καί ἡ μεταξική «ἰδεολογία». Καί εἶναι ἀμφίβολο πολύ ὅτι θά βρεῖ καί τήν πιό παραμικρή ἀπήχηση στούς ἐργάτες καί τούς ἐργαζόμενους γενικά τῆς Ἑλ-

λάδας, πού μέσα ἀπ' τήν ἴδια τους τήν πεῖρα καί μέ τό αἷμα πού ἔχυσαν πύργωσαν τήν πεποίθηση καί τήν πίστη ὅτι ἄλλος δρόμος ἀπ' τή λαϊκοδημοκρατική ἀναδημιουργία γιά τήν Ἑλλάδα δέ μπορεῖ νά ὑπάρξει.

Ἡ βασιλική «σύγχυση φρενῶν» ἀποκαλύπτει τό πελάγωμα καί τή σύγχυση πού δέρνει τίς κυρίαρχες τάξεις στήν Ἑλλάδα καί ἀποτελεῖ προσπάθεια φυγῆς ἀπ' τήν πραγματικότητα πού τόσο ἀμείλιχτη προβάλλει μπροστά τους.

Τό «Βῆμα» τῆς 21 τοῦ Ὀχτώβρη ρωτᾶ τήν κυβέρνηση ἄν τρομάζει καί αὐτή ὅπως τρομάζει καί τό ἴδιο ἀπ' τήν κατάσταση πού ἐπικρατεῖ στή Βόρεια Ἑλλάδα. Αὐτό λέγεται μόλις ἐνάμιση μήνα ὕστερα ἀπ' τήν τυμπανοκρουσία γιά τό «θρίαμβο» στό Γράμμο-Βίτσι καί γιά τήν περιοχή ἐκείνη ὅπου ἀκριβῶς πραγματοποιήθηκε ὁ «θρίαμβος».

Ποιό εἶναι αὐτό πού τρομάζει τό πιό ἔγκυρο ὄργανο τῆς μοναρχοφασιστικῆς κλίκας;

Εἶναι τό κῦμα τῶν ἀπεργιῶν πού ξεσηκώνεται σ' ὅλη τήν Ἑλλάδα καί ἀγκαλιάζει δεκάδες χιλιάδες ἐργατοϋπάλληλους. Μέσα σέ δυό βδομάδες οἱ τροχιοδρομικοί τῆς Ἀθήνας ἀπήργησαν τρεῖς φορές ἐνάντια στά ἀφεντικά τους, τήν ἀγγλική εταιρία «Πάουερ», πού ἀρνεῖται νά δόσει τήν αὔξηση ἄν καί τήν ἔγκρινε ἡ ἴδια ἡ κυβέρνηση.

Εἶναι τά ἑκατομμύρια τῶν ἀγροτῶν πού δέ βλέπουν κανένα φῶς στή μοναρχοφασιστική ζούγκλα. Ὁ Μαρκεζίνης συσταίνει νά τούς προσέξουν(!;) τούς ἀγρότες γιατί μποροῦν νά γίνουν εὔκολη «λεία» τῶν κομμουνιστῶν!

Εἶναι οἱ 700.000 πρόσφυγες πού τούς στίβαξαν στίς πόλεις, ἀφοῦ τούς ρήμαξαν τό βιό καί τή ζωή τους.

Εἶναι οἱ ἑκατοντάδες χιλιάδες φαντάροι, ἐθνοφρουροί, μάυδες, οἱ τραυματίες καί σακάτηδες, πού ἀφοῦ τούς στράγγισαν τό αἷμα, τώρα τούς ἀφήνουν στό ἔλεος τοῦ θεοῦ.

Εἶναι οἱ ἐπαγγελματοβιοτέχνες, πού μέσα στήν ἀμερικανοκρατία καί τό μοναρχοφασισμό δέ βρίσκουν προκοπή καί βλέπουν μόνο νά τούς καταβροχθίζουν τά κεφαλαιοκρατικά μεγαλόψαρα. Εἶναι οἱ πωλήσαντες στήν κατοχή πού τούς κοροϊδεύουν πέντε τώρα χρόνια.

Εἶναι ὁλόκληλος ὁ ἐργαζόμενος λαός, ὁλόκληρη ἡ Ἑλλά-
...α πού βογγᾶ ταπεινωμένη καί κουρελιασμένη κάτω ἀπ' τόν
...ενικό ἀφανισμό.

Ὁ μοναρχοφασισμός κουτουλᾶ μπροστά σέ ἀνυπέρβλητες
δυσκολίες. Μέ τό μόνιμο παθητικό ἰσοζύγιο τῶν ἐξωτερικῶν
πληρωμῶν, ἡ Ἑλλάδα κατατρώγει κάθε χρόνο τίς ἴδιες της
...ις σάρκες, δέ μπορεῖ ν' ἀναπαραγάγει τά στοιχεῖα τῆς οἰκονο-
μίας της, μιᾶς καί στοιχειώδικα ὑποφερτῆς ὕπαρξης, βρίσκεται
σέ κατάσταση ἐπιταχυνόμενης κατρακύλας, κατάπτωσης, μαρα-
σμοῦ, ἐθνικοῦ ἐκφυλισμοῦ. Οἱ ἀμερικανοάγγλοι ἰμπεριαλιστές
τήν κρατᾶν μέ ἐνέσεις γιά λόγους πολιτικοστρατηγικούς. Ἀπ'
αὐτό ὅμως οὔτε ἡ χώρα γιατρεύεται, οὔτε ὁ λαός τρέφεται.
Ἐνῶ ὁ μοναρχοφασισμός κατάθεσε τήν Ἑλλάδα ἀμανάτι στό
ἰμπεριαλιστικό ἐνεχυροδανειστήριο καί βγάζει στό σφυρί καθετί
τό ἐθνικό, τό πατριωτικό, τό λαϊκό, ρίχνει τά ἱερά καί πάτρια
στά σκυλιά.

Τά βασικά νεοελληνικά προβλήματα μένουν ἄλυτα. Νά
Τά βασικά νεοελληνικά προβλήματα μένουν ἄλυτα. Νά
γιατί ὁ μοναρχοφασισμός, παρά τίς στρατιωτικές του ἐπιτυχίες,
δέ μπόρεσε νά πετύχει πολιτικό ἀποτέλεσμα, δέ μπορεῖ νά
ἐξασφαλίσει ἔστω καί τήν πιό εὐπαθῆ σταθεροποίηση.

Στήν Ἑλλάδα πραγματοποιεῖται σήμερα μιά ἀνακατάταξη
καί ἀνασύνταξη τῶν ταξικῶν δυνάμεων πού συνοδεύεται ἀπό
μιά ἐπιτεινόμενη αὔξηση τῆς φαγωμάρας ἀνάμεσα καί μέσα στά
ἀστοτσιφλικάδικα κόμματα. Ὡριμάζουν καί φουντώνουν μεγάλοι
ταξικοί ἀγῶνες πού γεννοβολοῦν τήν αὐριανή ἀποφασιστική ἀν-
τιπαράθεση.

Ἡ ἀμερικανοκρατία καί ἡ ντόπια ἀντίδραση ὁλοένα καί
μέ λιγότερη εὐκολία μποροῦν νά μεταχειρίζονται τό ψευτοκοι-
νοβουλευτικό φύλλο συκῆς. Ὁλοένα καί πιό ἔντονα προβάλλει
σάν τό πιό πιθανό μά καί τό πιό μπορετό αὐριανό «σχῆμα» μιά
στρατοκρατική δικτατορία τοῦ Παπάγου μέ συμβουλάτορα τό
Μαρκεζίνη κάτω ἀπ' τίς εὐλογίες τοῦ Παύλου καί τό καμουτσί
τοῦ Γκρέιντυ.

Πολλοί πιά τόν τελευταῖο καιρό ἐπίσημοι καί ἀνεπίσημοι
ἐξορκίζουν μέ τόν ἀπήγανο τό ἐνδεχόμενο ἐκτροπῆς ἀπ' τήν
ὁμαλή ἐξέλιξη γιά νά μή φαίνονται ξεκάθαρα πίσω ἀπ' τούς

καπνούς τοῦ ἐξορκίσματος οἱ πυρετώδικες στρατοκρατοφασιστικές ζυμώσεις καί ἑτοιμασίες. Τό νομοσχέδιο γιά τήν ἀμνήστευση ὅλων τῶν δοσίλογων καί τῶν δολοφόνων μαγγανάδων εἶναι ἕνα σημάδι γιά τήν προσπάθεια συγκέντρωσης τῶν δυνάμεων τῆς ἀντίδρασης.

Παράλληλα ὁ Μπέβιν καί ὁ Φίλιππς δραστηριοποιοῦν «ἀντιπολιτευτικά» τούς ψευτοσοσιαλιστές καί ἀποστάτες, τύπου Σβώλου-Τσιριμώκου, ἀναθέτοντάς τους τό ρόλο τοῦ κυματοθραύστη γιά τή λαϊκή θύελα πού ἐπέρχεται, ἐνῶ ἡ Ἰντέλιτζενς Σέρβις ξαναστέλνει στήν Ἑλλάδα τό χρεωκοπημένο τροτσκιστή προβοκάτορά της Γιωτόπουλο γιά νά συρράψει τά θλιβερά τροτσκιστικά κουρέλια σ' ἕνα τιτικό παράρτημα στή χώρα μας.

Κινητοποιοῦνται ὅλες οἱ δυνάμεις τοῦ σκότους. Ἡ ἀμερικάνικη κατοχή δημιούργησε τέτιο εὐνοϊκό κλίμα ὥστε σάν τά μανιτάρια ὕστερα ἀπό τή βροχή ξαναεμφανίζονται στήν Ἑλλάδα τά φασιστικά βλαστάρια τῆς μεταξικῆς δικτατορίας. Ὁ Κοτζιᾶς μέ τόν «Ἐθνικό Κήρυκα» καί ὁ Μανιαδάκης μέ τόν «Κυρίαρχο Λαό», δυό μεταξικές ἐφημερίδες, συγκεντρώνουν καί ὀργανώνουν τή μεταξική ἐφεδρεία τοῦ Παύλου στήν ἐπιδίωξή του νά κάνει τόν Παπάγο στρατοκράτη δικτάτορα.

Τό ΚΚΕ ὕστερα ἀπ' τήν ὑποχώρηση στόν πολεμικό τομέα, ἐπικεφαλῆς ὅλων τῶν δυνάμεων τῆς προόδου στή χώρα μας, πλουτισμένο μέ τά διδάγματα τῆς τρίχρονης ἄνισης πάλης, ὅπως φωτίστηκαν στήν 6η Ὁλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ, μέ ἀκλόνητη τήν πίστη του καί μέ ἄκαμπτη ἀποφασιστικότητα προχωρεῖ στή νέα, δύσκολη καί σκληρή ἀναμέτρηση.

* * *

Ἡ λαϊκή ἐπανάσταση στήν Ἑλλάδα ἀπ' τό 1941, ὅταν τό ΕΑΜ, πού δημιουργήθηκε καί καθοδηγοῦνταν ἀπ' τό ΚΚΕ, σήκωσε τή σημαία τῆς ἐθνικῆς ἀπελευθέρωσης καί ὀργάνωσε τήν παλλαϊκή ἀντίσταση ἐνάντια στό χιτλεροφασίστα καταχτητή, πέρασε δυό σταθμούς. Ἐνάντια στή χιτλερική κατοχή εἶχε ξεσηκωθεῖ, κάτω ἀπ' τήν ἡγεσία τοῦ ΕΑΜ, ὅλη ἡ Ἑλλάδα, ἐκτός ἀπό μιά χούφτα προδότες. Καί, ὅταν οἱ γερμανικές μεραρχίες φεύγαν ἀπ' τά Βαλκάνια, μπροστά στή θριαμβευτική πορεία τοῦ

Σοβιετικοῦ Στρατοῦ, ὁ ΕΛΑΣ ἀπελευθέρωνε ὅλη τήν Ἑλλάδα. Τό στάδιο αὐτό στήν ἐξέλιξη τῆς λαϊκῆς μας ἐπανάστασης τό ἀνάκοψε ἡ ἔνοπλη ἀγγλική ἐπέμβαση στήν Ἑλλάδα, πού βρῆκε τό ἐαμικό κίνημα καί τό ΚΚΕ πολιτικά, ὀργανωτικά, καί στρατιωτικοπολεμικά ἀπροετοίμαστα νά τήν ἀντιμετωπίσουν ἀποτελεσματικά. Τό ἀποτέλεσμα ἦταν ὅτι παλινορθώθηκε ὁ μοναρχοφασισμός καί μέσα στίς συνθῆκες πού δημιουργήθηκαν μέ τή συμφωνία τῆς Βάρκιζας γίνεται μιά ἀνακατάταξη καί ἀναδιάταξη στίς ταξικές δυνάμεις, μιά καινούργια πόλωση στίς ἀντίπαλες παρατάξεις, πού, γιά τίς προοδευτικές δυνάμεις τοῦ τόπου, πραγματοποιεῖται κάτω ἀπ' τή σημαία τοῦ λαϊκοδημοκρατικοῦ μετασχηματισμοῦ. Τό λαϊκό ἐπαναστατικό στρατόπεδο περνᾶ μιά περίοδο ἀνασυγκρότησης. Ξεκαθαρίζεται καί τό ἰδεολογικό μέτωπο ἀπ' τίς παλιές ἁμαρτίες. Μαζί μέ τό λαϊκοδημοκρατικό διαχωρισμό ἀπαλλάσσεται τό ΕΑΜ καί ἀπ' τίς λαθεμένες σωβινιστικές ἐπιδράσεις, πού ἐκφράζονταν μέ ὅτι στό διάστημα τῆς κατοχῆς υἱοθέτησε τά μεγαλοελλαδίτικα συνθήματα καί ζητοῦσε ἐδαφικές παραχωρήσεις σέ βάρος τῆς Βουλγαρίας καί τῆς Ἀλβανίας. Στό σημεῖο αὐτό τό ΕΑΜ τώρα ἀπέκρουσε ἀποφασιστικά ὅλες τίς σωβινιστικές ἐδαφικές βλέψεις τοῦ μοναρχοφασισμοῦ καί διακήρυξε ὅτι βασικό καί πρωταρχικό γιά τό λαό τῆς Ἑλλάδας εἶναι νά ἀποτινάξει τόν ἀστοτσιφλικάδικο καί τόν ξένο ζυγό, νά κερδίσει τή λευτεριά του, νά ἐγκαθιδρύσει τή λαϊκή του δημοκρατία καί τότε θά λύσει φιλικά καί εἰρηνικά ὅλα τά ζητήματα πού τυχόν ὑπάρχουν μέ τούς λαϊκοδημοκρατικούς γειτονές της. Αὐτή ἡ θέση τοῦ ΕΑΜ συμπίπτει μέ τήν ἄποψη πού ἀνάπτυξε καί ὁ Α. Βισίνσκι στήν πρώτη Ἐπιτροπή τῆς Γενικῆς Συνέλευσης τοῦ ΟΕΕ στίς 28 τοῦ Ὀχτώβρη 1949, ὅπου εἶπε: «Δέν πρέπει νά λέγεται ὅτι δῆθεν ἐμεῖς θεωροῦμε ὅτι τά σύνορα δέν μποροῦν ποτέ νά ὑποστοῦν ἀλλαγή. Μποροῦν νά ὑποστοῦν ἀλλαγή, ὅμως μέ ἀμοιβαία συμφωνία τῶν ἐνδιαφερομένων κρατῶν, πάνω στή βάση τοῦ σεβασμοῦ τῆς ἀρχῆς τῆς κυρίαρχης ἰσότητας τῶν συμβαλλομένων μερῶν».

Ἔτσι πραγματοποιεῖται, μέσα στίς συνθῆκες τῆς καινούργιας ἀγγλοσαξονικῆς κατοχῆς καί τῆς μοναρχοφασιστικῆς ἀπο-

χαλίνωσης, μιά γοργή συγκέντρωση τῶν λαϊκῶν μαζῶν, ὅλου τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ γύρω ἀπ' τό πρόγραμμα τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας καί τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας. Τό πρόγραμμα αὐτό περιέκλεινε βασικά αὐτό πού ἐννοούσαμε πρίν τό ἀστικοδημοκρατικό στάδιο στό δρόμο πρός τή δικτατορία τοῦ προλεταριάτου καί τό σοσιαλισμό μέ τήν πρόσθετη ποιοτική, ἀρχιακή τώρα διαφορά, ὅτι ἡ ὕπαρξη καί ἡ βοήθεια τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης ἀποτελεῖ σήμερα καθοριστικό παράγοντα τόσο γιά τή στερέωση τῶν λαϊκῶν δημοκρατιῶν ὅσο καί γιά τή σοσιαλιστική τους ἀνοικοδόμηση.

Τό πρόγραμμα τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας καί τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας συγκεντρώνει στήν Ἑλλάδα τήν ἐργαζόμενη ἀγροτιά, τούς ἐπαγγελματοβιοτέχνες, τήν προοδευτική διανόηση, τή φτωχολογιά τῆς πόλης, ὅλο τόν ἐργαζόμενο λαό κάτω ἀπ' τήν ἡγεμονία τῆς ἐργατικῆς τάξης, πού καί πάλι πρωτοστατοῦσε στόν ἀγώνα ἐνάντια στούς ντόπιους καί ξένους ἐκμεταλλευτές καταπιεστές.

Ὁλοένα καί περισσότερο γινότανε φανερό ὅτι ἡ βαρκιζιανή ἀνάπαυλα ὁδηγοῦσε σέ καινούργια ἔνοπλη ἀντιπαράθεση πού τήν ἔκανε ἀναπότρεπτη ἡ ἀγγλοσαξονική πολιτική πού δέν ἄφηνε ἄλλη διέξοδο στό λαό.

Ἡ καινούργια ἔνοπλη πάλη ἄρχισε ὅταν ὁ λαός, μέ τήν ἴδια του τήν πεῖρα, ἔβλεπε ὅτι ἀμερικάνοι, ἄγγλοι καί μοναρχοφασίστες ἀπόκλεισαν τήν εἰρηνική ἐσωτερική δημοκρατική ἐξέλιξη, πού μέ τόση ἐπιμονή καί ὑπομονή ἐπιδίωκε τό λαϊκοδημοκρατικό στρατόπεδο, τή στιγμή πού ἡ ἀφηνιασμένη ἀντίδραση ἐφάρμοζε κιόλας καθεστώς μονόπλευρου ἐμφυλίου πολέμου ἐνάντια στό λαό καί ἐξόντωνε συστηματικά τούς λαϊκούς ἀγωνιστές καί στελέχη τῆς πρώτης ἐθνικῆς ἀντίστασης. Ἡ 2η Ὁλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ, στίς 12 τοῦ Φλεβάρη 1946, στήν πρώτη ἐπέτειο τῆς συμφωνίας τῆς Βάρκιζας, ἀφοῦ στάθμισε ἐσωτερικούς παράγοντες, βαλκανική καί διεθνῆ κατάσταση, ἀποφάσισε νά προχωρήσει στήν ὀργάνωση τῆς νέας ἔνοπλης λαϊκῆς πάλης ἐνάντια στό μοναρχοφασιστικό ἀφηνιασμό μέσα σέ συνθῆκες πού ἡ χώρα βρισκότανε κάτω ἀπό στρατιωτική ἀγγλική κατοχή. Ἡ ὁλομέλεια καί κατοπινά ἡ καθοδήγηση τοῦ ΚΚΕ, πῆραν ὑπό-

ψη τους τήν εὐνοϊκή διεθνῆ ἐξέλιξη, τήν ὕπαρξη τῶν λαϊκοδημοκρατικῶν Βαλκανίων καί καθόρισαν πορεία ἐξέλιξης τέτια, ἔτσι πού, γιά τήν ἀρχή τουλάχιστο, νά πετύχει ἕνα διαχωρισμό ἀνάμεσα στό μοναρχοφασισμό καί τίς ἀγγλικές στρατιωτικές δυνάμεις πού βρίσκονταν στήν Ἑλλάδα καί ν' ἀποφύγει μιά ἄμεση ἔνοπλη ἀγγλική ἐπέμβαση, πού ἡ διεθνής κατάσταση τότε, ὕστερα μάλιστα καί ἀπ' τό ξεσκέπασμα πού ἔγινε τοῦ ἀγγλικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ γιά τά γεγονότα τοῦ Δεκέμβρη τοῦ 1944, δέν τοῦ πρόσφερε εὐνοϊκό κλίμα.

Ἐδῶ πρέπει νά ξεκαθαριστεῖ σήμερα ὅτι τότε ὁ Τίτο καί ἡ κλίκα του, ὑπολογίζοντας σέ ἀδυναμία τοῦ λαϊκοεπαναστατικοῦ κινήματος στήν Ἑλλάδα νά ἀντέξει σέ μιά καινούργια ἔνοπλη ἀντιπαράθεση καί στό ὅτι ἔτσι τό κίνημα αὐτό θά πάθει συντριφτική πανωλεθρία, πράγμα πού σύμφερνε καί στόν ἴδιο καί στά ἀφεντικά του, μᾶς ὑποσχέθηκε τήν πιό οὐσιαστική συμπαράσταση. Αὐτό τό πράγμα ἔπαιξε ἀποφασιστικό ρόλο στήν ἀπόφασή μας γιατί ἔτσι τό καινούργιο ἐπαναστατικό μας ξεκίνημα στόν παράγοντα Γιουγκοσλαβία, πού ἦταν τότε καί ὁ κύριος στά Βαλκάνια, δέν εἶχε ἕναν ἐχθρό πού θά μποροῦσε νά τοῦ προβάλει ἀνυπέρβλητα ἐμπόδια. Φυσικά, ὁ Τίτο ἀπ' τήν πρώτη κιόλας μέρα ἄρχισε μιά ὕπουλη ὑπόσκαφη, ὑπονόμευση καί διάβρωση ἐνάντιά μας πού κατάληξε ἀπ' τά μέσα τοῦ 1948 στό πέρασμά του μέ τό μέρος τοῦ μοναρχοφασισμοῦ καί τοῦ ἀμερικανοαγγλικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ καί πού ἔφτασε στή διάρκεια τῆς μάχης Βίτσι-Γράμμου στήν ἀνοιχτή καί ἄμεση συνεργασία μέ τούς μοναρχοφασίστες ἐνάντια στό ΔΣΕ. Αὐτή ἡ προδοσία τοῦ Τίτο ὑπῆρξε, γιά τό στάδιο πού περνοῦσε τό κίνημά μας στά 1948-49, ὁ καθοριστικός λόγος πού ὁδήγησε στήν προσωρινή μά ἀναγκαία ὑποχώρησή μας, ὕστερα ἀπ' τή μάχη στό Βίτσι-Γράμμο. Καί πρέπει ἐδῶ νά τό ποῦμε ἀνοιχτά, ὅτι ἄν ἀπ' τό 1946 ἦταν γνωστός ὁ ἄτιμος ρόλος τοῦ προβοκάτορα Τίτο, τότε τό ΚΚΕ δέν θά κατέληγε στήν ἀπόφαση νά ξαναπάρει τά ὅπλα, θά ἀκολουθοῦσε ἄλλο δρόμο, πιό ἐπίμονο, βασανιστικό, μακρύ, γιατί εἶναι ὁλοφάνερο πώς δέ μποροῦσε νά προχωρήσει σέ μιά νέα ἔνοπλη ἀντιπαράθεση χωρίς νά ἔχει ἐξα-

σφαλισμένα τά νῶτα, τή στιγμή πού ὁ μοναρχοφασισμός διάθετε τήν ἀμέριστη καί ὁλόπλευρη ἀμερικανοαγγλική βοήθεια.

* * *

Σήμερα τό λαϊκοεπαναστατικό κίνημα στή χώρα μας μπῆκε σέ καινούργια φάση. Ἐξαναγκαστήκαμε σέ μιά ὑποχώρηση, δέν ἔχουμε ὅμως ἧττα τῆς ἐπανάστασης γιατί οἱ ἀντικειμενικές συνθῆκες εἶναι καί τώρα εὐνοϊκές καί ἡ κατάσταση παραμένει ἐπαναστατική.

Πραγματοποιοῦμε ἕνα πέρασμα μέ τήν ἀναγκαία ἀνακατάταξη δυνάμεων. Ποιά ταχτική θ' ἀκολουθήσουμε στή σημερινή φάση ἐξέλιξης τῆς κατάστασης στήν Ἑλλάδα; Ποιά καθήκοντα ἀπορέουν γιά μᾶς σήμερα;

Στήν περίοδο πού τό κόμμα μας πραγματοποιεῖ μιά σύμπτυξη περνώντας σέ καινούργιες θέσεις, ἡ ταχτική πού ἐπιβάλλεται νά ἐφαρμόσει εἶναι ἡ ἐ ν ε ρ γ η τ ι κ ή ἄμυνα, ὅπως τήν ὀνομάζει ὁ Στάλιν. Ἡ ταχτική αὐτή ἐπιβάλλει τήν πιό δραστήρια ὀργάνωση καί καθοδήγηση ὅλων τῶν μικρῶν καί μεγάλων οἰκονομικῶν καί πολιτικῶν ἀγώνων γιά τά ζητήματα τοῦ λαοῦ, γιά τά ζητήματα πού ἐνδιαφέρουν καί συγκινοῦν τό λαό μέ χρησιμοποίηση τῶν κατάλληλων κάθε φορά μορφῶν ὀργάνωσης καί πάλης. Τό μυστικό τῆς ἐπιτυχίας τῆς ταχτικῆς αὐτῆς βρίσκεται στό ὅτι ἐπιτρέπει νά διατηρεῖται καί νά στερεώνεται ἡ ἐπαφή μέ τό λαό, γιατί πιάνεται ἀπό ζητήματα πού εἶναι ζωτικά γιά τό λαό καί ἔτσι ἐπιτρέπει στό κόμμα νά γυμνάζει στούς ἀγῶνες τίς δυνάμεις τοῦ λαοῦ καί ν' ἀνεβάζει προοδευτικά καί ἀδιάκοπα τούς λαϊκούς ἀγῶνες ἀπ' τίς πιό ἁπλές στίς πιό σύνθετες μορφές, ἀπ' τά κάτω πρός τά πάνω. Ἡ ταχτική αὐτή ἀποκλείει αὐτό πού ὁ Στάλιν ὀνομάζει «ἐπαναστατική γυμναστική», γιατί ἡ γυμναστική αὐτή γίνεται ἔξω ἀπ' τά ζητήματα τοῦ λαοῦ καί ἔτσι δέν ὁδηγᾶ στή συσσώρευση τῶν δυνάμεων, στό δυνάμωμα τῆς μαχητικότητάς του, δηλαδή στήν ἐπιτάχυνση τῆς ἐπανάστασης, μά φέρνει στό σκόρπισμα καί στό ἀδυνάτισμα τῶν λαϊκῶν δυνάμεων, δηλαδή στήν ἐπιβράδυνση τῆς ὑπόθεσης τῆς ἐπανάστασης.

Ποιό εἶναι σήμερα ἐκεῖνο τό πρωταρχικό πού θά ἐπιτρέψει

...στά νά προχωρήσουμε στή λύση τῶν προβλημάτων πού στέκουν μπροστά μας:

«Πρέπει νά μπορεῖς—διδάσκει ὁ Λένιν—νά βρίσκεις σέ κάθε στιγ-
μή ἐκεῖνο τόν εἰδικό κρίκο στήν ἁλυσίδα πού ἀπ' αὐτόν πρέπει νά πια-
στεῖς μέ ὅλες τίς δυνάμεις γιά νά κρατήσεις ὅλη τήν ἁλυσίδα καί νά
ἑτοιμάσεις στέρια τό πέρασμα στόν ἑπόμενο κρίκο, ὅμως ἡ σειρά τῶν κρί-
κων, ἡ μορφή τους, τό δέσιμό τους, ἡ διαφορά τοῦ ἑνός ἀπ' τόν ἄλλον στήν
ἱστορική ἁλυσίδα τῶν γεγονότων, δέν εἶναι τόσο ἁπλά καί τόσο κουτά ὅσο
στή συνηθισμένη ἁλυσίδα πού φτιάνει ὁ γύφτος» (Λένιν, τόμ. XXI, ἔκδο-
ση 3η, σελ. 466).

Ὁ σ. Στάλιν ἔτσι καθορίζει τό βασικό κάθε φορά στήν καθοδήγηση τοῦ ἀγώνα μας:

«Νά βρίσκεις στήν κάθε δοσμένη στιγμή ἐκεῖνο τόν εἰδικό κρίκο
στήν ἁλυσίδα τῶν προτσές, πού, ὅταν πιαστεῖς ἀπ' αὐτόν, θά εἶναι δυνα-
τό νά κρατήσεις ὅλη τήν ἁλυσίδα καί νά προετοιμάσεις τίς συνθῆκες
γιά νά πετύχεις τή στρατηγική ἐπιτυχία» (Στάλιν, τόμ. VI, σελ. 163).

Ὁ Στάλιν διαπιστώνει ὅτι,

«Ἕνα ἀπ' τά πιό μεγάλα προσόντα τῆς πολιτικῆς στρατηγικῆς τοῦ κόμ-
ματός μας συνίσταται στό ὅτι ξέρει νά διαλέγει στήν κάθε δοσμένη στιγ-
μή τό β α σ ι κ ό κ ρ ί κ ο τῆς κίνησης, πού, ὅταν κολλήσει σ' αὐτόν,
μπορεῖ μετά νά τραβᾶ ὁλόκληρη τήν ἁλυσίδα, γιά νά πετύχει τή λύση
τοῦ προβλήματος» (τόμ. XII σελ. 195).

Τό ΚΚΕ ἔχει διδαχτεῖ ἀπ' τή μπολσεβίκικη αὐτή πεῖρα.
Ὅταν στά 1931 τό κόμμα μας, ἀδυνατισμένο καί χτυπημένο
ἀπ' τή φραξιονιστική πάλη τῶν δυό ὀπορτουνιστικῶν ὁμάδων
τῆς τότε καθοδήγησής του, ξεκαθάριζε τή φραξιονιστική κληρο-
νομιά, πιάστηκε ἀπ' τό βασικό κρίκο τῆς στιγμῆς, τά μερικά
ζητήματα τῶν ἐργατῶν, καί μέσα σέ 4-5 χρόνια ἐπίμονης, χα-
μάλικης δουλιᾶς, βγῆκε στήν πλατιά λεωφόρο τῶν ἀνοιχτῶν
πολιτικῶν ἀγώνων καί συγκρούσεων ἀνοίγοντας ἔτσι τό δρόμο
γιά τή μελλοντική ἀντιπαράθεση, πού ἀπ' τόν καιρό τῆς χιτλε-
ροφασιστικῆς κατοχῆς τό ἔφερε ἐπικεφαλῆς ὅλου τοῦ ἐργαζόμε-
νου λαοῦ.

Μέσα στίς σημερινές συνθῆκες πού ὁ λαός πεινᾶ καί ὑπο-
φέρει, πού ὁ μοναρχοφασισμός ὅλο τοῦ παίρνει καί πιό πολλά,
χωρίς νά τοῦ δίνει τίποτα, ὁ βασικός κρίκος γιά τό πέρασμα

σέ μιά καινούργια ρωμαλέα μαζική λαϊκή ἐπαναστατική ἄνοδο εἶναι τά μερικά καθημερινά λαϊκά ζητήματα γιά τό ψωμί καί τή ζωή. Ὅταν πιαστοῦμε γερά ἀπ' τόν κρίκο αὐτόν, τότε θά κρατήσουμε καί θά τραβήξουμε ὁλόκληρη τήν ἁλυσίδα.

Βασικό, ἰδιαίτερα, γνώρισμα στό σημερινό στάδιο ἐξέλιξης εἶναι τό γεγονός ὅτι οἱ μερικοί λαϊκοί ἀγῶνες ξεσποῦν καί θά ξεσποῦν μέσα σέ συνθῆκες πού τό λαϊκοδημοκρατικό κίνημα πραγματοποιεῖ ἕνα σχεδιασμένο, κανονικό πέρασμα ἀπ' τόν ἔνοπλο ἀγώνα στήν πολιτική πάλη, ἐνῶ στή χώρα συνεχίζεται ἡ ἐπαναστατική κρίση, οἱ ἔνοπλες σκόρπιες λαϊκές ὁμάδες συνεχίζουν τόν ἀμυντικό ἀγώνα τους, ὁ μοναρχοφασισμός παραδέρνει μέσα σέ μιά ὁλόπλευρη κρίση καί σέ βαθιά πολιτική ἀστάθεια καί δέρνεται ἀπό ἐσωτερικές φαγωμάρες, τή στιγμή πού οἱ κύριες δυνάμεις τοῦ ΔΣΕ διατηροῦνται ἀξιόμαχες καί ἄθικτες. Τό βασικό ἰδιαίτερο αὐτό γνώρισμα προδιαγράφει τή δυνατότητα γιά γρήγορες ἀπότομες ἐσωτερικές ἀνακατατάξεις καί ἀλλαγές τόσο πιό πολύ, ὅσο ἐμεῖς πιό γερά θά κρατήσουμε τό βασικό κρίκο καί τούς μερικούς ἀγῶνες θά τούς ἀνεβάσουμε ὥς ἕνα πανελλαδικό παλλαϊκό ὀργανωμένο μέτωπο πάλης γιά τή ζωή τοῦ λαοῦ, γιά τήν εἰρήνη, γιά τήν ἐθνική ἀνεξαρτησία καί τή λαϊκή δημοκρατία. Μέ ὅσο περισσότερο πεῖσμα οἱ κομμουνιστές καταπιαστοῦν μέ τή δουλιά αὐτή τόσο ἡ σημερινή σύμπτυξη καί ὑποχώρησή μας θἆναι πιό σύντομη καί προσωρινή, τόσο πιό γρήγορα θά δημιουργήσουμε τίς συνθῆκες καί θά ὡριμάσουν οἱ προϋποθέσεις γιά τήν καινούργια γενική ἀντεπίθεσή μας. Καί οἱ ἀντάρτικες λαϊκές ὁμάδες θ' ἀποτελοῦν μιά διαρκῆ ὑπόμνηση καί ἀπειλητική προειδοποίηση γιά τούς ἐκμεταλλευτές καί μιά δάδα ἐλπίδας καί φάρο ὁδηγητή γιά τό λαό. Ὅσο ὁ μοναρχοφασισμός λυσσομανᾶ, τόσο οἱ λαϊκοί ἐκδικητές θά πολεμᾶν καλύπτοντας καί στηρίζοντας τό λαϊκό μας κίνημα στό δύσκολο σημερινό πέρασμα καί συνεχίζοντας τήν ὕπαρξή τους ὅσο τό κίνημά μας θά τούς χρειάζεται.

Ὁ λαός δέ μπορεῖ νά πιστέψει στό μοναρχοφασισμό γιατί δέν τοῦ δίνει, δέν μπορεῖ νά τοῦ δόσει τίποτα. Ἀντίθετα τόν γδέρνει τόν ἴδιο καί ξεπουλᾶ τή χώρα. Ὁ λαός πιστεύει στούς κομμουνιστές γιατί τούς βλέπει νά παλαίβουν καί νά θυσιάζονται γιά τά συμφέροντά του. Ὅταν οἱ κομμουνιστές καθοδηγοῦσαν τά συνδικάτα καί τίς ἄλλες λαϊκές ὀργανώσεις, οἱ ἐργάτες, οἱ ὑπάλληλοι, οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι, οἱ ἐπαγγελματοβιοτέχνες, οἱ ἀγρότες, ὅλοι οἱ ἐργαζόμενοι ζοῦσαν πιό καλά καί πάλαιβαν μέ τήν καθοδήγηση τῶν κομμουνιστῶν γιά τό δίκιο τους.

Οἱ ἐργάτες τῆς Ἑλλάδας εἶδαν μέ τά μάτια τους, ὅτι ἀπό τότε πού πιάσαν καί ἐκτέλεσαν τό Μῆτσο Παπαρήγα, ἡ κατάστασή τους ἔγινε τρισχειρότερη. Οἱ ἐργατοϋπάλληλοι τοῦ Πειραιᾶ μέ τήν ἴδια τους τήν πεῖρα εἶδαν ὅτι ἀπό τότε πού πιάσαν καί ἐκτέλεσαν τόν πρόεδρό τους Γεώργιο Δημητρίου τούς ἀφανίζουν πιό πολύ.

Ὁ λαός βλέπει καί ξέρει, ἐκτελοῦν τούς κομμουνιστές γιά νά ἁλυσοδέσουν τόν ἴδιο, ὅσο πιάνουν καί τουφεκίζουν κομμουνιστές, τόσο αὐτός πεινᾶ καί δυστυχάει. Γι' αὐτό πιστεύει καί ἀκολουθᾶ τούς κομμουνιστές. Γι' αὐτό ξέρει, ὅταν τό ΚΚΕ νικήσει αὐτός θά σωθεῖ.

Ἰδιαίτερη θέση στόν τομέα πάλης γιά τίς μερικές ἐπιδιώξεις ἔχει ἡ ὀργάνωση καί καθοδήγηση τοῦ ἀγώνα τῶν ἐθνοφρουρίτων καί μάυδων γιά τήν ἀποστράτευσή τους, γιά τό γυρισμό στά σπίτια τους, γιά τήν ἐξασφάλιση δουλιᾶς καί γιά τή δυνατότητα δουλιᾶς γιά τούς ἀγρότες. Τή δυσαρέσκεια τῶν ἐπιστρατευμένων ἡ πλουτοκρατία θέλει νά τή διοχετεύσει στά κανάλια τῆς στρατιωτικοφασιστικῆς δικτατορικῆς ὀργάνωσης καί προετοιμασίας. Οὐσιαστικά ὅμως δέ μπορεῖ νά προσφέρει παρά μόνο δημαγωγία, ἐνῶ, ἀφοῦ μέχρι τώρα τούς κατακορόιδεψε καί τούς κατάσφαξε, τούς κρατᾶ ἀκόμα στά ὅπλα προετοιμάζοντάς τους γιά τά καινούργια μακελιά πού πυρετώδικα ὀργανώνουν οἱ ἀμερικανοάγγλοι ἰμπεριαλιστές. Μέ μιά καλή ἐπίμονη δουλιά τούς ἐπιστρατευμένους μποροῦμε καί πρέπει νά τούς κερδίσουμε. Ἡ σκληρή ζωή τούς πείθει καθημερινά ὅτι πολεμώντας τό ΔΣΕ δέν κέρδιζαν τίποτα, ἀντίθετα σκάψαν τόν ἴδιο τους τό λάκκο. Καί τά ὅπλα πού κρατοῦν σήμερα φαντάροι καί μάυδες, ὅταν ἐμεῖς καλά δουλέψουμε, θά γίνουν δικά μας ὅπλα, δικιά μας ἐφεδρεία.

Στόν πολιτικό τομέα ἡ κύρια προσπάθεια σήμερα πρέπει νά συγκεντρωθεῖ στή συσπείρωση ὅλων τῶν δημοκρατικῶν δυνάμεων

στήν πάλη ἐνάντια στό μοναρχοφασιστικό ἀφανισμό, τήν κατάπτωση καί τήν ἀποσύνθεση, ἐνάντια στή στρατιωτικοφασιστική δικτατορική κλίκα τοῦ Παπάγου, πού θέλει ν' ἁρπάξει τήν ἀρχή, ἐνάντια στήν ξενική ἀποικοποίηση γιά τή λεύτερη, λαϊκή, δημοκρατική λύση στό ἐσωτερικό ἑλληνικό ζήτημα. Οἱ δυνατότητες ἐδῶ εἶναι τεράστιες καί περικλείνονται συμπυκνωμένα στήν ἐπιγραμματική φράση ἑνός ξεκληρισμένου ἀμερικανόπληχτου ἀγρότη, ὅπως τά μεταδίνει τό μοναρχοφασιστικό «Βῆμα»: «Κάλλιο νά βγάλουμε γύφτους στίς καινούργιες ἐκλογές γιά βουλευτές μας, παρά ἐκείνους πού μᾶς ἀντιπροσώπευαν ὥς τά σήμερα». Ἔτσι, ὕστερα ἀπ' τόν Παλαμᾶ καί ὁ ἀγρότης ὑψώνει σέ ἐθνικό σύμβολο τόν ταπεινό γύφτο, τό σιδερά πού ξέρει μέ τή φωτιά ν' ἀναμορφώνει καί νά δημιουργεῖ. Σημάδια τῶν καιρῶν.

Ἡ Ἑλλάδα, κάτω ἀπ' τή μοναρχοφασιστική διακυβέρνηση καί τήν ἀμερικανοαγγλική κατοχή, παραμένει ἕνα ἀπ' τά πιό νευραλγικά ἐπίκεντρα στήν παγκόσμια ἰμπεριαλιστική πολεμική προσπάθεια. Ὁ πόθος γιά εἰρήνη εἶναι πόθος παλλαϊκός. Καί τό μέτωπο πάλης γιά τήν εἰρήνη συγκινεῖ ὅλους καί κινητοποιεῖ τούς ἐργαζόμενους. Οἱ ἐπιστρατευμένοι, οἱ σακάτηδες, τά θύματα πολέμου, οἱ καταστραμμένοι, οἱ ξεσπιτωμένοι, τά ἑκατομμύρια τῶν ἑλλήνων θέλουν εἰρήνη. Ἐνῶ ἡ ξενοκρατία μόνον πόλεμο προσφέρει καί ὁ μοναρχοφασισμός φοβᾶται τήν εἰρήνη ὅπως ὁ διάολος τό λιβάνι. Τό μέτωπο τῆς εἰρήνης, ἡ πάλη γιά τήν εἰρήνη στό ἐσωτερικό, στά Βαλκάνια καί σέ παγκόσμια κλίμακα, ἀποτελεῖ βασικό μοχλό κινητοποίησης καί ὀργάνωσης τοῦ λαοῦ, βασικό συστατικό γιά κάθε δημοκρατικό μέτωπο στήν Ἑλλάδα, ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιά νά κερδίσει τό μέτωπο αὐτό τό λαό.

Στήν καινούργια κατάσταση τό ΚΚΕ πρέπει νά εὐθυγραμμίσει τό μέτωπό του καί στόν τομέα τόν ἐθνικό, στό μακεδονικό (σλαβομακεδόνικο) ζήτημα. Ἡ ὑπονομευτική καί διασπαστική δράση τοῦ Τίτο καί τῶν πραχτόρων του στήν Ἑλλάδα ἀνάγκασε τήν 5η Ὁλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ (Γενάρης 1949), νά ἀντικαταστήσει τό σύνθημα τῆς ἰσοτιμίας (τῆς αὐτονομίας μέσα στά πλαίσια τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους) μέ τό δικαίωμα τῆς αὐτοδιάθεσης, παρά τό γεγονός ὅτι τό σύνθημα αὐτό στίς συγ-

κεκριμένες συνθῆκες δέν ἀνταποκρινότανε στά γενικότερα συμφέροντα τοῦ κινήματος. Σήμερα οἱ τιτικοί πράχτορες στήν Ἑλλάδα ξεσκεπάστηκαν καί συνεχίζεται τώρα τό ξεκαθάρισμα ἀπό τό μίασμα αὐτό καί τά ὑπολείμματά του. Τό ΚΚΕ στήν ἐθνική του πολιτική προσπαθεῖ πάντα νά καθοδηγεῖται ἀπ' τή λενινιστική-σταλινική ἀρχή:

«Τό ἐθνικό ζήτημα εἶναι κομμάτι τοῦ γενικοῦ ζητήματος τῆς ἀνάπτυξης τῆς ἐπανάστασης, ὅτι στό διαφορετικό στάδιο τῆς ἐπανάστασης τό ἐθνικό ζήτημα ἔχει διαφορετικά καθήκοντα πού ἀνταποκρίνονται στό χαρακτήρα τῆς ἐπανάστασης στήν κάθε δοσμένη ἱστορική στιγμή, ὅτι σύμφωνα μ' αὐτήν ἀλλάζει καί ἡ πολιτική τοῦ κόμματος στό ἐθνικό ζήτημα» (Στάλιν, «Τό ἐθνικό ζήτημα κι ὁ λενινισμός», τόμ. XI, σελ. 350).

* * *

Τό λαϊκοδημοκρατικό κίνημα στήν Ἑλλάδα ἐξελίσσεται μέσα σέ πολύπλοκες διεθνεῖς συνθῆκες πού γιά βασικό καί κύριο χαρακτηριστικό τους γνώρισμα ἔχουν τή γοργή ἄνοδο, στερέωση καί πρόοδο στό δημοκρατικό ἀντιιμπεριαλιστικό στρατόπεδο, πού ἔχει ἐπικεφαλῆς τή Μεγάλη Σοβιετική Ἕνωση, καί τήν κρίση καί τήν κατάπτωση στό στρατόπεδο τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, ὅπου ἡ ἀμερικάνικη κεφαλαιοκρατία ὑπαγορεύει τίς θελήσεις του. Ἡ νίκη τῆς λαϊκῆς ἐπανάστασης στήν Κίνα καί ἡ δημιουργία τῆς φιλειρηνικῆς λαϊκῆς δημοκρατίας ἀποτελεῖ καινούργιο θρίαμβο τῆς λενινιστικῆς-σταλινικῆς πολιτικῆς καί ἱστορική νίκη τοῦ στρατοπέδου τῆς δημοκρατίας, τῆς εἰρήνης, τοῦ σοσιαλισμοῦ.

Ὁ Στάλιν σέ γράμμα του πρός τήν ΚΕ τοῦ ΚΚ Ἰσπανίας στά 1936 ἔγραφε:

«... Ἡ ἀπελευθέρωση τῆς Ἰσπανίας ἀπ' τό ζυγό τῶν φασιστῶν ἀντιδραστικῶν δέν εἶναι ἰδιωτικό ζήτημα τῶν ἰσπανῶν, μά κοινή ὑπόθεση ὅλης τῆς πρωτοπόρας καί προοδευτικῆς ἀνθρωπότητας» («Μπολσεβίκ», ἀριθ. 17, 1949, σελ. 37).

Ἡ ὑποστήριξη πού βρίσκει τό κίνημά μας ἀπ' τή Σοβιετική Ἕνωση, τίς λαϊκές δημοκρατίες, ὅλα τά κομμουνιστικά κόμματα καί ὅλη τήν προοδευτική ἀνθρωπότητα, τό φλογερό κήρυγμα τοῦ Βισίνσκι ὑπέρ τῆς Ἑλλάδας, τοῦ λαοῦ της καί

τῶν ἀγώνων του καί τό καυστικό καί ἀδυσώπητο μαστίγωμά
του ἐνάντια στούς μοναρχοφασίστες δολοφόνους καί τούς ἀμε-
ρικανοάγγλους ἰμπεριαλιστές στραγγαλιστές τῆς ἀνεξαρτησίας
καί τῆς λευτεριᾶς στήν Ἑλλάδα, ἔχουν πείσει τό λαό μας
ὅτι καί ὁ Στάλιν εἶναι μαζί μας, γιατί ὁ ἀγώνας μας εἶναι δί-
κιος καί αὐτό ἀποτελεῖ τήν πιό γρανιτένια ἐγγύηση καί στερεώ-
νει τήν ἀκλόνητη πίστη μας, ὅτι παρ' ὅλες τίς δυσκολίες καί
τά ἐμπόδια, ἡ τελική νίκη θἆναι δική μας.

● Τό ΚΚΕ στή διεθνῆ τοποθέτηση τοῦ ἀγώνα μας

«παίρνει—ὅπως διδάσκει ὁ Στάλιν—σά βάση τό συμπέρασμα πού ἔβγαλε
ἡ θεωρία τοῦ μαρξισμοῦ καί πού ἐπικυρώθηκε ἀπ' τήν ἐπαναστατική
πραχτική ὅτι ἡ στρατηγική καί ταχτική τοῦ κομμουνι-
στικοῦ κόμματος ὁποιασδήποτε χώρας μποροῦν νἆναι σω-
στές μόνο στήν περίπτωση, ἄν δέν κλείνονται στόν κύκλο τῶν συμφερόν-
των τῆς „δικῆς τους“ χώρας, τῆς „δικῆς τους“ πατρίδας, τοῦ „δικοῦ
τους“ προλεταριάτου, μά ἀντίθετα ὑπολογίζοντας τίς συνθῆκες καί τήν
κατάσταση τῆς χώρας τους, τοποθετοῦν στήν κορυφή τῆς γωνίας τά συμ-
φέροντα τοῦ διεθνοῦς προλεταριάτου, τά συμφέροντα τῆς ἐπανάστασης
στίς ἄλλες χῶρες, δηλαδή, ἄν αὐτά στήν οὐσία, στό πνεῦμα τους εἶναι
διεθνιστικά, ἄν αὐτά ἐφαρμόζουν „τό ἀνώτατο τοῦ πραγματοποιήσιμου
σέ μιά (τή δική τους) χώρα γιά τήν ἀνάπτυξη, τήν ὑποστήριξη, τήν
ἀφύπνιση τῆς ἐπανάστασης σ' ὅλες τίς χῶρες (Λένιν)“» (Στάλιν,
τόμ. V, σελ. 80).

Στό διεθνιστικό του αὐτό καθῆκον τό ΚΚΕ ἔμεινε πιστό
καί τώρα στή δύσκολη καμπή πού περνᾶ.

* * *

Τό ΚΚΕ περνᾶ σήμερα μιά σοβαρή δυσκολία.

«Ἡ ὑποχώρηση—διδάσκει ὁ Λένιν—εἶναι δύσκολο πράμα, ἰδιαίτερα
γιά κείνους τούς ἐπαναστάτες πού συνήθισαν νά ἐπιτίθενται» (Λένιν, τόμ.
XXVII, 3η ἔκδοση, σελ. 238). «Ὁ πιό μεγάλος κίνδυνος συνίσταται σέ
τοῦτο, στό νά μή διαταραχτεῖ ἡ τάξη (τῆς ὑποχώρησης. Ν. Ζ.) καί τό πιό
μεγάλο καθῆκον σέ τοῦτο, στό νά διατηρηθεῖ ἡ τάξη (στήν ὑποχώρηση
Ν. Ζ.)», (στό ἴδιο, σελ. 255).

Τό βασικό ἀπ' τήν πλευρά τοῦ ΚΚΕ σήμερα εἶναι οἱ ἄν-
θρωποι, τά στελέχη, πού διευθύνουν τή σύμπτυξη καί πραγμα-
τοποιοῦν τήν ἀλλαγή στήν πολιτική δουλειά τοῦ κόμματος, πού
θά ἀναδιοργανώσουν τίς κομματικές ὀργανώσεις καί θά τίς ρί-
ξουν στήν καινούργια δουλιά, τά στελέχη καί οἱ μαχητές, πού

διευθύνουν καί ἀποτελοῦν τά ἀντάρτικα λαϊκά τμήματα καί
πού ἐκτελοῦν μιά ἀπ' τίς πιό ὑπεύθυνες, δύσκολες καί τιμητι-
κές κομματικές ἀποστολές στό σημερινό στάδιο τοῦ ἀγώνα μας.

«Ἀφοῦ δοθεῖ ἡ σωστή γραμμή, ἀφοῦ δοθεῖ σωστή λύση στό ζήτη-
μα, ἡ ἐπιτυχία τοῦ ἔργου θά ἐξαρτᾶται ἀπ' τήν ὀργανωτική δουλιά, ἀπ'
τήν ὀργάνωση τῆς πάλης γιά τήν ἐφαρμογή στή ζωή τῆς γραμμῆς τοῦ
κόμματος, ἀπ' τή σωστή ἐπιλογή τῶν ἀνθρώπων, ἀπ' τόν ἔλεγχο γιά τήν
ἐχτέλεση τῶν ἀποφάσεων τῶν καθοδηγητικῶν ὀργάνων: Χωρίς αὐτό ἡ
σωστή γραμμή τοῦ κόμματος καί οἱ σωστές ἀποφάσεις κινδυνεύουν νά πά-
θουν σοβαρή ζημιά. Πιό πολύ ἀκόμα, ἀφοῦ δοθεῖ ἡ σωστή πολιτική
γραμμή, ἡ ὀργανωτική δουλιά ἀποφασίζει γιά ὅλα, μαζί καί τήν τύχη
τῆς ἴδιας τῆς πολιτικῆς γραμμῆς, τήν ἐκπλήρωσή της ἤ τό χαντάκωμά
της» (Στάλιν, «Ζητήματα λενινισμοῦ», XIη ἔκδοση, σελ. 476-477).

Ὅταν οἱ κουκουέδες ἀνασκουμπωθοῦν καί σωστά, σταλινι-
κά λύσουν τά ὀργανωτικά τους προβλήματα, δέν ὑπάρχει ἀμφι-
βολία ὅτι ἀποτελεσματικά θά ξεπεράσουν τίς σημερινές δυσκολίες.

«Μποροῦμε νά ποῦμε μέ βεβαιότητα ὅτι τά ἐννιά δέκατα ἀπ' τά
σφάλματα καί τά στραπάτσα μας ἐξηγοῦνται ἀπ' τήν ἔλλειψη σωστά στη-
μένου ἐλέγχου γιά τήν ἐχτέλεση. Δέ μπορεῖ νά ὑπάρξει ἀμφιβολία ὅτι
ἔχοντας τέτιον ἔλεγχο ἐχτέλεσης, τά σφάλματα καί τά στραπάτσα μέ σι-
γουριά θά προλαμβάνονταν» (Στάλιν, στό ἴδιο, σελ. 481).

Τό ΚΚΕ βρίσκεται στή δεύτερη περίοδο, στήν ἀνάπτυξή
του. Ὁ Στάλιν ξεχωρίζει τρεῖς περιόδους στήν ἀνάπτυξη τοῦ
Κομμουνιστικοῦ Κόμματος τῶν Μπολσεβίκων. Ἡ πρώτη πε-
ρίοδος εἶναι ὁ σχηματισμός τῆς πρωτοπορίας. Ἡ δεύτερη εἶ-
ναι ἡ περίοδος τῆς ἐπαναστατικῆς μαζικῆς πάλης καί ἡ τρίτη
ἡ περίοδος, μετά τήν κατάληψη τῆς ἐξουσίας. Γιά τή δεύτερη
περίοδο ὁ σ. Στάλιν λέει:

«Περίοδος τῆς ἐπαναστατικῆς μαζικῆς πάλης κάτω
ἀπ' τήν καθοδήγηση τοῦ κόμματος. Στήν περίοδο αὐτή τό κόμμα ἀπό
ὀργάνωση τῆς μαζικῆς ζύμωσης μετατρέπεται σέ ὀργάνωση
τῶν μαζικῶν ἐνεργειῶν, ἡ περίοδος ἡ προπαρασκευαστική ἀντικα-
θίσταται ἀπ' τήν περίοδο τῶν ἐπαναστατικῶν ἐνεργειῶν» (Στά-
λιν, τόμ. V, σελ. 86).

Τό ΚΚΕ ἀτσαλώνεται τώρα στή φωτιά αὐτή τῆς ἐπανα-
στατικῆς δράσης. Βλέπει τά λάθη του, τά κριτικάρει ἀνοιχτά,

τά διορθώνει μέσα στήν πάλη. Βῆμα πρός βῆμα μέ τό αἷμα πολλῶν χιλιάδων στελεχῶν καί μελῶν του, μέσα στή ζωή κερδίζει, ἀποχτᾶ τήν πεῖρα τοῦ ταξικοῦ πολέμου, τή σοφία τοῦ μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ, τή διδασκαλία τοῦ Στάλιν.

Οἱ χασάπηδες τῆς Ἀθήνας καί οἱ ἀφέντες τους θριαμβολογοῦν ὅτι ξόφλησαν μέ τό ΚΚΕ.

Τό ΚΚΕ εἶναι «ἡ τιμή καί ἡ συνείδηση» τοῦ λαοῦ καί τῆς Ἑλλάδας. Δέν ὑπάρχει δύναμη στόν κόσμο πού νά μπορεῖ νά τό ἐκμηδενίσει.

Ἔχουν ἀκόμα ν' ἀκούσουν γιά τούς κουκουέδες στήν Ἀθήνα.

20 Ὀχτώβρη 1949

Πάρθηκε ἀπό τή μπροσούρα «Καινούργια κατάσταση,—καινούργια καθήκοντα. «Οἱ διαπιστώσεις, ἡ γραμμή καί οἱ ἀποφάσεις τῆς 6ης Ὁλομέλειας τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ (9-10-1949)», ἔκδοση τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ

ΙΩΣΗΦ ΒΗΣΣΑΡΙΟΝΟΒΙΤΣ ΣΤΑΛΙΝ

Ο ΔΑΣΚΑΛΟΣ ΚΑΙ ΟΔΗΓΗΤΗΣ
Ο ΣΥΝΤΡΟΦΟΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣ

Πάρθηκε ἀπό τή μπροσούρα «Ι. Β. Στάλιν, ὁ δάσκαλος καί ὁδηγητής, ὁ σύντροφος καί φίλος».
Ὁμιλία πού ἔγινε στίς 21-12-1949.
Ἔκδοση τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ

ΙΩΣΗΦ ΒΗΣΣΑΡΙΟΝΟΒΙΤΣ ΣΤΑΛΙΝ
ΔΑΣΚΑΛΟΣ ΚΑΙ ΟΔΗΓΗΤΗΣ
Ο ΣΥΝΤΡΟΦΟΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣ

Ὁμιλία πού ἔγινε στίς 21/12 1949
σέ συγκέντρωση κομμουνιστῶν καί ἀγωνιστῶν τῆς Ἑλλάδας

Σύντροφοι καί συντρόφισσες,

Μαζευτήκαμε σήμερα ἐδῶ νά τιμήσουμε τό Μεγάλο Στάλιν, τόν ὁδηγητή καί δάσκαλό μας, τόν τιμονιέρη πού κρατᾶ στέρεα στά χέρια του τό τιμόνι τῆς ἱστορίας καί ὁδηγᾶ ἀλάνθαστα, μέσα ἀπό σκόπελους καί ὕφαλους, τήν ἀνθρωπότητα στήν τελική καί ὁλοκληρωτική ἀπολύτρωσή της ἀπό κάθε σκλαβιά, ἐκμετάλλευση καί πισωδρόμηση, στόν κομμουνισμό. Ἀκούσατε τίς μέρες αὐτές καί ἄλλους ὁμιλητές. Ἐπιτρέψτε καί σέ μένα ἐξ ὀνόματός σας νά προσφέρω τήν τίμησή μας στό μεγάλο μας ἀρχηγό.

Ὁ μαρξισμός-λενινισμός ἐκφράζει ἐπιστημονικά, φωτίζει θεωρητικά καί ὀργανώνει καί καθοδηγεῖ πραχτικά τήν πάλη τῆς ἐργατιᾶς, ὅλων τῶν ἐργαζομένων, ὁλόκληρης τῆς προοδευτικῆς ἀνθρωπότητας γιά τό σοσιαλισμό, γιά τήν πανανθρώπινη κομμουνιστική κοινωνία.

Τά θεμέλια τῆς ὑλιστικο-διαλεχτικῆς κοσμοθεωρίας μας τάχτισαν οἱ μεγάλοι διανοητές καί οἱ μεγάλοι ἐπαναστάτες Μάρξ καί Ἔνγκελς. Αὐτοί πρῶτοι ἀνακάλυψαν καί διατύπωσαν τούς διαλεχτικούς νόμους τῆς ἐξέλιξης καί τῆς κίνησης στή φύση, στήν κοινωνία καί στή νόηση. Καί προκαθόρισαν τήν ἐκμηδένιση τοῦ κεφαλαιοκρατικοῦ ἐκμεταλλευτικοῦ συστήματος, τή βασανιστική, μά ἱστορικά ἀναπότρεπτη, πορεία τῆς ἀνθρωπότητας, μέ πρωταθλητή τήν ἐργατική τάξη, πρός τή σοσιαλιστική κοινωνία, πρός τόν κομμουνισμό. Ὁ Λένιν συνέχισε καί ἀνά-

πτυξε παραπέρα τό μαρξισμό στήν ἐποχή τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ καί τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης, διατύπωσε θεωρητικά καί ὀργάνωσε καί καθοδήγησε πρακτικά τήν ἀνατροπή τοῦ τσαρισμοῦ, τῆς κυριαρχίας τοῦ κεφαλαίου στό $^1/_6$ τοῦ κόσμου καί τήν ὀργάνωση καί ἀνάπτυξη τοῦ πρώτου σοσιαλιστικοῦ κράτους στόν κόσμο, τῆς Ἕνωσης τῶν Σοβιετικῶν Σοσιαλιστικῶν Δημοκρατιῶν. Ὁ Λένιν, γιά νά φέρει σέ πέρας τήν κοσμοϊστορική αὐτή ἀποστολή του, ἔχτισε τή νέου τύπου ἐπαναστατική ὀργάνωση, τό Μπολσεβίκικο Κόμμα. Τό ἀτσάλωσε στήν πάλη ἐνάντια στό φιλοσοφικό ἀντιδραστικό ἰδεαλισμό, πού θέλησε, στηριζόμενος δῆθεν στά νεότερα δοσμένα τῆς ἐπιστήμης, νά ἀνασκευάσει καί ἐξουδετερώσει τό διαλεχτικό ὑλισμό. Καί στερέωσε τή διαλεχτικοϋλιστική φιλοσοφία μας σάν τή μόνη δυνατή ἐπιστημονική κοσμοθεωρία πού φωτίζει τήν ἐπιστήμη καί ἐξασφαλίζει τή διαρκῆ καί ἀπρόσκοπτη πρόοδό της, ἀπό κατάχτηση πρός κατάχτηση, ὅλο μπροστά, πάντα μπροστά. Πολέμησε καί συνέτριψε τό ρούσικο μενσεβικισμό, σά βασική καί ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιά τή νίκη καί τή στερέωση τῆς ἐπανάστασης, τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου, γιά τήν ἐξασφάλιση τῆς σοσιαλιστικῆς ἀνοικοδόμησης. Ὁ Λένιν ἀφόπλισε καί κουρέλιασε τό διεθνῆ ὀπορτουνισμό καί ρεφορμισμό, σάν πρωταρχικό ὅρο γιά τήν ἄντρωση, τή μαζικοποίηση καί τή νίκη τοῦ παγκόσμιου κομμουνιστικοῦ κινήματος. Ὁ Λένιν κράτησε πάντα πεντακάθαρη τή σημαία τοῦ κομμουνισμοῦ ἐνάντια σέ κάθε παρέκκλιση καί ταλάντευση πού ἐκδηλωνότανε μέσα στίς ἴδιες του γραμμές. Ὁ Λένιν πολέμησε ἀμείλιχτα τόν τροτσκισμό. Ὁ Λένιν δίδαξε τό κόμμα ὅτι ζήτημα ζωῆς γιά θανάτου, γιά τό ἴδιο καί γιά τήν ὑπόθεση πού ὑπεράσπιζε, εἶναι νά στέκει πάντα στενά δεμένο μέ τήν ἐργατιά καί τόν ἐργαζόμενο λαό, πάντα ὀργανωτής καί ὁδηγητής τους. Καί ὅτι γιά νἆναι οἱ δεσμοί μέ τίς μάζες ἀδιάρηχτοι, τό κόμμα πρέπει, ὄχι μόνο νά διδάσκει, μά καί νά διδάσκεται ἀπ' τίς μάζες, χωρίς νά φοβᾶται ποτέ νά λέει τήν ἀλήθεια στίς μάζες, νά ξεσκεπάζει τά λάθη του μπροστά στούς ἐργαζόμενους καί νά τά διορθώνει μέ τή βοήθειά τους.

Στό ἔργο αὐτό τοῦ Λένιν, ὁ Στάλιν στάθηκε πάντα ὁ πιό πιστός μαθητής, ὁ πιό συνεπής βοηθός, συνεργάτης καί συμπα-

ραστάτης. Καί ὕστερα ἀπ' τό θάνατο τοῦ Λένιν, ἐδῶ καί εἴκοσι πέντε χρόνια, ὁ Στάλιν πῆρε στό χέρι του τό τιμόνι. Καί ὁδηγᾶ ἀπό τότε μέ τήν ἴδια σιγουριά, συνεχίζοντας καί ἀναπτύσσοντας, μέσα στίς καινούργιες συνθῆκες, τό μαρξισμό-λενινισμό.

Τέσσερις γίγαντες στή σκέψη, τέσσερις κολοσσοί στήν ἐπαναστατική ὀργάνωση καί δράση θεμελιώνουν τό παγκόσμιο οἰκοδόμημα τοῦ κομμουνισμοῦ. Τέσσερις φάροι ἄσβεστοι πού φωτίζουν τόν ἴδιο δρόμο ὁλοένα καί πιό πέρα, τό δρόμο πού βαδίζει ἡ ἀνθρωπότητα πρός τήν πανανθρώπινη κομμουνιστική κοινωνία.

Τό προλεταριάτο βρίσκεται σέ θανάσιμη ἀντιπαράθεση μέ τήν παγκόσμια κεφαλαιοκρατία. Ἄν οἱ Μάρξ-Ἔνγκελς προδιάγραψαν τήν πορεία τῆς ἱστορικά προκαθορισμένης συντριβῆς τῆς κεφαλαιοκρατικῆς κυριαρχίας καί ὁ Λένιν θεωρητικά ὁλοκλήρωσε, καί πραχτικά ἐγκαινίασε, τήν πραγματοποίηση τῆς ἱστορικῆς αὐτῆς ἀποστολῆς τῆς ἐργατικῆς τάξης, ὁ Στάλιν θεωρητικά καί πραχτικά ὁλοκληρώνει καί ἀποπερατώνει τό ἔργο τῆς συντριβῆς τοῦ καπιταλισμοῦ, τῆς ἀπελευθέρωσης τῆς ἀνθρωπότητας ἀπ' τόν ἰμπεριαλιστικό ζυγό, τῆς ἀνοικοδόμησης τῆς σοσιαλιστικῆς κοινωνίας καί τῆς τελικῆς νίκης τοῦ κομμουνισμοῦ σ' ὅλο τόν κόσμο.

«Στόν αἰώνα πού ζοῦμε ὅλοι οἱ δρόμοι ὁδηγοῦν στόν κομμουνισμό», λέει ὁ Μόλοτοφ. Ὁ μεγάλος λοιπόν καί ἀνυπέρβλητος ἀρχιτέκτονας τοῦ κομμουνισμοῦ εἶναι ὁ Στάλιν.

«Οἱ καιροί πού ζοῦμε μαζί σας, σύντροφοι, εἶπε ὁ Μαλενκόφ, θά μποῦν στήν ἱστορία τῆς Πατρίδας μας, σάν ἡ μεγάλη Σταλινική ἐποχή».

Οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι, τήν ἐποχή τῆς πιό μεγάλης τους ἀκμῆς, ὅταν χτίσανε τόν Παρθενώνα, τήν ὀνόμασαν Χρυσό Αἰώνα. Ὅμως μπορεῖ κάν νά γίνει σύγκριση ἀνάμεσα στήν ἐποχή τοῦ Περικλῆ, πού γιά βασικό της γνώρισμα εἶχε τή δουλοχτησία, μέ τό Χρυσό Σταλινικό Αἰώνα, πού ἀνατέλλει καί θεμελιώνεται στή Σοβιετική Ἕνωση καί πού ἡ ἀχτινοβολία του φωτίζει καί θερμαίνει ὁλόκληρο τόν κόσμο, ὁλόκληρη τήν ἀνθρωπότητα, τόν αἰώνα ὅπου ἡ ἀνθρωπότητα αὐτή πραγματοποιεῖ κάτω ἀπ' τήν ἡγεσία τοῦ μπολσεβικισμοῦ, τοῦ κόμματος τῶν

Λένιν καί Στάλιν, τόν προφητικό δραματισμό τοῦ Ἔνγκελς γιά τό πέρασμά της ἀπ' τό κράτος τῆς ἀναγκαιότητας στό κράτος τῆς ἐλευθερίας;

Ἡ μεγάλη σταλινική δημιουργία φωτίζει καί θερμαίνει μέ τήν ἀχτινοβολία της καί τή δική μας σκέψη, τή ζωή καί τή δράση μας. Πυργώνει μέσα μας τή γρανιτένια πεποίθηση ὅτι παρ' ὅλες τίς ἀντιξοότητες καί τίς προσωρινές δυσκολίες, τό σταλινικό φῶς πού ἔρχεται ἀπ' τήν Ἀνατολή θά σκορπίσει καί τά δικά μας σκοτάδια.

Βασική καί πρωταρχική προϋπόθεση γι' αὐτό εἶναι, ὅπως ἐμεῖς, οἱ κομμουνιστές τῆς Ἑλλάδας, φανοῦμε στή χώρα μας ἄξιοι μαθητές τοῦ Στάλιν.

Ὅσο δύσκολο καί ἄν εἶναι νά σκιαγραφήσεις τή ζωή καί τό ἔργο τοῦ Στάλιν, ὅμως εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι, γιά νά τά βγάλουμε παλικαρίσια πέρα στήν Ἑλλάδα, πρέπει νά μάθουμε καλά τό Στάλιν, τή ζωή, τό ἔργο, τή δημιουργία του, νά τόν γνωρίσουμε σάν πρωταθλητή παλαιστή στό στίβο τῆς θεωρίας καί τῆς πράξης, σάν κομματικό ἡγέτη, σάν ἀνυπέρβλητο γκρεμιστή τοῦ παλιοῦ καί οἰκοδόμο τοῦ νέου, σάν μεγαλοφυῆ στρατηλάτη, σάν μπροστάρη τῆς ἐπιστήμης, σάν κομμουνιστή καί σάν ἄνθρωπο.

Ἐμεῖς, ἡ σταλινική γενιά στό παγκόσμιο κομμουνιστικό κίνημα, ζοῦμε στό πιό ἀποφασιστικό πέρασμα πού γνώρισε ἡ ἱστορία στή χιλιόχρονη πορεία της. Πρωτοστάτης καί ὁδηγητής μας στέκεται ὁ Στάλιν. Μιά εἶναι ἡ σκέψη μας: νά φανοῦμε ἀντάξιοί του. Καί γι' αὐτό ἕνας τρόπος ὑπάρχει: νά διδαχτοῦμε ἀπ' τό μεγαλούργημά του, νά σταθοῦμε ἱκανοί μαχητές τοῦ μεγάλου στρατοῦ του.

Αὐτή εἶναι καί ἡ πιό ἄξια καί σύμφωνα μέ τό σταλινικό πνεῦμα τίμηση στά 70 χρόνια του.

I. Ο ΣΤΑΛΙΝ ΚΑΙ Η ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ

Γιά νά συλλάβει κανένας ὅλο τό μεγαλεῖο τοῦ Στάλιν πρέπει νά τόνε δεῖ μέσα στό μεγαλεῖο τῆς ἐποχῆς πού ζοῦμε. Στεκόμαστε στό μεταίχμιο ἑνός ἱστορικοῦ περάσματος ἀπό

ἕναν κόσμο πού πεθαίνει, πού ξεψυχᾶ, σέ ἕναν κόσμο πού γεννιέται, πού ἀνατέλλει. Σ' ἕναν κόσμο πού πρόβαλε κιόλας καί κατοχυρώνεται παγκόσμια σάν πραγματικότητα, σά βίωμα στή Μεγάλη Σοβιετική Ἕνωση. Κόσμο πού δημιουργιέται στήν Κίνα τῶν πεντακοσίων περίπου ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων, στίς χῶρες τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας, στή νέα Γερμανία τῆς δημοκρατίας καί τῆς εἰρήνης. Στίς ἑκατοντάδες ἑκατομμύρια καρδιές πού παλαίβουν γιά τή λευτεριά καί τό φῶς σ' ὅλες τίς χῶρες πού κυριαρχεῖ ἀκόμα ὁ καπιταλισμός. Παραστεκόμαστε στό πέρασμα ἀπ' τή σκλαβιά τῆς κεφαλαιοκρατίας, τήν τελευταία αὐτή μορφή ἐκμετάλλευσης καί δουλείας πού γνώρισε ἡ ἱστορία, στή λευτεριά τοῦ κομμουνισμοῦ.

Τό πέρασμα αὐτό τό μοναδικό στήν ἱστορία, τό φωτίζει ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ Στάλιν καί τό πραγματοποιοῦν οἱ κομμουνιστές ὅλου τοῦ κόσμου, ὁδηγητές καί ὀργανωτές ὅλων τῶν ἐργαζομένων τῆς γῆς κάτω ἀπ' τήν ἡγεσία καί τήν καθημερινή, ζωντανή καθοδήγησή του.

Ὁ Στάλιν σάν προσωπικότητα, μέ τό ἔργο καί τή δημιουργία του, μᾶς δίνει τήν ἀνώτατη σύλληψη καί σύνθεση ὅλων τῶν προβλημάτων τῆς ἀνθρωπότητας, ὅπως συσσωρεύτηκαν στό χιλιόχρονο βάδισμά της ἀπ' τά σκοτάδια πρός τό φῶς καί πού βρίσκουν τώρα τή λύση τους στήν πάλη της, πού διεξάγεται κάτω ἀπ' τήν ἀνώτατη ἀρχηγία του, πάλη πού σπάζει στήν ἐποχή μας τά τελευταῖα δεσμά τῆς ταπείνωσης καί τῆς βίας καί βαδίζει πρός τόν κομμουνισμό.

Ὁ Μάρξ στίς θέσεις του γιά τόν Φόυερμπαχ γράφει:

«Οἱ φιλόσοφοι μόνο κατά διαφορετικούς τρόπους ἐξηγοῦσαν τόν κόσμο, μά τό ζήτημα συνίσταται στό νά τόν μεταβάλλεις» (Μάρξ-Ἔνγκελς, Ἅπαντα, στά ρούσικα, τόμ. IV, σελ. 591).

Ἡ φιλοσοφία μας, ἡ κοσμοθεωρία τοῦ διαλεχτικοῦ ὑλισμοῦ εἶναι ἡ ἐπιστήμη τῆς μεταβολῆς τοῦ κόσμου. Καί οἱ μεγάλοι μας ἀρχηγοί εἶναι οἱ μεγάλοι μεταμορφωτές τοῦ κόσμου.

Ὁ Στάλιν εἶναι ὁ ἄνθρωπος πού, δίπλα στούς Μάρξ-Ἔνγκελς-Λένιν, συνέλαβε σέ ὅλη τήν ἐπιστημονική του πληρότητα τό νόημα τῆς παγκόσμιας ἐξέλιξης καί σήμερα καλύτερα ἀπό

κάθε ἄλλον, ἐκφράζει συμπυκνωμένα τήν ἐποχή μας, τήν ἐποχή τοῦ γκρεμίσματος τοῦ κεφαλαιοκρατικοῦ συστήματος καί τῆς νικηφόρας πορείας πρός τόν κομμουνισμό. Τήν ἐκφράζει μέ τή δύναμη τῆς θεωρητικῆς του σύνθεσης καί πρόβλεψης, πού κατάχτησε τά ἑκατομμύρια τῆς ἐργαζόμενης καί τῆς προοδευτικῆς ἀνθρωπότητας καί ἔτσι ἔγινε τεράστια, ἀκατανίκητη ὑλική δύναμη. Δύναμη πού σαρώνει σέ κάθε γωνιά τῆς γῆς τήν ἰμπεριαλιστική κόπρο τοῦ Αὐγείου καί τέμνει τή λεωφόρο τῆς κομμουνιστικῆς ἀναδημιουργίας.

Εἶναι τό κεφάλι τῆς ἀνθρωπότητας, πού, σάν τήν ψηλή κορφή αὐτήν πρώτη φωτίζει ὁ ἥλιος πού ἀνατέλλει. Ἔτσι καί ὁ Στάλιν πρῶτος ἐνστερνίζεται τό φῶς τοῦ νέου, τήν ἀνατολή τοῦ καινούργιου καί σάν τόν Προμηθέα παραδίνει τό φῶς στούς ἀνθρώπους.

Ὁ Στάλιν μέ τή δύναμη τῆς διορατικότητάς του, μέ τήν ἐπιστημονική του πρόβλεψη, βλέποντας, ὅπως λέμε ἐμεῖς στή γλώσσα μας, «διά τῆς τεθλασμένης» ἐξοπλίζει θεωρητικά καί πραγματοποιεῖ πρακτικά, ὁλοποιεῖ τό δυναμικό πού κρύβει μέσα της ἡ ἱστορική ἐξέλιξη, πού οἱ προϋποθέσεις γιά τήν ἀνάπτυξή του ὑπάρχουν, μά πού μόλις ἀρχίζει νά προβάλλει. Πόσες φορές δέν κατάπληξε ὁ Στάλιν τόν κόσμο γιατί ὅσα ἀκόμα δέν τά διάκριναν οἱ ἄλλοι τάβλεπε αὐτός καί τά καθιέρωνε; Ὁ Στάλιν εἶναι δημιουργός τῆς ἱστορίας.

Καί πρέπει νά τό ποῦμε, χωρίς νά κάνουμε καμιά ὑπερβολή, ὅτι οἱ ἀπαιτήσεις πού προβάλλει καί τά προβλήματα πού θέτει σήμερα ἡ ἱστορία εἶναι πιό μεγάλα, πιό ὑπεύθυνα καί περίπλοκα ἀπό κάθε ἄλλη φορά, ὄχι μόνο στή μακρόχρονη πορεία της, μά καί ἀπό τό 1917, ὅταν ἡ ἀνθρωπότητα ἔκανε τό ἅλμα της πρός τό κράτος τῆς ἐλευθερίας. Καί αὐτό γιατί ἡ ἔνταση τῶν ἀντιθέσεων καί τῶν συγκρούσεων ἀνάμεσα στούς δυό κόσμους ὁλοένα δυναμώνει καί φτάνει στό κατακόρυφο, ὅσο πλησιάζουμε πρός τήν τελική λύση. Ὁ Στάλιν ἐποπτεύει καί κυριαρχεῖ στήν πορεία αὐτή καί μέ τόν κολοσσό τῆς μεγαλοφυΐας του λύνει τό σύγχρονο γόρδιο δεσμό, λευτερώνοντας τίς παγκόσμιες δημιουργικές δυνάμεις γιά τήν κατάχτηση τοῦ κομ-

μουνισμοῦ. Τό ἄστρο τοῦ Στάλιν ὁδηγᾶ τήν ἀνθρωπότητα πρός
τήν τελική ἀπολύτρωσή της.
Ἄν προσπαθοῦσε κανένας νά δόσει τό βασικό γνώρισμα
στή μεγαλοφυΐα τοῦ Στάλιν θά μποροῦσε νά τό διατυπώσει ἔτσι:
Τό βασικό γνώρισμα τῆς προσωπικότητας τοῦ Στάλιν βρίσκεται
στό ὅτι, πατώντας πάντα στέρεα καί ἀτράνταχτα πάνω στή
μαρξιστική-λενινιστική, τή μοναδικά ἐπιστημονική, γνώση τῶν
νόμων τῆς ἐξέλιξης στή φύση, τῆς κίνησης καί τῆς ἀνάπτυξης
τῆς ἀνθρώπινης κοινωνίας, τῆς πορείας τῆς ἱστορίας, κρατών-
τας πάντα τόν παλμό τῶν μαζῶν, ἀκούοντας τή φωνή τοῦ λαοῦ
καί ὄντας ἀδιάρηχτα συνδεμένος μαζί του, ὅπως ὁ Ἀνταῖος μέ
τή μάνα του γῆ, ἀπ' ὅπου ἀντλοῦσε τήν ἀδάμαστη δύναμή του,
συλλαμβάνει ἀλάνθαστα τό νέο, πού ἀρχίζει ν' ἀναφαίνεται, νά
διαμορφώνεται καί νά γεννιέται τόσο στήν κύρια, στή βασική
κατεύθυνση, ὅσο καί στά ἐπί μέρους ζητήματα, στήν παραμι-
κρή λεπτομέρεια, βλέπει, διακρίνει αὐτό πού περνᾶ, σβήνει καί
χάνεται καί ξέρει ὅσο κανένας ἄλλος νά ἐπιβάλλει τό νέο ἐνάν-
τια στό παλιό. Αὐτό τό ξεχωρίζεις ἀμέσως στό Στάλιν: στό κα-
θετί καί στό πιό συνηθισμένο βλέπει τό νέο καί ἄς φαίνεται
στήν πρώτη ὄψη ὅτι ἔχουμε ἁπλή ἐπανάληψη τοῦ χτεσινοῦ, τοῦ
παλιοῦ. Τέτιες ἐπαναλήψεις στή ζωή σχεδόν δέν ὑπάρχουν. Τό
μεγαλεῖο τοῦ Στάλιν, ἀνάμεσα στ' ἄλλα, ξεχωρίζει καί στό ὅτι
στό καθετί καί στό πιό μικρό καί στό πιό συνηθισμένο ξεχω-
ρίζει, διακρίνει τό νέο, τό θεμελιώνει, τό καθιερώνει, τό διατη-
ρεῖ καί τό προωθεῖ τοποθετώντας το σωστά μέσα στή συγκε-
κριμένη κάθε φορά κατάσταση, μέσα στό δοσμένο συσχετισμό
τῶν τοπικῶν καί διεθνῶν ταξικῶν δυνάμεων συνδέοντάς το ζων-
τανά, τόσο μέ αὐτό πού φεύγει, μέ αὐτό πού τό καινούργιο
ἀντικαθιστᾶ, ὅσο καί μέ αὐτό πού ἔρχεται, πού διαφαίνεται, σά
συνέχεια, στό νέο, πού καθιερώνεται. Ὁ Στάλιν βλέπει τήν κί-
νηση, τήν ἐξέλιξη, τήν ἀνάπτυξη, σάν ἕνα ἑνιαῖο διαλεχτικό
προτσές ἀπ' τό παλιό πρός τό νέο, ἀπ' αὐτό πού χάνεται πρός
αὐτό πού καθιερώνεται, ἀπ' τό χτές διά τοῦ σήμερα πρός τό αὔ-
ριο. Ἔτσι ξέρει νά διαγράφει μέ ἀκρίβεια τή γραμμή πορείας
καί νά διοχετεύει μέ ἀσφάλεια τόν ροῦν τῆς ἱστορίας πρός τήν

καθορισμένη κατεύθυνση, νά ὁδηγᾶ τό καράβι τῆς κοινωνίας, νά κατευθύνει τήν πορεία τῆς ἀνθρωπότητας, ὑπερνικώντας ὅλα τά ἐμπόδια καί κάθε ἀντίδραση, στό σίγουρο λιμάνι τοῦ κομμουνισμοῦ. Νά πῶς ὁ ἴδιος ὁ Στάλιν μᾶς δίνει ἐπιγραμματικά τό βασικό κίνητρο στήν ἐξέλιξη:

«Ἡ πάλη ἀνάμεσα στό παλιό καί στό καινούργιο, ἀνάμεσα σ' αὐτό πού πεθαίνει καί σ' αὐτό πού γεννιέται, νά ἡ βάση γιά τήν ἀνάπτυξή μας» (τόμ 10, σελ. 331).

Ὁ Στάλιν εἶναι ὁ ἀνυπέρβλητος ὁδηγητής στήν πάλη αὐτή. Ὁ Στάλιν εἶναι μεγάλος θεωρητικός καί μεγάλος πραχτικός. Μέ τή θεωρία τοῦ μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ φωτίζει καί καθοδηγεῖ τήν καθημερινή ζωή καί πράξη. Μά μέ τήν πραχτική αὐτή γονιμοποιεῖ ἀδιάκοπα, δημιουργικά, σπρώχνει μπροστά τή θεωρία καί φωτίζει τό παραπέρα στάδιο στήν ἱστορική ἐξέλιξη. Ἔτσι, ὅπως οἱ Μάρξ, Ἔνγκελς καί Λένιν, ἔτσι καί ὁ Στάλιν προσωποποιεῖ τή διαλεχτική ἑνότητα θεωρίας καί πράξης, πού ἐκφράζει τή συνειδητή καί ἀνθρώπινη παρεμβολή στήν ἱστορική δημιουργία.

Ὁ Στάλιν ἀνταποκρίθηκε θεωρητικά καί πραχτικά, ὁλοκληρωτικά στά προβλήματα πού τοῦ ἔβαλε ἡ ἐποχή του. Αὐτό ἀποτελεῖ τό μεγαλεῖο του. Αὐτό τόν ὑψώνει στή σειρά τῶν Μεγάλων τοῦ Κομμουνισμοῦ.

Λυσσομανᾶν οἱ ἐχθροί τοῦ κομμουνισμοῦ. Καί ὅσο ἡ ἀγάπη, ἡ λατρεία καί ἡ ἀφοσίωση ὅλων τῶν ἐργαζομένων τοῦ κόσμου χαρίζονται στό Στάλιν, τόσο ἡ ἀντίδραση ὅλο της τό μῖσος τό συγκεντρώνει στό πρόσωπό του.

Τί ἔχουν αὐτοί καί τί μποροῦν ν' ἀντιπαρατάξουν στό γίγαντα τῆς σκέψης καί τῆς δράσης πού ἐμψυχώνει καί ἐμπνέει τήν παγκόσμια στρατιά τῶν κομμουνιστῶν στήν ἀνειρήνευτη καί ἀνελέητη πάλη γιά τό νέο, γιά τή ζωή, ἐνάντια στό παλιό, στήν πισοδρόμηση, στή βαρβαρότητα;

Ὁ ἀμερικάνικος ἰμπεριαλισμός μαζεύει στή στρούγκα του ὅλα τά ἀποβράσματα τῆς ἀνθρωπότητας. Ὀνειρεύεται μ' αὐτά νά νικήσει τόν παγκόσμιο κομμουνισμό. Μά, ὅπως λέει ὁ Λένιν,

«βγαίνει ὅτι ὁ ὑπολογισμός ὁ δικός μας, παρμένος σέ μεγάλη κλίμακα, ἀποδείχνεται πιό σωστός ἀπ' τό δικό τους (τῶν κεφαλαιοκρατικῶν χωρῶν) ὑπολογισμό. Καί ὄχι γιατί δέν ἔχουν ἀνθρώπους πού νά μποροῦν σωστά νά λογαριάζουν—ἀντίθετα, τέτιους ἔχουν περισσότερους ἀπό μᾶς, μά γιατί δέν μπορεῖς νά ὑπολογίζεις σωστά ὅταν στέκεσαι στό δρόμο πρός τήν καταστροφή» (Λένιν. τόμ. XXVII, σελ. 122).

Ὁ ἀμερικάνικος ἰμπεριαλισμός καί μαζί του ὅλοι οἱ λακέδες του καί οἱ ὑποταχτικοί του, στέκεται στό δρόμο τῆς καταστροφῆς. Γι' αὐτό δέν μπορεῖ νά ὑπολογίσει σωστά. Ξέρει μόνο σάν τήν ἀρχαία Κίρκη νά μεταβάλλει σέ γουρούνια ὅλους ὅσους τόν πλησιάζουν καί συναγελάζονται μαζί του. Καί ἀπ' τή λύσσα του μουγκρίζει. Ὁ παγκόσμιας φήμης ρῶσος φυσιολόγος Ἰβάν Παβλόφ, λέει ὅτι, ὅταν ὁ Πυθαγόρας διατύπωσε τό γνωστό του θεώρημα (τό γνωστό μέ τό ὄνομα τῆς ἑκατόμβης, ἡ ἑκατόμβη, Ν.Ζ.) πρόσφερε γιά θυσία στούς θεούς 100 βόδια. Περιμένοντας ὡσότου φουντώσει ἡ φωτιά στό θυσιαστήρι, τά βόδια μούγκριζαν προαισθανόμενα τό τέλος τους. Ἀπό τότε καθιερώθηκε ἔτσι: ὅταν ἀνακαλύπτεται μιά ἀλήθεια, τά χτήνη μουγκρίζουν. Προαισθάνονται τό χαμό τους.

Ὁ καπιταλισμός προαισθάνεται τό χαμό του καί οὐρλιάζει βλέποντας νά προβάλει ἡ ἀλήθεια. Ἡ ἀλήθεια αὐτή εἶναι τό φῶς τοῦ κομμουνισμοῦ. Τό γαλούχησαν οἱ Μάρξ-Ἔνγκελς. Τό ἀνάθρεψε ὁ Λένιν. Καί τώρα ὁ Στάλιν τό καθαγιάζει σ' ὅλη τή γῆ.

Οἱ ἀρχαῖοι τοποθετοῦσαν ἀπό ἄγνοια καί μυστικοπάθεια τούς ἀνύπαρχτους ἀθάνατούς των πάνω στόν Ὄλυμπο. Οἱ ἀθάνατοι τοῦ κομμουνισμοῦ, οἱ Μάρξ-Ἔνγκελς-Λένιν-Στάλιν, κατάχτησαν τήν αἰωνιότητα γιατί δημιούργησαν τό λαμπρότερο οἰκοδόμημα τῆς ὥς τά σήμερα ἀνθρώπινης κατάχτησης καί πραγματοποίησης, τό οἰκοδόμημα τοῦ κομμουνισμοῦ.

Τιμᾶμε σήμερα τόν ἄνθρωπο, πού, σημαιοφόρος αὐτός τοῦ παγκόσμιου κομμουνιστικοῦ κινήματος, ἀποτελεῖ τό σύμβολο τῆς ἐποχῆς μας γεμίζοντάς την μέ τήν ἀνυπέρβλητη προσωπικότητά του.

Ἄς προσπαθήσουμε σύντομα νά γνωριστοῦμε μέ τή δημιουργία του.

II. Ο ΣΤΑΛΙΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΣ

Ὁ Στάλιν εἶναι μιά πολύμορφη, καθολική προσωπικότητα, ὅπου κυριαρχεῖ ἡ γενική καί κατευθύνουσα ἐποπτεία τοῦ πολιτικοῦ ἡγέτη, μά πού ἀγκαλιάζει καί ὅλους τούς τομεῖς τῆς ἀνθρώπινης ἐπίδοσης καί δραστηριότητας, ὅπου καί ἐπιβάλλεται μέ τή δύναμη τῆς μεγαλοφυΐας της καί βάζει τή σφραγίδα της μέ τήν ἀνεξάντλητη πηγή τῆς πληθωρικῆς δυναμικότητας καί τῆς ἀδάμαστης ἐνεργητικότητάς της.

Νά πῶς μᾶς παρουσιάζει τή φυσιογνωμία τοῦ Στάλιν στά 1934 ὁ ἀξέχαστος φίλος καί συνεργάτης του Σ. Μ. Κύροφ:

«Μιλώντας γιά τίς ἐπιτεύξεις τοῦ κόμματός μας, γιά τίς ἐπιτυχίες τοῦ κόμματός μας, δέ μπορεῖ κανένας νά μήν πεῖ γιά τό μεγάλο ὀργανωτή τῶν γιγάντιων νικῶν πού ἔχουμε. Μιλῶ γιά τό σ. Στάλιν.

»Πρέπει νά σᾶς πῶ ὅτι εἶναι πραγματικά πλήρης, πραγματικά ὁλοκληρωμένος ὀπαδός, συνεχιστής ἐκείνου πού μᾶς ἄφησε ὁ μεγάλος θεμελιωτής τοῦ κόμματός μας, πού τόν χάσαμε δέκα κιόλας χρόνια πρίν.

»Εἶναι δύσκολο νά παρουσιάσει κανένας τή φυσιογνωμία τοῦ γίγαντα, πού εἶναι ὁ Στάλιν. Στά τελευταῖα χρόνια, ἀπ' τόν καιρό πού δουλεύουμε δίχως τό Λένιν, δέν ξέρουμε οὔτε μιά στροφή στή δουλιά μας, οὔτε ἕνα κάπως μεγάλο καινούργιο ἀρχίνημα, σύνθημα, κατεύθυνση στήν πολιτική μας, πού δημιουργός του νά μήν εἶναι ὁ Στάλιν, μά κάποιος ἄλλος. Ὅλη ἡ βασική δουλιά—αὐτό τό κόμμα πρέπει νά τό ξέρει—διεξάγεται μέ τίς ὑποδείξεις, μέ τήν πρωτοβουλία καί κάτω ἀπ' τήν καθοδήγηση τοῦ σ. Στάλιν. Τά πιό μεγάλα προβλήματα τῆς διεθνοῦς πολιτικῆς λύνονται σύμφωνα μέ τίς ὑποδείξεις του, ὅμως καί ἐκεῖνα πού θά νόμιζε κανένας τριτοβάθμια καί ἀκόμα καί τά δέκατου βαθμοῦ ζητήματα τόν ἐνδιαφέρουν, ἐφόσον ἀφοροῦν τούς ἐργάτες, τούς ἀγρότες καί ὅλους τούς ἐργαζόμενους τῆς χώρας μας.

»Πρέπει νά πῶ ὅτι αὐτό ἀφορᾶ ὄχι μόνο τήν ἀνοικοδόμηση τοῦ σοσιαλισμοῦ στό σύνολο, μά καί τά ξεχωριστά ζητήματα τῆς δουλιᾶς μας. Λογουχάρη, ἄν πάρουμε τά ζητήματα τῆς ἄμυνας τῆς χώρας μας, πρέπει μέ ὅλη τή δύναμη νά ὑπογραμμιστεῖ, ὅτι ὅλες τίς ἐπιτυχίες μας πού γι' αὐτές μίλησα, ὁλοκληρωτικά καί πλήρως τίς χρωστοῦμε στό Στάλιν.

»Ἡ παντοδύναμη θέληση, τό κολοσσιαῖο ὀργανωτικό ταλέντο αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐπιτρέπει στό κόμμα τήν ἔγκαιρη πραγματοποίηση τῶν μεγάλων

ἱστορικῶν στροφῶν, πού συνδέονται μέ τή νικηφόρα ἀνοικοδόμηση τοῦ σοσιαλισμοῦ» (Σ. Μ. Κύροφ, Ἐκλεκτά ἄρθρα καί λόγοι, 1912—1934, ἔκδ. 1939, σελ. 609).

Δέν ὑπάρχει τομέας τῆς ἀνθρώπινης ἐπίδοσης, ἀπ' τό πιό γενικό καί καθολικό ὥς τό πιό μερικό καί εἰδικό, ὅπου νά μήν ἐπεχτείνεται σ' αὐτόν ἡ προσοχή, ἡ προσωπική συμμετοχή τοῦ Στάλιν.

Στό κλασικό του ἔργο γιά τό «Διαλεχτικό καί ἱστορικό ὑλισμό» ὁ Στάλιν συνοψίζει τήν πρόοδο τῆς φιλοσοφίας μας, γενικεύει τίς ἐπιτεύξεις τῶν Μάρξ-Ἔνγκελς-Λένιν στό φιλοσοφικό μέτωπο καί χαράζει ἀρχιτεκτονικά τή σημερινή θέση καί τή μαχητική ἀποστολή τῆς φιλοσοφίας μας. Ὁ Στάλιν εἶναι ὁ ἀπαράμιλλος τεχνίτης πού κατέχει τό ὅπλο τῆς ὑλιστικῆς διαλεχτικῆς μεθόδου. Καί ὄξυνε τό ὅπλο αὐτό σέ ἀκαταμάχητη δύναμη στό ἰδεολογικό ὁπλοστάσιο τοῦ παγκόσμιου κομμουνισμοῦ. Ἡ διαλεχτική τοῦ Στάλιν εἶναι ἡ ζωντανή ροή στή φύση, στήν κοινωνία καί στήν ἀνθρώπινη νόηση, ροή πού τή συλλαμβάνει, τή γενικεύει καί ἐξοπλίζει μέ τή γνώση αὐτή τό κίνημά μας γιά τήν παραπέρα πορεία του στά μπρός. Χάρη στό Στάλιν, στό φιλοσοφικό μέτωπο τό ὅπλο μας παραμένει πάντα ἑτοιμοπόλεμο ἐνάντια σέ κάθε ἰδεαλιστική καί μηχανιστική ἐκτροπή.

Σάν μαρξιστές ἐμεῖς ξέρουμε ὅτι τό ὑλικό προτσές προηγεῖται καί ὅτι ἀκολουθεῖ ἡ ἀντανάκλασή του στή συνείδηση τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ἐπίγνωσή του ἀπ' τόν ἄνθρωπο. Ὅμως ἡ γνώση τῶν νόμων τῆς κίνησης στή φύση καί στήν κοινωνία κάνει δυνατή τήν ἐπιστημονική πρόβλεψη. Ἡ ἀνθρωπότητα πρίν βάδιζε μπροστά ψαχουλώντας στά σκοτάδια. Καί τυχαῖα μόνο ἔχουμε παραδείγματα ἐπιστημονικῆς πρόβλεψης, ὅπως ἡ μέ μαθηματικούς ὑπολογισμούς ἀνακάλυψη τοῦ Ποσειδώνα ἀπ' τό Λεβεριέ, ἀπό ἀνθρώπους πού ἀσυναίσθητα, αὐθόρμητα στεκόντουσαν στή βάση τοῦ φυσικοῦ ὑλισμοῦ.

Τώρα καί στόν τομέα αὐτόν ἡ ἀνθρωπότητα περνᾶ στό κράτος τῆς ἐλευθερίας. Χάρη στό διαλεχτικό ὑλισμό, ἡ ἐπιστήμη, γιά πρώτη φορά, μπορεῖ, μέ βάση τή γνώση τῶν νόμων τῆς κίνησης, νά προβλέπει τό προτσές τῆς ἀντικειμενικῆς, ὑλικῆς

ἐξέλιξης. Δίπλα στούς Μάρξ-Ἔνγκελς-Λένιν, ὁ Στάλιν μᾶς δί-
νει ζωντανό παράδειγμα μακρινῆς διορατικότητας καί ἐπιστη-
μονικῆς πρόβλεψης, πού γιομίζουν ὅλο του τό ἔργο.

Στήν πολιτική οἰκονομία ὁ Στάλιν ὄχι μόνο συνέψισε θεω-
ρητικά τά νεότερα δοσμένα στήν ἐξέλιξη τοῦ κεφαλαιοκρατι-
κοῦ συστήματος, στήν περίοδο τῆς γενικῆς του κρίσης καί κα-
τάπτωσης, μά καί διατύπωσε τίς βασικές ἀρχές τῆς σοβιετι-
κῆς πολιτικῆς οἰκονομίας πού φωτίζουν ὅλη τή μεγαλουργία
τῶν πεντάχρονων σχεδίων τῆς σχεδιασμένης σοσιαλιστικῆς ἀνοι-
κοδόμησης καί τό πέρασμα στόν κομμουνισμό.

Στό ἱστορικό μέτωπο ὁ Στάλιν καταπολέμησε τό συνθηκο-
λόγο ἀντικειμενισμό, διαφύλαξε τό ἄσπιλο τῆς μαρξιστικῆς-λε-
νινιστικῆς ἐπιστήμης διατηρώντας την πάντα ἐπιστρατευμένο
τμῆμα στήν πρώτη γραμμή τῆς πάλης. Βασική φροντίδα τοῦ
Στάλιν στόν τομέα τῆς ἱστορίας εἶναι νά ἐξασφαλίζει ἀνόθευτη
τήν ἱστορικοϋλιστική ἑρμηνεία της γιά νά ἀντλεῖ τό παγκόσμιο
κομμουνιστικό κίνημα σωστά διδάγματα ἀπ' αὐτήν, διδάγματα
πού τοῦ χρειάζονται στήν πάλη του ἐνάντια στήν ἀντίδραση.

Ὁ Στάλιν φώτισε καί καθοδήγησε προσωπικά τό πέρασμα
ἀπ' τή νέα οἰκονομική πολιτική μέ τήν ἐκβιομηχάνιση τῆς
ΕΣΣΔ, τήν κολλεχτιβοποίηση τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας καί τήν
ἐκμηδένιση τῆς τελευταίας ἐκμεταλλεύτριας τάξης, τῶν κουλά-
κων, μέ τά πρῶτα σταλινικά πεντάχρονα πού ἀποτελοῦν τό
θρίαμβο τῆς σχεδιασμένης οἰκονομίας, στό σοσιαλισμό. Νά τί
λέει γιά τήν κολλεχτιβοποίηση ἡ Ἱστορία τοῦ Μπολσεβίκικου
Κόμματος:

«Ἦταν βαθύτατη ἐπαναστατική ἀνατροπή, ἅλμα ἀπ' τήν παλιά ποιο-
τική κατάσταση τῆς κοινωνίας σέ νέα ποιοτική κατάσταση, πού ἰσοδυνα-
μεῖ στίς συνέπειές της μέ τήν ἐπαναστατική ἀνατροπή στόν Ὀχτώβρη
τοῦ 1917».

Τό ἅλμα αὐτό πραγματοποιήθηκε κάτω ἀπ' τό θεωρητικό
φώτισμα καί τήν πραχτική ἡγεσία τοῦ Στάλιν. Ὁ Στάλιν ὁλο-
κλήρωσε θεωρητικά, ἀναπτύσσοντας παραπέρα τό μαρξισμό-λενι-
νισμό, καί ὁδηγεῖ πραχτικά τό πέρασμα στήν ἀνώτερη φάση τῆς
σοσιαλιστικῆς κοινωνίας, τόν κομμουνισμό, ξεκαθάρισε παράλλη-

λα, συνεχίζοντας παραπέρα τό ἔργο τοῦ Λένιν, τό ρόλο τοῦ κρά-
τους στό σοσιαλισμό καί στόν κομμουνισμό σέ σχέση πάντα μέ
τή διεθνῆ κατάσταση.

Δέ μπορεῖ νά ἐκτιμηθεῖ ὅσο πρέπει ἡ φροντίδα, ἡ προσο-
χή καί οἱ προσπάθειες τοῦ Στάλιν γιά νά δημιουργηθεῖ ἕνα γε-
ρό ὑγιές σοβιετικό ἐμπόριο, ἕνας τομέας ἀπ' τούς πιό δύσκο-
λους καί ἕνας κρίκος ἀπ' τούς πιό σοβαρούς στό σύστημα τῆς
σοσιαλιστικῆς οἰκονομίας.

Ἀποφασιστική εἶναι ἡ θεωρητική καί πραχτική συμβολή
τοῦ Στάλιν στή διαμόρφωση τῆς πολιτικῆς τοῦ κομμουνισμοῦ
στό ἐθνικό ζήτημα, πού ἐξασφάλισε στήν ΕΣΣΔ τήν ἀδερφική,
δημιουργική συμβίωση καί συνεργασία τῶν σοσιαλιστικῶν τώρα
σοβιετικῶν ἐθνῶν πού προχωροῦν μέ ἀδιάσπαστη ἑνότητα πρός
τόν κομμουνισμό, ἐνῶ ταυτόχρονα ἐξοπλίζει τό παγκόσμιο κομ-
μουνιστικό κίνημα στήν πάλη γιά τήν ἐξασφάλιση, τήν ἀπό-
σπαση ἀπ' τόν ἰμπεριαλισμό, τῶν ἐθνικῶν-ἀποικιακῶν ἐφεδρειῶν
καί τόν ἐνταγμό τους στό στρατόπεδο τῆς ἐπανάστασης.

Ὁ Στάλιν ὄχι μόνο ἀρμάτωσε τό παγκόσμιο κίνημά μας
μέ τό λαξευτό ὅπλο τῆς πολιτικῆς καί στρατιωτικῆς στρατη-
γικῆς καί ταχτικῆς, ὄχι μόνο ἐπεξεργάστηκε καί συγχρόνισε
τή μαρξιστική-λενινιστική πολεμική ἐπιστήμη, μά ἀναδείχτηκε
καί σέ ἀπαράμιλλο στρατηλάτη καί στόν ἐμφύλιο πόλεμο καί
ὅταν ἡ νεαρή Σοβιετική δημοκρατία ἀντιμετώπιζε τήν ἐπέμβα-
ση ὅλου τοῦ τότε καπιταλιστικοῦ κόσμου καί στό μεγάλο πό-
λεμο γιά τήν πατρίδα, ὅταν, κάτω ἀπ' τή φωτεινή στρατηγία
τοῦ Στάλιν, ὁ Σοβιετικός Στρατός συνέτριψε τό χιτλερικό φα-
σισμό καί ἐκμηδένισε τό γιαπωνέζικο μιλιταρισμό, σώζοντας τήν
ἀνθρωπότητα ἀπ' τή σκοτεινιά τῆς βαρβαρότητας καί χαρίζον-
τας τή λευτεριά σέ σειρά ὁλόκληρη λαῶν. Ὁ κόσμος δέ γνω-
ρίζει πιά ἄλλη ἀπ' τή σταλινική πολεμική ἐπιστήμη.

Καθοριστικός εἶναι ὁ ρόλος τοῦ Στάλιν στήν πάλη ἐνάντια
στούς ἐχθρούς τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος καί ἐνάντια στίς δια-
στρεβλώσεις καί παρεκκλίσεις ἀπ' τό μαρξισμό-λενινισμό. Ὁ
Στάλιν πάντα κράτησε ψηλά καί ἄσπιλη τήν κομμουνιστική
σημαία μας. Συνεχίζοντας καί ἐδῶ τό ἔργο τῶν Μάρξ-Ἔνγκελς,
πού πολέμησαν ἀμείλιχτα τό λασσαλισμό, τό Μπακούνιν καί

κάθε μικροαστική παρέκκλιση στό έργατικό κίνημα, καί τοῦ Λένιν, πού συνέτριψε τό μενσεβικισμό καί ἔφραξε τό δρόμο στόν ἀναθεωρητισμό καί τόν ὀπορτουνισμό τῆς Δεύτερης Διεθνοῦς καί χτύπησε ἀλύπητα τόν τροτσκισμό, ὁ Στάλιν σ' ὅλη του τή ζωή στάθηκε ἀνειρήνευτος πολέμιος σέ κάθε παρεκτροπή καί νόθευση τῆς μαρξιστικῆς-λενινιστικῆς θεωρίας μας, σέ κάθε ὀπορτουνισμό. Ἰδιαίτερα ἀποφασιστική εἶναι ἡ συμβολή τοῦ Στάλιν στόν τομέα αὐτόν ὕστερα ἀπ' τό θάνατο τοῦ Λένιν ὅταν οἱ κρυφοί καί φανεροί ἐχθροί τῆς ἐπανάστασης, τοῦ Μπολσεβίκικου Κόμματος καί τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς ρίχτηκαν πάνω τους πιστεύοντας ὅτι θά βροῦν εὔκολη λεία. Ὁ Στάλιν ξεσκέπασε τελειωτικά τόν Ἰούδα Τρότσκι σάν ἀμείλιχτο ἐχθρό τῆς ἐπανάστασης, ἀνάπτυξε καί θεμέλιωσε ὁριστικά τή λενινιστική θέση γιά τή δυνατότητα ἀνοικοδόμησης τοῦ σοσιαλισμοῦ καί σέ μιά μόνη, ξεχωριστά παρμένη, χώρα. Ἀπάλλαξε τό Μπολσεβίκικο Κόμμα καί τήν Κομμουνιστική Διεθνῆ ἀπ' τό ζηνοβιεφικό-καμενεφικό μίασμα, ἀπ' τήν ὕπουλη ὑπονόμευση τῆς κλίκας Μπουχάριν-Ρίκοφ-Τόμσκι καί μετά ἀπ' τήν ἑνωμένη πιά ψευτοαντιπολίτευση. Σήμερα εἶναι εὔκολο νά κάνουμε μιά τρεχάτη περιγραφή μιᾶς πάλης πού ἔκρινε τότε κι αὐτή τήν ὕπαρξη τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης. Μέ ἀριστερή φρασεολογία ἤ μέ δεξιά ὀπορτουνιστική γραμμή, ὅλη αὐτή ἡ συμμορία τῶν θανατερῶν ἀντιπάλων τοῦ μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ δέν πίστευε στή δυνατότητα ἀνοικοδόμησης τοῦ σοσιαλισμοῦ στήν ΕΣΣΔ, ἐπεδίωκε οὐσιαστικά τήν παλινόρθωση τοῦ καπιταλισμοῦ στή Σοβιετική Ἕνωση. Ἦταν στιγμές πού ἡ διάσπαση στό Μπολσεβίκικο Κόμμα πρόβαλε σάν ἄμεσος κίνδυνος. Ὁ Στάλιν μέ ἀνυπέρβλητη μαστοριά, δίχως συμβιβασμούς, ὑποχωρήσεις καί παραχωρήσεις ἀρχῆς, χτύπησε καί συνέτριψε τόν ἐχθρό χωρισμένα. Πρῶτα τόν Τρότσκι καί τούς Ζηνόβιεφ-Κάμενεφ καί μετά τήν παρέα τοῦ Μπουχάριν. Ἐνῶ ἄν στά 1925-27 ἑνωνόντουσαν οἱ δυό αὐτές κλίκες θά μποροῦσαν νά ἐξασφαλίσουν τήν πλειοψηφία στό ΠΓ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΕΣΣΔ, μέ δυνατή συνέπεια τήν ἄμεση ἀπειλή γι' αὐτή τήν ὕπαρξη τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης. Ὅταν ἀργότερα ἑνώθηκαν ἦταν πιά ἀργά. Ἡ γρανιτένια καί μονολιθική πολιτική καί ὀργανωτική ἑνότη-

τα τοῦ κόμματος εἶχε ἐξασφαλιστεῖ κάτω ἀπ' τήν ἡγεσία τοῦ Στάλιν.

Στό πεδίο τῆς διεθνοῦς πολιτικῆς καί δράσης πολλαπλά ἐκδηλώνεται ἡ προσωπικότητα τοῦ Στάλιν. Κορυφαῖος τοῦ παγκόσμιου κομμουνιστικοῦ κινήματος, ὁ Στάλιν διαπαιδαγώγησε καί ἀνάδειξε, γαλούχησε καί δημιούργησε τήν πλειάδα τῶν ἡγετικῶν κομμουνιστικῶν στελεχῶν σ' ὅλες τίς χῶρες, ἀτσαλώνοντάς τα στήν ἀνειρήνευτη πάλη ἐνάντια στό διεθνῆ ὀπορτουνισμό καί τίς παρεκκλίσεις ἀπ' τήν κρυστάλλινη μαρξιστική-λενινιστική γραμμή. Ἀποφασιστικό ρόλο στή μπολσεβικοποίηση καί τό θεωρητικό ἐξοπλισμό τῶν κομμουνιστικῶν κομμάτων ἔπαιξε ἡ σύνταξη τοῦ προγράμματος τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς πού φέρνει τή σφραγίδα τῆς σταλινικῆς διαύγειας καί φωτεινότητας. Ὁ Στάλιν ἀπόκλεισε ἀπ' τό πρόγραμμα τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς ὅλες τίς ἀπόπειρες γιά μπουχαρινικό λαθρεμπόριο, ματαίωσε τίς προσπάθειες πού ἔκανε ἡ μπουχαρινική ὁμάδα νά διαστρεβλώσει τή μαρξιστική-λενινιστική καθαρότητά του. Ἡ παγκόσμια σοσιαλδημοκρατία βρῆκε στό πρόσωπο τοῦ Στάλιν τόν πιό ἀμείλιχτο πολέμιο, πού τή στιγμάτισε γιά πάντα σάν τό κύριο κοινωνικό στήριγμα τῆς κεφαλαιοκρατίας μέσα στό ἐργατικό κίνημα καί ἀπόδειξε ὅτι ὁ φασισμός καί ἡ σοσιαλδημοκρατία δέν ἀποτελοῦν ἀντίποδες μά δίδυμα. Σ' ὅλους εἶναι γνωστό τί ὀφείλει τό κίνημά μας στήν Κίνα στό σ. Στάλιν πού φώτισε θεωρητικά τό δρόμο τῆς ἐξέλιξής του, πρόβλεψε τό ἀναπότρεπτο τῆς νίκης τῆς κινέζικης ἐπανάστασης ἐνάντια στή φεουδαρχική-μιλιταριστική ἀντίδραση τοῦ Κουόμινταγκ καί τοῦ Τσάγκ Κάι-Σέκ καί ἐνάντια στόν ἀμερικανοαγγλικό ἰμπεριαλισμό, βοήθησε πρακτικά τό Κομμουνιστικό Κόμμα τῆς Κίνας σ' ὅλες τίς δύσκολες καμπές τῆς μακρόχρονης πάλης του ὁπλίζοντάς το στόν ἀγώνα του ἐνάντια στόν ἀντεπαναστατικό τροτσκισμό. Τώρα ἀκόμα τελευταῖα ἀνεχτίμητη εἶναι ἡ πρωτοβουλία τοῦ Στάλιν στό ξεσκέπασμα καί τό χτύπημα τῆς χαφιεδικῆς κλίκας τοῦ Τίτο.

Δίπλα ὅμως στή συμβολή του στό παγκόσμιο κομμουνιστικό καί ἐργατικό κίνημα καί τή βοήθειά του στό διεθνές προοδευτικό κίνημα, πού γι' αὐτή ἡ ἀνθρωπότητα τοῦ χρωστᾶ ἄσβε-

στη εὐγνωμοσύνη γιά τούς ἀγῶνες του ὑπέρ τῆς εἰρήνης καί τῆς δημοκρατίας, ὁ Στάλιν προβάλλει σάν ἀνυπέρβλητη φυσιογνωμία καί στέν τομέα τῆς διεθνοῦς διπλωματίας. Χάρη στό Λένιν καί στό Στάλιν ἀπ' τό 1917 καί δῶ στό πεδίο τῆς διεθνοῦς πολιτικῆς ἔπαψαν πιά νά περνοῦν τά τερτίπια τῆς ἰμπεριαλιστικῆς διπλωματίας, πού προσέκρουσε στό γρανίτη τῆς φιλειρηνικῆς-δημοκρατικῆς καί φιλολαϊκῆς πολιτικῆς τῶν Σοβιέτ καί πού δοκιμάζει, ἀπό τότε πού νίκησε ἡ Μεγάλη 'Οχτωβριανή Σοσιαλιστική 'Επανάσταση, ἀποτυχία πάνω στήν ἀποτυχία. 'Απ' τό 1917 κύρια, βασική πολιτική καί στρατιωτική, στρατηγική ἐπιδίωξη γιά τέν παγκόσμιο ἰμπεριαλισμό ἦταν ἡ συντριβή τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης. Ἡ σταλινική ἐξωτερική πολιτική τῆς ΕΣΣΔ στηριζόμενη στίς καταχτήσεις τοῦ Σοβιετικοῦ λαοῦ καί τῆς σοσιαλιστικῆς ἀνοικοδόμησης ἀπότρεψε καί χάλασε τά σχέδια αὐτά. Καί αὐτό ἀποτελεῖ τήν πιό πανηγυρική ἐπιβαίωση γιά τό θρίαμβό της. Καί ὁ Στάλιν μέσα στήν πάλη αὐτή φανερώθηκε σάν ἕνας ἀπαράμιλλος δεξιοτέχνης στή χρησιμοποίηση τῶν ἄμεσων ἐφεδρειῶν τῆς ἐπανάστασης τοῦ παγκόσμιου κομμουνισμοῦ. Οἱ μικροί καί καταπιεζόμενοι λαοί στό πρόσωπο τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης βρῆκαν τό διαπρύσιο κήρυκα καί ὑπερασπιστή τοῦ δίκιου τους.

Μεγάλο μέρος τῆς ἀστείρευτης ζωτικότητας καί δραστηριότητάς του ἀφιερώνει ὁ Στάλιν στή φροντίδα γιά τίς θετικές ἐπιστῆμες καί τίς καλές τέχνες. Μέ τή δικιά του ἐπιμονή καί πρωτοβουλία, ἡ 'Ακαδημία τῶν 'Επιστημῶν τῆς ΕΣΣΔ κατανίκησε καί ξεπέρασε τό πνεῦμα τῆς ρουτίνας καί τοῦ σχολαστικισμοῦ, πού κληρονόμησε ἀπ' τό τσαρικό καθεστώς καί μεταβλήθηκε στό πρῶτο ἐπιστημονικό Πρυτανεῖο τοῦ κόσμου, πού ἐνεργά συμμετέχει στό ἔργο τῆς ἀνοικοδέμησης τοῦ κομμουνισμοῦ.

Ὁ Λένιν μέ τό Στάλιν ἀνακάλυψαν καί βγάλαν ἀπ' τή λησμονιά καί τήν ἀφάνεια τό Μιτσούριν, τό δημιουργό τῆς σοβιετικῆς βιολογίας, πού διακήρυξε ὅτι,

«μέ τήν παρεμβολή τοῦ ἀνθρώπου γίνεται δυνατό νά ἀναγκάσουμε κάθε εἶδος ζώου ἢ φυτοῦ νά μεταβάλλεται πιό γρήγορα καί μάλιστα πρός τήν πλευρά πού ἐπι-

θυμεῖ ὁ ἄνθρωπος. Γιά τόν ἄνθρωπο ἀνοίγεται ἐκτεταμένο πε-
δίο τῆς πιό ὠφέλιμης γι' αὐτόν δραστηριότητας...» (Ι. Β. Μιτσούριν,
Ἅπαντα, τόμ. VI, σελ. 72).

Εἶναι ἡ ἐπιστήμη πού γιά σύνθημά της ἔχει ὅτι

«...άπ' τή φύση δέν μποροῦμε νά περιμένουμε χαρίσματα. Νά τά παίρ-
νουμε ἀπ' αὐτήν εἶναι τό καθῆκον μας» (Μιτσούριν).

Αὐτό εἶναι τό σύνθημα τῆς σταλινικῆς ἐπιστήμης πού γιά
σκοπό βάζει τήν κατάχτηση καί τή μεταβολή τῆς φύσης πρός
ὄφελος τοῦ ἀνθρώπου καί πού πραγματοποιεῖ καθημερινά στή
ζωή τό σκοπό της αὐτόν.

Ὁ Στάλιν πάντα πάλαιψε καί παλαίβει γιά τήν πρωτοπόρα
ἐπιστήμη καί ἔδοσε στούς σοβιετικούς ἐπιστήμονες τό Λένιν σάν

«...πρότυπο ἄνδρα τῆς ἐπιστήμης, πού θαρρετά διεξάγει ἀγώνα ἐνάν-
τια στήν παλιωμένη ἐπιστήμη καί πού διανοίγει τό δρόμο γιά τή νέα
ἐπιστήμη».

Στό πεδίο τῶν καλῶν τεχνῶν ὅλη ἡ προσοχή τοῦ Στάλιν
συγκεντρώνεται στό νά γίνουν πραγματικά προσιτές στό λαό
σάν δραστήριοι παράγοντες καί συντελεστές στό ἔργο τῆς κομ-
μουνιστικῆς ἀγωγῆς τῶν μαζῶν καί τῆς ἀνοικοδόμησης τῆς νέας
κοινωνίας. Πόσες φορές προσωπικά συμβούλεψε τούς κινηματο-
γραφικούς σκηνοθέτες; Καί μόνο τό γεγονός ὅτι ὁ Στάλιν ἀνέ-
βασε τό νόημα καί τό περιεχόμενο τοῦ σοσιαλιστικοῦ ρεαλισμοῦ
σέ καθοδηγητική ἀρχή στή σοβιετική αἰσθητική μᾶς δίνει τό
μέτρο τῆς συμβολῆς του καί στόν τομέα τῆς τέχνης.

Ὁ Στάλιν φροντίζει γιά ὅλα καί ξέρει νά τά κατευθύνει
ὅλα πρός τόν ἴδιο σκοπό. Καί ὅταν δημιουργοῦσε τήν καινούρ-
για μεταλλουργοανθρακοφόρα βάση τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης στά
Οὐράλια-Κουζνέτς. Καί ὅταν ἐνδιαφέρεται γιά τό λαδά πού λα-
δώνει τίς ρόδες τῶν βαγονιῶν. Καί ὅταν δημιουργοῦσε μέ τή
διώρυγα Βαλτικῆς-Λευκῆς Θάλασσας καί τό βόρειο θαλάσσιο
δρόμο ἕνα καινούργιο, ὕψιστης πολιτικοστρατηγικῆς σημασίας,
πέρασμα ἀπ' τή μιά ἄκρη τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης στήν ἄλλη.
Καί ὅταν κατάρτιζε τό σταλινικό Σύνταγμα, τό Χάρτη αὐτόν
πού δέν διακήρυσσε πιά προγραμματικές ἀρχές μά κατοχύρωσε
τίς καταχτήσεις τῆς σοσιαλιστικῆς κοινωνίας. Καί ὅταν φρόντι-
ζε γιά τά καινούργια διδαχτικά βιβλία στά σοβιετικά σχολεῖα

καί τά μοτέρ ἀεροπλάνων. Καί ὅταν πετύχαινε ἐνάντια στίς ἀντιρήσεις τῶν «εἰδικῶν» νά ἐγκλιματιστοῦν εὐκάλυπτοι καί ἐσπεριδοειδῆ στόν Καύκασο. Καί ὅταν ἔσωζε τούς Ντιμιτρόφ καί Ράκοσι ἀπ' τά νύχια τοῦ αἱμοβόρου φασισμοῦ. Καί ὅταν ἀνάδειχνε τόν ἄγνωστο μέχρι τότε Σταχάνοφ σέ παγκόσμιο σύμβολο τῆς κομμουνιστικῆς σχέσης πρός τή δουλιά. Καί ὅταν σύνταζε τό καταστατικό τῶν κολχόζ πού ἀποτελεῖ ὁρόσημο στή λεωφόρο τοῦ σοσιαλισμοῦ. Καί ὅταν τόσο στοργικά σκύβει καί νοιάζεται γιά τή μάνα καί τό παιδί. Καί ὅταν ἔσωζε τούς ναυαγούς τοῦ Τσελιούσκιν ἤ ὀργάνωνε τήν κατάχτηση τοῦ Βόρειου Πόλου μέ τόν Παπάνιν. Καί ὅταν φροντίζει προσωπικά πῶς νά ἐξυπηρετηθοῦν πιό καλά καί φτηνά οἱ ἐργαζόμενοι ἐκδρομεῖς σέ μιά μαγευτική γωνιά στόν Καύκασο (αὐτό τέζησα προσωπικά), πῶς νά ἀξιοποιηθεῖ καλύτερα μιά καινούργια ἰαματική πηγή. Καί σέ ἄπειρα ἄλλα ζητήματα πού ἀφοροῦν εἴτε τόν ξεχωριστό ἄνθρωπο, εἴτε ὁλόκληρη τήν ἀνθρωπότητα, ὅλο τόν κόσμο. Τόν βοηθάει σ' αὐτό καί ἡ ἀπέραντη μνήμη του πού δέν ξεχνᾶ τίποτα. Σ' ὅλη αὐτή τήν ἀπροσμέτρητη θεωρητική καί πραχτική ἐπίδοσή του ὁ σκοπός παραμένει πάντα ὁ ἴδιος καί φωτεινός: ὁ κομμουνισμός. Καί μέσα στό σκοπό αὐτό, ἡ κεντρική φροντίδα ὁ ἄνθρωπος, σάν τό πιό πολύτιμο καί ἀκριβό.

Μέσα ἀπ' τή ζωή ὁ Στάλιν προβάλλει σά μιά πολύπλευρη, συνθετική, καθολική φυσιογνωμία, πού ἀγκαλιάζει ὅλο τόν κόσμο. Ἡρακλῆς στή σκέψη καί στή δράση. Εἶναι τόσο Μεγάλος ὅσο καί ὁ ἀνθρώπινος χείμαρος πού κυλᾶ ἀκολουθώντας τό δρόμο πού αὐτός χαράζει καί φωτίζει, ὁ χείμαρος πού εἶναι ὁλόκληρη ἡ ἐργαζόμενη καί προοδευτική ἀνθρωπότητα.

Μά ἡ εἰκόνα θἆταν λειψή ἄν δέ μιλούσαμε γιά τό Στάλιν σάν τόν κομματικό οἰκοδόμο, συνδημιουργό μαζί μέ τό Λένιν, τοῦ Μπολσεβίκικου Κόμματος, πού ἀποτελεῖ τήν ἀνώτατη μορφή ταξικῆς ὀργάνωσης τῆς ἐργατικῆς τάξης, τοῦ φορέα αὐτοῦ τῆς κομμουνιστικῆς ἀναδημιουργίας τῆς κοινωνίας. Παραστάθηκε στό λίκνο τῆς γέννησης τοῦ μπολσεβικισμοῦ, σημαιοφόρος καί θεμελιωτής του στόν Καύκασο. Στάθηκε πάντα δίπλα καί μαζί μέ τό Λένιν ὁ κύριος στυλοβάτης του. Πολέμησε τόν τσαρισμό παραμένοντας πάντα μέσα στή Ρωσία ὀργανωτής καί καθοδηγητής τῆς παράνομης ὀργάνωσης τοῦ κόμματος. Διεύθυνε τό κόμμα ὅταν ὁ Λένιν στούς μῆνες πρίν τόν Ὀχτώβρη πέρασε στήν παρανομία. Ὀργάνωσε καί καθοδήγησε δίπλα στό Λένιν τήν ἔνοπλη ἐξέγερση τοῦ Ὀχτώβρη. Μαζί του ἐπεξεργάστηκε τή στρατηγική γραμμή στό σκληρό πόλεμο ἐνάντια στόν ἐσωτερικό ἐχθρό καί τήν ἰμπεριαλιστική ἐπέμβαση στά 1918-20. Καί βρισκότανε προσωπικά στά μέτωπα παντοῦ ὅπου παρουσιάζονταν κίνδυνος γιά νά τόν ἀποτρέπει καί ἐξασφαλίζει τή νίκη. Ἡ ἐποποιία τοῦ Τσαρίτσιν—σημερινό Στάλινγκραντ—παραμένει μιά ἀπ' τίς πιό φωτεινές σελίδες στόν ἐμφύλιο πόλεμο στή Ρωσία, ὅπως θά σταθεῖ ἄσβεστη ἡ δόξα τῆς μάχης τοῦ Στάλινγκραντ στό δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο.

Καί μετά τό Λένιν, αὐτός στό τιμόνι.

Σ' ὅλη τή μακρόχρονη κομματική ζωή του ὁ Στάλιν δίπλα στό Λένιν καί μετά αὐτός ἀναγνωρισμένος ἡγέτης, ἔχτιζε τό κόμμα. Τό ἔχτιζε σάν τό πιό πρωτοπόρο ὀργανωμένο τμῆμα τῆς προοδευτικῆς ἀνθρωπότητας.

«Τό κόμμα μας, εἶπε ὁ Μαλενκόφ, ἀποτελεῖ ἑνιαία, μονολιθική καί ἀκατανίκητη δύναμη, συσπειρωμένη ὅσο ποτέ γύρω ἀπ' τήν Κεντρική Ἐπιτροπή, γύρω ἀπ' τό σύντροφο Στάλιν. Αὐτή ἡ ἑνότητα τῶν μπολσεβίκικων γραμμῶν πάντα ἦταν, εἶναι καί θά εἶναι ἡ βάση τῆς ἰσχῆς τοῦ κόμματος».

Τέτιο τό ἔχτισε τό κόμμα ὁ Στάλιν. Κομμάτι ἀπ' τό ἀτσάλι τῆς ψυχῆς του. Καί ἀνάδειξε γύρω του τέτιους συνεργάτες καί βοηθούς ὅπως οἱ Μόλοτοφ, Μαλενκόφ, Βοροσίλοφ, Μπέρια, Μικογιάν κλπ. πού ἄξια στέκουν δίπλα του. *Ἔτσι ἔγινε ἄξιο τό Κόμμα τῶν Μπολσεβίκων νά ἡγεῖται σήμερα τοῦ κόσμου.*

Μπροστά μας ἔχουμε μιά φωτεινή προσωπικότητα παγκόσμιας ὁλκῆς, πού ἡ δημιουργική ἀχτινοβολία της καλύπτει μέ τή θεωρητική ἐποπτεία της, τήν παραγωγική πρωτοβουλία της καί τήν πραχτική δραστηριότητά της, ὁλόκληρο τό πεδίο τῆς ἀνθρώπινης πάλης, ἐργασίας καί βίωσης.

Ξέρω πώς ὁ ἴδιος ὁ Στάλιν δέ θέλει νά μιλοῦν γιά σταλινισμό. Μά τό γεγονός ὅτι ἑκατοντάδες πολλές ἑκατομμύρια ἄνθρωποι τιμοῦν σήμερα τό Στάλιν στά γενέθλιά του, ἀποδείχνει

τελειωτικά καί ἀμετάκλητα ὅτι ὁ σταλινισμός, σάν συστατικό κομμάτι καί παραπέρα ἀνάπτυξη τοῦ μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ, ἔχει ἐπιβληθεῖ πιά σάν κολοσιαία ὑλική δύναμη, πού κινᾶ τήν ἀνθρωπότητα καί τήν ἱστορία μπροστά. Χωρίς τό σταλινισμό σήμερα ἡ ἀνθρωπότητα δέ μπορεῖ νά καταχτήσει τόν κομμουνισμό, γιατί θά στεροῦνταν τήν πυξίδα πού ἀλάνθαστα μᾶς ὁδηγᾶ σ' αὐτόν. Δίπλα στούς Μάρξ-Ἔνγκελς καί Λένιν, τό ὄνομα τοῦ Στάλιν ἔχει πιά καταχτήσει τήν ἱστορική ἀθανασία. Τό ὅτι ὁ ἴδιος δέ θέλει νά μιλοῦν γιά σταλινισμό μᾶς ἀποκαλύπτει λίγο καί τό Στάλιν σάν ἄνθρωπο.

III. Ο ΣΤΑΛΙΝ ΣΑΝ ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Θά σᾶς μιλήσω τώρα γιά τό πῶς εἶδα καί γνώρισα λίγο τό σ. Στάλιν.

Στή δουλιά ὁ Στάλιν εἶναι λιγόλογος, συγκεκριμένος, πραχτικός. Δέν ἀνέχεται τήν πολυλογία. Θέλει λίγα λόγια, καθαρά καί συγκεκριμένα καί πιάνει ἀμέσως τό βασικό νόημα χωρίς ν' ἀφήνει νά τοῦ ξεφεύγει καί ἡ μικρή λεπτομέρεια. Καί στήν προσοχή καί σημασία πού δίνει στό ἐπιμέρους ζήτημα, στή λεπτομέρεια βλέπεις ὅτι καί στό μικρό ὁ Στάλιν εἶναι Μεγάλος. Δέν ἀγνοεῖ οὔτε περιφρονεῖ τό φαινομενικά ἀσήμαντο καί ἀνάξιο προσοχῆς. Ξέρει ὅσο κανένας ἄλλος ὅτι τά μεγάλα ἔργα συναρμολογοῦνται ἀπό μικρές, καθημερινές καταχτήσεις, ἐπιτυχίες ἀπ' τήν καθημερινή πεῖρα μέ τά θετικά καί τ' ἀρνητικά της καί ὄχι μόνο στά πράγματα μά κυρίως στούς ἀνθρώπους. Καί σ' αὐτό, λοιπόν, ξεφανερώνεται τό μεγαλεῖο καί ἡ ἀνωτερότητά του.

Τό Στάλιν τόν χαρακτηρίζει αὐτό πού οἱ μπολσεβίκοι τό λένε «τσελεουστρεμλιόνοστ», καί πού ἐμεῖς μποροῦμε νά τό μεταφράσουμε «σκοπέτητα» καί πού σημαίνει ἄκαμπτη ἐπιδίωξη τοῦ σκοποῦ πού βάζεις. Ὁ Στάλιν συχνά ὁραματίζεται, ἀγκαλιάζει μέ τό καθαρό μάτι του, μέ τήν ἐπιστημονική πρόβλεψη, ὅλη τή μελλοντική ἐξέλιξη καί διαγράφει τήν πορεία της. Ἀπ' τήν κρυστάλλινη διορατικότητα εἶναι δύσκολο νά τοῦ ξεφύγει κάτι. Ὅμως ταυτόχρονα τόν βλέπεις νά συγκεντρώνει ὅλη τή

δύναμή του καί ὅλα τά διαθέσιμα μέσα σ' αὐτό πού εἶναι σήμερα δυνατό, κατορθωτό καί ἀναγκαῖο, ἐξασφαλίζοντας ἔτσι τό πιό γρήγορο πέρασμα στόν ἑπόμενο κρίκο, στό νέο, στό ἀνώτερο στάδιο ἐξέλιξης. Αὐτό τό μπορετό εἶναι ἡ ἐπιστημονική δυνατότητα πού ὑπάρχει μέσα στήν πραγματικότητα, στή ζωή, δυνατότητα πού τή συλλαμβάνει ἡ θεωρία καί ἡ μπολσεβίκικη ὀργανωτική παρεμβολή τή μετατρέπει σέ ἀνθρώπινη κατάκτηση, σέ ζωντανή πραγματικότητα.

Ἡ Σοβιετική Ἕνωση εἶναι ἡ πιό πλούσια χώρα στόν κόσμο καί διαθέτει τεράστια μέσα. Ὅμως εἶδα τό Στάλιν νά ἐξανίσταται γιατί διατίθονταν μικρά σχετικῶς μέσα γιά ἕνα ἔργο πού δέν ἦταν αὐτό πού ἄμεσα χρειαζότανε. Δέν ἦταν καμιά σπατάλη μά δέν ἦταν αὐτό πού ὠφελοῦσε τή στιγμή ἐκείνη, στό δεκατοβάθμιο αὐτό ἔργο, τή Σοβιετική Ἕνωση καί τούς λαούς της. Εἶδα τό Στάλιν νἆναι ἄτεγκτος καί ἀμείλιχτος ἐνάντια σέ στελέχη γιατί δέ φύλαξαν τόν κόπο τοῦ λαοῦ. Αὐτή ἡ φροντίδα καί γιά τήν πεντάρα ἀκόμα τοῦ λαοῦ εἶναι βασικό χαρακτηριστικό γνώρισμα γιά τό Στάλιν. Δείχνει πόσο σέβεται τό λαϊκό μόχθο.

Ὁ Στάλιν εἶναι ἡ προσωποποίηση τῆς ἑνότητας θεωρίας καί πράξης, λόγων καί ἔργων. Γράφοντας στά πενηντάχρονα τοῦ Λένιν, ὁ Στάλιν εἶπε ὅτι ὑπάρχουν δυό ὁμάδες μαρξιστῶν. Ἡ μιά περιορίζεται στά λόγια, στίς πανηγυρικές διαβεβαιώσεις, στά ἀποσπάσματα ἀπ' τά ἔργα τοῦ Μάρξ.

«Ἡ διάσταση τῶν λόγων μέ τά ἔργα, τέτια εἶναι ἡ βασική ἀρρώστια αὐτῆς τῆς ὁμάδας». Ἡ δεύτερη ὁμάδα «στή δράση της στηρίζεται ὄχι στά τσιτάτα καί στά ἀποφθέγματα μά στήν πραχτική πεῖρα, ἐλέγχοντας τό κάθε βῆμα στήν πεῖρα, μαθαίνοντας ἀπ' τά ἴδια της τά λάθη καί διδάσκοντας τούς ἄλλους στό χτίσιμο τῆς νέας ζωῆς. Ἔτσι οὐσιαστικά ἐξηγιέται ὅτι στή δράση τῆς ὁμάδας αὐτῆς τά λόγια δέ χωρίζουν ἀπ' τά ἔργα καί ἡ διδασκαλία τοῦ Μάρξ διατηρεῖ πλέρια τή ζωντανή ἐπαναστατική δύναμή της. Σ' αὐτή τήν ὁμάδα ταιριάζουν τά λόγια τοῦ Μάρξ ὅτι οἱ μαρξιστές δέ μποροῦν νά περιορίζονται στήν ἐξήγηση τοῦ κόσμου μά πρέπει νά προχωρήσουν παραπέρα γιά νά τόν ἀλλάξουν. Τό ὄνομα τῆς ὁμάδας αὐτῆς εἶναι: Μπολσεβικισμός, κομμουνισμός.

Ὀργανωτής καί ἀρχηγός τῆς ὁμάδας αὐτῆς εἶναι ὁ Β. Ι. Λένιν» (Δίτομο Λένιν καί Στάλιν, τόμ. Ι, σελ. 3).

Αὐτή ἡ πρωταρχική, ἡ θεμελιακή μπολσεβίκικη ἀρετή, ὄχι ἡ διάσταση μά ἡ σύμπτωση ἀνάμεσα στά λόγια καί στά ἔργα, εἶναι βασικό χαρακτηριστικό γνώρισμα στή δουλιά τοῦ Στάλιν καί τῆς μπολσεβίκικης ἡγεσίας. Αὐτό τό βλέπεις στήν καθημερινή δουλιά τοῦ Στάλιν. Παίρνει μιά ἀπόφαση, δίνει μιά ὁδηγία καί ἀμέσως ἀρχίζει ὁ ἔλεγχος τῆς πορείας πραγματοποίησής της, ἔλεγχος πού δέ σταματᾶ παρά μόνο ὅταν ἡ ἀπόφαση ἐκτελεσθεῖ, ὅταν ἡ ὁδηγία γίνει ζωή. Γι' αὐτό καί οἱ ἐργαζόμενοι τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης καί ὅλου τοῦ κόσμου πιστεύουν ἀκράδαντα στά λόγια τοῦ Στάλιν. Ξέρουν, πείστηκαν ἀπ' τή ζωή, ὅτι αὐτό πού θά πεῖ ὁ Στάλιν εἶναι ἀλήθεια καί ὅτι ἡ ἀλήθεια αὐτή θά γίνει πραγματικότητα. Πάντα ἀκοῦς ἀπό τό Στάλιν: Μήν πιστεύεις στά λόγια. Νά ἐλέγχεις τά ἔργα. Ἄς τό προσέξουμε αὐτό ἰδιαίτερα ἐμεῖς οἱ ἕλληνες πού εὔκολα παρασυρόμαστε ἀπ' τήν πάρλα. Ἡ λέξη «δημαγωγία» ἔχει ἑλληνική καταγωγή καί αὐτό πρέπει νά μᾶς κρατᾶ πάντα προσεχτικούς γιά τά λόγια πού λέγονται καί δέν συνοδεύονται ἀπό ἔργα.

Στό Στάλιν ξεχωρίζεις τή μπολσεβίκικη σεμνότητα καί μετριοφροσύνη, τή βαθιά κομματικότητα. Ἀπαντώντας στά χαιρετιστήρια γιά τά πενηντάχρονά του ἔγραφε:

«Τά συγχαρητήρια καί τά χαιρετιστήριά σας ἀφοροῦν τό μεγάλο κόμμα τῆς ἐργατικῆς τάξης πού μέ γέννησε καί μ' ἀνάθρεψε κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωσή του. Καί ἀκριβῶς γιατί ἀφοροῦν τό δοξασμένο λενινιστικό μας κόμμα, παίρνω τό θάρρος νά σᾶς ἀπαντήσω μέ μπολσεβίκικη εὐγνωμοσύνη.

»Μπορεῖτε νά μήν ἀμφιβάλετε, σύντροφοι, ὅτι καί παραπέρα εἶμαι ἕτοιμος νά δόσω στήν ὑπόθεση τῆς ἐργατικῆς τάξης, στήν ὑπόθεση τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης καί τοῦ παγκόσμιου κομμουνισμοῦ ὅλες μου τίς δυνάμεις, ὅλες μου τίς ἱκανότητες καί ἄν χρειαστεῖ, ὅλο μου τό αἷμα σταγόνα πρός σταγόνα».

Σέ συγκινεῖ πολύ βαθιά ἡ ἀπέραντη ἀφοσίωση καί ἱερή προσήλωση τοῦ Στάλιν στό Λένιν. Τόν θυμᾶται καί τόν ἀναφέρει πάντα.

Ὅταν ὁ γερμανός συγγραφέας Ἐμίλ Λούντβιχ, στή συνέντευξη πού εἶχε μαζί του τό Δεκέμβρη τοῦ 1931, θέλησε νά κάνει ἕναν παραλληλισμό ἀνάμεσα στό Στάλιν καί τό Μεγάλο

Πέτρο, ὁ Στάλιν ἀπόκρουσε τόν παραλληλισμό αὐτόν σάν παράλογο καί πρόσθεσε:

«Ὅσον ἀφορᾶ ἐμένα, ἐγώ εἶμαι μόνο μαθητής τοῦ Λένιν καί σκοπός μου εἶναι νἆμαι ἀντάξιος μαθητής του.

»Ὅσον ἀφορᾶ τό Λένιν καί τό Μεγάλο Πέτρο, ὁ τελευταῖος ἦταν σταγόνα στή θάλασσα, ἐνῶ ὁ Λένιν ὁλόκληρος ὠκεανός».

Ὁ Στάλιν πάντα προβάλλει, σάν παράδειγμα γιά μίμηση στή ζωή καί στόν ἀγώνα, τό Λένιν.

Αὐτή ἡ λεπτή χορδή στήν ψυχή τοῦ Στάλιν, ἡ διαρκής θύμηση τοῦ Λένιν καί ἡ τέτια τοποθέτησή του ἀπέναντι στό Λένιν, σέ συγκλονίζει καί σοῦ θυμίζει μιά ἄλλη μεγάλη φιλία δυό ἄλλων μεγάλων: τοῦ Μάρξ μέ τόν Ἔνγκελς.

Χτυπᾶ ἀμέσως στό μάτι ἡ διαρκής ἔγνοια καί φροντίδα γιά τόν ἄνθρωπο, τό στέλεχος καί τόν ἁπλό ἄνθρωπο, ἡ ἀγάπη γιά τούς συνεργάτες καί τούς βοηθούς του.

Ὁ Στάλιν ἀκούει προσεχτικά πάντα τή φωνή τοῦ λαοῦ. Διηγιέται ὁ ἴδιος πώς στίς πιό μεγάλες δυσκολίες στόν πόλεμο ὅταν ρωτοῦσαν τούς ἁπλούς ἀνθρώπους στό στρατό καί στήν παραγωγή, τί θέλετε; μιά ἦταν ἡ ἀπάντηση: Δέ θέλουμε τίποτα. Μόνο οἱ δυσκολίες μή σπρώξουν τό Στάλιν νά βρεῖ κάποιο συμβιβασμό. Πρέπει νά τσακίσουμε τό χιτλερισμό. Καί πρόσθεσε ὁ Στάλιν: Μπορεῖς μέ τέτιον λαό ν' ἀποτύχεις;

Ὁ Στάλιν πρόσεχε καί προσέχει πάντα ξεχωριστά τήν ἀγροτιά, τόν ἐργαζόμενο ἀγρότη, ὄχι μόνο στή Σοβιετική Ἕνωση μά καί στίς ἄλλες χῶρες, σάν τόν κύριο σύμμαχο τῆς ἐργατιᾶς. Μέ τή σωστή λενινιστική πολιτική, λέει, ἡ ἀγροτιά πάντα θἆναι μαζί μας. Σχετικά ἀνάφερε τό παρακάτω περιστατικό: Στήν περιοχή τοῦ Ἀλτάι ὅσο καιρό ἐμεῖς (ἐννοοῦσε τά τοπικά κομματικά στελέχη), κάναμε μόνο σύντομες ἐμφανίσεις στά χωριά καί μετά φεύγαμε, ὁ κουλάκος, πού εἶχε τό σπόρο, τό μύλο, τήν ἀλεστική μηχανή, τό στάρι γιά τούς μῆνες τῆς πείνας, ἔμενε καί ἐπηρέαζε τούς ἀγρότες. Ὅταν ὅμως πήγαμε ἐμεῖς καί μείναμε (ἐννοεῖ τά σοβχόζ, τούς μηχανοτρακτερικούς σταθμούς, τά κολχόζ), τότε ἡ ἀγροτιά ἔμεινε μαζί μας καί ἡ ἐπιροή τοῦ κουλάκου χάθηκε καί μαζί καί ὁ ἴδιος.

'Ο Στάλιν συσταίνει πάντα νά ξέρεις τό μέτρο τῶν δυνάμεών σου καί τί μπορεῖς κάθε φορά νά κάνεις. Σωστά νά ζυγίζεις τίς δυνάμεις σου, καί σωστά νά ἐχτιμᾶς τόν ἀντίπαλο. Αὐτοῦ κρύβεται τό «μυστικό» τῆς ἐπιτυχίας.

'Ο Στάλιν ποτέ δέν εἶναι βιαστικός καί ὅταν παίρνει καί μιά μικρή ἀπόφαση. Μιά ὅμως καί πάρθηκε ἡ ἀπόφαση, ὅλα τά ἀναγκαῖα πρόσωπα καί μέσα κινητοποιοῦνται γιά νά ἐξασφαλιστεῖ ἡ ἐκτέλεσή της.

'Ο Στάλιν στήν καθημερινή του ζωή εἶναι ἀεικίνητος, σταθερά ὅμως καί ἤρεμα παρουσιάζει μιά ἀστείρευτη ζωτικότητα καί ἐνδιαφέρεται γιά ὅλα ὅσα γίνονται τριγύρω του στό στενό περιβάλλον του. Πάντα κινεῖται. Οἱ ἀρχαῖοι εἶχαν τούς περιπατητικούς φιλόσοφους. 'Ο Στάλιν εἶναι περιπατητικός δημιουργός.

"Οταν ζεῖς τόν Στάλιν στήν καθημερινή του ζωή καί δουλιά, μιά σκέψη σοῦ ξεπετιέται αὐθόρμητα: ἄν ἦταν δυνατό ὅσο μπορεῖ περισσότερος κόσμος, στελέχη, νά ζήσουν ἄμεσα, νά δεχτοῦν ζωντανή τήν ἐπίδραση τοῦ σταλινικοῦ στύλ στή δουλιά, πού δέν ξεχωρίζει τή θεωρία ἀπό τήν πράξη, πού συνδυάζει τή λήψη σωστῆς ἀπόφασης μέ τήν ἐκτελεστική δουλιά καί τήν ἐπιχειρησιακή καθοδήγηση γιά τήν ἐφαρμογή τῆς ἀπόφασης, πού προσέχει τό πολύ μεγάλο μά καί τό πολύ μικρό, πού βάζει πάνω ἀπ' ὅλα τόν ἄνθρωπο, πού ξέρει νά ἐνθαρρύνει μέ τόν καλό λόγο, τό γέλιο, τό ἀστεῖο καί τό καλαμπούρι του, μά πού εἶναι διώχτης κάθε λογῆς καί γραφειοκράτη, πού μισεῖ τή δουλοπρέπεια καί εἶναι ἀδυσώπητος στούς ἐχθρούς, τό κέρδος θἆταν ἀπροσμέτρητο. "Ολα αὐτά ξεπηδᾶν πηγαῖα, γάργαρα, γιομάτα ζωή καί δροσιά. "Ο,τι πῆρα ὅταν τόν γνώρισα ἀπό κοντά μοῦ εἶναι τό πιό ἀκριβό καί πολύτιμο. "Εξω ἀπ' τά ἔργα του γνώρισα καί τόν ἄνθρωπο. Καί ἄθελά σου ὀρθώνεται μπροστά σου μιά εἰκόνα:

'Ο Στάλιν ἔχει μιά μεγάλη καρδιά πού περικλείνει ὅλο τόν κόσμο. 'Η ψυχή τοῦ Στάλιν μοιάζει σάν τήν ἀρχαία Αἰολική ἅρπα πού ἀνταποκρίνεται καί παίζει στήν παραμικρή πνοή ἀέρα.

Δονεῖται στόν κάθε ἀναστεναγμό καί πόνο, στήν κάθε ἐλπίδα καί προσδοκία τῆς ἀνθρωπότητας.

"Ετσι ὁ Στάλιν προβάλλει μπροστά μας σάν τό ἀνώτατο δημιούργημα, ἡ ἀνώτερη ἐπίτευξη στή συγκρότηση τοῦ ἀνθρώπου, ἡ προσωπικότητα μέ τήν πιό ἄρτια πληρότητα, ὁ Μπολσεβίκος.

IV. ΟΙ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ Ο ΣΤΑΛΙΝ

Γιατί ἀγαπᾶ ὁ λαός μας τό Στάλιν;

Πρῶτο. Γιατί ὁ Στάλιν ἐνσαρκώνει γιά τό λαό τήν 'Αγία Ρωσία, τό λαοτραγουδημένο Μόσκοβα, πού στήν ψυχή τοῦ λαοῦ συνταυτίζεται μέ τήν ἀπολύτρωση ἀπ' τούς γενίτσαρους καί τό χαράτσι, μέ τήν ἐθνική ἀπελευθέρωση. 'Ο Μάρξ διαπιστώνει ὅτι «οἱ ἕλληνες βλέπουν στή Ρωσία τό φυσικό τους προστάτη» ("Απαντα, τόμ. IX, σελ. 389), καί ὅτι ἐνῶ οἱ ἄγγλοι ποτέ δέν εἶχαν τήν πρόθεση νά δημιουργήσουν στήν 'Ελλάδα ἀνεξάρτητο βασίλειο, τήν ἔκβαση τῆς πάλης κατά τήν ἐξέγερση τῶν ἑλλήνων δέν τήν ἔκριναν οὔτε οἱ στάσεις τοῦ 'Αλῆ Πασᾶ, οὔτε τό Ναυαρίνο, οὔτε ὁ γαλλικός στρατός στό Μωριᾶ, μά ὁ ρῶσος ἀρχιστράτηγος Ντίμπιτς πού μπῆκε στά Βαλκάνια ἐπικεφαλῆς τοῦ ρωσικοῦ στρατοῦ. 'Η ἁγία, ἡ ὀρθόδοξη Ρωσία ἦταν πάντα ὁ φυσικός προστάτης τῆς 'Ελλάδας. 'Ενῶ ἡ 'Αγγλία ἦταν πάντα ἡ βδέλλα πού μᾶς ἀποστράγγιζε.

Δεύτερο. Γιατί ἡ Σοβιετική Ρωσία, μέ τό Λένιν στήν ἀρχή καί τό Στάλιν μετά, στάθηκαν πάντα οἱ πιό πιστοί φίλοι καί προστάτες, ἐνῶ ἡ 'Αγγλία καί μέ τήν πεῖνα ἀκόμα, ὅπως στά 1917, μᾶς ἀνάγκαζε καί στά 1918 στήν Οὐκρανία καί μετά στή Μικρασία νά σφαζόμαστε γιά τά συμφέροντά της.

Τρίτο. Γιατί γιά δεύτερη φορά ἡ 'Ελλάδα γλύτωσε ἀπ' τόν ξένο, τό χιτλερικό καταχτητή, χάρη στή νίκη τοῦ Σοβιετικοῦ Στρατοῦ, ἐνῶ ἡ 'Αγγλία μέ τή συμπαράσταση τῶν ἀμερικάνων μᾶς ὑποδούλωσε ξανά μέ τήν ἔνοπλη ἐπέμβασή της τό Δεκέμβρη. Θυμόμαστε ὅλοι τό τηλεγράφημα τοῦ σ. Στάλιν πρός τό ΕΑΜ, γιομάτο κατανόηση καί συμπαράσταση. 'Η Σοβιετική "Ενωση πάντα ἀναγνώριζε τούς ἀγῶνες τοῦ λαοῦ μας καί τή συμβολή του στό δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο. Νά τί γράφεται σχετικά στό βιβλίο «'Η Μεγάλη μας Πατρίδα», ἔκδοση τοῦ 'Ενι-

αίου κρατικοῦ Ἐκδοτικοῦ τῆς ΕΣΣΔ: «Ἡ ἐπίθεση (ἐνάντια στή Σοβ. Ἕνωση. Ν.Ζ.) λογαριαζότανε νά ἀρχίσει στό τέλος τῆς ἄνοιξης τοῦ 1941, ἕνα ὅμως ἀναπάντεχο περιστατικό, τήν καθυστέρησε. Ὁ σύμμαχος τῆς χιτλερικῆς Γερμανίας, ἡ φασιστική Ἰταλία, ἐπιτέθηκε ἐνάντια στήν Ἑλλάδα μέ τήν πεποίθηση ὅτι εὔκολα θά τά καταφέρει μέ τή μικρή χώρα. Ὅμως ὁ ἡρωικός ἑλληνικός λαός ἀντέταξε ἐπίμονη ἀντίσταση καί μάλιστα ἐπέφερε ἧττα στόν ἐχθρό, πού φαινότανε κατά πολλές φορές πιό δυνατός. Ὁ ἰταλός δικτάτορας Μουσσολίνι ἀποτάνθηκε στό Χίτλερ, ζητώντας βοήθεια. Γιά τή Γερμανία πού ἦταν κιόλας ἕτοιμη νά ἐπιτεθεῖ κατά τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης, σπουδαῖο ζήτημα ἦταν νάχει ἥσυχα τά νῶτα της. Οἱ γερμανοί ὑποστήριξαν τούς ἰταλούς. Ὁ Χίτλερ ἀποφάσισε νά τελειώσει μέ τήν Ἑλλάδα ἀστραπιαῖα...» («Ἡ Μεγάλη μας Πατρίδα», Μόσχα, ἔκδ. 1946).

Τέταρτο. Στόν καινούργιο πόλεμο πού μᾶς ἐπέβαλαν οἱ ἀμερικανοάγγλοι ἰμπεριαλιστές, ἡ Σοβιετική Ἕνωση στάθηκε πάλι στό πλευρό τοῦ λαοῦ μας. Ποτέ δέ θά ξεχάσουμε τί ἔκανε ἡ ΕΣΣΔ γιά νά εἰρηνεύσει ἡ Ἑλλάδα, γιά νά βρεῖ ὁ λαός μας τό δίκιο του, τί ἔκανε ὁ Στάλιν γιά νά ἀποσπάσει τούς λαϊκούς ἀγωνιστές ἀπ' τό ἐχτελεστικό ἀμερικάνικο ἀπόσπασμα.

Πέμπτο. Στό Στάλιν χρωστᾶμε τή μεγαλύτερη εὐγνωμοσύνη πού φρόντισε γιά τά παιδιά μας καί τά ἔσωσε ἀπ' τούς βομβαρδισμούς, τήν πείνα καί τούς ἐξευτελισμούς τῆς Φρίκης.

Ἕκτο. Ὁ Στάλιν μᾶς παραστάθηκε πάλι σά στοργικός πατέρας μέ ὅλη τή θέρμη τώρα στήν καινούργια φουρτούνα πού περνᾶμε.

Ἕβδομο. Ὁ Λένιν καί ὁ Στάλιν γαλούχησαν τούς κουκουέδες, τούς ἀτρόμητους ἀγωνιστές γιά τή λευτεριά καί τό καλό τοῦ τόπου. Αὐτό ὁ λαός μας δέ μπορεῖ ποτέ νά τό ξεχάσει.

Νά γιατί ἀγαπᾶ μέ ὅλη του τήν ψυχή καί τιμᾶ μέ ὅλη του τήν καρδιά τό Στάλιν ὁ λαός μας. Εἶναι ὁ μεγάλος προστάτης καί φίλος μας.

Μά οἱ κομμουνιστές τῆς Ἑλλάδας ἀγαποῦν καί τιμοῦν τό Στάλιν καί γιά κάτι ἀκόμα.

Τό ΚΚΕ γεννήθηκε καί γαλουχήθηκε στήν κολυμβήθρα

τοῦ μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ καί ἄντρωσε καί ἀναπτύχθηκε σέ μεγάλη λαϊκή δύναμη μέ τή διδασκαλία τοῦ Στάλιν.

Τί μᾶς ἔμαθε ὁ μπολσεβικισμός καί ὁ Στάλιν;

α) Νά φτιάξουμε νέου τύπου κόμμα, τό ὀργανωμένο πρωτοπόρο τμῆμα τῆς ἐργατιᾶς καί τοῦ λαοῦ, τήν ἀνώτερη μορφή ὀργάνωσης τοῦ προλεταριάτου. Ἑνιαῖο, μονολιθικό, ἀδιάσπαστο, νά γίνεται ἱκανό νά τά βγάζει πέρα σέ ὅλες τίς καταστάσεις.

β) Μᾶς ἔδοσε τήν ἐπαναστατική, τή μαρξιστική-λενινιστική θεωρία. Μᾶς ἔμαθε ὅτι χωρίς πρωτοπόρα θεωρία δέν ὑπάρχει πρωτοπόρο κόμμα, σωστός προσανατολισμός. Ὅτι ἡ θεωρία δέν εἶναι δόγμα, μά καθοδήγηση γιά δράση. Ὅτι δέν εἶναι ἀποστήθιση ἀποφθεγμάτων, μά πολιτικός χειρισμός στή λύση τῶν πραχτικῶν προβλημάτων. Ὅτι θεωρία καί πράξη ἀποτελοῦν μιά ἀδιάσπαστη διαλεχτική ἑνότητα πού ἡ μιά ὠθεῖ καί ἀναπτύσσει τήν ἄλλη, ἀποτελώντας ἕνα ἑνιαῖο, διαλεχτικό σύνολο. Κατοχή τῆς μαρξιστικῆς-λενινιστικῆς θεωρίας, διδάσκει ὁ Στάλιν, πάει νά πεῖ νά τήν ἀναπτύσσεις, νά τήν κινεῖς μπροστά.

γ) Μᾶς ἔμαθε ὅτι ἡ πάλη ἐνάντια στά μικροαστικά κόμματα πού θέλουν νά κρατοῦν τίς μάζες ἐφεδρεία τῆς ἀστικῆς τάξης εἶναι ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιά νά ἐξασφαλιστεῖ ἡ ἐπαναστατική προλεταριακή ἑνότητα, τό ἑνιαῖο μέτωπο πάλης ὅλων τῶν ἐργαζομένων σάν τό βάθρο, τό θεμέλιο τῆς ἐπιτυχίας, τῆς νίκης.

δ) Μᾶς δίδαξε ὅτι χωρίς τήν πάλη ἐνάντια στόν ὀπορτουνισμό στίς ἴδιες τίς γραμμές μας, δέ μπορεῖ νά δημιουργηθεῖ πρωτοπόρο, ἐπαναστατικό κόμμα. Ἔτσι πέρασε τήν παιδική του ἡλικία καί ἀντρώνει καί τό ΚΚΕ.

«Κύριο κίνδυνο ἀποτελεῖ ἐκείνη ἡ παρέκκλιση πού ἐνάντιά της σταμάτησαν νά ἀγωνίζονται καί πού τῆς ἐπέτρεψαν ἔτσι νά αὐξήσει καί νά γίνει κρατικός κίνδυνος».

Ἰδιαίτερα στή μπόρα πού περνᾶμε σήμερα ἐμεῖς οἱ κομμουνιστές τῆς Ἑλλάδας δέν πρέπει νά ξεχνᾶμε τήν ἐντολή αὐτή τοῦ σ. Στάλιν.

ε) Μᾶς ἔμαθε νάμαστε ἀγωνιστές χωρίς κομπασμούς καί ὑπεροψία: Νά ἀναγνωρίζουμε καί νά κριτικάρουμε ἀνοιχτά τά

λάθη καί τίς ἀδυναμίες μας. Ἡ θαρραλέα μπολσεβίκικη αὐτο-
κριτική εἶναι νικητήρια δύναμη γιά τό ΚΚΕ, ζωογόνα πηγή
πολιτικῆς ὡρίμανσης.

στ) Μᾶς ἔμαθε ὅτι ἡ σύνδεση μέ τό λαό, τό νά διδασκό-
μαστε ἀπ' τίς μάζες ὅταν τίς ὀργανώνουμε καί τίς ὁδηγᾶμε
στούς ταξικούς ἀγῶνες, τό νά ἀκοῦμε προσεχτικά τή φωνή τοῦ
λαοῦ εἶναι ζήτημα ζωῆς γιά θανάτου γιά τό ΚΚΕ.

ζ) Μᾶς ἔμαθε ὅτι ὅταν οἱ κομμουνιστές καταπιάνονται μέ
τά καθημερινά ζητήματα τῶν μαζῶν, ὀργανώνουν καί καθοδη-
γοῦν τούς ἀγῶνες τους γι' αὐτά, καταχτοῦν τίς μάζες καί μέ-
σα στήν πάλη τίς πείθουν μέ τήν ἴδια τους τήν πεῖρα ὅτι πρέ-
πει νά συνδυάζουν τούς οἰκονομικούς καί πολιτικούς ἀγῶνες,
νά ἀνεβαίνουν ἀπ' τίς κατώτερες στίς ἀνώτερες μορφές πάλης,
μέχρι τόν ἔνοπλο ἀγώνα γιά τήν ἀνατροπή τῆς ἐξουσίας τῶν
ἐκμεταλλευτῶν.

η) Ὁ Στάλιν μᾶς ἔμαθε νά πολεμᾶμε. Καταχτώντας τή
σταλινική στρατηγική καί ταχτική ἀφομοιώνουμε τήν ἐπιστή-
μη τῆς νίκης.

θ) Μᾶς δίδαξε τή μπολσεβίκικη ἐπαγρύπνηση, βασικό ἐφό-
διο στόν ἐξοπλισμό τοῦ κομμουνιστῆ, στήν πάλη του ἐνάντια
στούς ἐκμεταλλευτές, τά ὄργανα καί τούς πράχτορές τους, ἰδιαί-
τερα γιά μᾶς τώρα μέσα στίς συνθῆκες τῆς πιό δύσκολης καί
ἀνελέητης δουλιᾶς, μέσα στίς συνθῆκες τῆς ἀστοτσιφλικάδικης
παρανομίας. Ὅλοι θυμόμαστε τά λόγια τοῦ Στάλιν ἀπ' ἀφορμή
τή δολοφονική ἀπόπειρα κατά τοῦ σ. Τολιάτι, λόγια γιομάτα
ἀγάπη γιά τόν Τολιάτι, ὀργή γιά τούς δολοφόνους καί ἐπιτίμηση
γιατί δέν εἶχαν παρθεῖ τά ἀναγκαῖα μέτρα ἐπαγρύπνησης.

ι) Ὁ Στάλιν μᾶς διδάσκει νάμαστε διεθνιστές. Τό συμφέ-
ρον τῆς ἐπανάστασης στήν Ἑλλάδα εἶναι ἀδιάρηχτα συνδεμέ-
νο καί ἐξαρτᾶται ἀπ' τήν πρόοδο καί τίς καταχτήσεις πού κά-
θε φορά ἔχει τό παγκόσμιο κομμουνιστικό κίνημα. Τό διεθνι-
στικό καθῆκον μᾶς ἐπιβάλλει ἀνειρήνευτη πάλη ἐνάντια στό
μεγαλοελλαδίτικο σωβινισμό καί τίς τοπικές ἐθνικιστικές πα-
ρεκκλίσεις. Ἡ προσήλωση καί ἡ ἀγάπη πρός τή Σοβιετική
Ἕνωση ἀποτελεῖ τό ἀκρογωνιαῖο ἀγκωνάρι τοῦ προλεταριακοῦ
διεθνισμοῦ.

Αὐτά μᾶς διδάσκει ὁ Στάλιν. Τή διδασκαλία του αὐτή πρέπει νά τήν ἀφομοιώσουμε δημιουργικά, νά τή διδασκόμαστε ἀπ' τή ζωή καί ἀπ' τά ἔργα του. Μιά βασική προϋπόθεση γι' αὐτό εἶναι νά μάθουμε τή ρούσικη γλώσσα. Τήν καλή προσπάθεια πού κάνουν πρός τήν κατεύθυνση αὐτή πολλά στελέχη καί μέλη μας πρέπει νά τήν ἐνθαρρύνουμε ὁλόπλευρα καί νά τή γενικεύσουμε.

Περνᾶμε σήμερα πολλές δυσκολίες καί σκληρή δοκιμασία. Χιλιάδες καί χιλιάδες κομμουνιστές καί ἀγωνιστές τοῦ λαοῦ παλαίβουν κάτω ἀπ' τίς πιό δύσκολες συνθῆκες, δίνουν τή ζωή τους μά τά βγάζουν πέρα παλικαρίσια, μένουν πιστοί στό κόμμα τους, στήν ὑπόθεση τοῦ λαοῦ, ἀκλόνητοι στρατιῶτες τοῦ Στάλιν.

Μπροστά στό ἐχτελεστικό ἀπόσπασμα οἱ ἀγωνιστές πεθαίνουν μέ τό ὄνομα τοῦ Στάλιν στό στόμα. Νά μερικές περιγραφές γιά τήν ἀγάπη καί προσήλωση τοῦ λαοῦ μας στό Στάλιν.

1946. Στόν Ἕβρο τρομοκρατία βαριά, ξύλο, βιασμοί, ἐξορία. Μπλοκάρουν τούς Μεταξάδες οἱ φασίστες, ἔρευνα παντοῦ καί ὁμαδικές συλλήψεις. Σ' ἕνα σπίτι εἶναι μόνη της μιά κοπέλα 16 χρονῶν. Σπάζουν, ρημάζουν τό φτωχικό σπιτικό. Ἀπό μιά σχισμάδα τοῦ παραθυρόφυλλου βγάζουν οἱ χαφιέδες τή φωτογραφία τοῦ Στάλιν, κομμένη ἀπό ἐφημερίδα καί προσεχτικά τυλιγμένη μέ χαρτί. «Ἄς ἔρθει νά σέ σώσει βουλγάρα, θά σέ φᾶμε!», βρίζουν οἱ φασίστες. Μά ἡ κοπέλα δέν ἀκούει, ρίχνεται φωνάζοντας νά γλυτώσει ἀπό τά χέρια τους τήν ἀκριβή φωτογραφία, τό φυλαχτό της.

Τή χτυποῦν ὅλοι μαζί, τά αἵματα πλημμυροῦν τό πρόσωπό της, μ' αὐτή παλαίβει. Σχίζουν μέ λύσσα τή φωτογραφία οἱ χαφιέδες καί ρίχνονται στό κορίτσι μέ κλωτσιές καί φοβέρες. Στηλώνει ἐκείνη τό κορμί της καί τούς φωνάζει: «Τή φωτογραφία τή σχίσατε, μά τό Στάλιν τόν ἔχουμε ὅλοι μέσα στήν καρδιά μας. Ἀπό κεῖ κανένας δέ μπορεῖ νά τόν βγάλει». Ἡ φλογερή ἀγάπη στό Στάλιν ἔδωσε δύναμη καί ἡρωισμό στή μικρή ἀγωνίστρια, ὅπως ἀντρώνει καί ἐμψυχώνει ὅλους μας.

Βογγάει ἡ σκλαβωμένη πόλη κάτω ἀπ' τήν καινούργια κατοχή, μά ἀλύγιστη παλαίβει. Ὁ σ. Γιώργης Λάμπρου μέ τή

γυναίκα του Παναγιώτα δουλεύουν στόν παράνομο μηχανισμό. Ἔχουν πολύ καιρό νά δοῦν τό φῶς τοῦ ἥλιου, τά μέσα λιγοστά. Μιά γραφομηχανή κι ἕνας πολύγραφος· μά οἱ προκηρύξεις καί τά φυλλαδιάκια μέσα ἀπ' τήν κρύπτη τους ἁπλώνουν σ' ὅλη τήν πόλη φῶς καί ζωή γιά τούς σκλάβους. Μαζί τους εἶναι καί τό κοριτσάκι τους 4 χρονῶν. Ἡ ὑγεία τοῦ παλιοῦ ἀγωνιστῆ δέν πάει καλά, λυώνει σιγά-σιγά κι ἕνα βράδυ ξαφνικά πεθαίνει. Στούς δρόμους παραφυλάει ὁ φασισμός, δέν μποροῦν νά φωνάξουν κανένα σύντροφό του. Θά περιμένουν ὥς αὔριο πού θἄρθει ὁ σύνδεσμος. Κλαίει σιγανά ἡ γυναίκα του, τόν καλό της σύντροφο, τόν πατέρα τοῦ παιδιοῦ της. Τό κοριτσάκι πού τήν κοίταζε βουρκωμένο πλησιάζει καί τῆς λέει: «Μήν κλαῖς μαμά, στεῖλε τό πουλάκι στόν καλό παπού, τό Στάλιν, νά τοῦ πεῖ κι αὐτός θά μᾶς στείλει γιατρικό γιά τό μπαμπά, σπίτι καλό, ψωμί πολύ καί μένα μιά μεγάλη κούκλα».

Ἤξερε κι αὐτό ἀπ' τίς ἱστορίες πού τοῦ ἔλεγε ὁ πατέρας του ποιός πονάει γιά ὅλους καί ἡ μικρή ψυχούλα του στράφηκε στό μεγάλο πατέρα τοῦ κόσμου.

Ἡ μαχήτρια τοῦ ΔΣ Βάσω Μαντζιαράκη, 17 χρονῶν, στήν ταξιαρχία εἰδικοτήτων ἀπ' τό χωριό Βάλτο, γράφει στό σ. Στάλιν: «Οἱ χιτλερικοί σκότωσαν τόν πατέρα μου. Οἱ ἀμερικάνοι μέ τούς μοναρχοφασίστες τήν ἄνοιξη τοῦ 1949 σφάξαν στήν πλατεία τοῦ χωριοῦ μας τή μάνα μου καί τά τρία μου ἀδερφάκια ἀπό 6 ὥς 12 χρόνων. Πόνεσα πολύ μά δέ μποροῦν νά μέ κάνουν ὀρφανή, γιατί ἔχω ἐσένα πατέρα μου, σύντροφε Στάλιν. Μέ τό ὄνομά σου στήν καρδιά μου θ' ἀγωνίζομαι ὥς τή νίκη».

Ἕνας μαχητής τοῦ ΔΣ, ξεκινώντας μέ τό τμῆμα του γιά τή μάχη, εἶπε στούς συντρόφους του: «ἄν σκοτωθῶ, σύντροφοι, στή μάχη, νά πάρετε τό κομματικό μου βιβλιάριο. Ἀνοῖξτε το, θά βρεῖτε μέσα κάτι πού εἶναι τό ἀκριβώτερο πού ἔχω στόν κόσμο. Φυλάξτε το, δέ θέλω νά τ' ἀγγίξουν φασίστες».

Στή μάχη μιά σφαίρα βρῆκε τό παλικάρι στό στῆθος. Ἀπό τή ματωμένη τσέπη του βγάλανε οἱ σύντροφοί του τό κομματικό βιβλιάριο, τό ἄνοιξαν καί βρῆκαν μιά φωτογραφία τοῦ Στάλιν.

Εἶναι ὅμως καί ὁρισμένοι πού μπροστά στίς δυσκολίες καί στά ἐμπόδια λυγοῦν καί ταλαντεύονται. Ὁ Στάλιν μᾶς διδάσκει ὅτι μόνο ἐνάντια στίς δυσκολίες ἀτσαλώνονται τά πραγματικά στελέχη. Καί ἡ ζωή καί τό ἔργο του εἶναι βεβαίωση τῶν ἔργων του. Ὅταν συναντᾶμε δυσκολίες, στήν παράνομη κυρίως δουλιά, δυσκολίες πού καμιά φορά φαίνονται ἀνυπέρβλητες, ἄς θυμόμαστε τό Στάλιν. Πόσες φορές τόν πιάσαν! Πάντα τούς ἔφευγε καί πάντα ξαναγύρνοῦσε στήν παράνομη δουλιά. Πόσα ἐμπόδια ἀντάμωνε κάτω ἀπ' τό τσαρικό καθεστώς καί τήν τρομοκρατία τῆς Ὀχράνα! Τά δάμαζε ὅλα μέ τό ἀτσάλι τῆς θέλησής του καί πάντα ἔβγαινε νικητής.

Ὑπάρχουν καί ἄλλοι πού σπᾶνε καί προδίνουν. Γι' αὐτούς πρέπει νἄμαστε τό ἴδιο ἀμείλιχτοι καί ἀδυσώπητοι ὅπως καί ὁ Στάλιν ἐνάντια στούς ἐχθρούς τοῦ λαοῦ.

Οἱ κομμουνιστές τῆς Ἑλλάδας πρέπει νά γράψουν ἄσβηστα στήν καρδιά τους τ' ἀθάνατα λόγια τοῦ Στάλιν, πού πρόφερε πρίν ἀκόμα ταφεῖ ὁ Λένιν, στίς 26 τοῦ Γενάρη τοῦ 1924, δίνοντάς του ἐκ μέρους τοῦ κόμματος τό μπολσεβίκικο ὅρκο:

«Ἐμεῖς οἱ κομμουνιστές εἴμαστε ἄνθρωποι ἀπό εἰδικό σκαρί. Εἴμαστε φτιαγμένοι ἀπό εἰδικό ὑλικό. Εἴμαστε αὐτοί πού ἀποτελοῦμε τό στρατό τοῦ μεγάλου προλεταριακοῦ στρατηγοῦ, τό στρατό τοῦ σ. Λένιν. Δέν ὑπάρχει ἀνώτερο ἀπ' τήν τιμή ν' ἀνήκεις σ' αὐτό τό στρατό. Δέν ὑπάρχει ἀνώτερο ἀπ' τό ὄνομα τοῦ μέλους τοῦ κόμματος πού ἱδρυτής καί καθοδηγητής του εἶναι ὁ σ. Λένιν. Δέ μπορεῖ ὁ καθένας νἆναι μέλος τέτιου κόμματος. Δέ μπορεῖ ὁ καθένας νά ἀντέξει στίς κακουχίες καί στίς μπόρες πού συνδέονται μέ τό ν' ἀνήκεις σέ τέτιο κόμμα. Παιδιά τῆς ἐργατικῆς τάξης, παιδιά τῆς ἀνέχειας καί τῆς πάλης, παιδιά ἀπίστευτων στερήσεων καί ἡρωικῶν προσπαθειῶν, νά ποιοί, πρίν ἀπ' ὅλα, πρέπει νἆναι μέλη τέτιου κόμματος».

Μόνο ὅταν καί μεῖς ἀνταποκριθοῦμε σ' αὐτή τήν ἀποστολή τοῦ κομμουνιστῆ πού διαγράφεται στό σταλινικό ὅρκο θά τά βγάλουμε ἄξια πέρα.

Τό ΚΚΕ περνᾶ τώρα καινούργια μπόρα. Πάθαμε μιά σοβαρή ἧττα. Ὅμως ἡ κατάσταση στήν Ἑλλάδα παραμένει πάντα κρίσιμη γιά τό μοναρχοφασισμό καί τήν ἀμερικανοκρατία γιατί δέ μποροῦν νά λύσουν κανένα λαϊκό ζήτημα. Τό οἰκονομικό

χάος ἐπεκτείνεται ἀκριβῶς ἐξ αἰτίας τῆς ἀμερικάνικης ἐπέμβασης. Οἱ ἀπεργίες τῶν ἐργατῶν, τῶν ἰδιωτικῶν, τραπεζιτικῶν καί δημοσίων ὑπαλλήλων, πῆραν μιά πρωτοφανῆ ἔκταση καί ἀγκάλιασαν ἑκατοντάδες χιλιάδες μισθωτούς. Οἱ ἀμερικανόπληκτοι ἀγρότες ἐγκαταλειμμένοι καί πεινασμένοι βρίσκονται στήν πιό ἄθλια κατάσταση. Ἡ ἐξαθλίωση τῆς ἀγροτιᾶς προχωρεῖ καί παίρνει ἄγνωστες ὥς τά σήμερα διαστάσεις γιατί ληστεύουν τά προϊόντα της οἱ διάφοροι κεφαλαιοκρατικοί, ντόπιοι, ἀμερικάνικοι καί ἐγγλέζικοι ὀργανισμοί. Τά μικροαστικά στρώματα πνίγονται καί αὐτά πιασμένα στή μέγγενα τοῦ μεγάλου κεφαλαίου καί τσακισμένα ἀπ' τήν ἀβάσταχτη φορολογία. Τά 50% τῶν ἐργατῶν καί ὑπαλλήλων εἶναι ἄνεργοι. Ἡ ἁρπαγή ἐπεχτάθηκε καί στά ἀσφαλιστικά τους ταμεῖα. Ἑκατοντάδες χιλιάδες ἀνάπηροι, τραυματίες καί συνταξιοῦχοι εἶναι πεταμένοι καί ζοῦν ἀπ' τά λίγα ψίχουλα πού τούς δίνει ἡ «εὐσπλαχνία» τῶν ἀρχόντων. Ἑκατοντάδες χιλιάδες φαντάροι, ἐθνοφρουρίτες καί μάυδες ζητοῦν νά πᾶν στά σπίτια τους ὅπου ὅμως τούς περιμένει ἡ ἐγκατάλειψη, τά ἐρείπια, ἡ πεῖνα. Δεκάδες χιλιάδες ἁρπαγμένα ἀπ' τίς μανάδες τους παιδιά φυτοζωοῦν καί ἐξευτελίζονται στά κάτεργα τῆς Φρίκης. Πολλές δεκάδες χιλιάδες ἀγωνιστές τοῦ λαοῦ στά στρατόπεδα, στά μπουντρούμια, τά μακρονήσια, τίς φυλακές καί τίς ἐξορίες. Οἱ καταχρήσεις, οἱ κλεψιές, τά λαθρεμπόρια, πού γιομίζουν τή ζωή τῶν πλουτοκρατῶν, δίνουν τό βαθμό τῆς σαπίλας καί τῆς κατάπτωσης μέσα στίς κυρίαρχες τάξεις. Ὁ μοναρχοφασισμός καί ἡ ἀμερικανοκρατία μόνο ἀφανισμό καί λιμοχτονία μποροῦν νά ἐξασφαλίσουν.

Φουντώνει καί ξεσπᾶ πανελλαδικά ἡ παλλαϊκή ἀγανάχτηση, πού καμιά τρομοκρατία, ὅσο αἱματηρή καί δολοφονική καί ἄν εἶναι, δέ μπορεῖ νά τή σταματήσει. Ἐνῶ τά ἔνοπλα τμήματα τῶν λαϊκῶν ἐκδικητῶν προβάλλουν ἡρωική ἀντίσταση στά ἐξοντωτικά σχέδια τοῦ ἐχθροῦ καί ἀποτελοῦν φάρο ἐλπίδας γιά τόν πολυβασανισμένο λαό μας. Πάνω στή βάση αὐτή καί μπροστά στό οἰκονομικό χάος πού ἡ θηλιά του σφίγγει ὅλο καί πιό πολύ μεγαλώνουν οἱ φαγωμάρες καί οἱ καυγάδες μέσα στό

μοναρχοφασιστικό στρατόπεδο καί ὁλοένα καί πιό καθαρά διαφαίνεται ὅτι τό παλάτι καί οἱ ξένοι ἐμπνευστές του προσανατολίζονται κάθε μέρα καί πιό πολύ πρός μιά στρατοκρατική φασιστική δικτατορία μέ φασουλή τόν Παπάγο, ἐνῶ τά λεγόμενα κοινοβουλευτικά κόμματα δέ συμφωνοῦν γιατί μιά δικτατορία θά σήμαινε τόν παραμερισμό τους ἀπό τό λουφέ τῆς ἐξουσίας. Παρατηρεῖται μιά δραστηριότητα καί κινητοποίηση σ' ὁλόκληρο τό φασιστικό στρατόπεδο ὅπου μεταξικά ἀποβράσματα καί νεοφασιστικά φυντανάκια μέ τή σύμπραξη καί τῆς χρεωκοπημένης καί ἐξευτελισμένης ΣΚ-ΕΛΔ τοῦ Σβώλου καί τοῦ Τσιριμώκου καί τοῦ νεκροαναστημένου τροτσκισμοῦ, λογαριάζουν μέ τήν ξέθωρη καί φτηνή δημαγωγία τους νά ἐκμεταλλευτοῦν τή λαϊκή ἀγανάχτηση πρός ὄφελός τους.

Παράλληλα ὅμως ἔχουμε δραστηριοποίηση καί συγκέντρωση τῶν δυνάμεων τόσο στά δεξιά δημοκρατικά στοιχεῖα, πού ἔμειναν λίγο-πολύ ἔξω ἀπ' τό τετράχρονο μοναρχοφασιστικό δολοφονικό ὄργιο, ὅσο, πράγμα πού εἶναι καί τό πιό χαρακτηριστικό, καί μέσα σέ ὅλους τούς συνεπεῖς δημοκρατικούς παράγοντες καί ὀργανώσεις πού ἀντλοῦν τή δύναμή τους καί στηρίζονται στό πλατύ λαϊκό κίνημα πού θέλει καί παλαίβει γιά τή λευτεριά, τή δημοκρατία, τήν ἐθνική ἀνεξαρτησία καί τήν εἰρήνη.

Εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι ἕνα πανδημοκρατικό μέτωπο πάλης, πού θά περιλάβει ὅλες τίς δυνάμεις, ὀργανώσεις καί παράγοντες πού θέλουν τή δημοκρατία καί τήν εἰρήνη καί θά προβάλει ἕνα πρόγραμμα πού θά ἱκανοποιεῖ τά λαϊκά δίκαια, μπορεῖ νά φράξει ἀποφασιστικά τό δρόμο σέ κάθε φασιστική ἰδεολογία καί ὀργάνωση, σέ κάθε στρατοκρατοφασιστική δικτατορική κίνηση καί νά παλαίψει ἀποτελεσματικά γιά τόν ἐκδημοκρατισμό τῆς χώρας καί τήν ἀνακούφιση τοῦ λαοῦ ἐνάντια σέ ὅλο τόν παλιό, χρεωκοπημένο καί πουλημένο πολιτικό κόσμο, πού μόνο στήν πλουτοκρατία καί στούς ἀμερικανοάγγλους ἐπιδρομεῖς δούλεψε καί δουλεύει βγάζοντας τήν Ἑλλάδα στό σφυρί στό ἀγγλοσαξονικό ἰμπεριαλιστικό δημοπρατήριο.

Βασική προϋπόθεση γιά νά δημιουργηθεῖ καί γιά νά ριζώσει στό λαό τό πανδημοκρατικό αὐτό μέτωπο εἶναι νά περιλά-

βει τό ΚΚΕ. Ὁποιαδήποτε δημοκρατική ἤ δῆθεν δημοκρατική προσπάθεια στήν Ἑλλάδα δίχως τό ΚΚΕ δέ μπορεῖ νά σταθεῖ καί νά ζήσει, δέ μπορεῖ νά κερδίσει τό λαό καί μοιραῖα θά καταλήξει σέ παρακλάδι καί κινούμενο τῆς πλουτοκρατίας, τοῦ μοναρχοφασισμοῦ, τῆς δικτατορικῆς κίνησης τοῦ Παπάγου.

Καί συνεργασία μέ τό ΚΚΕ σημαίνει συνεπῆ δημοκρατική πάλη γιά τήν ἐθνική ἀνεξαρτησία μέ τήν ἀποχώρηση ὅλων τῶν ξένων ἀπ' τήν Ἑλλάδα. Πάλη ἐνάντια σέ κάθε φασιστική ἰδεολογία-ὀργάνωση-κίνηση γιά μιά πραγματικά δημοκρατική ἐσωτερική ζωή καί ἀνάπτυξη.

Πάλη γιά δίχως ὅρους γενική ἀμνηστία. Πάλη γιά μιά ἔντιμη δημοκρατική εἰρήνευση στό ἐσωτερικό, γιά τήν εἰρήνη σ' ὅλο τόν κόσμο.

Πάλη γιά μιά φιλειρηνική-δημοκρατική ἐσωτερική πολιτική.

Πάλη γιά μιά καλύτερη ζωή γιά ὅλους τούς ἐργαζόμενους.

Μόνο πάνω σέ μιά τέτια βάση μπορεῖ νά στηριχτεῖ μιά γερή καί συνεπής δημοκρατική προσπάθεια στήν Ἑλλάδα.

Καί μόνο ἕνας γερός δημοκρατικός συνασπισμός, πού θά στηρίζεται στήν ὁλόπλευρη πάλη τοῦ λαοῦ μπορεῖ νά ἐπιβάλει τήν ἀποκατάσταση τῶν δημοκρατικῶν ἐλευθεριῶν καί τή διεξαγωγή πραγματικά λεύτερων ἐκλογῶν.

Ὅλοι ὅσοι πονᾶν τόν τόπο μας πρέπει νά καταλάβουν ὅτι ἄλλος δρόμος γιά νά περισωθεῖ ὅ,τι ἀκόμα εἶναι δυνατό ἀπ' τό μοναρχοφασιστικό ὄλεθρο καί τήν ἀπειλή μιᾶς φασιστικῆς στρατοκρατικῆς δικτατορίας δέν ὑπάρχει.

Τό ΚΚΕ, ὅλα τά κόμματα, ὀργανώσεις καί πρόσωπα πού συνεργάζονται μαζί του, στάθηκαν πάντα οἱ πιό συνεπεῖς καί ἀληθινοί δημοκράτες καί δόσαν γιά τήν ὑπόθεση τοῦ λαοῦ ἄπειρες θυσίες. Δέν ὑπάρχει δύναμη στόν κόσμο πού νά μπορεῖ νά τούς ἀποκλείσει ἀπ' τήν πολιτική ζωή τῆς χώρας γιατί ζοῦν μέσα στό λαό, συνδέονται μέ τό λαό, ἐκφράζουν τούς πόθους του, ὀργανώνουν καί καθοδηγοῦν τούς ἀγῶνες του, ἀποτελοῦν μέ τό λαό ἕνα σῶμα καί μιά ψυχή.

Ὀνειρεύονται μερικά μαῦρα μυαλά νά σβήσουν τό ΚΚΕ ἀπ' τή ζωή. Καί ἐπειδή καταλαβαίνουν ὅτι αὐτό εἶναι ἀδύνατο, κινητοποιοῦν τώρα, ἀκολουθώντας τή χρεωκοπημένη συντα-

γή τοῦ Μανιαδάκη, ὅλα τά ἀποβράσματα καί τά καθάρματα
τῆς ἀποστασίας καί προδοσίας, τοῦ χαφιεδισμοῦ καί τῆς λιπο-
ψυχίας, πού διώχτηκαν ἀπ' τό ΚΚΕ καί ἀπ' τό πρωτοπόρο δη-
μοκρατικό κίνημα τῆς χώρας καί ἀεροκοπανοῦν καί φαντάζον-
ται ὄχι τόσο ὅτι θά διασπάσουν τό ΚΚΕ, μά ὅτι θά παρασύ-
ρουν ἕνα μέρος ἀπ' τούς ὀπαδούς του, σκαρώνοντας «κομμου-
νιστές» τοῦ Ρέντη ἤ τοῦ Παπάγου ἤ ἀκόμα καί τοῦ ἀρχιχα-
φιέ Τίτο, πιστεύοντας ὅτι μποροῦν ἔτσι νά θολώσουν τά νερά.
Δείχνει καί αὐτό τήν ἀπελπισία καί τή σύγχυσή τους. Δέ σω-
φρονίζονται οὔτε κι ἀπ' τό πάθημα τῶν Μεταξᾶ-Μανιαδάκη,
πού τά κατάφεραν μέ τίς μέθοδές τους νά βοηθήσουν τό ΚΚΕ
νά ξεκαθαριστεῖ ἀπ' τά δειλά καί ἀνάξια στοιχεῖα καί νά βγεῖ
ἀπ' τή δοκιμασία τῆς βασιλομεταξικῆς δικτατορίας τό πιό με-
γάλο κόμμα, τό κόμμα ὅλου τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ. Πάντα βρί-
σκονται ὁρισμένα παλιοτόμαρα πού πουλιῶνται, πού λυγίζουν
καί γίνονται ὄργανα τῶν ἐκμεταλλευτῶν ἐνάντια στούς ἐργα-
ζόμενους. Ὅμως ὁ λαός χαντακώνει μέ τήν καταφρόνια του
τά σκουλίκια αὐτά. Καί ἐμπιστεύεται καί ἀκολουθεῖ τούς ἀκα-
τάβλητους ἥρωες ἀγωνιστές του. Καί τό ΚΚΕ, ἀτσαλωμένο καί
ἀντρωμένο στόν ἀγώνα καί στίς δυσκολίες, πάντα βγαίνει πιό
γερό καί πιό τρανό, ὅσο πιό σκληρή εἶναι ἡ δοκιμασία.

Ἡ Ἑλλάδα βρίσκεται σέ καινούργιο κύκλο μεγάλων κοι-
νωνικῶν συγκρούσεων. Καί οἱ κουκουέδες ἀνασκουμπώνονται
καί πάλι, ἀναδιοργανώνουν τίς δυνάμεις, χτίζουν τίς ὀργανώσεις
τους καί ρίχνονται πιό ἀποφασιστικοί παρά ποτέ στή δουλιά,
στόν ἀγώνα.

Ἕνα σκοπό ἔταξαν στή ζωή τους: νἆναι πάντα ἄξιοι τοῦ
μεγάλου δασκάλου των, τοῦ Στάλιν. Φοιτοῦν στό σχολειό τοῦ
Στάλιν. Διδάσκονται ἀπ' τό Στάλιν. Μελετᾶν τό Στάλιν. Παίρ-
νουν τό νόημα τῆς διδασκαλίας του καί γεννοῦν τόν κουκουέ-
δικο μπολσεβικισμό, πιστοί στό μαρξισμό-λενινισμό, ἐνάντια σέ
κάθε νεκρό γράμμα καί δογματισμό πού τόσο ἀμείλιχτα χτύ-
πησε καί πολέμησε ὁ Στάλιν.

Καθοδηγούμαστε ἀπ' τήν πιό πρωτοπόρα ἐπαναστατική θε-
ωρία καί ἀνήκουμε στόν πιό πρωτοπόρο ἐπαναστατικό στρατό,
στόν κομμουνισμό. Γι' αὐτό καί ἐνάντια σ' ὅλα τά ἐμπόδια, τή

μοναρχοφασιστική ἀντίδραση καί τήν ἀμερικανοαγγλική ἰμπεριαλιστική ἐπέμβαση, ἡ νίκη μας εἶναι σίγουρη.

Εἴμαστε οἱ στρατιῶτες τοῦ Στάλιν στήν Ἑλλάδα. Καί τό μεγαλύτερο εὐτύχημα γιά τήν ἀνθρωπότητα ὁλόκληρη καί γιά μᾶς τούς ἕλληνες, γιά τό λαό τῆς Ἑλλάδας, εἶναι ὅτι μετά τό θάνατο τοῦ Λένιν ἔχουμε τό Στάλιν.

—Ζήτω τό Μπολσεβίκικο Κόμμα!

—Πιό ψηλά τή σημαία τοῦ μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ!

—Ζήτω ὁ Μεγάλος Στάλιν!

ΜΕΡΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΜΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ

Λόγος στήν 7η Ὁλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ
Μάης 1950

I

Σύντροφοι,

Ὁ σ. Βλαντᾶς ἔκανε μιά σοβαρή προσπάθεια νά συγκεντρώσει καί ταχτοποιήσει τά οἰκονομικά, πρῶτ' ἀπ' ὅλα στοιχεῖα καί νά μᾶς δόσει μιά καθαρή εἰκόνα γιά τήν κατάσταση σήμερα στή μοναρχοφασιστική Ἑλλάδα, κάτω ἀπ' τό καθεστώς τῆς ἀμερικανοκρατίας. Ἡ εἰσήγηση στή βάση της ἐγκρίθηκε στό ΠΓ. Πρέπει ὅμως τά οἰκονομικά κυρίως στοιχεῖα νά ἐλεγχθοῦν πιό προσεχτικά—νά δουλευτοῦν, νά νοικοκυρευτοῦν.

Τί θέλουμε νά δείξουμε μέ τά οἰκονομικά στοιχεῖα;

α) Τό ἐπίπεδο τῆς παραγωγῆς συγκριτικά μέ τά προηγούμενα χρόνια καί τό προπολεμικό ἐπίπεδο.

β) Τή γενική οἰκονομική κατάσταση στή χώρα.

γ) Τήν κατάσταση τῶν μαζῶν.

δ) Τή διαφορά μέ τίς βαλκανικές, πρῶτ' ἀπ' ὅλα, ΛΔ πού μ' αὐτές προπολεμικά στό γενικό ἐπίπεδο ἀνάπτυξης στεκόμασταν δίπλα-δίπλα. Ἐγώ θά προτιμοῦσα μιά πιό λεπτομερειακή σύγκριση μέ τή ΛΔ τῆς Ἀλβανίας, πού προπολεμικά στεκότανε πιό πίσω ἀπό μᾶς. Ἡ τέτια σύγκριση θἄταν πολύ διδαχτική.

Τί θέλουμε ν' ἀποδείξουμε ὅταν κάνουμε μιά τέτια ἀνάλυση τῶν οἰκονομικῶν στοιχείων;

α) Τά καταστρεφτικά γιά τήν Ἑλλάδα ἀποτελέσματα τῆς ἀμερικάνικης καί τῆς ἐγγλέζικης «βοήθειας».

β) Τήν οἰκονομική καταβαράθρωση τῆς ἀστοτσιφλικάδικης Ἑλλάδας.

γ) Τήν ἀκατάπαυστη ἐξαθλίωση τῶν ἐργαζομένων μαζῶν καί τή θεμελιακή ἀντίθεση ἀνάμεσα στό λαό καί τήν πλουτοκρατία.

δ) Τή ριζική διαφορά μέ τίς ΛΔ καί τά αἴτιά της. Γιατί ἡ 'Ελλάδα πού ἀκολουθεῖ τό δρόμο τῆς ἀμερικανοκρατίας βαδίζει ἀπ' τό κακό στό χειρότερο καί γιατί στίς ΛΔ—ὅπου ὁ λαός ἔγινε ἀφέντης στόν τόπο του—ἀπό χρόνο σέ χρόνο μεγαλώνει τό ἐπίπεδο παραγωγῆς, αὐξαίνει ἡ δύναμή τους, ἀνεβαίνει ἡ εὐημερία τῶν λαῶν τους; 'Εξαιρετική σημασία γιά τό λαό μας ἔχει ἡ σύγκριση μέ τήν πιό καθυστερημένη προπολεμικά χώρα τῆς Εὐρώπης, τήν 'Αλβανία, πού κάτω ἀπ' τό καθεστώς τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας τράβηξε θαρραλέα μπροστά καί ἀφήνει πίσω σέ ὅλους τούς τομεῖς τήν 'Ελλάδα, πού μόνο περιφρονητικά μιλοῦσε πρίν γιά τήν «ἀρβανιτιά». Καί αὐτό, παρά τό γεγονός ὅτι ἡ ΛΔ τῆς 'Αλβανίας εἶναι ὁ κοινός στόχος τῆς ἀμερικανοαγγλικῆς πολιτικῆς, ἀντικείμενο ἀδιάκοπων προκλήσεων ἀπ' τούς μοναρχοφασίστες τῆς 'Αθήνας καί τούς προβοκάτορες τοῦ Βελιγραδιοῦ καί γεωγραφικά εἶναι σχεδόν ὁλότελα ἀπομονωμένη, τριγυρισμένη μόνο ἀπό ἐχθρούς.

Αὐτό τό συγκεκριμένο πολιτικό ἀποτέλεσμα πρέπει νά ἐπιδιώκει ἡ ἀνάλυση ἀπό μᾶς τῶν οἰκονομικῶν δοσμένων γιά τήν κατάσταση στήν ἀμερικανοκρατούμενη 'Ελλάδα.

II

Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΑΞΟΝΑ ΑΘΗΝΑ-ΒΕΛΙΓΡΑΔΙ ΚΑΙ ΤΟ ΔΙΚΟ ΜΑΣ ΚΑΘΗΚΟΝ

Στή βαλκανική ζωή συντελεῖται, ἤ καλύτερα ὁλοκληρώνεται τόν τελευταῖο καιρό ἕνα προτσές, ἡ δημιουργία τοῦ ἄξονα 'Αθήνα-Βελιγράδι, πού δείχνει ὅτι ἡ ἰμπεριαλιστική πολεμική ἀπειλή στή γωνιά αὐτή τῆς Εὐρώπης γίνεται σήμερα ὁλότελα χειροπιαστή. Στίς ἀποφάσεις τοῦ Γραφείου Πληροφοριῶν τῶν κομμουνιστικῶν καί ἐργατικῶν κομμάτων, τοῦ Νοέμβρη τοῦ 1949, δυό σημεῖα, τό ξεσκέπασμα γιά τίς πολεμικές προπαρασκευές τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ στρατοπέδου καί ἡ διαπίστωση ὅτι

ὁλοκληρώθηκε τό πέρασμα τῆς κλίκας τοῦ Τίτο-Ράνκοβιτς ἀπ' τόν ἐθνικισμό στό φασισμό καί στήν ἀνοιχτή προδοσία τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων τῆς Γιουγκοσλαβίας», φωτίζονται πεντακάθαρα ἀπ' τίς τελευταῖες ἐξελίξεις γύρω ἀπ' τόν ἄξονα 'Αθήνα-Βελιγράδι.

Στό πεδίο τῆς διεθνοῦς πολιτικῆς ὁ ἄξονας ἀποτελεῖ συγκεκριμένο βῆμα στήν ἀντισοβιετική καί ἀντιλαϊκοδημοκρατική πολιτική τοῦ ἀμερικάνικου ἰμπεριαλισμοῦ, βῆμα πού συμπληρώνει καί ἐπεκτείνει τό βορειοατλαντικό σύμφωνο καί πού στήν πιό ἄμεση ἐπιδίωξή του στρέφεται, πρῶτο, ἐνάντια στή Λαϊκή Δημοκρατία τῆς 'Αλβανίας, πού ἕλληνες μοναρχοφασίστες καί τιτικοί προβοκάτορες, σέ συνεργασία καί μέ τήν 'Ιταλία τοῦ Ντέ Γκάσπερι, θέλουν νά τή μοιραστοῦν. Καί, δεύτερο, ἐνάντια στή ΛΔ τῆς Βουλγαρίας πού σέ συνεργασία καί μέ τούς μπασιμπουζούκους τῆς "Αγκυρας πᾶνε νά τήν περισφίξουν καί νά τήν πιέσουν ἀκόμα πιό πολύ. Μέ τόν ἄξονα 'Αθήνα-Βελιγράδι, ἡ ἀμερικάνικη πολιτική στά Βαλκάνια ἀποχτᾶ ἕνα πιό εὐρύ πολεμικό ὁρμητήριο καί ἕνα καινούργιο ὅπλο στίς τυχοδιωχτικές στρατιωτικοπολεμικές προετοιμασίες της, τίς προετοιμασίες αὐτές πού τίς συμπληρώνει καί ἀπό ἄλλη πλευρά δείχνοντας, σύμφωνα καί μέ ἐπίσημες ἀνακοινώσεις τοῦ ἴδιου τοῦ "Ατσεσον, ἰδιαίτερη προτίμηση πρός τήν 'Ελλάδα-Τουρκία-'Ιράν, πού πάει νά τίς ἑνώσει μέ στρατιωτική ἀντισοβιετική συμμαχία κάτω ἀπ' τήν αἰγίδα της.

'Απ' τήν ἑλληνική, τή μοναρχοφασιστική πλευρά, ὁ ἄξονας αὐτός ἀποτελεῖ τή συγκεκριμένη μορφή τῆς πρόσδεσης τῆς 'Ελλάδας, στίς ἀντισοβιετικές καί ἀντιλαϊκοδημοκρατικές ἐπιδιώξεις τῆς ἀμερικάνικης πολιτικῆς στή χώρα μας. 'Ο φρεσκοξεφουρνισμένος ἄκαπνος στρατάρχης Παπάγος μιλᾶ γιά 500.000 καλά ἐξοπλισμένο ἑλληνικό στρατό, πού εἶναι τώρα ὁ μεγαλύτερος καί ὁ πιό ἐμπειροπόλεμος στή Δυτική Εὐρώπη καί πού θά χρησιμοποιηθεῖ γιά ἐξωελληνικούς σκοπούς. Καί φαίνεται ὅτι καί ὁ Πλαστήρας συμμερίζεται ἀπόλυτα τά σχέδια αὐτά τοῦ Παπάγου. Δέν τόν σωφρόνισε φαίνεται, ὅτι τό 1918 ἔσπασε καί ὁ ἴδιος προσωπικά τά μοῦτρα στήν Οὐκρανία. Παράλληλα, ἡ μόνη «ἀνοικοδόμηση» πού ἔκαναν οἱ γιάνκηδες στήν 'Ελλάδα εἶναι

οἱ πολλές δεκάδες συγχρονισμένα ἀεροδρόμια, ἡ τελειοποίηση τῶν λιμανιῶν, τό πυκνό δίχτυ στρατιωτικῶν αὐτοκινητόδρομων, οἱ ἀκατάπαυστες ἀσκήσεις τῶν ἑλληνικῶν ἐνόπλων δυνάμεων κάτω ἀπό ἀμερικάνικη ἐποπτεία, τά συνεχῆ γυμνάσια τῶν στόλων τῆς Ἀμερικῆς καί τῆς Ἀγγλίας στά ἑλληνικά νερά.

Γιά τόν ἑλληνικό λαό ὁ ἄξονας δέν ἀποτελεῖ μόνο μιά ἄμεση ἀπειλή ἐνάντια στήν ἐδαφική ἀκεραιότητα τῆς χώρας μέ τίς τιτικές βλέψεις πάνω στή Θεσσαλονίκη, τήν κοιλάδα τοῦ Ἀξιοῦ καί ὁλόκληρη τή Μακεδονία τοῦ Αἰγαίου, μά καί ἄμεσο κίνδυνο γιά σφαγή, γιατί μπάζει πρώτους τούς ἕλληνες στή μπούκα τῶν ἀμερικάνικων κανονιῶν. Ὕστερα ἀπό δέκα χρόνων ἀδιάκοπη ἰμπεριαλιστική κατοχή καί ἔνοπλο ἀγώνα, ὁ λαός τῆς Ἑλλάδας στέκει μπροστά σέ μιά καινούργια θανάσιμη ἀπειλή. Οἱ ἀμερικάνοι τόν προετοιμάζουν σάν τό πρῶτο θύμα τους στόν τυχοδιωκτικό πολεμικό ἀφηνιασμό τους, πού μόνο τόν ὁλοκληρωτικό ἀφανισμό προμηνύει γιά τή χώρα καί τό λαό μας.

Γιά τή χαφιεδική κλίκα Τίτο-Ράνκοβιτς καί Σία ὁ ἄξονας αὐτός ἐπισφραγίζει μιά προδοσία ἐνάντια στό δημοκρατικό ἀγώνα τοῦ λαοῦ τῆς Ἑλλάδας, προδοσία πού ἄρχισε στά 1943, ὅταν οἱ ἄγγλοι ἰμπεριαλιστές κατάλαβαν ὅτι ὁ ἐθνικοαπελευθερωτικός ἀγώνας στή χώρα μας, κάτω ἀπ' τήν καθοδήγηση τοῦ ΚΚΕ καί τοῦ ΕΑΜ, ἀποτελεῖ θανάσιμη ἀπειλή γιά τήν κυριαρχία τους, γιά τό καθεστώς τῶν λακέδων τους στήν Ἑλλάδα. Καί στόν πόλεμο πού κήρυξαν, στήν ἀρχή ὕπουλα, ἐνάντια στό ΚΚΕ, τό ΕΑΜ καί τόν ΕΛΑΣ, χρησιμοποίησαν ἀπ' τήν πρώτη στιγμή καί τή χαφιεδική σπεῖρα τοῦ Τίτο. Ἡ βασική ἐπιδίωξη τῆς ἐγγλέζικης πολιτικῆς ἦταν ν' ἀνατρέψει μέ ὅλα τά μέσα τή νίκη τῆς λαϊκῆς ἐπανάστασης στήν Ἑλλάδα. Καί ἄν αὐτό τελικά ἀποδείχνονταν ἀδύνατο, νά βάλει τόν Τίτο νά καταλάβει τή Θεσσαλονίκη καί τήν ἑλληνική Μακεδονία, τόσο γιά νά ἐπιβάλλει ἕναν ἀσφυχτικό κλοιό γύρω ἀπό μιά λεύτερη Ἑλλάδα, ὅσο καί γιά νά μήν ἐπιτρέψει μιά ἀπομόνωση τοῦ Τίτο ἀπ' τό νότο. Ἡ ἱστορία τοῦ Τίτο, ἀπ' τά 1943 καί δῶ, εἶναι, ἀνάμεσα στ' ἄλλα καί μιά ἀτέλειωτη ἁλυσίδα ἀπό ὑπονομεύσεις, προβοκάτσιες, χαφιεδισμούς καί προδοσίες ἐνάντια στό λαϊκοεπαναστατικό κίνημα στή χώρα μας. Ἀπ' τήν πρώτη κιόλας

στιγμή πού οἱ τιτικοί ἦρθαν σ' ἐπαφή μέ τόν ΕΛΑΣ προσπάθησαν νά δημιουργήσουν ὀργάνωση δική τους καί νά στρατολογήσουν πράκτορες τους κυρίως ἀνάμεσα στούς σλαβομακεδόνες. Σκοπός τους ἀπό τότε ἦταν νά σηκώσουν ἕνα χώρισμα ἀνάμεσα στούς ἕλληνες καί τούς σλαβομακεδόνες, γιατί ἀπό τότε κιόλας εἶχαν βλέψεις στή Θεσσαλονίκη καί σ' ὅλη τή Μακεδονία. Οὐσιαστικά συνέχιζαν τή μεγαλογιουγκοσλάβικη κατακτητική πολιτική, πού πάντα εἶχε γιά στόχο ὁλόκληρη τή Μακεδονία μέ κέντρο τή Θεσσαλονίκη. Ἀπό τότε κιόλας ὁ προβοκάτορας Τέμπο, ὅταν ἔφευγε ἀπόλεμος ἀπ' τούς γερμανούς καί κατέφευγε σέ περιοχές πού κατεῖχε ὁ ΕΛΑΣ, φερνότανε σάν σατραπίσκος καί καλλιεργοῦσε παντοῦ τή διαίρεση καί τή διάσπαση. Τό ἀποτέλεσμα ἦταν ὅτι στά τέλη τοῦ 1944, στίς κρίσιμες γιά τόν ἀγώνα μέρες, ὅταν ἑτοιμαζότανε ἡ ἀγγλική ἐπίθεση ἐνάντια στόν ΕΛΑΣ, ὁ Τίτο διέταξε τά σλαβομακεδόνικα τμήματα τοῦ ΕΛΑΣ, πού βρίσκονταν κάτω ἀπ' τή διοίκηση τοῦ κοινοῦ ἐγκληματία καί προαγωγοῦ Γκότσε, νά περάσουν στή Γιουγκοσλαβία, πράγμα πού ἔγινε. Τάθελε γιά νά τά χρησιμοποιήσει ἐνάντια στόν ΕΛΑΣ.

Τίς μέρες τοῦ Δεκέμβρη τοῦ 1944, ὅταν στήν Ἀθήνα καί στόν Πειραιᾶ ὁ ΕΛΑΣ πολεμοῦσε ἐνάντια στούς ἐγγλέζους τοῦ Σκόμπι καί ἐνῶ ὁ ἀγώνας δέν εἶχε ἀκόμα κριθεῖ, οἱ Τίτο καί Τέμπο ἑτοιμάζαν γιουγκοσλάβικες μεραρχίες καί τά τμήματα τοῦ Γκότσε γιά νά καταλάβουν τήν ἑλληνική Μακεδονία μαζί μέ τή Θεσσαλονίκη, ὅπου τότε κυριαρχοῦσε ὁ ΕΛΑΣ. Οἱ ἄγγλοι ἐφοδίαζαν τά τιτικά αὐτά τμήματα μέ πολεμικό ὑλικό ἀπ' τό ἀεροδρόμιο τῆς Χρούπιστας. Καί τόσο οἱ ἐγγλέζοι προτιμοῦσαν τόν Τίτο ἀπ' τόν ΕΛΑΣ, ὅσο καί οἱ τιτικοί προτιμοῦσαν τούς ἄγγλους ἀπ' τόν ΕΛΑΣ. Μιά νίκη τοῦ ΕΛΑΣ καί λεύτερη Μακεδονία καί Θεσσαλονίκη χαλοῦσε τά σχέδια καί τῶν δυό αὐτῶν θανάσιμων ἐχθρῶν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ὅταν, τίς μέρες τῶν μαχῶν τῆς Ἀθήνας, ζητήσαμε ἀπ' τόν Τίτο βοήθεια σέ πολεμικό ὑλικό, αὐτός, παρά τά παχιά του λόγια, τελικά δέν ἔδωσε τίποτα. Καί ὅταν μέ τήν ὑποχώρηση τοῦ ΕΛΑΣ ζητήσαμε νά περάσουν τμήματά μας στή Γιουγκοσλαβία σά δημοκρατικοί πολιτικοί φυγάδες, ὁ Τίτο πάλι ἀρνήθηκε. Καί ξανάρχισε τό-

τε, ἀπ' τίς ἀρχές τοῦ 1945, καινούργια ἐκστρατεία γιά ὑπονόμευση καί διάσπαση τοῦ ΚΚΕ. Δημιουργήθηκε τό ΝΟΦ (λαϊκοαπελευθερωτικό μέτωπο τῶν σλαβομακεδόνων) ὄχι σάν τμῆμα τοῦ ΕΑΜ μά σάν τμῆμα τοῦ λαϊκοῦ μετώπου στή Μακεδονία τοῦ Κολισέφσκι. Οἱ σλαβομακεδόνες κομμουνιστές στήν ἑλληνική Μακεδονία δέν ἀνῆκαν στό ΚΚΕ μά στό κόμμα τοῦ Κολισέφσκι στά Σκόπια. Ὅσοι ἕλληνες πολιτικοί φυγάδες περνοῦσαν στή Γιουγκοσλαβία ὑποβάλλονταν σέ μιά ἀντιΚΚΕ καραντίνα καί ἐντατική προπαγάνδα καί ἐπεξεργασία. Τότε στρατολογήθηκαν ἀπ' τήν ΟΖΝΑ καί ἀπ' τή γιουγκοσλάβικη στρατιωτική κατασκοπεία (Β' Γραφεῖο) ἑκατοντάδες καί χιλιάδες πράχτορες πού ἀνάλαβαν ἔγγραφη ὑποχρέωση νά δουλέψουν ἐνάντια στό ΚΚΕ καί τό ΕΑΜ. Τότε δολοφονήθηκαν μιά σειρά στελέχη τοῦ ΚΚΕ ἀπό τιτικούς πράχτορες στίς περιοχές Καστοριᾶς, Φλώρινας, Ἔδεσσας καί στήν Καρατζόβα. Τιτικός πράχτορας σταλμένος ἀπ' τά Σκόπια ἦταν καί ὁ Βλάχος, ὁ δολοφόνος τοῦ μέλους τοῦ ΠΓ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ Γιάννη Ζεύγου, τό Μάρτη τοῦ 1947.

Στόν καινούργιο ἔνοπλο ἀγώνα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, πού ἄρχισε τό Μάρτη τοῦ 1946, ὁ χαφιές Τίτο καί ἡ σπεῖρα του κράτησαν τήν ἴδια προδοτική, ὑπονομευτική καί ἀνοιχτά σαμποταριστική γραμμή. Στό ΔΣΕ καί στίς λεύτερες περιοχές εἶχαν τό χαφιεδικό πραχτορεῖο τους μέ ἐπικεφαλῆς τούς Μητρόφσκι-Κεραμιτζίεφ-Γκότσε. Προσπάθησαν νά μποῦν στά καθοδηγητικά ὄργανα τοῦ ΔΣΕ, νά φτιάσουν σλαβομακεδόνικα τμήματα μέ διοίκηση πού θά ἐξαρτιόταν ἄμεσα ἀπ' τά Σκόπια, νά ξέρουν τί γίνεται στό ΓΑ τοῦ ΔΣΕ. Σκοπός τοῦ Τίτο ἀπ' τήν πρώτη ἀρχή, στό καινούργιο στάδιο τοῦ ἀγώνα μας, ἦταν νά παρεμποδίσει μέ ὅλα τά μέσα τή νίκη τοῦ ΔΣΕ, νά βοηθήσει τή συντριβή τοῦ ΔΣΕ γιά νά ἔχει ἔτσι ἐξασφαλισμένα τά σύνορά του ἀπ' τό Νότο. Κι ὅταν τό φθινόπωρο τοῦ 1948 ὁ μοναρχοφασισμός, ὕστερα ἀπ' τήν ἥττα του στή μάχη στό Βίτσι, περνοῦσε μιά σοβαρή κρίση, ἔγινε τόσο στόν Τίτο ὅσο καί στούς ἀμερικανοάγγλους φανερό ὅτι πρέπει νά κάνουν ὅλα ὅσα μποροῦν γιά ν' ἀποφύγουν μιά καταστροφή γιά τήν κυβέρνηση τῆς Ἀθήνας. Ὁ Τίτο ἔχει κιόλας ξεσκεπαστεῖ ἀπ' τό Γραφεῖο Πλη-

φοφοριῶν τῶν κομμουνιστικῶν καί ἐργατικῶν κομμάτων σάν
ἐθνικιστής, ἀποστάτης τοῦ κομμουνισμοῦ καί ἐπιδιώκει καί τή
γεωγραφική-ἐδαφική σύνδεσή του μέ τούς πάτρονές του διά μέ-
σου τῆς μοναρχοφασιστικῆς Ἑλλάδας. Ὁ ΔΣΕ τοῦ στεκόντανε
ἐμπόδιο. Καί δίπλα καί μαζί μέ τούς ἀμερικανοάγγλους καί τούς
μοναρχοφασίστες ὁ Τίτο δυνάμωσε τή δουλιά του ἐνάντια στό
ΔΣΕ. Ἀπ' τίς ἀρχές τοῦ 1949 ἡ κλίκα Κεραμιτζίεφ-Μητρόφ-
σκι-Γκότσε, πού καθοδηγοῦνταν ἀπ' τά Σκόπια καί προσωπικά
ἀπ' τόν Κολισέφσκι, πολλαπλασίασε τή διαλυτική της δουλιά
μέσα στό ΔΣΕ. Τό ἀποτέλεσμα ἦταν ν' ἀρχίσουν λιποταξίες
σλαβομακεδόνων μαχητῶν στό ΔΣΕ καθώς καί στελεχῶν τοῦ
ΝΟΦ πρός τή Γιουγκοσλαβία, ὅπου ὄχι μόνον τούς δέχονταν
μέ ἀνοιχτή ἀγκαλιά μά καί τούς χρησιμοποιοῦσαν ἀμέσως σέ
δικές τους δουλιές. Ἔτσι, γιά ν' ἀναφερθεῖ ἕνα παράδειγμα,
ἕνας λιποτάχτης τοῦ ΔΣΕ ἔγινε ἐπίσημα ἐκφωνητής ἀπ' τό Ρα-
διοσταθμό στά Σκόπια καί αὐτό τό ξέρουν ὅλοι οἱ σλαβομακε-
δόνες μαχητές καί μαχήτριες τοῦ ΔΣΕ καί ὅλος ὁ πληθυσμός
στό Βίτσι. Στό ἴδιο διάστημα ἡ κλίκα τοῦ Τίτο, γιά νά καλύ-
ψει τό ἀνοιχτό πέρασμά της μέ τό μοναρχοφασισμό, δυνάμωσε
τήν προπαγάνδα της μέ κύριο σύνθημα ὅτι τό ΚΚΕ καί ἡ Κο-
μινφόρμ, ἑτοιμάζονται νά προδόσουν τόν ἔνοπλο ἀγώνα τοῦ ἑλ-
ληνικοῦ λαοῦ. Ὁ Τίτο ἐφάρμοζε τή γνωστή μέθοδο λωποδύτη
πού φώναζε: πιάστε τόν κλέφτη. Ἡ ἀνοιχτή συνεργασία τοῦ
Τίτο μέ τούς μοναρχοφασίστες ἄρχισε τήν ἄνοιξη τοῦ 1949 στό
Καϊμακτσαλάν ὅταν λίγες μέρες ὕστερα ἀπ' τή συνάντηση γιου-
γκοσλάβων καί μοναρχοφασιστῶν ἀξιωματικῶν, κάτω ἀπ' τήν ἐπο-
πτεία ἀμερικάνων καί ἄγγλων στρατιωτικῶν, ἔγινε ἡ ὑπερφα-
λάγγιση τῶν τμημάτων τοῦ ΔΣΕ στό Καϊμακτσαλάν ἀπ' τούς
μοναρχοφασίστες μέσα ἀπό γιουγκοσλαβικό ἔδαφος. Ἐδῶ πρέ-
πει νά σημειωθεῖ ὅτι πρίν ἀπ' τή συνάντηση αὐτή εἶχε προη-
γηθεῖ ἡ λιποταξία ὅλων σχεδόν τῶν στελεχῶν Καϊμακτσαλάν
τοῦ ΝΟΦ στή Γιουγκοσλαβία. Ἐπακολούθησε τό γνωστό χτύ-
πημα στήν πλάτη τῶν τμημάτων τοῦ ΔΣΕ πού πολεμοῦσαν στό
Βίτσι, ἀπ' τόν τιτικό στρατό.

Ἔτσι ὁλοκληρώνεται ὁ κύκλος αὐτῶν τῶν προδοσιῶν τῆς
συμμορίας τοῦ Τίτο. Τώρα στήν Ἀθήνα ἔγιναν γνωστές καί ἄλ-

λες λεπτομέρειές της. Οἱ τσαλδαρικοί, χολιασμένοι ἀπ' τήν ἀνοι-
χτή προτίμηση τοῦ Τίτο πρός τόν Πλαστήρα, προτίμηση πού
ἀποτέλεσε καί ἕναν ἀπ' τούς κύριους λόγους πού οἱ ἀμερικάνοι
ἀπόκλεισαν τόν Τσαλδάρη ἀπ' τή νέα κυβέρνηση, γιά νά δόσουν
ἔτσι στόν Τίτο τό πρόσχημα ὅτι κάνει συνεννόηση ὄχι μέ τούς
μοναρχοφασίστες μά μέ τούς «δημοκρατικούς», βγάζουν τώρα
στά φόρα καί τοῦτο δῶ: Τίς προτάσεις γιά εἰρηνική λύση στό
ἑλληνικό ζήτημα, πού, κάτω ἀπ' τήν πίεση τῆς παγκόσμιας
κοινῆς γνώμης καί τῆς εἰρηνικῆς πολιτικῆς τῆς Σοβιετικῆς
Ἕνωσης καί μπροστά στήν κρίση πού τότε περνοῦσε ὁ μοναρ-
χοφασιστικός στρατός—κρίση πού τήν ὁμολογοῦσαν μέ τίς ἐκ-
θέσεις τους καί οἱ ἀνώτατοι ἀξιωματικοί καί τό Γεν. Ἐπιτε-
λεῖο Στρατοῦ καί οἱ ἀμερικάνοι παράγοντες στήν Ἑλλάδα—
ἀναγκάστηκαν νά κάνουν οἱ κυβερνήσεις τῆς Ἀμερικῆς καί τῆς
Ἀγγλίας στίς ἀρχές τοῦ Μάη 1949, τίς ἀπόκρουσε ὁ Τίτο, πού
περισσότερο ἀπ' ὅλα φοβόταν μιά δημοκρατική Ἑλλάδα. Ὁ Τίτο
τότε ὑποσχέθηκε νά βοηθήσει ὅσο μπορεῖ τή μοναρχοφασιστική
Ἑλλάδα ἐνάντια στό ΔΣΕ καί σάν ἀντάλλαγμα ζήτησε νά στα-
ματήσει ἀπ' τούς ἀμερικανοάγγλους κάθε προσπάθεια γιά νά
δοθεῖ εἰρηνική διευθέτηση στό ἑλληνικό. Οἱ ἀμερικανοάγγλοι
συμφώνησαν. Καί ὅπως εἴδαμε καί πιό πάνω, ὁ Τίτο κράτησε
τήν ὑπόσχεσή του. Καί μέ τή βοήθειά του, ὅπως ὁμολόγησε καί
ὁ Παπάγος καί ἄλλοι παράγοντες ἀπ' τήν κυβέρνηση τῆς Ἀθή-
νας, βοήθεια, πού οἱ ἀμερικάνοι δημοσιογράφοι τήν ἐχτιμοῦν
σάν ἰσοδύναμη μέ τή βοήθεια πού οἱ μοναρχοφασίστες πῆραν
ἀπ' τούς ἀμερικάνους, κέρδισε ἡ κυβέρνηση τῆς Ἀθήνας καί ἡ
ἀμερικανοκρατία τήν ἀποφασιστική μάχη στό Βίτσι - Γράμμο
στά 1949.

Ὕστερα ἀπ' τήν ἧττα τοῦ ΔΣΕ ἀρχίζει νέος κύκλος προ-
δοσιῶν τῆς σπείρας τοῦ Βελιγραδιοῦ ἐνάντια στό λαό τῆς Ἑλ-
λάδας, ἀρχίζει πιά τό ἀνοιχτό παιχνίδι γιά τή δημιουργία τοῦ
ἄξονα Ἀθήνα-Βελιγράδι, σάν προέκταση τοῦ βορειοατλαντικοῦ
συμφώνου στά Βαλκάνια, σάν ὄργανο τῆς πολεμικῆς προετοι-
μασίας τῶν ἀμερικάνων ἰμπεριαλιστῶν ἐνάντια στή Σοβιετική
Ἕνωση καί τίς Λαϊκές Δημοκρατίες καί ἀπ' τή Νοτιοανατολική
αὐτή γωνιά τῆς Εὐρώπης. Γιά νά καλύψουν τή νέα αὐτή προ-

δοσία καί γιά νά ἐξαπατήσουν τό γιουγκοσλάβικο λαό καί τήν παγκόσμια κοινή γνώμη, οἱ τιτικοί χαφιέδες ἀπ' τό Βελιγράδι διαλαλοῦν τώρα ξετσίπωτα ὅτι μέ τίς ἐκλογές τῆς 5 τοῦ Μάρτη στήν Ἑλλάδα ἔγινε «δημοκρατική ἐπανάσταση» καί ὅτι μέ τόν ἐκπρόσωπο τῆς «ἐπανάστασης αὐτῆς» Πλαστήρα, ἡ Γιουγκοσλαβία μπορεῖ καί πρέπει νά συνεννοηθεῖ. Ὁ Τίτο πιστεύει ὅτι ὁ κόσμος εἶναι πολύ ἀφελής γιά νά χάψει τό παραμύθι του αὐτό γιά «δημοκρατική ἐπανάσταση» στήν Ἑλλάδα, ὅρο πού οὔτε ὁ Πλαστήρας δέν τολμᾶ νά χρησιμοποιήσει. Ὁ Τίτο κρύβει ὅτι ὁ Πλαστήρας εἶναι ἀπ' τούς πιό θλιβερούς «ἥρωες» στήν «Οὐκρανική ἐκστρατεία», δηλ., στήν ἔνοπλη ἐπέμβαση τῆς Ἀντάντ ἐνάντια στή Σοβιετική Ρωσία στά 1918. Κρύβει ὅτι στήν κυβέρνηση Πλαστήρα ἀντιπρόεδρος εἶναι ὁ Βενιζέλος, ὁ πιό πιστός σύμμαχος τοῦ Τσαλδάρη. Κρύβει ὅτι στήν ἴδια κυβέρνηση συμμετέχουν οἱ Παπαντρέας καί Τσουδερός, ἀπ' τούς πιό μαύρους ἀντιδραστικούς καί ἀπ' τούς πιό πιστούς ἐκπρόσωπους τῆς ἑλληνικῆς πλουτοκρατίας. Κρύβει ὅτι τόν Πλαστήρα τόν ἐπέβαλε ὁ Γκρέιντυ, ὁ ἀμερικάνος πρεσβευτής, ἀφοῦ προηγούμενα ἔδιωξε μέ μιά κλωτσιά ἀπό πρωθυπουργό τό Βενιζέλο, ἀκριβῶς γιά νά διευκολυνθεῖ ἡ συνεργασία Ἀθήνας-Βελιγράδι.

Μά ὅσο κι ἄν κρύβεται, τά γεγονότα τόν ξεσκεπάζουν. Ὁ Τσαλδάρης στή βουλή τῆς Ἀθήνας ἀποκάλυψε ὅτι ὁ γιουγκοσλάβος διευθυντής στή γιουγκοσλάβικη ζώνη στή Θεσσαλονίκη, Τούφα, βρίσκεται στή δουλιά του ἀπό πέρσι, ἀπ' τό 1949, ὅταν ἦταν ὁ ἴδιος ἀκόμα πρωθυπουργός, πράγμα πού δείχνει ὅτι στά κρυφά ὁ Τίτο εἶχε ἀρχίσει τίς συνεννοήσεις του μέ τόν Τσαλδάρη καί μόνο ἐκ τῶν ὑστέρων ἀνακαλύφθηκε ἡ «δημοκρατική ἐπανάσταση» τοῦ Πλαστήρα γιά κάλυψη, ὅταν ὡρίμασε ὁ ἄξονας Ἀθήνα-Βελιγράδι καί ἔπρεπε νά βγεῖ στά φόρα.

Τόν Τίτο τόν ξεμασκαρεύει ξανά καί ὁ ἴδιος ὁ Παπάγος πού σέ μιά ἐμπιστευτική διαταγή του πρός τίς στρατιωτικές μονάδες, μιλώντας γιά τήν ἀνάγκη νά ὑποστηριχτοῦν οἱ φασιστικές ὀργανώσεις προσθέτει καί τοῦτο δῶ: «Εἶναι ἀπόλυτα ἀναγκαῖο νά ὀργανωθοῦν ἀμέσως οἱ ὀπαδοί τοῦ Τίτο στήν Ἑλλάδα πού εἶναι οἱ πραγματικοί

μας σύμμαχοι». Οἱ μοναρχοφασίστες καλόμαθαν καί ὅπως ἐνάντια στό ΔΣΕ στηρίχτηκαν στόν Τίτο καί στό στρατό του, ἔτσι καί τώρα ἐνάντια στό ΚΚΕ πᾶνε νά στηριχτοῦν στούς ὀπαδούς τοῦ Τίτο στήν Ἑλλάδα πού εἶναι, ὅπως ὁμολογεῖ ὁ Παπάγος, οἱ πραγματικοί τους σύμμαχοι. Τήν ἴδια ἐκστρατεία πού κάνει τό Βελιγράδι ἐνάντια στό ΚΚΕ, τήν κάνει καί ἡ «Φωνή τῆς Ἀμερικῆς» καί τό Μπί-Μπί-Σί. Καί σ' ὅλες αὐτές στηρίζεται ἡ Ἀθήνα, πού, στό ὄνομα τοῦ Τίτο καί τοῦ τιτικοῦ «κομμουνιστικοῦ» ἐθνικισμοῦ, στρατολογεῖ καί ὅλους τούς ἀντιηγετικούς προβοκάτορες καί τούς τροτσκιστοαρχείους χαφιέδες τοῦ Γιωτόπουλου, πού τόν ἔστειλαν μάλιστα καί στό Βελιγράδι γιά τό συντονισμό τοῦ κοινοῦ τους ἀγώνα ἐνάντια στό ΚΚΕ.

Ἡ δημιουργία τοῦ ἄξονα Ἀθήνα-Βελιγράδι προχωρεῖ γοργά κάτω ἀπό τήν ἀμερικάνικη διεύθυνση. Ὁ Κάρντελ στίς 16 τοῦ Μάη δήλωσε ὅτι θ' ἀποκατασταθοῦν ὄχι μόνο οἱ διπλωματικές σχέσεις μέ τήν Ἀθήνα μά καί οἱ ταχυδρομικές, τηλεγραφικές, τηλεφωνικές, σιδηροδρομικές καί ἀεροπορικές συγκοινωνίες καί ὅτι θά χρησιμοποιηθεῖ ἡ ἐλεύθερη ζώνη στή Θεσσαλονίκη.

Παζαρεύονται φυσικά τά ἑλληνόπουλα, πού ὁ Τίτο ἄρχισε κιόλας νά παραδίνει στούς μοναρχοφασίστες, ἐνῶ ἀρνιέται νά δώσει τά παιδιά πού τά ζητᾶν οἱ γονεῖς τους πού βρίσκονται στίς λαϊκές δημοκρατίες.

Καί ἄν τίς τελευταῖες μέρες ἄναψε πάλι ὁ σκυλοκαυγάς ἀνάμεσα στήν Ἀθήνα καί τό Βελιγράδι γύρω ἀπ' τό μακεδονικό, αὐτό γίνεται κυρίως γιατί ἡ κάθε μιά κλίκα προσπαθεῖ ν' ἀποσπάσει ὅσο μπορεῖ περισσότερα ἀπ' τήν ἄλλη, χωρίς νά σκέφτεται φυσικά τό μακεδόνικο λαό πού καί οἱ δυό τόν καταπιέζουν, τόν τυραννοῦν καί τόν ἐκμεταλλεύονται κάτω ἀπ' τήν ἀμερικάνικη εὐλογία. Καί δίχως νά παραιτοῦνται καί ἀπ' τίς ἐδαφικές βλέψεις πού ὁ ἕνας λύκος ἔχει γιά τόν ἄλλον.

Συγκεκριμένα γιά τόν Τίτο, ἄν τό Βελιγράδι ξανάβαλε τελευταῖα τό ζήτημα τῆς σλαβομακεδόνικης μειονότητας στή Μακεδονία τοῦ Αἰγαίου, εἶναι γιατί θέλει νά πετύχει πιό πολλά προνόμια τόσο στό λιμάνι Θεσσαλονίκης ὅσο καί στή σιδηροδρομική γραμμή Θεσσαλονίκη-Γευγελῆ καί Δοϊράνη πού θέλει

νά τήν ἔχει κάτω ἀπ' τό δικό του ἔλεγχο καί διεύθυνση. Ταυτόχρονα καταδημαγωγεῖ καί τούς λαούς τῆς Γιουγκοσλαβίας μέ τό ὑποκριτικό ἐνδιαφέρον γιά τούς σλαβομακεδόνες.

Ἀπ' ὅλα τά παραπάνω ἕνα συμπέρασμα βγαίνει καθαρό καί ξάστερο: Ὁ ἄξονας Ἀθήνα-Βελιγράδι σά συγκεκριμένη ἔκφραση τῆς πολεμικῆς προσπάθειας τῶν ἀμερικάνων ἰμπεριαλιστῶν ἐνάντια στή Σοβιετική Ἕνωση καί τίς λαϊκές δημοκρατίες, πρῶτα ἀπ' ὅλα ἐνάντια στή ΛΔ τῆς Ἀλβανίας, πού εἶναι ὁ πρῶτος στόχος καί μηχανεύονται στά σκοτεινά τό διαμελισμό της, χωρίς νά λογαριάζουν, φυσικά, τόν ξενοδόχο, εἶναι ἄμεσος καί θανάσιμος κίνδυνος γιά τό λαό τῆς Ἑλλάδας πού πρῶτος καλεῖται νά γίνει κρέας γιά τ' ἀμερικάνικα κανόνια, ἀφοῦ πρῶτα ἔχασε τήν ἀνεξαρτησία του καί ἔγινε ἀμερικάνικη ἀποικία.

Πόσο ἀποθρασύνεται ἡ κλίκα τοῦ Βελιγραδιοῦ τώρα καί ἡ συμμαχία μέ τό μοναρχοφασισμό γίνεται πραγματικότητα φαίνεται καί ἀπ' τό γεγονός ὅτι ὁ Κάρντελ, στίς ἴδιες του δηλώσεις στίς 16 τοῦ Μάη πού ἀναφέραμε πιό πάνω, δήλωσε ὅτι ἡ Γιουγκοσλαβία θά πάρει καί ἄλλα μέτρα ἐνάντια στίς λαϊκές δημοκρατίες, στήν πρώτη σειρά φυσικά ἐνάντια στή ΛΔ τῆς Ἀλβανίας.

Ἡ καινούργια συμμαχία Τίτο-μοναρχοφασισμοῦ πού τόσο βιαστικά συναρμολογοῦν οἱ ἀμερικάνοι εἶναι ἡ πιό σοβαρή σήμερα ἀπειλή γιά τήν εἰρήνη καί τήν ἡσυχία στά Βαλκάνια.

Γιά τό ΚΚΕ κύριος στόχος δέ μπορεῖ νά εἶναι ἄλλος ἀπ' τήν ἀνειρήνευτη πάλη ἐνάντια στόν ἄξονα Ἀθήνα-Βελιγράδι. Χωρίς τήν πάλη αὐτή εἶναι ἀκατανόητος ὁ ἀγώνας στήν Ἑλλάδα γιά τήν εἰρήνη, γιά τήν ἐδαφική της ἀκεραιότητα πού οἱ ἀμερικάνοι τήν ξεπουλᾶν στόν Τίτο, γιά τήν ἀνεξαρτησία μας, γιά τή δημοκρατία καί τό ψωμί τοῦ λαοῦ.

Ἐδῶ χρειάζεται διαφώτιση καθημερινή καί ἀστείρευτη τοῦ λαοῦ, πού τοῦ παζαρεύουν πάλι τό αἷμα. Χρειάζεται ὀργάνωση τοῦ λαοῦ καί δράση μαζική, παλλαϊκή, συγκεκριμένη, καθημερινή, ἀκούραστη. Χρειάζεται ἀγώνας ἀκόμα πιό συγκεκριμένος τόσο στή γιουγκοσλάβικη ζώνη στή Θεσσαλονίκη ὅσο καί στίς συγκοινωνίες καί στίς σιδηροδρομικές μεταφορές Ἑλλάδα-Γιου-

γκοσλαβία, ἐνάντια σ' ὅλες τίς ἐκδηλώσεις καί τίς συνέπειες τοῦ ἄξονα 'Αθήνα-Βελιγράδι.

Ὁ λαός ἔχει τή δύναμη νά χαλάσει τόν ἄξονα 'Αθήνα-Βελιγράδι καί τά σχέδια πού γύρω ἀπ' αὐτόν χτίζει ὁ ἀμερικάνικος ἰμπεριαλισμός. Ἔτσι πρακτικά καί συγκεκριμένα θ' ἀρχίσουμε νά πραγματοποιοῦμε τήν ἐπαναστατική μας ὑπόσχεση: Ὅπως στά 1941-45 ἔτσι καί τώρα οἱ ἕλληνες δέ θά πολεμήσουν ἐνάντια στή Σοβιετική Ἕνωση καί τίς λαϊκές δημοκρατίες. Ἔτσι πρακτικά θά δέσουμε ζωντανό καί συγκεκριμένο περιεχόμενο στήν πάλη μας γιά τήν εἰρήνη, πού εἶναι καί ὁ πιό βαθύς πόθος τοῦ λαοῦ μας.

Ἡ ἀποτελεσματική πάλη ἐνάντια στόν ἄξονα 'Αθήνα-Βελιγράδι προϋποθέτει καί ἀμείλιχτο ξεσκέπασμα ἐνάντια στό ἐθνικιστικό παραλήρημα πού ξανασηκώνει στήν Ἑλλάδα ἡ ἀμερικανοκρατία καί ὁ μοναρχοφασισμός, παραλήρημα πού στρέφεται κατά κύριο λόγο ἐνάντια στίς Λαϊκές Δημοκρατίες τῆς 'Αλβανίας καί τῆς Βουλγαρίας μέ τή διατύπωση ἐδαφικῶν διεκδικήσεων σέ βάρος τῶν δημοκρατιῶν αὐτῶν. Πίσω ἀπ' αὐτό τό ἐθνικιστικό παραλήρημα ὁ μοναρχοφασισμός καί ἡ ἀμερικανοκρατία πᾶνε νά κρύψουν τήν ἀποικοποίηση τῆς Ἑλλάδας, τό ξεπούλημα τῆς Θεσσαλονίκης στόν Τίτο, τήν προετοιμασία γιά τή νέα σφαγή καί γιά τήν ὁλοκληρωτική καταστροφή τῆς πατρίδας μας.

Ἡ πάλη ἐνάντια στόν ἀστικό ἐθνικισμό εἶναι τόσο πιό ἀπαραίτητη σήμερα γιατί παρασέρνει καί κόμματα καί παράγοντες, ὅπως ἔδειξαν οἱ συζητήσεις στή βουλή, πού λένε ὅτι ἀνήκουν στό λαϊκοδημοκρατικό στρατόπεδο καί γιατί ἐκδηλώνεται σάν πίεση τῶν συμμάχων μας, σάν δουλιά τοῦ ἐχθροῦ καί σάν μικροαστικά ὑπολείμματα καί ἀναβιώσεις καί μέσα στίς ἴδιες μας γραμμές.

Ξεπερνώντας ὅλα τά ἐμπόδια καί ὅλες τίς δυσκολίες τό ΚΚΕ καί σήμερα θά πράξει πάλι ἀκέραιο τό διεθνιστικό του καθῆκον πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἀπέναντι στίς Λαϊκές Δημοκρατίες τῆς 'Αλβανίας καί τῆς Βουλγαρίας, καθῆκον πού εἶναι ταυτόχρονα καί τό ἀνώτερο πατριωτικό του καθῆκον γιατί ὑπερασπίζεται τό πρώτιστο ἀγαθό τοῦ λαοῦ: τήν εἰρήνη καί τήν ἡσυχία του

III

Η ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Τί πρέπει νά ξεκαθαρίσουμε ἐξετάζοντας τήν ἐσωτερική μας κατάσταση;

α) Μετά τήν ἧττα μας δέν ἔχουμε πτώση μά ἀνέβασμα στό λαϊκό μαζικό κίνημα. Αὐτό ἐξηγεῖται πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἀπ' τήν ἰδιομορφία τῆς ἧττας μας στό Βίτσι-Γράμμο τόν Αὔγουστο τοῦ 1949. Σέ τί συνίσταται ἡ ἰδιομορφία αὐτή; Πρῶτο, στό γεγονός ὅτι ἡ ἧττα μας βασικά δέν καθορίστηκε ἀπό ἐσωελληνικούς παράγοντες. Αὐτό δέ σημαίνει ὅτι τά λάθη καί οἱ ἐλλείψεις μας, ὅπως τό χάσιμο τῶν εὐνοϊκῶν συνθηκῶν στά 1947, τό μή λύσιμο τοῦ προβλήματος τῶν ἐφεδρειῶν, ἡ ἀδυναμία μας ν' ἀνεφοδιάσουμε τά τμήματα τοῦ ΚΓΑΝΕ κ.ἄ., δέν εἶχαν σοβαρή ἀρνητική ἐπίδραση στόν ἔνοπλο ἀγώνα μας. Δέ νίκησε λοιπόν μόνη της ἡ ἐσωτερική, ἡ μοναρχοφασιστική ἀντίδραση. 'Επεβλήθηκε κυρίως ἡ ἀμερικανοαγγλική ἰμπεριαλιστική ἐπέμβαση, πού ἔφτασε καί μέχρι ἔνοπλη ἀνάμιξη στίς ἐπιχειρήσεις καί πού στήν κρίσιμη στιγμή στά 1949 στηρίχτηκε ἀποφασιστικά στό ἀνοιχτό πιά πέρασμα τῆς συμμορίας τοῦ Τίτο στό ἰμπεριαλιστικό στρατόπεδο. Δεύτερο, στό ὅτι οἱ κύριες δυνάμεις τοῦ ΔΣΕ δέν ἔπαθαν καταστροφική ἧττα μά παράμειναν ἄθικτες καί ἑτοιμοπόλεμες, ἐνῶ τό ἀντάρτικο ντουφέκι λαλεῖ πάντοτε καί ἔξω ἀπ' τήν 'Αθήνα. Τρίτο, πού εἶναι καί τό βασικό γιά μᾶς: Παρά τήν ἀνοιχτή ἰμπεριαλιστική ἐπέμβαση καί τήν ἀνοιχτή προδοσία τοῦ Τίτο ἡ ἀντίδραση στήν Ἑλλάδα δέ μποροῦσε νά πετύχει ἀποφασιστική νίκη γιατί τό κίνημά μας διεθνῶς στηρίζεται στό στρατόπεδο τῆς δημοκρατίας, τοῦ σοσιαλισμοῦ καί τῆς εἰρήνης πού ἔχει ἐπικεφαλῆς του τήν ΕΣΣΔ καί πού καθημερινά δυναμώνει καί ἀναπτύσσεται, ἐνῶ ὁ ἰμπεριαλισμός, παρά τήν τοπική ἐπιτυχία του στήν Ἑλλάδα, παραδέρνει μέσα στήν ἀγιάτρευτη γενική του κρίση καί μπλέκεται ὁλοένα καί πιό ἀσφυχτικά στήν οἰκονομική του κρίση. Τέλος, τέτια «νίκη» τοῦ μοναρχοφασισμοῦ δέν τοῦ ἄνοιξε καμιά προοπτική καί μέ τήν πιό προσωρινή καί ἀσταθῆ σταθεροποίηση. 'Αντίθετα ὁ μοναρχοφασισμός βρέθηκε ἀμέσως μπροστά σ' ἕνα μεγάλο λαϊκό κίνημα, πού τοῦ

ἀνατρέπει κάθε προοπτική γιά ὁποιαδήποτε καρποφόρα ἐκμετάλλευση τῆς «νίκης» του, πού ἦταν πραγματικά πύρρεια.

Ὅλοι αὐτοί οἱ παράγοντες καθορίζουν τό γεγονός ὅτι ἡ κατάσταση στήν Ἑλλάδα παραμένει πάντα κρίσιμη γιά τό μοναρχοφασισμό καί τήν ἀμερικανοκρατία. Τό χρονικό διάστημα πού πέρασε ἀπ' τόν Ὀχτώβρη τοῦ 1949 δικαιώνει πέρα γιά πέρα τή ρωμαλέα καί αἰσιόδοξη προοπτική πού ἔδωσε ἡ 6η Ὁλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ. Ὁ μοναρχοφασισμός εἶναι γερά πιασμένος στή μέγγενα τῆς πολιτικῆς, ἐπαναστατικῆς κρίσης. Ἡ διαπίστωση αὐτή εἶναι βασική στήν ἀνάλυσή μας τῆς κατάστασης. Γιά νά σχηματίσουμε ὅμως μιά ὁλοκληρωμένη εἰκόνα πρέπει νά ἔχουμε ὑπόψη μας καί τά παρακάτω:

Πρῶτο. Παρά τήν εὐνοϊκή ἀντικειμενικά ἐσωτερική κατάσταση τό πιό ἀρνητικό γιά μᾶς σημεῖο παραμένει τό γεγονός ὅτι δέν μπορέσαμε ἀκόμα νά ἀνασυντάξουμε τίς δυνάμεις μας, νά ἀνασυγκροτήσουμε τίς ὀργανώσεις μας καί νά ἐξασφαλίσουμε τήν πολιτική καθοδήγηση στό πλατύ λαϊκό κίνημα, πού ὁλοένα φουντώνει. Χωρίς νά εὐθυγραμμίσουμε τό μέτωπο αὐτό δέ θά κάνουμε ἀπολύτως τίποτε.

Δεύτερο. Μᾶς ἀρέσει πολύ νά μιλᾶμε γιά τήν ἀγιάτρευτη κρίση τοῦ μοναρχοφασισμοῦ. Γεγονός εἶναι ὅτι ὁ μοναρχοφασισμός καί ἡ ἀμερικανοκρατία δέν μποροῦν, δέν εἶναι σέ θέση νά λύσουν τά βασικά ζητήματα τοῦ τόπου, νά δώσουν ψωμί καί εἰρήνη στό λαό. Ἔτσι ἡ ἀντίθεσή τους μέ τίς κύριες λαϊκές μάζες δέν μπορεῖ νά ξεπεραστεῖ. Καί αὐτοῦ βρίσκεται καί ἡ κύρια πηγή τῆς ἀδυναμίας γιά τό μοναρχοφασισμό νά ξεπεράσει τήν κρίση του. Ὅμως αὐτό γιά μᾶς δέν εἶναι παρά μόνον μιά ἀντικειμενική διαπίστωση. Αὐτό δέ σημαίνει ὅτι αὐτόματα ὁ μοναρχοφασισμός θά φτάσει σέ ἀδιέξοδο καί θά σβήσει, θά καταρεύσει. Γιά νά γίνει αὐτό πρέπει νά ὑπάρχει ὁ ἐνεργητικός παράγοντας πού θά δημιουργήσει τό ἀδιέξοδο, πού θά γκρεμίσει τό μοναρχοφασισμό καί τήν ἀμερικανοκρατία. Καί ὁ παράγοντας αὐτός δέν εἶναι ἄλλος ἀπ' τό ΚΚΕ πού θά συγκεντρώσει ὅλες τίς λαϊκές καί δημοκρατικές δυνάμεις, θά συνενώσει καί θά κατευθύνει πρός τό σκοπό αὐτό ὅλους τούς ἀγῶνες, πού θά ὑπολογίσει καί θά χρησιμοποιήσει ὅλες τίς δυνατότητες, ἐσωτε-

ρικές καί ἐξωτερικές, μεγάλες καί μικρές, ἄμεσες καί ἔμμεσες. Αὐτό σημαίνει ὅτι τό ΚΚΕ θά δώσει σωστή γενική κατεύθυνση στό κίνημα, θά ἐξασφαλίσει σωστό καθημερινό πολιτικό χειρισμό στόν ἀγώνα καί στά μικρά καί μεγάλα προβλήματά του καί τήν κατάλληλη ὀργανωτική πολιτική, πού θά ἐπιτρέπει τήν ἔγκαιρη πραγματοποίηση τῶν ἀποφάσεών του, ὅλης του τῆς γραμμῆς. Ἄς πάρουμε ἕνα παράδειγμα. Πολιτική κρίση ἀνάμεσα στ' ἄλλα σημαίνει καί μεγάλωμα τῆς φαγωμάρας καί τῶν ἀντιθέσεων μέσα στό ἀστοτσιφλικάδικο στρατόπεδο. Πραγματικά ἡ εἰκόνα πού μᾶς παρουσιάζει εἶναι πολύ χαρακτηριστική. Στίς ἐκλογές ἡ παλατιανή στρατοκρατική κλίκα Μαρκεζίνη-Παπάγου καί ὅλη ἡ μαύρη ἀντίδραση ἔπαθε πανωλεθρία κι αὐτό εἶχε πάνω της μιά ὁρισμένη ἐπίδραση διαλυτική, πελαγώματος. Τό Λαϊκό κόμμα περνᾶ σοβαρή κρίση καί δείχνει σημάδια ἀποσύνθεσης. Πιό καλή δέν εἶναι ἡ κατάσταση στό κόμμα τοῦ Βενιζέλου, ὕστερα μάλιστα ἀπ' τήν κλωτσιά πούφαγε ἀπ' τόν Γκρέιντυ καί ἀναγκάστηκε νά παραιτηθεῖ ἡ κυβέρνησή του. Ἡ κυβέρνηση Πλαστήρα, πού ἀποτελεῖ καί μιά συγκόλληση προσωπικῶν φιλοδοξιῶν πού ἡ μιά ὑποβλέπει καί ὑποσκάπτει τήν ἄλλη, κάθεται πάντα πάνω σέ μιά βραδυφλεγῆ ὡρολογιακή μπόμπα πού τῆς ἔχει στήσει ὁ Βενιζέλος. Ὁ τελευταῖος αὐτός καραδοκεῖ τήν κατάλληλη στιγμή γιά νά ἀνατινάξει τήν κυβέρνηση ἐλπίζοντας ὅτι σέ νέες ἐκλογές μέ πλειοψηφικό μπορεῖ νά ἐπιπλεύσει. Ἀπ' αὐτή τήν ἄποψη, γιά δημαγωγία φυσικά μά καί γιατί τόν ὑποκινᾶν τά τωρινά ἀφεντικά του οἱ ἄγγλοι, παρουσιάζεται σάν ἐπικριτής τοῦ Γκρέιντυ καί γενικότερα τῆς ἀμερικάνικης πολιτικῆς μέ τίς ξετσίπωτες παρεμβάσεις στά ζητήματα τῆς χώρας. Ἐν ὄψει πιθανῶν ἐκλογῶν, μέ ἀκράτητη δημαγωγία καταγίνεται καί ὁ Παπαντρέας, πού φιλοδοξεῖ κι αὐτός νά ἐπικρατήσει καί νά κυβερνήσει. Στό μεταξύ ἡ κυβέρνηση ἀναστατώνει μέ τίς ἀπολύσεις καί τούς διορισμούς ὅλο τόν κρατικό μηχανισμό καί μέ τίς κομματικές ἀλλαγές πού κάνει ἤ θέλει νά κάνει στήν ἀστυνομία, στή χωροφυλακή καί στίς ἔνοπλες δυνάμεις, ἔρχεται κιόλας σέ ἀντίθεση μέ τή στρατοκρατική κλίκα τοῦ Παπάγου πού δέν ἐννοεῖ ν' ἀφήσει τά λουριά καί ἀπειλεῖ μέ ἐξωκοινοβουλευτικές παρεμβάσεις. Ὅλα αὐτά δη-

μιουργοῦν μιά κατάσταση ἀστάθειας, νευρικότητας, φαγωμάρας, γκρίνιας, ἀλληλοϋπόσκαψης στό ἀστοτσιφλικάδικο στρατόπεδο πού συμπληρώνεται καί μέ τήν εἰκόνα τῆς λοβιτούρας, καταχρήσεων, ρουσφετιῶν, ἐκβιασμῶν καί ἠθικῆς ἀποσύνθεσης πού ἔχει πιάσει ὅλον αὐτόν τόν κόσμο. Ἄν τώρα προσθέσουμε καί τό ἀναμφισβήτητο γεγονός ὅτι οἱ ἀγγλοαμερικάνικες φαγωμάρες —πού τόσο ἔντονα φανερώθηκαν μέ τό «ἐπεισόδιο» Γκρέιντυ-Βενιζέλου—ἐπιδροῦν σοβαρά ἀρνητικά σ' ὅλη αὐτή τήν κατάσταση, τότε θάχουμε μιά πιό πλήρη ἰδέα γιά τό τί γίνεται στό ἀντίπαλο στρατόπεδο, μά κυρίως γιά τό τί πρόσθετες δυνατότητες ἔχουμε γιά νά ξεσκεπάζουμε καί ν' ἀπομονώνουμε ἀκόμα πιό πολύ τό μοναρχοφασισμό καί τήν ἀμερικανοκρατία ὅταν σωστά τίς χρησιμοποιήσουμε. Ἐδῶ κρύβονται οἱ ἔμμεσες ἐφεδρείες μας, σοβαρός παράγοντας στήν πολιτική καί στήν πάλη μας, πού πρέπει νά ξέρουμε νά τίς δουλεύουμε καλά.

Τρίτο. Σωστά πρέπει νά καταλάβουμε αὐτό πού λέμε: βασικός κρίκος σήμερα εἶναι οἱ μερικοί, οἱ οἰκονομικοί ἀγῶνες τῶν μαζῶν. Στήν περίοδο τοῦ 1931-36 ὁ κρίκος αὐτός μᾶς βοήθησε νά σπάσουμε τή σεχταριστική ἀπομόνωσή μας ἀπ' τίς μάζες καί νά σφυρηλατήσουμε τούς πρώτους πλατεῖς δεσμούς μας μέ τό λαό. Τότε πείθαμε τό λαό μέ τήν πεῖρα τῆς καθημερινῆς του πάλης γιά τό ψωμί, νά μᾶς ἀκούει καί νά μᾶς ἀκολουθεῖ. Σήμερα θᾆταν λάθος ἄν ἐπαναλαμβάναμε μηχανικά τήν πεῖρα τῆς περιόδου ἐκείνης. Ἡ διαφορά σήμερα εἶναι βασική καί αὐτό πρέπει νά τό προσέξουμε. Τότε πηγαίναμε νά κερδίσουμε τίς μάζες. Τώρα μέ τούς ἀγῶνες αὐτούς καί μέσα στούς ἀγῶνες αὐτούς ἐπιδιώκουμε νά ἀνασυγκροτήσουμε τίς κομματικές καί λαϊκές δυνάμεις, ὕστερα ἀπό μιά σοβαρή, ὄχι ὅμως καί ἀποφασιστική, ἧττα, μέσα σέ μιά εὐνοϊκή ἀντικειμενικά κατάσταση, ὑπό ἀμερικάνικη ὅμως κατοχή, κατάσταση, πού ἐπιβάλλει ὄχι καθυστέρηση γιατί καί τώρα μένουμε πίσω ἀπ' τά γεγονότα καί τίς δυνατότητες. Τώρα ἐπιβάλλεται νά προχωρᾶμε, ἔτσι πού, ἀναδιοργανώνοντας, ὅλες τίς δυνάμεις τοῦ λαϊκοῦ κινήματος, μέ βάση, φυσικά, τήν ἀνασυγκρότηση τοῦ ΚΚΕ, τή μαχητικοποίηση τῶν συνδικάτων γιά τήν ἐργατιά καί τό ξαναπιάσιμο τοῦ χωριοῦ ἀπό τίς πρωτοπόρες ἀγροτικές ὀργανώσεις, νά κρατᾶμε

τό μαζικό λαϊκό κίνημα πάντα σ' ἕνα τέτιο ὕψος πού οὔτε πίσω μά οὔτε καί πολύ μπροστά νά κρατιόμαστε ἀπό τίς ἐπιτρεπόμενες κάθε φορά δυνατότητες τῆς στιγμῆς μέ ἐπιδίωξη διαρκή πάντα νά εἶμαστε σέ θέση νά ἐκμεταλλευόμαστε ὅλες τίς καμπές, τίς μεταβολές, λιγότερο ἤ πιότερο ἀπότομες, ὅλες τίς «εὐκαιρίες» πού προσφέρει καί θά προσφέρει τόσο ἡ ἐσωτερική ὅσο καί ἡ ἐξωτερική, ἡ διεθνής κατάσταση. Ἔτσι πρέπει νά βλέπουμε σήμερα τό πρόβλημα τοῦ βασικοῦ κρίκου. Ἀλλιῶς ὑπάρχει κίνδυνος οἰκονομισμοῦ, νά ὑποτιμήσουμε τίς δυνατότητες, νά χάσουμε τό βασικό νόημα στήν κίνηση καί τήν καθαρή ἐνατένιση τοῦ σκοποῦ.

Τέταρτο: Τό λεγόμενο «κέντρο», κυβερνητικό καί ἐξωκυβερνητικό. Ἡ κοινωνική ἀποστολή τοῦ Πλαστήρα καί ὅλου τοῦ «κέντρου» μαζί μέ τό ΣΚΕΛΔ (Κομίσκο) εἶναι ἡ ἀποστολή κυματοθραύστη στήν ἐφαρμογή τῆς ἀμερικάνικης πολιτικῆς ἀποικοποίησης τῆς Ἑλλάδας καί πραγματοποίησης τοῦ ἄξονα Ἀθήνα-Βελιγράδι. Βασικό χαρακτηριστικό γνώρισμα τοῦ Πλαστήρα καί τοῦ «κέντρου» εἶναι ἡ δημαγωγία. Τί σκοπό ἔχει ἡ δημαγωγία αὐτή; Νά ἐκμεταλλευτεῖ τήν ἀντιιμπεριαλιστική καί ἀντιμοναρχοφασιστική τάση τῶν μαζῶν, νά ξεγελάσει καί ἀποκοιμίσει τό λαό γιά νά ἐφαρμόσει τήν πολιτική τῆς ἀμερικανοκρατίας στήν Ἑλλάδα, ὅπως ἀκριβῶς κάνει σήμερα ἡ κυβέρνηση Πλαστήρα καί ὁλόκληρο τό «κέντρο». Ἄν στήν κυβέρνηση τοῦ «κέντρου» δέν πῆραν μέρος οἱ Σκελδικοί τοῦ Σβώλου-Τσιριμώκου εἶναι, πρῶτο, γιατί τό κόμμα αὐτό εἶναι περισσότερο προσκολλημένο στούς ἄγγλους λεϊμπορίστες ἀπ' ὅπου καί χρηματοδοτεῖται, καθώς καί στήν Κομίσκο καί ἔτσι δέν συγκεντρώνει ἀκόμα τήν ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη τῶν ἀμερικάνων καί, δεύτερο, γιατί τό κόμμα αὐτό τό κρατᾶν σάν ἕνα εἶδος «ἀριστερή» ἐφεδρεία δεύτερης γραμμῆς. Ὅπως καί νάχει τό πράγμα, τό ΣΚΕΛΔ καί οἱ ἡγέτες του, Σβῶλος-Τσιριμῶκος, ἀφοῦ πρῶτα ζήτησαν νά βγοῦν στό βουνό γιά νά ἐκπληρώσουν τήν ἴδια προδοτική ἀποστολή, πού κατ' ἐντολή τῶν ἄγγλων εἶχαν πραγματοποιήσει στή χιτλερική κατοχή, ὑποτάχτηκαν μετά ἀπόλυτα στούς χρηματοδότες τους καί τώρα, ἄν ἐξαιρέσει κανένας τή δημαγωγία τους γύρω ἀπ' τό Μακρονήσι, δέ λέν λέξη γιά τήν ἀμερικανοκρατία

καί τήν ἀμερικανοαγγλική κατοχή, πολεμᾶν, ὅπως καί ἡ Κομίσκο, τήν παγκόσμια κίνηση τῶν ὀπαδῶν τῆς εἰρήνης καί ἔχουν καλοστρωθεῖ στή μοναρχοφασιστική ζούγκλα κυνηγώντας ὑπουργικά χαρτοφυλάκια. Κύριο γνώρισμά τους ἔχουν τόν ἀντικουκουεδισμό τοπικά καί τόν ἀντικομμουνισμό διεθνῶς, πράγμα πού τούς χαρακτηρίζει σέ τελευταία ἀνάλυση σάν προθάλαμο τῶν φασιστῶν καί τῶν ἐμπρηστῶν τοῦ πολέμου. Διεκδικοῦν τόν τίτλο τοῦ δημοκράτη! Ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιά νά τόν ἀποκτήσουν εἶναι νά ἐγκαταλείψουν πραγματικά τόν ἀντικομμουνισμό τους. Ἀντί γι' αὐτό τό ΣΚΕΛΔ ἔγινε πόλος συγκέντρωσης ὅλων τῶν ὕποπτων, ἀρχειοτροτσκιστικῶν, ἀντιηγετικῶν, τιτοχαφιεδικῶν στοιχείων καί αὐτός ὁ τίτλος εἶναι τώρα γιά τό κόμμα αὐτό ὁ πιό ἀτιμωτικός.

Χρησιμοποιώντας μιά μπόλικη καί φτηνή δημαγωγία γιά νά ἐξαπατᾶν τό λαό καί ἀφήνοντας ἀσύδοτη τή στρατοκρατία καί τό μοναρχοφασιστικό τρομοκρατικό ἀφηνιασμό, κυρίως στό χωριό, τό «κέντρο» ἀνοίγει τό δρόμο στόν Παπάγο καί τή στρατοκρατία, ἐφαρμόζοντας ὅλες τίς προσταγές τῶν ἀμερικάνων ἀφεντικῶν του. Ἡ πάλη ἐνάντια στό «κέντρο», τό ξεσκέπασμα τῆς δημαγωγίας του, ἡ διαφωτιστική δουλιά στίς μικροαστικές κυρίως μάζες πού παρασέρνει, εἶναι ἕνα ἀπ' τά κεντρικά καθήκοντά μας στή βασική ἐπιδίωξή μας νά ἀπομονώσουμε τό «κέντρο» ἀπ' τούς ὀπαδούς του. Παράλληλα χρειάζεται ἑνιαῖο μέτωπο πάλης μέ τούς ὀπαδούς τοῦ «κέντρου», ἑνότητα δράσης μαζί τους ἐνάντια στά συγκεκριμένα μέτρα τῆς κυβέρνησης πού θίγουν τά δικαιώματα τῶν μαζῶν, γιά τό ψωμί, τίς ἐλευθερίες, τήν εἰρήνη. Χρειάζεται συναδελφική συμπεριφορά, συζήτηση, κατανόηση, διαφώτιση, κατάχτησή τους. Αὐτοῦ βρίσκεται, πρέπει νά ξεκαθαριστεῖ αὐτό, μιά ἀπ' τίς βασικές, τίς κεντρικές ἐπιδιώξεις μας στό σημερινό στάδιο πάλης.

Π έ μ π τ ο: Ἡ ἐπιτυχία τῆς δημοκρατικῆς παράταξης στίς ἐκλογές καί κυρίως στίς μεγάλες πόλεις, ὅπου ὑπῆρχε μικρότερη τρομοκρατία καί λιγότερη καλπιά, δείχνει τό ἀκατάβλητο πνεῦμα τοῦ λαοῦ. Ὁ λαός, μιά καί δέν μποροῦσε νά κάνει ἀλλιῶς, πῆγε μέσα ἀπ' τή δημοκρατική παράταξη, ἀφοῦ κατέβηκε στίς ἐκλογές μέ περισσότερο ἤ λιγότερο συνεπές δημοκρα-

τικό πρόγραμμα, νά δώσει διέξοδο στούς δημοκρατικούς πόθους του, στίς δημοκρατικές ἐπιδιώξεις του. Ἄν γινότανε δεχτές οἱ προτάσεις μας γιά πανελλαδικό δημοκρατικό συνασπισμό καί ὑπερνικώντουσαν οἱ σοβαρές καί βλαβερές ταλαντεύσεις καί δισταγμοί μέσα σέ πολλούς καί σημαίνοντες δημοκρατικούς παράγοντες, ἡ ἐπιτυχία τῶν δημοκρατικῶν δυνάμεων θἆταν πιό σημαντική. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι καί μεῖς, μέ τή σύγχυση πού σπείραμε, βοηθήσαμε τίς ταλαντεύσεις αὐτές, πού ἐκφράζουν ἔλλειψη ἐμπιστοσύνης στή δύναμη τοῦ λαοῦ καί ἐκδηλώνουν ὑποχώρηση μπροστά στίς δυσκολίες καί συνθηκολόγηση μπροστά στόν ἐχθρό.

Σήμερα στήν Ἑλλάδα ἔχουμε μιά πορεία ἀνασυγκρότησης καί συγκέντρωσης τῶν δημοκρατικῶν δυνάμεων. Τό πιό ἀρνητικό καί δῶ εἶναι ὅτι πολύ ἀσθενικά ἐκδηλώνεται στήν πορεία αὐτή ἡ ἐπίδραση τῶν πιό συνεπῶν δημοκρατικῶν παραγόντων στή ζωή τῆς χώρας, ὅπως εἶναι τό ΕΑΜ, τό ΑΚΕ, τό ΚΚΕ. Τό δικό μας καθῆκον εἶναι νά ἐπιταχύνουμε τήν πορεία αὐτή μέ τή συσπείρωση ὅλων τῶν δημοκρατικῶν δυνάμεων σ' ἕνα μέτωπο, σ' ἕνα συνασπισμό μέ καθαρό δημοκρατικό πρόγραμμα. Αὐτό, ἀνάμεσα στ' ἄλλα, σημαίνει ὅτι ἀπ' τό πρόγραμμα αὐτό πρέπει νά λείψουν ὅλα ἐκεῖνα τά ἐθνικιστικά ἀγκάθια, ὅπως οἱ ἐδαφικές διεκδικήσεις σέ βάρος τῶν λαϊκῶν δημοκρατιῶν τῆς Ἀλβανίας καί τῆς Βουλγαρίας πού δέν κάνουν τίποτα ἄλλο παρά νά χύνουν νερό στό μύλο τῆς ἀμερικανοκρατίας. Αὐτό σήμερα εἶναι τόσο πιό πολύ ἀναγκαῖο γιατί ἐθνικιστικά λάθη, σοβαρά καί μεγάλα, βαρύνουν καί μᾶς τούς ἴδιους, ὅπως ἐκεῖνο τό τερατώδικο μέ τό Βορειοηπειρωτικό, ὅταν τόν Ἰούνη τοῦ 1945 δηλώναμε, ἐμεῖς, τό ΠΓ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ, ὅτι θά ὑποταχθοῦμε σέ ἀπόφαση τῆς δημοκρατικῆς πλειοψηφίας γιά ἄμεση κατάληψη τῆς Νότιας Ἀλβανίας (Βόρειας Ἠπείρου) ἀπ' τόν ἑλληνικό στρατό! Μά ἀκόμα καί γιατί καί τώρα ἀκόμα, μέσα στή βουλή γνωστοί δημοκρατικοί παράγοντες παρασέρνονται ἀπ' τή μοναρχοφασιστική σωβινιστική πίεση καί πρωτοστατοῦν στό ἐθνικιστικό παραλήρημα μέ τή διατύπωση ἐδαφικῶν ἀξιώσεων σέ βάρος τῆς Ἀλβανίας καί τῆς Βουλγαρίας. Οἱ ἀναβιώσεις αὐτές εἶναι ὑποτροπή τῶν σοβαρῶν ἐκείνων λαθῶν πού μέ δική

μας ἀνοχή ἤ πρωτοβουλία βαρύνουν καί ἀμαυρώνουν τήν ἔνδοξη ἑαμική κληρονομιά καί πού σήμερα πρέπει νά ξεπεραστοῦν πέρα γιά πέρα γιατί τό ξεπέρασμά τους ἀποτελεῖ τό πρῶτο γνώρισμα γιά ἕναν συνεπῆ δημοκράτη καί ἀγωνιστή γιά τήν εἰρήνη. Πρέπει καί μεῖς καί οἱ φίλοι καί συναγωνιστές μας νά καταλάβουμε καλά καί καθαρά ὅτι ὁποιαδήποτε ὑποχώρησή μας στό σημεῖο αὐτό εἶναι ἄμεση ἐκ μέρους μας ὑποστήριξη στ' ἀμερικάνικα πολεμικά σχέδια, στή δημιουργία τοῦ ἄξονα 'Αθήνα-Βελιγράδι, στό τράβηγμα τῆς 'Ελλάδας στίς τυχοδιωκτικές ἀγγλοσαξονικές περιπέτειες ἐνάντια στή Σοβιετική "Ενωση καί τίς λαϊκές δημοκρατίες. Εἰλικρινής καί ἀπεριόριστη προσήλωση στόν πιό μεγάλο καί πιστό φίλο μας τή Σοβιετική Ρωσία, στενή φιλία καί συνεργασία μέ τίς λαϊκές δημοκρατίες, πρῶτ' ἀπ' ὅλα τίς Λαϊκές Δημοκρατίες τῆς 'Αλβανίας καί τῆς Βουλγαρίας, ἀμείλιχτη καί ἀγωνιστική καταδίκη κάθε σωβινισμοῦ, τοῦ ἄξονα 'Αθήνα-Βελιγράδι, τῆς ἀμερικανοκρατίας, πού μετατρέπει τήν 'Ελλάδα σέ συντρίμια, νά τί ξεχωρίζει σήμερα τόν κάθε πραγματικό δημοκράτη καί ἕλληνα πατριώτη. Γιατί αὐτό ἐπιβάλλει τό ὕφιστο συμφέρον τοῦ λαοῦ καί τῆς 'Ελλάδας.

"Εκτο: Τά συνθήματά μας. Μποροῦμε σέ συντομία τά βασικά, τά κύρια συνθήματα ἑνός πραγματικά δημοκρατικοῦ συνασπισμοῦ, νά τά διατυπώσουμε ἔτσι:

Ψωμί—Δουλιά!

Δημοκρατικές ἐλευθερίες—Γενική ἀμνηστία.

'Ομαλότητα—Λαϊκή συμφιλίωση.

Δημοκρατία—'Ανεξαρτησία.

Φιλία μέ τήν ΕΣΣΔ καί τίς ΛΔ—Εἰρήνη.

'Η πάλη γιά τήν ἐθνική μας ἀνεξαρτησία συγκεκριμενοποιεῖται πρῶτ' ἀπ' ὅλα στόν ἀγώνα ἐνάντια στήν ἀμερικανοκρατία καί σ' ὅλες τίς μεγάλες, τίς μικρές καί τίς ἀπειροελάχιστες συγκεκριμένες ἐκδηλώσεις της.

'Ο Καραγιώργης πρότεινε νά βάλουμε σάν κεντρικό μας σύνθημα τή γενική ἀμνηστία ἐπιδιώκοντας βαθμιαῖες μερικές ἀμνηστίες, ὅπως εἶπε. 'Η πρόταση αὐτή δείχνει κάποια σύγχυση. Θἄταν λάθος βασικό ἄν ἐμεῖς συγκεντρώναμε ὅλη τήν προσοχή μας μόνο στή γενική ἀμνηστία, οὔτε καί θά πετυχαίνα-

με τίποτα γιατί γενική ἀμνηστία μποροῦμε ν' ἀποσπάσουμε
σάν ἀποτέλεσμα ὁλόπλευρης μαζικῆς λαϊκῆς πάλης σέ ὅλες τίς
μορφές. Αὐτό πού συσταίνει ὁ Καραγιώργης τό κάνει περίπου τό
ΣΚΕΛΔ. Τό νά προτείνεται νά γίνουμε κόμμα τῆς γενικῆς ἀμνη-
στίας σημαίνει νά μήν καταλαβαίνουμε τίποτα ἀπ' τήν κατάστα-
ση, σημαίνει νά χάνουμε τόν προσανατολισμό μας. Φυσικά γιά
τή γενική ἀμνηστία θά παλαίψουμε μέ ὅλη μας τή δύναμη. Θά
παλαίψουμε, καί μαζί μας παλαίβει καί ὁλόκληρη ἡ προοδευτική
ἀνθρωπότητα, νά ἀποσπάσουμε ἀπ' τά νύχια τοῦ μοναρχοφα-
σισμοῦ καί τῆς ἀμερικανοκρατίας τέτια λαϊκά 'κεφάλαια καί
λαϊκούς ἥρωες, ὅπως οἱ Σαράφης, Γαβριηλίδης, Γλέζος, Πρωι-
μάκης, ὅπως οἱ ἀλύγιστοι δημοκρατικοί διανοούμενοι, τά συν-
δικαλιστικά στελέχη, οἱ δεκάδες χιλιάδες ἀγωνιστές καί ἀγω-
νίστριες, πού παρ' ὅλα ὅσα πέρασαν καί ἔπαθαν, μένουν πιστοί
στό λαό, στό κόμμα τους, στόν ἑαυτό τους. Καί πρῶτα ἀπ'
ὅλα θά παλαίψουμε ν' ἀποσπάσουμε ἀπ' τά δόντια τοῦ χάρου
τούς καταδικασμένους σέ θάνατο ἥρωες καί ἡρωΐδες μας, πού
σαπίζουν στά μπουντρούμια τῆς Κέρκυρας καί στ' ἄλλα κάτεργα.

Μιλώντας γιά τά συνθήματα, τήν προπαγάνδα καί τή δράση
μας πρέπει ν' ἀποφεύγουμε συνθήματα καί διατυπώσεις καί πού
δέν ἀνταποκρίνονται στήν πραγματικότητα καί πού μόνο σύγ-
χυση μποροῦν νά δημιουργοῦν. Δέν εἶναι σωστό νά λέμε ὅτι οἱ
ἀμερικάνοι περιμένουν τή χρεωκοπία τοῦ Πλαστήρα γιά νά φέ-
ρουν δικτάτορα τόν Παπάγο. "Η ὅτι θά στίψουνε τήν κυβέρ-
νηση γιά νά φέρουν μετά φυσιολογικά τή στρατοκρατική κλί-
κα. Πρέπει νά ξεκαθαρίσουμε ὅτι οἱ ἀμερικάνοι εἶναι σήμερα
πέρα γιά πέρα εὐχαριστημένοι ἀπ' τόν Πλαστήρα, πού τούς κά-
νει ὅλες τους τίς δουλιές. "Οτι ἄν δέν χρεωκοπήσουμε ἐμεῖς
τόν Πλαστήρα μέ τήν πάλη μας, ἄν δέν τόν στίψουμε ἐμεῖς,
δέν πρόκειται μόνος του εἴτε ἀπ' τούς ἀμερικάνους νά στιφτεῖ
ἤ νά χρεωκοπήσει. "Οτι ὅσο πιό μαζικά καθημερινά πολιτικά
παλαίβουμε ἐμεῖς ἐνάντια στήν κυβέρνηση, τήν ἀμερικανοκρατία
καί τά καθημερινά μέτρα τους, τόσο χαλᾶμε καί τά σχέδια
γιά παπαγική στρατοκρατική δικτατορία. Δέν πρέπει, δηλαδή,
νά σπέρνουμε τήν ἀναμονή καί ἕνα εἶδος μοιρολατρείας, μά νά
ὀργανώνουμε τήν ὁλόπλευρη πάλη τῶν μαζῶν.

Κάτι ἀκόμα πού πρέπει νά προσέξουμε στή δουλιά καί στή
διαφώτισή μας. Τό χωρισμό ἀριστεροί-δεξιοί, ἐθνικόφρονες-κου-
κουέδες τόν καλλιεργεῖ ἡ ἀντίδραση καί οἱ πράχτορές της γιά
νά διατηρήσει τή διαίρεση, γιά νά παρεμποδίζεται τό ἑνιαῖο μέ-
τωπο, ἡ ἑνότητα δράσης στά συνδικάτα, στά ἐργοστάσια καί
στίς ἐπιχειρήσεις, στίς συνοικίες καί στά χωριά. Ἐμεῖς πρέπει
νά ἀποφεύγουμε τόν ὑπογραμμισμένο τονισμό τοῦ διαχωρισμοῦ
αὐτοῦ, νά ξεσκεπάζουμε τούς φορεῖς του καί νά τόν ὑπερνικά-
με μέσα στήν κοινή πάλη τῶν ἐργαζομένων, ἄσχετα ἀπό ἀπο-
χρώσεις, γιά τό ψωμί, τή δουλιά, τό μεροκάματο, τίς ἐλευθε-
ρίες, τή γενική ἀμνηστία, τήν εἰρήνη. Τέτια πρέπει νἆναι ἡ
θέση μας στό ζήτημα αὐτό.

Ἕ β δ ο μ ο: Ἕνα τελευταῖο ζήτημα στή σειρά αὐτή. Τό
μοναρχοφασιστικό τρομοκρατικό ὄργιο συνεχίζεται σ' ὅλη τή
χώρα. Οἱ ληστοσυμμορίες δροῦν ἀνενόχλητες. Οἱ ΜΕΑ ἔχουν
γίνει ἀληθινή μάστιγα γιά τό χωριό. Ὁ Παπάγος διατηρεῖ ψεύ-
τικα, τεχνητά, τήν ἐμπόλεμη κατάσταση γιά νά βρίσκει κάλυψη
ἡ ἀστυνομικοχωροφυλακίστικη αὐθαιρεσία καί ὁ σακαράκικος
ἀφηνιασμός. Πίσω ἀπ' τό «κράτος δικαίου» τοῦ Παπαντρέα ὀρ-
γιάζει ἡ πιό ἀδιάντροπη παντοκρατορία τῆς βίας. Ξαναεφαρ-
μόζεται ἡ γνωστή μέθοδος τῶν «ἀγανακτισμένων πολιτῶν», δο-
λοφονοῦνται ἀτιμώρητα ἀγωνιστές καί πολίτες. Καί τό «κράτος
δικαίου» πού ἐφαρμόζει τό φίμωτρο γιά τούς δημοκρατικούς,
ἀφήνει τήν «Ἑστία» καί τόν «Ἐθνικό Κήρυκα» καί τή μαφία
τους νά ὑμνολογοῦν καί ἐνθαρρύνουν τή δολοφονία. Μιά διέξο-
δος ὑπάρχει γιά τό λαό καί τούς ἀγωνιστές του ἀπ' τήν κα-
τάσταση αὐτή: Νά ὀργανωθοῦν καί ν' ἀπαντᾶν μέ τά ἴδια ἀκρι-
βῶς μέσα στή δολοφονική ἀποχαλίνωση.

Στά χωριά ὁ δημοκρατικός κόσμος πρέπει νά παραδειγμα-
τίζεται ἀπ' τούς ἔνοπλους ἀγωνιστές, ἀπ' τίς ἀνταρτοομάδες.
Οἱ ὁμάδες αὐτές ἔχουν σήμερα ὄχι τόσο στρατιωτική ὅσο πο-
λιτική κυρίως ἀποστολή. Κρατᾶν τό ντουφέκι γιατί ὑπερασπί-
ζονται τή ζωή τους, τή ζωή, τά δίκαια, τίς ἐλευθερίες τοῦ λαοῦ.
Καί ὀργανώνουν καί καθοδηγοῦν τό λαό στούς ἀγῶνες του, ξα-
ναχτίζουν τίς πολιτικές καί τίς ἄλλες μαζικές ὀργανώσεις του,
παλαίβουν γιά τό ψωμί του, χτυποῦν καί τιμωροῦν τούς τρομο-

κράτες καί τούς προδότες. Δέν εἶναι ἀπομονωμένες μά συν-
δεδεμένες μέ τίς μάζες. Ἐφαρμόζουν τήν πολιτική τῆς λαϊκῆς
συμφιλίωσης μέ βάση τήν πάλη γιά τίς κοινές διεκδικήσεις καί
ἐνάντια στούς ἐκβιαστές καί τούς τρομοκράτες. Δέ δημιουργοῦν
ζητήματα μέ τούς ἀγρότες πού ἔχουν ἀντίθετα φρονήματα μά
εἶναι ἐνάντια στήν τρομοκρατία, πού δέν εἶναι ὁπλισμένοι καί δέν
πειράζουν τούς δημοκρατικούς.

Στίς πόλεις οἱ ἐργάτες, οἱ ὑπάλληλοι καί οἱ ἄλλοι ἐργαζόμε-
νοι μέ μαζικές κινητοποιήσεις καί δράση, μέ τήν αὐτοάμυνά τους
καί μέ τήν ἀποφασιστική δράση πού ἀπαντοῦν στίς προκλήσεις
πού κάνουν οἱ χῖτες καί οἱ ἄλλοι τρομοκράτες, στίς αὐθαιρεσίες
τῆς ἀστυνομίας καί τῶν χωροφυλάκων, στήν ἐργοδοτική τρομο-
κρατική καί ἀπεργοσπαστική δράση, στούς τραμπουκισμούς καί
τίς κλεψιές τῶν πουλημένων ρεφορμιστῶν ἐργατοκάπηλων, μπο-
ροῦν καί πρέπει νά ὑπερασπίζονται τόν ἑαυτό τους, τούς συνα-
δέλφους καί συναγωνιστές τους, τά δίκια τους, τίς ὀργανώσεις
τους. Ὅσο δύσκολο κι ἄν φαίνεται αὐτό τώρα ὅμως μπορεῖ νά
πραγματοποιηθεῖ ὅταν οἱ πιό συνειδητοί ἐργάτες καί ἐργαζόμε-
νοι στά ἐργοστάσια, ἐπιχειρήσεις, καταστήματα, συνοικίες, συνοι-
κισμούς πάρουν τήν πρωτοβουλία καί ἀρχίσουν τή δουλιά. Ἄλλος
δρόμος δέν ὑπάρχει: Ἤ θά ὀργανωθεῖς καί θά παλαίψεις ἤ θά
σκύψεις τό κεφάλι, θά τρῶς καρπαζιές καί θά χάνεις τή ζωή σου.

Αὐτά σχετικά μέ τήν ἐσωτερική μας κατάσταση. Ἐπιβάλ-
λεται ἡ πιό ρωμαλέα, ψύχραιμη αἰσιοδοξία πού πρέπει νά ἐκφρά-
ζεται στήν πιό θαρραλέα προοπτική, στή γοργή μελετημένη
ἀναδιοργάνωση τῶν κομματικῶν ὀργανώσεων, στήν ἀνασύνταξη
τῶν λαϊκῶν δυνάμεων καί στήν ἀκούραστη διαφώτιση τοῦ λαοῦ,
στήν ὀργάνωση καί καθοδήγηση τῶν ἀγώνων του, μικρῶν καί
μεγάλων, μερικῶν καί γενικῶν, οἰκονομικῶν καί πολιτικῶν.

IV

ΚΟΜΜΑΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Ἡ εἰσήγηση στάθηκε ἀναλυτικά στά αἴτια πού ἔφεραν στήν
ἀποδιοργάνωση τῶν κομματικῶν ὀργανώσεων, πρῶτ' ἀπ' ὅλα
στίς μεγάλες πόλεις. Ἡ ἀποστολή πού ἐξ ἀρχῆς δώσαμε στίς

πόλεις δέν ἀνταποκρινότανε στίς συγκεκριμένες δυνατότητες. Εἴχαμε ἀνεπάρκεια στήν ὁλόπλευρη προετοιμασία γιά τή σκληρή δοκιμασία στίς πόλεις. Στήν πλειοψηφία τῶν κομματικῶν ὀργανώσεων καί στό κλιμάκιο τῆς Ἀθήνας τοῦ ΠΓ εἴχαμε σοβαρές ὀπορτουνιστικές ἐκδηλώσεις πού συχνά ὁδήγησαν στό λύγισμα καί στή συνθηκολόγηση. Ὅπου στελέχη καί μέλη τοῦ κόμματος ἐφάρμοσαν σωστά τήν κομματική γραμμή εἴχαμε θετικά ἀποτελέσματα. Σοβαρή ἀνεπάρκεια δεῖξαν στελέχη καί μέλη στήν ἐφαρμογή καί τήρηση τῶν κανόνων τῆς παράνομης δουλιᾶς, τῆς συνωμοτικότητας καί τῆς ἐπαγρύπνησης. Τό ΠΓ δέ μπόρεσε ἔγκαιρα νά δεῖ τήν καινούργια κατάσταση στίς πόλεις καί νά βοηθήσει τίς ὀργανώσεις νά ξεπεράσουν τίς δυσκολίες, νά χτυπήσουν τίς ὀπορτουνιστικές ἐκδηλώσεις καί νά πραγματοποιήσουν τήν ἀποστολή τους. Ἔχουμε πολύ ἀρνητική πεῖρα στόν τομέα αὐτόν. Πρέπει ἀκόμα νά σημειωθεῖ ὅτι ἡ μαζική στρατολογία στό κόμμα στόν καιρό τῆς χιτλερικῆς κατοχῆς εἶχε σάν ἀποτέλεσμα νά ἀναδειχτοῦν καί στόν παράνομο μηχανισμό ἄπειρα, ἀδοκίμαστα καί ἄψητα στελέχη, πού πολλές φορές λύγιζαν εὔκολα καί ἔτσι διευκόλυναν τό ἔργο τῆς ἀσφάλειας γιά τήν ὑπονόμευση καί τό χτύπημα τῶν ὀργανώσεών μας.

Κάναμε πολλά καί σοβαρά λάθη. Τό κόμμα πρέπει νά μελετήσει προσεχτικά, ὁλόπλευρα, λεπτομερειακά, κριτικά τήν κατάσταση πού δημιουργήθηκε στίς κομματικές ὀργανώσεις στίς πόλεις καί πρῶτ' ἀπ' ὅλα στήν Ἀθήνα, Πειραιᾶ καί Θεσσαλονίκη καί νά βγάλει τ' ἀναγκαῖα διδάγματα γιά τήν παραπέρα κομματική ἀνοικοδόμηση καί τήν κομματική δουλιά. Πάνω στήν ἀρνητική πεῖρα καί στά καλά παραδείγματα, πάνω στά λάθη μας, στίς ἐλλείψεις καί τά σφάλματα ἀπ' τή δουλιά μας στίς πόλεις μέσα στίς συνθῆκες τοῦ ἔνοπλου ἀγώνα πρέπει νά διαπαιδαγωγήσουμε ὁλόκληρο τό κόμμα, νά διδάξουμε, νά ἀτσαλώσουμε τά μέλη μας, τά στελέχη μας. Αὐτό εἶναι ἀναγκαία προϋπόθεση γιά νά λύσουμε σωστά τά προβλήματα πού στέκουν σήμερα μπροστά μας στόν τομέα τῆς κομματικῆς ἀνοικοδόμησης.

Ποιά εἶναι τά πιό σημαντικά ἀπ' τά προβλήματα αὐτά;

Π ρ ῶ τ ο: Μέ ταχύτητα, ὄχι ὅμως βιαστικά, προσεχτικά, μελετημένα, ἀποκεντρωτικά καί κριτικά, ἐρευνητικά σέ σχέση

μέ ὅ,τι ἔμεινε καί ὑπάρχει τόσο στό κέντρο ὅσο καί στήν ἐπαρχία, νά προχωρήσουμε στήν ἀναδιοργάνωση τῶν κομματικῶν ὀργανώσεων, στήν ἀνασύνταξη τῶν κομματικῶν δυνάμεων.

Δ ε ύ τ ε ρ ο: Προετοιμασία πολλῶν στελεχῶν μας γιά τήν παράνομη δουλιά γιά ὅλη τήν κλίμακα τῆς κομματικῆς διάρθρωσης. Τά στελέχη αὐτά πρέπει νἆναι ὁλόπλευρα, δηλαδή πολιτικά, ὀργανωτικά, συνωμοτικά, τεχνικά καταρτισμένα γιά νά τά βγάζουν πέρα στή δύσκολη ἀποστολή τους. Ἐδῶ πρέπει νά χρησιμοποιήσουμε τά δικά μας θετικά καί ἀρνητικά διδάγματα καί τήν πεῖρα, παλιά καί νέα, ἀπό ἀνάλογη δουλιά ἀπ' τά ἀδερφά μας κόμματα.

Τ ρ ί τ ο: Νά κάνουμε τό Ραδιοσταθμό μας καθημερινό ὄργανο καθοδήγησης καί κολλεχτιβιστικό ὀργανωτή. Διαθέτουμε μέ τό Σταθμό ἕνα τεράστιο ὅπλο. Ὡς τά σήμερα ὑποτιμήσαμε σοβαρά τίς δυνατότητες πού μᾶς προσφέρει ὁ Σταθμός καί δέν τόν χρησιμοποιήσαμε ἐξαντλητικά καί στόν τομέα τῆς κομματικῆς ὀργάνωσης καί καθοδήγησης.

Ὁ Σταθμός πρέπει νά γίνει ἡ καθημερινή φωνή τοῦ κόμματος, πού θά τήν ἀκούει καί ὁ καθοδηγητής καί τό στέλεχος καί τό ἁπλό μέλος καί ὁ ἀποκομμένος προσωρινά κομμουνιστής, καί ὁ συμπαθών, ὁ κάθε λαϊκός ἀγωνιστής, καί θά ξέρει, γιατί κι αὐτό πρέπει νά τοῦ τό λέει ὁ Σταθμός, πῶς νά ἐφαρμόζει σωστά τή γραμμή τοῦ κόμματος στίς δικές του συγκεκριμένες συνθῆκες. Πρέπει νά βροῦμε καί νά χρησιμοποιήσουμε ὅλες τίς φανερές καί κρυμμένες ἀκόμη δυνατότητες πού μᾶς προσφέρει ὁ Σταθμός καί νά τόν κάνουμε ἀκατανίκητο ὅπλο, βοηθό καί παραστάτη στόν καθημερινό ἀγώνα τοῦ λαοῦ μας.

Δέ χρειάζεται οὔτε καί πρέπει νά ἐπεκταθεῖ κανένας σέ λεπτομέρειες ἰδιαίτερα γιά τά δυό πρῶτα ζητήματα. Ἡ ἀπόφασή μας θά σταθεῖ σ' αὐτά πιό λεπτομερειακά καί συγκεκριμένα.

Ποιά ἡ μέθοδος τῆς κομματικῆς ὀργάνωσης καί δουλιᾶς στίς σημερινές συγκεκριμένες συνθῆκες; Ἡ μπολσεβίκικη παράνομη κομματική πεῖρα ἔχει δουλέψει, ἐπεξεργαστεῖ μιά μέθοδο δουλιᾶς πού ὅταν χρησιμοποιηθεῖ σωστά ἐπιτρέπει στούς κομμουνιστές νά τά βγάζουν παλικαρίσια πέρα καί στίς πιό μεγάλες δυσκολίες, νά διατηροῦν τή σύνδεσή τους μέ τίς μάζες, νά ὀρ-

γανώνουν καί νά καθοδηγοῦν τούς ἀγῶνες τους, νά ἀντιμετω-
πίζουν μέ ἐπιτυχία τήν ἐπίθεση τῆς ἀσφάλειας, τῶν χαφιέδων,
τά χτυπήματα ἀπ' τούς προδότες καί τούς προβοκάτορες, νά
ἐφαρμόζουν πάντοτε, κάτω ἀπ' ὅλες τίς συνθῆκες, τήν πολιτι-
κή γραμμή τοῦ κόμματος.

Ποιά εἶναι ἡ μέθοδος αὐτή; Εἶναι ὁ σωστός κάθε
φορά συνδυασμός τῆς παράνομης μέ τή νόμιμη
ὀργάνωση, τῆς παράνομης μέ τή νόμιμη δουλιά.
Καί ἄν ὑπογραμμίζεται καί τό: σωστός κάθε φορά συνδυα-
σμός, εἶναι γιατί τό ἄν ὑπάρχει παρανομία εἴτε ὄχι, ὁ βαθμός
καί ἡ ἔκταση τῆς παρανομίας μας καί τῶν νόμιμων δυνατοτή-
των μας εἶναι κάθε φορά ζήτημα συγκεκριμένου στήν κάθε δο-
σμένη στιγμή συσχετισμοῦ τῶν ταξικῶν δυνάμεων στή χώρα, εἰ-
δικά μά καί γενικότερα. Αὐτό σημαίνει ὅτι τό καθεστώς τῆς
παρανομίας καί τό περιθώριο γιά τίς νόμιμες δυνατότητες δέν
εἶναι στατικά, ἀποστεωμένα, μά κινοῦνται, ἀλλάζουν ὑπέρ εἴτε
ἐνάντιά μας ὕστερα ἀπό κάθε σύγκρουση, ἀγώνα, μάχη, ἐπιτυ-
χία ἤ ἀποτυχία, ὕστερα ἀπό μιά μεγαλύτερη ἤ μικρότερη ἐξέ-
λιξη, εἴτε μεταβολή στό πεδίο τῆς ἐσωτερικῆς πολιτικῆς εἴτε
στόν τομέα τῆς διεθνοῦς κατάστασης. Αὐτή ἡ ἀλλαγή, ἡ κίνη-
ση μπορεῖ νά γίνει καί γενικά σ' ὅλη τή χώρα, μά πιό συχνά
γίνεται τοπικά σέ μιά πόλη ἤ κλάδο, ἐπιχείρηση ἤ περιοχή
ὕστερα ἀπό ἕνα τοπικό γεγονός ἤ σύγκρουση ταξική.

Ὅλα αὐτά σημαίνουν ὅτι ἡ κομματική καθοδήγηση ἤ τό
τοπικό ὑπεύθυνο στέλεχος, τό κομματικό ἀχτίφ καί τά μέλη
μας πρέπει νά παρακολουθοῦν προσεχτικά ὅλες τίς ἐξελίξεις καί
μεταβολές καί ἀνάλογα ν' ἀναπροσαρμόζουν τήν ὅλη κομματι-
κή ὀργάνωση καί δουλιά, ἔχοντας γιά γνώμονα τοῦτο δῶ: Οὔτε
τήν πιό ἐλάχιστη εὐκαιρία δέν πρέπει ν' ἀφήνουμε νά χαθεῖ
γιά νά ἐπεχτείνουμε τόν τομέα τῆς νόμιμης δουλιᾶς, γιά νά
καταχτήσουμε μιά νέα νόμιμη θέση, μά καί δέν πρέπει οὔτε μιά
ὥρα πιό νωρίς ἀπ' ὅ,τι ἐπιτρέπει ἡ κατάσταση ν' ἀφήσουμε
ἀχρησιμοποίητη μιά νόμιμη θέση ἤ δυνατότητα ἤ νά ἐγκαταλεί-
πουμε ἕνα χαράκωμα ἀπ' τήν παράνομη δουλιά ἤ ὀργάνωση καί
νά ἐκθέσουμε ἔτσι σέ χτύπημα τήν παράνομή μας ὀργάνωση.

Ἐδῶ συγκεκριμένα πρέπει νά μιλήσουμε ξανά γιά ἕνα σοβαρό λάθος μας στόν τομέα αὐτόν, λάθος πού τήν πρώτη καί κύρια εὐθύνη τή φέρνω ἐγώ, γιατί ἐγώ πρωτοστάτησα καί ἐπέμεινα νά γίνει τό λάθος αὐτό. Πρόκειται γιά τήν ἀποχή μας ἀπ' τίς ἐκλογές στίς 31 τοῦ Μάρτη τοῦ 1946. Μέ τό σεχταριστικό, «ἀριστερό», ὀπορτουνιστικό ἐκεῖνο λάθος ἐγκαταλείπαμε ἀχρησιμοποίητες μιά σειρά νόμιμων θέσεων καί δυνατοτήτων, δυσκολέψαμε τή δουλιά μας καί τόν ἀγώνα τῶν μαζῶν, εὐκολύναμε τό ἔργο τοῦ ἐχθροῦ στήν πάλη του ἐνάντιά μας. Τό λάθος ἐκεῖνο πού δέν μᾶς ἐπέτρεψε νά ξεδιπλώσουμε ὅλες τίς δυνατότητες γιά τήν πιό πλατιά κινητοποίηση τῶν μαζῶν εἶχε ἀρνητική ἐπίδραση σ' ὅλη τήν παραπέρα ἐξέλιξη τοῦ ἔνοπλου ἀγώνα μας. Ἀπ' τό λάθος μας ἐκεῖνο πρέπει νά διδαχτοῦμε θετικά γιά τή σημερινή μας δουλιά.

Ποιά τά κύρια χαρακτηριστικά γνωρίσματα γιά τή μέθοδο πού συνδυάζει τήν παράνομη μέ τή νόμιμη ὀργάνωση καί δουλιά;

Π ρ ῶ τ ο: Βασικό στήριγμα, θεμέλιο εἶναι ἡ γερή, παράνομη, ἄρτια συνωμοτικά ἐξοπλισμένη κομματική ὀργάνωση, ἱκανή νά ἐξασφαλίσει τοπικά καί πανελλαδικά τή γραμμή μας, τήν πολιτική καί ὀργανωτική καθοδήγηση σ' ὅλο τό κίνημα, σ' ὅλες τίς νόμιμες ὀργανώσεις, στήν πλατιά μαζική λαϊκή πάλη γιά τά οἰκονομικά καί πολιτικά ζητήματα τοῦ λαοῦ. Ἡ κομματική παράνομη ὀργάνωση χτίζεται πάνω στίς ἀρχές τοῦ δημοκρατικοῦ συγκεντρωτισμοῦ. Μέσα στίς συνθῆκες ὅμως τῆς βαθιᾶς παρανομίας τό κέντρο τοῦ βάρους μετατοπίζεται περισσότερο, τόσο ὅσο κάθε φορά ἐπιβάλλει ἡ κατάσταση, στή συγκεντρωτική μέθοδο καθοδήγησης μιά καί ἡ κολλεχτιβίστικη καθοδήγηση καί δουλιά μέσα στή χώρα στή βαθιά παρανομία εἶναι δύσκολη καί μπορεῖ νά ἐπιφέρει ζημιές ἤ καταστροφές.

Δ ε ύ τ ε ρ ο: Χρησιμοποίηση ὅλων, δίχως ἐξαίρεση, τῶν νόμιμων δυνατοτήτων ὀργάνωσης, δουλιᾶς καί πάλης, δημιουργία νέων. Τέτιες δυνατότητες ὑπάρχουν πάντοτε καί κάτω ἀπ' τό καθεστώς τῆς πιό ὠμῆς τρομοκρατίας καί βαθιᾶς παρανομίας. Ἀπόλυτη παρανομία δέν ὑπάρχει παρά μόνο γιά τούς δειλούς, τούς συνθηκολόγους, τούς λιποτάχτες καί προδότες. Ὁ μπολσε-

βίκος πάντα ξέρει νά ἐκμεταλλεύεται τίς νόμιμες δυνατότητες,
νά δημιουργεῖ, νά ξετρυπώνει τέτιες δυνατότητες πού πάντα θά
ὑπάρχουν ὅσο ὑπάρχει κοινωνική ζωή, παραγωγή, κίνηση.

Τρίτο: Τό νευραλγικό σημεῖο στήν τέτια δουλιά μας εἰ-
ναι τό σημεῖο ἐπαφῆς τῆς παράνομης μέ τή νόμιμη ὀργάνωση
καί καθοδήγηση. Τήν καθοδήγηση τήν ἀσκεῖ ἡ παράνομη ὀρ-
γάνωση. Ἡ νόμιμη ὀργάνωση καί καθοδήγηση ὑποτάσσεται κομ-
ματικά στήν παράνομη ὀργάνωση καί καθοδήγηση. Ἡ παράνο-
μη ὀργάνωση καθορίζει καί ἐξασφαλίζει τήν ἑνότητα στήν
ὅλη κομματική πολιτική δουλιά καί ἐμφάνιση καί τό διαχω-
ρισμό ἀνάμεσα στήν παράνομη καί νόμιμη ὀργάνωση. Μπλέ-
ξιμο, ἀνακάτεμα, χρησιμοποίηση τῶν ἴδιων ἀνθρώπων, τοῦ ἴδιου
μηχανισμοῦ καί γιά τήν παράνομη καί γιά τή νόμιμη ὀργάνω-
ση καί δουλιά εἶναι θανάσιμο ἁμάρτημα καί ὁδηγάει σέ
σοβαρά χτυπήματα καί μεγάλες ζημιές.

Τέταρτο: Ἡ βαθιά παρανομία ἐπιβάλλει περιοδική ἀντι-
κατάσταση, ἀνταλλαγή καί ξεκούρασμα τῶν στελεχῶν σ' ὅλη
τήν κλίμακα τῆς κομματικῆς δουλιᾶς καί ὀργάνωσης. Ἡ πα-
ράνομη καθοδήγηση ἐξασφαλίζει τή γενική κομματική πολιτική
καί ὀργανωτική καθοδήγηση, οἱ κομμουνιστές, τά στελέχη πού
δουλεύουν στά νόμιμα πόστα, χωρίς νά κάνουν συμβιβασμούς
καί ὑποχωρήσεις ἀρχῆς, χειρίζονται τά ζητήματα βασικά μέσα
στά πλαίσια τῆς δικῆς των νόμιμης ὀργάνωσης καί δουλιᾶς,
σύμφωνα μέ τίς ἐντολές καί ὁδηγίες τῆς παράνομης καθοδήγη-
σης. Πάντως ἡ προφύλαξη καί διαφύλαξη τῶν νόμιμων στελε-
χῶν μας εἶναι ἐξίσου σοβαρή ὑποχρέωσή μας ὅπως καί ἡ δια-
φύλαξη καί ἡ προφύλαξη τῶν παράνομων στελεχῶν μας καί τοῦ
παράνομου μηχανισμοῦ.

Πέμπτο: Ἀπαράβατη ἀρχή στήν παράνομη δουλιά εἶναι
ὅτι κατ' ἀρχήν καμιά σύλληψη, κανένα χτύπημα τῆς ἀσφάλειας,
ὅπως καί κανένα λάθος μικρό ἤ μεγάλο δέν εἶναι τυχαῖα. Ἀπ' τήν
ἀρχή αὐτή δέν ἐπιτρέπεται παρέκκλιση. Καί ἡ ἀρχή αὐτή ἐπι-
βάλλει τήν προσεχτική, ἐξαντλητική, ὅσο αὐτό εἶναι μπορετό
καί σ' ὅσο χρόνο ἀπαιτηθεῖ ἐξέταση κάθε περίπτωσης σύλληψης,
χτυπήματος, ζημιᾶς, λάθους. Καί ἐφ' ὅσον ὁ ἄλλος βασικές κα-

νένας στή συνωμοτική δουλιά, ἡ ἀποκέντρωση τοῦ τομέα γιά τόν καθένα, ἔτσι πού ὁ ἕνας νά μήν ἀνακατεύεται στή δουλιά τοῦ ἄλλου καί στήν ἴδια δουλιά νά μήν ἀπασχολοῦνται παρά μόνον ὅσοι εἶναι ἀπαραίτητα ἀναγκαῖοι, ἐφ' ὅσον, λοιπόν, κι αὐτός ὁ κανόνας τηριέται αὐστηρά καί ὑπάρχει ὁ ἀπαραίτητος σέ κάθε κομματική ὀργάνωση ἔλεγχος τῶν στελεχῶν, μέ ὅλα τά στοιχεῖα τῆς δράσης του καί τῆς κομματικῆς σταδιοδρομίας του, μποροῦμε νάμαστε βέβαιοι ὅτι ἡ παράνομη κομματική καθοδήγηση θἆναι βασικά σέ θέση ν' ἀντιμετωπίζει ἀποτελεσματικά, παρ' ὅλες τίς ζημιές πού ἐδῶ εἴτε ἐκεῖ θά παθαίνουμε, τή δράση τῆς ἀσφάλειας, τῶν ξένων πραχτόρων, τῆς προδοσίας, τῶν προβοκατόρων, τῶν ἐχθρῶν τοῦ κινήματος.

Ἕκτο: Στή χώρα μας δέν ὑπάρχει ἄλλο κόμμα πού νἆναι ὁ συγκεντρωτικός στόχος τῆς ἀμερικάνικης κατασκοπείας, τῆς Ἰντέλιτζενς Σέρβις, τῆς ἀσφάλειας καί τοῦ ΓΕΣ, τῶν ἀρχειοτροτσκιστῶν, τῶν τιτικῶν προβοκατόρων, τῆς προδοσίας, ὅλων τῶν ἀποβρασμάτων πού ψαρεύει καί χρησιμοποιεῖ ἐνάντιά μας ὁ ταξικός ἐχθρός. Δέν μποροῦσε νά γίνει κι ἀλλιῶς γιατί τό ΚΚΕ εἶναι ἡ πρώτη, ἡ κύρια δύναμη πού πολεμᾶ ὅλους τούς ἐχθρούς τοῦ λαοῦ, ὀργανώνει τούς ἀγῶνες του, τόν ὁδηγᾶ στήν ἀπελευθέρωση. Ἡ τήρηση τῶν κανόνων τῆς μπολσεβίκικης συνωμοτικότητας, ἡ ἀκοίμητη ἐπαγρύπνηση, κομματική καί μαζική-λαϊκή, εἶναι τά ὅπλα πού ἀντιπαραθέτουμε ἐμεῖς στίς συνδυασμένες λυσσασμένες προσπάθειες τοῦ ταξικοῦ ἐχθροῦ, ὅλων τῶν ὀργάνων, τῶν πραχτόρων, τῶν λακέδων του. Στίς συνθῆκες παρανομίας ἡ τήρηση τῶν κανόνων τῆς ἐπαγρύπνησης καί τῆς συνωμοτικῆς δουλιᾶς εἶναι ἡ πρώτη ἀρετή γιά τόν κάθε κομμουνιστή, γιά τό κάθε στέλεχός μας. Ὅλα τά μέσα, κάθε προβοκάτσια, θά χρησιμοποιήσει ὁ ἐχθρός ἐνάντιά μας. Ἐμεῖς ἐνάντιά του στόν τομέα τῆς παράνομης ὀργάνωσης καί δουλιᾶς τοῦ ἀντιπαραθέτουμε τή σιδερένια μπολσεβίκικη συνωμοτικότητα καί ἐπαγρύπνηση. Καί ἡ δουλιά τοῦ καθένα μας, τοῦ κάθε μέλους μας θά κρίνεται πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἐδῶ, στόν τομέα αὐτόν. Καί θά πρέπει νάμαστε ἀδυσώπητοι ἐνάντια στόν καθένα πού ἀπό παραβιάσεις στόν τομέα αὐτόν, εἴτε ἀπό σφάλματα, ἐπι-

πολαιότητες, ἔλλειψη αὐτοκυριαρχίας, ἀντοχῆς, πειθαρχίας, προκαλεῖ ζημιές εἴτε διακυβεύει τήν ἀσφάλεια τῶν παράνομων στελεχῶν, τοῦ παράνομου μηχανισμοῦ, τῆς παράνομης ὀργάνωσης. Τό Μπολσεβίκικο Κόμμα καί στόν τομέα αὐτόν ἔχει ἀναδείξει πλειάδα ἀπό μεγάλους, ἀπό θαυμάσιους κομματικούς ὀργανωτές, πού παραδειγματίζονταν ἀπ' τό Λένιν, τό Στάλιν, τό Σβερντλόφ, κι ἔχτιζαν, κρατοῦσαν, καθοδηγοῦσαν τό κόμμα καί τίς μάζες καί μέσα στίς συνθῆκες τῆς βαθιᾶς τσαρικῆς παρανομίας. Καί στόν τομέα αὐτόν διδασκόμαστε ἀπ' τό ΚΚΣΕ (Μπ.), ἀπ' τήν πείρα του.

Ἕβδομο: Τελευταῖο στή σειρά αὐτή. Στό πρῶτο θέμα μιλήσαμε γιά τή σημασία τῆς κριτικῆς καί αὐτοκριτικῆς καί γιά τό κόμμα μας, ἰδιαίτερα στίς συνθῆκες τίς δικές μας τώρα, ὕστερα ἀπ' τήν τελευταία ἧττα μας. Ἐδῶ θά πρέπει νά ὑπογραμμιστεῖ ἀκόμα μιά φορά ἡ σημασία πού ἔχει ἡ κριτική καί αὐτοκριτική γιά τήν κομματική δουλιά καί τήν κομματική ἀνοικοδόμηση μέσα στίς συνθῆκες τῆς παρανομίας, ὅπου συζητήσεις πλατιές καί μεγάλες καί ἀντιπροσωπευτικά σώματα καί πολυμελεῖς συνελεύσεις καί συνεδριάσεις δέν μποροῦμε νά κάνουμε κι ὅπου γι' αὐτό ἀκόμα πιό προσεχτικά πρέπει ν' ἀκοῦμε τή φωνή τῆς μάζας, τήν κριτική τῆς βάσης πού πολλές φορές μᾶς προειδοποιεῖ γιά πρόσωπα καί πράγματα καί μᾶς προφυλάσσει ἀπό πρόσωπα καί πράγματα πού ἐμεῖς δέν τά κρίνουμε σωστά καί δέν τά βλέπουμε. Καί ἀκόμα πιό ἐξονυχιστικά πρέπει νά ἐξετάζουμε τά λάθη μας, νά τά βρίσκουμε, νά τά βγάζουμε στά φόρα, νά τά διορθώνουμε, νά διαπαιδαγωγοῦμε πάνω σ' αὐτά τά στελέχη, τό κόμμα μας, τίς μάζες. Στίς συνθῆκες τῆς βαθιᾶς παρανομίας τό ὅπλο τῆς μπολσεβίκικης κριτικῆς καί αὐτοκριτικῆς εἶναι ἕνας σοβαρός συντελεστής στόν ἀγώνα μας ἐνάντια στό χαφιεδισμό, τήν προβοκάτσια, τήν προδοσιά.

Ἡ εἰσήγηση στέκεται λεπτομερειακά στά προβλήματα τῆς κομματικῆς ἀνοικοδόμησης. Τά συγκεκριμένα καθήκοντά μας στόν τομέα αὐτόν τά πιάνει τό σχέδιο ἀπόφασης ὥστε ἐπαναλήψεις ἐδῶ δέ χρειάζονται. Γιά τούς δηλωσίες καί ἀντιδηλω-

σίες ἡ θέση πού βάζει ἡ εἰσήγηση εἶναι σωστή. Θά γελαστεῖ ἡ
ἀντίδραση, ὅπως γελάστηκε καί στή μεταξική δικτατορία ἄν
νομίζει ὅτι θά μπορέσει νά ἀχρηστεύσει γιά τό λαϊκο-δημοκρα-
τικό κίνημα δεκάδες χιλιάδες ὀπαδούς του, πού παραστράτη-
σαν, πού λύγισαν, πού ἔκαναν ἕνα πολύ μεγάλο ἁμάρτημα, καί
πού στή μεγάλη τους πλειοψηφία δέν ἀτιμάστηκαν μέ χαφιε-
δικές προδοσίες. Σ' αὐτούς δέν ἔχουμε τό δικαίωμα νά τούς
ἀρνηθοῦμε τή δυνατότητα νά παλαίψουν γιά τό λαό γιά νά
βροῦν μέσα στόν ἀγώνα τήν ἐπανόρθωση.

Ἕνα ἀπ' τά πρῶτα ζητήματα πού χρειάζονται ἄμεση πραγ-
ματοποίηση εἶναι καί ἡ λειτουργία τῆς Κεντρικῆς Κομματικῆς
Σχολῆς, ἡ ἔκδοση κομματικοῦ περιοδικοῦ, ἡ σύγκληση τῆς κομ-
ματικῆς διάσκεψης.

Ἀπ' τούς τομεῖς τῆς μαζικῆς δουλιᾶς ὅπου χρειάζεται εἰ-
δική προετοιμασία στελεχῶν καί πλατύ ἄνοιγμα, μεγάλη ὁλική
στή δουλιά, εἶναι πρῶτ' ἀπ' ὅλα τά συνδικάτα, τό χωριό, ὁ
μοναρχοφασιστικός στρατός, ἡ νεολαία, οἱ γυναῖκες, ἡ διανόησή
μας, οἱ δεκάδες χιλιάδες πού ἀγκαλιάζουν τώρα οἱ ἐφεδρικές
ἀναπηρικές ὀργανώσεις. Εἰδικά γιά τό χωριό πρέπει ἀποφασι-
στικά νά ἀποκρούσουμε τίς προσπάθειες γιά ἀναθεώρηση τῆς
πολιτικῆς μας στό χωριό πού θεμελιώθηκε ἀπ' τό 6ο Συνέδριο
τοῦ κόμματος καί πού στά κατοπινά χρόνια ἐξελίχτηκε παρα-
πέρα. Ἡ διαφώτιση καί ἡ προπαγάνδα μας πρέπει νά πάρουν
τήν πιό πλατιά ἔκταση. Βασικό σημεῖο ἐδῶ εἶναι τό ζήτημα
τῆς γλώσσας. Καί ἐπειδή καί δῶ, μέσα σέ μᾶς, γεννήθηκαν
ἀμφισβητήσεις: «Τί εἶπα καί τί ἐννοοῦσα», ἄς ξεκαθαρίσουμε
τοῦτο δῶ: Συνήθως τό νόημα βγαίνει ὄχι ἀπ' αὐτά πού λές
ἐσύ, ἀλλά ἀπ' αὐτά πού καταλαβαίνουν οἱ ἄλλοι. Αὐτό κρίνει
καί γιά τήν ἀξία τῆς μαζικῆς μας διαφώτισης.

Τό κόμμα περνᾶ σήμερα ἄλλη μιά σκληρή δοκιμασία. Πολ-
λά μέλη καί ὀπαδοί μας εἶναι ὄξω ἀπ' τήν Ἑλλάδα, βρίσκον-
ται ὅμως σέ ἀγκαλιά μάνας πού τά γαλουχεῖ καί τά ἀντρώ-
νει. Παντοῦ ἔχουνε τήν πιό ἀδερφική κατανόηση καί βοήθεια,
συναντᾶνε βαθιά συμπαράσταση καί σεβασμό. Ὁ κόσμος μας
μεγάλωσε, δυνάμωσε, ἅπλωσε, τράνωσε, γιγάντωσε. Αὐτός μᾶς

παραστέκει, σ' αὐτόν στηριζόμαστε. Ὁ κόσμος μας αὐτός μέ ἐπικεφαλῆς τή μεγάλη μας Γῆ, τή μεγάλη μας Πατρίδα, εἶναι ἀκατανίκητος. Δίπλα του ἀκατανίκητοι εἴμαστε καί μεῖς. Θά περάσουμε ἀκόμα μπόρες καί φουρτοῦνες. Θά χρειαστοῦν μεγάλες θυσίες. Τίποτα δέν μᾶς τρομάζει. Τό ΚΚΕ ἄντρωσε μέσα στήν πάλη. Διδάχτηκε μέσα στούς ἀγῶνες. Καί τελικά θά ὁδηγήσει τό λαό μας στή Νίκη.

Πάρθηκε ἀπό τή μπροσούρα «Μερικά ζητήματα, ἀπό τήν κατάσταση καί τήν κομματική ζωή». Λόγος στήν 7η Ὁλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ (Μάρτης 1950), ἔκδοση τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ, 1950

Η 3η ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΚΚΕ

Ὀχτώβρης 1950

Πάρθηκε ἀπ' τό περιοδικό «Νέος Κόσμος» τεῦχος 11-12)1950

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΣΤΗΝ 3η ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΚΚΕ

(Πρῶτο θέμα)

Σύντροφοι καί συντρόφισσες,

Ἡ ΙΙΙ Συνδιάσκεψη τοῦ κόμματός μας συνέρχεται σέ στιγμές, πού τόσο τοπικά σέ μᾶς, ὅσο καί διεθνῶς χαρακτηρίζονται ἀπό μιά ὄξυνση στήν κατάσταση.

Ἔχετε ὑπόψη σας τόσο τά ὑλικά, πού τό ΠΓ τῆς ΚΕ δημοσίεψε γιά τήν προσυνδιασκεψική ἐργασία, ὅσο καί τό σχέδιο ἀπόφασης, πού σᾶς προτείνει ἡ ΚΕ τοῦ κόμματός μας, πάνω στό 1ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διάταξης, ἔτσι πού δέ θά χρειαστεῖ νά κάνω πολλές ἐπαναλήψεις, οὔτε καί νά ἐπεκταθῶ πολύ στά ζητήματα πού μπαίνουν στά ὑλικά, πού εἶναι στή διάθεσή σας.

Συνοψίζουμε, σήμερα τ' ἀποτελέσματα καί τά διδάγματα μιᾶς σκληρῆς, δύσκολης, δεκάχρονης πάλης. Δυό πράγματα πρέπει ἐξαρχῆς νά ἔχουμε ὑπόψη μας.

α) Ἀπό τήν περίοδο πού θά κριθεῖ ἐδῶ, στή Συνδιάσκεψή μας, θά καθοριστεῖ καί ἡ παραπέρα πορεία μας, τό ἀτσάλωμα, τό σφυρηλάτημα, ἡ ἀπόφασή μας, ἡ ἱκανότητά μας ν' ἀποτελειώσουμε τό ἔργο, πού ἀρχίσαμε στά περασμένα δέκα χρόνια.

β) Ὅσο πιό κριτικά καί αὐτοκριτικά, βαθιά, λεπτομερειακά, ἐμπεριστατωμένα, χωρίς ἐνδοιασμούς καί χωρίς δισταγμούς μπροστά σέ πρόσωπα καί πόστα, ἐξετάσουμε, ἀναλύσουμε, δοῦμε καί μελετήσουμε τ' ἀποτελέσματα τοῦ δεκάχρονου ἀγώνα μας, ὅσο πιό ἀποφασιστικά ξεκαθαρίσουμε καί τίς ἐλλείψεις καί τά λάθη μας καί τά ἐμπόδια, πού ἀπό διάφορες μεριές

ὀρθώνονται, σήμερα, μπροστά μας, γιά νά μᾶς φράξουν τό δρόμο καί νά μᾶς ἐκτροχιάσουν ἀπ' τή σωστή γραμμή καί πορεία μας, ὅσο πιό ἐνεργητικά καί ἀνειρήνευτα ἀποκρούσουμε τά διάφορα κηρύγματα, πού ἀκούγονται καί ἐμφανίζονται μπροστά στίς δυσκολίες πού περνᾶμε καί πού, οὐσιαστικά, ὅλα συμπίπτουν στό ἴδιο πράγμα, ἐπαγγέλλονται στό ΚΚΕ τήν ὑποστολή τῆς ἀγωνιστικῆς, τῆς ἐπαναστατικῆς του σημαίας, τόσο πιό ὁλοκληρωμένα θά ἀνταποκριθοῦμε στή σημερινή ὑπεύθυνη ἀποστολή μας.

Ἡ ἱερή καί ἀπαράβιαστη ὑποχρέωσή μας εἶναι νά ξεκαθαρίσουμε, νά φωτίσουμε τό παρελθόν. Ὑποχρέωση μπροστά στό λαό, μπροστά στό κόμμα, μπροστά στό αἷμα πού χύσαμε, μπροστά στούς ἥρωές μας. Χωρίς αὐτό, δέ θά κάνουμε τίποτα δέ θά μπορέσουμε νά τραβήξουμε σωστά παραπέρα.

Ἔτσι, διαγράφεται, στίς κύριές του γραμμές, τό ἔργο πού ἔχουμε νά ἐκπληρώσουμε ἐδῶ σήμερα.

Πρῶτ' ἀπ' ὅλα, ἡ Συνδιάσκεψή μας ἔχει ν' ἀπαντήσει στό θεμελιακό ἐρώτημα. Ἦταν σωστός ὁ δρόμος πού ἀκολουθούσαμε; σωστή ἡ γραμμή πού ἐφαρμόσαμε;

Τό σχέδιο ἀπόφασης τῆς ΚΕ ἀπαντάει στό ἐρώτημα αὐτό. Ὥστε δέ χρειάζονται ἐδῶ πολλά λόγια. Στήν πρώτη κατοχή εἴχαμε λαθεμένη πολιτική γραμμή καί ὄχι σωστή ὀργανωτική δουλιά. Γι' αὐτό πέσαμε ἔξω, χάσαμε τήν ἐπανάσταση. Στή δεύτερη κατοχή ἡ γραμμή μας ἤτανε βασικά σωστή. Καί προβάλλει τώρα τό ἐρώτημα: τότε γιατί νικηθήκαμε;

Νικηθήκαμε καί ὑποχωρήσαμε γιατί κυρίως δέ μπορέσαμε ἔγκαιρα νά λύσουμε δυό βασικά προβλήματα: Π ρ ῶ τ ο: Τό ζήτημα τῶν ἐφεδρειῶν τοῦ ΔΣΕ καί δ ε ύ τ ε ρ ο: Τό ζήτημα τοῦ ἀνεφοδιασμοῦ τῶν τμημάτων μας τοῦ ΚΓΑΝΕ. Ὥστε δέ μπορέσαμε ἐξαιτίας αὐτῆς τῆς καθυστέρησής μας σ' αὐτά τά δυό ζητήματα ν' ἀντεπεξέλθουμε ἀποτελεσματικά τόσο στόν ὄγκο τῆς ἀγγλοαμερικάνικης βοήθειας, πού δίνονταν στό μοναρχοφασισμό, ὅσο καί στήν ἀνοιχτή προδοσία τοῦ Τίτο. Δυό παράγοντες, πού ἀνέτρεψαν τελικά, στίς συνθῆκες τοῦ 1949, τό γενικό συσχετισμό δυνάμεων σέ βάρος μας καί μᾶς ἀνάγκασαν νά σταματή-

σουμε τόν ἔνοπλο ἀγώνα τῶν κύριων δυνάμεων τοῦ ΔΣΕ, μᾶς ὑποχρέωσαν στήν προσωρινή ὑποχώρησή μας.

Ὅταν λέμε, ὅτι ἡ ἀνοιχτή προδοσία τοῦ Τίτο ἀνέτρεψε τό συσχετισμό δυνάμεων θά πρέπει νά ξέρουμε καί τοῦτο. Τό 1949 —τέλος 1948 καί ἀρχές 1949—ὁ μοναρχοφασισμός, ὕστερα ἀπ' τήν ἀνατροπή του στό Μάλι-Μάδι, πού ἀνέτρεψε καί ὅλες τίς στρατηγικές του ἐπιδιώξεις στά 1948, περνοῦσε μιά βαθιά κρίση, κρίση πού ἐκδηλωνόταν καί μέσα στό στρατό του, κρίση ἠθική, πού τόν τράνταζε ἀπό τά θεμέλια. Ἐξαιτίας αὐτῆς τῆς κρίσης οἱ ἀγγλοαμερικάνοι τό Μάη 1949 χάναν τίς γνωστές προτάσεις πρός τήν ΣΕ, πού πρόβαλαν ἐκεῖ μιά συμβιβαστική λύση γιά τό ἑλληνικό ζήτημα. Οἱ προτάσεις αὐτές ἀνατράπηκαν χάρις στήν ἐπέμβαση τοῦ Τίτο πού ἔβλεπε ὅτι, ἄν λύνονταν ἔτσι τό ζήτημα, θά ἔχανε τίς βασικές προϋποθέσεις γιά τήν ἀξιοποίηση τῆς προδοσίας του.

Αὐτή ἡ προδοσία τοῦ Τίτο ἄλλαξε, πλάταινε τίς ἀγγλοαμερικάνικες ἰμπεριαλιστικές προοπτικές στά Βαλκάνια. Γιατί, ἐνῶ ἤτανε νά πᾶνε σέ συμβιβασμό, βλέπουν τό ἀνοιχτό πέρασμα τοῦ Τίτο μέ τό μέρος τους καί φυσικά, ἀλλάζουν τή θέση τους, γιατί βλέπουν ὅτι οἱ δυνατότητές τους καί οἱ προοπτικές τους στά Βαλκάνια μεγαλώνουν. Καί συνέπεια αὐτοῦ τοῦ πράγματος ἦταν ὅτι ἀνέστειλαν καί ἐγκατάλειψαν τίς προτάσεις, πού ἔκαναν γιά μιά συμβιβαστική λύση.

Τώρα ἡ Ἑλλάδα ἔπρεπε νά κρατηθεῖ μέ τά δόντια. Καί τ' ἀποτελέσματα τά βλέπουμε σήμερα, πού ἀξιοποιεῖται στά Βαλκάνια ἡ προδοσία τοῦ Τίτο, ἡ συνεργασία μέ τό μοναρχοφασισμό, ἡ δημιουργία τοῦ τετράγωνου Ἑλλάδα-Γιουγκοσλαβία-Τουρκία-Ἰταλία. Πάνω σ' αὐτό τό ζήτημα θά σταθῶ παραπέρα πιό λεπτομερειακά.

Ἔτσι ἔχει τό ζήτημα τῶν αἰτίων τῆς ἥττας καί τῆς ὑποχώρησής μας στή δεύτερη ἐπανάσταση.

Δέ χρειάζεται νά σταθοῦμε ἐδῶ πολύ στή λαθεμένη γραμμή στήν πρώτη κατοχή. Βασική διαπίστωση εἶναι τούτη: Εἴχαμε στήν περίοδο ἐκείνη πλήρη, ὁλοκληρωτική ὑποταγή στούς ἄγγλους ἰμπεριαλιστές. Τήν ὑποταγή αὐτή τήν ἐφάρμοζε συνειδητά ὁ Σιάντος.

Ἔχουμε τώρα ἀρκετά στοιχεῖα ὥστε νά μποροῦμε νά τό ποῦμε στή Συνδιάσκεψη. Καί τήν ὑποταγή αὐτή τήν ἀποδέχτηκε ὅλη ἡ καθοδήγηση τοῦ ΚΚΕ. Τό ἀποτέλεσμα εἶναι γνωστό. Παρά τό γεγονός ὅτι μπορούσαμε νά νικήσουμε, ἡ λαθεμένη πολιτική μας μᾶς ἔφερε στήν ἧττα, στή συνθηκολόγηση τῆς Βάρκιζας, στή νίκη τῶν ἄγγλων. Αὐτά σχετικά μέ τήν πρώτη κατοχή.

Περνῶ τώρα στή δεύτερη κατοχή. Γιατί ἡ γραμμή μας ἦταν βασικά σωστή; Γιατί ο ὐ σ ι α σ τ ι κ ά, οὐσιαστικά, τό τονίζω, βρίσκει στίς κύριες γραμμές, στά κύρια σημεῖα, τά λάθη τῆς πρώτης κατοχῆς καί προχωρεῖ νά τά διορθώσει καί νά διορθώσει καί τό ἀποτέλεσμα τῶν λαθῶν ἐκείνων, μέσα σέ συνθῆκες, τώρα πιά, ἀναμφισβήτητα, πιό περίπλοκες καί πιό δύσκολες.

Αὐτό τό περίπλοκο καί δύσκολο τῶν συνθηκῶν ἐκείνων μᾶς δημιουργοῦσε, χωρίς καί νά τίς δικαιολογεῖ καί δικαιώνει, μιά σειρά ἐλλείψεις, ἀνεπάρκειες, λάθη στήν περίοδο αὐτή πού πρέπει νά τά δοῦμε καί ἀπό κοντά.

Πρῶτο. Ἕνα ζήτημα πού προβάλλει: Πῶς ἐξηγεῖται ἡ «συμφιλιωτική», ἡ «συμβιβαστική» σ τ ή μ ο ρ φ ή, στάση τοῦ Ζαχαριάδη ὅταν γύρισε;

Γιά μένα ὄχι μόνο ὅταν γύρισα, μά καί πρίν γενικά καί ἰδιαίτερα γιά τήν Ἑλλάδα, τό ζήτημα τῆς ἀντιπαράθεσης, τοῦ ἀναπόφευχτου τῆς ἀντιπαράθεσης, μέ τούς ἄγγλους ἦταν ξεκαθαρισμένο, καί τόσο ξεκαθαρισμένο πού, σέ συζητήσεις, πού γίνονταν μέσα στά πλαίσια τῆς ὑποτυπώδικης κομματικῆς ὀργάνωσης στό στρατόπεδο, πού εἴμουνα, αὐτό ἔφτασε καί μέχρι παρεξήγηση. Καί μέ εἶχε φέρει καί σέ σύγκρουση μέ τήν «ἐπίσημη» κομματική ἡγεσία τοῦ στρατοπέδου γύρω ἀπ' τό βασικό ζήτημα τῆς ἐκτίμησης τοῦ ἀγγλοσαξονικοῦ, ἀγγλοαμερικάνικου παράγοντα στίς συνθῆκες τοῦ δεύτερου παγκόσμιου πολέμου.

Ὥστε, γιά τό ὅτι στήν Ἑλλάδα πᾶμε γιά κεῖ, γιά ἀντιπαράθεση μέ τούς ἄγγλους καί ὅτι θά ἔπρεπε νά εἴμαστε ἕτοιμοι γι' αὐτό δέν ἐπιτρεπότανε νά ὑπάρχει καμιά ἀμφιβολία καί θά ἔπρεπε νά τό ξέρουμε.

Ἐπίσης. Γιά μένα δέν ὑπῆρχε καμιά ἀμφιβολία, ὅτι, μέσα

στίς τόσο εὐνοϊκές συνθῆκες, πού δημιούργησε γιά τή χώρα μας ὁ δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος, μέ τή νίκη τῆς ΣΕ καί μέ τή δημιουργία στά Βαλκάνια τῶν καθεστώτων τῆς ΛΔ, ἡ νίκη ἡ δική μας ἦταν δυνατή καί σέ περίπτωση ἀντιπαράθεσης μέ τούς ἄγγλους.

Γιατί αὐτό τό πράγμα δέν μπῆκε ἀνοιχτά; Πρῶτ' ἀπ' ὅλα στή 12η Ὁλομέλεια μπῆκε τό ζήτημα αὐτό, ὅτι μπορούσαμε ἐμεῖς νά νικήσουμε. Γιά λόγους, ὅμως, πολιτικῆς σκοπιμότητας—καλά ἤ κακά, αὐτό τό γεγονός μπορεῖτε νά τό κρίνετε σεῖς—δέ δημοσιεύτηκαν ὅλα ἐκεῖνα. Ὑπῆρχαν ὁρισμένοι λόγοι, πού σ' ἀνάγκαζαν νά εἶσαι προσεχτικός. Πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἡ κατάσταση, πού ὑπῆρχε στό κόμμα. Οὔτε τό κόμμα μας τότε, μέ τίς 400.000, πάνω-κάτω, μέλη τῆς πρώτης κατοχῆς, μέλη πού κατά 95%, ἦταν μέλη τῆς περιόδου τοῦ καινούργιου ἔνοπλου ἀγώνα, ἀκαταστάλαχτα, ἀδιαμόρφωτα, ἀδιαπαιδαγώγητα, ὅπως τά μαζεύαμε μέ τίς καμπάνες, ἦταν ἱκανό τότε νά σηκώσει ὅλο τό βάρος μιᾶς γενικῆς ἀνατροπῆς τῆς γραμμῆς. Ἕνα πρόβλημα αὐτό βασικό, σοβαρό. Μετά, οὔτε τό καθοδηγητικό ἀχτίφ τοῦ κόμματος, πού εἶχε κατασταλάξει σέ συμπεράσματα στήν 11η Ὁλομέλεια, τό ἀχτίφ πού ἔφερε τό βάρος αὐτῆς τῆς εὐθύνης, ἦταν ξεκαθαρισμένο, καί ἦταν σέ θέση τότε νά δεχτεῖ μιά τέτια ἀνατροπή. Καί ἀπόδειξη εἶνε τό γεγονός ὅτι ἡ 11η Ὁλομέλεια εἶχε ἐγκρίνει βασικά ὅλη τή γραμμή, ὅλα τά ἔργα, ὅλες τίς πράξεις τῆς πρώτης κατοχῆς μέχρι τή Γκαζέρτα καί τή Βάρκιζα καί τή Γκαζέρτα καί τή Βάρκιζα μαζί.

Δίπλα σ' ὅλα αὐτά, ὑπῆρχε ἕνας ἄλλος βασικός, ὁ πιό σοβαρός παράγοντας. Ὑπῆρχε ὁ παράγοντας τοῦ Σιάντου μέσα στήν καθοδήγηση τοῦ κόμματος, πού τό ἀνοιχτό χτύπημα, τό ξεσκέπασμά του μποροῦσε νά δημιουργήσει ἕνα τρανταγμό καί μιά κρίση, μιά διάσπαση, ὄχι μόνο στό κόμμα—καί ἴσως ὄχι τόσο στό κόμμα—ὅσο σ' ὅλο τόν περίγυρό μας στό ΕΑΜ καί σ' ὅλο τόν ἐαμικό κόσμο καί στίς δυνάμεις τοῦ ΕΛΑΣ, στά στελέχη του, πού εἶχαν ἀποστρατευτεῖ, σ' ὅλο τόν κόσμο, πού στέκονταν γύρω μας—κρίση καί διάσπαση, πού μέσα στούς πρώτους μεταβαρκιζιανούς μῆνες ἔπρεπε ν' ἀποφύγουμε γιατί θά

μᾶς ἔφερναν σέ καταστροφή, κυρίως ἀπτήν πλευρά τῆς πορείας μας πρός τή νέα σύγκρουση.

Καί ἕνα τελευταίο ζήτημα. Μιά ἀνατροπή τῆς γραμμῆς ἐκείνης θά σήμαινε οὐσιαστικά ἀνατροπή τῆς γραμμῆς τῆς Βάρκιζας καί ἀνατροπή τῆς ἴδιας τῆς Βάρκιζας, πράγμα πού, στήν κατάσταση πού βρισκόμασταν ἐμεῖς, κατάσταση ὀργανωτική, ἰδεολογική, πολιτική, θά μποροῦσε νά μᾶς φέρει σέ μιά κρίση, γιατί ὁ ἐχθρός μποροῦσε νά πιαστεῖ ἀπ' αὐτό καί ν' ἀλλάξει τήν πολιτική του καί ἐπωφελούμενος ἀπό τήν κρίση πού θά δημιουργοῦσε σ' ὅλο τό κίνημα ἡ τέτια ἀνοιχτή ἐχτίμηση τῆς γραμμῆς μας θά χτυποῦσε κατακέφαλα καί θά μᾶς ἔκανε ζημιά.

Ὥστε, ὑπῆρχαν λόγοι βασικοί, πού μ' ἔκαναν ἐμένα διστακτικό. Ἐγώ διάλεξα ἄλλο δρόμο. Ποιός ἦταν αὐτός ὁ δρόμος; Αὐτός πού ἐφαρμόστηκε στήν πράξη. Οὐσιαστική βελτίωση, διόρθωση τῆς κομματικῆς γραμμῆς, τῆς κομματικῆς δράσης καί πράξης καί ἀναμονή καλύτερης στιγμῆς γιά νά ξεκαθαρίσουμε ἀνοιχτά τούς λογαριασμούς.

Ἦταν σωστός αὐτός ὁ δρόμος; Τώρα, αὐτή τή στιγμή, ἀπό αὐτό τό βῆμα—καί θά πρέπει νά τό ποῦμε, ὅτι αὐτό τό τώρα ἔχει καί μιά μεγάλη δόση ἀφαίρεσης ἀπ' τήν τότε πραγματικότητα—μπορεῖ κανείς νά πεῖ, ὅτι, ἴσως νά μήν ἦταν ὁ πιό σωστός δρόμος. Ὄχι, φυσικά, ὅτι τότε ἔπρεπε νά μπεῖ ἕνα ζήτημα ριζικῆς ἀλλαγῆς. Αὐτό ὁπωσδήποτε δέν ἔμπαινε. Ἀλλά ἔμπαινε ζήτημα πιό κριτικῆς θέσης, πιό ἀνοιχτῆς κριτικῆς θέσης πρός ὅλα τά λάθη καί τήν πολιτική στήν πρώτη κατοχή, ὥστε ὁ δρόμος παραπέρα νά διαγράφονταν πιό καθαρά. Γιατί αὐτό μέσες-ἄκρες γίνονταν. Καί εἰπώθηκε πολλές φορές ὅτι Βάρκιζα δέ θά ξαναγίνει καί εἶχε εἰπωθεῖ ἀκόμα ὅτι ἡ Βάρκιζα ἦταν βλακεία, πράγμα πού προκάλεσε τίς διαμαρτυρίες τοῦ Σιάντου καί ἄλλα πολλά. Ἀλλά ὅλα αὐτά σήμερα, ὅπως τά βλέπω καί γώ ἀπό δῶ, μοῦ φαίνεται ὅτι δέν ἔφταναν. Καί γιατί δέν ἔφταναν; Γιατί, ὁπωσδήποτε ἕνα τέτιο ξεκαθάρισμα, ἕνα ἀνοιχτό, πιό κριτικό, δηλαδή, ξεκαθάρισμα, πιό κριτική θέση πρός ὅλα ἐκεῖνα τά προβλήματα, θά μᾶς βοηθοῦσε, ἀναμφισβήτητα πιό πολύ, στήν ἰδεολογική, τήν πολιτική καί τήν ὀργανωτική προετοιμασία τοῦ δεύτερου ἔνοπλου ἀγώνα. Αὐτό πού ἄρχισε

νά γίνεται ἀπ' τό 1947, μέσα στήν καθοδήγηση τοῦ κόμματος, νά μπαίνουν, δηλαδή, τά πράματα καθαρά, θά μποροῦσε νά γίνει, πιό προσεχτικά, ἀπό πρίν, ὁπότε ἀναμφισβήτητα θά εἴχαμε στό δεύτερο ἔνοπλο ἀγώνα περισσότερα κέρδη.

Μή ξεχνᾶμε ἐδῶ, ἀκόμα, ὅτι τότε εἴχαμε καί τίς ἐπιθέσεις πού ἔκαναν ἡ ὁμάδα Πετσόπουλου, οἱ ἀρχειομαρξιστές καί ὁ Ἄρης, ὁ Κλάρας. Ἴσως, σέ ὁρισμένα σημεῖα, νά στηρίζονταν σέ σωστή κριτική. Ὁ Ἄρης πχ. πολύ ἀρνητικά φέρνονταν πρός τό Σιάντο. Ἔχουμε ὁρισμένα στοιχεῖα, πού τό ξεκαθαρίζουν αὐτό. Ἀλλά, ὡς τέσο, ἡ αἰχμή τους, ἡ πρόθεσή τους καί τό ἀποτέλεσμα τῆς δράσης των ἦταν ἀντικομματικά καί ἐχθρικά. Γιατί καί ὁ Πετσόπουλος καί ὁ Ἄρης, πού δέν ὑποτάχθηκε στό κόμμα καί σήκωσε τήν ἀνταρσία ἐνάντια στό κόμμα, δούλευαν πρός ὄφελος τοῦ ταξικοῦ ἐχθροῦ. Καί εἶναι ξεκάθαρο, σχεδόν σήμερα, ὅτι τήν ἀνταρσία τοῦ Ἄρη τήν ὑπέθαλπε καί τήν ὑποκινοῦσε ὁ Τίτο. Καί ὅλα αὐτά ἐπέβαλλαν νάμαστε πολύ προσεχτικοί.

Δεύτερο λάθος σ' αὐτή τήν περίοδο εἶναι τό Βορειοηπειρωτικό. Εἶναι ἡ ἀπόφαση τοῦ ΠΓ τῆς 1ης τοῦ Ἰούνη, πού λέει ὅτι σέ περίπτωση, πού ἡ δημοκρατική πλειοψηφία ἀποφάσιζε τήν ἔνοπλη κατάληψη τῆς Βόρειας Ἠπείρου, τό κόμμα, παρά τίς διαφωνίες του, θά ὑποτάσσονταν. Ἕνα λάθος βασικό καί μπορῶ νά σᾶς πῶ τό μόνο ἀσυγχώρητο λάθος, πού ἔχει τό κόμμα σ' αὐτή τήν περίοδο, ἀσυγχώρητο πραγματικά, γιατί ἦταν ἕνα στραβοπάτημα, ἕνα βασικό παραστράτημα ἀπ' τή σωστή γραμμή, ἀπ' τίς ἀρχές τοῦ μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ. Ὥστε, αὐτό τό λάθος μας, θά πρέπει νά τό κριτικάρουμε ἀμείλιχτα, νά τό βλέπουμε καθαρά, νά τό ἔχουμε σά «φυλαχτό» γιά νά μᾶς φυλάει ἀπό τέτια παραστρατήματα.

Δίπλα σ' αὐτό, νομίζω, ὅτι ἡ Συνδιάσκεψη θά πρέπει ἀποφασιστικά νά ἀποκρούσει τήν προσπάθεια τῆς ἀντικομματικῆς ἐκμετάλλευσης, τῆς μαυραγορίτικης σπεκουλάτσιας, πού πάει νά γίνει γύρω ἀπ' αὐτό τό λάθος. Γιατί, γεγονός εἶναι, ὅτι, τό κόμμα μας, ὄχι μονάχα τυπικά, μά οὐσιαστικά, τό εἶδε τότε αὐτό τό λάθος καί μέ ἔργα καί πράξεις τό διόρθωσε. Ἀπόδειξη εἶναι τό γεγονός, ὅτι μέ τά στοιχεῖα, πού τότε τό κόμμα

μας ἀποκάλυψε, ἀπότρεψε—τό ὁμολόγησε αὐτό τότε ὁ ἴδιος ὁ μοναρχοφασισμός—τήν εἰσβολή στή Βόρεια Ἤπειρο. Τό λάθος αὐτό μένει καί στήν προηγούμενη καί στήν κατοπινή δράση, στήν πολιτική καί στή θεωρία τοῦ κόμματός μας, σάν ἕνα παρείσαχτο, μεμονωμένο γεγονός, σάν ἕνα καρκίνωμα ξένο πρός τό γερό σῶμα τοῦ κόμματός μας. Τό λάθος ἐκεῖνο τό ἀναγνωρίζουμε, τό βλέπουμε, ἀλλά ἐκμετάλλευση ἀντικομματική ἐδῶ δέ θά πρέπει νά ἐπιτρέψουμε.

Τρίτο λάθος. Ἡ ἀποχή μας ἀπό τίς ἐκλογές τοῦ 1946. Ἦταν ἕνα λάθος ταχτικῆς, πού, ἡ βασική του σημασία ἐκδηλώνεται στό ὅτι μᾶς ἐμπόδισε πιό πολύ, πιό σωστά καί καλά νά συγκεντρώσουμε καί νά κινητοποιήσουμε τίς δυνάμεις μας γιά τό δεύτερο ἔνοπλο ἀγώνα. Νά ἐκμεταλλευτοῦμε ὅλες τίς δυνατότητες, τίς κοινοβουλευτικές, πού μᾶς δίνονταν γιά νά ξεφτίσουμε τό κοινοβούλιο πιό πολύ, νά χρεωκοπήσουμε περισσότερο τήν ἀγγλική κατοχή καί τό μοναρχοφασισμό καί ἔτσι ξεφτίζοντας τίς αὐταπάτες, μέσα σέ πιό πλατιά λαϊκά στρώματα, νά προετοιμαστοῦμε καλύτερα γιά τό δεύτερο ἔνοπλο ἀγώνα.

Ὅμως καί αὐτό τό σεχταριστικό λάθος οἱ ὀπορτουνιστές τό μεγαλοποιοῦν. Καί ἡ μεγαλοποίηση βρίσκεται στό ὅτι οὐσιαστικά αὐτοί πίστευαν, εἴτε, καλύτερα, πίσω ἀπό τή μεγαλοποίηση βρίσκονται, πραγματικά, οἱ αὐταπάτες των ὅτι μπορούσαμε ἐμεῖς νά πᾶμε κοινοβουλευτικά, ὁμαλά καί νά νικήσουμε ἀκόμα κοινοβουλευτικά. Αὐτό τό εἶπε ἀνοιχτά ὁ Καραγιώργης. Ὁ Καραγιώργης εἶπε, ὅτι θά μπορούσαμε νά πάρουμε 100—120 βουλευτές μέσα στούς 250 καί θά εἴχαμε καί μερικούς ἄλλους συμπαθοῦντες. Κοινοβουλευτικά θά ἀνατρέπαμε καί τό μοναρχοφασισμό καί τήν ἀγγλική κατοχή!!

Τά βλέπουμε τώρα τά πράγματα. Σύγκριση, μέ τήν κατάσταση στή Γαλλία καί μέ τήν πραγματική τότε κατάσταση στήν Ἑλλάδα, δέ μπορεῖ νά γίνει, γιατί εἶναι ἐξωτοπική. Ξεχνᾶμε ἀκόμα καί ἕνα ἄλλο γεγονός. Πρῶτ' ἀπ' ὅλα τούς παρατηρητές τοῦ ΟΕΕ, πού μᾶς ἔδοσαν 9,3% καί ἄν παίρναμε μέρος στίς ἐκλογές θά μποροῦσαν νά μᾶς δόσουν τό πολύ 18%, γιατί οἱ παρατηρητές ἦρθαν, μόνο καί μόνο, γιά τή νοθεία, γιά νά νοθεύσουν τ' ἀποτελέσματα τῶν ἐκλογῶν. Ὥστε ἐδῶ οἱ αὐ-

ταπάτες ἀπό τήν πλευρά αὐτή εἶναι ἀναμφισβήτητες. Καί μιά
ἀπόδειξη, γιά κείνους, πού τίς πίστευαν καί τίς ἔθρεφαν, εἶναι
λχ. τά γεγονότα τῆς Καλαμάτας. Τά γεγονότα αὐτά ἦταν μιά
δοκιμή, πού ἔκανε ὁ μοναρχοφασισμός καί ἡ ἀγγλοκρατία μέ
τό Μαγγανᾶ, ἐκείνη τήν περίοδο, γιά τό τσάκισμα τοῦ ἑλληνι-
κοῦ δημοκρατικοῦ κινήματος καί ἦταν μιά ἐκδήλωση τοῦ μο-
νόπλευρου ἐμφυλίου πολέμου πού ἐφαρμοζόταν τότε. Αὐτό πού
ἔγινε στήν Καλαμάτα θά τό ἔκαμαν καί στήν Ἀθήνα, τόν Πει-
ραιᾶ, τήν Θεσσαλονίκη καί θά μᾶς χτυποῦσαν γιά νά μᾶς συν-
τρίψουν ἄν δέν τούς ἀπαντούσαμε μέ τά ἴδια μέσα. Τό λέω αὐ-
τό, γιά νά δείξω πόσο ἀνεδαφικές ἦταν αὐτές οἱ κοινοβουλευ-
τικές, λεγκαλιστικές αὐταπάτες. Αὐτό, φυσικά, δέ μειώνει τή
σημασία τοῦ λάθους μας. Παρά τό γεγονός, ὅτι ἐμεῖς πήραμε
τότε ἀπόφαση νά κατεβοῦμε στίς ἐκλογές, μέ ἕναν ὑποψήφιο
σέ κάθε μιά ἐκλογική περιοχή, ὁπότε θά συγκεντρώναμε μέ τήν
ἀναλογική τή βάση σέ ὅλες τίς ἐκλογικές περιοχές, θά συγ-
κεντρώναμε καί ὅλους τούς ψήφους μας στήν Ἑλλάδα καί θά
εἴχαμε καί 30—40 βουλευτές μέσα στή βουλή καί οὔτε τό παι-
χνίδι τῶν ἐγγλέζων θά τό παίζαμε, πού πήγαιναν μέ τόν ΟΕΕ
νά πετύχουν μιά κοινοβουλευτική σταθεροποίηση στήν Ἑλλάδα
καί νά ποῦν ὅτι τό ἑλληνικό ζήτημα λύθηκε κοινοβουλευτικά.

Ἕνα τέταρτο λάθος. Βασικό καί χοντρό λάθος, στήν πε-
ρίοδο τῆς δεύτερης κατοχῆς, τοῦ δεύτερου ἔνοπλου ἀγώνα, ἦταν
ἡ ἀνάδειξη τοῦ Βαφειάδη στό ΔΣΕ. Αὐτό τό λάθος εἶναι ἀλή-
θεια ὅτι πρέπει ἐκ τῶν ὑστέρων νά τό δοῦμε. Καί λέω ἐκ τῶν
ὑστέρων, γιατί, τότε, ὅταν πηγαίναμε νά φτιάξουμε ἕναν και-
νούργιο στρατό, πού νά στηρίζεται στό κόμμα πιά, δηλαδή, κι-
νητήρια βασική δύναμή του νά εἶναι τό κόμμα καί νά ξεκαθα-
ρίσουμε τήν κληρονομιά τοῦ ΕΛΑΣ, τήν ἄσχημη κληρονομιά
τοῦ ΕΛΑΣ, τότε, ὅταν ψάχναμε μέσα στά κομματικά στελέχη,
πού εἶχαν στρατιωτικά ἀναδειχτεῖ στήν περίοδο τῆς πρώτης κα-
τοχῆς οἱ περισσότερες προτιμήσεις ἔπεφταν στό Βαφειάδη. Δέν
εἴχαμε ἄλλον καλύτερον τότε. Θά μοῦ πεῖτε: Τότε νά μήν βά-
ζαμε ἕναν, νά βάζαμε κολλεχτιβιστικό ὄργανο. Σωστά ὅλα αὐ-
τά. Καί ἔτσι ὅπως τά βλέπουμε τώρα ἦταν λάθος αὐτό τό
πράγμα, γιατί ὁ Βαφειάδης, ἐκτός ἀπό τά ἄλλα, πού τώρα βγαί-

νουν στά φόρα καί πρέπει νά ἐξεταστοῦν, εἶχε καί τόν κατσαπλιαδισμό καί διαστέβλωσε ὁλοκληρωτικά τή γραμμή τοῦ κόμματος, τή γραμμή, πού εἶχε καί πού ἔπρεπε νά ἐφαρμόσει γιά τήν ἀνάπτυξη καί μαζικοποίηση ἀπ' τήν ἀρχή τοῦ ΔΣΕ. Ὁ Βαφειάδης μᾶς ἔβλαψε ἀποφασιστικά στό δεύτερο ἔνοπλο ἀγώνα. Αὐτό τώρα πρέπει νά τό βλέπουμε καί σέ σχέση μέ τό γεγονός, ὅτι ἡ ἀνοιχτή προδοσία τοῦ Τίτο στά 1948—1949, ἡ ἀνοιχτή αὐτή προδοσία μᾶς ἔκοψε πιά τή δυνατότητα γιά νά διορθώσουμε αὐτά τά λάθη τοῦ Βαφειάδη. Δέ μᾶς ἄφησε πιά τό χρόνο τόν ὑλικό νά διορθώσουμε αὐτά τά λάθη. Γιατί, ἐπίσης θά πρέπει ἐδῶ νά τό ξεκαθαρίσουμε, χωρίς τήν προδοσία τοῦ Τίτο, μέ τήν ἀλλαγή σέ βάρος μας, πού ἔφερε στό συσχετισμό τῶν δυνάμεων, θά μπορούσαμε ἐμεῖς νά μείνουμε στήν Ἑλλάδα —μπορεῖ φυσικά νά μήν εἴχαμε τό Γράμμο—θά μέναμε ὅμως ὁπωσδήποτε στήν Ἑλλάδα. Καί μπορούσαμε τό μοναρχοφασισμό νά τόν στριμώξουμε περισσότερο ἀπ' ὅ,τι τόν εἴχαμε στριμώξει στά τέλη τοῦ 1948. Ἡ προδοσία ὅμως αὐτή μᾶς ἔκοψε αὐτή τή δυνατότητα. Καί, κάτω ἀπ' τό φῶς αὐτό, ἡ ἀνατροπή καί τό σαμποτάρισμα τῆς γραμμῆς τοῦ κόμματος ἀπ' τό Βαφειάδη στά 1946—1947 γιά τό δυνάμωμα τοῦ ΔΣΕ ἀποχτᾶ ἰδιαίτερη σημασία.

Αὐτά εἶναι μερικά ἀπ' τά χοντρά λάθη μας, πού δέν εἶναι φυσικά καί τά μοναδικά. Ὅμως ὅταν βγάζουμε τό βασικό συμπέρασμα, τό βασικό νόημα θά πρέπει νά ποῦμε, ὅτι παρά τά λάθη αὐτά, ἡ δράση τοῦ κόμματος, ἡ βασική γραμμή μας στή δεύτερη κατοχή ἦταν σωστή.

Τώρα γιατί, παρά τή σωστότητα τῆς γραμμῆς μας, δέ μπορέσαμε νά νικήσουμε; Αὐτό τό ἐξήγησα παραπάνω μέ τούς βασικούς παράγοντες πού καθορίζουνε τίς αἰτίες τῆς προσωρινῆς μας ὑποχώρησης, τῆς ἥττας μας. Δηλαδή, δέν ἐξασφαλίσαμε τίς ἐφεδρεῖες, ἐνῶ μπορούσαμε νά τίς ἐξασφαλίσουμε καί μποροῦμε νά τό ποῦμε αὐτό καθαρά τώρα. Δηλαδή, μπορούσαμε, τότε στά 1946—47 ἀπό τή Δυτ. Μακεδονία, τή Θεσσαλία, τή Ρούμελη καί τήν Ἤπειρο νά ἐξασφαλίσουμε μέ τό παραπάνω τίς ἐφεδρεῖες, πού καθόρισε στό τέλος τοῦ 1947 ἡ 3η Ὁλομέλεια καί νά τίς ἔχουμε αὐτές ὁπωσδήποτε. Ὥστε δέν κατορθώσαμε αὐτό τό πρόβλημα νά τό λύσουμε. Τό ζήτημα τοῦ ἐφο-

διασμοῦ τοῦ κλιμακίου καί ἰδιαίτερα τῆς Πελοποννήσου, πού ἔπαιξε αὐτοῦ τό βασικό ρόλο, γιατί μπόρεσαν νά τήν ξεκαθαρίσουν τήν Πελοπόννησο πολύ γρήγορα, δέ λύθηκε. Ἡ Πελοπόννησος, πού ἔφτασε μέχρι 5.000 ἀντάρτες καί μποροῦσε νά φτάσει μέχρι 15.000, ἔλεγχε 400 χωριά καί εἶχε μεγάλες δυνατότητες γιά ἐπιστράτευση, ὅλο αὐτό τό διάστημα δέν πῆρε σχεδόν τίποτα. Καί αὐτό εἶναι βασική ἀδυναμία μας, γιατί τό στρατιωτικό μας σχέδιο πρόβλεπε νά ἔχουμε στά νῶτα τοῦ ἐχθροῦ, μιά σοβαρή δύναμη, πού θά τοῦ διασποῦσε τίς δυνάμεις, θά τοῦ ἀνέτρεπε τίς στρατηγικές του προϋποθέσεις. Αὐτό ἐμεῖς τό χάσαμε. Χάσαμε τόν παράγοντα αὐτό. Καί τό ἴδιο ἔγινε καί μέ τό ὑπόλοιπο Κλιμάκιο.

Μέσα σ' αὐτήν τήν κατάσταση ἦρθε καί ἡ προδοσία τοῦ Τίτο. Καί ἀκόμα εἴχαμε καί ὅλον τόν ὄγκο τῆς ἀμερικάνικης καί ἀγγλικῆς προσπάθειας στήν Ἑλλάδα πού δέν ἦταν μόνο μιά βοήθεια σέ πολεμικό ὑλικό καί σέ πολεμοφόδια. Ἦταν καί μιά τεράστια πολιτική πίεση πού φόβιζε πολλούς δικούς μας, πού πίστευαν στό ΔΣΕ, πίστευαν στό κόμμα, ἀλλά ἀναρωτιόντουσαν: θά τά βγάλουμε μόνοι πολεμικά πέρα μέ τούς ἀμερικάνους; Καί αὐτό τούς ταλάντευε. Σ' ὅλα αὐτά ἦρθε καί ἡ προδοσία τοῦ Τίτο πού ἀνάτρεψε ἀκόμα πιό πολύ αὐτή τήν κατάσταση σέ βάρος μας καί τελικά μᾶς ἀνάγκασε στήν ὑποχώρησή μας.

Πρέπει ἐδῶ νά ξεκαθαρίσουμε καί ἕνα ἀκόμα πράγμα. Τόσο σημαντικός ἦταν γιά μᾶς αὐτός ὁ παράγοντας τοῦ Τίτο; Γιατί καί δῶ γίνεται μιά προσπάθεια ἐκμετάλλευσης αὐτοῦ τοῦ ζητήματος. Πῶς ξεκινήσαμε στά 1946; Ξεκινήσαμε ἀφοῦ βασικά ἐξασφαλίσαμε ἀπό τή Γιουγκοσλαβία μιά ἀνεπιφύλαχτη ὑποστήριξη τῆς γενικῆς μας προσπάθειας. Καί γώ ξαναλέω δῶ. Ἄν τό ξέραμε, ἄν ξέραμε αὐτή τήν προδοσία, τότε ἐμεῖς δέ θά ξεκινούσαμε τό 1946, ἔ τ σ ι ὅ π ω ς ξ ε κ ι ν ή σ α μ ε, γιατί δέν θά εἴχαμε ἐξασφαλίσει μιά βασική προϋπόθεση καί ἡ ἐπανάσταση δέν εἶναι πραξικοπηματισμός. Πρέπει νά σταθμίσεις σωστά τούς παράγοντες τοπικά καί διεθνῶς. Καί ὅταν δέν τούς ἔχεις αὐτούς, δέν τούς ἐξασφαλίσεις καί πᾶς νά κάνεις τήν ἐπανάσταση, τότε αὐτό εἶναι τυχοδιωχτισμός. Βέβαια, δέ λέμε ὅτι πρέ-

πει νά ἔχεις σίγουρη τή νίκη στήν τσέπη σου γιά νά κάνεις
κατιτί. Ἀλλά θά πρέπει, φυσικά, νά ἐξασφαλίσεις τούς βασι-
κούς παράγοντες, τίς βασικές προϋποθέσεις καί μετά νά ξεκι-
νήσεις. Κι αὐτό σημαίνει, ὅτι πρέπει νά ἔχεις ἐξασφαλίσει τήν
ὑποστήριξη τῆς ἐργατικῆς τάξης, τῆς ἀγροτιᾶς κλπ. Ἐμεῖς εἴ-
χαμε ἐξασφαλισμένη αὐτή τήν ὑποστήριξη καί εἴχαμε ἀκόμα
τεράστια ἐπιροή στούς ἐπαγγελματοβιοτέχνες, εἴχαμε πάρει τίς
ἐκλογές σέ πανελλαδική κλίμακα στούς Συνεταιρισμούς, εἴχαμε
πάρει ἀκόμα τήν καθοδήγηση στόν ΣΕΓΑΣ κλπ. Ὥστε ἀπό τήν
ἄποψη τοῦ ἐσωτερικοῦ συσχετισμοῦ δυνάμεων, μέσα στίς συνθή-
κες μονόπλευρου ἐμφύλιου πολέμου καί τῆς ἐξόντωσης, πού
ἑτοιμάζαν οἱ ἄγγλοι καί οἱ μοναρχοφασίστες, ἀναμφισβήτητα
ἔπρεπε νά προχωρήσουμε καί εἴχαμε ὅλες τίς δυνατότητες γιά
ἐπιτυχία. Ἔπρεπε ὅμως, σάν ἀντιστάθμισμα στήν ἀγγλική κα-
τοχή, νά ἐξασφαλίσουμε ὁρισμένες διεθνεῖς προϋποθέσεις. Αὐτές
τίς ἐξασφαλίσαμε μέ τή Γιουγκοσλαβία καί ξεκινήσαμε. Χωρίς
αὐτές, χωρίς νά ἔχουμε ἐξασφαλίσει αὐτές τίς διεθνεῖς προϋπο-
θέσεις, πού τότε τίς ἐκπροσωποῦσε ὁ Τίτο, ἡ Γιουγκοσλαβία,
θά ἦταν λάθος, ἄν τότε ξεκινούσαμε, ὅπως ξεκινήσαμε, γιατί
αὐτό θά ἦταν τυχοδιωχτισμός.

Ἔτσι ξεκινήσαμε γιατί εἴχαμε αὐτές τίς προϋποθέσεις χωρίς
νά ξέρουμε τόν παράγοντα Τίτο καί τήν προδοσία τοῦ Τίτο,
ἄν καί μεῖς εἴχαμε πολλές ἐνδείξεις, πολλά στοιχεῖα, πού δεί-
χνουν τίς προθέσεις, τί πήγαινε νά μᾶς κάνει ὁ Τίτο. Δίναμε
ὅμως ἄλλες ἐξηγήσεις καί κανενός μας τό μυαλό δέν πήγαινε
τότε στό ὅτι ὁ Τίτο εἶναι προδότης, ὅτι εἶναι πράχτορας τῶν
ἐγγλέζων καί τῶν ἀμερικάνων.

Ὅταν ὁ συσχετισμός αὐτός τῶν δυνάμεων ἀργότερα ἀνα-
τράπηκε, ἐμεῖς ὑποχωρήσαμε. Ἄν εἴχαμε λύσει τά προβλήματα
τῶν ἐφεδρειῶν καί τοῦ ἀνεφοδιασμοῦ τοῦ ΚΓΑΝΕ, ἡ προδοσία
τοῦ Τίτο δέ θάχε γιά μᾶς τέτιες συνέπειες, γιατί θά μπορού-
σαμε νά τήν ἀντισταθμίσουμε. Αὐτά ὅμως δέ τάχαμε. Ἔτσι ἡ
προδοσία τοῦ Τίτο στίς συνθῆκες τοῦ 1949 ἀπόχτησε ἀποφασιστι-
κή σημασία γιατί δέ μᾶς ἄφηνε χρόνο νά λύσουμε τά προβλήματα
καί ἐπέτρεψε στό μοναρχοφασισμό νά πετύχει ὁριστικό, στά
1949, στρατιωτικό ἀποτέλεσμα. Ἔτσι ὑποχωρήσαμε. Κάναμε

καλά πού ὑποχωρήσαμε; Σωστά κάναμε. Γιατί ὑποχωρήσαμε;
Γιατί βλέπαμε ὅτι ἡ ἄμεση νίκη πιά ἦταν ἀδύνατη γιά ἕνα λί-
γο-πολύ σύντομο χρονικό διάστημα. Ἄν συνεχίζαμε, θά χάναμε
ὅλες μας τίς δυνάμεις καί αὐτό θά ἦταν μιά βασική, ἀποφασι-
στική καταστροφή. Θά ἦταν παραλογισμός. Κι ἔτσι ἐφόσον οἱ
προοπτικές μας μέσα στήν καινούργια κατάσταση ἀπότυχαν,
καταλήξαμε στήν ὑποχώρηση γιά νά διαφυλάξουμε τίς δυνά-
μεις μας, νά τίς ἀνασυγκροτήσουμε, νά τίς ἀνασυντάξουμε περ-
νώντας σέ καινούργιες μορφές πάλης.

Ὁ λαός εἶδε, καί τώρα πιό καθαρά βλέπει, ὅτι ἡ νίκη στό
Βίτσι-Γράμμο δέν ἦταν νίκη δική του, ἦταν νίκη τῆς ἀμερικα-
νοκρατίας καί τοῦ μοναρχοφασισμοῦ. Καί ὅτι αὐτό ἔχει σά συ-
νέπεια μεγαλύτερη πεῖνα, μεγαλύτερη ξυπολυσιά, μεγαλύτερη
ἐξαθλίωση, ἄμεση ἀπειλή πολεμικῆς σφαγῆς. Μέσα στίς και-
νούργιες αὐτές συνθῆκες ἐμεῖς πρέπει νά ριχτοῦμε πιό ὁρμητι-
κά στή δουλιά. Στήν Ἑλλάδα ἔχουμε συνεχεῖς ἀνακατατάξεις
στά πλατιά ἐργαζόμενα καί λαϊκά στρώματα πρός ὄφελός μας.
Ὁ συσχετισμός τῶν ταξικῶν δυνάμεων ἀλλάζει ὑπέρ ἡμῶν.
Πρέπει νά ἑτοιμαζόμαστε γιά καινούργιους μεγάλους ἀγῶνες,
πού μοναρχοφασισμός καί ἀμερικανοκρατία, μέ τό καθεστώς πεί-
νας καί τούς πολεμικούς τυχοδιωχτισμούς των, τούς κάνουν
ἀναπότρεπτους. Πρέπει νάμαστε ἱκανοί νά πιάσουμε κάθε ἀλ-
λαγή, κάθε στροφή στά γεγονότα. Ἱκανοί νά ξαναστασθμίσουμε
σωστά ὅλους τούς παράγοντες, ὅταν ἀρχίσουμε πάλι τούς νέους
μεγάλους ἀγῶνες.

Αὐτήν τή γραμμή τή δικαιώνει ἡ ζωή. Στήν Ἑλλάδα πο-
τέ δέν ὑπῆρχε τέτια πεῖνα, τέτια ἐξαθλίωση, τέτια γύμνια, καί
τέτια πολεμική ψύχωση καί ὀργασμός, πού ἀρχίζει, σά μικρό
δεῖγμα, μέ τήν ἑτοιμασία γιά τήν ἀποστολή στρατοῦ στήν Κο-
ρέα καί προχωρεῖ γιά τούς καινούργιους τυχοδιωχτισμούς, πού
γοργά οἱ ἀμερικάνοι ὀργανώνουν στά Βαλκάνια. Ὥστε μέσα
σ' αὐτές τίς συνθῆκες ὡριμάζουν ἀναπότρεπτα καινούργιοι ἀγῶ-
νες. Καί μεῖς θά πρέπει νά κάνουμε γρήγορα τήν ἀνασύνταξη
καί ἀναδιάταξη τῶν δυνάμεών μας γιά νά εἴμαστε, στήν και-
νούργια κατάσταση, ἕτοιμοι γιά τούς καινούργιους ἀγῶνες. Βα-
σικό σ' αὐτή τήν κατάσταση εἶναι τό γεγονός ὅτι ἡ ἧττα μας

στό Βίτσι-Γράμμο δέν ἦταν ἀποφασιστική. Ὅτι ἐμεῖς σταμα-
τήσαμε μόνοι τόν ἀγώνα. Ἔτσι διατηρήσαμε σῶο τό μεγάλο μέ-
ρος τῶν κύριων δυνάμεων καί αὐτό τό πράγμα εἶναι πού βάζει
βασικά τή σφραγίδα του, ὄχι μόνο γιά σήμερα, ἀλλά καί στίς
προοπτικές τῶν αὐριανῶν ἀγώνων στήν Ἑλλάδα.

Αὐτοῦ βρίσκεται ἡ ἰδιομορφία τῆς ἧττας τῆς δικῆς μας καί
ἡ ἰδιοτυπία τῆς νίκης τοῦ μοναρχοφασισμοῦ. Γεγονός εἶναι ὅτι
δέν μπόρεσε ἡ ἀντίδραση νά ἐπιτύχει μιά τέτια νίκη, ὥστε νά
συντρίψει, νά τσακίσει τό κίνημά μας, νά τό γονατίσει. Ἐδῶ,
φυσικά, τήν ἐξήγηση θά πρέπει νά τή βροῦμε καί στή διεθνή
κατάσταση, στήν παγκόσμια ἀνάπτυξη τοῦ κινήματος, πού δέ
σηκώνει τώρα μιά, ἄς ποῦμε, ἧττα τοῦ κινήματός μας ὅπως
ἦταν ἡ ἧττα τῆς Κομμούνας τό 1871. Αὐτοῦ κρύβεται καί τό
νόημα τῆς ρωμαλέας καί αἰσιόδοξης προοπτικῆς μας σ' ἀντίθε-
ση μέ τούς συνθηκολόγους ὀπορτουνιστές, πού κηρύσσουν τήν
ἡττοπάθεια. Ἔτσι ἔχει τό ζήτημα τῆς γραμμῆς μας καί τῆς
δράσης μας στά δέκα χρόνια, πού σήμερα πᾶμε νά τό συμπε-
ρασματοποιήσουμε, νά τό ξεκαθαρίσουμε καί νά τό κλείσουμε
ὄχι σάν τέλος ἑνός κύκλου ἀγώνων, ἀλλά σάν ἀρχή μιᾶς νέας
περιόδου πάλης γιά τή νίκη. Ἐδῶ βρίσκεται καί τό βασικό νόη-
μα τῆς κριτικῆς καί αὐτοκριτικῆς προσπάθειας, πού ἔκανε, πού
κάνει τό κόμμα, σήμερα, καί πού θά πρέπει νά ὁλοκληρώσει
ἐδῶ ἡ Συνδιάσκεψή μας. Αὐτοῦ ἀκριβῶς βρίσκεται καί ἡ ση-
μασία τῆς ἐχτίμησης, πού θά δόσουμε στόν ἀγώνα πού πέρα-
σε καί στό ξεκαθάρισμα τῶν λαθῶν μας.

Αὐτοῦ βρίσκεται καί ἡ σημασία τῆς μάχης, πού δίνεται
τώρα ἐνάντια στόν ὀπορτουνισμό, ἐνάντια στήν προδοσία, ἐνάν-
τια στούς φορεῖς τοῦ ὀπορτουνισμοῦ, σάν τόν Παρτσαλίδη, ἐνάν-
τια στούς προδότες καί πράχτορες σάν τόν Βαφειάδη καί τόν
Καραγιώργη.

Τί κάνουν αὐτοί; Δηλαδή, τί κάνουν ὁ Βαφειάδης καί ὁ
Καραγιώργης; Βάζουν στόχο τό Ζαχαριάδη καί γιά νά κρύ-
ψουν τή δική τους συνεργασία μέ τόν ταξικό ἐχθρό καί γιά νά
ἀποσπάσουν τήν προσοχή τοῦ κόμματος ἀπ' τούς ἴδιους. Χτυ-
ποῦν τόν Ζαχαριάδη καί τόν κατηγοροῦν σάν ἀντισοβιετικό. Τί
κάνει ὁ Παρτσαλίδης γιά νά βάλει τή δική του γραμμή ἀναθεώ-

ρησης, τή γραμμή τῶν ὀπορτουνιστῶν; Τά βάζει μέ τό Ζαχα-
ριάδη καί τόν κατηγορεῖ σάν τιτικό καί σωβινιστή, ἐχθρό τοῦ
Μπολσεβίκικου Κόμματος.

Τά ὑλικά τοῦ ΠΓ, πού δημοσιεύτηκαν καί τό σχέδιο ἀπό-
φασης, πού προτείνει ἡ ΚΕ τοῦ ΚΚΕ, φωτίζουν καί τό ζήτη-
μα αὐτό καί ἡ Συνδιάσκεψη πρέπει νά τό τοποθετήσει καί νά
τό ξεκαθαρίσει τελικά. Ὁ Παρτσαλίδης βγῆκε μέ τό ἄρθρο του,
πού πρότεινε ἐδῶ στή Συνδιάσκεψη, βγῆκε καί μιλάει γιά «εἰ-
λικρίνεια». Νομίζω, ὅτι λίγο, πολύ λίγο διορθώνει τά λάθη του
μ' αὐτό τό ἄρθρο του. Στήν πραγματικότητα ἀντί γιά μπρός
κάνει πίσω. Διατηρεῖ ὅλα τά ὀπορτουνιστικά του ταμπούρια. Καί
τή στιγμή, πού τό κόμμα μας, ὕστερα ἀπ' τήν 7η Ὁλομέλεια,
τράβηξε μπροστά, αὐτός μένει στή θέση του, οὐσιαστικά κάνει
πίσω. Γιατί τό κόμμα τραβάει μπροστά καί τόν ἀφήνει πίσω.
Εἶναι εἰλικρινής, σύντροφοι, ὁ Παρτσαλίδης ὅταν μιλάει γιά
εἰλικρίνεια;

Νά σᾶς πῶ τή γνώμη μου. Δέν πρέπει νά τοῦ ἀρνηθεῖ κα-
νείς μιά εἰλικρίνεια, γιατί δέν πρέπει νά τοῦ καταλογίσουμε
πρόθεση καί συνειδητή ἀντικομματική ἐπιδίωξη. Αὐτό πρέπει
νά τό ξεκαθαρίσουμε. Εἶναι πράγματι «εἰλικρινής» μέ τόν τρό-
πο του. Εἶναι, δηλαδή, μικροαστός, διανοουμενίστικος, ἐγωκεν-
τρικός εἰλικρινής. Μέ τήν «εἰλικρίνεια» αὐτή πάει νά σώσει
τόν ἑαυτό του καί δέν καταθέτει τά ὅπλα του. Στίς 30 τοῦ Σε-
πτέμβρη, πρίν 10 μέρες, σέ συνεδρίαση τοῦ ΠΓ ὁ Παρτσαλίδης
δήλωσε: Ὅποιος ἀκολουθεῖ σήμερα τόν Παρτσαλίδη εἶναι ἀν-
τικομματικό στοιχεῖο. Ἔτσι τό εἶπε καθαρά. Γιατί, λοιπόν, ἐξαι-
ρεῖ τόν ἑαυτό του ἀπ' αὐτό τό πράγμα; Πῶς τό καταλαβαίνει
αὐτό τό πράγμα; Οἱ ἄλλοι μόνον πού τόν ἀκολουθοῦν εἶναι
ἀντικομματικοί;

Καί αὐτός δείχνει ὅτι κάνει μιά προσπάθεια εἰλικρίνειας,
ἀλλά δέν ὁλοκληρώνει τήν εἰλικρίνειά του καί συνεπῶς ἡ «εἰ-
λικρίνειά» του αὐτή μένει χωρίς σημασία. Θέλει νά διατηρήσει
τήν ἐντιμότητα καί τήν ἀκεραιότητά του. Οὔτε αὐτό τοῦ ἀρνεῖ-
ται κανείς. Ἐμεῖς τοῦ ἀναγνωρίζουμε ὅτι εἶναι ἀκέραιος καί ἔν-
τιμος. Ἡ ἐντιμότητα ὅμως καί ἡ ἀκεραιότητα αὐτή, ὅταν ἔρ-
χεται σέ σύγκρουση μέ τό συμφέρον τοῦ κόμματος, ἐξατμίζεται

ἤ καλύτερα ἐπικρατεῖ αὐτή, σέ βάρος τοῦ συμφέροντος τοῦ κόμματος. Ἔτσι ἐξατμίζεται στήν οὐσία τό συμφέρον τοῦ κόμματος. Ζητάει ὁ Παρτσαλίδης νά τόν βοηθήσουμε. Ξέρετε πῶς τήν ἐννοεῖ τή βοήθεια αὐτή; Νά ὑποταχθοῦμε ἐμεῖς στόν σ. Παρτσαλίδη καί ὄχι ὁ Παρτσαλίδης στό συμφέρον τοῦ κόμματος.

Βοήθεια πρέπει νά τοῦ δόσουμε, ἀλλά βοήθεια μέ ὑποχώρηση στό συμφέρον τοῦ κόμματος δέν πρέπει νά περιμένει. Οὔτε θά τήν ἔχει, γιατί αὐτό θά ἦταν ὄχι μόνο δικό του χαντάκωμα, ἀλλά θά ἦταν καί θλιβερή βοήθεια γιά τό κόμμα. Ζητάει νά τόν βοηθήσουμε. Δηλώνει ὅμως, ὅτι ἀπό σεβασμό πρός τό ΠΓ, πρός τήν ΚΕ, πρός τή Συνδιάσκεψη δέ μπορεῖ νά ἐγκαταλείψει τίς ἀπόψεις του, γιατί τίς πιστεύει.

Αὐτός ὁ σεβασμός καί τό κράτημα τῶν ἀπόψεων εἶναι κράτημα τῶν ἀπόψεων τοῦ ἐχθροῦ, ὥστε ὁ Παρτσαλίδης παραμένει στίς ἐπάλξεις τοῦ ἐχθροῦ. Θέλει νά πατᾶ μέ τό ἕνα πόδι στό κόμμα καί μέ τό ἄλλο στόν ἐχθρό. Ξέρεις σ. Παρτσαλίδη, τί γίνεται ὅταν ἕνας πατάει σέ δυό βάρκες; Φεύγουν καί οἱ δυό καί πέφτει αὐτός μέσα καί πνίγεται.

Ὥστε δέν τό βάζει σωστά ὁ σ. Παρτσαλίδης τό ζήτημα τῆς «εἰλικρίνειας» καί τό ζήτημα τῆς βοήθειας πού πρέπει νά τοῦ δόσουμε. Ὅμως ἐμεῖς, ἔτσι πού τό ἐπιβάλλει τό κομματικό συμφέρον, πρέπει νά τόν βοηθήσουμε γιά νά βρεῖ ὁ Παρτσαλίδης τό σωστό του δρόμο.

Βρισκόμαστε σήμερα μπροστά σέ μιά ἔνταση στήν παγκόσμια κατάσταση καί σέ ἕνα παλλαϊκό κίνημα στήν Ἑλλάδα, πού ἀνεβαίνει. Ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιά νά δοῦμε σωστά καί τήν ἐσωτερική μας κατάσταση καί νά χαράξουμε σωστά τήν παραπέρα μας πορεία εἶναι νά ἀποκρούσουμε τήν ὀπορτουνιστική ἐπίθεση. Ἄν δέν ξεκαθαρίσουμε τούς λογαριασμούς μας μέ τούς ὀπορτουνιστές καί τούς προδότες δέ θά μπορέσουμε ν' ἀνταποκριθοῦμε στά σοβαρά καθήκοντα πού στέκουν μπροστά μας καί πού ἀπορέουν τόσο ἀπό τή διεθνῆ κατάσταση, ὅσο καί ἀπό τά ἐσωτερικά μας πράγματα.

Σχετικά μέ τή διεθνῆ κατάσταση θά πῶ λίγα λόγια. Δικαιώνεται πέρα γιά πέρα ἡ γραμμή καί ἡ προοπτική πού χάραξε ἡ τελευταία συνεδρίαση τοῦ Γραφείου Πληροφοριῶν τῶν

κομμουνιστικῶν καί ἐργατικῶν κομμάτων. Ἔχουμε τό στρατόπεδο τῆς εἰρήνης καί τῆς δημοκρατίας μέ ἐπικεφαλῆς τή ΣΕ, πού τραβάει μπροστά, σταθεροποιεῖται, αὐξάνει, δυναμώνει. Τί καταπληχτική πρόοδο παρουσιάζει ἡ Σοβιετική Ἕνωση τό βλέπουμε ἀνάγλυφα καί στήν τεράστια ἔκταση πού παίρνει ἡ καινούργια ἀνοικοδόμηση μέ τούς ὑδροηλεκτρικούς σταθμούς στό Βόλγα καί τά μεγάλα ἔργα στό Τουρκμενιστάν. Εἶναι οἱ οἰκοδομές τοῦ κομμουνισμοῦ. Ἔχουμε τίς ἐπιτυχίες καί τή σταθεροποίηση στίς ΛΔ. Τό τεράστιο κίνημα τῶν ὀπαδῶν τῆς εἰρήνης. Τούς ἀγῶνες τῶν λαῶν καί πρῶτ' ἀπ' ὅλα τῶν λαῶν τῆς Ἀσίας γιά τή λευτεριά τους. Ἔτσι τό παγκόσμιο κίνημα τῆς δημοκρατίας καί τῆς εἰρήνης, πού ἔχει ἐπικεφαλῆς τή Σοβ. Ἕνωση, μεγαλώνει, αὐξάνει σταθερά καί αὐτό γιά μᾶς εἶναι ἕνας ἀποφασιστικός παράγοντας, μιά ἀποφασιστική συμβολή στήν παραπέρα προσπάθειά μας, στούς παραπέρα ἀγῶνες μας.

Τό στρατόπεδο τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ δείχνει σήμερα καθαρά ὅτι φοβᾶται τήν εἰρήνη. Θέλει τόν πόλεμο, γιατί μ' αὐτόν πιστεύει πώς μπορεῖ νά βρεῖ διέξοδο ἀπ' ὅλες τίς ἀντιθέσεις, πού τό κατατρώγουν καί τό κατασπαράζουν. Καί ἡ Κορέα ἐδῶ εἶναι μόνο μιά ἀρχή. Δέν ὑπάρχει καμιά ἀμφιβολία ὅτι οἱ δυνάμεις τῆς εἰρήνης εἶναι πολύ ἰσχυρές, εἶναι οἱ πιό ἰσχυρές. Ὅμως οἱ δυνάμεις τῆς εἰρήνης καί τῆς δημοκρατίας γιά νά ὑπερασπίσουν καί νά κατοχυρώσουν τήν εἰρήνη καί τή δημοκρατία χρειάζεται νά κάνουν πάλη, ἀδιάκοπη πάλη. Ὁ πόλεμος μόνο μέ τήν πάλη ἀποτρέπεται. Ὁ καπιταλισμός καί ὁ ἰμπεριαλισμός μόνο μέ τόν ἀγώνα νικιέται. Ἡ ὑποτίμηση τῆς δύναμης καί τῶν δυνατοτήτων μας σήμερα θά μᾶς ἔφερνε στή συνθηκολόγηση, θά προωθοῦσε τά σχέδια τοῦ ἀγγλοαμερικάνικου ἰμπεριαλισμοῦ.

Ἡ ἐσωτερική κατάσταση. Ἄν ρίξουμε μιά ματιά, θά δοῦμε, ὅτι ἐκεῖνο πού κυριαρχεῖ σήμερα στήν Ἑλλάδα, στήν πολιτική ζωή, εἶναι ἡ τεράστια πολεμική ψύχωση, πού ἔχει πιάσει τό μοναρχοφασισμό, ὅλες τίς κυρίαρχες τάξεις κάτω ἀπό τήν ὑπαγόρευση τῶν ἀμερικανῶν. Καί πρέπει, νά τό ποῦμε. Ὑπάρχουν μιά σειρά στοιχεῖα συγκεκριμένα, θετικά, πού δείχνουν ὅτι ἄν οἱ ἀμερικανοί πᾶνε τό πείραμά τους τῆς Κορέας

νά τό έπαναλάβουν άλλοῦ, ὁ πρῶτος στόχος πού θά διαλέξουν θά εἶναι τά Βαλκάνια. Δέ μιλάω γιά τίς προετοιμασίες πού κάνουν, τίς ἰδεολογικές, πολιτικές, οἰκονομικές, στρατιωτικές. Ὅλα δείχνουν ὅτι ἐκεῖ πᾶμε. Καί τό λένε καί καθαρά αὐτό. Σήμερα ἀκόμα ἡ Ἀθήνα εἶπε, ὅτι ἡ Βουλγαρία μέ τή νησίδα στόν Ἕβρο, πάει νά δημιουργήσει μιά κατάσταση πολύ ἀνησυχαστική. Ἐνῶ τίς προκλήσεις τίς κάνουν οἱ μοναρχοφασίστες. Προχτές ἔφτασαν στήν Ἀθήνα 40 ἀμερικάνοι δημοσιογράφοι. Τούς δέχτηκε τήν ἴδια μέρα ὁ Ροδόπουλος, ὑπουργός τύπου καί πληροφοριῶν. Μετά ἀπ' αὐτόν τούς δέχτηκε ὁ Βενιζέλος, μετά τό Βενιζέλο ὁ Παπάγος, μετά ὁ Παῦλος μέχρι τή 1 ἡ ὥρα τῆς ἴδιας μέρας. Λίγες μέρες πρίν βρίσκονταν στήν Ἀθήνα πολλοί ἐγγλέζοι δημοσιογράφοι. Ὅλοι τους τήν πολεμική ψύχωση καλλιεργοῦν καί φουντώνουν. Οἱ «Τάιμς» τοῦ Λονδίνου δημοσίεψαν ἕνα ἄρθρο, πού λέει, ὅτι οἱ ἕλληνες ἀνησυχοῦν καί φοβοῦνται ἐπίθεση ἀπό τήν Ἀλβανία καί τή Βουλγαρία καί γι' αὐτό βιάζονται καί θέλουν νά τούς βοηθήσουν καί νά τούς δεχτοῦν στό βορειοατλαντικό σύμφωνο. Γι' αὐτό δέχτηκαν τόσο εὐχάριστα τήν πρόταση, πού ἔγινε νά πάρουν μέρος στήν κατάστρωση τῶν ἐπιθετικῶν σχεδίων στή Μεσόγειο ἡ Ἑλλάδα καί ἡ Τουρκία. Ἕνας σοβαρός κίνδυνος εἶναι ἀκόμα ἡ δημιουργία τοῦ τετράγωνου Ἑλλάδα-Γιουγκοσλαβία-Τουρκία-Ἰταλία. Καί ὁ στόχος πού ἀποβλέπουν φαίνεται καθαρά. Εἶναι τό τρίγωνο Ἑλλάδα-Γιουγκοσλαβία-Τουρκία ἐνάντια στή Βουλγαρία. Καί τό τρίγωνο Ἑλλάδα-Γιουγκοσλαβία-Ἰταλία ἐνάντια στήν Ἀλβανία. Οἱ ἀμερικάνοι θέλουν τό προγεφύρωμά τους νά τό στερεώσουν καί νά τό ἐπεχτείνουν στά Βαλκάνια. Καί ξέρουμε ὅτι πάντα τό σχέδιο τοῦ Τσώρτσιλ καί ἡ μονομανία, ἄς ποῦμε, τοῦ Τσώρτσιλ ἦταν τά Βαλκάνια. Γιατί τά θεωρεῖ τό πιό πρόσφορο καί κατάλληλο σημεῖο ἀπ' ὅπου μπορεῖ νά προχωρήσει κατά τῆς λαϊκοδημοκρατικῆς Εὐρώπης, πιό εὐκολότερα νά βαδίσει κατά τῆς Σοβ. Ἕνωσης. Κύριο ὁρμητήριό τους προορίζουν, ἔτσι, γιά τά Βαλκάνια τήν Ἑλλάδα. Δέ στέλνουν μόνο ἑλληνικό στρατό στήν Κορέα. Αὐτό εἶναι τό πρῶτο βῆμα. Στό μεταξύ ὁ πόλεμος καί δῶ χτυπᾶ στίς πόρτες μας.

Ταυτόχρονα ἡ ἀνοικοδόμηση στήν Ἑλλάδα πῆγε περίπα-

το. Ξέρετε ὅλοι, ὅτι περικόπτουν τό ποσό τῆς «βοήθειας».
Στήν ἀρχή λέγαν ὅτι θά σᾶς κάνουμε ἐργοστάσια κλπ. Ὅσο
μᾶς εἶχαν ἀνάγκη καί πολεμοῦσαν καί χύναν οἱ ἕλληνες τό
αἷμα τους, τάζαν λαγούς μέ πετραχήλια. Τώρα τά σάρωσαν
ὅλα. Δέν ἄφησαν τίποτα. Στήν ἀρχή διαμαρτύρονταν ὁ τύπος
τῆς Ἀθήνας. Θρηνοῦσε καί ὀδύρονταν. Ἔπειτα ἀπό λίγο ὅμως
ἄρχισε νά καλμάρει. Ὁμολόγησε ὅτι οὐσιαστικά ἡ ἀμερικάνικη
βοήθεια ἦταν μόνο γιά τόν πόλεμο. Ὅτι ὁ Πέρτερ πού μᾶς ἦθε-
λε γιά ἀποικία τό εἶχε πεῖ αὐτό ἀπό τήν πρώτη στιγμή. Καί
εἶχε προσθέσει ὅτι θά σταματήσει κι αὐτή ἡ καπνοκαλλιέργεια
καί στή θέση της θά ἔμπαινε ἡ πατατοκαλλιέργεια. Καί τώρα
ὅλοι συμφωνοῦν μέ τήν κυβέρνηση τῆς τριανδρίας, ὅτι ὅλες οἱ
προσπάθειες θά πρέπει νά γίνουν μόνο γιά τόν πόλεμο. Ὁ Βε-
νιζέλος δήλωσε, ὅτι θά ἐφαρμόσει κιόλας τό τελεσίγραφο τοῦ
Πόρτερ μέσα στό μήνα αὐτό, τό Νοέμβρη. Καί τό τελεσίγραφο λέ-
ει: Καμιά αὔξηση στά μεροκάματα, περικοπή στούς μισθούς,
ἀπολύσεις δεκάδων χιλιάδων. Αὔξηση στίς ὧρες δουλιᾶς καί
στούς φόρους. Καμιά κοινωνική πρόνοια. Καμιά ἐπιχορήγηση
γιά τήν παιδεία. Ὅλα θά δοθοῦν γιά τόν πόλεμο.

Αὐτό τό πράγμα κυριαρχεῖ στήν πολιτική ζωή μας σήμε-
ρα. Ὁ Βενιζέλος φεύγει αὐτές τίς μέρες μέ ἐκπροσώπους τοῦ
Γεν. Ἐπιτελείου Στρατοῦ. Καί τό λέει ἀνοιχτά, ὅτι πάει στήν
Ἀμερική, ὄχι γιά τή συζήτηση στή συνέλευση τοῦ ΟΕΕ, γιατί
τό ἑλληνικό ζήτημα πέρασε σέ δευτερεύουσα θέση, ἀλλά πάει
γιά νά ὁλοκληρώσει τά πολεμικά σχέδια καί τήν πολεμική βοή-
θεια, πού χρειάζεται σήμερα ἡ Ἑλλάδα. Αὐτό τό ζήτημα προ-
βάλλει σήμερα στήν πολιτική ζωή τῆς χώρας. Δέ μιλάω τόσο
γιά τήν ταξιαρχία τῆς Κορέας. Αὐτό εἶναι ἕνα σχετικά μικρό,
ἄν καί πολύ ἀνησυχαστικό καί χαρακτηριστικό ἐπεισόδιο, μέσα
στή γενική προετοιμασία τοῦ πολέμου. Αὐτή ἡ πολεμική, μπο-
ρεῖ νά πεῖ κανένας, ἀτμόσφαιρα, αὐτό τό πράγμα κυριαρχεῖ
στήν πολιτική ζωή καί αὐτό ἐπιβάλλει καί σέ μᾶς σοβαρά κα-
θήκοντα.

Δέν πρόκειται μόνο γιά τό κίνημα τῆς εἰρήνης, πού ὅλο
πλαταίνει παρά τίς διώξεις, παρά τήν παρανομία του. Λίγοι
λαοί εἶναι στόν κόσμο, πού τόσο ποθοῦν καί τόσο θέλουν τήν

εἰρήνη καί μέ φανατισμό βάζουν τίς ὑπογραφές τους κάτω ἀπό τήν ἔκκληση τῆς Στοκχόλμης.

Σήμερα τό καθῆκον ὅλων εἶναι τοῦτο: Ὅλο τό κίνημα, τό κέντρο καί ἡ συνισταμένη ὅλης τῆς δουλιᾶς καί τῆς προσπάθειάς μας εἶναι ἡ πάλη γιά τήν εἰρήνη, ἐνάντια στόν πόλεμο. Νά πείθουμε καθημερινά τό λαό γιά τόν κίνδυνο, πού τόν ἀπειλεῖ. Νά τοῦ λέμε καθαρά καί νά τόν ὁδηγοῦμε τί νά κάνει τώρα καί τί νά κάνει αὔριο. Καί τό λέμε καθαρά: Τό στρατό, πού φτιάχνουνε γιά νά τόν χρησιμοποιήσουν ἐνάντια στήν Ἀλβανία καί τή Βουλγαρία ἐμεῖς θά τόν σμπαραλιάσουμε. Καί θά πιάσουμε ἀπό τήν πρώτη στιγμή τά βουνά, θά πιάσουμε τά ταμπούρια, θά παλαίψουμε μέσα στίς πόλεις, θά τούς χαλάσουμε τά πολεμικά σχέδια. Τόν πόλεμο θά τούς τόν κάνουμε τάφο.

Δέ θά σταθῶ πολύ στά ἄλλα καθήκοντα. Τό σχέδιο ἀπόφασης καί τό ὑλικό πού ἔχετε ὑπόψη σας, μιλοῦν συγκεκριμένα γιά ὅλα τά καθήκοντα καί τά προβλήματα τῆς στιγμῆς. Ἕνα ἀκόμα πράγμα πρέπει νά τονιστεῖ ἰδιαίτερα. Ποτέ μεταπολεμικά ἡ κατάσταση, ἀπό τήν ἄποψη τῆς ὡριμότητας τῶν ἀντικειμενικῶν συνθηκῶν, δέν ἦταν τόσο εὐνοϊκή, ὅσο εἶναι σήμερα. Ἐκεῖνο, πού λείπει, σήμερα, εἶναι, ὅτι ἐμεῖς καθυστεροῦμε μέ τήν ἀνασυγκρότηση, τήν ἀνασύνταξη τῶν δικῶν μας, τῶν κομματικῶν δυνάμεων, πού εἶναι ὁ βασικός παράγοντας πού θά δώσει σκοπό καί κατεύθυνση στίς λαϊκές δυνάμεις, πού παλαίβουν.

Θά πρέπει νά διπλασιάσουμε τίς προσπάθειές μας. Ξέρουμε πόσες ζημιές πάθαμε καί πόσα χτυπήματα. Πρέπει νά φτιάσουμε γερό, κομματικό, παράνομο μηχανισμό. Σάν προϋπόθεση τῆς ἐπιτυχίας μας σ᾽ αὐτό θά πρέπει νά ὑπάρξει σωστή μελέτη. Μπορεῖ ν᾽ ἀργήσουμε λίγο χρονικά, ἀλλά θά φτιάσουμε κάτι γερό, πού δέ θά μπορέσει νά τό χαλάσει ὁ ἐχθρός. Καί ἀρχίσαμε τίς προσπάθειες γιά νά τό φτιάσουμε. Ὥστε ὁ κόμπος σήμερα εἶναι: Ἡ προσπάθεια τῆς ἀνασύνταξης, τῆς αναδημιουργίας τοῦ παράνομου κομματικοῦ μηχανισμοῦ, πού θά μπορέσει νά συγκεντρώσει γύρω του, ὅλο τό τεράστιο ἐργατικό καί τό λαϊκό κίνημα καί νά τοῦ δώσει κατεύθυνση καί σκοπό. Τό ξαναλέω, ποτέ δέν ἦταν ἡ κατάσταση τόσο εὐνοϊκή. Ποτέ δέν

περνοῦσε τέτια κρίση ὁ μοναρχοφασισμός, δέν εἶχε τόσο πελαγώσει. Καί τό πᾶν τώρα ἐξαρτᾶται ἀπό τό πῶς ἐμεῖς θά δουλέψουμε.

Ἔχουμε ὅλες τίς δυνατότητες στή διάθεσή μας νά ἀναπτύξουμε καί μορφώσουμε τόν κόσμο μας ὁλόπλευρα. Ἐκεῖνο πού μπαίνει σήμερα, εἶναι νά ριχτοῦμε καί νά ἀξιοποιήσουμε ὁλοκληρωτικά αὐτές τίς δυνατότητες.

Μιά σειρά προβλήματα μπαίνουν στό σχέδιο ἀπόφασης. Θά ἤθελα ὅμως νά σταθῶ σ᾽ ἕνα ἀπό τά ὀργανωτικά, κομματικά προβλήματα. Εἶναι τό ζήτημα τῆς κολλεχτιβίστικης δουλιᾶς. Σ᾽ αὐτό τό σημεῖο κάναμε κακή, μηχανική μεταφορά ἀπ᾽ τό ΔΣΕ. Ἔχουμε συχνά ἐπιβιώσεις τοῦ ἀνταρτίστικου πνεύματος. Θά πρέπει ν᾽ ἀναπτύξουμε κολλεχτιβίστικη δουλιά, κολλεχτιβίστικη προσπάθεια, χωρίς ὅμως νά στραπατσέρνουμε τό βασικό στοιχεῖο τῆς ἀτομικῆς εὐθύνης. Ὅλη ἡ προσπάθεια γίνεται συλλογικά, ἡ εὐθύνη ὅμως μένει προσωπική γιά κεῖνον πού ἀνέλαβε καί πρέπει νά ἐχτελέσει ἕνα συλλογικό ἔργο. Πρέπει νά τό ποῦμε αὐτό, γιατί ἀλλιῶς πνίγουμε τίς ἱκανότητες, παραμερίζουμε τό θάρρος καί τήν πρωτοβουλία καί ἐνισχύουμε τίς ἐκδηλώσεις τοῦ ἀνταρτίστικου πνεύματος καί τοῦ καπετανλικιοῦ.

Δέ μιλῶ γιά τό ζήτημα τῆς ἀνάπτυξης τῆς κριτικῆς καί αὐτοκριτικῆς σέ μᾶς. Καί αὐτό δέν πρέπει νά τό πάρουμε ἔτσι, ὅπως οἱ ὀπορτουνιστές. Βρῆκαν κάπου 5-6 λάθη καί ἀνακατεύουν τά χαρτιά καί τά φουσκώνουν καί τά ξαναφουσκώνουν. Ἡ πάλη ἡ δική μας ἐδῶ πρέπει νά εἶναι καθημερινή. Ἐμεῖς πρέπει νά ξεσηκώσουμε τή μάζα, ὅλο τό κόμμα νά βλέπει καί νά διορθώνει τά λάθη. Γιατί θά πρέπει νά τό ποῦμε, πώς ἐλλείψεις, λάθη καί ἀδυναμίες θά ἔχουμε πάντα ἐφόσον προχωροῦμε. Τό πρόβλημα εἶναι νά τά βλέπουμε, νά κάνουμε μικρά ὄχι σοβαρά λάθη καί νά μάθουμε μπολσεβίκικα νά τά διορθώνουμε.

Βασικό στήν προσπάθειά μας, πού θά πρέπει νά κάνουμε, γιά νά μπορέσουμε νά γίνουμε πιό ἱκανοί γιά τήν παράνομη δουλιά εἶναι νά ἀφομοιώσουμε δημιουργικά καί γόνιμα αὐτό ὅπου κουτσαίνει σοβαρά τό κόμμα ὁλόκληρο, τό μαρξισμό-λενινισμό. Πρέπει αὐτό τό ὅπλο, αὐτή τήν θεωρία ἐμεῖς νά τήν

ἐνστερνιστοῦμε ἔτσι, πού νά γίνουμε, ὅσο τό δυνατό καλύτεροι γιά τήν πάλη μας καί νά τήν κάνουμε ἕνα ἀκατανίκητο, ἰσχυρότατο ὅπλο στούς ἀγῶνες μας γιά τά δίκαια τοῦ λαοῦ, γιά τήν ἀπελευθέρωση τῆς πατρίδας μας.

Τό κόμμα μας, παρά τά λάθη, παρά τίς ἀποτυχίες πού εἶχε, παρά τό ὅτι ἔχασε δυό ἐπαναστάσεις, σταθερά βαδίζει στό σωστό δρόμο τοῦ Μάρξ-Ἔνγκελς-Λένιν-Στάλιν. Μέσα στήν πάλη ἀντρώνεται, ἀτσαλώνεται, δημιουργεῖται σέ νέου τύπου, σέ μπολσεβίκικου τύπου κόμμα.

Μιά βασική προϋπόθεση γιά νά προχωρήσουμε ἀπερίσπαστα μπροστά σήμερα, εἶναι νά ξεκαθαρίσουμε καί τήν ὀπορτουνιστική προσπάθεια διαστρέβλωσης τῆς γραμμῆς τοῦ κόμματος, γιατί αὐτή ἡ προϋπόθεση εἶναι ἀπαραίτητη γιά τή μπολσεβικοποίηση τοῦ κόμματός μας. Ἔτσι πρέπει νά τή βλέπουμε καί γι' αὐτό πρέπει νά παλαίψουμε, νά ἀντιμετωπίσουμε καί νά ξεκαθαρίσουμε τόν ὀπορτουνισμό. Ὅμως χωρίς συγχύσεις καί ὑπερβολές. Δέν πρέπει νά κάνουμε σύγχυση, ἀνάμεσα στούς συντρόφους, πού ξεκινώντας ἀπό καλή πρόθεση, κάνουν μιά προσπάθεια μά πέφτουν ἔξω καί στούς προδότες, προβοκάτορες, χαφιέδες, πού πᾶνε, συνειδητά καί προσχεδιασμένα, νά ἀνατινάξουν τό κόμμα μας. Τούς πρώτους πρέπει νά τούς βοηθήσουμε, χωρίς νά ξεχνᾶμε καί αὐτό πού λέγαν οἱ ἀρχαῖοι ἕλληνες: Σύν Ἀθηνᾶ καί χεῖρα κίνει. Τούς ἄλλους πρέπει νά τούς χτυπήσουμε κατακέφαλα, νά τούς συντρίψουμε.

Ἔχουμε μπροστά μας, ἀκόμα, μπόρες καί φουρτοῦνες. Μένοντας πιστοί στό μαρξισμό-λενινισμό, κρατώντας ψηλά τή σημαία τοῦ μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ, οἱ κουκουέδες θά ξεπεράσουν ὅλα τά ἐμπόδια, θά παραμερίσουν ὅλες τίς δυσκολίες, θά βαδίσουν πρός τή νίκη, θά καταχτήσουν τή νίκη, ὅσες θυσίες καί ἄν χρειαστεῖ ἀκόμα νά δέσουν.

ΤΕΛΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

Σύντροφοι καί συντρόφισσες,

Ἡ συζήτηση πού κάναμε ἐδῶ, γύρω ἀπό τήν ἐξέταση τῆς 10χρονης δράσης τοῦ κόμματος, ἔδειξε, χωρίς ἀμφιβολία, τό ἀνέβασμα καί τήν ὡριμότητα τοῦ κόμματος, πού ἐσεῖς ἐκπροσωπεῖτε ἐδῶ μέσα. Ἔδειξε, ὅτι δύσκολο εἶναι νά περάσει στό κόμμα μας τό ἀντικομματικό λαθρεμπόριο. Ἔδειξε ὅτι ἡ ἑνότητα τοῦ κόμματός μας βρίσκεται σέ γερά χέρια καί κρατιέται ἀπό γερά μπράτσα.

Ὅμως, καμιά ἐπανάπαψη δέ θά πρέπει νά ἔχουμε γύρω ἀπ' αὐτό τό ζήτημα. Ὁ ἐχθρός ποτέ δέν τά βάζει κάτω, ἄν δέν τοῦ ἀφαιρέσεις καί τήν τελευταία πνοή.

Βασικό δίδαγμα ἀπό τήν πρώτη κατοχή, ὅσο καί ἀπό τή δεύτερη κατοχή, ἔτσι ὅπως αὐτό ἐκτιμήθηκε ἐδῶ μέσα, εἶναι ὅτι ὁ ἐχθρός χρησιμοποιεῖ ὅλα τά μέσα γιά νά μᾶς χτυπήσει, νά μᾶς ὑπονομεύσει, νά μᾶς ἀδυνατίσει γιατί, γιά ὅ,τι ἀφορᾶ τήν Ἑλλάδα, δέν ἔχει ἄλλον πιό ἀνελέητο καί ἀνειρήνευτο ἐχθρό ἀπό μᾶς.

Ἀπό τά συμπεράσματα τῆς 10χρονης πάλης, πού βγάζουμε ἐδῶ μέσα, πρῶτο καί βασικό δίδαγμα εἶναι ὅτι ἡ ἐπαγρύπνηση, ἡ ὁλόπλευρη ἐπαγρύπνηση, πολιτική, ὀργανωτική, στρατιωτική, πρέπει ἀκόμα πιό πολύ ἀπ' ὅ,τι μέχρι σήμερα, νά εἶναι μιά ἀπό τίς βασικές, τίς κύριες, τίς πρωταρχικές ἀπασχολήσεις τοῦ κόμματός μας.

Τί ἀποδείχτηκε ἀπό τήν ἐξέταση πού κάναμε; Ἀποδεί-

χτηκε ὅτι ἀκριβῶς ἐπειδή δέ μπορέσαμε νά ξετρυπώσουμε ἔγκαιρα τόν Σιάντο, αὐτόν πού μᾶς τόν ἔβαλε ὁ ἐχθρός γιά νά μᾶς ὑπονομεύσει, γιά νά πάρει τό φρούριο ἀπό τά μέσα, πάθαμε αὐτές τίς μεγάλες καταστροφές καί ζημιές στόν πρῶτο ἔνοπλο ἀγώνα. Αὐτό τό πράγμα μᾶς δίνει κατηγορηματική ἐντολή καί ἀποστολή σέ ὅλους μας νά ἔχουμε τά μάτια μας τέσσερα, δεκατέσσερα, ἑκατόν τέσσερα, πρός ὅλες τίς πλευρές, νά ὑπερασπίζουμε τήν ἑνότητα καί τήν ἀσφάλεια τοῦ κόμματος, τοῦ κινήματός μας.

Τί ἦταν ὁ Σιάντος; Ἀπό τά στοιχεῖα πού προκαταβολικά συγκεντρώσαμε, βγαίνουν τά παρακάτω:

Στόν πόλεμο τοῦ 1912 ἦταν λοχίας μαζί μέ τόν Κονδύλη. Στό κίνημά μας ἦρθε, ἀπό ἄποψη ἡλικίας, ἀργά, ὅταν ἦταν ὥριμος, πού καί αὐτό ἀποτελεῖ κιόλας μιά ἔνδειξη—ὄχι πάντα βέβαια—ὅτι δέν ἦταν ἡ φλόγα τῆς νιότης πού τόν ἔσπρωξε, ἀλλά σέ ὥριμη ἡλικία πῆρε μιά ἀπόφαση, πού μποροῦσε νά ὀφείλεται καί σέ ἄλλα αἴτια. Στό κόμμα μας ἡ δράση του χαρακτηρίζονταν σχεδόν πάντα ἀπό μιά ἔντονη ἀντικομματική πρόθεση. Τό 1925, πῆρε πρωτόβουλο μέρος στή διασπαστική Συνδιάσκεψη τῆς Θεσσαλίας, πού ἀπό τή Θεσσαλία ἄρχισε καί στή Θεσσαλονίκη κατέληξε. Στήν πάλη ἐνάντια στό λικβινταρισμό, σάν ἡγετική φυσιογνωμία, γιατί ἔκανε καί τότε, ἕνα διάστημα, γραμματέας τοῦ κόμματος, κρατάει, μᾶλλον συμφιλιωτική στάση. Αὐτό βγαίνει ἀπ' τό γεγονός, ὅτι δέν ὑπάρχει γραφτό τοῦ Σιάντου, πού νά παίρνει θέση ἐνάντια στό λικβινταρισμό.

Στή φραξιονιστική πάλη 1929-31, στό διάστημα αὐτό, ὁ Σιάντος ἔκανε τίς ἐνέργειες γιά τή σύνδεση μέ τό Λαμπρινόπουλο. Ὁ Λαμπρινόπουλος ἦταν ὁ ἀρχιχαφιές, ὁ διοικητής τῆς γενικῆς ἀσφάλειας πού ἐκεῖνα τά χρόνια παρουσιάζονταν σά φιλοκομμουνιστής, κορόιδευε τούς κουτούς—ἄν ἦταν φυσικά μόνο κουτοί—τότε καί ἔκανε τή δουλιά του. Ἔπιανε ἀπό τίς δυό ὁμάδες, ἔπιανε καί ἐλευθέρωνε ὅπως αὐτός ἤθελε. Ἄναβε τούς φραξιονιστικούς καυγάδες. Ὑποστήριζε, φούντωνε, ἔθρεφε τό φραξιονιστικό ἀγώνα καί εἶχε καί σύνδεση μέ τήν καθοδήγηση τοῦ κόμματος. Ὁ Σιάντος ἔκανε αὐτή τή δουλιά καί ἔστειλε

τό Μάθεση, τόν ἄλλο ἀρχιχαφιέ, γιά νά πραγματοποιήσει αὐτή
τή σύνδεση.
Ἔχει μιά σειρά ἀποδράσεις σέ στιγμές πολύ «κατάλληλες».
Δέν εἶναι μόνο ἡ ἀπόδραση, ὅταν γύριζε ἀπό τήν Κέρκυρα τό
1941. Εἶναι καί ἀπό τήν Ἀνάφη τό 1937, ὅταν γύρισε στήν
Ἀθήνα καί ὕστερα ἀπό τή σύλληψη τοῦ Παρτσαλίδη-Σκλάβαι-
να καί Νεφελούδη, αὐτός προωθήθηκε στήν ἡγεσία τοῦ κόμ-
ματος σέ «κατάλληλη» στιγμή. Ὑπάρχουν καί ἕνα σωρό ἄλ-
λα, πού καταλήγουν στή δράση του στά χρόνια τῆς πρώτης
κατοχῆς.
Ὑπάρχει ἐδῶ μιά ἔκθεση—οἱ σύντροφοι τῆς ἐπιτροπῆς Σιά-
ντου θά τήν ἔχουν διαβάσει—τοῦ Γκαζέ, πού δίνει μιά σειρά
στοιχεῖα γιά τό Σιάντο γιά τήν περίοδο τῆς μεταξικῆς δικτατο-
ρίας καί ὕστερα, ἀπό τή σύλληψη τοῦ Παρτσαλίδη-Νεφελούδη-
Σκλάβαινα. Δίνει ὁρισμένα, πολλά στοιχεῖα, πού σέ κάνουν καί
γίνεσαι ἐπιφυλαχτικός, προσεχτικός. Ὅλα αὐτά ἔπρεπε νά μᾶς
κάνουν ἐπιφυλαχτικούς. Δέ λέω ὅτι ἔπρεπε νά ξεκαθαρίσεις, ὅτι
ὁ Σιάντος ἦταν χαφιές. Ἀλλά στήν πρώτη κατοχή, ἔπρεπε, ἀπέ-
ναντι στό Σιάντο, ἡ καθοδήγηση τοῦ κόμματος νά ἔχει σοβα-
ρές ἐπιφυλάξεις. Καί τό λιγότερο, πού εἶχε νά κάνει, ἦταν νά
ἐγκαταστήσει ἕναν αὐστηρό, ἀδιάβλητο ἔλεγχο γύρω στό Σιάντο.
Κάθε πράξη, κάθε ἐνέργεια κάτω ἀπό ἔλεγχο. Ὄχι μόνο αὐτό
δέν ἔγινε, ἀλλά ὁ Σιάντος πῆρε τήν παντοκρατορία στά χέρια
του, ἔκοβε καί ἔραβε, χωρίς κανένα ἔλεγχο, χωρίς καμιά ἐπί-
βλεψη, χωρίς σέ κανένα νά δίνει λογαριασμό. Τό ἀποτέλεσμα
ἦταν αὐτό πού φτάσαμε.
Τώρα τί ἔκανε στήν πρώτη κατοχή τό δείχνουν τά γεγο-
νότα. Ὅλη ἡ προδοσία, ἡ οὐσιαστική νόθευση, ἡ διαστρέβλωση
τῆς γραμμῆς ἔγινε γιά νά μπορέσει στήν κατάλληλη στιγμή νά
ὑποτάξει, νά πουλήσει τό κίνημα στούς ἐγγλέζους. Αὐτή ἦταν
ἡ γραμμή του. Καί σύμφωνα μέ συγκεκριμένα στοιχεῖα πέ-
ρασε καί στήν ἀνοιχτή προδοσία, ὅπως ἦταν, ὅταν ἐπέτρεψε τό
πέρασμα τοῦ ἐγγλέζικου συντάγματος στήν Κάζα, πού ἔγινε μέ
προσωπική διαταγή του. Ἡ διαταγή αὐτή ὑπάρχει.
Ὥστε ἐδῶ, στήν περίπτωση τοῦ Σιάντου, τό ὅπλο αὐτό
τῆς ἐπαγρύπνησης παρουσίασε μιά ἀδικαιολόγητη γιά ἕνα προ-

λεταριακό ἐπαναστατικό κόμμα, ἄμβλυνση. Βασικό δίδαγμα, βασικό συμπέρασμα καί βασικό μάθημα γιά ὅλους μας καί, πρῶτα ἀπ' ὅλα, γιά τούς συντρόφους, πού φέρνουν στίς πλάτες τήν κύρια, τή βασική εὐθύνη. Σινιάλα ὑπῆρχαν, οἱ καμπάνες χτυποῦσαν, ἀλλά ἐμεῖς δέν τίς ἀκούγαμε. Μποροῦσες νά συνδέσεις αὐτά τά περιστατικά καί νά καταλήξεις σ' ἕνα συμπέρασμα, πού τό λιγότερο θά σέ ὁδηγοῦσε σέ μιά προσοχή ἀπέναντι στό Σιάντο, τέτια πού θά προστάτευε τό κόμμα.

Ὑπάρχει ἐδῶ καί ἡ ἔκθεση τοῦ Μ. πού εἶναι ἀναπληρωματικό μέλος τῆς ΚΕ. Τήν ἔχουν διαβάσει ἐπίσης οἱ σύντροφοι τῆς ἐπιτροπῆς Σιάντου. Συγκεντρώνει μιά σειρά ἐπίσης καταπληχτικά στοιχεῖα. Αὐτός ἦταν ἕνα εἶδος εἰδικός τοῦ κόμματος. Καλός ἦταν, ἱκανός, ἀπό παλιά εἶχε σύνδεση μέ τό κόμμα. Ὅταν γύρισα τοῦ εἶπα: Εἰδικός εἶσαι, κάνε μου μιά ἔκθεση καί πές μου γιατί χάσαμε αὐτά πού χάσαμε. Ἐκεῖνος μοῦ ἔκανε μιά ἔκθεση. Καί τό συμπέρασμα πού ἔβγαλε ἦταν: Ὁ Σιάντος εἶναι χαφιές. Σ' αὐτό κατέληξε μέ μαθηματική ἀκρίβεια, 2+2=4.

Αὐτό κάνει τήν εὐθύνη μας ἀκόμα πιό μεγάλη. Καί μιά καί μιλᾶμε ἐδῶ γιά τό Σιάντο καί ἐπειδή ἔγιναν γύρω ἀπό τό ζήτημα αὐτό ἐρωτήσεις πρέπει νά εἰπωθεῖ. Γεγονός εἶναι ὅτι μπῆκε αὐτό τό ζήτημα, ὅτι ὁ Σιάντος εἶναι χαφιές καί στόν Παρτσαλίδη καί στή Χρύσα καί στόν Ἰωαννίδη. Ὑπῆρχαν ἐπιφυλάξεις γύρω ἀπ' αὐτό τό ζήτημα, κανένας δέν πίστευε. Κανένας δέ βοήθησε γιά τό ξεκαθάρισμά του. Γεγονός εἶναι ὅτι ὁ σ. Ἰωαννίδης δέν ἔκανε τίποτα πού νά ἐμποδίσει αὐτή τήν ἔρευνα. Καί ἔδοσε ὅσα στοιχεῖα ἤξερε. Ἀλλά ἔλεγε ὅτι δέν πιστεύει. Χτές γιά πρώτη φορά εἶπε, ὅτι καταλήγει στό συμπέρασμα ὅτι ὁ Σιάντος ἦταν χαφιές, ἀπ' αὐτό ἐδῶ τό βῆμα.

Ἐγώ σᾶς λέω ὅτι μποροῦσε κανένας νά μήν πιστέψει ὅτι ἦταν χαφιές ὁ Σιάντος. Ἐδῶ ὅμως βγαίνει ἡ φωτογραφία του μέσα ἀπ' τά γεγονότα. Ἕνα, δύο, τρία, πολλά στοιχεῖα τά βάζεις στή σειρά καί βγαίνει ἡ φωτογραφία καί αὐτή σοῦ λέει ὅτι εἶναι ὁ Σιάντος χαφιές, ὕποπτος. Μπορεῖ νά μήν πιστεῖς τελειωτικά, τά γεγονότα ὅμως εἶναι συντριφτικά. Ἀπό τή στιγμή, λοιπόν, αὐτή τό λιγότερο πού εἶχες νά κάνεις ἦταν νά τόν ἀπομακρύνεις, νά τόν βάλεις παράμερα. Μπορεῖ νά σοῦ μέναν

αὐτό, πού λένε, «αἰώνιες ἀμφιβολίες», ἀλλά τά στοιχεῖα εἶναι στοιχεῖα. Καί μόνο μέ βάση αὐτά τά στοιχεῖα, θά κατέληγες νά τόν βάλεις στή μπάντα, θά τόν κρατοῦσες ἔξω ὥσότου ξεκαθαρίσει ἡ ὑπόθεση. Τότε ὄχι μόνο δέν ἔγινε αὐτό μά εἴχαμε παραδόσει ὅλη τήν ἐξουσία, ἀνεξέλεγκτα, στό Σιάντο.

Ἐμεῖς εἴχαμε ἀργότερα καί ἄλλη εἰδοποίηση. Λίγους μῆνες, ὕστερα ἀπό τήν ἐπιστροφή τή δική μου, πήραμε μιά εἰδοποίηση ἀπ' τό σ. Δημητρώφ, προσωπικά σέ μένα, πού ἔλεγε ὅτι ὑπάρχει στό κόμμα, στήν καθοδήγηση ἤ στά ἀνώτερα στελέχη—αὐτό δέν τό ξεκαθάριζε—ἕνας ἄνθρωπος ὕποπτος. Καί μᾶς ἔλεγε προσέξτε, γιατί ἡ δράση αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου μπορεῖ ν' ἀπειλήσει τήν ἑνότητα τοῦ κόμματος. Καί αὐτό ἀκόμα τό στοιχεῖο δέ μᾶς ἔκανε ὥστε νά καταλήξουμε σέ πιό ἀποφασιστικά μέτρα, δηλαδή, νά δημιουργηθεῖ μιά ἀπαραίτητη ἑνότητα μέσα στήν καθοδήγηση τοῦ κόμματος γιά πιό ἀποφασιστική ἀντιμετώπιση αὐτοῦ τοῦ προβλήματος. Ἐδῶ, φυσικά, πρέπει γιά τό σ. Ἰωαννίδη νά δοῦμε καί τό ἑξῆς: Τό σ. Ἰωαννίδη τόν βάρυνε ὅλος αὐτός ὁ ὄγκος τοῦ προβλήματος, γιατί αὐτός οὐσιαστικά ἐκπροσωποῦσε στήν κατοχή τό κόμμα καί χωρίς ἴσως νά τό καταλαβαίνει, ἀσυναίσθητα, συνέδεε τόν ἑαυτό του μέ τό ζήτημα τῶν λαθῶν τῆς κατοχῆς καί τῶν αἰτίων της, καί ἀντικειμενικά γινόταν ἐμπόδιο στό ξεκαθάρισμα τοῦ ζητήματος. Χωρίς νά τό θέλει καί χωρίς νά τό καταλαβαίνει, γιατί δέν πίστευε τήν ὑπόθεση Σιάντου καί δέ μποροῦσε νά δεῖ, ὅτι, τά λάθη τῆς κατοχῆς, ἦταν στήν οὐσία, προδοσία τοῦ Σιάντου. Δέν ἔβλεπε ἀκόμα τό ὅλο πρόβλημα τῶν αἰτίων τῆς ἀποτυχίας τοῦ πρώτου ἔνοπλου ἀγώνα καί αὐτό τόν ἔκανε φρένο στό ξεκαθάρισμα αὐτοῦ τοῦ προβλήματος Σιάντου. Ἐννοεῖται προσωπικά ἐμπόδιο δέν ἔβαζε, ἀλλά τό φρένο ἔμενε φρένο.

Καί γιά νά συνεχίσουμε γιά τό Σιάντο. Ὁ Σιάντος σοβαρά ἀντέδρασε καί στήν ἀνάπτυξη τοῦ δεύτερου ἔνοπλου ἀγώνα. Ἐδῶ πολύ σωστά οἱ σύντροφοι εἶπαν, γιατί ὁ Ζαχαριάδης δέ βγῆκε ἔγκαιρα στό βουνό. Καί δῶ ὁ κύριος λόγος εἶναι ὅτι ὁ Σιάντος ἐμπόδισε. Ἐμεῖς εἴχαμε ἀποφασίσει νά βγῶ στό βουνό στίς ἀρχές τοῦ δεύτερου ἑξάμηνου τοῦ 1946. Ἔτσι μποροῦσα νά βγῶ ἔγκαιρα ἔξω. Βασικό ὅμως ἦταν τό ζήτημα—τό ξέρει

ὁ σ. Ἰωαννίδης—ὅτι σέ καμιά περίπτωση ἐγώ δέν ἤθελα ν' ἀφήσω τό Σιάντο πίσω μου. Καί εἶναι πολύ χαρακτηριστικό ὅτι ὁ Σιάντος ἀρνήθηκε νά βγεῖ ἔξω. Εἴχαμε ἀποφασίσει, στό ΠΓ, πολλές φορές, γιά νά φύγει, μ' αὐτός ἔφερνε ἀντιρρήσεις. Τόν στείλαμε στή Θεσσαλονίκη, δέν ἔφυγε ὅμως. Ἐγώ ἔκρινα ὅτι ἡ ζημιά, πού μᾶς ἔκανε ὁ Σιάντος, μένοντας πίσω, γινότανε μεγαλύτερη ἀπό τή ζημιά, πού θά γινόταν μέ τήν καθυστέρηση τή δική μου. Τό γεγονός ὅμως παρέμεινε ὅτι δέν ἔφευγε. Τοῦ βγάλαμε καί διαβατήριο γιά νά φύγει στό ἐξωτερικό. Τό Σάββατο θά ἔφευγε ἡ «Κορινθία», τήν Παρασκευή πῆγε ἡ ἀσφάλεια καί τοῦ πῆρε τό διαβατήριο χωρίς κανένα λόγο. Μοῦ ἔλεγε νά βγοῦμε μαζί ἔξω, νά πάρουμε τά βουνά ἀπ' τή Φθιώτιδα κλπ. Σωστή προβοκάτσια. Ἀκόμα ἔλεγε θά πάει νά βγεῖ ἀπ' τή Θεσσαλονίκη καί θά πάρει μαζί του, δυό ἔμπιστα παιδιά, γιά νά τοῦ κόψουν τό κεφάλι, ὅταν θά κινδύνευε νά πέσει στά χέρια τοῦ ἐχθροῦ κλπ.

Ἔτσι μᾶς ἔκανε σοβαρή ζημιά μ' αὐτή τήν καθυστέρηση. Καί στό τέλος δέ μποροῦσα πιά ἄλλο νά καθυστερῶ, τόν ἄφησα καί βγῆκα, τόν Ἀπρίλη τοῦ 1947. Χάσαμε κάπου 10 μῆνες.

Κι ἐδῶ μᾶς κάναν ζημιά οἱ τιτικοί προβοκάτορες. Ὁπωσδήποτε τότε—ἐγώ ἔχω καταλήξει ἀπό καιρό στό συμπέρασμα αὐτό—αὐτοί εἰδοποίησαν τούς ἐγγλέζους καί οἱ ἐγγλέζοι ἐμπόδιζαν ὅσο μποροῦσαν, μέ ὅλα τά κόλπα, τήν ἔξοδο τοῦ Σιάντου καί τό εἶπαν καί στό Σιάντο. Μιά φορά ὁ Σιάντος ἦρθε μ' ἔπιασε καί μοῦ εἶπε: Ἔχει τίποτα τό κόμμα μαζί μου; Φυσικά, ὅσο μποροῦσα κρατοῦσα τά προσχήματα. Αὐτές ὅμως κάτι μυριζότανε. Τά προσχήματα ἦταν τέτια, πού ὅποιος εἶχε κάτι θ' ἄρχιζε νά μυγιάζεται. Καί ὁ Σιάντος μέ ρώτησε. Ἐγώ τοῦ εἶπα ὅτι δέν ἔχει τίποτα μαζί του τό κόμμα. Δέν ἔδωσε συνέχεια.

Καί ἕνα ἄλλο ζήτημα. Μοῦ ἔχει δημιουργηθεῖ ἡ ἐντύπωση ὅτι στόν αἰφνίδιο θάνατο τοῦ Σιάντου ἔχουν τό δάχτυλό τους οἱ ἐγγλέζοι. Δέν ξέρω ἄν εἶναι πράγματι ἔτσι. Ἀλλά ὅταν οἱ ἐγγλέζοι ξέραν ὅτι ὁ Σιάντος εἶναι ξεσκεπασμένος, ὅτι ἄν βγεῖ ἔξω μπορεῖ νά τούς ξεσκεπάσει καί αὐτούς καί ὅτι τούς ἦταν πιά ἄχρηστος, ἀφοῦ θάχαν μάθει ἀπό τήν κλίκα τοῦ Τι-

το ὅτι τόν ὑποψιαζόμαστε, τόν ἔβγαλαν ἀπό τή μέση, χρησιμοποίησαν αὐτή τή μέθοδο, πού ὄχι μόνο στό Σιάντο, ἀλλά πολλές φορές τήν ἔχουν χρησιμοποιήσει γιά τούς πράχτορές τους, πού θέλουν νά ξεφορτωθοῦν.

Ἔτσι ἔχει τό ζήτημα μέ τό Σιάντο.

Στή δεύτερη ἐπανάσταση εἴχαμε τό Βαφειάδη, πού μᾶς ἔκανε σοβαρή ζημιά. Πάλι πρόβλημα ἐπαγρύπνησης δικῆς μας. Καί δέχομαι ὅλη τήν κριτική πού πάνω σ' αὐτό μοῦ ἔγινε. Ὁ σ. Ἀμανατίδης σωστά μίλησε γιά τήν εὐθύνη τή δική μου στό ζήτημα τοῦ Βαφειάδη. Ἡ εὐθύνη βρίσκεται στό ὅτι δέν ἔπρεπε ὁ Βαφειάδης νά μείνει μόνος του ἔξω. Καί ἔπρεπε ἐμεῖς νά μήν τόν ἀφήσουμε μόνο του καί χωρίς ἔλεγχο. Ἐπιφύλαξη, τότε, καμιά δέν εἴχαμε ἀπέναντί του, μά ἔπρεπε νά ἐπαγρυπνοῦμε, γιά νά ἐξασφαλίσουμε τήν ἔγκαιρη πραγματοποίηση τῆς κομματικῆς γραμμῆς. Γιατί, μιλώντας γιά τίς αἰτίες τῆς ἥττας μας, στή δεύτερη ἐπανάσταση, πρέπει νά τό ποῦμε ἐδῶ, ὅτι πραγματικά τό 1946-47 ἐμεῖς χάσαμε μιά ἀναμφισβήτητη εὐκαιρία. Ἡ γραμμή μας καί τότε, τά γεγονότα τό δείχνουν, ἦταν σωστή ὄχι μόνο στήν κατεύθυνση ἀλλά καί στή συγκεκριμένη ἀνάγκη, γιά γρήγορη ἀνάπτυξη καί πρόοδο τοῦ ὄγκου τοῦ ΔΣΕ καί τοῦ ἔνοπλου ἀγώνα, παρά τίς δυσκολίες πού μᾶς παρουσίαζε τό γεγονός ὅτι εἴχαμε στήν Ἑλλάδα ἀγγλική κατοχή. Ἀντιμετωπίζαμε τόν παράγοντα αὐτόν, ὅσο ἦταν δυνατό καί καθορίζαμε μιά γραμμή γρήγορης, σημαντικῆς ἀνάπτυξης τῶν δυνάμεών μας καί τοῦ ἔνοπλου ἀγώνα. Ἐδῶ καί ὁ σ. Γούσιας καί ὁ σ. Κολιγιάννης εἶπαν τί γραμμή εἴχαμε. Ἐμεῖς μπορούσαμε τό 1946-47 νά ἔχουμε 60 χιλιάδες στρατό καί σέ ἕνα μεγάλο ποσοστό νά τόν ἐξοπλίσουμε ἀπ' τόν πόλεμο πού κάναμε, ἀπ' τό μοναρχοφασιστικό στρατό.

Ἄν πέσαμε ἔξω στήν ἐφαρμογή τῆς σωστῆς αὐτῆς γραμμῆς μας, φταίει τό σαμποτάζ τοῦ Βαφειάδη. Ἡ εὐθύνη, φυσικά, πέφτει στό ΠΓ καί βασικά καί σέ μένα, γιατί ἀφήσαμε τό Βαφειάδη ν' ἀλωνίζει μόνος καί ἀνεξέλεγκτα. 60 χιλιάδες ἐμεῖς βασικά μπορούσαμε νά ἔχουμε. Ἔτσι μπορούσαμε νά κυριαρχήσουμε στήν Ἤπειρο, στό ὀψίπεδο τῆς Κοζάνης καί σ' ὅλο τόν κορμό τῆς Βόρ. Πίνδου καί νά δημιουργήσουμε σταθερές, ἀπο-

φασιστικές προϋποθέσεις γιά τήν ἐξέλιξη, τό δυνάμωμα καί τήν ἐπικράτηση τοῦ ἀγώνα μας. Ὅμως, χάσαμε αὐτή τήν εὐκαιρία καί δῶ φταίει, βασικά, τό γεγονός, ὅτι βάλαμε τό Βαφειάδη, μόνο του, σ' αὐτή τή θέση. Γιατί αὐτός διαστρέβλωσε, χαντάκωσε τή γραμμή τοῦ κόμματος. Καί σήμερα, ὅπως, σωστά, ἡ Συνδιάσκεψη ἀποφάσισε, κι αὐτό τό ζήτημα πρέπει νά τό ἐξετάσουμε.

Καί γιά τό Βαφειάδη ὑπάρχουν πολλά στοιχεῖα καί ἀπό τή γραμμή του καί ἀπό τή δράση του καί ἀπό τή ζωή του καί ἀπ' ὅλα. Ἐγώ εἶμαι ὁ τελευταῖος στό ΠΓ, πού πείστηκα γι' αὐτό τό γεγονός, ὅτι εἶναι ὕποπτος. Καί πείστηκα, ὅταν ἦρθε καί ἕνα συγκεκριμένο στοιχεῖο. Καί ὅταν κατηγοροῦσε καί ἔβγαζε ὅλο αὐτό τόν ὀχετό ἐνάντια στό Ζαχαριάδη δέν εἶχα καταλήξει, ὅτι μπορεῖ νά εἶναι ὕποπτος ὁ Βαφειάδης. Σήμερα, ὅμως, ὅλα καί ἰδιαίτερα τό συγκεκριμένο στοιχεῖο, πού διαπιστώθηκε ἀλλάζει τά πράγματα. Τό στοιχεῖο αὐτό εἶναι τοῦτο: Ὅταν ἐπρόκειτο νά βγεῖ ὁ Βαφειάδης στό βουνό, τό ἤξερε καί ἡ ἐρωμένη του, ἡ ἀνεψιά τοῦ Καραμαούνα, πράχτορας τῆς Ἰντέλιτζενς Σέρβις. Ὅταν τοῦ τό 'παμε ὁ Βαφειάδης αὐτό ἐδῶ τό ἀρνήθηκε. Διαρήγνυε τά ἱμάτια του. Συκοφαντίες, ἔλεγε, εἶναι ὅλα αὐτά. Δέν ἦρθε νά πεῖ: τόπα, μοῦ ξέφυγε. Τό ἔκρυψε καί ὄχι μονάχα αὐτό, ἀλλά πέρασε καί στήν ἀντεπίθεση. Μᾶς κατηγόρησε ὅτι ἐμεῖς τόν συκοφαντοῦμε. Τώρα, ὅμως, ἡ ἀνεψιά του, πού τόσο τόν ἀγαποῦσε, βγῆκε καί εἶπε στήν κόβα της: Σωστό εἶναι αὐτό τό πράγμα. Ὅταν βγῆκε ὁ Βαφειάδης γιά τό βουνό καί ὕστερα ἀπό δυό μέρες πῆγε ἡ ἐρωμένη του αὐτή, ἡ ἀνεψιά τοῦ Καραμαούνα, στό σπίτι τοῦ Βαφειάδη καί ρωτοῦσε, ἄν ἔφτασε ὁ Βαφειάδης στόν προορισμό του καί ἄν πῆγε καλά.

Τό γεγονός, ὅτι ὁ Βαφειάδης ἐπίμονα τό ἀρνιόταν, ὅτι τό εἶπε στήν ἐρωμένη του δημιουργεῖ ἐδῶ ἕνα βασικό, ἀπτό στοιχεῖο. Γύρω ἀπ' αὐτό ἀρχίζεις νά συνδέεις καί ὅλα τ' ἄλλα, τίς σχέσεις του μέ τούς ἐγγλέζους, τίς κατηγορίες τῆς Βάσως Σπανοῦ κλπ., καί δημιουργεῖται ἕνα ζήτημα Βαφειάδη, πού πρέπει κι αὐτό νά ξεκαθαριστεῖ. Ὁ Βαφειάδης εἶναι ὁπωσδήποτε ὕποπτος.

Ὅλα αὐτά καί μόνον αὐτά, γιατί ὑπάρχουν καί ἄλλα,

δείχνουν πόσο βασικό εἶναι καί γιά μᾶς τό ζήτημα τῆς ἐπαγρύπνησης. Πώς ἐμεῖς δέν πρέπει νά χαρίζουμε κάστανα σέ κανένα. Μέ βάση τό συμφέρον τοῦ λαοῦ καί τοῦ κόμματος πρέπει τά μάτια μας νά τάχουμε τέσσερα, δεκατέσσερα, ἑκατόν τέσσερα. Καί πώς αὐτό, τό πρόβλημα τῆς ἐπαγρύπνησης, ἰδιαίτερα σήμερα, στίς συνθῆκες τῆς παράνομης δουλιᾶς ὀρθώνεται μπροστά σέ μᾶς σά μιά βασική ἀποφασιστική προϋπόθεση καί ἀνάγκη γιά τήν ἐπιτυχία τῆς πάλης μας καί τῆς προσπάθειάς μας στήν ἀναδιοργάνωση τοῦ κόμματός μας στίς σημερινές συνθῆκες.

Ἔχουμε στόν τομέα τῆς ἐπαγρύπνησης πολλές ἐλλείψεις, ἀδυναμίες, στραπάτσα, τόσα, πού καταντᾶν ἀπαράδεχτα. Καί ὅμως παρ' ὅλη τήν ὀξύτητα, πού τό ζήτημα αὐτό μπαίνει γιά τό κόμμα, καί μᾶς ἐπιβάλλει νά συγκεντρώσουμε ὅλη τήν προσοχή μας αὐτοῦ, παραμένουμε ἀπαράδεχτα φιλελεύθεροι σ' αὐτό τόν τομέα.

Ἡ ἐπαγρύπνηση εἶναι βασικό, ἀποφασιστικό στοιχεῖο στήν ἀνασυγκρότηση, στήν ἀνοικοδόμηση τοῦ κόμματος. Ἐγώ μιλάω ἀπό δική μας πεῖρα, τήν πεῖρα τοῦ Μάθεση, Σιάντου, Βαφειάδη, Καραγιώργη. Ἄμα κοιτάξουμε καί τί γίνεται γύρω μας μέ τούς Ράικ, τόν Κοστόφ, τόν Τίτο πρῶτ' ἀπ' ὅλα καί τόσους ἄλλους, θά δοῦμε μέχρι ποῦ φθάνει ὁ ταξικός ἐχθρός, γιά νά μπορέσει νά μᾶς πολεμήσει, νά μᾶς παραλύσει ἀπ' τά μέσα, νά μᾶς ἐξοντώσει. Χάσαμε ἀπό τό Σιάντο καί τήν κουταμάρα μας τήν πρώτη ἐπανάσταση. Γεγονός αὐτό. Γιά δέστε καί στή Γιουγκοσλαβία τί ἔγινε. Ἡ Ἰντέλιτζενς Σέρβις, ὁ Τσώρτσιλ, μπόρεσαν μιά ὁλόκληρη χώρα νά τήν ἐκτρέψουν ἀπ' τό σωστό δρόμο, νά ἐξαγοράσουν μιά ὁλόκληρη καθοδήγηση καί νά εὐνουχίσουν μιά ὁλόκληρη ἐπανάσταση, πράγμα πού ἀνέτρεψε τό συσχετισμό τῶν δυνάμεων στά Βαλκάνια. Καί εἶχε τόση ἀρνητική ἐπίδραση στή δεύτερη ἔνοπλη ἐπανάσταση αὐτή ἡ προδοσιά τοῦ Τίτο. Αὐτό μικρό πράγμα δέν εἶναι. Ὅ,τι κατάφεραν μέ τόν Τίτο στή Γιουγκοσλαβία, τό κατάφεραν μέ τό Σιάντο σέ μᾶς. Καταλαβαίνουμε τί βαριές ὑποχρεώσεις μᾶς ἐπιβάλλει αὐτό, πολύ περισσότερο, πού στό δεύτερο ἔνοπλο ἀγώνα μας ἔχουμε καί τό Βαφειάδη καί τόν Καραγιώργη.

Αὐτό δέ σημαίνει ὅτι πρέπει νά μᾶς πιάσει ψύχωση, πανικός. Αὐτό θά ἦταν ἄλλη σοβαρή ζημιά, πού θά ἔφερνε στό ἴδιο ἀποτέλεσμα. Ψύχραιμα, μπολσεβίκικα νά βλέπεις τόν κίνδυνο, νά τόν ἐπισημαίνεις, καί νά τόν ἀντιμετωπίζεις σέ κάθε στιγμή σωστά. Ὅποιος κομμουνιστής δέ δίνει σημασία στό ζήτημα τῆς ἐπαγρύπνησης, στήν καλύτερη περίπτωση δέν ἀξίζει φράγκο. Μά σέ τέτιες περιπτώσεις τό κακό θἆναι πολύ πιό σοβαρό.

Βασικό δίδαγμα: πολύ αἷμα πλήρωσε ὁ λαός γι' αὐτά τά λάθη, ὥστε νά μήν ἔχουμε τό δικαίωμα οὔτε καί ἕνα λεπτό αὐτό τό πράγμα νά τό ξεχνᾶμε.

Καί ὁ φραξιονισμός θέλει ἐπαγρύπνηση. Δέν πρόκειται μόνο γιά τό ὅτι, τόν χρησιμοποιεῖ ὁ ταξικός ἐχθρός, γιά νά μᾶς κάνει ζημιά καί ὅτι, κατά κανόνα, πίσω ἀπό κάθε φραξιονισμό εἶναι ὁ ταξικός ἐχθρός. Ὁ Παρτσαλίδης πάνω σ' αὐτό διαρρηγνύει τά ἱμάτια του. Ὅμως, σά στρείδια ὅλοι οἱ ἐχθροί τοῦ κόμματος κολλᾶν γύρω του, εἴτε τό θέλει εἴτε ὄχι. Καί αὐτό πρέπει νά τό δεῖ καθαρά. Τά ἄλλα εἶναι κολοκύθια μέ τή ρίγανη. Ἐδῶ θέλει ἐπαγρύπνηση καί ἀπό ἄλλη πλευρά. Ἄς τό δεῖ καί αὐτό ὁ Παρτσαλίδης. Πέντε μῆνες μᾶς βολοδέρνει ὁ Παρτσαλίδης μ' αὐτό τό ζήτημα. Πέντε μῆνες, τό θέλει εἴτε ὄχι, μᾶς ἀπόσπασε πολύ, ὁ Παρτσαλίδης, ἀπ' τ' ἄλλα ζητήματα τοῦ ἀγώνα. Καί γι' αὐτή τή Συνδιάσκεψη δέν ἦταν σύμφωνος. Νά τήν ἀναβάλουμε, ἔλεγε, νά τήν τραινάρουμε... Καί δῶ, παρά τό ὅτι ἡ Συνδιάσκεψη σωστά ἔστρεψε τά πυρά ἐνάντια στή φραξιονιστική ἐκδήλωση τοῦ Παρτσαλίδη καί ὅλης τῆς παρέας του καί παρά τό γεγονός ὅτι αὐτό ἔπρεπε νά γίνει, ὅμως πέσαμε στήν ἄλλη ἄκρη, παρεκκλίναμε καί δέ συζητήσαμε τά ἄλλα προβλήματα, ἄν ἐξαιρέσουμε λίγους συντρόφους πού ἔβαλαν μιά σειρά ἄλλα ζωτικά ζητήματα τοῦ ἀγώνα. Αὐτό τό θέλει ὁ ταξικός ἐχθρός. Ἄς τους νά τρώγονται, λέει, καί γώ νά κάνω τή δουλιά μου. Καί δῶ ἐπαγρύπνηση χρειάζεται. Γιατί, ὁ ταξικός ἐχθρός θέλει νά τρωγόμαστε καί, μέ ὅλα τά μέσα, προσπαθεῖ νά μᾶς ἀναγκάσει νά παρεκκλίνουμε ἀπό τό δρόμο τό δικό μας. Εἶναι χαρακτηριστικό ὅτι ὁ ἴδιος ὁ Παρτσαλίδης, πέντε μῆνες, τώρα, οὔτε εἶπε μιά λέξη, οὔτε ἀπασχολήθηκε, οὔτε ἔβαλε στό νοῦ του, οὔτε κάθησε νά σκεφθεῖ γιά τά προβλήματα, πού ἀπασχολοῦν τό κόμμα, τή χώρα μας. Ναί, αὐτό εἶναι χαρακτηριστικό. Ἔτσι μέ τό ζήτημα τῆς ἐπαγρύπνησης.

Βασική προϋπόθεση γιά νά στήσουμε γερά, σήμερα, τό κόμμα καί νά ἀνταπεξέλθουμε στούς καινούργιους ἀγῶνες πού ξεσποῦν καί ὡριμάζουν εἶναι ἡ ἐπαγρύπνηση. Κάθε ἄγνοιά της καί ἡ παραμικρή ὑποτίμησή της ἀποτελεῖ ἀσυγχώρητο ἔγκλημα.

Τό κεντρικό μας καθῆκον, τῆς ἀναδιοργάνωσης τοῦ κόμματος ἔχει ἕνα βασικό κρίκο. Ὁ βασικός αὐτός κρίκος εἶναι τό πρόβλημα τῶν δικῶν μας στελεχῶν. Ὁ σ. Ζάχος μᾶς ἔδωσε ἐδῶ ἕνα πρώτης τάξης μάθημα στελεχῶν. Ἐγώ, ὅταν μιλοῦσε, τοῦ ἔκανα μιά διακοπή. Ἡ διακοπή δέν ἀφοροῦσε τήν οὐσία. Στή βάση πολύ σωστά ἔθαζε τό ζήτημα. Ξεχώριζε τούς μαχητές ἀπ' τά στελέχη καί ὀνόμαζε ἁπλούς μαχητές αὐτούς πού διαμορφώνονται σέ πραγματικά στελέχη καί ὀνομάτιζε γιά «στελέχη» ὁρισμένους, πού ἔχασαν στή ζωή, στήν πράξη, τήν ἰδιότητα αὐτή. Κατά τά ἄλλα μᾶς εἶπε, μέ ποιό τρόπο μέσα στήν πάλη, στόν ἀγώνα, προωθοῦνται, δημιουργοῦνται, διαμορφώνονται, ἀτσαλώνονται στελέχη καινούργια, νέα, ζωντανά, ἱκανά ὄχι μόνο νά κρατοῦν τό ντουφέκι, μά καί νά κάνουν σωστά τήν πολιτική δουλιά ἐκεῖ, ὅπου τό κόμμα τούς ἔταξε καί παλαίβουν. Ἔτσι τό βασικό κριτήριο γιά τά στελέχη μας εἶναι: Πίστη στό κόμμα καί στή γραμμή του, ἀποφασιστικότητα στήν πάλη γιά τήν ἐφαρμογή της, γόνιμη ἀπόδοση στή δουλιά. Καί αὐτό τό πράγμα εἶναι: ὄχι δικό μας δίδαγμα. Εἶναι δίδαγμα τοῦ παγκόσμιου κινήματος, πρῶτ' ἀπ' ὅλα τοῦ Μπολσεβίκικου Κόμματος, πού ἐμεῖς πρέπει γιά τό κόμμα μας νά τό πάρουμε, νά τό ἀξιοποιήσουμε, νά τό ἀφομοιώσουμε. Ὁ Ζάχος μᾶς ἔδωσε καλά παραδείγματα. Πῶς σφυρηλατοῦνται στελέχη μέσα στήν πάλη. Πῶς τά στελέχη αὐτά ἀναπτύσσονται μπροστά στά μάτια μας. Πῶς μέλη μας, πού τά θεωρούσαμε ἱκανά μόνο τό ντουφέκι νά κρατοῦν, τώρα στή ζωή, στή δουλιά ἀναδείχνονται καί καλοί ὀργανωτές καί πολιτικοί καθοδηγητές.

Κακό παράδειγμα εἶναι ὁ Γεωργαλῆς. Δούλευε στίς ἴδιες συνθῆκες μέ τό Ζάχο. Ὁ Ζάχος εἶναι φυματικός, μόλις κρατιέται στά πόδια του καί τόν εἴδατε στριφογυρίζει καί ἀλωνίζει

ὅλες τίς ὀργανώσεις του. Ὁ Γεωργαλῆς ἔδειξε ἀπαράδεχτο φιλοτομαρισμό καί μ' αὐτό τό παράδειγμά του πάει νά διαπαιδαγωγήσει καί τ' ἄλλα στελέχη. Ἔτσι ξέκοψε ἀπ' τή βάση, ἀπ' τή μάζα, ἀπ' τά ζητήματα τοῦ λαοῦ και τά προβλήματα τοῦ ἀγώνα. Ἔγιναν ὅμως καί πραγματικά αἴσχη ἀπ' τό Γεωργαλῆ. Ἐδῶ ὁ σ. Τομπουλίδης χτές μίλησε γι' αὐτό. Τόν εἶχε πιάσει πραχτοροφοβία καί ἔχασε τό κομματικό μέτρο, μά καί τήν κομματικότητά του. Γιά τό ζήτημα αὐτό θά παρθοῦν κυρώσεις. Ἔχουμε μιά σειρά συγκεκριμένα στοιχεῖα. Τόν Τομπουλίδη τόν ἔστειλε σέ ἀποστολή μέ στρατιωτικό χιτώνιο καί ὅταν τοῦ ζήτησε κουστούμι τοῦ εἶπε: μπορεῖ νά τό χάσεις. Τό κουστούμι του τό ἐχτιμοῦσε πιό πολύ ἀπ' τά στελέχη. Τό Γεωργαλῆ τόν ξέρουμε 20 χρόνια, δουλέψαμε πολλοί μαζί του. Πέρασε μπόρες καί φουρτοῦνες, ἀλλά φαίνεται ὅτι ὁλοκληρωτικά ἐξώκυλε καί χάλασε.

Ἀντί τά παλιά στελέχη, λχ., οἱ ἀκροναυπλιῶτες νά σηκώνουν τή σημαία τῶν ὑπηρεσιῶν τους στό κόμμα, νά διεκδικοῦν δικαιώματα, νά ἔρχονται μέ περγαμηνές παλιές καί νά θέλουν νά φορτώσουν στό κόμμα τίς ἁμαρτίες τους, θά πρέπει παντοῦ νά στέκουν τό καλό παράδειγμα. Εἶναι βασικό αὐτό. Θά πρέπει νά ξέρουν ὅτι ἐπειδή εἶναι ἀκροναυπλιῶτες, πρέπει νά εἶναι καί σέ ὅλα πρῶτοι. Θά πρέπει ὅλοι ἐμεῖς οἱ παλιοί νά τό πάρουμε ἀπόφαση. Τέτια συγχωροχάρτια μέ βάση τίς παλιές ὑπηρεσίες στό κόμμα δέν περνοῦν καί θά πέφτει στό κεφάλι κόπανος ἔτσι πού νά τό σπάει, ὅταν χρειάζεται, πολύ περισσότερο, ὅταν εἶσαι παλιός στό κόμμα.

Ἔτσι ἔχουμε δυό παραδείγματα. Ἕνα βασικά καλό, καί τό ἄλλο βασικά, ὁλοκληρωτικά σάπιο, λαθεμένο στό ζήτημα τῆς στάσης μας καί τῆς γραμμῆς μας πάνω στό πρόβλημα τῶν στελεχῶν.

Κατά τά ἄλλα ἔχουμε βασικά ἕνα χρυσό ἀπόθεμα ἀπό στελέχη, πού ἀναδείχτηκαν καί διαπαιδαγωγοῦνται μέσα στόν ἀγώνα καί αὐτά εἶναι σήμερα τό θεμέλιο καί τό βάθρο τοῦ κόμματος. Ὁ σ. Ἀμανατίδης σωστά εἶπε, ἀπ' αὐτό ἐδῶ τό βῆμα, ὅτι οἱ μαχητές καί τά στελέχη τοῦ ΔΣΕ σωστά ἐκπλήρωσαν τήν ἀποστολή τους, ἀνταποκρίθηκαν στήν ὑπόθεση τοῦ λαοῦ. Μάλιστα,

εἶναι ἡ ἐλπίδα τοῦ λαοῦ μας, τό παρόν καί τό μέλλον τοῦ κόμ-
ματός μας. Καί πρέπει αὐτόν τό θησαυρό τῶν στελεχῶν μας
νά τόν ἀξιοποιήσουμε, νά τόν δουλέψουμε καί νά τόν ἀναπτύ-
ξουμε ἀκόμα πιό πολύ.

Ἔτσι πού ἀπό τά 1000 πχ. στελέχη νά πετύχουμε πολ-
λαπλάσια ἀπόδοση. Ἐγώ θά σᾶς φέρω δυό παραδείγματα ἐδῶ.
Μπορῶ νά φέρω καί περισσότερα. Ἔχουμε ἐδῶ δυό ἀντιπροσώ-
πους, δυό «δέξες» μποροῦμε νά ποῦμε τοῦ ΔΣΕ. Ὁ ἕνας εἶναι
ὁ Ὑψηλάντης καί ὁ ἄλλος εἶναι ὁ Σοφιανός. Καί τούς δυό πολλές
φορές τούς χτυπήσαμε γιά τά λάθη καί τά στραπάτσα τους,
ἀλλά γεγονός εἶναι ὅτι καί οἱ δυό ἔδοσαν τό αἷμα τους, πά-
λαιψαν, πολέμησαν παλικαρίσια, ὅτι τούς χαρακτηρίζει πρῶτ'
ἀπ' ὅλα ἡ πίστη. Ἔχουνε «φυσικά» χαρίσματα καί ἀναμφι-
σβήτητες ἱκανότητες, μά ἡ ἔλλειψη στέρεης βάσης καί κατάρ-
τισης τούς ἀνάγκαζε νά αὐτοσχεδιάζουν. Εἶναι αὐτό πού μιά
τούς ἀνέβαζε καί μιά τούς κατέβαζε. Τούς ἔλειπε τό στέρεο τό
βάθρο. Ὁ Ὑψηλάντης ἔκανε στά 1947 τόν ἐλιγμό στήν Ἠπει-
ρο, πού ἦταν κάτι τό σημαντικό καί ἄν τό ΓΑ τόν χρησιμο-
ποιοῦσε σωστά μποροῦσε τότε νά μᾶς φέρει στά Γιάννενα. Ὁ
Ὑψηλάντης ἔκανε ἐπίσης τόν ἐλιγμό τήν ἄνοιξη τοῦ 1949 ἀπ'
τό Βίτσι στό Γράμμο. Εἴχαμε αὐτοῦ καί στραπάτσα, ὅμως ὁ
ἐλιγμός πέτυχε στήν πρώτη του φάση. Μετά ἐκεῖ στό Σμόλι-
κα πάλι δέν τά πολυκατάφερε. Ξέρει ὅμως νά ὁδηγεῖ καί κυ-
ρίως νά ἐμπνέει μιά μεγάλη πίστη στά τμήματα, πού ἔχει
μαζί του.

Ὁ Σοφιανός ἦταν στή μάχη στό Νιτρούζι. Καλή δουλιά
ἀπό ἄποψη σύλληψης, ἐκτέλεσης καί ἐπιχειρησιακοῦ πνεύματος
μέσα στήν ἐκτέλεση. Ὁ Σοφιανός ἔφερε καλά τήν ταξιαρχία
ἀπό τήν Ἀνατολική Μακεδονία στό Βίτσι. Δύσκολο πράγμα. Ὁ
Σοφιανός διαθέτει ἡγετικές ἱκανότητες, παρά τό γεγονός ὅτι
λείπει καί ἀπό τό Σοφιανό αὐτό τό βάθρο τό στέρεο. Γι' αὐτό
πολλές φορές εἶχε στραπάτσα ἀδικαιολόγητα. Μᾶς μίλησε ὁ
Σοφιανός γιά τή μάχη στόν Ἀρχάγγελο, ξέχασε ὅμως νά μᾶς
πεῖ τίς ζημιές πού ἔκανε.

Ἔχουμε, λοιπόν, δυό στελέχη αὐτοδημιούργητα, πού ἀνα-
δείχτηκαν στό ΔΣΕ καί εἶναι ἄξιες μας. Τούς ἔλειπε ἡ μαρ-

ξιστική-λενινιστική κατάρτιση. Τό καλό εἶναι ὅτι τό καταλαβαίνουν αὐτό. Ὁ Σοφιανός δήλωσε ὅτι δέ θά ξαναπέσει ἀπό τό μπαλκόνι. Ὁ Ὑψηλάντης εἶπε: ὅτι ξέρει τί τοῦ λείπει καί θά προσπαθήσει νά τό ἀποχτήσει. Καί δῶ πρέπει νά τούς βοηθήσουμε. Ἀπό αὐτοδημιούργητα στελέχη, νά τούς κάνουμε γερούς ἀγωνιστές, μαρξιστές-λενινιστές, νά τούς βοηθήσουμε νά ἀποχτήσουν τή σταλινική πολεμική ἐπιστήμη, πού νά μποροῦν σέ κάθε δυσκολία, σέ κάθε στροφή, σέ κάθε καμπή παλικαρίσια νά τά βγάζουν πέρα καί νά ὁδηγοῦν ὄχι ταξιαρχίες, ἀλλά μεραρχίες καί σώματα στρατοῦ στή νίκη. Καί αὐτό πρέπει νά τό κάνουμε γιά τά χιλιάδες στελέχη μας.

Τό βασικό στήν πολιτική μας τῶν στελεχῶν πρέπει νά εἶναι: Νά δόσουμε στά στελέχη αὐτό, πού οἱ μπολσεβίκοι λένε, μπολσεβίκικη τέχνη καθοδήγησης. Εἶναι ἀπό τά δυσκολότερα πράγματα, πού ὑπάρχουν σ' αὐτόν τόν κόσμο. Γιατί ἡ τέχνη αὐτή τά βγάζει πέρα, ἔχει γιά ἀντικείμενό της τό δυσκολότερο πράγμα σ' αὐτόν τόν κόσμο, νά ἀνατρέψει τόν καπιταλισμό καί νά χτίσει τόν κομμουνισμό. Μεγαλύτερη ἱκανότητα πολιτική καί ὀργανωτική σέ κανέναν ἄλλον τομέα δέ χρειάζεται ὅσο ἐδῶ. Εἶναι τό βασικό πρόβλημα, τό θεμελιακό πρόβλημα, πού θά κάνει τό κόμμα μας ἱκανό νά τά βγάζει καλά πέρα στήν ἱστορική ἀποστολή του.

Βασική προϋπόθεση εἶναι τά στελέχη μας νά εἶναι δοκιμασμένα, νά προσφέρουν ἕνα ἐλάχιστο ὅριο προϋποθέσεων, πού νά ἐγγυῶνται ὅτι στέκονται καλά. Χωρίς αὐτό νά σημαίνει ὅτι εἶναι καί τελειωτική μελέτη γιά τό κάθε στέλεχος. Καί χρειάζεται πολιτικά νά συγκεντρώνουν ἕνα μίνιμουμ προϋποθέσεων γιά ν' ἀποδίνουν καλά στήν πράξη. Αὐτά τά στοιχεῖα ἕναν κομμουνιστή πού δουλεύει, εἴτε στό ἐργοστάσιο, εἴτε στήν ἐπιχείρηση, εἴτε στή συνοικία, ὑποχρεωτικά τόν ἀναδείχνουν σά λαϊκό ἀγωνιστή στόν τομέα τῆς δράσης του. Ἐκεῖνο πού ἀπό δῶ καί πέρα χρειάζεται, εἶναι ἡ μαστοριά στήν καθημερινή πάλη, στήν ὀργάνωση καί στήν ἡγεσία τῶν ἀγώνων τοῦ λαοῦ, ἡ μαστοριά, ἡ τέχνη καθοδήγησης, πού εἶναι καί σημαντική, βασική προϋπόθεση τῆς νίκης.

Τό Μπολσεβίκικο Κόμμα, ὁ Λένιν καί ὁ Στάλιν, οἱ δάσκαλοί μας, μᾶς δίνουν τό πρότυπο, τήν προσωποποίηση αὐτῆς τῆς μπολσεβίκικης τέχνης καθοδήγησης. Καί ἐμεῖς αὐτό πρέπει νά τό μελετοῦμε, νά τό ἀποχτοῦμε, καί νά τό ἀφομοιώνουμε. Τί συγκροτεῖ αὐτή τήν ἱκανότητα στή μπολσεβίκικη τέχνη καθοδήγησης; Τή συγκροτοῦν ὁρισμένες προϋποθέσεις. Σύντομα μποροῦμε νά τίς σκιαγραφήσουμε, χωρίς ἀξιώσεις ἐξάντλησής των, στά κύριά τους σημεῖα.

Νά πατᾶς σταθερά στήν πραγματικότητα. Ἐκεῖ πού βρίσκεσαι νά ξέρεις ποῦ πατᾶς. Καί νά μπορεῖς νά κάνεις μιά βασικά σωστή ἀνάλυση τῆς κατάστασης, τοῦ συσχετισμοῦ τῶν δυνάμεων, πού ὑπάρχει κάθε φορά καί τοπικά, αὐτοῦ ὅπου δουλεύεις καί σέ ἐθνική κλίμακα. Παίρνεις ὑπόψη καί τό διεθνῆ παράγοντα χοντρικά καί ἔτσι μπορεῖς νά ξέρεις, ποῦ βρίσκεσαι καί ποῦ, κάθε φορά, βαδίζεις.

Μέσα σ' αὐτή τήν ἀνάλυση, πού ἔκανες, θά πρέπει νά ξέρεις νά βρίσκεις καί νά κρατᾶς τό βασικό κρίκο, πού θά σοῦ ἐπιτρέπει νά κρατᾶς ὁλόκληρη τήν ἁλυσίδα τῶν γεγονότων. Ὅταν ξέρεις τό βασικό κρίκο, τό βασικό πρόβλημα τῆς στιγμῆς, μπορεῖς νά καθορίσεις τήν κατεύθυνση τῆς βασικῆς, τῆς ἀποφασιστικῆς προσπάθειας. Αὐτό σοῦ ἐπιτρέπει νά κάνεις τήν ἀναγκαία συγκέντρωση τοῦ πυρός καί τήν ἐπιβαλλόμενη ἀναδιάταξη τῶν δυνάμεων, νά ξέρεις ποῦ θά τίς ρίξεις γιά νά πετύχεις ἕνα εὐνοϊκό ἀποτέλεσμα στή δοσμένη μάχη. Αὐτό τό πράμα σοῦ ἐπιτρέπει μιά γενικότερη βελτίωση τῶν θέσεών σου, μιά πιό γρήγορη προώθηση τῶν θέσεών σου καί ὁλόκληρου τοῦ τομέα ἤ τοῦ μετώπου, σοῦ ἐπιτρέπει τήν κατάληψη καινούργιων θέσεων. Ἔτσι, θά εἶσαι ἕτοιμος γιά τήν καινούργια μάχη, προχωρώντας πάντα πρός τό σκοπό σου, κατ' εὐθεῖαν ἤ μέ ἑλιγμούς, κάνοντας, ὅταν χρειάζεται, καί τίς ἀναγκαῖες ἀναδιατάξεις καί ἀνασυντάξεις δυνάμεων.

Γιά νά πετυχαίνεις στήν καθοδήγηση χρειάζεται στενή, ζωντανή σύνδεση μέ τή μάζα. Αὐτό θά πεῖ νά ξέρεις καί νά παλαίβεις γιά τά ζητήματα τῶν μαζῶν, πράμα πού σοῦ ἐξασφαλίζει τήν κάθε φορά στερέωση καί παραπέρα ἀνάπτυξη τῶν δεσμῶν μέ τή μάζα. Σοῦ ἐξασφαλίζει νά κινεῖσαι μαζί μέ τή μάζα. Νᾶσαι πρωτοπορία της, πού σημαίνει ὁδηγητής της, πού

οὔτε μπροστά πάει, ὁπότε θά ξεκόψει ἀπ' τή μάζα καί θά γίνει σεχταριστής, οὔτε καί πίσω πρέπει νά μένει, ὁπότε γίνεται οὐρά τῆς μάζας καί πέφτει στόν ὀπορτουνισμό.

Βασικό εἶναι νά μπορεῖς νά καθορίζεις τή δοσμένη κατάσταση, νά βλέπεις τό καινούργιο ζήτημα πού ὑπάρχει στόν τομέα πού δουλεύεις, νά τό πιάνεις αὐτό τό ζήτημα, νά τό ἀξιολογεῖς σωστά, νά τό τοποθετεῖς σωστά μέσα στό σύνολο, γιά νά μπορεῖς νά κινήσεις ὅλο τόν ὄγκο καί νά πετυχαίνεις τό ἀποτέλεσμα πού θέλεις. Τό νά μπορεῖς νά πιάσεις τό καινούργιο, ἀπαιτεῖ πρόβλεψη καί διορατικότητα, πού ἀποτελοῦν τό κύριο γνώρισμα γιά τή σωστή καθοδήγηση. Γι' αὐτό θά πρέπει νά μαθαίνεις καί νά μελετᾶς. Ἡ πρόβλεψη καί ἡ διορατικότητα δέν εἶναι καμιά ἐπιφοίτηση τοῦ ἁγίου πνεύματος. Εἶναι ἡ γνώση τῶν νόμων τῆς κοινωνικῆς κίνησης καί ἐξέλιξης, πού σοῦ ἐπιτρέπει νά προβλέπεις τήν πιθανή, τή δυνατή πορεία καί ἐξέλιξη τῶν γεγονότων καί νά προσδιορίζεις καί νά καθορίζεις τήν ἐξέλιξή τους παρεμβαίνοντας μέ τήν πολιτική σου καί τή δύναμη τή δική σου, τῶν μαζῶν.

Ὁ Στάλιν λέει: Νά καθοδηγεῖς σημαίνει νά προβλέπεις. Αὐτό ὅμως εἶναι δύσκολο πράγμα.

Μαθήτευση στό μαρξισμό-λενινισμό καί δημιουργική κατάχτηση καί ἀφομοίωσή του θά μᾶς δόσει τήν ἱκανότητα αὐτή.

Κάνουμε ἀγώνα δύσκολο καί σκληρό, πολεμοῦμε μέ ἰσχυρό ἀντίπαλο. Πρέπει νά ξέρουμε τίς κινήσεις του, τά πιθανά σχέδιά του, τίς προθέσεις του. Νά ξέρουμε νά δεχόμαστε τίς ἀπότομες μεταβολές στήν κατάσταση ψύχραιμα, χωρίς νά χάνουμε τό λεωφορεῖο στή στροφή. Οἱ ἀπότομες ἀλλαγές ἐπιβάλλουν ἱκανότητα εὐλυγισίας, εὐστροφίας, πολιτικῆς, μπολσεβίκικης εὐλυγισίας. Ἀπαιτοῦν μεγαλύτερη κίνηση, γρήγορη ἀναπροσαρμογή καί ἀναδιάταξη, γρήγορη ἀνασύνταξη τῶν δυνάμεών μας γιά νά μπορεῖς σωστά νά χειριστεῖς σ' αὐτήν τή στροφή, σ' αὐτήν τήν καμπή τό ζήτημα. Ἀνασυντάσσεις καί ἀναδιατάσσεις τίς δυνάμεις σου γιά νά ἀντιμετωπίσεις τό κάθε νέο πρόβλημα, τή νέα κατάσταση, πού προβάλλει στήν καμπή. Αὐτό προϋποθέτει, ὅτι θά πρέπει νά ἔχεις ἐφεδρεῖες, πολιτικές ἐφεδρεῖες, ὀργανωτικές ἐφεδρεῖες, ὅλες τίς ἐφεδρεῖες, πού χρειάζονται σ' αὐτόν

τόν ἀγώνα, γιά νά μπορέσεις στήν κατάλληλη στιγμή νά τίς ρίξεις στόν ἀγώνα, γιά νά μπορέσεις σωστά νά ἀντιμετωπίσεις τά νέα γεγονότα, νά διορθώσεις τίς παραλήψεις καί τά λάθη, νά συμπληρώσεις τά κενά, πού δημιουργοῦνται ἀναπότρεπτα καί κάποτε ἀναπάντεχα, νά διατηρήσεις τήν πρωτοβουλία καί τόν ἔλεγχο στήν κατάσταση καί στόν καθορισμό τῆς πορείας τους.

Γιά νά μπορεῖς νά πιάσεις τό μεγάλο ζήτημα πρέπει σωστά νά ἐχτιμᾶς τά μικρά ζητήματα. Ἄξιος γιά μεγάλη ἐργασία εἶναι ἐκεῖνος, πού μπορεῖ νά ἐχτιμάει καί νά μαστορεύει τή μικρή. Εἶναι βασική κι αὐτή ἡ ἰδιότητα στήν καθοδήγηση. Φέρνω στό ἄρθρο στό «Νέο Κόσμο» ἕνα παράδειγμα ἀπ' τό Λένιν. Πρέπει ἐκείνη τή μικρούτσικη καί «ἀσήμαντη» βιδίτσα, πού τόσο πρόσεχε ὁ Λένιν μέσα στόν ὄγκο τῆς πληθωρικῆς ἀπασχόλησής του, ὅταν ἔχτιζε τό πρῶτο στόν κόσμο σοσιαλιστικό κράτος, ἀπόκρουε τή διεθνῆ ἐπέμβαση καί διηύθυνε τό παγκόσμιο κίνημά μας, αὐτήν τή μικρή βιδίτσα, τή μικρή βιδίτσα στή δουλειά, νά τήν προσέχουμε ὅλοι μας. Γιά νά μπορεῖς νά ἀνταποκριθεῖς στό μεγάλο ἔργο πρέπει σωστά νά μπορεῖς νά μελετᾶς καί νά καταχτᾶς τή λεπτομέρεια, τό μικρό αὐτό, πού σοῦ ἐπιτρέπει νά χτίζεις τό μεγάλο οἰκοδόμημα.

Γιά νά μπορεῖς νά πιάσεις σωστά, καλά τήν κατάσταση πρέπει νά ξέρεις τίς διαθέσεις καί τίς σκέψεις τῶν μαζῶν, γιά νά μπορεῖς νά διατηρεῖς τήν ἐπαφή, τούς δεσμούς σου μαζί της. Κι αὐτό σημαίνει ὅτι, ὄχι μόνο θά διδάσκεις, μά καί θά διδάσκεσαι ἀπό τίς μάζες. Αὐτό σοῦ ἐπιτρέπει νά κρατᾶς τόν παλμό τῆς μάζας. Βασική ἰδιότητα, πού συγκροτεῖ κι αὐτή, αὐτό πού λέμε ἱκανότητα στήν καθοδήγηση.

Ὅταν σωστά δουλεύεις καί ἀφομοιώνεις τά βασικά στοιχεῖα τῆς μπολσεβίκικης τέχνης καθοδήγησης, δημιουργεῖς αὐτοπεποίθηση, ἀναπτύσσεις τήν πρωτοβουλία σου. Καί αὐτό δυναμώνει μέ τή σειρά του τήν ἱκανότητα γιά συνετή καθοδήγηση, ἀποτελεῖ σοβαρή προϋπόθεση γιά τήν ἐπιτυχία. Γιατί ὁ ἴδιος ἀγωνιστής χωρίς πρωτοβουλία καί ὁ ἴδιος ὅταν ψηθεῖ, μελετήσει καί ἀποχτήσει πρωτοβουλία εἶναι δέκα φορές διαφορετικές ἀξίες καί μεγέθη. Ἄς πάρουμε τούς στρατιωτικούς μας. Ἕνας πού στηρίζεται μόνο στόν αὐτοσχεδιασμό παθαίνει ἀδικαιολόγη-

τες ἀποτυχίες καί ἀποθαρρύνεται, χάνει τήν αὐτοπεποίθησή του. Τό ἔπαθε ὁ Ὑψηλάντης. Καί μετά χρειάζεται πολύ γιά νά ξαναπάρει πάλι μπρός. Ὅταν ἀποχτήσεις τήν αὐτοπεποίθηση, πού στηρίζεται πάνω σέ γερή γνώση καί ἔχει βάση μέσα στή ζωή, στό ἀτσάλωμα τῆς πάλης, τότε οἱ ἱκανότητες διπλασιάζονται καί προχωρεῖς πιό ἐπιτελικά, πιό ἀποφασιστικά, πιό μελετημένα καί πετυχαίνεις πιό πολύ.

Ἕνα ἄλλο σημεῖο στό ἴδιο θέμα, πού ἐξετάζουμε, εἶναι νά ξέρουμε ὄχι μόνον νά ἐπιτιθέμαστε μά καί νά περνᾶμε, ὅταν χρειάζεται, στήν ἄμυνα, καί ὅταν τό ἐπιβάλλει ἡ ἀνάγκη καί νά ὑποχωροῦμε. Αὐτή ἡ ἱκανότητα εἶναι βασική. Κάνεις, ὅταν χρειάζεται, τήν ὑποχώρηση πού χρειάζεται γιά τή διαφύλαξη, γιά τήν ἀνασυγκρότηση τῶν δυνάμεών σου καί γιά τή δημιουργία τῶν προϋποθέσεων γιά τό πέρασμα πάλι στήν ἐπίθεση, γιά τόν παραπέρα ἀγώνα. Ἀποτελεῖ κι αὐτή μιά ἀπό τίς βασικές ἰδιότητες, πού συγκροτοῦν αὐτό πού λέμε ἱκανότητα καθοδήγησης. Καί ὕστερα θά πρέπει νά μπορεῖς ἀνοιχτά καί ἔγκαιρα νά βλέπεις τά λάθη, τά στραπάτσα καί τίς ἀδυναμίες, νά τά μελετᾶς καί νά τά διορθώνεις γιά νά μπορεῖς νά προχωρεῖς παραπέρα. Χωρίς αὐτό, ὅλα τά ἄλλα πᾶνε περίπατο. Χρειάζεται ἀκόμα ἐμμονή, ἀδιαλλαξία στή γραμμή τοῦ κόμματος χωρίς ὑποχωρήσεις ἀρχῶν. Ἐπιμονή γιά τήν ἐφαρμογή καί τή νίκη αὐτῆς τῆς γραμμῆς.

Δόθηκαν πιό πάνω μερικά στοιχεῖα γι' αὐτό πού λέμε μπολσεβίκικη τέχνη καθοδήγησης.

Ὅλα αὐτά χρειάζονται στά στελέχη μας. Μά ἡ ἀπόχτησή τους δέν εἶναι εὔκολο πράγμα. Δηλαδή, δέν μπορεῖς νά πεῖς, κάθομαι τά μελετῶ, τ' ἀποστηθίζω, τ' ἀποχτῶ καί μετά γίνομαι καπετάν ἕνας. Οὔτε εἶναι κάτι πού μπορεῖς νά τ' ἀποχτήσεις μόνον μέ ἀτομική ἐπίδοση καί προσπάθεια. Οὔτε καί μπορεῖ νά καρποφορήσει σάν ἀτομικό μόνο προσόν καί ἰδιότητα. Ὅλα αὐτά μπορεῖς σωστά νά τά ἐπεξεργαστεῖς, νά τ' ἀφομοιώσεις, νά τ' ἀξιοποιήσεις μέσα στό κόμμα, μέσα στίς μάζες, μέσα στή δουλιά, ὅταν γύρω σου δημιουργεῖς καί τό ἐπιτελεῖο ἐκεῖνο, πού καί αὐτό ἀναπτύσσει καί μπορεῖ νά ἀξιοποιεῖ ὅλες αὐτές τίς ἰδιότητες τῆς μπολσεβίκικης τέχνης καθοδήγησης. Ἐδῶ

ἡ ἱκανότητα νά δημιουργεῖς στελέχη, πού νά ἀνταποκρίνονται στίς βασικές ἀπαιτήσεις τῆς δουλιᾶς των, νά ἀναπτύσσονται καί νά βελτιώνονται, νά βλέπουν, νά διορθώνουν τά λάθη καί τίς ἀδυναμίες των, ἡ ἱκανότητα νά τά βοηθᾶς μέ συντροφικότητα, ἀλλά καί χωρίς ὑποχωρήσεις στίς ἀδυναμίες καί στίς ἐλλείψεις, πού παρουσιάζουν καί νά τά διορθώνεις εἶναι βασικό συστατικό στή μπολσεβίκικη τέχνη καθοδήγησης.

Ἐμεῖς στό ΔΣΕ ἔχουμε στό σημεῖο αὐτό ἕνα καλό παράδειγμα, πού πρέπει νά τό ποῦμε. Εἶναι καί αὐτός αὐτογέννητος, αὐτοδημιούργητος. Πρόκειται γιά τό Φωκᾶ τῆς 8ης Μεραρχίας. Ἀπ' τό Φωκᾶ πάντα παίρναμε ταγματάρχες καί λοχαγούς καί ἄλλα στελέχη καί πάντα εἶχε ὁ Φωκᾶς νά βάλει ἄλλους στή θέση τους. Ἔχει μιά «ἔμφυτη» ἱκανότητα νά βρίσκει στελέχη, νά τά ξετρυπώνει, νά τά βοηθᾶ, νά τά ἀναπτύσσει. Ἔμφυτη, ἀκόμα ὄχι ὁλοκληρωμένη, μά πολύ χαρακτηριστική. Θά πρέπει καί τόν Φωκᾶ νά τόν βοηθήσουμε, ὥστε νά ἀποχτήσει στέρεο μαρξιστικό-λενινιστικό ἐξοπλισμό καί νά ἀνθίσει μέ ὅλη τή δύναμη τῆς ἱκανότητάς του. Καί θά πρέπει ἐμεῖς νά τό προσέξουμε αὐτό. Ἕνας καθοδηγητής, πού δέ δημιουργεῖ γύρω του ἄξια στελέχη, δέν ἀξίζει καί πολύ, δέ μπορεῖ νά θεωρηθεῖ ὅτι πετυχαίνει.

Γιά νά μπορεῖς σωστά νά δημιουργεῖς στελέχη, βασική προϋπόθεση εἶναι νά ξέρεις νά ὀργανώνεις τήν κολλεχτιβίστικη δουλιά, νά μπορεῖς, στό ἐπιτελεῖο τῆς καθοδήγησης, εἴτε πυρήνας ἤ ἀχτίδα εἶναι, εἴτε περιφέρεια, νά ἀναπτύσσεις ἕνα πνεῦμα δημιουργικῆς συνεργασίας, ἀλληλοκατανόησης, συντροφικότητας, ὄχι ὅμως οἰκογενειακότητας καί ἀλληλοκάλυψης ἁμαρτιῶν. Αὐτό εἶναι ἐπίσης ἕνα βασικό χαρακτηριστικό τῆς μπολσεβίκικης καθοδήγησης. Νά ξέρεις μέχρι ποῦ θά προχωρήσεις, μέχρι ποῦ θά εἶσαι φίλος μέ τούς συντρόφους σου καί πότε θά πρέπει νά σταματᾶς ἤ νά κόβεις, γιατί ἀπό ἕνα σημεῖο καί μετά περνᾶς στίς οἰκογενειακότητες, στήν ἀλληλοσυγχώρηση καί ἀλληλοκάλυψη τῶν ἁμαρτιῶν, δηλαδή στό χαντάκωμα τῆς δουλιᾶς.

Καί τελευταῖο ἀπ' αὐτά πού θίγω, χωρίς φυσικά νά ἐξαντλεῖται τό θέμα, εἶναι ὅτι ὁ καθοδηγητής πρέπει νά συγκεντρώνει, νά ἑνώνει στό πρόσωπό του, νά ἀποτελεῖ ὁ ἴδιος προ-

σωπικά στή δράση του μιά ἑνότητα τῆς θεωρίας μέ τήν πράξη. Αὐτό πού λέει στά λόγια, στή θεωρία, νά τό κάνει καί πράξη. Νά μήν παρουσιάζει διάσταση ἀνάμεσα στά λόγια καί στά ἔργα, ἄλλα, δηλαδή, νά λέει καί ἄλλα νά φτιάνει. Σέ μᾶς τό προσωπικό παράδειγμα εἶναι βασικό ζήτημα. Καί ξέρετε, ὅσοι κάνατε στό στρατό μας, πώς ὁ ἁπλός μαχητής μυρίζεται καί βγάζει ὁριστική ἐτυμηγορία γιά τόν ἀνώτερό του: γιά ποιό πράγμα καί πόσο ἀξίζει. Στό κόμμα αὐτό παίρνει πιά πολιτικό περιεχόμενο καί γίνεται συνειδητό πράγμα.

Τό προσωπικό παράδειγμα τοῦ στελέχους εἶναι ἀποφασιστικό κριτήριο γιά τό ἄν θά πετύχει ἤ ὄχι. Ὥστε νά δίνεις τό παράδειγμα σημαίνει, ὅτι δέν παρουσιάζεις διάσταση ἀνάμεσα στά λόγια, στίς ἀποφάσεις πού παίρνεις καί στά ἔργα πού φτιάνεις, ὅτι παίρνεις ἀποφάσεις καί ἐλέγχεις τήν ἐφαρμογή τους, ἐξασφαλίζεις τήν πραγματοποίησή τους, ἐλέγχεις τό ἀποτέλεσμα τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἀπόφασης καί βάζεις καί τούς ἄλλους νά μαθαίνουν σάν καί σένα, νά κάνουν τό ἴδιο πράγμα, νά μήν παρουσιάζουν διαφορά στά λόγια καί στά ἔργα τους. Καί αὐτό εἶναι ἕνα ἀπό τά κύρια χαρακτηριστικά προσόντα, ἀρετές τοῦ καθοδηγητῆ.

Καί γιά νά τελειώσουμε καί γιά νά μή γίνει παραξήγηση μιά καί μίλησα γιά κολλεχτιβίστικη δουλιά, ξανατονίζω κάτι πού είπώθηκε καί στήν εἰσήγηση. Πρέπει νά γίνει ξεχωρισμός ἀνάμεσα στήν κολλεχτιβίστικη δουλιά καί στήν προσωπική εὐθύνη. Ἡ καλή καθοδήγηση ἀπαιτεῖ κολλεχτιβίστικη δουλιά, κολλεχτιβίστικη ἐξέταση, μελέτη τῶν προβλημάτων καί ὁμαδική συνεισφορά τῶν μελῶν τοῦ καθοδηγητικοῦ ὀργάνου καί τῆς βάσης στό νά παρθεῖ ἡ καλύτερη ἀπόφαση. Ἔτσι καί τήν εὐθύνη γιά τήν ἀπόφαση τή φέρνουν ὅλοι ὅσοι τήν πῆραν. Ἡ κολλεχτιβίστικη ὅμως δουλιά δέν ἀναιρεῖ, μά προϋποθέτει, τήν ἀτομική εὐθύνη γιά τόν τομέα πού διευθύνεις καί τή δουλιά πού σοῦ ἀνέθεσε τό κόμμα. Ἡ σωστή καθοδήγηση προϋποθέτει σωστό συνδυασμό καί ἑνότητα ἀνάμεσα στήν κολλεχτιβίστικη συνεργασία καί δημιουργική ἀπόδοση καί τήν αὐστηρή προσωπική εὐθύνη γιά τή δουλιά πού κάνεις καί τόν τομέα πού διευθύνεις.

Σκιαγραφήθηκαν ὁρισμένες ἀπ' τίς βασικές ἰδιότητες, πού
βασικά δημιουργοῦν καί συγκροτοῦν τόν καθοδηγητή. Θεμέλιο
γιά ν' ἀποχτήσουμε ὅλες αὐτές τίς ἰδιότητες εἶναι νά μελετᾶ-
με, νά καταχτᾶμε καί νά ἀφομοιώνουμε ἀδιάκοπα, τή θεωρία
τοῦ μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ, τούς νόμους τῆς ἐξέλιξης τῆς κοινω-
νίας καί τῆς ταξικῆς πάλης. Μόνο πάνω σ' αὐτήν τή βάση
ὅλες αὐτές οἱ ἰδιότητες ἀποχτοῦν κομματικό περιεχόμενο καί
κομματική ἀξία. Καί οἱ ἀντίπαλοί μας ἔχουν ἱκανότητες, ἀλλά
τούς λείπει, δέ μποροῦν νάχουν τό θεμέλιο, γι' αὐτό καί εἶναι
καταδικασμένοι, γι' αὐτό ἀποτυχαίνουν, ὅταν ἐμεῖς κάνουμε κα-
λά τή δουλιά μας. Ἐμεῖς σ' αὐτές τίς ἰδιότητες δίνουμε ἐπι-
στημονικό, ἀτράνταχτο θεμέλιο καί τίς δίνουμε πλήρη ἀξία.

Ἡ δημιουργική μελέτη καί ἀφομοίωση τοῦ μαρξισμοῦ-λε-
νινισμοῦ προβάλλει καί ἕναν ὅρο: χωρίς δογματισμό, διαλεχτι-
κά, ζωντανά νά μελετᾶμε τούς Μάρξ καί Ἔνγκελς, τούς Λένιν
καί Στάλιν. Οἱ Μάρξ καί Ἔνγκελς τόνιζαν: ὁ μαρξισμός δέν
εἶναι δόγμα μά καθοδήγηση γιά δράση. Οἱ Λένιν καί Στάλιν
ἔκαναν ἀμείλιχτο ἀγώνα ἐνάντια στήν ἀποστέωση, στό δογματι-
σμό, στό γράμμα πού σέ κάνει δοῦλο, ταλμουδιστή, ὅπως λέει ὁ
Στάλιν. Κάθεσαι καί σκαλίζεις τά βιβλία καί ἀντί νά τά φᾶς ἐσύ,
σέ τρῶνε τά βιβλία. Παράδειγμα δογματισμοῦ καί ἀποστέωσης,
πέρα γιά πέρα ἀρνητικό παράδειγμα, ἔχουμε ἐμεῖς τόν Παρ-
τσαλίδη. Ἀπόσπαση ἀπ' τή ζωή, προσήλωση καί καθήλωση στό
γράμμα, στό βιβλίο. Ξέκοψε ἀπ' τά ζητήματα, ἀπό τά προβλή-
ματα καί μοιραῖα ἔφτασε σέ σύγκρουση μέ τή ζωή καί τώρα
τοῦ μένει νά διαλέξει, ἤ μέ τή ζωή θά πάει ἤ θ' ἀκολουθήσει
τό δόγμα, τήν καθήλωση. Θά μείνει μέσα στή ζωή ἤ θά πέσει
ἔξω ἀπ' τή ζωή.

Περισσότερο ἀπό ἄλλη φορά, στήν ἱστορία τοῦ κόμματός
μας, ἐμεῖς ἔχουμε σήμερα τή δυνατότητα νά μελετήσουμε, νά
ἀφομοιώσουμε μέσα στή ζωή, στήν πεῖρα καί στή δημιουργία
τῆς Σοβ. Ἕνωσης καί τῶν Λαϊκῶν Δημοκρατιῶν, στή δράση
τοῦ Μπολσεβίκικου Κόμματος καί τῶν ἀδελφῶν κομμάτων αὐτό
πού ἐμεῖς χρειαζόμαστε τόσο, τή διδασκαλία τοῦ μαρξισμοῦ-
λενινισμοῦ.

Ἐμεῖς πρέπει νά φανοῦμε ἄξιοι στόν ἐνστερνισμό τοῦ μαρ-

ξισμοῦ-λενινισμοῦ. Ἔτσι θά προχωρήσουμε σοβαρά στήν ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος τῶν στελεχῶν.

Τό βασικό, λοιπόν, αὐτό κρίκο στόν τομέα τῆς κομματικῆς ἀνασυγκρότησης, πού εἶναι τό ζήτημα τῶν στελεχῶν, πρέπει ἐμεῖς νά τόν κρατήσουμε γερά καί νά τά βγάλουμε πέρα. Καί στήν πράξη, μελετημένα καί ἀποτελεσματικά, νά κάνουμε μιά καινούργια ἀξιολόγηση τῶν στελεχῶν μας.

Καί, πετώντας τά σκάρτα στοιχεῖα, νά δημιουργήσουμε καί ν' ἀναδείξουμε περισσότερο, ὅσο μποροῦμε τίς ἱκανές κομματικές ἀξίες, τά στελέχη πού, βγαλμένα ἀπ' τόν ἀγώνα καί ἀτσαλωμένα σ' αὐτόν, θά ἀποχτήσουν καί τήν ἀπαραίτητη μόρφωση καί κατάρτιση γιά νά γίνουν ἱκανά ν' ἀνταποκρίνονται πιό ἀποδοτικά στίς ἀπαιτήσεις καί στά μεγάλα προβλήματα τοῦ ἀγώνα ἔτσι, πού νά μπορέσουμε στόν ἑπόμενο γύρο νά τά βγάλουμε πέρα πιό καλά.

Ὅταν λέμε ἀξιολόγηση τῶν στελεχῶν, θά πρέπει νά προσέξουμε καί τοῦτο: Ἔχουμε πολλά στελέχη, ὑπάρχουν καί δῶ μέσα καί ἔξω, πού ἐνῶ, βασικά, ἀνταποκρίθηκαν ἔχουν ὅμως μιά σειρά ἀδυναμίες, ἐλλείψεις, ἔκαναν στραπάτσα, πού τά κρύβουν, τά σκεπάζουν. Ἔχουν ὁρισμένες ἁμαρτίες, πού δέ θέλουν νά τίς ποῦν, καί αὐτό στήν κομματική τους διαμόρφωση εἶναι ἐμπόδιο καί ἕνα βάρος. Τό κρύβουν, τό σκεπάζουν καί οἱ ἴδιοι πραγματικά μειώνονται μέσα τους καί ζημιά κάνουν στό κόμμα. Ἐμεῖς προσέξαμε, ἔστω καί πρόχειρα, τό Γεωργαλῆ καί εἴδαμε τί παρουσιάζει. Τέτια, εἴτε ἀνάλογα, ἔχουμε πολλά. Ὁ Γεωργαλῆς ταμπουρώθηκε πίσω ἀπό τήν ἰδιότητα τοῦ παλιοῦ μέλους τοῦ κόμματος, δέν εἶδε τά κενά του, δέ μίλησε στό κόμμα, δέ ζήτησε τή βοήθειά του καί ἔπεσε ἔξω. Ἄλλοι λένε: γιατί νά τό πῶ, ἀφοῦ δέν τό ξέρει τό κόμμα. Ἕνας, ἀκριβῶς ἐπειδή δέν ἤξερε σωστά, κομματικά νά χειριστεῖ ἕνα ζήτημα, προσωπικό δικό του, ἦρθε σέ σύγκρουση μέ τήν κομματική του συνείδηση καί ἔπαθε μιά τέτια κρίση, πού πῆγε νά τρελαθεῖ. Ὑπάρχουν καί ἄλλοι, πού κάνουν τό μοιραῖο γλίστρημα: κρύβουν ἀπ' τό κόμμα καί κρύβουν μέ τήν ἀπλοϊκή σκέψη ὅτι δέ θά μαθευτεῖ. Ἐδῶ, φυσικά, μιλῶ ὄχι γιά τά ἐχθρικά στοιχεῖα. Μά καί ἕνας, πού δέν εἶναι ἐχθρός, ὅταν ἀρ-

χίζει νά κρύβει παίρνει κιόλας τόν κατήφορο. Τό μόνο πού σώζει ἐδῶ εἶναι ἡ ἀπόλυτη εἰλικρίνεια πρός τό κόμμα. Στή μελέτη καί στήν ἀξιολόγηση τῶν στελεχῶν, πού θά κάνουμε, ὅλες αὐτές τίς ἀδυναμίες καί τίς ἐλλείψεις θά πρέπει νά τίς δοῦμε, νά τίς ξεπεράσουμε, νά «ἐξαγνιστοῦμε», γιά νά μπορέσουμε πιό ἀπόλυτα, πιό ὁλοκληρωμένα, νά γίνουμε στρατιῶτες τοῦ κόμματος. Ἐδῶ οὔτε θά κρύψουμε, οὔτε θά σκεπάσουμε. Στήν ἀξιολόγηση τῶν στελεχῶν, πρέπει νά δόσουμε μεγάλη προσοχή σ' αὐτό τό σημεῖο. Ὅποιος κρύβει, ὅποιος σκεπάζει, ὅποιος δέ λέει καί ἐπιμένει σ' αὐτό δέν κάνει καλά, γιατί πολλοί ἔχουν κάνει κάτι, δέν τό λένε καί ἔτσι ἐμποδίζουν τόν ἑαυτό τους νά σταθεῖ ὁλοκληρωτικά στό κόμμα, νά ἀναπτυχθεῖ, νά προχωρήσει παραπέρα. Πρέπει νά προσέξουμε ὅτι ὅταν ἕνας κρύβει τίς ἀδυναμίες του καί τά στραπάτσα πού ἔκανε, ἐμποδίζει τόν ἑαυτό του νά τά διορθώσει, νά διορθωθεῖ. Στήν ἀξιολόγηση τῶν στελεχῶν, πού θά κάνουμε καί στήν ἀνακαταγραφή μελῶν καί στελεχῶν, θά πρέπει νά τό προσέξουμε αὐτό τό σημεῖο, γιατί ὅποιος δέν τό προσέξει θά κάνει βαρύ καί ἀσυγχώρητο ἁμάρτημα.

Περνῶ σέ μερικά ζητήματα, πού μπῆκαν ἤ θίχτηκαν ἐδῶ ἀπό τούς λόγους τῶν ἀντιπροσώπων.

Γιά τούς δυό πόλους. Ὑπάρχει στή θέση μου τῆς 12ης Ὁλομέλειας σύγχυση; Ὑπάρχει. Καί ἡ σύγχυση βρίσκεται στό ὅτι δέν ξεκαθαρίζει τό ζήτημα. Τό λέει, ἀλλά στό τέλος ἀφήνει ἀσάφεια. Τό παραφούσκωμα, ὅμως, πού πῆγε νά κάνει ὁ Παρτσαλίδης εἶναι καί μιά ἐκδήλωση δογματισμοῦ. Τό πρόβλημα τῶν ἄγγλων πρέπει σωστά νά τοποθετηθεῖ. Καί μέσα στίς συνθῆκες τοῦ 1945, ἡ ἄγνοια τῆς Ἀγγλίας ἦταν βασικά ἁμάρτημα, ὅπως ἦταν καί στίς συνθῆκες τοῦ 1944. Ἔπρεπε σωστά νά τοποθετηθεῖ καί ἔπρεπε ἐμεῖς σωστά νά χειριστοῦμε καί τό ζήτημα τῆς Ἀγγλίας.

Ἦταν ἡ περίοδος, πού δέν εἶχε τελειώσει ὁ δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος, πού στίς κυβερνήσεις ὅλων τῶν Λαϊκῶν Δημοκρατιῶν ἦταν καί τά ἀστικά κόμματα μέσα καί δέν μιλούσαμε ἀκόμα γιά τά δυό στρατόπεδα. Ὁ Παρτσαλίδης πιάνεται ἀπό τό ζήτημα τῶν σπονδύλων. Φυσικά δέν εἶναι ὁ σπόνδυλός μας, πού μπορεῖ νά σπάσει ὁλόκληρη τή σπονδυλική στήλη, ἄν

καί ή ὑποτίμησή του μᾶς κόστισε πολύ ἀκριβά. Ἡ Μεσόγειος εἶναι βασικό πρόβλημα τῆς παγκόσμιας πολιτικῆς καί μεῖς στεκόμαστε σ' ἕνα βασικό του κρίκο. Εἶναι, φυσικά, ὑπερβολή ὅταν λέμε ὅτι ἀπό μᾶς θά καταρεύσει ἡ Βρετανική αὐτοκρατορία. Ἡ σπεκουλάτσια, ἡ ἀντικομματική πάνω σ' αὐτό τό ζήτημα, τήν ὑπερβολή αὐτή τήν κάνει ζημιά. Τό χειρότερο ὅμως εἶναι ἡ ὑποτίμηση. Ἀντί νά μιλοῦμε γιά «ἀδελφά τέκνα» τῆς Μεγάλης Βρετανίας, ἔπρεπε νά ἀντιμετωπίσουμε τό ζήτημα τῆς Ἀγγλίας. Στή 12η Ὁλομέλεια μπῆκε, καθαρά καί σωστά, τό ζήτημα τῆς Ἀγγλίας, μέ βάση τίς ἰσότιμες σχέσεις κλπ. Χρειάζεται πάντα καλός χειρισμός στήν ἀντιμετώπιση τῶν ἀμερικανοάγγλων χωρίς, φυσικά, νά κάνουμε σοβαρά λάθη. Εἶναι ἀπαραίτητο αὐτό, γιατί ἀλλιῶς θά σπᾶμε τά μοῦτρα μας.

Ἡ ἀντιπαράθεση μέ τήν Ἀγγλία ἦταν ἀναπόφευχτη. Ἀλλά ἡ ἀντιπαράθεση αὐτή μποροῦσε στά 1944-45 καί νά μήν ἦταν ἔνοπλη. Ὅσο πιό γεροί θάμασταν καί θάχαμε ἀχρηστεύσει τούς πράχτορες τῶν ἄγγλων μέσα στίς γραμμές μας, τόσο ἡ πιθανότητα αὐτή θᾶταν πιό δυνατή. Δέν θά ἦταν ἴσως ἔνοπλη, ἄν εἴχαμε τόν ΕΛΑΣ μέ 150.000 ἄντρες, γερό, καί θά λέγαμε στούς ἄγγλους, ὅτι δέν ἔχετε νά πατήσετε στήν Ἑλλάδα. Οἱ ἀλβανοί αὐτό τούς εἶπαν καί δέν πάτησαν. Πῆγαν νά πατήσουν καί τούς εἶπαν, οἱ ἀλβανοί, θά σᾶς χτυπήσουμε καί δέν πάτησαν. Φυσικά, δέν εἶναι τό ἴδιο γιά τήν Ἀγγλία, Ἑλλάδα καί Ἀλβανία ἀπό ἄποψη στρατηγικῆς θέσης. Ἄν ὅμως ἐμεῖς στά 1944 εἴχαμε τέτιο στρατό καί ἄν εἴχαμε καί ἐξωτερική πολιτική σωστή, πού νά στηρίζεται γερά στή ΣΕ, ὄχι συναισθηματικά, ἀλλά πολιτικά γερά, καθώς καί στίς δυνατότητες, πού ἔδιναν οἱ συμφωνίες τῆς Τεχεράνης καί τῆς Γιάλτας, θά τούς βάζαμε σέ δίλημμα καί ἦταν ζήτημα, ἄν θά τολμοῦσαν ν' ἀρχίσουν ἔνοπλο ἀγώνα. Ὥστε τό ζήτημα εἶναι καθαρό καί ὅλα τά ἄλλα εἶναι παπαρδέλες.

Δεύτερο. Μπῆκε τό ζήτημα, καλά ἀρχίσαμε; Ὁ σ. Γρίμπας δέν τό ἔχει καταλάβει. Ἄν δέν τό κατάλαβε ἀκόμα ἀπό τό 1946, θά τοῦ εἶναι πολύ δύσκολο νά τό καταλάβει σήμερα, στό 1950. Ὁ σ. Γρίμπας, ρώτησε: ἄν βιαστήκαμε ἤ ἀργοπορήσαμε. Τά γεγονότα δείχνουν ὅτι δέ βιαστήκαμε, ἀλλά, ἴσως, μᾶλλον νά ἀργοπορήσαμε λίγο. Ἡ στιγμή πάντως ἦταν, βασικά, κατάλληλη καί σύ μπορεῖς νά βάλεις τώρα τά γεγονότα κάτω καί νά ἐξετάσεις τά πράγματα. Ὁ ἐχθρός ἐφάρμοζε ἐμφύλιο πόλεμο ἐνάντιά μας καί μεῖς κάναμε καλά πού ἀρχίσαμε, γιατί καί σήμερα, παρά τήν ἧττα μας, πολιτικά εἴμαστε καβάλα. Ἄν συνθηκολογούσαμε τότε, θά χάναμε τήν ἐμπιστοσύνη τοῦ λαοῦ καί ἴσως θά χρειαζόταν νά ξαναρχίζαμε ὅλη τή δουλιά ἀπ' τήν ἀρχή.

Τρίτο. Ὁ παράγοντας τῆς Γιουγκοσλαβίας καί οἱ αἰτίες τῆς ἧττας μας. Ἐδῶ ὁ σ. Παρτσαλίδης μηχανικά ξεχωρίζει τρεῖς παράγοντες. Θά πρέπει νά δοῦμε τό πρόβλημα στήν ἑνότητά του. Ἐμεῖς λέμε, ὅτι χάσαμε τήν εὐκαιρία, στά 1946—47 ὁπότε θά μπορούσαμε νά ἐξουδετερώσουμε βασικά καί τήν προδοσία τοῦ Τίτο στά 1948—49. Αὐτό εἶναι καθαρό, καθαρέτατο. Μά μέσα στίς συνθῆκες τοῦ 1949, ὅταν ἦρθε ἡ προδοσία, στά 1948—49, ἀνατράπηκαν βασικοί γιά μᾶς ὅροι. Παρά λίγο ἀπ' τόν ἴδιο λόγο νά χάσουμε καί τή μάχη τοῦ Γράμμου στά 1948. Μέσα στίς συνθῆκες τοῦ 1949 ἡ προδοσία τοῦ Τίτο ἦταν ὁ ἀποφασιστικός παράγοντας, γιατί ὅλα τά ἄλλα προϋπῆρχαν καί κεῖνο πού προστέθηκε, ἡ προδοσία αὐτή, ἀπόχτουσε στή δοσμένη στιγμή ἀποφασιστική σημασία. Ὁ λαός τό λέει: μ ᾶ ς π ρ ό δ ο σ ε ὁ Τ ί τ ο. Ἐμεῖς, φυσικά, δέν πρέπει νά μένουμε ἱκανοποιημένοι μόνον ἀπ' αὐτό γιατί πρέπει νά βλέπουμε ὅλες τίς αἰτίες. Καί αὐτές μαζί μέ τήν προδοσία τοῦ Τίτο εἶναι κυρίως τό πρόβλημα τῶν ἐφεδρειῶν καί ὁ ἀνεφοδιασμός τοῦ ΚΓΑΝΕ. Πάντως ξέρει πολύ καλά, ὁ Παρτσαλίδης, ὅτι στίς συνθῆκες τοῦ 1949 ἡ προδοσία τοῦ Τίτο ἦταν ἡ αἰτία ἡ βασική. Τό ξέρει αὐτό πολύ καλά, μά ἡ φραξιονιστική τύφλωση δέν τοῦ ἐπιτρέπει νά τό πεῖ καί νά τ' ἀναγνωρίσει.

Ἀρχίσαμε, τό 1946, μέσα σέ συνθῆκες περίπλοκες, πολύ πιό περίπλοκες ἀπ' ὅ,τι στήν πρώτη κατοχή. Καί ἦταν λίγο «φυσικό» ὅτι θά γινόντουσαν καί λάθη. Αὐτά τά λάθη ἔπρεπε στήν πορεία νά τά διορθώσουμε. Ἦταν τό λάθος τοῦ Βαφειάδη καί τόσα ἄλλα. Ὁ Τίτο, ὅμως, δέν μᾶς ἔδωσε τόν ὑλικό χρόνο νά τά διορθώσουμε. Ἦρθε ἀπό πίσω καί μᾶς κάρφωσε. Ὅταν τό 1946

εἴχαμε ἀποφασίσει νά ξεκινήσουμε, ὁ Τίτο μᾶς εἶχε ὑποσχεθεῖ, ὅτι θά μᾶς δόσει κάθε βοήθεια.

Ἄν δέν ὑπῆρχαν αὐτές οἱ προϋποθέσεις καί ἀρχίζαμε τό 1946 ἔτσι ὅπως ἀρχίσαμε, θά ἦταν τυχοδιωχτισμός καί προδοσία τῆς ἐπανάστασης. Μπορεῖ ἐσύ νά ρίχνεις στά ζάρια τήν ἐπανάσταση. Τό κόμμα ὅμως τέτιο πράγμα δέν κάνει. Μετράει, ζυγίζει καί ἀποφασίζει.

Τέταρτο. Γιά τή Μέση Ἀνατολή. Αὐτοῦ εἴχαμε ἕνα γερό μαζικό ἐπαναστατικό κίνημα. Εἶχε, ὅμως, τό κίνημα αὐτό μιά ἡγεσία, πού τό παρέσυρε σέ μιά πρόωρη ἐκδήλωση μέ ἀποτέλεσμα νά σπάσει καί νά χάσουμε μιά βασική ἐφεδρεία γιά τό κίνημά μας στήν Ἑλλάδα. Ὅποιος δέν τό βλέπει αὐτό ἔχει θολούρα στό μυαλό του, τό λιγότερο. Καί ἀρχίζει τό στραβοπάτημα, στό κίνημα αὐτό, ἀπό τή στιγμή πού φτάνει ἐκεῖ ὁ Νεφελούδης. Καί αὐτό εἶναι πρόβλημα γιά τό κόμμα ἤ ἦταν μᾶλλον πρόβλημα γιατί, βασικά, ἔχει ξεκαθαριστεῖ. Ὁ Νεφελούδης στήν Κέρκυρα ἤθελε νά κάνει δήλωση. Τόν χρειάζονταν ὅμως. Ὄχι μέ δήλωση, ἀλλά χωρίς δήλωση. Ἔτσι βγῆκε, πῆγε στήν Ἰταλία καί ἀπό κεῖ στήν Αἴγυπτο καί μπῆκε ἐπικεφαλῆς τοῦ κινήματος γιά νά τό χαντακώσει. Αὐτό τό συμπέρασμα βγαίνει. Ἡ ὑπόθεση θέλει καί παραπέρα ἐξέταση.

Ὁ ἐχθρός, ἄς τό ποῦμε πάλι, μᾶς πολεμάει μέ ὅλα τά μέσα καί μεῖς θά πρέπει πολύ νά πασκίσουμε γιά νά τά βγάλουμε πέρα. Βλέπετε, ὅτι ὁ ἐχθρός χρησιμοποιεῖ ὅλα τά μέσα γιά νά μᾶς βλάψει, γιατί παλαίβει κι αὐτός γιά τή ζωή του. Καί μεῖς πρέπει νάμαστε ἱκανοί ἀνάλογα νά τόν πολεμήσουμε καί νά τόν ἀντιμετωπίσουμε.

Πέμπτο. Γιά τό Μποῦλκες. Τό Μποῦλκες ἐνῶ μποροῦσε νά εἶναι ἕνα στέρεο, ὑγιές φυτώριο, γιά τήν ἀνάδειξη καί τή δημιουργία στελεχῶν γίνηκε ἀπό πολλές ἀπόψεις μιά ἑστία μόλυνσης. Γι' αὐτό τό πράγμα τή βασική αἰτία δέ μποροῦμε νά τή ρίξουμε οὔτε στόν Ὀδυσσέα, οὔτε στόν Περικλῆ, οὔτε στό Φῶκο καί τούς ἄλλους, πού ἦταν ἐκεῖ, καί πού ἔχουν καί αὐτοί τίς εὐθύνες των. Τή βασική εὐθύνη τή φέρνει ἡ καθοδήγηση τοῦ κόμματος, τό ΠΓ καί πρῶτ' ἀπ' ὅλα οἱ σ. Πετρῆς Ροῦσσος καί Ἰωαννίδης, πού δέν εἶδαν αὐτή τήν κατάσταση

καί δέν τή διόρθωσαν. Ὑποτάχθηκαν στή σαπίλα, τούς ἔφαγαν οἱ συγγενικότητες καί οἱ φιλίες μέ τό Μιχάλη, πού ἦταν πράχτορας τοῦ Ράγκοβιτς. Δέν πῆγαν νά δοῦνε τήν κατάσταση ἀπό κοντά καί νά διορθώσουν αὐτή τή σαπίλα. Ἅμα δέν τό δοῦμε αὐτό καί δέν τό ποῦμε ἀνοιχτά, θά κάνουμε λάθος. Πρέπει καί δῶ νά τελειώνουμε καί, φυσικά, πιστεύω ὅτι μέ τά στοιχεῖα, πού θά μελετήσει ἡ ἐπιτροπή θά καταλήξει καί σέ συμπεράσματα καί θά καθαρίσει καί αὐτό τό ζήτημα.

Ἕκτο. Γιά τό Μακεδονικό. Δέ θά πῶ πολλά λόγια. Ἐδῶ εἰπώθηκε γιατί ἀναδείξαμε τόν Πασχάλη. Παρ' ὅτι ἐμεῖς ξέραμε τόν Πασχάλη, τοῦ δόσαμε θέση καί τίτλο ἀλλά αὐτό ἦταν μιά πολιτική ἀνάγκη. Μιά ἀνάγκη χειρισμοῦ. Δέ νομίζω, ὅτι ἦταν λάθος. Ἦταν ἀνάγκη νά ἀντιμετωπίσουμε τό σλαβομακεδόνικο πρόβλημα πού μᾶς τό ἔμπλεκε ἡ τιτική προδοσία. Ἀπό αὐτό, πού κάναμε ἐμεῖς, ζημιά δέν πάθαμε. Ζημιά θά παθαίναμε, ἄν πρόωρα τόν χτυπούσαμε κατακέφαλα. Αὐτό τό κάναμε στήν κατάλληλη στιγμή. Κατά τά ἄλλα, ὅπως μίλησε καί ἔθεσε τό ζήτημα ἡ σ. Μάχη, συμφωνῶ μαζί της.

Πρέπει περισσότερο νά προσέξουμε τό ζήτημα τῶν σλαβομακεδόνων. Ὑπάρχουν ὁπωσδήποτε ἐθνικιστικές, σωβινιστικές, μεγαλοελλαδίτικες ἐκδηλώσεις, περιφρόνηση εἴτε ἄγνοια, στήν καλύτερη περίπτωση, αὐτοῦ τοῦ ζητήματος. Αὐτό μᾶς κάνει ζημιά. Καί πρέπει μ' αὐτό νά τελειώνουμε. Γιατί πρέπει νά τό ποῦμε, ὅτι εἶναι ἡ βασική τροφή γιά τήν προπαγάνδα τῶν τιτικῶν πραχτόρων στούς μακεδόνες τούς δικούς μας. Καί ἐκτός ἀπ' αὐτό εἶναι καί ἐθνικιστική, σωβινιστική, μεγαλοελλαδίτικη παρέκκλιση, ἀπαράδεχτη γιά τό κόμμα μας. Τό νά ἀπαγορεύουμε τά παιδιά νά γράφουν συνθήματα σλαβομακεδόνικα καί νά ποῦν τά τραγούδια τους εἶναι σοβαρό λάθος, ὄχι μόνο γιατί τό παίρνουν οἱ τιτικοί πράχτορες καί κάνουν τή δουλιά τους, μά κυρίως γιατί ἐξασθενοῦμε τήν ἑνότητα καί τή δύναμη τοῦ κινήματός μας. Στήν ἐχτίμηση, πού θά γίνει γιά τά στελέχη τοῦ κόμματος, αὐτό τό ζήτημα τῶν ἐθνικιστικῶν, μεγαλοελλαδίτικων, σωβινιστικῶν ἐκδηλώσεων, πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἀπέναντι στούς σλαβομακεδόνες, θά εἶναι ἕνα ἀπ' τά βασικά κριτήρια.

Ἕβδομο. Γιά τόν Κλάρα καί τόν Πετσόπουλο. Ἐδῶ πρέπει

νά ξαναποῦμε, ὅτι κάποτε καί οἱ ἐχθροί οἱ δικοί μας πιάνονται ἀπό πραγματικά λάθη δικά μας καί μᾶς πολεμοῦν. Ἔτσι στό βιβλίο τοῦ Πετσόπουλου ὑπάρχουν καί ἀλήθειες καί αὐτό κάνει πιό ἐπικίνδυνη τήν πολεμική του, πού εἶναι ἐχθρική, εἶναι πολεμική τοῦ ταξικοῦ ἐχθροῦ, γιατί ὁ Πετσόπουλος πάντα ἦταν καί παράμεινε ἐχθρός τοῦ ΚΚΕ.

Ὁ Βελουχιώτης (Κλάρας) ἐκτός ἀπό τά ἄλλα, ἦταν καί δηλωσίας. Ὁ Κλάρας, πού εἶχε στρατιωτικές ἱκανότητες κατσαπλιαδισμοῦ, ἴσως κάτι παραπάνω, σάν κομματική φυσιογνωμία, ἦταν ἕνας ἄνθρωπος, πού μόνο νά χαντακώσει τό κόμμα μποροῦσε. Καθόταν κι ἔτρεφε ψεῖρες, μεθοῦσε, ἔκανε ὄργια, δούλευε διαλυτικά καί χαντάκωνε τό κίνημα καί τόν ΕΛΑΣ. Παρ' ὅλο ὅτι καί αὐτός σέ ὁρισμένα σημεῖα, μπορεῖ νά εἶχε δίκιο, στή βάση τάχτηκε ἐνάντια στό κόμμα. Ἦταν ἕνας μικροαστός-τυχοδιώχτης. Ὅταν σφίχτηκε λιγάκι στήν Κέρκυρα, οὔτε ἕνα μπάτσο δέν ἔφαγε καί λύγισε. Καί ἔπειτα εἶχε ἀξιώσεις ἡγέτη καί καθοδηγητῆ. Τό κόμμα καί ὅταν σήκωσε δική του μπαντιέρα, τοῦ ἔδοσε τή δυνατότητα καί τόν βοήθησε νά σκεφθεῖ καί νά διορθώσει τό στραβοπάτημά του. Δέν τό ἔκανε ὅμως αὐτό τό πράγμα καί πῆγε καί ἔφαγε τό κεφάλι του. Ὁ Τίτο τόν ἔβαλε καί ἔφαγε τό κεφάλι του.

Τό συμπέρασμα, πού βγαίνει κι ἀπ' ἐδῶ, εἶναι ὅτι πάντα πρέπει νά ἔχουμε τό νοῦ μας. Ὅταν κάνουμε λάθη θά τά πιάσει ὁ ἐχθρός γιά νά μᾶς χτυπήσει. Αὐτό κάναν καί οἱ Πετσόπουλος καί Κλάρας. Χτυποῦσαν τό ΚΚΕ καί πιάστηκαν καί ἀπ' τά λάθη μας γιά νά μᾶς πολεμήσουν πιό ἀποτελεσματικά. Τό καλύτερο φάρμακο εἶναι νά προσπαθοῦμε νά μήν κάνουμε σοβαρά λάθη. Ὁπότε καί τούς ἐχθρούς τοῦ κινήματος θά τούς ἐξουδετερώνουμε πιό εὔκολα καί ἀποτελεσματικά.

Ἕνας σύντροφος μίλησε γιά τήν καταστροφή στήν Ταξιαρχία τοῦ ἱππικοῦ. Ὁ σ. Τσακίρης πού βρίσκεται ἐδῶ στή Συνδιάσκεψη, δήλωσε, ὅτι ἀνεξάρτητα ἀπό τίς συνθῆκες καί τίς αἰτίες, πού ἔγινε ἡ καταστροφή τῆς Ταξιαρχίας, αὐτός εὐθύνεται γιατί ἦταν τότες διοικητής τῆς Ταξιαρχίας. Ἀλλά ἐδῶ ὑπάρχει καί πιό οὐσιαστική εὐθύνη. Αὐτός παραβίασε διαταγή τῆς 1ης Μεραρχίας καί τούς πῆγε στόν Παλαμᾶ γιά νά πάρουν

ἄλογα κλπ. Ἐκεῖ ξημέρωσαν, τούς περίμενε καί ὁ ἐχθρός μέ τά τάνκς καί ΛΟΚ καί πάθανε ζημιά. Ἡ βασική αἰτία βρίσκεται στήν παραβίαση τῆς διαταγῆς. Καί τήν εὐθύνη αὐτή τή φέρνει ὁ Τσακίρης, πού παραβίασε τή διαταγή. Πάντως μέσα στήν Ταξιαρχία ἱππικοῦ ὑπῆρχε ἄσχημη κατάσταση. Πολύ ἀνταρτίστικο πνεῦμα καί κατσαπλιαδισμός. Ὁ Καραγιώργης ἐπέμενε, παρά τίς ἀντιρήσεις ἄλλων συντρόφων, νά βάλει τόν Τσακίρη διοικητή. Ὁ ἄνθρωπος καλός εἶναι. Γι' αὐτό δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία γιατί εἶναι δοκιμασμένος. Ἀλλά τό ἱππικό καί μάλιστα στό θεσσαλικό κάμπο, θέλει κατάλληλο ἄνθρωπο, πού νά ξέρει τή δουλιά καλά. Νά πᾶς, χωρίς νάχεις προηγούμενα καβαλήσει ἄλογο, διοικητής Ταξιαρχίας ἱππικοῦ εἶναι «λίγο» δύσκολο πράγμα. Γιατί ὁ Καραγιώργης ἐπέμεινε νά βάλει σέ τέτια δουλιά ἕναν σύντροφο, πού δέν τήν κατεῖχε, εἶναι κάτι, πού πρέπει νά ἐξεταστεῖ μέ ὅλη τήν ὑπόθεση Καραγιώργη.

Τελείωσα μέ τά μερικά ζητήματα.

Ἡ Συνδιάσκεψη κριτικά καί αὐτοκριτικά στάθηκε στήν ἐξέταση τῆς 10ετίας. Ἕνα ἀπό τά πολλά διδάγματα, πού θά πρέπει νά βγάλουμε ἐδῶ, εἶναι καί τό ὅτι πρέπει νά προσπαθοῦμε νά κάνουμε λιγότερα καί πιό μικρά λάθη. Λάθη θά γίνονται. Τό ζήτημα ὅμως εἶναι νά κάνουμε, ὅσο τό δυνατό λιγότερα καί ὄχι μεγάλα καί βασικά λάθη, σάν τό Βορειοηπειρωτικό καί προπαντός νά εἴμαστε ἱκανοί νά τά βλέπουμε καί νά τά διορθώνουμε ἔγκαιρα. Γι' αὐτό ἕνας τρόπος ὑπάρχει. Νά στερεώσουμε στό κόμμα τήν κριτική καί αὐτοκριτική σάν μόνιμο, γόνιμο καθεστώς ἐσωκομματικῆς ζωῆς, δράσης καί ἀνάπτυξης τοῦ ΚΚΕ.

Τραβᾶμε γιά καινούργιους ἀγῶνες καί ἔχουμε μπροστά μας μεγάλη δουλιά. Στούς ἀγῶνες μας αὐτούς στηριζόμαστε σ' ἕνα παγκόσμιο κίνημα, πού ὅλο ἀνεβαίνει, ὅλο σταθεροποιεῖται, ἐνῶ ἀπ' τήν ἄλλη μεριά, οἱ ἰμπεριαλιστές, πού τούς τρῶν οἱ ἀντιθέσεις των, μοναδική διέξοδο νομίζουν ὅτι βρίσκουν στόν πόλεμο, πού τόν ἄρχισαν κιόλας στήν Κορέα. Καί πρέπει νά ἔχουμε τό νοῦ μας.

Στά Βαλκάνια κάποια προβοκάτσια μαγειρεύουν, οἱ ἀγγλοαμερικάνοι. Ἔχουν δημιουργήσει γι' αὐτό προϋποθέσεις στρα-

τηγικές-πολιτικές-στρατιωτικές. Καί τίς στερεώνουν όλο καί πιό πολύ. Στηρίζονται κυρίως στή μοναρχοφασιστική Ἑλλάδα. Καί δημιουργοῦν τόν ἄξονα Ἀθήνα-Βελιγράδι, εὐρύνουν τή συμμαχία Ἀθήνας-Ἄγκυρας, σκαρώνουν τό τετράγωνο Ἑλλάδα-Γιουγκοσλαβία-Τουρκία-Ἰταλία. Καί γιά πρῶτο στόχο βάζουν, ὅπως φαίνεται, τήν Ἀλβανία καί τή Βουλγαρία. Γιατί θέλουν ἔτσι νά εὐρύνουν τό προγεφύρωμά τους καί τό ὁρμητήριο τους ἐνάντια στή ΣΕ καί ἐνάντια στίς ἄλλες ΛΔ. Στίς πλάτες μας πέφτουν βαριές ὑποχρεώσεις. Καί πιστεύω, ὅτι τό κόμμα μας, ὁ λαός μας, ἔχει ὅλες τίς δυνατότητες νά τά βγάλει πέρα. Τό διεθνιστικό μας καθῆκον ἐμεῖς θά τό κάνουμε. Μέχρι σήμερα, βασικά, τό ἐκτελέσαμε ἄξια πάντα. Ὑπεύθυνα μπορῶ νά σᾶς πῶ, ὅτι στήν περίοδο τοῦ δεύτερου ἔνοπλου ἀγώνα, ἐμεῖς τό συμφέρον τῆς ἐπανάστασης τῆς δικῆς μας, τό ὑποτάξαμε στό γενικότερο συμφέρον τοῦ κινήματος καί τῆς εἰρήνης. Ἀκόμα, μέ τόν ἀγώνα μας ἐνάντια στούς ἄγγλους καί ἀμερικάνους, πού κάναμε, προσφέραμε μιά θετική ὑπηρεσία στό παγκόσμιο κίνημα. Βγάλαμε τή μάσκα ἀπό τούς ἀγγλοαμερικάνους καί βοηθήσαμε πολύ μ' αὐτό. Τότε, ὅταν ἀρχίσαμε, οἱ ἄγγλοι καί οἱ ἀμερικάνοι εἶχαν ἀκόμα μέσα στίς κυβερνήσεις τῶν ΛΔ τά πραχτορεῖα των. Καί οἱ λαοί στό δικό μας παράδειγμα βλέπαν τί εἶχαν νά πάθουν ἀπό τούς ἄγγλους καί τούς ἀμερικάνους, ἄν πέφταν στά νύχια τους. Εἶχαν ζωντανό τό πρῶτο μεταπολεμικό παράδειγμα τῆς Ἑλλάδας. Καί παρά τήν ἧττα μας, ἐμεῖς προσφέραμε μιά ἀναμφισβήτητη θετική βοήθεια ἀπό τήν πλευρά αὐτή. Καί παραπέρα θά κάνουμε τό καθῆκον μας μέ τή διαφορά ὅτι, οἱ ὑποχρεώσεις τώρα θά εἶναι πιό βαριές. Καί ἄν θελήσουν τήν Ἑλλάδα νά τήν κάνουν προγεφύρωμα καί ὁρμητήριο ἐνάντια στή ΣΕ καί τίς ΛΔ, καί πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἐνάντια στή Βουλγαρία καί τήν Ἀλβανία καί αὐτό τό κάνουν καθημερινά, τό καθῆκον μας εἶναι καθαρό. Ἐμεῖς ἔχουμε ὅλες τίς δυνατότητες νά τούς πολεμήσουμε ἀποφασιστικά. Καί νά τούς χαλάσουμε τελικά τά σχέδια. Ὁ λαός μας μένει ἀδάμαστος. Παρ' ὅλη τήν τρομοκρατία, πού ἀσκεῖται, τό κίνημα τῆς εἰρήνης ξαπλώνει σ' ὅλη τήν Ἑλλάδα. Καί μεῖς ξέρουμε, ὅτι εἶναι ζήτημα ἄν θά ὑπάρχουν ἕνα 5%, πού νά μήν εἶναι διατεθειμέ-

νοι νά βάλουν τήν ὑπογραφή τους κάτω ἀπ' τή διακήρυξη τῆς
Στοκχόλμης. Ὁ μητροπολίτης τῆς Μυτιλήνης τάχθηκε καί αὐ-
τός ἀνοιχτά ὑπέρ τῆς εἰρήνης. Τό ἴδιο ἔκανε καί ὁ πρόεδρος
τοῦ Βιοτεχνικοῦ καί Ἐμπορικοῦ Ἐπιμελητηρίου τῆς Μυτιλή-
νης, πού εἶπε καί ὅτι εἶναι ζήτημα ἄν ὑπάρχουν 10 πολεμο-
κάπηλοι, πού δέ θέλουν τήν εἰρήνη. Τή Μυτιλήνη ἐμεῖς τήν
ξέρουμε σάν ἕνα νησί μέ ἀδάμαστο τό δημοκρατικό καί τό ἀγω-
νιστικό φρόνημα. Δέν εἶναι, φυσικά, ὅλη ἡ Ἑλλάδα, ἀλλά εἶ-
ναι ὁ καθρέφτης, ὅπου μποροῦμε νά δοῦμε ὅλη τήν Ἑλλάδα.
Ἔχουμε μιά πλατιά βάση καί ἀναμφισβήτητα μποροῦμε νά
πλαταίνουμε τό κίνημα τῆς εἰρήνης, νά τό στερεώσουμε, νά τό
ἀναπτύξουμε σέ ἕνα ὀργανωμένο, παλλαϊκό, πανελλαδικό κίνημα.

Ἐπίσης τό κόμμα μας, χρόνια ὁλόκληρα, ἔχει μιά πολύ
καλή παράδοση δουλιᾶς μέσα στό στρατό. Αὐτή τή δουλιά τήν
ξαναπιάσαμε. Καί θά τήν ἀναπτύξουμε σταθερά καί στέρεα. Καί
ἀξιωματικοί καί στρατιῶτες ὑπογράφουν τή διακήρυξη τῆς εἰ-
ρήνης. Ξέρετε ὅτι, τό 1945-46, ἀπό τό στρατό τούς κληρωτούς
τούς ἔδιωχναν κατά 50, 60 καί 80% μέ κείνη τή γνωστή ἀρρώ-
στια, τήν «ἐαμίτιδα». Ξέρετε τί βάσεις εἴχαμε μέσα στό στρα-
τό, ὅπου κάναμε καί λάθη στή χρησιμοποίηση τῶν δυνάμεων
μας στό στρατό. Αὐτοί τώρα ὀνειρεύονται ὅτι μποροῦν νά φτιά-
σουν στρατό μαζικό ἀπό 300—500.000, πού θά τόν στρέψουν
ἐνάντια στή ΣΕ καί στίς ΛΔ. Αὐτά εἶναι παραμύθια. Εἶναι ὄνει-
ρο. Ἄν θά πᾶν νά τόν στρέψουν ἐνάντια στίς ΛΔ ἐμεῖς θά εἴ-
μαστε ἐκεῖ καί θά πιάσουμε τά βουνά καί τά ταμπούρια καί ἄς
βγοῦν τότε νά κάνουν δουλιά. Τό στρατό τους θά τόνε σμπαρα-
λιάσουμε. Καί τόν πόλεμό τους τόν ἀμερικάνικο θά τούς τόν
κάνουμε τάφο.

Αὐτή εἶναι ἡ ἀλήθεια. Ὁ ἑλληνικός λαός εἶναι αὐτός, πού
τόν ξέρουμε. Οἱ ἐργάτες, οἱ ἀγρότες, οἱ ἐπαγγελματίες. Αὐτοί
ποῦ θά πᾶν; Οἱ ἀμερικάνοι, μέ τήν ὁλόπλευρη πίεσή τους, κα-
τάφεραν, ἴσως, νά τούς κάνουν λίγο διστακτικούς σχετικά μέ
τό ἄν ἐμεῖς εἴμαστε, μόνοι μας ἱκανοί νά τά βγάλουμε πέρα μέ
τούς ἀμερικάνους. Ἀλλά τά μυαλά τοῦ κόσμου δέν ἄλλαξαν
παρά τήν ἧττα μας. Τό δείχνουν καθαρά ὅλα τά γεγονότα.
Ἀντίθετα καθάρισαν τώρα πιό πολύ.

Καί χωρίς νά ἐπαναπαυόμαστε σ' αὐτό, θέλει δουλιά, νά ἀνασκουμπωθοῦμε καί θά τούς δείξουμε τότε πόσα ἀχλάδια παίρνει ὁ σάκος.

Λίγα λόγια γιά τόν Παρτσαλίδη. 'Εδῶ ὑπενθύμισε ὁ Βασβανᾶς, ὅτι στήν 7η 'Ολομέλεια εἶπα, ὅτι εἶναι κεφάλαιο ὁ σ. Παρτσαλίδης. Πραγματικά τό εἶπα αὐτό καί εἶχα προσθέσει: Εἶναι κεφάλαιο, πού τό κόμμα τό θέλει νά δίνει τόκους καί ὄχι νά φέρνει ζημιά. Καί ἔτσι εἶναι. Ὅμως ἔμπλεξε ὁ Παρτσαλίδης. Ἔμπλεξε ὅπως ἐκεῖνος πού ἔπιασε τό διάβολο καί φώναζε: Ἔπιασα τό διάβολο. Φέρτον. Δέν ἔρχεται. Ἄστον. Δέ μ' ἀφήνει. Ἔτσι καί αὐτός. Ἄς μήν ἐξορκίζει τό φραξιονισμό μέ ὅλες τίς ἁγιαστοῦρες τῆς παπαδοσύνης. Καλύτερα εἶναι νά παρατήσει τίς ἁγιαστοῦρες καί νά ἔρθει ἐδῶ καί νά τά πεῖ καθαρά καί μεῖς θά τόν βοηθήσουμε. Εἶναι γνωστός πεισματάρης. 'Εμεῖς ὅμως θά πρέπει νά τοῦ δόσουμε ὅλη τήν πίστωση χρόνου νά σκεφθεῖ. Γιατί, ἐγώ τό καταλαβαίνω αὐτό, ἄν τόν διαγράψουμε ὅπως προτείνεται, εἶναι σά νά τοῦ δόσουμε μιά σκουντιά νά χαθεῖ στό γκρεμό. Δέ μπορεῖ, ὅσο τόν ξέρω ἐγώ, νά κάνει ἔξω ἀπό τό κόμμα. Θά πρέπει, λοιπόν, νά τόν βοηθήσουμε. Τήν πλατφόρμα του ἡ Συνδιάσκεψη, τήν ξετίναξε. Καί δέν ἄφησε πέτρα ἀπάνω στήν πέτρα. Καί μένει τό ζήτημα, ἐφόσον δέν εἶναι ταξικός ἐχθρός, καί δέν εἶναι ταξικός ἐχθρός, νά τόν βοηθήσουμε νά βρεῖ τό δρόμο. Καί γιά νά τόν βοηθήσουμε χρειάζεται νά τοῦ δόσουμε τόν ἀπαραίτητο ὑλικό χρόνο. Φυσικά πρέπει νά θέλει καί ὁ ἴδιος νά διορθωθεῖ. Αὐτό ἔχει ἀκόμα τόν καιρό νά μᾶς τό πεῖ ἐδῶ μέσα.

'Ο Παρτσαλίδης, στό κόμμα μας—αὐτό δέ θέλει νά τό πεῖ, γιατί ντρέπεται—εἶναι γνωστός μέ τό ψευδώνυμο, τό παρατσούκλι Μόας, πού θά πεῖ Μῆτσος ὁ ἀδιόρθωτος. 'Εγώ δέν τό θεωρῶ τυχαῖο αὐτό τό ὄνομα. Γιατί ἅμα κολλήσει κάπου, μετά, σάν ταῦρος, βάζει μπροστά τό κεφάλι καί κουτουλάει. Στή Νάουσα τό 1933 ἔγιναν τά γεγονότα, πού ξέρετε, μέ τή διαδήλωση στό δημαρχεῖο καί τή δολοφονία τῶν ἐργατῶν. Ἦταν ὁ Παρτσαλίδης ἐκεῖ, βουλευτής τότε. Καί «κατηγορήθηκε» ὅτι τά γεγονότα αὐτός τά δημιούργησε. Τό εἶπαν αὐτό οἱ ἀστοί δημοσιογράφοι καί αὐτός τά διεύψευσε. Καί ὁ «Ριζοσπάστης» ἀνοι-

χτά τοῦπε ὅτι δέ χρειαζότανε διάψευση γιατί ἡ θέση του ἦταν
αὐτοῦ ὅπου καί ὁ λαός. Αὐτό ὁ Παρτσαλίδης δέν μπόρεσε νά
τό καταλάβει καί μέχρι σήμερα. Γι' αὐτό καί ἔγινε τότε Μόας.
Εἶναι λοιπόν πεισματάρης. Καί μεῖς πρέπει νά τόν βοηθήσουμε.
Ὅμως χωρίς ὑποχωρήσεις ἀρχῆς. Καί ὑπό τόν ὅρο, πλέρια συν-
θηκολόγηση μπροστά στό κόμμα καί τήν κατάθεση τῶν ὅπλων.
Τά ἄρματα τά παραδίδω θά πεῖς. Καί τά παραδίδεις ὄχι ὅπως
στή Βάρκιζα στόν ἐχθρό, ἀλλά στό κόμμα καί μεῖς θά σέ βοη-
θήσουμε.

Σύντροφοι!

Ξέρουμε ὅτι τό πρῶτο ἀγαθό εἶναι ἡ μονολιθικότητα καί
ἡ ἑνότητα τοῦ κόμματος. Αὐτό σ. Παρτσαλίδη δονκιχωτισμός
δέν εἶναι, ὅπως τό εἶπες κάπου. Δέν εἶναι φανταστικός κίνδυ-
νος. Εἶναι πραγματικός κίνδυνος ἡ προσπάθεια γιά διάσπαση
τοῦ ΚΚΕ. Βασική ἐπιδίωξη τοῦ ταξικοῦ ἐχθροῦ ἐνάντιά μας
πού ἐμεῖς θά τόν ἀντιμετωπίσουμε ἀνελέητα. Δέν εἶναι, λοιπόν,
ἀνεμόμυλος, καί οὔτε ἐμεῖς, πού πολεμοῦμε τόν κίνδυνο, δονκι-
χῶτες. Ἄλλο ἄν ἐσύ αἰσθάνεσαι σάν ἀνεμόμυλος.

'Εμεῖς θά καταβάλουμε κάθε προσπάθεια γιά νά διατηρή-
σουμε τήν ἑνότητα καί τή μονολιθικότητα τοῦ κόμματος. Θά
μείνουμε πιστοί στό μαρξισμό-λενινισμό καί θά δεχτοῦμε καί
τούς ἄσωτους υἱούς ξανά πίσω, ὅταν θάρθουν πραγματικά με-
τανοημένοι.

Πάντως ἡ κατάσταση εἶναι σοβαρή γιά νά ἐπιτρέπονται
παιχνίδια. Μᾶς περιμένουν ἀποφασιστικές μάχες. Θά τίς δόσου-
με εἴτε εἶναι μαζί μας ὁ Παρτσαλίδης, εἴτε ὄχι. Καί διδαγμέ-
νοι ἀπ' τά λάθη μας, στενά δεμένοι μέ τό λαό, ψηλά κρατών-
τας τή σημαία τοῦ μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ, τή μπολσεβίκικη ση-
μαία τοῦ Λένιν καί τοῦ Στάλιν, θά τίς κερδίσουμε. Γι' αὐτό
κανένας κουκουές δέν ἔχει ἀμφιβολία.

Πάρθηκε ἀπ' τό περιοδικό
„Νέος Κόσμος",
11-12/1952

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΜΑΣ

Λόγος στή 2η ὁλομέλεια τῆς ΚΕ καί τῆς ΚΕΕ τοῦ ΚΚΕ

Ὀχτώβρης 1951

1. Πάνω στήν ἐχτίμηση τῆς κατάστασης

Στό χρόνο πού πέρασε ἀπό τήν ΙΙΙ Συνδιάσκεψή μας παρουσιάζονται καινούργια στοιχεῖα στή διαμόρφωση τῆς ἐσωτερικῆς μας κατάστασης.

Πρέπει σωστά νά τ' ἀναλύσουμε καί νά τά μελετήσουμε γιά νά καταλήξουμε σέ μιά σωστή ἐχτίμηση τῆς σημερινῆς μας ἐξέλιξης καί, σέ συσχετισμό πάντα καί πρός τίς διεθνεῖς διαμορφώσεις, νά καθορίσουμε συγκεκριμένα καί τήν παραπέρα πορεία μας.

Ἡ εἰσήγηση δίνει μιά ἀναλυτική περιγραφή γιά τά γεγονότα στήν Ἑλλάδα τόν τελευταῖο χρόνο, ἐχτιμᾶ τή σημερινή στιγμή καί διαγράφει τά παραπέρα καθήκοντά μας. Καί ἡ συζήτησή μας στέκεται καί συγκεντρώνεται κυρίως αὐτοῦ. Ποῦ στεκόμαστε καί ποῦ τραβᾶμε; Στά ἐρωτήματα αὐτά ἡ ὁλομέλειά μας πρέπει νά δώσει σωστή, καθαρή, συγκεκριμένη ἀπάντηση.

Γιά νά μπορέσουμε νάχουμε σωστή ἐχτίμηση, μιά σωστή εἰκόνα γιά τή σημερινή κατάσταση στήν Ἑλλάδα, δέν πρέπει νά ξεχνᾶμε ὅτι ἡ ὑποχώρησή μας τόν Αὔγουστο τοῦ 1949 βασικά μᾶς ἐπιβλήθηκε ἀπό ἐξωελληνικούς παράγοντες. Μᾶς ἐπιβλήθηκε ἀπ' τήν ξετσίπωτη ἀμερικανοαγγλική ἐπέμβαση καί ἀπ' τήν προδοσία τοῦ Τίτο, πού ἄλλαξε ἀπότομα τό συσχετισμό τῶν δυνάμεων σέ βάρος μας καί μᾶς ἀφαιροῦσε τόν ὑλικό χρόνο νά ξεπεράσουμε τήν κύρια δική μας ἀνεπάρκεια καί ἀδυναμία, τή

συγκέντρωση τῶν ἀναγκαίων ἐφεδρειῶν, γιά νά πετύχουμε εὐνοϊκό γιά τό κίνημά μας στρατιωτικό ἀποτέλεσμα.

Μέ τήν πιό πάνω διαπίστωσή μας ἐξηγιέται καί ἡ βασική ἰδιομορφία πού χαρακτηρίζει τήν ἐσωτερική μας ἐξέλιξη ὕστερα ἀπό τήν ὑποχώρησή μας. Ἡ ἑλληνική ἀντίδραση δέν εἶχε τίς δυνάμεις καί τή δυνατότητα νά μᾶς νικήσει μέ τά δικά της μέσα γιατί δέν πῆρε οὔτε μποροῦσε νά πάρει τό λαό μαζί της. Ἡ «νίκη» της δέν ἔφερε κανένα οὐσιαστικό ξακαθάρισμα στό ἐσωτερικό μας πρόβλημα. Τά βασικά ζητήματα τοῦ λαοῦ καί τοῦ τόπου παρέμειναν ἄλυτα. Οἱ κύριες αἰτίες γιά τήν ἐσωτερική μας ἀντιπαράθεση δέν ξεπεράστηκαν. Ὁ μοναρχοφασισμός μέ τήν ξενική βοήθεια πέτυχε μιά προσωρινή ἀνάπαυλα. Τίς λαϊκές δυνάμεις δέ μπόρεσε νά τίς χτυπήσει συντριφτικά. Ἡ «νίκη» του ἦταν πύρρεια γιατί δέν τούδωσε στρατηγικό, ἀποφασιστικό ἀποτέλεσμα.

Ἄς κάνουμε ἐδῶ μιά παρένθεση.

Γιά τή σημασία τῶν ἐξωελληνικῶν παραγόντων πού καί καθόρισαν, βασικά, τή «νίκη» τοῦ μοναρχοφασισμοῦ στά 1949 ἔχουμε ὅλο καί νέα στοιχεῖα, δίπλα στά παλιά. Κάποιος James Burnham, συμβουλάτορας τοῦ Τρούμαν στά ζητήματα ἐξωτερικῆς πολιτικῆς, σ' ἕνα βιβλίο του μέ τόν τίτλο «Ἡ ἐπερχόμενη ἧττα τοῦ κομμουνισμοῦ», σάν πρότυπο γιά ἕνα συγκεκριμένο πρόγραμμα ἀμερικάνικης δράσης παίρνει τήν ἀμερικάνικη πολιτική στήν Ἑλλάδα καί ὁμολογεῖ ὅτι οἱ ΕΠΑ χάναν στήν Ἑλλάδα «ἐπέμβαση μεγάλης ἔχτασης». Στεῖλαν αὐτοῦ ἀνθρώπους, ὅπλα καί ἐφόδια κάθε λογῆς. Οἱ ἀμερικάνοι «ἐπιδροῦσαν σημαντικά στήν ἐσωτερική πολιτική τῆς Ἑλλάδας, στά κυβερνητικά μέτρα καί συνδέονταν στενά μέ τίς ἔνοπλες ἑλληνικές δυνάμεις». Ὁ Burnham παραδέχεται ἀνοιχτά ὅτι, ἄν δέ γινότανε ἡ ἀμερικάνικη ἐπέμβαση, τά γεγονότα στήν Ἑλλάδα θάπαιρναν ὁλότελα ἄλλη τροπή. Ὁ Burnham τήν ἑλληνική συνταγή τῆς ἀμερικάνικης ἐπιθετικῆς πολιτικῆς τήν προβάλλει, ὅπως εἴπαμε, σάν παγκόσμιο πρότυπο καί θάθελε πρῶτα ἀπ' ὅλα νά τήν ἐπεχτείνει στά Βαλκάνια ὅπου ξεχωριστές ἐλπίδες στηρίζει στόν Τίτο. Ἔτσι τόσο αὐτός μά, πολύ περισσότερο, ὁ χρόνος πού πέρασε καί τά γεγονότα πού ἐξελίχτηκαν, ὑπογραμμίζουν καί

φωτίζουν καί τή σοβαρή ἐπίδραση τῆς προδοσίας τοῦ Τίτο στήν ἧττα μας. Σήμερα εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι ἡ προδοσία αὐτή ἀνάτρεψε τό συσχετισμό δυνάμεων, ὄχι μόνο γιά μᾶς καί στά Βαλκάνια, μά καί στή Νοτιοανατολική Εὐρώπη καί πιό γενικά ἀκόμα.

Τώρα γιά τή σημασία πού ἔχει στρατηγικά ἡ Ἑλλάδα στά σχέδια τοῦ ἀμερικανοεγγλέζικου ἐπιθετισμοῦ, μιλᾶ μόνο του τό γεγονός ὅτι ὁ Burnham τήν ἀπαρχή τοῦ τρίτου παγκόσμιου πολέμου (!!) τήν ἀνάγει στήν ἐξέγερση τῶν ναυτῶν τοῦ ἑλληνικοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ στό λιμάνι τῆς Ἀλεξάντρειας τόν Ἀπρίλη τοῦ 1944. Ὅταν, λοιπόν, ἐξετάζουμε τήν περίοδο 1946-49 τά πιό πάνω δέν πρέπει νά τά ξεχνᾶμε, ἄν θέλουμε νἄχουμε σωστή, ἀληθινή εἰκόνα.

Προχωρᾶμε τώρα παραπέρα.

Ὥστε στά 1949 οἱ αἰτίες τῆς ἐσωτερικῆς μας κρίσης, πού ἔφεραν στήν ἔνοπλη ἀντιπαράθεση στά 1946-49, παράμειναν ὄχι μόνο βασικά ἀξεπέραστες, μά ἐπιβαρύνθηκαν πρόσθετα μέ ὅλες τίς καταστροφές καί τά ἐρείπια πού συσσώρευσε στά χρόνια αὐτά ἡ ἀμερικανοαγγλική ἐπέμβαση στήν Ἑλλάδα καί τό πολεμικό ἔργο τοῦ μοναρχοφασισμοῦ. Μιά, λοιπόν, καί παράμειναν οἱ αἰτίες, ὁ μοναρχοφασισμός δέν ἦταν σέ θέση νά βγεῖ καί ἀπ' τή βαθιά πολιτική του κρίση. Πολύ περισσότερο πού οἱ κύριες δυνάμεις τοῦ ΔΣΕ παράμειναν βασικά ἀνέπαφες. Ἀπ' ἐδῶ βγαίνει τό συμπέρασμα ὅτι παρά τήν ὑποχώρησή μας, πού βασικά ὀφειλότανε σέ ἐξωελληνικούς παράγοντες, ἡ προοπτική γιά τό κίνημά μας παράμεινε ρωμαλέα, αἰσιόδοξη. Δέν πάθαμε καταστροφική ἧττα, μά κάναμε προσωρινή ὑποχώρηση, πού πραγματοποιήθηκε κανονικά. Μπροστά μας δέν ἄρχιζε μιά μακρόχρονη περίοδο σταθεροποίησης καί ἐπικράτησης τῆς ἐσωτερικῆς μας ἀντίδρασης. Μπροστά μας ἀνοιγότανε προοπτική καινούργιας ὄξυνσης καί ἔντασης στούς ταξικούς καί λαϊκούς ἀγῶνες, μέσα στίς καινούργιες τώρα πολιτικές γιά μᾶς συνθῆκες. Ὁ μοναρχοφασισμός συνέχιζε νά παραδέρνει στή βαθιά πολιτική του κρίση. Καί ὅλη ἡ παραπέρα ἐσωτερική μας πορεία καί ὁ χαρακτήρας της θά καθοριζότανε βασικά ἀπ' τούς ρυθμούς τῆς δικῆς μας ἀνασύνταξης καί ἀνασυγκρότησης, ὕστερα

ἀπ' τήν ὑποχώρησή μας, σέ στενή σχέση καί σέ συνδυασμό μέ τίς γενικότερες διεθνεῖς ἐξελίξεις.

Αὐτή τήν ἐχτίμηση στήν ἐσωτερική μας κατάσταση καί ἐξέλιξη ἔδοσαν οἱ 6η καί 7η Ὁλομέλειες τῆς ΚΕ μας. Αὐτή τή γραμμή τήν ἐπιβεβαίωσε καί τήν ἀνάπτυξε παραπέρα καί ἡ ΙΙΙ Συνδιάσκεψη τοῦ ΚΚΕ.

Γύρω ἀπ' τήν τέτια γραμμή καί ἐχτίμηση δόσαμε τή μάχη καί μέ τόν ὀπορτουνισμό στίς γραμμές μας. Ὁ ὀπορτουνισμός ὑποστήριξε καί ὑποστηρίζει οὐσιαστικά ὅτι, μέ τή «νίκη» του στό Βίτσι-Γράμμο στά 1949, ὁ μοναρχοφασισμός πέτυχε ἕνα οριστικό ἀποτέλεσμα, πέτυχε μιά σταθεροποίηση καί βγῆκε ἀπ' τήν πολιτική του κρίση. Οἱ ὀπορτουνιστικές αὐτές ἀντιλήψεις δέν εἶναι ἄσχετες μέ τίς ἀνάλογες ἀπόψεις τοῦ Βαφειάδη στά 1948, ὅταν, ἀκριβῶς ὕστερα ἀπ' τήν ἧττα τῶν μοναρχοφασιστῶν στό Γράμμο-Βίτσι, ὑποστήριζε ὅτι ἡ ἀντίδραση πέτυχε σταθεροποίηση. Οἱ ἀντιλήψεις αὐτές ἔχουν ἄμεση σχέση καί μέ τή γραμμή τῆς Χρύσας, πού ἀπ' τά 1946, οὐσιαστικά, ὑποστήριζε ὅτι δέν ἔπρεπε νά φτάσουμε στόν ἔνοπλο ἀγώνα.

Σήμερα ἡ ζωή, τά γεγονότα, ἡ πραγματικότητα, ὁ λαός μας ἀνατρέπουν τίς ἡττόπαθες καί συνθηκολόγες ὀπορτουνιστικές αὐτές ἀντιλήψεις. Δέν πρόκειται, τώρα, μόνο γιά τίς δικές μας διαπιστώσεις, ὅπως τίς ἔδοσαν οἱ 6η καί 7η Ὁλομέλειες τῆς ΚΕ μας καί ἡ ΙΙΙ Συν/ψη τοῦ ΚΚΕ, μά καί γιά τή λαϊκή ἐτυμηγορία, ὅπως ἐκδηλώθηκε στίς 15 τοῦ Ἀπρίλη καί στίς 9 τοῦ Σεπτέμβρη τοῦ 1951.

Σήμερα γίνεται φανερό ὅτι ἄν στά 1946, ὅταν ὁ μοναρχοφασισμός ἐφάρμοζε μονόπλευρα ἐνάντιά μας τόν ἐμφύλιο πόλεμό του, καί ὅταν ἀκόμα, δέν ξέραμε τόν ἄτιμο καί προδοτικό ρόλο τοῦ προβοκάτορα Τίτο, ἄν, τότε, ὑποχωρούσαμε ἀμαχητί καί συνθηκολογούσαμε, ἄν, δηλαδή, τότε, ἐπικρατοῦσαν οἱ ὀπορτουνιστικές ἀντιλήψεις, πού βρίσκονταν καί βρίσκονται σέ ἁρμονία καί συμφωνία μέ τή γραμμή τοῦ ΣΚ-ΕΛΔ, θά παθαίναμε πραγματική πολιτική ἧττα καί ὑποχώρηση, θά παθαίναμε τήν ἴδια πάνω-κάτω καταδίκη ἀπ' τό λαό πού ἔπαθε σήμερα τό ΣΚ-ΕΛΔ καί ὁ ὀπορτουνισμός. Τό δίδαγμα αὐτό εἶναι σημαντικό καί δέν κάνει οὔτε αὐτό νά τό ξεχνοῦμε.

Σήμερα ὁ ὀπορτουνισμός, στό πρόσωπο τοῦ σ. Παρτσαλίδη, στριμωγμένος ἀπ' τά γεγονότα καί τή ζωή, πάει νά κάνει ἀναπροσαρμογή στή γραμμή του. Καί διαπιστώνει, τώρα, ὅτι ὡριμάζουν ὁρισμένα στοιχεῖα πολιτικῆς κρίσης στή χώρα μας. Λέει, δηλαδή, στήν οὐσία ὅτι ὕστερα ἀπ' τήν ὑποχώρησή μας ὁ μοναρχοφασισμός πέτυχε μιά σταθεροποίηση καί ὅτι τώρα μπαίνει σέ καινούργια κρίση. Πάει, ἔτσι, νά δικαιώσει ὅλη του τήν προηγούμενη ἐχτίμηση καί γραμμή.

Ἡ καινούργια ἐχτίμηση τοῦ ὀπορτουνισμοῦ εἶναι τό ἴδιο λαθεμένη ὅσο καί ἡ προηγούμενη γιατί τήν ἀνατρέπει ἡ ἴδια ἡ ζωή. Ἄν τότε τόν ἀκούαμε δέ θά δίναμε στό κίνημά μας τή θαρραλέα προοπτική πού πρόβλεπε καί προκαθόριζε τή ρωμαλέα, ἄν καί βασανιστική, ἀνάπτυξη τοῦ λαϊκοῦ μας κινήματος ὕστερα ἀπ' τό 1949, ἀνάπτυξη πού μιά μόνο ἐκδήλωσή της εἶναι καί τά ἐκλογικά ἀποτελέσματα τῆς 9 τοῦ Σεπτέμβρη, μά θά τά διπλώναμε, θά παραχωρούσαμε θέσεις στόν ἐχθρό, θά τόνε βοηθούσαμε νά πετύχει στίς ἐπιδιώξεις του. Ἄν σήμερα τόν ἀκούαμε θάπρεπε νά ξεκινήσουμε ἀπό ἕνα ξεπερασμένο στάδιο στήν ἐσωτερική μας ἐξέλιξη καί ἔτσι οὐσιαστικά θά βρισκόμασταν ὄχι ἐπικεφαλῆς μά στήν οὐρά τῶν γεγονότων καί τοῦ μαζικοῦ κινήματος. Ὁ ὀπορτουνισμός καί τότε καί τώρα μᾶς τραβοῦσε καί μᾶς τραβᾶ πρός τά πίσω. Τά γεγονότα καί ὁ λαός ἐπιβεβαίωσαν καί δικαίωσαν τήν ἐχτίμηση καί τήν προοπτική πού ἔδωσε τό ΚΚΕ. Καί μιά καί ἡ ζωή καί ὁ λαός δικαιώνουν τό ΚΚΕ, τό κόμμα μας δέν ἔχει κανένα λόγο ν' ἀλλάξει τήν προοπτική καί τή γραμμή του, πολύ περισσότερο, πού ὁ Παρτσαλίδης προσπαθεῖ νά μπάσει στήν ἐχτίμησή μας καινούργιες συγχύσεις. Ἔτσι λχ., καί γιά νά δικαιώσει τή δική του ἐχτίμηση, προσπαθεῖ νά μειώσει τή σημασία αὐτοῦ πού λέμε «κρίση Παπάγου» καί ἀπό φαινόμενο, πού φανερώνει ἔκδηλα τήν «κρίση κορυφῶν», νά τήν κατεβάσει σέ μιά προσωρινή ἐσωμοναρχοφασιστική ἀναταραχή κάτω ἀπ' τήν πίεση τοῦ μαζικοῦ κινήματος.

Ὅταν τό κόμμα μας μιλᾶ γιά πολιτική κρίση στήν Ἑλλάδα στηρίζεται στή λενινιστική ἀνάλυση. Ἡ οἰκονομική κρίση, τό οἰκονομικό ξεχαρβάλωμα στήν Ἑλλάδα πῆρε τεράστιες

διαστάσεις. Ἡ κρίση κορυφῶν ἐκδηλώνεται μέ τά πιό χτυπητά καί κλασικά γνωρίσματά της. Ἐπεχτάθηκε τώρα καί στό θρόνο καί στό στρατό. Χωρίς καμιά ὑπερβολή μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι οἱ κυρίαρχες τάξεις στήν Ἑλλάδα δέν μποροῦν νά κυβερνήσουν ὅπως πρίν. Καί ὑπάρχει μιά ἀναμφισβήτητη δραστηριοποίηση στή βάση, στό λαό, πού στό σύνολό του ζητᾶ ἀλλαγή. Ἄν σ' ὅλα αὐτά προσθέσουμε καί τήν κατοχή τῆς ἀμερικανοκρατίας μαζί μέ τό πολεμικό καθεστώς, πού ἐπιβάλλει στή χώρα καί πού ἔχουν σά συνέπεια νά πολλαπλασιάζουν καί νά ὀξύνουν στό ἀνώτατο τίς ἐσωτερικές δυσκολίες καί ἀντιθέσεις, τότε ἡ εἰκόνα θἆναι πιό συμπληρωμένη. Καί ἄν θά μπορεῖ νά γίνει λόγος, μέ πολύ ἐπιφύλαξη πάντα, γιά κάποια διαφορά ἀνάμεσα στήν πολιτική κρίση καί τήν ἐπαναστατική κατάσταση, (διαχωρισμό ὁ Λένιν ἀνάμεσά τους δέν κάνει καί χρησιμοποιεῖ τίς δυό αὐτές ἔννοιες σάν ταυτόσημες), θά μπορούσαμε νά τή διακρίνουμε, στίς σημερινές δικές μας συνθῆκες, μόνο στό βαθμό τῆς ἐπαναστατικῆς δραστηριότητας τῶν μαζῶν, πού εἶναι κάπως καθυστερημένη, σέ σχέση μέ δυό ἄλλους πιό ὡριμασμένους ἀντικειμενικούς παράγοντες καί αὐτό γιατί περάσαμε καί περνᾶμε ἀκόμα ἕνα στάδιο ἀνασυγκρότησης καί ἀναδιάταξης ὕστερα ἀπ' τήν ἧττα καί τήν ὑποχώρησή μας. Ὁ Παρτσαλίδης δέ μπορεῖ, ὅπως φάνηκε ἐδῶ, νά ἐχτιμήσει σωστά τήν κατάσταση καί ἀποδίδει τήν «κρίση Παπάγου» καί τήν ὄξυνση στίς ἐσωμοναρχοφασιστικές φαγωμάρες, στή δική μας πίεση, καί ξεσκέπασμα, στίς λαϊκές κινητοποιήσεις καί τό λαϊκό ἀγώνα. Βέβαια ἡ ἐπίδραση τῶν παραγόντων αὐτῶν εἶναι ἀναμφισβήτητη. Δέν ἐξηγοῦν ὅμως ὁλόκληρο τό φαινόμενο. Ἄν ἦταν μόνον ἔτσι, ὅπως τό λέει ὁ Παρτσαλίδης, τότε οἱ κυρίαρχες τάξεις καί οἱ ἐκπρόσωποί των, θά μποροῦσαν νά μαζευτοῦν, νά δοῦν τό γεγονός αὐτό, τή λαϊκή ἀπειλή καί ν' ἀποφασίσουν νά βάλουν στή μπάντα τίς φαγωμάρες των μπροστά στήν ἀπειλή αὐτή. Μά ὅπως τονίζει ὁ Λένιν ἡ «κρίση στίς κορυφές», εἶναι μιά ἀντικειμενική πορεία, πού ἀναπτύσσεται ἀνεξάρτητα ἀπ' τή θέληση τῶν κομμάτων καί τῶν τάξεων. Καί ἔχει τίς ρίζες της στό γεγονός ὅτι οἱ κυρίαρχες τάξεις ὅλο καί πιό πολύ δέν εἶναι σέ θέση ν' ἀντιμετωπίσουν καί νά μαστορέψουν τά βασικά προ-

βλήματα, τά προβλήματα ὕπαρξης τῆς χώρας καί τοῦ λαοῦ. Ἀπ' ἐδῶ πηγάζει καί ὡριμάζει ἡ ἀνάγκη καί ἡ συνείδηση τῆς ἀλλαγῆς, ὅπως καί ἡ κρίση τῶν κορυφῶν, πού ξεφεύγει βασικά ἀπ' τόν ἔλεγχο καί τήν κυριάρχηση τῶν κυρίαρχων τάξεων. Τό πολιτικό συμπέρασμα εἶναι ὅτι ἡ ἀντικειμενική ἐξέλιξη σάν ἄμεση πραγματικότητα κλείνει μέσα της τήν ἀνάγκη καί τή δυνατότητα τῆς ἀλλαγῆς. Ὅταν τό βλέπεις αὐτό, σωστά προσανατολίζεις καί κατευθύνεις τό κίνημα. Ὅταν δέν τό βλέπεις αὐτό, τότε ὑποτιμᾶς τίς ἀντικειμενικές δυνατότητες, δέν ἐχτιμᾶς σωστά τήν κατάσταση, κολλᾶς στήν οὐρά τῶν γεγονότων. Αὐτό λέγεται ὀπορτουνισμός πού χύνει νερό στό μύλο τῆς πλουτοκρατίας καί τῆς ἀμερικανοκρατίας. Καί στήν καινούργια ἀνάλυση τοῦ Παρτσαλίδη διακρίνεται ἡ ἴδια ἡ προσκόλληση σέ καλούπια, πού εἶναι βασικό χαρακτηριστικό γνώρισμα, ἡ μηχανική μεταφορά σέ μᾶς ἀπό ἄλλες καταστάσεις, πού τήν ἐπανέλαβε καί δῶ μέ τίς συστάσεις του: αὐτό εἶπαν στήν Ἀμερική καί αὐτό γράψαν στή Γαλλία, ἡ ἀνικανότητά του δημιουργικά ν' ἀναλύει τήν κατάστασή μας καί νά χαράζει ζωντανή γραμμή καί προοπτική. Ὁ Στάλιν μᾶς διδάσκει:

«Ἡ κατάχτηση τῆς μαρξιστικῆς-λενινιστικῆς θεωρίας δέ σημαίνει διόλου ν' ἀποστηθίσεις τούς τύπους (φόρμουλες) καί τά συμπεράσματα καί ν' ἀγκιστρώνεσαι ἀπ' τό κάθε γράμμα αὐτῶν τῶν τύπων (φόρμουλων) καί συμπερασμάτων. Γιά νά καταχτήσεις τή μαρξιστική-λενινιστική θεωρία χρειάζεται, πρίν ἀπ' ὅλα, νά μάθεις νά ξεχωρίζεις ἀνάμεσα στό γράμμα καί τήν οὐσία.

Νά καταχτήσεις τή μαρξιστική-λενινιστική θεωρία σημαίνει νά ἀφομοιώσεις τήν οὐσία αὐτῆς τῆς θεωρίας καί νά μάθεις νά χρησιμοποιεῖς αὐτή τή θεωρία στή λύση τῶν πραχτικῶν ζητημάτων τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος στίς διάφορες συνθῆκες τῆς ταξικῆς πάλης τοῦ προλεταριάτου...».

Χαρακτηριστικό γιά τόν Παρτσαλίδη εἶναι ὅτι δέ μπόρεσε νά δεῖ, νά ἀφομοιώσει καί νά χωνέψει τήν τέτια ἀκριβῶς οὐσία τῆς θεωρίας μας, πού εἶναι ἀνειρήνευτος ἐχθρός τοῦ δογματισμοῦ, τῆς μηχανικότητας, τῆς ἀποστέωσης.

Ἡ δική μας ἰδιοτυπία σέ σχέση μέ τήν ὥριμη ἀντικειμενικά ἐσωτερική κατάσταση βρίσκεται α) στό ὅτι, ὕστερα ἀπ' τήν ἧττα καί τήν ὑποχώρησή μας ἡ καθυστέρηση τοῦ δικοῦ μας

παράγοντα, παραμένει ἡ βασική αἰτία, πού φρενάρει, ἀπ' τήν πλευρά τῶν ἐσωτερικῶν αἰτίων, τήν πιό γοργή ἐσωτερική ἐξέλιξη. Δηλαδή, ἔχουμε παραπέρα ὡρίμανση τῶν ἀντικειμενικῶν παραγόντων. Ἔχουμε, ἀναμφισβήτητα, μέσα στίς κοινωνικές ἀνακατατάξεις καί ἀναδιατάξεις, μιά παραπέρα μεταβολή πρός ὄφελός μας στό συσχετισμό τῶν ταξικῶν δυνάμεων, πού δείχνει ὅτι ἀπ' τή μαζική πλευρά τό στάδιο τῆς ὑποχώρησης καί τῶν δισταγμῶν καί τῶν ταλαντεύσεων ὑπερνικιέται καί ξεπερνιέται. Συνεχίζεται ὅμως ἡ δική μας ὀργανωτική καθυστέρηση σέ σχέση μέ τήν πολιτική ἐπιροή μας, τό μαζικό κίνημα, τήν ἀντικειμενική κατάσταση. β) Πρέπει νά σημειώσουμε ὅτι ἀπ' τή γενικότερη, τή διεθνῆ πλευρά, μέσα στίς συνθῆκες τῆς ἀμερικανοκρατίας καί τοῦ δυναμώματος τοῦ ἀμερικάνικου πολεμικοῦ ἐπιθετισμοῦ, τό ἐσωτερικό μας πρόβλημα καί ἡ ἐσωτερική μας πορεία, περισσότερο σήμερα παρά πρίν, πρέπει νά εὐθυγραμμίζονται καί νά συνδυάζονται μέ τίς ἐξωτερικές ἐξελίξεις. Αὐτό σημαίνει ὅτι, σήμερα, πιότερο ἀπ' ὅ,τι προηγούμενα, ὄχι μόνο δέν ἐπιτρέπεται, μά οὔτε καί εἶναι δυνατή ἀφαίρεση ἤ ἀπόσπαση, ἄγνοια ἤ ἔλλειψη συντονισμοῦ τῆς ἐσωτερικῆς πορείας μας πρός τούς ἐξωτερικούς παράγοντες.

Οἱ ἐκλογές καί μέσα στόν κυρτό καθρέφτη τοῦ Πιουριφόι δόσαν μιά σωστή εἰκόνα τῆς κατάστασης στή χώρα μας. Καί βασικό γνώρισμα, τό πιό χαρακτηριστικό γνώρισμα, θά μποροῦσε κανείς νά πεῖ, στήν κατάσταση αὐτή εἶναι, ὅτι, ὁ λαός μας παρά τό ὅτι τό κόμμα μας, μίλησε ἀνοιχτά γιά τά λάθη του στό τελευταῖο δεκάχρονο καί ξεσκέπασε τούς προβοκάτορες καί προδότες σάν τούς Σιάντο, Βαφειάδη καί Καραγιώργη, τούς ὀπορτουνιστές σάν τόν Παρτσαλίδη, καθώς καί τούς σπιούνους καί πράχτορες, πού τρύπωσαν μέσα στήν ΕΔΑ καί, ἐνῶ ὅλοι οἱ ἐχθροί του τό θεώρησαν αὐτό ἀδυνάτισμά του καί προμηνοῦσαν καί προφήτευαν τό χαντάκωμα καί τή διάλυσή του, ὁ λαός μας διατήρησε τήν ἐμπιστοσύνη του στό ΚΚΕ καί ἐπικύρωσε τή γραμμή πού αὐτό κράτησε ἀπ' τό 1945 καί δῶ καί τήν ἐχτίμησή του γιά τόν πρῶτο καί δεύτερο ἔνοπλο ἀγώνα, γιά τήν τιτική προδοσία κλπ. Οἱ ἐχθροί μας λυσσομανοῦν καί ἄλλοι καμώνονται καί ἄλλοι πραγματικά δέν καταλαβαίνουν γιατί τό

ΚΚΕ διατηρεῖ καί αὐξαίνει τή δύναμή του. Εἶναι γιατί τό ΚΚΕ καί μέ τούς ἀγῶνες του, μά καί μέ τήν ἀνοιχτή καί ρωμαλέα αὐτοκριτική του, κρατᾶ καί διατηρεῖ τήν ἐμπιστοσύνη τῶν μαζῶν.

Αὐτή ἡ ἀτράνταχτη πίστη τοῦ λαοῦ στό ΚΚΕ ἐξηγάει καί τίς «παραξενιές» πού παρουσιάζει ἡ ἐσωτερική μας ἐξέλιξη. Ἔχουμε ἀπ' τή μιά τόση ἄγρια τρομοκρατία καί ἀπ' τήν ἄλλη τόσο πολλές καί πλατιές «νόμιμες» καί μισονόμιμες δυνατότητες καί μαζικές ἐκδηλώσεις. Ἀλάνθαστο κριτήριο κι αὐτό γιά τό βάθος τῆς πολιτικῆς κρίσης στή χώρα μας. Παρά τήν τόση τρομοκρατία, τό κίνημά μας, χάρη ἀκριβῶς στή μαζικότητά του, ἔχει τή δύναμη νά σπάσει ὅλα τά δεσμά, πού τό ζώνουν. Κανένας Πιουριφόι καί καμιά τρομοκρατία δέ μπορεῖ νά χαλιναγωγήσει καί νά δαμάσει τέτιο μαζικό, λαϊκό, δημοκρατικό κίνημα—πού εἶναι κομμάτι ἀπ' τό παγκόσμιο προοδευτικό, δημοκρατικό στρατόπεδο.

Τήν τεράστια δύναμη τοῦ κινήματος γιά τήν εἰρήνη καί τή δημοκρατία σέ παγκόσμια κλίμακα, τή δείχνει καί τό γεγονός ὅτι, οἱ ἀμερικάνοι ἰμπεριαλιστές, στήν προσπάθειά τους γιά κοινοβουλευτική δυτικοδημοκρατική στερέωση καί προώθηση τῆς πολιτικῆς των στίς διάφορες χῶρες, ὅπως λχ. στή Γαλλία, Ἰταλία, Φιλανδία, Ἑλλάδα, βασικά ἀπέτυχαν. Τώρα ὑπολογίζουν στόν Τσώρτσιλ, πού μπορεῖ νά μή διαφέρει καί τόσο στήν οὐσία ἀπ' τούς Ἄτλυ καί Μόρισσον, πού ὅμως ἡ ἐκλογική του ἐπιτυχία θά θεωροῦνταν ἀπ' τούς ἐμπρηστές τοῦ πολέμου σ' ὅλο τόν κόσμο σάν ἐνίσχυσή τους. Γι' αὐτό καί τό ΚΚ Ἀγγλίας βάζει σάν κύρια ἐκλογική του ἐπιδίωξη νά ἀποτύχουν οἱ συντηρητικοί τοῦ Τσώρτσιλ, χωρίς νά παύει τό ξεσκέπασμα τῶν Ἄτλυ καί Μόρισσον καί τήν κινητοποίηση τῶν ἐργατικῶν μαζῶν γιά μιά συνεπή ἐργατική πολιτική.

Καί ἡ τέτια δυτικοκοινοβουλευτική ἀποτυχία τῆς ἀμερικάνικης πολιτικῆς, στήν Εὐρώπη πρῶτ' ἀπ' ὅλα, τήν προσανατολίζει ὅλο καί πιό ἀνοιχτά πρός ξετσίπωτες, βίαιες, δικτατορικές, αὐθαίρετες ἐπεμβάσεις, λύσεις, κινήσεις. Στή Γαλλία ὁ πιό εὐνοούμενός της εἶναι ὁ Ντέ Γκώλ. Στήν Ἰταλία ὁ Ντέ Γκάσπερι δέν κρύβει ὅτι ἀποβλέπει νά «ἀπαγορέψει» τό λαϊκό, δημοκρατικό κίνημα. Τό σφιχταγκάλιασμα μέ τούς φασίστες δικτάτορες, σάν τόν Τίτο καί τόν Φράνκο, γίνεται τώρα δίχως προσχήματα, παρά τό ὅτι οἱ δυτικοί σύμμαχοι τῶν γιάνκηδων διατηροῦν, γιά ὅ,τι κυρίως ἀφορᾶ τήν ἀνοιχτή συνεργασία μέ τόν Φράνκο καί γιά λόγους ἐσωτερικῆς δημαγωγικῆς κατανάλωσης, ἐπιφυλάξεις. Μέ τήν Ἰαπωνία ἔκλεισε ξεχωριστή εἰρήνη. Ἐπαναστρατικοποιεῖ τή Γερμανία. Ἡ ἀποχώρηση τοῦ Μάρσαλ, ἡ ἀδιαλλαξία στήν Κορέα, ἡ ἀνοιχτή ἐπέμβαση στό Βιέτ-Νάμ κλπ. ἀποτελοῦν καί αὐτά ἐνδείξεις ὅτι ὁ ἀμερικάνικος ἐπιθετισμός ἔχει τήν πρόθεση νά δραστηριοποιηθεῖ ἀκόμα πιό πολύ στή νοτιοανατολική Ἀσία. Ὅλα τά πιό πάνω δείχνουν ὅτι ὁ ἀμερικάνικος ἰμπεριαλισμός βιάζεται, καί αὐτό, μαζί μέ τήν ἀποτυχία του στά ψευτοδημοκρατικά-κοινοβουλευτικά μασκαρέματά του, τόν κάνουν νά καταφεύγει, τόσο ἐσωτερικά στήν Ἀμερική, ὅσο καί σ' ὅλη τήν ἔχταση τοῦ μαρσαλοποιημένου κόσμου, σέ ἀνοιχτές, βίαιες, φασιστικές καί πολεμικές μέθοδες ἐπιβολῆς. Αὐτή ἡ ἀμερικάνικη βιασύνη, πού ἐκδηλώνεται ἔντονα σ' ὅλα τά πεδία ἐφαρμογῆς τῆς ἀμερικάνικης πολιτικῆς, ἀποτελεῖ τή βασική καί τή μοναδική αἰτία γιά τήν ἐπικίνδυνη ὄξυνση στίς διεθνεῖς σχέσεις πού παρατηριέται τόν τελευταῖο καιρό καί πού τήν ἐπισήμανε ὁ σ. Στάλιν στήν τελευταία συνέντευξή του.

Ὁ σ. Στάλιν ἀπόκρουσε καί ξεσκέπασε τήν ἀμερικάνικη προσπάθεια γιά ἀτομικό ἐκβιασμό καί ἐκφοβισμό τοῦ κόσμου, διαπίστωσε τήν αὐξανόμενη ἐπιθετικότητα τοῦ ἀμερικανοαγγλικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, καί διαδήλωσε τήν ἀτράνταχτη προσήλωση τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης στήν ὑπόθεση τῆς εἰρήνης. Οἱ δηλώσεις του, πού διατράνωσαν τήν ἀκατανίκητη δύναμη καί ἰσχή τῆς ΕΣΣΔ, ἐνίσχυσαν ἀκόμα πιό πολύ τήν πεποίθηση τοῦ κόσμου, ὁλόκληρης τῆς ἀνθρωπότητας, ὅτι μέ τήν πάλη του μπορεῖ νά χαλάσει τά πολεμικά σχέδια τῶν ἀμερικάνων ἐμπρηστῶν, πού ἀποχαλινώθηκαν. Ἡ ἀποχαλίνωση αὐτή φαίνεται σέ ὅλα. Καί ἡ ἀμερικάνικη βιασύνη, στήν πραγματικότητα, δείχνει τό φόβο τῶν μεγιστάνων τῆς Οὐόλ-Στρήτ. Τρέμουν τήν, μέρα μέ τή μέρα, αὐξανόμενη ἰσχή καί ἄνθιση στή Σοβιετική Ἕνωση, στήν Κίνα, στίς λαϊκές δημοκρατίες. Τρέμουν τό λαϊκό δημοκρατικό καί ἀπελευθερωτικό κίνημα στή μαρσαλοποιημένη Εὐρώπη, στίς ἐξαρτημένες χῶρες καί στίς ἀποικίες. Τρέμουν τό παγκόσμιο κί-

νημα τῆς εἰρήνης, πού δλο φουντώνει καί δυναμώνει. Φοβοῦνται δτι ἡ ἴδια τους πολεμική οἰκονομική ὑπερένταση θά τούς φέρει σέ κρεπάρισμα, σέ ξεχαρβάλωμα τῆς ἴδιας τους οἰκονομίας. Γι' αὐτό καί βιάζονται. Γιά νά τά προλάβουν καί νά τ' ἀποφύγουν, δπως φαντάζονται, δλα αὐτά. Σ' αὐτόν τόν παράφρονα τυχοδιωκτισμό κρύβεται ὁ μεγάλος κίνδυνος, ἡ μεγάλη ἀπειλή. Ὁ ἀμερικάνικος ἰμπεριαλισμός δέ σταματᾶ μπροστά σέ τίποτα. Παρά τίς σοβαρές ἀντιθέσεις πού δέρνουν τήν παράταξή του καί πρῶτα ἀπ' δλα παρά τόν ἀνταγωνισμό μέ τόν ἐγγλέζικο ἰμπεριαλισμό, προσπαθεῖ νά ἐφαρμόσει ἕνα σύστημα «παγκόσμιας» πολεμικῆς στρατηγικῆς, πού στρέφεται, πού γιά κύριο στόχο του ἔχει τήν ΕΣΣΔ. Καί ἑτοιμάζει πυρετώδικα τόν πόλεμο.

Ἡ Ἑλλάδα εἶναι ἕνας κρίκος στό σύστημα τῆς «παγκόσμιας» ἀμερικάνικης στρατηγικῆς σ' ἕνα ἀπ' τά ἐπίκεντρα τῆς ἀμερικάνικης ἐπιθετικῆς πολεμικῆς ἐπίδοσης γιατί κατέχει σέ ἐπίκαιρη θέση στή νοτιοανατολική Εὐρώπη καί στήν ἀνατολική Μεσόγειο. Ὁ ξεκάθαρος προσανατολισμός τοῦ Πιουριφόι πρός τόν Παπάγο δείχνει τίς ἴδιες τάσεις τῆς ἀμερικάνικης πολιτικῆς πρός φασιστική ἐσωτερική «σταθεροποίηση» καί στήν Ἑλλάδα. Ὅπως εἴδαμε καί πιό πάνω τήν πολιτική της στήν Ἑλλάδα ἡ Ἀμερική τή ρεκλαμάρει, σάν πρότυπο γιά παγκόσμια ἐφαρμογή καί κομπάζει ἐξαιρετικά γι' αὐτή. Ὁ λαός χώνεψε καλά τί σημαίνει ἡ πολιτική αὐτή. Ἐκεῖνο πού πρέπει νά προσέξουμε ἰδιαίτερα ἐμεῖς εἶναι δτι καί στήν Ἑλλάδα οἱ ἀμερικάνοι βιάζονται. Καί ἐπειδή τήν ἔχουν γιά πρότυπο ἐδῶ πιό ξεσκέπαστα ἐφαρμόζουν τά πολεμικά τους μέτρα. Καί γιά τόν πρόσθετο λόγο δτι στά Βαλκάνια τοποθέτησαν ἕνα ἀπ' τά κέντρα τῆς πολεμικῆς ἐπιθετικότητάς τους. Ἐδῶ, μέ πιόνια τους τό μοναρχοφασισμό, τήν τιτική συμμορία καί τούς μπασιμπουζούκους τῆς Ἄγκυρας, δολοπλοκοῦν ἐντατικά καί ἐξυφαίνουν τήν πολεμική τους ἐπίθεση.

Ἡ μοναδική ἐπιδίωξη τῆς ἀμερικάνικης πολιτικῆς στήν Ἑλλάδα εἶναι: 700.000 σφαχτάρια γιά τόν Ἀϊζενχάουερ καί πολεμική βάση γιά ἐξόρμηση, δηλαδή, πόλεμος. Γι' αὐτό τό λόγο ἐφαρμόζει σέ μᾶς καθεστώς μιᾶς ὁλοκληρωτικῆς πολεμικῆς οἰκονομίας, πού σημαίνει πεῖνα. Αὐτό φαίνεται ἀνάμεσα σ' ἄλλα

καί στή μεγάλη ἀπάτη τῶν διανομῶν. Καί, ἐπειδή ἡ πεῖνα προκαλεῖ λαϊκό ξεσήκωμα καί ἀντίσταση, γιά καταστολή της μπῆκε μπρός ἡ κρεμάλα. Πεῖνα-κρεμάλα-πόλεμος, αὐτό εἶναι τό μοναδικό νόημα καί περιεχόμενο τῆς ἀμερικανοκρατίας στή χώρας μας. Γι' αὐτό μετεκλογικά ξαπόλυσαν μιά, ἀκόμα πιό λυσσασμένη, γενική ἐπίθεση ἐνάντια στό βιωτικό ἐπίπεδο καί τά δικαιώματα τοῦ λαοῦ. Αὐτό θά ὀξύνει ἀκόμα πιό πολύ τήν ἐσωτερική μας κατάσταση καί θάχουμε δυνάμωμα στή λαϊκή δυσαναρχέτηση καί φούντωμα στό λαϊκό κίνημα. Περισσότερο ἀπ' ὅ,τι χτές ὑπάρχουν σήμερα οἱ ἀντικειμενικές προϋποθέσεις καί δυνατότητες γιά μεγάλους λαϊκούς ἀγῶνες. Καί γιά νά συγκρατήσουν καί χτυπήσουν τό λαϊκό κίνημα χρειάζονται οἱ ἀμερικάνοι πιό γερή κυβερνητική πυγμή. Γιατί ἀκριβῶς βιάζεται καί γιατί σκέφτεται καί ὀργανώνει μόνο τόν πόλεμο, ἡ ἀμερικανοκρατία δέν ἔχει πιά περιθώρια καί γιά τήν παραμικρή παραχώρηση ἤ ὑποχώρηση. Καί δέ μπορεῖ νά ἐπιτρέψει καί ν' ἀνεχθεῖ στούς λακέδες της, δταν εἶναι στήν κυβέρνηση, οὔτε καί τήν πιό ἀθώα, ἄς εἶναι καί φραστική, δημαγωγία. Ὁ γκαγκστερικός νόμος της εἶναι: ἀπόλυτη ἐφαρμογή τῶν ὑπαγορεύσεών της, ἄτεγκτη ἐπιβολή τοῦ βέτο της σέ κάθε λαϊκή ἀνάγκη καί αἴτημα. Στήν «ἀντιπολίτευση», μέσα στό μοναρχοφασιστικό στρατόπεδο, μπορεῖ ἡ ἀμερικανοκρατία νά ἐπιτρέπει ἀκόμα (δπως κάνει καί μέ τήν «ἀντιαμερικανικότητα» τοῦ Παπάγου καί μέ τήν κοινωνική ἀπάτη τοῦ Πλαστήρα καί γιά λόγους ἀποκλειστικά καί μόνο δημιουργίας κυματοθραύστη ἤ φράγματος ἐνάντια στό λαϊκό κίνημα), μπορεῖ νά ἐπιτρέπει δημαγωγία καί ἀπατηλές ὑποσχέσεις. Ἀπ' τήν κυβέρνηση δμως θέλει καί ἀπαιτεῖ μόνο πυγμή καί μπότα. Γι' αὐτό δέν τῆς κάνει, παρά μόνο σάν πολύ προσωρινή κατάσταση, μιά κυβέρνηση Πλαστήρα. Οὔτε μπορεῖ νά τήν ἱκανοποιήσει γιά πολύ τό σχῆμα Βενιζέλου-Πλαστήρα. Θέλει δικτατορία φασιστική καί δικτάτορα τόν Παπάγο. Γιατί ἐκτός ἀπό τ' ἄλλα, καί ἀκριβῶς γιατί βιάζεται γιά τόν πόλεμό της, δέ θά ἀνεχτεῖ καμιά ὑποχώρηση ἤ παραχώρηση στό λαό καί στό κίνημά μας. Κάθε τέτια ὑποχώρηση ἤ παραχώρηση θ' ἀποτελοῦσε ρῆγμα, μεγάλο ἤ μικρό, στίς ἐπιδιώξεις της. Κι ἐδῶ δέν ἐπιτρέπεται καμιά αὐταπάτη: Ἡ κατάσταση εἶναι ὡρι-

μη γιά μεγάλους ἀγῶνες, ὅμως, γιά νά ὀργανώσουμε καί πραγματοποιήσουμε τούς ἀγῶνες αὐτούς, θά χρειαστεῖ νά ξεπεράσουμε καί νά ὑπερνικήσουμε πολλά καί μεγάλα ἐμπόδια, νά σπάσουμε τόν ἀμερικάνικο νόμο. Αὐτό πρέπει νά τόχουμε ὁλότελα ξεκαθαρισμένο στό κεφάλι μας: Δέ φτάνουν, λοιπόν, μόνον οἱ διαπιστώσεις ὅτι ἡ κατάσταση εἶναι ἀντικειμενικά ὥριμη καί ὅτι ὑπάρχουν πολλές δυνατότητες. Οἱ δυνατότητες δέ μετατρέπονται αὐτόματα σέ πραγματικότητα. Γιά νά γίνει αὐτό χρειάζεται ἡ δική μας συνειδητή, ὀργανωμένη, ἐπαναστατική παρεμβολή καί δουλιά, ἡ κινητοποίηση καί δράση τῶν πιό πλατιῶν μαζῶν.

2. Μερικά ζητήματα τῆς ταχτικῆς μας

Ποιά πρέπει νἆναι τά βασικά στοιχεῖα τῆς ταχτικῆς μας σήμερα, πού ὁ Πιουριφόι πάει νά μᾶς ἐπιβάλει δικτάτορα τῆς ἀμερικανοκρατίας τόν Παπάγο; Ποῦ πρέπει νά κατευθύνουμε σήμερα τό κύριο χτύπημά μας;

Τά δοσμένα, ἀπ' τήν ἀνάλυση τῆς κατάστασης στή χώρα μας καί τοῦ συσχετισμοῦ τῶν δυνάμεων σήμερα, δείχνουν ὅτι, ἐνῶ ἀπ' τή μιά μεριά ἔχουμε συγκέντρωση τῶν δυνάμεων τῆς ἀντίδρασης γύρω ἀπ' τό φασιστικό συναγερμό τοῦ Παπάγου, ἀπ' τήν ἄλλη ὑπάρχουν ὅλες οἱ δυνατότητες γιά νά δημιουργηθεῖ μιά πανδημοκρατική λαϊκή συσπείρωση, ἕνα πανδημοκρατικό μέτωπο, πού θά μποροῦσε, μέ μιά λαϊκή, κοινοβουλευτική καί ἐξωκοινοβουλευτική κινητοποίηση καί δράση, νά φράξει ἀποτελεσματικά τό δρόμο στόν Παπάγο καί στίς ἀμερικάνικες ἐπιδιώξεις. Βασικό καί κύριο ἐμπόδιο γιά νά γίνει τό μέτωπο αὐτό στέκει ὁ Πλαστήρας μέ τήν ΕΠΕΚ, πού, ἐνῶ καταδημαγωγοῦν πλατιά λαϊκά στρώματα, μέ τήν ψευτοδημοκρατική φρασεολογία τους, στήν πράξη ἀρνιένται τή δημοκρατική ἑνότητα δράσης, διασποῦν ἔτσι τή λαϊκή ἑνότητα, καί ἀνοίγουν τό δρόμο στόν Παπάγο. Ἡ τέτια ἀντιδημοκρατική διασπαστική γραμμή καί στάση τοῦ Πλαστήρα ἀποτελεῖ τόν κύριο λόγο πού ἐμποδίζεται, ὄχι μόνο ἡ δημοκρατική ἑνότητα δράσης, μά καί ἡ πιό

πλατιά, λαϊκή-ἐθνική συσπείρωση, πού θά χτιζότανε πάνω στό στέρεο βάθρο τῆς δημοκρατικῆς ἑνότητας δράσης.

Ἀπ' τήν πιό πάνω ἀνάλυση γίνεται φανερό ὅτι, ἐνῶ ὁ κύριος, ὁ ἀνοιχτός ἐχθρός εἶναι ὁ Παπάγος καί ἡ ντόπια πλουτοκρατία μαζί μέ τήν ἀμερικανοκρατία πού τόν στηρίζουν, πού στέκουν καί καλύπτονται πίσω του, ὅμως, γιά ν' ἀντιμετωπιστεῖ πανδημοκρατικά - παλλαϊκά ὁ ἀνοιχτός αὐτός ἐχθρός, κύριο ἐμπόδιο στέκεται ἡ δημαγωγική-διασπαστική ΕΠΕΚ τοῦ Πλαστήρα, τό κόμμα δηλαδή, πού σέ μᾶς ὀνομάστηκε πολύ παραστατικά καί εὔστοχα κυματοθραύστης. Ὅπως, λοιπόν, γιά νά φέρουμε ἕνα παράδειγμα, γιά νά πετύχει μιά ἀπεργία ἐνάντια στόν ἐργοστασιάρχη, πού εἶναι ὁ κύριος ἐχθρός, πρέπει νά ὑπερνικηθεῖ ἡ διασπαστική δουλιά τῶν ρεφορμιστῶν, πού ἐξυπηρετοῦν τό ἀφεντικό καί ν' ἀποκατασταθεῖ ἔτσι ἡ ἑνότητα δράσης τῶν ἐργατῶν τοῦ ἐργοστασίου, γιατί χωρίς αὐτήν ἐπιτυχία δέν ὑπάρχει, τό ἴδιο καί σέ πιό μεγάλη κλίμακα: ἡ δημοκρατικο-λαϊκή ἑνότητα, πού χρειάζεται, γιά ν' ἀντιμετωπιστεῖ ἀποτελεσματικά ἡ ἀμερικανοκρατία καί ὁ Παπάγος της, δέ μπορεῖ νά πραγματοποιηθεῖ χωρίς τό ξετίναγμα, τό ξεσκέπασμα καί τήν ἀπομόνωση τῆς ΕΠΕΚ, τοῦ Πλαστήρα καί τῆς πολιτικῆς του ἑνότητας, πού στόνομα τάχα τῆς δημοκρατίας καί τοῦ λαϊκοῦ συμφέροντος, διασπᾶ τίς δημοκρατικές καί λαϊκές δυνάμεις.

Εἶναι, λοιπόν, φανερό ὅτι, γιά ν' ἀντιμετωπίσουμε τόν κύριο ἐχθρό, πρέπει νά συγκεντρώσουμε τίς ἀπαραίτητες δυνάμεις. Καί γιά νά γίνει αὐτό, πρέπει νά ξεσκεπάσουμε καί ἀπομονώσουμε τόν Πλαστήρα, τόν κύριο σήμερα διασπαστή καί κυματοθραύστη. Νά γιατί στίς σημερινές συνθῆκες τό κύριο χτύπημα τό καταφέρνουμε ἐνάντια στόν Πλαστήρα: Γιατί αὐτός εἶναι τό κύριο στήριγμα τῆς ἀμερικανοκρατίας μέσα στόν ἐργαζόμενο λαό καί ὁ ὁδοστρωτήρας γιά τόν Παπάγο. Τό πετυχαίνει αὐτό ὁ Πλαστήρας, ὅπως εἴπαμε, μέ τήν κοινωνική ἀπάτη καί δημαγωγία, πού παρασέρνει σοβαρά λαϊκά στρώματα ἀπ' τό δρόμο τῆς πάλης καί ἔτσι, στήν οὐσία, βοηθάει τούς ἀμερικάνους νά κάνουν τή δουλιά τους καί ἀνοίγει τό δρόμο στόν Παπάγο. Ὥστε, ἐνῶ ὁ κύριος ἐχθρός εἶναι ὁ Παπάγος, τό κύριο χτύπημα σήμερα τό καταφέρνουμε ἐνάντια στόν Πλα-

στήρα, πού εἶναι τό κύριο ἐμπόδιο γιά νά ἀντιμετωπίσουμε ἀποτελεσματικά τόν κύριο ἐχθρό, τόν Παπάγο. Ἡ κατεύθυνση τοῦ κύριου χτυπήματος κατά τοῦ Πλαστήρα ἔχει γιά σκοπό νά βγάλει ἀπ' τή μέση αὐτό τό κύριο ἐμπόδιο. Ἐδῶ ὅμως πρέπει νά ξεκαθαρίσουμε μερικά πράματα. Ἡ κατεύθυνση τοῦ βασικοῦ χτυπήματος σήμερα ἐνάντια στόν Πλαστήρα δέ σημαίνει διόλου ὅτι ξημερωνοβραδιαζόμαστε βρίζοντας τόν Πλαστήρα. Αὐτό θἆταν σοβαρό λάθος. Ἡ κατεύθυνση τοῦ βασικοῦ χτυπήματος ἐνάντια στόν Πλαστήρα πραγματοποιεῖται βασικά μέ τή μέθοδο τοῦ δημοκρατικοῦ ἑνιαίου μετώπου πάλης μέ τή βάση καί τά στελέχη τῆς ΕΠΕΚ, ἐνῶ παράλληλα ὑπομονητικά, πειστικά, συγκεκριμένα, θετικά ξεσκεπάζουμε ὅλες τίς προδοσίες, παρασπονδίες, ὑπαναχωρήσεις ἀπό τίς ὑποσχέσεις του, ὅλες τίς ἐρωτοτροπίες του καί τούς συμβιβασμούς καί τή συνεργασία τοῦ Πλαστήρα καί τῆς κορυφῆς τῆς ΕΠΕΚ μέ τήν πλουτοκρατία, τήν ἀμερικανοκρατία, τόν Παπάγο. Ἔτσι ἐμεῖς, οὐσιαστικά, κατευθύνουμε τό κύριο χτύπημα ἐνάντια στή συμφιλιωτική καί προδοτική πολιτική τοῦ Πλαστήρα, ὅταν τοῦ προτείνουμε τήν κατανοητή καί συμπαθῆ στούς ὀπαδούς καί πολλά στελέχη του δημοκρατική ἑνότητα δράσης, ὅταν πραγματοποιοῦμε τήν ἑνότητα αὐτή τοπικά, παρά τήν ἀντίπραξη τῶν κορυφῶν τῆς ΕΠΕΚ καί τοῦ ἴδιου. Τό ποιές μορφές παίρνει κάθε φορά ἡ τέτια κατεύθυνση στό βασικό χτύπημα καθορίζεται ἀπ' τίς συγκεκριμένες συνθῆκες. Ἀκολουθώντας αὐτή τήν ταχτική δέν πρέπει οὔτε λεφτό νά ξεχνᾶμε: πρῶτο, ὅτι ἡ κατεύθυνση τοῦ κύριου χτυπήματος σήμερα ἐνάντια στόν Πλαστήρα ποτέ δέν εἶναι αὐτοσκοπός, παρά μόνο μέσο γιά ν' ἀντιμετωπίσουμε καί νά πλήξουμε πιό ἀποτελεσματικά τόν κύριο ἐχθρό, δηλαδή, τήν πλουτοκρατία καί τήν ἀμερικανοκρατία, πού συγκεντρώνονται τώρα γύρω ἀπ' τό φασιστικό συναγερμό καί προβάλλουν τόν Παπάγο σάν τόν κύριο καί τόν πιό δυναμικό ἐκπρόσωπό τους. Δεύτερο, τό κύριο χτύπημα τό κατευθύνουμε ἐνάντια στόν Πλαστήρα σήμερα ὅσο ἐπιδιώκουμε τήν ἀναγκαία δημοκρατική συγκέντρωση γιά ν' ἀντιμετωπίσουμε τήν παπαγική δικτατορική προπαρασκευή. Ἀπ' τή στιγμή ὅμως πού ἡ παπαγική δικτατορική ἀπειλή περνᾶ στό στάδιο τῆς πραγματοποίησης καί γίνεται ἄμεση, χειροπιαστή, ἡ συγ-

κέντρωση δυνάμεων καί τό ἄμεσο χτύπημά τους, μέ τή μορφή τῆς μαζικῆς δράσης, κατευθύνεται ἐνάντια σ' αὐτή τήν ἀπειλή καί ὅταν δέν ἔχει ἀκόμα πραγματοποιηθεῖ ἡ ἀπαραίτητη δημοκρατική ἑνότητα δράσης. Καί σ' αὐτή τήν περίπτωση δείχνουμε καθαρά ὅτι ἡ διασπαστική πολιτική τῶν συνθηκολόγων καί συμφιλιωτῶν στέκει τό κύριο ἐμπόδιο γιά τήν ἀναγκαία ἀγωνιστική ἑνότητα, ἡ ἄμεση ὅμως δράση κατευθύνεται ἐνάντια στήν ἄμεση ἀπειλή. Στίς συνθῆκες αὐτές, ὅσο πιό ζωντανές, πειστικές, συγκεκριμένες μορφές πραγματοποίησης τοῦ ἑνιαίου μετώπου πάλης, μέ τή βάση καί τά στελέχη τῆς ΕΠΕΚ καί τῶν ἄλλων ὀργανώσεων τῆς διάσπασης βροῦμε, τόσο πιό γρήγορα θά πετυχαίνουμε μεγαλύτερη δημοκρατική ἑνότητα καί πιό ἀποτελεσματική δράση.

Αὐτά τά στοιχεῖα τῆς ταχτικῆς μας σήμερα πρέπει σωστά νά τ' ἀφομοιώσουμε καί σωστά νά τά ἐφαρμόσουμε. Αὐτοῦ περικλείνεται ὅλη ἡ οὐσία τῆς ταχτικῆς μας σήμερα.

Σέ ἄμεση σχέση μέ τά πιό πάνω βρίσκεται καί ὁ καθορισμός τῆς στρατηγικῆς ἐπιδίωξής μας σήμερα. Τά βασικά στοιχεῖα πού πρέπει νάχουμε ἐδῶ ὑπόψη μας εἶναι: Πρῶτο, ὅτι ἡ παλλαϊκή πάλη γιά τήν εἰρήνη, τοπικά καί διεθνῶς, ἀποτελεῖ τώρα, στό σημερινό στάδιο, τό βασικό μέσο ἀντιπαλαίματος στά ἀμερικάνικα πολεμικά ἐπιθετικά σχέδια. Δεύτερο, δέν πρέπει νά ξεχνᾶμε ὅτι ὁ ἀμερικάνικος ἰμπεριαλισμός στήν Ἑλλάδα καλλιεργεῖ μιά ἀπό τίς ἑστίες του γιά ν' ἀνάψει τοπική βαλκανική φωτιά, γιά νά τήν ἐπεχτείνει σέ εὐρωπαϊκή καί παγκόσμια. Τρίτο, γιά τό σκοπό του αὐτό ὀργανώνει καθελογῆς προκλήσεις καί προβοκάτσιες στήν Ἑλλάδα καί ἐκμεταλλεύεται κάθε δικό μας λάθος καί κακό χειρισμό. Τέταρτο, ἔτσι, ὅλα ὅσα ἀποφασίζουμε καί κάνουμε στήν Ἑλλάδα, στήν ὑπεύθυνη αὐτή γωνιά τῆς Εὐρώπης, πρέπει νά τά ζυγίζουμε μέ τή μεγαλύτερη ψυχραιμία καί ἀκρίβεια καί νά τά ὑποτάσσουμε στήν παγκόσμια δημοκρατική ἀπαίτηση τῆς διαφύλαξης καί διατήρησης τῆς εἰρήνης, πού ἀνταποκρίνεται πέρα γιά πέρα καί πρός τό πραγματικό συμφέρον τοῦ λαοῦ μας, τοῦ λαϊκοῦ-δημοκρατικοῦ κινήματός μας, τῆς Ἑλλάδας. Πέμπτο, αὐτό σημαίνει ὅτι δέν πρέπει νά στηριζόμαστε καί νά ὑπολογίζουμε μόνο τίς ἐσωτερικές

ἀνάγκες καί ἐξελίξεις τοῦ κινήματος, μά νά τίς εὐθυγραμμίζουμε καί νά τίς συντονίζουμε μέ τίς διεθνεῖς, μέ τό παγκόσμιο κίνημα γιά τήν εἰρήνη καί τή δημοκρατία. Περισσότερο ἀπό κάθε φορά πρίν, σήμερα, πού ἡ Ἑλλάδα εἶναι ἕνα ἀπ' τά κύρια κέντρα τῆς ἰμπεριαλιστικῆς ἐπιθετικῆς ὀργάνωσης καί ἑτοιμασίας, τό τί γίνεται στόν κόσμο ὅλο μᾶς ἀφορᾶ στενά καί ἄμεσα. Καί γιά νά στηριχτοῦμε σ' ἕνα παράδειγμα: ἡ ἀλλαγή στή στάση τῆς Γιουγκοσλαβίας πού ἀνοιχτά ἄρχισε στά 1948 ἐπέδρασε τόσο ἀρνητικά στό κίνημά μας. Αὐτό μᾶς ἐπιτρέπει νά ποῦμε—καί γιά νά δείξουμε τό μέγεθος τῆς τιτικῆς προδοσίας—ὅτι, ἄν στά 1946 ξέραμε ὅτι ὁ Τίτο εἶναι πράχτορας τῶν ἰμπεριαλιστῶν, δέν θά προχωρούσαμε στό δεύτερο ἔνοπλο ἀγώνα μας ἔτσι ὅπως προχωρήσαμε. Σήμερα περισσότερο ἀπ' ὅ,τι στά 1946, καί ὄχι γιά ἐσωτερικούς μόνο λόγους, ἐπιβάλλεται ὁ πιό στενός συνδυασμός μέ τό παγκόσμιο κίνημα τῆς εἰρήνης καί τῆς δημοκρατίας.

Ἀκριβῶς γιατί ἡ Ἑλλάδα εἶναι ἕνα ἀπ' τά ἐπίκεντρα τῆς διεθνοῦς πολιτικῆς κάθε μέτρο καί κάθε λόγος δικός μας πρέπει νά ζυγίζεται πολύ, γιατί ξεφεύγει ἀπό τά ἐσωτερικά μόνο πλαίσια. Ἄς πάρουμε ἕνα παράδειγμα: ξεσκεπάσαμε σωστά, ἔγκαιρα, πειστικά, μέ ντοκουμέντα τήν «Ἀστραπή». Αὐτό ἦταν ἀπαράβατη ὑποχρέωσή μας. Σέ τέτιες ὅμως περιπτώσεις, ξεσκεπάζοντας τά ἰμπεριαλιστικά σχέδια, πρέπει νά προσέχουμε πολύ τόν τόνο καί τόν τρόπο μας, γιατί ὅταν προκαλοῦμε περισσότερη νευρικότητα, τότε ἀπ' αὐτήν μποροῦν νά ἐπωφεληθοῦν οἱ ἐχθροί μας. Δέ μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι στήν περίπτωση αὐτή κρατήσαμε τό σωστό τόνο καί ὅτι ἀποφύγαμε ὁλότελα τίς ὑπερβολές, παρ' ὅλο πού βασικά ἐνεργήσαμε σωστά. Νά γιατί τό ζύγισμα πρέπει νἆναι ὅσο μπορεῖ πιό σωστό: οὔτε παραχωρήσεις πρός τά δεξιά, οὔτε καί διαφυγές ἤ ὑπερβολές πρός τ' ἀριστερά. Καί τά δυό εἶναι ἐπικίνδυνα καί ὠφελοῦν ἔτσι εἴτε ἀλλιῶς τούς ἐχθρούς μας.

Κάτω ἀπ' τό φῶς αὐτό, πρέπει νά μελετᾶμε καί ὅλη τήν ἐσωτερική μας ἐξέλιξη. Στήν Ἑλλάδα ἀναμφισβήτητα ἔχουμε βαθιά πολιτική κρίση, ξεσποῦν σοβαροί λαϊκοί ἀγῶνες καί ὡριμάζουν πλατιά λαϊκά ἐπαναστατικά κινήματα. Θά συνεχίσουμε

μέ ὅλη μας τή δύναμη ν' ἀναπτύσσουμε τούς ἀγῶνες τοῦ λαοῦ μας, νά κατευθύνουμε τό λαϊκοδημοκρατικό μας κίνημα πρός τήν κατάχτηση τῆς δημοκρατίας, πρός τήν ἐξασφάλιση τῆς εἰρήνης καί τῆς ζωῆς τοῦ λαοῦ μας, σέ συσχετισμό πάντα πρός τήν ἀνάπτυξη καί τίς ἐπιτεύξεις τοῦ παγκόσμιου κινήματος τῆς εἰρήνης καί τῆς δημοκρατίας, πρός τίς καταχτήσεις τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας καί τοῦ σοσιαλισμοῦ.

Ὅταν τή γραμμή αὐτή τήν κρατήσουμε γερά καί ἐπίμονα, τότε στή γωνιά αὐτή θά ἀντιπαλαίψουμε κατά τόν πιό σωστό τρόπο τόν ἀμερικάνικο ἰμπεριαλισμό, τόν χειρότερο καί πιό αἱμοβόρο αὐτόν ἐχθρό τῆς ἀνθρωπότητας. Καί ἔτσι θά ἐξυπηρετοῦμε, κατά τόν πιό καλό καί ἀποδοτικό τρόπο, τό λαϊκό καί ἐθνικό συμφέρο τοῦ λαοῦ μας, τήν ὑπόθεση τῆς εἰρήνης, τῆς δημοκρατίας καί τοῦ σοσιαλισμοῦ καί στήν Ἑλλάδα καί σ' ὅλο τόν κόσμο.

3. Προβλήματα τοῦ ἑνιαίου μετώπου

Ἡ κατάσταση ἡ οἰκονομική, τόσο τῆς χώρας γενικά, ὅσο καί τοῦ λαοῦ εἰδικά, χειροτερεύει μέρα μέ τή μέρα. Ἡ μετεκλογική γενίκευση τῆς ἐπίθεσης πού διεξάγει ἡ ἀμερικανοκρατία ἐνάντια στό λαό καί τήν Ἑλλάδα, θίγει, ξεσηκώνει καί κάνει ν' ἀγαναχτοῦν ὅλα τά στρώματα τοῦ πληθυσμοῦ μ' ἐξαίρεση μιά μικρή μόνο χούφτα, τά μεγαλόψαρα τῆς πλουτοκρατίας, πού συνταύτισαν ἀπόλυτα τά συμφέροντά τους μέ τίς ἐπιδιώξεις τῶν ἀμερικάνων καί πού θησαυρίζουν, ξεπουλώντας τήν Ἑλλάδα καί ἐμπορευόμενοι τό αἷμα τοῦ λαοῦ. Ἡ ἀποικοποίηση τῆς χώρας, ὁ ἐξανδραποδισμός τοῦ λαοῦ, ἡ μετατροπή τῆς Ἑλλάδας σέ πολεμικό προγεφύρωμα καί ὁρμητήριο ἐνάντια στίς ΛΔ καί τήν ΕΣΣΔ καί ὁ προορισμός πού δίνουν στούς ἕλληνες νά γίνουν κρέας γιά τά κανόνια τῶν γιάνκηδων, πράμα πού ἄρχισε κιόλας στήν Κορέα, δημιουργοῦν, προσφέρουν τίς προϋποθέσεις καί τίς δυνατότητες γιά τήν πιό πλατιά ἐθνική ἑνότητα ἐνάντια στήν ἀμερικανοκρατία, γιά τή σωτηρία τοῦ λαοῦ καί τῆς χώρας. Καί πρέπει νά τό ποῦμε ἀμέσως: μόνο πάνω σέ μιά τέτια βάση μποροῦμε ν' ἀντιπαλαίψουμε ἀποτελεσματι-

κά τούς άμερικάνους, τήν καταστροφή καί τό χαμό πού μᾶς φέρνουν.

'Απ' αὐτή τήν πλευρά πρέπει νά ἐξετάσουμε καί τά προβλήματα τοῦ ένιαίου μετώπου πάλης, ὅπως μπαίνουν σήμερα γιά τό κίνημά μας.

Ἕνα παλλαϊκό, ἐθνικό μέτωπο εἰρήνης, ἀνεξαρτησίας, δημοκρατίας καί ἐπιβίωσης τοῦ λαοῦ μπορεῖ νά σταθεῖ καί νά πετύχει, ἄν θεμελιώνεται, πρῶτ' ἀπ' ὅλα, στήν ἐργατική τάξη στά συνδικάτα της, στή συνδικαλιστική της ένότητα. Δεύτερη προϋπόθεση εἶναι νά χτιστεῖ τό μέτωπο αὐτό πάνω στή γερή συνεργασία καί συμμαχία τῆς ἐργατιᾶς μέ τήν ἀγροτιά. 'Εδῶ μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι ἡ στενή σύμπραξη ἀνάμεσα στό ΚΚΕ καί στό ΑΚΕ, πού στέριωσε καί σφυρηλατήθηκε σέ μακρόχρονους, κοινούς ἐπαναστατικούς ἀγῶνες, ἐξασφαλίζει βασικά αὐτή τή συνεργασία καί συμμαχία. Γεγονός εἶναι ὅτι, οἱ μακρόχρονες προσπάθειες πού κατέβαλε καί καταβάλλει ἡ ντόπια πλουτοκρατία, μέ τήν ἄμεση καθοδήγηση καί ὑποστήριξη τοῦ ξένου ἰμπεριαλισμοῦ, γιά νά δημιουργήσει μαζικά συμφιλιωτικά, ἀντιδραστικά πρακτορεῖα μέσα στήν ἐργατιά καί στήν ἀγροτιά καί ἐνάντια στό ΚΚΕ καί στό ΑΚΕ ὥς τά σήμερα βασικά ἀπότυχαν. Αὐτό, ἀνάμεσα στ' ἄλλα, τό ἀποδείχνει τόσο καί ὁ τελευταῖος ἐξεφτελισμός τοῦ ΣΚ-ΕΛΔ, ὅσο καί οἱ συνεχεῖς ἀγροτοπατερικές ἀποτυχίες. Θἆταν λάθος σοβαρό καί ἀσυγχώρητο ὅμως, ἄν αὐτοῦ ἐπαναπαυόμασταν. Ἡ πεῖρα ἀπ' τίς τελευταῖες ἐκλογές καί τίς ἀγροτικές κινητοποιήσεις δείχνουν ὅτι, κυρίως ἀπό δικές μας ὀργανωτικές ἀδυναμίες καί λάθη οἱ ρεφορμιστές καί οἱ ἀγροτοπατέρες καταφέρνουν ἀκόμα συχνά νά προδίνουν καί νά σπάνε μιά σειρά μαζικούς ἀγῶνες. Ὁ σ. Παρτσαλίδης θέλησε νά μᾶς δόσει ἐδῶ μιά λίγο πολύ εἰδυλλιακή εἰκόνα, ὅτι ὅλους τούς μαζικούς ἀγῶνες τούς ὀργανώνουμε καί τούς καθοδηγοῦμε ἐμεῖς. Μιά τέτια ἀντίληψη, ἄν τήν παραδεχόμασταν, θά μᾶς ἀποπροσανατόλιζε καί δέ θά μᾶς ἄφηνε νά δοῦμε καί ν' ἀντιμετωπίσουμε σωστά τό ρεφορμισμό καί τόν ἀγροτοπατερισμό στόν τομέα αὐτόν. Ὅσο ὁ ρεφορμισμός καί ὁ ἀγροτισμός καταφέρνουν νά δημιουργοῦν τέτια ρήγματα στούς μαζικούς ἐργατοϋπαλληλικούς καί ἀγροτικούς ἀγῶνες, δέ θά μπορέσουμε νά στεριώσουμε, πάνω στήν ένωμένη ἐργατιά καί πάνω στήν ἐργατοαγροτική συμμαχία, ἕνα γερό πλατύ λαϊκό καί ἐθνικό μέτωπο.

Οἱ ἐργαζόμενοι, ὅλα τά στρώματά τους, γιά νά μήν πεινάσουν θά παλαίψουν. Μέσα στούς ἀγῶνες αὐτούς στούς καθημερινούς καί μερικούς, γιά τό ψωμί, τή δουλιά, τή ζωή θά σφυρηλατοῦμε τήν ἀγωνιστική ἑνότητα τῆς ἐργατιᾶς ἀπ' τά κάτω, μά καί μέ ὅλα τά ρεφορμιστικά στελέχη, πού θέλουν νά παλαίψουν. Τό ἴδιο καί γιά τούς μερικούς, καθημερινούς ἀγῶνες τῆς ἀγροτιᾶς. Μέσα στούς ἀγῶνες αὐτούς ὑπομονητικά, ἀκούραστα, πειστικά, ἐπίμονα θά ξεσκεπάζουμε καί θ' ἀπομονώνουμε τούς προδότες καί διασπαστές ρεφορμιστές καί ἀγροτιστές. Μέσα στούς ἀγῶνες αὐτούς θά συγκεντρώνουμε, θά ὀργανώνουμε, θά κινητοποιοῦμε καί θά δραστηριοποιοῦμε τίς πιό πλατιές μάζες τῆς ἐργατιᾶς καί τῆς ἀγροτιᾶς, τραβώντας στόν ἀγώνα ὅλο καί νέα στρώματα ἐργατῶν καί ἀγροτῶν, ἀπ' τά μέχρι χτές ἀνοργάνωτα καί παθητικά, ἀποσπώντας τα ἀπ' τίς ξένες ἐπιροές. Μέσα στούς ἀγῶνες αὐτούς θά πλησιάσουμε, θά διαφωτίσουμε, θά πείσουμε καί θά κερδίσουμε, ἀπ' τόν Πλαστήρα, τόν Παπάγο καί τό ἀντίπαλο στρατόπεδο καί τά στρώματα ἐκεῖνα, πού θέλουν τήν ἀλλαγή, μά πού, ἀπό δικό μας πρῶτ' ἀπ' ὅλα φταίξιμο, δέν προσανατολίζονται ἀκόμα πολιτικά καθαρά. Μέσα στούς ἀγῶνες αὐτούς θά ὀργανώνουμε καί θά πραγματοποιοῦμε τίς κοινές ἐκδηλώσεις, κινητοποιήσεις, ἀγῶνες τῆς ἐργατιᾶς καί τῆς ἀγροτιᾶς, ἐπεχτείνοντάς τους καί παραπέρα στούς ἐπαγγελματοβιοτέχνες καί τά ἄλλα λαϊκά στρώματα, μετατρέποντάς τους σέ παλλαϊκούς ἀγῶνες γιά τό ψωμί καί τή ζωή. Μέσα σ' αὐτή τήν πάλη θ' ἀνεβάζουμε ποιοτικά, θά συνενώνουμε, θά ἐπεχτείνουμε τούς ἀγῶνες, φτάνοντάς τους μέχρι τίς μαζικές πολιτικές ἀπεργίες γιά τήν εἰρήνη, τή δημοκρατία καί τήν ἀνεξαρτησία φτάνοντας μέχρι τίς κοινές ένιαῖες ἐκδηλώσεις λαοῦ καί στρατοῦ. Ἔτσι θά χτίζουμε τό παλλαϊκό, ἐθνικό μέτωπο στό ἐργοστάσιο, στήν ἐπιχείρηση, κατάστημα, γραφεῖο, καράβι, χωριό, δρόμο, συνοικία, συνοικισμό, ἐκπαιδευτικό ἵδρυμα, σ' ὅλες τίς ἔνοπλες δυνάμεις, παντοῦ ὅπου ὑπάρχουν, δουλεύουν, ζοῦν, κινιένται, ἕλληνες καί ἑλληνίδες. Καί θά χρησιμοποιοῦμε κάθε φορά τίς μορφές ὀργάνωσης καί πάλης, πού καλύτερα ἀντα-

ποκρίνονται στίς δοσμένες συνθῆκες. Μέσα στήν πάλη θά πλουτίζουμε καί θ' ἀναπτύσσουμε τίς μορφές αὐτές, ἀποφεύγοντας τήν προσκόλληση σέ μέθοδες καί τρόπους ὀργάνωσης καί πάλης, πού ἡ ζωή καί ἡ πεῖρα τῶν μαζῶν καί τοῦ κινήματος τίς ξεπερνᾶν δημιουργώντας νέες, καλύτερες, ἀνώτερες. Ὁ δογματισμός, ἡ μηχανικότητα, ἡ ἀποστέωση εἶναι καί δῶ θανάσιμες ἁμαρτίες.

Πρέπει νά φτιάξουμε ἕνα καινούργιο ΕΑΜ, τό ΕΑΜ στίς καινούργιες συνθῆκες. Θά τό χτίζει, θά τό δημιουργεῖ ὁ κάθε ἕλληνας καί ἑλληνίδα, μέ δική του πρωτοβουλία καί ὅταν ἀκόμα δέν ἔχει καμιά ἄλλη σύνδεση καί ἐπαφή, παρά μόνον ἀκούει καί κατατοπίζεται ἀπό τό ραδιοσταθμό «Ἐλεύθερη Ἑλλάδα». Ἐδῶ καιρός γιά χάσιμο δέν ὑπάρχει γιατί οἱ ἀμερικάνοι δέν παίζουν καί τή θηλιά μᾶς τήν ἔχουν κιόλας περάσει στό λαιμό καί μᾶς σέρνουν στό γκρεμό. Χρέος τοῦ κάθε ἕλληνα καί τῆς κάθε ἑλληνίδας, πού παίρνουν μέρος καί χτίζουν κι αὐτοί τήν ἑνότητα τῆς ἐθνικῆς σωτηρίας, εἶναι νά μήν ἀφήσουμε ἀπ' ἔξω κανέναν ἀπόλυτα ἕλληνα πού θέλει εἰρήνη, δημοκρατία, ἀνεξαρτησία. Πάνω στή βάση αὐτή θά ξεπερνοῦμε τό χτεσινό χωρισμό, θά πραγματοποιοῦμε τό λαϊκό μόνιασμα καί τή λαϊκή ἑνότητα γιά τή σωτηρία τοῦ ἔθνους. Ἀπέξω θά μένουν μόνο οἱ βαμένοι ἐχθροί τοῦ λαοῦ, οἱ πλουτοκράτες καί προσκυνημένοι ἀμερικανόδουλοι.

Μιλώντας γιά τά προβλήματα τοῦ ἑνιαίου μετώπου τῆς εἰρήνης, τῆς δημοκρατίας καί τῆς ἀνεξαρτησίας πρέπει νάχουμε ὑπόψη μας καί τά παρακάτω:

Πρῶτο. Ὁ βασικός κίνδυνος δέ βρίσκεται στό πλάτος ποῦ θά δόσουμε στήν ἐθνική πατριωτική συγκέντρωση μέ βάση τήν εἰρήνη, τή δημοκρατία, τήν ἀνεξαρτησία. Ὅλοι οἱ ἕλληνες καί οἱ ἑλληνίδες, σ' ὁποιαδήποτε τάξη καί παράταξη κι ἄν ἀνήκουν, ἔχουν θέση στήν τέτια πατριωτική συγκέντρωση. Ὁ κίνδυνος ἐδῶ ἔρχεται ἀπ' τό σεχταρισμό, πού προβάλλει, στόνομα τάχα τῆς ὀρθοδοξίας καί τῆς ἀδιαλλαξίας, ἐμπόδια. Κι ἕναν ἀκόμα ἕλληνα ἄν χάνουμε ἀπ' αὐτά τά ἐμπόδια θἆναι ζημιά. Γι' αὐτό τά ἐμπόδια αὐτά πρέπει νά τά παραμερίζουμε καί νά κρατᾶμε τό μέτωπο ἀνοιχτό ἐνάντια στό σεχταρισμό.

Ἡ πεῖρα ἀπ' τίς δημοτικές ἐκλογές, ὅταν πραγματοποιήθηκε πλατιά τό ἑνιαῖο ἐκλογικό μέτωπο μέ τούς ὀπαδούς καί τά στελέχη τῆς ΕΠΕΚ σέ πολλές πόλεις καί χωριά μέ σοβαρά ἀποτελέσματα, πού ἐπέτρεψε στίς δυνάμεις τῆς εἰρήνης, τῆς δημοκρατίας καί τῆς γενικῆς ἀμνηστίας νά καταχτήσουν καί ἄλλες σημαντικές θέσεις, δείχνει ὅτι, ὅταν ἐμεῖς ἔχουμε καθαρή γραμμή, ὁ κίνδυνος ἀπ' τά δεξιά ἀντιροπίζεται καί ὅτι ζημιές ἐδῶ μπορεῖ νά κάνει κυρίως ὁ στενοκέφαλος ἤ σκόπιμος καί βαλτός σεχταρισμός.

Τό ὅτι ὁ κίνδυνος αὐτός ὑπάρχει, φάνηκε κι ἀπ' τήν ὁμιλία τοῦ σ. Παρτσαλίδη πού ὑποστήριξε ἐδῶ ὅτι σά βάση γιά τήν ἐθνική ἑνότητα πρέπει νά βάλουμε ἕνα λίγο-πολύ ὁλοκληρωμένο λαϊκοδημοκρατικό πρόγραμμα. Προτείνει νά περιλάβουμε τό ζήτημα τῆς γῆς, τήν ἐθνικοποίηση τοῦ ξένου κεφαλαίου. Προτείνει, δηλαδή, ἕνα πρόγραμμα μάξιμουμ, πού ἐμεῖς τό ἔχουμε καί τό προπαγανδίζουμε ὁλοκληρωμένο καί καθαρό: τό πρόγραμμα τῆς δημιουργίας τῆς λαοκρατούμενης σοσιαλιστικῆς Ἑλλάδας. Τό νά περιλαβαίνουμε ὅμως στό σημερινό στάδιο ἀντιαμερικάνικης ἐθνικῆς συγκέντρωσης καί τέτια αἰτήματα θάχε σάν ἀποτέλεσμα ἕνα στένεμα τοῦ ἐθνικοῦ μετώπου. Καί αὐτό θἆταν ζημιά. Τό πρόγραμμα ἐθνικῆς συγκέντρωσης, περιλαβαίνει: Εἰρήνη-Δημοκρατία-Ἀνεξαρτησία-Ψωμί. Κι αὐτό σήμερα εἶναι αὐτό πού χρειάζεται. Μή ξεχνᾶμε, λοιπόν, ὁ βασικός κίνδυνος εἶναι σήμερα ὁ σεχταρισμός.

Δεύτερο. Στή χώρα μας, πού τόσα πέρασε καί τράβηξε, πού στενάζει καί σφαδάζει κάτω ἀπ' τήν ἀμερικάνικη μπότα καί πού ὁ ἀμερικάνικος πόλεμος τήν ἀπειλεῖ μέ ὁλοκληρωτική ἐκμηδένιση, μιά καί οἱ γιάνκηδες τήν προορίζουν γιά πεδίο πολεμικῆς ἐπιθετικῆς ἐφαρμογῆς καί ἐξόρμησης, στή χώρα μας σέ ὁρισμένα στρώματα τοῦ πληθυσμοῦ, πού περιλαβαίνουν καί μεσοαστούς καί ἐμπόρους καί βιομήχανους, καλλιεργοῦνται ὁρισμένες εἰρηνιστικές αὐταπάτες γύρω ἀπ' τήν «οὐδετερότητα τῆς Ἑλλάδας». Ἐδῶ πρόκειται καί γιά τούς κύκλους ἐκείνους, πού ἡ χτηνώδικη ἀμερικάνικη πολεμική καί ἀποικιακή παρεμβολή τούς κλείνει τά μαγαζιά, τίς ἐπιχειρήσεις, καί τά ἐργοστάσια, τούς περιορίζει τίς δουλιές, τούς ρημάζει οἰκονομικά, τούς απα-

γορεύει τό ἐμπόριο μέ τή Σοβιετική Ἕνωση καί τίς λαϊκές δημοκρατίες κλπ. Εἶναι καί ἀπ' τούς κύκλους—γιά ν' ἀνοίξουμε μιά παρένθεση—πού ζωτικά τούς ἐνδιαφέρει καί ἡ προσεχής οἰκονομική συνάντηση τῆς Μόσχας. Στά στρώματα αὐτά, πού δέ θέλουν, δέ μποροῦν, εἴτε δέν ὡρίμασαν ἀκόμα τόσο γιά νά προχωρήσουν στό στρατόπεδο τῆς πάλης γιά τήν εἰρήνη καί τήν ἀνεξαρτησία, καλλιεργεῖται καί τρέφεται ἡ ἰδέα τῆς οὐδετερότητας τῆς Ἑλλάδας σέ μιά καινούργια παγκόσμια σύγκρουση. Φυσικά ἐμεῖς δέν παραδεχόμαστε τήν οὐδετερότητα σάν ἕνα ἐνεργητικό μέσο πάλης, γιατί οὐδετερότητα, βασικά, σημαίνει ἄρνηση τῆς πάλης. Ὅμως οἱ Λένιν καί Στάλιν μᾶς ὅπλισαν μέ τή μπολσεβίκικη χρησιμοποίηση τῆς οὐδετεροποίησης στρωμάτων, πού, ὅταν δέ μπορεῖς νά τά πάρεις ἐνεργά μαζί σου, δουλεύεις νά τά ἀποσπάσεις ἀπό ἐφεδρεία τοῦ ἀντίπαλου. Τουλάχιστο σέ μᾶς στήν Ἑλλάδα οἱ ἀντιλήψεις γιά οὐδετερότητα—καί οὐδετερότητα σημαίνει, πρέπει νά σημαίνει, νά φύγουν οἱ ἀμερικάνοι μέ τίς πολεμικές βάσεις, τίς στρατιωτικές ἀποστολές καί τίς κατασκοπεῖες των—στρέφονται ὄχι μόνο ἔμμεσα μά καί ἄμεσα, ἀντικειμενικά ἐνάντια στήν ἀμερικανοκρατία. Θἄταν λάθος μας ἄν δέ χρησιμοποιούσαμε τόν παράγοντα αὐτόν γιά νά ἐξασθενίσουμε ἀκόμα πιό πολύ τήν ἀμερικανοκρατία. Μέ τούς ὀπαδούς τῆς οὐδετερότητας πρέπει νά βροῦμε στοιχεῖα ἐπαφῆς καί συνεργασίας καί μαζί τους ν' ἀποσποῦμε ἀπ' τήν ἀμερικάνικη πλευρά ὅσο μποροῦμε πιό πολλούς. Ἐφόσον θἄναι ἀδυνάτισμα τῆς ἀμερικανοκρατίας θἄναι ὁπωσδήποτε κέρδος. Τή συνεργασία αὐτή νά τήν ἐπεχτείνουμε καί κοινοβουλευτικά καί ἐξωκοινοβουλευτικά. Λογουχάρη, ἄν οἱ οὐδετερόφιλοι κατέθεταν νομοσχέδιο οὐδετερότητας τῆς Ἑλλάδας μέ ἀπομάκρυνση τῶν ἀμερικάνων ἐμεῖς θά μπορούσαμε, μέ ὁρισμένες ἐπιφυλάξεις, νά τό ψηφίσουμε. Ἄν γινόταν δημοψήφισμα μέ τό ἐρώτημα νά φύγουν οἱ ἀμερικάνοι ἀπ' τήν πατρίδα μας, ὁ λαός μας στήν τεράστια πλειοψηφία του θά ψήφιζε τήν τέτια οὐδετερότητα. Καί χωρίς νά καλλιεργοῦμε αὐταπάτες, ὅτι ἔτσι μποροῦμε νά διώξουμε τούς γιάνκηδες, δέ χωρά ἀμφιβολία ὅτι ἕνα τέτιο ἀποτέλεσμα σέ δημοψήφισμα, θἄταν κόλαφος κατά τῆς ἀμερικάνικης πολιτικῆς στήν Ἑλλάδα. Στίς

συνθῆκες τίς δικές μας ἡ οὐδετερότητα εἶναι μιά μεσοβέζικη μορφή πάλης γιά τήν εἰρήνη, πού ἐμᾶς δέ μᾶς ἱκανοποιεῖ. Ἐμεῖς συνεχίζουμε ν' ἀναπτύσουμε τήν ἐνεργητική, μαζική πάλη γιά τήν ἐξασφάλιση τῆς εἰρήνης καί ὄχι μόνο δέν χάνει νά χάνουμε ὀπαδούς τῆς εἰρήνης πρός τή μεριά τῆς οὐδετερότητας—αὐτό θἄταν καθαρή ζημιά—μά, ἀντίθετα, εἴμαστε βέβαιοι, ὅτι, στήν πορεία τῆς συνεργασίας μας μέ τούς οὐδετεριστές, θά κερδίζαμε ὅλο καί πιό πολλούς μέ τό μέρος τῆς ἐνεργητικῆς μαζικῆς πάλης, ὑπέρ τῆς κατοχύρωσης τῆς εἰρήνης στήν Ἑλλάδα στά Βαλκάνια, σ' ὅλο τόν κόσμο, δηλαδή, πάνω στή γραμμή τοῦ ΠΣΕ, ἐνάντια στούς ἀμερικανοάγγλους ἐμπρηστές τοῦ καινούργιου πολέμου.

Τρίτο. Βασικό συστατικό στοιχεῖο στήν ἐθνική ἀντιαμερικάνικη συγκέντρωση μπορεῖ καί πρέπει νἄναι ὁ παράγοντας τῆς ἐθνικῆς τιμῆς καί ἀξιοπρέπειας τοῦ ἑλληνικοῦ φιλότιμου καί γενικά τοῦ πραγματικοῦ ἐθνικοῦ συμφέροντος. Ἡ ἀμερικανοκρατία καί ὅλος ὁ κόσμος τῆς ἐθνοπροδοσίας καί τῶν προσκυνημένων καταξεφτέλισαν καί καταράκωσαν τήν ἐθνική μας τιμή καί ἀξιοπρέπεια. Οἱ ντόπιοι πλουτοκράτες καί ὅλος ὁ συρφετός τῆς ἐθνοπροδοσίας δέ μποροῦν οὔτε καί νά σκεφτοῦν κάτι ἀνάλογο μέ αὐτό, πού κάνει ὁρισμένη μερίδα ἀπ' τίς κυρίαρχες τάξεις στήν Περσία, τήν Αἴγυπτο καί ἀλλοῦ. Ἔχει σβήσει ὁλότελα μέσα τους ἡ ἐθνική σπίθα. Τώρα πού θάρθουν μέ τό βορειοατλαντικό καί ἀμερικάνικα καί ἄλλα—ἴσως ἀκόμα καί ἰταλικά καί τούρκικα—στρατεύματα κατοχῆς, ἡ κατάσταση θά χειροτερέψει. Δέν ὑπάρχει τίμιος καί πατριώτης ἕλληνας, πού νά μή θίγεται τό φιλότιμό του καί πού νά μήν ξεσηκώνεται ἡ ἐθνική του συνείδηση ἐνάντια στά αἴσχη αὐτά, τήν ἐθνική αὐτή βεβήλωση. Ἡ ἀγανάχτηση φουντώνει μέσα στίς γραμμές τῶν ἔντιμων ἀξιωματικῶν, πού διατηροῦν ἀκμαῖο καί ἀλώβητο τό ἐθνικό φρόνημα, τό αἴσθημα τῆς ἐθνικῆς τιμῆς καί ἀξιοπρέπειας. Δίπλα σ' αὐτά οἱ ἀμερικάνοι ὁλοκληρώνουν καί τόν οἰκονομικό ἐξανδραποδισμό τῆς χώρας καί, σέ συνεργασία μέ τίς κορυφές τῆς ντόπιας πλουτοκρατικῆς ὀλιγαρχίας, καταφανίζουν καί καταληστεύουν τόν τόπο. Ἡ ἀμερικανοκρατία στριμώχνει ἀσφυχτικά καί στραγγαλίζει τό ντόπιο ἐμπόριο καί τή βιομηχανία,

τά μεσοαστικά στρώματα, τούς ἐπαγγελματοβιοτέχνες. Στούς κύκλους αὐτούς τό αἴσθημα τῆς ἐθνικῆς ταπείνωσης συγχωνεύεται μέ τό αἴσθημα τῆς οἰκονομικῆς ἀβεβαιότητας καί καταβαράθρωσης. Ἀκόμα καί μέσα στόν κλῆρο, ὄχι μόνο τόν κατώτερο μά καί τόν ἀνώτερο καί ἀνώτατο, ὑπάρχουν παράγοντες, πού μέσα τους ζοῦν οἱ ἐθνικές παραδόσεις τῶν ἀγωνιστῶν κληρικῶν ἐνάντια στήν τουρκοκρατία, γιά τήν ἐθνική ὑπόσταση καί ἀνεξαρτησία τῆς Ἑλλάδας. Τό κίνημα τῆς ἐθνικῆς ἑνότητας πρέπει νά κινητοποιήσει καί νά ἀξιοποιήσει ὅλα αὐτά τά ἐθνικά πατριωτικά στοιχεῖα καί νά τά διοχετεύσει σ' ἕνα ἀκατανίκητο ἐθνικό ξεσηκωμό γιά τά πάτρια, γιά τά ἱερά καί ὅσια, «ὑπέρ τῶν βωμῶν καί ἑστιῶν», γιά τό πραγματικό ἐθνικό συμφέρο ἐνάντια στήν ἱεροσυλία, τή βεβήλωση καί τήν ἁρπαγή τῆς ἀμερικανοκρατίας καί τῶν προσκυνημένων. Τό ἑλληνικό φιλότιμο εἶναι τεράστια λαϊκή πατριωτική δύναμη, πού πρέπει νά τήν ἐπιστρατεύσουμε στόν ἐνεργητικό ἐθνικό ἀντιαμερικάνικο ἀγώνα.

Τέταρτο. Μελετώντας καί κινητοποιώντας ὅλες τίς δυνατότητες καί ἐφεδρεῖες στήν ἀντιαμερικάνικη ἐθνική ἕνωση, δέν πρέπει νά ἀγνοοῦμε ἤ νά παραμελοῦμε κανέναν παράγοντα πού, ἄμεσα εἴτε ἔμμεσα, μᾶς βοηθᾶ στήν πάλη μας αὐτή. Νά, μερικά παραδείγματα. Ὅπως δείχνουν τά μαγειρέματα πού συνεχίζονται καί ἡ σχεδόν χρόνια δυστοκία τοῦ ντουέτου Πλαστήρα-Βενιζέλου, δέ θά τά καταφέρουν νάχουν σταθερή πλειοψηφία στή βουλή καί οἱ βουλευτές τῆς ΕΔΑ ἴσως θᾶναι ἕνα εἶδος διαιτητές. Εἶναι φανερό ὅτι οἱ βουλευτές αὐτοί, χωρίς νά κατέβουν σέ παζαρέματα καί μικροπολιτική, θά πρέπει νά χρησιμοποιήσουν τήν εὐνοϊκή τους θέση καί νά κάνουν, ὅλα ὅσα μποροῦν γιά νά πραγματοποιηθεῖ τό ἐκλογικό πρόγραμμα τῆς ΕΔΑ: Εἰρήνη-Δημοκρατία-Ἀμνηστία, γιά ν' ἀνακουφιστεῖ ἡ πεῖνα καί ἡ δυστυχία τοῦ λαοῦ, κινητοποιώντας καί στηριζόμενοι γερά, σ' ὅλη τους αὐτή τήν πάλη καί στή συντονισμένη ταυτόχρονη ἐξωκοινοβουλευτική κινητοποίηση τῶν μαζῶν. Στή διαπάλη, ἀναλογική ἤ πλειοψηφικό, πού προβάλλει κιόλας ὀξυμένη, μπροστά στήν ἀναμφισβήτητη ἀνικανότητα τῆς νέας Βουλῆς νά δόσει κάτι τό σταθερό, ἡ θέση μας πρέπει νᾶναι μέ τήν ἀναλογική, γιατί τό πλειοψηφικό συμφέρει σήμερα μόνο στήν

ἀμερικανοκρατία καί στήν παπαγική, πλουτοκρατική δικτατο-
ρία. Στήν ἐσωμοναρχοφασιστική ἀντίθεση κοινοβουλευτισμός ἤ
φασιστική δικτατορία, οἱ δημοκρατικές δυνάμεις παρεμβάλλον-
ται ἄμεσα ἤ καί ἔμμεσα μέ ἐπιδίωξη νά κατοχυρώνονται καί
νά διευρύνονται οἱ δημοκρατικές ἐλευθερίες τοῦ λαοῦ. Μέσα
στήν ὄξυνση τῆς πολιτικῆς κρίσης, τά μοναρχοφασιστικά κόμ-
ματα, στή διαπάλη τους καί μιά καί εἶναι ὑποχρεωμένα νά
ὑπολογίζουν, ἔτσι εἴτε ἀλλιῶς καί τίς διαθέσεις τῶν μαζῶν καί
γιά νά δημιουργοῦν ἕνα φράγμα ἐνάντιά μας, ἀναπτύσσουν μιά
πρωτοείδωτη ἀντιπλουτοκρατική, φιλολαϊκή, ψευτοδημοκρατική,
φιλειρηνική, ἀντιπαλατιανή καί ἀντιαμερικάνικη δημαγωγία. Χα-
ρακτηριστικό εἶναι ὅτι τέτια κόμματα ὅπως τοῦ Τσαλδάρη καί
Παπαντρέα, πού θέλησαν πιό πολύ νά κρατήσουν ἀνοιχτά ἀν-
τιδραστικό καί πλουτοκρατικό «χαρακτήρα», σαρώθηκαν κυριο·
λεχτικά. Ἡ τέτια δημαγωγία εἶναι τῆς μόδας γιατί ὑπολογί-
ζει τίς διαθέσεις τῶν μαζῶν. Τό καθῆκον τό δικό μας εἶναι,
ξεσκεπάζοντας τήν ψευτιά καί τήν ἀπάτη αὐτή τῶν κορυφῶν,
νά πιανόμαστε ἀπ' τά δημαγωγικά συνθήματα καί ὑποσχέσεις,
πού παράσυραν ὁρισμένα στρώματα τοῦ πληθυσμοῦ, γιά νά πραγ-
ματοποιοῦμε μαζί μ' αὐτά καί τά τίμια στελέχη τῆς ΕΠΕΚ
κλπ. ἕνα πραγματικό ἀντιπλουτοκρατικό, ἀντιαμερικάνικο, δη-
μοκρατικό μέτωπο πάλης. Πάνω στήν ἴδια γραμμή ἐπιβάλλεται
ἡ δραστήρια δική μας, ἄμεση εἴτε ἔμμεση, παρεμβολή καί στίς
ἄλλες ἐσωμοναρχοφασιστικές καί διιμπεριαλιστικές φαγωμάρες
καί ἀντιθέσεις, γιά νά ξεσκεπάζουμε τούς ἀντιπάλους μας καί
γιά νά προωθοῦμε τίς δικές μας θέσεις. Ἐδῶ μιά ἀρχή πρέπει
νά τήν κρατᾶμε γερά καί τότε θάμαστε στό σωστό δρόμο: Κ α-
λ ά εἶ ν α ι ὅ λ α ὅ σ α σ τ ρ έ φ ο ν τ α ι ἐ ν ά ν τ ι α σ τ ο ύ ς ἀ μ ε-
ρ ι κ ά ν ο υ ς, ὅ λ α ὅ σ α τ ο ύ ς ξ ε σ κ ε π ά ζ ο υ ν, τ ο ύ ς ἀ δ υ ν α-
τ ί ζ ο υ ν. Ὅ λ α α ὐ τ ά τ ά π ρ ο σ έ χ ο υ μ ε, τ ά ἐ ν ι σ χ ύ ο υ-
μ ε. Μέ ὅλα αὐτά πρέπει νά ξέρουμε, νά βρίσκουμε πάντα ση-
μεῖα ἐπαφῆς καί κοινῆς ἤ παράλληλης κίνησης μέ καθαρή πάν-
τοτε προοπτική καί ἐπιδίωξη: ὅλα αὐτά πρέπει νά δυναμώνουν
τό κίνημα τῆς εἰρήνης καί τῆς δημοκρατίας καί ν' ἀδυνατίζουν
τούς ἀμερικάνους καί τόν πόλεμό τους. Ὅταν καί ὅσο κρατᾶ-

με σωστά αὐτή τή γραμμή, πρέπει νάμαστε βέβαιοι ὅτι κάνουμε σωστά τή δουλιά μας.

Πέμπτο. Μιλώντας γιά τά προβλήματα τοῦ ἑνιαίου μετώπου σέ μᾶς, πρέπει νά προσέξουμε καί νάχουμε πάντα ἀνοιχτά τά μάτια μας στά παρακάτω: οἱ ἀμερικάνοι καί ὅλο τό σκυλολόι τῆς ἀντίδρασης χρησιμοποιοῦν καί ὅλα τά μέσα τῆς ἐσωτερικῆς ὑπόσκαψης καί διάβρωσης, τῆς προδοσίας, τῆς σπιουνιᾶς, τῆς κατασκοπείας, τῆς προβοκάτσιας γιά νά μποροῦν νά μᾶς χτυποῦν, νά μᾶς σμπαραλιάζουν, νά μᾶς ἀδυνατίζουν, νά μᾶς ἐπηρεάζουν ὅπως συμφέρει σ' αὐτούς, γιά νά μᾶς ἀποσυνθέτουν ἀπ' τά μέσα. Στήν τελευταία ἐκλογική πάλη αὐτό φάνηκε καθαρά καί πολλές φορές ξετσίπωτα, μέ τήν προσπάθειά τους πού κάναν μέσα στήν ΕΔΑ, ὅπου κατάφεραν νά μπάσουν καί νά διατηροῦν ἀνοιχτούς, εἴτε σκεπασμένους πράχτορές τους, πού ἐμφανίζονται σάν ἄσπονδοι φίλοι τοῦ λαϊκοῦ κινήματος. Ἐδῶ ἐπωφελοῦνται ἀπ' τό γεγονός ὅτι μᾶς κρατοῦν στήν πιό βαθιά παρανομία καί δέ μποροῦμε πάντα ἀνοιχτά νά ἐμφανιζόμαστε. Ἔτσι σπέρνουν τή σύγχυση καί κάνουν, εἴτε φαντάζονται ὅτι κάνουν, τή δουλιά τους. Ἐδῶ ὀργώνουν ὅλοι καί προβοκάτορες καί προδότες καί κατάσκοποι καί χαφιέδες καί μέ περισσότερο ἀπ' ὅλους ζῆλο οἱ τιτικοί καί οἱ πουλημένοι στήν τιτική πρεσβεία καί στό προξενεῖο Θεσσαλονίκης, ὅπως εἶναι, λογουχάρη, ὁ «σοσιαλιστής» Μαραγκός. Ὀργώνουν, μά σπᾶνε τά δόντια τους. Γιατί τό λαϊκό χωράφι τούς ἔρχεται σκληρό καί δύσκολο. Εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι ἡ βάση τῆς ΕΔΑ εἶναι ἡ γερή, καθαρή, καί μαχητική, λαϊκοδημοκρατική μας βάση. Τό μπέρδεμα ἔρχεται ἀπ' τά πάνω, ὅπου, δίπλα στά τίμια καί ἀγωνιστικά στοιχεῖα, τρυπώνουν καί οἱ κατεργαρέοι. Οἱ προσπάθειες τῶν κατεργαρέων αὐτῶν καί τῶν ἀφεντικῶν τους ἐντάθηκαν μετεκλογικά, ὅταν φανερώθηκε, ἀναπάντεχα γι' αὐτούς, τό ἀτράνταχτο τῆς λαϊκῆς δημοκρατικῆς ψυχῆς. Δολοπλοκοῦν πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἐνάντια στούς δοκιμασμένους ἐκλεχτούς τοῦ λαοῦ βουλευτές καί πᾶνε νά τούς ἀποκλείσουν, γιά νά φέρουν ἄλλους, πού εἶναι, ἤ τούς φαντάζονται πιό βολικούς, γιά νά κάνουν τή δουλιά τους, τώρα μάλιστα πού τούς δημιουργιέται κοινοβουλευτικό ἀδιέξοδο καί ὑπολογίζουν καί τοῦτοι

καί κεῖνοι, καί οἱ κατεργαρέοι δηλαδή καί τ' ἀφεντικά τους, στούς «βολικούς» ἀπ' τήν ΕΔΑ. Ταυτόχρονα ἀπό πολλές μεριές καί κατευθύνσεις παρουσιάζονται πολλοί καί διάφοροι σάν ἐκπρόσωποι, ἀντιπρόσωποι καί ἐξουσιοδοτημένοι γιά νά βάλουν χέρι καί στό κέντρο καί κατά τόπους, στίς διάφορες δημοκρατικές ὀργανώσεις, στήν ΕΔΑ, στά δημοσιογραφικά ὄργανά της κλπ. Οἱ ἐχθροί μας ψαρεύουν στά θολά νερά. Ἄλλο πράμα πόσα καί τί λογῆς ψάρια πιάνουν. Μαγειρεύουν καί ὀνειρεύονται διασπάσεις καί χαντάκωμα γιά τό λαϊκό κίνημα. Θέλουν πάντως ν' ἀφαιρέσουν ἀπ' τήν ΕΔΑ τή δυνατότητα νά παίξει τό ρόλο τοῦ πρωτεργάτη καί τοῦ πόλου συγκέντρωσης γιά τήν παλλαϊκή, ἐθνική ἕνωση καί πάλη. Εἴτε νά μποροῦν νἆναι μέσα καί νά κάνουν ἀπ' ἐκεῖ τή δουλιά τους. Εἶναι φανερό ὅτι καί δῶ ἔχουμε ἕνα ἀπ' τά πιό δύσκολα καί ὑπεύθυνα μέτωπα τοῦ ἀγώνα μας. Καί δῶ ὅμως χωρίζει ὄχι καί τόσο δύσκολα ἡ ἦρα ἀπ' τό στάρι: καθαρός εἶναι ὅποιος ἔχει παστρικούς τούς ἀγωνιστικούς του τίτλους. Ὅποιος κρατᾶ ὥς τό τέλος συνεπῆ καθαρή γραμμή ἐνάντια στήν ἀμερικανοκρατία. Ὅποιος ξεσκεπάζει ἀμείλιχτα καί ὥς τό τέλος τούς διασπαστές, σπιούνους, προβοκάτορες καί τιτικούς, ὅποιος στέκει καθαρά στή γραμμή: Εἰρήνη-Δημοκρατία-Ἀνεξαρτησία καί ὀργανώνει καί καθοδηγεῖ τό λαό στήν πάλη αὐτή. Ὅποιος κάνει τό καθῆκον του στόν τομέα ὅπου τόν τάζει ὁ λαός, δέ συγχίζει ἁρμοδιότητες, δέ χρησιμοποιεῖ καί δέν προβάλλει ἀνύπαρχτες ἐξουσιοδοτήσεις καί δέ χώνει τήν οὐρά ἐκεῖ πού δέν ἔχει δουλιά. Μ' αὐτά τά κριτήρια κρίνουμε, κρίνει ὁ λαός. Καί ὅταν οἱ παράνομες ὀργανώσεις, δίπλα σ' αὐτά, πατοῦν στέρεα στίς ἀρχές καί στούς κανόνες τῆς συνωμοτικῆς δουλιᾶς καί τῆς ἐπαναστατικῆς ἐπαγρύπνησης, τότε θἆναι σχετικά ὄχι καί τόσο δύσκολο νά ξετρυπώνουμε καί νά βγάλουμε στά φόρα τούς κάθε λογῆς κατεργαρέους, τούς κάθε μάρκας βαλτούς καί «βολικούς» καί νά προωθοῦμε στέρεα τό ἔργο μας τῆς παλλαϊκῆς ἐθνικῆς ἑνότητας καί πάλης γιά εἰρήνη, δημοκρατία, ἀνεξαρτησία καί ἐπιβίωση, μέ τά ἔντιμα καί καθαρά στοιχεῖα.

* * *

Στήν Ἑλλάδα ἡ κατάσταση ὀξύνεται καί μαζί της μεγα-

λώνουν οἱ δυνατότητες, μά καί οἱ δυσκολίες γιά τό κίνημά μας. Στήν ἀντιδραστική-ἀμερικανόδουλη συσπείρωση γύρω ἀπ' τόν πλουτοκρατικό φασιστικό συναγερμό τοῦ Παπάγου, ἀντιπαραθέτουμε τήν ἐθνική ἑνότητα σωτηρίας. Γύρω ἀπ' τόν Παπάγο εἶναι καί ἡ Ἐθνική Τράπεζα καί ὁ Μποντοσάκης καί ὁ Κατσάμπας καί ὅλοι οἱ καρχαρίες τοῦ πλούτου, ὅλοι τους ὑπάκουοι στό καμουτσί τοῦ Πιουριφόι. Ποτέ δέν εἴχαμε τόση φασιστική ἀμερικάνικη συγκέντρωση τοῦ τύπου, πού περικλείνει καί χτεσινούς «θανάσιμους» ἐχθρούς, ὅπως ὁ Λαμπράκης μέ τό «Βῆμα» καί τά «Νέα», ἡ «Ἑστία», ὁ «Ἐθνικός Κήρυξ» τοῦ Διάκου κλπ.

Σ' αὐτά ἀντιτάσσουμε: Ὅλοι οἱ τίμιοι πατριῶτες ἕλληνες στήν ἐθνική πατριωτική ἕνωση. Καί δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι εἴμαστε οἱ πιό πολλοί καί οἱ πιό δυνατοί. Τήν ἐθνική παλλαϊκή πανελλαδική ἕνωση τή στηρίζουμε στέρεα καί γερά στήν παλλαϊκή ἀπαίτηση, πού προβάλλει καί ἀντηχεῖ ἀπ' ὅλες τίς γωνιές τῆς Ἑλλάδας καί ἀπ' ὅλα τά στρώματα τοῦ λαοῦ στήν ἀπαίτηση γιά ΑΛΛΑΓΗ. Εἶναι φανερό ὅτι δίπλα στήν ψεύτικη, απαταιωνίστικη, δημαγωγική καί ἀμερικανόδουλη «ἀλλαγή» πού τήν πιπιλίζουν καί ὁ Παπάγος καί ὁ Πλαστήρας καί πολλοί ἄλλοι, ἡ Ἑλλάδα χρειάζεται ζωτικά καί ἄμεσα μόνο μιά λαϊκή, μιά δημοκρατική πραγματική ἀ λ λ α γ ή. Μιά τέτια ΑΛΛΑΓΗ μπορεῖ νά τή δέσει μόνο ἡ ἐθνική παλλαϊκή συγκέντρωση, πού θά παλαίψει κοινοβουλευτικά καί ἐξωκοινοβουλευτικά γιά μιά είρηνική-δημοκρατική πορεία καί ἐξέλιξη στήν Ἑλλάδα. Ἀνώτατη ἔκφραση καί ἀγωνιστικό ἐπιστέγασμα γιά τήν τέτια λαϊκή πάλη στίς σημερινές συνθῆκες, στό σημερινό στάδιο, πού ἡ ἄμεση προσοχή μας συγκεντρώνεται σ' αὐτά τά βασικά: εἰρήνη-ἀνεξαρτησία-δημοκρατία-ἐπιβίωση, πρέπει νἆναι ὁ σχηματισμός μιᾶς δημοκρατικῆς κυβέρνησης. Τήν κυβέρνηση αὐτή θά τή δέσει ἡ λαϊκή, ἐθνική, ἀγωνιστική ἑνότητα. Ἡ κυβέρνηση αὐτή θά ἐκφράζει τήν ἐθνική λαϊκή συγκέντρωση γιά τήν εἰρήνη, τήν ἀνεξαρτησία, τή δημοκρατία, τό ψωμί τοῦ λαοῦ. Καί θά τήν ἀποτελέσουν ὅλα τά κόμματα, λαϊκές ὀργανώσεις, προσωπικότητες, πού συγκροτοῦν τήν ἐθνική λαϊκή ἑνότητα καί ἀποδέχονται τό ἐλάχιστο δημοκρατικό πρόγραμμα ἐθνικῆς σωτηρίας.

Γιά τή συγκεκριμένη σημερινή κατάσταση, ὁπότε ξεκαθαρίζει, ὅτι οὔτε ἡ νέα βουλή μπορεῖ νά δόσει σταθερή κυβέρνηση, προσφέρεται σέ μιά κυβέρνηση Πλαστήρα κοινοβουλευτική ἀνοχή, μέ τόν ὅρο ὅτι θά πραγματοποιήσει ὅλες τίς προεκλογικές ὑποσχέσεις του. Καί τοῦ προτείνεται, ἄν δέν τόν ψηφίσει ἡ βουλή, νά κάνει νέες ἐκλογές μέ ἀνόθευτη ἀναλογική καί δίχως—αὐτό νά λέγεται—τά αἴσχη τῆς 9ης τοῦ Σεπτέμβρη.

Ἔτσι ὁλοκληρώνεται ἡ προοπτική καί ἡ γραμμή μας τόσο γιά τό κοντινό μέλλον ὅσο καί γιά τή σημερινή στιγμή: Εἶναι ἡ μοναδική γραμμή πού ἀνταποκρίνεται στό λαϊκό ἐθνικό συμφέρον. Τή γραμμή αὐτή τήν ἀντιπαραθέτουμε στόν ὄλεθρο τῆς ἀμερικανοκρατίας.

Τίς τελευταῖες μέρες τά σύννεφα μαζεύονται πιό ἀπειλητικά πάνωθέ μας, πάνω ἀπ' τό λαό καί τήν πατρίδα μας. Ἡ Ἑλλάδα γίνεται δεχτή στό βορειοατλαντικό. Καί ὅσο κι ἄν τό κάνουν αὐτό καί γιά νά ἐνισχυθεῖ ἐσωτερικά ὁ μοναρχοφασισμός, πού ἀντιμετωπίζει μιά ἐκρηχτική ἐσωτερική κατάσταση καί πού τώρα μπορεῖ νά λογαριάζει καί σέ ἀμερικάνικη ἄμεση στρατιωτική βοήθεια κατά τοῦ λαοῦ, ὅμως τό κύριο νόημα τῆς εἰσδοχῆς αὐτῆς εἶναι πολεμικό. Φτάσαν καί ὁ Μπράντλεϋ μέ τόν Σλήμ. Ὁλοκληρώνεται ἡ ἑνιαία πολεμική γραμμή Ἀθήνα-Τίτο-Ἄγκυρα. Ὁ κίνδυνος πολεμικῆς πρόκλησης στά Βαλκάνια μέ τήν «Ἀστραπή» ἤ κάτι παρόμοιο παραμένει ὀξύς, γίνεται πιό ἄμεσος καί ἀπειλητικός.

Ἐμεῖς παλαίβουμε γιά τήν εἰρήνη. Αὐτοί ἑτοιμάζουν τόν πόλεμο. Καί ἄρχισαν κιόλας τή σφαγή στήν Κορέα. Ὑπολογίζουν νά προσφέρουν μέχρι 700.000 σφαχτάρια ἀπ' τήν Ἑλλάδα στόν Ἀϊζενχάουερ.

Ἡ σοβαρότητα τῆς στιγμῆς μᾶς ἐπιβάλλει νά τούς προειδοποιήσουμε ἄλλη μιά φορά: Ἡ προσήλωσή μας στήν πολιτική τῆς διατήρησης τῆς εἰρήνης εἶναι σταθερή καί ἀκλόνητη. Μά γελιέστε ἄν φαντάζεστε ὅτι μπορεῖτε νά μᾶς ξαφνιάσετε. Ὅσο πιό ἀποτελεσματικά παλαίβουμε γιά τήν εἰρήνη τόσο πιό γερά προετοιμάζουμε τό λαό νά ἀντιπαλαίψει τόν πόλεμό σας. Ἄν τολμεῖστε τόν πόλεμό σας ἐνάντια στή Σοβιετική Ἕνωση καί τίς λαϊκές δημοκρατίες, θά βρεῖτε τό μέτωπο παντοῦ καί τά

ὅπλα ἀντίστροφα. Καί αὐτό πιό γρήγορα ἀπ' ὅ,τι φαντάζεστε γιατί ἀπό τώρα κιόλας λαός καί στρατός ξέρει πῶς θά ἐνεργήσει ἀπ' τήν πρώτη στιγμή. 'Από τώρα ὁ κάθε ἕλληνας καί ἑλληνίδα, ὁ κάθε φαντάρος καί στρατευμένος, σημερινός ἤ αὐριανός ξέρουν τί θά κάνουν ἄν ξεσπάσει ὁ πόλεμος, καί μέσα στή σημερινή καθημερινή πάλη γιά τήν εἰρήνη καί τό ψωμί, ἑτοιμάζονται γι' αὐτό. Καί τόν πόλεμό σας λαός καί στρατός θά σᾶς τόν κάνουν τάφο.

Ὑπολογίζετε καί στηρίζεστε στό στρατό σας. Μά μόνοι σας τόν ἐξευτελίζετε καθημερινά. Ξεχνᾶτε τούς τίμιους ἀξιωματικούς. Ξεχνᾶτε πῶς φύγαν οἱ φαντάροι τό 1918 στήν Οὐκρανία. Ξεχνᾶτε πῶς διάλυσαν τό στρατό στή Μικρασία στά 1922. Ξεχνᾶτε τό στρατό καί τό στόλο στή Μέση 'Ανατολή στά 1944. Ξεχνᾶτε ἀκόμα καί τήν ἀγωνία πού περάσατε στό Γράμμο καί στό Βίτσι πρός τά μέσα καί τά τέλη τοῦ 1948. Ὁ λαός ὅμως καί ὁ στρατός, οἱ φαντάροι, οἱ ναῦτες, οἱ σμηνίτες, οἱ πατριῶτες ἀξιωματικοί καί ὑπαξιωματικοί, οἱ ἄντρες ἀπ' τά ΤΕΑ καί ΜΕΑ δέν τά ξεχνοῦν. Καί ξέρουν τή δουλιά τους.

Τήν ψυχή τοῦ φαντάρου δέν τήν ἔχετε, ὅπως δέν ἔχετε τήν ψυχή τοῦ λαοῦ. Καί πάρτε το ἀπόφαση: Ὁ πόλεμός σας, ἄν τόν τολμήσετε, θά σᾶς γίνει λάκκος. Καί οὔτε σταυρός ἀπό πάνω.

Αὐτή εἶναι ἡ θέληση καί ἡ ἀπόφαση τοῦ λαοῦ καί τοῦ στρατοῦ, πού θέλουν μόνο αὐτό: εἰρήνη-λευτεριά-δουλιά-χορτασιά.

Καί τήν ἀπόφασή τους αὐτή θά τήν ἐφαρμόσουν. Γιατί ἄλλη ἐκλογή δέν ἔχουν.

4. Μερικά κομματικά ζητήματα

Ἔχουμε στήν Ἑλλάδα εὐνοϊκές ἀντικειμενικές συνθῆκες, λαό πού παλαίβει καί δέν τά βάζει κάτω. Καί γραμμή πού δικαιώθηκε καί δικαιώνεται ἀπ' τά πράματα, μέσα στή ζωή. Τό ἐρώτημα πού προβάλλει ἐδῶ εἶναι: τότε τί μᾶς λείπει; Τό σχέδιο ἀπόφασης, πού προτείνεται στήν ὁλομέλεια, ἀπαντᾶ στό ἐρώτημα αὐτό: Καθυστεροῦμε ὀργανωτικά, σοβαρά καί ἐπικίν-

δυνα, σέ σχέση μέ τήν πολιτική ἐπιρροή μας, τό μαζικό λαϊκό κίνημα, τίς ἀντικειμενικές δυνατότητες. Κεντρικό πολιτικό-οργανωτικό καθῆκον μας εἶναι σήμερα νά ξεπεράσουμε, ὅσο πιό σύντομα μποροῦμε, τήν καθυστέρησή μας αὐτή. Αὐτό μᾶς λείπει.

Πῶς θά ξεπεράσουμε τήν καθυστέρησή μας αὐτή; Μιά καί ἔχουμε εὐνοϊκές ἀντικειμενικές συνθῆκες, σωστή πολιτική γραμμή καί λαό, πού δέν τά βάζει κάτω, τότε τό βασικό καί κύριο, πού μένει, πού χρειάζεται, εἶναι οἱ ἄνθρωποι, τά στελέχη, πού θά μαστορέψουν τίς ἀντικειμενικές δυνατότητες, θά ὀργανώσουν καί θά καθοδηγήσουν τόν ἀγωνιστή λαό μας, ἀναπτύσσοντας καί ἀνεβάζοντας τό μαζικό κίνημα ποσοτικά καί ποιοτικά, ὅσο ἐπιτρέπουν οἱ ἀντικειμενικές δυνατότητες, ὥς τίς ἀπαιτήσεις τῆς πολιτικῆς γραμμῆς μας. Τό ξεπέρασμα τῆς ὀργανωτικῆς καθυστέρησής μας βρίσκεται ἀκριβῶς στήν τέτια δική μας ὀργανωτική παρεμβολή, ὥστε νά ἐξασφαλίσουμε τήν κάθε φορά εὐθυγράμμιση τοῦ μαζικοῦ λαϊκοῦ κινήματος μέ τίς ἀντικειμενικές δυνατότητες, στό ὕψος βασικά τῆς πολιτικῆς μας γραμμῆς, τῆς προοπτικῆς πού δίνει καί τῶν καθηκόντων πού βάζει. Καί δῶ ὑπάρχει τέτια ἀλληλεξάρτηση καί ἀλληλεπίδραση, πού ὅσο πολιτικά ἐμεῖς πιό σωστά ἐχτιμᾶμε τίς δοσμένες δυνατότητες καί τίς ἀξιοποιοῦμε ἐξαντλητικά, τόσο ἀνεβάζουμε ποσοτικά καί ποιοτικά τό μαζικό κίνημα καί ἐπιδροῦμε ἔτσι καί στό νά μεστώνουν παραπέρα οἱ ἀντικειμενικές δυνατότητες, πράμα πού μέ τή σειρά του ἐπιτρέπει παραπέρα πολιτικές ἐκτιμήσεις καί χειρισμούς, παραπέρα φούντωμα στό μαζικό κίνημα.

Ὁ κόμπος ἐδῶ βρίσκεται στό νά μποροῦν τά στελέχη μας καί οἱ καθοδηγητές μας, πού διευθύνουν τίς ὀργανώσεις καί καθοδηγοῦν τό μαζικό κίνημα, νά στέκουν, κάθε φορά, στό ὕψος τῶν ἀπαιτήσεων καί τῶν καθηκόντων, πού βάζει ἡ πολιτική μας γραμμή, νά μποροῦν δημιουργικά νά πλουτίζουν καί ν' ἀναπτύσσουν παραπέρα τήν πολιτική μας γραμμή στίς συγκεκριμένες συνθῆκες ὅπου βρίσκονται καί δουλεύουν.

Στά τελευταῖα δέκα χρόνια, καί ἰδιαίτερα στίς συνθῆκες τοῦ δεύτερου ἔνοπλου ἀγώνα μας, τό ΚΚΕ ἀνάδειξε, προώθησε, ἀτσάλωσε καί διαμόρφωσε ἑκατοντάδες καί χιλιάδες καινούργια κατώτερα καί μεσαῖα στελέχη, πού, διδαγμένα στά λάθη καί

στίς ἐπιτυχίες μας, σφυρηλατημένα στίς δυσκολίες, στήν πάλη γιά τήν ὑπερνίκησή τους, μέσα στόν ἔνοπλο ἀγώνα καί στό μαζικό λαϊκό κίνημα, βασικά, ἱκανοποιητικά ἀνταποκρίθηκαν καί ἀνταποκρίνονται στήν ἀποστολή τους. Ὁ κομματικός αὐτός θησαυρός, τό «χρυσό κεφάλαιό» μας, ἔβγαλε καί βγάζει παλικαρίσια τή δοκιμασία τοῦ ἔνοπλου ἀγώνα, τῆς παρανομίας, τῶν μπουντρουμιῶν τῆς ἀσφάλειας, τῶν μακρονησιῶν, τή δοκιμασία στίς φυλακές καί στίς ἐξορίες. Σ' αὐτούς τούς ἀγῶνες καί ἐνάντια σέ σκληρές δυσκολίες μέστωσαν καί μεστώνουν.

Ἐδῶ ὅμως ἐφησύχαση καί ἐπανάπαυση δέ χρειάζονται γιατί ὁδηγοῦν στήν ἀποτυχία, στήν ἧττα. Τό κίνημα προχωρεῖ, ἀναπτύσσεται, οἱ δυσκολίες μεγαλώνουν. Οἱ ἀπαιτήσεις, πού προβάλλονται μπροστά μας, αὐξαίνουν. Χρειάζεται ἀδιάκοπος συγχρονισμός στίς καινούργιες καταστάσεις καί στά νέα καθήκοντα. Πρέπει ἀκούραστα, ὄχι μόνο νά συμβαδίζουμε μέ τά γεγονότα, μά καί νά προβλέπουμε τά γεγονότα. Νά διαγράφουμε σωστά τήν παραπέρα προοπτική καί πορεία τοῦ κινήματός μας. Ἀλλιῶς θά μένουμε πίσω, θά καθυστεροῦμε. Τό πρόβλημα εἶναι, μέσα στή σημερινή ἐξέλιξη τῆς κατάστασης, ἔτσι νά δυναμώνουμε καί νά βελτιώνουμε τή δουλιά, ὥστε νά ἐπιταχύνουμε τούς ρυθμούς τῆς κίνησής μας, γιά νά ξεπεράσουμε τήν ὀργανωτική καθυστέρησή μας μέσα στά πιό σύντομα δυνατά χρονικά ὅρια.

Αὐτό μᾶς ἐπιβάλλει καί παραπέρα νά συγκεντρώνουμε τήν προσοχή μας, στόν τομέα τῆς ἄντρωσης καί τῆς διαπαιδαγώγησης τῶν στελεχῶν μας, σέ ὁρισμένα βασικά ἐπείγοντα καί ἐπίκαιρα προβλήματα τῆς ὀργανωτικῆς πολιτικῆς μας, πού ἡ σωστή λύση τους, ἡ σωστή ἀφομοίωσή τους, θά μᾶς ἐπιτρέψουν νά κινηθοῦμε πιό γρήγορα, μέ τήν ἀναγκαία στήν πορεία ἐπιτάχυνση, γιά νά φτάσουμε τό σκοπό, πού ἐδῶ βάζουμε μπροστά μας: νά ὑπερνικήσουμε ἔγκαιρα τήν ἐπικίνδυνη ὀργανωτική μας καθυστέρηση.

Τί πρέπει νά προσέξουμε στήν παραπέρα διαμόρφωση καί διαπαιδαγώγηση τῶν στελεχῶν μας;

Τό θεμέλιο, πού πάνω του θά προχωρήσουμε νά ξεπεράσουμε τήν καθυστέρησή μας, εἶναι ἡ ἀναδιοργάνωση καί τό χτίσιμο τῶν παράνομων κομματικῶν μας ὀργανώσεων. Αὐτό ἀπαιτεῖ ἀπ' τά στελέχη μας νἆναι ἀξεπέραστοι μάστοροι στόν τομέα τῆς συνωμοτικότητας καί τῆς ἐπαγρύπνησης. Αὐτός εἶναι σήμερα γιά μᾶς ὁ σιδερένιος νόμος, ὁ ἀπαραβίαστος νόμος. Τό μπολσεβίκικο κίνημα ἔχει δουλέψει καί στόν τομέα αὐτόν ἀρχές καί κανόνες, πού ἡ κατοχή καί ἡ τήρησή τους μᾶς κάνει ἀκατανίκητους καί στό μέτωπο τῆς παράνομης ὀργάνωσης καί δουλιᾶς. Ὥστε εἶναι αὐτονόητο καί ὑποχρεωτικό: γιά νά σταθεῖς σάν στέλεχος, γιά νά τά βγάλεις πέρα στήν παράνομη δουλιά, πρέπει νἆσαι τεχνίτης καί μάστορας στή μπολσεβίκικη συνωμοτικότητα καί στήν ἐπαναστατική ἐπαγρύπνηση. Ἰδιαίτερα ἀκοίμητοι πρέπει νάμαστε στόν τομέα τῆς ἐπαναστατικῆς ἐπαγρύπνησης. Στή στρατηγική αὐτή γωνιά ὅπου ἐμεῖς φέρνουμε τήν πρώτη εὐθύνη γιά τό λαϊκό δημοκρατικό κίνημα καί ὅπου ὁ ἀμερικάνικος ἰμπεριαλισμός ἑτοιμάζει ἕνα ἀπό τά κύρια πολεμικά προγεφυρώματά του, τά κύρια πυρά του στό ἐσωτερικό τά στρέφει καί τά συγκεντρώνει ἐνάντιά μας. Μέ τούς πιό διαφορετικούς τρόπους, κάτω ἀπό τίς πιό ποικιλόμορφες μάσκες μᾶς ζώνουν, μᾶς πολεμᾶν, μᾶς ὑπονομεύουν καί ἀπ' τά μέσα καί ἀπ' τά ὄξω ὅλοι οἱ ἐχθροί τοῦ λαοῦ μας καί τοῦ παγκόσμιου κινήματος γιά τήν εἰρήνη καί τή δημοκρατία. Τούς διευθύνει ὅλους αὐτούς ἡ ἀμερικάνικη ὑπηρεσία κατασκοπείας καί ἡ ἐγγλέζικη Ἰντέλιτζενς Σέρβις. Οἱ ἐχθροί μας ὅσο βλέπουν ὅτι δέν τά καταφέρνουν καί τόσο καλά—κι αὐτό τό δείχνει τό ἀκατάβλητο φρόνημα τοῦ λαοῦ μας καί ἡ ἀδάμαστη ἀγωνιστικότητά του—τόσο πολλαπλασιάζουν τίς προσπάθειές τους ἐνάντιά μας. Γιά κύριο στόχο ἔχουν τήν παράνομη ὀργάνωσή μας. Ξέρουν καί αὐτοί ποῦ βρίσκεται ὁ κόμπος. Καί κάνουν ὅλα ὅσα μποροῦν γιά νά μή μᾶς ἐπιτρέψουν νά στηρίξουμε γερά τήν παράνομη ὀργάνωσή μας, τά τοπικά, περιοχικά καί κεντρικά κομματικά καθοδηγητικά ὄργανά μας. Ἡ κύρια προσπάθεια συγκεντρώνεται ἐδῶ στό νά χτυποῦν, ὑπονομεύουν, διαβρώνουν καί παραλύουν τό λαϊκοδημοκρατικό κίνημά μας καί τό κόμμα ἀπ' τά μέσα. Ἕνα ἀπ' τά πρῶτα βιολιά τό παίζουν ἐδῶ οἱ τιτικοί προβοκάτορες ἀπ' τό Βελιγράδι, πού κυριολεχτικά ἀφρολυσσοῦν ὅταν βλέπουν ὅτι οὔτε στήν Ἑλλάδα, ὅπου πίστευαν ὅτι ἔχουν κάποια ἐπιρροή, δέν πετυχαίνουν τή δημιουργία δικοῦ τους κομ-

ματικοῦ πρακτορείου. Δίπλα στήν ἀσφαλειακή-χαφιέδικη δου-
λιά μέσα στίς ὀργανώσεις μας, κινητοποιοῦνται καί οἱ «φίλοι»
καί οἱ ὄχι φίλοι μας, οἱ διασπαστές, συνθηκολόγοι, βαλτοί, καί
«βολικοί», γιά νά ὑποσκάφτουν καί ἀποσυνθέτουν τό κίνημα
ἀπ' τά μέσα. Πρέπει νά μήν ξεχνᾶμε ὅτι καί στήν κάθε νέα
θέση, πού τό κίνημά μας καταχτᾶ μέ τόν ἀγώνα του—ὅπως
ἔγινε λογουχάρη στίς δημοτικές καί στίς κοινοβουλευτικές ἐκλο-
γές—ξέρουν νά χώνουν τό ρύγχος τους γιά νά τή χρησιμο-
ποιοῦν, ἔτσι εἴτε ἀλλιῶς ἐνάντιά μας. Δέν πρέπει νά μᾶς συγ-
χίζει οὔτε τό γεγονός ὅτι παρουσιάζονται ὑπέρμαχοι ἄς ποῦ-
με, τῆς γενικῆς ἀμνηστίας κλπ. Γιά νά κάνει τή δουλιά του
ὁ ἐχθρός φορᾶ ὅλες τίς μάσκες μέχρι καί πού νά παρουσιάζε-
ται καί πιό ἀπαιτητικός καί πιό μαχητικός καί πιό «ἐπανα-
στάτης» ἀπό μᾶς. Βλέπουμε, λοιπόν, ὅτι ὁ ἐχθρός πάνοπλος
μᾶς πολεμᾶ μέ ὅλα τά μέσα. Τό γερό ὅμως καί ἀκοίμητο κομ-
ματικό μάτι ξέρει παντοῦ καί πάντοτε νά ξεχωρίζει καί νά ἐπι-
σημαίνει τόν ἐχθρό κάτω ἀπό ὅποια μάσκα καί ἄν παρουσιά-
ζεται. Ἡ πεῖρα γενικά, μά καί ἡ δική μας πεῖρα, δείχνει ἀδια-
φιλονίκητα, ὅτι εἴμαστε ἀκατανίκητοι καί ἄτρωτοι, ὅταν κά-
νουμε καλά τή δουλιά μας, ὅτι ποτέ ὁ ἐχθρός—παρά τίς με-
ρικές, ἐδῶ καί κεῖ ἐπιτυχίες του—δέ μπορεῖ νά καταφέρει ἀπο-
συνθετικό χτύπημα, ὅταν ἐμεῖς πατᾶμε στέρεα, ὅταν ἀπαρα-
βίαστα καί ἀπαραίτητα κρατᾶμε τούς νόμους τῆς μπολσεβίκι-
κης συνωμοτικότητας καί τῆς ἐπαναστατικῆς ἐπαγρύπνησης. Γιά
νά ξεχωρίσεις σήμερα τόν ἐχθρό ἀπ' τό φίλο πρέπει νά μπο-
ρεῖς νά ξεφανερώνεις ποιά εἶναι ἡ π ρ α γ μ α τ ι κ ή στάση του
ἀπέναντι στήν ἀμερικανοκρατία ἀπ' τή μιά καί τή Σοβιετική
Ἕνωση ἀπ' τήν ἄλλη. Τό κριτήριο αὐτό μποροῦμε νά ποῦμε
ὅτι γιά τίς σημερινές συνθῆκες ἰδιαίτερα εἶναι ἀ λ ά ν θ α σ τ ο.
Καί αὐτό γιά τό λέγο ὅτι ὁ Πιουριφόι θά κυνηγήσει μέ τίς
κλωτσιές τόν καθένα, πού, γιά νά μᾶς κάνει τό «φίλο», ξε-
σπαθώνει ἀντιαμερικάνικα καί ὑποστηρίζει τή Σοβιετική Ἕνω-
ση καί τό στρατόπεδο τῆς εἰρήνης καί τῆς δημοκρατίας καί
ἔτσι πολιτικά ζημιώνει τήν ἀμερικανοκρατία. Ὅταν ἐμεῖς αὐτό
τό κριτήριο, τῆς οὐσιαστικῆς καί ἔμπραχτης ἀντίθεσης στήν
ἀμερικανοκρατία, καί τήν πολιτική της ἀπ' τή μιά καί τῆς

ἄδολης καί εἰλικρινῆς προσήλωσης στή Σοβιετική Ἕνωση, μπο-
ροῦμε καί τό ἐφαρμόζουμε, ὅπως χρειάζεται, χωρίς ν' ἀφήνου-
με νά μᾶς παρασέρνουν παχιά λόγια καί ἐπίπλαστες χειρονο-
μίες, τότε πολιτικά ἐξουδετερώνουμε β α σ ι κ ά τίς διαβρωτικές,
διασπαστικές, ὑπονομευτικές προσπάθειες τοῦ Πιουριφόι, τοῦ
Τσάρλς Πίκ, τοῦ Γούικαμ ἐνάντιά μας. Ὅταν τόν ἐχθρό πού
μᾶς κάνει τό «φίλο» τόν ὑποχρεώνουμε οὐσιαστικά νά παίρνει
μέρος καί νά συμβάλλει στόν ἀντιαμερικάνικο καί ἀντιιμπε-
ριαλιστικό ἀγώνα, γιατί μόνο ἔτσι θά μπορεῖ νά κρατηθεῖ στό
ρόλο τοῦ φίλου, τότε οὐσιαστικά σάν ἐχθρό τόν ἐξουδετερώνου-
με. Ὅταν δίπλα σ' αὐτό ξεκαθαρίζουμε, ὅτι πρέπει νά παίρνει
καί ξεκάθαρη θέση ἐνάντια καί στόν ἀνοιχτό ἰμπεριαλιστικό πρά-
χτορα Τίτο, τότε μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι τό κριτήριο αὐτό εἶ-
ναι πραγματικά, γιά τίς σημερινές συνθῆκες, ἀλάνθαστο. Βέβαια,
δέν πρέπει οὔτε λεφτό νά ξεχνᾶμε ὅτι ὁ ἐχθρός γιά τήν πιό
διορατική-μακρόσκοπη προσπάθειά του μᾶς στέλνει καί τέτιους
πράχτορες ἤ ἐξαγοράζει προβοκάτορες, πού, γιά νά τρυπώσουν
στίς γραμμές μας, στήν παράνομη ὀργάνωσή μας καί γιά νά
κάνουν «πιό καλά» τή δουλιά τους, ἐμφανίζονται καί σάν οἱ
πιό ἀδιάλλαχτοι καί συνεπεῖς ἀντιαμερικάνοι, σάν βέροι «κομ-
μουνιστές», «φίλοι» ἀκραιφνεῖς τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης κλπ.
Ἐδῶ πρέπει νάχουμε ὑπόψη μας, ὅτι ἡ τέτια προσπάθεια τῆς
ἀμερικανοκρατίας, τῆς ἀσφάλειας, τοῦ Γούικαμ, τοῦ ΓΕΕΑ, τοῦ
ΓΕΣ κλπ. στρέφεται κυρίως πρός τήν κατεύθυνση τῆς παρά-
νομης ὀργάνωσης. Αὐτοῦ θέλουν νά τρυπώσουν. Καί τούς ἀν-
θρώπους πού μᾶς στέλνουν ἤ πού χρησιμοποιοῦν γιά τή δου-
λιά αὐτή τούς δασκαλεύουν νά τά κάνουν ὅλα καί νά τά «ὑπο-
στοῦν» ὅλα γιά νά πετύχουν τό σκοπό τους. Μά καί ἐδῶ ὅταν
ἐφαρμόζουμε τήν αὐστηρή ἀποκέντρωση στήν κομματική δου-
λιά, τόν ἐξονυχιστικό ἔλεγχο γιά τή δουλιά καί τήν ἀπόδοση
τοῦ κάθε παράνομου στελέχους, τήν παρακολούθηση τῆς πολι-
τικῆς του ἐπίδοσης, ὅταν, δηλαδή, ἀνταποκρινόμαστε στίς ἀπαι-
τήσεις τῆς συνωμοτικῆς δουλιᾶς, τότε β α σ ι κ ά ἐξουδετερώνου-
με τίς προσπάθειες τοῦ ἐχθροῦ καί πρός αὐτή τήν κατεύθυνση.
Καί δῶ, ὅταν ἡ δουλιά μας εἶναι συνωμοτικά σωστά στημένη
καί ἀγρυπνοῦμε ἐπαναστατικά καί ὁ βαλτός καί ὁ σπιοῦνος,

γιά νά μπορεῖ νά σταθεῖ, θά πρέπει νά ἀποδίδει στή δουλιά περισσότερο ἀπ' τίς ζημιές πού θά μπορεῖ νά κάνει. Γιατί, ὅταν ὁ παράνομος μηχανισμός καί ἡ παράνομη δουλιά εἶναι γερά, σωστά ὀργανωμένα, τή ζημιά πού θά κάνει ὁ βαλτές θά τήν ἐπισημάνουμε γρήγορα καί θά μποροῦμε ἔγκαιρα νά τήν ἐξουδετερώσουμε.

Τό συμπέρασμά μας πρέπει νἆναι: σιδερένια καί ἀπαραβίαστη ἀπαίτηση ἀπ' τό κάθε στέλεχός μας σήμερα εἶναι νά κατέχει, νά ἀφομοιώνει καί νά ἐφαρμόζει δημιουργικά, στίς συγκεκριμένες συνθῆκες τῆς δουλιᾶς του, τά διδάγματα, τήν πείρα, τούς νόμους καί τούς κανόνες τῆς μπολσεβίκικης συνωμοτικότητας καί τῆς ἐπαναστατικῆς ἐπαγρύπνησης. Χωρίς αὐτά δέν ὑπάρχει ἐπιτυχία στή δουλιά, δέ μπορεῖ νά σταθεῖ γερά καί ν' ἀποδόσει θετικά, ὄχι τό στέλεχος καί ὁ καθοδηγητής, μά οὔτε τό ἁπλό μέλος μας, ὁ κάθε ξεκομμένος κομμουνιστής, ὁ λαϊκός ἀγωνιστής. Ἔχοντας καί αὐτή τήν ἐξόπλιση ὁ καθοδηγητής, τό στέλεχος, τό μέλος μας ἀνταποκρίνεται στή δουλιά του, ἀντιπαλαίβει ἀποτελεσματικά τούς ἐχθρούς, τούς χαλνᾶ τά σχέδια, ἐκπληρώνει τήν ἀποστολή του, προωθεῖ τή λαϊκή ὑπόθεση, ἀναπτύσσει τό λαϊκό κίνημα.

Μιά ἄλλη μπολσεβίκικη *ἀρετή*, πού πρέπει νά χαρακτηρίζει τό στέλεχός μας, εἶναι ὅτι στή δουλιά του καί στήν καθοδηγητική του ἐπίδοση ἐπιβάλλεται νά ἐξασφαλίζει ταυτότητα καί σύμπτωση λόγων καί ἔργων. Πρέπει, δηλαδή, πρῶτο, νά μετρᾶ τά λόγια του, νά μήν τά ρίχνει στόν ἀέρα, νά τά ζυγίζει ἔτσι, πού ν' ἀνταποκρίνονται πρός τήν πραγματικότητα, τό συμφέρον τοῦ κινήματος, τοῦ λαοῦ. Καί δεύτερο, ἀφοῦ τόν πεῖ τό λόγο του πρέπει τά ἔργα του, οἱ πράξεις του ν' ἀνταποκρίνονται στό λόγο πού εἶπε. Σέ μᾶς, στό κόμμα μας δέ χωρᾶ ἡ ἀρχή: ἄλλα λές καί ἄλλα κάνεις. Δέ χωρᾶ οὔτε ἡ ἀρχή: πολλά λέω λίγα κάνω. Αὐτά τά τερτίπια εἶναι ξένα, ἐχθρικά, δέν ἔχουν σχέση μέ μᾶς, δέν πρέπει νά ὑπάρχουν σέ μᾶς, δέν πρέπει σέ μᾶς νά βρίσκουν χῶμα νά φυτρώσουν, πρέπει νά τά κυνηγᾶμε, νά τά ξεριζώνουμε, νά τά ἐξοντώνουμε. Αὐτά εἶναι «ἀρχές» γνωστές στήν πολιτική, ἀστοτσιφλικάδικη καί ἀμερικανόδουλη, πράξη, σάν ψευτιά, ἀπάτη, καλπιά καί δημαγωγία.

Ἡ δική μας ἀρχή εἶναι ἀντίθετη, ὁλότελα ἄλλη. Ἡ δική μας ἀρχή εἶναι: ὅσα λέω τόσα φτιάνω. Φτιάνω περισσότερα ἀπ' ὅσα λέω. Ἀνάμεσα στά λόγια καί στά ἔργα δέν ὑπάρχει χάσμα, διάσταση, διαφορά. Τό κομματικό στέλεχος καί ἡ καθοδήγηση, πού δέν ἐφαρμόζουν, πού δέν κρατοῦν τή δική μας αὐτή ἀρχή, ἀργά εἴτε γρήγορα θά χρεωκοπήσουν, θά ξεπέσουν, θ' ἀποτύχουν.

Τό ζήτημα αὐτό ἔχει καί μιά ἄλλη πιό οὐσιαστική πλευρά. Δέ φτάνει νά λές μιά κουβέντα, νά δίνεις μιά ὑπόσχεση, νά παίρνεις μιά σωστή ἀπόφαση. Αὐτό εἶναι τό σχετικά πιό εὔκολο. Τό πιό δύσκολο καί τό πιό οὐσιαστικό εἶναι νά μπορεῖς νά ἐξασφαλίζεις τήν ἔγκαιρη, σωστή, πλέρια ἐφαρμογή τῆς ἀπόφασης πού παίρνεται. Γιά τό ζήτημα αὐτό, τόν ἔλεγχο τῆς ἐκτέλεσης τῶν ἀποφάσεων, ἔχουμε πάρει πολλές ἀποφάσεις ὥς τά σήμερα. Ὅμως τ' ἀποτελέσματα εἶναι λιγοστά καί διόλου ἱκανοποιητικά. Πᾶμε ἐδῶ σάν τόν κάβουρα. Ἡ κατάσταση πρέπει ν' ἀλλάξει ριζικά. Καί στόν τομέα αὐτόν πρέπει νά πετύχουμε στροφή. Πρέπει ν' ἀνοίξουμε μέτωπο ἐνάντια σέ κάθε φορμαλισμό, τυπικότητα στήν κομματική δουλιά. Νά παίρνουμε, δηλαδή, μιά ἀπόφαση, καί ὕστερα τυπικά, ξώπετσα, ἐπιφανειακά νά ἀντιμετωπίζουμε τή συνέχεια: τί ἔγινε μέ τήν ἀπόφαση, ποιά ἡ τύχη τῆς κομματικῆς ὁδηγίας, ποιό τό ἀποτέλεσμα, ποιά τά θετικά καί ποιά τ' ἀρνητικά ἀπ' τήν ἐφαρμογή τῆς ἀπόφασης ἤ τῆς ὁδηγίας σ' ὅλη τήν πορεία τῆς πραγματοποίησής της ἀπ' τήν ἀρχή ὥς τό τέλος; Ὁ φορμαλισμός αὐτός στήν κομματική δουλιά, τό ἄλλα νά λές καί ἄλλα νά κάνεις, τό νά παίρνεις μιά ἀπόφαση τυπικά καί μετά νά τήν ἐγκαταλείπεις, νά μή φροντίζεις γιά τήν ἔγκαιρη, σωστή, ὁλοκληρωτική ἐφαρμογή της, εἶναι μιά ἀπ' τίς πιό ἔντονες καί χαρακτηριστικές ἐκδηλώσεις τοῦ πρακτικοῦ ὀπορτουνισμοῦ, τοῦ σοβαροῦ, τοῦ βασικοῦ αὐτοῦ ἐχθροῦ στήν κομματική δουλιά καί πράξη. Γιά νά προχωρήσουμε πιό καλά στόν τομέα αὐτόν ἀποφασίσαμε καί τοῦτο δῶ: Στό σύστημα τῆς ὀργάνωσης τῆς κομματικῆς δουλιᾶς, εἰδικά γιά τόν ἔλεγχο τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἀποφάσεων τῆς κεντρικῆς μας καθοδήγησης, σ' ὅλη τήν κλίμακα τῆς κομματικῆς διάρθρωσης, δημιουργοῦμε ὄργανο κομματικοῦ ἐλέγχου. Τό

ὄργανο αὐτό θά ὑπάγεται στή δικαιοδοσία τοῦ Ὀργανωτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ καί γιά προορισμό θάχει ἀπ' τήν πλευρά του καί, φυσικά, δίχως ἀπαράδεχτο παρεμβατισμό καί ὑπέρβαση ἐξουσίας, νά ἐλέγχει τήν πορεία τῆς οὐσιαστικῆς καί ἔγκαιρης ἐκτέλεσης τῶν ἀποφάσεων τῆς ΚΕ καί τοῦ ΠΓ ἀπ' τά πάνω ὥς τά κάτω. Τό βασικό ἐδῶ, αὐτό πού θά κρίνει καί τήν ἐπιτυχία, θἆναι νά βροῦμε καί νά τοποθετήσουμε στή δουλιά αὐτή τούς κατάλληλους ἀνθρώπους. Γιατί ἡ ἀποστολή τοῦ ὀργάνου αὐτοῦ δέ θἆναι μόνο οὔτε καί τόσο, νά ἐλέγχει τήν ἐκτέλεση μιᾶς ἀπόφασης, ὅ σ ο νά μπάσει, νά μεταφυτέψει νά ἐ μ φ υ τ έ ψ ε ι, τό τέτιο μπολσεβίκικο στύλ, τρόπο στή δουλιά, σ' ὅλη τήν κλίμακα τῆς κομματικῆς συγκρότησης, νά διαπαιδαγωγήσει γόνιμα, θετικά, δημιουργικά—ὄχι γραφειοκρατικά, αὐταρχικά—τά στελέχη μας στό στύλ αὐτό τῆς δουλιᾶς, νά τά βοηθήσει ν' ἀποχτήσουν τή μπολσεβίκικη αὐτή ἀρετή. Ὁ πιό γόνιμος καί ἀποτελεσματικός τρόπος καταπολέμησης τῆς γραφειοκρατίας στήν κομματική δουλιά εἶναι νά ἐξασφαλίσουμε τόν ἔγκαιρο καί ἀποτελεσματικό ἔλεγχο γιά τήν ὥς τό τέλος, οὐσιαστική (ὄχι τυπική-φορμαλιστική) ἐφαρμογή τῶν ἀποφάσεων, πού παίρνονται. Τό σχέδιο ἀπόφασης μᾶς λέει: «Στέλεχος καί καθοδηγητής πού δέν ἐξασφαλίζουν καί τόν ἔλεγχο γιά τήν ἔγκαιρη, σωστή καί ὥς τό τέλος παρακολούθηση τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἀποφάσεών μας θά θεωρεῖται ὅτι δέν ἀνταποκρίνεται στή δουλιά καί στόν προορισμό του. Τό κόμμα πρέπει νά συγκεντρώσει μαζικά πυρά ἐνάντια στίς γραφειοκρατικές, πρόχειρες καί ἀνεύθυνες ἐκδηλώσεις στόν τομέα αὐτόν. Ἡ ἀπόφαση πού παίρνεται πρέπει νά ἐκτελεῖται. Αὐτό εἶναι ἀπαραβίαστος κομματικός νόμος». Τέτιο στύλ στή δουλιά, τέτια στελέχη κ α ί μ' αὐτή τήν ἀρετή μας χρειάζονται. Τό κόμμα μας ἔχει τή δύναμη νά πετύχει στό δύσκολο, μά ζωτικά ἀναγκαῖο καί ἀπαραίτητο αὐτό ἔργο.

Ἡ σωστή κομματική ἀγωγή γιά τά στελέχη καί τά μέλη μας ἀπαιτεῖ ν' ἀναπτύσσουμε στίς γραμμές μας ὅλο καί πιό πλατιά καί πιό βαθιά τό ὅπλο τῆς κριτικῆς καί αὐτοκριτικῆς. Γιά τά στελέχη μας πρέπει νἆναι ξένο τό πνεῦμα τῆς αὐτοϊκανοποίησης, τό αἴσθημα τῆς ἱκανοποίησης καί τῆς ἐφησύχασης γιά τό ἀποτέλεσμα πού πετύχαμε. Βέβαια ἐμεῖς δέν κρύβουμε τήν πρόοδο καί τίς ἐπιτυχίες πού ἔχουμε. Τό πνεῦμα τῆς γκρίνιας καί τῆς μουρμούρας μᾶς εἶναι ξένο. Μά τό στέλεχός μας πρέπει νά μάθει κριτικά νά βλέπει, νά μελετᾶ, νά ἐξετάζει καί τό πιό καλό ἀποτέλεσμα. Πρέπει νά ξέρει, γιατί αὐτή εἶναι ἡ πραγματικότητα, ὅτι καί τό πιό καλό ἀποτέλεσμα θά μποροῦσε νἆναι καλύτερο, πιό καρποφόρο. Ὅτι καί στήν πιό καλή δουλιά πολλές μικρές ἤ μεγάλες λεπτομέρειες θά μποροῦσαν νά γίνουν καλύτερα. Καί πολύ περισσότερο θά πρέπει νά ξέρει, ὅτι αὐτό, πού γιά σήμερα εἶναι καλό καί ἱκανοποιητικό, αὔριο γίνεται ἐλλειπές καί ἐλαττωματικό, ὅτι ἡ ἱκανοποίηση μέ τό ἀποτέλεσμα, πού πετύχαμε καί ἡ ἐπανάπαψη πάνω σ' αὐτό, εἶναι πράματα ξένα πρός τό μπολσεβικισμό, γιατί στέκουν ἐμπόδιο στό παραπέρα βάδισμα, πρόοδο. Αὐτό, πού πετύχαμε πρέπει νά τό χαιρόμαστε καί νά μᾶς ἱκανοποιεῖ, μά ταυτόχρονα νά μήν ξεχνᾶμε ὅτι θά μπορούσαμε νά τό κάνουμε καλύτερα καί ὅτι θά πρέπει νά στηριχτοῦμε σ' αὐτό, ὄχι γιά νά ἀποκοιμηθοῦμε, μά σάν βάση καί ἀφετηρία γιά παραπέρα πιό γρήγορη, πιό μεγάλη πρόοδο, ἐπιτυχία καί καλύτερη ἀπόδοση καί ποιότητα στή δουλιά.

Ἡ ὀργανωτική ἀφομοίωση τῆς ζωντανῆς γιά τό κόμμα ἀρχῆς τῆς γόνιμης κριτικῆς ἐξέτασης τῆς καθημερινῆς γενικῆς καί μερικῆς δουλιᾶς μας καί πρός τά κάτω καί πρός τά πάνω, ἡ ἱκανότητα αὐτοκριτικά νά βλέπουμε τή δουλιά μας, τίς ἐλλείψεις, τά λάθη μας καί νά μποροῦμε ἀνοιχτά νά τά λέμε, γιατί μόνο ἔτσι θά μποροῦμε ἔγκαιρα καί σωστά νά τά διορθώνουμε, ἡ συνήθεια κάθε μέρα νά συνοψίζουμε κριτικά καί αὐτοκριτικά τή δουλιά πού κάνουμε, γιά νά μπορέσουμε αὔριο νά δουλέψουμε πιό καλά, μέ λιγότερα λάθη καί ἀδυναμίες, εἶναι μιά ἀκόμα μπολσεβίκικη ἀρετή, ἀπαραίτητη γιά τά στελέχη, τούς καθοδηγητές, τά μέλη μας.

Ἡ ἀντίληψη ὅτι ἡ ἀνοιχτή κριτική καί αὐτοκριτική μειώνουν τά στελέχη καί ἀδυνατίζουν τό κόμμα εἶναι ἀντίληψη μικροαστική, ἀντικομματική, βλαβερή γιά τό κόμμα. Ἡ ἀπόκρυψη καί κατά συνέπεια ἡ μή διόρθωση τῶν λαθῶν, δηλητηριάζει σάν τήν πληγή μόλυνσης, πού δέν καυτηριάζεται καί δέν γιατρεύεται ἔγκαιρα, τό γερό σῶμα τοῦ κόμματος, τό ἀδυνατίζει κι ἀπ' αὐτό κερδίζει μόνον ὁ ἐχθρός.

Ἡ γερή, ἀνοιχτή κριτική καί αὐτοκριτική, σά ζωογόνος ἀέρας καθαρίζει τό κόμμα, τό βοηθᾶ νά ξεπεράσει τίς ἀδυναμίες του, νά διορθώσει τά λάθη, νά γίνει πιό γερό, νά κερδίσει ἔτσι πιό πολύ τήν ἐμπιστοσύνη τῶν μαζῶν καί νά δεθεῖ πιό γερά μ' αὐτές.

Τό νά κρύβεις τίς ἀδυναμίες σου εἶναι μικροαστικό «προτέρημα». Τό νά λές ἔγκαιρα καί ἀνοιχτά καί νά διορθώσεις γρήγορα τά λάθη εἶναι ὑγιής κομματική ἰδιότητα πού ἐξυψώνει τό στέλεχος καί τό δένει πιό γερά καί στενά μέ τίς μάζες.

Τή μπολσεβίκικη αὐτή ἀρετή τῆς κριτικῆς καί αὐτοκριτικῆς πρέπει νά τήν ἀναπτύσσουμε ἀδιάκοπα στό κόμμα, στά μέλη, στά στελέχη μας. Αὐτό ἀφορᾶ καί μᾶς τά μέλη τῆς ΚΕ καί τῆς ΚΕΕ. Ἐδῶ μέσα κάναμε πολύ λίγη κριτική στό ΠΓ γιά τή δουλιά του. Δέν πρέπει νά μᾶς ἀρέσει ὅταν ἀκοῦμε νά λένε: «Τό ΠΓ χειρίστηκε καλά ὅλα τά ζητήματα. Συμφωνῶ ἀπόλυτα μέ τήν εἰσήγηση καί τό σχέδιο ἀπόφασης». Αὐτές εἶναι φορμαλισμός. Τυπικά, ἐπιφανειακά κάνουμε μέ τόν τρόπο αὐτό τή δουλιά μας. Γιατί σ' ὅλα αὐτά πού ἐγκρίνονται «ἀπόλυτα» καί στή δουλιά τοῦ ΠΓ καί στήν εἰσήγηση καί στό σχέδιο ἀπόφασης—πού βασικά καί στέρεα στέκονται βέβαια πάνω στή γραμμή μας—θά μποροῦσε κανένας πολλά νά διορθώσει καί νά συμπληρώσει. Ἔτσι μόνο γίνεται πιό κολλεχτιβίστικη προσπάθεια, δημιουργεῖται πιό σωστή γραμμή, ἐξασφαλίζεται πιό καλή καθοδήγηση. Ἡ τέτια κριτική καί δημιουργική συνεισφορά εἶναι *ὑποχρέωση* γιά τό κάθε μέλος—ταχτικό καί ἀναπληρωματικό—τῆς ΚΕ, γιά τό κάθε μέλος τῆς ΚΕΕ. Ὅπως δείχνουν καί οἱ ἐργασίες τῆς ὁλομέλειάς μας σ' αὐτό ὑστεροῦμε. Καί ὅμως ἐμεῖς πρέπει καί δῶ νά δόσουμε τό καλό παράδειγμα σ' ὅλο τό κόμμα. Χωρίς αὐτό, δέν ὑπάρχει σωστή συναίσθηση τοῦ καθήκοντος καί τῶν ὑποχρεώσεών μας. Χωρίς τήν τέτια κριτική, δημιουργική συζήτηση, δέν ἀποδίδουμε κάθε φορά αὐτό πού μποροῦμε καί πού πρέπει.

Ἡ κολλεχτιβιστικότητα στήν κομματική δουλιά εἶναι ἕνας ἀκόμα τομέας πού πρέπει νά προσέξουμε καί ν' ἀναπτύξουμε. Φυσικά γιά τά στελέχη καί τίς ὀργανώσεις, πού δουλεύουν στίς συνθῆκες τῆς παρανομίας, αὐτό δέ μπορεῖ νά ἐξασφαλίζεται μέ

τή μορφή τῶν κοινῶν συνεδριάσεων καί συσκέψεων, εἴτε μέ μακρόχρονες καί πολυπρόσωπες συνεργασίες. Ὁ καλός ὅμως καθοδηγητής καί αὐτοῦ βρίσκει τούς τρόπους νά ἐξασφαλίζει, ἄς εἶναι καί ὑπό περιορισμένη μορφή, τή συμμετοχή τοῦ ἀχτίφ καί τῆς βάσης στή συζήτηση καί γόνιμη κριτική ἐξέταση τῆς δουλιᾶς καί τῶν καθηκόντων. Ἐκεῖ, ὅμως, ὅπου ζοῦμε καί δουλεύουμε λεύτερα, ἡ κολλεχτιβιστικότητα τῆς δουλιᾶς, μέ τό τράβηγμα στή μελέτη καί συζήτηση τῶν προβλημάτων μας τοῦ ἀχτίφ καί τῆς βάσης, εἶναι βασικό συστατικό καί προϋπόθεση γιά τήν ἐσωκομματική δημοκρατία. Ἡ κολλεχτιβιστικότητα στή δουλιά μέ τή γόνιμη συζήτηση, τόν ἀλληλοέλεγχο, τήν κομματική κριτική πρός τά πάνω καί τά κάτω, μέ τήν αὐτοκριτική, εἶναι ζωντανό σχολειό ἀγωγῆς, δημιουργίας, διάπλασης, ἀνάδειξης καί προώθησης καινούργιων στελεχῶν καί δραστηριοποίησης τῆς βάσης. Τό καθοδηγητικό ἐκεῖνο στέλεχος, πού δέν ἐξασφαλίζει τήν κολλεχτιβιστικότητα στή δουλιά, πού δέν τραβᾶ στή δουλιά, στή συζήτηση τό ἀχτίφ καί τή βάση, πού δέν ἀξιοποιεῖ ἔτσι τίς ἱκανότητες καί τά προσόντα τῶν στελεχῶν καί τῶν μελῶν μας, πού δέν ἀναδείχνει μέσα στή δουλιά καί δέ δημιουργεῖ νέα στελέχη, τό καθοδηγητικό αὐτό στέλεχος δέν ἐκπληρώνει ἄξια τόν προορισμό του καί θάχει μεγάλα ἤ μικρά κενά, λάθη, ἀποτυχίες. Ἡ κολλεχτιβιστικότητα στή δουλιά, πού ἀνάμεσα στ' ἄλλα σημαίνει χτύπημα τῆς αὐταρχικότητας, τοῦ ἐτσιθελισμοῦ, τῆς αὐθαιρεσίας καί τῆς ἐπιβολῆς ἀπ' τά πάνω, τῆς μονοπώλησης καί τῆς συγκέντρωσης τῆς δουλιᾶς ἀπό ἕναν ἤ λίγους, εἶναι μιά ἄλλη μπολσεβίκικη ἀρετή, πού πρέπει νά καλλιεργοῦμε καί ν' ἀναπτύσσουμε, νά ἐμφυτεύουμε στό κόμμα, στά μέλη, στά στελέχη μας.

Πιό πάνω ἔγινε λόγος γιά μερικές κομματικές ἰδιότητες, πού πρέπει συστηματικά, ἐπίμονα νά τίς καλλιεργοῦμε, νά τίς ἀναπτύσσουμε στά μέλη καί στά στελέχη μας. Φυσικά δέν εἶναι μόνο αὐτά. Οὔτε εἶναι μόνο αὐτές οἱ κομματικές ἀρετές, πού πρέπει νά τίς φροντίζουμε, στά μέλη καί στά στελέχη μας. Ὅλα τά πιό πάνω εἶναι ἕνα μέρος μόνο—οὐσιαστικό καί ἀπαραίτητο—ἀπ' αὐτά, πού πρέπει τό κόμμα, ἡ κομματική ἀγωγή νά δίνει καί ν' ἀναπτύσσει στά στελέχη καί στά μέλη μας. Βέβαια

τό βασικό σχολειό εἶναι ἡ δουλιά καί πρῶτ' ἀπ' ὅλα, γιά τό ΚΚΕ, ἡ δύσκολη, ἡ σκληρή δουλιά τῆς παρανομίας. Παράλληλα πρέπει ἐξαντλητικά νά χρησιμοποιοῦμε ὅλες τίς δυνατότητες, πού σήμερα διαθέτουμε, γιά ν' ἀναπτύσσουμε τή θεωρητική κατάρτιση τῶν μελῶν καί στελεχῶν μας, γιά ν' ἀνεβάζουμε τό ἰδεολογικοπολιτικό ἐπίπεδο. Ἀπ' τήν ἄποψη τῶν βιβλίων καί μεταφράσεων καί σχετικά μέ τίς εὐκολίες καί τά μέσα πού διαθέτουμε, ποτέ δέν εἴμασταν σέ καλύτερες συνθῆκες. Παρ' ὅλα ὅμως αὐτά βρισκόμαστε μόνο στά πρῶτα βήματα. Καί ἡ πρόταση, πού μπαίνει στήν ὁλομέλεια γιά ἔγκριση καί πού ἀναθέτει στό ΠΓ νά δουλέψει καί νά βάλει μπρός ἕνα πρόγραμμα κομματικῆς μόρφωσης σ' ὅλη τήν κλίμακα τῆς κομματικῆς διάρθρωσης, θάρθει νά συμπληρώσει ἕνα οὐσιαστικό κενό καί νά βοηθήσει πολύ, ἄν, φυσικά, τό πρόγραμμα αὐτό ἑτοιμαστεῖ καί ἐφαρμοστεῖ καλά.

Ὅπως εἰπώθηκε καί πιό πάνω, μέσα στίς δυσκολίες καί στόν ἡρωισμό τοῦ ἔνοπλου ἀγώνα καί τῆς παράνομης δουλιᾶς, μέσα στίς φυλακές καί στίς ἐξορίες, ἀναδείχτηκαν ἑκατοντάδες καί χιλιάδες πολλά καινούργια στελέχη. Μέσα στό ΚΚΕ στά χρόνια αὐτά ἔγινε μιά σημαντική ἀνανέωση καί προώθηση στελεχῶν, μέ πολλά θετικά ἀγωνιστικά γνωρίσματα. Ὅπως καί γιά τά παλιά ἔτσι καί γιά τά καινούργια, ἡ ἐπιδίωξή μας πρέπει νά εἶναι ἡ ἀδιάκοπη βελτίωση, τό ἀνέβασμα, τό ἀτσάλωμα.

Χρειαζόμαστε στελέχη, πού νά κατέχουν τά βασικά στοιχεῖα τῆς θεωρίας μας, νά ξέρουν τούς νόμους, πού καθορίζουν τήν κοινωνική ἐξέλιξη καί τίς κοινωνικές μεταβολές. Στελέχη πού νά κατέχουν σωστά, ζωντανά τήν πολιτική τοῦ ΚΚΕ, πού νά μποροῦν νά τήν ἐφαρμόζουν δημιουργικά στίς συνθῆκες τῆς δουλιᾶς τους. Στελέχη πού νά ἔχουν ἀφομοιώσει τή λενινιστική-σταλινική διδασκαλία γιά τό νέου τύπου προλεταριακό-ἐπαναστατικό κόμμα, τό μπολσεβίκικου τύπου κόμμα καί πού νά μποροῦν, νά ξέρουν νά χτίζουν τό κόμμα αὐτό στίς δικές μας συγκεκριμμένες συνθῆκες. Χρειαζόμαστε στελέχη, πού νά κατέχουν τά βασικά στοιχεῖα ἀπ' αὐτό πού λέμε μπολσεβίκικη τέχνη καθοδήγησης, νά μποροῦν δηλαδή, ἀφομοιώνοντας τίς προγραμματικές κατευθύνσεις καί τή στρατηγική καί ταχτική τοῦ ΚΚΕ,

γρήγορα καί σωστά νά κατατοπίζονται στήν κατάσταση καί τά προβλήματά της, νά σφυγμομετροῦν τήν κατάσταση καί ν' ἀναλύουν τό δοσμένο κάθε φορά συσχετισμό στίς ταξικές δυνάμεις, καθαρά νά διαγράφουν τή γραμμή πορείας, σωστά νά προσανατολίζουν τό κόμμα, νά ὀργανώνουν σωστά τήν κομματική δουλιά καί σέ ἀδιάρηχτη σύνδεση μέ τίς μάζες, σωστά νά τίς καθοδηγοῦν στούς μικρούς καί μεγάλους ἀγῶνες γιά τό ψωμί, τήν ἐξουσία, τό σοσιαλισμό. Χρειαζόμαστε τέλος στελέχη μέ ἀκέραιο κομματικό χαρακτήρα, μέ ἄτρωτη τήν κομματικότητα, πού νἄναι ἀμείλιχτα καί ἀνειρήνευτα ἐνάντια σ' ὅλους τούς ἐχθρούς τοῦ κόμματος. Ἔχουμε ἀνάγκη ἀπό ψύχραιμους ἀγωνιστές, πού τά βγάζουν πέρα μ' ὅλες τίς δυσκολίες, ὅσο μεγάλες κι ἄν εἶναι, ἀξεπέραστους μαστόρους στήν παράνομη δουλιά μέ ἀκοίμητο τό μάτι τῆς ἐπαναστατικῆς ἐπαγρύπνησης. Θέλουμε παλικάρια, κουκουέδες, ἀτρόμητους ἐπαναστατικούς ἡγέτες τοῦ ἀδούλωτου καί ἡρωικοῦ λαοῦ μας. Οἱ ἀπαιτήσεις, ὅπως βλέπουμε, εἶναι πολλές, σοβαρές, δύσκολες. Δέν τίς διατυπώνουμε ἐμεῖς αὐθαίρετα. Τίς προβάλλει ὁ ἀγώνας. Καί σ' ἕνα τέτιο ἀγώνα, μέ τέτιο ἐχθρό, πού τά χρησιμοποιεῖ ὅλα καί δέ διστάζει μπροστά σέ τίποτα, μόνο, ὅταν ἀνταποκρινόμαστε σ' αὐτές τίς ἀπαιτήσεις, θά μπορέσουμε νά τά βγάλουμε πέρα, νά τόν ἀντιπαλαίψουμε ἀποτελεσματικά καί νά τόν νικήσουμε.

Οἱ ἀπαιτήσεις αὐτές προβάλλονται σέ ἀγωνιστές πού γκρεμίζουν τήν παλιά, τήν ἀστοτσιφλικάδικη κι ἀμερικανοκρατούμενη Ἑλλάδα, γιά νά χτίσουν μιά καινούργια, λεύτερη, λαοκρατούμενη, σοσιαλιστική. Προβάλλοντας τέτιες ἀπαιτήσεις, γιά πρότυπό μας ἔχουμε αὐτό πού λέμε μπολσεβίκος. Γιατί μόνο μπολσεβίκοι μποροῦν σέ τέτιον ἀγώνα νά καταχτήσουν τή νίκη!

5. Μερικά ἄλλα ζητήματα

Γιά τό ἰδεολογικό μας μέτωπο. Τό κόμμα μας στά τελευταῖα δυό χρόνια ἄρχισε μιά σοβαρή δουλιά γιά τή μετάφραση καί τήν ἔκδοση τῶν κλασικῶν τοῦ μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ. Μέ τίς προτάσεις πού γίνονται στήν ὁλομέλειά μας στό

τό βασικό σχολειό είναι ἡ δουλιά καί πρῶτ' ἀπ' ὅλα, γιά τό ΚΚΕ, ἡ δύσκολη, ἡ σκληρή δουλιά τῆς παρανομίας. Παράλληλα πρέπει ἐξαντλητικά νά χρησιμοποιοῦμε ὅλες τίς δυνατότητες, πού σήμερα διαθέτουμε, γιά ν' ἀναπτύσσουμε τή θεωρητική κατάρτιση τῶν μελῶν καί στελεχῶν μας, γιά ν' ἀνεβάζουμε τό ἰδεολογικοπολιτικό ἐπίπεδο. 'Απ' τήν ἄποψη τῶν βιβλίων καί μεταφράσεων καί σχετικά μέ τίς εὐκολίες καί τά μέσα πού διαθέτουμε, ποτέ δέν εἴμασταν σέ καλύτερες συνθῆκες. Παρ' ὅλα ὅμως αὐτά βρισκόμαστε μόνο στά πρῶτα βήματα. Καί ἡ πρόταση, πού μπαίνει στήν ὁλομέλεια γιά ἔγκριση καί πού ἀναθέτει στό ΠΓ νά δουλέψει καί νά βάλει μπρός ἕνα πρόγραμμα κομματικῆς μόρφωσης σ' ὅλη τήν κλίμακα τῆς κομματικῆς διάρθρωσης, θάρθει νά συμπληρώσει ἕνα οὐσιαστικό κενό καί νά βοηθήσει πολύ, ἄν, φυσικά, τό πρόγραμμα αὐτό ἑτοιμαστεῖ καί ἐφαρμοστεῖ καλά.

"Οπως εἰπώθηκε καί πιό πάνω, μέσα στίς δυσκολίες καί στόν ἡρωισμό τοῦ ἔνοπλου ἀγώνα καί τῆς παράνομης δουλιᾶς, μέσα στίς φυλακές καί στίς ἐξορίες, ἀναδείχτηκαν ἑκατοντάδες καί χιλιάδες πολλά καινούργια στελέχη. Μέσα στό ΚΚΕ στά χρόνια αὐτά ἔγινε μιά σημαντική ἀνανέωση καί προώθηση στελεχῶν, μέ πολλά θετικά ἀγωνιστικά γνωρίσματα. "Οπως καί γιά τά παλιά ἔτσι καί γιά τά καινούργια, ἡ ἐπιδίωξή μας πρέπει νά εἶναι ἡ ἀδιάκοπη βελτίωση, τό ἀνέβασμα, τό ἀτσάλωμα.

Χρειαζόμαστε στελέχη, πού νά κατέχουν τά βασικά στοιχεῖα τῆς θεωρίας μας, νά ξέρουν τούς νόμους, πού καθορίζουν τήν κοινωνική ἐξέλιξη καί τίς κοινωνικές μεταβολές. Στελέχη πού νά κατέχουν σωστά, ζωντανά τήν πολιτική τοῦ ΚΚΕ, πού νά μποροῦν νά τήν ἐφαρμόζουν δημιουργικά στίς συνθῆκες τῆς δουλιᾶς τους. Στελέχη πού νά ἔχουν ἀφομοιώσει τή λενινιστική-σταλινική διδασκαλία γιά τό νέου τύπου προλεταριακό-ἐπαναστατικό κόμμα, τό μπολσεβίκικου τύπου κόμμα καί πού νά μποροῦν, νά ξέρουν νά χτίζουν τό κόμμα αὐτό στίς δικές μας συγκεκριμμένες συνθῆκες. Χρειαζόμαστε στελέχη, πού νά κατέχουν τά βασικά στοιχεῖα ἀπ' αὐτό πού λέμε μπολσεβίκικη τέχνη καθοδήγησης, νά μποροῦν δηλαδή, ἀφομοιώνοντας τίς προγραμματικές κατευθύνσεις καί τή στρατηγική καί ταχτική τοῦ ΚΚΕ,

γρήγορα καί σωστά νά κατατοπίζονται στήν κατάσταση καί τά προβλήματά της, νά σφυγμομετροῦν τήν κατάσταση καί ν' ἀναλύουν τό δοσμένο κάθε φορά συσχετισμό στίς ταξικές δυνάμεις, καθαρά νά διαγράφουν τή γραμμή πορείας, σωστά νά προσανατολίζουν τό κόμμα, νά ὀργανώνουν σωστά τήν κομματική δουλιά καί σέ ἀδιάρρηχτη σύνδεση μέ τίς μάζες, σωστά νά τίς καθοδηγοῦν στούς μικρούς καί μεγάλους ἀγῶνες γιά τό ψωμί, τήν ἐξουσία, τό σοσιαλισμό. Χρειαζόμαστε τέλος στελέχη μέ ἀκέραιο κομματικό χαρακτήρα, μέ ἄτρωτη τήν κομματικότητα, πού νἆναι ἀμείλιχτα καί ἀνειρήνευτα ἐνάντια σ' ὅλους τούς ἐχθρούς τοῦ κόμματος. Ἔχουμε ἀνάγκη ἀπό ψύχραιμους ἀγωνιστές, πού τά βγάζουν πέρα μ' ὅλες τίς δυσκολίες, ὅσο μεγάλες κι ἄν εἶναι, ἀξεπέραστους μαστόρους στήν παράνομη δουλιά μέ ἀκοίμητο τό μάτι τῆς ἐπαναστατικῆς ἐπαγρύπνησης. Θέλουμε παλικάρια, κουκουέδες, ἀτρόμητους ἐπαναστατικούς ἡγέτες τοῦ ἀδούλωτου καί ἡρωικοῦ λαοῦ μας. Οἱ ἀπαιτήσεις, ὅπως βλέπουμε, εἶναι πολλές, σοβαρές, δύσκολες. Δέν τίς διατυπώνουμε ἐμεῖς αὐθαίρετα. Τίς προβάλλει ὁ ἀγώνας. Καί σ' ἕνα τέτιο ἀγώνα, μέ τέτιο ἐχθρό, πού τά χρησιμοποιεῖ ὅλα καί δέ διστάζει μπροστά σέ τίποτα, μόνο, ὅταν ἀνταποκρινόμαστε σ' αὐτές τίς ἀπαιτήσεις, θά μπορέσουμε νά τά βγάλουμε πέρα, νά τόν ἀντιπαλαίψουμε ἀποτελεσματικά καί νά τόν νικήσουμε.

Οἱ ἀπαιτήσεις αὐτές προβάλλονται σέ ἀγωνιστές πού γκρεμίζουν τήν παλιά, τήν ἀστοτσιφλικάδικη κι ἀμερικανοκρατούμενη Ἑλλάδα, γιά νά χτίσουν μιά καινούργια, λεύτερη, λαοκρατούμενη, σοσιαλιστική. Προβάλλοντας τέτιες ἀπαιτήσεις, γιά πρότυπό μας ἔχουμε αὐτό πού λέμε μπολσεβίκος. Γιατί μόνο μπολσεβίκοι μποροῦν σέ τέτιον ἀγώνα νά καταχτήσουν τή νίκη!

5. Μερικά ἄλλα ζητήματα

Γιά τό ἰδεολογικό μας μέτωπο. Τό κόμμα μας στά τελευταῖα δυό χρόνια ἄρχισε μιά σοβαρή δουλιά γιά τή μετάφραση καί τήν ἔκδοση τῶν κλασικῶν τοῦ μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ. Μέ τίς προτάσεις πού γίνονται στήν ὁλομέλειά μας στό

ζήτημα αὐτό ἡ δουλιά αὐτή θά συνεχιστεῖ καί θά ἀναπτυχθεῖ πιό τερο. Ἔτσι τό κίνημα καί τό κόμμα μας ἀποχτᾶ καινούργια ἐφόδια, γιά τήν παραπέρα μελέτη τοῦ μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ. Τό πρόβλημα ἐδῶ εἶναι νά ἀφομοιώσουμε καί νά ἀξιοποιήσουμε δημιουργικά τή θεωρία μας, νά φωτίσουμε καί νά ἐξηγήσουμε μ' αὐτή, τή δική μας πορεία καί τά ντόπια προβλήματα, νά ἐμπλουτίσουμε μέ τήν οὐσία της τή δική μας πράξη γιά νά τήν κάνουμε πιό ἀποτελεσματική, μέ πιό ἔντονη καί καθαρά διαγραμμένη στοχοπροσήλωση.

Τό κίνημά μας, ἰδιαίτερα στά τελευταῖα δέκα χρόνια, δημιούργησε καί ἀνάδειξε, ὅπως ξανατονίστηκε, πολλά καινούργια κατώτερα καί μεσαῖα στελέχη πού ἄξια φέραν στούς ὤμους τους τό βάρος τοῦ δύσκολου ἀγώνα. Ἄν ὅμως τά προσέξουμε ἀπό τήν πλευρά τῆς θεωρητικῆς κατάρτισής τους θά δοῦμε ὅτι τό ἰδεολογικό τους ἐπίπεδο ὑστερεῖ σοβαρά. Τά χαρακτηρίζει ἕνας μικρές ἤ μεγάλος πραχτικισμός.

«Ἡ θεωρία—μᾶς διδάσκει ὁ Στάλιν—ἄν εἶναι πραγματική θεωρία, δίνει στούς πραχτικούς τή δύναμη τοῦ προσανατολισμοῦ, τήν καθαρότητα τῆς προοπτικῆς, τήν πεποίθηση στή δουλιά, τήν πίστη στή νίκη τῆς ὑπόθεσής μας» (Στάλιν, 12ος τόμ., σελ. 142).

Ὥστε, τό πρόβλημα ἐδῶ εἶναι καθαρό: νά ἐξοπλίσουμε τούς πραχτικούς μας μέ τή θεωρία μας, ὁπότε ἡ ζωντανή ἑνότητα θεωρίας καί πράξης θά δεκαπλασιάσει τίς δυνατότητές τους.

Ἐξετάζοντας τό ζήτημα αὐτό, πρέπει νά σταθοῦμε σέ δυό πράματα.

Πρῶτο. Δέν πρέπει νά ξεχνᾶμε ὅτι, ἰδιαίτερα σέ στιγμές, πού, ὕστερα ἀπό μιά ἧττα καί ὑποχώρηση, τό κίνημα πρέπει νά πραγματοποιήσει ἕνα δύσκολο πέρασμα, νά ἀναπροσαρμόσει τή γραμμή του καί νά πραγματοποιήσει μιά ὁρισμένη ἀναδιάταξη, σέ μιά σειρά στελέχη καί ἀγωνιστές, καί σ' ὁρισμένα στρώματα στή βάση, ἀπό τά πιό προσκείμενα σέ μικροαστικές ἐπιδράσεις, παρουσιάζονται δυσκολίες ἀναπροσαρμογῆς, σημάδια ταλάντευσης, κούρασης, ἀποθάρρυνσης, λιποψυχίας, συνθηκολόγησης. Ὅταν τό κίνημα φουσκώνει, παίρνει καί τραβᾶ μαζί του πολύ πράμα. Ὅταν ἀποσύρεται ἀφήνει καί πολλά πού δέν μποροῦν νά συνακολουθήσουν καί ἀκουμπᾶνε στόν πάτο. Ἕνα εἶδος λούφας στήν πιό κακή ἔννοιά της. Ἐδῶ ὑπάρχουν καί καλοί ἀγωνιστές καί πολεμιστές, πού, ἀπό ἔλλειψη καί κενά στή θεωρητική τους κατάρτιση, δέν ἔχουν, ὅσο χρειάζεται, αὐτά πού ὁ Στάλιν λέει ὅτι τά δίνει ἡ πραγματική θεωρία: προσανατολισμό, προοπτική, πεποίθηση, πίστη. Καί ἔτσι, ἐπηρεάζονται πιό εὔκολα ἀπό ξένες ἐπιδράσεις. Ὅσο πιό πολύ καί πιό σωστά δώσουμε σ' αὐτούς τούς καλούς ἀγωνιστές αὐτό πού τούς λείπει, τόσο, πιό γρήγορα, θά τούς τραβήξουμε στό σωστό δρόμο καί τόσο πιό ἀποτελεσματικά θά ὑπερνικήσουμε καί τίς πρός τά πιό κάτω ταλαντεύσεις, γιατί ἡ μάζα ἐπηρεάζεται ἀπ' τήν κατάσταση, τίς μεταπτώσεις, τήν πίστη ἤ τίς ταλαντεύσεις τῶν στελεχῶν της, πού τά γνώρισε μπροστάρηδες στόν ἀγώνα, στόν πόλεμο.

Δίπλα σ' αὐτή τήν κατηγορία, ὑπάρχουν κι ἄλλοι, οἱ κουρασμένοι καί σαστισμένοι, οἱ μικροαστάκηδες πού παραπαίουν, οἱ ζαλισμένοι διανοουμενάκηδες. Ὅσο χάνουν ὅλοι αὐτοί τό ρυθμό τῆς ἱστορίας καί τῆς ἐπαναστατικῆς πάλης τῶν μαζῶν, τόσο, γιά νά μή δείχνουν ὅτι μένουν πίσω, προσπαθοῦν νά κρατοῦν καί νά φρενάρουν καί ὅλη τήν κίνηση στά μπρός. Ἀναμηρυκάζουν παλιά, ξεπερασμένα, χρεωκοπημένα καί πεταμένα. Προσπαθοῦν νά παρασύρουν καί ἄλλους. Γεννᾶν τόν ὀπορτουνισμό. Εἶναι φανερό ὅτι ὅσοι τους δέ μπορέσουν νά ξαναβροῦν τό ρυθμό τῆς ζωῆς καί νά πιάσουν τό ἴδιο βῆμα μέ τό κόμμα, τό κίνημα, τό λαό, θά πεταχτοῦν στό περιθώριο, στό χαντάκι δίπλα στή λεωφόρο ἤ θά περάσουν ἀπ' τήν ἄλλη μεριά. Ἐδῶ ἄλλη ἐκλογή δέν ὑπάρχει. Αὐτή τήν κατηγορία τό κόμμα τήν ἀντιμετωπίζει μέ τό θεωρητικό μαρξιστικό-λενινιστικό ἐξοπλισμό του, μέ τή σωστή πολιτική καί πράξη του, μέ τό ἀμείλιχτο ξεσκέπασμα καί τήν ἀνειρήνευτη καταπολέμηση. Ἔτσι τούς ξεσκεπάζουμε, τούς ἀπομονώνουμε καί τούς ἀπογυμνώνουμε καί ἀπ' ὅσους ἀπροσανατόλιστους πραχτικιστές θά μποροῦσαν νά παρασύρουν.

Σχετικά μέ τά πιό πάνω, πρέπει νά προσέξουμε καί τοῦτο τό φαινόμενο, πού ἐκδηλώνεται στούς πολιτικούς πρόσφυγές μας καί πού, ὅσο κι ἄν εἶναι σποραδικό καί μεμονωμένο, δέν

πρέπει νά τό ἀφήνουμε ἀπαρατήρητο. Ὑπάρχει μιά μικρή κατηγορία μελῶν μας, πού ἀκριβῶς γιατί ξέκοψαν, μέ τήν ὑποχώρηση, ἀπ' τήν ἔνοπλη πάλη καί γιατί στίς καινούργιες συνθῆκες δέ μπόρεσαν νά βροῦν καί νά ἐνταχθοῦν στό νέο ἀγωνιστικό ρυθμό, μέσα σέ διαφορετικές τώρα πιά συνθῆκες, καί σ' ἀντίθεση μέ τό λαό μας, τούς συντρόφους μας, πού παλαίβουν στήν παρανομία καί αὐτούς πού προπορεύονται στίς νέες συνθῆκες, σ' ἀντίθεση καί μέ τούς φυλακισμένους καί ἐξόριστούς μας, πού κρατοῦν σάν γίγαντες, ὑπάρχει μιά κατηγορία μικρή μελῶν μας, πού παρουσιάζουν φαινόμενα ἀποπροσανατολισμοῦ καί πολιτικῆς-κομματικῆς ἀποσύνθεσης. Ἡ πολιτική ἐξήγηση γιά τό φαινόμενο αὐτό εἶναι ὅτι ἀπό ἔλλειψη γεροῦ θεωρητικοῦ βάθρου χάσαν τά μπούσουλα. Ἄλλοι πάλι κουράστηκαν, τούς σώθηκε τό λάδι. Μή ξεχνᾶμε ὅτι, ὅταν οἱ συνθῆκες ἀλλάζουν, ἄν τό ἄτομο δέ μπορεῖ νά βρεῖ τόν καινούργιο παλμό, δέ μπορεῖ ν' ἀκολουθήσει. Αὐτός πού χτές ἦταν καλός, γίνεται ἔτσι γιά σήμερα ὄχι καλός, στραβός ἤ καί ἀντίθετος. Ἐδῶ τό χρέος μας εἶναι νά βοηθᾶμε τούς λίγους αὐτούς παραστρατημένους. Νά τούς φωτίζουμε, νά τούς ἐξοπλίζουμε γιά νά βλέπουν καλά καί νά προχωροῦν σωστά. Εἶναι λίγοι, μά καί γιά ἕναν ἀκόμα ἀξίζει νά κάνουμε ὅλα ὅσα μποροῦμε νά τόν ξανακερδίσουμε. Γι' αὐτούς πού πάθαν πολιτική-κομματική ἀποσύνθεση καί ξέκοψαν, γι' αὐτούς στό κόμμα θέση δέν ὑπάρχει.

Δεύτερο. Ἀναπτύσσοντας τή δουλιά καί τό θεωρητικό ἐξοπλισμό τῶν μελῶν καί στελεχῶν μας, πρέπει τήν κύρια προσοχή μας νά τή συγκεντρώσουμε στή δημιουργική ἀφομοίωση τοῦ μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ, ἔτσι πού νά πλουτίσουμε τό θεωρητικό μας ὁπλοστάσιο, νά βελτιώσουμε καί ἀκονίσουμε τά θεωρητικά μας ὅπλα γιά νά μποροῦμε σωστά νά φωτίζουμε καί νά ἐξηγᾶμε τά νεοελληνικά φαινόμενα καί προβλήματα, νά χαράζουμε σωστή γραμμή πορείας καί νά παλαίβουμε μέ τή μεγαλύτερη δυνατή ἀπόδοση γιά νά τήν κάνουμε μαζική δύναμη καί πράξη. Τό ζήτημα ἐδῶ εἶναι νά ἀφομοιώνουμε τήν οὐσία καί ὄχι τό γράμμα, νά κατακτᾶμε τήν «ψυχή» τοῦ μαρξισμοῦ λενινισμοῦ γιά νά μποροῦμε ζωντανά νά τήν ἐφαρμόζουμε στίς δικές μας συγκεκριμένες συνθῆκες. Νά βρίσκουμε τίς δικές μας

ἰδιομορφίες καί ἰδιορυθμίες, πράμα πού θά μᾶς ἐπιτρέπει νάχουμε μιά σωστή ἀντίληψη γιά τά δικά μας προβλήματα καί νά ἐμπλουτίζουμε ἔτσι καί νά γονιμοποιοῦμε, μέ τήν τέτια θεωρητική φώτιση, τήν πράξη μας καί νά τήν κάνουμε πιό ἐνεργητική καί τελεσφόρα. Τό ζήτημα εἶναι ν' ἀποφύγουμε τό δογματισμό καί τίς μηχανικότητες καί νά διαποτίσουμε τά στελέχη, τή γραμμή, τήν πράξη μας μέ τή δημιουργική διαλεχτική δύναμη τῆς θεωρίας μας.

«Ἄν ἡ ἐκμάθηση τοῦ κομμουνισμοῦ—διδάσκει ὁ Λένιν—συνίστατο μόνο στήν ἰδιοποίηση (ἀφομοίωση) αὐτοῦ πού διατυπώνεται στά κομμουνιστικά ἔργα, βιβλία, μπροσοῦρες, τότε πολύ εὔκολα θά μπορούσαμε νάχουμε κομμουνιστικούς πολύξερους εἴτε παινεψιάρηδες καί αὐτό ὅλο θά μᾶς ἔφερνε κακό καί ζημιά γιατί αὐτοί οἱ ἄνθρωποι, μαθαίνοντας καί διαβάζοντας αὐτό πού ἐκτίθεται στά κομμουνιστικά βιβλία καί μπροσοῦρες, θά ἀποδείχνονταν ὅτι δέν ξέρουν νά συνδέσουν ὅλες αὐτές τίς γνώσεις καί δέ θά μποροῦσαν νά δράσουν, ἔτσι ὅπως πραγματικά τό ἀπαιτεῖ ὁ κομμουνισμός» (Λένιν, τόμ. 31ος, σελ. 259-260).

Ὁ Λένιν λοιπόν, μᾶς διδάσκει, ὅτι, δέ φτάνει νά διαβάζεις μόνο τά βιβλία, μά πρέπει νά μάθεις νά συνδέσεις ἔτσι τίς γνώσεις αὐτές, ὥστε νά μπορεῖς νά δράσεις, ὅπως τό ζητᾶ ὁ κομμουνισμός, τό κόμμα.

Καί ὁ Στάλιν, αὐτό τόδαμε καί πιό πάνω, κρατοῦσε καί κρατᾶ πάντα ἀνοιχτό τό μέτωπο ἐνάντια στό δογματισμό. Ἡ ἴδια ἡ δράση, ἡ ἐπίδοση τοῦ Στάλιν, στή θεωρία καί στήν πράξη, στήν ἐπιστήμη, στή ζωή, στήν πολιτική, εἶναι μιά ἀδιάκοπη καταπολέμηση καί ἀνατροπή τοῦ δογματισμοῦ.

«Ὁ μαρξισμός σάν ἐπιστήμη—μᾶς διδάσκει ὁ Στάλιν—δέ μπορεῖ νά στέκει σ' ἕνα μέρος, ἀναπτύσσεται καί τελειοποιεῖται. Στήν ἀνάπτυξή του ὁ μαρξισμός δέ μπορεῖ νά μήν ἐμπλουτίζεται μέ τήν καινούργια πείρα, μέ τίς νέες γνώσεις, κατά συνέπεια, ξεχωριστές διατυπώσεις (φόρμουλες) καί συμπεράσματά του δέ μποροῦν νά μήν ἀλλάζουν μέ τό πέρασμα τοῦ χρόνου, δέ μποροῦν νά μήν ἀντικαθίστανται μέ νέες διατυπώσεις (φόρμουλες) καί συμπεράσματα, πού ν' ἀνταποκρίνονται στά καινούργια ἱστορικά καθήκοντα. Ὁ μαρξισμός δέν παραδέχεται ἀμετάβλητες διατυπώσεις (φόρμουλες) καί συμπεράσματα, πού εἶναι ὑποχρεωτικά γιά ὅλες τίς ἐποχές καί τούς καιρούς. Ὁ μαρξισμός εἶναι ἐχθρός σέ κάθε δογματισμό».

Ὅταν, λοιπόν, μαθαίνουμε, διδασκόμαστε, διαβάζουμε καί μελετᾶμε τό μαρξισμό-λενινισμό, τή θεωρία μας, δέν πρέπει νά ξεχνᾶμε αὐτά τά διδάγματα τοῦ Λένιν καί τοῦ Στάλιν, ἄν θέλουμε νά δημιουργοῦμε γερά, ζωντανά, νικηφόρα ὅπλα στήν πάλη μας γιά τή συντριβή τοῦ ἐχθροῦ.

Γιά τό ἀγροτικό ζήτημα καί τήν ἀγροτική πολιτική μας. Τό τελευταῖο διάστημα ἔχουμε μιά σειρά ἐκδηλώσεις πού δείχνουν θεωρητικό θόλωμα καί πραχτικό πελάγωμα στά προβλήματα πού ἀφοροῦν τό ἀγροτικό ζήτημα καί τή δουλιά μας στό χωριό. Φανερώνεται ἄγνοια ἤ παράκαμψη τοῦ ταξικοῦ διαφορισμοῦ μέ ὅλες τίς ἀρνητικές πολιτικές συνέπειες πού ἀπ' αὐτό μποροῦν νά προέλθουν. Ὑπάρχει σύγχυση γύρω ἀπό τούς γεωργικούς συνεταιρισμούς, τό ρόλο τους στίς σημερινές δικές μας συνθῆκες, τή σχέση τους μέ τίς ἐπιτροπές ἀγώνα στό χωριό. Παρασυρόμαστε ἀπ' τήν ἀστοτσιφλικάδικη ἀμερικανόπνευστη πολιτική τῶν «τιμῶν ἀσφάλειας» γιά ἀγροτικά προϊόντα καί προβάλλουμε ἀντιεπιστημονικά καί ἀνεδαφικά αἰτήματα γιά τιμές κόστους γιά τά προϊόντα αὐτά. Μπερδεμένες θέσεις παίρνουμε καμιά φορά καί ἀπέναντι στά ΤΕΑ καί ΜΕΑ, πού ἀποτελοῦνται, στή μεγάλη πλειοψηφία τους, ἀπό φτωχομεσαίους ἀγρότες, πού πρέπει νά τούς κερδίσουμε μέ τό μέρος μας, πού εἶναι δικιά μας ἐφεδρεία καί αὔριο θάρθουν μαζί μας, ἄν δουλεύουμε καλά, καί μέ τά ὅπλα τους μάλιστα.

Ὅλα αὐτά φανερώνουν σύγχυση καί πελάγωμα, ἄγνοια τῆς μαρξιστικῆς-λενινιστικῆς τοποθέτησης ἀπέναντι στό ἀγροτικό, χωριάτικο ζήτημα καί κατ' ἐπέχταση θολούρα στό σωστό φώτισμα τῶν προβλημάτων αὐτῶν στίς δικές μας συγκεκριμένες συνθῆκες. Ὅλα αὐτά δείχνουν σοβαρή ἐπίδραση τοῦ ἀγροτισμοῦ καί τῆς ἀστοτσιφλικάδικης ἰδεολογίας καί πολιτικῆς μέσα στίς γραμμές τίς δικές μας. Εἶναι φανερό ὅτι μέ τέτιες συγχύσεις καί θολοῦρες δέ θά μποροῦμε νά ἔχουμε σωστή θέση γιά τά καθημερινά ζητήματα τῆς ζωῆς καί τῆς πάλης στό χωριό. Αὐτό φαίνεται καί στό γεγονός ὅτι, γιά τή σημερινή περίοδο δέν ἔχουμε μελετημένο καί καλά δουλεμένο, ἕνα πρόγραμμα μερικῶν διεκδικήσεων τῆς ἀγροτιᾶς, καί τῶν φτωχομεσαίων στρωμάτων στό χωριό καθώς καί τῶν ἐργατῶν γῆς.

Γιά νά λύσουμε σωστά τό ζήτημα πρέπει, ἀνάμεσα στ' ἄλλα, νά ἐξοπλίσουμε τά στελέχη μας μέ τή σωστή μαρξιστική-λενινιστική διδασκαλία γιά τήν ἀγροτιά καί τό ἀγροτικό ζήτημα. Εἶναι καί αὐτό ἕνα ἀπ' τά πιό ἐπείγοντα προβλήματα, πού στέκουν μπροστά μας στόν ἰδεολογικό τομέα.

Ἡ δουλιά στίς ἔνοπλες δυνάμεις τοῦ μοναρχοφασισμοῦ. Εἶναι ἀπ' τούς πιό ὑπεύθυνους τομεῖς σήμερα, μιά καί ἡ ἀμερικανοκρατία τό στρατό αὐτό θέλει νά τόν κάνει γιά τή χώρα μας τό κύριο ὄργανο γιά τόν πολεμικό της τυχοδιωχτισμό. Τό κόμμα προσέχει πολύ τό ζήτημα αὐτό. Πρέπει ὅμως νά ἐπιμείνουμε ἀκόμα πιό πολύ. Ἡ γραμμή μας εἶναι καθαρή: τή μεγάλη μάζα τοῦ στρατοῦ, τούς φαντάρους, ναῦτες, σμηνίτες, τούς ΤΕΑ καί ΜΕΑ, τούς πατριῶτες καί τίμιους ἀξιωματικούς καί ὑπαξιωματικούς μποροῦμε καί πρέπει νά τούς κάνουμε συμμάχους καί συναγωνιστές τοῦ λαοῦ, γιατί εἶναι παιδιά του, γέννημα θρέμμα του. Γιά τό στρατό μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι βασικά σκέφτεται καί προσανατολίζεται ὅπως καί ὁ λαός. Μά περισσότερο ἀπό ἀλλοῦ οἱ εἰδικές συνθῆκες στό στρατό δέν ἀφήνουν νά ἐκδηλώνεται αὐτό αὐθόρμητα καί ἀνοργάνωτα. Περισσότερο ἀπό ἀλλοῦ ἐδῶ χρειάζεται ἡ δική μας πολιτική-ὀργανωτική παρεμβολή. Στό στρατό πρέπει νά φτιάσουμε γερή-στέρεη παράνομη ὀργάνωση καί νά ξεδιπλώσουμε γύρω της ἕνα πλατύ δημοκρατικό κίνημα: γιά τήν εἰρήνη—ἐνάντια στόν ἀμερικάνικο πόλεμο.

Μά οὔτε τό πλατύ αὐτό κίνημα γιά τήν εἰρήνη, οὔτε, αὔριο ἄν χρειαστεῖ, τά «ὅπλα ἀντίστροφα», δέν θάρθουν μόνα τους. Θά τά φτιάσουμε ἐμεῖς. Καί πρῶτ' ἀπ' ὅλα οἱ κομμουνιστές, οἱ ἐπονίτες καί οἱ λαϊκοί ἀγωνιστές πού ὑπηρετοῦν στίς ἔνοπλες δυνάμεις τοῦ μοναρχοφασισμοῦ, μέ τή βοήθεια πού θάχουν ἀπ' ὅλο τό λαό, ἀπ' ὅλους τούς ἐργαζόμενους καί πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἀπ' τίς γυναῖκες πού ἐδῶ ἡ συμβολή τους μπορεῖ νά εἶναι ἐξαιρετική καί γόνιμη.

Ὅλη ἡ δουλιά μας θά πρέπει νά τείνει ὥστε νά ἐξασφαλίζει ἕνα ἀγωνιστικό συμβάδισμα τοῦ στρατοῦ μέ τό λαό. Καί παράλληλα νά προετοιμάζει, ἄν οἱ ἀμερικάνοι τολμήσουν τελικά τόν πόλεμό τους, τό στρατό καί τό λαό νά στρέψει, ὅταν

φτάσει ἡ στιγμή, τά ὅπλα ἀντίστροφα. Νά τά στρέψει ἔγκαιρα, στά πιό σύντομα δυνατά χρονικά ὅρια.

Ἡ κατάσταση στό μοναρχοφασιστικό στρατό δέν εἶναι καλή. Καί μέ τίς φαγωμάρες του, πού τελευταῖα ὅλο καί ὀξύνονται, χειροτερεύει ἀπό μέρα σέ μέρα. Γιά τό πόσο ἐμπιστοσύνη ἔχουν στό φαντάρο μᾶς τό δείχνει καί ἡ ἐμπιστευτική ἀναφορά τοῦ Τσακαλώτου. Ὅλα αὐτά κάνουν πιό εὐνοϊκές τίς συνθῆκες γιά μιά μαζική, λαϊκή, δημοκρατική ὀργάνωση καί πάλη στό στρατό. Προϋπόθεση γιά τήν ἐπιτυχία εἶναι ἡ γερή συνωμοτική κομματική στρατιωτική ὀργάνωση. Ὅταν ἐδῶ πατήσουμε στέρεα καί διδαχτοῦμε καί ἀπ' τήν πεῖρα καί τά λάθη πού πρίν κάναμε θά δοῦμε, τότε, ποιός θάχει τό στρατό μαζί του. Φυσικά ἡ γραμμή πρέπει νἆναι καθαρή καί ν' ἀποφεύγουμε τίς συγχύσεις. Ἐδῶ προτάθηκε ὅτι πρέπει ν' ἀναπτύξουμε μαζικό κίνημα λιποταχτῶν καί ἀνυπόταχτων. Φυσικά ἐμεῖς δέ μποροῦμε νά ἐμποδίσουμε τούς ἀκατατόπιστους φαντάρους κλπ. νά φεύγουν ἀπ' τό στρατό, ὅταν δέ βλέπουν ἄλλη διέξοδο. Οὔτε μποροῦμε νά τούς καταδικάσουμε, γιατί ἔτσι ἀνοργάνωτα καί ἁπλοϊκά ἀντιμετωπίζουν ἕνα τέτιο βασικό πρόβλημα. Ὅμως, ἡ δική μας γραμμή δέ συσταίνει, οὔτε ἐγκρίνει, οὔτε καί περισσότερο ὀργανώνει τήν ἀνυποταξία ἤ τή λιποταξία. Ἐμεῖς μένουμε στό στρατό ὀργανώνουμε τίς λαϊκές δυνάμεις καί αὐτοῦ ἀπό μέσα. Ἔτσι καί ἀπ' αὐτοῦ πολεμᾶμε τόν ἐχθρό ὀργανωμένα συνειδητά. Ὅταν ἐμεῖς φεύγουμε ἀπ' τό στρατό, αὐτός, ὁ ἐχθρός πιάνει τούς λιποτάχτες καί τούς ἀνυπόταχτους καί τούς ἐχτελεῖ. Καί διατηρεῖ τό στρατό σάν ὑπάκουο καί ἐχτελεστικό ὄργανο γιά τούς ἄτιμους σκοπούς του. Καί τά ὅπλα ἀντίστροφα καί τό πέρασμα μέ τό μέρος τοῦ λαϊκοῦ στρατοῦ ἐνάντια στήν ἀμερικανοκρατία καί τό μοναρχοφασισμό δέν ἔχουν καμιά σχέση μέ τήν ὀργάνωση τῆς λιποταξίας καί τῆς ἀνυποταξίας.

Οἱ ἀμερικάνοι παίζουν τήν τύχη καί τῆς πατρίδας μας στή φωτιά πού ἀνάβουν. Τό μοναρχοφασιστικό στρατό τόν προορίζουν γιά ἐκτελεστή. Καί μεῖς, δίπλα σ' ὅλα τ' ἄλλα, πρέπει νά διαφωτίζουμε τό φαντάρο, τό σμηνίτη καί τό ναύτη, τόν ΤΕΑ καί ΜΕΑ, τούς ἀξιωματικούς καί ὑπαξιωματικούς γιά τή

σοβαρή εὐθύνη πού ἔχει ὁ καθένας τους σάν ἄτομο γιά τό μέλλον τῆς πατρίδας καί τοῦ λαοῦ μας καί ὅτι πρώτιστο ἐθνικό καί πατριωτικό καθῆκον τους σήμερα ἔχουν νά πάρουν ἐνεργό μέρος στόν ἀγώνα, γιά νά χαλάσουμε καί δῶ τ' ἀμερικάνικα σχέδια, νά μή γίνουν τυφλά ἀντιλαϊκά ὄργανα στά χέρια τῆς ἀμερικανοκρατίας. Ἄν δουλέψουμε καλά ἐδῶ μποροῦμε νάχουμε σοβαρές ἐπιτυχίες γιατί ὁ στρατός εἶναι κομμάτι τοῦ λαοῦ καί δέν εἶναι εὔκολο, ἰδιαίτερα σήμερα, νά τό πᾶν ἐνάντιά του. Ὥστε, ἐμεῖς οἱ κομμουνιστές πρέπει κι ἐδῶ νά ποῦμε τήν κουβέντα μας, ν' ἀνασκουμπωθοῦμε πιό πεισματάρικα.

Οἱ ὀργανώσεις μας στίς ΛΔ. Μιά διαπίστωση μόνο, πού ἔρχεται ἀπ' τά κάτω. Οἱ καθοδηγήσεις μας δέ μπόρεσαν ἀκόμα νά πιάσουν σωστά καί ἔγκαιρα πολιτικά καί νά χειρίζονται δραστήρια καί ἐπιτελικά τά τρέχοντα ζητήματα, πού ἀπασχολοῦν τόν κόσμο μας. Καί τό ἀχτίφ μας, τά στελέχη μας πού συνδέονται πιό ἄμεσα καί στενά μέ τόν κόσμο μας, δέν παλαίβουν ὅσο πρέπει καί δέ δείχνουν τή χρειαζούμενη δραστηριότητα. Φυσικά ἔχουμε κάποια πρόοδο πού ὅμως δέν φτάνει. Πρέπει ἐδῶ νά ἐπιμείνουμε πιό πολύ. Καί νά δημιουργήσουμε, ν' ἀναδείξουμε τίς κομματικές καθοδηγήσεις σέ πραγματικά πολιτικά-ἐπιχειρησιακά ἐπιτελεῖα πού, μέ βάση τή γραμμή μας, σέ ἄμεση συνεργασία μέ τό ἀχτίφ καί τήν κομματική βάση, πού θά πρέπει νά παίρνουν δραστήριο μέρος στή συζήτηση, λύση καί πραγματοποίηση τῶν καθηκόντων μας, καί σέ στενή σύνδεση μέ τή μάζα τοῦ κόσμου μας, θ' ἀνταποκρίνονται οἱ καθοδηγήσεις μας αὐτές στήν ἀποστολή πού τούς ἀναθέτει τό κόμμα. Μή ξεχνᾶμε ὅτι ἐδῶ ἡ κομματική δουλιά, πρῶτ' ἀπ' ὅλα τῶν καθοδηγήσεων καί τῶν στελεχῶν μας, πρέπει νἆναι ἕνα σχολειό καί μιά δοκιμασία. Γι' αὐτό οἱ ἀξιώσεις πού προβάλλουμε στά στελέχη μας εἶναι μεγάλες. Μά γι' αὐτό καί πρέπει νά ἐπιμένουμε ν' ἀνταποκρίνονται.

* * *

Ἡ κατάσταση καί ἡ ἐσωτερική καί ἡ διεθνής, βάζει σήμερα μπροστά μας πιό ὑπεύθυνα προβλήματα καί καθήκοντα.

Οἱ συζητήσεις πού κάναμε δείχνουν ὅτι ἡ ὁλομέλεια σωστά βλέπει τά προβλήματα αὐτά καί σωστά προσανατολίζει τό κόμμα καί τό κίνημα. Τώρα πρέπει τό ἴδιο νά τ' ἀποδείξουμε καί στήν πράξη. Δέν πρέπει νάχουμε ἀμφιβολία ὅτι, διδαγμένοι καί ἀπ' τά μαθήματα τοῦ τελευταίου δεκάχρονου καί ἀδιάρηχτα δεμένοι μέ τό Λαό, οἱ κουκουέδες, τό ΚΚΕ θά τά βγάλουν πέρα καλά στούς δύσκολους ἀγῶνες πού ξεσποῦν, φουντώνουν καί ἔρχονται.

Πάρθηκε ἀπό τή μπροσούρα
τῆς 2ης ὁλομέλειας τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ
«Η πολιτική κατάσταση στήν Ἑλλάδα
καί τά βασικά ζητήματα τοῦ κινήματός μας»,
σελ. 3-47

ΧΑΙΡΕΤΙΣΤΗΡΙΟΣ ΛΟΓΟΣ ΣΤΟ XIX ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΟΥ ΚΚ ΤΗΣ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Ἀγαπητοί σύντροφοι! Μέ ἐντολή τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ κόμματός μας, ἡ ἀντιπροσωπεία τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος Ἑλλάδας ἀπό μέρους ὅλου τοῦ κόμματος, καθώς καί ἀπό μέρους τοῦ δημοκρατικοῦ καί εἰρηνόφιλου λαοῦ τῆς Ἑλλάδας χαιρετίζει θερμά τό XIX Συνέδριο τοῦ δοξασμένου κόμματος τοῦ Λένιν-Στάλιν. Χαιρετίζει τό μεγάλο ρούσικο λαό καί τούς ἄλλους λαούς τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης, τόν ἀγαπημένο μας φίλο καί ὑπερασπιστή σύντροφο Στάλιν (θ υ ε λ ώ δ ι κ α χ ε ι ρ ο κ ρ ο τ ή μ α τ α), πού πάντα, σ' ὅλες τίς μπόρες καί τίς δοκιμασίες στέκονταν μέ τό μέρος τοῦ λαοῦ τῆς Ἑλλάδας καί συμπαθοῦσαν τόν ἀγώνα του. (Π α ρ α τ ε τ α μ έ ν α χ ε ι ρ ο κ ρ ο τ ή μ α τ α).

Στόν καιρό ἀκόμα τοῦ τούρκικου ζυγοῦ οἱ μανάδες τῆς Ἑλλάδας νανούριζαν τά παιδιά τους, διηγώντας τους γιά τό θρυλικό ἥρωα Μόσκοβα, γιά τό «ξανθό γένος», δηλαδή, γιά τό ρούσικο λαό πού θά φέρει τή λευτεριά. Ἡ παράδοση αὐτή πάντα θέρμαινε καί θερμαίνει τήν ψυχή τῶν ἁπλῶν ἀνθρώπων τῆς χώρας μας. Ὁ λαός μας ὀνόμαζε κι ὀνομάζει τή Ρωσία «ἁγία Ρωσία».

Ἡ νίκη τῆς Ρωσίας στό ρωσοτουρκικό πόλεμο τό 1828-1829 ἔδωσε στήν Ἑλλάδα τήν ἀνεξαρτησία.

Ὁ μεγάλος Λένιν στά 1917 διαμαρτυρήθηκε γιά τόν ἀποκλεισμό πείνας, πού ἐφάρμοσαν ἐνάντια στή μικρή Ἑλλάδα γιά

νά τήν ἀναγκάσουν νά πολεμήσει στό πλευρό τῶν ἰμπεριαλιστῶν τῆς Ἀντάντ.

Τό Μάη τοῦ 1945 ὁ σύντροφος Στάλιν ἔστειλε στό ΕΑΜ τηλεγράφημα, ὅπου ἐξέφραζε τή συμπάθειά του στόν ἑλληνικό λαό πού πρίν λίγους μῆνες εἶχε ὑποστεῖ τήν ἔνοπλη ἐπίθεση τοῦ ἀγγλικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ.

Ἀπ' τά 1945 καί δῶ ἡ Σοβιετική Ἕνωση ἀνακινοῦσε διαρκῶς τό ἑλληνικό ζήτημα στόν ΟΕΕ καί ὑπεράσπιζε τά δικαιώματα τοῦ λαοῦ μας, τή λευτεριά καί τήν ἀνεξαρτησία τῆς χώρας μας.

Ὁ λαός μας πίστευε καί πιστεύει ἀτράνταχτα στό μεγάλο του φίλο, «τό ξανθό γένος». Ἄν προηγούμενα ἡ πίστη αὐτή ἦταν αὐθόρμητη, ἀπ' τά 1917 ἔγινε πιά συνειδητή.

Μέ τό ὄνομα τοῦ συντρόφου Στάλιν στά χείλη πέθαιναν οἱ ἀντάρτες καί οἱ κομμουνιστές τῆς Ἑλλάδας στίς μάχες ἐνάντια στούς χιτλερικούς καταχτητές, στά μπουντρούμια τῆς γκεσταπό καί τῆς ἀσφάλειας.

Στό σύντροφο Στάλιν ἀπευθύνονται οἱ μανάδες τῆς Ἑλλάδας παρακαλώντας τον νά σώσει τά παιδιά τους, πού τά καταδίκασαν σέ θάνατο ἤ σέ μακρόχρονη φυλάκιση. Στή χώρα μας αὐτό πῆρε τή μορφή πλατιοῦ λαϊκοῦ κινήματος.

Ὁ λαϊκός μας ἥρωας Μπελογιάννης ὑπεράσπισε ἀτρόμητα στό μοναρχοφασιστικό στρατοδικεῖο τή Σοβιετική Ἕνωση καί τήν εἰρηνόφιλη πολιτική της.

Τελευταῖα ὁ γνωστός στή χώρα μας δημοκρατικός παράγοντας Πασαλίδης, πού ποτέ του δέν ἦταν κομμουνιστής, ἀπαντώντας στίς ἀχαλίνωτες ἀντισοβιετικές συκοφαντίες τῶν μοναρχοφασιστῶν, δήλωσε ἀπ' τό βῆμα τῆς βουλῆς τῆς Ἀθήνας: Οἱ Τάταροι, ὁ Ναπολέων, ὁ Χίτλερ θέλαν νά καταστρέψουν τό Κρεμλίνο. Μά ὅλοι αὐτοί ἔσπασαν τά μοῦτρα τους. Ἄν τολμήσετε κι ἐσεῖς νά ἐπιτεθεῖτε ἐνάντια στό Κρεμλίνο θά σᾶς βρεῖ ἡ ἴδια τύχη. (Θυελλώδικα, παρατεταμένα χειροκροτήματα). Καί τό Κρεμλίνο ὑψώνονταν καί ὑψώνεται ἀκατανίκητο, σάν τόν ἥλιο φωτίζοντας ὅλο τόν κόσμο. (Χειροκροτήματα). Μ' αὐτά τά λόγια ὁ Πασαλίδης ἔκφραζε τήν πίστη τοῦ λαοῦ.

Ὁ λαός μας ξέρει τή Σοβιετική Ἕνωση, τούς λαούς της καί τό σύντροφο Στάλιν μόνο σά φίλους καί τούς ἀγαπάει. Τό αἴσθημα αὐτό ὁ λαός μας τό φυλάει μέσα στήν καρδιά του, σάν κι ἐκείνη τήν κοπέλα μας πού τή βασάνισαν ἄγρια γιατί τῆς βρῆκαν μιά φωτογραφία τοῦ συντρόφου Στάλιν. Ὅταν οἱ δήμιοι ξέσχισαν τή φωτογραφία μπροστά στή μισοπεθαμένη κοπέλα, ἐκείνη βρῆκε μέσα της τή δύναμη νά φωνάξει: «Ἀπ' τήν καρδιά μας δέ θά μπορέσετε νά τόν βγάλετε». (Θυελλώδικα, παρατεταμένα χειροκροτήματα πού περνοῦν σέ ἐπευφημίες. Ὅλοι σηκώνονται ὄρθιοι. Ζητωκραυγές: «Ζήτω ὁ μεγάλος Στάλιν!»).

Ὁ λαός μας, ὅπως καί ὅλοι οἱ ἄλλοι λαοί τοῦ κόσμου, ξέρει ὅτι ἡ μεγάλη σοβιετική καρδιά, ἡ καρδιά τοῦ συντρόφου Στάλιν πάλλεται ἀπ' τά βάσανα, τόν πόνο, τά μαρτύρια καί τούς πόθους του. Γι' αὐτό ποτέ δέ χάνει τήν ἐλπίδα του γιά λευτεριά, δέ χάνει τό θάρρος του καί τήν ἀπόφασή του νά παλαίψει.

Ὁ ἑλληνικός λαός, πού ἀγαπάει μ' ὅλη του τήν καρδιά τή Σοβιετική Ἕνωση, μισεῖ μέ ἄλλη τόση δύναμη τούς ἀμερικάνους καί ἄγγλους ἰμπεριαλιστές πού τούς γνώρισε μόνο σάν καταχτητές, ἅρπαγες, ληστές καί δήμιους. Καί ὄχι μόνο τούς μισεῖ, ἀλλά καί παλαίβει ἐνάντιά τους. Στήν περίοδο 1945-1949 οἱ ἀμερικάνοι καί οἱ ἄγγλοι ξόδεψαν πέντε δισεκατομμύρια δολάρια στή μικρή Ἑλλάδα μόνο καί μόνο γιά νά τῆς ἐπιβάλουν τήν «ἐλευθερία» τῆς ἐκμετάλλευσης καί τῆς καταλήστευσης.

Ἀπ' τό παράδειγμα τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Ἀλβανίας ὁ λαός μας ξέρει τί θά πεῖ βοήθεια τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης καί τή συγκρίνει μέ τήν ἀμερικάνικη «βοήθεια» στήν Ἑλλάδα πού ἔφερε τή χώρα μας στήν καταστροφή. Πρίν ἡ Ἀλβανία θεωροῦνταν μιά ἀπ' τίς πιό καθυστερημένες χῶρες τῆς Εὐρώπης. Μέ τή νίκη τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας καί μέ τήν ὁλόπλευρη καί ἀνιδιοτελῆ βοήθεια τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης τράβηξε μακριά μπροστά. Τώρα ἡ Ἀλβανία ἄφησε μακριά πίσω της τήν ἀστοτσιφλικάδικη ἀμερικανοκρατούμενη Ἑλλάδα.

Σύντροφοι! Μέσα σέ ἐννιά χρόνια ὁ λαός μας, ἀπαντώντας στήν πρόσκληση καί κάτω ἀπό τήν καθοδήγηση τοῦ ΚΚΕ, πο-

λέμησε τέσσερες φορές μέ τό ὅπλο στό χέρι γιά τά δικαιώματά του καί γιά τή λευτεριά του. Ἀπόκρουσε τό Μουσολίνι, πολέμησε τρία χρόνια ἐνάντια στό Χίτλερ, ἀντιστάθηκε στήν ἀγγλική ἐπέμβαση στά 1944 καί ὕστερα, τριάμιση χρόνια, ἀπ' τά 1946 ὥς τό 1949, ὁ λαός μας πάλαιψε γιά τήν ἀνεξαρτησία του καί τή ζωή του καί μόνο τό πισώπλατο χτύπημα τῆς προδοτικῆς κλίκας τοῦ Τίτο μᾶς ἀνάγκασε νά ὑποχωρήσουμε.

Σήμερα ἡ Ἑλλάδα ἔχει γίνει ἕνα ἀπέραντο πολεμικό στρατόπεδο, μιά ἀπέραντη φυλακή. Σκαρώθηκε κιόλας βασικά ἡ συμμαχία τῶν μοναρχοφασιστῶν, τῆς κλίκας τοῦ Τίτο καί τῆς Ἄγκυρας. Οἱ τιτικοί κατάσκοποι Μόσα Πιάντε καί Μπουκμάνοβιτς-Τέμπο πού στά 1949 συκοφαντοῦσαν τό ΚΚΕ γιά νά κρύψουν τή δική τους προδοσία, κάνουν τώρα ταξίδια στήν Ἀθήνα καί ἐρωτικές ἐξομολογήσεις στούς μοναρχοφασίστες. Οἱ ἀμερικάνοι ἰμπεριαλιστές νομίζουν ὅτι θά καταφέρουν νά ἀναγκάσουν τόν ἑλληνικό λαό νά πολεμήσει ἐνάντια στή Σοβιετική Ἕνωση, τήν Ἀλβανία καί τή Βουλγαρία. Ὅμως θά ἀποτύχουν ὅπως ἀπότυχε ὁ Χίτλερ, πού δέν κατάφερε νά στείλει οὔτε ἕναν ἕλληνα ἐνάντια στή Σοβιετική Ἕνωση, ἐνῶ 120.000 μαχητές τοῦ ΕΛΑΣ πάλαιβαν ἐνάντιά του στήν Ἑλλάδα. (Χειροκροτήματα).

Στήν ἔκθεσή του ὁ σύντροφος Μαλενκόφ δήλωσε πώς «πρέπει νά ὑποθέσουμε ὅτι στίς χῶρες πού τίς καταδικάζουν νά εἶναι πειθήνια πιόνια τῶν ἀμερικάνων δικτατόρων θά βρεθοῦν ἀληθινά εἰρηνόφιλες δημοκρατικές δυνάμεις πού θά ἐφαρμόσουν τή δική τους ἀνεξάρτητη εἰρηνική πολιτική καί θά βροῦν τόν τρόπο νά βγοῦν ἀπ' τό ἀδιέξοδο ὅπου τούς στρίμωξαν οἱ ἀμερικάνοι δικτάτορες».

Μπορεῖτε νά εἶσαστε σίγουροι, σύντροφοι, ὅτι ὁ ἑλληνικός λαός θά ἀκολουθήσει αὐτόν τό δρόμο. (Χειροκροτήματα).

Τό συμπέρασμα αὐτό μποροῦμε νά τό βγάλουμε ξεκινώντας ἀπ' τό γεγονός ὅτι ὁ λαός τῆς Ἑλλάδας δέ σταματάει οὔτε στιγμή τόν ἀγώνα του. Ἐδῶ βρίσκεται ἡ κυριότερη αἰτία τῆς πολιτικῆς κρίσης πού περνάει ἡ ἀμερικανοκρατία στήν Ἑλλάδα. Στά τρία τελευταῖα χρόνια στή χώρα μας ἔγιναν τρεῖς φορές βουλευτικές ἐκλογές καί ὅμως οἱ ἀμερικάνοι δέ μποροῦν

νά σχηματίσουν σταθερή κυβέρνηση στήν Ἑλλάδα. Ὁ λαός τῆς Ἑλλάδας συσπειρώνει τίς δυνάμεις του, παλαίβει ἐνάντια στούς λακέδες τοῦ ἀμερικάνικου ἰμπεριαλισμοῦ, γιά λευτεριά, δημοκρατία καί εἰρήνη, γιά μιά πραγματικά δημοκρατική κυβέρνηση. Οἱ κομμουνιστές τῆς Ἑλλάδας διδάσκονται ἀπ' τά λάθη τους καί ἀπ' τά διδάγματα τοῦ δρόμου πού πέρασαν, διατηρώντας στενή σύνδεση μέ τό λαό στέκουν ἐπικεφαλῆς του. Ὁ ἐχθρός καταβάλλει λυσσασμένες προσπάθειες στήν πάλη του ἐνάντια στό κόμμα μας, προσπαθεῖ νά τό ὑπονομεύσει τόσο ἀπ' τά ἔξω, ὅσο καί ἀπ' τά μέσα, χρησιμοποιώντας γιά τό σκοπό αὐτό τούς λιποτάχτες, τούς προδότες, τούς συνθηκολόγους καί τούς ὀπορτουνιστές. Τά γεγονότα δείχνουν ὅτι οἱ προσπάθειες αὐτές τοῦ ἐχθροῦ δέν πετυχαίνουν. Ἡ ἐμπιστοσύνη τοῦ λαοῦ στό ΚΚΕ ὄχι μόνο δέ λιγοστεύει, ἀλλά ἀντίθετα μεγαλώνει.

Τό καθῆκον μας εἶναι νά ἀφομοιώσουμε δημιουργικά τή θεωρία τοῦ μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ, τή διδασκαλία τῶν Μάρξ-Ἔνγκελς-Λένιν-Στάλιν καί νά ὁδηγήσουμε τό λαό στή νίκη στήν πάλη του γιά τό ψωμί, τή δημοκρατία, τήν ἀνεξαρτησία καί τήν εἰρήνη. Ξέρουμε ὅτι μπροστά μας στέκουν ἀκόμα μεγάλα ἐμπόδια καί δυσκολίες. Ὅμως μαθαίνουμε ἀπό σᾶς, τούς μπολσεβίκους, νά παλαίβουμε ἐνάντια στίς δυσκολίες καί νά τίς ξεπερνᾶμε.

Ἡ πάλη τοῦ λαοῦ μας εἶναι κομμάτι τῆς πάλης πού κάνουν οἱ λαοί τοῦ κόσμου μέ ἐπικεφαλῆς τή Σοβιετική Ἕνωση γιά τή δημοκρατία, τήν ἀνεξαρτησία καί τό σοσιαλισμό. Ἐδῶ βρίσκεται ἡ ἐγγύηση καί γιά τή δική μας νίκη.

Σύντροφοι! Τίς μέρες αὐτές, στό συνέδριό σας, ἐμεῖς οἱ κομμουνιστές τοῦ ἐξωτερικοῦ, πήραμε ἄλλο ἕνα θαυμάσιο δῶρο καί μιά βοήθεια ἐξαιρετικά μεγάλης γιά μᾶς σπουδαιότητας. Ὁ σύντροφος Στάλιν στό νέο του ἔργο «Οἰκονομικά προβλήματα τοῦ σοσιαλισμοῦ στήν ΕΣΣΔ» ἐπεξεργάστηκε συγκεκριμένα καί ὁλόπλευρα τούς δρόμους τοῦ βαθμιαίου περάσματος ἀπ' τό σοσιαλισμό στόν κομμουνισμό. Καί τό XIX Συνέδριο τοῦ κόμματός σας ἔδειξε ὅτι στή Σοβιετική Ἕνωση τό πέρασμα αὐτό ὡρίμασε ἱστορικά, ὑλικά, ὅτι τό ζήτημα αὐτό μπῆκε στήν ὥρα του. Τό XIX Συνέδριο τοῦ κόμματος δείχνει ἀνάγλυφα ὅτι ἡ

Σοβιετική Ἕνωση προχωρεῖ στό δρόμο πού ὑποδείχνει ὁ σύντροφος Στάλιν.

Στό νέο του ἔργο ὁ σύντροφος Στάλιν ἀνακάλυψε καί ἀνάλυσε τούς νόμους ἀνάπτυξης τῆς οἰκονομίας στήν ΕΣΣΔ, τούς νόμους τοῦ βαθμιαίου περάσματος ἀπ' τό σοσιαλισμό στόν κομμουνισμό. Ἀνάλυσε αὐτούς τούς νόμους μέσα στήν ἴδια τήν ὑλική, τήν ἀντικειμενική σοβιετική πραγματικότητα. Ἔτσι ὁ σύντροφος Στάλιν ἀπόδειξε καί γιά ἄλλη μιά φορά θεμέλιωσε τή σωστότητα τῆς μαρξιστικῆς-λενινιστικῆς θέσης, ὅτι οἱ οἰκονομικοί νόμοι, ὅπως καί οἱ νόμοι ἐξέλιξης τῆς φύσης, δέν ἐξαρτιῶνται ἀπ' τή θέληση τοῦ ἀνθρώπου, δέ μποροῦν νά δημιουργηθοῦν αὐθαίρετα, ὅτι οἱ νόμοι αὐτοί δημιουργοῦνται καί ἐξελίσσονται μέσα στήν ἴδια τή ζωή καί τήν κίνηση τῆς φύσης καί τῆς κοινωνίας, ἀνεξάρτητα ἀπ' τή θέληση τοῦ ἀνθρώπου.

Ἔτσι ὁ σύντροφος Στάλιν μᾶς διδάσκει ἀκόμα μιά φορά ἐμᾶς, τούς κομμουνιστές τοῦ ἐξωτερικοῦ, πῶς πρέπει νά κάνουμε τήν ἐπιστημονική ἀνάλυση καί τήν ἐπιστημονική πρόβλεψη στήν πολιτική. Ἡ ἐπιστημονική ἀνάλυση καί ἡ ἐπιστημονική πρόβλεψη στηρίζονται στή γνώση τῶν ἀντικειμενικῶν νόμων κίνησης καί ἐξέλιξης στή φύση καί τήν κοινωνία. Ὁ σύντροφος Στάλιν μᾶς διδάσκει ἀκόμα ὅτι αὐτοί οἱ νόμοι πού ὑπάρχουν ἀντικειμενικά μποροῦν νά ἀνακαλυφθοῦν μέσα στίς ὑλικές συνθῆκες τῆς ἀντικειμενικῆς πραγματικότητας, ὅτι αὐτοί οἱ νόμοι μποροῦν νά γίνουν γνωστοί καί νά χρησιμοποιηθοῦν ἀπ' τόν ἄνθρωπο, τήν κοινωνία καί τό πρωτοπόρο της κόμμα γιά νά προχωρήσουν μπροστά πρός τήν πρόοδο, καί στή συγκεκριμένη περίπτωση πρός τόν κομμουνισμό.

Ὁ σύντροφος Στάλιν ἦταν ὁ πρῶτος πού εἶδε καί ὁ πρῶτος πού συνέλαβε αὐτά τά ἀντικειμενικά προτσές, τά ἐπεξεργάστηκε ἐπιστημονικά-θεωρητικά καί τά ἔβαλε μπροστά στό κόμμα μέ τή μορφή τῶν προγραμματικῶν καί συγκεκριμένων πολιτικῶν καθηκόντων τῆς πάλης καί δράσης τοῦ κόμματος μέ σκοπό τήν πραγματοποίησή τους. Ἐδῶ ἐκδηλώνεται ὅλη ἡ δύναμη τῆς σταλινικῆς μεγαλοφυΐας.

Τό νέο ἔργο τοῦ συντρόφου Στάλιν, καθώς καί ἡ πορεία τῶν ἐργασιῶν τοῦ συνεδρίου σας εἶναι ἄλλο ἕνα ἐξαιρετικά ζωντανό παράδειγμα ἑνότητας τῆς θεωρίας καί τῆς πράξης. Αὐτή ἡ ἑνότητα τῆς θεωρίας καί τῆς πράξης εἶναι ἕνα ἀπ' τά βασικά πλεονεχτήματα τῶν μπολσεβίκων ἀπέναντι στούς ἐχθρούς τους καί τήν ἰδεολογία τους, ἕνας ἀπ' τούς βασικούς ὅρους τῆς σταλινικῆς ἐπιτυχίας στήν πορεία σας πρός τά μπρός.

Αὐτές τίς μέρες ἐμεῖς παρακολουθοῦμε ἐδῶ στό ἀνώτερο κομματικό σχολειό, ἀνώτερα μαθήματα. Ὑποχρέωσή μας εἶναι νά βγάλουμε ὅλα τά ἀπαραίτητα συμπεράσματα γιά τήν ἰδεολογική, τήν πολιτική καί τήν πραχτική δουλειά μας στήν πάλη ἐνάντια στούς ἐκμεταλλευτές καί τούς ἐμπρηστές τοῦ νέου πολέμου.

Σύντροφοι! Οἱ μάνες μας, οἱ ἁπλές γυναῖκες τῆς χώρας μας πού γιά τά παιδιά τους τόσο θερμά φροντίζει ὁ σύντροφος Στάλιν, λένε: «Ἄς κόβει ὁ θεός χρόνια ἀπ' τή ζωή μας κι ἄς χαρίζει στιγμές στό Στάλιν. Εἴμαστε τόσο πολλές πού θά ζεῖ αἰώνια». (Θυελώδικα χειροκροτήματα πού γιά πολλή ὥρα δέ σταματοῦν). Ὁ λαός μας ἑνώνει αὐτές τίς εὐχές του στίς εὐχές τῶν λαῶν ὅλου τοῦ κόσμου.

Νά ζεῖ καί νά ὑγιαίνει πολλά, πολλά χρόνια ὁ μεγάλος μας Στάλιν γιά τό καλό τῶν λαῶν ὅλου τοῦ κόσμου! (Θυελώδικα, παρατεταμένα χειροκροτήματα πού περνοῦν σέ ἐπευφημίες. Ὅλοι σηκώνονται ὄρθιοι).

Πρωτοδημοσιεύτηκε στήν
«Πράβντα» 12/10/1952,
πάρθηκε ἀπό τό περιοδικό
«Νέος Κόσμος», ἀρ. φύλ. 11/1952

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΚΚΕ

Σημείωση 9

Πρόλογος 10

Εἰσαγωγή 15

Κεφάλαιο πρῶτο. Ἵδρυση τοῦ ΚΚΕ 20

» δεύτερο. Ἡ κρίση τοῦ ΚΚΕ (1918—1931) 23

» τρίτο. Τελικοί σκοποί τοῦ ΚΚΕ 26

» τέταρτο. Στρατηγική καί ταχτική 31

» πέμπτο. Ὀργανωτικά προβλήματα 23

» ἕκτο. Στή φωτιά τῆς δοκιμασίας 34

» ἕβδομο. ΚΚΕ καί κομμουνιστική διεθνής [38

Ἐπίλογος 43

Σημειώσεις 46

Ο ΑΛΗΘΙΝΟΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ 49

Ο ΠΑΛΑΜΑΣ ΣΤΟ «ΔΩΔΕΚΑΛΟΓΟ ΤΟΥ ΓΥΦΤΟΥ» 63

ΤΟ 1ο ΑΝΟΙΧΤΟ ΓΡΑΜΜΑ 119

ΤΟ 2ο ΑΝΟΙΧΤΟ ΓΡΑΜΜΑ 123

ΤΟ 3ο ΑΝΟΙΧΤΟ ΓΡΑΜΜΑ 127

ΠΡΟΣ ΤΗ ΜΥΣΤΙΚΗ ΚΡΑΤΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ. Βιέννη 131

ΤΟ 7ο ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΟΥ ΚΚΕ

Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ.

Εἰσήγηση στό 7ο Συνέδριο τοῦ ΚΚΕ. 2-10-45 135—217

Ἡ διεθνής κατάσταση 135

Ἡ κατάσταση στήν Ἑλλάδα 136—140

Τό οἰκονομικό ξεχαρβάλωμα 136

Τά δημόσια οἰκονομικά 138

Ἡ χρηματιστική ὀλιγαρχία 140

Τό νεοελληνικό πολιτικό πρόβλημα 141—142

Ἡ πολιτική κρίση στήν Ἑλλάδα 141

Οἱ δυό δρόμοι γιά τήν πολιτική μας ἐξέλιξη. Ὁ συσχετισμός τῶν ταξικῶν δυνάμεων στή σημερινή Ἑλλάδα 143—152

1. Πλουτοκρατία-δοσιλογισμός-χρηματιστική ὀλιγαρχία-μοναρχοφασιστική ἀντίδραση (Μαῦρο μέτωπο, ΣΑΝ, Χ καί ΣΙΑ) 143

2. Ὁ κόσμος τοῦ ΕΑΜ καί τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας 146

3. Ὁ μεσόβαλτος 151

Ἡ ἔννοια τῆς προειδοποίησης—νέα κατάσταση, νέα καθήκοντα 153—159

Οἱ εὐθύνες τῆς Ἀγγλίας 153

Ἡ ἐξωτερική μας πολιτική 160

Ὁ πατριωτικός χαραχτήρας τοῦ ΚΚΕ. Ἐθνικές διεκδικήσεις καί ἐθνικές μειονότητες. Τυχοδιωκτισμός καί πατριδοκαπηλεία 168

Λαϊκή ἑνότητα-ὁμόνοια-ἀδελφοσύνη 173

Τά προβλήματα τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας 175

Τό λιμάνι τοῦ Πειραιᾶ 192

Λίγα λόγια γιά τήν ἀγροτική μας οἰκονομία 196

Ἡ ὑγεία τοῦ λαοῦ 198

Προβλήματα στόν ἰδεολογικό τομέα 200—203

1. Ὁ τύπος τῆς δυτικοευρωπαϊκῆς δημοκρατίας 200

2. Ἡ ἀρχαιοελληνική κληρονομία—ἀρχαιοελληνικός φιλοσοφικός ἰδεαλισμός καί «Μεγάλη Ἰδέα» 201

Τό κόμμα μας 204

Τά καθήκοντά μας στόν τομέα τῆς κομματικῆς καί μαζικῆς ὀργάνωσης καί δουλιᾶς 210

ΤΕΛΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ ΣΤΟ 7ο ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΟΥ ΚΚΕ (4-10-45) 218—259

Ἡ πολιτική στιγμή 219

Λίγα γιά τήν ἐξωτερική μας πολιτική 224
Ἕνα ἄλλο ζήτημα τῆς ἐξωτερικῆς μας πολιτικῆς 226
Ἡ λαϊκή δημοκρατία 227
Γιά τή λαϊκή ἑνότητα 230
Τό συνδικαλιστικό μας κίνημα 233
Μαζικοί ἀγῶνες καί μαζικές ὀργανώσεις 234
Γιά τή λογοτεχνία μας 238
Γιά τόν τύπο καί πρῶτα ἀπό ὅλα γιά τό «Ρίζο» 240
Τό ἰδεολογικό μας μέτωπο 241
Γιά τήν ΕΛΔ καί τήν ΕΣΣΑΚ 244
Κομματική ἀνοικοδόμηση 246
Γιά τήν ἐσωκομματική δημοκρατία 248
Γιά τήν κριτική καί αὐτοκριτική 250
Γιά τά στελέχη μας 256

Ο ΜΑΡΞΙΣΜΟΣ-ΛΕΝΙΝΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ 260

Ο ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΗΣ ΛΑΪΚΟΣ ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ ΜΕΛΟΣ ΤΟΥ ΚΚΕ

Ο ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΗΣ ΛΑΪΚΟΣ ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ ΜΕΛΟΣ ΤΟΥ ΚΚΕ. *(Κλείσιμο στή σειρά ἀπό μαθήματα πάνω στήν ἱστορία τοῦ ΚΚΕ στήν Κεντρική Κομμ. Σχολή, 16 καί 19-3-1946)* 273—304
Γιατί διδάσκεται ἡ ἱστορία τοῦ ΚΚΕ 273
Τί εἶναι, τί πρέπει νά εἶναι ὁ κομμουνιστής, τό μέλος τοῦ ΚΚΕ; 277
Ποῦ πρέπει νά τείνει τό στέλεχος τοῦ ΚΚΕ; 282—304
Ἡ σωματική ἀγωγή τοῦ κομμουνιστῆ 282
Ἡ ψυχική ὑγεία τοῦ κομμουνιστῆ 284
Ὁ κομμουνιστής σάν χαρακτήρας 27
Οἱ πνευματικοί ὁρίζοντες τοῦ κομμουνιστῆ 288
Ἡ μαρξιστική-λενινιστική κατάρτιση τοῦ κομμουνιστῆ 290
Ἡ μελέτη καί ἀνάλυση τῆς κατάστασης καί ὁ καθορισμός τῆς γραμμῆς 292
Τό κομματικό πρόσωπο τοῦ κομμουνιστῆ 295
Ὁ κομμουνιστής στήν κομματική δουλιά του 300
Ἕνας εἰδικός τομέας 301
Προβάλλουμε ἀπραγματοποίητες ἀξιώσεις; 303

ΛΟΓΟΣ ΣΤΗΝ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΣΥΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΚΚΕ. *(15—17 Ἀπρίλη 1946)* 305

ΔΥΟ ΧΡΟΝΙΑ ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΗ ΝΕΑ ΚΑΤΟΧΗ. Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ. *Λόγος στή συγκέντρωση τῶν κομματικῶν στελεχῶν τῆς Ἀθήνας στίς 19-1-47, ἀφιερωμένη στήν 23η ἐπέτειο ἀπό τό θάνατο τοῦ Λένιν* 320—339
1. Ποιά εἰκόνα παρουσιάζει σήμερα ὁ κόσμος 321
2. Ἡ ἐσωτερική μας κατάσταση 323
Τό ἰδεολογικό μέτωπο 331
Συμπέρασμα 339

ΟΛΟΙ ΣΤ' ΑΡΜΑΤΑ! ΟΛΑ ΓΙΑ ΤΗ ΝΙΚΗ!

Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ Η ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΠΟΡΟΥ ΑΓΩΝΙΣΤΗ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΣΤΡΑΤΟ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΛΑΪΚΟ-ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ. *Συγκεφαλαίωση ἀπ' τήν εἰσήγηση καί τό κλείσιμο στή σύσκεψη τῶν κομματικῶν, πολιτικῶν καί στρατιωτικῶν στελεχῶν τοῦ ΔΣΕ στίς 15-1-1948* 343—406
I. Ποῦ σκοντάφτουμε; 344
II. Ἡ διεθνής κατάσταση 346
III. Ἡ ἐσωτερική ἐξέλιξη στήν Ἑλλάδα 348—358
1ο. Ἡ πολιτική κατάσταση 348
2ο. Ἡ στρατιωτικο-πολεμική κατάσταση 351
IV. Διάσταση ἀνάμεσα στήν πολιτική καί τή δράση μας—Ἀπόσπαση τῆς καθοδήγησης ἀπ' τή βάση—Τά λάθη καί οἱ ἀδυναμίες μας 359
V. Ποῦ πρέπει νά συγκεντρώσουμε τήν προσοχή μας—Ποιά προβλήματα ἔχουμε νά λύσουμε 369
VI. Τό πρόβλημα τῶν στελεχῶν 384
VII. Ἡ πολιτική δουλιά στό ΔΣΕ 388
VIII. Ὁ ΔΣΕ καί τό ΚΚΕ 393
IX. Μερικά ἄλλα ζητήματα 396
X. Τό μέλλον ἀνήκει σέ μᾶς 403

Η ΠΑΛΗ ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΥΤΕΡΙΑ ΚΑΙ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ. *Ἄρθρο στήν ἐφημερίδα «Γιά σταθερή εἰρήνη, γιά τή λαϊκή δημοκρατία!»* 406—423

Τά λάθη μας στήν κατοχή καί τό Δεκέμβρη τοῦ 1944 408

Γιά τή δημοκρατία καί τήν εἰρήνη 411

Τό στρατόπεδο τῆς ἀντίδρασης καί ἡ ταχτική μας 413

Ἐνάντια στούς ἀγγλοαμερικάνους καταχτητές καί τό μοναρχοφασισμό 415

Οἱ στρατιωτικές ἐπιχειρήσεις στά 1948 418

Τό κομμουνιστικό κόμμα ἐπικεφαλῆς τῆς πάλης γιά τήν ἀνεξαρτησία καί τή λευτεριά 420

ΤΟ ΣΤΙΛΕΤΟ ΤΟΥ ΤΙΤΟ ΧΤΥΠΑ ΠΙΣΩΠΛΑΤΑ ΤΗ ΛΑΪΚΟΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ. *Ἄρθρο στήν ἐφημερίδα «Γιά σταθερή εἰρήνη, γιά τή λαϊκή δημοκρατία!»* 424

ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ—ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ. *Οἱ διαπιστώσεις, ἡ γραμμή καί οἱ ἀποφάσεις τῆς 6ης Ὁλομέλειας τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΚΚΕ. 9 τοῦ Ὀχτώβρη 1949* 437

ΙΩΣΗΦ ΒΗΣΣΑΡΙΟΝΟΒΙΤΣ ΣΤΑΛΙΝ

Ο ΔΑΣΚΑΛΟΣ ΚΑΙ ΟΔΗΓΗΤΗΣ, Ο ΣΥΝΤΡΟΦΟΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣ

ΙΩΣΗΦ ΒΗΣΣΑΡΙΟΝΟΒΙΤΣ ΣΤΑΛΙΝ. Ο ΔΑΣΚΑΛΟΣ ΚΑΙ ΟΔΗΓΗΤΗΣ, Ο ΣΥΝΤΡΟΦΟΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣ. *Ὁμιλία πού ἔγινε στίς 21-12-1949 σέ συγκέντρωση κομμουνιστῶν καί ἀγωνιστῶν τῆς Ἑλλάδας* 477—512

I. Ὁ Στάλιν καί ἡ ἐποχή του 480

II. Ὁ Στάλιν δημιουργός 486

III. Ὁ Στάλιν σάν ἄνθρωπος 496

IV. Οἱ κομμουνιστές τῆς Ἑλλάδας καί ὁ Στάλιν 501

ΜΕΡΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΜΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ. *Λόγος στήν 7η Ὁλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ. Μάης 1950* 513—544

I. 513

II. Ἡ δημιουργία τοῦ ἄξονα Ἀθήνα-Βελιγράδι καί τό δικό μας καθῆκον 514

III. Ἡ ἐσωτερική κατάσταση στήν Ἑλλάδα 525

IV. Κομματικά προβλήματα 535

Η 3η ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΚΚΕ

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΣΤΗΝ 3η ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΚΚΕ 547

ΤΕΛΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ 569

ΛΟΓΟΣ ΣΤΗ 2η ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ ΤΗΣ ΚΕ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΕΕ ΤΟΥ ΚΚΕ. *Ὀχτώβρης 1951* 602—654

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΜΑΣ. *Λόγος στή 2η Ὁλομέλεια τῆς ΚΕ καί τῆς ΚΕΕ τοῦ ΚΚΕ. Ὀχτώβρης 1951* 602—654

1. Πάνω στήν ἐκτίμηση τῆς κατάστασης 602
2. Μερικά ζητήματα τῆς ταχτικῆς μας 614
3. Προβλήματα τοῦ ἑνιαίου μετώπου 619
4. Μερικά κομματικά ζητήματα 632
5. Μερικά ἄλλα ζητήματα 645

ΧΑΙΡΕΤΙΣΤΗΡΙΟΣ ΛΟΓΟΣ ΣΤΟ ΧΙΧ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΟΥ ΚΚ ΤΗΣ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ 655

Τυπώθηκε τόν Ἀπρίλη τοῦ 1968
στά τυπογραφεῖα τοῦ ἐκδοτικοῦ
«Νέα Ἑλλάδα»
Σχ. χαρτιοῦ 61Χ86 16ο
τυπογρ. φύλλα 41 3/4
τιράζ 5000